

OBNOVA

Týdeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 16 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 82 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nesalepená a ne frankovaná expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství koná jen písemnou výpověď. — Číslo ústu pošt. úř. sek. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

K novému roku.

Velice trpkou kapitolou by bylo vypočítávání bilancí roku minulého v republice naší. Stín kladí se vedle stínu — a to hlavně vinou vrstev národních. Po celá staletí neměli jsme osud vlasti ve vlastních rukou tak jako nyní; právě teď v přední řadě na samých českých záleží, a jaký sad promění svůj stát.

Ale to je právě smutné, že právě nyní jeví se tak úžasná lhostejnost k blahu národního celku jako nikdy před tím. A právě ti, kteří v republice přišli k napěchovaným hrdcům, ukázali prozrazují, že se o lepší osud celé vlasti nezájemají. Nechtějí již zmínkou fráz o »válečné zemlénosti«, o »demoralisacím dědictví Rakouska«, o »přirozené poválečné psychosé« atd. Kdo za války tak často projevoval ohnivou tužbu po české samosprávě, měl po 28. říjnu minulého roku dokázat opravdovost svého idealismu energickou prací a houževnatou organizací národní uctíženosti ihned. Ostatně republika trvá již 14 měsíců, poznávají se slabiny společenského života zcela jasně — ale »válečná« zemlénost trvá dále.

Jestliže tedy hrozivé stíny jako krkavci táhnou i do roku nového, dlužno se vážně zamyslet nad jejich původem a hledat rychle žárovky, které by je rozptýlily dříve, než bludná pouť uprostřed mrákavy zabředne do zákazného bahna, z něhož není vysvobození.

Důkladný sebezpyt vysvětlí zřetelně, že vnitřní rozvrat a zanedbávání nejdůležitějších povinností vlasteneckých má své nejvlastnější zřídlo ve špatně chápaných heslech volnosti, v zřetěšených naukách moderních, které ke všemu jsou ještě špatně stráveny a v tápavé, bezvýrazné skepsi, která jest výslednicí celé řady protichůdných názorů světových, bijících do sebe jako vlny a běhu mořského. Schází jasný a pevný krystalizační bod všenárodní morálky. Všude jen měnivá dohady; místo vážného soustředěného postupu sportovní rozběhy hned na pravo hned na levo a pozitivní užitek ze všeho žádný. Zvláště materialistické filosofické dohady zklamaly trpce i své nejhorlivější apoštoly; rozplodily místo skutečného bratrství a praktické solidarity nejdopornější sobectví, které se vysmívá morálce lidové.

I kdyby občané byli zahrnuti zlatem až po pás, nestarou se šťastnými, pokud pevná morálka, hledící k potřebám duše, jich nepoučí, jak mají k skutečnému svému blahu toho bohatství užívat. Třtiny klátící se větrem a nezřízenými vášněmi stávají se v několika letech ubohými žebráky.

Už jest zcela jasno, že nepomohou pouhé akademické diskuse o hodnotě moderních myšlenkových proudů, neprospějí časté debaty o filosofických pravděpodobnostech na veřejných schůzích. Nadšené deklamace o požadavcích národa, o humanitě a pod. očarují jen tak jako minutový ohňostroj. Zato jest potřebí velice pečlivě a důsledně výchovy vůle k dobru a k sebezáporu jedinců ve prospěch celku. Je nutno, aby konečně národ jako jeden muž místo dalších desetiletých dohadů naučil se cítiti prospěšné kategorické imperativy, absolutní příkazy, které netrpí odporu a nedají se smést se scenerie chytráckou sofistikou.

Vždyť přece vláda sama vidí, že ani celé řetězce nových zákonů nezjednájí reformu tam, kde paragrafy narážejí na vůli nedobrou a kde docela liščí chytrost dovede obházet smysl a účel zákona veřejně za blého dne. Nejlepší sankcí zákonů jest pocit vážné zodpovědnosti ve společnosti, která se má těmi nařízeními spravovati.

Ale tento pocit vyvanul tam, kde zašlapána v prach morálka náboženská. Mravouka laická prozradila své úžasné slabiny dříve, než se aspoň poněkud ustálila. Jest předmětem debaty, ale nikoli správcem svědomí a poručníkem vůle.

Hledáme-li tedy krystalizační bod velepotřebné národní morálky, musíme se vrátiti ke křesťanství, ke kategorickým imperativům Kristovým, které netrpí kritiky, ale samy jsou bezpodmínečným měřítkem jakosti činnosti jak jednotlivců tak celých společností.

A pro obrození národa v uvedeném smyslu pracuje naše strana lidová, náš lidovecký tisk. Nesmíme čekat, až pro vleklé rozumování mudrlantů chytří cizáci hrad opanují. Musíme volati na stráž českého Siona v pravý čas. Jest nám hájiti čeství právě, zděděné po poctivých předcích.

K tomu jest potřebí naplati všechny síly a vyvinouti největší obětavost. Dobrý tisk a hlasovací lístek nechť nám jest v novém roce nejcennějším majetkem, nejučinější obranou. Víme, že na své nemajetné stoupence klademe úkol značný. Ale bez zápasu a obětavosti žádná krásná idea uprostřed kamých proudů nevzrůstá.

Perem se horlivě hájili prvokřesťané. Sami čeští bratři chopili se tisku jako vydatného bojovníka v době, kdy tiskopisy byly tak drahé. Lutherský kurfiřt Fridrich za války šmalkaldské vozil s sebou po kni tiskárnu. A my bychom snad měli význam obranného tisku podceňovati v době, kdy tisíce kalených šípů novinářských zabodává se do společností křesťanských?

Bez houževnaté práce katolictvo svých nezadačných práv zvláště nyní neuhájí. Pozorujeme již nyní, že se nám reponechává nic, čeho nechráníme jak tiskem tak hromadným memorandem organizovaného katolictva. Čeští kněží z Ameriky nám píš, že se tam

Účet a pošt. spoř. v Praze č. 140378.

Telefon č. 86.

**Královéhradecká bankovní jednota
v Hradci Králové.**

Příjmy všech druhů.

Vklady na běžné účty.

Daň dědičková i z běžných účtů platí ústav ze svého.

Oddělení pro zboží zabývá se

**obchodováním a prodejem uhlí, vápna, cementu a dříví
ve velkém i malém.**

Už zastoužené přízni, ale že vážnost si museli vynášovat nedůvěřivější horlivostí. Někteří z nich docela sami tisknou pro své ošedivky zvláštní časopisy.

Pracujeme tudíž v novém roce nadšeně v tom klíčovém vědomí, že posíláme našim čtenářům

ny upevňuje se síla republiky, mírní se zkažené útlumy protivy a chrání se svoboda občanská svoboda. Nechť všude zazvučí hlasem mohutným právě žesťuji s novým rokem do nové, zdvojnásobené práce.

Cíle církve rozkolné.

I.

Jestliže v samém středověku byla hospodářská, politická i církevní vzájemnost a závislost národů velká, jsou tyto pásky v nynějším věku tím pevnější, houževnatější. Vždyť žijeme v době zdokonalených komunikačních prostředků, obrovského rozvoje průmyslového pro export, v době mezinárodních učených společností, mezinárodních sdružení sociálních atd.

Když za války Německo vítězilo, snuly se štábové hrdé plány o hospodářské soběstačnosti střední Evropy, o bojkotu vědy a umění národů románských a pod. Taková čínská hračka by se ovšem nejvíce vymstila střední Evropě samé.

Ale v naší republice lze pozorovati rozštěpy ještě naivnější a škodlivější. Někteří političtí správcové by si rádi hráli na velmocné Caesary. Domnívají se, že si mohou dovolit luxus utlačování vlastní krve v území poměrně tak malém. Každý uvážlivý český státník jistě prohlásí, že předním příkazem blaha republiky musí být v přední řadě uspokojení oprávněných požadavků rodilých Čechů. Nikdy nebude imponovati sousedům taková republika, v níž by hlavní státotvorný živel trpěl rozháraností. Vidíme zde ireducentu maďarskou, pozorujeme vychytralé pokoutní křesťany židů na Slovensku. Bouřlivě se opozice německá; němečtí soc. demokraté docela sebevědomě Praze diktují. Kapitál uložený v Čechách jest z 80 procent v rukou cizáckých, cizinci zabírají zde s chvátlem velkou nemovitostní daň. Zelené oči boševické číhají na kořist. Dluhy vzrůstají, až dusí.

A ehmle — při takové tragické scéně staví se radikální politikové na vysoké kořisturny a pronásledují bezohledně — pokojné české katolíky, kteří své povinnosti k republice plní mnohem svědomitěji než radikální světloňosi a hýčkaní kořistníci. Takový luxus si nedovoluje ani mocná Anglie a Francie. A české panstvo, které chce oslniti cizinu zvláštními výšlehy nadpokroku, ani nepozoruje, jak se stává komickým a svými přemety vlastního státu v očích ciziny škodí.

Ale jděme do okruhu ještě užšího — do okruhu samotného katolictva; jestliže stěžejní idey katolické jsou tak bezohledně pronásledovány, měli by se katolíci semknouti v nejpevnější šik proti notorické zlobě lidí vůle sedobré. Ale — i tu snad má prospěti přepych rozkoši. Docela se mluví o samostatné církvi české. Je-li teď v zájmu království Kristova na zemi doba vhodná k nějakému církevnímu třídění, to uškodí každé oko nezaslepené snadno.

Tedy v církvi všeobecné není potřebí nápravy v hlavě (jako ve XIV. století). Na stolici Petrově zasadá muž, který právě v době nejkrutější — za války — získal si nesmrtelné zásluhy o realizaci křesťalového evangelia

a klidně rozvášněných národů. Morální výše papežského stolce jeví obrysy tím majestátnější, čím ji pozorujeme ve větším časovém odstupu. Vynikající jinověrci a docela i ateisté skládají nadšené holdy papežské stolici, která za války ani jednoho národa neurazila a houževnatě pracovala o to, aby došlo k čestnému, upřímnému a trvalému míru mezi národy přátelskou dohodou.

Tam, kde před válkou zuřily úporné boje proti katolictvu, vane omlazující zefír přátelských kompromisních návrhů. Katolictvo ve všech dílech světa cítí v žilách svých jarní obrodnou mizu. V samé Itálii a Francii pozorujeme orlí rozlety upřímných údu katolické církve. A za takové světové konstelace má jedna část českého katolictva projevovali svůj církevní život výhradně bezohlednou kritikou Říma a docela i akcí rozlukovou! Kritikuje se leckdy tak, jako by fanatická akce Volné myšlenky, cynické posměchy socialistů, boření soch a vyhánění náboženství ze škol byly pro církevní život věci vedlejší, ale některé změny v ritu věci hlavní.

Jsou-li tak hrozné závady pravého náboženského ducha ve formě církve samé, může nám povědět snadno — cizina. Katolíci Češi, stěhující se do Ameriky, pokud jsou lidmi opravdu věřícími, nevyhledávají za oceánem církvi nových, ale zjednávali si kněze katolické. Dlouhá zkušenost americké Čechy poučuje, že jim katolicismus neškodí ani nábožensky ani národnostně. Naopak i při té bohoslužebné latině právě katolíci kněží čeští v Americe vynikli jako nejhorlivější strážci národního svérázu českých osad v Americe. A mravní úroveň jak těch osad tak různých katolických ústavů těšila se přechasto významným pochvalám amerických politiků-jinověrců. Protestant Wilson naprosto se nebojí »černého nebezpečí římského«. Vždyť právě katolíci se v Americe reprezentují jako nejspolehlivější ložární elementy — jak se ukázalo zvláště za války.

Těme-li česká duše k Římu v Americe, jen umělkovaná sofistika odvádí ji od Říma v původní vlasti. Jestliže Rakousko páchalo na církvi násilí a jestliže i řadu hierarchů přizpůsobilo vlastním službám, nezačne rozumný vlastenec drsně kritizovati a umlčovati církev v naší republice dříve, pokud se nepřesvědčí, jak tato si bude počínati při větší morální volnosti.

Otázky obce Boží nedají se luštití přepjatým nacionalismem žádného národa. Vždycky jest potřebí míti na zřeteli nadpřirozený účel církve Kristovy, která má býti nikoli zevnější přízdobou národního života, ale pravým kvasem všech společností i jednotlivců. Krásně poznamenal sv. Pavel ve svém listu k Soluňským: »Přijavše od nás slovo slyšení Božího, přijali jste je ne jako slovo lidské, ale jako slovo samotného Boha.«

(Dokončení.)

Skutečná výše lidové uvědomělosti.

V době, kdy se po naší republice rozvážá čím dál víc potlaštěného papíru než sena, a kdy se celá hejna politických článků, měli by jsme i neprostříli lidé aspoň znáti řadu sociálních a politických nemožností. Zatím však

tma zmatků a tupé ignorance se šíří právě vinou demagogického tlaku, který jako by představoval trůn na hlasovací lístky. Místo klidného poučování se lidu pochlebuje, jen aby se získalo co nejvíce volebních hlasů.

Číslo 1. kalendáře na jedenáctý rok
„Občan a tiskárna“
v Praze, Starobrněnská ulice č. 19/21.
oběd Václav
oblíbené, krásné

kalendáře na rok 1920

„Ročník kalendář“ K 4.50 za 1 kus
„Moravan“ K 4.50 za 1 kus
„Kapesní kalendář“ K 3.— za 1 kus

Obchodníkům a prodejnám novina obvyklá aleve při větších objednávkách.

Radikální strany div že se neulicují v žilné honbě za hlasy.

Demagogové se sladkým úsměvem ujišťují, že si lid vládně sám. Zatím prosté občanstvo nerozumí ani abecedě skutečného vládnutí a poddává se vlivu silnějších individualit zcela.

Německý nebo francouzský socialista by ztrnul, kdyby seznal »kulturní vyspělost« socialisty českého, žijícího přece ve středu národa velice vzdělaného.

Odstrašující obrázky poskytovala scenerie pardubická, kdy davy zaútočily na politické úřednictvo. Všechní rozmysl hozen do Labe a postupovalo se dle komanda vášně přímo bezhlavě.

V Pardubicích v konsumech seznán citelný nedostatek chleba a mouky. Ale kdo to zavini? Dělnické soc. demokratické konsomy nejsou zásobovány z přídelů docházejících do okresů; potraviny do nich dodává přímo ústřední Velkonákupna soc. dem. konsumů, která sama zavini, že se zásoby konsumů prázdnily rychle. Ředitelem této soc. dem. Velkonákupny jest žid Lustig.

Tolik přece mohly vědět davy dělnictva, které se hnaly na hejtmanství. Dle zprávy »Východu« bylo odpověděno uklidňujícím řečníkem Sýkorovi, že je potřebí »vybít« hejtmanství — tedy úřad republikánský, který se musí řídit rozkazy socialistických ministrů.

Dav smýkal tajemníkem Fišerem. Pak se mluvilo v chodbě radnice: »Měli jsme mu dát více, však je vyžraný ten měšťák.« Když přítomný zřízenec soudu Čejka řekl, že Fišer za nic nemůže, hned jim začali třásti výrostkové za hrubých nadávek. Když se objevilo na náměstí četnictvo, křičel kdosi na starostu: »To je republika? My nemůžeme ani na ulici? Pryč s vojskem! Poškrťte tu holotu!« Jeden známý řemeslný zloděj ječel: »Což pak jsme nějaký zloději, abyste na nás vodili četníky a vojsko?« Vztáhl také ruku na strážníka Soukupa. — Jiné individuum, jenž se slušní lidé vyhýbají, volalo majestátně: »Přiveďte mně sem hejtmana, ať se mi zodpovídá.«

Tak a podobně »napravoval lid« chyby zručnějších právníků a politiků. Hlasy takového lidu pak prý jsou — hlasem Božím. Ale nejsmutnější jest okolnost ta, že fráze a nadávky, které měly »luštit« zásobovací krizi, byly skoro vesměs vyčteny z radikálního tlaku. Rozumný měšťák musí býti »vyžraný« již proto, že se o té vlastnosti měšťácké tak často čte v socialistickém tisku.

Jak vysoko lid v společenské výchově dospěl, patrné také z toho, že za války Hlasy liberální sedláci: »Tedy jsme my páni! Za republiky zas tak prohlašují o sobě dělníci. »Tedy jsme my páni«, prohlašovalo i pražské dělnictvo z Daňkovky, když hájilo cizího židovského keřasa před nuceným úředním vystěhováním. Tedy »páni« otročíci semitskému kapitalistovi a pronásledující vlastní krev. A tak náhle jako kouzelným proutkem vystříháno heslo rovnosti a bratrství heslem panství. Místo křesťanské víry na

stupuje sebezbožnění i občanů velice chybných a z cizí práce tylicích.

V záplavě demagogicko-pochlebných lží jest pravým hrdinstvím říci davům do očí čirou pravdu. Jakmile povíš něco poctivého, hned jsi urazil některou stranu, hned jsi podezříván z urážlivé tendence. A poštvaný zástup proti tobě soplí tím horlivěji, čím úspěšněji svůj vývod zdůvodňuješ přesvědčivými dokumenty.

Máš-li střízlivé náhledy, zkoušíš jako mudrý; nestačíš do ochraptění odpovídati na kousavé poznámky fanatických ignorantů. Vstoupíš-li však do strany radikální, máš na všechny strany pokoj; můžeš si ušetřiti vše-

liké samostatné myšlení. Budeš platiti za velice uvědomělého, i kdybys nesvedl ani dva řádky bez hrubých pravopisných chyb.

Lidé, kteří místo skutečné výchovy rozplodili celé davy zvětřilců a zarputilých násilníků, mají povinnost jíti mezi tytéž davy znovu a poučovati je energicky, jak zhouba jsou radikální utopie. Mají-li ti demagogové aspoň jiskru citu k republice a národnímu celku, pochopí jistě svou vážnou povinnost. Dosavadní uvědomovací praxe vrhá ve zmatky a zkázu národ vůbec. A že z radikálních frází nevzejde světlo blahodárné a trvalé, to vědí soběchtí spekulující demagogové nejlépe sami.

všem smrtelnou ránu. Vůbec upravení valuty má nejširší národohospodářský dosah; od ně záleží, jak a kdy se k bývalým normálním poměrům vrátíme, jak a kdy ta nynější — až přílišná — dražota pomine.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Institut de France v Paříži jest střediskem nejproslulejších učenců a umělců francouzských, podobaje se naší Akademii věd a umění. Čítá 228 členů. Do tohoto Institutu byl přijat slavnostně kardinál Mercier. Předseda akademie (jedné skupiny Institutu) v proslovu svém řekl, že Belgie má kněžstvo svědomité, odhodlané k obětem. »Vznešený náš host, primas belgický, byl již dříve, než se stal knížetem církevním, knížetem vědy . . . . . Purpur, jímž Vás matka církev vyznamenala, ozdobil jste velikým knížecím znakem povinnosti. Bůh Vás vyzbrojil silou a láskou pro strašné tyto doby Belgie, celý svět slyšel Váš mohutný hlas svědomí.« Kardinálovi odevzdán čestný odznak. Po prosloveh blahopřály srdečně kardinálově i ty vynikající notability, které svými životními názory stojí v táborech nekatolických (na př. maršál Petain).

V časopise »Cyrille« čteme velmi časovo ušáhu prof. Martinka, jak pěstovali dnes hostelní zpěv. Jest zde otisknuta krásná Doušova píseň k sv. přijímání, kterou lze navěštiti snadno.

Dne 30. prosince m. r. dovršil šedesátletý vynikající náš komponista Jos. B. Foerster. Obohatil značně netoliko naši hudbu komorní, ale i církevní pracemi úchvatnými. Vzdělání Foerstrovo jest mnohostranné a jeho náboženské cítění hluboké.

Dle »Times« v belgickém Kongu zpozorována zvláštní obluda šest metrů dlouhá, která řádí v majetku domorodců zle. Jiní sdělili, že zvíře náleží mezi tlustokožce, má velmi silný ohon jako klokan a na hřbetě hrů. Snad se tu jedná o posledního zástupce oblud, jakých bylo hojně v době křídové. Jestliže objevy nedávno nové druhy zvířet v krajích jižního polárního kruhu, v odlehlých jezerech a jinde, možno dost, že v temné Africe se naleznou zajímavé druhy dotud nevidaných zvířat velikých.

V 3.—4. sešitě »Českého časopisu literárního« jsou úvahy: o pobytu kardinála Gunda v zemích českých r. 1143, o původu Vítkovců, o styčných obchodních mezi Němci a Rusy ve středověku. Zajímavý jest článek A. Sedláčka: »K topografii Zlatokorunského štásterství.«

V počátcích naší republiky mluvilo se tolik o pěstování krásy a dobra, o zdvořilosti, energii v podpoře kultury. Zatím však celých 14 měsíců podporují se pluky lidí štítících se práce, ale o nějaké zvláštní podpoře kulturních snah jest slyšeti tak málo! Místo co by se dala do rozpočtu suma na postavení nového Národ. divadla, osnuje se vládou velká daň z divadelních představení, koncertů a přednášek. Při tom s učenci a umělci se jedná jako se zbytečnými příživníky.

Na slavnostní stotový pochod vypisuje slavnostní výbor VII. sletu všesobolického v Praze soutěž.

Již započala pracovat vládní komise pro zřízení železniční trati mezi Kairem a Kassským Městem. Celá cesta obnáší 7040 km.

Z pera dra. Naegle vyšel spis »Der deutsche Wenzel.« Učinje zde dokazování obojstranné vliv německé kultury na civilizaci českého lidu. Naegle smutně proslul snižováním českých apolitických, spíše a Brücknerem žijící k podpoření svých fantasií tak ubohých

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Hlavní sídlo v Chrudimi.

Telefony: 48a řídící, 48b směrná.

Akciový kapitál a rezervy K 80.000.000 —

Centrála v Brně.

Pobočky: v Praze, Písku, N. Brodě, Boskovici, Uh. Brodě, Břeclavi, Holešově, Kroměvís, Mer. Ostravě, Olomouci, Opavě, Prostějově, Přerově, Třebíči, Val. Meziříčí. Letní expozitura v Lázních Luhačovicích.

na Slovensku filiálka v Bratislavě (telefon č. 589, telegramy: Moravagro).

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu.

Finanční podniky. — Zálohové úvěry obcím, městům a vel. korporacím.

Remboursní úvěry.

Vklady (na běžný, spořicí a živý účet)

úrokuje co nejvýhodněji.

Finanční rádce.

14.) Žijeme v době násilné evoluce; válka převrátila na rub všechny poměry — ani finanční a národohospodářské nevyjímaje. V tom ohledu vyslovuje se dnes slovo »valuta« nejvíce a proto dovolíme si čtenáře naše zavést na to jinak dosti neznámé pole.

Základem financí jsou peníze. Co jsou peníze? — Nic jiného, než směnné zboží, jehož se užívá při koupi a prodeji; cena tohoto zboží spočívá ve vzájemné důvěře, že se ho bude stále užívat. Jako takového zboží čili směnného prostředku používá se zlata a stříbra, protože to jsou nejznámější a nejdražší kovy. Předpisy, dle nichž se mince razí, tvoří t. zv. měnu, která je zlatou, tvoří-li zlato podklad ražení mince, stříbrnou, je-li to stříbro a jsou-li oba kovy ve vzájemném k sobě poměru, měnu dvojitou, t. zv. bimetalismu. Takovéto peníze musí v celé říši přijímat se od státu i soukromníků v té ceně, jaká na mincích je vyražena.

K vůli pohodlí vydávají se peníze papírové, jež, jsou-li kryty kovovým podkladem, jmenují se bankovky, jinak státovky, ježto jich nevydává již banka, nýbrž stát, když potřebuje peněz víc, než může kovem zaručiti. I tohoto platidla musí se užívat doma, ne však v cizině; tam určuje cenu bankovek výše t. zv. kursu, čemuž se říká »valuta«. Přímé vzato peníze jsou jen kov, bankovka je pouze náhražkou, zrovna jako směnky, poukázky atd.

Ve válce přijímala cizina peníze pouze v poměru k měně světové, t. j. ve zlatě, v bankovkách jen v kurse, t. j. v nižší ceně, čemuž se říká disagio; bylo zvláštním úkazem, že disagio podléhala i Anglie i Amerika, tedy i nejbohatší a vítězné státy. Cena papírových peněz je založena na důvěře, jaké dotýčný stát na trhu peněžním a každém jiném ve světě požívá; má tedy cenu, aby se tak řeklo, pouze obchodní. Ve válce a i nyní v míru potřebuje každý stát mnoho peněz, protože má neobyčejné výdaje, aby si opatřil aspoň a část v cizině to, čeho se mu nedostává. Poněvadž je nemá kryty kovem, nemůže mu je poskytnouti v úvěr žádná cedulová ban-

ka a proto si je opatřil sám; pak však ztrácejí jako mezinárodní platidlo na ceně tím více, čím víc se jich tiskne; svět je papírovými penězi zaplaven, ale ty mají nepatrnou cenu, následkem čehož vše v ceně stoupá a dražota všeobecná roste, která je tím větší, čím víc ten který stát jich tiskne a čím méně zlatem je podkládá. Pak to nejsou však pravé, mincovní peníze, nýbrž pouze zúčtovací platidlo, které platí jen tak dlouho a tolik, dokud a jak dalece příslušníci státu k němu mají důvěru a jaké důvěry požívá ten který stát v koncertě národů ostatních vůbec. Jsou ovšem jiné okolnosti, které kurs peněz mohou poškoditi a mezi těmi místo ne poslední zaujímají bursovní manévry nepřátel, jak se o tom můžeme přesvědčovati téměř denně v našem Československém státě, který nemá své bursy, nemá takých finančníků jako mají Angličané, Francouzové a Němci, poněvadž jsme státem mladistvým a začínáme se teprv učit chodit. Mimo to »jakživá byli naši nepřátelé židé a ti jsou vlastně finančníky světa.

Nepřiznává valuta peněz zdrazuje zboží i doma, pravili jsme. Proto musí každý stát hledět co nejméně přivážet a co nejvíce vyvážet, ovšem aby tím domácí průmysl netrpěl; v životních potřebách však třeba se co nejvíce uskrovnovat a zamezovat přívoz koloniálního a luxusního zboží, bez něhož je život nesitelným. Tím ušetříme zlata pro sebe a svou valutu podpoříme.

Proto plné výklady drahých věcí a paměť nejsou dokonce známkou blahobytu, nýbrž spíše požívavosti a národního sebochuzování. Naším heslem, chceme-li se poněkud postaviti na nohy, musí býti: pracovat, šetřit, zbytečného nic z ciziny nekupovat, zato těžit z národního majetku, t. j. vyvážet.

Četl jsem svého času zajímavý návrh, aby silně zadlužené státy vydávaly dvojí peníze, jedny pro placení ciziny, podložené kovem a druhé pro vnitřní potřebu, jakési peníze lidové, podložené pouze důvěrou lidu. To a pak úvěrový obchod bank, jenž se čím dál víc uchycuje, zasaďte by zlaté měně o-

prostředků, že každý vážný odborník žasí nad tou snállostí. Náš Snopek dokázal, že oba němečtí historikové pracují nevědecky, způsobem nepřipustným. Ale polepsení dosud nastalo. Naozje ledacos vypisuje z českých

historiků tak, jako by sám některé ty dějinné zjevy objevil; žade dopouští se hrubých chyb anebo pracuje nespoutanou obrazotvorností. A to má být pak vážná práce učence universitního!

Politický přehled.

Přání našich ministrů republiky.

Nár. Listy a Nár. Politika uveřejňují přání našich ministrů a politiků národu našemu k novému roku. Některá přání jsou opravdu všeobecně ta nejlepší, jenže páni ministři ve smyslu těchto přání na své strany nepůsobí. Minister, předseda Tusar ve svém přání je proti zabřednutí do provinciální hašteřivosti a malichernosti ubohého stranického, které obrožuje náš mladý státní život. — Ministr železnic dr. Franke je přesvědčen, že jen svornou a vytrvalou prací dospějeme lepší budoucnosti, spoléhajíc se při tom v první řadě jen na sebe. — Ministr obchodu dr. Heidler tvrdí, že nejlepším zajištěním spotřeby je racionálně organizovaná intenzivní výroba. — Ministr orby Prášek přeje si, aby lid pochopil, že nyní, kdy má právo rozhodovati o vedení státu, má i zodpovědnost za to — a že politika, která nejvíce slibuje a má nejkrásnější hesla, není ještě politikou nejlepší. — Ministr financí Sonntag volá, abychom se proti sobě, ale proti společným nepřítelům obrátili své zbraně. — Ministr spravedlnosti nepřeje národu, aby se stal hříčkou nálad, agitací hesel a politického blouznění. — Býv. ministr dr. Hruban touží po tom, aby se v každém srdci českém probudil hluboký cit pro zodpovědnost, jen tak zmizí nynější velká lehkomyšlnost a nesvědomitost. — Ministr nár. obrany Klofáč v přání svém praví, že myslíme jen na strany a nemyslíme na republiku. Hokynáříme, myslíme, že děláme politiku. Jsme agitátory místo státníků. Stranickost zabíjí už v mravní pokleslost. Neslušnost pak, překážející klidné občanské součinnosti, přímo u nás křičí, ohrožuje republiku více, než si myslíme. — A předseda zem. výboru správního dr. Franta přeje všem, aby nás Pán Bůh ke zdravému rozumu přivést ráčil. — Býv. ministr dr. Rašín: Vrátili se musíme k účtům ku právu a zákonu, k odporu proti násilí a libovůli. — Předseda branného výboru Frt. Udržal prorokuje: Nebude-li náš národ vůči své akázce, setřese se její i jeho dovedení spojenci při nejbližší příležitosti se svých boů jako obtížný hmyz.

Celomárodní koalice.

Krise ve vládní koalici je sice na čas zaházena (vlastně fraška nár. soc. ministrů, kterým se od židů nechce, pozn. saz.), ale

s volbami do nového Národ. shromáždění nastává nutnost koalice celonárodní. J. Hudec ve »28. Hynu« píše: Uvažuje-li se již nyní o pravděpodobnosti, že druží národové v republice naši utvoří blok proti republice a že bude nutna koalice celonárodní, pak je to důkazem, jakou politickou chybou bylo rozbití celonárodní koalice první. Škody politické (hlavně za hranicemi) i materiální jsou nenahraditelné, — uvnitř nezlepšilo se nic, spíše daleko zhoršilo. Jednostranná vláda proletariátu a touhy po revoluci v celé Evropě ukázaly se bludem a nebezpečnou reakcí.

Pověsti o podmaňském soustátí

vyvrací sám prezident Masaryk na dotaz redaktora »Pr. Tag.« O konfederaci jakéholiv nemělo by se mluvit, byla by novým vydáním starého Rakouska a Uherska. Dnes se může jednat pouze o zjednodušení železničních tarifů, průvozní dopravě, jeném ulehčení vzájemných hospodářských styků. — Ministr zahraniční dr. Beneš v »Čes. Sl.« odmítá rovněž jakéholiv unie a konfederace ať politické, ať hospodářské. Musíme zůstat plně samostatnými a vztahy naše k sousedům musí být určovány volnými smlouvami o jednotlivých hospodářských a obchodních otázkách.

Clemenceau vysvětluje.

Ve francouzské sněmovně promluvil minister, předseda o výsledku jednání s Anglií. Pravil: S vládou sovětů mír neuzavřeme a jednati s ní nebudeme. Francie ani Anglie nemohla by nésti výloh na další vedení války proti sovětovému Rusku. (Zato Japonsko a Spojené Státy se dohodly o společném postupu na Sibiři.) Dorozumění stalo se v tom, jak Clemenceau pravil, ohraničiti bolševické Rusko ostnatým drátem, avšak musí se dbáti i toho, aby jim Německo neproklouzlo. Poláci musí býti stráží proti bolševictví. Polská armáda čítá asi půl milionu mužů. Čechoslováci mají přes 150.000 dobře vyzbrojených vojáků, a pak spotěhá Clemenceau na Rumunsko, s nímž po několika obtížích bylo dočleno důvěryplné dohody. Konečně jsou tu ještě Jihoslované, jejichž spor s Itálií znamená by pochodev pro Evropu; avšak na štěstí jsou jak Itafové, tak i Jihoslované na cestě k dorozumění.

Kulturní listky.

Proti kácení náboženských soch a křížů v naší republice vydal »Klub za starou Prahu« memorandum, v němž praví: »Jistá zarputilost v nazírání na památky umělecké, které u nás po smutné minulosti zbyly, předstihuje však poměry ve státech ostatních. Opětou výjimkou je boření soch Jana z Nepomuku, které se tu a tam zvrhlo již také ve strhávání křížů a ohrožování sloupů a soch Mariánských a sousoší Plety (nejnověji na příkl. Německý Brod) a vykáčení křížů od Růžkyanská až na Klatovsko, pro něž nenabízíme nikde, ani ve státech komunistických omluvy. Dosud padlo za obětí tomuto odhodlanému šílení mimo několik desítek křížů před 40 lety, snad vešmě jen v Československu asi tisíc.

chách a ve stálém nebezpečí je zejména socha Jana Nepomuckého na Karlově mostě v Praze.

V cizích státech. Každé samostatnější hnutí českého katolíka se prohlašuje za trestuhodnou opovržlivost »proti národu«, třebaže se tak často mluví o potřebě kulturního a vůbec společenského sebeurčení.

Zato však můžeme sledovati už skoro rok, jak radikální křídlo soc. demokratů českých, které pronásleduje bezohledně české dělníky křesťansko-sociální, přímo horečně poskytuje ochranný štít bezcitným maďarským bolševikům. V Uhrách ti bolševici, kteří páchali za samozvané vlády Kuhnovy děsné vraždy, jsou nyní voláni k zodpovědnosti

před řádnými soudy. Jsou ortelováni naprosto tehdy, když se jim dokáží děsné zločiny proti lidstosti. Některý bolševik povraždil řadu zcela nevinných lidí z pouhé vášně lupičské anebo z osobní msty, aniž usvědčil své oběti z nepravosti před úředním tribunálem; ale jestliže týž násilník jest volán, aby vydal počet ze svých zločinů před úřadem, celé Jericho bolševické protestuje mocným hlaholem trub proti násilí. A židovské peníze dovedou v podplaceném tisku nejrozumnějších národností vzbouřiti veliký poplach.

Předsednictvo rakouské strany soc. demokratické dne 23. prosince protestovalo proti trestání maďarských bolševiků. »Když vlády nyní mčí, musí promluvití masy dělnické. Vyzýváme tudíž socialistické a dělnické strany všech zemí, aby s námi protestovaly proti krvavým hrázám maďarské protirevoluce.« — Dne 26. prosince konference soc. demokratů maďarských v Košici otevřeným listem protestovala proti »uherské oligarchii, která prý usiluje o násilné a úpěné umlčení uherského proletariátu přes to, že tento po celý lidský věk usiloval, aby všem národům v rámci hranic uherské vlasti žijícím zajištěn byl blahobyt... Konference strany prohlašuje dále, že nynější lid šmahem vraždící, krvavá, křesťanská oligarchie uherská není schopnou získati sympatií kulturních národů pro Uhry.« Žádá za pomoc české a rakouské socialistické strany.

Rozumí se, že tato provolání v českých soc. dem. listech jsou vytištěna písmem výrazným. Ale tyto výkřiky neomráčí žádného klidného pozorovatele. Radikální soc. demokraté kypí hněvem nad tím, jak maďarské soudy objevují nové a nové hromadné zločiny sluhů Kuhnových, parazitů lidí pracujících.

Když bolševici vraždili zcela pokojné a vlastenecké faráře, socialistická krev v Čechách a v Rakousku byla zcela klidná. Pochopové Kuhnovi vraždili bezohledně chorvatské sedláky, louplí za účelem osobního obohacení a házení palčické pochodně i do sousedního Slovenska. V Čechách soc. demokraté místo odsouzení bolševiky s použitím nejrozmanitější sofistiky omlouvali. Došlo k lupičskému vpádu na Slovensko — ale čeští citelé Kuhnovi omlouvali dále bezcitné tyrany, kteří zcela svévolně z národního záští prolévají nové potoky krve. Což záleželo na tisících padlých Slováků a na mučených slovenských dětech!

Ale teď najednou pokřik, jakoby byla utiskována nejvyšší ctnost! Ale divoký skřek má ještě jinou příčinu. Prozradily se totiž nové tygří plány bolševiků maďarských. Bylo zamýšleno vyhoditi do povětří vrchní velitelství maďarské armády, chromážděnou ministerskou radu a zavraždití vrchního velitele. Zároveň měl býti osvobozen z vězení krvavý bolševik Klejn, který jest odsouzen k smrti. Také měla býti třaskavinami zničena opera v době, kdy by v ní bylo shromážděno hojně měšťanů. Do ministerského předsídky se měl dopravit pomocí podplaceného služebnictva pekelný stroj. Také se pomýšlelo na házení ručních granátů mezi ministry. Mezi jinými plány bylo také zamýšleno vbodnouti do těla nejvyššího velitele jehlu otrávenou bakteriemi.

Nu — a proti takové společnosti, které jest každý banditský prostředek dobrý, brání se maďarská veřejnost cestou práva zcela přirozeně. Bolševici dokázali už dávno, že se nesmí věřiti žádnému jejich přátelskému ujišťování a že proti rozumovým důvodům bojují mocí nejhrubší ihned, jakmile ucítí dostatečnou fyzickou přesilu.

páchali násilí, pleny a prázdní, takže pak bolševici
museli zakročit. Soc. demokraté po těch slovech
volali, že tito Čechoslováci jsou vřichní briganty
(sáňkáři lupiči) . . . Kolik bolševiců žije na ta-
kové lii vydávají, proniká do veřejnosti jen z má-
některých. Ale Cicotti přece má vědět, že lii
přihlí neomalené minou se s cílem zamýšleným
— Věděl se hned, že hrabě Michal Karolvi v lé-
tě nepobyval v Praze z lásky k naší republice
Vždyt die zprávy v *Nous Fraie Presse* jest dosaz-
vádcem pražských bolševiců; tato skupina má čle-

Církevní obzor.

Lit. prohlášení archiepiscope dachovenstva archiepiscope obsahuje velice cenné náměty, plány a podněty. Archiepiscope praví, že navrhl Sv. otci reformu studií filosofie a theologie ve smyslu organického vývoje doby patristické a scholastické. Má se rozšířit a prohloubit studium sociologie v rámci sociálních problémů naší doby. Navrhl též důkladné prozkoumání a kritické vydání pramenů doby husitské z archívů římských. Archiepiscope praví v plné důvěře, že reforma české historiografie obnoví slávu katolické církve v Čechách. (To už jest patrné nyní tam, kde se více dbá historických pramenů než románů. Čím vážněji se doba husitská studuje, tím větší satisfakce se církvi dostává. Pozn. red.) V přímě různých názorů o schismatu praví pražský velekněz: »Božská instituce autority světové církve Kristovy, založená na »skále Petrově«, zachránila. ýtěžek kultury antické z trošek říše římské a jest jedinou zachránou zděděné kultury křesťanské z revoluce bolševické. Proto jest hereze a schisma nejen smrtelným hříchem osobním, nýbrž i zločinem sociálním.

Český misál. »Nár. listy« v příloze z 25. prosince věnují pozornost českému misálu, jenž byl vydán zásluhou prý dra. Párského. Knize této věnují »Nár. l.« nadšený obdiv, neznajíce práce Benediktina P. Prokopa Baudyše, jenž r. 1891 vydal ve slávné úpravě věrný a vzletný překlad římského misálu v českém rouše. Dnes po 30 letech není žádnou zvláštní zásluhou vydávati český misál, nýbrž jde o to, zdaž starší práce Baudyšova je věcně a formálně předstížena a zdaž účelem letošního českého misálu bylo skutečně povznesení náboženského ducha v českém národu. Die štvavého prohlášení několika bouřliváků, kteří přimě v »Nár. listech« zakazovali návštěvu bohoslužeb o radostných svátcích vánočních v těch kostelích, kde se nebude používat českého misálu, lze prohlásiti, že účel dra. Párského neposvětil prostředků. Bedlivějším srovnáním na-

bedně přesvědčení, pokud nový český misál vyhovuje skutečné potřebě. Práce P. Baudyše zasluhuje přednosti po stránce formální, protože přináší text latinský i český vedle sebe, takže vyhovuje i potřebě inteligence, která má humanitní vzdělání. Doporučujeme »Římský misál« Baudyšův katolické české veřejnosti co nejlépe. Vyšel v knihtiskárně V. Kotrby r. 1891 ve formátu modlitební knihy. Je to skoro s podivem, že povolené kruhy nepečovaly již před 30 lety o to, aby tato kniha byla co nejvíce rozšířena mezi katolickým lidem. Nebylo by nyní tolik úporného boje o zavedení české mše sv. Vtírá se však také otázka, kolik liberálů, kteří tak často diktovali české bohoslužby (ovšem ne pro sebe), vidělo nebo aspoň chtělo viděti hřbet misálu Baudyšova.

Vánoční svátky tentokrát velice skvěle potvrdily přesvědčení dávných prvokřesťanů, že »duše lidská jest přirozeně křesťanskou«. Přes velkou zevnější nepřítelň dobu oba hradecké chrámy byly na půlnoční a na hod Boží naplněny tak, jak není pamětníka. Neobvykle veliký počet věřících přistupoval k sv. svátostem. O Božím hodě měl v katedrále Msgr. dr. Fr. Šulc vzletné kázání, které zanechalo dojem mohutný. Pak sloužil pontifikální mši sv. gener. vikář dr. J. Soukup za přítomnosti arcipastýřovy u oltáře. (Rovněž v poslední den obč. roku, kdy kanovník Černý úchvatnou promluvou vléval do srdcí nadšení, byl v katedrále obrovský počet věřících.) Vidouce veliké zástupy i na jiných vánočních pobožnostech, seznávali jsme, že české duše nalézají samy sebe a že posvátný dech vánoc tím více svým teplem do srdcí proniká, čím úporněji a zmateněji jest protikřesťanská negace. Jsme jisti, že významné svátky byly slaveny s tímž stupňovaným nadšením i ve většině ostatních kostelů diecése naší. Ze současného racionalismu číhá tak drsný chlad, že duše bezděčně zalétá do ideálního ovzduší zbožných českých matek.

Československá strana lidová.

Sjezd delegátů organizací českoslov. strany lidové z východočeské župy,

t. j. z okresů: Hradec Králové, Nechanice, Chlumec n. C., Pardubice, Přelouč, Chrudim, Nasavrky, Skuteč, Hlinsko, Polička, Litomyšl, Vys. Mýto, Holice, Ústí n. O., Lanškroun, Žamberk, Kostelec n. O., Rychnov n. Kn., Králupy, Opočno, Nové Město n. M., Čes. Skalice, Jaroměř, Dvůr Králové, Náchod, Úpice, Police, Broumov, Holice svoláváme na svátek sv. Tří králů (6. ledna 1920) do Hradce Králové. Každá okresní organizace vyšle dva delegáty, jimž vydá řádnou legitimaci. O 9. hod. dopol. počne v Adalbertinu porada řádně legitimovaných delegátů okresů. Odpoledne o půl 2. hod. bude ve velkém sále Adalbertina sjezd delegátů všech organizací — okresních i místních — s pořádkem:

1. Zahájení sjezdu.
2. Dr. Nosek: Politická a kulturní důležitost voleb do Nár. shromáždění.
3. J. Adámek: Důležitost voleb pro zemědělství.

Dr. J. Katrňák: Voleb. a volební. Voleb. do Nár. shromáždění je pro nás nejvyšší legitimace.

Očekáváme, že nebude ani jediné organizace, která by delegáty nevyšle.

V Hradci Králové, 22. prosince 1919.

Dr. Fr. Šulc, sekretář. Organizac. komitét. Organizac. komitét. Často se stává, že někdo má konat cestu několik kilometrů od poslední volební stanice. Přijede sice pro sjezd, ale nepůjde do volebního okrsku, kde bude vy-

vá nekrytý a nemá kromě slabé koškové přikrývky žádného jiného chránidla před mrazem. Sděloval s námi listy technik, že nachladil se při zpáteční cestě z přednášky v nekrytém voze bez všech přikrývek tou měrou, že celé 2 měsíce léčí zánět průdušek. Každý z našich techniků nemá kožichu a nemáže věci s sebou nánožník; proto je povinností pořadatelů schůze, aby do povozu přiložili dle možnosti cestovní kožichy a nánožník, aneb několik vlněných přikrývek. Zdraví našich techniků je příliš drahým statkem, než aby se mohlo vystavovati nebezpečí nastuzení, zaviněnému neváživými pořadateli. Žádáme důtklivě všechny organizace, aby pamatovaly vždy na tento požadavek lidskosti a závažné vědomosti k lidem, kteří se pro naši věc obětují.

Do Rovné a okolí. V neděli 4. ledna o 3. hod. odjíždí v Rovni přednášeti sl. Lid. Kosařová z Dobrušky. Dostavte se včas!

Nutné!

Každý by si měl opatřit nové znění zákona:

Daň z převodu statků

a z pracovních výkonů a daň přepychová s důvodem a vysvětlivkami napsal

Dr. K. Engliš.

Cena K 4.40, poštou 4.60.

Obdržíte list v

Dráždov. knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové.

Právě vyšlo!

Vlasta Pittnerová

Tiché vlastenka.

Román.

Cena Kč. 10.—, poštou a na venkově

Kč. 10.50.

Za předem zaslaný obnos Kč. 10.50, aneb na dobírku zasílá

Cyrille-Methodějské knihkupectví

Gustav Franci v Praze I.,

Melantrichova ulice 586.,

aneb každé knihkupectví.

Zprávy místní a z kraje.

Betlém v Adalbertinu. Jednota katolických tovaryšů z přikazu staré tradice uspořádala opět po čtyřleté přestávce vánoční hru »Betlém«, na kterou se těší vždy naše dětská drobotina, ale která dovede i starým vykouzliti několik luzných obrazů vždy krásné vánoční poesie. Zásluhou p. Jos. Wünsche ml. vystavena byla hra, která i po stránce scénické a pěvecké byla slušným výkonem vzhledem k představitelům přidělených rolí. Těha večera spočívala na p. Dom. Wünschovi, jenž po stránce pěvecké i dramatické podal výkony umělecké ceny. K němu družil se ladně pan Motýlka svým zpěvným partem. Všeobecný potlesk při otevření scéně vyvolala mladistvá umělkyně, Anuška Wünschová, svým dráteníčkem. Sympatického přijetí dostalo se vzácnému pěveckému výkonu sl. Říterové v roli anděla. Dobrymi byli představitelé Tří králů od východu, pozoruhodného úspěchu se dočkal p. Votruba svým dědomskem, p. Kohoutek v roli sv. Josefa a sl. Řezníčková v roli Maděny. Těž menší role deklamátorské sl. Švarcové a p. Daběrníka zapadaly vhodně do celkového rámce. Tance malých pastýřů a pastýřek působily efektně, sbory vedly si po celou hru statečně a přesně. Ladně působily živé obrazy, vytvořené hluchoněmými dítkami a představující příběhy z mládí Ježíšova. Režie a výprava hry při malých rozměrech jeviště adalbertinského budila uznání. Návštěva hry byla první den velmi četná, takže bylo nutno hru opakovat. Všechny den však vadit značně zdaru reprisy. Čistý výnos byl věnován chudým hluchoněmým dítkám v Radotíně. K referátu o hradecké vánoční hře dodáváme, že by duchovenstvo, zejména mladší, mělo v pořádání náboženských her spatřovati velmi vhodný prostředek k buzení náboženského ducha v dítkách i dospělých. Vánoční a pašijové hry vyžadují ovšem trochu práce a sebezapření, ale působí úspěšně k oživení ducha křesťanského nežli leckterý v liberálních kruzích doporučovaný prostředek. Drobná práce vždy více platí nežli slaná slova.

Sbor dobrovolných hasičů v Hradci Králové oznamuje všem majitelům domů a svým příznivcům, že vzhledem k všeobecné tísní letos sváti hasičský ples pořádati nebude, tak jako jej nepořádal po celou dobu války, ač to byl jediný zdroj příjmů pro podpůrnou a starobní pokladnu, jež vyplácením podpor členům po dobu války takřka byla vyčerpána. Vyzýváme tudíž veškeré majitele domů a své příznivce, aby za přispívající členy k našemu sboru přistoupili s ročním příspěvkem 12 K. Příspěvky po domích roznesou členové sboru, a nichž možno se ihned přimísiti. Sbor náš domů plná, že žádosti jeho ve výspěch podpůrné pokladny bude vyhověno a co services přispívající člen do svého sboru přispívá.

Zároven vyzýváme občanstvo královéhradecké, aby se **společně** na činné činy sbo-
přiložovalo v zájmu bezpečnosti veřejného ob-
čanstva. Příspěvky členů ve věku od 20—34 let
vždy ve středu od 7 do půl 9. hod. večer při cvi-
čení sboru v hasičské stanici na Malém náměstí.

Dary Rudolfiny. Ředitelství zdělného ústavu
vzdělání hluchoněmých oznámí p. R. Šánek,
ředitel komitě pro daň národní v Humpolci, že
se sbírky národní daně v okrese humpoleckém
přifinčila byla Rudolfinou částka 1000 Kč, kteráž
předtím vyplacen byl také Svatováclavskou zá-
kladnou v Humpolci. — Dobročinný komitét dam v
Hradci Králové věnoval 900 Kč na opatření šat-
stva a prádla chudým chovancům ústavu; dále
darovali: vsdp. Magre dr. Fr. Reyl, síd. kanovník
100 Kč pro ústav a 10 Kč pro št. kapli a Magre
dr. O. Domabyl, prof. bohosloví a bisk. kons.
rada od neznámého dobrodince 40 Kč, p. tov. A.
Bodnář z Vamberka 50 Kč a vdp. farář V. Hvěz-
da 5 Kč, pl. M. Seifertová, choť inž. z Hradce
Král. 50 Kč, nejmenovaná z Hradce Král. 40 Kč,
pl. prof. Markalousová a sl. Boudová, úřednice
v Živnobance po 2 Kč, předsednictvo III. živnost.
společ. v Hradci Král. k uctění památky zesnulého
p. V. Formánka, býv. pekaře a maj. realit 73 Kč,
vdp. J. Kaván, katecheta škol měšť. v Hlinsku,
zaslal hluchoněmým k Ježíšku 30 Kč a býv. cho-
vanka ústavu J. Lehmanová ze Žel. Brodu 20 Kč
na vánoční stromek, pl. vrch. revidentová J. Ký-
loušková věnovala chovance Jindř. Zelingrové ku
přání nejmen. paní 10 Kč, které obdržela jako od-
měnu za nalezené peníze od pl. B. Vohralkové z
Blatné. — Příspěvek 150 Kč na vydržování ústa-
vu zaslal sl. okr. výbor v N. Bydžově a vld. farní
úřad v Chotěboři 20 Kč. Kostelní sbírky přímo ú-
stavu zaslané doly od následujících vld. farních
úřadů: v Dol. Újezdě u Litomyšle 75 Kč, v Týni-
šti 45 Kč, v Libici u Chotěboře 52.70 Kč, ve Vo-
dňanech 41.12 Kč, v Jeřichu u Hořic 5.60 Kč,
ve Skále (dušičková sbírka) 30 Kč, v Pustě Ka-
menici 20 Kč, vld. farní úřad v Hronově zaslal
hluchoněmým z pokladničky chudých sv. Anto-
nína 30 Kč, aby na úmysl dárců této pokladničky
se mohli. — Ředitelství Rudolfiny jménem nřp.
protěktora a celého kuratoria ústavu vzdává
všem šlechtným dárcům a příznivcům ubohých
dětí hluchoněmých vřelé díky za podporu, kte-
rou v tak těžkých dobách ústavu našemu poskytli
a doporučili jak ústav tak i jeho chovance další
vzácné přízn. »Zaplať Bůh!«

Dívadlo. Východočeské divadlo za ředitel-
ství B. Jeřábka uspořádá dvě pohostinské hry v
Hradci Králové. V sobotu 3. ledna dává se an-
glická veselohra Dcery Eviny. V neděli 4. ledna
dává se veseloherní novinka Zlatá rybka od J.
Štolby. Předprodej lístků pro tato dvě představe-
ní převzal obchod pl. Fikejšové v paláci Úvěrního
ústavu.

Dary a příspěvky chudým zdělného města.
Právovnický měšťanstvo v Hradci Králové věno-
valo částku 1000 K ve prospěch vánoční nadílky
zdělných chudých příslušníků k uctění památky
zemřelého předsedy p. Václava Formánka. Pan
prof. dr. Formánek v Praze věnoval na oláčení
chudých dětí školních 100 K k uctění památky
zemřelého p. Václava Formánka. Pan L. Taasig,
velkoobchodník zde, věnoval na vánoční nadílku
dětí šatečky, kloboučky, punčochy, šátky a šály.
Dárcům vzdává se aktivně díky.

**Z obchodní, živnostenské a průmyslové ú-
středí v Hradci Králové.** Úhelné oddělení mini-
sterstva veřejných prací rozeslalo všem obchod-
ním a živnostenským komorám přihlášky o pře-
myslové uhlí na měsíc únor 1920, které tyto při-
hlášky vydávají závodům a průmyslovým podni-
kům, jejich měsíční spotřeba v měsíci únoru 1920
činit bude nejméně 12 tun uhlí, koksu nebo brí-
ket a to jak tuzemského tak cizozemského. Při-
hlášky tyto nutno dle poučení řádně stejnopisně
vypisovati, v předepsané lhůtě odeslati a řádně
fakturovati, neboť jinak nebude na ně vzat vůbec
žádný příspěvek. Příspěvky o průmyslové uhlí stran, jejich

sídlo závodů nalézá se na Slovensku, nechť je
dešlou, jak na přihlášce uvedeno, přímo uhelnému
inspektorátu v Žitně. Jakékoliv žádosti neb osob-
ní intervence o zvýšení nebo provedení přidělu
paliva během měsíce jsou bezpředmětné a zůsta-
nou nepovinnými.

Klíperovo divadlo. Opět k nám zavítala spo-
lečnost našich umělců. Příjemně na nás působily
výrazné tváře pána Tihelky, Čady a dam m. Mes-
sanlové, H. Petzové a m. Kostkové. Ze umění-
málovni svých umělců nezapomněli, to dokázala
návštěva první pohostinské hry »Poslední muž«
od F. X. Svobody. Veselohra byla sice známá a
stará s časovou tendencí a přece nás pobavila.
Obsazení úlohou bylo velice šťastné. Z pána byl to
zvláště p. Čada, jenž velmi životně exponoval
své schopnosti umělecké. Kohout jím vytvořený
byl opravdu pošetilcem vybiřelcem všechnu svou
energii ve směšných malčkostech, člověkem, jenž
svou velkášskou bezohledností zabíjí svou rodinu.
Dámy jevily vesměs zjevnou snahu o umě-
leckou reprodukci. Znamenitě zhostila se své ú-
lohy m. Messani, nenuceně a velmi sympatické
bylo vystoupení m. H. Petzové. — J. Jek.

Čítárna a knihovna měst. přám. muzea ote-
vřena byla v r. 1919 v 77 dvouhodinách (každý
vřední úterek a pátek od půl 6. do půl 8., pokud
pro nedostatek ublí nemohla být vytápěna, od
6—7 hod. večer). Navštívena byla 4933 pány a
1062 dámami, celkem 5995 os. Ze 743 čtenářů kni-
hy vypůjčujících bylo 374 stud., 130 živnost. a ž.
odbor. škol přám., 54 prof. neb učitelů, 72 pána a
114 dam ruz. povolání. Na 3477 výpůjček zapůj-
čeno 5884 sv. knih, 88 děl předlohových a 895
jednotlivých listů nebo sešitů. Z počtu toho mi-
mo město zapůjčeno na 21 ruz. míst 16 učt., 3
živnost. a 44 pánm ruz. povol. na 52 žád. 133 sv.
knih, 22 díla předlohová a 49 jednotl. sešitů nebo
předloh. Časopisů odebráno 99. Koncem roku čí-
tá knihovna 8691 sv. knih, 1663 brožur, katalogů,
zpráv, ceníků a p. 1183. Díla předlohová čítají
na 90.000 jednotlivých listů. Všem, kteří knihovnu
dary obohatili, vzdává správa knihovny jménem
kuratoria srdečné díky.

Chata Masarykova na Orlických horách bude
vybudována k zvelebení české turistiky. Odbor
Klubu českoslov. turistů v Hradci Král. obdržel
svolení, aby projektovaná stavba nesla jméno na-
šeho proslulého osvoboditele. Bude vystavěna na
hřebenu orlickém ve výš 1028 m v sedle Šerliš-
ském v samém srdci hor. Odtud bude se otevírati
překrásná vyhlídka do Čech i do Kladska. Chata
Masarykova bude zřízena jako oddaný hold české
turistiky k počtů 70. narozenin presidenta repub-
liky. V čele čestného výboru stojí jako předseda
mňovaný náš mistr Alois Jirásek. Každý jednotli-
vec i každá korporace nechť uzná národní i ho-
spodářský doah podniku a laskavě svým příspěv-
kem vypomůže odboru Klubu českoslov. turistů
v Hradci Králové.

Třebochovice pod Orebem. Socialistické »Roz-
hledy« hálí odstranění křížů z naší obecné školy
a k tomu z nedostatku věcných důvodů potřebují
lži a sprostoty. Inu, každý jak umí! Die pravdy a
věcně psala »Obnova«. Pisatel nepřeje si vysuo-
vání náboženství ve škole. Před časem vykládal
ve vlaku šťastný stavitel z Hradce: My evangelici
jme dávno na to připravování a připravení, že
náboženství bude ze škol odstraněno; nám to ne-
škodí. Ať klerikálové se také zařídí; jim to u-
škodí. . . V Německu, najně v Berlíně, tvoří ka-
tolickí s evangeliky v odborných dělnických a ji-
ných organisacích společnou frontu proti nevě-
rcům; u nás v Čechách však najdeme evangelika
vřede tam, kde se bije do katolicismu a tím do
náboženství. Je přece obecně známo, že my ne-
jme proti tomu, aby vedle našeho kříže umístěn
byl i jejich symbol, ba ani židovské Desatero by
nemohlo urážeti žádného křesťana a proto jest
nepoctivě vyčítati nám nějakých výsad. Tvrdíme:
Výpad Rozhledů odmítáme jako v přední řadě
protestantský a v druhé socialistický. Z listů
národních: socialistů, kde též z podobného pra-

mapa o věci se píše, citujeme následující humoris-
tickou větu: Učitelové vinu na tomto odstranění
(křížů, pozn. pis.) žádou nemají; nebo myslíte,
když nás (!) učitel jest svobodomyšlným a chce
naši příští generaci vychovávat tak, jak to pře-
vé naše zásady Havlíčkovy hlásají, že vám tím
bere víru? — To se povedlo! Opakujeme: Chce-
me a žádáme pro katolické děti školy katolickou,
nevěrcům a ostatní přibuzné společnosti školu
takovou, jakou oni chtějí, třeba nevěreckou. Co
ještě chcete? Lačnate po teroru? — V Třebocho-
vicích při pátnoční počínal si protestant Bureš —
márně řečeno — pohoršlivě. Podruhé mu to tak
snadno neprojde, neboť provokatér nezahluksá
žádných ohledů. Pl. Burešová, která tak ráda své
okolí »reformuje«, lépe by udělala, kdyby nejprve
základním pojmem slušnosti naučila svého syná-
čka. Když žid při náhodné návštěvě našeho chrá-
ma může se chovati slušně, proč by čínili tak ne-
měli »lepší« křesťan?

**Ličení mladíka raněného při srážce vlaků u
Čelakovic.** Karel byl raněn, Jindřich bez úrazů
vyhrabal se z trosky a Karlovi dal první obva-
Karel píše: Začnu nejdřív, jak se vše dělo. Seděl
jsem konjek ohleba a špeku a bral jsem si ciga-
retu, když vlak prudce zabrzdil. Při tom, jak jsem
stál, náhlí jsem prudce na druhou stěnu vagonu.
Než jsem postřehl, co se vlastně děje, vátel jsem
se v troskách vagonu, druhého za lokomotivu.
Nejdříve prasklo sklo u okénka, vedle kterého
jsem seděl a kterým jsem byl, jak jsi viděl, po-
řezán v oběhceji. Pak okno sevřelo se nárazem
úpně do sebe, že ven nebylo vůbec vidět. Pak
praskot stěn, stropu, který na nás padl a při tom
se podřihla protomila a my jsme se ocitli mezi ko-
lejšími vřaky, zasypáni troskami. Byli jsme ti,
hochu, jako ve psí bouři — ale k nepopsání. Toho
nářku, až na hlavě vlasy vstávaly! Tak jsme zů-
stali, až přišla pomoc a všechno s nás odházeli.
V té chvíli jsem nemohl ani křičeti o pomoc, ne-
boť to trvalo hezkou chvíli, než jsem ze sebe
slovo vypravil. První slovo moje bylo: Petře,
jsi zdrav? To je náš kolega, který seděl ve vla-
ku naproti mně. Pak za mnou (tak přišel) do če-
kárny v Čelakovicích. A pak ta má starost, co
je s Jindrou, kdepak ten chudák je? To víš, že
jsem mohl myslet, že budeš také asi nějak zra-
něný. Ale Bůh byl při nás obou. že nejsme mrzáci
anebo mrtví. Nohu pravou měl jsem tak naběh-
lou, že po zavedení protokolu a lékařské prohlíd-
ce nás musili do sanitního vlaku odvést, jak mae
tak Petra. Dvakrát jsem tam zvracel. Domů
jsem přišel o půl 6. ráno a to bylo přivítání! Hned
do postele, ve které jsem podnes. Jak dlouho li
ještě budu obřimát, nevím. Na ústech jsem pora-
něn sklem, na levém spánku mám méně prora-
ženou hlavu a jak lékař uznal slabší otřes nervů
a hukot v uších pouze večerní doboy, jak mae
ruce roztřítý loket a větší modřinu. Na pravé po-
ze v kolenném kloubu velkou krevní podlitinu.
Chodím o holi — to víš, že těžko. Dnes (15. pros.)
je mi už lépe. Děkuji Ti, Jindřichu, za Tvou o-
chotu. Při Tobě jsem vždycky. Tebe jsem měl
vždy rád, neboť Ty jedně jsi ke mně byl vždy
nejlaskavější. Jedně Ty jsi mne vždy varoval
všeho zlého a jedně jsi vždy v moje dobro! —
Tvůj Karel.

**Odporučuje náš list lidem k hojnému odě-
ráni.** Vždyť naše strana složího prospěchu všech
vřetev uvážlivého občanstva republiky. Její pro-
gram nikde nesmí probírávat za klerikální. Na-
opak oprávněnost jeho uznají i spravedliví je-
novci. Naše strana lidová nechce despoticky o-
vládnout občany názerá sektářských. Usluho jak
o svobodě všech tak o náležitou národní sa-
dritu.

Ve Valce mae jest zděšená křivost. Křivost
tisku. Čím bude přliv aboznost mohutnější, tím
více pak pro čestářstvo list máže čísti.

Po přelčení přejmte »Obnova« sonadám.
Zasílajte nám adresy, na které bychom mohli
zasílat list na úkazku. Toť jest doba pro listy
sociálního tisku nejvhodnější.

Různé zprávy.

Vysněné touhy. Román od Jarosl. Nováka. Knihovna „Lidé“, svazek první. Cena 4 K. Nákladem vydavatelstva deníku „Lidé“, Praha II, Spálená 15. — Autor, jako bystrý pozorovatel života a dobrý znatel nejmenších odstínů duší lidských, rozpráví plasticky před očima čtenářovými skrytý románec lásky mladé umělkyně Boženy k vzácnému charakteru hlubokého myslitele a učenice, doktora Černého; ale naděje její jsou krutým osudem naplněny až do krajnosti, a neohybi mnoho, aby byly úplně zklamány. Slitná komtesa Irma zaujme srdce doktora Černého, který rovněž prodává trpkou lásku zklamání, nežli dojde konečně k jistému cíli. Ale ani hluboká a oddaná láska Boženina nezůstane bez odměny, Božena dojde splnění svých vysněných tuh, a šťastně žije jako duha rozzářená se na klenbě jejího života. — Děj zpracován jest s vyhrádnou již rutinou, autora vlastního, jež vyhovuje veškerým požadavkům umění a tvoří s tohoto stanoviska dílo umělecky vskutku hodnotné. Po stránce morální je dílo též hluboce založeno a výchovné i jako četba lidová. Všem rodinám, jakož i zájavným a vzdělávacím spolkům k obohacení knihoven vřele doporučujeme.

Dr. Mareš o pokrokovosti a konservatismu v národní demokracii napsal 14. t. m. v „Nár. listech“: „Mluví se o ideovém rozporu: jsou přitom společní konservativní a pokrokoví. To by bylo nemožné. Naopak, každý životní celek je možný jen spojením konservativního živlu s pokrokovým. V biologii slove první dědičnost, která ustáluje získané, druhý proměnlivost (variabilita), která získává nové. Spojením součinností obou zdokonaňuje se celek. V konservativnosti a pokrokovosti není rozporu, poněvadž obě tyto snahy, na pohled protichůdné, vzájemně se podporují a podporují jako přirozené životní kontrasty. U národů, užívajících ode dávna sebevzdělání, není jiného základu pro politické strany, kromě tohoto přirozeného. Ale pokrokovost, variabilita, může jít různými směry. Pokrok je prázdné slovo, není-li určen cíl, k němuž se má pokračovati. Jeden cíl jest: zesilovati životní různosti, tak, aby se vytvořovali jednotlivci co nejrozdílnější s vlastnostmi co nejvýznačnějšími, ale zároveň osoby vědomé své závaznosti vyššímu celku, národu a lidstvu. To samo je tu nejvyšší celek, vlastní cíl; a ne jako jedinečný celek, hromada, sčítá jako celek architektonický, budovaný od různých národů. Pokrok tímto směrem je shodný s vývojem života vůbec, jeho cíl je životní. Docela opačný cíl jest usilovat o vyrovnání všech životních růzností, o nivelisaci jednotlivců, odstranění jejich zvláštností a vlastností, hmotných i duševních, tak aby povstal jednotný celek, lidstvo vůbec. Tímto směrem postupují proměny v Míru nerostné, kde se všechny různosti vyrovnávají; tento cíl jest povahy materialistické. A tu lidstvo jako jednotný celek nemůže být samo cílem. Vlastním cílem jest vláda autority nad tímto neosobním celkem, autority založené na nějakém dogmatickém učení, které se ukládá všem k věření, se slibem blahobytu na onom — nebo na tomto světě. Národní demokracie má cíl první, neboť proto stáje národní. Kdyby do ní byl vřazen cíl druhý, to znamenalo by rozkol. Jako tu není místa pro klerikalismus, není tu místa pro socialismus, v běžném smyslu. Ale náboženství a sociální reformy mají míti volnost a podporu, tak aby každý člověk mohl být důstojně živ jakožto mravní osoba a uvědomělý společenský činitel.“

Cizácká a slepotá s opuštností trápí venku nevidomé dívky. Pomozte jim dárkem, sbírkou, oděvem a pod. do Útulny a chorobince slepých dívek Praha III, na Kampě.

Když se konečně nastane pořádek v záležitostech? Lidé chlebili se velkou chytrostí. Náhle si lehla a zabrala se do vyšší filosofie. Zajíčci a králíci měli dost hned za kopečkem. Koroptve a křepelky se ozývaly hlasitě. Ale přemoudřel

žilka při svém velice sčasném přemýšlení zasláhladem. — Podobně si počínají u nás lidé, na jejichž bedrech spočívá tak velká zodpovědnost. Kladno jest u Prahy tak blízko, ale právě hlavní město republiky mizne. Sýpky na vesnici jsou plné, ale hned v sousedním městečku jsou lidé bez potravin. Velké množství různých potravin vyváží se za hranice, ale sama Praha čeká na americkou mouku jako na emilování. — 19. t. m. se sděluje, že na trati Něm. Brod—Tisnov po celých 14 dní osyby přistaveny žadné vagony na nakládání bramborů. (Ať zmraznou v zemi či na nádražích — vše jedno, že!) Do skladů vozí se obilí, skladiště jsou tak přeplněna, že na př. v Polné hrozilo skladiště sesutím pro značné zatížení jednotlivých sýpek a rolnické skladiště v Něm. Brodě zastavilo přijímání obilí, jest přeplněno více než 60 vagonů obilí. Žádosti našich konjunkturařů družstevních o odebrání obilí se nevytýželi a když konečně dispoice se dostanou, čeká se měsíc i dva na pytle, nežli zboží se může expedovati. Zatím co tato skladiště jsou plna a musí se obilí dovážet ukládati i na soukromé sýpky a tyto ani nestačí, provádějí se tuhé vojenské rekvisice, systém, zděděný po Rakousku. — Zkrátka čím více tučně placených úředníků k vůli zachování pořádku, tím větší zmatek. Kolik lidí cítí upřímně s národním celkem v době, kdy z osvobození má být radost všeobecná? Občané, kteří poslouchají diktát Vídně jako hodiny a dělí se do úpadku ve prospěch prodloužení protičeské války, hrají si na furianty, vzdorují jako lehkomyšní děcka. Ale tu právě vůdcové dělnictva měli hned při počátcích republiky poučovati pracující lid, že do vlastního masa řezají ti, kteří se buď práci vyhýbají anebo stanoví přílišné nároky. A tyhle rány nedovedou na dlouho vyhojiti sebe větší přídavky, zvláště uvázne-li zásobování hříšným šlendriánem a nedbalostí na dráhách. Tak se podporuje pokoutní lichva. A jeví-li se neschopnost i mezi poručníky pražskými, mají se politické strany postarat v zájmu své cí o čištní ve vlastních řadách. Podle předáků v demokratických společnostech posuzují se strany celé. A čím mohutnější organizace a nápor stranicky-politické, tím více trpí národní veškerenstvo, celá republika, o jejíž šťastné budoucnosti jen se mluví a mluví.

P. T. odběratelům! Nové zvýšení mezd dělnických, jež nastupuje 1. ledna, ustavičně stoupající cen všech potřeb kulturních, jakož i papíru nutí nás, abychom — jako všechny jiné listy — zvýšili na tento rok předplatné. Cílece toto předložení sdělení, oznamujeme, že nové ceny předplatného budou moci býti publikovány až v příštím čísle. Ještěž zvýšení bude omezeno na míru co možná nejmenší, doufáme, že naši P. T. odběratelé zůstanou nám i dále věrni. Pp. kolportérům budeme poskytovat zvláštní slevy, o čemž budeme zpraveni zvláštním okružním. — Administrace „Obnovy“.

Záložna v Hradci Král., zapsané společenstvo s ručením obmezeným Československé národní.

Vklady na knížky: 3%.

Půjčky. — Úvěry osobní a hypoteční. — Zálohy. — Kauce. Vada. — Eskompt účtů a směnek.

Kostelní paramenta

prapory a bohoslužebné náčiní v nejvýhodnějších cenách nakoupíte u doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA
Nový Hradec Králové, Čechy.

Vyžádejte si ceny, nežli objednáte u firmy jiné.

KADIDLO

opět zasílá

F. STADNÍK, OLOMOUČ

KOSTEL. PARAMENTA, PRAPORY

a veškeré církev. náčiní

Vlastní výroba.

Výhrad. prodej ve prospěch Matice Cyrillo-Methodějské!

Paramenta

prapory, sečky a církev. náčiní dodává nejlevněji

JOSEF VEND,

českosl. odborný závod Jabloné n. Orli.

Burevná kostelní okna

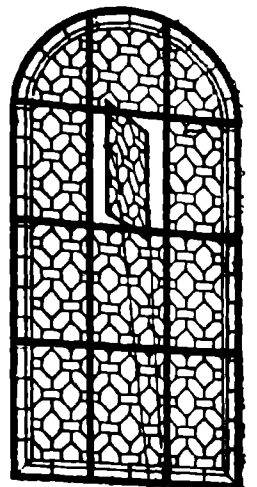
v odbor. provedení shotovuje a dodává

Fr. Uhří,

umělé sklenářství a malba skla

v Třebetechovicích u Hradce Králové.

Cenníky a rozpočty na požádání zdarma.

Kostelní nádoby,

kalichy, monstrance atd., klenoty, notářské prsteny, hodiny, jídelní přibory, opravy a novou slazení odborně a levně provádí

JAN STANĚK,

pekař a ciseleur, stálý příslušník znalce samosoudního trestního a okresního soudu, Praha L-979, ul. Karoliny Světlé, 12 n.

Paramentní závod nejstarší české firmy:

Ignác V. Neškudla syn

v Jabloně n. Orli. (český)

(bratr P. J. Neškudly, bývalý ředitel ve Výprahticích)

doporučuje:

veškeré kostelní paramenta, klenoty, prapory, jakož i kovářské nástroje, předměty.

Cenníky, rozpočty i záhlavy na nákladu zdarma a franko

tištěm pochvalných uznání a vyznamenání.

Nejlevnější, nákupní pramen v rep. Československé.

OBNOVA

Týdeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 18 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 32 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklamace se zasílají nezalepené a ne frankované expedicí v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. č. 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Definitivní usvědčení Švihovo.

Bylo víc než nápadno, jak cholericky hájil svého Švihy r. 1914 národně sociální tisk i tenkrát, kdy byly dokumenty do očí jako kladiva.

Nyní uveřejněn raport policejního komisaře dra Klímy o stykách se Švihou. Tento důkaz zřetelně potvrzuje, že chytrácký pseudonym »Wiener« náležel osobě Švihově. Klíma mimo jiné praví o Švihovi: »Ujišťoval mne, že instituci státní policie plně uznává, učinil mi řadu velmi důležitých důvěrných sdělení, týkajících se tehdejší akutní politiky, jež nám nebyla známa a jež se později přesně potvrdila.« Jindy: »Diktoval mi zprávu o průběhu pardubického sjezdu mládeže (soulasnou s našimi jinými prameny), dal mi fotografii účastníků tohoto sjezdu a pravil mi, že je mi každé chvíle k dispozici.« Pak si dal vypláceti 1000 K, pak po 500 K a posledně 800 K. »Když žádal třetí obnos 800 K, pravil mi, že by mohl vykonati státu a dynastii velké služby, kdyby nežil v tak nepříznivých hmotných poměrech. Pravil dále, že by byl s to vůbec všechno vykonati, kdyby měl asi 60.000—100.000 K. Na to jsem mu odpověděl, že my (t. j. státní policie) takovými sumami nedisponujeme, ale kdyby mu bylo zpomoženo měsíčním příjmem 400 K, mohl bych se odvážiti navrhnouti to panu dvornímu radovi, aniž bych ovšem tužil, dopadne-li to příznivě. To přijal velmi rád...« Jindy řekl, »že má teď velké starosti, jelikož on a posl. K. nemohou obdržeti žádný úvěr pro zřizování novou tiskárnu »U zlaté husy« a musí mít bezpodmínečně 40.000—60.000 K, mají-li nad Chocovou frakcí udržovati vrch.«

Jest dobře mít na mysli, že r. 1914 byl Švihův předsedou nár. soc. poslaneckého klubu. Dával se upláceti v době, kdy české strany byly v opozici proti vládě Bienertově. Poslední křiklavý dokument byl nalezen ve stolku okr. hejtmána Chuma, který se nestyděl r. 1914 tvrditi, že proti Švihovi bylo svědčeno falešně. Dr. Klíma docela přísahal při památce svých rodičů (!), že Švihův konfidentem nebyl. Demoralisovaná duše se nalezly.

Ale ukázaly se zjevy ještě pochmurnější. »Nár. listy« obvinily dra Švihy 4. března 1914. Zatím však, co se množily důkazy o

Švihově národní nespolehlivosti, špihalství let minulých a o jeho přepychovém životě, národně sociální tisk místo rázného useknutí prohnílé větve od stromu stotožňoval zájem své strany s drhnutím vlastizrádce. »České slovo« pletlo veřejnost vědomými lžemi. Když bylo na př. zjištěno, že agitoval ve schůzi brněnské ve prospěch dra Žáčka, nabízel tajně nár. soc. předákovi Borovcovi 2000 K, »Č. slovo« napsalo, že ve zmíněné schůzi »br. dr. Švihův vůbec nebyl«.

Dne 5. března »Č. slovo« místo pozorného studia napsalo na adresu »Nár. listů«: »Neslýchaný osobní útok podniknut jest bez dokladů... Jen poněkud čestný člověk by si sáhl raději na život, než by užil údajů takového prašivce, jako je Špaček a lidé jemu podobní... Nás nezmate syčáctví takových Rašínů. S těmi zatočíme, jako se syčáky se točí... Takovým syčáctvím vykupuje si »vůdce národa« Karel Zlatoustý (dr. Kramář) pokoj na několik dní! Takovým rošťáctvím dovršuje svou taktiku... Toto křováctví spácháno z uložení dra Kramáře, Rašína a Tobolky... odpovídá Kramářova syčárna z Mariánské ulice nejničernějším a nejšpinavějším ostouzením osob... Tedy: přijde den, sčítáme spolu, sčítáme se všemi.« (Zatím sčítával po takovém běsnění lhářů porotní soud.)

V jiném článku »Č. slovo« v týž den lhalo: Rozhořčení nad Rašínovým bídáctvím

jest všeobecné na venkově i v Praze. Prý telefonující přátelé »netajili se, že ve veřejnosti vznáhá se všeobecné opovržení k nejnovějším hanebnostem prospěchářské koterie z Mariánské ulice.«

V témže měsíci národně sociální list prostějovský k vůli Švihovi se »bořil ra Kramáře tímto sukovitými klacky: »Tento politický kretén jest schopen všeho, čím myslí, že zachrání dobrou bytla svých nohsledů... Kramář za svůj zločin (vyzrazení Švihovy vlastizrády!) musí zůstat s vypáleným znamením bezectného chlapa... musí národem hozen býti na hnojiště potupy, tam nechť jako pes pojde, který nejen pána svého zradil, ale i jeho tělo sežral. Na takového chlapa jest škoda i rány z revolveru, tomu se hodí nejlépe řemen z psí kůže.«

Tak a podobně tedy bojoval za vyšší poctivost národa národně sociální tisk, když rozčilenému peru věčné protidůvody naprosto scházely. Nejsurovějším tlakem a vyhrůžkami usiloval rdousiti hrdla, která volala po očistě národního košbiště politického. Většina těch, kteří takovou kanonádou pronásledovali mladočechy, zaujímá dále v české politice důležitá místa. A pak se divíme, že jim příliš na obnově poměrů opravdu spořádaných a na podpoře politických poctivců mnoho nezáleží. Paprsky posledního dokumentu Švihova zločinu vrhají promikavé světlo do povahy zápasu duchů roku 1914!

Politický přehled.

Oposice proti čsl. straně socialistické.

Zatím co pokrokaři posílili řady Klotáčovy, mohutní reptání těch, kteří nemohou

zapomenouti na politickou směrnicí předválečnou, která se tolik liší od nynějších povážlivých akcí. Oposice prohlašuje postup poslance Stříbrného a ministra dra Frankeho

Účet u pošt. spoř. v Praze č. 140378.

Telefon č. 88.

Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Králové.

Přijímá vkladů.

Vklady na běžné účty.

Daň důchodkovou i z běžných účtů platí ústav ze svého.

Oddělení pro zboží zabývá se

obchodováním a prodejem uhlí, vápna, cementu a dříví ve velkém i malém.

za neudržitelný a vydává vlastní list, který hodlá přeměnit v deník. Oposičníci horší se na bolševické křídlo strany; zároveň soudí, že poctivá spolupráce se soc. demokraty možná není; mezi soc. dem. ministry a stranou není organické spojitosti a nezbytné jednoty; strana soc. dem. bez ohledu na své ministry podléhá směru radikální levice. V 3. čísle »Národ. socialisty« praví J. Skorkovský, že solidarita socialistických stran u nás nevytvořila nového českého socialismu — vinou pardonované soc. demokracie. Marxismus byl válkou smrtelně kompromitován. Soc. dem. strana splynula s centralisty, starými representanty krajního marxismu a centralisté splynuli ideově s bolševictvím, které se stalo parodií socialismu. Tito centralisté ovládli vedení strany soc. demokratické a znásilnili její pravé křídlo. Čsl. socialisté podali pravému křídlu soc. dem. pomocnou ruku k zdolání revolty v jeho vlastní straně, ale marně.

O poměru císaře Karla k Vilémovi r. 1918

svědčí korespondence nyní uveřejněná. Když se tehdy proslýchalo, že Karel prostřednictvím prince Sixta usiluje o separátní mír, Karel prohlásil ty pověsti za nepravdivé a ujistil Viléma o neochvějné spojenecké věrnosti. Nyní však patrné, že Karel chtěl uznati nárok Francie na Alsasko-Lotrinsko, ačkoli to pak popřel. Také bylo nepravdou Karlovo prohlášení, že nedostal Sixtusův příkaz, aby vyjednával s presidentem Poincaréem za zády Vilémovými. Karel byl ochoten i k jiným ústupkům, ale hlavně na úkor Německa, Turecka a Bulharska. Jakmile však sám měl postoupiti některá území Itálii, ihned upustil od snahy »opatřit lidstvu mír.« Nechtěl se vzdáti ničeho — a proto ztratil všecko. Vyjednával pokoutně bez součinnosti odpovědného ministra. A Čermin sám? Veřejně mluvil proti separátnímu míru, potají však jej připouštěl. Taková politika věru naprosto nebyla křesťanská, ale cikánská. Kolik strašných katastrof se mohlo odvrátiti, kdyby byl Karel veřejně a opravdu upřímně přistoupil na jasné, nezáludné návrhy Benedikta XV. a ihned začal jednat podle Desatera!

Už zase socialistická nová orientace.

Jest významno, jak po marných radikálních rozletech krok za krokem většina soc. demokratů vrací se k hospodářským názorům, které konservativci vyjadřovali a jasné zdůvodnili již před 50 lety. Nyní soc. demokraté v Německu počínají uznávati, že svou zaujatostí vůči rolnictvu poškozovali — vlastní zájmy. Veliká gesta soc. demokratická byla špatnou náhražkou práce, zvláště když pihnému rolnictvu se v díle jen překáželo. Protože však nešťastnou rudou politikou bláda vzrůstá, sám »Vorwärts« nyní praví, že ceny za potraviny jsou nízké, nejspíše v žádném poměru k cenám průmyslových výrobků. »Nenastane-li hodně brzo obrát, jak bez milosti budou osevná pole upadat.« Podobný poplach jest slyšeti ze soc. dem. redakcí jinde. Tedy zcela nová hospodářská politika. Ale obrátím tím se nezastře zámyslná hříbná demagogie, která o takových koncích věděla dávno, přes to však v zájmu agitacím tvrdila opak.

Pamětní spis o bolševictví

Uveřejněn státní sekretariát americký; spis zpracován jest hlavně na základě výroků vůdců bolševictví. Poukazuje, jak bolševici plánují připraviti hromadné zákeřné vraždy. Uvádí dokumenty strašného sociálního a

Velmi výhodné a naprosto bezpečné sázení kapitálů
skýtají vkladní knížky, vkladní účty a 4 1/2 % dluhopisy
Živnostenské banky, jež možno obdržeti u pokladny

Živnostenské banky filiálky
v Hradci Králové

— která provádí i veškeré ostatní bankovní transakce —
— za podmínek se nejvýhodnějších. —

hospodářského rozvratu v oblastech bolševické pravomoci. Cituje proklamaci, die níž r. 1920 má se zřídit světová sovětová republika. Upozorňuje, že zřetelnou zásadou bolševiků jest považovati podepsané smlouvy za bezcenný kus papíru.

Německá válečná pojmice

ozvala se znovu pronikavě z teplické schůze zástupců všech národních stran německých dne 5. t. m. V resoluci se praví, že Němci neuznají žádné ústavy, jež by byla uskutečněna bez jejich spolupůsobení; nestrpí znásilnění nečeských národů. Nechť tento boj německé obyvatelstvo přijme. — Němci zapomínají, že jsou poraženým táborem notorických násilníků a cyniků. Protestují ryčně proti tomu, co neomaleně připravovali nám. Ale vždyť přece žádná česká strana nechce páchat násilí na jejich právech přirozených. Teď se teprve ukáže kvalita rytířství vládnoucích stran českých, kteří projevovali tak velkou srdečnost proti vlastní krvi — českým katolíkům. Jestliže rudozelená koalice napáchala tolik bezpráví na českých konservativcích, uvidíme, zdali se vzchopí proti přemrštěným požadavkům německým.

Zámek české strany pokrokové.

Dne 6. t. m. rozpadla se strana pokroková (bývalá realistická), která od svého počátku měla značnou řadu bystrých a čilých vůdců, ale vojáků poměrně příliš málo i v době, kdy se zvala lidovou. Tento nepoměr jest patrný i z posledních chvil strany. V Národ. shromáždění zasedalo v letech 1918—19 sedm pokrokářů, ale přes to stoupenci zvláště u-

tvořením státoprávní a pak národ. demokracie tolik se rozptýlili, že nezbylo než prohlásiti likvidaci. Realistické hnutí započalo již r. 1883. Stoupenci Masarykovi usilovali r. 1889 až 90 o spojení se stranou staročeskou, ale když tato odmítla jejich přemrštěné požadavky, spojili se s mladočechy; ale již r. 1893 byl konec jednoty. Masaryk se vzdal mandátu. R. 1907 byl zvolen za poslance znovu ve skupině novojičínské hlavně hlasy soc. demokratů a moravské strany lidové, jejíž předákem byl dr. Štránský. Za války byla agilní práce strany pokrokové obtížná; 16. prosince 1917 došlo k rozchodu. Hlavní představitelé strany přešli do tábora státoprávní-demokratického, ale menší část pokrokářů pracovala samostatně až do 6. t. m., kdy sjezd karlínský rozhodl, aby stranici, chtějící se účastniti činné politiky, vstoupili do čs. strany socialistické, jakmile budou schválena programová ujednání vedením obou stran. Kdož do té strany nechtěl vstoupiti, nechť se sdruží v Realistickém klubu, rozvětveném po celé republice. Ve zvláštní schůzi pak byli pokrokáři slavnostně přijati do čs. strany socialistické.

Sluší připomenouti, že pokrokáři před válkou dlouhý čas ostře se potírali se stranou Klobáčovou a pomáhali oddaně soc. demokratům. Krátce před vypuknutím války však došlo k velikým sporům se stranou Šmeralovou; pokrokáři začali asistovati národ. sociálům a neodvrátili se od nich ani po vypuknutí aféry Švihovy. Jsou-li nyní čs. socialisté pracovníky zdatnějšími a důslednějšími než před válkou, to nechť se posoudí dle výmluvných fakt. Vnesou aspoň pokrokáři do strany větší opravdovost a pevnější politickou páteř?

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Přímými pokusy bylo shledáno, že výživnost mléka svařeného jest menší než mléka syrového. Rozpuštěné bílkoviny v mléce obsažené stávají se svařením neztravitelnými anebo se aspoň jejich výživná hodnota zmenšuje.

V Basileji přičiněním sionistů bude zřízena židovská universita; tedy i tam chtějí židé podepřiti svézářný kulturní vývoj.

V červnu tohoto roku z Londýna vypluje nová výzkumná výprava k jižní točně. Vůdcem bude chirurg John L. Cop. Ku přeletu velké ležové stěny na jižní točně užije se aeroplán.

Již častěji bedlivým pozorováním nepravidelného pohybu hvězd přišlo se na novou planetu. Americký astronom Pickering vyzkoumal dle některých poruch v kolotání nebeských těles, že za Neptunem se nachází oběžnice, o jejíž existenci nic se nevědělo. Oběž jeť kolem slunce páčí se na 272.2 roku. Posud však oběžnice ani nejostřejším dalekohledem není žádnému oku patrná.

Do státní správy jest převzata hospodář-

sko-fysiologická stanice českého odboru rady zemědělské v Praze. Ze stanice zřizeny dva ústavy: 1. výzkumný ústav pro produkci rostlinnou a 2. výzkumný ústav zootechnický.

Konferenční přednášky v Praze konal od 5.—9. t. m. rektor českého semináře sv. Prokopa v Americe (Illinois) a vůdce II. česko-americké mise v našem státě. Řečník projevili své názory, jak si má počínati katolický kněz v poměrech republikánských.

Německému svazu pro návštěvu cizinců v Karlových Varech poskytlo ministerstvo obchodu 26.000 K, zatím co dvě české důležitě korporace byly odbyty subvencemi po 10.000 a 15.000 K.

Osvětový svaz v Praze založil Husovu lidovou školu k vůli populárním přednáškám. Za jednu přednášku platí pouze 20 Kč. »Národ« k tomu poznamenává: »Toto úžasné znehodnocování duševní práce je symptomatickým zjevem pokračujícího ústupu zotročení inteligence... Přiznačné jest, že při přednáškách spojených s projekcemi pláti Osvětový svaz mužů vřídávacími obrázky

do rámečků 12 K, takže výkon přednášejícího oceňuje pouze o 8 K výše. Ovšem, s mužem pošupujícím obrázky se mzda vyjednává, kdežto přednášejícímu se mzda diktuje a to nikoli bez nádechu teroru. Kdyby odepřel za takových podmínek přednášet, bude vyhlášen za nepřítel lidu.

V Prostějově vytvořil ministr Fr. Bílek relikvii sv. Václava v pískovci 2 m vysokém, který jest pomníkem »Padlých za svobodu«, vsazeným u vchodu farního chrámu. Cizí znaky, přicházející do Prostějova, vzdávají uměleckému dílu nadšený hold; zato však a listů nekatolických zmínila se o práci jen »Nár. demokracie« a to proto, aby mohla kousnouti místního faráře, jehož přičiněním pomník pořízen. Tak rozumějí pokrokáři smyslu umění, které prý nezná národnosti ani strany. Celkový náklad na pomník činí 7000 K.

V době, kdy občan, který se nevyučil ničemu, vydělá si 100 K ve 3—4 dnech, univerzitní učenčí-pensisté, žijící v nesnesitelné bídě, mají obdržeti měsíční přídavek 100 K. Ale obdrží to přilepšení jen ten, který o ně

zvláště požádá, přiloží vysvědčení zachovalosti a doklad od obecního úřadu, že těch 100 K opravdu potřebuje. Vyslovilo se také tolik zvláštních výhrad pro zdravé a silné nezaměstnance, beroucí podporu větší?

»Čes. Svoboda« v č. 1. líčí, jakou taktiku volil podnikatel velkého stavebního objektu, když se mu hlásil nezaměstnaný inženýr. Řekl: »Nemohu najímat inženýry, pouze nádeníky. Ale víte co, povím vám něco. Jako inženýr musíte předložit okolkovanou žádost, řadu vysvědčení, musíte byste »čistit křáky« a — místo by se vám buď dalo s milostí nebo s nemilostí odepřelo a vy byste čekali třeba celé měsíce a pak byste dostal 270 K měsíčně. Najmu vás jako nádeníka, provedu vás v seznamu dělníků, místo obdržíte ihned, bez koliků a platy budete mít 90 K týdně, čili o 90 K měsíčně více než inženýr, a pracovat budete v mé kanceláři. Souhlasíte?« A plácí si!

Právě na dnešek připadá stá památka úmrtí proslulého řeholníka-skladatele P. Křížkovského, který komponoval v duchu národním již několik let před Smetanou.

Kulturní jiskry.

Zrcadlo vlastenecké obětavosti. Jaká jest bilance všelikých ideálních deklamací, patrně na př. z této okolnosti. Za minulý rok bylo v Praze povoleno 36.000 tanečních zábav, večírků a hudebně-zábavných produkcí. Na každý den v roce lich tedy připadlo sto. Tak vyhlíželo »opravdové chápání situace« v čase, kdy každý stav naříkal, že ta hmotná mizerie jest nesnesitelná — a kdy republika potřebovala napětí všech sil, aby rozvrácené poměry byly aspoň poněkud uvedeny do rovnováhy. V Praze každodenně se tančí průměrně ve stu místnostech; pro ty se už nalezne jak uhlí tak světlo. Kdyby si byli tohle dovolili naši předkové v minulém století aspoň tenkrát, kdy se už válečné jizvy dávno zahojily, byl by se stal národ náš otrokem cizího kapitálu vesměs. Jak na poli tak v dílnách byly by české davy pracovaly už dávno výhradně pro židovské kapitalisty. Naši národnost neudržely parádní řeči, prapory a slavnosti, nýbrž houževnatá práce, poctivost a taková přirozená křesťanská solidarita, kterou nebylo potřebí udržovati ostnatými dráty různých organizací, hejnem sekretářů a dlouhým řetězcem paragrafů. Zatím co se plýtvalo v Praze velikými miliony národního jmění bylo v celé Veliké Praze za rok 1919 veřejných koncertů, přednášek a ostatních vzdělávacích a ušlechtilých produkcí pouze 2065. Tedy na 100 tanečních zábav připadalo pouze 5 koncertů (nebo přednášek a pod.). A jako v Praze, zrovna tak v městech jiných. Není potřebí býti škarohlídem a odporným pedantem; zábavy jest potřebí někdy i v době, která činí nároky na největší práci a nejbližší stráž. Ale jestliže nyní jest trojnásob více zábav než před válkou, pak se republika nezvelebí. A jestliže právě tam, kde jest největší příležitost k pěstění ušlechtilé kultury, zástupy dávají okatě přednost tuctovým radovánkám, pak nemůžeme o skutečném kulturním vývoji. Vždyť také právě pražské davy chovají se k učencům a umělcům tak pohrdlivě a odbývají je akmužnami tak mizernými, že tu nelze mluvit o nějaké účtě k inteligenci. A tak zůstává i nyní pravdou, že ušlechtilým květinám pravé vzdělanosti daří se nejlépe na půdě zkyplené hlubokým náboženským citem, v srdcích povznesených ideami vyššími, než jaké může skýtatí svět. Jak často se tvrdilo před válkou, že potoky umění a věd stanou se veletoky, jakmile zasvítíme lepší hvězda těm, kteří nazýváni sociálními vydělníci! Zatím však ti, kteří do války kulturní vývoj ochotně podporovali, stali se žebráky; ale druzí, kteří se materiálně povznegli nad ně, o vyšší hodnoty duševní nestojí.

Nelvydatelným zdrojem dobročinných látek není úchá štědrost a obětavost. Poplatky ze zábav tanečních a pod. vynesly dobročinným účelům 360.000 K. »Národ. listy« dne 3. t. m. přemýšlejí tak velkého jezera analyzují těmito řádky: »Účinky účinnky povolování zábav a výjimečné povolení ku prodloužení policejní hodiny uzavírací závazky od přiměřeného věnování pro účely lidumilné, zejména ku podpoře chudých a oslých osob, čímž válka ke všem ostatním útrapám přinesla také hmotné strádání. Dle dohlých výkazů vybráno bylo k účelům lidumilným zejména v době od měsíce února do července 1919 v oblasti Čech na peněžitých darech bezmála 360.000 K, z čehož připadalo na obvody okresních správ politických v Českém Brodě, v Děčíně, Hradci Králové, Kladně, Kolně, Lanškrouně, Lokti, Louněch, Pardubicích, Plsku, Semilech, Slaném, Hostově Týně a České Kamenici částky 5000 K převyšující. V Praze vybráno bezmála 46.000 K. Ve správních obvodech Pílkovic, Humpolece, Čáslavi, Chrudimi, Chomutova, Jablonce a. N., Mladé, Klatovy.

Cíle církve rozkolné.

II.

V době knížecí v Čechách byla církev znárodnělá — ale spoutání kněžstva mocným velmoží naprosto království Kristovu na zemi neprosplávalo. Ba laickým poručnictvím ve věcech církevních trpěl český stát vůbec, trpěla většina národa. V církvi husitské opakovalo se ujařmení kněžstva na škodu národa. Pravoslavní Rusové znárodnili si církev až příliš! Přes to národní pop byl u lidu v pohrdání a přílišná závislost kněžstva na ruských knížatech, gubernátorech a jiných úřednících hnětila a sužovala národ nesnesitelně.

U nás by se schismatická církev udržela jen za účinné podpory radikálů, kteří do chrámů nechodí a křesťanského názoru světového se vůbec zhostili. Tito občané (nyní vlivní) by poskytovali podporu jen potud, pokud by se tím prospívalo negaci a zmatkům; kladné hodnoty náboženské by u nich podpory nedošly. A byla by to přímo trapná ironie, až by radikálové začali prohlašovali, že do »bezkrevného« těla církevního teprve sami dají trochu mízy. To by bylo divadlo, jakého svět neviděl. Ale taková operace by byla přímo urážkou Ježíše Krista, který pro své věrné přináší sedmý pramen milosti sám a sice takový pramen obrozující, jakého svět dáti nedovede.

Náboženské třídění zmíněného druhu by cizím neimponovalo a republiku samou by vážně poškodilo. Duchovní soulad a přirozený náboženský rozvoj nevnese do českých niv ani církev Staňkova ani Habrmanova, ale pravá všeobecná církev Kristova, jejíž viditelnou hlavou jest Benedikt XV.

Politické strany odcházely, ale církev zůstává. Má-li dojít k ozdravení českých poměrů povšechně, jest nutno ukončiti vládu radikálních přemetů. Zač by po nastoupení dobrých řádů platila církev ta (třebas národní), která by děkovala za svůj vznik a život milosti odstavených stran radikálních? V Německu národní lutheranismus nyní jest v rozvalinách proto, že s Vilémem II. zmizela jeho fyzická opora. Zato však katolíci znovu se tam posilují zlázně. Belgie právě proto, že zůstala věrna katolictvu, odklízí neznáma a mohutně rychleji než naše republika, třebaže byla válkou tak dlouho zpustelena.

Základní konstrukce správní moci církve obecné jest zřízením Božím. Bylo by tudíž největší lehkomyšlností na rychlo měniti řady církve dle vzoru radikálních experimentů politických; vždyť přece vidíme, jak demokratisování dle radikálního receptu netoliko nevede k nápravě starých zlořádů, ale docela působí zmatek a zavádí novou, nesnesitelnou tyranii. Až by se takovým proudem daly schvátiti i kruhy církevní, dopadly by hůře než strany politické. Vadí-li komukoli osoby, dosazené bývalou protekcí Vídně, to ještě nesvědčí proti samému zřízení církve; vždyť nyní budou vystřídány. Jestliže některý soudce se dopustí velikých nespravedlností, neznamená to, že by se měly měniti hned vůbec právní řady celého stavu. Jestliže francouzští ministři se dopustili celé řady politických chyb, není potřebí přece hned odsuzovati šmahem republikánské zřízení.

Rozkol by se neuskutečnil bez velikých vnitřních ořesů v republice. Vždyť hlavně katolíci slovenští a moravští naprosto by si nedali poroučeti od schismatiků. Předkládají-li pak němečtí katolíci vládě požadavky, nechť se uváží, jak by se asi vedlo rozkolným českým kněžím v územích jazykově smíšených. Největší státník by vůbec neupravil poměr křesťanství německého a českého tak, aby bylo možno delší dobu sresitelně soužiti bez velikých poruch opravdového náboženského rozvoje.

Ačkolí rozkolní husité nad katolickými vojsky zvítězili definitivně, ohlíželi se při svém vnitřním rozvratu po autoritě, která byla konečně vnucena fyzickou silou husitských velmožů. A husité pak žebrali u katolické církve o svěcení kněží, o posvátné oleje, o vysvěcení arcibiskupa atd.

Jak okolnosti ukazují, národní církev rozkolná, byla by nucena ještě poníženejší pohovovati státu a obývat páteř i před nevěrci — než jak činili někteří hierarchové v bývalém Rakousku. Zatím však pravá církev Kristova má býti živým obrodním kvasem všech davových jevů veřejných.

Cílem církve rozkolné za nynější doby byl by zmatek mnohem větší než ve středověku. Zato však pevná skála Petrova jest nejjistější baštou všech věřících dobré vůle, kteří mají na zřeteli cíle jasné a blahodárné.

Kraňice, Ledec, Nová Paka, Šluknov, Trutnov, Král. Vinohrady, Vrchlabí, Nymbark a Vlašim rozmnoženy byly obecními chudinskými fondy. V jiných okresích zveřejněny byly v nemalé míře okresní pomocné fondy pro vdovy a sirotky po padlých vojácích (v Kadani o 10.000 K). V Kladně vybráno bylo pro podporu sirotků a vdov po padlých legionářích 10.000 K, záchrannému sboru pro ošacení chudé mládeže tamtéž poskytnuta byla z dotyčných věnování podpora bezmála 8000 K. Českoslov. péči o dítě věnována částka 15.000 K. V Jičíně uložena byla v měst. spořitelně částka 16.640 K jako fond pro pozůstalé po padlých legionářích a pro fond k podpoře vdov a sirotků po padlých vojácích vybráno bylo v tomtéž správním okrese a v městské spořitelně jičinské uloženo 48.097 K. V Pardubicích vybráno bylo na lidumilných věnováních v období od května 1918 do konce února 1919, tedy za 10 měsíců více než 80.000 K. Taneční zábavy jsou tedy nejvýdatnějším zdrojem dobročinných fondů. Pro tancování peněz se nel-

uje. Skoro se zdá, že všechny domy jsou zbytečné. Stačilo by uspořádat každou neděli všesměrnou tanečnickou ve prospěch republiky . . .

**Záložní úvěrní ústav
v Hradci Králové**
aportuje své

---

pp. vkladatele,

že není třeba smlouvy předkládati
vkladní knížky na účelem připsání
úroků k 31. prosinci 1919. Úroky
připíší do vkladní knížky kdykoliv
při příležitosti vkladání
nebo vybírání resp. předložení
vkladní knížky.

musí po 5 letech býti uschována. Hotové výdaje pro domácnost nesmí se od tržby odpočítávat a rolník nebo obchodník musí do knihy zapsati vedle toho, co stržil (na přík. za vejce, maslo, obilí, potah, dobytek atd.), také to, co pro svou domácnost spotřeboval. Podnikatelé, kteří strží od 1. ledna do konce března t. r. více než 100.000 K, musí dani odvésti nejdéle měsíc po uplynutí čtvrtletí, ostatní nejdéle do konce ledna každého roku. Také soukromníci, kteří přiležitostně prodají nějakou věc za více než 500 K, musí daně platit. Daň z přepychu bude 10. až 12 proc. a týká se nejen zlata a stříbra, ale i lepších šatstva, prádla, ba i pronájmu pokojů v hotelu za více než 15 K denně. Daň přepychovou neplatí živnostníci, kteří věci kupují, aby je dále zpracovali nebo prodávali. V tom případě musí se vykazati osvědčením pro daňovou kontrolu. Ku provedení soupisů všech podnikatelů budou vydány zvláštní přihlášky a obce jsou povinny při soupisu všemožně napomáhati. Jako jinde tak i zde mrštné šitky lehce sítí proklouznu, ale dobru myslí kapři uvážnou.

Obrana.

Důslednost radikálů. Když r. 1914 byl Šviha usvědčen tak, že jeho politickým přátelům ve věcné obraně došel dech zcela, začali tvrditi, že vlastně to provinění není tak veliké, ba že Šviha jest schopen dále jako zástupce lidu pracovati. Svozil činil v tisku Švihovi oddaného advokáta.

Když po politickém převratu zjištěno, že Šviha sloužil za peníze Konopišti, znovu se ozval nár. soc. náhled, že taková služba neúčinná sluhu Františka Ferdinanda a poč. komisaře dra Klímky ve veřejném politickém životě nemožným.

Po objeveném křiklavém raportu v prosinci m. r. posl. Stříbrný hleděl zmírniti velikost viny Švihovy aspoň předstíráním, že prý zrádce nic cenného policii neprozrazoval, ačkoli od ní bral peníze. K jakému neštěstí prý mohlo dojít, kdyby byl Šviha vyrazil Klobáckovy styky s Paškem! »Právo lidu« na to odpovídá 4. t. m. takto: »K tomu připomínáme, že jsme v »Právu lidu« ze dne 31. května 1913 přinesli zprávu, dodanou nám jedním čelným stoupencem národně sociální strany a zpráva ta zněla: »Před několika týdny ve dnech parlamentních prázdnin konala se v Praze přísně důvěrná schůze klubu poslanců nár. sociálních, na které učiněno jisté usnesení, týkající se styků poslanců národně sociálních s politickými kruhy v Srbsku a Bulharsku. Za svého posledního pobytu v Bělehradě zjišťil posl. Klobáček k svému překvapení, že o tomto přísně důvěrném usnesení nár. soc. poslanců byli v zápětí, patrně ještě téhož dne, zpraveny c. k. úřady a že pražské místodržitelství podalo vládě a zahraničnímu ministerstvu podrobné informace o jednání a usnesení přísně důvěrné schůze po-

slanců národně sociálních. V poslední schůzi klubu poslanců národně sociálních vedla tato záležitost k velice pohnuté debatě, aniž by bylo vysvětleno, jak mohlo být ono důvěrné usnesení prozrazeno.« Mní-li posl. Stříbrný, že tehdejší důvěrné usnesení klubu nevyzradil Šviha, je tedy na snadě otázka, nebyl-li v poslaneckém klubu národně sociálním ještě někdo jiný pro takové služby c. k. vládám.

»Nár. listy« 31. prosince m. r. poznamenaly: »O každém důležitějším hnutí byla státní policie Švihou zpravena, jako na př. o volebním paktu strany mládežeske se stranou národně sociální, o usnesení poslanců nár. soc. o cestě do Bělehradu a pod. Posl. Klobáček byl zadržen v Zemuni po informaci vlády státní policii pražskou.«

Proč tedy stálá touha po objevu nějakého mýdla? Snad se pánové bojí, aby se Šviha neodemstnil za přerušení advokátní obrany nějakou vlastní deklamací.

Ale jak zní jiný rejstřík nár. soc. stroje? Tíhž advokáti křičí tak často o vlastizrádcích jiných! Bezdůkazně s tendencí průzračnou nár. soc. tisk nazýval vlastizrádci české katolíky, kteří od vlády místo peněz dostávali hrubé kopance a byli ožebračováni. Red. Frabša docela o májové oslavě vyzýval davy, aby s českými katolíky naložili jako s vlastizrádci. (Germanisující židé ovšem byli za války nejobětavějšími beránky!) Ten dvojitý loket jest až příliš nápadný.

Ale ještě jiná okolnost vzbuzuje zvláštní pozornost. V policejním archivu za celý rok se mohlo nalézt dost a dost kompromitujících dokumentů jiných. Ale soc. demokraté za ten celý čas našli výhradně důkaz Klímky a vyrazili s ním těsně před volbami.

Sociální obzor.

Z prováděcích nařízení k vybírání daní z obratu a tak zv. daně přepychové jest mlo právě lidem, kteří naprosto neoplývají nadbytkem. Maloživostník byl nucen prolouskati již velikou řadu nařízení, aby každou chvíli neplatil pokutu. Teď aby byl právníkem anebo aby si vydržoval bystrého účtáka. I matorošík, který jest rád, jest-liže si po celodenní dřině zapálí dýmku, teď aby se přičouval spleťtému poučování. Samostatní podnikatelé jsou nyní sešněrováni tak, že jim jest, jako by se jim přepočítával v hrnci hrách. Zatím co židovským uhlobaronům vláda povolila zvýšení cen ubí, malí zaměstnavatelé budou pod tak přísnou inspekci, jaké nezakusili nikdy.

Jedná se zároveň o to, kolik nových milionů budou vyžadovati při tom ářední procedury a jak

se vzpruží podnikavost drobných nadaných lidí.

Samy předpisy v té přičině napovídají tolik, až je z toho horko. Daň bude platiti po 4 léta a to od 1. ledna 1920 do konce roku 1923. Daň platí kupec, vybírá se však od prodávajícího. Všeobecné daní 1 proc. jsou podrobeny prodeje, směny a dodávky zboží a předmětů movitých, ať je prodává obchodník, živnostník, či rolník. Také výkony všech samostatných podnikatelů (hrubá roční tržba továrních zpracovávajících suroviny, krejčí, obuvníků, kolářů, kovářů atd., rovněž hrubá roční tržba advokátů, notářů, lékařů, civil. inženýrů, ústavů výchovných, škol hudebních, jazykových atd.) podléháť zdanění. Každý podnikatel, rolník jako živnostník, obchodník nebo jiný, musí vésti knihu o svých příjmech, která se nekořkuje, ale

Rozmanitosti.

Za bolševické vlády Kunovy bylo zavlečeno z Maďarska do Vídně na hotovost 197 milionů korun na agitaci. — O Vilémovi a. pronášeny tendenční fantasie, že jest velkým přítelem katolicismu; pověsti ty měly za účel škoditi katolicismu zvláště v zemích slovanských. Zatím však některé umělkované úsměvy byly jenom výrony diplomatického chytráctví. Skutečné stanovisko německého císaře vysvitá z listu zasláního 7. února 1895 carovi, kde se praví o »ultramontánních katolících«, že jsou stejně jako socialisté skoro zrádci, »aby byli vesměs pověšeni.« Intimní přítelkyně císařovna, dvorní mistryně hraběnka Brockdorffová, řekla jednou své služce: »Co že, vy jste katolička? Fuji!« — Ve Spojených Státech proti lučavce všeho zdravého řádu státního vystupují velice energicky. Byli tam zatčeni všichni vydavatelé bolševických listů. Provedeno všeobecné stíhání živit podvratných, tak že zatčeno na 4500 revolucionářů. Většina z nich jsou uplacení cizinci, kteří budou vyvešeni. (Bylo by zajímavé zvěděti, kolik z nich je židů? pozn. saz.) — Jak zvířet katolický hrdina Foch, prohlásil sám. Zůstal klidný i v době francouzského útupu. Německo mělo vůdce pro-

třídni, ale armádě scházel Mořke. Ten by se byl nepustil do války dříve, pokud by nebylo neutrálního Rusko. — Sklad oděvů v Prostějově vláda prodala židům za 7 milionů korun; tato oděva šatstvo do Maďarska, kdež vydělali 5 milionů korun. Velké sklárny u Valaš. Klobúk přešly do majetku holandského. Z Itálie se dovezly do republiky hotové kabely, ale v Bratislavě přestala továrna na kabely pracovat, protože nedostává povolení k dovozu gumy a mědi. Jakými penězi si asi cizinci zalistují takové obchůdky předem? — Slovenský klub vyzval naši vládu, aby byly co nejdříve upraveny řádné styky mezi římskou kurlí a naší republikou. — Měsíčně odveze Amerika našich sibiřských legionářů do vlasti 10.000. — Židovský statistik David Trietsch odhaduje počet všech židů na celém světě na 15.430.000. V Palestýně žije pouze 100.000. Nejvíce židů je v Evropě, a to: V Polsku 3.300.000, právě tolik v Ukrajině, v dnešním Rusku a na Sibíři 900.000, v Rumunsku 650.000, v Německu 540.000, v Uhrách 450 tisíc, v Československu 450.000, v Rakousku 300.000, na Litvě 250.000, v Jugoslávii 200.000, v Holandsku 110.000 a ve Velké Británii a v Írsku 300.000. Počet židů ve Spojených státech odhaduje Trietsch na 3.300.000. Tedy pozor! Židé ve státech opravdu demokratických mají míti jen takovou moc, jaká odpovídá jejich počtu a nikoli jejich wertheimkám. Zatím však vidíme, že na př. v naší republice mají vliv mnohem větší, než miliony českých a slovenských katolíků. Tedy demokracie či vláda zlata? Jestliže se tolik židovský národ v naší republice v posledním roce rozmnožil, patrně, že tu má raiaské časy, zatím co katolicko-české instituce jsou již po druhé silně ochuzovány. — Brněnský soc. dem. »Volksfreund« nadšeně pozdravuje prohlášení

českého soc. demokrata J. Doležala (v »Rovnosti«, že každému českému soudruhovi německý dělník musí býti milejší než občanský Čech. Ale — sami soc. demokraté německí přece se tisknou družně k německým nacionalistům, kteří doposud nechťejí slyšet ani o skutečné rovnosti Čechů a Němců v územích smíšených. Kdo to tedy z Čechů nadbývá poučení a zálibu lidem, kteří projevují tak velké nadšení pro Viléma II.? Čeští lidovci to nejsou; a přece jsou pronásledováni ru-dozeleným blokem jako »živly národnostně nespolehlivé.« — Vojta Beneš, bratr ministra zahraničních věcí, náležel v Americe k hlavním harcovníkům české revoluce. Nyní však byl ze strany soc. demokracie v Americe vyloučen pro spravedlivou kritiku hanebného způsobu psaní »Spravedlnosti.« — Pátým pátráním sdělení, nové cenné zbytky Bečlémské kaple Husovy. — Vánočních ryb přiděleno pro továrny Ringhofovy 70 metr. centů (5 kg pro dělníka, 8 pro úředníka); pro všecko ostatní občanstvo smíchovské 16 mer. centů. Podobně »demokraticky« rozdávány ryby v okruhu Velké Prahy i jinde. — Za bytové nouze v Londýně jedna podnikatelská firma zavázala se vystavěti za rok 1000 až 1200 domů ze dřeva dvojí velikosti. A což v naší republice?

Záložna v Hradci Král.,
sapsané společenstvo s ručením obmezeným
Československé nájemní.
Vklady na **3%**
knížky: **3%**
Půjčky. - Úvěry osobní
a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.
Vadla. - Eskompt účtů a směnek.

Církevní obzor.

Návštěva papežského delegáta v Hradci Král. Dne 8. t. m. o 2. hod. odp. zavítal z Prahy do Hradce papežský delegát u episkopátu československého Mícar, aby se představil zdejšímu arcipastýři. Byl provázen Msgrm Pichou.

Scháze duchovenstva bude v Hradci Králové (Adalbertinum) v pondělí 12. t. m. o 10. hod. dop. Promluví členové americké mise a některý z poslanců.

České veřejnosti! Jsem ochoten konati asi 20 přednášek v diecési královéhradecké po 24. lednu. Přihlášky nechť se dají pod adresou: Rev. Fr. Kolář, kapitán, člen americké mise, Strahovský klášter, Praha — Hradčany.

Osobní zprávy. Vyznamenání a jmenování pp.: Václav Dvořáček, čest. bisk. komst. rada, vik. sekretář, os. děkan, farář v Nížkově, jmenován správcem vikariátu polenského. Fr. Vítek, bisk. notář, děkan v Polné, jmenován sekretářem téhož vikariátu. — Kanonické investitury: pp. Rud. Neumann, admin. v Dešné, farářem tamtéž. Fr. Smetana, farář v Bystrém a Nov. Města n. M., farářem v Poučově. Václ. Rotter, farář ve Schwarzenbau, farářem ve Velké Úpě. Boh. Blecha, kap-

lan v Solopiskách. farářem ve Vodňanech. — Ustanovení pp.: Fr. Novotný, kooper. v Hoříněvsi, administrátorem tamtéž. Jos. Stanislav, katecheta v Nechanicích, propuštěn do diecése litoměřické za katechetu v Malém Dubu. Fr. Solníčka, kaplan v Morašicích u Litom., administrátorem tamtéž. Boh. May, admin. ve Vodňanech, administrátorem v Sopotech. Ed. Valenta, kaplan v Limberku, administrátorem tamtéž. Jul. Mládek, kaplan v Hněvčevsi, administrátorem tamtéž. — Uprázdňené fary: Bystré ve vik. opočenském, pod patronátem nábož. matice, po dosavadním beneficiátu Fr. Smetanovi Hoříněves ve vik. jaroměřském, pod byv. cís. patronátem, po dosavadním beneficiátu Václ. Jeřábkov. Schwarzental ve vik. vrchlabském, pod patr. nábož. matice, po dosavadním beneficiátu V. Rotterovi. Morašice ve vik. litomyšlském, pod patr. p. Alberta Thurn a Taxis, po dosavadním benef. J. Habalovi. Hněvčev ve vik. hořickém, pod byv. cís. patr., po dosavadním beneficiátu Mat. Panákovi. Limberek ve vikariátu poléšském, pod byv. cís. patr., po dosavadním beneficiátu J. Janischovi. Konkursní lhůta u všech těchto far končí 11. února 1920. — Úmrtí: p. Ferd. Pavlišta (V Veln.), kooper. ve Svratce, zemřel 23. prosince 1919.

Československá strana lidová.

Veřejná schůze lidu bude v nedělí 11. t. m. o 2. hod. v »Adalbertinu.« Na schůzi promluví členové II. americké mise o časových otázkách.

Župní sjezd delegátů Č. S. L. v Hradci Králové konal se 6. ledna t. r. Účast svěřila, že okresní organizace plně pochopily vážnost doby a důležitost volebních příprav. Sjezd obdržel 24 okresní organizace. Jednání zahájil a řídil předseda Organizačního komitétu Msgr dr. Fr. Šulc z Hradce Králové, jenž v zahajovací řeči zdůraznil vážnost doby a vyzval přítomné, aby jednání bylo věcné, ale též upřímné, abychom řekli si všechno, co máme na srdci, neboť poškodit by zájem strany, kdy

by k chybám míchel. Při jednání o kandidátní listině navržené pražským sekretariátem bylo velmi potěšitelným, že nikdy žádný z delegátů nedal se unést osobní stranickostí a že jednání bylo od počátku až do konce věcné a bez rušivých příhod. Proto také výsledek projednáváního programu všechny uspokojil. Při volbách Organizačního komitétu byl zvolen sbor 40 pracovníků z různých okresů a krajů diecése. Přijat byl také jednomyslně návrh, aby časopis »Štít« vydáván byl po čas voleb dvakrát v týdnu. Po doslovně předsedy, jenž zdůraznil posluchačstva zdar v organizační a politické práci, byla schůze skončena. — Odpověd-

ne shromáždili se delegáti znova ke schůzi Řady jejich rozmnožili účastníci oreiského kursu v počtu 50 a členové organizace hradecké, pražskopředměstské a kuklenské. Schůzi zahájil a řídil předseda Org. komitétu Msgr dr. Šulc. Referenty byli pánové: J. Adámek, Dr. Nosek a J. Katmar. Referáty jejich byly prosty všeho bombastu a vystihly všechny programové požadavky projednávajícího přednášky. Zvláště dr. Nosek ve své řeči nasky dokonale řeči jasně vysvětlil naše názory na stát a jeho úkoly a podal zevrubný výklad zásad správné daňové politiky. Řeči všech tří řečníků v delším výkladu budou uveřejněny ve »Štítu.« Ze schůze byla vyslána deputace (p. Koleč, Slavíček a sk. Schützová) vyfidiť pozdrav odp. biskupovi. Když mluvčí deputace p. Slavíček tlumočil děkovný vzkaz p. biskupa, předseda schůze po páté hodině ukončil, aby delegátům bylo umožněno večerními vlaky odjetí.

Velká kromada spolku bl. Anežky koná se v nedělí 11. ledna ve 2 hod. odp. v malém sále Adalbertina s obvyklým pořadem.

Vysoké Mýto. Konečně podařilo se nám probudit k životu organizačnímu král. v. m. město Vysoké Mýto. Bylo zde mnoho uvažování a ještě více obav, že založení organizace naší lidové strany tam není možné. A zatím jsme se klamali a moc jsme se klamali! Příčiněm horlivého stoupence p. Bečlčsky a vp. Bajera svolána byla důvěrná schůze, na níž promluvil k přítomným vlp. Michálek z Chocně. A že slova jeho padla na půdu úrodnou, toho důkazem to, že ihned 50 členů s radostí přihlásilo se do naší organizace. Předsednictví laskavě přijal náš milý a nám cele oddaný p. Fr. Jílek, vrch. berní správce v. v., jenž jest také naším neohroženým zastancem co předseda okresní organizace. A nyní vy, přátelé, pracujte horlivě dále, čile agitujeť Tichou prací můžete ještě mnoho docílit. K tomu vám volám srdečně: Zdať Bůh! — M.

Polička. Na hod. Boží vánoční sehraha naše školní mládež vánoční zpěvohru »U jesliček«. Zpěvy nacvičil s ochotou p. Jos. Vlk. Po představení bylo dárky poděleno více než sto dětek. Na Sylvestra pořádala sdružená katol. mládež ve spolkové místnosti sylvestrovský dramatický večer. V pestrém programu byla též dvě čísla z pera dp. Aloise St. Nováka a sice »Malifátv nápad«, dramatický žert o 1 jednání s 2 proměnami a píseň o bramborách, která do vlasti naší přišly, provázená harmonikou a uměleckými obrazy, které vytvořil nesmrtelný štětec našeho domácího malíře p. Kukly. Sdružení katol. paní a dívek dostalo do svého divadelního repertoaru drama z pera výše uvedeného spisovatele »Hněv a smír«, činohra v 5 jedn. a 1 proměně, která uvedena bude na scéně začátkem února.

Zprávy místní a z kraje.

Volební okresy v Hradci Králové. Die výno-sa okresní správy politické v Hradci Králové č. 66.700—19 zřizují se v městské obci Hradci Král. 4 volební okresy za účelem sdělení stálých se-znamů voličských. Volební obvod I. volebního okresu tvoří následující ulice a náměstí: Česko-slovenské a děkanové náměstí, Enščíno nábrží, Chmelova ulice, Jitřkova třída, Palackého třída, Rokycanova ulice, Rokytanského ulice, Sobkova ulice, U šoukenické brány, Velké náměstí. — Volební obvod II. voleb. okresu tvoří: Dionhá ulice, Kavčí plácek, Klíperova ulice, Křížovnická ulice, Lüssnerova ulice, Malé náměstí, Mýtská ulice, Na hradě, Tomkova ulice, Třída Národního vojska, Úzká ulice, Zieglerova ulice, Špitálská ulice. — Volební obvod III. volebního okresu tvoří: Balbínova ulice, Bezejmenná ulice č. 320, 560, 500, 167, Bienenbergova ulice, Červeného třída, Na Překopech, Plácelova ulice, Pospíšilova třída, Poučkovská ulice 528, 529, Rettigové ulice, De-slovovo nábrží, Jiráskovy sady 237, Komenského třída, Moravská ulice, Tylova ulice, Štefánikova

náměstí 330, 559, U Moravské brány 555, Žerotí-
nova ulice. — Volební obvod IV. volebního okre-
su tvoří: Baráková ulice 475, 476, Čelakovského
ulice, Havlíčkovo náměstí, Kydlínovská ulice,
Labská ulice 340, Masarykovo náměstí, Sítělecká
ulice, Škroupova ulice 436, 441, 470, 471, Beze-
jmenná ulice 517, 537, 557, 540, 541, Husovo ná-
městí, Jungmannova třída, Karlova třída, Resso-
va ulice, Sadovská ulice, Šafaříkova ulice. —
Pro každý volební okres zřídí se volební komise.
Politické strany se vyzývají, by jmenovaly do
každé z volebních komisí po 1 zástupci a po 1 ná-
hradníku. Starostáv náměstek: Beneš v. r.

Schůze obecního zastupitelstva dne 8. ledna.
Schválen rozpočet na hospodářství lesní v příštím
desítiletí. K návrhu osvětlové komise označeny ně-
které ulice jmény zasluhujících českých mužů. Při
návrhu o pravidlech policejního řádu k udržová-
ní čistoty v domech a na ulici rozvinula se delší
debata o povinnosti čištění chodníků a posypá-
ní náleží v době zimní. Projevono přání, aby
majitelé domů byli vyzváni k ochotné výpomoci
při čištění a sypání chodníků v době náhlé nepo-
hody v zimním čase. Posléze bylo městské radě
uloženo, aby uvážila otázku povinné péče o chod-
níky. Usneseno uložit povinnost předkládati ná-
vrhy k provedení nátlaku domů a reklamních ná-
pisů. Obecní hospodářství a místní školní rada
vykazují za rok 1918 schodek 119.000 K a za r.
1917 schodek 26.643 K. Finanční komise odůvod-
ňuje tyto schodky válečnými poměry; proto za-
stupitelstvo schvaluje účty. Ke krytí větších ná-
kladů za r. 1919 učiní se výpůjčka 500.000 K na
víceletý úmor. O návrhu rozprodání se delší deba-
ta, ve které povaha většího nákladu byla osvět-
lena. Městskému důchodu povolen je zálohový
úvěr 150.000 K. Nato jednání přerušeno a odlože-
no bylo na pondělí.

Přisedící a náhradníky u licheného soudu
krajského soudu v Hradci Králové jmenování: 1.
Ze skupiny obchodníků a živnostníků: a) Přisedí-
cími: Ant. Segner v Broumově, L. Dědek v Č.
Slavici, Fr. Poledník v Králově Dvoře n. L., Jos.
Kantor v Opočně, Al. Plachetka v Rokytnici, V.
Kalous v Žamberku. b) Náhradníky: Jos. Juliš
v Hradci Král., Karol. R. Müller v Hradci Králové.
— 2. Ze skupiny zemědělců: a) Přisedícími: Ant.
Zedníček v Borohrádku, Ferd. Hübner v Králí-
kách, Jos. Horký ve Lhotě pod Libč., Jos. Hanaš
v Přibyslavi u Nov. Města n. M., G. Šafařovský v
Obelčích a Opočně, Jos. Bezděk z Lipovky u
Ryčimova n. K. b) Náhradníky: V. Koudeřka z
Kaučen č. 43, M. Morávek ve Svob. Dvorech. —
3. Ze skupiny dělníků: a) Přisedícími: A. Lukáš-
tová v Malé Skalici, M. Kopřivová, Jaroměř 274,
Praž. předměstí, V. Štěcha v Náchodě, Fr. Sie-
gel v Teplici u Broumova, R. Uhlíř v Úpici, Jos.
Polák, strolmistr tiskárny v Hradci Králové. b)
Náhradníky: Ant. Rojek v Hradci Král., Jos. Ba-
la v Hradci Král. — 4. Ze skupiny osob s pevným
platem: a) Přisedícími: Jos. Hubený ve Dvoře
Král. n. L., K. Volánek v Jaroměři, A. Kopecká
v Kostelci n. O., Boh. Plachta v Polici n. M., V.
Tvrď v Rychnově n. Kn., A. Hálová v Hradci
Králové. b) Náhradníky: Ant. Haba, Fr. Syřáček
v Hradci Králové.

Rychlost dopravy. Do Teplic (Wekelsdorfu)
bylo posláno 4. prosince m. r. 20 kg bramborů.
Ty došly zmrzlé až 24. prosince. Podotýkáme,
že v tom místě se přiděluje k lidu červené a po-
kroušené škrobky, takže konsument čeká na lid-
ský strava s velkou dychtivostí marně. — Je-
den občan z Hradecka vypytoval se nejzkušeně-
jšího značkářa, jak by nebezpečnější dopra-
vu lnuu svému příbuznému do Třebíče. Po uváže-
ní všech okolností raději sedl do vlaku a utráhl
volnou penzu, aby lnuu byla dodána bezpečně a
včas.

Trh dne 7. t. m. byl v našem městě slabší
až v posledním roce válečném. Poloprázdné ná-
dobí svědčí, že jest příliš málo věcí k po-
stíhání prodeji. Pro také keřasování již by se na-

lezlo zboží více. Trh byl věrným obrazem velké
miserie.

**Vydávání novin a poštovního úřadu i v Hra-
dci Králové v neděli a ve svátek.** Abonentům vy-
dají se noviny v neděli od 12—1 hod. v dodavně,
která se k tomu účelu na ten čas otevře. V oddě-
lení telegrafním nebudou se více noviny vydávati.

Křesťanské úvahy. Dne 8. a 9. ledna pohostin-
ské hry východočeské společnosti. V sobotu »De-
ry Eviny« — »Dnes se nám to nelíbilo.« — »Proč?«
— »Vždyť jsme se vůbec nesnáli!« (1) — Takový
úsměv dává průměrný návštěvník dnešní veselo-
hry a to jest také jeho ubohé stanovisko, na které
se staví, když mu program oznamuje veselohru.
Jemné situační komice rozumí tak málo lidí! Ve
skutečnosti nám ten večer poskytl nejen příjemnou
zahavu, nýbrž i vytrhnutí umělecký požitek; až
na dvě věci. »Rádně vytopené divadlo« vadilo nám
v zábavě a dva kostymy obvyklou slušnost i ve
vysokých kruzích amerických polikulic působily
rušivě. Tentokrát stála na podiu před námi
též m. Kostková vedle osvětlené m. H. Klokotské.
Již toto obličejné postavení její dalo jí jistě cítit
tihu večera dnešního, která na ní spočívala. A
přece hrála s neobyčejnou lehkostí, která svědčila
o značném jejím studiu i talentu. — Dne 4. ledna
»Zlatá rybka« od Štolby. Veseloherní novinka s
dosti frivolním nádechem. Charakteristická ko-
mika připadá dnes p. Hubáčkovu a bylo opravdu
s podivem od všech konstatováno, jak dobře se
vžil do úlohy rozmazleného jedináčka. Bystrému
oku ovšem mistry nešla jistá strojenost, která
však byla na druhé straně vyvážena přímo typlo-
kými momenty charakteristiky. Dále to byl p.
Čada, jenž již jako dříve tak i nyní osvědčil své
poutavé reprodukování komických podivínů. Ne-
obyčejně tentokrát upoutala naši pozornost m. E.
Petzová. Je to zvláštní dítě života. Bylo by oprav-
du zajímavé učinit paralelu mezi m. Klokotskou a
Elou Petzovou. M. H. Klokotská, jejíž činnost u-
mlecká znenáhla dospívá ke své kulminaci, jest
ženou boje, typickou postavou titulu ženy H. Ib-
seny. Vedle ní postavte E. Petzovou. Dnešní její
večer učinil na nás veliký dojem studia, práce a
značné schopnosti. E. Petzová, dítě unášené živo-
tem, které staví se na odpor jen tehdy, když ná-
razy vln jsou příliš prudké — to jsou výrazné kon-
tury její postavy. Postavte si obě tyto ženy vedle
sebe. H. Klokotskou se sevřenou pěstí, typicky se-
vřeným rtem a okem, které se na okamžik (ale jen
na okamžik) zavře, aby potlačilo to, čemu říkáme
slza — . . . Vedle E. Petzovou s nakloněnou
hlavou na zad, s očima široce rozvětvenými a
rty pootevřenými k úsměvu, třeba v náručí ma-
liffe Kostky a studujte každý pohyb obou. Doufá-
me, že spatříme obě umělkyně vícekrát. — J. Jak.

Pokrok obce nepasické ve škole. Přes 40 let
je tomu, co postavena jest škola tato. Občané, již
ji tehdy stavěli, byli většinou katolíci, menšinou e-
vangeličtí (dle nynějšího názoru zpátečníci však
obojí). Přes to, že náklad na školu byl 13.000 zl.,
na něž přispěly občané obou přískolených obcí
Nepasice a Blešna, nehlédlo se na zvýšení vydá-
ní. Učebny školní okrášleny obrazem Spasitele a
odznakem Krista ukřižovaného, před námi díky
až do dnešní doby s pány učitelky se modlíly a
zbožně zpívaly a křesťanský pozdrav projevo-
valy. Toto všechno až do dnešní doby se dělo.
Avšak nastoupením nového starosty obce jako
předpady místní školní rady a zároveň i nového
správce školy bylo to zrušeno. Odznak Krista od-
straněn a uložen mezi starožitnostmi do kabinetu,
aby nebyl viděn. I hlas dítek, zpívající se ve
škole křesť. modlitbou, z jejich nařízení umkl.
A přece deputace rodičů jak u starosty tak i u
správce školy žádala o ponechání kříže a modlit-
by. Všecka čest však oběma — vždyť postavili se
dítkám o náhradu. Pořizováno bylo několik loutek
— čili, jak my venkovské jsme zvyklí, písmičky —
a písmové jma ve škole sehraji pěknou komedii —
či gardou: loutkové divadlo. Jenže se to dítkám
a rodičům nevypáčí — na Krista dívají se 40 let

zadarmo a za toť divadlo musí díky platit. Není
na tom dost ve škole; vědci ochotníci chodí i do
místního hostince i do sousední vesnice a velice si
to pochvalují, že se to vyplácí. Ještě šetřit, že
jame se u nás zmohl s tím novým hlasovacím
právem na úplně nové pokročilé zastupitelstvo,
s kterým jsme tak pokročili, že jsme dostali zrov-
na takovou novou správu školy. Za těch dřívě-
ších zpátečníků by se nám té cti jistě nikdy ne-
bylo dostalo.

Různé zprávy.

K vývoji církevních dějin v zemích českých.
V 1. čísle »Osvěty lidu« jest článek o českém
problému církevním. Patrných omylů ve výkladě
historie je tam dost. Dotkneme se aspoň někte-
rých. Prý římsko-katolická církev k našemu ná-
rodu přicházela »od nejdávnejších dob historic-
kých ne jako hlasatelka Kristova učení lásky, mí-
ru a bratrství, nýbrž jako obmyslná vykonavatel-
ka dobývacích a panovačích úmyslů politiky
německých knížat, králův a císařův.« Tyhle za-
ostale názory jsou ohlasec romantické literatury,
která měla vysoký kurs tak asi před 40 lety. Ale
jest otázka, proč universitní profesoři vydávají
celé svazky nových historických výzkumů, spo-
koň-li se sami pokročí papouškováním chudo-
krevných fantasií. Nuže — křesťanství do Čech
přicházelo bez spolupůsobení, ba i bez vědomí
Říma. Germáni naprosto se papeže neptali, kde
a jak na východě neto křesťanství šířiti. Slova-
né v české kotlině nebyli obrázení na víru tak.
Jak spatřujeme na starých obrázcích. Sami slo-
vanští velmoži totiž dávali se křtiti a povolávali
cizojazyčné misionáře do svého území. Činili tak
z velké části k vůli hospodářským osobám pro-
spěchům, jaké viděli na západě. Řím z toho neměl
ničeho až proto, že dlouhý čas vůbec neměl s
křesťany českými přímého spojení; církev v Če-
chách byla autonomní. biskupovali zde šlechtici a
vybírali si za kandidáty kněžské mladíky dle
vlastní záliby; který kněz se jim znelbí, byl
jednoduše vyhnán. I založení pražského biskup-
ství r. 973 bylo vlastně dílem úmluvy císařovy s
českým knížetem a nikoli aktem politiky papežo-
vy. Ostatně ani sám biskup nesměl vystupovati
jako arcipastýř skutečný; byl pokládán za vy-
konavatele vůle knížete, za dvorního kaplana. Až
do polovice XII. století jen mimofádne církevní
záležitosti české obracely k sobě pozornost pa-
pežův. Který pak papež tedy nutil, aby k nám
přicházelo křesťanství prosednictvím dobývač-
ných Němců? »Osvěta lidu« docela tvrdí, že Něm-
ci s křesťanstvím přinášeli do země politickou i
národní (?) porobu, »jsouce v tom Římem vydat-
ně podporováni«. To se povedlo! Řím tedy byl
nám hrozným nepřitelem již tehdy, kdy ani kale
nevěděl, co se v kotlině české děje. A že o ná-
rodní porobě i při snahách imperialistických v té
době nemohlo ani býti řeči, vysvětluje zvláštní
povaha doby. (Pokrač.)

**Katolíci Slováci z Ameriky prokládají repub-
liky.** Presidenta Masaryka došel tento telegram
od Katolické slovácké federace v Americe: »My
Katolická slovácká federace v Americe na svém
výročním sjezdu, konaném předcházejícího týdne ve
Scrantonu, jednomyslně jsme prohlásili, že Bohu
a Vám patří naše vděčnost, lásko i vděčnost ve-
škerého slovenského lidu za uskutečnění odv-
kých našich nadějí na zrození naší republiky.
Bylo přirozeno, že při poslání jméně Českoslo-
vensko a Masaryk, kterého poslední je považováno
se svobodou naší země, bouře potlesku a mohutné
»Stávo« otřásalo stěnami; a nyní chceme my,
dobří a věrní slovenští katolíci, povzbuzení akvě-
tým Vaším příkladem a vášnivou nepodléhající ne-
obratností zavázati se nově zrozené naší re-
publice a Vám, slavať její hlavě, nehybnoucí věr-
ností a bezmeznou podporou, kterou skládáme do
Vašich rukou k blahu naší republiky. Na její oltář
klademe velkou bohatství, duševní a jiné dar-
y, již nám Bůh udělil, a bude-li třeba, rádi prole-

me svou krev, aby Vaše ideály, které jsou zosobněny v těchto náčrtích, zápa byly skutečnými. Když se podaří dovedným rukám prvního jejího prezidenta vyvést naši Československou republiku z mělké jejího dětství na širé moře blahobytu a zránu. Podpísač reverent Štěpán Krasula, New York.

Proti boření uměleckých památek katolických napsal v 1. čísle «České Svobody» Alfons Breska: «Je pravda, neviděl jsem tam strhovat sloup (maršálský na Staroměstském náměstí), ani univerzitní profesory, ani vynikající spisovatele, ani rektory akademiků, viděl jsem jen temný, nezodpovědný dav, ale čím ten nebyl tenkrát všeobecně tak odsouzen, jak odsouzen býti měl. Neboť dopustili se nezodpovědný dav nějakého pitomého činu, jest nutno se všim důrazem tomuto davu říci též, že je pitomý. A to se nestalo. Mnozí snažili se ještě obhajovat tento čin tím, že lid chtěl jen rozbiti jeden z pomníků, který byl vztyčen na paměť vítězství nad námi, na paměť naší poroby. Ale tu se ukázalo, že sloup ten postaven docela lindy a na paměť událostí zcela jiných. Bezhlavost a nevzdělanost davu byla tu dokumentována jasně a potvrzena poznovu. Zbylo jen faktum, že někteří chtěli využítovati nadšení a destruktivního pudu davu pro své stranické a církevní zájmy. Posílení frustriace v Čechách se nezdařilo a myslím, že se ani nezdaří, neboť národ už dávno husitský není. . . . Stará nižší kultura husitská byla u nás překonána kulturou cizí ovšem, ale vyšší, kulturou španělskou a italskou. Neboť neklameš se, tato kultura byla opravdu vyšší. Co dnes vidíme na všech stranách, po všech městech českých v památkách uměleckých a budovách, děkujeme jen jí. Praha, krásná Praha, kterou všichni tak milujeme. vděčí za svou krásu, za své zpodobování, za svou vznesenost jen této cizí kultuře španělské a italské. A Praha právem nazývána dnes městem barokovým. A neklameš se opět, kultura husitská by nám ji nebyla zpodobovala (zvelebila). Nechci ostatně psáti nějaké obhajoby náboženské, je mi tato otázka cizí a hostelná. Jde mi jen o odsouzení činů, namířených proti památkám uměleckým, kterých dopouštějí se ještě živí a strany ve své nesmířlivosti náboženské a ve své naprosté tuposti ke všem krásám. A tu ptám se poznovu, jaký smysl může mít porážení sloupu, svržení sochy, zrušení pomníku? Vraceti se k nějaké kultuře staré a překomané, je čistě nesmysl. Vyrostita z docela jiné půdy, jiných poměrů a jiného cítění, kterého dnes již dávno není. Chťti vyhladiti vše, co připomíná kulturu cizí, je rovněž nesmysl, neboť bylo by nutno zničit vše, co tu je a nenechat kámen na kameni. A zničení nějaké památky neznamená nic, znamená jen skutečnou a hlubokou škodu národní. Tímto způsobem polemizovati s dobou zašlou a minulou je naprosto nesprávné. . . . Chťti z nesmířlivosti vždy odklízovati vše předešlé jen proto, že s tím nesouhlasím, znamená nejen nedělati nikdy nikam, ale jíti nazpět. Povinností každé generace nové je, pokračovati v díle svých předků, tvořiti vedle nich a nad ně. To je jediný způsob polemiky, který přispívá v dějinách národa. Polemizovat s dějinami způsobem takovým, jak děje se a děje v Praze, je naprosto falešné.»

Největší ledová jeskyně světa objevena byla v Salcburku. První naleziščí vchod do ní Posselt, dříve pátrání pak provedl Alexandr Šl. Mörk a potom Spolek pro jeskynní výzkum v Rakousku. Jeskyně vytvořena byla díle všech známek předvěky obrovitou podzemní řekou. Dosud prozkoumaná část je dlouhá 2 a půl km; průměrná šířka je 30 metrů a výše 20 m, ale četná místa jsou širší přes 120 m a přes 50 m vysoká. Od vchodu do nitra sahá obrovský ledovec až do délky 800 m, ale jeskyně celá je vyplněna velkými ledovými plochami, jež by mohly pohodlně sloužit za křižácké pro 300 i 800 osob. Ledovými krápníky stě, které z ní — dle německých zpráv — číhají div světa.

Mašina agrárníků a celé veřejnosti sděliti, kdo

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filialky v Chrudimi.

Telefony: 48a fidelitativ,
48b směšárna.

Akciový kapitál a rezervy K 90.000.000.—

Vklady K 600.000.000.—

Centrála v Brně.

Filialky: Boskovice, Brno, Bratruva, Helešovice, Jablonce n. Nisou, Chrudim, Kroměříž, Mor. Ostrava, Nám. Brod, Olomouc, Opava, P. seč, Praha, Prostějov, Přerov, Třebíč, Uh. Brod, Val. Meziříčí. Letní expositura v Lázních Lokačovicích. (Telefon filialky v Brně čís. 689, telegramy: Moravoagro).

Vklady na knížky, běžný a široký účet úrokuje se nejvýhodněji

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu.

Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a veřejným korporacím.

Remboursní úvěry.

Financování impertu a exportu.

Théni loterie.

Pojišťování loď.

vede agrárníky na Slovensku. Není to žádný Slovák, který za maďarské persekuce trpěl za slovensčinu v žalářích, žádný slovenský vlastenec a přítel Čechů, nýbrž p. Hušek. Toho si agrárníci získali, aby jim vedl pro Slováky jejich «Slovenský deník». Pan Hušek dává republikánům agrárním na Slovensku rozum a ve «Slovenském deníku» šve nepřítelně proti Hlinkovi. Má také Hušek proti Hlinku nenáviděti. Před válkou r. 1914 mluvil Hušek v sídle Hlinkově a brojil proti Hlinkovi, že se nechce stát maďaronem! Hušek stál na balkonu priemyslné banky v Ružomberku, vybízel Slováky, aby drželi věrně s maďarským státem a byli věrnými Maďary! A sám první zanotoval maďarskou hymnu: «Talpra Magyar! — Vzhůra, Maďarí! — Tehdy musela lidová strana chrániti Slováky před svody renegáta-odřezance slovenského, který za jidášský plat dělal Maďarům korteše proti vlastní krvi! Tento odřezanec slovenský však dělal ještě více. Na Slovensku byli zvoleni jen dva poslanci slovenští a sice na program lidové strany. Též ministr Šrobár, který tak «pěkně» se zachoval k lidové straně, byl zvolen touto stranou na její program. Ale proti Šrobárovi agitoval tehdy zuřivě p. Hušek. S praporem maď. s «magyarlobogo» jezdil po schůzích a naháněl voliče Maďarům. Prohrál však zásluhou Hlinkovců a to jim nemůže zapomenouti. Dokud vlastenectví na Slovensku vynášelo žalář, byl Hušek maďaronem, to vynášelo žluté maďarské dukáty. Nyní, když vlastenectví vynáší československé tisločky, kterých mají agrárníci z «poctivého» hospodaření na Slovensku dost, seznal pan Hušek, že má v žilách také slovenskou krev a že má měkko z prsou Slovenky a stal se honem Slovákem a přítelem Čechů. A zase bojuje proti lidovcům a Hlinkovi! Takové charaktery získala agrární strana na Slovensku. Potom se divme, že Slováci o p. Huškovi a jeho partaji nechtějí ani slyšeti.

Velice kritické poměry společenské v naší republice poznáváme i z opasíčních pokrokových socialistů «28. říjen» takto: «Lid je nespokojen, panáček je zklamán. A blokáte autorita a nimbus i těch, k nimž před rokem zřel s neomezenou úctou a tklivou téměř zbožností. . . . Je to osudné, ale je tomu tak, a je povinností to říci a — upozorniti. . . . Jaké bylo jen nadšení po ustavení první vlády republiky! Ke všem zřel lid s nadějí a láskou. Neznal téměř stran, viděl svou, českou, republikánskou vládu. A dnes? Jen jděte mezi lid, nezacpávejte si uši a poslouchejte! Hlavní příčinou jsou důvody a poměry, jež v nejmarkantnějších rysech jsme načrtli. Lid je otráven touto národní a stranickou rozervaností, hrůzou, se vůdců a stran u koryt moci a materiálních výhod a podvodnými sliby, při nichž se pro něj poměry zhoršují. Vyživovací politika znamená bankrot, neschopnost, zlobu a hostelnost k samému životu národa. Drahota stoupá. Pozemkové reformy odloženy. Socialismus ukazuje se jako jediná záchránka. Potřebá se zřetelně všude, všude, všude, všude. Dá se s majetku těles a otcůvých de-

re se na světlo boží, a místo všeho toho počínají býti chráněny nejtěžší daně spotřební. V nouzi, těsně a nedostatku a při nadbytku pracovních sil a při nezaměstnanosti nebyla ani sklízena podzimní úroda. Sedláci nestojí již o přehrnutí nových českých bankovek a ministerstvo zásobování vidí se nuceno (oběžníkem č. 101.673/5406 oud. II. 5) vytýkati veřejně, že dělnictvo nedodrží smlouvy a žádá za svou práci i polovinu sklízni, t. j. brambor nebo výmlatu. Není právní jistoty, není pocitu zodpovědnosti a sociální solidarity ani dole ani nahoře, dlouhy rostou, požadavky se množí, chamtivost nepolevuje. V cizině jsme poklesli na národ žebráků a fechtýřů, který nemá nic, co by jiným prodal, a doma jsme ochromeni sociální paralyzou, nespokojeností dole a hříšnou křehkostí nahoře. Vzpamatujme se! Srazme všechny činné síly v národě. Konec každý svou povinnost a buď si každý vědom zodpovědnosti. Nechť hrozná slova: «Háče nežli za Rakouska!», ozývají se v lidu, vyburcují z letargie všechny, kdož povolání jsou, aneb se sami povolali věsti národ. Vždyť osudná slova ta jsou již mementem — pro samu republiku. . . .

O monismu, darvinismu a socialismu přináší zajímavý úsudek V. Lásky v pěkném článku «Socialismus a příroda»: «Monismus, který řeší čistě materialisticky velký problém: tělo-duše, sídlí jako vědomé přesvědčení jen v blázinci a nemůže poskytnouti základny života schopným teoriím sociálním nebo dokonce morálním. — «Darwinova teorie jest a byla jen slavnou kdysi pracovní hypotézou a zůstane jí asi ještě dlouho v jistých případech. Matematická statistika dokázala totiž, že se příroda ubírá jinou cestou, než to tato teorie káže a proti matematickým důkazům není odvolání. — S darvinismem «mizí druhdy mocná esenční opora socialismu. . . . Jenž nemůže býti účelný již proto, že není stvořen dle obrazu přírodních zákonů. Jest chimérou. Vždy bude svět plný rozmanitostí, ježmž věčným, úchvatným obrazem jest hvězdná obloha. . . . Právě jako jest nezvratnou pravdou, že rozumový a pokrokový socialismus jest jednou z účelných a nezbytných fází vývoje lidské společnosti, jest jisto, že dogmatické učení Bellovo a Marxovo a soudruhů není evangeliem, jež by mohlo spasiti svět. Jest to učení, které sice dovede vyvolati duchy, ale marně se snaží je zažehnat, nebo aspoň ukázniti, když budou převahy a stanou se zákazomými, jak jest toho hrůzným důkazem bolševictví!.

Zároveň tiskopis a novina. «Večer» sděluje: V těchto dnech stoupá cena novinářského papíru na 3.85 K za kilogram. Před válkou stál 23 haléře. Je tedy dnes o 1700 procent, čili 17krát dražší. Mimo to vynohla si právě organizace dělnictva tiskářského (a grafické pomocnictvo) zvýšení mezd. Tak v Praze činí zvýšení to u pomocníka tiskářského nad 24 let starého o 54 K týdně na mnohé více než doposud. Režie tiskářská vzrůstá tak opět a jest tudíž jisto, že budou zdraženy opět tiskopisy i noviny.

Nový socialistický plán proti živnostnictvu.
Ministerstvo sociální péče chystá pro Národní shromáždění osnovu zákona o státním příspěvku k podpoře nezaměstnanců, jímž chce vydati živnostníky na pospes kbovůli socialistických organizací. Dosavadní provisorium zákona má být nahrazeno státní institucí pro doby mírové, nepracující mají být podpořeni z peněz živnostenských. Chystaná osnova zákona v podstatě ustanovuje toto: I. Odborová sdružení dělnická stávají se nositeli pojištění dělnictva v nezaměstnanosti a stát bude jim přispívat denně k podpoře každého jednotlivého dělníka až do částky 4 Kč. II. Nárok na podporu jest vázán podmínkou členství v odborovém sdružení dělnickém! III. Náklad na státní příspěvek k podpoře nezaměstnaných se uhradí přírůžkou ze 3 čtvrtí k daní výdělkové a 1 čtvrtinu k daní pozemkové. IV. Osnova zmocňuje odborové sdružení, aby zjednotilo t. zv. výměnou dělníků svému členu, který byl po 3 měsíce bez zaměstnání, práci nuceným vyřazením jiného dělníka, který byl v témž odboru po 12 měsících nepřetržitě zaměstnán. Předpisy o t. zv. výměně dělníků netýkají se zaměstnanců žijících se zaměstnavatelem ve společné domácnosti nebo v bytě zaměstnavatele poskytnutém. — Tento stručný nástin svědčí o tom, že tato osnova zákona vyrostla ze stranické agitace a stranické agitaci slouží. Je-li nebo bude-li snámo vybudovati podporu nezaměstnanců jako instituci trvalou, pak nechť je pojímána jako součást všeobecného sociálního pojištění, v tomto rámci zákonně řízena institucí výlučně státní, bez jakýchkoli stranických vlivů. Protestujeme proti tomu, aby byla skládána do odborových sdružení dělnických, dobře vědouce, že jako nemocenské pojišťování v nemocenských pokladnách, také státní příspěvek v nezaměstnanosti stačí by se agitačním prostředkem socialistických stran. Stejně je stranické nadřívání zjevné v tom, že zaměstnavatelům nepřiznává se nijaké právo kontroly, zda předpisy o nabytí a pozbytí nároku se dodržují. — Mocenské koalice odrážejí se také v tom, že nespravedlivým rozdělením úhrady nadřívá osnova agrárníkům, nic nedbajíc naprosto vyčerpanosti kruhů živnostenských. Náklad na státní příspěvek v nezaměstnanosti přezumuje se nespravedlivě na daň výdělkovou, odváděnou z poloviny malými a středními živnostmi. Ustanovení o »výměně dělníků« porušuje právo individuálního rozhodování zaměstnavatele v jeho dílně či závodě. Při dnešním teroristickém postupu odborových organizací může být zaměstnavatel kdykoli vzat dělník kvalifikovaný a zapracovaný a vnučen dělník neschopný a nekvalifikovaný, nezaměstnanosti vinou svou více propadající. Předpis, že výměna dělníků netýká se zaměstnanců, žijících se zaměstnavatelem ve společné domácnosti nebo v bytě, zaměstnavatelem poskytnutém, postihuje zase předem živnostníky a straní velkoprámyslu (tovární byty). — Nový Denník.

Paramenta

prapory, sechy
a církev. nářadí
dodává nejlevněji

JOSEF VEND,

českosl.
odborný závod
Jablonec n. Orli.

Paramentní závod
nejstarší české firmy:
Ignác V. Neškudla syn
v Jabloně n. Orli. (Čechy)
(bratr P. J. Neškudly, býv.
faráře ve Vyprachticích)
doporučuje:
veškeré kostelní ran-
cha, korekty, pra-
pory, jakož i kovové
bohosluž. předměty.
Ceníky, rozpočty i náčrtky
na náskuk zdarma a franko
Tisíce pochvalných uznání
a vyznamenání.

Nejlevněj. nákupní pramen v rep. Československé.

MEŠNÍ VÍNA

sarazené přírodní, neporušené, prvotřídní jakosti:
nejjemnější prima druh (výběrek) à K 18.— za 1 litr,
jemný druhý druh ročník 1917 à K 12.50 za 1 litr,
jemný třetí druh ročník 1918 à K 12.50 za 1 litr
dodává v sudcích od 50 litrů výše chvalně známá firma:

Alois Čížek, přísečný dodavatel mešních vín
v Humpolci.

Transitní vína se sklepy ve Znojme, Kernešova tř. 29.

Kostelní paramenta

prapory a bohoslužebné nářadí v nejvýhodnějších
cenách nakoupíte u doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA

Nový Hradec Králové, Čechy.

Vyžádejte si ceny, nežli objednáte
u firmy jiné.

Úvěrní ELIŠKA v Hradci
Králové

Adalbertinum

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědi a
poskytuje výhodné půjčky.

Koňár jednokoňský

za 3500 K, psací stoly po 800 K prodá
Skuherský, Hradec Králové.

Poděkování.

Za veškeré soustrastné projevy, darům skvostných věnců a kytic,
za hojnou účast při pohřbu nezapomenutelného našeho manžela, tatůčka,
zetě a švakra, pana

Josefa Katschnera,

továrníka,

vzdávám ve jménu svém a celé rodiny

vřemí, neskonatý dík.

V Hradci Králové, 2. ledna 1920.

Hana Katschnerová,
choť.

S pečlivou výpravou pohřbu ústavem pana H. Richtera byli jsme úplně spokojeni.

Poděkování.

Hluboce dojat hojnou účastí a vřelou nám projevovanou soustrastí při
pohřbu naší nezapomenutelné, starostlivé choť, milované matičky, drahé
dcery, sestry a švakové paní

Pavly Michálkové

vzdávám jménem svým, svých dětí a veškerého příbuzenstva

nejupřímnější díky.

V Hradci Králové, 8. ledna 1920.

Václav Michálek,
obchodník železem,
manžel.

Výprava pohřbu pohřebním ústavem pana H. Richtera zcela mne
uspokojila.

OBNŮVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se saslajl nemalepené a nefrankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonují. Rukopisy se saslajl výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu poč. úř. sek. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Klub duchovenstva Československé strany lidové pořádá dne 26. ledna ve 2 hod. odp. v mršnorovém sále Obecního domu členskou schůzi s tímto programem: 1. Magre dr. Fr. Kordač, arcibiskup pražský: Reformní program. 2. Dr. Mořic Mruban, člen Nár. shrom.: Duchovenstvo a volby. 3. Debaty. Přístup na legitimace členské. Hosté uvedení členy jsou vítáni. K boje návštěvě zve tajemník klubu.

Dva významné projevy kněžstva.

Na den 12. ledna t. r. svolána byla schůze duchovenstva diecése královéhradecké. O současných poměrech církevních v republice, jak se jeví vzdálenému a nezanatému pozorovateli, promluvil člen americké mise kaplání Fr. Kolář z Reedsville.

Po jeho veskrz věcné a vřelý přednášce Magre dr. Reyl navrhl následující resoluci:

1. Slavnostně osvědčujeme, že trváme věrně a neochvějně na přislušnosti své k svatě, apoštolské církvi římsko-katolické a na synovské poslušnosti k její viditelné hlavě, Sv. otci Benediktu XV., neboť jsme přesvědčeni, že souhlasně s původní církví apoštolskou nalézáme v nynější církvi římsko-katolické totéž Kristovo království boží, jehož neklamným znakem jest jednota věřících v učení a ve svátostných prostředcích pod nejvyšším vedením nástupce sv. Petra, římského papeže. Bez skály Petrovy není žádná církev Kristova a proto pro počtívého kněze katolického není žádného místa v jakékoliv národní církvi bez původu apoštolského.

2. Vzpomínáme dvonásobného vývoje děkanství církve katolické a krátkého trvání nespočetných náboženských sekt i konečného zániku velkých, světových říší, obdivujeme se mohutné, nehybné organizaci církve katolické, která vykazuje tolik nesporných zásluh o povznesení intelektuální, morální i sociální úroveň lidstva, že stala se kulturním činitelem prvního řádu nejen ve vývoji lidstva vůbec, ale i v pokroku každého jednotlivého národa, jak o tom v našem národě svědčí díle papeže Palmy. Církev katolická přes veškerou svou všeobecnost chrání vždy a všude dosud lidskou jedinečnost i národnost celou a proto nespouštíme se ani, aby k ní byla svéráznost národa československého, její národní svéráznost a duch československý. Naopak, opíráme se v naší národní církvi

neblahý sklon k sektářství, které vždy bývalo v Čechách největším pramenem úpadku národního, obáváme se, že beztak nevalná účta k autoritě vzroste dalším podrytím autority církevní v naprostý rozvrat národní organizace k nemalé škodě lidu československého.

3. Zapíráme důtklivě všechny rozvázné české kněze, aby u vědomí přímé zodpovědnosti před Bohem za spásu duší svěcených a neméně vážné zodpovědnosti před soudem dějin za nábožensko-mravní výchovu českého lidu nepodporovali žádným způsobem novodobého sektářství, které pod pláštíkem „čistého“ náboženství spasil nitro svěcených obětí a vnese planoucí pochodně kletých svárů náboženských do rozervaných našich poměrů politických a sociálních. Již z lásky k svému lidu varuje se připraviti novou církev československý lid o nutnou oporu mravní, která potřebuje k těžkému svému zápasu o udržení získané politické samostatnosti! Varujeme též dle své povinnosti jako pastýři lidu celou katolickou veřejnost, aby se nedala másti mámlivými hesly novodobé sekty, která chce prý povznést náboženství a při tom se spojuje s volnomyšlenkami a nevěrci, obhajující již celá desítky náboženské city v českém národě.

4. Ačkoliv uznáváme božský původ církve katolické, nepřehlídíme skutečnost, že lidská její organizace potřebuje občasných oprav a přizpůsobení časovým potřebám; proto žádáme, aby povolání strážců Sionu věnovali dělnou pozornost potřebným opravám a nespouštěvali tuto starost říšské formy. Vznášíme tudíž na episkopát sněžnou prosbu, aby bez přitahu ve svých poradách a synodách podrobil reformní požadavky bedlivé úvaze a postaral se u Sv. stolice o provedení nutných a možných oprav.

5. Uznáváme nutnost některých formálních oprav řízení církevního, ale nespouštíme se zřejmě sňatkem pravdy, že povznesení náboženského života nespočívá pouze formální reformy, nýbrž že nutno usilovati o mravní vnitřní reformy každého jednotlivce v kněžském i laickém stavu. Proto žádáme Jednotu čs. duchovenstva, aby vedle horkivého úsilí o reformy zevních řízení do svého programu též nezahrnula pilné snahy o důkladnou vnitřní reformu kléru i lidu českého, jenž propadá povolené kletbě materialismu. Očekáváme, že Jednota po vzniku schismatu nevidí náležitě svůj poměr k církvi československé a pěstuje náležitou odstavu ve vztazích k ní, aby tvořila organizaci pravého lidu, jenž při svých požadavcích neopouští půdu náboženství.

6. Netajíme se nikterak obavami, že vyhlazovací boj proti dědictví Kristovu v naší vlasti získává v sektářském, moderním kléru vážného spojence, ale spoléháme na vítěznou sílu své pravdy, která přemohla vždy všechny lidské vášně a vyslovujeme naději, že za každého rozkořníka vyvstanou dva neohrožení obhájci pravé církve Kristovy, která za tisíciletého trvání v českých zemích přestála vítězně nejdůležitější pronásledování. Když Bůh s námi, kdo proti nám?

Shromážděné duchovenstvo po věcné debatě resoluci jednomyslně schválilo.

Bylo uznáno za včasné a potřebné projevit zároveň oddanou věrnost shromážděného kněžstva Apoštolskému stolci. Této potřebě dal výraz V. Šetina, farář v Jeřčicích, návrhem následující resoluce:

Jeho Milost

vysoce důstojný pán

Magre Dr. Klement Mikera,
apoštolský legát,

Praha.

Uvažuje o nebezpečí, v němž opět se dlo Kristovo zlobou i nevědomostí lidstva v době naší nalézá a majíc na zřeteli snahy odpárců odtrhnouti drhý náš lid československý od střední církevní jednoty t. j. od římského Stolce Petrova a bolestně nesouc, že i někteří z těch, kteří povolání jsou a se zavázali ve svěceném lidu pastýřský úřad svědomitě vykonávat, dají se stranosti k tomu, aby znovu trhali celistvost a jednotu církve Kristovy v Čechách, projevuje katolické duchovenstvo dne 12. ledna 1920 v Hradci Králové v diecézním spolkovém domě Adalbertina-shromážděné svému nejvyššímu pastýři, římskému papeži Benediktu XV., jakožto náměstku Kristovu a nástupci apoštolskému, neochvějnou věrnost a poslušnost.

U vědomí, že apoštolská Stolica náležitě počuje o duchovní potřeby svěcených národů a že potřeba oprav některých poměrů církevního života v Čechách apoštolským Stolicí zcela jest známa, ale že také apoštolská Stolica o opravách těchto s českým episkopátem na duchovní blaho i prospěch lidu i duchovenstva uvažuje a přezkoumání jejich připravuje, prohlašujeme, že všemi silami na tomto provedení řídicích oprav v duchu církevním i v duchu oddanosti k vedoucí ruce sv. Otce pracovati chceme, sňak však nespouštíme, že by všechny reformy sevedly žádného výsledku neměly, kdyby s nimi se nespojoval opravdový úsilí i lidu českého katolického refo-

moyšův zákon, v duchu křesťanské lásky
milosti a po příkladu pravých velkých refo-
rátů církevních. O to se přičinovat chceme ka-
ždý sám u sebe i v okruhu svého duchovního
povolání.

I tato resoluce jednání byla přijata.

S oběma resolucemi projevil pán sou-
hlas i Tiskové Družstvo ve výborové schůzi
dne 14. t. m. tímto prohlášením:

Výbor Tiskového Družstva, poselství sv.
Jana Nep. v Hradci Králové na základě jednomysl-
ného usnesení schůze užšího výboru ze dne 14.
ledna 1920 bezvýhradně připojuje se k projevům
přítomných a činěným, a 14. ledna o sta-
zu duchovním v Hradci Králové koná se a spolu
projevuje i a, neochvějně oddanost sv. Otci
Benediktu XV. V Hradci Králové, dne 14. ledna
1920.

Víme, jak Renner svému slibu dosáhnout. Pra-
ziva hmotná nouze nutí k přátelským úsmě-
vům; víme však, že soc. demokraté, stranici
to Rennerovi, za rakouských voleb pronásle-
dováli Čechy přímo se zbraní v ruce.

Jednání s Rennerem

renn. s dr. Rennerem v Praze skončeno k
oboustranné spokojenosti. Důvaz uhlí z ná-
šeho státu do Rakouska bude zvýšen.

Politika.

Obrovské výdaje na vojsko

ustanovují se cestou málo demokratickou. V
Nár. shromáždění způsobila velký rozruch
zpráva, že vláda k rozpočtu ministerstva
Národní obrany připočítla dodatečné zvýšení
o celých 565 milionů korun o své újmě. Ne-
byli o tom informováni poslanci ani ministr
financí; ba dokonce nestalo se o tom ani u-
snesení ministerské rady. V ministerstvu
Nár. obrany sedí jen důstojníků 4000. Perso-
nál ministerstva jest už dnes větší, než byl
při ministerstvu války v Rakousko-Uhersku.

O předvolebních manévrech stran

píše v 1. čísle »Národ« poprpnou kapitolu.
Praví, že k politické prostituci v nejrychle-
jším slova smyslu vedou případy, kdy strany
licitací kupují duše. »Nabízí jedna přes dru-
hou. Slibují, nemohou-li dávat. A určitá sku-
pina pracovní stává se předmětem, o níž zá-
pasí kuplíři různých stran. Přiklání se k to-
mu, kdo dává nebo slibuje víc. Tím se přímo
níčí charaktery, neboť se podlost pěstuje a
zároveň schvaluje a odměňuje... Kupují
se lidé třídním zásobováním. Přímou hnusným
dokmem působí hovory (uslyšíte je ve vlaku,
v čekárnách, ve frontách i jinde), kde si lidé
povídají: »Dám se k nim, a bude po starosti.
Tam mají všechno. Látky, mýdlo, konzervy
a kdož ví co ještě, a lacno a znamenité la-
kosti.« Bídí se užívá, aby se podporoval zá-
pas strany. Nezdá se to přímo odporným,
aby na dobře placeném dělníku byla méně
přísně vymáhána daň než na úředníku, živ-
nostníku, obchodníku? A což, řekne-li ministr,
že se domníval v jistém případě, že jde o
příspěvky vlastenců, že netušil, že za věci
jsou průmyslníci a banky? Tedy zase se
vyhazuje třída lidí z národa? Nemí možno,
aby byl průmyslník poctivcem a vlastencem,
je skutečně skupina lidí v národě, která se
dá paušálně podezřívát ze všeobecné zne-
mravnělosti, na rozdíl od jiné třídy, která do-
stane za všechno pochvalu a polichocení, ať
dělá co chce? Mluví se pořád o keřasech,
lichvářích a dříchách. Všimni jste si, koho tím
lidé myslí? Podnikatele, obchodníka, prů-
myslníka, majitele domu. Myslí tím někdo ta-
ké vyžirače republiky, který sedí na úřed-
nickém místě, pro něž nemá kvalifikace mí-
mo zásluhy o svou politickou stranu a který

bere nekřesťanské peníze za práci, která je
úpině bez ceny? Pryč s lichváři a keřasy!
Ale odevšak — i z úřadů a z tržiště práce.
A konečně podivná pro bohy: Tři strany,
které se vzájemně podezírají, které si vzá-
jemně nadávají, pořádají celé štvance v tisku
i v práci — ale dohromady tvoří trojmožku,
na které sedí vláda. Proč to je? Jak je to
možno? Či snad to je polské heslo: »Není to
čestno, ale je to zdrávo«? Nemůže přece
přispěti k mravnímu obrození lidu, ukazuje-li
se takřka oficiálně nedostatek smyslu pro
spravedlnost a zároveň i možnost součinnos-
ti ke vzájemnému prospěchu bez mravní so-
lidarity, bez vzájemné úcty.«

Nová politická konstelace.

Agrární opozice na Moravě rozhodla se
při volbách postupovati společně s národní
demokracií. Na krajských sjezdech sblížení
to bylo silně utvrzeno. Vidí-li opozice, jak ze
strachu před marxisty Švehlovci zájmy rol-
nické zanedbávají, není divu, že opozice stále
vážněji přemýšlí o potřebě všenárodního zá-
kladu politického, který by spravedlivé sta-
vovské požadavky uspokojil lépe než zálučná
hra třídních demagogů.

Dr. Renner a česká práva.

Dočkali jsme se významného okamžiku.
Ta Vídeň, která nám kaprálsky poroučela,
nás vyssávala i šikanovala, vyslala svého zá-
stupce do Prahy s uctivou prosbou — jako
sestárlá, bezzubá a hladová vdova. Přijel ra-
kouský státní kancléř, dr. Renner. Této pří-
ležitosti použil pražský arcibiskup k upozor-
nění, co vídeňským Čechům náleží. V pondělí
Rennera navštívil a požádal jej, aby rakou-
ská vláda, přišla vstříc náboženským potře-
bám československých katolíků ve Vídni, a
to jednak, aby byly postoupeny některé u-
prázněné kostely vojenské pro služby Boží
českoslov. vídeňských katolíků, jednak, aby
za nedostatku vídeňských kněží, znalých če-
ského jazyka, byli připuštěni kněží z Česko-
slov. republiky vykonávati tam duchovní
správu. Formální žádost o povolení českých
služeb Božích ve větším rozsahu bude ov-
šem podána u příslušného ordinariátu. Státní
kancléř dr. Renner sblíhl s velikou ochotou
všechnou podporu v obou směrech. — U-

Pro záchranu Munův a Šmeralův

Sekretariát H. kraj. organizace soc. dem.
strany na Kladně rozeslal všem politickým
organizacím seznam osob, z nichž si mají
výbrati po čtyřech ke kandidatuře do Národ.
shromáždění. V seznamu 19 kandidátů jest na
prvém místě jméno Šmeralovo a na druhém
Munovo. Selhaly pokusy o vyproštění Mu-
nova a očistu Šmeralovu. Proto pomocí hla-
sovacích listů má být Muna osvobozen a
Šmeral uchráněn před zatčením. Pražský do-
pisovatel »Osvěty lidu« trvá na svém ubez-
pečení, že dr. Šmeral (jako spolupracovník
Munův) bude zatčen a eskortován k divisní-
mu soudu, jakmile překročí hranice republiky.
Praví dále, že strana soc. demokratická se
bojí Munova procesu a horečně usiluje, aby
překážení nekonalo se před volbami. Přes to
však proces se zahájí v druhé polovici toho-
to měsíce. »Odhalení o rejdech proti republi-
ce, jež čeští bolševici prováděli, překonají i
nejhorší domněnky.« Tu má pomoci Šmeral,
který není obžalován prostě proto, že se vy-
hnul vyšetřování odjezdem do Švýcarska. Ná-
vrátí-li se do vlastního oznámení nyní, bu-
de nutno vyšetřování proti němu teprve za-
počítati a tím zahájení procesu odročiti. Tedy
Šmeral svým návratem chce způsobiti oddá-
lení procesu. — Tento výklad stává se veli-
ce pravděpodobný, přihlížíme-li k uveřejně-
né kandidátní listině, která i odsouzence má
ze žaláře vysvoboditi.

Nová porážka radikálních socialistů ve Francii.

Při volbách do senátu 11. t. m. konserva-
tíci získali 3 mandáty, radikálové a soci-
alističtí radikálové ztratili 17 mandátů. Pre-
sident Poincaré byl zvolen v departementu
Meuse 742 ze 790 hlasů.

Hlinka

konečně byl propuštěn z vazby, v níž byl od
15. listopadu m. r. V Brodce těžce ochravně.
Bude vyšetřován na svobodě. Tak povolilo
poněkud napětí mezi vládou a stranou ludo-
vou. »Venkov« otiskuje z amerických (!) no-
vin znovu to, co Hlinka se vši rozhodností
popřel, dokládaje se svědky. Uveřejňuje tu-
tíž vymyšlenou zprávu, jak se chtěl státi Hlin-
ka patriarchou Slovenska. Tedy odbyta lež
vrací se k nám znovu přes Ameriku.

První schůze rady spolčených národů
má se konati v Paříži dnes.

Ústavai výbor

za předsednictví seníky dra. Matějka pra-
cují dále na přechodu o naší ústavě, tak
že J. Hudec přibírává ten sbor (v republi-
ce) ke kardinálnímu konání.

Úst. u. pošt. spoř. v Praze č. 140878.

Telefon 1. 88.

Královéhradecká bankovní jednotna v Hradci Král.

První ústava

Výnosy a výnosy

Daň účelové i z běžných účtů platí ústav se svou.

Oddělení pro zboží zabývá se

úvěry a výnosy z přepůjčky, výnosy, úrovně a výnosy
ve valném i běžném.

ricky významnější než všechny události válečné. Tomu se musí přizpůsobit i dějepisci.

Potud dr. Najedlý. Dodáváme, že i v kolektivním dějepiscství se rozproudí několik

směrů ostře odlišných. Ale pokud se můžeme k duchovnosti a od teorie náhodnosti k jasnému pochopení přičinnosti vyviné se přece. Zorný úhel katolické filosofie dělní nabude velké vážnosti.

Obrana.

Nová úloha »demokratického« řešení. Sám »Venkov« dne 14. t. m. uveřejňuje tyto řádky: »Ministerstvo školství a osvěty vydalo výnos, dle něhož jsou oprávněni učitelé rozhodovati o vnitřní výzdobě škol, a důsledek toho byl, že někteří školní inspektori svolali konference a na těch se usnešeli, že mají z učeben býti odstraněny kříže, že učitelé nemají v kostelích hrát na varhany a že nemají se s dětmi modlit ve školách. Toto usnesení, jež hned bylo v mnoha obcích praktikováno, vyvolalo poplach v četných krajích, zejména na českém jihu a bylo příčinou i školních stávek! Presidium naší strany pojednávalo důkladně o celé věci a rozhodlo, že ministerstvo vydalo onen výnos nesprávně, poněvadž neodpovídá zákonům, neboť o výzdobě škol a úpravě školních místností má právo rozhodovati jedině místní školní rada. Rozhodnutí to bylo také sděleno ministru Habrmanovi. Onen výnos školství však nebyl dosud odvolán. A nyní někteří učitelé využívají ho k odstraňování kříže ze škol, což budí rozruch a rozhořčení. Lid jest takto zbytečně drážděn v náboženských svých citech. Rozhodně jest třeba, aby tu zjednan byl zákon průchod a aby ministerstvo zákon svůj

ihned odvolalo a vrátilo místním školním radám jejich právo.«

Dobře si tedy zapamatujte, jak despoticky, nedemokraticky se luští záležitosti milionů katolíků. Jedná se o nás bez nás — ba i proti zákonu posud neodvolanému. Odvážl se volnomyšlenkář tak bezohledně postupovati aspoň proti cizím židům? Vyžaduje právě nyní blaho republiky, aby se dráždilo katolické obyvatelstvo, jež jest věrnou oporou spořádaného státu? Již celé desetiletí se prohlašuje, že katolická církev dokonává. Proč pak tedy se vyhledávají zcela mimořádné a docela i úskočné prostředky k jejímu potlačení? Vezme ten dlouhý řetězec protikatolických schůzí, stohy protikatolického tisku, pluky ateistických agitátorů, vyhánění učitelů od varhan, surové posměchy atd. Z toho patrně, že ti, kteří spisují církevní úmrtní parte, vlastním slovem nevěří. Skutečně a zodpovědní zástupci lidu nechť pana ministra poučí, že platných zákonů má v přední řadě dbáti vláda a že změna zákonů v republice nesmí záviset na rozmaru jedince nebo na pláni tajemných, nezvěstných velčin.

Národohospodářská hlídka.

Státní Hendrián prozradil nejodpornější tvářnost v ministerstvu zásobování. Za vlády dra Vrbenského bylo tam úřednictva a písařek nadbytek. Ale dr. Rašín v rozpočtovém výboru oznámil 10. t. m., že není možno zjistiti, co se za zboží dalo a co se za ně utržilo. Nafixované měsíční výkazy se nepředkládaly; účetnictví zavádí se teprve nyní. Položka »Úřední potřeby« dosahuje u tohoto ministerstva obrovských sum. Na Slovensku vlastně ani není kontrolovaného zásobování; tam jest volný obchod, což jde tamějším přečetným židům znamenitě k duhu. Výstražný posudek nejvyššího kontrolního úřadu byl »Venkovem« umlčen, »České slovo« opatrnicky uvedlo jen výtah. Teď už jest zřejmo, proč předáci vlády tak nenávistně psali o kritkách dra Rašína. — Jestliže bylo vykradeno ministerstvo Nár. obrany, nikoho nepřekvapí zpráva, že 31. prosince m. r. byly ukradeny ve vozatajských kasárnách v kanceláři 8. praporu dvě pokladny, v nichž bylo 55.000 K. Krádež ke všemu objevena teprve na Nový rok večer. Spáchali ji vojáci.

Parasita. K charakteristice poměrů slouží názorně povýšení a obohacení pověstného E. Kučery, likvidačního rady, vmíceného správce na Konopišti, tajemníka Pražkova. Ačkoli socialistický tisk přinesl celý rejstřík trestů a obžalob tohoto nepoctivého chamtivce, Kučera si hovoří na výsluní ve veliké moci dále. Chytrák dal rozhlásiti v novinách, že podal na rozšiřovatele »nepravdivých zpráv« žalobu. Jsou už příliš známy knihy takových individuí. Pokud o kriminálních přechynech se hodně mluví, potřešená kapacita hledí první viny rozbourání utlidňujícím hovorem o soudní obraně. Jakmile se pozornost veřejnosti roztáhne, o žalobě nikde potuchy. Tak i v tomto případě. Ačkoli od prohlášení Kučerova uplynulo pět neděl, žaloba posud počína nebyla. E. Kučera spoléhá, že se za tu aféru započne. Soc. demokraté však nedávají Kučerovi

spáti. Dne 7. ledna podali interpelaci na ministra zemědělství, v níž se táží, bude-li Kučera zbaven zodpovědného místa. Jak takový muž na Konopišti hospodáří, o tom prolely zprávy rovněž mrzuté. Ale jest zvláště pozoruhodno, jak klidně se obávají při zprávách o drzém přiznivnictví nepoctivého muže ti zodpovědní mužové, kteří v přední řadě se mají postarati o důkladnou očistu.

Na schůzi statkářů a velkostatkářů dne 13. t. m. v Plodinové burse v Praze ozývaly se hlučné stesky na rušení polní práce přičiněním agitátorů. V resoluci přijaté žádají se vládní činitelé, aby umožnili zemědělskému dělnictvu opatření šatů, obuvi a tuků. Zástupce německých velkostatků Ledebour protestoval s největší rozhodností proti zákonu o reformě pozemkové, na jehož sdělení Němci neměli účastenství; zákon není ničím jiným než zabráním cizího majetku a velkým poškozením státu; jest ochromením produkce velkostatků. Očekává, že prezident nepotvrdí záborového zákona a pozemkové reformy. Další německý řečník Goll vypočítával, že kdyby došlo ke kolektivním smlouvám dle minimálních požadavků mezdových, obdrželo by 1.326.800 zemědělských zaměstnanců tolik mzdy, že by pohltila celý výnos půdy a ještě by se jevil schodek 2 a půl miliardy. — Rolník Jar. Rýdlo vyslovil požadavek úplného uvolnění obchodu se zemědělskými výrobky a okamžité zrušení všech ústředí. Prezident Obilního ústavu dr. Zahradník pravil, že režijní výlohy této ústředny jsou větší, než co všichni sedláci strží za obilí. (Hlas: Tím je vinna agrární strana!) Řečí o pozemkové reformě jsou politické dostihy, demagogická hesla. Nechť se pozemkové reforma odpolitizuje. Agrárníci se strachují o svou snoc a proto chystají pro volby vázané volební listiny. Pozemkový úřad budě zbaven politických stran. — **Dr. Heinrich Müller** obžaluje nás r. 1921 hlad a hospodářská bída, do-

šlo-li o »demokratické« řešení, neboť bude odvedeno o 30.000 vagonů obilí méně.

Slovenské zaplavené rumem. Dr. Šrobár vzal si do programu boj proti alkoholismu. Zákonem z 10. prosince 1918 jest výčep a prodej lihovin na Slovensku zakázán. Ale pojednou (dle »Slov. Lud. Listů«) po župách se posílají poukázky na rum — na každého obyvatele měsíčně nejméně litr. Jedinému okresu župy poukázáno 600 hl (skoro za milion korun) na měsíc. Obce skoro všude rum přijímají. To znamená za 4 zimní měsíce vydání na 200 mil. korun. — Sám úřední poradce, lékař Ivan Hálek, oznamuje v tisku, že lihová prodejna přímo vmucuje lidu alkohol. Odpověď župan na její dotaz, kolik alkoholu by ve své župě potřeboval, že ho nepotřebuje vůbec, nepomůže toto odmítnutí; náhle jest župa přece jenom zaplavena rumem — a to vyrobeným z lihu, tajně ze Slovenska vyvezeného. — Kteří židé takovým způsobem znamenitě zpeněží své do nedávna utajené zásoby, posud se tají. Ale patrně, že jejich křefty mají silnou podporu v kruzích jiných, k lidové straně nepatří. Navykne-li si lid na ty nápoje znovu, pak se stane za volebního ruchu povolným vojskem v rukou demagogů jako za režimu maďarského.

▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲
Ověrní ELIŠKA v Hradě Králové
Adalbertinum
přijímá vklady na úrok dle doby výpovědi a poskytuje výhodné půjčky.

▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼

Sociální obzor.

Hmotná situace stavu soudcovského jest přímo nesnesitelná. Každý stát, jemuž na udržení právních řádů a společenského míru záleží opravdově, věnuje všelikým potřebám strážců zákona zvýšenou pozornost. Ale u nás hmotná mizerie těch, kteří sami mají chrániti sociální práva jiných, jest tak žalostná, jak nebyla nikdy. Obyčejným nepřítelem písařkám v ministerstvech vede se lépe než zodpovědným, učeným znalcům práv, kteří jsou věku pokročilého. Ovšem úmornou, vyčerpávající práci soudcovskou veřejnost nevidí a prostí lidé ji podceňují. Ale výslednice této práce teprve tenkrát by byla správně chápána, až by byli soudcové z povolání vystřídáni občany jinými, méně vzdělanými. Připomínáme, že dnešní soudce vzhledem k době předválečné má práci dvojnásobnou; při poctivé službě a podvýživě nervy trpí úžasně. Ke všemu ještě, aby se soudce bál, že se mu za poctivou práci »odmění« ulice poštvaná od demagogů, kteří o vzájemných komplikovaných vztazích společenských sotva mají slabé ponětí.

Není tudíž divu, že mnoho netoliko auxkultantů, ale i starších právníků ze služby soudní jednoduše prchá — zatím co noví kandidáti hlásí se v počtu zcela nedostatečném. Čeká snad vláda, až zbývajcí soudcové k uhájení nejnmutnějších potřeb životních začnou následovati pražských špatkářů? Stavů před válkou tolik váženého musí se v zájmu státního blaha a pořádku rozhodně dostati toho, což jeho jest.

Eksploze společnosti. Jest pravdou, že akcionáři z různých podniků berou obrovské zisky bez práce podle toho, jaký kdo kapitál vložil. Takové přiznivnictví nutno rychle obmezovati, nemá-li přirozený sociální rozvoj utrpět největší poruchy vinou varšavského kapitalismu. Nechť však nemahují demago-

gové dělnictvu na vrbě straky ražských časů pro případ socializace akciových podniků. Jestliže bohatne akcionář, nezbohatne sto nebo tisíc osob, jež by se o jeho zisk dělily. Berlínská pečlivá statistika je tu významným poučením. Průměrná dividenda 66 čelných akciových společností obnášela v posledních 10 letech asi 10 proc. Zmíněných 66 společností má závodní kapitál celkem pól 3. miliardy marek a vyplácely ročně na 10 proc. dividendách asi 215,220.000 marek. Na platěch a mzdách placeno bylo ročně celkem 1 mil.

424,000,000 marek, na daně státní, komunnální a městské 217,160.000. Připadá tedy z každé marky, která byla vydána, 76.7 feníků na zaměstnance, 11.7 na daně a 11.6 na akcionáře. Těchto 66 společností zaměstnávalo celkem 783,731 úředníků a dělníků. Kdyby se akcionáři vzdali svého zisku, plynoucího z dividend, připadlo by na každého zaměstnance o 270 marek ročně více, tedy částka jistě velmi nepatrná u porovnání s průměrnými dnešními mzdami. Veškeré tyto číselce basírují v datech z r. 1917 resp. z června 1918.

Rozmanitost.

Následky nedostatku uhlí, zaviněného zcela zbytečně radikálními živly, stává se katastrofou pro ústavy nejpotřebnější. Noviny oznámily, že největší náš tábor pro nemocné plicními chorobami (sanatorium na Pleši) pro nouzi o uhlí bude nutno uzavřít; mezi nemocnými, již by tak přišli o útluk, jest 130 vojínů a legionářů. — Ministerstvo Národ. obrany zabrálo pro sebe v Praze a předměstích přes čtyřicet paláců, škol a jiných budov, ale hledá ještě budovy nové. Mají-li však úředníci dosud málo místa, snad se má už konečně přemýšlet, zdali jest potřeba tak velkého počtu, zvláště „pisárek.“ — „Times“ konstatují, že za bolševické vlády Kuhnovy bylo v Maďarsku popraveno 4700 osob. — Hlučně se propaguje myšlenka vyvlastnění drobných pozemků českých far a kostelů. Zato však na nátlak dohody fezenskému Thurn-Taxisovi musí býti vrácen litomyšlský velkostatek; mezi těmi, kteří se již o něj děliti, panuje ovšem veliké rozčilení. — Nejrychlejší loď světa byla zbudována v Otagově. Je to torpédoborec „Tyrian“ nosnosti 1000 tun, který urazí 72 km za hodinu. Loď jest hnána turbinami; parní kotly jsou vytápěny petrolejem. — Pro presidenta naší republiky stanoven roční plat 500.000 K, na výdaje jeho kanceláře rovněž 500.000 K; položky pro jeho civilní a vojenskou kancelář a položka na správu hradních budov jsou vykázaný ve výdajích 8,587,771 K. — Katolický tisk připomíná tak často, že mizí úcta před autoritou lidskou rychle tam, kde hyne bázeň Boží. Teď se tato stará pravda osvědčuje tak jasně, až většině vynikajících českých politiků jest z toho smšno. Již také soudcové přišli s významnou stížností na mizení úcty před zákonem v době, kdy přece osvobozený národ má se ochotně podřizovati řádům vlastního státu. „Veřejní funkcionáři zvláště soudci“, čteme v memorandu onom, „soun poštváným davem obrozování, napadání v novinách, spřá se jim a podkládají se jim křivky a cty, jejich jsou daleci

Rozhodnutí úřadů stávají se nátlakem akce nevykonatelnými. Když jsme toto vše předpovídali a vedli k veřejné společenské disciplině, kolik právníků projevilo své uznání? Vždyť i mezi soudci rozšířil se silně radikální duch, který se nyní odvděčuje. — O české inteligenci za války napsal soc. dem. poel Stívín: „Na vojně za ty tři roky a nějaký měsíc nepoznal jsem horších surovců nad české důstojníky, zejména záložní. Složil jsem pod důstojníky německými, polskými, maďarskými, italskými, ale na své české pány představené vzpomínám nejhůře. Zejména, když doma začala persekuce a vlezrádcování. Tu se na vojně tužili, aby dokázali, že jsou lepšími a spolehlivějšími oficíry, než všichni ostatní. Ti dnes lhanem jsou ve službách republiky, přemnoží z nich berou dvojit plat, jako státní úředníci a důstojníci. No — snad by Stívín při bližších dotazech přece jenom hodně s příkrým soudem slevil. Naopak akce chývalo se zhusta, že ze soc. demokratů byli nejříznější fejdveblíové. Ale tolik aspoň znovu se potvrzuje, že učnost před surovou myslí sama sebou ještě nechrání. (Ovšem že nehoršími důstojníky sekanty byli čeští pokrokařští učitelé, pozn. sazeče). — Členové Národ. shromáždění dostávají na měsíc tři sta doušníků. Zaměstnanci ministerstev kromě přídělku na tabáčky berou ještě 150 cigaret měsíčně. Zkrátka ta republikánská rovnost skřípe leckdy odporněji než mezi byrokratickými monarchisty. — Vídeňská měšťanská a stavovská rada inteligentů dne 11. t. m. chtěla míti svou schůzi na Landstrasse. Ale dávno před zahájením vnikli do sálu soc. dem. dělníci a konali schůzi proti vyhladovělým inteligentům. Václav komunistů dr. Friedländer prohlásil, že dělnictvo ve III. okrese nikdy nepřipustí shromáždění měšťanských kruhů. Kdož před převratem denně měli plná ústa „klerikálního útlaku“, ať se dnes vážně zamyslí.

Kalendář roku 1920

„Religický kalendář“ . . . 450 K za kus
„Morava“ . . . 450 K za kus
„Kapsní kalendář“ . . . 3— K za kus
dobyty

oběhy a dopřechu

u svých čtenářů.

Objednávky zašlete ihned na

„Občanská těstárna“ v Brně,
Starobrněnská 19/21.

Obchodníkům a prodejnám novin obvyklá sleva
při větších objednávkách.

zakladatelem spolku byl náš diecéšán, blahé paměti prelát Msgr. Dominik Filip, bývalý ředitel „Borromaea“ v Hradci Králové a většina smad členů jsou kněží slovanští a z těch opět čeští. Bylo by třeba, aby spolek sv. Josefa měl co nejvíce členů, aby tak byl umožněn mnohým chudavým kněžím pobodný a levný pobyt na jihu v kraji jižních Tyrol v Morana aneb na Adrii v sousedství krásné Opatije k získání zdraví, těžkou službou ve správě duchovní a vychovávající práci ve školách porušeného. Kdo by si přál bližší informace o spolku, nechť se obrátí na diecéšního zástupce, jímž jest dp. Jos. Vaněček, farář v Mikulovicích u Pardubic, neb přímo na Sekretariát spolku sv. Josefa, Ika, pošta Ičići u Abbazie, Istrie.

Skupina pardubická koná 22. ledna o 9. hod. dop. na děkanství schůzi s programem: Podání zprávy o činnosti za uplynulý rok. 2. Volba nových činnovníků skupinových. 3. Rozhovor o časových aktuálních otázkách. Jiných pozvání se nerozesílá. — Martin Klouda, t. č. jednate.

Nová církev. Evangelici problem českého veřejného života svým sjednocením poněkud zjednodušili; církve, založené dne 8. t. m., jež si dala název „československá“, poměry komplikuje. Bylo mnoho oprávněných protestů, když Němci vyslovili požadavek nového biskupství pro území převahou německé. Jestliže nyní došlo k určitému rozkolu v láně českého národa, naskytá se Němcům vhodná příležitost k zdůraznění vlastních nacionálních požadavků v církevním životě, zvláště když pozorují a naši vlády tak slabou národní páteř. Zdaň nová církev zastradí Maďary, Poláky na Těšínsku a mocné německé židovstvo, odpoví si každý sám. Slováci, praští Moravci a čeští katolíci v Americe také pro to založení více k nám nepřilnou. (Právě v den prohlášení čs. církve deputace katol. Slováků uhlitila arcibiskupa věrností a naprostou oddaností katolické slovenských k římsko-katolické církvi). — Pozorujeme-li výrazná znamení doby, přisvědčíme snadno, že jakékoli církev národní nezjedná v otázkách národnostních a politických vůbec klidu, trvalého křesťanského soužití a — že se nestanou ochranou střechou ani národů malých. Spory se tak pouze přiotřítí. Jen všeobecná církev Kristova může býti praktickou školou mísy k bližnímu i v otázkách práv politických. Nyní jest každému zkušenému politikovi zřejmo, jak obrovským škodám se mohli národové evropské vyhnouti, kdyby se byli řídili hlasem papežské Stolic. Církev národní může působiti v té přičině jen jako sporá strana, která protivněmka těžko přesvědčí, nikoli však jako autorita rozhodčí. — V provolání církve výbora ze dne 10. t. m. vyslovuje se též jméno Hlasovo. Ale ta jest potřebí připomenouti, že husitská tradice zvláštnostem nové církve neodpovídá. Hus kromě bohoslužebných obřadů jazykem hltinským, zdůrazňoval povinnost kněžského celistva a přísne zavazoval k návštěvě bohoslužeb, zvláště pak k sv. přijímání. Také uznával práva církevních autorit. Poč provolání jest podepsán „čarář oabělnický“, který v Oubělnicích farářem již není, ale jest již delší čas vládnoucí úředníkem v Praze. Na druhém místě jest podepsán „profesor náboženství v Plzni“, který však již od listopadu r. 1919 zamínil ten úřad za službu vládní. — Teď po přetavě kritických církve římsko-katolické původové nové náboženské společnosti nabýti

Církevní obzor.

Spolek sv. Josefa v Gorici. Jak známo, existuje pro kněze velmi dobrý, charitativní spolek sv. Josefa, nyní se sídlem v Ise a Opatije. Má 3 velké domy a síce v Merana, v Gorici a v Ise, v nichž najde člen spolku příjemný a levný pobyt. V roce 1918 úplně přestala činnost spolková, následkem válečných poměrů. Spolkový dům v Gorici byl úplně ve válce zničen, rozstřílen a zapálen. K jeho znovuvystavění nebylo možno dosud se rozhodnouti, proto správa spolku všechnu péči věnovala na zachování druhých dvou domů spolkových v Ise a v Merana. Též milosrdné sestry, které domácnost vedou, a jejich počet ve válce značně se zmenšil, mají nemalou zásluhu o to, že domy byly v čistotě a v pořádku udržovány, paramenta a prádlo zachováno, i zahrady, pokud možno, obdělány. Nyní hned hosté mohou býti přijímáni, neboť jsou domy naše v úplně neporušenosti a pořádku. Spolek chtějí založiti nové sanatorium v Dalmácii v osadě Bibinji u Zadra. Za tím účelem zakoupila tam při mrtví v r. 1914 parcela ve výměře 7 hektarů. Bohužel válkou tato smlouba byla zrušena. Spolek odhodlal se opět tento majetek

prodati. Poněvadž však jen velmi hromada dle § 34. 5. má právo o takových rozhodnutích se usazeti — ta však svolána býti nemohla, předložila správa spolku tuto otázku odborovým předsedám a diecéšním zástupcům, z nichž 46 hlasovalo pro prodej a 8 proti. Tím centrální správa odhodlala se za velmi příznivých podmínek ku prodeji, tak že spolek žádné ztráty neutrpěl. Tím projekt zbudovati nový dům na Adrii aspoň pro tu dobu byl oddálen, a správa spolku k tomu účelu splacené podíly chtěla zpět vrátiti; důrazu s ohledem se zmíniti, že mnozí splacené podíly velkomyslně věnovali pokladně spolkové. Za války veškeré spojení počítová se členy spolku bylo docela přerušeno. Nebylo možno členům své příspěvky zaslati a noví členové nemohli své přihlášky učiniti. Až v době nynější jest to opět možno. R. 1919 byl dosud pro náš spolek nekritičtější. Nyní lze domáti, že i spolkové poměry se zlepš. Proto se státní správa i k vd. duchovenstvu diecése královéhradecké obrací, pp. členům za dovedání podpory dělné a k hojněmu přispívání na činy spolku vybíjí. Te nám buď potěšou, že

přelichotit k samostatné práci pozitivní. To hlavně znamená, že každý člověk musí být včleněn do společnosti. Každá církev, každá sekta musí být schopna postoupit s okolnostmi a poměry, ne však kompromisy. Musí tedy i nová církev nynější cíti, nechtějí vyjednávat, nepohybují se, neposkytují a socialisty, ale i s katolíky českými i německými. Musí luštit přesněji otázku stanoviska k episkopátu a ke svátostem. Připomínáme aspoň stručně, že křesťané dávají si svědci své kandidáty u biskupů katolických, od těchto biskupů si vyprošovali svěcení oleje. Tedy nová církev musí brzy určitě stylizovat své stanovisko k svátosti svěcení kněžstva, bířmování, poselství pomazání. Buď tu nastoupí radikální změna dogmatiky anebo přiklonění k episkopátu jiné církve rozkošné. — Apelece na český lid jest nyní věcí velice choulostivou. Skoro všechno obyvatelstvo ať dobrovolně či

nuceně jest roztrženo v politických stranách — a jak centrály těch stran rozhodují, tak se také zachovává veřejná práva občanská. — Nemá-li se nová církevní obec rozpáchnout, musí si zřídit autoritu s právem exekutivy; a to jest úkol rovněž nesnadný. — Čeští katolíci mohou hledět nyní na vývoj církevních poměrů klidněji než před měsícem. Poměry v katolické společnosti se zjednodušily; autorita, jakou představuje pražský arcibiskup, imponuje velice i občanstvu smýšlení nekatoického. Při tom vláda naší republiky nesmí říci, že jsme ji překáželi neblaze v akcích českému občanstvu všeobecně prospěšných. Naše síly nabývají den co den důvěry větší. Pozoruje se, že mohutněme vlastní silou, vlastní prací a že přilíc svá nezadájná práva církevní, dovedeme přes to ve prospěch vlasti obětovat mnohem více než strany, které žily hlavně z hesel vlasteneckých.

Tiskové Družstvo v Hradci Králové
vypisuje

VEŘEJNOU SOUTĚŽ

na lidovou povídku nebo humoresku v rozsahu 3—4 tiskových archů pro Fotistikon týdeníku „Štít“.

Ceny po 150 Kč, 100 Kč, 50 Kč a dvě po 30 Kč udělí Výbor Družstva na návrh odborné rady. Každá práce uveřejněná bude zvlášť ještě honorována. Po uveřejnění ve „Štítu“ nebo v jiném časopise nákladem Družstva vydávaném nabývá Družstvo práva autorského na práci.

Práce opatřené heslem a zalepenou obálkou s úplnou adresou spisovatelovou, buďtež podány do 29. února 1920 na adresu: Tiskové Družstvo v Hradci Králové (Adalbertinum).

V Hradci Králové, 15. ledna 1920.

Karel Kappl,
jednatel.

Dr. Fr. Šalíc,
předseda.

Československá strana lidová.

Praktická příručka při korespondenci na Slovensko je „Místopis obcí slovenských“, který ve slovensko-maďarském a maďarsko-slovenském a-becedním seznamu udává správné slovenské názvy obcí slovenských. Mimo to uvádí železniční stanice, pošty, počet obyvatelstva, jeho náboženské rozvrstvení a kvotu slovenského živlu u každé obce. Kniha mající na 15 tiskových archů a mapku stojí 20.— Kč, plus 1.— Kč na doporučenou zásilku. Objednávky přijímá kancelář Národopisného muzea československého, Smíchov čp. 98.

Městské shromáždění Orelstva československého bude se konati v neděli 25. ledna 1920 v Brně ve dvoraně Besedního domu. Mluvíti budou: starosta československého Orla, prof. Šrámek, starosta Katolického Sokola z Ameriky br. Hynek Dostál, za Orelskou Zvezu Jugoslávskou br. dr. med. Ivo Pirc, za zemský svaz Orla československého v Čechách starosta br. Josef Polák, za Slovenskou zemskou radu Orla československého, starosta br. Augustin Raška, dále br. dr. Josef Kratochvíl a j. Sjezd bude mít pro další vývoj orelské organizace veliký význam, neboť po prvé shromáždí velkého naše Orelstvo pod jedním praporem.

Velká hromada spolku „Amelka“. Schůzi zahájil krátkým prolovem duchovní rádce Msgr. Dr. Reyl, poukázav na činnost spolku v úsilí o povznesení křesťanského smýšlení, vzdělání členek a podpůrnou akci. Jednatelská zpráva uvádí 5 větších vzdělávacích přednášek, 2 divad. představení, účast na náboženských projevech. Pokladní zpráva vykazuje v zůstatku 20 K na hotovosti a 187 K v nedoplatech. Na podporách vyplaceno 340 K (za 18 let již 3000 K). Knihovna čítá 404 sv., které se přičítají každou prvou a třetí neděli od 2 do 3 hod. odpol. Volbou byly povolány do výboru p. t. dámy: R. Jirotková, předsedkyně, J. Smolíková, místopředsedkyně, E. Uhrová, knihovni, M. Kieslichová, jednatelka, A. Eiglová, pokladní, Z. Rezková a S. Marečková, správkyně patronátu služeb. dívek, M. Kubešová, zapisovatelka, R. Hobzková, Z. Hálková, M. Pospíšilová. Náhradnicemi zvoleny: p. Paulová a sl. Zahradníková. Revisorkami účtů: sl. Hodková a sl. Adamová. Při volbách návržích pětáho zvýšení ročního příspěvku na 4 Kč. Přednášky budou se pořádati zásadně prvou nedělí v měsíci a budou plakátovány. V činnost uveden bude opětě patronát služebních dívek, jenž v předválečné době velmi blahodárně působil. Přijímáky přijímají správkyně p. Rezková a p. Marečková.

vyloženy na dobu 8 dnů, počínající dnem 15. ledna 1920 a končící včetně 22. ledna 1920, k veřejnému nahlédnutí na policejní strážnici v radnici na Malém nám. Námitky proti seznamům voličským lze podati ve shora uvedené lhůtě na měst. policejní strážnici od 10 hod. dopoledne do 6 hod. večer, ve kteréhožto době lze i do seznamů těchto nahlédnouti. Jedny námitky směřují se týkati pouze jediné osoby, a kdyby se v námitkách reklamovalo voličské právo dvou nebo více občanů, budou tyto námitky zamítnuty. Kdo námitky podává, má je také odůvodniti skutečností, o které se námitky opírají a má dle možnosti předložiti i doklady o správnosti svého tvrzení. — Purkmistrovský úřad v Hradci Králové. Starostav náměstek: Beneš J., v. r.

Český klub fotografů-amatérů v Hradci Králové koná dne 21. ledna t. r. o páté osmé hodině večerní v klubovní místnosti „U Urnerů“ na Velkém nám. svoji výroční řádnou valnou hromadu s obvyklým programem. Členstvo zve se tímto k hojně účasti.

Kroužek přátel anglického jazyka sešel se 12. t. m. v Grandhotelu a uvítal s velikou radostí ve svém středu dp. rektora a kapitána Nekulu z Ameriky. Účastníků srdečné přátelské besedy bylo dvanáct.

Záplava na Hradecku tohoto týdne předstihla svou dravou mohutností všechny zátopy v posledních dvou desetiletích. V úterý voda přerušila spojení Hradce s Malšovicemi i jinými okolními místy. Okrajové cesty Jiráskových sadů ocitly se pod vodou leckde dosti hluboce. Zatopena netoliko luka, ale i mnoho polí široko daleko. Voda vnikla leckde i do sklepů a usmrtila část domácího zvířectva. Ryšavými proudy labským byty unášeny bedny. Škody utrpěli zemědělci značné. Znovu se vynořuje oprávněný stesk, proč nebyly dříve zřízeny jak na horním Labi tak Orlicí důkladně úkolní přehrady, než se začalo regulovati na Hradecku. Teď jsou tu záplavy častější než před opravou břehů.

Velká hromada odboru Klubu československých turistů v Hradci Králové koná se v úterý dne 20. ledna 1920 o páté 8. hodině večer v hotelu „U černého koně“. Velká účast členů žádoucí.

Slasti škol. Učitelé v době zhuštěných osvětových hesel chytají se za hlavu nad úžasnými překážkami školské výchovy právě té mládeže, která potřebuje právě vzdělání základního. Pasivní resistance topiva hať všechny její dobré plány. V pondělí za velkého hluku houfy promočené mládeže vzdávaly se od školních budov, protože na dveřích zvěstovaly nápis, že počátek dlouho přerušovaného vyučování odloží se znova o týden. Je-li nemocnost vlády, v té příčině větší než za divé světové války, neboť každý z nás vyžít, že jsou v ní nepříjemné správy republiky.

Zprávy místní a z kraje.

Upozornění. Kancelář elektrických podniků a vodáren předsdila z původních kancelář v domě pana Dr. Tvrzského do Jířkovy třídy čp. 333 v přízemí (pod Kozinkou vedle četnické stanice) a připomíná se, že pro strany úřaduje se pouze v době od 10—12 dopoledne mimo neděle a svátky.

Utvoření státní u lichevního soudu pro přestupky a zločiny a při odvolacím soudu lichevním pro přestupky soudní při krajském soudu v Hradci Králové pro rok 1920. I. Předseda lichevního soudu rada z. s. František Zyk, 2. Jeho náhradník: rada z. s. Karel Lucca, 3. soudcové z povolání: radové z. s. dr. Frant. Pokorný a Karel Lucca, 4. Jich náhradníci: radové z. s. Adolf Mojiš a Rudolf Pivnec v pořadí, jak jsou uvedeni. Předsedci: I. senát: Fr. Polodník ve Dvoře Král. n. L., J. Horký ve Lhotě pod Libčany, J. Polák v Hradci Král., K. Voříšek v Jaroměři. — II. senát: J. Kaštor v Opocně, J. Bezděk z Lipovky u Rychnova n. K., V. Šlechta v Náchodě, A. Kopecká v Kósteleci n. O. — III. senát: V. Kátous v Záměrkou, A. Zedníček v Borchradku, R. Uhlir v Úpici, J. Hubený ve Dvoře Král. — IV. senát: L. Dědek v C. Skalici, J. Hladý v Přibyslavi u Nového Města n. M., A. Lukášková v M. Skalici u Čes. Skalice, V. Tvrdý v Rýchnově n. K. — V. senát: Ant. Šauer v Brannově, P. Hübner v Krámkách, P. Šauer v Úpici u Brannově, A. Hladý v Hradci Král. — VI. senát: A. Polodník v Jaroměři, O.

Šafařovský v Očelících, M. Koptivová v Jaroměři, B. Plachta v Polici n. M. — Náhradníci přisídících v pořadí níže uvedeném: A. Ze skupiny obchodníků a živnostníků: J. Juliš v Hradci Kr., K. R. Müller v Hradci Kr. B. Ze skupiny zemědělců: V. Koudečka v Kuklenách, M. Morávek ve Svob. Dvorech, C. Ze skupiny dělníků: A. Rojek v Hradci Kr., J. Bala v Hradci Kr. D. Ze skupiny osob s pevným platem: A. Haba v Hradci Kr., P. Syrůček v Hradci Kr.

Brambory pro nemocnici. Všeobecná vel. nemocnice strádá již dlouhou dobu naprostým nedostatkem bramborů a také jiných potravin nemá nazbyt. — Přes všechny intervence nedodal do dnes Okresní obilní ústav pro nemocnici potřebnou zásobu 200 q brambor. Za této trapné situace nevěděli si okresní správní výbor jiné rady, než požádati pp. starosty obcí o uspořádání dobrovolné sbírky bramborů po kilogramech u producentů ze zásob zbývajících jim po odvedení kontingentu pro jejich domácí potřebu. — Lze domáti, že svěpomocná akce tato potká se při dobré vůli s pochopením a úspěchem, jakého humanitní ústav, strádající nedostatkem potravin, vůbec může plyně zasloužit a že tím aspoň pro nejbližší dobu bude nemocnici v největší nouzi vypomoceno.

Výzvěsta. Dle § 8. zákona ze dne 19. prosince 1919 č. 663 budou seznamy voličů v Hradci Králové pro volby poslanců do Národního shromáždění

naší vlasti obětavý zápas dobovův. Poměry zde jsou hrozné. Disciplína musí být všude. Jest potřeba vlády lidu pro lid. Zákony mají vázati každého stejně. Jest zapotřebí úcty k autoritě a vzájemné lásky. Máme hájiti netoliko práva jazyková, ale i práva svého svědomí. Jinověrcům neubližujeme, ale víru svou zřetelně vyznáváme. — V americkém vojsku pozemním sloužilo 40 procent katolíků a v námořním 60 procent. Katolíci tedy osvědčili měrou vrchovatou, že jsou věrnými a obětavými občany svého státu. — Armáda spásy, jež nyní v republice tak houževnatě agituje, jest sdružením pro šíření protestantství a užívá k tomu účelu různých prostředků. — V Americe jsou školy dvojí: bezkonfesionální a konfesionální. V bezkonfesionálních školách však nesmí učitel nepřiznivě kritizovati konfesi žádnou, jinak by byl okamžitě propuštěn. — Uvítali jsme milé hosty v Hradci s velikou radostí. Jsme jim velice vděční za vytržení názorů a cenná povzbuzení. Přejeme jim, aby jejich slova i v jiných městech našla ohlas tak působivý jako v městě našem.

Příkladná farní osada. Během dvou minulých let sebrali obyvatelé farní osady ve Vojvanovicích u Chrudimě celkem 35.000 Kč na výzdobu farního kostela a na opatření potřeb kostelních. Značná tato obětavost k zvelebení stánku Božího je tím vzácnější, že osada, čítající jen 2000 duší, je celkem chudá. Oč výše v nábožensko-mravním ohledu stojí tato chudá farnice nad zámožnými osadami, kde se přihlášili o kostelní pozemky dlouholetí pachytři, nedbající na to, že nuceným prodejem zádašních pozemků je trvání kostela ohroženo. Z příkladu farníků vojvanovických je zřejmo, že i při rozluce církve od státu naleznou se obětavi farníci, pečující o zachování katolické bohoslužby.

Ze školy v Josefově o vánočních prázdninách dala místní školní rada vykládati ze tříd kříže. Četlo se z občanka, že byl odstraněn „odznak barbarství“. Když už se těch slov ušlo, proč tak zabaleno a neupřímně? Kříž jest odznakem barbarství Pilátova a těch židů, kteří volali, aby byl Kristus ukřižován; zároveň však též kříž jest odznakem neomluvené lásky a obětavosti Kristovy. „Odznak barbarství“. Píchl ovšem do očí židy a ti mají nyní privileje větší než za vlády habsburské. A což, pánové, ta hranice, která se dítam před oči strká? Tím už se křesťanství mládeže povznese. Pamatuje, že kříž byl odznakem i na farních domech a kostelích husitských a že odznak kříže nosily miliony neomluvených českých matek. Ředitel Seifert chtěl už dříve odstranit ze školy modlitbu. Povedlo se mu to však jenom v některých třídách. Zbytek nechť náni vědí, že zdejší občanstvo tyto záležitosti nepovažuje za skončené.

Různá zblázn.

Slechticů buňi dále a že jejich spupný, ba otrokářský, duch páchá i na domácí mluvu. Některým ne-křesťanským. To bylo v době, kdy v jiných státech křesťanských války se vedle osvědčily viny reforem benediktinských klunických. Jak si Čechové dle vzoru Němců řády křesťanské vytvořili, takové měli po tři století. Poloharbarský meč německý nedal si od papeže poroučení. Když Přemyslovci zrušili činný náboženský stát na stolet biskupský v Praze) biskupa olomouckého katarsky ztýral, byl v. r. 1259 z Římu zabráněno udati se rázně potupeného. Velmoži i s kleriky proti papeži se schovali za Mohu. Čechy přimály z katolicismu v době knížecího prospěchu mnoho, ale odmítlyvaly se za to úskem a bronš sledováním živých řádů (i konfesionálních, které usilovaly o vlastní život ve shodu s konfesionem. V čem Čechové přece jen se řídili při církve, to sloužilo především národu. Nezapomíná Řím ne-napomenouti bratry, zjednotné hole domáci; napomíná na př. vypálení Slavnépy. Proti českému a židovskému obchodu s otroky (v naší zemi) sta-

K vývoji církve v době českých (Pokrač.) rávé proto, že ani pokřtění čeští velmoži nestáli římsko-katolické vládě hlavy. Mnozí a bratři, společníci se osvobodili z německé protireformy zasahující i do církevních záležitostí.

Časopis „Právo“ v Praze, 1. října 1919.

Založna v Hradci Králové

společnost s ručením omezeným

Československé národní

úvěry na 3%

knížky: 3%

Půjčky. - Úvěry osobní

a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.

Vedla. - Exekuce účtů a směn.

věl se zřejmě. Řím nepodporoval tehdy národní porobu českého lidu prostě již z té příčiny, že jeho vliv tak daleko ani nesahal. Zato však Češi sami byli nuceni spojovati se s Němci proti barbarským hordám mongolským. — „Osvěta I.“ praví, že Rastislav povolal Soluňské apoštoly „zavést v českých zemích slovanskou liturgii a připojit se k církvi východní. Němci nasadili vše, aby tento plán zmařili a aby Čechy a Morava zůstaly připojeny k Římu a tím i ve věcech církevních k Německu.“ Kdo se dá svěsti tvrzením německých fanatiků dra Brücknera a dra Naegle, ten ovšem snadno pochytí názory nesprávné. Dr. Novotný, dr. Pastřnek, dr. Snopek a jiní čeští historikové praví něco jiného. Rastislav napřed se obrátil o duchovní pomoc do Říma, chtěl vstoupiti v bezprostřední spojení s papežem. Ale tento pokus zmařili Germáni v zájmu caesaropapismu říše východořancké. Tedy Němci právě hleděli Velkou Moravu od administrativy Říma odpoutáti, aby sami papežovali a biskupovali v oblastech slovanských. Obrátil se tedy Rastislav o pomoc do Cařihradu — a to nikoli k vůli zavedení slovanské liturgie a nikoli z účelem sjednocení s církvi východní proti Římu. Uložil Soluňským bratřím výhradně úkol misijní. Také si tyto apoštoly nepřinesli žádného vysvědčení nějaké vyšší jurisdikce. Rastislav i po příchodu Soluňanů usiloval o těsnější spojení s Římem. Myšlenka slovanské liturgie nevznikla v hlavě Rastislavově, nýbrž apoštola-filosofa Konstantina. Němci však surovým způsobem snažili se vrážeti mezi Moravy a Řím politicko-církevní klín. — Češi sami dle „Osvěty lidu“ v XI. století zůstali v područí Říma. Prý by býval národ ušetřen pohrom a béd, kdyby se mu bylo tehdy podařilo uchovati církevní neovvislost a vytvořiti vlastní církev národní s bohoslužebným jazykem slovanským, s kněžstvem ctitelím český a nikoli římský. Tak se převraceli na ruby vývody dra Novotného, Hrubého a Krofky. To je právě ironie dějin, že Češi přijavši liturgii latinskou, sblížili se silně s Němci, ale Římem se neřídili. Jak smýšlelo české kněžstvo „římsky“, patrně z jeho nehluchnějšího protestu proti sesazení zmíněného biskupa Jaromíra. Netoliko kanovníci, ale i klerikové po kapkách všichni roztrhali šatky své a obnažili oltáře jako o Velkém pátku. Prudký odpor kněžstva potrvál, pokud Jaromír nebyl rehabilitován. R. 1197 pokusil se papežský legát Petr z Capuy reformovati proti staré znárodnělé tradici; ale býval by málem zabít od kněží Řím, kteří si již na porobu zvykli. To bylo právě pro celý stát velkou chybou, že kněžstvo římsky aschlo a že trvalo v poslušnosti Římu jen dle jména. Národ nebyl ve faktickém područí Říma, ale právě naopak biskup i kněží jiní byli v tuším područí velmožů. Obsazení stolce biskupského záviselo na vůli českých knížat; a Řím za to nemohl, že polovice biskupů českých byla od knížat vybrána z rodůých Němců. Pokusy některých průzravých kněží o zlomení panské despotie, opravdovou reformu, emancipaci od zvykového práva německého a větší sblížení s Římem byly násilně u nás rodušeny; vždyť v reformních vědech laičtí poručníci značnou úinu svých národních práv hospodářských a sociálních „národních“ církve dle vlastní vůle tak, až z toho bylo netoliko porobenému kněžstvu, ale i poslušnému lidu dusno. Teprve pražský arcibiskup Ondřej (1276—1291) vybojoval v Olomouci církvi svobodu a tím věrohodněji přispěl k jejímu zbláznění a zbláznění.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nezalepená a ne frankovaná expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevypsané se nepřijímají, neobjednané neobnovují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. šk. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Staré rány se jítí.

I velice bolestné jizvy v mládí se zahojí, přestanou pálit. Ale v pokročilém stáří omlouvají se znovu; místa dávno zraněná svrbí a pobolívají opět.

Podobně jest tomu ve veřejném životě. Některé skupiny národa napáchají řadu lehkomyšlností; s cynickým úsměvem zaznamenávají, že nové a nové vlny společenských hnutí zakrývají stopy starých hříchů. Ale — kletba zlých činů začne pálit po dlouhých letech přece. Co páchali v Čechách liberálové při svém boji proti »klerikalismu«, muslo se naposledy změřiti v otravnou potměšlost. Mladočeské husjády stávy se pítaly, proč proto, že jejich účelem bylo pohodlné vybištění jízlivosti; kladné hodnoty se z těch parádních řečí a nadvlasteneckých klateb nevytvořily žádné. Zato se otřásl autoritou křesťanské morálky vůbec a bezděčně se zakypřila půda protikřesťanskému hnutí soc. demokratickému.

Mladočeši napřed rozněmýchali náboženský boj, ale nedělali ani nejmenších příprav k skutečnému ozdravení církevních poměrů nebo k založení církve jiné. Ve veřejných projevech velice ústlně se vyhýbali i slovu »Bůh«. Teď však najednou volají, aby se národu neškodilo církevním tříděním. Kde jest důslednost a opravdovost těchto gumových barikád?

Liberálové soc. dem. hnutí zatracovali, ale o drobný lid se nestarali. Místo co by byli s husitskou statečností na lidových schůzích hájili český rozum proti demagogům, raději se utápěli v radikálních frázích, které ničeho napravit nemohly.

Pokrokáři hleděli si získati popularitu a osobní imunitu dlouholetým přisluhováním soc. demokracii. Ale tato přisluha jevila se většinou pohodlně v tisku a na velkých schůzích. Obtížnou, drobnou práci pro lid pánové zanedbávali, okolo dělnických podniků chodili jako nevědomí, do zábrav soc. dem. dvířek.

Pánové každou chvíli protestovali proti »etniku klerikalismu«, ale nejkřiklavěji nášli rudé buď pomíjeli mlčením nebo omlouvali. Taková taktika naposledy mizela se v prachu.

Agrární předáci znali Marxův a Beblův program velmi dobře. Katolák je upozorňoval, jak asi bude brzy hospodářství na vo-

kově vyhlížeti, až rudé karafiáty zpřetrhají staročeský patriarchální poměr mezi hospodářem a čeládkou. Katolický tisk se tázal, zdali se hodí hospodářům líp dělník křesťanský či soc. demokratický. Ale agrárníci jako slepi stíleli z těžkých děl do tábora našeho a raději se od r. 1911 spojovali se socialisty, než by byli popřáli aspoň trochu práva samým katolickým rolníkům. Teď stará rána pálí. Řepa jest leckde pod zemí dosud. Agrárníci s velkým nářkem prohlašují, to že takhle přistě obdělají jen tolik půdy, kolik potřebují k vlastní výživě, jen aby se emancipovali od soc. dem. dělnictva. Ale — kdo pak je nutí k alianci se soc. demokracií?

Zrovna tak liberální průmysloví podnikatelé stýskali na své zaměstnance. Velké fabriky stojí.

Nuže, pánové, když katolíci organizátoři chodili obětavě do schůzí čeliti rudým frázistům a zachraňovali ryzí češství z rudé záplavy, tenkrát jste se pohrdlivě usmívali. Tenkrát jste nevděčně zapomínali, že naši řetníci nepřímo hájili i lidská práva vaše, že

nesou vlastní kůži do boje i za svobodu vaši. Teď vidíte s hrůzou otravné plody toho semene, jež jste sami zaseli. Kdybyste měli nyní proti soc. demokracii jen čtvrtinu té kuráže, jakou jste vyvíjeli proti poctivým českým katolíkům, pak by snad nastal obrat. Ale ti, kteří falešně se chlubil husitskou statečností, tetelí se strachem jako děti.

Staré jizvy se jítí. Všude zavládá nejistota, Čech se bojí Čecha; umdlévá práce notliko průmyslníků, ale i učenců a umělců, protože nikdo neví, co přinesou příští okamžiky. Právě proto jest zle i hospodářsky, že poklesla silně valuta mravní. Kdyby zde vládl třeba i houževnatý, kožený konservatismus, cizina by nám světovala rychle zboží i za miliardy. Ale liberální a radikální fráze mají prašpatný kurs, zvláště když nejistotu jen stupňují.

Jestliže bývali liberální a pokrokoví lvo- vé chodí nyní v roztrhaných kabátech, jen ať si vzpomenou, jak k takovému ponížení sami přispěli. Staré rány pálí nyní žhavě; vyléčí je jedině zásady křesťanské.

Politika.

V ústavním výboru

přijato ustanovení, že počet ministrů stanoví prezident. — Schválen jednomyslně s doplňovacím návrhem dra Bartoška § 122, který zní: »Svoboda svědomí a vyznání je zaručena; nikdo nesmí býti přímo ani nepřímo nucen k účasti na jakémkoliv náboženském úkonu, s výhradou práv, plynoucích z moci otcovské nebo poručenské.« — Teď jde jen

o to, jak se bude takový paragraf praktkovati. Svobodu velkou měli fanatičtí nepřátelé katolicity zaručenou již dávno. Zato však snášlivost k vyznání katolickému nenaleznete mezi volnomyšlenkáři ani za pomoci ostré žárovky. Nemá-li býti nikdo nucen k účasti na náboženském úkonu, má se zároveň určitými slovy poskytnouti dostatečná ochrana těm, kteří se účastní bohoslužeb chtějí. Katolíci neruší bohoslužby ani židov-

Účet a pošt. spoř. v Praze č. 140878.

Telefon č. 93.

**Královéhradecká bankovní jednota
v Hradci Král.**

Příjmy všech dnů.

Vklady na běžné účty.

Další účelové a z běžných účtů platí ústav se svého.

Oddělení pro zboží zabývá se

obchodováním a prodejem uhlí, vápna, cementu a dřeva
ve velkém i malém.

Zivnostenská banka filiálka v Hradci Králové

Akolový kapitál K 160,000.000.—. Rezervní a pojistné fondy přes K 50,000.000.—

Centrála v Praze, zah. r. 1868.

Zírové účty.

Zabývá se eskontem směn, inkasem směn a čeků na všechna místa v tu i cizině; obstarává úhrady a výplaty, jakož i všechny ostatní bankovní transakce

na podmínkách co nejvýhodnějších.

ské ani evangelické; zato surovci, kteří rušili pobožnost o půlnocní mši sv., pobožnosti svatojanské atd., posud potrestáni nebyli. A je to podporou konfesní svobody, šikanuje-li se katolický učitel pro své přesvědčení a zapovídá-li se mu hra na varhany? Také jest žádoucno, aby děti nebyly nuceny účastniti se takových slavností, při nichž se mluví nenávistně o jejich církvi. Jen ať tedy svoboda vyznání jest zaručena opravdu všestranně!

Proces s Muňou

a jeho 12 společníky počne 3. února a potrvá asi 3 týdny. Muňu bude hájiti bývalý ministr spravedlnosti, dr. Soukup. Do nedávna soc. demokraté snažili se proces oddáliti do času povolebního. Nyní však za vítězného postupu bolševického tváří se hrdě a odhodlaně. Snad cítí dosti síly k tomu, aby prohlásili přes noc za velice záslužnou ctnost to, co do věrejška i v laické morálce platilo za velezradu.

Obranná dohoda proti pokusům reakce

byla uzavřena mezi republikou naší a rakouskou. Má býti společná defensiva proti obnovení starého režimu ať v politickém ať hospodářském smyslu. Jen aby ta dohoda také dovedla stejně statečně čeliti bolševickým rozvratům!

Zmenšení Maďarska

dle mírové smlouvy bude velice značné. Z bývalého plošného rozsahu 325.000 čtver. km zbude asi 100.000 čtver. km. Z obyvatelstva, jež čítalo dříve 21 milion duší, zbude 8 milionů. Maďarsko ztratí také 14.000 km železnic.

Německo proti radikálním živlům

v nejnmutnější zájmu sebeobrany postupuje nyní s velkou rázností. Vláda pozatýkala

četné radikální vůdce, kteří agitovali pro generální stávkou. Během jedné noci bylo zatčeno 2755 revolučních socialistů.

Italská politika

jest úskočná jako dřívě. Obyvatelstvo Jugoslaviie má velkou zásluhu na tom, že si Itálie mohla hodně uvrati ze zhrouteného Rakouska. Italská vláda však Jugoslavii nespravedlivě zkracuje, jak jen jest možno. Nyní sama bělehradská vláda oznamuje, že Jihoslované zřikají se požadavku svrchovanosti nad Rjekou; souhlasí se zmezinárodním městem i s nezávislostí Zadru. Přenechávají Itálii ostrovy Lošinj a Pelagruž. Zatím co Itálie tolik vyděla na křesťanech, pomáhá poraženému Turecku. Usiluje, aby Cařihrad i pro příště zůstal sídlem Vysoké Porty. Itálie totiž chce uplatniti v Malé Asii rozsáhlý politický vliv; kdyby sultán bydlil v Brusse nebo Keni, pak by se výpočty poněkud hatily. Cařihrad má zůstat dle italského přání Turecku i proto, aby mořská úžina na Bosporu nebyla zmezinárodněna.

Prezidentem francouzské republiky

zvolen 17. t. m. Paul Deschanel. Clemenceau zapsal se sice dobře do paměti národa svou energií za světové války. Nebylo možno však zapomenouti na jeho despotické a úskočné jednání před válkou. Zvláště katolíci dobře si zapamatovali, co všechno za jeho volnomyšlenkářského režimu přetrpěli. Právě proto, že katolíci při posledních volbách nabýli tak významného vlivu, dopomohl k vítězství umírněnému a znamenitě osvědčenému politiku Deschanelovi, třebaže Clemenceau hudl již nyní jinou toninu. Deschanel již před válkou byl upřímným přítelem českého národa. Snažil se, aby Rakousko bylo vyrváno z objetí německého národa a aby v něm Slované (zvláště Čechové) spolupřehodovali o zahraniční politice.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Důležitost esperanta stoupá i v katolické církvi. Jestliže používají této umělé řeči naši protivníci, čelí jim katolíci rovnou zbraní. Sám papež Pius X. se vyjádřil: »Esperanto jest misie.« Kardinál Rossum účastní se horlivě esperantského ruchu. — Ve Vratislavě ve dnech 4.—6. října založen Svaz katolických esperantistů v Německu (Germana Ligo de Katolikaj Esperantistoj) za účasti řady duchovních hodnostářů. V gymnasiální kapli měl esperantské kázání probošt Becker. Na kůru zpíváno esperantsky. Páter Metzger v téže kapli měl náboženskou přednášku. Svaz slibuje k větší blahoděrné vý-

sledky. — U nás by se měla věnovati esperantu pozornost větší.

České universitě vráceno jméno Karlovo bez dodatku Ferdinandova. Německá universita jest od staré university úplně oddělena. Karlová universita stala se vlastně Karlovou, universitního archivu, pečovatelní, signál, obrazů a jiných památek staré university. Pospolitost jmění obou universit zrušuje.

Nové univerzity v Paříži. Pařížské univerzity jsou ve Francii na pochodu. Pařížská univerzita Hérold prohlásila, že tato univerzita bude pospolitě s ostatními univerzitami v Paříži.

nejsou s to vyrobiti ochrannou látku. Zato však jest této bráněno jinými baci, velice nepatrnými, které nelze pozorovati ani nejcitlivějším drobnohledem. Prý se již podařilo Héroldovi vypěstovati čistou kulturu těchto bacilů a zahájit s nimi boj proti bacilům zhoubným. Ale zatím počkáme, zdali nová theorie tu zcela novou neviditelnou družinu nepřopraví.

Nové pokusy s Roentgenovými paprsky vedly v Londýně k velice pozoruhodným objevům. Prostřednictvím jejich možno určit, zdali některý obraz nebyl přemalován. Ukázalo se i nedostatky a vady materiálu, připraveného ke stavbě letadel (na př. utajené trhliny a vady v kovu). Pomocí těchto paprsků mohou býti sledovány nejdrobnější části cizího tělesa, vniknuvšího do těla, ve svém pohybu až do okamžiku, který pro případnou operaci se stane nevhodnější.

Thumovníkem pro jazyky slovanek na mírové konferenci byl vojenský kněz Společných Států George F. Bailev, Jesuita. Byl prvním z katolických kněží, kteří se přihlásili v Americe k službě vojenské. Ocitl se v bitevním ohni na mnoha místech a byl za statečnost a obětavost několikrát vyznamenán. Patrně, že nejbystřejší politikové dohody už dávno překonali předsudky a pověry zakrslých liberálů. Českým iliputánům by se zjevily vlasy, kdyby v čemkoli zastupoval republiku v Paříži kterýkoli katolický kněz. Ale že český obchod v cizině reprezentují výhradně židé, to už snad jest zvláštní národní cti a velikým úspěchem.

Kongres socialistických a komunistických studentů byl pořádán o vánocích v Ženevě. Dostavilo se 30 delegátů z různých států. Zástupci bloku revolučních studentů prohlásili, že spatřují svůj hlavní úkol ve spojení s proletářskou mládeží a v účasti na jejích akcích jako rovní s rovnými. Zástupci Jihoslovanských projevili stejný názor. Delegáti angličtí řekli, že university anglické jsou sídly reakce; proto nechť na posilu odporu se přijímají do federace studenti různých socialistických členů. — Při hlasování docházelo k velikým rozporům; došlo k rozpoltnění jednotné federace.

Stých narození proslulé Boženy Němcové vzpomene národ vděčně 4. února. Ministerstvo školství vyzývá osvětové sbory k důstojným přednáškám. Případně proslovy mají se pronésti i na školách. — Při té příležitosti mělo by se zdůrazniti, že nejkrásnější, nejděčnější látku peru Boženy Němcové poskytla prostá, ale velká katolická žena, která reprezentovala tak výrazně křesťálové češství.

Duchovní v Anglii jsou zase na postupu, aby dokázali, že jim anglikánská víra nestačí. Čím jsou učenější, tím do bludnějšího kruhu pověr upadají. Zanícený spiritista Fr. Hurdley v Camberwellu u Londýna hledá v novinách právě medium, jemuž chce platiti ročně 1000 liber šterlinků (200.000 korun). Ovšem nabídky jen se sypají. Jedna dáma mu napsala, že ji duchové provázejí na všech cestách. Jiný uchazeč (ovšem velice praktický, který se snaží duchovost proměnit ve zvonivou kovovou hmotu) žádá plat dvojnásobný. (Snad mají i jeho služební duchové vyšší nároky.) Ze 200 uchazečů Hurdley vybral 12 medií, která budou zkoušena tribunálem, v němž zasedá lékař, znalec magie a tři novináři.

Na Lipské universitě zaveden vedle doktorátu veškerého lékařství také zvláštní doktorát zubního lékařství.

Vídeňský měsíčník »Musica divina« uvádí živopisné a knižní příspěvky k dějinám hudby v Čechách.

V atmanachu »Kulturní« podivně se reprezentuje »český filosof« Tučný, který propaguje myšlenky Nietzscheovy, jež se vymstily samému národu německému. Píše: »Člověk je něco, co zahyne — nadčlověk vás může jediné zachránit.« Náboženství stačí pouze pro člověka, ale »člověk je zlý«. Všechna vývoj člověka bude pryč směřovati k »vesmířanu«. V takovém rumovišti vzrů-

stají Tročtí, Leninové a Munové na zhoubu vlastní krve. K posílení pozitivních hodnot však filosofie toho druhu nikdy nepřispěla. Tučný jest přímo vášnivým odpůrcem historismu; vidí v něm »nemoc, impotenci národa«. Odsuzuje příkře spisovatelskou činnost Al. Jirásky, českého to »vtěleného historismu«. Jen i v samé kritice ničeho přilíší!

tisíc, kam vyslati agitátora atd. Obecné zájmy celé republiky jakoby neexistovaly, nechť se národ pase na louce nebo na lišejnících v lese! Jen když trumfují jedné strany přebíjí tábory ostatní.

Kdyby se tak úžasná agitační energie spojila a zhušťila proti nepřítelům vnějším a pro dobro všeho lidu českého, ve dvou letech byla by republika obrem svalů ocelových. Zatím však prodlužuje své ocelové spáry tyranie, rdousící více vlastní krev než hrdla cizáckých kupčků.

Jestliže již dřívější volby rozplodily tolik bílnového semene demoralisace, volby letošní hrozí mravní pohromou ještě větší. Vždyť strana proti straně zbrojí, horečněji než proti vpádu zahraničního nepřítel. Nebylo by před dvanáctou hodinou radno, aby v zájmu těžce dýchající a stokrát zraněné republiky předáci stran předem se společně zavázali k slušnému, rytířskému a opravdu vzdělávacímu zápasu volebnímu? Právě fanatičtí agitátoři nejjasněji poznávají, čím vlast nejvíce trpí. Ale marné volání po nápravě tam, kde proti lepšímu poznání se staví chladná zarputilost a zřravý cynismus těch, které proti mravní zodpovědnosti izoluje kůže hroší.

Papežská stolice a naše republika. Veliké deputaci slovenské ludové strany řekl ministr dr. Beneš (dle referátu »Nár. politiky« z 9. t. m.) toto: »Jednal jsem s Vatikánem již v r. 1916, 1917 a 1918 o samostatnosti československé republiky a doznávám, že ve Vatikánu chovali se k naší věci velmi korektně a loyálně.« Toto osvědčení (jež jsme měli slyšeti dříve) potvrzuje, že Vatikán naprosto nechtěl býti politickým sluhou Vídně, ale že naopak byl českému národnímu právu přízniv i v dobách, kdy německé a židovské listy jásaly hlučně nad velkými porážkami vojsk dohodových. Historie bude jednou kritizovati spravedlivě cholerické výpady českých radikálů proti papežské stolici; vysloví také podiv, proč křiklaví při své protiklerikální horečce nesoudili zároveň semity, kteří v naší zemi v době největšího národního soužení hlučně provolávali slávu rakouskému orlu a při tom vyssávali naši hospodářskou mizu. Zodpovědní politikové čeští v době nejkritičtější nepřičinili se ničím o získání blahovůle Vatikánu; naopak jejich projevy byly tak nespravedlivě zahroceny proti církvi. Ale papež i za tak nepříznivých okolností nedal se zvíklati ve své spravedlnosti.

Národohospodářská hlídka.

Odkud tak velká smělost keřasů? Bylo by možno zašantročiti do cizího státu proti jasné vyslovenému opatření vládnímu tisíce vagonů s uhlím, kdyby státní zřízení osvědčovali skutečnou svědomitost? Jak silně spořádají keřasové na úplatky, poučuje nás nový případ. Hospodářskému úřadu v Žabovřeskách a Králově Poli nabízeli dva mužové, jsoucí bez zaměstnání, 240.000 kg petroleje (9 K za kilo). Ovšem byli pouhými agenty utajené firmy. Mužové ti byli zatčeni. — Tu přímo praší do očí otázka, odkud a jak tak obrovskou zásobu petroleje kupčci mohli sehnati. Poctivý člověk chodí od úřadu k úřadu celý týden, než trochu petroleje sežene; učenci ustávají pro nedostatek svítiva ve svých studích — a tady najednou 2400 centů, celých 16 cisteren! Tak obrovské množství bez úplatků se nesehnalo. Při denících a již únavných nářcích na keřasy nechť se konečně sápnou na samou hlavu žada. Kdykoli se zřetí směšný petřezový obchod,

Kulturní jiskry.

Kulturní výslednice voleb. Zas už tedy hledíme vstříc volebnímu zápasu. Mžítka se z toho dějají před očima občanům, kterým společné blaho národa není pouhou parádní frází. Za celé století nikdy si tak národ neškodil jako právě při volbách roku 1907 a 1911. Ty dva roky oslabovaly vnitřní sílu českého lidu víc než zběsilé vnější útoky cizincův. I do zapadlých výsek, kde do té doby se zachovaly zbytky staročeské dobrosrdečnosti a svědomitosti, padly smolné věnce zivých svárů, zahřívila se taktika podskoků, balamucení, uplácení, tyranie a pod. Kdyby byly strany vyšly proti sobě do boje s těžkými děly a se statisíci bajonetů, byly by nenatropily tolik škod a neštěstí, jako cholerickým volebním bojem. Občané ušlechtilí, zkušení a bystří větším dílem se před zápasem skryli, nechť se se staví terčem hrubé radikální střelby; ponechávali volné pole radikálním demagogům, kteří právě v politickém štvání našli svou existenci a mlátit do jiných stran musili, chtěli-li uhájit vlastní zaopatření. Žoldnět, který se přichytil právě té strany, v níž byla služba nejvýnosnější, nechodil do schůzí k vůli třibení názorů, k vůli skutečnému uvědomění voličstva. Zastával svou stranu s použitím nejhrubších knyfů a sofistiky i proti neizdravějším výkladům politiky strany protivné. Seznával-li, že v mužném přímém boji podlehe, hleděl se zakousnouti protivníkovi mrštným záskokem ze zadu do lýtka chytáním za některé slovo, uhnutím od jádra sporu, odporným pochlebováním shromážděnému posuchačstvu a pod. Takovému řemeslnému agentovi přímo oči jízlivou radostí blýskly, jestliže poctivý protivník některým neopatrným slovem poskytl hadímu jazyku záminku k jedovatému obvinění, že se staví proti proletářům, proti drobnému lidu — ba proti zájmům vlastního voličstva.

Lež na lež jest tvrzení, že volební schůze přispívají ke skutečnému uvědomění širých davů. Kdyby to bylo pravdou, strany by se sbližily; zatím však po volbách rozkol ideový i společenský stává se mnohem hlubším než byl před volbami. Co jest výrazem slepého stranického vzteku, to se považuje za nedotknutelné dogma. Každý ze soupeřů do

volebního boje si přináší své zvláštní předsudky, které utvrzuje a kalí sháněním nejneumožnějších »důvodů«. A právě v té odlišnosti hesel a cest spočívá důvod k existenci zvláštní strany. Proto také placený agent odporuje na schůzi lepšímu mínění všemi prostředky; vstává k novým a novým replikám, aby protiřečka unavil, utloukl čtyř- až pětihodinovou schůzi aspoň fyzicky.

Podal-li se vážnému řeckníkovi položit demagoga na lopatky přece, jaký prospěch z toho? Poražená strana odchází ze schůze s předpovědí: »Však si podruhé pozveme řeckníka obratnějšího a ještě ostřejšího.« A v novinách se objeví ihned článek, v němž se vítěz bezcharakterně hanobí a jeho výroky se překrucují. Zatím co jízlivost stoupá, v duších stále houstne soumrak a zmatek. Ve schůzích vytřbí své názory jen občan ten, který má dostatečný obzor politický, sociální a hospodářský, nikoli však politický analabeta, který se potřebuje učiti teprve základním pojmům o účelu veřejných zřízení. Přes všechny stohy potříštěného papíru většina voličstva jádru, povaze a účelnosti státních institucí nerozumí; těmto občanům schází tedy základ k usuzování opravdu samostatnému, proto hledí zastřít své mezery papouškováním toho, co čtou v listech vlastních.

Jestliže každodenní vagony politických tiskopisů rozžehly opravdu čisté žárovky, proč při volbách jediná strana vyšle do jednoho okresu 60 agitátorů? K čemu tolik zvláštních letáků jako egyptských kobylek? Nač uplácení mrštných jazyků? Vždyť taková taktika by byla hotovou urážkou pro voličstvo opravdu uvědomělé.

V roce 1907 a 1911 panovalo sice všeobecné právo volební, ale kapitalismus a teror měl při tom slovo ještě důraznější než při volbách předchozích. Ted' se kupují a přepácejí agitátoři stran chudších od politických centrál zámožnějších na veřejné ulici za bílého dne. Jedna strana má k volbám připraveno 8 milionů, druhá 12, třetí shání deset. A tenhle peněžní zápas bude se zváti bojem o idey, o český rozum. Některé strany počínají si tak, jakoby jejich hlavním úkolem byly volby; všude porada za poradou, jak občany jiné strany zaskočit, kam vrazit několik

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filialka v Chrudimi.

Telefony: 48a řídícího, 48b směrná.

Akciový kapitál a rezervy K 90.000.000—

Vklady K 600.000.000—

Centrála v Brně.

Filialky: Boskovice, Břeclav, Bystřice, Holešov, Jablonec n/Nisou, Chrudim, Kroměříž, Mor. Ostrava, Nám. Brd., Olomouc, Opava, Písek, Praha, Prostějov, Písek, Třebíč, Uhers. Hrad., Val. Meziříčí. Letní expozitura v Lázních Luhačovicích. (Telefon filialky v Bystřici č. 589, telegramy: Moraveagro).

Vklady na knížky, běžný a široký účet úrokuje se nejvýhodněji.

Podniká obchody bankovní a obecní a všechny druhy.

Finanční podnikání. — Zálohové úvěry obcím a veřejným korporacím.

Rekonstrukce úvěry.

Finanční impéria a cizí st.

Třídní loterie.

Pojišťování loď.

necht jsou voláni v přední řadě k zodpovědnosti občané ti, kteří kafasovi ruce obrátit nevolili.

Věnovaly úřady dostatek pozornosti nadměrným přídělnům socialistických konsumů? Běžně nebylo oznámeno, co se dělo s velkými, nepoctivě získanými přebytky. Než dojde uhlí konsumentovi, »ztratí« se ho na cestě 22%. Toto vyvlastněné uhlí prodává se pak třikrát dražší, takže keřáskové vydělávají rovněž hodně na předmětu, jež si ani nekoupí. Pokoutní prodáváci tabáku vydělají rovněž obrovské peníze — nejméně půlkuhého miliardy ročně. Teď už přece by se mělo i mohlo učinit aspoň trochu pořádku.

Jak se u nás hospodář s uhlím, o tom podává v Pondělíku »Českého slova« bývalý ministr dr. Vrbenský úžasné doklady. Německu se dodává měsíčně 33.309 vagonů hnědého uhlí; navzájem dovážejí Němci k nám měsíčně pouze 4500 vagonů uhlí černého. Tedy měsíčně se připravujeme o 11.259 vagonů v čase, kdy se nedostává uhlí ani pro školy, průmyslové závody, elektrárny a nemocnice. Jaký tedy má význam všechny socialistický křik proti lichvě a kapitalismu, jestliže socialistická vláda klidně nechává řádit židovského uhlobarona Weimanna a Petschka? Vždyť jim docela bylo dovoleno zvýšit cenu uhlí na úkor nuzáků v naší republice. Těmto pátným vývoz do Německa vynáší na vagonu o 700 K více; na útraty českého obyvatelstva »vydělávají« měsíčně 21 milionů korun. Ze stoupající české bídy židovští kapitalisté bohatnou ještě více než před válkou. Co prospěje neustálé vybízení, aby hornictvo vytěžilo měsíčně více, jestliže soukromý kapitál zasanthročí celé hory uhlí do ciziny?

Starost liberálních byrokratů o zmírnění drahoty je tak skrovná, jako by se na obzoru ani neukazovaly nejčernější příznaky velkých ofesů. Na jaře r. 1919 poněkud klesly ceny prádla, látek a konfekčního zboží. Ale

brzy ceny stoupaly tak, až jsou při některých artiklech o 80 proc. vyšší. Jestliže se zvýšily poněkud od května mady dělnické, ceny zboží stouply nepoměrně více. Na př. mzda dělnice za uhlí tučtu košíl jest 23 K 50 h, ale zisk a režie továrníkova se kalkuluje na 128 K 90 h; zisk a režie obchodníka zprostředkujícího na 137 K 37 h. Jak se tedy napraví po dobrém poměry tolik kritické, jestliže sami ti, kteří kárají přepjaté požadavky jiných, zdrazují zbytečně a bezohledně? Zákon křesťanské lásky má platit na obou stranách.

Uchazeči o pádu pozor! V nejbližších dnech vyjde zákon o nuceném přídělu velkostatkářské půdy do pronájemního pachtu. Doporučujeme všem našim stoupencům, kteří dychtivě čekají na příděl půdy, aby si ihned vyřídili potřebné náležitosti a pokyny, které za předem zapravený obnos 2 K zaše Posemkové oddělení Hospodářského sdružení českých křesťanských zemědělců. Zde našijeme svislosti, že jest nezbytně třeba vláde, kde jest i menší počet křesťanských zemědělců domkářů, chalupníků, maloročníků a zemědělských dělníků atd., ihned založit oddělení Hospodářského sdružení. Při provádění posemkové reformy budou se totiž tvořit místní poradní sbory posemkové, do kterých si uchazeči o pádu vyřídili jménem své zájmové hospodářské organizace své zástupce, aby účinně hájili zájmy členů. Jest samozřejmo, že v místech, kde takové hospodářské oddělení nebudou existovat, budou naši lidé odstrkovaní. Oddělení mají také právo volit si delegáty do zemědělské rady, do lichévního soudu atd. a opatřují svým členům veškeré pro domácnost a hospodářství nutné potřeby, jako petrolej, boty, látky, umělá hnojiva, hospodářské stroje, osiva, vápno atd. Necht se proto všude založit oddělení, která ze všech až bude hájit hospodářské zájmy svých členů. Ve všech organizačních záležitostech, jakož i při dotazech o přídělu půdy obraťte se na Posemkové oddělení Hospodářského sdružení českých křesťanských zemědělců v Praze II, Spálená ul. 15.

Já se aspoň rok šumimovou výstředím. Dodávám, že šumimou hospodářského umění socialistického jest prastará byrokratická zásada: »Z cizího krev nestá.« — Na sjednání buravských katolíků v Maichově pravil arcibiskup Dr. Faulhaber: Náboženství a církev mají právo na veřejnost a to právo politické. Nebojáni proti osobám nebo stranám! Osoba a strana jsou pro mne pouze světového názoru, po případě pavědy. Nemyslím tím sociální demokracii, ale vědecký bled socialismu. Jakmile socialismus káže: náboženství jest věci soukromou, pak natno prohlásit protizákladu: protináboženská zášť jest záležitostí soukromou. Jakmile nepřítelův duch náboženský začne pracovat v politice a opřádá protináboženských nářky, pak se musí též náboženství zabývat státním odárstvím. Jak pak možno potom tvrdit o církvi, že zasahuje do kompetence státní, když vlastně stáť se stále vměšuje do záležitostí církevních. Dlešno i čí dnes otevřeně: »Na programu dnes jest vyrovnání socialismu s katolickou církví.« — Organizace pokrokového učitelstva vyhrábá učitelům-varhaníkům vyložením z organizace, nevzdají-li se do nového roku varhanictví. — Jak mohou z českých dítek vychovávatí svébohé občany nástináci?

Velmi levně!

Zásobte se, neboť

ceny papírů stále stoupají.

100 dopisních papírů za 100 obů kani pouze 18.— Kupte kancelářské potřeby u nás, neboť o-ný náše jsou solidní.

D. užiteční

knihkupectví, nakladatelství a papírnický v Hradci Králové.

Církevní obzor.

Katolickí biskupové z Čech, Moravy a Slezska o církevních reformách. Biskupské konference v Čechách, na Moravě a ve Slezsku skončily své porady v Praze a usnesly se na následujícím: Vládní biskupové českomoravští usnuli se jednoduše na tom, aby byla apoštolská stolice dožádána, aby se užívání mateřské řeči v liturgii povolilo co největší mírou. Dále bylo usneseno, aby ihned svolán byl sbor odborníků, který má vypracovat příslušné české liturgické knihy a aby na významných místech Československa se konaly bohoslužby staroslovanským jazykem. Dále se usnuli na tom, aby pražský arcibiskup byl hlavou církve katolické pro celou republiku a dostal k tomu zvláštní práva. Pak se usnuli na tom, aby v každé diecézi kněžstvo utvořilo svou zvláštní kněžskou jednotu.

Oddělené schůze duchovenstva. Členští schůze klubu duchovenstva čelí strany lidové (stanovené na den 26. ledna) a schůze širšího výboru klubu na týž den arčnají se z válečných důvodů odkládat. — Mikuláš Levý, tajemník klubu.

Schůze rychnovské vikariátní skupiny v Nebeské Rybné. Ve čtvrtek 18. ledna konala se v ústředí, pohostitě a upřímnou bratrskou láskou prohláše tale v Nebeské Rybné a Rokytnice schůze kléru, na kterou se obětavě dostavili členové amecialní mise, kaplání: rev. Kolář, red. Dostál a red. Jelínek a 16 kněží, až počasi bylo krajně nepřiměřené. Pan předseda Jos. Pohř, kněf z Libavky, uvítal přítomné kněze, hlavě vzácné znoecké hosty a žádal dást p. Koláře, aby se šetřivě ujal slova. Týž promlouval slova věřá, upřímně, sli státní paměť náboženských v Anglii a přeto si, aby i v občanství naší republiky šla se katolická církev úplně svobodně. Jest že výrost třeba svolenosti a šetřivé práce. Popřel referoval o schůzi reformního kléru, odhodiv

Rozmanitosti.

Soc. demokraté zakládají v Praze banku s kapitálem 30 milionů korun. Když za války byly katolické kostely ožebračovány, když kněze draví ruka vídeňská připravovala i o poslední úspory, soc. dem. strana kupovala milionové objekty. Kde jsou nyní skuteční proletáři? A kdy se naše strana zmůže na jmění 30milionů? To by musila dříve uznati židovské kapitalisty za své milované strýčky a protektory. — Po celém roce naši samostatnost žijí zástupci menšin hlasitě, že v uzavíraném vede se Čechům mnohem lépe než za režimu rakouského. Německá draha roste tím více, čím větší rozháranost se jeví v české státní správě. Veliká kuráž českých radikálů proti české katolické krvi jest pohodlnější než proti ostrým, tešíkům germanizace. A právě protikatolický boj jest Němcům velice vhodnou příležitostí k stupňování nacionální furie. — Bývalý italský soc. demokrat Camelli (akademický malíř), jehož otec byl nadšeným stoupencem revolucionáře Mazziniho, měl jako horlivý rudý agitátor nejlepšího přítele ve vládi soc. demokratů italských Bissolatin. Po trpkých zkušenostech však přilnul ke katolické víře tak vroucně, že se stal r. 1905 knězem. Nyní jest profesorem kněžského semináře v Cremoně. Nyní vyšel ve Vídní překlad jeho knihy »Od socialismu ke kněžství«, v níž píše o soc. demokracii ležně. — Četnická má nyní republika 14.000. — V Mělnově a Stálkova starostéřdělci vymohli si povolení ke kácejí kmenů, jež očakovány. Ale drahy den (20. prosince) veškerá číla sjezina. Starosta s 80 občany v lese prohlásil, že tak sám šafídi; pč nezavádí žádného hejtmanství a mládežnického nálehu. Neuposlouchal katolický kněz liberální česko, že pověřil autoritu Boží více

za sebou i otice autority světské? Máme svou republiku, své zákony; ale kopání do autority jest směšnější než za vlády vídeňského karabáče. — Nezapomínat a učit se pro budoucnost! V letech sedmdesátých katolickí organizátoři přilili s prosbou ke kardinálu Schwarzenbergovi a knížeti Jiřímu Lobkovicovi, aby jim pomohli založit časopis k hájení křesťanských zájmů dělnictva. Byli však oslyšeni. O Všedobrově sdružení křesť. dělnictva starali se velice málo v tomto století právě ti katolíci, kteří v té příčině mohli dokázati nejvíce. Horlivým pracovníkům vedlo se jako ubohým sirotkům. Nyní rudé pluky odpovídají na zavídnou nedbalost hodně hlasitě. — Dne 17. t. m. o půl noci vetoupli v platnost na celém území Spolených Států zákon o zákazu líhovin. Ve 12 hod. i min. všechny výčepy s líhovinami musely být zavřeny. To jest ovšem neznamená konec alkoholismu. Bohatí američtí občané jsou vynalézaví a začnou si vyráběti líhoviny po domáčku. — Takže se připravuje socialistická mládež. V Rakovně na svém sjezdu prohlásila: »Mezi námi a mládeží nemáme žádného nepřítelstvího přepast. Společně je nemáme. Vyruší!« Tedy falešně předstíraná radost z jednotné republiky již se odkazuje jako nejšťastnější krabotka. — »Reformy« raději políci. »Východ« sdělek: »První rozpočet socialistické správy města Náchoda na kněžském pomezí vykazuje 300 až 400 procentní přírůstek — poslední »mládež« vykazují pouze 90 proc. A to »mládež« vystavěti elektrárny, milionové divadlo, provedli regimní lázně, střední učební město, socialisté zájmů »agrově« papze platy a zaplác — dety! — U nás mála obec za »mládež«

revolučního výboru velkých zásluh a získal o naší samostatnost, zmínil se také o příčinách poklesu korunné valuty. Konečně promluvil p. kaplín Jeřábek o organizaci Kolonbových rytířů, všude doporučoval organizaci kněží i laiků, šíření katolického učení, jakož iest zvlášť nyní třeba. Posléze poděkoval p. předseda Pohol sp. kapitánům za obět a námahu, kterou přinesli ve prospěch dobré věci, jakož i p. faráři Fr. Kračmarovi za láskavé přiletí a pohostění. Ač venku burácel prudký, studený vítr a silná sněhová, v té nebeskorybenské laze hřlo intimní teplo upřímné lásky bratrské, azu ve vikariátě propagoval i p. farář Stráneck, za kterého dlouho ještě bude vzpomínáno. Kde se vrátí ty slatě, staré časy!

katoičtí podmiňují veliké oběti k upravení a k ochranné konservativních zásad vůbec. U nás však smělý katoičtík (i takový, který každou chvíli vyžaduje od faráře mimořádné oběti) považuje za luxus vydání 30 haléřů týdně na lidový tisk; každý katoičtík platí štědře na kostel anebo na humanitní účely, ale z neznalosti poměrů nečá na vlastní škodu haléře. Tu jest nutno co nejdřívejší nová orientace. Jestliže jiné strany židmaři ze svých členů obrovské sumy, nechť se učí platiti majetnější katolické katoičtí také, zvláště když vědí, že náš tisk nemá hmotné opory ve velkých insertech židovských. Přichází rychle doba, kdy každý musí prohlásiti určité, je-li ryba či rak. A kdo se přiblíží k naší straně, ať si ihned uvědomí, jak veliké daně by z něho vydíraly strany jiné; nechť tedy na svou stranu také něco věnuje dobrovolně. Naši organizátoři by měli všude vysvětliti laikům zvýšené požadavky doby a vyzvatí mládež k dostatečné podpoře katolického tisku. Vždyť v jiných zemích katolických katoičtí laikové obětují na svůj tisk pětkrát i desetkrát více než u nás. Namítne-li se, že obsah našich listů není tak bohatý jako časopisů jiných anebo že jest dražší, odpovíme, že sami odběratelé mají největší vliv na zdokonalení tisku vlastního; čím větší počet abonentů, tím více jest možno pro ně činiti. — Nuže, starajte se zvláště nyní o hojně rozšíření našich listů mezi laiky.

Bratrským Jednotám a odborům Orla Československého! Jak z předběžných oznámení v novinách již víte, svolává Ústřední Rada Orla Československého na neděli 28. ledna 1920 do Brna velký manifestací sjezd československého Orelstva. Sjezd koná se v následujícím pořadí: O 8. hod. ráno slavná mše svatá v kostele Redemptoristů (na Dominikánském náměstí). O půl 10. hodině zahájení sjezdu ve velké dvoraně Besedního domu starostou Čsl. Orla prof. Šrámkem. Pozdravy a zprávy ze svých zemí a bratrských organizací podají: Za Katolického Sokola v Americe bratr Hynek Dostál, redaktor «Hlasu» ve St. Louis, starosta Katol. Jednoty Sokolů ve Spojených Státech; za Orla v Jugoslávii bratr MUDr. Ivo Pirc, náčelník Jihošlovenského tělocvičného odboru Orel «Krok» v Praze, člen tech. sboru Oriovské Zveze v Lublani; za Čsl. Orla v Rakouské republice bratr IngC. Hynek Růžicka z Vídně. Sjezd pozdraví dále zástupci Čsl. Orla z Čech (Za Zemský Svaz), ze Slovenska (starosta Slovenské Zemské Rady O. Č. bratr Aug. Raška), z Opavska a Ratišova (br. Emanuel Oěh). Hlavní referáty na sjezdu jsou: «Rozmach Orla a jeho úkoly v boji za křesťanskou kulturu národní» — promluví starosta Čs. Orla prof. Šrámek. «Ideový základ Orelství» — promluví bratr PhDr. Josef Kratochvíl, profesor v Brně. Resoluce.

▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲

Úvěrni družstvo ELIŠKA v Hradci Králové

Adalbertinum

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědní a poskytuje výhodné půjčky.

▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼

Zdrávy miesteň a' z kraja.

Velká hromada Orla v Hradci Králové
koná se dnes v pátek o půl 8. hod. večer.
Dary Rudolfinu. Věp. Jan Vlt. tarát v Bohárne
jako jind Mta, tak i letos věnoval hlohohohým 50
Kč, aby se mohli na jho tnyat; p. Václav Ja-
všek, majitel hostince v Hradci Králové zasílal
hlohohohým na věnoval stromek 40 Kč a p. Ka-
vel Pankert, vrah pošt. adj. ve Slatkě k Jeltěku 10
Kč; p. Dr. Osvald Malberg, továrník ve Směšicích
zasílal jednu vln; p. J. J. Kysilová choť vrah.
revident, věnovala kn přání jedné paní chovance
šatava Jindřice Zeligrové 10 Kč, jasně odmlu
mládežního z peněz, zárovcůh p. Roš. Vpřah-
kovu a Bohm a p. Anna Maláková, choť mlá-

Československá strana lidová.

Poléský okres. V posledních dvou týdnech obšťastnil nás okres svoji vzácnou návštěvou tak-
že známý agrární kortéž, zvaný katecheta Janouš
z Radlic z Prahy. Přišel s námi, má dal by se je-
ště někdo v poslední chvíli zlákat jeho kolár-
kem do agrárního tábora. Opovíce jsem mnoho po-
litických souvěrců urvala; proto nutno sháněti
nové, aby se kymácející se trůn Švehlův dále u-
držel. Poněvadž však zelený štít strážil téměř
veškeren kredit a venkovského lidu, nastrčil a do
všech koutů rozeslal několik zaplacených panáčků
»ještě v kolárku«, douhaje, že snad podaří se mu
získati ještě nějakou duši do agrárního tábora. Ne-
vzděbi jsem, že Janouš obšťadí náš okres, až když
se mi dostalo vyzvání od naší organizace v sou-
sední Oldřiši, abych přijel oponovati Janoušovi.
Schůze konala se v neděli 11. ledna o 4. hod. odp.
Janouš přijel ze sousední Koromžve, kde měl do-
poledne schůzi v době bohoslužeb. Chtěl tam ce-
lebrovati i kázati, ale místní farář mu to nedo-
volil. Schůze i s replikami a debatou se protáhla
až do 11. hod. v noci. Janouš mluvil 3 hodiny, na-
čel jsem dvakrát replikoval a zakončil schůzi. —
Směle můžeme říci, že takového výprasku Janouš
již dávno nedostal, jaku zde. Šel to doznal, nazý-
vaje to »klerikální sprostotou«. Sál byl nabit na-
šinci; svých stoupenců měl asi 10, mezi nimi ně-
kolik evangeliků. Schůze byla místy velmi bouř-
livá a nebyti mého zakročení, byl by se řečník
snad ocitl na ulici. Tak ušlechtilě mluvil Pane Ja-
nouše, radím Vám, abyste si podruhé tépe prostu-
dovál hasavokou otázkou nešli začnete o Husovi
mluvit, aby Vás nemusil druhý teprve při schůzi
před tváří všech poučovati jako malého chlapce.
Dělejte přece ze sebe trochu inteligentní — a ne
kněžského ignoranta. Bylo mně samému hanba,
když jsem Vás, »spolubratra« musel odkazovati na
evangelika Palackého a jiné autory. Dále si při-
pravte poněkud tépe politický materiál, chcete-li
býti politicky činným. Tašček Švehla by z
Vás byl měl malou radost, kdyby byl viděl Vaši bez-
radnost. Proč jste na ostatní strany jen mimochod-
em zaštočili a nejvíce dorážel na stranu lidovou,
která přece jediná hájí náboženství? Proč jste jen
na ni svolávali hromy a blesky? Já Vám to povím
ještě jednou, aby každý zvážil o Vás pravdu. S
ostatními stranami máme sár. dom. je vaše strana
ve výhledu koalici a vyžádá svorně republiku; proto
nutno o nich mluvití opatrně. Strana lidová však se
s Vámi rozešla — nechtěla se díti od Vás koman-
dovati, proto ta křivočivá zář. Bylo Vám svoli-
no, když jsem Vám připomněl onen okamžik z
první pražské schůze duchovenstva v republice
československé ve Spálené ulici v lednu 1919, kdy
Vás tajemník Stráka z našeho shromáždění vy-
křikal. Nemadřil jste se, že já jsem jeden z těch,
kteří tenkrát byli přítomni! Neostyděte se, Vy,
když v kolárku, štočiti stále jen na své před-
stavené? Nebylo Vám hanba před těmi evange-
liky, když ozval se mladého vyřik, ptající Vam:
»Jste ještě inteligent?« Či tak Vás mrdí ty bi-
skupské apaty? Švehlovo a Práškovo pamatí Vás
naprdí? Ve své záři gapi čtvrti svedíte ap-
jak se článo, naprděte. Když jsem Vás ušlech-
til, že

oval zpronevěřilým knížem, • hrozil jste i žalobou a za svědky jste volal své stoupence. Málo strachu! Vychloubal jste se, že jste mluvil i s ministry — nuže, já Vám něco prozradím. Já se minulého roku v prosinci soudil s jedním členem dočasné vlády, nelekci jsem se, čestně jsem vyšel z obtížného soudního zápasu a neleknu se ani Vás. Hrozil jste, ale vida, že se Vaši hrozby jen smáčí, prohlásil jste, že nám všem ty urážky odpouštíte. Jiného Vám nembylo. My Vám také odpouštíme a jsme vyrovnáni. Chcete-li se již oženit, tak se ožehíte, ale netahajte celibátní otázku do hospody. Lidem do toho nic není — ta se vyřídí na jiném fóru a ne v začmouzené hospodě. Je to otázka příliš vážná a delicate, životní problém kněze, ta nemá být zatahována do politických schůzí! Jsem také reformista, ale reformista legální, ne kněžský bolševík, jak jsem již v Brně i na mezdě duchovenstva prohlásil. Pochvaloval jste si kazatelský paragraf. Kdyby Vás však některý farář pustil omylem na kazatelnu, pro Vás by jistě neplatil. Bylo mi bolestno, jak jsem to také prohlásil, opakovati svému společníkovi, ale vinu má ten, kdo k tomu dal příčinu. Já hájím jen lid před vikem v rouše beráncům. — Pakl Franti, správce fary v Telci a Poličky a sekretář lidové strany.

V zájmu pokračování organizace a šíření našeho tisku. Velice obratný tah učinili za války židé říšským zdražením papíru. Tak zasazeny těžké rány na předním místě tisku katolického, který neměl zvláštních fondů a nemohl na obětavost nemajetného čtenářstva svého klást zvláštních nároků. Tak padal list za listem. Zato však přibýval již za války řada židovských denníků. Židovské listy na neslýchané drahotě ještě vydělávaly; vždyť vydavatelstva židovských denníků byla zároveň majiteli papíren. — Nyní po válce tisk se zdražuje dále, čímž trpí v přední řadě listy poctivé, které se nevědí na židovské kapitalisty jako lidejníky na stromy. Přes to právě pro nastávající zápas jest zapotřebí mocného vybudování katolického tisku. Ale jest možno přepínati obětavost horthového kněžstva a nešchadlivých laiků? Kněží jsou namnoze vyčerpáni do krajnosti z několika stran. Proto jest konečně nutno jasně a určitě vysvětlovati zvlášť poškodeným majetnějším laikům, jaké jsou jejich povinnosti ke kritické době. Laiků členové strany lidové musejí vesměs nabýti přesvědčení, že odírání tisku strany není milostí ani pro kněze ani pro církev, nýbrž prospěchem pro laické čtenářstvo samo. Kdyby kněžstvo samo se nebylo přičinilo dle příkazu doby o rozvoj lidové strany, býval by k té práci nuceni sáhnouti konservativní laikové sami; není přece přípustná domněnka, že by se statistice konservativců daly bez protestu ztotožniti stranami radikálními. Nu — a kdyby se laikové nezvzchopili přece, jaká z toho osobní škoda pro kněze? Není velkou sámkou a obětí spravedlivé kolátry i ten, kdo jest číh organizace i ruší? Nemať se kypotně lápe lidé, kteří se vůbec sáhnou namožit, než většina kněží? Kde by bylo tak zle, že by i církev byt opušila, než se přestá vanevat? Šip by se ten, kdo se o lidem a příměti svátosti stý. V America čítá

Třebčehovice pod Orebem. Do této doby zachovaly nadřízené úřady mlčení vzhledem k naší zákonitou cestou podniknuté akci proti zpupnému řádění učitelské kasty na naší obecné škole (na škole měšťanské jednali korektně). 80 procent rodičů dětí nemíní však zadati své nejsvětější právo bezděčným harcovníkům boševictví a státního rozvratu. Prozatím však teror fidiclio na obecné škole (protestanta Střemchy) pokračuje. Aby katolický duchovní ani v hodinách náboženských nemohl zavěsiti dle vyseptalé fráze »pomůcku učební«, dle našeho neivmiternějšího přesvědčení znamení spásy, kříž, na staré obvyklé místo, na kterémžto čestném místě se nalézal od vzniku školy, fidiel šetře nadřazení vládního »o taktním postupu a šetření místních poměrů«, pověsil tam obraz pana presidenta Masaryka. Učitel náboženství tedy obraz po čas hodiny náboženské umístil vedle a kříž dal na staré, obvyklé místo. Tohle bylo pro nábožensky nesnášlivého fidiclio zase jako červené sukno na krocana. Proto stal se z něho moderní dráteník, an s velkým úsilím a prací lepší věci hodnou obraz pevně přidrátoval ke zdi a těžil se, v jaké situaci se ocitne v hodině náboženské p. farář. Leč p. farář byl dobře informován. Zcela klidně pomocí kleštěk obraz jako obvykle přemístil a náš »dráteník« div prý se potom vzteky nezadusil. — Smíchu má z toho dost, ale se stanoviska pedagogického nestrannému člověku nezakývá se neutěšená perspektíva současných poměrů. — A tak to šlo zase klidně od repetice. Nyní poslal p. fidiel zvláštní psaníčko p. farář, kde často opakuje: »Musíte, musíte« to a to učiniti. Leč p. farář — který nám dal psaní přečísti — jde svou cestou a s klidem očekává, že úřady odkáží učitelského usurpátora do příslušných mezí, aby šel citě ochromené většiny vřelého obyvatelstva. Vřelost slavní Bě bez rozdílu politického a náboženského rozvrhování toto křivěší lidstvo odnesou. O věci budeme dále referovati. — *Frída zítka.*

Různé zprávy.

O blánci vlastenství napsal 18. t. m. V. Dyk v „Nár. listech“: „Všechny stíny Dne Mory tu jsou. Egolism, indolence, stranický rozvrat, důvěra v cizí a nedůvěra ve své. Všechno, co bylo před rokem 1620 a co bylo před rokem 1914, všechno ten věřejší život, o němž jsme mysleli, že není už možno jej žít. Spory náboženské z velké části nahradily rozpory sociální; ale vědomí národní, vědomí nutné národní solidarity ustupuje do pozadí. Nechceme chápat, že republika nebude mít opory mimo nás. A vláda se domnívá, že ústupky Němcům možno upevnit stát. Čeština nesmí být státní řeč, nýbrž bude „oficiálním jazykem“. Není úřední řeč, nýbrž „hlavní úřední řeč“. A v tisku vládního bloku, ne pouze v sociálně-demokratickém, ale také v tisku agrárním a v deníku českých socialistů vede se systematická kampaň proti „chauvinismu“ u nás. Dokonce i „Osvěta lidu“, list národně demokratický, „otiskuje proti mně, „chauvinistovi“, jako argument článek „Prager Tagblattu“. Bylo by včera možno, aby český člověk citoval proti českému člověku list, jehož povahu poznali jsme za války a který není méně protičeský, jenom chytřejší než „Bohemie“? List, který asi v týž den, kdy byl citován „Osvěta lidu“, přinesl neslýchaný, štvácký článek rektora prof. Naegle? Ale je dobře, že včera není už dnes? Je dobře, že tak úsilovně podáváme ruku Němcům a vyhrážíme při tom zdviháme pěst druh na druh? Bere-li čert ruku, kde se mu podá prst, bere Jan, kde se mu podala ruka, celé republiky. Čeho jsme docílili svými ústupky na všechny strany? Všechny předpoklady této politiky selhaly; přece však se dělá. Parita, rovnoprávnost, kde parita a rovnoprávnost, je největší křivda. Dřezot u Němců roste, zmatek v našich řadách též. Malicherné zájmy a zájmečky nahradily, zdá se, národní a státní zájem.“ — Ale přý „ti principálové, kteří se domnívají, že strany zastávají z principu, přesvědčí se záhy, že se klamali.“

O komunistických zločinnostech v Mantově přináší výrazné obrázky původní dopis „Národ. Sociální“, zasláný v prosinci m. r. Po socialistických demonstracích v celé Mantově nastala hrůzovláda. „Komunisté přepadávali vojáky, kteří se odvážili vyjít na vycházku, lupiči komunističtí vylupovali krámy. Signálem k všeobecnému drancování byl útok na vězeň. Vězeň byla zapálena, ale vězňové zůstali ve svých celách, neboť jejich „osvoboditelé“ raději odnášeli, co se dalo ukrásti. V posledních chvílích, ještě však včas, než hořící trámy počaly se sesouvat, byli vězňové propuštěni. Ozbrojení revolucionáři obsadili jeden automobil (fiat) a podnikli proti vojsku útok. Když došli na několik kroků od radnice, počala střelba. Byli zraněni dva z nich, kteří pro zranění nemohli utéci: 17letý Ferd. Cremenon a 23letý Luigi Rochetti. Ve městě mezitím drancovalo se vše, nač se přišlo. Nejvíce zasaženo měli komunisté na obchody se zbraněmi. Obchod p. Prata byl vyvalčen, i za zbraně se zbraní i zbraně. Majitel obchodu musel před zavazadly prchnout do svého pokoje, ale když nepokoj byl tak bohatý, bohatý. Po vylovení závodu založili před dveřmi pokojku, kde se ukrýval majitel, oheň a nešťastník za živa upálili. Jeho úpěnlá zubeňatělá nalezeno bylo v 10 hodin večer. Druhý obchodník zbraní Berioni zbraní byl živý, ale se vydával komunistům zbraně pušky i revolvery vlastní rukou, při čemž bylo mu známo, že komunisté a tyrané se strany komunistů, že jeho moc komunisté, že komunisté obsadili zbraně, že zbraně a puškami hřídač, vězňové, stříleli z úkrytů v každém chvilu, který se na ulici objevil byl se veliké číslu. Byly přímé pořady štváren, byli pro potlačení svobodných choutek komunistů. Za svítání nalezeno na plících jedno mrtvol a více než 40 těžce zraněných obětí. Ovšem celou noc se také krádo. Jen ve vy-

bylo zboží více než za 30.000 hr. Včera konaly se odpoledne schůze lidu. Po řečech mladíků asi 17 letých dano pojednou heslo: „Zničit celou!“ Někteří poslanci umírněné strany socialistické varovali dav. A též na schůzi rady socialistické odbočky dělnické (Camene del Lavoro) pokoušeli se jedinci přivést k rozumu rozvášněné komunisty, ale poslanec Grossi, který v tomto smyslu počal mluvit, byl ukřičen a ztýrán. Tři výrostkové, tak zv. komunisté, mluvili naposled a slova jejich stala se heslem. Pak došlo k zápasu s vojskem. Vzbouřenci přemoženi. Druhý den ráno vraceli se vězňové dobrovolně do vazby, prohlášeje, že za takových okolností nechtějí být na svobodě. Ale hlídky jim ukázaly na hromadu smutinu. — Komunistická zvěrstva jsou všude stejná. Až by vzplanul boj komunistů v Čechách, nastal by jasný den takových individuí, která okrádala u Čelakovic raněné. Bolševici totiž v žádné zemi se neptali po vysvědčení lidí těch, kteří nabídli komunistické revoluci k službám své dýky a pušky.

K vývoji církevních dělníků českých. (Dokonč.) „Osvěta lidu“ žaluje, jak „latinsko-německá záplava upevněním římsko-katolické církve v Čechách pronikala do veškerého státního života a dostoupila povážlivého, ve století 14. a 15. opravdu již povážlivého stupně.“ Na to odpovídáme, že naopak český živel po osvobození kněžstva katolického značně se emancipoval od velikého vlivu křesťanstva německého. Zakládání německých měst nebylo akcí církevní, nýbrž politickým a hospodářským úsilím Přemyslovců, kteří hledali oporu centrální vlády proti velice povážlivým panovačným snahám šlecht, která každou chvíli ohrožovala jednotu české země. Když moc kněžstva vzrostla, centrální vláda nebyla tolik odkázána na podporu měst. Právě v druhé polovici 14. století města se počesťovala. Jakkoli Praha se stala za Karla IV. i residenčním sídlem císaře německého, procento živilu německého bylo v ní stále menší, třebaže velikost města se ztrojnásobila. Tehdy nařizeno, že každý konšel v městech českých musí umět česky; přikázáno, aby cizinci v Čechách učili své děti jazyku českému a docela aby sami kurfiřti říše německé se postarali, aby jejich synkové se obeznámili s češtinou. Čeština zkrátka v té době těšila se v samé říši německé tak velké vážnosti jako nikdy předtím ani potom; tím více ovšem v království. Zatím co význam německé říše upadal, Praha poroučela bezprostředně i Braniborsku (tedy samému Berlínu). Latina rozmachu českého živilu naprosto neškodila. Jinak by byl Hus neponechal latinských obřadů bohoslužebných a latiny jako jazyka obcovacího na samé universitě. Z té „latinsko-německé záplavy“ měl národ český obrovské bohatství a imponoval silně celé Evropě. Jestliže Václav IV. leckdy proti intencím otcovým Němcům ustupoval a do zdravého národního vývoje přiváděl zmatek, za to nemohla odpověď. — Prý s Husem postavil se téměř celý národ proti katolické církvi. Proč tedy velmoži ještě před vypuknutím války na místech tolik četných páchali veliká násilí na katolíky? Nejlépe jest upozorniti na to, že po strašné a dlouholeté válce, v níž bylo tolik měst a vsí katolických zničeno, katolíci na Moravě dále tvořili většinu a v Čechách silnou menšinu. — Prý v době Husově „jednotlivec nebyl ničím, před mocí církve třásl se císařové a králové, kletby papežovy báli se celí národové.“ Těmto silnými liniemi snaží se „Osvěta lidu“ zdůrazniti chabrost revoluce Husovy. Ale přehlédneme blže! V době dvoj- a trojpapežství světská moc rdousila i nezbytou svobodu církevní. Vzdoropapežové za svou moc šokovali i církvi. V době dvoj- a trojpapežství, v době, kdy se jednalo o volbu papeže třetího, rozhodl v jeho prospěch dvůr Václavův. Hus působil v Čechách, než arcibiskup a jurisdikce papežská, jakmile mu lidé poskytl ochotně štít. Také směl biskupský stolec a název biskupův dle vůle

Záložna v Hradci Králové.

zpečené společenstvo s ručením omezeným

Československé náměstí.

Vklady na knížky: 3%

Půjčky. - Úvěry osobní

a hypoteční. - Zálohy. - Kauce. Vadia. - Eskompt účtů a směnok.

králové. Václav IV. děsným způsobem se světa sprovodil generálního vikáře arcibiskupova, kompromitoval arcibiskupa samého hrubě, ale nebyl za to od církve potrestán. Jeho milci drancovali statky církevní; arcibiskup byl nucen před králem prchat. Pak přý se třásl „před všemocnou autoritou církve“ císařové, pak jednotlivec nebyl ničím! Alexander V. a jeho nástupce Jan XXIII. právě proto v soudu nad českými vikáristy volili krok hlemýžďí, že jejich moc tolik závisela na přízni českého dvora. A jaké strachy před klatbou? Vždyť pronášeli nad svými protivníky klatby všichni tři papežové. Co tedy v praxi znamenaly tyto prostředky vzájemně se potlačující? — Prý Hus proti autoritě církevní postavil právo jednotlivcov, právo osobního svědomí ve věcech víry, náboženských individualismus. Pravíme však, že to jest omyl. Hus proti autoritě snažil se stavěti svědomí kolektivní. Autoritou mu nebylo samostatné rozumové badání (jak by se z dalších řádků Osvěty I. zdálo), nýbrž bible. Slovo kacíř prohlašoval Hus za největší urážku; kacířem pak mu byl člověk držící neústupně blud proti Písmu. Bible mistrovi nebyla předmětem volné kritiky, nýbrž naopak kategorickým zákoníkem a vědomím rozumu. — Ze by bývalo husitství posílilo národ náš politicky (jak tvrdí „Osv. lidu“), to popírá zvláště fakta uvedená nejnověji Urbánkem. V zemi na polovic vyhlášené po válce mezi Čechy samými byla právě pro víru velká politická roztržitost. Sami husité přišli napřed za svého panovníka Sigmunda a pak Albrechta. Nato prosili několik německých vládců jiných, aby se ujal správy českých věcí; ale vládařové odmítali hlavně z té příčiny, že v Čechách byla velká politická roztržitost a bída. Husité nemohli čísti „od německo-latinské záplavy a cizoty“, protože ta se vzdalovala od českých hranic tak ochotně, až ji husité sami přivolávali. Potřebovali totiž německých obchodníků a průmyslníků. Volali sem později i katolické biskupy. — „Osv. I.“ uvádí své čtenáře do povážlivého bludu těmito slovy: „Již po r. 1420 jazyk český zaveden byl všeobecně do bohoslužby a to i u katolíků a zůstal jazykem bohoslužebným a obřadním plných 200 let.“ Pravdou jest, že v samé církvi husitské nebylo promyšleného systému počesťovacího. V různých dobách a v různých krajích sloužili husitští kněží má sv. česky buď zcela buď částečně. Když se vyjednávalo horlivěji o smír s církvi, latina nabývala převahy, až zase zbývala česká jen epistola a evangelium. Československý biskup Augusta r. 1543 vytýkal, že kalíšníci mají zpívání více latinské než české. Latina stala se v bohoslužbě kalíšnické panující zvláště od té doby, kdy kalíšníci administrátoři hleděli k pražskému arcibiskupovi jako k svému arcipastýři. Na universitě husitské podržena latina jako jazyk obcovací mezi samými studenty, na husitských školách partiкулярních věnována latině péče mnohem větší než češtině. Jestliže tedy sami husité tak plně si latiny hleděli, tím spíše katolíci zůstali věrni tradici. Některé náběhy k většímu uplatnění češtiny se ovšem staly. Někteří katolíci kněží začali křtiti česky; od r. 1608 bylo dovoleno v některých místech po latinském zazpívání epistol a evangelia tytéž částky recitovati česky. Ale naprostým bludem jest domněnka, že český jazyk zaveden všeobecně i do bohoslužeb katolických; jest dale největší směšnost tvrzení, že by býval v katolické českém zůstal bohoslužebným a obřadním po dvě století.

Kdo se také bráší? Na agrární schůzích vykládají agrární řečníci, mezi nimi i členové Národního shromáždění o nebolševismu a přímém jednání ministra Staňky v době války a tiskí naši strany. Pan Staněk v době válečné nikoho nevedl, nýbrž byl veden. Čtenem mafie nebyl a mafie mu také dlouho velice, jak sám psal, nevěřila. V sobotním čísle „Rovnosti“, listu to, který doporučoval kdysi p. Staňka při užší volbě do Hřádké rady, v polemice se „Soc. Budoucností“ bylo prostrazeno, že na počátku června 1917 přišel p. Staňka v Českém svazu s návrhem, aby po vítězství ukončení 10. bitvy na Soči byl poslán generál Borovičovi telegram. Návrh byl přijat a p. Staňka telegram německy koncipoval.

Úpadek protestantismu. Chicagský „Katočík“ píše: „Předválečná, válečná a nyníší činnost YMCA je každému Američanu a i mnohým Evropanům známa. Za války sebrali přes 100.000.000 dolarů a dodnes mají své „huby“ roztroušené po celém světě. Naleznete je na Sibiři, v Československé republice, Jihooslovanské, v Itálii, ve Francii, Anglii a Belgii. A dnes ve všech větších městech najdeme jejich velké hotely a klubovní místnosti, kamž lákají naši mládež v naději, že ji odloží na naši církev. Všeobecně je známo, že protestanté sebrali miliony na obrácení pobaně a katočíků na svoji víru. Z Říma, kde mají krásný a velký kostel (jenž je ale málo navštěvován) na hlavní ulici, vydal jejich misionář zprávu, že obrácení každého katočíka na víru protestantskou stojí průměrně 2.000 dolarů. Je známo, že tyto protestanté k tomu cíli užívají všech možných prostředků, pořádají zábavy, hostiny, rozdávají almužny, usilují o zvelebení sociálních poměrů, vyznají a budují mnoho učilišť a rozdávali spousty literatury. Nedávno začali kampaň, v níž sebrali 8 milionů dolarů, za které se má zakoupit literatura k rozšíření mezi pobaně a katočíky. Není tedy divu, že mnohý protestant a nevěrec, který nehlídá na církev s hlediska nadpřirozeného, je toho náhledu, že protestantismus nad katolicismem zvíťazí. Ovšem, upřímní katočíci se toho neobávají, neboť vědí, že církev katočícká je založena na pravdě, že pravda konečně přece zvítězí. Ano i někteří protestantiští kazatelé uznávají, že přes tu velikou činnost a ohromné obnosy peněz, sebrané a vydané na rozšíření protestantismu, kostely jejich jsou prázdné a lid je čím dále tím více ve víře netečný, ač dnes k jejich víře se hlásí větší počet lidí než kdy jindy. Kazatel J. Broening z Newark, N. J., pravil ve svém kázání o „Úpadku protestantismu a budoucnosti katolicismu“, toto: „Naše protestantská církev zaniká. Všude naše kostely sežijí prázdnotou a netečností ve víře se vzámají. Kde v naší církvi nalezneme nějakou loyaltu, čtu a náboženskou horlivost? Můžeme a měli bychom se učít mnohemu od katočíků. Potřebujeme čtu ke Kristu, k církvi a ke kněžstvu.“

Části invalidů válečných potřebují velmi často společného rádcu ve věcech existenčních, sociálních atp., potřebují činitele, který by příhodným způsobem hájil jejich zájmy. Této potřebě bylo vyhověno vydáváním časopisu „Nový Život“, který bude všemi českými invalidy listů přínavě přijat, poněvadž toho pro svůj cenný a zajímavý obsah plně zasluhuje.

Páperky.

Hrávlastenci stáli prudce za „kterákou“ hlavně v předetraném zájmu národního postupu. Pro šlořitní vlastenectví vypovídali válku latinské, i kněžím jevícím vřelý zájem o sociální povznesení českého lidu. Útoili na nyníší Vatikán pro zápas, které se odehrávaly před pětí války. Nenáviděli české katočíky proto, že se odvažovali tito mít tžé názor světový jako jejich stávkové již před tisíci lety; a to z toho důvodu, že tžé názor má i část Němectva. To všechno ve jménu vlastenectví. Ale nyní páté šlořitě v samé osvobozené republice jest nejobebnější, nejmilší právě v té ideji, která byla aspoň na venek

jejich domním chlebem. Jest věra státek, aby šlořitové spolu se socialisty nastoupili nyní Němce a německým lidem více než ustupovali v době osvětlovaček.

„Všecka moc z lidí.“ Tak nejčastěji provolávají ti, kteří se chtějí vyšplhati na takovou baštu, z které by se mohlo vládnouti proti vůli velké většiny lidu.

Takováhle pověra zavládla v myslích velikých reformulicích zástupů. Všecky ústavy humanitní a kulturní bude spravovat stát; na všechny nezdůvce, hluchoněmé, invalidy a pod. bude platit erár. O nejtěžší služby v nemocnicích postarají se okresy. Ale všichni zdraví občané budou zbaveni všech nesnází a břemen s těmi reformami spojených — jako by stát byl všemohoucím strojem i bez osob fyzických. Nebylo spácháno na základě předpokladu tak nesmyslného již různých davových přemetů dost? Kdo na př. jasně prohlédá, že nemocné neošetřuje stát, nýbrž osoby většinou velice obětavé, nemůže brňit proti febohnm ošetřovatelkám a zároveň takové službě všemožně se vyhýbat.

(Zasláno.)

České veřejnosti!

Při nejlepší vůli nemohu zadost učiniti všem P. T. korporacím a jednotlivcům, kteří se hlásí o přednášky.

Přijímám tedy ty, které došly do 15. ledna, ostatní přednášky převezmu — pokud možno — drazí členové misse.

Oblábní tedy přednášky v Dobrušce, Lukavici, Javorníci, Slaně, Přelboči, Hrochově Týnci, Kocím, Třebířích, Chrudim, Králové Hradci, Vsetech, Středci, Kostelci nad Orlicí, Rychnově, Hořicích, Opici, Jilemnic, Železném Brodě, Semitech, Jičíně, Novém Bydčově, Chomuticích, Mladicích, Černilově, Mezitici, Novém Městě n. M., Kyšperku, Jabloném, Nekoři, Přibyslavi, Litomyšli, Víkánči (u Olč. Jenškova), Mladé Vožici, Budčovicích. Dále na Moravě: v Jevíčku, Jaroměřicích, Blaskupicích.

Kde není železniční stanice v místě přednášky, nechť mi páni pořadatelé sdělí písemně jméno poslední stanice a pošlou pro mne povoz.

Data přednášek uveřejním v „Obnově“ co nejdříve.

Dopisy račte adresovati:

Rev. Fr. Kotář, kaplán,
člen americké misse
Čáslav (Čechy).

Prodej s tovární zárukou.

Hupfeldova pfonola, pianola od K 8000— elektr. piano od K 6500—, harmonium od K 1000—, piana ruční, váleová, noty, e-pravy atd. též na sejištěné splátky.

Koupě. Prodej. Výměna.

Josef Pacovský,
Hupfeldovy hrací stroje, Praha I.,
Královská 14.

Prodám nové peří

Dotazy se zodpovídá v Jiřínově třídě č. 267. v přízemí.

Nečár Jednekoňský
za 8500 K, posel stoly po 800 K prodá
Škuberský, Hradec Králové.

Paramentní závod
nejstarší české firmy:
Ignáce V. Neškudla syna
v Jabloně n. Orli. (Čechy)
konr. P. J. Neškudly, býv.
arife ve Vyprachticích
doporučuje:
veškeré kostelní ro-
stky, herenitve, pra-
pory, jakož i kovové
bohosluž. předměty.
Oenky, respoty i stálky
na skáku sdarna a frasn.
Tisíce pochvalných uznání
a vyznamenání.

Nejlevněj. nákupní pramen v rep. Československé.

MEŠNÍ VÍNA

sarudně přírodní, neporušené, prvotřídní jakosti:
nejjemnější prima druh (výběrek) á K 18— za 1 litr,
jemný druhý druh ročník 1917 á K 18-50 za 1 litr,
jemný třetí druh ročník 1918 á K 18-50 za 1 litr
dodává v sudoch od 60 litrů výše chvalně známé firma:

Alois Čížek, příslušný dodávatel mešních vín
v Bumpolci.

Transitní vinné sklepy ve Znojme, Konešova tř. 29.

Kostelní paramenta
prapory a bohoslužebné náčiní v nejvýhodnějších
cenách nakoupíte u doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA
Nový Hradec Králové, Čechy.

Vyšádejte u obuv. nežli objednáte
u firmy náš.

Upozorňujeme na dříve vyklý spis B. Pe-
čínkové:

ŽENY
o 160 stranách K 2-90, s poštov. K 3-20
Zašlá

**Društvo knižkupectví a
nakladatelství v Hradci Králové.**

Objeďte si Bostálery:

Požáry vzplály.

Cena 1 K. Velice nábová a historická četba. Vyšla
jako besídka. Kelpotěti objeďte vltm mactví v
Društvo knižkupectví a nakladatelství v Hradci Králové,
186 Adalbertinum.

KADIDLO
opět začlá

**F. STADNÍK,
OLOMOUČ**

KOSTEL. PARAMENTA, PRAPORY
a veškeré církev. náčiní
Vlastní výroba.

Výhrad. prodej ve prospěch
Matice Cyrillo-Metodějské!

OBNOVA

Týdeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 30 Kč; jedno číslo v obecném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nenalepené a ne frankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nepřijímají, nepodepsaných se nedbá, nerytované se nepřijímají, neobednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, ačkoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství kopíí jen písemnou výpovědí. — Číslo ústa pošt. úř. č. 49.080 (Tiskové družstvo). — Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Schůpě hřiva Ivi.

Napsali jsme již před půlrokem, že pravá zkouška státníka nastane v naší republice, až dojde k smírnému jednání s Němci. I zbabělá kočka mohla markýrovat odvahu Ivi, když stoupil laskominy na pronásledování katolických Slováků nebo vyhazování křtů ze škol.

Als také za chrabrost protigermánské, bláznivě tak černo celými pluky sokolských mládě? Rybné zřem a peklo a hurá! — vanečťák byl vichřicí zvláštní. — sálkem proti počtvým českým katolíkům. Hlas zapřahán do služeb Hejslovanů rok co rok; v potupách katolictva fanatičtí liberálové snažili se pozorovati neúčinnější vlasteneckou výpověď.

Ale co dělají vlastenečtí Ivové nyní, kdy přece Němci jsou fysickou silou zdoláni a kdy vláda věcí našich oetila se zcela v rukou ministrů českých, kterým se přece nesmí vyčíst ani stín nějaké klerikální ustrašenosti? Ivové ohlížejí se rozpačtě po jeskyních a houštinách, kam by se skryli před tygry.

Nejde jim z úst pojmenování jazyka českého v naší republice jazykem úředním; raději volí přívlastek »oficiální«. Posluhují horlivě jak materiálním zájmům vídeňským tak říšsko-německým a kapitálu židovskému. Dle vědeckého hrdiny dra Boučka naše republika není státem národním, nýbrž národnostním.

Dne 18. ledna na Staroměst. radnici pražské na schůzi zástupců Čechů z krajů národnostně smíšených bylo řečeno, že německé obyvatelstvo naší vlasti stalo se opět nepřítelem českého národa a zejména českých národních krajů v územích smíšených. V obecních zastupitelstvech, v nichž zasedají zástupci našich menšin, přezírána je naše národnost; na mnohých místech se nedbá ani v nejmenším nejzákladnějších zásad rovnoprávnosti. Úřady a státní orgány nestaví se na ochranu českého obyvatelstva v jeho životních zájmech, ba ani na ochranu republiky, její existence a jejího vývoje. Značná část úředníků státních nezná vůbec jazyka českého nebo ho užívá v míře naprosto nedostatečné, takže se naši krajané na úřadech českých vůbec nedokážou.

Němci byli při počátku republiky zrušeni. Ale když sežmali, že rozhodující úlohy české vyčerpávají svou energii ve věznění katolických Slováků, pronásledování sloven-

sko-katolického studentstva a v znásilnění lidoveckého dělnictva, nabýli kuráže velice pružné. Bývalý velký antimilitarista Klofáč místo energického zakročení proti veškoněmeckým intrikám pilně přemýšlí o zavedení branné povinnosti až do 50. roku. Socialisté čeští a slovenští stále těsněji se druzí k socialistům německým a maďarským — tedy k těm občanům, mezi nimiž plápolá zřejmě oheň nesmířitelného protičeského nacionalismu.

Nuže, Ivoové stateční, obraťte zrak svůj upřímně k dávné historii české a dobře se zamyslete, jak jste se vyvíjeli v minulosti, pravdivosti a skutečném vlastenectví proti klerikálnímu století čtrnáctému.

Karel IV. nepořádal parádních vlasteneckých schůzí. Nedráždil zbytečně Němců pronikavou keřklivskou písňkou. A přece hezky tle drobnou prací přivedl to k metě tak zářivé, že Němci sloužili českému živlu a znamenitě náš národ obohacovali. Obchodní politika Karlova byla tak důmyslná, že cizinci (zvláště Němci chťi nechtěi) platili obrovskou dividendu pokladnám českým.

A což ta jazyková nařízení Karlova? Na podobné výnosy budeme nyní ještě dlouho čekat. Ačkoli při začátku vlády Karlovy města byla většinou poněmčená, přikázal, že každý, kdo chce býti v městě konšelem, musí ovládat jazyk český. (Znalost německého jazyka k tomu úřadu přikazována nebyla.) Všechny pře na radnici nechtěi jsou souzeny česky. Kdo chce v Čechách přebývat, nechtěi své děti přidržuje k češtině. Očistný proces vyvíjel se bez křečovitých nacionálních záchvatů a bez vydržování celých kompanií nacionálních agentů. Města dříve německá zvláště ke konci vlády Karlovy valem se po-

češtovala. Karel také vymohl u stolce apoštolského a gener. opata řádu cisterciáckého, aby důležité hodnosti opatů byly v království obsazovány výhradně rytíři Čechy. Jaký respekt měla česká řeč tehdy daleko za hranicemi, patrně z toho, že v německé říši nevznikl žádný obranný odpor, když Karel nařídil, aby kurfiřti dávali své syny učiti jazyku českému. To mělo na zřeteli, že v tehdejší době státní český život tvořil sotva polovici obyvatelstva a že předsedám Brani-borská pod železo krále českého nabýli Němci ještě větší váhu. Ne — a při tom sama vláda byla v Praze tyčena se poskakování.

Nyní však československý život tvoří v naší republice silnou většinu. Naše pokrokoví a socialističtí rytíři, vzhůru meče! Jestliže jste ohrožováni velkopanský rty i nad statečným vlastenectvím sv. Václava, dokažte, že pro pouhý strach židovský nechcete zalézt až do sklepů. Ve XIV. století nehnuhá, praktická a výborně učená práce Karlova. Ve století XX. stát demokratický, v němž lid jest přímo přecpáván vlasteneckými deklamacemi. Nuže, nyní nastává generální zkouška, kdy máte dokumentovati, že vaše rytířství a váš státnický důmysl není pětkrát slabší než panovníka středověkého. Přímou trneme úzkostí, vidíme-li tak nápadnou ochotu ke kompromisům se zavilými nepřeteli republiky a češtví.

Ted' pochopuje každý nestranný pozorovatel, proč stíháno jedovatým inkoustem na diadém Otce vlasti. Vždyť záte doby Karlovy tak ostře osvěcuje nejasnost a ustrašenost moderních systů, kolčavek a zářků, kteří v rytířském postoji si libují jenom při slavnostech nebo za větrem.

Účet a pošt. spoř. v Praze č. 140278. Telefon č. 53.

Královéhradecká bankovní jednota
v Hradci Králové.

Příjmy vlně čest. Vklady na běžné účty.
Důl účelověkou i s běžných účtů platí ústav se svého.
Ověření pro zboží zabývá se
obstarováním a prodejem zboží, úpau, momentu a účtů
Chrástova 21. I. k. m. n.

Zatracuji vlastní dílo.

Ústřední deska Německo-německé soc. dem. rade »Vorwärts« dne 22. ledna kárá ostře obševické ponoukání k zlomyslným stávkám, požadování přerušené mzdy a k jiným ústředním. Kdyby př. vláda mlčky k tomu přihlížela, »nezasloužila by jiného, než by byla co nejdříve svržena. Tu musí být lito všech nejnešťastnějších prostředků, aby bylo odvráceno horší zlo.« »Vorwärts« sděle dále, že vláda zastavila celou řadu komunistických listů, uvěznila 400 násilnických šlíků a zavřela hatě, v nichž vznikla stávk a zlomyslná. »Vorwärts« praví dále: »Teď budou sypati na vládu nepochybně žaloby. Ale má vláda čekat, až se sřítne na dno až nezaměstnanost a nedostatečný dovoz stravin rozpoutají nejneuvěřitelnější boj všech roků všem a až země bude stržena do nejrvavější občanské války? Dnes se nejedná to, zda vláda obstojí, nýbrž o bytí a nebytí něho národa. Kdo v tak zoufalé situaci úgyně podkopává základ, na němž hospodárství spočívá, je zločincem, a jako s takovým nutno s ním zacházeti, bez ohledu na, v jakém je politickém táboru. O tom neúže býti řeči, že opatření vlády mají za úel, aby byla potlačena určité myšlenkovénutí. My sociální demokraté nesmíme dále sá se založenými rukama. Musíme strhnuti viněkem šknobů s očí a ukázati lidu jich zločinnost. Pomoc tak můžeme obstáti řed dějinami, protože neohlížejíce se na pořk z prava ani z leva, půjdeme svou cestou. ude-li výzvědný stv zpět, pak nebude m vlna vlády, nýbrž komunisté a jejich pomoci.«

Když vláda zastavila nedobro jedovaté sty »Reife Pajne« a »Frohneit«, odpověděl z to »Vorwärts«: »Vláda se nedotkne svodý názorů. Něco jiného však je, jestliže dnoutlivé listy počnou opouštěti politickou řenu a sestupují s voláním po násilnostech o ulice. Prvním úkolem vlády je ochrana oývateřtva. Vládní orgány provádějí to se braněmi proti elementům, které ze zločných instinktů nebo výstřední ideologie nálně ohrožují pořádek ve státě. Obrana neš se však omezuje na příčný boj, nýbrž ástí, aby se rozešli škody, kterou podvratné lementy tropí, co možná omezit, rozšířiti i na profylaxi. V tom se shodují všechny ruhy národa, které chtějí klid a pořádek. ylo by však přímo neodpuštělnou nedůledností a chybou, jež by se záhy krvavě omstila, kdyby se profylaxe zastavila před m, kteří znovu a znovu ženou masy na uli, ustavičně ženou do krvavé občanské války a otevřeně a nezakrytě vyzývají k násilostem — před tiskem komunistů a nezávislch. Nejde o to, potrestati nepřijemný list, ýbrž zabrániti, aby dále netekla dělnická rev, a nesvědomitým štváčkům, kteří od bezecného stolku nechali zfanatisované masy náti proti parlamentu, vzít možnost, aby řekroucením krvavých událostí z 13. ledna akryli svou vinu a vyvolali nová neštěstí.

Oběma ochranná lida, ochrana jistě »vyvoláka před každým, kdo chce potlačit argumenty nahradit násilím.«

Když pak zle duchy soc. demokracie nálně nyal zatracová? Právě ty, které sam vyvolala. Mraz ji drtí při pohledu na děnou tvář Medneinu, kterou sama vytvořila. Co si nevzpomíná na systematické pochlebování rudých agitátorů, kteří tak často vyráželi revoluční výkřiky? Modlařilo se v rudých listech soc. dem. dělnictvu napořád jako novověkému neomylnému a křesťanovězbožstvu.

Pokud se vědělo, že revoluční řeči jsou jen chytrým agitačním prostředkem a že vládní vojsko chrání i osobní bezpečnost svádců, potom kvetla popularita bezcharakterních štváčů, korumpujících povahu pracujících lidu bezcitně. Dělnictvu se mluvílo nepřetržitě o jeho právech a »zločinech« buržoá, ale nikoli o vzájemných povinnostech zaměstnanců. Když však jde o krky samých rudých vychovatelů, naráz pánové dostávají názory křesť. sociálů, kterým se dříve smáli. Nadto pak hrozí ještě nejtvrďší pěstí. Říšský ministr obrany Noske (soc. demokrat) prohlásil resolutně, že vláda nebude trpěti zločinných rejdů neodvislých soc. demokratů a komunistů; vyjádřil se, že sám bude vykonávati moc, jež mu jest svěřena, s největší rozhodností.

V tomto obratu je straškvá sebeobžaloba; vždyť přece páni hasí oheň, který sami vznítili. Zrazují před tváří celého světa zásady, v kterých utvřzovali lid po půl století. Tak dlouho lhavě slibovali, že světová revoluce dělnictva otevře ralské brány. Když však nastala, aby trhala se stromů zapovězených sladké plody, sami vůdcové stojí před vchodem s plamenným mečem. Vždyť vědí a vědí už dávno dobře, že ty sladké plody jsou vlastně prohnitá jablčka z okolí Mrtvého moře. Veliký a dlouholetý švindl prozrazen. Záci Marxovi zuby nehty se brání, aby lid neprovedl program hlásaný do všech důsledků.

A což české veřejné kolibistě? V Německu soc. demokraté aspoň se již přiznávají k osudným chybám a začínají s pokáním. V Čechách však Muna jest ošetřován a chráněn jako včelí královna. Kdo zplodil tohoto bolševika a jeho soudruhy? Prof. dr. Rádl v »Čes. Strážce« z 17. t. m. uznává, že marxismus jest v úpadku, ale proti opozičníkům Modráčkovi a Hradcovi píše: »Právě Modráčkovi, jenž tak dlouho působil ve straně soc. demokratické, by mělo býti jasno, jak válečné stanovisko této strany a bolševictví jest důsledkem programu strany a ne důsledkem všelijakých — Muňů.«

Tedy rudá materialistická výchova, při níž spolupůsobil dlouho sám Modráček, zplodila české bolševiky. Otcové jejich marně si umývali ruce. Již jest nejvyšší čas, aby takтика soc. demokratická v té přičině přiznala jasnou barvu.

mluvím všude pravdu. Měli jsme příčinu, bychom dokázali, že jsme se skutečně k Rakousku chovali způsobem neloyálním.« — Sám jsme se zmateriálovali. Nemáme pro zbudování nového státu toho nadšení, jaké jsme jevili pro rozbourání Rakouska. Vámi ve stranicích otráveno nadšení. Jest vidět plno škvávců, kteří namalíce žádné kvalifikace, sámi své politické stranictví, aby se dostali na místa nejodpovědnější. Vidí-li se to na vrchu, pak se neřvte, že to máte také děje i hospodárský život — i neobyčejně — ačkoli tu jde o záhy hmotné, zvrhne se, sáma-li trochu ideového, mravního podkladu. — Němci nebudou méně nebezpečnými, budeme-li jim my nadbíhat, budeme-li se souřovati za to, co oni nám po staletí dělali. My si děláme s Vídí cokoli, jakmile je na stroubí německá fanfára, vstává v Němci u nás, v Rakousku i Německu. Kdyby byli budovali Němci s námi tento stát společně, byli by u nás státním národem jako my. Když však řeči, že se s ním nikdy nesmí »dnes jim dávati atribut státního národa, to je něco, čemu nerozumím a nerozumím tomu tím spíše, že se přímo do duše stydím, že nemáme mužnosti a odvahy říci, že státním jazykem této republiky je jazyk československý a žádný jiný.« — My se musíme teprve k svobodě vychovávat.

O bankovním rozpočtu

ministr Sonntag podal 27. t. m. pozoruhodný výklad. Našemu státu hrozí výprodej a soustavné ochuzování tím, že cizina spekulálně nakupuje naše zboží. Republika se hemží agenty, kteří nakupují buď přímo nebo prostřednictvím společností a domácích exportních podniků. Nákup zboží však se děje většinou na slovo, bez vzorku. Nakupujeme drahé suroviny a výrobky prodáváme za babku. Dále zvyšuje se nepoměr mezd a platů k cenám zboží na domácím trhu. Musíme své zboží dostávat skutečné ceny světového trhu. Jen tak můžeme působiti na vstupu a stabilizaci kursu naší koruny.

Předloha o dávce z mýdla

a přírůstek na majetku podala vláda Národnímu sbornáždění. Co mělo býti stanoveno dávno dříve, než se začalo jednati o vyhlášení řeholnic, vyvlastnění kostelních pozemků a pod., to přichází teprve teď. Připomínáme, že katolický tisk důrazně odporučoval takovou dávku již před koncem války a zároveň podával velice praktické pokyny, jak dávku upravit, aby byla zcela spravedlivá. Teď, kdy židé vyvezli z republiky nejruznějšími úskoky celé miliardy, již taková dávka nevynese tolik, kolik vynášeti mohla v počátcích republiky.

Odměna chrty od státu

dne 25. t. m. bouřlivě požadovali radikální tábor lidu na Staroměstském náměstí pražském. Zároveň konána schůze »Střelce Velké Prahy, na níž bylo ostře kritizováno, proč zásada odměny není přijata do ústavní listy. — Tohle teď asi nejvíce potřebujeme. Každý uvážlivý politik nahlíží, jak jest potřebí aspoň částečného odměnění obyvateřtva republiky; zrovna tak ví každý, že nízký kurs české koruny nezavliví »křesťanové«, nýbrž židé. Také mizerná správa není vinou katolictva. Tedy jenom napřed rychle upravit věci nejdůležitější. Jestliže radikálové tečk buň do ložnic katolíků, kteří slouží republice svědomitě, kdy konečně hrdinové ohlásí odměnu od židovských kapitalů? Jen tedy předem odevěťte hrdinovi žid, tak ho je nejvíce třeba.

Politika.

Dr. Kramář

Je 23. t. m. v »Národ.« »Vorwärts« praví, že zbudování tohoto státu musí býti společnou věcí všech. Nedovedeme-li spojit své síly, pak tento stát zůstane věčně nedochůstern. Ale národ jest lepší než jeho strany; kládá si ve volbách pořádek. — V přičině obhajoby před rakouským soudem za války »sloužil«: »My jsme »sloužili« soudem, jak jsme byli povinni jako pravdomluvníci.

lidé. My jsme nikdy a nikde dříve nezapírali, že pracujeme pro mocné a slavné Rakousko, ale ovšem ne pro Rakousko Němců a Maďarů, nýbrž pro Rakousko spravedlivé ke všem, pro Rakousko všech národů. Nikdy jsem to nezapíral a nebudu zapírat. Já byt doje »sloužil« Rakouskem, což ti všichni pánové, kteří mýslí, že na to mají patent. A když mě obviňovali, že jsem lhal a že jsem »sloužil« Rakousku, bylo mi povinností, bych řekl, »povídal jsem nepravdu a nepřetvářal se

a jeho soudruhů znova maďarská vláda po-
dá. Vznáš se proti těmto bolševickým žalobám
pro zločin zosnování, eventuálně účasti
vraždy ve 231 případech, dále pro šestná-
cteronásobný zločin zosnování loupeže, že-
steronásobný zločin krádeže a mnohoná-
sobný zločin trvalého odcizení peněz. Jakmile
ti židovští zločincové ocitnou se před sou-
dem, socialistické listy začnou znovu oti-
skovati protestní prohlášení. Nejloučtější o-
povise v socialistickém tisku zabouřila, když
má být v Maďarsku popraven několikná-
sobný židovský vrah.

Dr. Soukup

republice musí být zákonem, co schválí
přítel. To by si však měli předem pama-
tovat, že demokracie, kteří teprve zbavují
křesťanské dělnictvo práce proti platnému
zákonu, kteří nechťají své schůze oznamo-
vat veřejnosti, kteří přední akt konstitu-
ce atd. Také by vlastně skutečné češství
znamenalo, kdyby většina národa hodovala Mu-
novi. Přes to však Měnovci zcela otevřeně
prohlašují, že chtějí vnutit zvlášť své dikta-
tury většině. Většina obyvatelstva této re-
publiky jest pro vyučování náboženství a po-
nechání křesťů ve školách. Vzpomeňme jenom
na milion protestních podpisů. Ale taktika
Habrmannova ministerstva směřuje zřejmě
proti vůli většiny. Není skutečně demokratic-
ká, když tak despoticky poroučí men-
šinu; takový stát podobá se spíše káznici než
společnosti spravované skutečnou vůlí lidu.
— Dle Soukupa ten, kdo v republice odírá
občany, ten je volební. Dobře. Ale
byť dr. Housar podbíchoval vojsko k nepo-
dobnosti, to už bylo v zájmu upevnění re-
publiky. Bolševici sice na
Zolín schůzi, kde soc. demokrat Brodecký

vyzýval horníky, železn. zřízence a státní i
obecní zaměstnance, aby vytvořili trojhelmský
který by měl celou republiku v hrsti. Nevy-
hoví-li vláda tomuto trojhelmskému, pak začne
pracovati na svou pěst. Tak se houká v době,
kdy přece socialisté stejně ve vládě rozho-
dnají. Největší počet zrádných bolševiků jest
ve straně soc. demokratické. A jest přímo
žádné, že lidé vyřikující veřejně převraty
jak politické tak sociální chodí na svobodě s
hlavou pyšně vztýčenou, zatím co hlilinka již
točik měsíců sedí. — Dr. Soukup řekl, že už
jest nejvyšší čas zjednotit na drahách pořá-
dek. Ale kdo pak to má v moci? Úředníci
strašných nepořádků nezavíhají; za to však
právě příslušníci socialistického bloku. Ne-
dovede-li soc. demokracie udělati pořádek
ani ve vlastních řadách ani v dopravě, jak
chce pak obrodit celou republiku?

Volby v Maďarsku

konány v neděli a v pondělí. Jsou výstraž-
ným dokumentem, jaká jest konečná výsled-
nice střeštěného, krvavého a lupičského bol-
ševismu. Nenávisť proti zlosynům, kteří na-
páchali přes 5000 justičních vražd a kavalír-
sky žili z potu práce občanstva pokojného,
kypěla silně i při volbách do parlamentu.
Vláda židovstva a zkorumpované šlechty,
jež mu přislubovala, již se tak hned neobno-
ví. Zvítězily živly, jež dávají přednost křes-
ťanskému názoru světovému před chladným
židovským materialismem. Tím neříkáme, že
by bylo zvítězilo čisté křesťanství nad mo-
derním pohanstvím. Volební taktika živlů
představujících silnou většinu v národě byla
zbytečně zase »maďarská«. Nekřesťanský
nacionální žovismus hárá v srdcích i ny-
nějších vítězů. Ale volby učinily přece jen
značný krok k očištění poměrů brozně próhni-
lých. Na venkově prošli vesměs kandidáti
křesťansko-národ. sdružení a maloročníků,
takže parlament bude mít výslovně křesťan-
ský a agrární ráz.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

O české umění výtvarné velice se zajímá
šlechtitný generál Pellá. Navštívuje české ma-
lře. Dal podnět k uspořádání výstavy čes-
kého umění a národopisu v Paříži. — Na se-
verní točnu chce uspořádati Američan Simon
Lake výpravu ponorkou zvlášť upravenou;
nový typ ponorky může při vyplutí nad hla-
dinou prorazit i led 2 dm silný. Bude prý
možno podplouti i polární kry. — V pondělí
pozorovány na slunci dvě velké skupiny
slvrn. Skupina blíže rovníku jest silně roz-
lehla a lze ji spatřiti snadno divadelním ku-
kátkem. — O stáří měsíce a »předpotopické
ještěrů otiskují »Nár. listy« sdělení američ-
kého astronoma Pickeringa. Na ohladnoucí
zemí vytvořila se prý kůra před miliardou a
200 miliony let. Ale — George Darwin vy-
početl, že stáří měsíce obnáší méně než 60
milionů let. Tudíž Pickering soudí, že hmota
měsíce opustila zemi v dávné době prvně
mávaná, ale kroužila po dlouhé věky ko-
lema země v podobě mraku malých úlomků.
V. této době byl by účinek oné hmoty na
přiliv i odliv moře, který, jak známo, rychlost
otáčení země zmenšuje (což vedlo G. Dar-
wina k jeho výpočtu), nepatrný a země by
po dlouhou dobu zachovávala svou původní
rotaci asi čtyř hodin. (Machem větší Jupiter,
žhavý a poloteplý, na němž dosud neví-
me, otáčí se kolem své osy asi za 10 ho-
din.) Gravitace — přitažlivost země — v
trapech byla by značně redukována svou os-
laběnou. Prof. Pickering se snaží vysvětliti
tím existenci obrovských plazů, jako Atlan-
tosaurus a Diplodocus, i faktum, že tak těžcí

plazi, jako Pterodactylové, měli sílu létat.
Vyslovuje názor, že se měsíc konsolidoval
(ztluhl) z mraku fragmentů uprostřed kříd-
ové periody a cituje geologické autority, die
něchž v této epoše moře vniklo hluboko do
pevnin i panovala ohromná činnost vulkanic-
ká, což přispívá velkým přílivům, které mu-
sel měsíc zvednouti, když byl tak blízko ze-
mě. Tato epocha by dosti dobře souhlasila
s odhadem G. Darwinovým o stáří měsíce,
datujeme-li ho od jeho konsolidace a ne od
doby, kdy opustil zemi. . . Tu se ozve znovu
myšlenka: Theorie a jen theorie, domněnka!
Nejvíce se různí badatelé v odhadu stáří lid-
stva, celé země, slunce. Tu se hází statistci
a miliony let jako třískami. Český učenec
Hrdlička v Americe různě ty tisíce let při
blížším ohledání prastarých lebek silně zre-
dukoval. Za nějaký čas uslyšíme zase korek-
tury domněnek Pickeringových. — Universi-
ta v St. Andrews ve Skotsku vypsala znač-
nou cenu na thema: Duchovní obrození jako
základ obnovy světa. K soutěži vyzývá pře-
devším studenty universit anglických, pak
dělníky a vojáky, kteří prožili světovou vál-
ku. Pro první i druhé stanoví cenu 25 šterlin-
ků. Pro učence kteréhokoli národa vypisuje
cenu 200 šterlinků. Sekretář university pan
Barnet zašle bližší podmínky konkursu, jež
má být 1. března 1920. — V »Aristotelově«
časopise přednášel koncem p. r. Dean Inge o
neoplatismu a nesmrtnosti lidské duše. Hlav-
ní myšlenky jeho jsou: Platonská nauka o
nesmrtnosti spočívá v neodvislosti duchov-
ního světa. Svět duchovní není svět neusku-

tečnických ideálů oproti reálnému světu fakt
nesprávných, nýbrž napesk svět reálný,
o němž máme pravé, třeba neúplné poznání
vzhledem k světu obecných zkušeností, jenž
právě ve svém celku jest ireálný. Není světa
odpovídajícího obecným našim zkušenostem.
Přirozenost rozhoduje, jaké řady vibrací mů-
žeme slyšeti a viděti, jaké fakty můžeme po-
znati a si pamatovati a jest to prodloužení a
pokračování tohoto »středního člena«, po
němž toužíme často zcela dětsky. To, co
jest v něm skutečného, to jest myšlení Boží,
změněné v zákon životní. Ježto duše jest o-
byvatelem světa věčného, můžeme, chceme-li,
»býti věčnými v běhu času«, ačkoli pro vět-
šinu z nás svět nejvyšší jest nejasný, změ-
něný. Pro Platonovce jest spása jedině v o-
svobození ze světa stínů a polopravd. —
Jak pokračuje podpora opravdového umění
na místech opravdu zodpovědných, k tomu
výmluvný obrázek přináší 3. číslo »Národa«.
J. Bartoš tam o »Návratu mládí«, provedeném
na vinohradském divadle, praví toto: »Návrat
mládí« jest jen a jen dokumentem, který nám
ukazuje, jak hluboko může poklesnouti národ-
ní kultura a jak daleko může si u nás troufati
vlastenecká nestoudnost. . . To, co hraje se
dnes ve vinohradském divadle, je křiklavý
patriotický mumral; před ním otřáse se oš-
klivostí a zardívá se studem. Všecko do-
jímavé a vznešené z nedávných národních
úzkostí a nadějí, všecko hrdinské z osvobo-
zenských našich bojů všechny rozehvívající
vzpomínky jsou tu házeny do hlediště jako
krvavá sousta šamgam do zvěřince. Není tu
tklivého smutku, jebož by nebylo operetně
zneužito, není krásného rozehvívání, jež by
nebylo zpitvořeno v posměchu, není nevin-
né velikosti, jež by tu nebyla sirkusové an-
žena. . . Ale naše slova nebyla by úplně, kdy-
bychom závěrem neopomněli se o oficiální saši
kritice, která, až na vzácné výjimky, nejen
neprotestovala proti vlastenecké této ohav-
nosti, nýbrž použila jí k rehabilitaci jejího
autora a někde dokonce rozehvívala se v nad-
šení. Té kritice důleho řeci otupěle: Ztratila
buď soudnost nebo vědomí kulturní zodpo-
vědnosti.

Právě vyšel 22. svazek
»Knihovny obnovy«
s úvahou populárního spisovatele
Em. Žáka:

Volná myšlenka.

(Několik kritických hládek k vyjádření
pojmu.)
Stran 34, cena K 1.60, s pošt. K 1.70.
Zašlá
Drukt. knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové.

Sociální obzor.

Ze západ marxistické levice čel. soc. dem.
strany. Na zastaralých představách a plánech, jež
praktický, vývoj lidské společnosti tak výmluvně
přehodnává, lži část soc. demokratů hovořících
než kterákoliv společnost lids. Marxistická levice
upravuje v »Právu lidu« dne 23. ledna základy
svého programu.
Čestí marxisté tedy přímo jiné praví: »Ve
světě prohlášení v konferenci zastupitelstva stra-
ny dne 3. října t. r. uvedli jsme řadu faktů, která
dokazují nesporně a zřejmě, že vedení strany a
poslanecká frakce od základních směrnic a metod

tohoto programu povážlivě se odchýlily. Nebýt, avšak neodvratným důsledkem toho jest ochabnutí a nedůvěra širokých vrstev hnutí národního ke straně, že splní svůj historický úkol, pro nějž jest zbudována. Nyní při rozvratu (?) světového kapitalismu má proletariát splnit svou historickou úlohu.

Má se odstranit výroba soukromo-kapitalistická, která se nahradí výrobou a hospodářstvím kolektivistickým. Socialisaci může uskutečnit pouze třída dělnická. Předpokladem socialisace však jest převzetí moci ve státě.

Boj proletariátu o moc ve státě nemůže být veden pouze dosavadními jeho organizacemi. Jest tu zapotřebí soustavy dělnických rad. U nás revoluční tvoření dělnických rad následkem speciálních poměrů se opožďuje; dostaví se však nevyhnutelně právě tak, jako ve státech ostatních. Revoluční funkce dělnických rad byla již Marxem ve světle zkušeností parížské komuny pochopena, vysvětlena a jako nezbytný prostředek vlády proletariátu uznána. Zásadu o diktatuře rad považuje soc. dem. levice za nedotknutelnou. Diktatura proletariátu jest jedinou myslitelnou formou dobytí a ovládnutí politické moci ve státě v době přechodní a stává se neodvratnou, když veškeré cesty a prostředky kapitalistické společnosti selhaly. Dalším postupem revoluce stane se diktatura proletariátu společnou a jednotnou zbraní evropského socialismu.

V poselství dle dělnických komitů strany se praví: »Buduží usilujeme o to, aby v příštím parlamentě vytvořena byla společná socialistická frakce poslanecká se zástupci ostatních národností, které obývají republiku Československou, ovšem že na těch zásadách a směrnicích, jak tuto vyslovily, na účelem společného postupu proti buržoazii v parlamentě a ve státě.

Nutnou je internacionální činnost, akce, která by byla výkonným orgánem revolučního proletariátu celého světa. Jejím členy mohou být jediné strany, které, vzdávce se socialismu s buržoazií ve vlastním státě, dávají záruku, že mezinárodní soumracenství na všech okrajích dodrží a v kritických okamžicích neoklamou. Dnes vidíme silné začátky této organizace ve třetí internacionále (moskevské), jejíž směrnicí odpovídá úkolům proletariátu v době přechodní. Budeme se domáhati toho, aby Československá strana socialistická, ať změnila svoji dnešní taktiku, stala se jejím členem

a dalšího budování internacionály činn se účastnila.

Poněvadž armáda jest dosud výkonným orgánem diktatury buržoazie v politice zahraniční i vnitřní, budíž v parlamentě zdůrazňována starý náš demokratický a socialistický požadavek, aby militarismus úplně byl zrušen. Proti zahraničím i vnitřním nepřítelům republiky socialistické bude v případě potřeby jediným prostředkem ozbrojení proletariátu. Milice, starý to prostředek revolucí národních, stala se vývojem poměrů jenom zástěrkou vojenské diktatury buržoazie, která si vhodné orgány jak v důstojnictvu, tak v prostém mužstvu vybírá a nepohodlné, socialisticky revoluční živly vylučuje, mužstvo duchem zpátečnickým a protirevolučním vychovává a tak ve skutečnosti ve starém zpátečnickém militarismu pokračuje.

Tedy liberálové mají příležitost k přemýšlení, nať se mají těšiti. Kdyby v nejširších vrstvách českého lidu byl povně zakořeněn světový názor křesťanský, bolševictví by rozhodně nezdvihalo své hlavy tak hrůš. Ale pokročilí závodí se soc. demokraty v podrání křesťanského katechismu, ačkoli vidí zřetelně, že takhle bolševictví přibírá největších síl. Nenapravitelně teprve velká katastrofa přivede k rozumu.

Všem pásmům zaměstnavatelů. Ministerstvem Národní obrany zřízen byl pro severovýchodní Čechy »Vojenský referát pro sprostředkování zaměstnání demob. vojáků při zeměské centrále práce v Hradci Králové«, který má za úkol sprostředkování zaměstnání vojáků, čekajících na demobilisaci. V záznamech již zbývali jen: Natěrači 4, obrvnická 6, obchodních příručí 30, lezníků 12, rolníků 6, sedláků 2, soustružníci 3, skladníci 2, sluhů 9, tkalců 13, truhlářů 3, tesarů 3, topičů 3, úředníků 26, výpravců 3, pokrývači 3, zámečnická 18, zedníků 11, zahradníků 5, barvů 1, bednáři 1, čalouníci 1, číšníci 7, cestující 1, dělníci 47, fotografové 2, hostiči 7, horníci 1, hodinaři 2, kováři 6, kořich 13, kováři 3, kovodělníci 1, knihaři 1, kováři 2, kováři 1, malíři pokojů 3, malíři skla 3, mechanici 3. Uvedené síly jsou poctiví, řádní řemeslníci a dělníci, jejich umístěním bude přehledeno jak jim tak republice. Nabídky míst řádně buď telefonicky (č. tel. 46) neb písemně na Voj. referát pro sprostředkování zaměstnání demobilisovaných vojáků při zeměské centrále práce v Hradci Králové.

Jak obchodní politické strany. Posl. Petrovický dne 27. t. m. v Nár. shromáždění konstatoval, jak jsou základem centrální organizace konsumních spolků u tukové ústředny. Jednota malozemědělských a hospodářských družstev (která náleží čs. socialistům) je dlužna tukovému ústavu 2,600,000 K a za celou dobu od 14. srpna zaplatila jen 7700 K za vejce. Konsumní ústředna obchoduje penězi, které se měly odvést stádu. Soc. demokratická Velkonárodní společnost konsumních družstev je dlužna tukovému ústavu 22 a půl milionu korun. Německá soc. dem. nákupna dluhuje 6,600,000 K. — Inu, 4% cizího krev neteče. Také výrazné okřídlení, jak mohutná síla a furie socialistů. V těch křilonech jest plno dřiny a potu katolického obyvatelstva. Trpěla by vláda tak vyložený výdělečný šlendrián straně lidové?

XVI. řádná valná hromada Všeobecné úvěrní společnosti

K. S. S. T. C.

v Hradci Králové,

koná se dne 2. února 1920 o 9. hodině
dopolední v místnostech společnosti
čp. 288.

Pořad jednání:

1. Zpráva účetní za r. 1919.
2. Zpráva rady dozorčí.
3. Návrh na rozdělení čistého zisku a dividendy.
4. Volba tří členů rady dozorčí.
5. Volné návrhy.

Bilance společnosti vzneseno k 31. pros. 1919
při vlastních rezervních fondech Kč 61.100.—
člens. podílech Kč 73.420.—, čistý zisk Kč 20.704.20

Rozmanitost.

V pásmách obcí Hradce u Václava počala se 21. t. m. sesouvat v bočním údolí ve středě vesnice půda, až se svezla do údolí celá stráž, na které jest 20 pasek. Hroší pasy proběhly se do země úplně. Věkové stromy vyrvány s kořeny, obydlí zapadla. Škoda jest obrovská. — Die »Práva lidu« vyhláší vlastnictví národní demokracie takto: Český a německý průmyslový kapitál a banky ovšem drží se též spolu povně a čestí předací národní demokracie dají svou firmu německo-židovské Pražské železářské společnosti i jiným podnikům německého kapitálu. — Za války ve Švýcarsku našlo útulek 29.000 židů (nejvíce Italů). — Volby v naší republice konají se budou až koncem března nebo počátkem dubna. Agrárně-socialistická vláda nepřevládá ústavu listinu ani ve vlastním táboře ani s opozičními stranami. Projednání ústavy pod vedením senátu dra Meissnera se více trapně. Proto i odklad voleb. — Organ katol. Slováků »Slovák« vyběhne již jako deník a týdeník. — V Sardicku byl slaven svého úřadu socialistický starosta, předseda zpronevěřil 1500 K strotěch peněz. — Soc. demokraté dále hájí centrály, v nichž tolik chytří židů našlo zaopatření. Ale mezi agrárníky již trpělivost praská. Na přerovském sjezdu postavil se agrárníci do centrály a prohlásili, že nedají věřit na příští sjezdy sňazet. Agrárníci převzali v celém rozsahu program Katol. spolku čs. zemědělců, prohlásivší na celé řadě schůzí a porad. »Všeobecné soc. dem. Rovnost.« — Jak lze vidět zpráva agrárníků, že když teď chybí dělníci, jsou socialističtí programy mrtvá píseň. Vídeňská strana socialistů své věci již nechce

Národohospodářská hlídka.

Opravená hospodářská politika soc. demokracie německé. Zatím co jiné marxistické strany ještě matou statisíce hlav, sami ruští bolševici hledí uniknouti temným propastem obnovením některých starých řádů. Socialističtí ministrů se domnívají, aby zachránili národ před katastrofou, zhoubou, již nyní počínají prohlašovat, že výška platu za práci musí být stanovena individuálně, dle schopnosti a přiležitostných dělníků.

Lenoši jsou v socialistickém Německu vyprováděni z práce; užije se proti nim ostrých kriminálních prostředků. Ministerstvo železnic ve státní smlouvě s vládou zavázalo 13 velkých dílen, kde dělníci pracovali slabě; tito byli propuštěni z práce. (Železniční správa po demobilisaci rozmnožila počet dělníků ze 70.300 na 160.000. Ale tento obrovský počet ani nebyl s to, aby dal do pořádku poškozený železniční materiál. Již bylo obava, že lokomotiv bude čím dále méně. Nepomohly ani dozorčí orgány ani přátelské konference s odborovými organizacemi; naopak dělnictvo stálo k pasivní rezistenci.

Vláda hodlá prácechytivé dělnictvo hájit a chce, aby práci řídili zase jako dříve. Výlopec z dílen ony živly, které dělnictvu práci znemožňují a pracovní hodiny pokládají za odpočinek, aby pak dělníkům svých porcí

činili tím vydatnější konkurenci mimo pracovní dobu.

Dřiny budou znovu otevřeny pouze dělníkům, kteří se uvolí pracovat od kusu. Tedy železniční správa zavádí práci akordní.

Tak se brání sami rozumní socialisté proti záhubě, která by se stala při zastaralé komunistické taktice zcela jistou.

Kdo vlastně vede hospodářskou politiku? Posl. Fr. Zeměná začala na základě jakési statistiky dokazovat, že německí agrárníci odvádějí předepsané kontingenty svědomitěji než čeští. Ministr Prášek však sdělil, že již odvedeno 57 procent; v rychlejším tempu jest rohlíctvo zdržováno tím, že mu nebylo dodáno 10.000 vagonů uhlí, potřebného k mláčení. Ministr pravil: »Kdo dělal ten kontingent, kdo odhadoval tu sklizeň? Já nevím, já jsem se vůbec nedověděl jako ministr zemědělství, že se odhaduje sklizeň, abych bral na tom účast se svými zástupci... za ten kontingent neberu žádné záruky.« — Ten p. ministr se neinformoval ani o tak důležité práci obilního úřadu (kde tolik potřebných existencí i židovských našlo výhodné zaměstnání). Tolik musíme říci, že ministra zemědělství nemá republika jen pro reprezentaci a že nevyhláší strážce zemědělské výroby rozhodně má o cestách a nařízeních obilního úřadu vědět podrobně.

pracovat. To nedělala. Ina ovšem, to nebylo ještě před volbami. — Ve vládních stranách je svornost tak velká jako mezi kořavkami a jestřáby, ačkoliv přece předáci stran vědí, co to pro republiku znamená, když-li autorita vlády v národě má bod mrazu. «Právo lidu» staví se proti mluvitelskému brannému zákonu Klofáčova a tvrdí, že ne Mára, ale Klofáč patří na lavici obžalovaných pro zločin proti branné moci. Čítaje řeč místopředsedy na oficiální slavnosti v Bratislavě, v níž se pravilo, že neúspěch čs. armády proti maďarským bolševikům měl příčinu v nedostatečném vyzbrojení a vyzbrojení mužstva a špatném vedení, a říká se: «Kdo zavinil, že na Slovensku byl dříve bez vědomí ústavně zodpovědných činitelů rozkaz k přetvoření demarkační čáry, na něž maďarská komunisté odpovídají vpádem na Slovensko? Klofáč nebo Mára? Kdo zavinil, že tu bylo málo vojska, nedostatečně vyzbrojeného? Klofáč nebo Mára? Kdo zavinil, že velitelé našeho vojska na Slovensku byli neteční v době vpádu? Klofáč nebo Mára? Kdo dosadil na Slovensko velitele, kteří dle tvrzení ministra Šrobára činili vojsko naše neschopné obrany? Klofáč nebo Mára?» — V Nář. shromáždění byl podán návrh zákona na postátnění konservative brněnské. — Židům vede se u nás pod štítem «sociálně-demokratických» hesel stále lépe. Prý se velkostatky rozdělí lidu. Zatím však novinami letí zpráva skoro neuvěřitelná, že velkostatky Chroustovice, zahrady kašleti Thura-Taxisovi, byl pronajat starému nájemci J. Mandlovi na 20 roků. To snad proto, že tenhle občan bude sám chodit za pluhem, a motykou, lopatou a hráběmi? — Dle pověstného radikála dra Bočka je národní stát — fikce; prý naše republika není státem národním, nýbrž národnostním. Zkrátka šlika se zhrubla v bolševického kapra, který při skonu vyposílá poslední bublinku. — Dne 5. a 6. ledna konal se v Praze sjezd židovských obecních starších a důvěrníků národ. židovských korporací z celého našeho státu. Usnesl se, sdělovati se volem aktivně a sjednotiti za tím účelem neširší vrstvy židovstva. (Teď už židé nepotřebují říkat: «Nám Čechům se nemůže nic stát.» Zlatý kov jejich oslnil tak, že mohou volati: «Nestane se nic tomu, kdo bude židovstvu postahovati.») Sjezd také protestoval prudce proti příkrmé stíhání židů v Uhách. Když však bolševičtí židé tam vraždili řady křesťanů a když řádili proti Slovákům, zůstalo humanitní srdce židovstva nad republiku klidno. — Na schůzi čsl. soudců dne 18. t. m. v Praze prohlásil vrch. rada dr. Nebeský, že všechny soudy jsou pracemi přetíženy nesnesitelně. Rada Mareš stýskal, že vídeňský vzduch i duch se přestěhoval z Rakouska do naší republiky; v soudcovském státu jsou německé bloky dále před českými. Rada Jelínek z Brna konstatoval, že trestní soud tam potřebuje 24 vyšetřovatelů soudců, ale má jich jen 10; ti pracují ve dne v noci, ale nelze jim materiálně řádně smoci. Ministerstvo spravedlnosti bylo ostře kritizováno, že se o soudcovský stav nemálo stará. Bylo konstatováno s roztrpčením, že do oné schůze nevyzvalo žádného zástupce. — V poslední době «Noue Freie Presse» přináší nápadně četné inzeráty, v nichž se nabízejí nejvyšší ceny za brilanty, zlato, perly, stříbrné přebory atd. To už se nas «adon» čeká. Židé vřelky před náčelným mrazitým finančním převratem rychle zahupají hodnoty opravdu cenné a křesťanům ponechají potěšitelné papírky. — V «Globe» článek Fr. Masson praví, že bolševictví může být počátkem křesťanské bezpečnosti k potlačování křesťanství. Prý hlavně původem ruské revoluce jest Totální svými stíra-
vším kritizantem osvobodit.

ELIŠKA
Adaptace
přijímá vstupy od 1. 1. do doby vyprodání
přijímá vstupy od 1. 1. do doby vyprodání
přijímá vstupy od 1. 1. do doby vyprodání

Cirkevní obzor.

Československé katolické velenosti! Na posvěceném Velehradě, místě každému Slovanu dráhem a svatým, založen byl r. 1916 Ústav sv. Cyrila a Metoděje. Účelem jeho jest vzdělávati a vyzobováti bohy, kteří by se chtěli věnovati apoštolskému (misionářskému) působení u národů slovanských. Potřebují-li totiž vzhledem k ozbrojení vymoženostmi moderní vědy, zocelenou povahou a hlavně silnou, účinnou věrou, kteří by mohli láskou ke Kristu a k Slovanstvu, chceme, aby takovito mužové hlásáním pravdy víry a všestrannou kněžskou činností hájili, upovíchovali a rozšiřovali náboženské přesvědčení a všech národů slovanských. Takové muže chce s pomocí Boží vychovávat Ústav sv. Cyrila a Metoděje. Velehradský ústav založili a vedou OO. Tovaryšstva Ježíšova z provincie československé. Papežský ústav sv. Cyrila a Metoděje má letošního školního roku ve 4 třídách 41 žáků. Z nich 39 je národností české a 2 slovenské. Finance ústavu většinou zatíženi nesmesou. Vždyť i tento skrovný počet žáků předpokládá v nynějších poměrech neuvěřitelné téměř oběti. Každý žák platí ročně jen 600 K. A někteří ani tolik nemohou. Za tento peníz dostává stravu a celé zaopatření. Ze správy ústavu s tímto platem nevystačí, je každému jasné zřejmo. Zvýšiti jej není nikterak možno; žáci jsou převážnou většinou synkové lidí chudých. Bohatí se nehlásí a hlásí-li se, nemají potřebných schopností. Proto prosíme smměně, aby si na náš ústav vzpomněli ti, jež Bůh obdařil statky hmotnými a kteří hledají způsobu, jak by jich co nejlépe použili. Naše katol. spolky, organizace a Mariánské družiny žádáme vřemně, aby při vhodných příležitostech pamatovali sbírkami na náš ústav a věnovali mu výměšek nějaké slavnosti. Dřst. duchovenstvo prosíme, aby na tento veleúctěšný podnik pro obnovu katol. života u národů slovanských laskavě uprosňovalo věřící v kostele, ve spolkách, ve školách. Katolíci jiných národů rozvinuť obsáhlou činnost pro misie záměstské a doznávají, že z této činnosti náležitě vzešel nemalý prospěch i náboženského života lidu doma.

My čeští katolíci potřebujeme především misie doma, aby národ nestonal v moři moderního pohoství; pak čekají nás velké úkoly misijní na slovanském Východě. A této misijní činnosti mají se věnovati žáci Papežského ústavu velehradského. Šlechtným dobrodincům děkujeme již předem. Velehradě jak při Nejsv. oběti, tak také při modlitbách žáků ústavu. Ale nade vše náležitě bude srdce jejich blahým vědomím, že vykonali skutek bohatý, kterého Pán nenechá bez odměny. — Správa Papežského ústavu sv. Cyrila a Metoděje pro misie slovanské na posv. Velehradě.

Osobní právy. Vyznamenání a jmenování pp.: Ferd. Andrlíček, farář v Bělém Újezdě a Václav Hnězda, farář ve Vamberku, jmenování os. děkan; Frant. Kubánek, bisk. vikar, sekretář, děkan v Rychnově n. Kn., jmenován bisk. notářem; Jos. Pohl, farář v Líberku, obdržel expositorium canonice; Jos. Rössler, farář v Solnici a Jan Novohradský, farář v Čermkovicích, obdržel ordinariát pochvatu. — Kanonická investitura: p. Josef Težín, administr. v České Třebové, děkanem tamtéž. — Ustanovení pp.: Jos. Rumber, administr. ve Velké Úpě administrátorem ve Schwarzentale, P. Bohumír Meth. Mastný, O. Praem., I. kaplanem v Humpolci, Jos. Šorm, polní kurát, II. kaplanem v Novém Bydžově, Frant. Šíp, administrátor v Pouchově, administrátorem v Bystrém a Nov. Město n. M., Tomáš Pokorný, administr. in spirit. v Běronicích, zat. kaplanem v Solopiskách, Dr. Václav Michálek, polní kurát, kaplanem v Brandyse n. O.

Záložna v Hradci Králové,
společnost s ručením omezeným
Československé nájemní.
Vklady na
kašinky: 3
Půjčky. - Úvěry osobní
a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.
Vadla. - Ekompť účtů a směn.

Československá strana lidová.

Manifestační sjezd Orla v Brně byl velkolepým povzbuzením k dalšímu bujarému rozmachu. Do čestného předsednictva zvoleni i členové americké mise Dostál a Nakala, Pirc z Lublaně a učitel Mencí za Svaz Orla v Čechách. Po vzletné řeči Dostálově Slovák Raška pravil: «Co pravý Slovák, to Orel.» Pirc konstatoval, že mezi Sloviny jest Orel početně silnější než Sokol; nyní savázané styky v Chorvatsku, kde se myšlenka orléská nímá také. Zve srdečně na sjezd Orelstva do Mariboru, kamž přibudou i katolíti gymnastové francouzští a belgičtí. Uhlířova z Vídně thmočil pozdravy větve české na Dunaji. Mencí konstatoval, že v sever. Čechách hnutí orléské silně roste; bude tam brzy 100 jednot. Dr. Josef Kratochvíl pozdravil sjezd jménem české inteligence a přemluvil o ideovém podkladě orléského hnutí. Starostaj Šrámek vyjádřil krásný rozkvět Orla a prohlásil, že se navázal styky i s Chorvaty. Politky a katolickými gymnasty francouzskými. Co jest proudy na Slovensku republiky pokazily, to zásluhou Orelstva bylo aspoň částečně napraveno. Financí orléské povaz se vřelně dále. — Účast na sjezdu byla velká, nadšení po každé z čtených řečí se stupňovalo. Jen tedy dále a výše!

V Záhřebi a. l. dne 2. února o 3. hodině odp. v hostinci «Na velké» přednášel člen amerického poselstva p. V. F. Jelínek, rodák kozybnický, «O činnosti amerických katolíků českých za války». Po něm o poměrech současných promluvil kaplan Mikulášek v. p. Jan Rohleder.

«Věrný rovník Orla československého. Moravský Orel má loni 90 organizací.» Po sjezdu v Brně původně, která zvlášť závažná byla pro...

se uplatnila na Slovensku, tábor orléský vzrostl nádherně. Z 90 organizací vyrostlo 276 organizací, z toho na Moravě 207, ve Slezsku 12, ve Vídni 5, na Slovensku 52. Silné, velké a bujaré jsou zejména jednoty slovenské; některé čítají až 1000 členů. Organizace orléská rostla v r. 1919 do šíře tak rychle, že nebylo kolikrát ani možno, aby ji ústředí rychle a řádně obsáhlo. Těleso venku rostlo spěšnějším tempem než budování ústředí. Než materiál, který přinesl rok 1919, bude možno v ústředí dopodrobna propracovati a zceliti, bude to státi mnoho námahy. Ale existence toho všeho plní radostnou pýchou a nadšeným odhodláním. Z 12.000 členů vzrostl na 40.000.

Výkonný výbor Čsl. strany lidové konal schůzi dne 22. t. m., na níž probíral otázky organizační a politické. Pro veřejnost jest určena zpráva, která zní: Širší výk. výbor Čsl. str. 18. jednání na své schůzi 22. ledna máno kře též o nábožensko-politických poměrech v Československé republice. Vzhledem k možným následkům jak pro národní politiku vnitřní, tak i zahraniční odnáme pokus o sňázání samostatné činnosti československé. Současně však výkonný výbor prohlásuje k usazení biskupské konference, že výkonný výbor Čsl. str. 18. kře posílá i kře duchovenstva lidové strany učinily vřelky silné kroky, aby legitimní reformní požadavky duchovenstva byly oduševněny. Čsl. strana kře, která není stranou konfesionální, nýbrž politickou stranou vřelého boje za národní a sociální práva, učinila vřelky silné kroky, aby legitimní reformní požadavky duchovenstva byly oduševněny.

správa časopisu „Bohemia“, jako by se samy-
šleka stveření společného klubu posnacků nové
strany a katolickými posnacki svých národností v
přátel N. S., nezakládá se vůbec na pravdě.

Zprávy místní a z kraje.

Česká veřejnost. Přednášeti bude v Litomyšli a okolí 1. a 2. února. Dále v následujících dnech mládež únor: v Čeravě 4., ve Vlastarších 5., v Rychnově 8., v Kostelci 9., v Jablonci 11., v Nekoři 12., v Novém Bydčově 15., v Hlasečích 16., v Chomutovicích 17., v Jihlávě 18., v Hořicích 22., v Jihlavě 24., v Semilech 25., v Železném Brodě 26., v Tarnově 27., v Čáslavě 29. -- V březnu v následujících dnech: v Opatově Jeníkově 2., v Ledči 4., v Přibylavě 5. Kdy bude přednášeti v Jevíčku (na Moravě) a v okolí, v Mladé Vůli a v Hlíně, sčítám později. S krajanem učtou Fr. Kolář, kapitán, člen II. únor. mláde.

Krajský šlechtovní soud v Hradci Králové v zasedání 26. ledna t. r. odsoudil Anna Křakovou, rolnici v Dubu a Vamberka, pro předražování zeli následkem účtované vysoké ceny za povoz k 7dennímu tuhému vězení zosíťnému postem, 100 K pokuty, ke ztrátě volebního práva, k uveřejnění rozsudku na obecní desce v bydlísti obžalované a k náhradě soudních útrat. — Dále odsouzen byl Anton Vavřina, rolník ve Vel. Dřevíči pro předražování brambor, které prodával za 60 K metr. cent k 7dennímu vězení zosíťnému postem, k ztrátě volebního práva, k uveřejnění rozsudku v Náchodských Listech a na obecní desce v bydlísti obžalovaného a k náhradě soudních útrat. — Aleš Čermák z Nového Města n. M., 20letý mladík, odsouzen byl pro lichvé provázavové řezavým obchodem. — Všechny rozsudky šlechtivního soudu ještě budou dobře známi na novém listu.

Kurátorem Národního průmyslového muzea v Praze bude pověřen výstava finále Václava Štránka z Trhobuzova. Výstava otevřena šest dnů od 11 do 6 hodin a od 8 do 1 ve správkách od 9—3 hodin. Vstupné 1 K. Katalog 50 h.

Podle zákona o osobních daních jest podati v době od 1. ledna do 31. ledna 1920 a příslušné (dle bydliště) berní správy buď písemně na úředních formulářích, neb ústně (protokolárně) pro rok 1920 přiznání k dani z příjmu a k dani důchodové. K dani z příjmu podati přiznání je povinen každý, jehož poplatný roční příjem převyšuje 2000 K, aeb kdo ku podání byl zvlášť vyzván; doporučuje se však, aby i ti, kdož mají příjem pod 2000 K, ale větší než 1600 K, podali přiznání ve vlastním zájmu i bez zvláštní výzvy. K dani důchodové nutno přiznati všechny ony důchody, dani té podrobené (§§ 124 a 125 zák. o os. d.) mimo ony, z nichž daň důchodová dlužníkem se sraží. Osoby, jejich příjmy dani z důchodů podrobené ani samy o osobě nebo ve spojení s jejím jiným příjmem nepřevyšují 3000 K ročně, nejsou důchodové podrobeny. Poplatné příjmy buďtež přiznány pro rok 1920 ve výši, které dosáhly v roce 1919. Nastávaly-li příjmy ještě po celý rok, číslky buďtež dle očekávaného výnosu ročního. Nebudou-li přiznání v předepsané lhůtě podána, může býti daň uložena na základě pomůcek úřadu po ruce soucích z moci úřední. Majitelé neb držitelé domů pronajatých podate v době shora uvedené u příslušné berní správy seznam domovní (vzorec B) s případnými seznamy bytů výmí (vzorec C), kterých poslednější vyplní jednak přednostně domácnosti, jednak nájemníci. Naproti tomu majitelé domů nepronajatých buďtež podají seznamy obyvatel domu (vzorec D). Tyto výkazy (B, C, D) buďtež vyplněny dle stavu od 1. do 31. ledna 1920, učiní oznámení o platbě platy státní neb výsadní, státní neb i proměnlivé (mzdý atd.), převyšující pro každý osobu roční částku 1600 K, jsou povinni rovněž v době od 1. do 31. ledna 1920 učiniti oznámení o platbě státních neb úředně zvláštních výsad E-1 nebo E-2 a berní správy, v jejímž okrese jest obývali

zaměstnavatele nebo jeho podnik. V oznámeních
tích buďtež udány všechny platy stálé i pro-
měnlivé (mzdy), které v roce 1919 dotyčné osobě
byly vůbec vyplaceny, tudíž i vánoční nebo zo-
voroční odměny, drahotní přídatky a jiné
příplatky. Úřední tiskopisy lze dostati u berních
správ. Opomine-li kdo, ač po zákonném povinen,
podati zmiňené přiznání nebo dotyčné výkazy,
nebo učiní-li v nich nepravdivé údaje, bude podle
zákona potrestán.

Sbor dobrovolných hasičů v Mladé Křálové dovoluje si tímto velkým svým nově přistouplým členům sdělit, že řádná valná hromada sboru odbyvá se dne 1. února o 9. hod. dopol. v hasičské sborovně za obvyklého pořadu mimo volby správního výboru. Žádáme tudíž veškeré nově přistouplé příslušající členy, aby v hojném počtu se do této schůze dostavili.

Staré místo ve tmách. K lokálce pod tímto nadpisem a veřejněné odpovídá strojní personál pivovaru, že není pravda, že nesprávnou manipulací v transformační stanici byla porucha zavlnění. Pravdou jest, že hlavní pojistky pro vysoké napětí vyražené byly následkem krátkého spojení, povstávajícího na přívodu proudu vedeném do načerpací stanice promotenou gáz pod chodníkem, čímž izolace kabelů pronikla a tyto při zapnutí přepáleny. Jištění pro nízké napětí bylo správné a zařazení známou firmou, Elektrotech. akc. společnost dříve Kolben a spol. v Praze, provedeno. — Tedy bylo ~~střetím~~ spálem patní o počení personálu, poněvadž podobný případ se mohl na tomto místě stát i odborníkovi na slovo vzatému.

Sociální politika. Výsledky všeobecného sprostředkování práce okreměnné ústavy ležily se ve IV. čtvrtletí r. 1919 v obvodu zemské centrály práce pro východní Čechy se sídlem v Hradci Králové takto: Počet přihlášených pracovníků míst 14.208 (8254 mužů 5942 žen, 269 učňů), počet přihlášených uchazečů 18.421 (mužů 12.317, žen 5842 a učňů 262). Sprostředkovaných osob 12.984 (mužů 7682, žen 5109 a učňů 193). Proti každému roku v tomž období stoupí počet přihlášených míst o 9753, počet přihlášených uchazečů stoupí o 8766 a počet docílených sprostředkovaných stoupí o 9983. Dle oborů povolání připadá: I. Na melokživnosti: míst 1147, uchazečů 2019 a sprostředkování 948. II. Na čeleď hospodářskou a dělnictvo zemědělské: míst 3070, uchazečů 2649 a 2568 sprostředkování. III. Na čeleď domácí: míst 1202, uchazečů 1125 a 868 sprostředkování. IV. Na dělnictvo tovární a průmyslové: míst 5726, uchazečů 8872 a 5653 sprostředkování. V. Na nádeníky: míst 2628, uchazečů 3103 a 2537 sprostředkování. VI. Na ostatní povolání: míst 228, uchazečů 391 a 227 sprostředkování. VII. Na učeb: míst 269, uchazečů 262 a 193 sprostředkování. Nezaměstnaných textilních dělníků dle bylo do práce 5043 (včetně se novově stavby). Končí v uplynalém čtvrtletí umělně 36 válečných invalidů.

Odborový hospodářský rada v Mladé Králové vyšetřila prostřednictvím obecních hospodářských rad ceny vepřového masa na mrtvém váhu v jednotlivých obcích. Ze zaslanych zpráv vyplývá, že velkou drahotou vepřového masa, zvláště na Mladocku, jsou vinni po většině předcevní. Přímým důvodem toho se odborový hospodářský rada v Mladé Králové nenesla ve schůzi ze dne 28. ledna, t. r. apelovali na obecní hospodářské rady, aby na svých obcích zjišťovaly nejvyšší cenu vepřového dobytka.

Řečníci o kolchozské práci, v. zejména dělá
mnozí se otápejí. Je žádosti, dotazy, stížnosti atd.,
které se zasílají k úřadům nebo podávají se osob-

oň u štátů a které dle místních předpisů podléhají kolikovnímu poplatku, buď vůbec nejsou kolikovány, nebo jsou kolikovány jen nedostatečně. Aby toto nerázné jednání bylo odstraněno a aby podatelé ústředí byli škodlivých následků nekolikování nebo nedostatečného kolikování svých podání, uvádí se toto na paměť: Veškerá podání soukromých osob, učiněná u prezidenta republiky, u Nár. shromáždění, u štátů státních a samosprávných věcí instance, jakož i u štátů a veřejných ústavů, kterých jsou ustanoveny pro správu záležitostí státní, zemí, okresů a obcí, nebo u státních osob tyto zastupujících, podléhají zásadně dle § 1. D. č. 1. zákona ze dne 9. února 1889 č. 50 ř. z. poplatku. Předpisy o tom, kdo, kdy, v jaké výši a jakým způsobem má zaplatiti poplatek, možno najíti ve výkazu v poučení vyvěšeném na státních deskách ústředního okres. řízení. Ředitelství, okr. polit. správy a okresního soudu.

Circolo Italiano. Domestica alle 8, mercoledì
alle 8. Grandhotel.

Velkou brožurou dne 3. února odhývatí bude dámský odbor Ústřední Matice školské o 5. hod. odpol. v Besedě. Na programu je: Zpráva jednatele, pokladní a volba výboru. Přispívající členové jsou vítáni. Nesejde-li se určitý počet členů, odhývatí se bude velká brožura o půl hodiny později.

Ochrana železničních středníků. Na své zasedání, dne 12. t. m. v Grandhotelu konané, obhajce Manév Dr. Soukup obvinil železniční středníky, že provádějí pasivní resistenci a tím zavinili všechny nedostatky na dráhách. Dr. Soukup jako advokát (!) snad ví ze zkušenosti, že je nutno obviněnému dokázat jeho vinnu, má-li být odsouzen. A tohoto základního požadavku spravedlnosti Dr. Soukup (bývalý ministr spravedlnosti!) nebral na proust. Nevěděl ani jednomo dohledu, kdy, kde a jak železniční středníci poškodili pravidelný průběh dopravy; jen obviňoval všeobecně že tím své posluchače proti železničním středníkům popadli, že samozřejmě. Může-li pronést tak bezdůvodné obvinění člen Nár. shromáždění, který jako člen vlády ještě mohl z blízké pozorovat život v republice a proto mohl ocenit nejdůležitější železničních středníků o správnou dopravu od převratu až do nynějších dob a který zažité, nežli své výtky pronést, mohl a měl se přesvědčit, kde vězí příčina všech nespravedlností na dráhách; pak není možno se diviti, že lidé takovým způsobem informovaní, jak Dr. Soukup to učinil, každou poruchu jízdy budou klást na účet železničních středníků. Ovšem voľby se blížil, je potřeba býkavých frází; je nutno celou nynější situaci někomu na vrub přičísti; — tedy svede se vše na samévidné buržoazie, k nimž přece patří i železniční středníci. «Od bor spolku želez. středníků v Hradci Králové» a vědomí bezprávně Drem Soukupem železničním středníkům vynakutých obvinění klidně ale energicky všechny výtky odpjít a poukazuje širší veřejnost na smutný stáez doby, jak jednolivci, kteří v Nár. shromáždění reprezentováni mají výkvět národa, pod ochranou poslonecké immunity ze stranických důvodů bez nejmenšího vědomí zodpovědnosti života nemyslíci lid proti vůli národa, která by i mnohdy se sebezapřením, všemi silami udržuje v činnosti tak důležitou instituci, jako jsou Železnice. — «Odbor železničních středníků v Hradci Králové; 24. ledna 1922 F. Hradec, hotel»

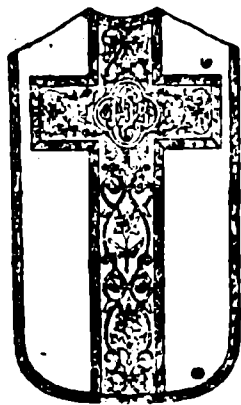
Hefica. Dne 4. t. m. pozval p. děkan katolíků zástupce do chrámu, aby rovněž před nimi obrazy zmrýtné rozložky chrámu a státní. Z řech bodů trvalci příměsí - Hoř. Stráž. Kde myšlenek, které vytrženy z kontextu, přirovnání v některých bodech ochrany se od řech p. dekana, že referát vznikl celkem sebedůvěrou. Bůžský referát, zejména z pohledu církevního, byl velmi špatný a nebyl s ním spojený a nebyl si mysliti, že by p. děkan podle výkonu vědomostí. Děkan neřekl na př.: **Mluvíme na katolických křesťanech.** pochováte oběhy huskoniání, přechýl vysvětlivo zákon o křesťanech, vedle nábož. je věci každé náboženské společnosti zřizování si své vlast-

... ..

Kostelní nádoby,

kalichy monstrance atd., klenoty, notářské prsteny, hodiny, jídelní přístroje, opravy a znovu slacení odborně a levně provádí
JAN STANĚK,
paříř a oiseleur, stálý přísečný znalec zemského trestního a okresního soudu,
Praha 4-979, ul. Karoliny Světlé, 12 n.

Paramenta,
prapory, sochy
a církevní náčiní
dodává nejlevněji

JOSEF VEND,

českosl.
odborný závod
Jablonec n. Orli.

Nejlevnější a nejbezpečnější

pojištění pro případ úmrtí a věna dítkám
poskytuje dobročinný spolek

„Charitas“ v Hradci Králové,

jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské svépomoci, za dobu svého trvání vyplatil na podporách již na 150.000 korun, získav 676 členů.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45 let. Každý člen se zavazuje, že splatí při úmrtí společenstva 3 K, jež se vyplácí bez průtahů buď zákonitým příbuzným aneb účelu a osobám, jež si člen písemným prohlášením výboru za svého života osnažil. Lékařská prohlídka zdarma.

Při spolku trvá od r. 1911 **věno** ne-
odbor, jenž poskytuje též de-
spělým v den jejich smrti, případně v den
dospělosti jejich, aneb také při úmrtí
těch, kteří je do odboru věnného přihlásili. Vy-
plácí se tolik korun, kolik osob v době nároku
u odboru bylo přihlášeno.

Jinocny může přihlásiti až do stáří 18 let a
dítky do 16 let každý, jen když tž jest tělesně
máráv a nepřekročil 66. rok věku svého. Zápisné
3 K je pro všechny stejné, rovněž příspěvek po
1 K ve výše zmíněných případech povinné pod-
pory. — Blíží v prospektu, jež na požádání
sdarua zasíláme. — Adresa sní:

Spolek „Charitas“ v Hradci Králové.

Dr. František Reyl, Václav Jenšovský,
předseda, jednatel.

Koňár jednokoňský

za 3500 K, psací stoly po 300 K prodá
Škuberský, Hradec Králové.

Kostelní paramenta

prapory a bohoslužebné náčiní v nejvýhodnějších
cenách nakoupíte u doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA

Nový Hradec Králové, Čechy.

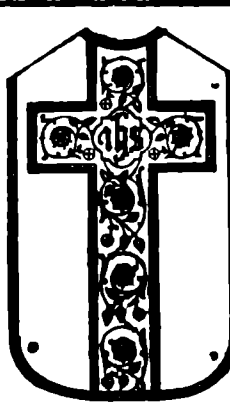
Vyžádejte si ceny, nežli objednáte
u firmy jiné.

MEŠNÍ VÍNA

saručeně přírodní, neporušená, prvotní jakosti:
nejjemnější prima druh (výběrek) à K 18.— za 1 litr,
jemný druh druh ročník 1917 à K 12.80 za 1 litr,
jemný třetí druh ročník 1918 à K 12.60 za 1 litr
dodává v sudcích od 10 litrů výše chvalně známá firma:

Alois Čížek, přísečný dodavatel mešních vín.
v Humpolci.

Transitní vinné sklepy ve Znojme, Kernačkova tř. 29

Paramenta závod
nejstarší české firmy:
Ignác V. Neškudla syn
v Jabloněm n. Orli. (Čechy)
bratr P. J. Neškudly, býv.
arafa ve Výprachticích)
doporučuje:
veškeré kostelní ro-
cha, korekty, pra-
pory, jakož i kovové
bohobíží, předměty.
Osníky, rozpočty i zámlky
na stěhu sdarua a franko
Tisíce pochvalných nanění
a vysnamování.

Nejlevnější, nákupní pramen v rep. Československé.

KADIDLO

opět zasílá

F. STADNÍK,
OLOMOUČ

KOSTEL. PARAMENTA, PRAPORY

a veškeré církevní náčiní

Vlastní výroba.

Výhrad. prodej ve prospěch
Matice Cyrillo-Methodějské!

Díkůvzdání.

Nad čerstvým rokem nezapomenutelné matky pí.

Anny Gyurkovcové

dostalo se mi vzácných projevů srdečné soustrasti, za které vroucně
děkuji. Zvláštní dík můj náležá pěveckému sboru gymnasia.

Zaplatě všem!

Václav Gyurkovics,
katecheta v Hradci Králové.

BISKUPSKÁ

KNIHTISKÁRNA

DOPORUČUJE SE KU VŠEM
PRACÍM V OBORU KNIHTISKU

PROVÁDÍ VKUSNĚ ZA CENY PŘÍMĚRNĚ LEVNÉ
TISKOPISY PRO POTŘEBU OBCHODU, PRŮMYSLU
A ŽIVOTA VEŘEJNÉHO, SPOLKOVÉHO A
SPOLKOVÉHO; ČASOPISY, BROŽURY, DĚLA, CE-
NÍKY, ÚČTY, TABELE, OBÁLKY A DOPISNÍ PA-
PÍRY; PLAKÁTY, POZVÁNKY PRO PLESY A
ZÁBAVY, ADRESKY, VISITKY ATD. UDEŽUJE
STÁLÝ SKLAD TISKOPISŮ PRO ÚŘADY CÍRKEVNÍ
DLE NEJNOVĚJŠÍCH NAŘZENÍ, POZVÁNKY, PLA-
KÁTY, POZVÁNKY KE SCHŮZÍM S NÁRODNÍMI
SNAMY! // // // // //

PODNIK

„TISKOVÉHO DRUŽSTVA“

HRADEC KRÁLOVÉ

ADALBERTINUM.

Prodej s tovární zárukou.

Hupfeldova pfonola, pianola od K 3000—
elektr. piano od K 6500—, harmonium od
K 1000—, piana ruční, válcová, noty, o-
pravy atd. též na zajištěné splátky.

Koupě. Prodej. Výměna.

Josef Pacovský,

Hupfeldovy hrací stroje, Praha I.,
Královská 16.

Katolické ženy a dívky!

Čtěte, odebírejte a rozšiřujte náš jediný
politický, sociální a kulturní řadenník

„ŽENA“

(dříve „Žitka“).

Redaktorka: Běla Pečínková v Mi-
lovicích. Hlavní spolupracovnice: Lud.
Kosařová v Dobrušce.

Předplatné na půl roku 4 koruny.

Objednávky přijímá

Administrace „Ženy v Hradci Králové“
(Adalbertinum).

OBNOVA

Tydeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry sleva. — Reklama se zasílá nezaplacená a ne frankované expedicí v Hradci Králové. — Rukopisy se devrací, nepodepsaných se nebere, nevypsané se nepřijímají, neobjednané neobnovují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inzeráty se platí hotově. — Odběratelství koná jen písemnou výpověď. — Cílo účtu pošt. úř. sek. v Praze: 49.000 (Tiskové družstvo). — Cílo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Situace školy.

Mnozí křesťané zloby víří v žlích těch občanů, jejichž křesťanské protikatolické tržby byly po státním převratu tak důkladně odhlazeny. Agitátoři tvrdili, že katolicismus v českém národu jest udržován hlavně vídeňskými bajonetami, že nejedinejší oporou křesťanství jest šavle a že vyučování náboženství katolického by vyloučila velká většina národa ze škol hradů, jakmile by přestal rakouský konfesní tlak.

Zatím však události a okolnosti velice efektivně dokázaly, že za Malsburských nevládních církev nýbrž židovstvo. To se pozná snadno na př. i z toho, že za války katolické chrámy byly barbersky oloupeny a židovské kasy přivrem zlatá přepašeny. Křesťané se převratu odrazili v republice nikoliv podřídit proti náboženství ze škol. Protestovalo se a protestuje posud hromadně proti volnomyslenkářskému a socialistickému svědomí katolického.

Jak Češi ve středověku tak v novověku slavili a udržovali školy hlavně k zvelebení svého náboženského. A to neotliko katolické. Židovské husitských a lutheráckých škol u nás ve století XV. a XVI. často bývalo víc v kostele než ve školce. Občanstvo vydržovalo školy obětavě zvláště proto, aby sněho děti zvedli do kostela, k pokřtění, k církevním

přívodům a pod. Jméno by bývalo v té době zbyla sotva sedmá škola.

No a nyní přes to, že socialističtí ministři horlivě podporují protikatolický pokrok ve školách, katolické uvědomění rodičů ozývá se stále hlasitěji; ukazuje se, že vláda spolu s pokrokovým učitelstvem koná všechnou výpravu proti většině českého lidu a že tedy jest sama hrobařem skutečného demokratismu.

Jen ať se neže nezapne, že křesťané se vyhazují ze školy k vůli tomu, aby se dal výraz spravedlnosti a snášlivosti dětem různých konfesi a bezkonfesi. Tiž pedagogové, kteří tak mluví, v hodinách dějepisu v jiných rýpali výhradně (a to nespravedlivě) do církve katolické; evangelickou a židovskou nechávali na pokoji. Ale, kdyby při tom šlo jen o neomalené odsuzování osob a zřízení lidských! Zlehčují se i věrohlavky různým způsobem. Není tedy pravdou, že křesťané se odstraňují k vůli upravení snášlivosti, nýbrž právě naopak podává se tak dokument k pohrdání náboženským přesvědčením většiny.

Hrají-li si pokrokaři pedagogové na hrady, jen ať znají mluvíti proti soc. demokracii ve škole tak jako proti katolictvu! V několika týdnech by měli po svobodě.

Boj proti křesťanům ve školách znamená i zlehčování české. Znak Kristova umučení

zeměho) z Čech. Karel byl nucen žít se v cizině volně.

V pozdějším čase tak často státní přímo křesťanské osoby, ochotných panovníků, aby stavové povolovali berně aspoň na tyalice, které jsou k ochraně jejich vlastní bezpečnosti nutné. Co tu bylo na př. v XVI. století smutných žádostí o peníze na obranu válka proti Turkům! Jak často usilovali panovníkové, že všem ochotným spolu si jednemu každému obzvlášť ušlechtilou královskou vyznamenání na hraděvati rádi vydání na státní nezbytnosti!

Ferdinand I. r. 1545 pokračoval stavěním na velice obrovské Moravy; až Těšínsko uherským císařem podmanil. Poznamenal, že by od stavů nemohl získati, kdyby jeho vlastní prostředky stály. Ať z vlastních peněz H se vydá — ať se křesťanům, nýbrž pedagogům potřebě obecných. Všechny své vlastní vztahem k nádhavostem obecným tak stávkou, že co jiný panovník uplácením na hony, jenže s celými státními státi k potěšení, že by byl nucen stavové sami celý národ na svou obranu státi, kdyby neměli panovníka; jinak by přímá důstojná odměna nebyla ke stavům jako stavové a diti.

Tomek k tomu dodává: Byla to obrovská škoda, kdyžby při stavích českých tož byla, že když státi králové české dříve z velkého národního hnutí svého spravovali největší část výdajů zemských a při výdajích panovníků berně, nemohli dlouho obvyklosti láme stavu

byl v Čechách u velké vážnosti neotliko národy katolické. Křesťan u nás i husité a jiní sektáři. Zkrátka i v sektářských stoletích XV. a XVI. až do Bílé hory nejméně 80 procent národa osvědčovalo křesťanský úctu. A co těch křesťanů na rezcestích, před příbytky, na návrších atd. nastavili v době novější zbožné látkové vlastním — často značným — nákladem!

I při každé příležitosti ke změně jest potřeba zralé rozvahy. Za války státníci rakouští páchali velice nezapné utopy pronásledováním české literatury a rychlým zavedením nejlojalnějších čtenek. Sotva si po práci trochu oddechli, již s velkým rachotem se vrátil starý režim a padly u nás i draze pořízené čítanky. Ale nynější reformátoři počínají si zrovna tak překotně, zaslepené a byrokraticky jako viděští hofráti. Jen pomalu s výhukem toho, co v srdcích nezkaženého českého lidu stejně pevně tkví. Volby mohou přinésti velké překvapení. Děti pak nevyjdou z údivu, budou-li pozorovati, že jejich učitelé mění frontu po druhé — ba vlastně po třetí.

Bezprostředním následkem, ořesu pozitivní víry jest zduřování a lockde i zvítězí mládeže. A jest největší nesvědčomostí křesťanů kterýkoli osvědčený přísl morálky, pokud není postaven důkladný nový. Každý rozumný pedagog ví, že nestačí mládeži říkati, co se sluší a co se neshlí, ale že jest potřeba

věci, který nastal, když korunní kníže zduřil způsobem k tomu nepostačovalo, dostavil se právě do jejich rukou.

Někdy docházelo i k takovým ostudnostem, že král nemohl zaplatiti ani za věci k dvornímu dvoru nepotřebné.

V té příčině stal se smutně pověstným král Matyáš. Jeho bratr Rudolf II. býval leckdy hodně lehkomyšlný. Jak obrovské sumy vydával bezdaru jenom chytrým alchymistům. Když pokladna zla prázdnotou, vypítkovalo se u lidí, kteří se stávali spoluvládci.

Ale Matyáš dal hodně záruky svého domu korunu tím, že a počítka vydával velice peníze na slavnosti a hostiny. Tento císař husitsko-uherský, král český a uherský ocitl se svou nešťastností na veřejném prahu.

O postý své, takos dohrál dlouho ministristvo panovnicko vyřezávalo, až se platily husitské úroky 30 až 40 procent. Pohledávky koruny byly prodávány se úrokem 60 procent, jen aby se získalo něco na provoz. Vylanci pro nešťastek peněz nemohli se osvědčit. Mládež učila přímousi úrad velkých kralů v úřadech setřívati, navyšovat nákladů náležitosti.

Nové dvore hospodář tak značně vyčerpal v královských státech koně vyřezal. Dvorní a obecní byla spravována provazy jako s věšákem. Pážit chodila roztrhaná. Dvorní potřeby vyřezaly brány na úvaz, přičemž se levila aspoň částečná ochota dodavatelů. Ale konečně na samém

FEUILLETON

CHUDBA NA TRNÉCH.

Přítel málo ví šití veřejnost o tom, v jak velkých hospodářských nescházích se leckdy ocitli ve středověku a raném novověku i panovníci, o nichž mluví celá Evropa mající s velkou láskou. Václav II. vládl v současném věku patřil na neobohatěho panovníka. Ale i jeho hospodářství bylo často vyřezání klínu klínem. Nejenže nastávaly velké rozpaky, měl-li protěktor proslých českých grošů platit hotovými. V takových případech musil vypomáhati z vlastních prostředků bohatý podnikatel, vyvlastňovaly se důchody klášterů, podnikány náhle útky na pokladny bohatých patriciů. Jméno velice mocné čeští králové vypítkovali si velké sumy od lidí, jako na př. Václav IV.

Který panovník začal si vypítkovati značné částky u domácí šlechty, ohrožoval neřídností státu a sociálně hospodářský výhled. Byl nucen dávat výstředním v zástavu královské pokladny a dělit se s nimi o vládu. Pro drobný náhodný bylo u nás pohromou, když panovník se ocitl v materiálních poměrech a uvázl v takovém neštěstí. Pokusy o zřízení státní chudiny za takových okolností selhávaly.

Okoraty české chudiny byl nucen jisti Jan Jan Karel IV. máje Jan Ladislaus, který se na popularitu synovu, vypadl jel Oř

Živnostenské banky filialky v Hradci Králové

kteřá provádí i veškeré ostatní bankovní transakce
podle podmínek obecných a zvláštních.

zavedení morální příkazy postaven na au-
toritě, na jadrné příkazy a na mravních
koně.

Zatím však pustošitelé katolického řádu
posud nenalezli bylinu, z ní by se čerpalo
genu k praktickému povznesení morální ú-
rovně lépe. Na Poděbradsku jest rozšířován
učitelsko-pokrokový leták, v němž se pra-
ví: »Neznáme morálky ani katolické ani
evangelické, židovské ale jen čistě lidské.«
Ale toto slohové monstrum nevysvětluje,
kteřou vlastně morálku míní. Morálka čistě
lidská jest i bolševická, která hlásá neúpro-
sou diktaturu hrstky smělých a kořistníků nad
většinou. Jedna lidská morálka hájí soukro-
mé vlastnictví, druhá však nazývá soukromý
majetek krádeží. Jedna praví, že ve fabrice
jest pánem majitel, druhá však říká, že zaměst-
nanec. Jedna velebí vděčnost, druhá zavrhne
úctu dětí k rodičům. Jedna přikazuje, aby i
sluhy málo významné byly poctivě dodrženy;
druhá velebí zrušení slavnostních přísah ja-
ko projev cti a hrdinství. Jeden moralista
učí, že všepky složky národa se mají sbratřit
k válce obraně proti cizákům, druhý naopak

tvrdí, že čeští socialisté se mají spojit s ma-
ďarskými a německými komunisty proti če-
skému měšťáctvu.

Tu jest právě křiklavé vysvědčení malo-
moci bořitelů, kteří jedním mřížím odstraňují
ale o zavedení ucelené, dobře promyšlené
morálky jiné ještě se ani nepokoušejí. Všim-
me si, jak málo by zaváděli mravouku, jež by
se líbila určité straně politické, rozhlaholi se
okamžitě poplach druhých politických stran.
Teď se měří všechno hůlkou die absolutních,
odvěkých pravd, ale podle politické přislu-
šnosti.

Ale tolik vězte, že čím smutnější a osud-
nější přemety dělají političtí protektoři proti-
katolického učitelstva, tím víceji křesťanští
rodiče inou ke Kristově nauce a znamení naší
spásy. Kdo sám svévolně zavlekl do školy
bezcišnou a osudnou krisi, ať přilíš nenalíká
na nekázeň nynější mládeže. A duchy zlé ne-
zažehnají ti, kteří je vyvolali; poněvadž je-
jich autorita den co den klesá. Pořádek a u-
kázněnost k blahu republiky obnoví se ve
školách teprve tehdy, až znovu bude upevně-
na upřímná dětinná úcta k Ukřižovanému.

Politika.

Vlastenecká věrnost Hlídkovců

osvědčuje se i při nejpřísnějších obtížkách
zkouškách stále skvěleji. Která socialistická
strana, která říká by projevovala opravdo-
vou loyaltitu, kdyby byla tak šikanována a
užasnována jako strana ludová? Před tím
křídlem socialistickým, které nepokrytě vy-
hrožuje a žádá stále větší výsady, radikální
nadvlástení se tetelí strachem; omlouvají
se jako při raportu, slibují, platí. Zato však
zpráva o propuštění Hlídkovců z vazby uká-
zala se mylnou. Přes to nyní sama polská
»Nowa Reforma« přináší dopis jednoho Hlí-
dkovce, který rozptýluje naděje polské na čá-
stí.

trm docházelo k hádkám kuchaře o zeleninu, kte-
rou majitel nechtěl dát na dluh. Aby se aspoň
nějaký peníz sehnal, předstíralo se, že choť pa-
novnickova Anna jest těhotná. (Mělo-li dojit v
panovnickém domě ke křtu nebo ke svatbě, roz-
hlašovalo se to mezi bohatými poddanými pře-
dem, aby posílali k slavnostním chvílím obdary.)
Když však již Matyáš obdržel dary, byl odhalen
klam. — Taková mizerie tedy se tajila pod lesk-
nými šitky.

O velké noma panovnické dob pozdějších
zprávy pronikaly do veřejnosti málo. Ale různé
katastrofy odhalovaly čion poněkud přeca. Když
Ferdinand I. vyhlásil slavnostně do Prahy, od-
rušil lást židovské obce, která ho chtěla pro-
vést pod vítězným baldachýnem. (Židé si byli
dobře vědomi svého velkého klanového význa-
mu pro komora královskou.) Ale císař František
Jan I., který proti Ferdinandovi byl velkým
baháčem, ochotně vyhovl lást vřelého ra-
bína, nábožního vlastní počínání. Ba dovolil
docela, aby se zpráva o tom rozšířila ve všech
částech rozšířené monarchie. Kdo chvil narytí
druhou činu šlechetu náboženskou, musí velký
novelky z lást zacházet jako s nejčestnější
příkaz. Jak velká byla láska Habsburků za
všech do opravdy, stálka se dovíká. Ale tolik
šlechet, že v říjnu roku 1814 císař byl se slá-
vností, když šlecheti habsburkové rozhodli o
dávce osvoboděním dluhů vlády.

sti Slovenska a na jakékolí politické námitky
Slováků s Maďary a Poláky proti naší re-
publice. Pisatel praví, že slovenský spor s
Čechy nikterak neopravňuje k pázoru, že by
se Slováci chtěli spojit s Maďary; na roli
maďarských služ Slováci nepřistoupí a musí
se bránit rukama nohama proti každé po-
dobné politice. Maďari nejednali se Slováci
laskavěji než Prusáci s Poláky. Ba křivdy
spéchané na Slovácích jsou větší, do nebe
volající. — V době, kdy čeští soc. demokra-
tů jeví tak nápadnou péči i o ty »ubohé«
maďarské bolševiky, (kteří na Slovensku za
loupežného vpádu krutě řádili), naskytá se
právním českým národovcům přiležitost k
vážnému přemýšlení, kde vlastně jsou nej-
silnější a nezářované opory naší republiky.

Velká hádka před Mušou

a jeho společníky poseda ty, kteří mají hádat
existenci naší republiky. Strach rad káňních
lvů vyjímá se přímo komicky v době, kdy
sama socialistická vláda v Německu s bol-
ševiky zatáhla tak rázně. — »Lidové noviny«
docela dne 3. t. m. ohlásily, že proces Mu-
šuv bude potačen. Tu jest dobře strčit pla-
ceným strážcům naší republiky před oči tyto
řádky českého legionáře z Omska, uveřej-
něné dne 4. t. m. v »Našinci«: »Nejvíce jsme
znapokojeni a přímo uraženi jedním po-
volným křehem s Mušou a spol. Proč se jedná
v rukavičkách s těmi, kteří byli našimi nej-
zářivnějšími nepřáteli, proč nechají se vo-
ně pohybovat a agitovat ti, kteří mají na své-
domí potoky naší krve, kteří sedli a bolše-
vických strojních pušek a děl? Proč nejsou
již trestáni ti, kteří se provinili na národě na-
šim? Což mohou se u nás svobodně potá-
vat zločinci a vlastizrádci? Bud čeká národ
nás, své legionáře, jak nám říkáte, a české
komunisty z Ruska bude považovat za slo-
žence, jakými ve skutečnosti jsou, a podle
těho s nimi naloží, anebo národ již přijal své
komunisty s otevřenou náručí a pak nemá
žá koho z Ruska čekat! Moudra, že pan dr.
Stránský m, nestál v poli proti českému ko-

muřistovi se strojní puškou, kterého tam pa-
shal soudr. Muřa! Jistě by mu nechtěl dát
výhledně amnestii za jeho činy v Rusku!
Ci choce mít s republikou svého bratru-
žného zápasu? Chcete mít z domů, vesek
a měst požářiště a z lidí zvířata? Neiste smd
němst, že vaše vlast česka byla, česka
na válečných hrách? Necht z těch vojáků
hub a zastánců bolševismu vyberou dokla-
ci a pošlou ji k nám do Ruska. Ať se na
nás před podívají a — pak jim šetě navždy
do chur hrát si s chněm! Vzkazte tam těm
kteří jsou tak slabí a s Mušou a jeho soudr.
hy ještě mluví a vyjednávají, vzkazte jim,
každý poctivý český voják v Rusku — i ten
nejmírnější by jej rozčertil. Necht si vzá-
menou na ta sta a sta hřebů od Penzy až do
Vladivostoku. Shrný podě na nich naši če-
ští komunisté. A ty hroby volají o pomstu
a ne o vyjednávání a amnestii! Jsou to nej-
lepší z nejlepších, ti, co tam leží, a ti se
nevrátí k svým druhým.«

První pluk čal. revolučních vojáků oběťských

vrátil se do Prahy 2. února a byl uvítán ve-
lice lásavě. Původně se nazýval plukem sv.
Václava; druhý pluk, utvořený z části prvé-
ho, nesl jméno sv. Cyrila a Metoda. Teprve
r. 1916 byl na rozkaz plukovníka Mamonto-
va přezván plukem Mistra Jana Husa. Ať
jest název tohoto sboru proslulých hrdinů
nyní jakýkoli, jest jisto, že k velikým činům
se rozhodl vzpomínkou na idey a skutky sv.
Václava a Svatých apoštolů. Co vyho-
nali títo mužové pro drahou vlast, to přis-
tňuje představy o hrdinství družiny Leo-
nádovy a Xenofontovy.

Po uvítacích řečech prohlásil chrabrý
plukovník Kutivař: »V cizině, ačkoli byla
nám tak bratrská, naučili jsme se znáti, že
prospěch národa jest možný jen tehdy, když
všichni jeho občané jsou neobeční, čestní a
pracovití. Všichni, kdo svou vlast milují, ma-
jí s námi pracovat, abychom neměli jen svo-
bodu, o které se mluví a básní, ale aby to
byla svoboda pravá, za kterou jsme bojo-
vali.« Oznámil, že zbylo v Sibíři ještě 30
tisíc českých vojáků, kteří žádají, aby se jim
navrátil umožnil.

Hlídkovci jest nám věrní.

Mělo k naší republice býti připojeno
vlastně celé Ratibořsko. Ale vrací se nám po
17letém odloučení jen tak malá částička!
Za to radostí nás pění, že spojuje se urvaná
mládež česká s kmenem. Hlavně zásluhou
katolického kněžstva český šivel v onom o-
krese zachoval se až do našich dní. Republi-
ka vzrůstá asi o 30.000 hlav nového občan-
stva, jež vítáme co nejvíce. Prezident re-
publiky spje s ministry dne 4. února vydal
příslušné prohlášení.

Maďarské šlechy

kteří hráli smutnou a krvavou roli za vlády
svého Bely Kuna, prchají po volbách hromad-
ně na — Slovensko, bojíce se trestu. Přesně
dělujeme za takovou nebernou akcí: v-
ždyť se přece ví, že tíž semité měli tak
horlivou účast na pustošivém výboji bolše-
vickém na Slovensku. Maďari se brání proti
svým vřelým vrahům, ale seménka z té
kokotice, kterou vypělí, letí do naší republi-
ky. O nějaké rázné a důsledné sebeobraně
republiky dosud neslyšíme. Inu — pohodi-
něji jest pronásledovati slovenské loyální
katolíky.

V Německu

němci, nejen socialistická vláda, na
obnovu zcela nového pořádku, než o jakém
ani bolševici. Ježto požadavek šestihodinné
doby pracovní byl horníkům v saském Rud-
boři odmítnut, začala stávka. Vláda tam
však vyslala technické oddíly, aby poli-
ochranou bořáků vykonávalo nutné činné
práce. Vláda docela se rozhodla k použití
hau: »Kdo nepracuje, ať také umí!« Vyhlá-

se, že stávkující horníci zastaví se
vůbec nebude vyjednáváno; budou po-
staveni na propuštění. Když se prováží živ-
nost do stávek, nebudou znovu přijati do prá-
ce za žádných podmínek. Přitom bude pen-
ze nebudou horníci placeny. Sám předpá-
dal, dem. frakce, frankfurtský poslanec
Graf, pravil 29. ledna v pruském zem. sně-
mu: »Německo padá čím dále tím hlouběji
do bída. Vinny tím jsou stávky, výtržnosti a
sabotáž. Na oko má se tam německému náro-
du pomoci, leč i potom, kdy dosaženo bylo
všech mezd a kratší pracovní doby, jest
německé dělnictvo do stávek a vzpoury, což
jest hrozným břichem na blahu lidu. Doba je
pro demagogy vhodná. Ve veřejnosti najde-
me, kteří sotva k politice přichlí, vynášejí
nedomyšlenější rozsudky o zkušených vůd-
cích strany. Jsem 32 roků politicky činným

a musel jsem snést, když osmáctiletý
proletářský vůdce, který byl v Německu
Nesmíme zapomenout, že jsme dělníky
byli takových práv, na jaká dříve nikdo
nepomyslel. . . . Přítel se všemi stávkami!
Stávky, pasivní rezistence a sabotáž vpad-
ly do každého jednatel, kde jde o zlepšení po-
st. To je jednoduše nepochopitelné. Když
jsem rád, je největším nepřitelem
dělnictva a slovcem na blahu národa. My, so-
ciální demokraté, se zasadíme všemi silami,
abychom spravedlivé požadavky dělnictva
prosadili, ale postavíme se také s největší
energii proti každému, kdo se pokusí uplat-
ňovati zlý vliv na dělnictvo a bude máti
dělníky podléhovati ochotou k práci.«

Dne 2. února berlínské police rozpuště
schůzi komunistů. Účastníci (180 mužů a 8
žen) byli dopraveni na policejní presidium,
kde bylo 6 žen zase propuštěno.

historickým. Pláno točkové i řecké jest
národu egyptského.

Kulturní listy.

Božena Němcová. Včera uplynulo 50
let, co se narodila nejvýznamnější spisovatelka
česká, která hluboce vryla své jméno do
jin světové literatury vůbec. Žádný český
spis není v cizině v překladech tak rozšířen
jako »Babička«, kterou sepsala Němcová v
podvečer života za nevýslovného strádání.
Těžko rozhodnouti, co více stálo při ní chvě-
titi: zda jejího bystrého ducha či heroismu,
s jakým sloužila vlasti při nekrutější nouzi
do posledního dechu. Spisy Němcové zůstá-
nou povždy chloubou českého národa a jsou
vynikajícími příspěvky k studiu charakteru
nezkazené české duše. I Slovanecko má příči-
nu vzpomínati s velkou vděčností české spi-
sovatelky, která tolik pozornosti a práce um-
věnovala.

Nymburský případ a stávková politika.
Dne 28. ledna několik zřízenců z dílen pro
opravu porouchaných strojů opustilo práci.
vrhlo se na vlak a vyvinulo 13 vagonů
hlavě uhlí; k tomu přibral ještě jeden va-
gon černého, nalézající se na stanici. Tito děl-
níci, jsouc štváni demagogy, učinili si prázd-
no velmi často.

Když ministr dr. Franke hned ve středu
rozkázal pokračovati ve vyšetřování a za-
vít dílny, pokud nebude o povaze zločině-
ho nashledáno, dělnictvo bylo »spravedlivě
rozhořčeno«. Ve čtvrtek se dostavilo do prá-
ce, jakoby nic. Když bylo vyzváno, aby díl-
ny opustilo, prohlásilo, že poškozuje stát
vláda, nikdo však dělníci.

»Národní listy« přináší další charakte-
ristické podrobnosti. Kdykoli pro dílnské
dělníky došel vagon uhlí na rozdělovnu, tito
opustili práci, sháněli povozy a odváželi. Za
tuto nepracovitost trávící několik hodin
byli placeni, jakoby pracovali v úkolové
mědě. Zatím co čeští tito dělníci stávkovali
často, v německých okresech se pracovalo
příbě. (Kde tu je česká touha po zveřejnění
vlastní republiky?) Kdyby prý ředitelství
drah bylo odkázáno jen na nymburské Če-
chy, dávno by bylo musilo zastaviti dopra-
vu pro nedostatek vozů a strojů.

Právě v Nymburce bylo dělnictvo za-
opatřeno uhlím mnohem lépe než jiné občan-
stvo. Ale rozkrádání 14 vagonů se účastni-
la celá řada zřízenců, kteří dostali nedávno
uhlí v značné výměně. Shledáno, že mnozí z
proviníků mají doma 10, 15 i více centů uhlí;
někteří s ním kofašují, vyměňují je za obil-
i. Při tom na útraty státu valí se dělnictvu
velmi dobré obědy a večere asi po 1 Kč.

Nedávno zjištěno v dílnách ohromné po-
doby. »Kradlo se ve dne v noci, bránou i
přes plot, kradlo se všechno od hřebíků a
nástrojů až do nového nábytku, zařízen-
celých pokojů, kompletních strojů, jež
byly zhotovovány na objednávku.« Je zje-
vná škoda činí přes milion korun. Docela
jeden zřízenec ukradl z vagonu okno, aby je
zasadil do stříšky prasečného chlívku.

Jeden starý, poctivý dělník řekl: »Za mé-
ho mládí bylo nás v dílnách čtvrtina a práce
učinilo se tolik co teď.« I velká řada jiných
dělníků, kteří se nedají omráčiti frázemi fe-
mesiných soc. dem. demagogů, vyslovuje své
rozhodnutí nad takovým »pořádkem«. Zpra-
voda »Nár. listů« podotýká: »Tolik si pře-
musí i nejzpozdilejší socialista říci, že stát-
zaměstnavatel nemůže žít a platit zřízence,
kteří nepracují, nýbrž kradou zboží, za něž
je stát zodpovědný, a kteří vynucují si plat
i za lehkomyslně vyvolané stávky.«

Jak dlouho by měla trvati bolševická
republika takového rázu? Otázka, kterou
hlavě »Bud' dělní« čestně není prázdny slo-
vem, profaňá by s tímto takových »spasite-
lů« reformátorů za hranice valent. Takové
republiky klesly by již napřed ve dvou letech
se pakatel a náhl by tak zříditi otřeslivou
křivou. — Ale, kdy by v takových dílnách
dostatek nápravy? Dělníkové stávkou dožadují
tak rychle, že se chytají za hlavu právě a

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Pizeňský »Pramen« bříte a správně kri-
tikuje »čestný dar« 3000 K. udělený mini-
sterstvem Habrmanovým Al. Jiráskovi. Píše:
»Ministerstvo urazilo hrubě v Aloisu Jirás-
kovi celou českou obec spisovateckou. Za-
hlubující dělníci vyplácí naše republika
na podporách, odečteme-li neděle a svátky,
právě 3000 K. Plyně z toho naučení, že pro
A. Habrmana má ještě o 50 K. větší cenu rok
dělnické zahálky než celé životní dílo Jirás-
kovo. Oceňuje-li pan Habrman takto životní
dílo Jiráskovo, navržené k vyznamenání No-
belovou cenou, je pochopitelné, že kurs naší
literatury za hranicemi jen ještě více pokles-
ne. — V novinách poletovaly divoké kach-
le o tajemných světelných signálech z o-
bširnice Marta. (Možná, že v létě některé pí-
ky na tváři budou pokládány za pozdravy
jiných obširnic.) Zprávy ty byly podnět dru-
K. Holubovi k úvaze (v Nár. listech z 30. led-
na), zdali na Martu vůbec jsou rozumné by-
losti. Pisatel praví, že Mars vůbec nemá pod-
mínek nutných k životu lidí našeho druhu.
Má dostatečné teploty. Povrch oné plane-
ty postrádá vody. (Bílé skvrny v blízkosti
pólu nejsou sněhem; atmosféra tam neobsa-
puje vodních par a jest příliš řídká. Ale proto
ještě není tamtéž vyloučena možnost orga-
nického života. »Život organický jest mno-
hotvárný, a organické bytosti naší země za-
leště daleko nevyčerpávají všech organ-
ických možností ve vesmíru. Jest velmi prav-
děpodobno, že na jiných světech žijí jiné
bytosti, které mají zcela jiné podmínky exi-
stenci, které k životu svému nepotřebují
ani vody ani rašeho tepla ani vzduchu a o
jejich tvaru ani zdaleka nemůžeme si učiniti
představy. Jejich orgány jsou naprosto od-
lišné od našich a také to, čemu rozum říká-
me, jinak zažité než u nás se projevuje.«
Správně řečeno. Příroda denně překvapuje
český zrak i na naší zeměkouli. Z výpravy
a jižní točce badatelé přinesli o tamější pří-
rodě zprávy přímo senzáční. Proč by tedy
těž oběžných nemohly býti divy ještě jiné-
ho způsobu? Moudrost Boží jest nevyčerpa-
telná. — O židovské osadě v Elefantině u-
věřejňuje zajímavé zprávy dr. J. Mikš v 7.
a 8. čísle »Časopisu katol. duchovenstva«. U-
věřuje se soudilo, že židé měli kromě Jeru-
sálema svůj chrám pouze v Leontopoli. Ale
nově objevené papyrasy dosvědčují, že také
v Elefantině byla svatyně židovská. Mnohá
sotero bran z tesaných kamenů. Byla od E-
gyptů zbořena. — V témže sešitu přináší
dr. Ant. Vřešťal cenné pojednání o nejstarší
české památce mravoučné. V Hradeckém
rukopise jest obsaženo Malé a Velké Desate-
r. Malé jest složeno na sklonku 13. století,
Velké asi v druhém desetiletí století 14. Mr-
vaučné (věšované) výřady jsou zde velmi
obratné a těšily se velké oblibě; byly ve-
lce příně oplovány. — »Reichenberger Zig.«
referuje o ženitbě očí operaci. Náhradní
převážnou rohovku sklem, celulóvou a li-
tem přírodním materiálem nahradilo se
zdařiti, protože ty představy do oka vsta-
nuty. Proto přikročili lékaři k pokusu s e-

kiem zvláštním a sice tím způsobem, že zá-
roveň s operátorem lidského oka operuje
druhý lékař oko králíka, jehož část rohovky
vsadí do lidského oka místo vyřiznuté části
rohovky zizvením ztvrdí. Pacient, když mu
lékaři po několika dnech po operaci obzav-
sejmou, sice vidí, ale za krátký čas se rohov-
ka opět zakalí a oko nevidí znova. Trans-
plantace však se dobře osvědčila, když ná-
hrada rohovky byla vzata z oka lidského,
to jest z oka buď zraněného nebo jinak cho-
rého, jež musí pacientovi býti vyňato. Ta-
ková operace má v důsledku viditelnost oka
trvalou a někdy případů lékaři na očních kli-
nikách už demonstrovali. — »Právo lidu« 1.
února napsalo: »Báseň J. S. Machar byl jme-
nován plukovníkem v záloze. Od jeho pří-
jezdu z Vídně je to již třetí pocta. Nejprve
byl jmenován čestným doktorem pražské u-
niversity, potom generálním inspektorem ar-
mády a nyní ještě také plukovníkem. Jsme
teď žádostivi, co ještě bude J. S. Machar od
republiky čestit. . . .« Revnivost soudruhů na
Machara stoupá od té doby, kdy básník se
stal členem Kramářovy politické strany. —
Letos 12. května bude tomu sto let, co se
narodil ženitní malíř český Josef Manes,
jehož úchvatná tvorba těšila se veliké po-
zornosti i národů cizích. — Odstupující re-
ktor university pražské dr. K. Herrmann zdů-
raznil v přednášce na rozchodnou potře-
nost odborného vzdělání naproti pouhému
diletantismu a autodidaktismu (samowce).
Postavil se tak proti prakt. soc. demokracii,
která do důležitých odborů vmucuje své čle-
ny nedostatečně kvalifikované. K čemu sami
soc. demokraté chválí rozvoj školství, není
li zvláštního odborného výcviku potřebí? —
Harnack nazývá sv. Augustina jako filosofa
»prvním moderním myslitelem«. Posud jsou
však díla Augustinova málo známa v těch
kruzích vědeckých, které se mají obrátiti
filosofii onoho gen'a nejvíce. Nyní anonymní
spisovatel dvou filosofických prací z r. 1919
(»Spinoza Redivivus« a »Augustinus Redi-
vius«) praví, že Augustin a Spinoza objevili
pravý princip filosofie vůbec a upotřebili me-
tody, jež vede k cíli neklamně. Nebude-li fi-
losofie jejich spisů dbát, bude lépe všechny
stožce filosofické zrušiti a čas tím získaný
věnovati něčemu lepšímu. — Ralský katolic-
ký filosof dr. Oemelli, souhrnný docent ex-
perimentální psychologie na král. universitě
v Turíně, vzdal se jako lékař služeb kariéry
a vystoupil do řádu francouzského. Ve vel-
kém díle, vydaném r. 1914 (L'enigma della
vita) zdůvodňuje spiritualistické pojetí ve-
smíru. Praví: »Věda nestálá k řešení zá-
had života; jest potřebí doplniti a objasnit
vědecké výzkumy papírsky spekulativní fi-
losofie nebo metafysiky; jinak práce jest
vždy neúplná a neuspokojivá.« Očehost-
ekanism přivádí učence k životnímu příst-
p. — E. d. — Anglický egyptolog Card-
ner vrátil do tajemství písmo točkové;
zjistil, že nápisy nalezené na poloostrově Si-
naitském jsou psány písmem egyptským;
jeou přechodem mezi písmem točkovým a

kteří je rozsešli. Co tu bylo skřeků proti »buržoazním«, co tu hlaholo o alibí o ráji budoucnosti! Protože však pohádka jest jen fantasií, soudruzi chtěli si pořídit ráj aspoň na útraty poctivců. Kdyby proti nim socialistická vláda zakročila osmě, rozpustila velké řady svého »křesťanského lidu« a smlouval zloděje v tabákových továrnách; jiní, mandolovci zase smlouvali s nepočetivce. Co jiní záleželi na prospěchu republiky? Jen když přibude socialistickému bloku hlasovacích hlasů!

Tedy umělá příležitost k přemýšlení, kam se v »očistě« došlo básněním proti katolickému názoru světovému. Páni svými frázemi otřásali i autoritou Desatera — a teď vidí následky. Hlezky se to hýkalo, pokud se na ně dlely statisíce skromných občanů katolických. Ale teď pracovníci nového stylu obrátili poměry na ruby.

Ve prospěch zajatců v Sibíři zakročil Benedikt XV. velice horlivě a prakticky. Zajatci byli vydáni včasně krutým svízelným. Smrt kosila rychle celé tisíce těchto nebožáků, strádajících hladem, epidemickými chorobami, nedostatkem lékařské pomoci atd. Sibířská vláda sice odjezd zajatců dovolovala, ale scházely komunikační prostředky.

Benedikt XV. tudíž požádal Červený kříž v Ženevě, aby převzal velice nákladnou dopravu. Vyjednává se s ním. Ze Ženevy výbor Červ. kříže zaslal 16. prosince 1919 papeži list, v němž líčí hrozné útrapy zajatců. Pokračuje: V obcování křesťanské lásky komitét pokládá za nutné oznámiti Vaši Svatosti tyto hrozné útrapy. Znáť neunavnou horlivost, se kterou Vaše Svatost zakročovala pro nalezení zmizelých, výměnu těžce raněných, pohostění nemocných a otců rodin, ve prospěch rukojmí, návratu do vlasti a udělení milosti odsouzeným. Jako nedávno Vaše Svatost pohrnuť milosrdenstvím světlá křesťanskému světu pohromu dítek hladovících, těchto nevinných obětí, tak doufá ineznárodním výbor, že ona z útrpnosti ujme se těchto bytostí, které obletují již stíny smrti. Tyto bytosti krali v dálné cizině a jsou ztraceny, jestli veškeré síly se nevzpohlí k jejich vysvobození. Výbor Červeného kříže prosí Vaši Svatost zahrnouti do díla milosrdenství i osud těchto zajatců, přispěti k jejich vysvobození a obrátiti k nim pozornost křesťanského světa.

Sv. otec byl listem tím hluboce dojat. Snažil se všemi prostředky dosáti souhlasu světových vlád, aby přispěly účinně k tomu dílu křesťanské lásky. Domnívá se, že nebude srdce, které by se nepohnulo ku pomoci zuboženým lidem, kteří strádají 5 let v neustinné cizině.

Jak se stará vláda o přirozený a demokratický rozvoj republikánských poměrů? Jakmile zvířel socialistický blok nad Kramářem, hned klesal úvěr našeho státu, klesl kurs koruny. Poplatnictvo čekalo, jakým způsobem socialističtí ministři zjednájí naší republikou důvěru za hranicemi a zaručí bezpečnost poplatnictvu. Vždyť přece obyvatelstvo tolik platí na ministerské kanceláře, na vojsko, četnictvo, dozorce atd. Nadto přece »buržoové« socialisty neujalnují. Naopak staří inteligenti jsou nuceni leckde přímo dělati posluhy továrním a jiným vyučencům — a to za plat zcela mizerný. K čemu tedy nová radikální gesta? Socialistická vláda naopak má nejvhodnější příležitost dokázat, že dovede moudře vládnouti opravdu a že umí těžká válečná zranění hojit.

Ale — soc. demokraté prouhamují, že se nedovešou ve chvilách historicky tak důležitých srovnání ani mezi sebou. V zahraničním výboru tážal se dr. Hlase, jak to, že komunistické prohlášení soc. dem. levice jest uveřejněno v orgánu ministerského předsedy. »Národ« 20. ledna upozorňuje: »Pan Tusa, než došel na křeslo premiéra republiky, honosně a určité prohlašoval na důvěrných poradách, že přivodí za každou cenu vyhlášení v socialisticko-demokratické a že nastříhají boševického křídla ve straně. Pan Tusa přerazil ovšem také závazek, že jeho kabinet je pouhé provisorium a že jeho úkolem je, připraviti definitivní vládu na podkladě široké koncentrace. List předsední Tusařovi z 6. července o přechodnosti vlády nepřipouští jiného výkladu. Také bylo obecně očekáváno, že Tusařova vláda, než přikročí N. S. k velkým ústavním problémům, ustoupí velké parlamentní vládě. Ale uplynulo 7 měsíců, Tusařova vláda překonala tři krize a sedí dále. Změna situace od jejího nastoupení je jen v tom: za hranicemi klesla naše koruna ze 34 na 5 centimů a doma v »Právu lidu« se ohlašuje »vytvoření soustavy dělnických rad«, »ustavení společné socialistické frakce poslancecké se zástupci ostatních národností v parlamentě«, »přihlášení se ke třetí internacionále moskevské«, »zrušení militarismu« a místo něho »ozbrojení proletariátu«. To je program marxistické levice sociálně-demokratické, k němuž se dosud v Čechách přihlásilo 8 krajských organizací strany.

Moravské agrární a průmyslové banky

Telegramy: Agrobanka.

Filialka v Brně.

Telefony: Úř. řídící, 486 ústředna.

Abolový kapitál a rezervy K 90.000.000 —

Vklady K 600.000.000 —

Centrála v Brně.

Filialky: Boskovice, Brno, Bratislava, Hlohov, Jablonec a Nisov, Chrudim, Kroměříž, Mor. Ostrava, Nám. Brd., Olomouc, Opava, Písek, Praha, Prostějov, Přerov, Třebíč, Uhers. Brod, Val. Meziříčí. Letní expozitura v Lázních Luhačovicích. Telefon úřadny v Brně 486, telegramy: Moravaagroj.

Vklady na knížky, běžný a úrokový účet úrokuje se nejvýhodněji.

Peněžní obchody bankovní a směnové všeobecné.

Finanční podniky. — Záložné úvěry obcím a veřejným korporacím.

Rozpočtové úvěry. Finanční import a export.

Třídní loterie. Pojišťování loď.

vzal ovšem také závazek, že jeho kabinet je pouhé provisorium a že jeho úkolem je, připraviti definitivní vládu na podkladě široké koncentrace. List předsední Tusařovi z 6. července o přechodnosti vlády nepřipouští jiného výkladu. Také bylo obecně očekáváno, že Tusařova vláda, než přikročí N. S. k velkým ústavním problémům, ustoupí velké parlamentní vládě. Ale uplynulo 7 měsíců, Tusařova vláda překonala tři krize a sedí dále. Změna situace od jejího nastoupení je jen v tom: za hranicemi klesla naše koruna ze 34 na 5 centimů a doma v »Právu lidu« se ohlašuje »vytvoření soustavy dělnických rad«, »ustavení společné socialistické frakce poslancecké se zástupci ostatních národností v parlamentě«, »přihlášení se ke třetí internacionále moskevské«, »zrušení militarismu« a místo něho »ozbrojení proletariátu«. To je program marxistické levice sociálně-demokratické, k němuž se dosud v Čechách přihlásilo 8 krajských organizací strany.

Tedy k volbám přikročí vlastně dvě strany soc. demokratické. Může taková situace přispěti na míru jiných států o naší republice příznivě? Místo ozdravení provádí se hazardní hra. Kdo chce poroučeti celému národu, má přece při nejmenším vystoupiti s programem zcela jasným; jest povinen dokázat, že dovede zavést řád a kázeň aspoň ve straně vlastní.

Kontrasty. Soc. dem. tisk energicky kritizuje německou justici za to, že odsoudila šlechtického vůdce hříčických Srbů Barta k třiletému pevnostnímu vězení. Ale jest v pořádku, že socialistická vláda posud ponechává ve vazbě Hlinku? — Soc. dem. tisk nadšeně vítá pluk Mistra Jana Husa, ale při tom omílčívá a velebí jeho zodpovědné nepřátele — ruské boševiky. — Týž tisk pje nadšenou chválu Boženě Němcové za její literární činnost. Ale marxistický program jest hovořivou lučavkou tobo češství, jež ze spisů Němcové tak nádherně vyznačuje.

Rozmanitost.

V Americe Shakespearův »Benátský kupec« byl v Newarku vyhozen ze školních knihoven, protože prý by žáci neželali klásti nynější židy na stejný morální stupeň se židem lčeným v onom dramatu. No — nyní žid žije v onom dramatu, ale žactvo musí věřiti, že jsou hodnější — protože židovský kapitalismus i v Americe vzrůstá v obra; a nás tento kapitalismus žádá odstranění kříže ze škol. — Duchovenstvo spíská (na Slovensku) podepsuje protest proti názvu »československá církev«; výslovně podotýká, že na církevním rozkoše kněžstvo slovenské nemá účasti. — Katolictvo ve Francii den co den silně rochutá. Ve velkém semináři pařížském u sv. Sulpicia je nyní 378 bohoslovců; umoril z nich nabyli teprve na polí válečném víry a to tak opravdově, že chtějí celý svůj život věnovati službě Boží; že pro peníze do semináře nevstupují, to se lehce sezná z hmotných poměrů francouzského kléru. — Jak se u nás vládně, o tom by byla velice pestrá kronika. Brněnské velitelství navrhlo na uprázdnění místo kapelníka St. Živného. Živný však jmenován nebyl. Plukovník Haaf, úředník v ministerstvu Nár. obrany, poslal tam svého příbuzného Žit. Maršal byty protesty brněnského velitelství. Když bylo na ten »pořádek« žalováno v Brně ministra Kofíčkovi, tento nařídil do Prahy ministerstvu Nár. obrany, aby byl Živný jmenován kapelníkem ihned. Ale pánové vlastního ministra neposlouchali. Kapelník Živný kdesi prohodil, že v té věci jsou osobní zájmy plukovníka Haafa — a a ten hádla. — Ve Spojených státech severoamerických žije nyní na 20.000 milionářů. Ještě počet století prý ročně asi o 2000. — Řeší boševici již srušiti 8denní pracovní týden o 6 hodinách; zavádějí 7denní o 12 (1) pracovních hodinách. Z jedné krutosti do druhé, aby bylo všude stejna, jak ti reformátoři aspoň tápali. — Když v katolickém podniku bylo takové hospodářství jako ve státní takové šlechtě, sypalo by se v katolickém podniku i na obnité kapitány, kteří by v katolickém podniku, sypalo by se.

ústředně jsou dlužní soc. demokraté a nár. socialisté velké miliony. Dále sám Herr Schicht jest již dlužen 12 milionů, Lovosická oleňa 6 milionů, německá soc. dem. nákupna přes půl 7. milionů. Různé nauty a dluhy věbec činí 84 miliony korun. Teď tedy konečně výtečný pan prezident ústředny Vojsa šel na dovolenou; čím ta dovolená bude delší, tím ovšem lépe. Proto tedy jest potřeba seslátnutí import i export a rozmanitost ústředny, aby celé pluky potřebných radikálních existencí (nemajících kvalifikace) neležely teplá hmlzdočka. — Několik organizací českého katolického studentstva předložilo 30. ledna vracel holdovací sejev p. pražskému arcibiskupovi. — Právním zástupcem české soc. demokracie na Ostravsku jest žid, správcem tamějšího dělnického skladu jest žid, v soc. dem. redakci »Ducha času« sedí žid, při poslední stávce mluvil tam s bankou k soc. demokratům žid. — Vlková-Kunětická na pracovním sjezdu nár. demokratických žen dne 23. ledna nazvala soc. dem. organizaci výmyslem německých židovským a prohlásila, že by nebyla ani hodná v nár. demokracii, kdyby viděla, že tato strana strhne lidskou bytost do materiálního prostředí. — Když se poslanec dr. Stojan vracel z Prahy vlakem na Moravu, střelil neznámý pachatel právě do vagonu, v němž zasedlých politik seděl. Konec se zaryla do stěny vagonu. — »Prager Tagblatt« vypočítává, že by dnes stavba a zařazení moderního čtyřpatrového hotelu v Praze o 500 pokojích stálo 70 milionů korun. Pokrýváči, kteří dnes dostávají denně 60—90 K, žádají prý 230 K. — Jano Valchrad vykládá nyní dr. Boh. Florák jako odvážlivce ze kněza osobního (Veliký hrabě, tedy nikoli Velký hrabě). — »La Crotz« konstatovala, že belgické benediktiny byly na války ohroženy vstanečtvi. Na př. P. Norbert s nasazením života převádí 300 francouzských zajatců přes belgické hranice. Opas Vanhouze redigoval list »Libre Belgique«, který sděloval vlasteneckou a osvědčenou věst. Německé marné sly 4. léta stálo, kdy jest takové marné a křehké.

Církevní obzor.

Slavnostní schůze katechetů a věřících v Hradci Králové. Schůze byla uspořádána v neděli dne 8. února v Sboru katolické mládeže. Předsedl p. Dr. Rejz. Schůze byla velmi úspěšná a byla to velká radost.

Slavnostní schůze katechetů a věřících v Hradci Králové. Schůze byla uspořádána v neděli dne 8. února v Sboru katolické mládeže. Předsedl p. Dr. Rejz. Schůze byla velmi úspěšná a byla to velká radost.

Československá strana lidová.

Slavnostní schůze katechetů a věřících v Hradci Králové. Schůze byla uspořádána v neděli dne 8. února v Sboru katolické mládeže. Předsedl p. Dr. Rejz. Schůze byla velmi úspěšná a byla to velká radost.

Slavnostní schůze katechetů a věřících v Hradci Králové. Schůze byla uspořádána v neděli dne 8. února v Sboru katolické mládeže. Předsedl p. Dr. Rejz. Schůze byla velmi úspěšná a byla to velká radost.

Slavnostní schůze katechetů a věřících v Hradci Králové. Schůze byla uspořádána v neděli dne 8. února v Sboru katolické mládeže. Předsedl p. Dr. Rejz. Schůze byla velmi úspěšná a byla to velká radost.

Slavnostní schůze katechetů a věřících v Hradci Králové. Schůze byla uspořádána v neděli dne 8. února v Sboru katolické mládeže. Předsedl p. Dr. Rejz. Schůze byla velmi úspěšná a byla to velká radost.

Slavnostní schůze katechetů a věřících v Hradci Králové. Schůze byla uspořádána v neděli dne 8. února v Sboru katolické mládeže. Předsedl p. Dr. Rejz. Schůze byla velmi úspěšná a byla to velká radost.

Slavnostní schůze katechetů a věřících v Hradci Králové. Schůze byla uspořádána v neděli dne 8. února v Sboru katolické mládeže. Předsedl p. Dr. Rejz. Schůze byla velmi úspěšná a byla to velká radost.

Slavnostní schůze katechetů a věřících v Hradci Králové. Schůze byla uspořádána v neděli dne 8. února v Sboru katolické mládeže. Předsedl p. Dr. Rejz. Schůze byla velmi úspěšná a byla to velká radost.

Slavnostní schůze katechetů a věřících v Hradci Králové. Schůze byla uspořádána v neděli dne 8. února v Sboru katolické mládeže. Předsedl p. Dr. Rejz. Schůze byla velmi úspěšná a byla to velká radost.

Slavnostní schůze katechetů a věřících v Hradci Králové. Schůze byla uspořádána v neděli dne 8. února v Sboru katolické mládeže. Předsedl p. Dr. Rejz. Schůze byla velmi úspěšná a byla to velká radost.

Slavnostní schůze katechetů a věřících v Hradci Králové. Schůze byla uspořádána v neděli dne 8. února v Sboru katolické mládeže. Předsedl p. Dr. Rejz. Schůze byla velmi úspěšná a byla to velká radost.

Slavnostní schůze katechetů a věřících v Hradci Králové. Schůze byla uspořádána v neděli dne 8. února v Sboru katolické mládeže. Předsedl p. Dr. Rejz. Schůze byla velmi úspěšná a byla to velká radost.

Slavnostní schůze katechetů a věřících v Hradci Králové. Schůze byla uspořádána v neděli dne 8. února v Sboru katolické mládeže. Předsedl p. Dr. Rejz. Schůze byla velmi úspěšná a byla to velká radost.

Slavnostní schůze katechetů a věřících v Hradci Králové. Schůze byla uspořádána v neděli dne 8. února v Sboru katolické mládeže. Předsedl p. Dr. Rejz. Schůze byla velmi úspěšná a byla to velká radost.

Slavnostní schůze katechetů a věřících v Hradci Králové. Schůze byla uspořádána v neděli dne 8. února v Sboru katolické mládeže. Předsedl p. Dr. Rejz. Schůze byla velmi úspěšná a byla to velká radost.

Slavnostní schůze katechetů a věřících v Hradci Králové. Schůze byla uspořádána v neděli dne 8. února v Sboru katolické mládeže. Předsedl p. Dr. Rejz. Schůze byla velmi úspěšná a byla to velká radost.

Účet a pošt. spoř. v Praze č. 14072.

Telefon 1. 88.

Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Králové.

Příjemci úroků.

Výběry na běžné účty.

Dle účtů a výměr z bankovního účtu platí úrok ze svého.

Ověření pro zboží zabývá se

obstarováním a prováděním všech úkonů, zejména: a. dle účtů

ve všech bankách.

CONFIDENTIAL

Polityka - Úvody obsah

Uplatě souhlasu a odporu volá p. Lorenc: Podívejme se! — Český stát. p. Kuška však přikazuje do vřavy, aby vyzvednutím ruky byla projevena důvěra učiteckému sboru, činná koalovaná společnost namnoze vyzvednutím obou ruk vyhoví i s národem souhlasem. — Resultát? Záměr toho, by předseda učitelů, který nemohl vstoupit do podpisu, nežli vykazoval siles protestní projev; ale takhle? Jedno však je jisto; řeči našich řečníků byla, jasná, rodná, nevyplývala. Jaký byl obsah a hrovní řeči našich protivníků, to ponecháme k posouzení nepředsedy veřejnosti. Ráči konstatujeme, že rusnou tříbu schází (za hrozné a tmešléry a vynaložením všech sil) astranné sedm pánů parkmistr Kobout. Chabé hájení se p. říd. Střechyky tryskové neuvádíme, poněvadž celý záležitost z dřívějšího ročníku třetím třetím jest velmi známá a znakovat ji netřeba.

[illegible]

vykonalas kus zasluzne a chvalne prace, za ni ti budou jeste vichni castastnici vdecti. Skoda o-
viera, ze schyba neupadla tyti konani ve vysi
mismosti. Neml to ovsem vna poradateli, nym
vina jistych pani z konsorcia Dusikova divadla,
jak to take na schzi vgo. Dikan Dostal konsta-
toval. Nechceme kvalifikovat toto jednani temi
slovy, kterymi bylo pojmenovano castastny sch-
ze, ale ze by se tam byli americkym hostum pred-
stavili jako gentlemeni, pochybujeme velice. O-
statne caslavskz zdvoilitost jest znama. Prj ab-
novy americkz mise stvoa! Je-li odsuzovan as-
festi v nasem verejnem zivotz stvanim, pak ano;
ale jenom zase u tech, kterym se v tech knihych
vodach dobre zije. Skutozni demokratzi opravdo-
vi republikani a poctivi vlastnici pivitalk i asba
poprnejli kritiku s uspokojenim, protoze v ni vidt
jedine zachrana srazne nasi budoucnosti. Myslt-
me, ze vice Mcl není tzebal — Trocha vice
zptoty by namim nitim neskozilo. Zvlstne sk-
kde to vyhlizi jako v posledni vesnici, blata k
ptopeni, nchizoty az se zvedz zaludek. Povolan
chablt mli by dbat, aby espi na tech as-
stach, kdy se ubira mladez houfn do skoly, bylo
tato casitzi sekrabano. neboť se to vse vnese
do ttd a kde je potom hygiena skoly? A zmnne
pismost by mli vnovati casz do opatrnvy.
Tam se mnohou za destivete potasi drobnz skofa-
lary utopit. Dlive se říkálo, ze se zameta, jen
kdy chodi pa radni. Nezustalo to zvykem i nyní?
Holice. Neoprazny spravodai a spany vyrok
v Holicich soe. am. •Vychod Obzor v loklice:
•arsky teror azeb bolsevismus? referuje, ze prj
nastni klerikalove konali na fae dve porady o-
hledne schyze rodit s uctih — a vydali dno-
st provedi narin (1) unisteni křizv ve školich
stach a případne ztyraní (!) nepohodlnych ucti-
st. • Proto na obranu tchto »nepohodlnych« u-
ctitv bylo na »komando« zalarmovano veskeré
mstni dlnictvo na schzi, jez vlak minala v kli-
ce. Ku podivenému článku odpovidáme jen tolik:
Zmná porada ohledne zmínéné schyze na fae
s nekonal ani usnesení se nestalo a o této sch-
ze nebylo zmnno se sverve na jakm plakátování.
Odmítáme i domýšlivost »teroru«, který neal naši
stvaní, ale neopak pozvizá se jen v rudé církvi-
k tomu, aby rudá strana se nerozprohla. Ani bolše-
vismu z začit řad nemasí se soudruz čbavati,
neboť stide-k stide jistě dlive ze řad valch,
protože pokusy s bolševickým expresidentem š-
ben se již staly. — Brání-k řidovci katolický ráz
našich škol, máli k tomu jako rodit školních
dřek a jako pomstici plné právo. Právo toto bu-
dou háiti cestou legální a ne násilnostmi, jez prá-
vé a souduhodnou domoveln. Ku konání přístich
schyzi máme přání, aby skupeni redičové se ho-
ně účastnili a nabýly verbovány i diti škole os-
tostie, na nž se vztahovala slova p. předsedy
místní školní rady, by častastnici dostavili se le-
dne s jarmalem pomáhati učitelk ve včelby
— dovedených dč — na námitky, obavy a os-
čanky. — Lidové.

1

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědní a poskytuje výhodné půjčky.

1. *Journal of the American Medical Association*, 1997; 277: 1033-1037.

[illegible]

technické služby, řada příslušníků armády a stavba
telegrafních stanic a národních sítí, a které dovedl
převést bývalé telegrafisty na telegrafní
službu, trvalou službu a pak, nově jen
na odpočinek: telegrafní stavbu, služby...

Ze zpodobných krajin královských (Adams). Paríž z Point-Saint-Mari dvakráte zvedl. Václav, Džarpos a Marie. Jeho příbuzný maty se-
mily by k tomu byl rozdělen; měl sv. sbírku
slova soba. Zastavil si jako na staré plovár-
ně bádá, nakládá křesťanské talismany: Panna
Marii, Ježíška a sv. Josefa na špecie tepal.
Něco nezastavil opět ze svého domu. Žije za 200
tyřáků. Jeho příbuzný křesťanský oděv: sbírka
Udělal si chatu a vyrobil si sám proměnlivý
výběr. Ten křesťanský křesťanský křesťanský křesťanský
stane. Často by chtěl, řekl mi: „Proč všichni křesťan-
ci.“

Právě vydal 29. svazek

o práci populárního spisovatele

Em. Zaka:

(Několik kritických hledisk k vyjádření
pojmů.)

Stran 24, cons K 1-60, s post. K 1-70.

Zest14

**Družst. knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové.**

Podíval jsem se na choděcího klerika a viděl jsem podél kmitce vojenskou výzanku, kterou neopustil a veliké femeny armády. Jest chle farář a miluje tolik svojí zruinovanou vesnici, která jest vyvrážena nad ostatními troškami. — Hraběna z B. a L'Echo de Paris.

Kacíři. Pravověrným sociálním demokratům jsou jejich vůdcové internacionální, Vanderveelde a Huysmans veličinami, o nichž se mluví jen s výrazem největší úcty. Je tak sociálně demokratická levice. Ji jsou málo pokrokoví, radikální a socialističtí. Kladenská »Svoboda« píše pod názvem: »Dvě ozdoby« pravičácké internacionály: »Socialistické hnutí u nás rádo používá zahraničních socialistů jako autorit, od nichž není odvolání. V poslední době jsou zvláště belgičtí vůdcové II. internacionály, Vanderveelde a Huysmans, kteří se těší nezasloužené pověsti socialistů a s jejichž autoritou nutno definitivně zakončit Vanderveelde, jako ministr spravedlnosti, dal svázat několik socialistů, kteří ve válce dovolávali se ukončení války za každou cenu. Na četné protesty Vanderveelde odpovídá jen krčením ramen, on prý nemá nic dělat, to je věc »svobody justice«, on musí respektovat platné zákony. — Huysmansovo »socialistické« ba dokonce »klerikové« přesvědčení projevilo se znamenitě na posledním sjezdu belgické sociálně demokratické strany, kde Huysmans prohlásil, že v internacionále je více křesťanů než odšepců a podle toho také strana musí se zachovat. Pro svou osobu pak prohlásil, že jakmile se církev zmouderní, vrátí se v lůno katolické, apoštolské a římské církve. — Je potřeba, aby čeští děmci důrazně odmítli každý takový argument. Bodejť by autoritou Vanderveeldeho a Huysmansa, kteří definitivně ukryli křesťanství, nemohli být právě a církve, která

prapery a bohoslužebné náčiní v najvýhodnejších
cenách nakupíte u dopravné fy.

JOSEF NEŠKUDLA

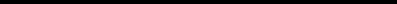
JOSEF NEŠKUDLA
Nový Hradec Králové, Čechy.

**Vytádejte si ceny, nelli objednajte
u firmy jiné.**

sa začeství písma

THE

v Hradci Králové.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 80 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 80 hal. Pro dopravu zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nepolepená a ne frankovaná expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracují, nepodepsaných se neobdává, nevyplocené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inzeráty se platí hotově. — Odběratelství knih jen písemnou výpovědí. — Číslo ústa pošt. úř. šek. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Alcibiade sa káman moudrosti.

V XVI. století vychytrali dryáčnicki také si platit obrovské daně z hlouposti lidské. V našich Čechách alchymisté svými podvodnými pokusy o děláni zlata a objevení všeléku proti nemocem a stáří vydělali si (dře naší nynější měny) miliardy. Podvůdek jak císaře tak učení šlechtice a měšťany. Ale hledaný kámen moudrosti jest posud předmětem nárůzných snů.

Teď na podium bývalých alchymistů vstoupí kouzelníci jiného druhu, kteří prohlašují, že propůjčí kámen moudrosti lidským duším — a to tak vzácný, že nahradí věrouku a morálku kteréhokoli náboženství.

Ale to horlivé hledání jest nějak pracné a posud bezvysledné. Zatím totiž přední evropští myslitelé prohlašují, že filosofie vůbec jest v zoufalé situaci a že se rozkládá v orku řadu směrů, z nichž ani jediný nenese základy exaktní vědy. Co tedy se všeho vy-
hází?

V „Možnostech křesťanství“ (y č. 3. a 4.) St. Čapek již marné pokusy nahraditi náboženství vědou ve škole. Prý někteří navrhnou, aby se podívala mládež jakási srovnávací filosofie všech soustav náboženských. Tím by se zachovala objektivnost; dítě by si vybralo, co by uznalo za nejlepší a učinilo by se tak právě směřovostí.

Tedy děti by se měly věnovati srovnávací filosofii náboženské a čerpati z ní hned užitek.

FEUILLETON.

L

Význam světla v národní politice.

Fyzická síla nebo hospodářské prospěchy
mohou vždy zvednout a trvale oslabit šlechtě kme-
ny ve věši, uvědomit národní celek. Ani společ-
ná řád ta nebyla dostatečným patřkem. Na př. Če-
chové sosedili na severu se Srby, kteří mluvili
týž jazykem, ale přece v rámci společného národa
stetvořili. Polští kmenové často se spojovali s
Čechy proti vládní krvi. Svatopluk páchal
krvavé křivdy mezi Slovany, kterých obyvatelem
v Pannii.

Předtím k internacionalismu stvořoval velkého politického celku národních byle ve středověku patřící politiky považovali takovým společenstvím, kdy vznikalo z vyhlášených reprezentantů různých idej.

Prádepří a vřoci zlobnosti ve středověké
byly vřady, které hodily nešťastí šetru. Písa-
řské křesťanství, spojené s charitativní a dávkou-
nou, okouzlovalo a vložilo k děsi charitativní divy.
Když vřady mluví ocharitativní na rybní a svat-
ce, tak se vřady křesťanství bedou vřady vo-
lné spojení, strážník genem vřady vřady.
Když se setkává pod jeho ochrannou vřady.

Sväťci stáli za tvármi sošdárnych politických lídrov, protibolsky národné pascitosti. Kdo

ažkoli tak důležitý duševní úkol nebyl posud
kale proveden ani od proslulých myslitelů.
Čapek docela dobře praví, že by žádný učitel
nepodával opravdu srovnávací filosofii všech
náboženství, nýbrž by podával náboženství
či jiný názor světový vlastní. »A tak místo
snad pěti různých konfesí učilo by se na ško-
lách nejednotně asi padesáti různým sousta-
vám náboženským a děti by byly v tom o-
hledu vydány na pospas libovůli svých učitelů.« — Dodáváme, že by taková nauka ne-
vzbudila žádný určitý a trvalý pocit mravní
zodpovědnosti. Děti potřebují kázně; místo
přijímání kategorických imperativů by si vy-
bíraly, co by jim bylo nejmilejší. A mládež
přece vždycky raději volí věci příjemné než
užitečné, takže se jí propůjčí plná svoboda
volby.

Čapek se táže, jaké mravouce bude se na školách učít, až se finské etika vyvíjí. Vždyť filosofická mravouka jest také nejednoduchá a možno říci: kolik filosofických soustav na světě, tolik také různých názorů etických. Buďto tedy by se musilo kategoricky předem naříditi, které etice má učitelstvo vyučovati, anebo by se musily připustiti filosofie všechny. »Pak ale nastává nebezpečí anarchie a častého znásilňování dítek ze strany učitele.« Prý by se dal také sestavit výtažek ze všech filosofických a náboženských názorů světových, jakási »neutrální etika«. Ale takové práce nevykonali dosud ani největší geniové.

se hlásí pod jejich prapor, byl vítěn jako legitimní člen a bratr jejich klientů. Požadavky na národního svůtce byl nemožně správně politické sdělení jeho cílů.

Před panováním sv. Václava bylo v české
královské vědomí kmenové soukromosti tak široké,
že kmenové pohyby chápaly vládnoucí samostat-
ně; ústřední vláda pražská byla jim odporná!
Václav s velkou energií budoval celistvost země
české a získal respekt před pražskou mocí
centrální. Důl to však by bývalo brzy v rozklad.
Kdyby veřejné mínění nebylo prohlazovalo
krále za — svědce, za posvátného úce velké obce
řádků kmenů.

Již starožitní přenosní státních ostatků. Vlá-
dávých ze St. Bolodněv do Prahy bylo kromě
jiných projevem velké štý. Engle Jaromír (1888-
1912) byl kromě svého vynálehu na státních
minist. Nale po celých 11. a 12. věk na českých
denících se spíše je na jedné straně nápis nebo
obraz magického křesla a na druhé straně ná-
pis nebo i obraz sv. Václava. Nejstarší početí kři-
st. křesťan (zaklad. se zachovaly) a 142 početí
křesťanů až do r. 1252 mají na jedné straně
obraz sv. Václava. I velmi zřejmé (přibližně
třetím století) mají podobu světova; ty, např.
výsky početní sv. Václava. Na počátku prvního se-
sto: Početí soubor celá země sv. Václava. Sva-
tý Václav početí k země. Tedy sv. Václav byl

Nuže — hledá se kámen moudrosti teprve v době, kdy jest největší nutností, aby vykouzli rozsáhlou čaromoc, nemá-li moudroz zdivočiti jako na ušterské puště. Cinkají alchymisté mchají roztavené kovy, cinkají na neforemné silhity, prohlížejí je trojitými brýlemi a učeně potřásají hlavou.

Staré údovy se rozkopávají, ale proti mrazu nestaví se pro duše ani přikrá bouda. Diskutuje se, anketaje, jeden princíp se potírá druhým.

Základem pevné morálky ve škole nemá-
že býti pouhé upozornění, co se smí a co
nesmí. Síla vůle k dobru již v dítěti musí ko-
řenit v jistém názoru světovém, v přivlast-
nění uceleného a důsledného přesvědčení
(byť jen v hlavních mohutných liniích). A tu
vzpomínáme, že pokrokový »Český učitel«
již r. 1903 napsal zcela nepedagogicky: »Ne-
opíjíme práva rodičům, aby již od mládí
dětům směli vštěpovati cokoliv z přesvědčení
svého a víry své, byť to bylo i náboženství.«
— To znamená tedy učit plovati dříve, než
dítě vstoupí do vody. Výchova má zařaditi
bez poučení dítěte, z jakých důvodů a k ja-
kému duševnímu cíli má pěstovati ctnosti.
Zrovna jako když se učí někdo hráti bez
znalosti šachů a not. Dítě má prospívat v do-
bru tehdy, kdy si nedovede samo utvořiti
jednotný a určitý pojem o účelnosti svých
žádostí a skutků. Soc. demokracie cvičí do-
spělé soudruhy dresurou. Dítě však má mít
plnou volnost právě v době, kdy jeho duše

i symbolem soudnické a tedy spravedlivosti a pořádku v zemi. Nejstarší pečeť Starého města pražského ukazuje postavu sv. Václava. Světec stál se netoliko církevním patronem národa, nýbrž i symbolem (znakem) státu českého. Významno, že byl nazýván dědicem, totiž přímým a vrcholným vlastním země české. Kde by se byl odvízil trůn císařský země české, býval by pokládán za rovněžvého rušitele dědictví, majetku Václava. Nedůstojnost vlasti byla posvěcena křivou a horlivě zvelebovanou parodii na zakladatele solidarity českých kněží. Jak den smrti (28. září), tak den přemoci ostatků (4. března) byl slaven u nás jako den svatoceý.

V době velkých nebezpečství vysílány k svatci hromadné modlitby a česká vřelost ve velkých připravena jeho pomocí. K počtu Václavů stavěny svatyně; lidu křesťanský sv. Vít a sv. Václav. Ve 14. a 15. věku hradi pražský nazýván hradem sv. Václava. Doba rozličná na Moravu přitahovala zemiš obyvatelevo pánkov tlanos k obyvatelstvu střednímu v koutě české.

[illegible]

Právě tak jako partak: bez svědění! Pak: Přesvědčení smutné nebo beznáboženské. A ze všeho se vynořila bez...

Small Animal Medical Staff: Contract

výkonných výborů státní. Že se jim toto ob-
čanstvické vítězství zalíbilo, svědčí nepochy-
bně vřelá slova vázanými listinami, která pod
rozkou pokrokové zásady poměrného vole-
ní zavedl zastřnou (křaturu) výkonných vý-
borů, t. j. náhlika politických klis.

Ó s'ruaci v obšarhú ústavu

řekne dr. Zahradník, že předseda tam není
má jen titul, ale žádných práv. Řečník
ještě v celé ústavě teprve 6 neděl. Za tu dobu
nemohl proniknouti do chaosu různých zří-
zení: »Nemám právo do ničeho mluvit; jen
jednou jsem dal výpověď komisionáři, který
si toho zaskušoval; leč výpověď byla mini-
sterstvem zásobování anulována.« Pracuje tu
ministerstvo zásobování, zem. okres. polit.
správa, místní hospodářské rady atd. atd.
Spoluurozhodují ministerstvo veřejných prací,
železnic, někdy i zemědělství. — Takle stra-
katina jest věru výrazným zrcadlem státní-
ho pořádku. Ve spřádacím ústavě mají se
prezidentovi ihned ukázati všechna kolečka u
stroje komplikovaného, všechny nitky mají
být v jeho rukou. Nepotřebují toho přitnutí a
chaosu sobě pro sebe?

Zahradník pravil též, že tisíce metr. centů bramborů zmrzly, zůstaly v zemi. »Vidě! jsem sám otevřené vagony bramborů za mrazů vozit sem a tam, aby snad úmyslně zmrzly a byly pak přiděleny vinopalnám a škrobárnám.« — Vláda zatím k nasycení hladových rozděluje porce kulturního boje.

O národnosti bezradnosti

Proti absolutismu výkonných 'výberů' stran

rozepsal se břítkce evangelik dr. Boháč v »Kostnických úskrách«. Práví: »Naše nynější Nář. shromáždění nemá docela žádné legitimace k nynější své zákonodárné činnosti.« Zákonodárný sbor, vyšlý z revoluce, jest povinen, aby dal novému stavu základní ustanovení zákonná a učinil co nejrychleji místo řádným zástupcům lidu, máme-li mít vládu demokratickou. Polsko a Jugoslavie mají dávno řádné zvolenou sněmovnu. U nás se množí zákony, ale ústavy dosud nemáme. Místo demokracie vládne u nás absolutismus

Tedy hrdina i světec, který imponoval i vzdělaným národům cizím a který byl chloubou českého lidu, představoval nejvýznamnější pásku národa, byl neustále mocným hlasatelem rodinné nepopulárnosti světlé občanské duše Čech a Morav.

Poláci v XI. století vítězí si nad všechny po-
křtiny ostrůvek sv. Vojtěcha; chráněti si je žánlivě
proti Čechům, kteří svatého biskupa vyhoštěli.
Vědy na hraně X. a XI. věku právě výnam to-
hože inočetníka dopomohli Polákům k samostatnosti
církevní (archiepiskopství), na které Čechy ještě
pak čekaly při čtvrté sta let; zároveň stalo se
Polsko královstvím. Krakovské významno z meci
české.

Dotazky ty staly se předmětem neúporného a diplomatického sporu mezi státem českým a polským. Když byty moci válečnou vyrvány Poláci, viny sporu zaneseny až do Říma, jehož si cířev česká do té doby hleděla tak málo. Poláci tím úporně žádali, aby byl lup vrácen, že do té doby patróna vlastní krve neměli, tak že jejich velká úsestí potřebovala mravy pátky aspoň v kate svatovojtěšském. Čechové však nelehce dožadovali, že Vojtěch jest jejich. I Řím, svatovojtěšský duchovní chrám, sv. Vojtěcha.

© Půlrok před dr. Šustou, že bylo v ŘM. stále
vážnější, vodu bylo tam. Město v jeho
světě byl zvlášť svítící, jeho byl-šest. Mě-
sto nebo zvlášť Šustou, světlo, který by byl po-

tohoto předmětu, očkoliv mluvíme o právu
to výslovně předpokládá, a očkoliv s toho, že
autentický text zákonů a nařízení jest český,
jeho posvátnost sama umožňuje všem státním
občanům, aby si práva jazyka osvoili již ve
své obecné občanstvu mohlo by být před
němi lhota, zda Národní shromáždění
občané o jeden špatný zákon více nebo
méně a mohlo by spoléhat na roztrávenost ná-
rodní republiky, kdyby nešlo zrovna o zá-
klady existence československého státu. A
to podezřelá tajnostkárství, neupřímnost k
vlastnímu národu, neupřímnost mezi sebou
a bezúhel také nedostatečné ovládnutí pří-
slušné litery, o kterém svědčí Holkové pokusy
zakomodořit, to jsou jistě vážné důvody, aby
se žadalo i nyní, by věci takové důležitosti,
jako jazykový zákon, nevyřizovalo Nár. shro-
máždění a jeho Bez zevrubných informací a
porad se znalci poměrů!«

Vo enarj e Të Mëdha

jest potřebí před plebiscitem nejvyšší české ostrážnosti a činorodého spojení všech českých sil. Poláci, kteří mají tolik nešťastí vnitřních, postupují v této věci se vší bezohledností, nestručce se žádných prostředků. Nám ovšem na hlavu porázejí frázi, že přičlenění národa ke katolicismu zeslabuje národnostní zápal. Vždyť ten polský oheň jest zžhavý. Jestliže pruská politika nám urvala největší část Slezska, nesmíme dopustiti, aby jeho skrovné zbytky, které jsou k našemu hospodářství tak důležité a kde jest tolik českých duší, rozchvacoval brutálně dobyvatel jiný. Podporujeme horlivě všechny kroky naší komise pro plebiscit na Těšínsku. Nyní jen ten, kdo volá hlasem nejmohutnějším, může se nadíti úspěchu.

Pro zdar české věci na Těšíně

práce vydatně naše strana lidová ve Slezsku. Dne 10. t. m. dostavila se deputace této strany k dohodové komisi se stížnostmi na polské přechmaty v Těšově, Fryštátek a v jiných místech; protestovala proti obsazení Slezského domu v Těšíně Poláky. Deputace pravila, že Poláci vnesli zmatek do obyvatelstva třídnoucího k západu a protestovala proti polským štvancům. Generál Pichon vyhlásil, aby deputace podala své stížnosti písemně. Drašíř doklad, že katolíci slepě zapomínají na prospěch svého národa.

Introduction

V staroběvičském hlasovacího listu pasmu bylo odevzdáno pro Dánsko odpoledne 11. února 55.279 hlasů a pro Německo pouze 20.914. Tedy většina pro odtržení od Německa jest patná. — Poiské oddíly obsadily město Puck (u Gdańska). Obsazení místa otvírajícího Polsku přístup k moři stalo se slavnostním způsobem. — Ve Stockholmu 9. t. m. zabíjen sjezd švédských soc. demokratů. Branting v zabíjovací řeči prohlásil, že při bojích o socialisaci není čím diktatura třídy dělnické sýbrě zjednaní socialistické organizace výrobní a demokratického podkladě. — Bolševičské vojsko, postupující směrem od Oděsy a Chersonu, byla odražena s velikými ztrátami, třebaže ukrajinské vojsko nedávno předtím v Oděse utrpělo. Vzpoury proti bolševíkům v Ukrajině se rozmohly. Vádce povstalců Machnev obsadil s 80.000 muži území mezi Jekaterinogradem a Nikolajevem. V černigovské gubernii vzbouřilo se 350 obcí. Vláda sovětská má za rok 1918 a polovici roku 1919 celkový výděl 97.579.548 rublů a příjem jenom 25.922.548. Zde se okorovaný schodek ubírá socialistickým krádem, jest velká otázka, k čemu takového hospodářství byla hospodářská povaha.

svatým dědicem země, silným tmelem a symbolem její jednoty. Národ polský měl ovšem, v křesťanském mocného patrona, Vojtěcha; ale Vojtěch byl apoštol—cizinec, který nepatřil jen Polaku, a teprve mnohem později přidržel se k němu vlastní svátek národní, krakovský biskup Stanislav. K němu však se polilo vlastně více křve než po-
žehnání. Byl krakovský biskup mučedníkem, byl zabíjen svým králem polským, když hájil svo-
bodu církevních, a proto se ve věku 13. věku, že koruna Boleslava Chrabrého, potřísněná svatou
krví, nikdy kamsi v neznámou a nevrátí se, dokud
bronzý hřích nebude smazán stérým utrpením po-
ského národa . . . Od smrti Boleslava Smělého
(1025), vzniká Stanislavova, nebylo to vskutku ko-
ruňovského krále a kraj se třásl znovu a znovu.
Dědičská Vinohradská ulička r. 1261 poklekl
mýsl naděje, že milosrdný Bůh naprosto všech
trávil až do konce dnů. Věky poklekl se své
žijí v prachu před památkou sv. Stanislava.

Tedy Polák byl naplněn hrůzou, že právě ten, který měl svým žalem národ spotováti, dopustil se zločinu na světlé. Tato vzpoura byla jeho pochmurná sláva. Byla však velikou vzbudou i-
volání slova demokratického, že rozšíření království
tak ne spadá jako rozšíření třídy bílého-mořského.
Tedy Polák byl naplněn hrůzou, že právě ten,

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Všude vlastenecký vzplál v srdci ženitím Boleslav Němcovi zasloužil. V letech čtyřicátých manžel Němcovi seznámil se v Poiné s fahšén a křivěním. ČLOUVIL v nečeti na st-
vily, de fary. Václ. Těle sděluje, že naprv, tam
se dává do ruky sádky, dny fahšera, sply, se-
ské, zvláště Tylovy; tak cit vlastenecký, který
všude do srdce Boleslavů babička, nalezl nový
žár. — V Tokiu bude postavena velkolepá budova
»Dante Alighieri«. K počtu Dantově zde bude zř-
sena knihovna, dvanáct pro přednášky a míst-
nosti, kde se budou pěstovati kulturní styky Itá-
lie s Japonskem. — Byla předána dne 8. t. m.
poměrná výstava díla Bohumila Kubisty v Domě
umělců. — H. Barbusse, jehož »Oheň« byl přelo-
žen do češtiny již za války, psal o válce se sta-
noviska čistě materialistického, jako o zjevu číste
živočišném. Autor ten jest řazen mezi přední har-
covatky bolševické literatury ve Francii. Ale Le-
nin se vyjádřil, že Barbusse pozoroval světovou
válku jen jako nešťastný barbon. Krvavým lidem
nechtěl viděti sondaže s poukrym klackem v ru-
ce. Pokud nehází otravné puny, jest hloupou ov-
cí. — J. Lindworski (Anthropos z r. 1919, 419) po-
jednal o myšlení pračlověka, připomínaje, že již
psychologie pokročila nad Wandtu. Dokázáno, že
primitivní způsob myšlení vyskytuje se i nyní u
člověka vědecky vzdělaného, jakmile se ocitne v
oboru zcela nezvyklém. Pračlověk osvědčil nau-
zování tím, že chápal vztah věcí; toto se děje také
jen přímým pojetím poměru, vztahu, na př. že
něco jest menší, větší, vpravo, vlevo. K usuzo-
vání náleží především paměť a pak pochopení
vztahu. Pračlověk prokazoval oboli: vyráběl ob-
razy zvířat (tedy napodoboval přírodu), vyráběl
nástroje (tedy prostředky k účelu). Náš pokrok
záleží v tom, že pomocí druhých (tečtí atd.) snad-
něji poznáváme nové vztahy, nové pojmy, jimiž
pak pracujeme zkráceně; přes to však funkcionel-
ně novodobé myšlení nad primitivní pračlověkem
nevyniká. Problém náboženský, t. j. v základě
poukryl nadempirické mocnosti, vysvětluje se
takto u pračlověka snadno posetím vztahu mezi
výrobem a výrobkem, které jmeu samému ze
zkušenosti bylo blázn. Vida na př. blesk a slyše
hrom, snadno pomocí asociace myslil a soudil o
příteli jeho v mracích. Ve svém myšlení často

vztahy neovzdálenější postřehujeme zejména. Tyto
výklady Lindworského jest dobře mít na mysli,
kdykoli čteme naturalistické ásadky o vzniku po-
myslu Bůha, deše (ze strachu, snů atd.). — Dr.
Tomáš Čapek z New Yorku sepsal dílo »The
Czechs« (Bohemians) in America. Připomínáme,
že práce jeho byla značně usnadněna velkolepý-
mi dětinami Čechů amerických z pera Habemich-
tova. Jež vyšlo dávno před válkou. Poctivý libe-
rář Habemicht pracoval o díle tom dlouhou řadu
let a nešetřil nákladu ani dalekých cest. Poněvadž
však dokázal jasně, že o udržení a vzdělání češ-
kého života v Americe mají největší zásluhu ka-
toličtí kněží, liberálové se vymstili utloukáním jeho
existence. — Prvé číslo 37. ročníku brněnské
»Háčky«, redigované dr. Vychodilem, má ve-
smě obsah prvotřídní. Dr. Sedláček uveřejňuje zde
úvahu o Píšových informacích pro děkana ku-
řimského. Pokračují zde velice zajímavé u-
kázky korespondence družiny Sušilovy. Důleži-
tý jest článek Neumannův »K válečnictví za doby
husitské«. — Anglická výprava archeologická ob-
jevila v Jeruzalémě chodbu, která vede pod Slo-
nem a spojuje studnu Panny s pramenem Siloah.
Ona chodba pochází ze 7. století před Kr. Nale-
zaly tam klenuté nádoby z 9. století před Kr. —
Zemřelá Rážena Svobodová uznávala Bož. Něm-
covou za svou učitelku. Dr. Brtník praví o ní v
č. 19. »Zvone«, jak litovala zboření mariánského
sloupu v Praze. Když její roztrpčený pisatel klid-
ně, odpověděla: »Věčně ho budu litovati a denně
se litostivě dívám na jeho obrazy na kalendáři
nad svým psacím stolem.« — Ministerstvo škol-
ství a osvěty vyšle několik umělců českých ke
studiu na Slovensko a slovenské umělce do Čech,
Moravy a Slezska. Ale jen ať slovenští umělci
pospíchají, pokud zvětší barbaři v Čechách ne-
změní nejsemnější sochy a obrazy katolické. —
Nový německý překlad Nového zákona pět katol.
učenců vydalo v nakladatelství Hansteinova v
Bonnu. (Cena 34.40 marek.) Dílo jest určeno in-
telligenci a obsahuje množství historického a nábo-
ženského-vědeckého materiálu. V téměř nakladatel-
ství vyjde i překlad Starého zákona. — Dr. Ma-
síl vydá čtyři mapy Arabie a chystá některá po-
jednání o arabských věcech jazykem českým a
anglickým.

Kulturní listky.

O vědecké práci kněze-badatele dra Al.
Masila znovu svědčí interviewy, uveřejněné
po jeho jmenování profesorem české fakulty
filosofické. Dle »Nár. listů« z 8. t. m. sdělil
dr. Masil, že badatelská jeho činnost v Ori-
entě nesla se hlavně směrem historicko-místopis-
ným a národopisným. Díl v Arabii v letech
1908-9, 1910, 1912 a 1914-15. Urazil na vel-
bloudu na 30.000 km. Přihlásil se za člena be-
duinského kmene Ruatů; vysvobodil kněze
tohoto kmene z moci turecké. Pomohl emirovi
Nanáfovi dobýt oasy Zoufri. Byl často tlu-
močnickem mezi neodvstými kmeny a Turec-
kem. Za války v letech 1914-15 pracoval pro
svobodu svých kmenů ve vnitřní poušti. Ori-
entalové, jejichž synové studovali v Evropě,
ustanovovali dra Masila svým zástupcem.
Vliv Musilův na kmeny vnitřní pouště i na
moхамедány v Syrii a Mesopotamii jest znám
i ve Francii a Anglii již od r. 1906. Mohl by
tudíž učence prospěš stylům knižním a ho-

spodářským Arabů s naším státem. »Jedině
Orient nám může nahraditi kolonie. Orient
potřebuje pracovníků všech odborů; i bylo by
záhodno, abychom tam své lidi soustavně u-
sazovali.«

Ve »Venkovu« z 8. t. m. praví dr. Daneš:
»Alois Musil jest jeden z největších vědec-
kých cestovatelů a badatelů doby přítomné.
Česká obec vědecká s radostí vítá profesora
Musila na domácí půdě; ví, že vědecký vě-
hlas jeho vysoce povznese jméno naší uni-
versity i akademie; ví, že nesmírné bohatství
zkušeností, jichž si získal v celém bývalém
Turecku i ve svobodné Arabii, bude nyní zu-
žitkováno ku prospěchu a slávě českého jmé-
na, české vědy, českého průmyslu a obchodu.«

Tak hlaholí uvítací slova. Připomínáme
však, že učené badání jen Musila utvrdilo v
katolické víře. Vydal také český spis o situ-
aci lidstva před potopou a o povaze a roz-
sahu potopy. Ale o tom česká veřejnost pra-

málo ví. Učedníci po ulicích vykřikují na
vzdory »klerikálnímu« protibiblické fráze, vy-
čtené z různých pamfletů. A nekritická zlo-
ba povolí své kalné viny dále, i kdyby na
pražské vysoké školy bylo povoláno ještě
deset Musilů.

Sociální obzor.

Nová sociální orientace dobývá si va-
lejný půdy mezi soc. demokraty netoliko v Německu,
ale i u nás. Trpké zkušenosti a rostoucí
bída nutí k obratu. Tak na př. na schůzi ve
Slezských vyjádřil se tajemník soc. demo-
kratických malozemědělců doslovně: »Pro-
hláшуji, že při zemědělství není možná osmi-
hodinná doba pracovní. Musí být větší, ba
musí se dělat i od 4 hodin ráno do večera.«
Ale je takhle orientace nová? Vždyť přece
proti demagogům dávno bylo přímo elektric-
kým žárovkami důkazů jasně vysvětleno,
zda-li pracovní poměry v továrnách dají se
bez velkých škod přenést do poľního hospo-
dářství. Ale ještě soc. demokraté nerozluštěli,
jak se mají platiti samostatnému hospodáři
každodenní svízelné starosti, které má k ve-
líké dřině nádavkem. Kdyby chtěli chalupníci
se svou rodinou pracovati jen osm hodin
denně, národ by hladem zhynul.

Sám nář. soc. předák železničních zřízenců
Buřival vzhledem ke zlořádům stále trapněj-
ším vydal veřejný projev, v němž dí: »Pro-
středkem dnes celým světem názor, že v zájmu stá-
tu je třeba zvýšiti výkonnost pracovní.«
Osmíhodinná doba pracovní způsobila v že-
lezničnictví mnoho zmatků. »Národní produkce
je zmenšena a vedla k tomu, že hodnota pra-
covního dne poklesla a výrobky zdražila.
Tím také dělník za svůj pracovní den koupí
méně než dřív.« A tohle se nemělo vědět
již dávno dřív? V počátcích republiky místo
agitačních slibů a libových hesel měly se diti
nejpřehlednější porady se sociology nestranými,
na slovo vzatými. K čemu máme universitu,
jestliže fernesný agent, zajišťující si teplé
místo v politické organizaci, platí v rozvoji
údátosti víc než pět universitních profesorů?
Smutné konce překotných změn daly se, před-
vídati s matematickou jistotou; ale dema-
gogové, kteří dobře věděli, kam spějeme,
houževnatě to řadu zaměřovali.

Nová pohroma marxismu. Hospodářský
kongres bolševické strany v Rusku po bouř-
livé debatě se usnesl, aby státní obilní mono-
pol byl zrušen. Schválena resoluce, požadu-
jící volný obchod obilím. Rekvisice na ven-
kově budou zvláštním dekretem zakázány.
Tak utrpl bolševický systém těžkou porážku.

Národohospodářská hlídka.

Z historie konsumu. Před 30 lety byly
hospodářské poměry v jižním Tyrolsku ve
velmi žalostném stavu. Proto se velmi mno-
ho obyvatelstva vystěhovalo do Ameriky.
Konec vši bídy učinil farář Don Guetti za-
kladem konsumu. Za 8 let zřídil mezi tou-
to horskou chudinou 116 konsumních spolků,
73 úvěrní společností a jiné výnosné podni-
ky. Tím, že provedl tak vzornou a všeob-
ecnou organizaci, již podobné v žádné jiné ze-
mi nenalézáme (na 2627 obyvatelů připadá
jedno společenstvo), jeví se nyní Trentino ve
zcela jiné podobě. Vlivem úvěrních, nákup-
ních a výrobních společenstev pokročilo o-
byvatelstvo znamenitě nejen v hospodář-
ském, ale i osvětovém směru: o nezměrné
bídě, která dřívě svírala a dusila život v ce-
lém kraji, není ani pomyšlení. (Dle Vlasti z r.
1908, str. 756.) — Tato obětavost chudých
horalů nás musí povzbudit k následování.
Mají-li socialisté v Hradci a okolí 18 prode-
jů, podporujeme též své konsumy nabízením
másla, vajec a vajiva, jakž i čistým a ho-
ným nakupováním zboží, aby maly násled-
kem toho ceny v našich konsumech býty
nižšími. — P. Masil v časopise »Věsta«

Účet a pošt. spoř. v Praze č. 140978.

Telefon č. 88.

Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Králové.

Ředitelství v Hradci Králové.

Věstí se činnosti.

Bankovní jednota i s běžných účtů platí ústav se světo.

Oddělení pro zboží zabývá se

obchodem v oboru a prodejem zboží, v oboru, cementu a dříví.

V Hradci Králové.

Podle současných stavebních podmínek
Vlasti podléhá stavebnímu stavebnímu návrh
konec, dle něhož bude státem poskytnuta soukro-
pým podnikatelům subvence až do 25 procent ru-
kočného stavebního nákladu, z nichž polovina
vypadá se po ukrytí budovy, slyšet po kol-
daci. Upozorňujeme příslušné kraje v místě na-
šim na tento zákon, dle něhož poskytnuty budou
takovému novostavbě také výhody daňové. Ty-
to budovy musí být nejdříve do konce roku 19
dokončeny. Jistěže lze předpokládat, že působen-
tímto zákonem bude se vztahovat i na město na-
šeho Zámku v Praze Radové občiny, vyjím st-
vající se vč. potřebovaných stavebních státní

Nepočítej, já ale, já mluvkant, to jenom ministerstvo dalo pokyn, aby učitelé rozhodovali o výměně školy. Taktohle anglickými potrošenými mládežnickými lidem, že škola naše byla zbavena symbolu spásy — kříže. Ministr Habman však taktem našich pevněců nedávno prohlásil, že otázku kříže důleho řešiti dle místních poměrů a rozhodnutí místní školní rady. Vidíte, sám věříte až po uši ve farscijsství a svým činitel mravokárně výchovy! Dle toho šelby jednotlivců, šelby mládež, šelby muž a náskrobený lidem, ale celá mládež školní rada má ve věci rozhodovati. Náš duchovní tedy dítkám našim nevysvětlí, co jest to modlitba? Jaké štěstí pro nás a naše děti, že dostalo se nám ze našeho starého Hájského p. Moráka tak vzácné a požádané válečné náhradky v podobě pokrokové Slovnosti! Kacířské se ovšem přiznáváme, že se po nás svět natočí a točit nebude. Zato po vás se točí na drátkách celý svět — ovšem nutno dodat, pouze svět pimpliat a ostatního čestného dřevěného personálu; ten vám načíná opozici, ke všem kopancům mříč, s ním můžete orat i vláčet a špirites novodobé osvěty rozválet po válečných vesnicích až do vále. Náš vzorný křesťan dal o Novém roce myši a čistiť školu. Potom že nedrží na pořádku! Tak vidíte! Tuhle náš pan principál sebral ve škole se svým dřevěným personálem dočasnou historii »Pust a Markéta«; nyní prý připravuje směnku: vypadá to jako Šprýňar, ale kouká z toho Ak-tér. Tož těme se! Páni a dámy, račte vstupovati! Velcí platí korunka, klací pokovic. Josko, utí sklo!

Vyházej. Člen americké misie rev. Fr. Koldt, kapitán oznámil přednášku u nás na den 2. března t. r. ve 2 hod. odpo. Zveme nařince celého okolí k účasti. Ne shlednou!

Když se voze zakázaný petrolej. Dne 8. t. m. vešel jeden občan z Chotěboře ranním vlakem z Pardubic ke Chrudimi 13 kilo petroleje. V Chrástě vlak drabá tekutina mu byla zabavena. Diktováno mu okamžitě 44 K pokuty. Nové vyšetřování započne u politického státního úřadu v Chrudimi, kde se vyřikne trest další. — Doufáme tedy, že nyní se osvědčí svou pravdu na — celá sta wagonů zakázaného právozu.

Třebosovce. Něco z našich společenských poměrů.) Nedávno „Obnova“ v dopise z našeho města psala, jak nešťasně sobě počínal protestant Bureš v našem chrámu o pálnoční. Pan dopisovatel nechť vezme na vědomí, že to nebyl jedinec, ale několik souvěrců Burešových, kteří si tak počínali. Vůbec můžeme v posledním čase zaznamenati jakousi nervozitu našich protestantských společenství, která se denně stupuje. Ani nemůžeme věřit, že tento nezdravý zjev vyvěrá z tak evanjelických věcíků, které se pravidelně konají za protestantské tafe. Tak jedna podrá postučka vypovídá: Ach, to se nám děje! Tak vám (vpravdě kočaniči kazateli) šel po katol. úřadové posety kapucín a zastavil se u hrobu a přišel jedna ženská plakala, i táže se kapucín: To vám babičko, aškdó umrl, že tak pláčete? I tot, ten člověk, obdoba mi kdes s kým jsem vala vánuj smrt, jak jsem si je v Chotkově městě

Socialistické Rusko a Německo.

Všudecky jsme byli přesvědčeni, že lid bude v socialistické demokracii větší svobodu a lepší život. Dříve, když se na sobě neprosvědčilo, že socialistický program není z důvodu horšího omezení, než jaký byl ve státě kapitalistickém. Jakmile noc demokracie dostane se k moci, ukáže se její úplná neochopnost připravit lidstvu ne méně ráj na světě — ale ani ne bližší, spokojený život.

V Rusku hned, jak byla prohlášena diktatura proletariátu, byl zrušen soukromý majetek, zavedeny i pracovní vyhlášky, pracovní doba snížena až na 8 hodin denně. A vyhláška Na Řádu je třeba větší než jiná, nespokojenost se šíří a nebyť hrůzovláda rudé armády, již dávno byla by bolševická vláda smetena. Aby ještě na čas byla katastrofa odložena, nařídil Trocký, aby armádní sbory, pokud jech není potřeba na frontě, byly přeměněny ve sbory pracovní s vojenskou disciplínou. Pracovní doba stanovena 12 hodinová, nejdříve nebo sváteční lidé je úplně zrušena. Sbory mají práci začínat a končit společnými socialistickými hymnami a písní, poněvadž práce těchto sborů prý nemá ruským tradem, ale vnošenou službou socialistické vlasti. Jen co je pravda! Pan Trocký je dobrákem od kosti a dovolí svým poddaným i zapívat. Mnoho to utvořeno budou podobné pracovní sbory s vojenskou disciplínou i z ostatních dělníků, kteří tak budou v pravém slova smyslu poníženi na stádo otroků židovských diktátorů Ruska. Ani bráti se nesmějí, poněvadž stávky jsou socialistickou věcí zakázány a přísně trestány.

A co socialistické Německo? Esensky vystoupil proti socialistickému diktátoru v železniční službě. Ministerstvo železnic uzavřelo 18 velkých železnic, kde dělnictvo pracovalo pod přísnou a výlohou dělníci byli propašováni z práce.

Ke kroku tomuto rozhodlo se socialistické Německo po trapných zkušenostech poslední doby. Po čestném rozmožila železniční správa v Německu počet dělníků ze 70.500 na 100.000. Ale tento obrovský počet dělníků nebyl ani s to, aby dal do pořádku poškozený železniční materiál. Tak z 13.200 lokomotiv, jež Německo mělo po válce, je schopných k dopravě až jen 12.600. Socialistická vláda německá přiléhala velmi shovívavě k poválečným poměrům a vzavši za základ práci vykonávanou v dílnách za rok 1913, rozhodla, že se spokojí s pracovním výkonem o 60 procent. Ale některé dílny i za tento zredukovaný požadavek stály, daleko zpět. Nic nepomáhaly velké investice, jímž měla se výroba povzvednouti. Opatřeno za víc nežli miliardu nového materiálu jen za loňský rok. Ale přes to, že se soukromých dílen loni bylo dodáno železniční

správu německé 1161 nových lokomotiv a přes to, že v soukromých dílnách bylo na 600 lokomotiv opraveno, shorboval se neschopně stav dopravního. Ještě loni v létě dávalo se v státních dílnách za týden do pořádku 750 lokomotiv, v listopadu už jen 668 a letos v lednu — 622.

Za těchto okolností si želba socialistická vláda v Německu vypočítala, kdy vlastně bude schopna za takových poměrů dopravu zastavit, je-liž se bude lokomotiv. Z počátku šlo po dobrém. Vyhlášila s dělníky prostřednictvím odborových organizací a dozorců kontrolní orgány, vybírána z řad dělnictva. Když však socialisté sami viděli, že stav se nelepší, naopak, že dělnictvo přecházelo k pasivní rezistenci, namohla vláda k větší dále přiléhlosti k dělníkům a učinila radikální řez. Lidé a rezistentní dělníky jednoduše z práce vypověděla a otevře značná továrny teprve, až bude zajištěno, že jsou dány podmínky k řádné práci v nich.

A podmínky tyto socialistické vlády německé rovněž také stanoví. Je to v prvé řadě požadavek, aby pracovním dělnictvu dostalo se znova důvěry, že může v továrně klidně pracovat a odborně zdatní dělníci musí zase převzít řízení práce, jako tomu bylo dřív. Ony živly, které dříve byly práce znemožňují a psali práci pracovní hodiny za dobu určenou k zotavení a za to dělníkům jejich povolání máno pracovní dobu čim tím vydatnější konkurenci — musí z dílen vymizet!

Dále stanoví železniční správa německá, že bude zaveden takový systém mzdový, jenž by průměrnému dělníku zabezpečoval plat, a ať by vyšel. Ale naproti tomu každému dělníku hodlá německá vláda zajištění možnost, aby v poměru ke své práci a schopnostem si mzdu zlepšil. Dělnictvo železniční dosud se vzpíralo zavedení akordní práce, namítaje, že při opravách nelze pracovat od kusu. Že to správné není, dokázaly v Německu soukromé továrny, jež konaly zrovna ty práce, jako státní dílny a při tom zavedly většinou systém práce akordové. Budou tudíž dílny znovu otevřeny pouze těm dělníkům, kteří prohlásí, že jsou ochotni pracovat od kusu. Základní mzda akordní bude určována tarifní mzdou. Bude závislo od dobré vůle a schopnosti německého dělníka, jak vysoký chce mít plat.

To jsou arci pracovní podmínky, proti nimž většina německého dělnictva doposud bojovala. Bude tudíž zajímavé sledovat, jak tento boj socialistické vlády proti socialistickému diktátoru v Německu na konec dopadne. Skončí-li vítězně pro vládu, znamená to zabezpečení nutné výživy celému státu. Vyhráje-li při dělnictvo a přistane vláda, aby se pracovalo jako doposud, bude záhy následovat zastavení dopravy v Německu a s tím — hlad v zemi.

Koupě, prodej, výměna

phonol, pianol, elektr. klavír, not ke všem hračím, státní, velké opravy obstará J. Pačový, Hradec Králové, Bratři, Křiškovy 10.

Právě vyšel 20. svazek

„Křikový Obnovy“

a svazek populárního spisovatele

Oněvka Žaka.

Volná myšlenka

Období, kdy se lidé k vyjádření svých názorů mohou volně vyjádřit.

Stran 34, cena Kč 100, s pošt. Kč 170.

Prostředí knihoproství a nakladatelství v Hradci Králové.

Požáry vzplály.

Ona 1 K. Volice záhradní a historická kuchařka, jaké budiha. Kelpertůh objednáte větší množství v Knihoproství a nakladatelství v Hradci Králové, 100. Adalbertinum.

MEŠNÍ VÍNA

naplněná přírodou, neopracovaná, prvotní jakosti: prvního prvního druhu (výběr) a E 12 — až 1.12, velmi jemný druh druh 1917 a E 1200 až 1.12, jemný druh druh druh 1916 a E 1200 až 1.12.

Období, kdy se lidé k vyjádření svých názorů mohou volně vyjádřit.

Prostředí knihoproství a nakladatelství v Hradci Králové.

Období, kdy se lidé k vyjádření svých názorů mohou volně vyjádřit.

KADIDLO
opět vydáno
F. STADNÍK, OLOMOUČ
KOTEL PARMENTA, PRÁSKY.
a velké církev. národní
Vlastní výroba.
Výhrad. prodej ve prospěch
Matice Cyrillo-Methodějské

! Nutné !

Každý by si měl opatřit nové spásné nářadí.
Daň z převodu statků
a z pracovních výkonů a daň propůjčovací
S uvedením a výpočty naposl
Dr. K. Engliš.
Cena Kč 400, pošt. Kč 40.

Období, kdy se lidé k vyjádření svých názorů mohou volně vyjádřit.

Kočka jednotková
za 2500 K, pošt. stoly po 500 K prodá
Knihoproství, Hradec Králové.

Prostředí knihoproství a nakladatelství v Hradci Králové.
Křikový Obnovy
a svazek populárního spisovatele
Oněvka Žaka.

Katolické ženy a dívky!

Čtěte, odebírejte a rozšiřte náš jediný politický, sociální a kulturní týdeník

ŽENY

Redakce: Běla Pačková, Hradec Králové, Křiškovy 10.
Korrespondentka: Běla Pačková, Hradec Králové, Křiškovy 10.

Období, kdy se lidé k vyjádření svých názorů mohou volně vyjádřit.

Prostředí knihoproství a nakladatelství v Hradci Králové.

Období, kdy se lidé k vyjádření svých názorů mohou volně vyjádřit.

Období, kdy se lidé k vyjádření svých názorů mohou volně vyjádřit.

Vydávatel a zodp. redaktor: Josef Pačák. — Majitel: Tiskové družstvo v Hradci Králové. — Tisk: Knihoproství a nakladatelství v Hradci Králové.

OBNOVA

Týdeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklamace se zasílají nezalepené a ne frankované expedicí v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. č. 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Potřeba pevné ruky.

Věru nad pestrým, stále měnlivým kaleidoskopem našich právních poměrů nevycházejí pozorovatelé z údivu.

Ačkoli jest potřeba, aby radikální změny ve státě provedli skuteční zástupcové lidu, občané řádně zvolení, vyrábějí se nová a nová velice důležitá a zodpovědná nařízení přímo rychlostí. Na druhé straně pak se trpí nejkřiklavější přehmaty jak proti dosud platným řádům starým tak proti výnosům novým.

V církevní politice pražští správceové státní natropili svými nedůslednostmi tolik zmatků, že nevědí, kudy kam ze slepé uličky. Došli jsme již tak daleko, že se slibují konfesní výsady Moravcům na Hlučínku a Slovákům, zato však obyvatelstvu v Čechách vyhrožuje se neúprosným kulturním bojem. Aby pak situace byla ještě spleťtější, německým a maďarským katolíkům se neubližuje. Vidíme tedy, že různé méně významné větve obyvatelstva těší se náboženským výsadám, ale právě jádro obyvatelstva naší republiky, katolický lid usídlený v Čechách, trpí násilím. Těmto katolíkům nechcejí socialističtí a liberální politické přiznání ani tolik práv, jaká přiznávají židovským a evangelickým menšinám (leč zde nepatrným).

Ale — vždyť prý jest přece potřeba boje proti Římu již k vůli politické sebeobraně.

FEUILLETON.

Význam světce v národní politice.

II.

Maďarům by byly vlastní jejich zbraně vykopaly hrob. Loupežné jejich výpravy, pokud končily vítězstvím, dovedly ačkoliv barbarskou bitvu vždy jen na krátký čas. Válečné úspěchy divokého lidu však provokovaly křesťanské obyvatelstvo různých států k obranné alianci. Mocné vlny rozhořčení by bývaly hrabivé pohany zardousaly. Nešťastná bitva na Lechu r. 955 poskytla Maďarům dosti příležitosti k přemýšlení, zdali nekončí podobně smutně jako jejich mocní předchůdci v rovinách uherských, Avari. Obraceli plynější zřetel ke křesťanství, které porážku v Uhrách propagovali Řekové a Avari. Brzy se vyskytl osvěcený sjednotitel sv. Štěpán (997—1038). Snad proto vyvinul tolik energie proti pohanským nepravostem svého lidu, že byl synem matky slovanské. Chetl jeho se stala sestra císaře Jindřicha I.

Byly tu tedy vhodné podmínky, aby divoké Uhry se přetvořily na spořádaný středověký stát. Štěpán jako by navazoval na dějiny smrti slovanských vládců-předchůdců poddal se stoličtímu papazské a přijal od něj korunu královskou.

Tento prvotní zakladatel civilizovaného uherského státu byl také pokládán za otce, protěť, sjednotitele rodiny národů uherských. V

Pánové, poslal vám Řím celou řadu německých důstojníků, které bohatě platíte? Snad Vatikán vám vnutil do republikánských úřadů tolik německých židů, kteří se zvláště v Praze osmělili nyní již tolik, že jen výjimkou mluví česky? Řím rozhodně nepodpichuje soc. demokrata Seligra a jiné německé socialisty proti našemu republikánskému zřízení. Také neposílá na Slovensko bolševickou ofenzivu maďarskou. Falešné kolky a peníze nešlší se u nás z popudu Říma. Tedy jen moudřel!

Lidu se sypal do očí pásek tvrzení, že protiklerikálního boje jest potřeba k záchraně českých posic. Zatím však vláda proti řemeslným a neúpravedlivějším německým štvárcům nejeví ani desetinu té energie, jaké zneužívá proti českým katolíkům.

Všimněme si na př., jak se vede nyní českým menšinám. Po převratu se domníval každý upřímný Čech, že slovo »česká menšina« již vymizí z našeho politického slovníku, protože Čech nabude jazykové plnoprávnosti v celé republice. Také s počátku největší nacionální fanatikové němečtí byli zaraženi. Zato však nyní, vidouce rozpaky vládní, zdvihaří hlavy hrději než za války. Velikou skvrnou v naší historii zůstane, že zástupci českých menšin byli nuceni k zvláštní obranné schůzi dne 18. ledna tohoto roku v Praze. I příslušníci stran vládních na té schůzi byli nuceni k trpkým steskům. Ona schůze jest

žádným politickým útvaru nebyly národnostní poměry pestřejší než v říši uherské. Zbraně sebe mocnější by byly nepřivýkly ony národy společným zájmům; železná pěst nebyla by vychovala národy ty k pevnému pocitu spolupatříčnosti. Ale slova »koruna sv. Štěpána, říše sv. Štěpána, země svatoštěpánské koruny« a pod. měla moc kouzelnou v říši, kde vládla víra stejná. Kdyby nebyval pokládán sv. Štěpán za patrona národů těch všech, bývala by se říše rozpadla snadno v boje, které vzplanuly po jeho smrti. Dlužno ovšem upozorniti, že v XI. věku Maďaři spoluobčanům jiné krve jazyka násilně nebrali; naopak byli hrdí na to, že jejich říše jest národnostně pestrá. Historický dokument (koruna sv. Štěpána) měl stále tak velikou přitažlivost, byl tak mocným symbolem jednoty několika národů, že se památky sv. Štěpána zneužívalo v Uhrách i od jinověrců, ba i od nevěrců, kteří shledávali horlivě mocné dokumenty a prostředky k upevnění politické jednoty říše.

Když bývalo s Maďary i pro jejich nepravosti nejhůře, utkávali se s hlavou skloněnou k svatoštěpánské koruně jako k nejjasnějšímu majáku uprostřed truchlivé mláčky.

Cím pak zachováli Irové tak dlouho pocit písečné rázovitosti, národní sebevědomí? Sama řeč to nebyla. Vždyť mluví tento národ už dávno anglicky a přes to stojí proti Londýnu v nepřehledném bojovém postoj. Tu však máme na paměti, že Irsko se nazývá katolickým ostrovem světce; jest svědomím, neochvělnou ha-

tím památnější, že se v ní neozývaly prudké výtky proti vládě, nýbrž že bylo kriticky a vážně pojednáno o křiklavých faktech a hlavně zmatcích, o právní nejistotě občanstva česky mluvícího.

Protože však právě ona schůze tak zřetelně odkryla slabiny nynějších správců věcí veřejných, »Právo lidu« nazvalo účastníky pohrdavě »kverulanty«; vládní orgán »Československá republika« jim četl levity jako opovržlivým demonstrantům. Ministerský předseda Tusar rozmrzeně napsal, že stará menšinová politika musí zmizeti. Odpovídáme, že by si byli menšinové pracovníci odpočali již dávno rádi, kdyby se byla vláda sama starala svědomitě o lidská práva českých ostrovů mezi proudy německými. Menšiny nevolají po nějakém nacionálním tyranství; žádají o pouhou spravedlnost, chtějí, aby vláda přesvědčila Němce, že i na severu Čech jest česky mluvící člověk občanem rovnoprávným.

Tusar napsal, že v samostatném státě »jazyková a školská práva Čechů v okrajových okresech stávají se součástí spořádané správy tátu.« — Na to odpovídá vtipně a plným právem č. 6. »Národa: »Zástupci menšin toužebně volali právě po spořádané správě státní. . . . Není-li tedy dnes spořádané správy státní v okrajových okresech, kdo ji má uskutečniti, ne-li pan ministerský předseda, který ji ve své řeči i ve svém listě tak

tomu katolicismu proti anglickému protestantismu, který pronásledoval krvavě vlastní nejšlechetnější syny katolické. Hlavním strážcem irské pospolitosti národní je sv. Patrik. Tento světec, který tam působil v letech 432—465 po Kr., vstoupil se svými prosulými žáky Irsku ráz nesmazatelný. Právě proto, že sloučila tato svatá družina dýmavě zřetelně s dobrými institucemi, zakrojenými v lidu, stalo se její dílo tak mohutným a ctihodným. Sám Patrik založil 365 kostelů, klášterů a klášterních škol. Obcházel význam sv. Patrika neodvážila se ani protestantská vláda anglická. Vždyť na př. anglický král Jiří III. založil r. 1783 Patrikův řád čili rytířský řád sv. Patrika. Náčelníkem řádovým jmenován sám král a velmistrem dočasný místokrál irský. Tak se snažila anglická vláda aspoň poněkud otupiti ostří, které se proti Londýnu obracelo z vroného zápalu pro Patrikovo dědictví. Irové se považují za rodinu sv. Patrika; die téhož národního světce říká se tomu keitskému živlu »Paddy«.

A co značí podnět u Francoza i nekatolických Panna Orleánská! Kdyby velké Šny, které provedla, spadaly do III. století po Kristu a některé odlehlejší zemi, racionalisté by je svorně prohlášovali za legendu příliš smělou, silně domýšlivou. Ale skutky chrabré Johany z Arku jsou historicky jasněji zdůvodněny než skutky Caesarovy. Prostá zbožná Panna, která se tolik lišila od mužatek starogeránských a tiborských, zachránila Francii před ohromnou katastrofou, o které pochybovali se neodvážovali ani staří rytíři.

slavnostně prohlašuje za nositele pravé politické důstojnosti a za strážce jazykových i literárních práv Čechů, usídlených v oněch okrajových okresech? . . . Jakým právem tedy voláte Vy a Vaše listy — každý svým způsobem a podle svého vkusu — po revizi menšinových poměrů, Vy, který měl byste tu revisi provádět ve svých úřadech na hradech, pod hrady i v oněch »okrajových okresech«.

Věru podivná pro Olymp! Vláda vyhlašuje české pokojné řeholnice z jejich vlastních štítů, tetelí se strachem před německými soc. demokraty; ti toliž osvědčují zrovna tak fanatický šovinismus jako volfráni. Vláda zavírající Hlinku do žaláře, mluví s německými demonstranty jako sporná strana se spornou stranou. Z českých škol se odstraňují kříže jako »státní nebezpečí« (ovšem

leda pro židovské miliony), ale v území uzavřeném se tyčí sochy a obrazy Habeburků i Hohenzolernů ve veřejných i úředních místnostech. Zrovna jako by ruku v ruce s pronásledováním katolictva pokračovala germanizace.

Kde pak vláda chce mít vlastní oporu? Snad mezi Maďary, Židy a německými soc. demokraty, aby za jejich pomoci potlačovala jádro svých poddaných — české katolíky. Čím se křičí proti Vatikánu více, tím škodlivěji se germanizátoři smejí.

To budíž důrazně konstatováno, že naše strana lidová nečinila vládě žádných nesmířlivých akcí v republice obecně prospěšných. Ale tato vláda nejuctivěji se chová právě k židovskému rozkladnému. Už jest nejvyšší čas, aby přitáhla vláda pevné ruky.

huje. Tyž list praví dále: »Tím, že je státní administrativa špatná, trpí Slovensko především. Nemá slovenského listu, výjimečně vládní orgán, ve kterém byste se o tom nedočetli. Vždyť i martinské »Noviny« volají, aby se našel v naší republice »berlínský list«, který by věci napravil.«

»Nové Slovensko« v 3. čísle napadlo brněnský: »Nynější česko-slovenská vláda měla dosud nával starostí, které pokládala za své vlastní. Bylo především třeba odstranit tituly šlechtické, aby vynikly lépe tituly měšťanské a proletářské, t. j. bývalých proletářů, nynějších státních tajemníků, starostů, ředitelů atd. Bylo třeba rozluky církve od státu, abychom si navnadili katolické Slovany, kteří se nyní vyjadřují, že Maďaři jim vzali jen krále, kdežto Češi jim chtějí vzít i Boha. Bylo nutno usnadnit rozvod, aby se nehorlivější pan propagátor co nejdříve mohl vydati s novou ženou na svatební cestu na krásné Slovensko. Listonoši potřebovali nové čepice a strážníci nové uniformy atd. A hlavní věc: bylo nutno věnovati veškeré síly volební agitaci za účelem zaopatření předátek.« — Proto tedy nezbyvá času na vytvoření silné ruky, které Slovensko tolik potřebuje!

Protest českého lidu v Orlové

zahřměl mohutně dne 15. t. m. na táboru, jehož se účastnilo asi 30.000 lidí. Protestovalo se proti celní čáře a vytržení fryštátských obcí z české správy. V přijaté resoluci se žádá, aby při hlasování lidu na Těšínsku měl volební právo pouze ti, kteří měli tu domovské právo před 1. srpnem 1914. Celní čára nechť jest přesunuta za Ostravici; aby nebylo území ležící za nynější čarou vydrancováno a všechno zboží vyvezeno do Halkče. Zbytečně podřízena velká část z území naší správy přímo dohodě. Nechť tedy fryštátské a jiné vytržené obce jsou podřízeny opět správě české, protože Polákům se ponechává území ve správě jejich neztenčené.

Odklona církve od státu

V ústavním výboru N. S. projednávána byla zásadní otázka odklony církve od státu. Podány byly definitivně tři návrhy: 1. Návrh dra Bartoška, který zněl: Stát a církev jsou odkoučeny. 2. Návrh zpravodaje dra Boučka pro případ, že návrh dra Bartoška bude zamítnut, který zněl: »Poměr mezi církví a státem upraví se na základě osamostatnění církve od státu se zřetelem k zájmům státním zvláštními zákony.« 3. Návrh dra Dolanského: »Poměr mezi církví a státem upraví se na základě církevní samosprávy se zřetelem k zájmům státním zvláštními zákony.« — Pro návrh dra Bartoška byli členové Burian, Johansk, dr. Bouček a dr. Bartošek, pro návrh dra Boučka byli titíž a dr. Déřer, načež návrh dra Dolanského byl přijat 10 hlasy proti 5. Tím uznáno zásadní stanovisko strany lidové, které zajisté směřovalo jen ku prospěchu celého státu.

Za hranicemi

V Bulharsku komunističtí stávkáři poštoní a železniční uznali svou velkou porážku, přijali všechny vládní podmínky; jmenovitě svolili, aby vůdcové stávkářů nebyli znovu přijati do služby. Vláda jest absolutním pánem situace. Sami komunisté, chtějce se ji zavděčiti, činí nyní mírumilovné projevy. — Mezi Dněpřem a valnou hromadou kozáků došlo k plné dohodě. Dněpřci uznali vrchním náčelníkem Ruska. Dobyli právě významného vítězství proti kavkazskému křídlu rudého vojska na břehu Manyče (levého přítoku Donu). — V Lipsku se již činí přípravy k zahájení procesu proti válečným vinníkům. — Admirál Horthy se stane správcem Maďarska. — Uherský protestantismus činí v dohodě nástrahy naší republice. — Dohoda se uzavřela nebratř Turecku a Caštrud.

Politika.

Jame v této situaci, v jaké jsme byli v předvečer války.

Tak označil dne 13. t. m. politickou výslednici dosavadního poválečného času vyslanec francouzské republiky Clement Simon. »Zatáčky dějin jsou křivkami s velikým poloměrem. Opravdu není jisto, že smýšlení, ve kterém mluvíme hledati pravý důvod války, se změnilo.« Proto prý nutno upevniti přátelský svazek a kooperaci mezi Francií a Československem, vždyť obě země nejsou nikterak mimo nebezpečí.

Nu tak vída — po dnech tak trapné námahy a tolikerého vyjednávání! Ovšem — pokud státy nebudou položeny na základy křesťanské, marné očekávání jistoty poměrů. Plamen bolševictví bude proskakovati hned zde hned jinde. Když papež státy vyzýval; aby se smířily po dobrém a když docela i jisté reálné návrhy učinil, diplomaté odbyli všecko lačnými komplimenty. Zato socialisté, volnomyšlenkáři a jiní provázeli papežovu dobrou snahu jízlivostmi. Vystupovali na vysoké kothurny, na stoly a balkony s hrdým prohlášením, že učiní mír mnohem krásnější a užitečnější než papež. Nuže — již skoro půldruhého roku po válce platí i vítězní národové hroznou daň za své přepjaté velikášství. Nymí místo hrdých diktátů blahovolné smlouvání, křídlení, sliby atd. A za takové krise přichází nešťastná Evropa každý měsíc o miliardy. A zatím mohl býti pokoj již před dvěma lety. Nuže, byl-li Vatikán odkopnut, nechť absolvují zkoušku státnickou výborně zodpovědní vůdcové jiní! Po tak strašných obtěch sama Francie vyznává, že jest posud ve veliké krizi! Věru obraz budoucnosti jest příliš zachmuřený.

Když Angličané zabrali většinu Francie, takže rozmahlý král Karel VII. vládl jen v několika provinciích, sedmnáctiletá dívka od r. 1428 prováděla rázně osvobozovací boj, jehož se krátce před tím lekali nejsilnější ozbrojenci. Netoliko velká vítězství, ale i koruna mečnická obestřela hlavu obdivuhodné triumfátorky oslnivou glorií. Příklad Panny Orleánské elektrisoval voje francouzské v časech následujících, i když se nacházela Francie v postavení velice kritickém. Před jménem Johany z Arku aktivně klonili hlavy i počátkem tohoto století před válkou francouzští nekatolíci. Jméno její stalo se pružinou zvlášť katolických vojáků na dlouhé frontě za světové války. A sláva této světice vzrůstala tím více, čím déle se válka protahovala. V posledních dvou stoletích nikdy se neкупilo kolem praporu veliké osvoboditelky tolik ideálních duší francouzských jako právě nyní.

Sláva světice v národech roste tím mohutněji, čím bouřevnější snahy se živly protikatolické jejich slávu zatemňují. Kdož působí v národech rozvraty, nikdy nemohou doufati, že zaujmou povýšený piedestal těch, na které útočí.

Karel IV. ušlechtilo dotkl se nejčernější strany duše národní, když dal zbudovati nádhernou kapli sv. Václava, když tělo mučednickovo obýpal klenoty a koruna českou prohlásil za majetek sv. Václava. Vědu dobře, která idea zalitává volebního solidařství národa nebezpečněji.

(Přehledováno.)

Německí agráři

usilují, aby byli zastoupeni v Nár. shromáždění. Liberecká organizace německého agrárního »Svazu rolníků« přijala resoluci, v níž se praví, že v Nár. shromáždění se projednává řada zákonů životní důležitosti. Ty nesmějí býti dokončeny bez německé spolupráce. Nechť tedy německá agrární strana dá popud ke svolání porady všech německých stran; tato konference nechť pak jmenuje dle výsledků obecních voleb německé zástupce do Nár. shromáždění. Soc. demokraté německí však (ve svém libereckém »Vorwärtsu«) odmítají dosavadní Nár. shromáždění. Volají, aby bylo rozpuštěno a volilo se nové republikánské zastupitelstvo.

Volební kraj druky

se sídlem krajské vol. komise v Hradci Králové. Tyto soudní okresy: Broumov, Bydžov Nový, Dvůr Králové, Hlinsko, Holice, Hořice, Hostinné, Hradec Králové, Chlumec n. Cidl., Chrudim, Jaroměř, Kostelec n. Orli, Králupy, Lanškroun, Litomyšl, Mladá, Mýto Vysoké, Náchod, Nasavrky, Nechanice, Nové Město n. Met., Opočno, Pardubice, Police, Polička, Přelouč, Rokytnice, Rychnov n. Kn., Skalce Česká, Skuteč, Teplice, Trutnov, Úpice, Ústí n. Orli, Žacléř, Žamberk. Čechů 796.482, Němců 233.403.

Proti župám

vyslovuje se universitní profesor dr. J. Peškař. Varuje před vyhlazením staletých základů našeho státního života, jež by se stalo zrušením správním i politickým země české, moravské a slovenské. S třemi zastupitelstvy zemskými, zbavenými mocí zákonodárné, bude mít vláda méně starostí než se 20 zastupitelstvy župními. »Vláda těmito župním sněmkům sice zakazuje ve své předloze mluvit o politice — ale rád bych věděl, jak se toho má docílit. V některých župách bude každá druhá otázka, ať hospodářská nebo kulturní, eo ipso otázkou politickou. Nechť se především slyší hlas Slováků, zdali daří raději přednost několika zastupitelstvům krajským než jednomu zastupitelstvu celozemskému. Ale i potom bylo by státi stůj co stůj o to, aby hranice krajů nepřekročovaly nikde starých hranic zemských a aby se našly obory správní péče, v nichž by země jako zvláštní individuality mohly trvati dále.«

To jest důstojná odpověď na velkopanské a utrhačné kritiky lidové strany na Moravě, která hájí vytrvale požadavek zemské autonomie.

Na Slovensku

ukazuje se sice železná pěst lidovcům, protože ti to se nechť tak mstit jako Židé a Maďaři, ale právě tam, kde jest energie nejvíce potřebí, prozrazuje se pohodlná zbabělost. Samy »Nár. listy« konstatují, že »rozvrat, kterým trpíme v Čechách, je tam mnohem horší i nebezpečnější a že se tam stá-

naše občanská náš stáčí přání soc. demokratické levice. Když bolševici v Maďarsku páchali vraždy nejnespravedlivější, český soc. dem. tisk vytrvale varoval před českou intervencí. Když bolševici v Rusku připravovali konzervativcům muka otrocká, rovněž tak protestovali čeští marxisté proti všelákmu českému pokusu o obhajobu svobody a práva v nešťastné říši.

Teď však soc. demokraté vyzývají národ náš k tažení proti těm, kteří trestali v Maďarsku mnohonásobné bolševické vrahy. Dne 14. t. m. soc. demokratická levice měla schůzi v pražském Lidovém paláci. V resoluci přijaté se žádá, aby bez ohledu na přání dohody naše republika uznala sovětovou vládu dělnictva. K jednání o mír s tou vládou nechť naše vláda přibere představitele organisovaného dělnictva. Nechť jsou Rusku dány k dispozici přebytky síly odborně kvalifikovaného a socialisticky uvědomělého dělnictva, jakož i jiné technické síly a prostředky; výběr těchto budíž přenechán dělnickým organisacím. Dělnictvo apeluje na vedení strany, aby navázalo bezodkladné styky se stranou ruských komunistů a s představiteli třetí internacionály. Ke konci v resoluci čteme: »Československé dělnictvo projevuje obdiv a vřelý slavnému ruskému proletariátu a přeje mu plný zdar v jeho dějinné práci na prospěch socialismu. Ať žije jeho veliký představitel Lenin!«

Tady máte přímo na talíři, kdo cítí více s naší republikou: zdali soc. demokraté, kteří přece vládnou, či katolíci, kteří zůstávají věrni všenárodnímu dobru i při svištění radikálního karabáče. Co záleží soudruhům na vůli většiny v naší republice! Nač vzpomínati na cíl obětavých legionářů-mučedníků! Ať se třeba republika rozpadne, jen když cizí despotický žid vládne se na soudruhy usměje! Patrně republika jest v nadbytku, může-li se tak pečlivě starati o nové naplnění vyjedeného a vydrancovaného krámu ruského. V pozitivní práci prokázali bolševici naprostou neschopnost, takže musili tam za-

hláti činnost přizvaní Němci a jiní cizinci. Teď mají přijít na řadu ještě pomocníci čeští, kteří sice vlastní i nemajetnou krev pokrozuji, ale pro židovské diktátory v Rusku jsou hotovi pracovati do strhání. Ale nejnepodnější při tom jest ta okolnost, že titíž čeští komunisté farizejsky obviňovali Hlinku a jiné »klerikály«, že chtějí roztrhat republiku, že s ní necítí atd. Hlinka vyjel k dohodě ujmouti se lidu vlastního bez zřetele k třídnímu šovinismu. Čeští komunisté však nabízejí své služby cizincům, kteří se smlouvali s Vídní a ohrožili smlouvou s Černínem naše žádoucí osvobození.

Proti heslu diktatury proletariátu

vyslovuje se soc. dem. »Freiheit« (list to Seigráv). Připojuje tato slova: »Dnes se velmi snadno může člověku stát, že bude naň klívě pohřbeno, jestliže se prohlásí pro zásady demokratismu, které před několika lety byly ve straně všeobecně uznávány. Bude-li prohlášen za oportunistu a pravičáckého socialistu, je už to nejmenší, co se mu může stát. Přes to je nutno, poukázati na nebezpečí koketování s »diktaturou proletariátu«, poněvadž snadno se může vyvolati v dělnických masách zdání, že záleží jedině od vůle dělníků, aby socialism byl uskutečněn. Tato revoluční romantika může snadno zatlačiti uvažování hospodářské a politické a státi se mocí, která dělnictvo ovládne. Proto pokládáme za nutno, upozorniti na toto nebezpečí a kci českým soudruhům, že bychom se s nimi velmi rádi sešli na společné půdě marxismu, ale že marxismu chceme rozuměti tak, jak oni sami ve svém prohlášení praví: nikoli jako dogmatu, nýbrž jako metodě. Přisahání na jednu větu Marxovu, která ke všemu nebyla nikdy Marxem blíž vyložena a je v rozporu s jinými výroky našeho mistra, toto lpění na slově zdá se nám býti dogmatickým a neodpovídajícím některak používání metody Marxovy. Jako marxisté můžeme se tudíž sejtí na společné půdě ke společnému boji, ale nepřijeme si, abychom se sešli na nejisté půdě romantiky.«

logického paralelismu. Jest to trest celé moderní psychologie. Dr. Drtina nazývá studii tu »krásnou« a »neobyčejně vítanou«.

Ve Francii jako v Čechách. »La Revue Mondiale« v posledních číslech přináší sbírku jazykových pokleků předních francouzských spisovatelů. Uvedeny zde mluvnické chyby i spisovatele Flauberta, který přinejmenší káral jazykové prohřešky svých vrstevníků a přiznával, že má slovník Akademie na svém stole.

Jaké řadě politických stran již musil poslouchati Hus, než třeba rekapitulovati. Teď však adoptuje »Právo lidu« do svého tábora samu Boženu Němcovou. Píše o tom v č. 6. »Národ« takto: »Minulý týden při oslavách narozenin Boženy Němcové zjistilo »Právo Lidu«, že slavná autorka »Babičky« byla vlastně první československá sociální demokratka, protože byla první proletářka. A učinilo z toho hned všechny potřebné důsledky: bídou Boženy Němcové byla vina hlná a tupá buržoasie, čeští měšťáci dali jí umřít hladu. »Věterník Práva Lidu«, tato zelená a zpravidla i zelenější odnož listu hlavního, píše už o Boženě Němcové přímo jako o soudružce, a v nadávkách na tupou buržoasii, která básničkou dala strádati, ukazuje přímo na národní demokracii. Možno se tedy těšiti, že se mu podaří objevit nějakou souvislost mezi nešťastným osudem Boženy Němcové a Kramářovou cestou k Deníkovu, nebo aspoň Rašínovou finanční reformou.«

Veliký úspěch měl ve Vídni 15. t. m. mladistvý český virtuos V. Švec, žák Ondříčkův.

Konsul ředitelem při konsulatě našem v Madridě byl jmenován Edv. Kühn. Této kariéry se dodělal vtipný a pružný muž hlavně svou láskou k esperantu. Vyučoval této řeči v Akadem. čtárně, neumavne pracoval v pražských klubech esperantských, navštěvoval světové kongresy esperantistů a získal si tak řadu přátel v cizině. Vydával též časopis českých esperantistů, přeložil do esperanta »Babičku« Bož. Němcové. Za války pracoval ve Španělsku, horlivě se svými přáteli pro českou věc. Nyní bude moci své znalosti Španělska důkladně využítovati pro dobro naší republiky.

Kdo ruší snášlivost ve škole.

Učitelé sbory v okrese přeloučském rozslaly spolkobčanstvu přípis o svobodě školy. Protože jinde pokrokové učitelstvo snaží se »přesvědčovati« občany týmiž úhořovitými protikatolickými frázemi, jest dobře podívati se na jejich povahu blíže.

V přípisu se upozorňuje, že děti mají míti úctu k zákonům, neboť jen tak vyrostou v řádné občany, kteří budou svých rodičů poslušni. »My učitelé je tomu zvykáme a učíme vlastním příkladem: podrobujeme se zákonům a plníme je.« Tu předně nutno upozorniti, že marně se vštěpuje do srdcí dětských úcta k zákonům světským tam, kde se otřásá autoritou zákonů božských. Nenaučí-li se dítě poslouchati svých rodičů z Desatera, pak jiné domluvy a přimhrvy bude pokládati za vanutí větru.

Samy děti však pozorují, že socialisté pohrdavě přestupují rozkazy a výnosy vlastní socialistické vlády; vědí, že mezi socialisty jsou i učitelé. Dále vidí, že jim pokrokoví učitelé vštěpují jiné názory (zvláště v ohledu náboženském) než rodiče. A tohle přece není cesta k utvrzení autority rodičů. Učitelé začali »očisťovati« školy od křesťánské dříve, než se o tom začalo v Nár. shromáždění mluviti. Vyhasovali kříže svémocně proti vůli občanstva, proti přání místních školních rad. A tohle není důkazem ani snášlivosti ani úcty k právním řádům. Ostatně ani pozornost dětské duše, že se výnosy zodpovědných politiků v Čechách mění jako dubnové počasí — dle toho, co si který tábor křikem vynutí.

Úctu k zákonům podhlaňují tedy zcela jiné elementy než občanstvo katolické. Můžeme prohlásiti hrdo, že skutečných, řádně odhlásovanych a obecně prospěšných zákonů žádná strana tak svědomitě neostřihá jako stoupenci strany lidové. Ta však se vtrhává otázkou

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Na den 2. května chystá Itale veliké oslavy 400. výročí smrti Zenalního umělce a myslitele Leonarda da Vinci. Ve Vatikánu již slavnost k počtů Leonardově vykonána. Za účasti papežovy odhalena mramorová deska na oblouku mezi sálem Meleagrovým a sarkofágem Lucia Scipiona.

Mezi Velkou Británií a Spojenými státy dály se pokusy s telefonováním bez drátu, jež měly příznivý výsledek. Již se mluví o zřízení bezdrátové telefonní stanice na březích Atlantického a Tichého oceánu.

Dne 16. t. m. oslavil 70. narozeniny a současně jubileum padesátileté činnosti novinářské šéfredaktor »Národ. Politiky« V. Beneš-Šumavský. Svou žurnalistickou dráhu nastoupil roku 1871 v »Čechu.« V »Politice« působí 20 let. Jeho literární práce mají náležitě ošlechtilo společenství a kulturně opravdu povznášejí.

Proslulý univerzitní profesor Rudolf Dvořák (nedávno zesnulý) byl (dle referátu V. Bittara v »Našinci«) velkým cititelem kanovníka B. M. Kadey. Dvořákův překlad předposledního žalmu kniha dra Černockého »Základy a záhady psycho-

byl uveřejněn r. 1896 v čísle 1. »Nového Života« r. 1896. R. Dvořák byl zbožným katolíkem. Italský historický ústav žádá, aby všechny vědecké instituty zemí, s nimiž Itale válčila, byly zastoupeny v této zemi zrovna tak jako instituty zemí dohodových.

Dr. Masel hodlá v Praze založiti velkou orientální společnost a školu živých jazyků orientálních. V laickém altruismu a humanitě bez Boha došlo se tak daleko, že v berlínskému listě německých spisovatelů »Die Feder« čte se insert s touto výzvou: »Kdo napíše proti francouzskému dědnému nepříteli namířenou knihu nenávisti, která by spočívala na dějinných skutečnostech, a zvláště poslední hanebné činy méněcenného »vítěze« postavila do patřičného světla...?« Kniha má býti použita jako spisu pro mládež. Patrně vandalství, které páchali Němci v zabraných krajích, bylo ještě malé. Proto jest potřebí naplniti otrávkem pohanské zloby již útlá srdce dětská.

V komisi »Občanské tiskárny« v Brně vyšla

Akcionář kapitál K 100.000.000.—. Rezervní a pojistné fondy přes 50.000.000.—.

Živnostenská banka filiálka v Hradci Králové.

Telegrafická adresa: Živnostenská.

Telefon č. 111.

Kupuje a prodává cenné papíry; valuty a devisy; provádí rozkazy bursovní na všech tu i cizozemských burzách; přijímá v úschovu a správu cenné papíry a poskytuje na hodnoty lekové zálohy; vede evidenci tahů; obstarává detache dospělých kuponů, inkasno tažených, nové kupónové listy; provádí losy a

provádí i ostatní bankovní transakce za podmínek co nejvýhodnějších.

zdeň jest katolík povinen podřizovati se protustavním a nedemokratickým diktátům některé kasty. Jest na př. vyhazování křizů ze škol nějakým obecným republikánským zákonem? V republice má býti zákon výronem vůle skutečné většiny. A tu potřebí upozorniti, že milion podpisů z Čech a Moravy protestovalo proti vyloučení náboženství ze škol a vyhazování křizů.

Přes to však sami podučitelé, kteří ještě ani nemají zkoušek potřebných k definitivě, v obcích převážnou většinou katolických odstraňují křize ze škol, urážejíce cit těch, kteří jsou nuceni nésti školní břemena.

Citované učitelské memorandum na výtku, že se dětem bere náboženství, odpovídá takto: »Je možno vzíti náboženství někomu, kdo je má pevně v duši zakotveno? Zajisté nikoli. Také toho nikdo ve škole nečiní.«

Na tuto velikou, chytře ovšem stylisovanou nepravdu odpovídáme, že náboženská věrouka i mravouka těsně souvisí se všelkými jevy života veřejného i se směrnicí a duchem věd světských. Začne-li učitel místo užitečnejších a pro skutečný duševní rozvoj dětí potřebnejších přednášek vykládati nekriticky o biblických »bajkách«, ličí-li katechismus jako farizejskou přetvářku, mluví-li o samovolném původu světa a života bez prostřednictví božského, pak věroukou v srdci nedospělých dětí rozhodně otřásá. Pedagog by měl věděti všude, že v dětské duši není pevně zakotveno nic, co se dítěti často pečlivě a svědomitě nevštěpuje. Jestliže pak ve škole slyší dítě opak toho, co mu vštěpují rodiče nebo kněz, jak bude jeho víra pevná? Rozmarná dětská vůle, která potřebuje soustavné a důsledné kázně, třhne vždy spíše k něčemu příjemnému než k tomu užitečnému, co vyžaduje sebezáporu, obětí. Bude tedy d.v. jestliže volnomyšlenkářský učitel símě víry z duší dětských vyrve?

Jestliže se přepis tváří, jako by nebylo možno vzíti přesvědčení nebo názory pevně zakotvené, obracíme list a tážeme se: Proč pak děti i vlasteneckých rodičů jsou systematicky nabádány ve škole k lásce k vlasti? K čemu vlastenecké deklamace a písne? To přece k vůli tomu, aby se v dětech vlastenecký cit opravdu zakotvil. Učitelé vědí dobře, že bez raméného cviku a velké péče by hymul jak cit národní tak náboženský. Náboženství dá se vyrvat i z duše dospělého člověka, jestliže se mu stále předkládají nevěrecké výmysly. Tím spíše dá se vyrvat víra z měkké duše dětské.

A pak ta záhadná floskule o nevyhladitelnosti náboženství v duši jest příliš mělká a otřelá. Což člověk věří jen proto, aby mu nikdo přesvědčení nebral? Každý člověk chce přece své názory potvrzovati zevnějším chováním, příslušnými skutky, nechce-li platiti za raménáře. A tu se jedná o svobodu katolického občana, aby volně, bez překážek a drsných úštěpků mohl přáti to, co mu církev předpisuje. Učí se Sokolstvo vlastenectví jen k vůli zpívání a slavnostním řečem? Čtou se tklivé povídky o potřebě humanitý jen k vůli vyloučení několika sliček? Rovněž pravidlům esthetiky se učí každý pro život praktický, k vůli tomu, aby získal správnou směrnicí pro samostatné své činy.

A tu můžeme říci, že ve školách ke všem úkonům jiných náboženských společností jeví se tolerance větší než k náboženským cvičením katolickým. Když z Prahy přišel výnos, že účast na bohoslužbách katolických není závazná, neřeklo se současně, že jest trestno terorizovati ty, kteří by do kostela a ke zpovědi chodili dobrovolně. A tu užíváno zstrašovací metody v různé podobě.

Přepis dí: »O vyučování náboženství starati se mají duchovní.« Zcela správně. Ale my víme tolik, že o náboženských dogmatech velmi rádi mluví před dětmi pokrokoví učitelé ve chvílích zcela nevhodných — a to s tendencí protikatolickou. Knězi jest úředně zakázáno mluvit s kazatelny i o té politice, která souvisí s věcmi církevními bezpřípadně. Nemálo se tedy již dávno nařídilo,

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filialka v Chrudimi.

Telefony: 48a řídícího, 48b směrná.

Akciový kapitál a rezervy K 90.000.000—

Centrála v Brně.

Vklady K 600.000.000—

Filialky: Boskovice, Břeclav, Bratislava, Holešov, Jablonce a Nisou, Chrudim, Kroměříž, Mor. Ostrava, Nám. Brod, Olomouc, Opava, Píseň, Praha, Prostějov, Přerov, Těš, Třebíč, Uher. Brod, Val. Meziříčí. Letní expositura v Lázních Luhačovicích. (Telefon filialky v Bratislavě č. 569, telegramy: Moravoagro).

Vklady na knížky, běžný a široký účet úrokuje se nejvýhodněji.

Peněžní oběhody bankovní a směnárenské všeho druhu.

Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a veřejným korporacím.

Remboursement úvěry.

Financování importu a exportu.

Třídní loterie.

Pojišťování loď.

aby zase učitelé zanechali v hodinách světských předmětů výkladů protikatolických? Až by začal pokrokať kritizovati tak zřetelně a tendenci věročiarky evangelické a ži-

dovské a mluvil proti evang. duchovním a rabínům tak jako mluví proti práci kněžstva katolického, uviděli byste, jaké by nastalo pozdvižení!

Kulturní jiskry.

K stému výročí úmrtí kněze-buditele Bohumíra J. Dlabáče napsaly »Nár. listy« 8. t. m. toto: »Kdybychom chtěli zvěděti něco více o jeho životě nebo činnosti, marně bychom sledovali v různých historických naší literatury tolik, co by aspoň poněkud nás uspokojilo, neboť nejpřednější naši literární historikové buď mlčením jej pomíjeli, nebo odbývali málo řádky jeho osobu. A přece je to muž, kterému celý národ náš měl by býti nemálo vděčen; byl první, jenž po dlouhé době spánku jazyka českého začal zase česky veršovati, podněcoval své přátele a známé, aby česky psali a plody své tiskem uveřejňovali, a to v té již době, kdy ještě Dobrovský, Pelcl a Durich, pochybuje o vzkříšení národa českého, pěstovali jen akademicky jazykozpyt českoslovanský a jen německy psali o staré slávě českého písemnictví.

Není tomu tak dávno, co za první pokusy básnické nově probouzejícího se jazyka českého považována byla sbírka Václava Tháma »Básně v řeči vázané« z r. 1785. Důkladnějším studiem literatury probuzenské přišlo se na to, že starším pokusem nežli zajímavá sbírka Tháma jest »Zpěv ke cti Největšího Otce Pia Šestého na slavný jeho příchod do Vídně k císaři římskému Jozefu Druhému« od Phylloboga, jenž vydán byl v Praze r. 1782. Pod pseudonymem Phyllobog skryl své jméno právě Bohumír Dlabáč. Bylo to veršování neumělé, bez vzletu, oplývající hrubými mluvnickými i časoměrnými chybami. Dlabáč, jenž posavadní své mluvnické vědomosti opíral o Rosu, snažil se napodobiti svého mistra ve vynalézavosti nových slov, komole namnoze i správné tvary lidové mluvy. . . . Že Dlabáč v tehdejší literární společnosti považován byl přes všechny nedostatky básnické tvorby skutečně za prvního buditele národa a za předního veršovce českého, toho stůž zde několik dokladů. Dobrovský na př. ve výše uvedené kritice o básni Dlabáčově r. 1786 praví slovně: »České básnické umění spalo od mnoha let tak hlubokým spánkem, že neprobudily je z něho ani smutečné zpěvy německé Musy, které na všech stranách zaznívaly při smrti nebožky císařovny (t. j. Marie Terezie, jež zemřela 29. listopadu 1780). Ale sotva že přišla zvěst o příchodu papežově do Vídně, tu ihned se probudilo, chopilo se harfy, která podle vlastních slov našeho básníka (t. j. Dlabáče) v tmavém zákoutí zahrabána byla, a zapělo:

»Zstup z nebe Kalliopei zpěvy krásné
Veď, kde Apollo na harfu hraje.«

Verše ty jsou začátkem básně Dlabáčovy na Pia VI. V. Thám, vydávané r. 1785 svou sbírkou, výslovně v předmluvě praví: »Konečně ještě, abych vše, na čemž čtenářům mým záležet můž, vypravil, tuto mlčením pomínouti nemohu oněch České zpěvořečnosti milovníků a k ní snažností svou nemálo napomáhajících, kteříž dověříc se této mé předsevzaté práci, příklady svého přičinění a schopností mých do rukou dávají; mezi onými mnohými, jenž první místo zastupují, jest Pan Bohumír Jan Dlabáč, řadu Premonstrátského na hoře Syon, kterýž mezi jiným také mi některé práce Učeného Pana Františka Knoblocha, staršího kaplana Staroboleslavského, muže v téměř umění málo sobě až dosavad rovných majícího propůjčil, a kteréž sem také k tomuto sebrání přidám.« A důkladný Pelcl ve své úvodní akademické řeči: »O užitku a důležitosti české řeči« (Praha, u Rokosa r. 1793) praví: »Před desíti asi léty vystoupilo několik mužův, kteří podjali se úkolu obnoviti starobylou slávu mateřské své řeči, kterou honosila se v XVI. a XVII. století. Protože tito vlastencové stále ještě, a to s úspěchem, o to se snaží, zaslouží si zajisté veřejné zde zmínky. Jsou to především pan Jiljí Chládek, František Faustín Procházka. Pan Bohumír Jan Dlabáč vzkřísil zase a k zpěvu naladil českou Musu, která po drahý čas se odmlčela.«

Ovšem dobový význam Dlabáčův dle »Nár. listů« netkví v básnické tvorbě, nýbrž v horlivé snaze buditecké. »V tom a v jeho historických pracích na poli literatury a umění a ve sběratelství drobných tiskových památek z doby humanistické a probuzenské spočívá stěžejní význam Dlabáčův, neboť máme-li dnes čtené ty památky zachovány aspoň v jediném exempláři, je to jen zásluhou Dlabáčovou. Ličí celou jeho literární činnost a jeho styky s muži vědy přesahovalo by zde rámec místa. Stačí jen připomenouti životní jeho dílo, o kterém přinejmenováno po 28 let, jeho Slovník umělců (Künstlerlexicon), v němž neměl soupeře ani doma, ani za hranicemi, a který byl a podnes ještě jest základem všem pracím, pojednávajícím o umění a umělcích předešlých věků. A přec ještě kromě Slovníku toho zanechal po sobě 84 práce, z nichž mnohé ještě uveřejněny nebyly. Zásluhy Dlabáčovy o rozkvět literatury české a hudební oceněny byly ještě za života jeho tím, že r. 1793 jmenován byl členem hornohušické Společnosti věd ve Zhořelci, r. 1796 řádným členem královské české Společnosti nauk, . . . ježímž od r. 1813—1818 byl ředitelem.«

Obrana.

Rovnoprávnost ve školách. Přepis učitelských sběrů v okrese přeloučském praví o

škole: »Stala se majetkem všech. Celým zařazením má dávatí výraz rovnoprávnosti

všech. Proto snaty se zdí odznaky náboženských vyznání, stejně jako podobizny panovníků.

1. Odstranění podobizen panovníků ze škol jest akt samozřejmého práva v republice. Ale náboženské vyznání přece nemizí s tou neb onou korunovanou hlavou.

2. Katolický lid by byl vděčen, kdyby se ve škole věnovala dětem tatáž práva, tatáž snášlivost jako konfesím jiným. Ačkoli však valná většina dětí v našich školách jest přiblížena ke konfesi katolické, dávají pokrokáři ve školách zřejmě na jevo, že pokládají katolické občany za méně cenné, za nižší společenskou kastu, trpěnou jen z milosti. (Platy na školu jsou ovšem rovnoprávné, ty se vymáhají od katolíků ve stejné míře jako od jinověrců.) Odznak katolíků, který ostatně je společný i jiným křesťanským společnostem, se odstraňuje. Zato však ve škole musí býti to, co zřejmě pokrokáři prohlašují (ať již právem či neprávem) za symbol boje protikatolického. Jest to podobizna Husova, která se dětem neukazuje proto, aby ctily všech sedm svátostí jako mistr Hus. Tato podobizna jest obecně přijatým symbolem církve evangelické; vždyť se nachází nad evangelickými svatyněmi a evangelickými školami. Ať páni neřekají, že obraz ten jest potřebnou učebnou pomůckou. Jestliže v citovaném přípise tvrdí, že učí podle vědeckého zkoumání, mají přece věděti, že podoba Husova z Brožkova obrazu neodpovídá historické pravdě.

3. Již před válkou voľnomyšlenkářští učitelé chodili do škol s maceškami, což byl přece odznak ostrého protikatolického boje. Katolíci to snesli. Projevovali toleranci, když učil jejich děti učitel jiné konfese. Naprosto nejvyšší nespokojenost, že ve školách jsou podobizny presidenta, který netoliko není katolíkem, ale před válkou proti naší konfesi dlouhý čas bojoval. Katolíci vědí, že vrchnosti se mají ctíti a že jest potřebí upevniti i autoritu presidenta nekatolického, má-li v republice zavládnouti pořádek. Patrně tedy, že katolíci proti rovnoprávnosti naprosto nejsou. Ale rovné právo porušují ve školách lidé zcela jiní. Kříž není znakem provokace; vždyť byl před dobou husitskou klenotem celého národa po 500 let a husité sami tento symbol ctíli.

Jest tedy zbytečná poznámka učitelského přípisu, že jest potřebí odstraniti vše, co by ukazovalo na bývalé područí politické. Kříž byl v Čechách již dávno před Habsburky. Ten má tedy historické právo ve škole větší než pedagog, který poslušně přisahal dle nařízení habsburského a nyní vystupuje v hrdinné roli blanického rytíře. Má-li kříž jíti ze škol k vůli Habsburkům, pak by tím spíše musli Habsburky do Švýcar následovati bývalí c. k. úředníci a c. a. k. důstojníci, kteří nosili uniformu vídeňskou. A hle — tito skouzí v republice dále, aniž by z toho bylo pohoršení.

5. Připojuje-li přípis, že Havlíček si přál mít školu svobodnou, máte zúmyslně pojmy. Havlíček napsal přece: »Myslíme, že musí býti církev a škola spojena, má-li zůstati církev pravou církví a škola pravou školou.« Havlíček docela usiloval ještě o těsnější spojení školy s církví, než jako žádá katolictvo. Navrhoval totiž, aby starší vážení učitelé byli svěcení na kněze.

6. Prapodivná to upřímnost, jestliže hledí mluviti o své nestranosti a snášlivosti ti pedagogové, kteří na veřejných schůzích i v tisku ohlašují úporný protikatolický boj a zcela otevřeně žádají, aby netoliko katolické náboženství bylo vyloučeno ze škol, nýbrž aby se docela pak konfesní soukromé školy katolické vůbec nepovolovaly. Kdo uvěří, že tito inteligenti mají vůbec smysl pro rovnoprávnost a snášlivost?

Prostředky proti korupci. Napsali jsme nejednou, že nejjasnější a nejpraktičtější zákony pozbývají působnosti tam, kde jest vůle občanstva zkažená. Mízi-li v duši cit mravní zodpovědnosti před Bohem, pozbývá-li protináboženským bojem Desatero posvátné autority, obcházejí rafinovaní sobci každý zákon dle libosti cestičkami pokoutnými. I nejhustším mřížovým paragrafů proklouzne zločinný úhoř tak hladce, že si kůži ani skrovně neodře. Nepomůže tu ani zesílený dozor kontrolních orgánů, zvláště když atheističtí revisoři, inspektoři, odborní znalci atd. jsou lidmi úplatnými.

Vzpomeňme, jak často se řhalo, že »klerikalismus« značí zbahňení hospodářských poměrů. Nuže — nyní naše veřejná správa naprosto netrpí »klerikálním útlakem«. Zato zde silně vzrostla moc židů, těchto protežentů protikatolického bloku. Protiklerikální osvěta jest na bouřlivém postupu. Nu — a jak lichváři tak jiní nepoctivci mají hody největší.

Dříve soc. demokratický tisk soustavně odporučoval náhradu »zpátečnické etiky« církevní etikou laickou. Nyní však »Právo lidu« propuká v malomocný nářek, z něhož vysvítá malomoc prostředků čistě světských. Tento soc. dem. deník píše 10. t. m.: »Jako mořská potvora, nezmar a polyp, jemuž usseknu-li se jedna chapadla, vyrůstají hned nová a nová, tak připadá nám lichva. Jako by všechny prostředky proti ní byly bezmocnými. Zákony, které řídí konání a skutky milionů občanů, lichva hravě překonává. Ohne je jako proutky, rozdrtil svými chapadly a řadí podle své vůle a z vůle zcela svobodně. A mnoho-li lichva dovede způsobiti ve státě rozvratu, nespokojenosti a demokracie, to nejlépe můžeme pozorovati u nás. Nebýt lichvy, organisované a tajně provozované, která všechny, i ty nejlepší úmysly jednotlivců, korporací, úřadů i samotné vlády činí napolo ilusorní, jistě nedospěli bychom k těm koncům, ve kterých se dnes nalézáme. Proto plně lze chápati, že čím dále tím naléhavěji vyskytují se návrhy, žádajíci, aby — když všechny dosavadní prostředky proti lichvě byly bezvýsledné — sáhlo se do těžkého arsenálu středověku a vytáhly se tresty, které snad jedině mohly by provozovatele lichvy odstrašiti: tresty tělesné. Člověku kulturnímu sice přičí se myšlenka, že by dnes, ve věku, kdy idea velké demokracie lehá do všech koutů světa a zachvacuje srdce milionů, muselo býti používáno tělesných trestů, ale zdá se, že jiné cesty zde nebude, že přece jen přes všechno zdráhání tuto cestu, tvrdou, středověkem vyšlapanou, budeme muset nastoupiti. V Polsku již začínají. Člověk se sice rdí, stud a těžká hanba jak řevavé uhlí padá do našich srdcí, že bychom měli vracet se k příkladům středověku. Budeme-li však nuceni přece jen k tomuto prostředku sáhnouti — a dle všech okolností lze souditi, že ano — pak tato hanba a ten

stud nechť padne na hlavy těch, kteří přes všechny výstrahy a přes všechny zjevy, které denně burcuje svědomí spravedlivých, neuznali dosud za vhodné, respektovati zákon, lidský cit, důstojnost a pořádek. Kultura, od-suzující každou surovost — i proti provinilcům — musí se všemi svými skrupulemi a stoupiti před prostředkem, jímž zasažení by byli ti, kdož svým jednáním — lichvou — kulturu profanují. Toť velká ironie dnešní doby, že lichváři přinutí svět, aby ve jménu kultury užil proti nim nekulturních prostředků. Nucené rekvisice a tělesné tresty na lichváře!

Tohle už je přímo hromotlucný dokument proti liberální frási, dle níž nepravost jest výhradně následkem neuvědomělosti. Čím chytřejší a vzdělanější sobec, který nemá bázně boží, tím větší kupy nepravostí nahromadí. Vždyť právě lichváři studují paragrafy nejbedlivěji — právě proto, aby vyhledali jejich slabiny a svou kořist propašovali. Ale jedno jest nápadné. Rákoska ve škole nemá míti dle moderních zásad práva ani na záda zlomyslných uličníků. Zato však má tančiti po hřbetě lidí dospělých.

Jestliže »Právo lidu« tolik proti lichvářům hřmí, nechť jen zakročí rázně také proti celým řadám jejich zkorumpovaných pomocníků. Což by bylo možno vyvézti za republikánského režimu tisíce vagonů uhlí a jiného zboží, kdyby se mnoho rukou nevztahovalo po odměně za výpomoc a chytře mlčení? A ten tisk, který byl přichranou cizáckých, haličských spekulantů, má jistě málo přičin k rozčilování.

Národohospodářská hlídka.

Vážný boj proti lichvě či operetu? Nedávno v Hradci byla volána před lichvevní soud prodavačka pohledek. Jednalo se o diferenci 10 haléřů při prodeji. Udalo ji oko až příliš bedlivé, protože obžalovaná byla osvo-bozena. Kdo prodá o 3 K něco dražší, již jest na veřejném pranýři; noviny otiskují tučně úřední akt o jeho odsouzení slavnostním způsobem. Ale o soudech s židovskými kolkaři, kteří připravují stát o miliony, skoro neslyšíme. Uhlobaronům jest dovoleno dále zdrazovati uhlí na základě zastaralého — císařského nařízení. Přirážka na kovy stoupá od prosince do tohoto měsíce ze 450 procent na 1000. A tohle už není lichva? (Na př. měď z 15 K stoupá na 35 K, cín z 42 K na 100 K, zinek ze 7 K na 15 K.) Státní obilní ústav má býti podnikem pro blaho lidu, nevýdělečným. Zatím však v procesu Netušilově bylo konstatováno soudně, že pracuje s výdělkem 200 procent. Nakupuje za 55 K a prodává za 150 K. A pak se divíme, že je tam tolik úřednictva, až si pánové do svých odborů vkračují a místo spolupomoci zaviňují chaos! V takovém ústavě jest přece nádherné zaopatření. Kteří pak občané se tedy tolik starají, aby nevznikla lichva tím, že by se obchod obilím uvolnil? Jsou to ti, kteří mohou zcela veřejně zdrazovati přehnaně sami; bojí se konkurence. K čemu jsou dobří noví a noví kontrolní úředníci? K tomu, aby se zaopatřily nové protektorální děti vládnoucích politických stran. Nejsou přímo operetním vtipem nářky radikálního tisku na necitelné lichváře a pouliční plakáty proti nim? Vždyť přece vláda má v moci zakročiti ostře bez dlouhých řečí zvláště v Praze, v ohnisku lichvářských projektů. Konsumentů, kteří jsou vydírání skutečně, utvoří by tu přeochoťný a obrovský pluk pomocný. Ale zatím — strážci komáry cedí a velbloudy požírají. Pečlivě řadí paragrafy jako na šachovnici, jedná-li se o závažně zaviněné poškození o 5 K. Ale ohníš, kde se pohicují celé miliony, není se velké šetrnosti.

Zároveň se javí snaha, vnutiti hladem občanstvo do stran socialistických. V 18. století milostivé vrchnosti z toho, co na lidu vydřely,

Účet u pošt. spoř. v Praze č. 140973.

Telefon č. 83.

Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Král.

Příjmy všech druhů.

Vklady na běžné účty.

Další účelové a z běžných účtů plací ústav ze svého.

Oddělení pro zboží zabývá se

obstaráváním a prodejem uhlí, vápna, cementu a dříví
ve velkém i malém.

upřesňovaly skromně. Nyní ochuzenému občanstvu socialisté nabízejí hmotné výhody za cenu změny přesvědčení. Jistí lidé potřebují

zproletariánovaných mas, a proto proti lidové bojují hlavně povšechnými frázemi, váhajíce udeřit hřebíčkem na hlavíčku.

Rozmanitost.

Vyšlo provolání, že na Slovensku jest zabezpečena úplná svoboda a právo shromažďovací pro každou politickou stranu. Lživé to prohlášení jest podepsané i dr. Šrobárem a evangelickými duchovními. Zatím však listy lidové strany jsou konfiskovány bezohledně; žádosti o povolení scházet jsou zamítány často pro vynechané čárky, tečky atd. — Konečně dr. Zahradník odvažuje se napomenouti i agrárníky. Dne 5. února ve schůzi zásobovacího výboru pravil: «Naše zásobovací situace je na výsosti kritická; nestačí se tím a chci, aby tato slova slyšeli i příslušníci mé strany a aby konali svou povinnost k republice. Zásadní chybou bylo a je, že jsme si stále říkali a tvrdili, že jsme soběstační.» — Sdružení katolické mládeže ve Francii čítá nyní na půl miliónu členů. V Paříži mělo dne 25. ledna sjezd za účasti 4000 delegátů. Jednání řídil obhájce Verdunu generál Castellan. Odpoledne konala se náboženská manifestace, které se účastnili proslulý maršál Foch. — «28. Říjen» píše: «V občanstvo republiky, co bylo nakoupeno za 60 miliónů Kč, vypůjčených v Itálii a povolených Národním shromážděním za půl hodiny po podání úvěrové předlohy? V občanstvo, kdo tam co kupoval, a jak se zbožím bylo naloženo? V občanstvo něco o «Veľkonárodních společnostech» v tomto obchodu? — Nebo: V občanstvo něco o našem vývozu uhli a jiných věcí a o našich kompenzačních a nekompenzačních obchodech? O hospodářství obilného ústavu, tukové ústředny, společnosti pro zpeněžení dobytka, o obchodech se společnostmi «Ampro» a pověstivým drem Freundem; nebo o skutečných příčinách krachu státního «zásobování» bezprostředně po žních; nebo jaký je efekt státem kontrolovaných a obhospodařovaných velkostatků? — K tomu podotýká «Lid»: «Kdo ví, ať odpoví. Z polemik, které někteří staří i noví páni ministrů vedou ve veřejném tisku, se to nedoví. A když ve výboru podával povolaný, nestraný kontrolní tříděná zpráva o divném «pořádku» v ministerstvu zásobování, kde scházeli tak mnohé výkazy a doklady o stamilionových transakcích a úvěrech, označuje to jedna strana hned za nediskretnost, a pan dr. Vrbenský, bývalý ministr výživy, se povídá: — V minulých dnech definitivně se

ustavila pravoslavná církev československá. Výbor již rozesílá provolání, v němž se zděrazňují «slovenská bohoslužba, staré obřady a řády bez nových dogmat, patriarchát, ženitba kněží a všív kněží.» To jsou dostihy v konkurenčních nabídkách. Která církev přijde na řadu nyní, aby o známila podmínky ještě pohodlnější? — O té velké nouzi píše dne 15. t. m. v «Národ. listech» Zevboun: «Za dávných dob naše útrata na plesích byla 2 krejčary přes most na Žofín a jedna sodevka za noc. Dnes teče víno a litají stokoruny. Nečítá tak pouze početilé mládí; marnotratí a hýří každý věk. Zaslých jsem rozhovor dvou matron: «Musela (?) jsem botky koupit na báť krot, stál dva tisíce korun. A tak mi tenhle měsíc nezbylo ani na sádlo. Řekněte mi, jak může potom člověk mít na živobytí?» — Dle boševického orgánu «Plamje» v roce 1917 sovětská vláda věnovala na tiskovou agitaci 300 miliónů rublů; v roce 1919 na tiskovou zahraniční propagandu čtyři miliardy. A tohle má být přirozené, chtěné lidové hnutí? Společnost, která vyrábí veřejné mínění miliardami, uplácením ziskných individuí, sama prozrazuje, že její směrnice vyhovuje jen malému zlomku občanstva. — Jaká jest štola u židů? Když v r. 1916 zemřel v Praze obchodník Bondy činný poplatek za synagogu 200 K, vrchnímu rabínovi 700 K, témuž za proslov pohřební 800 K, dvěma přisluhujícím rabínům 800 K, za obřady pohřební 300 K, šesti dalším rabínům 1200 K, za chrámovou stráž 150 K, za zpěv 200 K, aktuáři rabínátu 50 K, sluhám 60 K, celkem 4600 K. — V minulém roce se u nás prokouřilo 467 miliónů korun; na hlavu připadlo 51 korun. — Spotřeba naší republiky obnáší nyní denně 28.5 miliónů korun. — Na silnici z Třebíče stříleli do kříže dva žáci obecné školy z Nových Dvůrů. Jeden střeliv do hlavy, ještě pepicky volal: «Teď jsem ho trefil přímo do mozku; ten bude zmatený.» Odkud takhle «kuráž»? Mládež slyší, že kříže v Praze ze škol byly odváženy na vozech popelářských; vidí, jak se kříže vyhazují i v jiných školách. V samé třídě oněch chlapců odstranili učitel kříž. Tento symbol křesťanství, nazývá se «znakem barbarství.» K čemu tedy údiv?

«Volná myšlenka» v č. 20. vybízí své stoupence, aby ji udali všechny kněze i katechety, kteří byli prý «sloupky Rakouska a kteří jsou členy strany lidové.» Z Prahy se dovídáme, že se již na tom pracuje. Tato akce žádá ráznou odvetu. Přimti nás, abychom všude pořídili i my seznam učitelů, úředníků a profesorů, kteří horlivě oslavovali rak.-něm. vítězství a narozeniny. (Zvláště činy pokrokových učitelů nutno řádně zlistiti, pozn. sazete). Rázně protestujeme proti špiclovství a proti omezování politické svobody, jež zákony československé republiky každému i katechetovi jsou zaručena a vyzýváme kněze k sebeobraně. «Volná myšlenka» praví, že prý tato státnistika bude pomůckou k rozluce. Uvidíme, kde bude více těch «sloupů.» Zašlete záazam sekretariátu Ld. strany v Praze II., na Slupi 14. Tak připravuje «Volná myšlenka» republiku na problém, jež nazval dr. Kramář nejvážnějším. My sami nezačneme, ale budeme přichystáni.

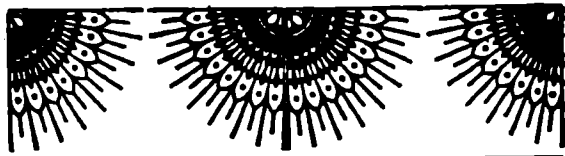
V postní době pro pohřební křížové cesty

doporučujeme:

A. Kaňka: Křížová cesta Pána našeho Ježíše Krista, brož. . . . K — 70
Jais Aeg: Křížová cesta, brož. K — 60
Křížová cesta Pána našeho Ježíše Krista dle «Oltáře», brož. K — 60

P í s n ě:

Žádáš li, křesťane (ke křížové cestě)
100 kusů za K 16—
Matka pláče 100 kusů za K 9—
Bratrstvo knižkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové.

Zprávy místní a z kraje.

Jak Francie za války trpěla a jak zvíťázila. Přednáška tato, provázenou světelnými obrazy, proslaví v pátek 27. t. m. večer v muzeu p. JUC. Fr. Beneš, magistrátní rada z Prahy. Je to druhý díl přednášky v Hradci při návštěvě francouzských hostů přednesené a je věnována osvobozené Paříži a skvělým slavnostem vítězství dne 14. července 1919 pořádaným. Časopisy pražské vyslovily se nadšeně o této přednášce, kterou pokládají za nejkrásnější z dosud slyšených: Pan rada Beneš ušlechtilou mluvou a dokonale propačovanou látkou aktuálního předmětu, provázenou neobyčejně zdařilými, umělecky kolorovanými obrazy, uchvátil všechno posuchačstvo. Doporučujeme všem tuto přednášku našemu občanstvu. Předprodej lístků v knižkupectví p. PISÍ na Velkém náměstí.

Beseda v Hradci Králové koná dne 21. února o 7. hodině řádnou valnou hromadu, při níž převáděny budou volby činnosti a dražba časopisů. Neosjeďte se v 7 hodin předepsaný počet členstva, koná se valná hromada o 8. hodině při každého počtu účastníků.

Circolo Italiano domenica alle 5, mercoledì alle 8. Grandhotel.

English Circle. On Monday at 8 p. m. Grandhotel.

Československá strana lidová.

Organizovaným stoupencům čl. strany lidové!

Zapiš se do členského příspěvek místní organizaci?

Odevzdáš li již příspěvek na volební fond?

Co jsi učinil pro rozšíření listů čl. strany lidové?

Divadlo v Adalbertinu. Čilý divadelní kroužek «Jednoty katolických tovaryšů» sehraje v neděli dne 29. února postavou divadelní hru «Románek na horách» od Skružného. Rozkošná tato horská idylka nalézala na všech scénách nejvládnější přijetí a těší se zasloužené oblibě občanstva. Záznamy a předprodej lístků v knižkupectví v Adalbertinu.

Pouchov. V neděli 15. února uspořádala místní organizace čs. strany lidové členskou schůzi s přednáškou p. Dra Reyla O programu čs. strany lidové. Řečník vyložil na základě zřejmého rozkladu společenských poměrů nutnost lidové strany, která osnuje politické a hospodářské úsilí na zásadách náboženských. Přednáška byla přijata souhlasem a živou účastí četné shromážděného posuchačstva i z jiných stran.

Nové organizace založeny: v Praze v okr. novobýdžovském, ve Lhotě, Stáňově, Vidéměch, Bakovně, Arnošově, Hofemín Javoň a Bělě vesměs ve farnosti Pětky.

Schůze: V neděli 22. února v Jeřichově u Hořic, ref. dp. Jukl, ve St. Bydčově, ref. st. Zahradníkov; ve středu 23. února v Sotnici, ref. dp. Jukl.

Do Hradce Králové a okolí. Místní organizace Č. S. L. v Hradci Králové pořádá v neděli 22. února o 2. hod. odp. ve dvoraně «Adalbertina» veřejnou schůzi, na níž promluví člen N. S. p. JUDr. Nosek na téma: «Liberalismus, socialismus a křesťanský řád společenský». Prosíme našince, aby se dostavili včas a v hojném počtu.

Kostelec a Orli. Místní organizace čl. strany lidové koná v neděli 22. února 1920 členskou schůzi s přednáškou st. Lidušky Kosařové. Přednáška bude shrnuta 2 jednáctvými: «Hlad a láska» a «Vyláčený manžel».

Do okresu námechobrodského! V neděli 22. února o 10. hod. dop. bude konána veřejná schůze okresu «U Matuš». Dostavte se ve vřelém duchu! — Místní důvěrník.

Firma Nejedlý & Vít v Hradci Králové

prodává ve skladě p. KLAPKY na PRAŽSKÉM PŘESMĚSTÍ

v drobném velkém řezání, jako i hranoly, jako i palivové dříví.

Parčík pila ve Svratce u Hlinska. — Elektrická pila v Třeboslovicích. — Kopalnice v Hradci Králové. Časopisové úřady. — Telefon číslo 160. — Depo KO v Hradci Králové.

XIX. řádná valná hromada členů odboru Jednoty českých občanůvých v Praze v úterý 17. února 1930 o 7. hod. večer v zasedací síni okresního výboru.

Dar. Na hladovici české dívky ve Vídni vyběho v chotickém kostele 11 K, jež zaslaný píší administraci.

Třebechovice. Sociálnětiskové „Rozhledy“ přináší krásné povídky z našeho města, které čpí však farizejstvím jen což. Soudruh Kubišta, který sehrál více než podezřelou úlohu při zabavení obilí firmě Kreitnerově, z čehož povstal babylonský zmatek v socialistickém táboře — má z toho vyjít čist jak jedna fiala. Ó, ti nenávidění „měšťáci“ — ti jsou vším viní! Leč lidé nejsou kočky a smělí se tomu eskamotérství. V Třebechovicích prý je tolik poschovávaného obilí, že by to stačilo na zásobení až do žní — prohlašují „Rozhledy“. Hm, to může být, neboť nakupovači obilí po širém venkově pro firmu Kreitnerovu, Welsovou atd., rakutají se z řad „soudruhů“, a ti to musejí přece vědět. Stačí by se hnedle zázrak, aby v tom ti strašní „klerikálové“ nebyli. Ale zázrak se nestal. Jistá „českobratrská“ sestra v továrně alespoň usoudila, že prý klerikálové jsou viní. Že na evangel. farnosti v kostelníka bylo zabaveno větší množství poschovávaného obilí — tedy přece. (Řekla to však v daleko horším smyslu, ovšem zcela lživě.) Loyálně dozráváme, že p. farář Čapek jistě nevěděl o činu svého kostelníka, který dle „Rozhledů“ po prvním zabavení obilí 15 pytlů den na to opět přijal do uschování obilí pro továrnu p. Hladíka, ale nutná to k porovnání, kdyby se v tomto případě jednalo o faru katolickou. Kdyby sám směl s nebe přišel, nikdy by protiklerikální fanatik nepřesvědčil o nevině farářově, komu by se protestní schůze a snad by byla fara demolována. Co tím chceme říci? Jenom to, aby se více respektovalo u našich spolekbanů jiného smýšlení staré přísloví: Co nechceš sám, nečtiš jinému. Kdo nám dá jeden pokoj, my mu dáme dva.

Otkraňovací spolek v Třebechovicích zve dne 21. února v 7 a půl hod. večer na přednášku spí-

sovatele pana Jedličky-Brodského: „Občanstvo a přírodní i historické krásy.“ Doprovázeno světelnými obrazy. Sál „U černého koně.“

Rever. a. Dálek. (Vzácné jubileum.) V úterý, dne 17. t. m. oslavovala osada naše vzácné jubileum našeho pana děkana Eng. Starého, padesáté výročí totiž nástupu duch. správy u nás. Toho dne o 9. hod. dopol. shromáždila se téměř celá farnost naše v chrámu Páně kolem stařičkého faráře svého. O jubileu jeho případně promluvil p. katech. Bažant z Holce, pak za přísluhy 4 kněží jubilar sloužil mši sv., již obětoval za koláturníky svoje. Mše došla na přítomnost množství malých i velkých družek, členů organizace mládeže, z nichž dva mládenci — bývalí to ministranti — zbožně přisklňovali u oltáře; po hymně „Tebe Boha chválíme“ a sv. požehnání přednesli blahopřání slovy nehledanými páni starostové příslušných osad, předsednictva organizací a literátů. Hluboce dojat důstojnou přítomností svých osadníků, děkoval pan jubilar všem přítomným za jejich lásku a oddanost. Nato zapěna národní hymna. Pak byl jubilar doprovázen v mohutném průvodu s hudbou do fary, kdež ještě mnozí jednotlivci blahopřáli. Osada naše oslavou touto projevila neohrožené své náboženské přesvědčení a dokázala skutkem. Že v této době hostejné k víře — umí si vážit i ocenit práci kněze obětujícího se pro časné i věčné blaho svých farníků. Ke konci z plna srdce voláme panu jubilaru s básníkem: Nechť ať dále plyne žití Tvoje, aspoň ještě tolik let, kolik bys sám sobě přál. Nechť Tě kvítím zdobí, zdrtí znoje Bůh, který nám Tě dosud zachoval!

Záložna v Hradci Králové

sapsané společenstvo s ručením omezeným
Československé náměstí.
Vklady na 3%
knihy: 3%
Půjčky. - Úvěry osobní
a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.
Vadla. - Eskompt účtů a směnek

Různé zprávy.

Evropský zápas pro katolickou církev. Zářevná „Národní politika“ poukazuje na to, že poslední volby ve Francii a v Itálii naprosto směřují kyslognomii románského zápasu, postavivše na politické jeviště silný katolický blok, ač země ty byly přece matkou liberalismu, protiklerikalismu, zednářstva a kapitalismu. Jejich demokracie první začala hlásat boj proti náboženství a církvi katolické, provedla rozluky církve a státu a zláčovala veřejný život. Nyní přinesly volby porážku hlasatelů těchto hesel. Liberální buržoazie západní církvi odstranit víru z veřejného života a nahradit ji vědou. Výsledkem celé politiky liberalismu byl po stránce hospodářské rozmach kapitalismu, po stránce politické bezohledný radikalismus, v morálce sarový egoismus a ve filosofii anarchie. Učinil liberalismus lidstvo šťastným? Uspokojil je? U Francouzů se počet porodů zmenšil, počet zločinů rozmnožil, inteligenci uvedl do takové krize, že Brunetière musel prohlásit bankrot vědy; s hlediska národního hospodářství zvětšil se pauperismus spodních vrstev lidu. Též v Itálii měl liberalismus podobné zhubné následky. Proto západ, veden pudem sebezachování, odvrátil se od liberalismu a přiklonil se opět k církvi. Francie, která před 30 lety přerušila styky mezi státem a církví, obnovuje znova spojení s Vatikánem a rovněž tak Itálie mění své stanovisko vůči papeži. A co více: v čelo státu francouzského, jenž nedávno pronásledoval církev, vstupuje Paul Deschanel, stoupenc katolické národní strany. A starý „krvežíznivý tygr“ Clémenceau, prototyp francouzského liberalismu, padl při volbě prezidenta jako oběť beranů a jako symbol, že na západě doba liberalismu mizí, že je anachronismem.

Ani náboženská, ani laická — ať už socialistická morálka! V „Čes. slově“ jakási Boh. Božetěch navrhuje možnost náboženskou a také laickou a navrhuje, aby byla ve školách zavedena morálka třídní, t. j. socialistická. Dle této morálky by se stal ze světa svěťmec. Pisatel neudává, který socialismus má být mravní naukou, zda sociálnědemokratický nebo náro.-socialistický či bolševický. Patrně pokládá všechny za stejně dobré.

Ted jest jen otázka, jaké třetění a třetění vznikne později. Jedno však jest jisto: učitelé, kteří se domnívali, že vyhozením křížů ze škol zbaví se útlaku, teprve poznali, co znamená násilí radikálních stran politických. Až začne každá strana svou morálku do školy diktátorský vhoukávat, pak nastane čistec. To, co má být neabytým základem každého spořádaného státu (pevná, určitá morálka), jest nyní posud předmětem pouhé diskuse a pak se stane objektem velikých sporů.

Literatura. Již vyšel samostatně II. díl překrásné Raisovy povídky „O ztraceném ševci“. Oba díly ve zvláštní úpravě jsou za 60 K. Na skvělé kvalitě tohoto díla, této hluboké studie nezkažené české duší, ukázali jsme již dříve. Povídku vydalo nakladatelství „Unie“ v Praze. — Nákladem Polygrafie v Brně vyšla práce dra Engliša „Daň z převodu statků a z pracovních výkonů a daň přepychová.“ Cena 4.20 K. — Dva díly „Z mých ředitelských vzpomínek.“ Vend. Badila, jež vyšly nákladem „Českého čtenáře“, zaslouží si zvýšenou pozornost. Badila píše světlé a dovede výstižně charakterizovat. Jeho „Vzpomínky“ jsou cenným příspěvkem k vývoji české kultury. — Cyrilo-Metodějské knihkupectví Gustav Franci v Praze vydalo obsažné, účelně volené promluvy dra. Rich. Kaalicha „Ruka Páně dotkla se mne.“

O práci židů mezi židmi Slovany napsala sama „Jugoslavič“. „Pozorněme-li trochu pozorněji různé korupce, vývozní a jiné affairy, přesvědčíme se velmi záhy, že hraje ve většině židů značné úlohy žid, přitoulavší se do našeho státu. Žid je tím elementem, který zřizuje a vydržíle pokoutní buray v podezřelých kavárnách. Židé to byli, kteří první za války zavedli fetišové obědny a žid je to, který ještě dnes vydírá chudé řády tam, kde se mu podařilo nad nimi zaviřadit. Židé jsou dnes silně organizováni a žijí velmi dobře. Před nedávnou dobou jsme četli, že se židé vstříhají založením zionistického státu v Palestíně. To je zcela přirozeno. Jakmile by židé byli prostředkem ve svém, jednotným státě musili by se obrátit vzájemně a to žid z egotického instinktu neodmítá. V našem státě je mnoho židů, židů vládních úřadů počítají se na 200 mil. korún.

Těmto je zajisté lehké platit pokuty, které je náhodou stílnou. Kdežto my v Slovanech jsme ještě poměrně málo nakaženi „křivonosým nebezpečím“, říká se, že žid tu je kolem 1000), jsou Horvati bohatě obdařeni tímto zlem. V Záhřebě pronikli židé i do kulturních institucí (ředitel opery, konservatoře). Tito lidé neváhají náš veřejný život anacionálním tonem, jehož škodlivé následky bude ze velmi záhy postřehnouti. Z toho všeho je patrné, že je nanejvýše důležité, aby vláda co nejrozhodněji vystoupila proti židovství, a aby tyto obskurní a nakažlivé elementy byly vyhnány ze země. Jest ovšem vyloučeno vyhnání je přes Zákán a dovoliti jim návrat Mariborem. — A co dělají židé pro blaho našeho národa v Čechách? V Jugoslavič — jak patrné — posud si mohou křesťané proti nejnebezpečnějším přehmatům dupnouti. U nás však přitiskem uplaceného tisku jest jinak. Hlahoň sice hesla svobody, ale do židovského lajma se strká šije dobrovolně.

Kupování voňčských hlásů za monku. Večerní „České Slovo“ ze dne 12. února přineslo pod záhlavím „Neudržitelné poměry v zásobování“ tyto řádky: „Stesky, jež byly někde na zásobování, zvláště pokud se týče monky, jsou oprávněné, ale našim konsummům nelze více dělat, nežli rozdělit to, co je přikázáno. Aby si pak naši stoupenci učinili představu o úžasné nespravedlnosti, panující při stanovení přídelů, uvádíme případ, který přímo křičí a v němž i podvod hraje určitou úlohu. Západočeské konsumní družstvo sociálně demokratické má přihlášeno o 19.000 osob více, nežli má členů a tak jistě je tomu i jinde. Pak ovšem může se dávat až dvojk. dávka monky, jako v Kohnárově, jen aby lid šel se soc. demokracií. Tedy kupování lidů ve velkém — až tam jsme klesli. Kde je spravedlnost, kde jsou zákony, kde je autorita úřadů. Žádáme ve jménu našich poškozených konsumtů o nejpřísnější vyšetření a myslíme, že se tento případ zatajit nedá, neboť pan ředitel V. O. U. Lustig o něm ví, neboť i revizí byl zjištěn. Konečně zpráva, kterou jsme přinesli v minulých dnech o zavedení trestného řízení proti sociálně demokratickým konsummům v Lomnici nad Popelkou, Staré Lomnici a Poště, ukazuje nejlépe, jak hospodářství v soc. dem. konsumech vypadá.“

Protestantské sekty americké a populace. Clevelandský list „Farník“, vydávaný P. Oldřichem Zlámallem, píše: Pořádám do duše zahřměl na den Děkuvzdání do uší svým bohatým ovečkám pastor J. M. Rundy od Christian Church, baptistického kostela na Marq. Rd. na jižní straně města Clevelandu, když se vši opravdovostí pravil: „Za nedlouho budou musit některé protestantské sekty zříditi nedělní školy pro psy a kočky, protože děti nemají a co horšího — jich ani nechť, jen když mají psy.“ Posluchači, sami to bohatí protestanté, byli řečí tou ohromeni, leč pastor pokračoval: „Vsadím dolar proti zlámání grešl, že riezí tak zvanou elitou naleznete více psů a koček nežli dětí. Protestantká církev jde za tobočkou a a padá ve velkých městech, kdežto katolická církev jde za kolébku. Tvrdím toto příkladem z vlastního života, na osadě v Pittsburghu, kde dvě milionářské rodiny měla každá po jednom děcku, za to ale nejméně tucet psů, mezitím co jiné bohaté rodiny neměly dětí žádných, za to ale dosti koček a psů. Přizpůsobte staré americké rodiny, pokud se počtu dětí týče, rodinám cizinců, nežli budete na tyto pohlížet přes rameno!“

Centrály, cukrovary a volební fond. Organ agrární oposice „Role“ píše v č. 37. ze dne 14. února: „My nešíjíme klep, neboť pravíme se vši určitostí, za kterou stojíme, že republikánská strana: 1. Dožadovala se prostřednictvím svého člena výkonného výboru Pražáka finanční pomoci u cukrovarů. 2. Prostřednictvím ministra Pražáka žádala pak o peníze na volby od velkostatkářů. Ovšem víme, že hlavní volební fond republikánů tvoří ony miliony, vydržené na zemědělském lidu známou společností pro zpeněžení dobytka, jež se zakoupením několika paláců jsou ještě zde k dispozici. Tyto peníze skočil si venkovský lid dobrovolně na karabáč, jímž mlátí do něho dnes pes švebla se svým komonatem. Ovšem myšl se pes švebla i oní draví, kteří myslí, že podaný-vádním drahých stran zachrání postranníkem svojí republiky.“

Židovské vysvětlující myšlénky vlně. Židovské vysvětlující myšlénky vlně předá soc. demokracie Karel Vaněk. Napsal svým stoupencům do „Rovnosti“ židovské, aby nebyli křivdováni do obec. zastupitelstva Velkého Brna. „Právo lidu“

15. t. m. uvádí tuto část Vaňkova příspěvu: »Politické zápasy mezi stranami vyžadovaly na jednotlivcích na předních místech stojících, velkého sebezapření; v době poslední pak jsou toho rázu, že ten, kdo má trochu smyslu pro čest vlastní a své rodiny, může zápasů těch účastníti se jen s největším sebezapřením a vnitřním odporem. Nechť k úctastnosti na politických zápasech stupňuje se přirozeně i tím, že ve vlastní straně nenalézá napadení té ochrany, na kterou by měl přirozeně právo. Nalezne se ve straně vždy řada lidí, kteří se škodolibostí čtou a vyslechnou pomluvy, klepy a útoky, jež na hlavu exponovaného soudruha se hrmou, pomáhají je rozšiřovat a vlastní nestatečnost a pohodlnost maskují stěžováním sobě na »předáky«, kteří jako osoby mají vybojovatí to, co massy, stále ještě nedostatečně organizované, sobě vybojovatí nemohou. Zapomínají, že »předáci« mají jen tolik moci, kolik organizovaný lid svojí početní silou, vyjádřenou volebními výsledky, jim dá do rukou.« V dalších řádcích stěžuje si Vaněk, jak se vyčítají občanům jeho druhu simekury. Imu — tolik jest známo obecně, že Vaněk již před válkou měl důchody kavaleristické právě proto, že zastupoval soc. demokracii. Nyní už má bohatství dost; proto nestojí o pakatýlek, jaký vynáší členství obec. zastupitelstva, jež vyžaduje mnoho a mnoho práce. — Ale Vaněk řekl velkou pravdu. V národě, kde se tolik mluví o vůli lidu, o zástupcích skutečně lidem volených, sám lid počíná si tak, jako by o zástupce, povýšené svobodnou volbou, nestál. Tyranie a terorismus vzrůstá tolik, že v té nové »svobodě« jest přímo k zašknutí. Občan chvěje se při setkání s jiným českým občanem velkou bázní; pravda se šeptá jen mezi nejbližšími. Kdo však tak lid vychová? To nebyly strany konservativní. To byli právě vůdcové radikálů, jejichž ústa hlaholila neustále výbojem. Rádi věříme, že se sami vůdcové soc. demokratičtí začínají báti lidu vlastního. To bylo přece nějakých sňůb jako v arabských pohádkách! Davy nyní žádají socialistické předáky o splnění slibného, poukazujíce na to, že je teď přece vláda socialistická. Ale pohlaví raději přechází právě v době, kdy jest páda pro ukázky jejich zdatnosti nejméně výhodnější.

Jen z milodarů je vydržován dům milosrdentství Vincetinum v Břevnově. Přispějte malým dárkem 180 nevyléčitelně nemocným.

Vládní podpora cizí sekty v Čechách. Nic tak nepotvrzuje neupřímnost, frázovitost a konečný bankrot liberálních husiád jako nynější náboženské poměry v osvobozené vlasti. Kde pak aspoň nyní z parádních řečnicků pokrokových se pokusí o ustavení jakési církve provanuté duchem Husovým? Ba docela páni jsou v rozpacích, jaké stanovisko zaujmou k nové církvi, jež si dává jméno »československá«. Jedni ji zcela zavrhnou, druzí všelicos při ní chválí, ale připojují kritiky. Ale ještě zajímavější jest ta okolnost, že lidé, kteří tak často s hrdostí mluvili o »národě Husově«, hlásající, jak český národ teprve v Evropě rozžehá velké světlo, podporují — nyní sekty zcela cizí, která vznikla bez Husa a jež se na Husovu dogmatiku pramálo ohlíží. Jest to protestantská »Armáda spásy«. — Jaké jest její vyznání? Její zakladatel Booth z křesťanství podržel jen chabou kostru. Vída směsici různých bludů, hodlal záchranou základních pravd způsobiti mravní reformu. Booth hlásá úplnou zkázu prvním hříchem; nutnost křtosti a pokání; ospravedlnění možno dosíci jen věrou ve smýrnu krev a zásluhy Ježíše Krista. Hlásá, že bude poslední den se svým soudem, věčné nebe s věčnou odměnou za spravedlivý život a věčné peklo jako trest pro bezbožné. Svátosti nechává bez povšimnutí, ani křest se dítčkám neudílí, ač na místě křtu rád vidí tak zv. obětování dítěte Pánu, kterýžto obřad Booth zavedl jako náhradu za svátost křtu; podobnou náhradu dává Booth za obřad manželský a pohřební, což svědčí, jak přirozené jsou zevnější obřady i pro ty lidi, kteří o sobě praví, že zavrhnou všechny obřady. Vešefe Páně se ve shromážděních »Armády Spásy« neslaví. Návštěva jiných kostelů

Ověrní ELIŠKA v Hradci Králové
Adalbertinum

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědi a poskytuje výhodné půjčky.

a shromáždění se sice nezapovídá, ale ztěžuje. Návštěva shromáždění »Armády« se činí povinnou. »Zakazujete katolíkům choditi na naši svatou?« táral se kdosi v »Armádě Spásy«. »Nezapovídáme«, odpověděli, »ale oni sami přestanou navštěvovatí kostel a přijímati svátosti.« Ze svátostí je jediná v užívání v »Armádě Spásy«, totiž pokání a hlavně zpověď; každý člen Armády při přijímání do sboru musí napřed vyznati život svůj a své poklesky veřejně. Vyznání jeho jest při každém těžkém hříchu prováděno radostným »alleluja«, které volají ostatní účastníci. — Schůze mají málo náboženského rázu. Pozvání děje se a největší reklamou. Sebe větší křiklavost není vadou, když přivede mnoho účastníků do schůze. — Téhle sektě nečeské tedy se propůjčují místnosti na úkor českých katolíků. Této společnosti pomáhá socialisticko-agrární vláda i jiným způsobem. Na Hradčanech jest chvalně známá dívčí škola, která jest vedena řeholnicemi. Pojednání bylo řeholnicím oznámeno, úředně, že škola se zruší a že budova se odevzdá »Armádě spásy.« Podotýkáme, že na tu školu stát neplatil ničeho. Budovu vystavěl konvent z peněz soukromých, totiž z poctivě nabytých věn sester klášterních. Tak se mají realizovati snad saint-germainské smlouvy, dle nichž se nám katolíkům zaručuje svoboda budování a vydržování konfesních škol? Ovšem obyvatelstvo hradčanské bylo silně vzrušeno takovým pokusem. Zdali pak pánové vyhánějí z nádherného paláce některého žida, který národu neprospívá ničím? Ale katolické pilné učitelky mají se kliditi jako zločinná individua, aby učinily místo prazbytečným cizincům. — O židovské konfesní menšiny starají se pokrokové páni přímo úzkostlivě. Židé hned v počátcích republiky zdůrazňovali svou židovskou národnost, aby pro své děti mohli školy konfesní. Nyní posílají takovou žádost Národnímu shromáždění. A tu jeden z předních harcovníků protikatolického odboje volnomýslenkářský universitní profesor dr. Krejčí, přimlouval se ochotně za to, aby se židům vyhovělo. — Tak se tedy daleko zašlo pod blyskavou prškou svobodomyšlných hesel, že židovská menšina bude mít u nás konfesní práva větší než přirození dědicové české půdy.

Papežův dar strádajícím českým dětem. Kanovník Zapietal přivezl z Vatikánu do Čech obnos 1.125.000 Kč na podporu těch dítek naší republiky, které trpí velkou nouzí. Tím dokázal veliký papež Benedikt XV., že jeho láska k českému lidu jest upřímná, činná.

Zásobte se včas!
Právě nám došli
Upomínky
k I. sv. přijímání
krásné vzory v barvotisku

o velikosti
14x23 kus po K —50
18x27 „ „ „ —90
22x30 „ „ „ 110
25x38 „ „ „ 150
30x48 „ „ „ 2—

Na ukásku zasíláme vzorky jen proti záúčtování; zpět jich nepřijímáme.
Društvo knihtiskectví a nakladatelství v Hradci Králové, Čechy.

Koňár jednokoňský
za 3500 K, psací stoly po 300 K prodá
Skuherský, Hradec Králové.

Kostelní nádoby,
kalichy monstrance atd., klenoty, notářské přestavy, hodiny, židelní přístory, opravy a znovu slacení odborně a levně provádí
JAN STANĚK,
pekař a ciseleur, stálý přísedící znalce zemského trestního a okresního soudu,
Praha I.-979, ul. Karoliny Světlé, 18 n.

MEŠNÍ VÍNA

sarudné přirody, neporušená, prvotní jakosti: nejjemnější prima druh (výběrek) à K 12.50 za 1 litr, velmi jemný druh 1917 à K 12.— za 1 litr, jemný třetí druh ročník 1918 à K 11.80 za 1 litr. dodává v eudech od 50 litrů výše chvalně známá firma:

Alois Čížek, přímý dodavatel mešních vín
v Rumpolci.

Tramitát vínané sklepy ve Znojme, Kerneckova tř. 39

MEŠNÍ VÍNA

Mešnicí
Své úspory nejvýhodněji a nejbezpečněji uložíte jedině u naší katolické

Československé záložny v Praze
Spálená ulice 46-IL.

Vklady drobí se výhodně.
Daň důchodkovou platí záložna sama. — Povinná revize »Jednoty záložen« v Praze.
Zápůjčky všeho druhu.
Směnitel úvěr (krátkodobý) zejména v dněních dobách zvláště výhodný.

Kostelní paramenta

prapory a bohoslužbné náčiní v nejvýhodnějších cenách nakoupíte u doporučené fy.
JOSEF NEŠKUDLA
Nový Hradec Králové, Čechy.
Vyžádejte si ceny, nežli objednáte u firmy jiné.

KADIDLO
opět zasílá
F. STADNÍK, OLOMOUČ
KOSTEL. PARAMENTA, PRAPORY
a veškeré církev. náčiní
Vlastní výroba.
Výhrad. prodej ve prospěch
Matice Cyrillo-Methodějské!

Pianino nebo harmonium
úplně zachovalé koupím. Nab. a ud. znač. a ceny p. zn.: »I h n e d a d o i n a k a n o.
V. Peřta, Vinohrady, Skrétova 4.

Paramenta,
prapory, secky
a církev. náčiní
dodává nejlevněji
JOSEF VEND,
českosl.
odborný závod
Jablonec n. Orli.

Tiskové družstvo v Hradci Králové. — Tiskové družstvo knihtiskectví v Hradci Králové.

Vydávatel a red. redaktor: Josef Peřta. — Matič: Tiskové družstvo v Hradci Králové. — Tiskové družstvo knihtiskectví v Hradci Králové.

OBNOVA

Týdeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklamace se zasílají nezalepené a nefrankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevypáčené se nepřijímají, neobjednané nehonují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství koná jen písemnou výpověď. — Číslo účtu pošt. úř. č. 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Státní pořádek.

K čemu jsou ministři, soudcové, politické úřady, vojsko a četnictvo? Rozhodně zvláště v republice nejsou jen proto, aby se na ně platily velké peníze. Právě v lidovém státě mají poplatníci právo se tazati, proč vybírá darů na složitý státní aparát, který by přestal právě v okamžicích nejdůležitějších fungovati.

Vláda jest povinna hájiti neohrožené a důsledně práva širokých vrstev českého lidu a ty řády a zákony, které jsou přijaty v Národ. shromáždění.

Ale vízme, jak se demokratickým a vlasteneckým povinností k státnímu celku rozumí u těch, kteří vytýkali konservativcům malý smysl pro blaho národa. Z ministerstva železnic sděluje se úředně: »Zřízení větších provozních středisk dostaví se ráno před nastoupením práce k svému přednostovi, předloží mu požadavky, kterých on vyplní nejen nemůže, ale ani nesmí, ježto se mu nedostává k tomu úředního oprávnění, a zastaví ihned bez dalšího jednání práci.« — Ovšem v takových místech lze provéstí rozvrat v nejnemutnější dopravě nejsnadněji. Lidé, kteří se shrbenou šíjí sloužili za války Vídni za pátel, kopou tvrdým podpatkem do choré re-

pubiky za to, že jim dle své možnosti poskytl přece jenom postavení lepší.

Dle zprávy »Čes. Slova« ve Vel. Oseku prohlásil soc. dem. důvěrník Podvinec, že stávka jest cestou k vládnímu převratu; oni neuznávají vládu, protože ministři soc. demokratů od té chvíle, kdy se stali ministři, nejsou už socialisty. Hlasatel rozvratu Kříž jezdí na severozápadní dráze od stanice k stanici a šve do stávky. Dokonce jde do kanceláře, vykazuje se, že jest zmocněncem ministerstva železnic a úřední cestou telegraficky se dorozumívá se svými nadháněči. »České Slovo« dodává: »Kdyby to bylo v Rusku, byli by takoví lidé pčinění neškodnými.«

Ta organizace, která má k rodné zemi aspoň trochu citu, má přece trochu podporovati ministra, snažícího se uplatnit zákonitou cestou vůli většiny českého lidu. Ale to je význačné, že právě politická organizace dopomáhá k rozvratu veřejné správy právě v střediscích nejdůležitějších, nejchoulostivějších. Právě teď, kdy cizina slídí zrakem ostřížím, jakou míru důvěry smí věnovati našemu mladému útvaru státnímu, máme vedlejší parlamenty a zvláštní vlády v Kladně, Nymburku, Liberci a jinde.

V pondělí večer před konečnou stanicí ve Vysokanech naplnili dělníci vůz elektrických drah tak, že se tam nemohli dostat ani řidič

ani průvodčí. Když řidič zcela pochopitelně žádal, aby vůz byl poněkud uvolněn, dělníci ho nehorázně zbili, odvedli do remisy k »soudu« a hrozili mu tam oběšením. Pak přinutili průvodčího, aby jeden vůz řídil. Když přijeli na Palmovku, zřízencům se vysmáli a nadali.

V Nymburce někteří zřízenci dráhy těžce poškozovali občanstvo a porušovali křiklavě řády uznané republikou. Nár. soc. ministr dr. Franke zakročil proti škůdcům dle své povinnosti. Odpověď na to byla stávka soc. dem. zřízenců nymburských. V pondělí odpoledne ze soudružské solidarity zahájilo také stávku na 300 soc. dem. zřízenců královéhradeckých. Tak odpovídají tito občané ministrově, který přece náleží k socialistické vládní koalici. Stávka ta nemá za účel zlepšení hmotných poměrů zřízenců; má spíše ráz politické obstrukce.

Tiž stávkaři ovšem brzy začnou znovu hřimati na špatnou hospodářskou politiku, na citelný nedostatek. Ale že ochromení provozu na drahách konec konců musí zraniti i existenci dělnictva, o tom se nepřemýšlí.

V době, kdy jest nejvyšší potřeba nejvážnějšího nazírání na státní situaci, socialisté zkoušejí své síly odpíráním poplatku za tancovačky. K vůli tomu, aby si vynutili vý-

FEUILLETON.

Jak hledali Čechové krále.

Trapná politická výslednice hnutí husitského jeví se mimo jiné i v přijetí bezohledného Sigmunda za krále. Sami husité po tak velkých válečných triumfech sklonili dobrovolně hlavu před pávovitým výbojcem, jehož úskočnost dobře znali. Panovník na hlavu poražený na poli válečném stal se na konec vítězem v zápasu politickém.

Smíření se Sigmundem nelze vykládati husitům jako slabost prostomyslnosti. Naopak tito seznávali, že právě naděje kladené do revoluce silně zklamaly. Železná nutnost hnala české obyvatelstvo vesměs k obstojné obnově monarchického režimu. Podvázání obchodu s obyvatelstvem katolickým v zemích sousedních značilo velikou pohromu. Ztenčení průmyslu na míru praktickou bylo velikou hmotnou újmou měst. Tato škoda nebyla vyvážena zábořem půdy církevní. Vždyť celé pluky lidí těch, kteří dříve pádu vzdělavali, věnovali se životu vojenskému anebo tvořili loupežné roty. Jestliže vleklou válkou trpěla střední Evropa vůbec, byla usouzena česká země nejvíce.

Přes všechno vítězství stoupenců kalicha katolické obyvatelstvo v zemích koruny české tvořilo převážnou většinu. (Mezi samými příslušalky národa českého byla skoro polovina katolíků.) Byly obavy, že Lužice a Slezsko nadobro se odtrhnou od království kacířského. Radikálních elementů mezi Husovými čtiteli leželo se silně ka-

lišníci sami. V samých Čechách žil katolický s utrakvistickým se navzájem vázal, proplétal. Když se mírní utrakvisté spojili proti stále nepokojným a loupeživým Táborům i proti kalíšníkům radikálním s katolíky, zabíral svaz ten skoro celý český západ a velkou část severu i jihu, takže představoval v zemi mocnou většinu.

Slovo »král« strašně vystihovalo složitý politický program, bylo heslem tolik žádoucích zemského pořádku. Republikánská forma vlády tehdy by byla jen zmatky zvyšila. Odmítnutím vládní formy monarchické byla by se otevřela k správě českých věcí brána sobecké šlechtické oligarchie. A což strana tábořská? Úspěchilí vzmachy demokratické odumřely v ní už dávno. V době, kdy naše země byla hubena řadou drobných válek občanských, jen silná vláda královská mohla učiniti z Čech skutečný politický celek a připoutati druhé země koruny znovu ku Praze.

Sigmund ovšem značně zklamal naděje českého lidu; přes to však za jeho krátké vlády se obnovil aspoň jakýs takýs pořádek. Jehož národ zemřelý toliko zápas potřeboval jako ryba vody. Čechové po smrti Sigmundově ovšem si mohli voliti krále z vlastního středu. Ale šlo o to, zdali kterýkoli domácí aristokrat nabude dostatečné autority a zdali se mu bude dařiti nutné navazování přátelských styků s katolickou cizinou.

Zrak českých politiků chtěl nechtěl obraceti se ke knížeti německému, Albrechtovi II. rakouskému, který dříve křídil s husity svůj meč s toutéž nenávistí jako Sigmund. Albrecht v úporné válce dával tábořské zálety popravovat,

nechtěje přijmáti výkupné. Tento kníže byl zván obecně »kladivem« kacířů. Ale nad Sigmunda (svého tchána) vynikal Albrecht přímou, bezelstnou poctivostí a mravní počestností. Albrecht cítil se více katolíkem než Němcem. Věc víry kladil nade všechno ostatní.

Čechové tedy se ocitli v značných rozpacích. Šlo však o to, kdo jiný se ujme země zpuštěné, ochuzené a trpící násobnými zmatky. Našemu národu jednalo se v neposlední řadě též o most spojující Prahu s papežskou stolicí. Roku 1437 politické, kteří v zemi reprezentovali vůli většiny, předložili Albrechtovi podmínky. Necht' Albrecht zachováva kompaktnost a zápis Sigmundův. Jestliže panovník nevymůže na Římu utrakvistické požadavky, necht' aspoň jim propůjčí svou ochranu. Nebude-li Rokycana potvrzen za pražského arcibiskupa, necht' se vybere kandidát jiný, jenž by podával pod obojí a světil žáky kalíšné. Zdáno, aby se postaral o restituci zemí a zámek od koruny odtržených a — připojil ke koruně i své vlastní země. Tak dávali stavové čeští sami Habsburkovi příležitost k utvoření Rakouska, v němž by německý živel převládal. Ovšem Češi žádali, aby o věcech korunních se král radil jen s Čechy a řády jen Čechům svěřoval.

Vynořila se i polská kandidatura, ale krakovský dvůr sám mnoho nestál o zemi zuboženou, jež povznesení vyžadovalo značných nákladů. Konečně po delším smlouvání byl v Praze 29. června korunován Albrecht dle katolického ritu.

Když Albrecht r. 1439 zemřel, nejistota poměrů znova se rozbíhala. Čechové v rozpacích

sady (tedy občanskou nerovnost), alarmují a interpelují samé ministry.

Ale nejhorší a nejdopornější při těch extravagancích jest ta okolnost, že zlovolní p-snovatelé stávají co do politické činnosti, co samy činí, na odvažují se s příkrým srovnávacím polem vylíkat sklon ke stáru a sepotáží občana zcela nevinným a loyálním. Na př. na schůzích a v listech bylo několikrát nádražní i jiné přednictví lhavě obviněno, že schválně opouští své povinnosti, že »sepotuje«. Právě »Pražské poměry« psalo o »lajdactví v telegrafní kanceláři na Masarykově nádraží. Na to obvinění odpovídají 24. února »Nár. listy« touto charakteristickou soc. demokratickou tiskou: »Největší hájí nepořádky, krádeže a nesvědčivosti, volá na přednosty úřadů ulici — a pak

je vyzývá, aby dělali pořádek!! Může být hrusnější komedie a současně větší doznání, do jakého stavu bezpečnost dopravy přivedla socialistická vláda? Docela jako v Rusku: »Nepořádek v všech směrech — a pak volat, aby to spravovali«.

Tedy, tohle jsou ty úřady, které socialisté přednictví »sepotáží? Nepořádekem a nečinností? Ne, to jsou ty úřady, které socialisté »sepotáží« i »sepotáží« nejvíce. Komu je milejší bezpřísný justiční než blahobyt, ať nic neřekne o lásce k vlasti; nechť nemluví se zamračenou tváří o vlezrádcích ten, kdo občanská práva vlastní krve ohrožuje hladem.

Členové strany lidové nechť si nyní uvědomí jasně, jak důležitým prostředkem k doctvení pořádku a k zajištění občanské bezpečnosti jest hlasovací lístek.

Politika.

K oslavě 70. narozenin presidenta republiky

konaří se v Praze důstojné přípravy. Bude pořádáno několik slavnostních akademii. 7. března shromáždí se tabory lidu na Staroměst. náměstí a na Žofíně. Bude hold školní mládeže a koncerty vojenských kapel. Jest potřeba oslavou zasloužilého presidenta manifestovati i před cizinou, že si vážíme, čeho nám dobyl a že si nedáme rozchvátiti nedílnou republiku, která byla utvořena heroickou obětavostí legionářů.

Oravci u presidenta.

Dne 24. t. m. byla přijata presidentem velká deputace z Oravska. Farář Lihosik vyslovil věrnost a oddanost republice. Poukázal na to, že oravský lid jest hluboce náboženský. »Protestujeme všichni proti podkopávacím snahám proti naší republice.« — President v odpovědi dal výraz radosti nad součinností oravských pro jednotu republiky. »Buďte přesvědčeni, že všichni tuto jednotu cítíme a chceme pro ni pracovati. . . . Buďte přesvědčeni, že na pravou svobodu, tedy i svobodu náboženskou nebude sáhnuto. Není Čecha, který by chtěl sahati na vaše svědomí, na vaši svobodu.« — Nechť si tato slova hluboce vštíplí do duše politikové jinde.

Na Hlučínsku

zkusilo katolické kněžstvo v Prusku mnoho svízeli za to, že hledělo obětavě udržeti český živel. Proto také bylo potřeba vydatné pomoci zahraničního kněze-spisovatele Vy-

ohlíželi se po kandidátovi, který by mohl vložiti do královského úřadu vlastní značný kapitál. Aristokracie neminila vrátiti rozchvávené statky královské, bez nichž byla mocná vláda téměř nemožná. Zraky českých politiků se tedy obracely k bohatému Albrechtovi Bavorskému. Ale tento vládař v počátcích jednání předem si přál, aby královské důchody v zemi české byly slušné opatření. Jménem královské i úpadkem dolů, kutnohorských tak pokleslo, že dle slov Eneáše Silvia českému panovníkovi nezbyvalo by než žebrati anebo krásti, jestliže by sněm nepovolil berní. Někteří politikové, pozorující váhavost dvoru bavorského, pomysleli vážně na zvolení Fridricha Braniborského, na pána té země, která dříve byla nedávno poddána bezprostředně žezlu krále českého. Ale Fridrich sám jevil nedůvěru a nechtěl takových kroků, které by byly vedly k cíli prakticky. Nové to svědectví, jak hluboce poklesl význam země, která ve století XIV. byla krystalištěm místem politiky středoevropské. Ale za veliké rozháranosti poměrů vyskytl se jako kandidát ještě jiný Němec — Ludvík Falcký.

Když došlo r. 1440 k volbě, měla s počátku kandidatura Fridricha Braniborského nejvíce naději. Později však voliči Fridrichovi se přiklonili k Albrechtovi Bavorskému.

Když před 13. červencem došli Albrechta důvěrné zprávy, že byl zvolen na trůn český, tážal se některých mocných přátel o radu, má-li nabízet trůn přímocně. (Jednalo se totiž o nároky nedospělého Ladislava Pohřbka.) Nerozhodného Albrechta ještě více zvlášť otáčel Oldřich z

Rožmberka. Ten se stal svou energickou činností přímo patriarchou pruských Moravců. (Při politickém přerodu byl Vyhliadal naší vládou úplně pomínut, ačkoli poměrům hlučínským nejlépe rozuměl.) Po světové válce postavení vlasteneckého kněžstva na Ratibořsku bylo ještě trapnější. Za to, že se připravovalo odloučení Hlučína od Německa, dopadaly pruské rány předem na duchovenstvo. Nyní po záboru toho okresu sdělují dne 25. t. m. »Nár. listy«: »Štvaní živilů nám nepřátelských soustředilo se zejména proti postavám hlavních udržovatelů národního života mezi našimi Moravci — kněžími. Zejména je to kobeřický farář Ottava, redaktor »Katolických Novin« a farář bověťský Hlubek, o nichž se rozšiřují mezi důvěřivým lidem pověsti, že zaprodali kraj Čechům.« »Katolické Noviny« přihlásily se hned po obsazení věrně k státnímu programu českému a staly se po té stránce důležitým orgánem, jenž může pro národní a kulturní výchovu lidu vykonati mnoho prospěšného. Pomýšlí se na to, aby tiskárna jejich byla přenesena z Hlučína do Opavy a aby vycházely nejméně dvakrát za týden; redakce jejich zůstala by v Kobeřicích, ač-li by farář Ottava pro různé překážky nesvětil jí rukám jiným. Zajímavé je, že krajem zaproudil již čilý život politický. Nejvýbojněji si vedou sociální demokraté, kteří získali již větší část dělnictva pro sebe, avšak i jiné strany (i německé) uvažují o svém postupu mezi Moravci. Největší naděje na úspěch má ovšem strana lidová, která soustředí v sobě pravděpodobně všechny bývalé německé centrovce.«

Rožmberka. Když přijeli do Mnichova oficiální poslové, svolil Albrecht ke sjezdu s plinomocnými zástupci českých stavů v Koubě. Ale uvážlivý a poctivý vládař hned kladl podmínku, aby mohl býti králem »oprávněným a užitečným«, a aby to bylo koruně české chvalitebné, užitečné a čestné. Zamítl přímo českou žádost za spojení Bavor s Čechami. Kromě této písemné odpovědi kladl ještě s ohledem na Ladislava podmínku ústní, »jestliže by se našlo, že bychme spravedlivě a s Bohem jich králem býti mohli«.

Pak ještě pátral Albrecht důkladněji po oprávněnosti dědictví Ladislava na trůn český. Při tom přišel zkomádl, zda by finanční situace českého krále byla snesitelná. Když pak matka Ladislavova Alžběta mu napsala jako »dědička a paní království českého«, aby odmítl jednání s Čechy, odpověděl jí, že bude míti s nimi sjezd, zda by se mohl státi jejich pánem oprávněně dle vůle boží. Nebyť ctížádostivý ani vládyctivý; hleděl v přední řadě skromně udržet a spravovat dědictví otcovské. Ostatně Eneáš Silvius prakticky a správně charakterisoval situaci takto: »Věřím též, že samití království vyčerpané. Kdyby bývalo jako kdysi bohaté, snad by byl jinak odpověděl.« Vždyť proslulé dědictví Otce vlasti vlastně leželo v troskách — a jen silný, bouřlivý a neobětavější duch mohl zreorganizovati úspěšně země české koruny.

V Koubě se Albrecht Čechů ústnostivě vyptával, mají-li právo k svobodné volbě. Při tom prozrazoval stále se zhoršující církevní i finanční poměry království. Když pak inter-

Tedy soc. demokraté na Hlučínsku jako na Slovensku a jinde. O upevnění slovanské národnosti v těch místech se nestarali, velebí bolševiky, republiku přivádějí do nesnázi na drátech a jinde. Ale křesťané pro svou stranu dovedou vládu okamžitě.

Na Těšínsku

Poláci páchají srovná násilí v předtahu, že jejich politicky hrabivým prstům přistříhne spravedlnost dlouhé nehty. V Polské Lutyni napadlo 50 ozbrojených Poláků našince, scházející se k divadelnímu představení. Množství lidí bylo zraněno. Počet násilníků vzrostl, zatkl docela českého tajemníka Martinka z Mor. Ostravy a vykradl mu z tašky cenné věci. Tak si vede bratr Lech v době, kdy má tolik nesnází vnitřních. Plebiscitu se polští politikové nesmírně bojí. Sám president se netajil velikým strachem; dr. Günther docela prohlásil: »Kdyby měl přijíti plebiscit, prohráme všechno.« — Jen tedy vzhůru hlavy! Těšínsko musí býti naše!

Troufalost německého nacionalismu

roste tím drzeji, čím více se upevňuje sousedství soc. demokratů českých s německými. Němečtí soudruzi v naší zemi, kteří za války ani prstem nehnu ve prospěch potlačovaných práv českých, hlásí se nyní mezi nejštvavější německé fanatiky.

O německé školství jest velmi dobře postaráno i v místech, kde Němci tvoří menšiny skrovné. Protože však nedostává se dosti budov pro nové velepotřebné školy české, zabírá stát zbytečné místnosti škol německých. V Ústí n. L. tamní česká škola byla přikázána německé škole v Solní ulici; vždyť Němcům ubylo v Ústí ze škol asi 500 českých dětí. Ale ve schůzi obec. zastupitelstva Němci 18. t. m. žádali, aby se postavila pro českou obecnou a měšť. školu nová budova. V rozčilené debatě prohlásil starosta Kapusta (německý soc. demokrat), (podle jména asi český renegát, pozn. saz.), že Čechové budou míti boj soc. demokratů až na ostří nože, budou-li sem zanášeti nacionalismus. »Budeme mobilisovati ulici a ukážeme, je-li nám možno z Prahy diktovati. Dělnictvo se postavilo proti bajonetům starého Rakouska; postaví se také proti českým bajonetům. Nevyzývájte dělnictvo, jinak bude míti vláda boj, že jí bude až zrak a sluch přecházet.« — Kdo pak vlastně tedy vládne, pane Kapusto? A osvědčí vláda proti tomuto soc. demokratovi aspoň pětinu té energie, jakou vyplývala na znásilnění slovenských ludovců?

Oldřich z Rožmberka nenápadnou, ale rafinovanou formou řeči obavy Albrechtovy zesílil, prohlásil, že král Fridrich rozhodne mezi českou volbou a nároky Ladislavovými. V otázce náboženské prý se podřídí koncilu; dodal: »My nemáme práva v duchovních věcech co zadřizovati a poroučeti.« Z jiných vyhýbavých odpovědí seznali Češi, že Albrecht o české království nestojí.

Nyní Čechové z nouze obraceli žádostivě zraky do Vídně — ke králi Fridrichu III., který se kale nestaral ani o země rakouské. Fridrich však odmítl; byl poručníkem Ladislavovým. Strana Ptáčka z Pirkštejna žádala, aby se Fridrich aspoň ujal sám správy českého království a vládl až do zletlosti Ladislavovy. Tehdy ještě žádná strana česká nezjedнала si takové autority a moci v zemi, aby mohla fakticky a prospěšně správu obstarávat sama. Hledán vládař cizí proto, že si sami Čechové vládnouti neuměli.

Jaká byla v Čechách mládež, patrně z toho, že popřáván byl veliký vliv na zemské záležitosti úskočnému a sobeckému Oldřichovi z Rožmberka, který se hlásil formálně k táboru katolickému, ale poškozoval obojí stranu náboženskou. Táboři činili dále pokusy, aby se věci českých ujal královský dvůr polský; tedy katolický vládař již jim nebyl proti mysli.

Po dlouhém, pestrém a rozpačitém jednání r. 1443 v lednu znovu mohutněly hlasy, aby se Fridrich buď stal králem sám anebo převzal osobně za Ladislava správu zemskou. Koncem dubna vyjel poselstvo do Vídně; Ptáček tam nabízel králi českou korunu nikoli jen skromně, za svou oso-

Otázka státního jazyka

prozradila velikou chabost ústavního výboru, který po delších rozpacích se usnesl, aby § 1. jazykového zákona zněl: »Oficiální (státní) jazyk republiky je jazyk československý.« Nuč však ty, bázlivé závorky po tak radikálním tábořském hlaholení? Celá cizina se musila trpce usmívatí strašidelné rozpačitosti českých zákonodárců. V Německu byla státním jazykem němčina, ačkoli tam bydlily milióny občanů národností jiné. Ve Spojených státech angličina, ačkoli živly jinonárodní jsou tam silnější než v Německu. U nás opatrným uzávorkováním se jen podněcuje troufalost wolfiánů a Maďarů. Jenom 5 ze 16 členů výboru hlasovalo pro náležitou platnost našeho jazyka v republice; mezi nimi jsou dva lidovci dr. Dolanský a dr. Nosek. — Dr. Kramář podal návrh: »Jazyk československý je povinným předmětem učebním na všech školách občanských, učilištích středních a jin na roveň postavených.« Pro návrh hlasovali rovněž jmenovaní lidovci. Ale jedním hlasem rozhodnuto, aby československý jazyk nebyl povinným předmětem ve školách vyšších nad obecné.

V ústavním výboru

došlo k četným mrzutostem vinou dvou hlavních faktorů: Meissnera a Švehly. Tolik aspoň oposice dosáhla, že země zůstane zeměmi; župy správní i volební respektují hranice. Jen ostravská župa rozkládá se ve

dvou zemích; to však na přání opavského a hluchinského obyvatelstva, chtějícího se přičlenit k Moravě. Překvapilo však, jak ústavní výbor přímo hříšně provedl na některých místech župní rozdělení. Na Tábořsku na př. vzbudilo největší rozčilení, že župa tábořská byla škrtnuta. Rokováno tudíž 25. t. m. v ústavním výboru znovu. Bylo zde odvoláno usnesení v příčině sídel žup v Chrudimi, Jičíně a ve Znojmě. Usneseno, že župními sídly budou Pardubice, Mladá Boleslav a Jihlava. Ve sporu mezi Slaným a Louny rozhodnuto, že sídlem župy stanou se Louny. Jedná se o zřízení správní župy v Táboře. — Příští týden budou vypsaný volby na dobu šesti neděl a konati se budou buď 11. nebo 18. dubna.

Za hranicemi.

Bolševické útoky na polskou frontu byly odrazeny. — Do moskevského sovětu bylo do dne 24. února zvoleno 985 poslanců, z nichž jest bolševik (maximalista) jediný. Zato však zvoleno 877 komunistů, 62 mimo strany a 14 menševiků. — Z Paříže se sděluje, že nejvyšší rada zamítla mírový návrh ruských sovětů. — V Maďarsku ministr vnitra žádal soc. demokraty, aby vstoupili do vlády. Kládí však podmínky, aby se zřekli bolševismu, přiznali se k integritě státu a na místa státních sekretářů se své strany nedosazovali židů. K poslední podmínce soc. demokraté nepřistoupili a proto ji ministr odvolal. Čím by také soc. demokraté byli bez židů!

Kulturní jiskry.

Zcela zbytečné výmluvy ministrů. Vláda projevuje proti obrazoborectví úžasnou slabost, ačkoli sama nepřímou přiznává, jak vandalské činy protikatolické silně republice naší škodí. Dne 21. t. m. přijelo do Prahy 200 zástupců lidu z Oravy. Při slavnostním obědu v Obecním domě ministr Houdek v pozdravné řeči vyzýval oravskou deputaci, aby si prohlédla Prahu pozorně; uvidí v ní přetčetné krásné chrámy i obrazy a sochy svatých, což je nejpádnejším vyvrácením tvrzení, že v Praze bydlí neznabozi a obrazoborci. (Tak dle referátu »Venkov« z 21. února.)

Ale, pane ministře, proč jen tak pokoutním způsobem oslabovati váhu pravdivého tvrzení strany ludové? Ta vaše logika jest úžasná. Protože ve středověku a v minulých několika stoletích horliví katolíci v Praze

bu, abe jménem českého sněmu, úředně. Když Friderich odmítl, žádáno, aby aspoň začal spravovati Čechy. Ale král se bál rozháraného stavu království. Sami štyřští rádcové Friderichovi říkali: »S Čechy jest jen obtíž a práce; nejlépe jest, ať pán se tím nedá mástí. Necht' si oni činí, co chtějí!«

Jedna část českých katolíků byla pro Ladislava Pohrobka; druhá, která poznala pletichářství Rožmberkovo, začala jednati s Albrechtem Braniborským právě tehdy, když se husitské poselstvo vracelo z Vídně s nepořízenou. Opatrný Albrecht však si vymíňoval zápis stavů všech zemí komenských, že ho i jeho potomky budou míti Čechové za krále dědičné. Nesnáze tu činily také požadavky finanční.

Nová prosobná výprava do Vídně byla bezvýsledná. Friderich dává odpovědi vyčítavé; zřejmě pak prozradí, že bádým ochráncem utrakvismu státi se nechce. I když se celá země přiznala k Ladislavovi, poručník jeho Friderich bouřevnatě odpíral převzít fakticky správu české země.

Tak v době trapného bezvládlí (1440—1444) jezdili Češi marně v německých krajích od knížete ke knížeti. Prosilí snažně, aby se ujali sířého, zpusťořeného království ti pánovníci, jichž državy byly nedávno strašně zpusťořeny válečnými výpravami husitskými. Z válečných triumfátorů českých stávali se pokorní prosebníci. Ale Němci zřejmě s pohrdáním odmítali dar, jakým byla česká koruna v tehdejší době.

vystavěli chrámy, proto — teď v téměř měsí nejsou neznabozi a obrazoborci. Kdo pak vlastně uvádí Slováky v klam a mam? V samé Praze zbořen mariánský sloup; zástupy se valily s pepickými poznámkami proti soše sv. Jana Nepomuckého. Kněz v Týnském chrámu spoličkován. V Národním shromáždění z úst socialistů ozývalo se bouřlivě prohlášení: »Nejsme křesťany.« V Praze vyhánějí se řeholníci i řeholnice z vlastních domů, z kaplí se dělají lokály. Teď Praha se připravuje horlivě na volnomyšlenkářský sjezd a trpí hromadné vyhazování křížů ze škol.

Pan ministr však dal své řeči takový směr, jako by sama socialistická vláda byla katolicky zbožná. Jestliže v Praze jest tolik nádherných chrámů, posvátných soch a obrazů, svědčí to o veliké kulturní vyspělosti a zbožnosti dávných katolických předkův. (Po husitech a protestantech těch výtvarných památek v Praze jest příliš málo.) Z toho však jde na jevo, že tupí a brutálně odkopává ušlechtilé češství člověk takový, který zdvihá barbarskou pěst proti soše mariánské a k radosti germanisujících židů nechce strpěti ve veřejných místnostech kříže.

Sociální obzor.

Velice poučný případ socialistické rovnosti. O rovnosti občanské slyšeli jste před válkou hlučné fanfáry na nesčetných schůzích a táborech socialistických. »Občan jako občan — každému stejná práva.« Jenže takhle mluvili řečníci, kteří neusilovali o rovnost,

nýbrž o nadvládu. Teď je vidět jasně, jaká rovnost se vlastně minula. Jestliže některý občan hladem a jiným strádáním se vyšinul do kruhů inteligentů, jest nyní sociálními poměry trestán jako zločinec. — Pardubický »Východ« 18. t. m. píše: »Jeden z exemplárních a nejkřiklavějších dokladů, jak zasobuje se občanstvo, sdělil na veřejné schůzi poslanec Petrovického v neděli 16. t. m. v Pardubicích, majitel uzenářského závodu J. Sochor z Pardubic. Konstatoval, že ministerstvo pro zásobování či správněji pro podvýživu lidu, dodalo na měsíc únor pro Pardubice 17 porážejících listků. Jedná se o hovězí dobytek. Tedy pro město asi s 25.000 obyvateli celkem na měsíc 17 kusů dobytka. Toho maso však musí býti rozděleno podle následujícího klíče: pro ca. 800 dělníků a zřizenců v Petrolce 2 kusy, pro ca. 500 dělníků a zřizenců Prokopy 2 kusy, pro ca. 3000 dělníků a zřiz. nádražních 4 kusy, pro ca. 140 nemocných v okr. nemocnici 2 kusy, pro ca. 200 osob v lidových kuchyních 2 kusy, pro ca. 120 osob při pošt. ředitelství 1 kus a pro zbývajících as 18.000 obyv. ostat. 4 kusy. Tedy asi pro 5000 různých osob celkem 13 kusů a pro »buržoazii« či »měšťáky« v počtu 18.000 4 kusy. Podle tohoto vzorného zásobovacího plánu připadá na jednoho obyvatele Pardubic, zásobovaného masem z ministerstva pro zásobování lidu asi 55 gramů měsíčně, počítáme-li výnos z těchto 4 kusů minimálně ve váze 4000 kg. Takto vypadá zásobování města Pardubic ve světle cifér — za socialistické vlády.

Kroměřížská »Hana« sděluje, že v tamním akciovém mlýně bylo zabaveno městským úřadem asi 8000 kg mouky, kterou přidělil zemský obilní ústav pro konsum soc. dem. strany v Kroměříži. Byla zabavena proto, že se úředně zjistilo, že členové soc. demokratického konumu berou mouku na lístky (obecní) a vedle toho odbírají mouku z konumu, že jsou tedy zásobeni dvojnásob.

Teď pozná tedy i slepec, jak se vlastně té rovnosti rozumělo a rozumí. Kdo hrubě spílal »klerikálnímu útlaču«, teď vidí, jak tančí a mrská svobodomyšlnost rudá.

Temné stíny ústředí. Ústředny, založené koncem roku 1914, vznikly na popud žida Valtra Rathenau z Německa a poněvadž je to židovský výrobek, tu sociální demokracie nesměla scházet. »Duch Času« v r. 1915 napsal: »Opatření vlády (založení centrál) je uskutečněním programu socialistického a se-státněním rolnického majetku a zásob. Sociální demokracie žádá státní monopol obilní i pro pravidelné doby míru i za nadbytku, až bude svět otevřen dovozu.«

Tehdy neváhal nynější ministr Sonntag dáti se vládě Stürgkhově v r. 1915 do služeb válečného obilního ústavu.

Židé výborně spekulovali. Sehnali všecko zboží do ústředí, takže volně jste ho nekoupili a teď — když všechno měl pod střechou — vyháněli ceny životních potřeb, které ten, kdo chtěl býti živ, si musel stít co stít pod rukou opatřit — i za přemrštěné ceny.

Centrály ubíjely a ubíjely naše zemědělství. U nás zdomácnělá semena, dlouholetým pěstěním zúšlechťená, byla vyvážena a spotřebována a na semeno a osev přikazovaly nám pak naše ústředny pro naše kraje absolutně se nehodící zrní, takže dnes pole rodí průměrně jen 66 procent toho, co vytežilo se před válkou.

Účet a pošt. spoř. v Praze č. 140978.

Telefon č. 88.

Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Králové.

Příjmy všech druhů.

Vklady za běžné úty.

Další účel: Dávková a z běžných účtů platí ústav ze svého.

Oddělení pro zboží zabývá se

obchodováním a prodejem uhlí, vápna, cementu a dříví ve velkém i malém.

Z centráli tyli a čtyři židovští velkokapitalisté a velkopřemyslníci. Zvýšení u mouky chlebové za pět let války činí 235 proc., u pšeničné 350 procent, kdežto zrní pšenice rolníkůvle dle maximálních cen zvýšeno pouze o 110 procent. Tedy mouka je třikrát dražší než zrní. A zač musí zemědělec kupovat ne zbytečné životní potřeby? Umělá hnojiva stoupá o 1000 proc., pytle o 4000 proc., řemeny o 1500 proc., oblek o 1200 proc., obuv o 1500 proc., zástěry, košile a šátky o 5000 proc. — mnohdy i více.

Obilní ústav platí za žito 80 korun za metr. Dává je vymílání na 80 procent. Dostane tedy i s otrubami za metr 70 K. Režie obilního ústavu činí 40 K při metr. centu! Tak platí obilní ústav za metr žitné mouky (zrno 80 K a režie 40 K) 120 K, dostane však jen 70 K. Dopláci tedy stát na každý metr 50 K. Na celou spotřebu úhrnem 125 milionů korun!

Nejinak je tomu u zeměků!

Režie obilního ústavu musí ovšem vzrůst do závratných výší, když v čele stojí lidé s příjmy 80.000 K ročně — mimo tisícových diet — jako ku př. je tomu u ústředny tukové, která má nesmrtelnou zásluhu o republiku, — poněvadž za celou dobu svého trvání zaopatřila jediný vagon tuku všeho vřdu. To by dovedl v několika dnech zaopatřit jeden řezník.

Režie obilního ústavu v Brně stojí měsíčně republiku 300.000 K. Celkem stojí nás o-

bilní centrály 5 milionů korun ročně. Co by to bylo mouky!

Svépomocné podniky naší strany. Zemědělní Družina, z. spol. s r. o. v Brně, Starobrněnská 19-21, naše největší hospodářské družstvo, vyvíjí ve svépomocné akci pro své členstvo, členy Katol. spolku českoslov. zemědělců, pozoruhodnou činnost. Členové obdrží veškeré zboží prima jakosti za nejlevnějších cen. Hospodářské stroje, pluh, brány, kosy, odstředivky, masečnice atd., obdržíte nejlepší výkonnosti. Semena jetelová, vojtěšky, semena krmných řep obdržíte zaručeně čistá, klíčivá a za ceny konkurenční. Strojní oleje radte si ihned objednat. Pokud zásoba stačí, vyřizujeme objednávky promptně. Při absolutním nedostatku šatstva obdržíte v Zemědělské Družině prima vlněné látky, plátna, kanafasy, tisky, barchety, kretony. Boty ručně pracované, pevné a vkusné za přiměřených cen. Při pohyblivém skladu zboží není možno vyhovět žádostem o zaslání vzorků, radte do Brna zajet, hromadně pro členy zboží vybrati a odebrati. Při naprostém nedostatku paliva vyžádejte si od Zemědělské Družiny nabídku na dřevo. Dřevo možno dodávat pouze v celých vagonech. Zemědělská Družina obdrží pro zemědělce několik tisíc párů pracovních bot, což bude později v listech oznámeno. Veškeré své potřeby hospodářské i domácí opatřujte výhradně u Zemědělské Družiny v Brně, neb její filiálky v Prostějově (Katolický dům).

Zásobte se včas!

Právě nám došli

Upomínky k I. sv. přijímání

krásné vzory v barvotisku

o velikosti

14x28 kus po K	—50
18x27 „ „ „	—90
22x30 „ „ „	110
25x38 „ „ „	150
30x43 „ „ „	2—

Na ukázkou zasíláme vzorky jen proti zálohování; zpět jich nepřijímáme.

**Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Brně Králově, Čechy.**

Pro zvýšení zemědělské produkce se vyslovují i soc. demokraté rakouští. »Arbeiter-zeitung« dne 19. t. m. se horlivě přimlouvá za zvýšení polní práce, protože by jinak soc. demokraté i za hotového lijáku osvětových frází zemřeli hladu. Bylo by dobře, aby se pochopilo i jinde, že stát se nezachrání spíláním rolnictvu.

O státním hospodaření obilím a volném obchodu píše »Věstník zemědělců« toto: »Válečné zkušenosti z celého světa potvrzují, že právě vázané hospodaření a ujařmení zemědělce zavázaly úžasnou drahotu, lichvu, nedostatek, bídu a vůbec hospodářskou zkázu. Také historie francouzské revoluce o tom podává nezvratné důkazy. Nelze popřít, že uvolnění obchodu v době přechodu k normálnímu hospodaření bude mít sice za následek stoupnutí cen, ale současně automaticky také rozmnožení výroby a odstranění nedostatku a lichvy. Lidé vždy chápou se takových výrobních odvětví, z nichž jim kyne výdělek. Teprve rozmnožení výroby povede k dostatku všeho a tak k poklesu cen. Že by se však tím otevřely brány lichvě, je omyl. Právě vázané hospodaření vede k lichvě a korupci, volné hospodaření naopak k láci a očistě mravní cestou zdravé soutěže. Ani guillotina v období velké revoluce francouzské, kdy na lichvu byl vyhlášen trest smrti, neodstranila lichvu, vydírání a nedostatek. Teprve když vázané hospodaření bylo odstraněno, ceny klesaly a výroba ozdravěla. Zvýšení cen, jež uvolnění obchodu v první době bude snad mít za následek, netřeba se nijak zvlášť obávat. Nebude-li lépe, huře nebude jistě. Neboť zvýšily-li by se poněkud ceny obilí, znamená, že by se musela zdraziti mouka. Volný obchod obilím předpokládá přece zrušení všech institucí se státním hospodařením spojených. Dnes kupuje stát od zemědělců lacino obilí, ale prodává draho mouku. Musí vydělati nejen na celý ten obrovský úřednický aparát, ale i na hrazení diferencí cenových mezi moukou naší a moukou z ciziny. A to nejsou peníze nepatrné. Spočítejme si jenom, co stojí ten obrovský kádr úřednictva při státním hospodaření obilím zaměstnaného, ti všichni výkupní komisaři, revisoři, hospodářští radové a pod., jichž dnes státní obilní ústav zaměstnává 8000 (pravíme osm tisíc), a že náklad tohoto ústavu daleko převyšuje částky, kterých rolnictvo za všechno obilí dostane. Vše to by samozřejmě zavedením volného obchodu odpadlo. Příčinou drahoty u nás, tak jako dnes skoro v celém světě, jest jedině nedostatek zboží, dle věčně platného zákona o dodávce a nabídce. Kruhy, které se tak vášnivě staví proti zvýšení cen obilí domácího, platí bez rozpaků 5—6násobnou cenu za obilí cizí — totiž platí je sice stát, ale na konec přece zase my všichni. Jistě ještě po několik roků i při sebe větší námaze zemědělců nebudeme ve výrobě obilí soběstační, i je proto nutno, by stát na hospodaření obilninami a snad i brambory dohlížel — to rád dozráváme. Ale rozhodně netřeba ústředen, když se stát postará včas již při domácí sklizni o krytí

Národohospodářská hlídka.

• Jak si počínat při prozatímním nájmu půdy?

Jak známo, nemůže se půda velkostatkářská přidělovati dříve do vlastnictví, pokud nebudou všechny příslušné zákony (náhradový, úvěrový, kolonizační atd.) vydány a pokud neprovede Pozemkový úřad všechny nutné přípravné práce. Proto se mohou jednotlivci (malí zemědělci, domkáři, legionáři, invalidé a pod.), obce a družstva v této době dovolávat pouze ustanovení přidělového zákona o nuceném pachtu.

Prozatímní nájem může trvati až na dobu 6 let. K tomu účelu podáváme tyto pokyny: V místech, kde existují naše hospodářské organizace (odbočky, družstva a skupiny), zvolte si ihned 1—2 důvěrníky. Ty pak vyplní seznam uchazečů o půdu (který po případě můžeme zaslati) a zakročí slušně u majitele resp. ředitele velkostatku o přenechání potřebné půdy. Nežádejte však více půdy, než skutečně potřebujete a obdělati můžete. Dohodě-li k dohodě, sepiše se o tom smlouva. Prvopis smlouvy a jeden její opis zašle se rekomando pak nám, abychom ji předložili k schválení Pozemkovému úřadu. Kde k takové dohodě nedojde, tam se zachovejte takto: Žádejte od obecního úřadu úřední přihlášky o půdu a vyplňte je všichni bez rozdílu. O těchto přihláškách musí hejtmanství vydati nejdéle do 5. března veřejné vyhlášky. Zároveň bylo okresním politickým správním přikázáno, aby obcím nařídily provedení těchto úředních soupisů o půdě. Majitelům a nájemcům velkostatku bylo uloženo, aby do 14 dnů oznámili, kolik půdy mohou do zatímního pachtu přenechat. Kdyby tak do této doby neučinili, určí to soud. Hejtmanství musí do 25. března učiniti Pozemkovému úřadu návrh, kolik velkostatkářské půdy se může dát do nájmu. Aby se tato akce mohla účelně prováděti, zřídí se pro každý okres (a případně i pro jednotlivé obce) zvláštní poradní komise pozemkové. Všude tam, kde existují naše odbočky Hospodářského Sdružení, nebo lidová družstva, která dle stanov mohou sprostředkovati přiděli půdy, musí ihned býti podána přihláška o zastoupení odbočky či družstva hospodářského do této poradní komise okresní.

Tato přihláška se učiní písemně (rekomando) u příslušného okresního hejtmanství. V obcích, kde by se snad zřizovaly obecní komise, podá se žádost u obecního úřadu. Podrobně o tom, jakož vůbec o všech pozemkových záležitostech informuje náš

týdeník »Venkovan«, kterého každému našinci k odebrání vřele doporučujeme. (Roční předplatné činí 10 K a list se objednává u administrace »Venkovana« v Praze II, Spálená ulice 15.)

Kde ještě odbočka Hospodářského Sdružení neexistuje, tam budiž ihned k jejímu založení přikročeno. Zdůrazňujeme, že se našinci při provádění pozemkové reformy, bez odbočky Hospodářského Sdružení neobejdou, poněvadž se nebudou moci při různých akcích opírat o vlastní zájmovou organizaci hospodářskou. K založení odbočky stačí už 15 členů. Kde jest méně členů, utvoří se skupina Hospodářského Sdružení. Zároveň žádáme všechny naše odbočky, aby nám ihned zaslaly — pokud tak nečinily — ony dotazníky ohledně přidělu půdy, které jim byly svého času zaslány. Ve všech pozemkových a organizačních záležitostech obračejte se vždy na: Hospodářské Sdružení českých křesťanských zemědělců Praha II, Spálená 15.

**Naším Lidovým družstvům a odbočkám
Hospodářského Sdružení.**

Ministerstvo pro zásobování lidu dalo zásobovacím střediskům k dispozici jeden milion metrů látek, jako kalika, zefýru a oxfordu na ošacení nejmudší třídy lidu. Z toho bylo dle zásobovacího klíče přiděleno naší Hospodářské Družstevní Jednotě 20.000 m. Příděl ten bude rozdělen mezi naše lidová družstva hospodářská a konsumní, a zbudeli, i mezi naše odbočky. Látky jsou určeny pro nejmudší a nejpotebnější třídu lidu a proto naše lidová družstva a spolky musí tyto přenechat svým nejpotebnějším členům. Příděl tento dostanou také žádající kněží i konsistoře, již nutně potřebují prádlo. Bude jim vyhověno a látky rozeslány ovšem výhradně pro kněze klubu lidového.

Mimo toho nám bylo přiděleno 3000 párů vycházkové obuvi a určité procento podrážkové a svrčkové kůže. To bude prostřednictvím našich odboček rozděleno. Podotýkáme však, že se v těchto případech nejedná o onu lidovou obuv, na kterou si odbočky Hospodářského Sdružení podávali svého času žádosti. Tato lidová obuv bude rozdělována koncem května nebo začátkem června. Není tedy nutno, aby si naše lidová družstva a odbočky podávaly zvláštní žádosti o tyto mámořadné příděly, poněvadž bude na každou naši družstevní a hospodářskou organizaci pamatováno.

schodku dovozem z ciziny, kterýmž obilím budou zásobena hlavně města a střediska průmyslu. Domácí obilí budiž ponecháno volnému obchodu a když hospodářství připadne jen zisk, resp. režie státního obilního ústavu, budou jistě spokojeni.

Charakteristické hospodářství v »Ovoceně«. Politická strana, která podnik ten financovala, a v něm usadila celou řadu svých stoupenců, byla přece povinná znáti aspoň zhruba hlavní směrnice a užší jeho obchodní činnosti. Agrární banka a vynikající agrárníci byli s »Ovocenou« tak těsně spjatí, že si na sebe vzali před národem (a zvláště před hladovícími davy) velkou zodpovědnost.

Po celý týden, co »Právo lidu« psalo o tajemných obchodech a nepoctivostech správy, agrární tisk pomíjel hlavní věc a mozek zbědovaného stavu mlčením a s úředním vysvětlením rovněž se váhalo. Když pak vyšla hodně opatrná úřední zpráva, »Venkov« ji v příslušný den neuveřejnil.

Prokuristou »Ovocen« byl Jan Voldřich, mladík 25letý. Ten hospodařil v zájmu vlastním tak skvěle, že při propuknutí aféry měl tři miliony korun majetku. Když byl zatčen, nabízel soudy za sebe půl milionu korun kauce, aby se vyhnul vyšetřovací vazbě. Kromě toho nalezeno u Voldřicha za statisíce nejružnějších skvostů, které kupoval do zásoby a svým milenkám rozdával. Súčastnil se velkého nákupu cizích valut. (Ale šelma české veřejnosti v té příčině radu nedal žádnou.) Ačkoli rozmařilý život Voldřichův byl již před rokem nápadný, jisté mocné veličiny přerušily tehdy dokonání revise; od té doby vůbec žádná nová důkladná revise provedena nebyla. Kterým občanům se tolik jednalo o záchranu Voldřichovu? Poctiví a vlastenečtí ti protektoři jistě nebyli.

Právě »Ovocen«, jejímž předním svatým úkolem bylo bojovati proti předražení, svými manipulacemi a spekulacemi vyháněla ceny do výše. Na př. loni Voldřich koupil pro »Ovocenu« 100 vagonů marmelády a za to obdržel 30.000 K odměny. Marmeláda ta byla později prodána do Drážďan, při čemž Voldřich

dostal novou provizi. (Ale v listech agrárních tolik žhavých slov proti Německu!) V jiném případě Voldřich obdržel »odměnu« 300.000 K. Při jedné cestě do Paříže utratil tento necitelný zlosyn 162.000 K. Toť se ví, že kaválrský život Voldřichův proudil na útraty národa, na úkor spokojenosti nejširších vrstev naší republiky. Z vyšetřování vychází na jevo nepoctivý vandř i jiných statisíců, až zrak přechází.

V knihách byly prováděny smluvené podvodné zápisy. Na př. aby společnost nevykázovala velkého zisku, odepisovala v libovolných účtech, na kterých se jevil větší zisk, ty položky, které chtěla zatažiti. Voldřich tvrdí, že se tak dělo přímo na rozkaz představenstva.

Takhle se vrací »vláda věcí našich do rukou českých«. Ačkoli se urodilo ovoce tak veliká spousta, právě český člověk, pokud nebyl velkým bohatcem, nemohl si koupiti několik jablíček. Tu jest potřeba přemýšleti důkladně, kde vlastně sedí nejnebezpečnější velezráda.

Co si musí každý dlouholetý pachtýř objednat? Dlouholetí pachtýři čekají dychtivě, až jim bude okresním soudem přiručena půda, o kterou si svého času podali ohlášky. Nevědí si však v mnohých případech rady, poněvadž neznají zákonitě předpisy. Proto si musí každý dlouholetý pachtýř objednat spisek: »O přidělení půdy do vlastnictví pachtýřů.« (Cena 55 hal.)

Co musí každý venkovan o obecním statku vědět? Obeoní statek byl předmětem stálých sporů mezi t. zv. starousedlíky a domkáři. Tento spor byl rozřešen zákonem o úpravě obecního statku, jímž se mění obecní statek v kmenové jmění obecní. Jest proto nutno, aby si každý občan objednal spisek: »Obecní statek — obecní jmění« (cena 55 hal.), v němž najde mimo zákona i podrobné poučení. — Obě tyto brožurky zasílají se pouze za předem zapravený obnos (třeba v známkách). Objednávky přijímá a vyřizuje: Hospodářské sdružení českých křesťanských zemědělců v Praze II, Spálená ul. 15.

Církevní obzor.

Osobní zprávy. Vyznamenání: pp. Jos. Doležel, pens. farář ze Sv. Jiljí v Brandýse n. Orli. a Vincenc Veselý, farář v Potštýně, obdrželi ordinární pochvalu. — Ustanovení pp.: Jiljí Hůlek, koop. v Dobřem, kaplanem v Nových Hradech, Ed. Mattes, duch. správce polepšovny v Pardubicích, zat. katechetou při obecní škole »U kostelíčka« v Pardubicích, Jan Novák, I. kaplan ve Zlebech, administrátorem v Čechčicích, Fr. Beneš, administr. v Sopotech, kooperátorem ve Vojn. Městci, Jos. Pivoňka, kooper. v Bojanově, I. kaplanem ve Zlebech, Vinc. Saidl, II. kaplan v Čáslavi, zat. kaplanem v Holicích, Alois Flesar, koop. v Třeboníně, administrátorem in spirit. v Běstvěni. — Úmrtí: pp. Eman. Fencel (V Vlna), bisk. notář, děkan z Oolč. Jeníkova na odpoc. v Heřm. Městci, † 15. února; Jos. Vomočil, zat. katecheta v Jaroměři, † 18. února.

Československá strana lidová.

Chrudim. Místní organizace čsl. lidové strany pořádá příští neděli 29. února o půl 4. hod. odp. veřejnou přednášku, ve které vykládá Rev. Fr. Kolář, kapitán a člen II. českoamerické mise z Wisconsinu v Americe: »Co činí Čechoslováci američtí pro samostatnost Českoslov. republiky«. Režijní příspěvek 60 h.

Polička. Dne 1. února sebral dramatický kroužek Jednoty veselohru z vojenského života »Michal a Matěj, zeměbranci« od Bognera, v níž čestný večer měli přední naši dva humoristé pp. Vacek a Jilek. Čistý výnos 200 Kč věnován byl na ošacení místní chudé školní mládeže. — 2. února hostil sál Jednoty člena Nár. shromáždění p. redaktora Myslivce, jenž v hluboce vědecky založené a jasné nastínované politické řeči objasnil posluchačům v počtu více než pěti set politickou dnešní situaci, která budí každého jednotlivce k vážné úvaze a volá k zodpovědnosti každého občana, jemuž hlasovacím lístkem dává se moc spoluvládoucí a spolurozhodovací o budoucnosti lidového státu. Reč trvala přes dvě hodiny a pana řečníka nikterak neunavila, ač již před tím mluvil přes hodinu k místním důvěrníkům, jímž kladl na srdce zvláště agitaci od osoby k osobě. Po přednášce sebráno bylo na volební a agitační fond 148 K, které zaslány byly pražskému sekretariátu. — 8. února pořádaly ve spolkové místnosti spojené místní katolické spolky domácí ples při hudbě p. kapelníka Preiskra. Četná účast rozehlala všechny k srdečné zábavě, kterou zvýšila dražba perníkové chaloupky a bohatý buffet se svou sladkou dobrotou. Všem, již radou, skutkem a dary přispěli ke zdaru spolkové zábavy, vzdává výbor pořadateleský vřelé díky. — 15. února uspořádal zábavní kroužek Jednoty pro své členy ostatkovou zábavu, aby účinnější účast na zábavních i vzdělávacích podnicích a povzbuzeno k další činnosti práci. Příští týden chystá se přednáška se světelnými obrazy a drama z pera dp. Al. St. Nováka: »Rozmar a vzdor«.

Hradec Králové. Schůze, svolaná na den 22. t. m. do Adalbertina stranou lidovou, stala se obecně výchovnou školou politickou. Poslanec p. dr. Nosek přijel pod čerstvým dojmem důležitých ujednání ústavního výboru. Promluvil přehledně a prakticky o hlavních rysech ústavy nově se tvořící. Ocenil práce v ústavním výboru; vysvětlil, jaká práva budou náležetí prezidentovi a sněmu a jak se bude voliti. Podrobně poučil o soustavě dvoukomorové a rozdělení republiky na župy. (V hradecké župě bude se voliti 10 zástupců českých a 3 německých.) Konstatoval, v jakém stadiu se nyní právě nachází poměr státu k církvi. — Dvorana byla přeplněna; došlo se i mnoho příslušníků jiných stran. Když řečník skončil, předseda schůze p. dr. Šob srdečně poděkoval za výstižný výklad jménem všech. Připomněl zároveň shromážděným lidovcům jejich povinnosti vzhledem k blízkým volbám. — Schůze přinesla vážné poselství všem účastníkům a byla velmi zdařilá.

Rozmanitosti.

Se sibiřským plukem Jana Žižky přibude do vlasti i vrch. vojenský kurát J. Raška, který vytáhl r. 1914 do pole s posádkou plzeňskou; když byl zajat, vstoupil mezi legionáře, kdež si získal obecnou úctu. — Rabin Blöch veřejně se chlubi 30. ledna ve svém »Wochenschriftu«, jak zakročily vládní kruhy anglické na popud židů londýnských proti antisemitským spisovatelům. (Tito literáti však psali o židovských bolševicích v Rusku pravdu.) — Jsme v právním státě? Ve Voldřichách na schůzi soc. demokrat Průša prohlásil: »Stát je náš a musí být za každou cenu a za všech podmínek socialistický a běda tomu, kdo se proti nám postaví. Jen revoluce a bolševictví zavede všude pořádek a blahobyt. S rolnictvem se brzy vypořádáme po rusku.« Soudruh Vaněk v Brně na voličské schůzi před voláky (kteří se dostavili proti zákazu) vyhrožoval masami dělnictva, budou-li voliti pro účast na schůzi trestání. Štval voláky proti šaržím a hájil ruské bolševictví. Nu — má-li tedy býti vojsko výhradně gardou Vaňkovou a nemá-li mít disciplíny, proč by pak na ně platili příslušníci jiných stran? A k čemu by pak vůbec republika takového vojska potřebovala? Hlídka sedí v kriminále, ale jiní lidé se procházejí volně, aby mohli vyráběti jedovatou lucivku rozvratu. — Biskup Hůlka ve své závěti ustanovil, že pohřební výlohy nesmějí přesahovati 1200 K. Přát si míti rakev jen dřevěnou, rovněž jen dřevěný kříž na hrobě. — 20.000 slovenských dětí, které byly za maďarské vlády odvezeny do Dolníky, aby byly pomaďarštěny, bude naší republikou vráceno. — V bavorském Brodu nad Lesy židovský bankéř Fritz Mandelbaum padělá naše bankovky a padělky pašoval do naší republiky. Dva policejní úředníci z Plzně, nalezeni žida za 18.000 K bankovek opatřených falešnými známkami. Bavorský soud však odepřel zabavení obojích bankovek. — Materialistický svět berlínský dráždí nervy rozkošnictvím otupělé nyní způsobem rafinovaným. V brnkách zřítelci se oddá-

vají požitku opia a jinde se k extasi hledí povznést tak zv. obřadem černé mše. — Na sjezdu německého zemědělského dělnictva v Berlíně pravil soc. demokrat Löhrke: »Zemědělství dělníci nežádají osmihodinné pracovní doby. Je-li nutno v zájmu výživy lidu pracovati při obdělávání polí a v době žní přes čas, jsme ochotni pracovat přes čas za přiměřenou cenu. Vzhledem na obtíže v zásobování nepomýšlíme na zrušení úkolové práce, ale chceme ji jen upravit.« — V Neapoli byl zatčen vůdce komunistů Angelotti se 7 soudruhy. Byly u nich nalezeny podrobně vypracované plány atentátů na veškeré téměř vrchní hlavy evropských států. Jména těch anarchistů, kteří měli zločiny provést, má nyní policie v ruce. — Soc. demokratická tělocvičná jednota ve Váp. Pošle požádala okres. hejtmanství za povolení k maskami zábavě. Odepřela však složitý povinný poplatek 200 K. Obrátila se na svůj Svaz, který ji otelegrafoval: »Zábavu pořádajte; s ministerstvem vyjednáno.« Teď se jenom jedná o to, který národní parlament dá Svazu větší politickou moc než jakou má hejtmanství. Takhle tedy sami soc. demokraté »povzbuzují« k poslouchání úřadů socialistické vlády. — Dle vídeňské »Reichspost« pracují v Bratislavě maďarské komunisty. Na schůzích dochází často k projevům pro Lenina a Trockého. Četnictvo obdrželo rozkaz, aby se chovalo klidně. Co se to jen tedy děje přímo pod okny dra Šrobára, který přece proti lidovcům vystupuje tak řízně? Což ti bolševici, kteří již jednou krvavým vpádem zabrali třetinu Slovenska, naprosto nejsou nebezpeční?

Ověrní družstvo ELIŠKA v Hradci Králové
Adalbertinum

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědní a poskytuje výhodné půjčky.

Zprávy místní a z kraje.

Nadace. Zemědělský kontrolor záložny v Hradci Králové pan B. E. Tolman, knihkupec založil roku 1898 nadaci. Požitek z této nadace K 84.— udílí se výborem záložny dne 26. března každého roku. Nárok na požitek ten mají bez vlastní viny schůdi členové záložny v Hradci Králové v první řadě ze stavu řemeslnického. Žádosti podány buďtož ústně neb písemně do 25. března t. r. v kanceláři záložny.

Ze spolku „Anežky“. V úterý 2. března na den blahoslavené Anežky české, patronky spolku, sloužití bude Msgr. dr. Fr. Rey, kanovník, mší sv. o pól 8. hod. ráno v katedrále sv. Ducha.

Veřejný kurs Esperanta, pomocného jazyka mezinárodního. Zahajovací schůzka všech zainteresovaných se ve středu 3. března o pól 8. hod. večer v Obchodní akademii (I. posch.). Po referátu o významu a nynějším stavu celého hnutí esperantského budou — vzájemnou dohodou — určeny dny a hodiny vyučovací, načež proveden bude definitivní zápis. Poněvadž účastníci se této informační schůzky naší neznámí již přihlášku do kursu, zveme srdečně každého, kdo se o problém mezinárodního jazyka zajímá, aby se schůzky naší účastnil, byť i nehodlal kursu navštěvovati. — Esperantista Klubu.

Stávka na hradeckém nádraží trvá dosud. Stávkují na 300 soc. demokratů (z dílen a vrchní stavby.) Českoslovenští socialisté v moudrém uvážení naléhavých potřeb mladé republiky netoliko se nepřidali k stávkujícím, nýbrž naopak zdvojenou pílí hledí odvrátiti škody ze stávky hroící. I někteří soc. demokraté vytrvali v práci. Proti nim však obrací se veliký hněv stávkujících. Ježto na pracujících bylo házeno z viaduktu kamením, bylo povoláno vojsko na ochranu. Přístup na viadukt byl železničním zřízcům zakázán. Ve čtvrtek odjela deputace stávkujících do Nymburka k poradě. Na večer po nich návratu projektována schůze v Hradci. Stávkující žalují hlavně na to, že se jim dlouho nedostává slíbeného (a již zaplaceného) přídelu uhlí. (Snad by bylo dobře, když by soudruzi zřízenci pohnali k zodpovědnosti soudruha ministra Hampla, který nechá o 16 tisíc vágonů uhlí vyvážet více, než je me dohodou přikázáno, pozn. sazeče). Ale na úřední dotaz představenstva stávkujících prohlásili, že své požadavky teprve vypracují. Politickou tendenci stávky jest těžko popřít. Víme, že lidová občanství vláda splní ze svých slibů méně než železničářům. Republika snad ještě leccos který nedostatek vydrží, ale dech se jí zaraziti nesmí, nemá-li nastati katastrofa nejméně; a plícní moderní republiky jest právě rušná železniční doprava. Stávkou není potrestána vláda a kapitalismus ji také přebíje; ale ochromením provozu trpí značně velké řady občanstva nemajetného.

Schůze stávkujících, jež svolána včera večer do sílu Mexika, nic pozitivního nevytvořila. Bude se vyjednávat dále.

Průběh Přednášky. Na naší škole působí již třetí rok učitelka Šandorová, která nedávno vstoupila ve stav manželský, takže nyní sluje paní učitelka. Již před svačinkou přikala svým žákům V. třídy, že by se dala oddati na hejmanství, ale že by si tam nemohla komandovat celou třídu za druhécky; jen pro tuto pomůcku — ke které ji byla církev a katedrála dobrou — prokázala Pánu Bohu tu milost, že se dala tedy oddati církevní. Tato učitelka vykládá dějepis se dle historické pravdy, nikoli dle románu „Tanna“. Román předkládá dětem ve škole a přitom je „poučuje“, že tak to vše je pravda, jak je to v tom románu a ne jak to vykládá katecheta; to prý je všechno lež. Nabádá dále dívky, aby si šly poslechnout osvětovou přednášku do Masce; tam prý se „přesvědčí“, že stvoření světa Bohem-Stvořitelem je báchorkou. K řádnému životu vede dívky sváděním od náhledů divadla a po sv. Janě vítala ony dívky, které místo do školy v ten den šly do kostela.

„Také ty z těch nábožných.“ Když katecheta vypravuje o Husovi, nic prý mu nemají dívky věřit, protože kněží ho upálili a jsou všichni proti němu. Je přirozeno, že katoličtí rodičové nijak nespouští s takovým způsobem výchovy svých dětí a jsou odhodláni pro případ, že se budou podobně provokace opakovati, žádati za odstranění této vychovatelky mládeže.

Péče o strádající na Vysokomýtku. Dik šlechtné pomoci amerického národa zavedeno jest již od několika měsíců též v okresu vysokomýtském a skutečným stravováním dětí strádajících podvýživou. Okresní komitě čsl. péče o děti ve Vys. Mýtě z ochoty a lásky k trpícím dětem stará se o potraviny; denně vyvaňuje se na 52 místech těchto okresů kakao a sůlci polévky pro 3437 dětí. V čele komitě okr. je šk. insp. Novák, jenž zná velmi dobře poměry celého polit. okresu, zvláště poměry chudších obcí Prosečska a Skutčska a ochotou i účinnou radou jest ostatním členům výboru vždy nápomocen. Jednatel jest děkan J. Šmejkal, jenž ochotně z ústředí pražského potravin obstarává a písemně práce velké této akce pro dobro dětí koná. Velikou zásluhu o přijetí a přesný výdej potravin má vždy ochotný správce nemocnice p. Schauer, skladník okr. komitě. Co dobrého již americká mise i pro náš polit. okres učinila a jak velkou práci okr. komitě za upřímné účasti místních komitě celého polit. okresu již vykonalo, lze nejlépe posouditi z přídelů potravin v 5 uplynulých měsících; cena přidělených potravin sahá do závratné výše. Jediný přídel měl cenu 63.000 K. Na př. za leden rozděleno bylo okr. komitětem pro 52 míst: 1000 kg mouky, 730 kg tuků, 1725 kg mléka slazeného a 1062 neslazeného, rýže 480 kg, fazolí 1000 kg, kakaa 300. Místní komitěty všude s nevšední ochotou a pečlivostí o vyvážení pokrmů se starají. Zde ve Vys. Mýtě předseda m. kom. Suchomel a jednatel Oberonský za pomoci obce starají se o vyvážení polévek pro 265 dětí denně. Nyní okr. komitě sponzorovalo dar šatstva a zimních potřeb pro nepotřebnější dítky. v první řadě školní a pro potřebné ženy v celém polit. okresu — tedy ve 111 obcích! Dary tyto byly již spravedlivě dle přihlášek počtu chudých dětí a žen z jednotlivých obcí rozděleny a brzy obcím budou p. jednatelem poukázány. Co děkují šlechtné a prozíravé lidumilnosti podala již pomocná akce amerických Čechů a to pro dobro trpících mládeže v celé naší republice! Stravuje nyní na 550.000 dětí a ještě lze očekávati další dary pro školní děti, zvláště zimní soupravy, obuv a j., aby se čili mohlo těsněmu nedostatku řádné obuvi a šatstva. — Ministerstvo soc. péče, které nyní celou akci stravování dětí převzalo, na krytí velkých výloh s dopravou potravin pro celou republiku a přístaviš, kanceláři, žádá důrazně, aby každé amer. misí stravované dítko platilo měsíčně po 3 K. Některé obce, ač chudé, ochotně samy za děti obnos onen platiti budou. Jistě, že i ostatní obce, oceňující důležitost darů amer. mise pro dobro svých trpících dětí, vyhoví tomuto požadavku. Neudělají tak, nebudou z řiditelství amer. mise potraviny našemu okresu poukázány.

Ze Skuhrova a Habrů. Neobyčejný duševní požitek připravení řidičů Skuhrovské dvěma přednáškami, které proslavil 4. února pan V. Jelínek. člen II. česko-americké mise ve Skuhrově a v přilehlé obci Sedletíně. Portavě tyto přednášky utkal pevně v paměti všech posluchačů. Náhorně vyliceny americké poměry a s nimi srovnáno bědné naše postavení. Dán též upřímný návod k porušení naší vlasti. Kéž by vroucí, nadšená a pravdivá slova řečníka bylo možno slyšet všude v naší zubožené vlasti, potom jistě by v brzké nastal příznivý obrát v mnohém. Nikdo neodvážil se ani slovem oponovat, ačkoli byli přítomni příslušníci rozličných stran. Z celého srdce všichni děkujeme za námahu a obětavost, a přejeme plného zdraví na další zasloněné pouť.

Varhanové píšťaly

zinkové i olověné dodává a veškeré opravy i přestavby varhan provádí

V. Poláček,

stavitelství varhan a harmonií
v Rychnově n. Kn.

Různé zprávy.

O Šrobárově hrázovládě na Slovensku píše sama českožidovská „Tribuna“. „Na Slovensku je v politických věcech poněkud východní hospodářství, a při boji proti ludové straně ohřívají se i osobní zájmy. Ze by dnešní Slovensko bylo vzorem politické svobody, věru nechceme zastávat, a ludová strana mohla mít v lecčems pravdu. Tato politika, prováděná na Slovensku, není ovšem nejlepší politikou. Ludová strana tvrdí, že přívrženci Šrobárovi jsou v malé menšině; je-li tomu tak, pak jistě každá vládní politika, věrně jdoucí za Šrobárovou vůlí a vedoucí nutně ke konfliktům s katolickými Slováky, je tou nejmizernější politikou, jaká se vůči Slovensku může dělat. Je třeba citu a taktu — ale to, zdá se, schází. Dr. Medvecký, Šrobárov tajemník, který hájí postup úřadů, měl snad z policejského stanoviska pravdu, ale právě jen z policejského, a ne ze všech důvodů jiných. Jeho řeč působila celkem zaujatě stranicky. My musíme viděti celé Slovensko, ne jednu stranu, a každý, kdo dělá politiku proti katolickému lidu na Slovensku, prohlašuje se na republice. Vláda naše nemohla by udělati nic horšího, než kdyby dělala politiku jedné kliky na Slovensku.“ Při hlasování, je-li vládní vysvětlení o porušení imunity poslance ludové strany vzato na vědomí, posl. Stivín ostentativně odešel, ač jeho strana hlasovala pro. Myslíme, že tento odchod poslance Stivína byl velice rozumný.

Literární zpráva. Již v několika dnech vyjde I. díl „Soustavy filosofie křesťanské šili aristoteličko-thomistické“ od PhDr. Eugena Kadeřávky, býv. prof. filosofie na universitě pražské. Dílo má 512 stran velké osmerky, cena jeho — vzhledem k nynějším drahotným poměrům jistě nízká — je 32 Kč. (bez poštovného). Komisi převzalo Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové, kde lze knihu již nyní objednat.

Židovský kapitalismus volá o skřížení starého Rakouska. Lhalo se o českých katolících, že by rádi uvítali vzkříšení Rakouska. Ale pojednou se dovidáme z úst neklerikálních něco zcela jiného. Na schůzi českoslov. socialistů dr. Vrbenský dle referátu „Rovnosti“ pravil: „Amerika stala se kapitalistickým střediskem. Ne však Amerika jako Sev.-americká republika, ale její mezinárodní organizace Morganova, a ta má dnes dvě třetiny světového bohatství. Oni dodávají suroviny Anglii a Francii a oni zase přivážejí výrobky a na základě toho ona krise a zápasné klesání valuty, poněvadž americký kapitalismus ji diktuje. Morganova společnost hrozí, že Českoslov. republika nepůjde ani haléře, nepůjdeme-li do společenství s Rakouskem, neuvotříme-li federaci danalskou: Jako loupežníci nás přepadají a nepřijí nám vsilují ani haléře.“ — Tedy ne kleriklové, ale mezinárodní židovský kapitál chce nám zase pověsit na krk nový chomout.

Kdo více dají . . . Pod tímto záhlavím píše katolický „Voskřív Krá“. „Bývalý pater Valenta, který svého času vyzýval starého Boha v chrámě barbarském a když bylo třeba a blásků nařídil, chválil France Josefa i jeho příbuzenstvo, po převratu chýtl se chvály nového boha a přestoupil z katechétství do sekretarátu Voiné Myslenky; když mu pak Národní Demokracie nabídla lépe placené místo v tajemnickém štábu,

Firma Nejedlý & Vít v Hradci Králové

prodává ve skladě p. K L A P K Y na PRAŽSKÉM NÁMĚSTÍ
v drobném veškeré řezivo, tyče a hromady, jakož i palivové dříví.

První pila na Svatce a Hlináka. — Elektrická pila v Třebochovicích. — Kanceláře v Hradci Králové, Čelakovského ulice.
Telefon číslo 100. — Depo číslo 160. — Depo číslo 160. — Depo číslo 160.

35 x 1
280 x 110
280
30 800
35 x 4 60 x 35
13 300
23 000
16 100
35 x 3
10 5

tu neváhal a přestoupil tam. Nyní obžitoval se do čtveřice a přijal místo tajemníka Republikánské strany československého venkova na českém jihu, aby mohl lépe uplatňovat svoji práci ve prospěch československého lidu.

President republiky na Národní divadlo moravsko-slezské. Pan prezident dr. Masaryk věnoval na stavbu Národního divadla moravsko-slezského v Ostravě Kč 5.000.— Následuje hojně příkladu prvního občana republiky! Veškeré příspěvky přijímá spolek Národní divadlo moravsko-slezské ve Sl. Ostravě.

Význam politických obcí židovských pro naši národnost. Tyto obce budou zrušeny. Zabíraly tak nepatrnou část obyvatelstva moravského, ale pro germanizaci vykonaly mnoho. Protože židovské obce byly německými, rakouský režim je rád zachoval. Všude udržovaly německé školy, do nichž byl vhnán český živel. «Národ. listy» dne 19. t. m. referují: «Takové politické židovské obce trvaly až dosud v následujících městech: Jevíčku, Boskovicih, Lomnicích, Ivančicích, Kounicích Dolních, Pohořelcích, Rousínově na západě, v městech Třebíči, Písečném, Podivíně, Břeclavi na jihu, a v městech Strážnici, Bzenci, Veselí, Uherském Ostrohu, Uherském Brodě, Holešově, Kyjově, Kojetíně, Tovačově, Přerově, Lipníku, Hranicích a Lošticích. Při novém rozdělení obcí na základě hlasování ze dne 15. června 1919 dostanou tato města, jak známo, jednotná obecní zastupitelstva, která ovšem budou česká. Že tendence udržovati německé školy byla základní příčinou tohoto zřízení, dokazuje zřejmá skutečnost. Že v městech převahou německých židů takového zastoupení v celku se nedomáhali. Trvaly takové židovské obce v německých městech pouze v hlavním městě židovském Mikulově a okolních městech Písečném, Miroslavi, Šatově a v Lednici. Dále jest charakteristické, že i v českých městech s větším počtem židovského obyvatelstva, kde politické obce židovské buď nebyly zřízeny anebo byly zrušeny, zřízeny byly veřejné židovsko-německé školy obecné, do kterých naháněna česká mládež. Takové školy trvaly v Telči, Jemnici, Třebíči, Velkém Meziříčí, Ivančicích, Koryčanech, Prostějově, Bučovicích a v Kroměříži. A k tomu třeba ještě uvážiti, že nežidovské školy v těchto městech, na které česká mládež byla odkázána, byly až do osmdesátých let poněkud utraktivnější. Když pak roku 1880 zavedeno sčítání lidu podle obecního jazyka, tu skorem všechny tyto židovské obce proměnily se v německé jazykové okresy na českém území. Pouze v jediném židovském Kojetíně napočtena česká většina 227 proti 191 Němcům. V ostatních židovských obcích v českých městech napočteno tenkrát 9814 Němců a jen 2391 Čechů, kdežto dotyčné křesťanské obce vykazují toliko mizivé německé menšiny. Lze tedy posouditi, jaký výsledek pro poněmčovací systém na Moravě měly židovsko-německé politické obce a podle toho třeba i posuzovati nastávající jejich zrušení.»

Pokrokáři na Slovensku zrovna jako agrárníci a nás proti lidové straně dovedou využívat katolických kolérů, kterým jest utrpení většiny lidu lhostejno. Do nedávna bylo nápadno, jak rychlou kariéru učinil na Slovensku kněz dr. Okánik (nitranský župan). Když však v úsuv vydávaném za státní peníze šel do lidové strany a snažil se omilovat a vykrucovat i křesťavá vládní násilí, bylo hned jasno. «Slovenské lidové noviny» z 20. t. m. dr. Okánikovi odpovídají na jeho protilidoveckou brožurku, že nejbolestnější katvaril za slovenčinu za maďarského režimu podstoupili členové strany lidové. «Pýtáme se Vás pane župane Okániku, kde ste boli vtedy vy? A kde bol Váš švagrík dr. Blaho? Zdáliž boli na Slovensku, neboli v zahraničí? Zdáliž boli na Slovensku aj vy? Nikdy. Nehaňbíte sa teda vystupovať dnes pred slovenským národom sfa Slovák veľký a výbojný? Nehaňbíte sa hámať palicu nad žaložovanými vodcami slovenskej ľudovej strany? ... S veľostatníkmi a maďarskými úradníkmi bratrilipovali ste sa v prvom rade. Vy, pane župane, rozpamätajte sa na poslednú, nedávnu návštevu veľkostatkára a maďarského župana Krassa vo Vašom meste, v Uh. Skalici. Čo ste vtedy vykonali? Napísali ste na stolíku a vytali ste Maďara Krassa ako reprezentanta tej maďarskej aliamozrny a večer na slávnostnej hostine vyhlásili ste jeho návštevu za úspech a veľkú výhodu slovenského národa.»

maďarského úradníka, Pane župane, o tomto vie celé mesto Skalica a všetci Slováci župy bratislavskej a nitrianskej. Zakazujeme Vám tedy lámať palicu nad bojovníkmi ľudákmi, nad bojovníkmi za tú našu slovenčinu vyprobovanými. Budete-li sa veľmi vypínať a prenasledovaných našich vodcov tupiť aj v budúcnosti, rozpišem sa o vlastnectve Vašom, hlásanom aj v maďarskom Qvadáňovskom kôre. Ďalej po ruke mám aj čísla maď. časopisu «Nyitramegyei Szemle», v ktorom časopise články Vaše až tak kypia maďarským vlastnectvom. Opravdu, pane župane, nečeperte sa s výbojnosťou za tú našu slovenčinu. Vy, lebo k tomu z minulosti pražiadného práva nemáte. Toto právo patri bývalým a terajším väzňom za tú našu slovenčinu, za tú našu vieru a za ten náš chlebiček a to sú vodcovia Slovenskej Ľudovej strany. Spomínate vo vašich vládnym semencom krmených novinách aj to, že strana ľudová mieša vieru do politiky! Nemieša. Slov. Ľudová strana chce vybudovať republiku na kresťanskej moravke a poneváž vaši kamaráti kopú často i do náboženstva i do kříža, muž táto strana ako strana kresťanská, to nechce dovolit' a kričí na bezbožníkov: Nehaňte nám po otcach zdedený poklad; našu vieru! ... Kedykoľvek idete za tú Vašu agrárnu stranu rečníť; najprv celebrujete v tej dedine v chráme sv. omšu, potom držíte litánie, podávate požehnanie atď atď. Že nechcete dať samostatnosť Slovákom, t. j. aby pánom na Slovensku bol Slovák, týmto dokazujete nelásku oproti ľudu slovenskému. A to si ľud ná zapamätá.»

J sme ve státě právní? Jaké poměry právní panují v republice, o tom výstižný doklad přináší dvě zprávy soc. dem. «Dělnického deníku». První zpráva jedná o schůzi vojáků v Brně a zní: «Schůze vojáků v Brně. Ve středu večer konala se v Brně s velkým napětím očekávaná schůze vojáků. Ač velitelství zakázalo vojákům schůzi navštívit, přece dostavilo se jich asi 200 v uniformách a více ještě v civilním obleku. Dělnici svoji četnou účastí dokumentovali, jak mají živou účast na tom, aby československá armáda, která jest složena v ohromné většině z proletářů, byla armádou socialistickou. Se zvláště dlouho trvajícím potleskem bylo přijato oznámení, že tato vojičská schůze jest schůzí tohoto druhu první, ale ne poslední. Schůze podobné budeme konati častěji a na vícero místech. Žádné zákazy nás neodstraší.» Takovým strážcem zákona jest vládní strana socialistická. — A charakteristickou pro druhou vládní stranu, agrárníky, je tato zpráva «D. D.»: «Co jest možné v naší republice. Soudr. dr. Soukup uveřejnil ve «Večerníku Práva Lidu» otevřený list ministru Práskovi, v němž nřazuje, jakým způsobem řádí na smečenském panství Práskův tajemník Emil Kučera, který tam byl Práskem dosazen jako vnucený správce na státní statky, zabrané Čam-Martínkovi. Kučera počíná si tam jako velmož, zabral pro svoje obydlí celý zámek, nakvartýroval si tam celý svůj rod, nechával si vařit v zámecké kuchyni vybraná jídla, maso, zvěřinu, bažanty, drůbež, což vše dodáváno bylo do kuchyně z panství. První jeho slovo, když přišel do zámku, bylo: Ukažte, kde máte gobelíny, sklo, miniaturny — na všechno jsem já kupcem. Kučera zbohatl nápadně po boku Práskově a nyní chce za babku koupiti zámecké skvosty. Okolu svého nechápe jako ákolu úředně dosazeného správce, nýbrž kořistiřka. — Tolik «D. D.». — Opravdu, jest nám si křásti otázku, zda jest žijeme ve státě právním?

O ztroskotání parníku Afrigue podává v L'Écho de Paris zajímavou zprávu člen francouzské Akademie Henry Bordeaux. Parník odrazil o francouzského břehu počátkem ledna. Mezi oběťmi bylo 9 otců Sv. Ducha, 7 bratřů a sester sv. Josefa z Chinny a biskup Magre Jalabert. Kongregace Sv. Ducha počala po dvě století v Senegalsku blahodárně o katolicko-francouzskou civilizaci. Když Jalabert vysvěcen byl na kněze (v 23 letech), žádal o milostlivější štaci. Stal se duchovním správcem v «bagnu» guýanském (v zářtí gulánských oděvů). Šest let žil v onom místě viny a zoufalosti; snažil se tam o zlepšení zdravotních poměrů odsouzených nebožáků. Pak byl poslán do Senegalu, kde řídil děsné žluté zimnice. Tam se stal biskupem dakánským. Za své zásluhy byl vřadou deňopován. Utomilý P. Monnier působil v Senegalu již 30 let. P. Te-stuak za války nabídl vláde své služby jako nosič

raněných. Sloužil hlavně těm, kteří byli stíženi nakažlivými nemocemi. Konečně si vysloužil ve vojsku epauletu poručíka. P. Béniteaux žádal o misionářský úřad. Byl poslán do Konga; to byl vlastně jeho ortel smrti. P. Le Sellier se stal v roce 1914 polním knězem. Održel odznak Čestné legie s tímto odůvodněním: «Pater Le Sellier bezpříkladně obětavý, neúnavný, chladnokrevný, při útocih od 9. do 18. srpna 1918 vždy stoící s hlavou vzpřímenou v čele prvních neustále dával nejskvělejší příklad pohrdání nebezpečstvím, energie a udatnosti v ohni. Zvláště 9. srpna neobaje nebezpečství strojních pušek a dělostřeleckého ohně svým chováním vyvolal údiv důstojníků a vojska, které elektrisováno jsouc jeho příkladem opětovně volalo ve vřavě bitevní: «Výborně, polní kurátel!» P. Leroy do dvaceti let pracoval těžce na polích, aby si nastřídal prostředků k studiu na kněžství (pocházel ze 13 sourozenců). U věku 35 let byl vysvěcen a žádal o dovolení k odjezdu na Guineu. Vyznamenal se ve válce. Vra- cel se k své misi. P. Seál byl jako poručík vyznamenán válečným křížem. I jiní ze společenstevních vraceli se do kolonií k svým misím. — Osud těchto křesťálových, horlivých duší mocně dojal upřímné francouzské vlastence.

Krásná kniha o našem presidentu. V nejbližších dnech bude vydána Tiskovým odborem prezidia ministerské rady krásná publikace, k oslavě 70. narozenin našeho presidenta, jež připadají na den 7. března. Nese prostý název: «President Masaryk» a obsahuje 60 fotografií a jeho životopis. V těchto obrázcích je vidět jasně celý život našeho milovaného presidenta od dětství, mužných let i jeho bojů za naše osvobození až k jeho největší slávě jako presidenta. Tyto obrázky z valné většiny neznámé, doplňuje dekonalá kresba dle skutečnosti, k dřevorytu oficiálního portrétu našeho největšího portrétisty, profesora, mistra Maxe Švabinského, který ji s velikou ochotou nezištně, jen pro toto dílo zapůjčil. Kniha je dokonale graficky vypravena, na krásném papíře a provedena tiskem z hloubky. V generální komis. Fy. Bursík & Kohout, Praha, Václavské nám. Cena Kč 50.— je nepoměrně nízká k dokonalosti provedení, neboť ji vydal Tiskový odbor nezištně. Ke koupí u knihkupce v místě.

Situace intelligence. Po všech hluchých fanfárách o potřebě osvěty stojíme před faktem, že nikdy se nevedlo předním učencům a umělcům tak zle jako právě nyní. Učenec, který chce nestranně promluvit a umělec, který nevkočí do zajetí radikálního tábora, jsou pravými úbožáky. Nechť nikoho nezmatou zprávy o stipendích, poskytovaných vládou. Tato stipendia a jiné výsady jsou jen pro děti protekce. Zato však univerzitní profesoři jsou materiálně hůře postaveni než neploletí mladíci v továrnách. V «temném» středověku jak hierarchie tak vládařtí starali se pečlivě, aby si učencl a umělci nemusili přivydělávat všelijakým pokoutním zaměstnáním. Republika však, která tolik hotových kulturních institucí po středověku podědila, platí graduovaným inteligentům méně než osmnáctiletým písařkám ve vládních kancelářích. Jak se tu liší praktické činy od jásevého hlaholání theorie. Zeptejte se v katolické Belgii, zdali se tam chová vláda k inteligenci tak macešsky. A lidé, kteří přivedli inteligenty skoro na žebračskou hůl, odvažují se posud lhát, že «největším nepřítelem kultury» jest katolická církev.

Hrdina učitel. Na Chrudimsku obdržel fideci učitel vyzvání, aby se vzdal varhanictví. Tak zněl rozkaz učitelské jednoty. Na toto vyzvání plně teroru odpověděl fid. učitel dopisem následujícího obsahu: «Ředitelství křru bych se vzdal, kdyby k tomu byly vážné příčiny. Uvíd se, že je na úkor vážnosti stavu. Že vadí našemu pověření, a že uvádí v závislost na farářt. Že zkušenosti však vím, že samostatný ředitel křru. absolvent varhanické školy s mešním vzděláním neš má učitel, mává větší vážnost než učitel obecné i měšťanské školy; to je faktum, to je vidět ve společnosti. Tedy dle mé zkušenosti ředitelství křru není mé vážnosti na úkor. Vád-li to učitelé vážnosti učitelové, je tím záležitost svého chování. Povolať mého ředitelství křru rovněž nevaď, poněvadž funkce s tím spojené konám mimo vyučování, místo svého odpočinku. V podhradí farářově rovněž naseem. od téhož jsem v tom hlada sestývisť. Ža bývalého křd-českého směřoval jsem více time křru, svůjs paník a nyní za republiky měř bych se připravit o posle-

Vydavatel a sozp. redaktor: Josef Peřil. — Matitel: Takové družstvo v Hradci Králové. — Tisk: Elektrická knihtiskárna v Hradci Králové.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v dronném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklamace se zasílají nezařazené a ne frankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství koná jen písemnou výpověď. — Číslo účtu pošt. úř. č. 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Dle usnesení vlády vypisuje se

4% státní premiová půjčka

republiky Československé.

Doporučujeme jako upisovnu Královéhradeckou bankovní jednotu v Hradci Králové, která na požádání zašle k použití prospekty a upisovací přihlášky.

Potřeby našeho státu jsou velké a potřeba peněz stále vzrůstá nespravedlivým znehodnocováním naší koruny. Jedně skvělý výsledek upisovací akce může vytvořit účinnou hráz proti stálému poklesu naší měny. Jest tudíž povinností každého dobrého občana, aby dle svých sil účastenil se upisování u vědomí, že prospívá vlasti a při tom výhodně ukládá své úspory v dobrý papír.

Před pěti věky.

Opravdový, široce založený a soustavně vedený odboj proti církvi katolické a Sigmundovi vzplanul teprve roku 1420. Jako jeho počátkům tak živelnému jeho buráčení poskytla největší a neúčinnější fyzickou podporu šlechta — dlelem ze zápalu reformního dlelem z touhy po prospěchu hmotném.

Svržení novoměstských konšelů ještě neznačilo náladu husitů všech a neznamenalo cítěním revoluci proti světské vládě, která byla aspoň formálně katolická. Ovšem moc katolické církve ve skutečnosti byla zlomena u nás již za arcibiskupa Zbyňka. Již tehdy bylo hrdinstvím hlásit se do tábora konservativního. Německý nástupce Zbyňkův Kunrát z Vechty požíval osobního klidu jen proto, že místo plnění nejdůležitějších povinností a ochrany katolictva počítal dlelchody arcibiskupských statků.

V čelo rozhodného odboje proti moci duchovní i světské postavil se Čeněk z Vartenberka, vůdce husitské šlechty v Čechách, který již od r. 1417 vyháněl ze statků svých i rožmberských kněze katolické. (Zajal také světského biskupa Heřmana, jež přinutil světit kandidáty kalíšné.)

ČESKÁ BANKA

PLATKA V HRADCI KRÁLOVÉ

provádí veškeré obchody bankovní i bursovní za podmínek velmi výhodných.

Vklady na knížky záročí 8%.

Vklady na účty 2 1/2% — 8 1/2%, dle doby výpovědi.

Politikem však byl Čeněk velice opatrným. Pokud se mu nezdálo husitství dosti mocné, vstoupil (r. 1419) do služeb Sigmundových jako přední člen vladařské rady. Ač kalíšník, sliboval věrnost politické moci vladaře katolického. Když však seznal značnou sílu vojáků Žižkových, 17. dubna 1420 poručil zjímání nebo vyhnání velký počet katolíků na Praž. hradě a 20. dubna vydal revoluční prohlášení ke všem Čechům a Moravanům. V listu tom prudce útočil proti Sigmundovi. Ačkolí nedávno Čeňkovi bojovníci sváděli tuhé zápasy s notorickými radikály tábořskými, v listu hněvivě vytýkáno Sigmundovi, že potupil Čechy obviněním z kacířství. Kdož by chtěl přijmouti poslušnost Sigmundovu, tehdy podle práv propadli byste čest i hrdla i zboží vaše, víry své přirozené, jazyku svému i koruně neдрžice.

Toto prohlášení kolovalo v několika jazycích a nesčíslných přepisech po celé zemi; rozšířilo se i v cizině. A také silně působilo. Velkým počtem odpovědných listů vypověděli Sigmundovi válku čeští páni a rytíři. Všude se vlivem Čeňkova listu šířila hrůzná pověst, že Sigmund chce náš národ vyhladit. Byla to ovšem nepravda, třebaže Sigmund pospíchal k svým cílům s krutou bezohledností; jak tehdejší okolnosti tak i následující události vinily Čeňka z nesprávné imputace.

Ale když šlechta neosvědčila tak veliké horlivosti, jakou Čeněk očekával a husitské obležení Vyšehradu neneslo úspěchu, najednou Čeněk obrátil. Za několik dní po vlastních hrozbách zrádcům — zradil Čeněk přímo hanebně právě ty, které vešval do ozbrojeného povstání. Domluvil se tajně se šlechtickými důvěrníky Sigmundovými; po druhém jednání obelstil pražské husity a vpustil 7. května do hradu branný lid strany královské. Pak ukájel Čeněk svou hrabivost.

Ale Čeňkův manifest zabouřil tak mohutně, že lavina nedala se zastavit. Lid, žádající reformy z důvodů ideálních, dodával si odvahy. A tu jest právě neštěstí, jak se zachovala v okamžiku kritickém šlechta, která protikostnickou a protipapežskou opořici vedla i formálně již od r. 1415. Když se objevil v Čechách Sigmund se svými voji, padl na šlechtice strach takový, že z náhlého obratu Čeňkova stala se epidemie. Právě Tomek o tehdejší chování šlechty husitské: »Skoro všichni páni této strany zachovali toho času poslušnost Sigmundovi jakožto králi, ano větším dlelem dostavili se potom také do jeho ležení a sloužili mu s vojenskou mocí

svou.« Že chtěli zachovati věrnost kalichu, málo na ten čas husitům prospívalo. Vždyť přece Sigmund se vypravil i k potření církevního rozkolu a kacířství.

Když zásluhou Žižkovou Sigmund byl na Vítkově odražen, hned stoupla statečnost husitské šlechty znovu. Aristokraté přisílali se k husitství tak dychtivě, že docela se zmocnili i nejdůležitějších vůdčích míst mezi Táboři a obnovili v této obci respekt před kastami, stavovskými rozdíly. Když r. 1421 ohrožovaly husitské voje Čeňkovy statky, Vartenberk před Jaroměřem je odprosil; aby smíru tím spíše dosáhl, přivedl husitům na pomoc několik set jezdců a pěších. A sama husitská Praha s chameleonem se smířila. Na sněmu časlavském pak hrál Čeněk významnou roli. Zvolen i do 20 prozatímních vladařů zemských.

Když Sigmund táhl s obrovským vojskem do Čech znovu, spěchal Čeněk s jinými husitskými šlechtici do Jihlavy, aby zde slíbili Sigmundovi věrnost jakožto králi. Ale snad již tam se odřekl kalicha. Pak Čeněk jako katolík účastnil se r. 1423 s pražskými kalíšníky války proti Tábořům. Žižka mu připravil škodu strašnou. Ale již r. 1424 radil se Čeněk s rakouským Albrechtem, jak zmáčiti za pomoci Němců Táboři. Ale když se jednání nezdařilo, přilnul Čeněk ke kalichu znovu. Další jeho přeměny přelazila smrt r. 1425.

Tak si tedy počínal muž, jehož revoluční signál zazněl nejpronikavěji a vzbudil tisíce osobnou ozvěnu. Moravská husitská šlechta, která r. 1415 tak honosně osvědčovala věrnost kalichu, na rozkaz Sigmundův r. 1421 dostavila se do Brna a tam se odpisávala čtyřpraž. artiklů a vikleřství. Nadto slíbila, že bude hubiti bludaře.

K rozčilení, jaké se rozpoutalo r. 1415 po upálení Husově, Palacký poznamenal: »Zachování veřejného pokoje a pořádku v Čechách i v Moravě záleželo nyní především na oumyslech a skutcích pánův u nejvyšší zemské vlády postavených. Nejméně však ouřadové byli tehdejší v rukou zjevných husitů.« Tedy šlechta vzala na sebe velikou zodpovědnost, ale před nepřijemnými následky radikalismu hleděla se chytře ukrýti. Demokratické zástupy však osvědčily větší důslednost a obětavost než ti, kteří lidu kalíšné kněze vnucovali násilně.

Jest opravdu pozoruhodno, že dosud žádné liberální péro důkladně nerozpítvalo a neodsoudilo úžasně chameleonství předního hlasele odboje proti Sigmundovi.

Politika.

Konečně národ pod střechou stávy. Tedy po dlouhé době neklidu a nejistoty, po trapném přemýšlení o české roztržitosti

položeny aspoň základy k spořádanému rozvoji občanstva naší republiky. Po vzájemné schůzi Národ. shromáždění, která trvala

Účet a pošt. spoř. v Praze č. 140378.

Telefon č. 88.

Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Králové.

Příjmy všech druhů.

Platby za běžné účty.

Daň důchodkovou i z běžných účtů platí ústav ze svého.

Oddělení pro zboží zabývá se

obstaráváním a prodejem uhlí, vápna, cementu a dříví
ve velkém i malém.

Za hranicemi.

Nejvyšší rada rozhodla, aby Turecku zůstal pouze Cařihrad s Anatólií, takže obyvatelstvo Turecka klesne z počtu 30 na 6 milionů. — Základní a stále nepokojný čachrál D'Annunzio kupí kolem sebe živly nepřátelské Jihoslavi (podporuje i Franka a dr. Sachse). Je v úzkém styku s živly agitujícími proti

připojení Makedonie k Jihoslavii. — Železniční stávka ve Francii skončila porážkou stávkujících. Železniční služba jest již v normálním chodu. — Švýcarsko vstoupilo bezpodmínečně do Svazu národů. — Jeví se velice čilá agitace pro připojení východní Halče k naší republice. Ukrajinci naprosto nejsou s Poláky spokojeni.

Chraňte ušlechtilé češství.

Český svéráz neprojevuje se pouze řečí. Vždyť krátce před válkou kdosi nazval náš národ — Němci česky mluvícími. Stinné stránky německého plemene byly přijímány u nás s chutí lepší věci hodnou. Za ceého přívalu deklamací o lásce k vlasti význam české řeči sice zdůrazňován, ale národní svéráz kazil se vinou cizáckých (i německých) proudů způsobem trapným.

Nuže — nejjemnější struny, chvějící se v duších lidu českého a slovenského, nesmějí se brutálně trhati, nemá-li se charakter ooupených srdcí znetvořiti.

Božena Němcová líčí svou nejnárodnější babičku jako zbožnou katoličku. Rais v »Zapadlých vlastencích«, »Západu« a jinde nehledá typ ryzího češství v záciích Marxových, ale v charakterech zušlechťených katolickým prostředím.

Žádná Vídeň, žádná cizina nedovedla poručiti venkovským českým dítkám, jak se mají odívat, jak na veřejnost vystupovati. A přece náleží k svátečnímu typu české dívky křížek na hrdle a modlitební kniha v ruce. Kdo tuto knihu svědomitě a pracovitě dívce z rukou trhá, jakou jí dává za ni náhradu? V oknech a výklencích staročeských domácností plno sošek mariánských a křížků. Skoro všude v čele světnice i velký kříž krásně ozdobený. A což těch křížů na rozcestích, jinde v poli a před statky, které dali zříditi

tať i se zájmy obyvatelstva německého. Naprostá emancipace od Německa byla za tehdejších okolností věcí skoro nemožnou. Zásadní odpor proti německému živlu již proto plesbyl hrozivých rozměrů, že v tehdejší době pro rozdílný jazyk nebyli ve střední Evropě občané pronásledováni. Jestliže čas od času proti Němcům v Čechách vznikla nevole, vzrůstala proti nim spíše jako proti cizincům než příslušníkům určitého řešlovanského národa. Mezi jazykovou politikou německou ve středověku a v XIX. století jest obrovský rozdíl.

Čeští panovníci tedy hleděli zachovati svoji moc a jednotu říše neotolik silami domácími. Opírali se o německé měšťany, v cizině zrozené klášterníky a jiné duchovní, o cizí vynikající rádcy a leckdy docela o německé žoldnéře. Pečlivé historické badání nyní vysvětluje a oměluje mnohé těch činů panovníků našich, jež dříve za romantického pojmání české historie byly přímě kárány.

Z toho lze si učiniti představu o žoldném duchu Karla IV. Právě po období, v něž kořistili z českých aiv jak cizí hrabivci tak domácí despotové, panovník vyhledal si velice moudré a svědomité rádcy domácí a připravil si tak vydatnou fyzickou oporu v říši domácí, že cizí nepotřeboval. Ačkoli se stal cizincem německým, mluvil v české za svého se počítavším a český politický názor významného vlivu na vládu následně Mša.

zbožní laikové! Tyto kříže dokazují, k jakému kultu česká duše přirozeně tihne a kde nachází největší útěchy a posily.

Mistr Aleš při kreslení výjevů z českého života maloval kříže zbožnou rukou ověřeně, obrazy Bohorodičky s lampičkami, mládence a dívky klečící před symboly katolického náboženství. Naprosto nechť malovati vídeňského volnomyšlenkáře s cylindrem na hlavě; takový typ k českému svérázu rozhodně nenáležel.

Velké zástupy, tihnoucí v době adventní z odlehlých vísek v třeskuté zimě časně ráno na roráte, svědčily zřetelně o dobrovolném sklonu české duše. Vždyť ty zbožné duše ne, honili k těmto bohoslužbám c. k. byrokratičtí úředníci; ti přece velkou většinou i v neděli chrám pomíjeli.

A což ty písňe opravdu národní, které se rozšířily bez umělé agitace inteligence rychle po celém národě? Slyšíme v nich »Aby nás Pán Bůh miloval« a podobná rčení vroucím zápalem náboženským prosycená; nikoli však hrubé útoky proti »klerikalismu« a papežství. Idey nábožensko-revoluční vočkovaly se v novém věku do srdcí českých umělců s horou. Největší cti těšil se učitel takový, který se pihně staral o kostelní hudbu v katolickém kostele. V nejtěkivějších národních písniích zachvívají se ozvěny melodií chorálu římského.

Žádná církevní vrchnost neporoučela, aby do rukou lidí zesnulých byly dávány křížky a růžence. Žádný farář nenafizoval, aby do rakve byla kladena celá řada posvátných obrázků. Jestliže se tak dělo všude přece, bylo tak dokumentováno, co se líbí zarmoucené duši české. Nechť racionalista popírá existenci očistce jakkoli, to popířiti nemůže, že v den Dušiček už po tisíc let české duše se zvýšeným zájmem spěchají na hroby svých drahých viru tu vyznati; pihně je útěchou vědomí, že mohou svým pokrevencům prospívati i po jejich odchodu z života pozemského.

A což ty velké pouti (i bez iniciativy a účasti duchovních) k některým chrámům — zvláště mariánským? Který cynik se jim posmívá, kope neurvale do hrobů svých vlastních dědů a babiček, poškubuje se významnému zjevu českého svérázu.

Spěchají-li nyní velké zástupy k různým schůzím, ten shon se děje většinou z důvodů existenčních, z touhy po zlepšení materiálního postavení. Do chrámů katolických však se hrnuli věřící z daleka výhradně proto, aby byla nasycena duše, aby setřela všední prach.

Právě z nejzbožnějších řad venkovských vzrostli našemu národu nejobětavější a nebystřejší veličáni.

Svéráz nezachová se jen národním vyžíváním, hraním českých oper a zpěvem junáckých písní. Náš dobře znášíti vývažek ušlechtilých záležitostí národní individuality.

Vezme-li se však lidí ten světový názor, na jehož základě ten svéráz po celé věky se vyvíjel, duše jeho ocitne se v trapném bludišti; neobrodí se, ale bude zmrzačena.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

O »Volné myšlence« napsal profesor Em. Rádl v »České strážce«: »V době, kdy Marx svoji theorií stavěl, materialism byl učením pokrokovým — asi tak, jako dnes Volná myšlenka. Učení volnomyšlenkářské jest úžasně měkké — většině čtenářů netřeba to dokazovat — a přijdou jistě doby, kdy se lidé budou divit, jak se mohli lidé myslící, vzdělaní a pokrokoví tomuto učení oddávat.« — Arcidiecéšní umělecká rada olomoucká konala poradu 27. ledna. Dr. Nevěřil konstatoval, že přední místo z prací zaslaných dekanátními korespondenty náleží práci faráře Reb. Schünkeho »Nový Jičín a jeho duchovenstvo«, jež vyjde co nejdříve tiskem. Pomýšlí se na vydání církevní topografie arcidiecése olomoucké, která by pak byla podkladem topografie církevně-umělecké. Dekanátní úřady budou vyzvány, aby při děkanských visitacích každoročně prohlédly v kostelích všechny předměty historicky a umělecky památné a podaly o nich zprávu. Konservátoři a korespondenti umělecké rady budou svatyně svých okresů prohlížeti, duchovní správce na historicky umělecké předměty v nich upozorňovat, o jejich záchranu před zničením se starat a vypracují co nejdříve inventář všech historicky neb umělecky památných předmětů. Prof. dr. Nevěřil podal dále obšírný referát o kostelních zvonech a jejich významu pro umění, kterýžto pro informaci vedléduš. duchovenstva jako příloha připojen bude k »Acta Curiae«. — Konservátor vdp. Zamazal upozornil na nevkusné jesličky a Boží hroby, jaké často pro chrámy kupovány bývají, a vyzval uměleckou radu, by vyžádala si nezávazně od osvědčených odborníků náčrtky, dle nichž by pak jesličky a Boží hroby v dílnách umělecko-průmyslových zhotovovány byly. Návrh přijat. — Český historik dr. Vlastimil Kybal byl jmenován mimořádným vyslancem naší republiky u krále italského. — V Urbinu a v Římě 400. památka úmrtí ženatého katolického umělce Rafaela bude uctěna v tomto měsíci a v dubnu velikými slavnostmi. V době oslav budou se konati slavnosti vzpomínky i v ostatních městech celé Italie. — Co znamenala a znamená pro Vídeň práce českých učenců, uvědomují si důkladně Němci teprve nyní. Vídeňské listy uvažovaly v dlouhých článcích, že by kulturní Vídeň byla nesmírně poškozena odchodem prof. Maxa Dvořáka z vídeňské university. Německá universita v Kolně n. R. nabídla Dvořákovi ročně milion marek, aby se mu lépe umožnilo vědecké a umělecké badání. — Universita Columbia v New Yorku zřídila kursy pro slovanské jazyky. Český kurs řídí Čech Rev. Koukol z N. Yorku. — Proslulý žák katolického hvězdáře Secchiho Ignatius Gall zemřel u věku 79 let. Proslul zvláště jako meteorolog. Sláva tohoto kněze-učence jest světová, Gall byl profesorem věd přírodních a ředitelem observatoře v Belletri. Ještě před měsícem dokončil jedno své velké dílo. Sestavil přístroj k měření zemětřesení. — Prvé číslo nového ročníku »Archy« vyšlo v sljčné úpravě s příspěvky velice cenovými. Velice zajímavý otisk korespondence biskupa Jirska s Fr. Douchou. — Zemřel proslulý chorvatský malíř Celestin Medović, mnich řádu františkánského, ve věku 62 let. Studoval umění v Mnichově a mezi současnými malíři Jihoslovanskými byl jako tvůrce velkých obrazů biblických jednou opravdovou individualitou. — Populární skladatel Roman Nejedlý zemřel ve věku 76 let. Svými komposicemi, lebec přístupnými podporoval vydatně hudební a zpěvní ruch v široké veřejnosti. Jeho škola na housle vyšla v 15. vydání. — Nedaleko Plav pod chránou sv. Petra (pocházejícím ze IV. století) odkryty zbytky chrámu ještě staršího.

Vykopány tu hroby a nápisy. Byl by to nejstarší křesťanský chrám v Itálii. — Na deskách nových trojdílných čítanek, vydaných školním knihoskladem, nalézá se mezi zemskými znaky uprostřed kladivo a srp (symboly průmyslu a zemědělství). Ale schází tam péro — odznak inteligence. Věru nepochopujeme ten náhlý sklon k bolševicko-materialistickému nazírání na práci ušlechtilé osvěty, která se mezi bolševiky tak cynicky podceňovala. (Bolševickým odznakem jest

totiž také jen kladivo a srp.) — Q premonstrátovi Dlabačovi (1758—1820) píše dr. Brtník ve »Zvonu«: »Jeho životní dílo, samostatný »Slovník umělců« (Künstlerlexikon), o němž pracoval plyných 28 let, je posud z děl ve svém oboru i za hranicemi základní a jedinečné. Dlabač, řádný člen a později i ředitel české Společnosti nauk, zasloužil se i o písemnictví lužické... Byl i z prvních českých literárních dějepisců a lze jej pokládati i za zakladatele a průkopníka české bibliofilie.«

psána pro rod pánů z Chlumu, ač podle ohledání Vraštilova je psána pro paní z Prámburku, choť Husova příznivce p. Zmrzlíka. Novotný píše místo z Mnichovic z Mnichova, místo ze Sepekova ze Sepekova, místo z Velemovic z Velenovic, místo Tišnov Tišňov a j. v.

Dále praví Flajšhans: »Novotný — kromě krále Václava, jehož brání jak jen možná (a často, i kde nemožno) — nepíše o odpůrcích Husových tak jako Palacký nebo Tomek, jako Mladenovic nebo Poggio. Ba ani ne jako Hus sám... U Novotného je jeden odpůrce »hamizný mnich«, druhý »zavilý zastanec«, »bohoupusté řeči« se střídají se »zpozdlou zarputilostí«, »pustý nevděk« s »nejhnusnějšími prostředky« atd. Odpůrcové se ovšem dopouštějí »provokací« a jsou potom za to pochopitelně »ztrestáni«; jeden cizinec tupil Viklefa a byl proto zmrskán pod pranýřem — Novotný to odsoudil slovem »méně šetrně«. Za to však, že se Zbyněk držel papeže, je muž přísáhl věrnost, není »rytířsky věrný« — jak se jeden mladší historik opovážil napsati, nýbrž »zbaběle tvrdohlavý« a »prašpatným příkladem«. Atd. Nedovede-li takto Novotný zachovati klid k osobám dávno mrtvým, je ovšem pochopitelné, že zrovna tak příkře odsuzuje pracovníky živé.« Novotný kárá překlady svých předchůdců, ale sám překládá leckde velice chybně. Při tom proti duchu Husovu užívá frázi německých, prázdných a nečeských.

Dále Flajšhans ukazuje, jak lehkomyšlně Novotný přepisuje Husovi znalost sv. Augustína, Řehoře atd., ačkoli posud se ví tolik, že citáty z těch otců bral odjinud. »Novotný ovšem by rád dokázal vlivy Štítného, Janova atd. Čekali jsme dychtivě na jeho důkazy; byl k nim on, který 20 let tvrdil své hypotéze na úvěr, vázán — ale místo dokladů nalezeme pasáže, jež přímo zakazují takové žádosti. »Nic není platno poukazovati, že formálních shod se spisy jeho předchůdců zjištěno jest u Husa poměrně málo.« (Tak mluví univerzitní učenec!! Pozn. Obn.) Jinde dokonce obrací úsudek a z toho, že takových důkazů on a jiní nenalezli, činí dokonce výtky vědě, že podobné badání posud ani nezačalo... Klásti kombinace místo fakt — k tomu je mnohem více odvahy potřebí než věžiti domněnky na domněnky.«

Ovšem poklesků proti historické pravdě jest ve spise Novotného delší řada než jak uvádí Flajšhans. Zvláště Zbyněk jest silně zkreslený, takže Novotný události velice významných dotýká se jen lehce, aby mohl přemalovati perem tak, jako přemalovával štětcem Brožík.

Ověrní družstvo ELIŠKA v Hradci Králové
Adalbertina

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědi a poskytuje výhodné půjčky.

Obrana.

Nejlepší pokroková demokracie. Pokrokový poslanec dr. Uhlíř vidí štetelně, co provádí komunista Kříž, jaké revoluční rejdy veřejně a sebevědomě ohlašují jiní přátelé ruských bolševiků. To však křídlo valně neporušilo. Ale jako bleskem ucítil veliký strach z katolického kapitána Hynka Dostála. Málokdo tak dopomáhal k utvrzení republikánského řádu a pokoje jako členové obou katolických misí. Našinci přímo se divili, jak naši katolíci hosté chválí i protikřesťanské členy naší vlády. Ale najednou dr. Uhlíř podal v samém Nář. shromáždění interpelaci v příčině »protirepublikánského štvání« — »amerického kněze H. Dostála«. Páni pokrokáři zcela ve šlépějích starých byrokratů a policejních orgánů hned vidí »štvání proti státu« v každé kritice nevlásteckého politického kruhu zodpovědných, vládnoucích. Kdo hledí utíkat viny nespokojenosti přátelskou radou, jest hned nebezpečným individuem. Ale dr. Uhlíř tentokrát sám sebe fal-

Kulturní jiskry.

Významná sedmdesátka našeho presidenta. Leckde právě v podzimním čase nejkrásnější květy vypučí. A náš prezident za víru války právě v podzimu svého života pojal a skvěle provedl plán obrovitý. A nejen to. Na prahu své sedmdesátky pracuje bez oddechu s mladistvým zápalem a houževnatostí nemožnější. S neúmornou pílí vniká do všech i nejméněšších koleček komplikovaného stroje státního a rozhoduje se vždy obezřele. Zkrátka netoliko vytvořil veliké dílo politické, ale dokazuje, že také dovede i za přiválu smutného vlnobití kormidlo republikánské lodi pevně udržeti a své dílo zachovati. Masaryk jest silnou individualitou, která nyní jediná dovede s úspěchem sváry stran klidniti a imponovati všem. Jeho autoritě vzdávají hold všechny tábory osvobozené vlasti. Na prahu sedmdesátky přejeme zasloužilému panu presidentovi, aby vzrůstalo a dozrávalo jeho velikolepé dílo ve znamení svornosti národní. Věru si zasloužil, aby po bojích a starostech tolik krušných užil také chvíli klidných, hřejivých. A jest v moci českých stran, aby radost presdientova z klidného rozvoje našeho národa den co den vzrůstala.

Proti zřetelnému převratnému radikálnímu napsal »Národ« tato slova: »Pro odmítavé stanovisko k bolševictví ruskému a jeho metodám vládním dává do klatby denně náš socialistický tisk českou buržoasi a prohlašuje šmahem za ignoranta, ne-li cos horšího, každého, kdo není dost nadšen pro světovou republiku. Poučné je, že právě v době, kdy moskevská vláda sovětů radikálně prodělává přerod vnitřní a denně se odříká některého ze svých počátečních principů, nemířitelně se proti ní staví soc.-demokratický tisk v Říši (berlínský »Vorwärts«) i němečtí socialisté u nás (teplická »Freiheit«), i většina socialistů francouzských (G. Rénard a jiní). Jsou to snad všechno špatní socialisté? Jsou to také šmahem ignoranti a carští pochopové? Berlínské »Vorwärts« je bolševictví nebezpečím především pro národ 50milionový — u nás dovoluujeme si luxus oficiálního uctívání bolševictví ve jménu sociálního pokroku, a kdo nechce býti tak lhostejným nadšen, je buď hlupák nebo darebák.«

Mravai bítanci ruské revoluce oceňuje Maxim Gorkij po trpkém zklamání svých nadějí v »Demokratu« takto: »Lidé nestali se o nic lepšími. Lid zůstal davem nevědomým, jakým byl za vlády carovy. Lidský život nemá již ceny. Bolševičtí úředníci jsou právě tak podplatní jako byli úředníci carské vlády. Vůdcové bolševiků trýzní všechny svými sociálními požadavky.«

Ale tohle přece mohl duch tak bystrý a zkušený předvídati již dávno. Kolik těch lidí se hlásilo do rudých gard v zájmu sebezáporu, s tužbou obětovati se? Nejhorlivější bolševici přece byli rekrutováni z lidí, kteří chtěli zlepšiti svůj los na útraty občanů jiných. To se ukázalo také v Maďarsku. »Socialisace bankovnictví« se tam provedla tak, že ti, do jejich moci pokladny se dostaly, rozkradli si miliony ve svůj prospěch osobní. — Jak vychovává bolševictví i jinde, vědí nejlépe sami apoštolé bolševismu v naší republice. Ale čtní propagandu Leninovým principům houževnatě dále.

Pomohl si za rok trvání republiky. Redaktor »Slováka« Orlov dokazuje ve svém listě agrárnímu poslanci slovenskému Janu Jančákovi ml., že za rok trvání republiky si pomohl k většímu bohatství. Za vojny byl fi-

nančně tak zbědovaný, že jen ten nyní Jančekem pomlouvaný Andrej Hlinka zachránil jej svým žrem od konkursu. Za rok republiky zaplatil Janček dluhů 300.000 K, nakoupil akcií za 460.000 K, má dobytka za 120.000 K, postavil si dům a položil koleje k cihelně za 300.000 K. Jeho rodina během roku se zmohla na 1 mil. 200 tisíc K. Má cihelnu, plů a sárkárnu, takže má jmění na 5—6 milionů korun. Orlov se táže: »Dle naší vedomosti ste nič nezdedili, takový velký obnos ste tiež nemohli na ulici najst — nuž takto len z tých vašich príjmov ste ich mohli sohnat?« Janček totiž tvrdí, že nemá jiného příjmu, než 9000 K jako poslanec. Opravdu — záhada!

Všeslovanská jednota v Praze. Dne 22. února konala se v hotelu »U zlaté husy« za hojné účasti všech národních vrstev a zejména i vlasteneckých paní i dívek pražských ustavující valná hromada Všeslovanské jednoty v Praze, nové velké všenárodní organizace, jejíž hlavním statutárním účelem jest pracovati k zmírnění zhoubných stranických bojů národě, vyrovnávati třídní spory v duchu spravedlnosti a lidumilnosti a prohlubovati vědomí o společných životních zájmech a úkolech slovanské rasy, vztýčiti ve všech slovanských kmenech a státech prapor slovanské pospolitosti a pracovati zejména k vybudování Svazu slovanských národů a států s odstraněním celních hranic a jiných překážek osvětové a hospodářské pospolitosti a politického sourozenství, jako jediné bezpečné záruky samostatnosti a pravé svobody jednotlivých slovanských kmenů. Jako zvláštní úkol neobyčejné důležitosti vytknut byl ve stanovách tento: pěstovati co nejúžší spojení s bratry Slováky a věnovati zvláštní péči Karpatské Rusi, jejímu duchovnímu zvelebení se zřetelem k její autonomii a kulturní jednotě s národem ruským.

Jubiläum bl. Jana Sarkandra. Letos připadá 300. výročí mučednické smrti bl. Jana Sarkandra, jež oslaveno bude zvláště na Moravě způsobem okázalým. V den úmrtí, 17. března budou se konati kostelní oslavy po celé Moravě, v létě pak manifestační oslavy na některých místech, významných ze života blahoslavenčova. K jubileu byl také vydán životopis bl. Jana od Tenory a Poltynovského. První díl od Tenory líčí dějiny od r. 1600—1620 na základě archivních pramenů; obsahuje mnoho neznámých zajímavých podrobností té doby a dobře se hodí i ku přednáškám dějepisným. V díle druhém líčí život blahoslavenčův Poltynovský rovněž na základě archivních pramenů. Dílo jest objemné, obsahuje asi 770 stránek. Rovněž vydány byly k jubileu písně k bl. Janu a kázání o jeho ctnostech (viz inserát). Zajiště i v Čechách vzpomínuto bude slavného moravského mučedníka, duchovního bratra sv. Jana Nepomuckého.

Kritické poznámky ke spisu V. Novotného »M. J. Hus« přičítuje v 1. sešitu »Nového Athenae« V. Flajšhans. Praví na př.: »Rozhodně nesprávné jest celé pojetí a všech výklad o českém spisování Husově na str. 180—187. Již základ jest veskrze pochybný, opět jen krásná, ale neodůvodněná kombinace... Kombinace staví se tu, jak již známe, na kombinaci, ale proti ní stojí fakta... Novotnému uniklo, co správně poznal již Tomek: že vlastně nemáme českých spisů Husových bezpečně pocházejících z doby před r. 1412.« Novotný v příčině staročeské bible nemá základních prací Vraštilových. »Ještě stále mluví o tom, že bible t. zv. Litoměřická

ještě háře, než když falšoval smysl evangelia ve své ubohé »Ehíce«. Jak se informoval o charakteru a působnosti Dostálově, petro z toho, že z katolického laika učinil kněze. Takový komický přemet dostatečně napovídá, jak asi věrohodná jest druhá část jeho interpelace. Dr. Uhlíř patrně se domnívá, že ze sboru tak vážného, jakým jest Národní shromáždění, jest dovoleno učiniti pro ukřácení chvíle zábavnou klopárnu.

Právo rodičů na výchovu dětí. Lyonský arcibiskup kardinál Maurin vydal pastýřský list o velkých otázkách církve katolické. O škole praví: Žádná lidská moc nemůže vzít rodičům právo, aby dali dětem výchovu, jakou chtějí. Ať se nám jenom nepředkládají domnělá práva ředitelů státu. Odpovídáme, že autorita otcovská nemůže býti ani zrušena, ani pohlcena státem, neb má svůj původ tam, kde ho má život. Synové, praví sv. Tomáš Akvinský, jsou částí otce, jsou v jistém smyslu rozšíření jejich osoby. Rodina je starší než stát, jak ve svých právech tak i ve své existenci. Tato nauka tak souhlasí s přírodou, že i nejsamostatnější národové, jako byl římský, respektovali toto právo rodičů: chováni své děti a vybrati si pro ně učitele, požívající jejich důvěry. Stát nemá vlastně posázení výchovy. Jeho úkol jest čistě doplňovací; může přijíti ku pomoci soukromé iniciativě, ne však osobovati si monopol. Vy, otcové a matky, musíte tím rázněji vykonávati toto své právo, neb jinak činíte se spoluvinnými na duchovní a morální vraždě, vydáváte-li probouzející se rozum svých dětí osudnému vlivu bludu a nefesti.

Židovské bašty jsou v republice upevněny a rozšířeny, takže příslušníci kapitalistické rasy zvedají hlavy stále výše. Již jest to viděti i v našem parlamentu. Dne 28. února prohlásila tam Víková-Kunětická: »Národní demokracie respektuje všechny úmluvy.« Židovský poslanec dr. Witt nato: »Někdy do toho, vy husitská něho! Vy něho husitských žen!« Víková-Kunětická: »No, židé tady rozhodovat nebudou!« Dr. Witt: »Vy drzá ženo, já se od vás urážeti nedám.« Pak ještě řekl: »Já jsem akademický občan, ale vy jste dekadenti.«

Tato scenerie označuje situaci jako elektrická zárovň. V českém parlamentě protíná vlastenecká žena důstojně, že tam židé rozhodujícím živlem nebudou; ale troufalý žid jí přezdírá ironicky a hned nato se vši směrností nazývá její včasné a potřebné slova drzostí a urážkou. — Ovšem po tomto »rytířském« výstupu nastalo ve shromáždění veliké rozčilení. Ale to se brzy utiší. Vždyť se ví, jakým pádem jest i u nás semitský kapitál.

Když si z náboženství učiní sluhu fanatický nacionalismus. Náboženství (společně člověka s Bohem) musí býti předmětem povzneseným nad lidské doktríny, politické směry, umělecké a jiné pozemské zájmy. Dostane-li se náboženství pod svrchovaný

vládnutí některé strany politické, sociální anebo jiné, pak se snižuje na pouhou příkrasu proudů světských a stává se zbytečností.

Jak politikové německí sešněrovali svůj protestantismus již dávno před válkou, není potřebí šíře vykládati. V protestantských chrámech z úst kazatelův neustále se kladl důraz na »deutsche Sprache«, »deutsche Schule«, »deutsche Religion«, »deutsche Kirche« atd., aby se protestantská mysl klonila k názoru, že vlastně to »deutsche« jest důležitější než kategorické příkazy Kristovy a velkoněmecká myšlenka něčím vznešenějším než evangelium.

Takový blud na konec musí se vymstít i na myšlenku nacionální. Vlastenectví, které se chce udržeti a povznést deklamacemi, zevními efekty a pronásledováním občanů jiného jazyka, nemá pevných kořenů. Každá společenská idea musí býti prosycena opravdovou mravností a spravedlivostí, má-li dočísti úspěchů trvalých. Sebezbožnění národa však jest nespravedlivostí; takový mámnivý sen velikášství jest urážkou, ba praktickým popřením všelidského úkolu evangelia.

Nyní Gaultier v knize »Barbare« ukazuje, do jakého bahna přivedl Němce fanatický, bezohledný nacionalismus. Lčí strašná, vskutku barbarská násilí německá v opanované části Francie. Die Gaultiera vinu na tom nese též německá filosofie. Hlásala ve smyslu Nietzscheho, že »sila jest nad právo« a že »moc vítěze určuje právo«. Historie jest zápas o život, povznáší silné prostřednictvím války, jež jest Němcům »svatým deštěm krve«. Pýcha a filosofie německá vytvořily velkoněmečtí; převaha Němců stala se věročlánkem. Německo je »srdce planety, síl země, duch nového světa«. Nejvyšší ideou německému národu jest německý stát. Stát — toť kult, stát je bůh — »starý, dobrý německý bůh«. Velkoněmečtí stalo se mystikou, hegemonií. Všeněmečtí jest bezvýhradným kultem síly, útočištěm lsti a násilí, nestoudným cynismem, který je horší než machiavelismus. Poslání Němců na zem jest božské; jest karabáčem na slabé, degenerované zvrhlíky i na kulturně příšlivé. Tedy příčinami německých krutostí jsou velkoněmečtí, všenečtí a kult státu.

Takové myšlenky a směry s křesťanstvím se naprosto nesnesou; tím méně mohou býti ve shodě s křesťanstvím reformovaným. Protestantismus zvláště za války osvědčoval, že jest ponížným a neochotnějším službou velikášských státních záchvatů a násilnických rozmachů. Nacionalismus, který si přizpůsobil tak bezohledně církevní politiku k vlastním účelům, musil se naposledy zhroutiti s ohlušujícím rachotem. Kdyby byli Němci pečlivěji promysleli evangelická slova mírového listu pepežova a dle nich opravili své přemířené tužby, jistě by s nimi bylo nyní lépe. Protestantismus sliboval tolik reformního — a zatím padá do propasti se svým poručníkem — germánským kaiserismem.

Sociální obzor.

Velikolepá sociální práce katolická argentinských. Kde je dobrá vůle a járé nadšení, co všechno se dokáže. Sami biskupové postavili se v Argentíně v čelo nádhernému dílu. Vyzvali v pastýřském listě katolíky, aby k ochraně dělnictva před jedovatými a sobeckými živly revolučními zřídili lidovou sociální kancelář (oficina de servicios sociales); má se dělníku zajišťiti živobytí mravně i fyzicky zdravé. Výkonost má povznést vysoká škola dělnická a technický ústav pro ženy. Pro zemědělské dělníky nechť se zřídí ústřední ústavy, pro mládež ústavy vzdělávací (»atheneum«). Tím se odstraní nespokojenost, matka to revoluce. Dokáže se, že katolicismus jest nejpovinnější oporou lidské společnosti. Nařízeny byly k tomu účelu sbírky v kostelích. Za dvě neděle sešlo se přes 10 miliónů pesos (asi 18 miliónů marek v míru). Většina naznačených ústavů bude zřízena i lidová kancelář pro sociální péči a lidové byty. Srovnáme-li s tímto horlivým ruchem poměry u nás! V době veliké bouře každý ka-

tolík má státi na nejpínější stráž; a čím který zaujímá ve společnosti postavení vyšší, tím větší má povinnost. Vzpomínáme, co všechno před válkou i za války zkusili obětaví harcovníci Všeodborového sdružení křesť. dělnictva. Títo bojovníci netoliko byli nuceni zdarma pracovati až do umdlení, ale ještě na účely organizace platili a pak se vystavovali na schůzích i jiné hrubým útokům. Spolupomoc byla neiskrovnější právě tam, kde byla příležitost k práci a povzbuzení nejplíznivější. V kom douklo opravdové katolické srdce, musil přece vážně se zamyslet nad velikým vzrůstem rudých karafiátů, nad obrovskými průvody dělnictva, zhrdajícím křesťanským názorem světovým. V těch zástpech byly zrovna tak nezmarnitelné duše jako mezi občany chodícími po parketách. Komu se nerozštěsklo ani po převratu, s tím jest ovšem každá řeč marná. Všeodborové sdružení křesť. dělnictva rozvířilo se zášuhou několika ideálních lidí po válce prava silně, ale potřebovalo by mohutnější opory. Než

dobrohněme Argentinu, upjyne ještě mnohé vody.

Jak stoupá vyžádání v Německu. Ve schůzi německo-říšského svazu průmyslníků sdělil řed. Krámer, že hospodářská vyžádání Německa stále postupuje. Vývoz rovná se již dovozu a dosáhl v lednu asi 4 miliard marek. Všude roste chuť k práci. Výkony havířů, které činily před válkou 136 kg za hodinu a klesly za války na 104 kg, stoupily zase na 131½ kg. Četná odvětví průmyslu zpracovávají jen domácí suroviny, průmysl zjemňovací je zahrnut zakázkami. Zemědělci a průmyslníci chtějí založiti společný ústav úvěrní, který by poskytl kapitálu zahraničnímu plné záruky, že Německo dluhy svoje zaplatí. — Berlínskému »Tagblattu« sdělují z Hamburku, že v tamějším velikém přístavu, za války opuštěném, množí se počet lodí, plujících do krajů zámořských. Československý stát získal v Hamburku veliký díl a zboží do tohoto státu bude se již dovážeti po Labi a drahou železniční. (Nár. listy.) — Jestliže vidí veliký stát záchranu svoji výhradně v stoupání pracovitosti, bude snad skvěle triumfovati naše malá republika stávkami?

Záložna v Hradci Král.

zapsané společenstvo s ručením omezeným

Československé námitky.

Vklady na 3% knížky: 3%.

Půjčky. - Úvěry osobní

a hypoteční. - Zálohy. - Kauce. Voda. - Ekompť účtů a směnek.

Národohospodářská hlídka.

Svépomocné podniky naší strany. Zemědělská Družina, z. spol. s r. o. v Brně, Starobrněnská 19-21, naše největší hospodářské družstvo, vyvíjí ve svépomocné akci pro své členstvo, členy Katol. spolku českoslov. zemědělců, pozoruhodnou činnost. Členové obdrží veškeré zboží prima jakosti za nejnižších cen. Hospodářské stroje, pluhy, brány, kosa, odstředivky, mšeničky atd., obdržíte nejlepší výkonnosti. Semena jetelová, vžitky, semena krmných řep obdržíte zaručeně čistá, klíčivá a za ceny konkurenční. Strojí oleje raďte si ihned objednat. Pokud zásoba stačí, vyřizujeme objednávky promptně. Při absolutním nedostatku žatstva obdržíte v Zemědělské Družině prima vlněné látky, plátina, kanafasy, tisky, barchety, kretony. Boty ručně pracované, pevné a vkusné za přiměřených cen. Při pohyblivém skladu zboží není možno vyhověti žádostem o zasílání vzorků, raďte do Brna zajet, hromadně pro členy zboží vybrati a odebrati. Při naprostém nedostatku paliva vyžádejte si od Zemědělské Družiny nabídku na dřevo. Dřevo možno dodávati pouze v celých vagoncích. Zemědělská Družina obdrží pro zemědělce několik tisíc párů pracovních bot, což bude později v listech oznámeno. Veškeré své potřeby hospodářské i domácí opatřujte výhradně u Zemědělské Družiny v Brně, neb její filiálky v Prostějově (Katolický dům).

Kdy už se usetkou aspoň nejzajímavější výhonky korupce. V Přerově zadržen byl vagon deklarovaný jako surové železo z Vítkovic do Vítkovic; bylo v něm totiž 109 beden potravin a tuku, jež se měly propašovati do Rakouska. Nejzajímavější při tom je ta okolnost, že vůz byl opatřen celními uzávěrkami a měl celní osvědčení. Byl dopraven úředním železničním a úředníkem zavedl vítkovických. Kolik takových věcí za pomoci úředníků celních a železničních bylo již propašováváno dávno dříve, ovšem se nedovíme. — Dle zprávy »Práva lidu« z 28. února v době snížení cukerní dávky vyvážena podlouhdně celá sta vagonů cukru do ciziny. Teď právě vzrušil veřejnost jeden královský nehorázný případ. Robert Spröss, velkoobchodník s cukrem v Praze II, nabídl Československé obchodní společnosti v Praze 1000 vagonů krystalového cukru za cenu

194 čtenářských listů se 1 q. Při výalech Spruce doznal, že cukr mu nabídl obchodní jednatel Zibrid Neuner. Při domovní prohlídce u Neuerna nalezeny byly v jeho korespondenci listiny silně kompromitující dra Otta Ševčíka. Nalezena byla již vyhotovená průvozní osvědčení na 1000 vagonů vývozního cukru. Dr. Ševčík prohlásil při výslechu, že cukr mu nabídl jistý »Holanďan« jménem Klein, avšak že prý mu nevěřil a do bližšího obchodního jednání s ním nevstoupil. Proti dru Ševčíkovi a jmenovaným společníkům učiněno bylo trestní oznámení pro pletichy státnímu zastupitelství v Praze. Ve vyšetřování a výsledcích se pokračuje. — Není tento případ přímo strašným vysvědčením »pořádku«? Jistě že na centy a na menší počet vagonů ta čistá společnost vyvážela zcela pohodlně. A jak si byla jista, že povolání strážci dovedou podfimovali, patrně z projektu tak obrovského. K čemu by se nesměl o své ujmě odvážit žádný ministr, to podniká židovský obchodník suknem. Kdo však

zcela klidně připravuje vývoz 1000 vagonů, ten si počíná jako hrabivý dobyvatel v zabraném území. A takový člověk musí mít k ruce celou řadu špatných individuí. Židé si už opravdu počínají, jakoby republika byla jejich. V Praze jich jest rozseto v českých úřadech tolik, až opravdový český národovec žasne. Dlouho nelze zapomenouti, že vláda ponechávala v republice řádit cizí židy celý rok přes všechny důkazy, že jsou to cizinci netoliko obtížní, ale i velice nebezpeční. Nejmožnějším základem státu nejsou osvětové fráze, ale křesťanská poctivost.

Rekvisice dobytku na Slovensku svědili agrárníci německým židům Weilovi a Schickovi, kteří si tam počínali tak bezohledně, že vlna nenávisti proti — Čechům vzkypěla tam ještě více. »Česká zemědělská společnost« (jež i s »Jateční společností« jest v moci agrárních) vyslala též k navázání obchodních styků s Dánskem, Holandskem a Švédskem německého žida Strassera z Vídně.

Rozmanitosti.

V městě Mogoku v Birmě nalezen byl salír neobyčejné velikosti. Hodnota jeho se cení na 1.250.000 K ve zlatě. — Dějinná spravedlnost přišla dohleda na Vídeň. Zatím co Praha rychle vzrůstá, má nyní Vídeň o 400.000 obyvatel méně než před válkou. (Dle prozatímního sčítání jest nyní v tom městě pouze 1.833.708 duší.) Ovšem klesání obyvatelstva potrvá tam delší dobu. Připomínáme, že ve XIV. století, kdy zřízeno bylo pražské arcibiskupství a založena v Praze universita, ve Vídni nebylo ani biskupství, natož universita. Z české mládeže teprve Vídeň silně zmožněla a zblůžila. Nyní se vrací k úloze méně významnému, jaký jí přísluší. — Ve francouzském Yverdonu zemřela 87letá dělnice Ollard-Barnierová, která byla zaměstnána 74 léta v továrně bratří Vanthierů. — Proti stěhování židů do Palestiny ozývá se i reformní žid pařížský Reinach; vždyť prý mají židé převážně duševní vedení mezi ostatními národy. Ale vždyť už to vedení v rakou mají; rozhodly tu nikoli ideální zásady, ale peněžní žoky, kterými se kupuje »veřejné mínění« — zvláště novinářské. — Dr. Šrobár vystudoval s hmatnou pomocí Hlinkov; bratra má vzorný katolický kněz a druhý bratr, člen řádu jezuitického, mu zemřel. Přes to Šrobár slouží horlivě protestantsko-politické křesťanské a voľnomyslenkářům proti většině Slováků. — Slovenské »Narodnie noviny« 26. února oznámily, že konvent evangelické církve v Kremnici se usnesl, aby úřední řeč evang. církve v Kremnici byla i nadále maďarština. — Co nám přináší cizí Armáda spásy? Prosi katolíky za milodary. Takovéhle divy dokáže lehce společnost každá. Jde-li nábožný bratr prosit o příspěvek na nemocné ubožáky, leccos se mu nadá. Ale cizí společnost máli se sypani peníze hned. — »N. W. Tagblatt« bylo oznámeno ze Štýr. Hradce, že do kanceláře Bertschingerovy tiskárny se dostavil zástup dělníků se žádostí, aby mu byly dodány všechny výtky protizidovského listu »Der freie Arbeiter«, který vychází nákladem Svazu proletářských antionů. Ale celý náklad toho listu byl vyexpedován již před příchodem zástupu, který má ovšem

prapodivné ponětí o svobodě. Dva důvěrníci tiskárny prohlásili jménem majitelovým, že ten list již nebude v té tiskárně tiskn. Židé mají své služby zorganizovány velice pečlivě ovšem i jinde. — Se zbrklými a pyšnými mladíky má soc. demokracie nyní velkou svízeľ. Hochům se napřed mnoho pochlebovalo z agitací dává. Nyní však chlapci vymáhají na základě své výchovy stejná práva se starými soudruhy. Ba docela svémocně ruší politiku zkušených náčelníků. Dne 19. února v »Právu lidu« Stívín připomíná, jak se obrátil proti způsobu psaní kladenské »Svobody« o funkcionářích odborných na Ostravsku. Ale mladý redaktor Hála hrozil osobním skandalizováním, nebude-li Stívín do 10 dnů veřejně pokárán. V druhém článku Hála přiznal, že nebyl o stavce ostravské dostatečně informován. Ale pohaněným odborovým tajemníkům z Ostravska zadostiučinění nedal, až jim to sblížil, když na Ostravsku dodatečně poměry »vyšetřoval«. Stívín dodává, že ve sporu jde jediné o to, může-li nezkušený student, sotva do strany vstoupivší, názce napadat v listě strany dělnické důvěrníky; kteří mají dohlížeti práce pro dělnictvo za sebou. Prý své informace čerpal Hála od Tamy, který jest právě stíhán zatykačem pro zločin podvodu a zpronevěry, jehož se dopustil na ostravských hornících. Kdo už tedy všechno taky vede k mohutnému společenskému obrození české zástupy! — V Jáchymově V. Sauerstein obchodoval pokoutně cakerismem, ublím a kufivem. Poslal ublí přes hranice do Saska. Bude obycen za vřasy i ten, kdo tomuto židovi k výnosnému kšeftu avíká na dráze pomáhal? — Soc. demokraté už se v Ružomberku zařizují a podle toho dopadá také pokrok sousedské solidarity. Nár. sociální slovenský list sděluje, že soudruh Rouek nazval Šrobára lumpem, mamlasmem a kortěsem kapitálu; prý soc. demokraté Šrobárových nařizují dbátí nebudou. Uvidíme, zdali zajme Šrobár větší těmto nespravedlivým srovnáním pása zrovna tak emargickou, jakou zaujal proti ludovcům zcela nevinným a opravdu vlastnickým.

nezůstalo ani jedno oko suché. Po přednášce zaplně národní hymna, načal pročitány slovy čl. k p. kapitánovi ukončil mluvení důvěrník katolického Zelinka schůzi za povznesené nálady.

Hradec Králové. Dramatický kroužek Soc. sdružení studentstva velice zdařile sebral 28. února v Borromaeu Beluckého veselohru »Těžké ryby«. Výprava kusy byla případná a vkusná, děj plynul ladně a upoutával plně pozornost obecenstva. V meziaktě hráli zdařile orchestr studujících a obětavých ochotníků. Dramatický odbor máše být s výsledkem tohoto večera plně spokojen.

Do Hradce Králové a okolí. V neděli 7. března zavítá k nám americký host redaktor Hynek Dostál, člen II. amer. mise, a promluví o pát. 3. hod. odp. na veřejné schůzi ve dvoraně »Adalbertina«. Po veřejné schůzi promluví p. kapitán k »Ortán«. Přijďte v hojném počtu!

Místním důvěrníkem okresu král.-hradeckého. V neděli 7. března o pát. 2. hod. odp. koná se v Hradci Králové (Adalbertině) důležitá schůze, k níž musí každá organizace vyslati aspoň 1 čl. na. Vzhledem ke schůzi red. H. Dostála, která začíná již o pát. 3. hod. odp., dostavtež se včas.

Zprávy místní a z kraje.

Za příčinou oslavy sedmdesátých narozenin pana prezidenta Českoslov. republiky dra T. G. MASARYKA koná se schůze měst zastupitelstva společně s okresním správním výborem v neděli 7. března o pát. 11. hod. dopol. Páni majitelé domů v Hradci Králové se žádají, aby domy své dali ozdobiti prapory.

K 70. výročí narození prezidenta T. G. Masaryka. Chovanky ústavu ke vzdělání pěstounek II. ročníku a žákyně Školských sester de Notre Dame oslaví v sobotu 6. března 70. výročí narození prezidenta T. G. Masaryka. Pořad: 1. Cmil: »My neklesem.« (J. Neruda.) Sbor s přív. klavíru, čtyřručně. 2. Neruda: »Moje barva červená a bílá.« Ze Zpěvů pátečních. Básně. 3. Řtbovský: »Čtyřeryka z národ. písní.« Trojlásný sbor s průvodem smyčcového kvinteta. (Upravil autor.) 4. Foerster: »Snění.« Č. 1. Klavír. 5. Kratochvíl: »Svět k světu.« Básně. 6. Mozart: »Figarova svatba.« Ouvertura. 7. Alard: »Fantasie de Concert.« (La Favorita.) Housle a klavír. 8. Beethoven: »Sonata Pathétique.« Věta I. 9. Berlioz: »Bádní scéna.« Housle a klavír. 10. Kulhánek: »Na rozcestí života.« Mystická hra o 1 jednání. 11. B. Helebrant: »Očarováný pokoj.« Žert o jednom jednání. — Začátek o 3. hodině odpoledne. Čistý výnos věnuje se Českosloven. Červenému kříži.

Zástup absolventů odborné školy pro umělecké zámečnictví v Hradci Králové, kteří přijali by místo v uměleckém závodě zámečnickém v New Yorku v Americe, nechť se přihlásí u ředitelství výše jmenované školy.

Zemská centrální práce v Hradci Králové má t. č. v záznamu více dobrých, českých učňů na cukrářství, elektrotechnictví, krejčovství, mechanictví, kupectví, obuvnictví, řeznictví, strojnictví, truhlářství a zámečnictví, která tímto p. t. pp. zaměstnavatelům nabízí. Též umístí ihned za výhodných podmínek více chlapců na cementářství, holičství, hrnčířství, kramářství, kartáčníctví, klempířství, kloboučnictví, kominictví, kovářství, malířství pokojů, pekařství, pokrývačství, pozlacovačství, provaznictví, sklenářství, soustružnictví dřeva, varhanářství a zahradnictví. Rodiče, kteří na místa těchto oborů reflektují, hlaseť se u jmenovaného úřadu, který vše bližší ochotně sdělí a další v brzké zcela bezplatně projedná.

Velká kromádka Odboru Jednoty soustružnických předsták v Hradci Králové konala se v sobotu 21. února v okresním výboru. Předsedal ěsp. Kochlöffel. Schválena jednatele a pokladní zpráva za rok 1919. Při nových volbách zvolen znovu ěsp. Kochlöffel za předsedu. Za místopředsedu ředitel Morávek, za jednatele Berta Pětrosova, za pokladníka p. Machyda, za zapisovatelku št. Stojnova. Počet člů v minulém roce značně vzrostl. Zájem o organizaci všeobecně stoupá. Pro tento rok má Jednota důležitý pracovní program. Nová členská schůze bude co nejdříve.

Ředitelství státního dotazu učitelství v Hradci Králové přijímá přihlášky externistů ke školce učitelské dopředu do konce března 1920. Žádosti externistek posle do 18. března 1920. Žádosti externistek se shledují s učitelstvem státním.

Československá strana lidová.

● cestě do Lond bude přednášeti se světelné obrazy v neděli 14. března o pát. 8. hod. večer pan kanovník dr. Fr. Rey v Hradci Králové ve dvoraně Adalbertina. Ceny míst: Křeslo 4 K, I. místo 2 K, II. místo 2 K, galerie 2 K, k stíně 1 K. studenty, dělníky a vol. listek 60 h, na galerii 30 h. Zjistěte, že nejen na obzvo vzaty řečníci, ale i sestava přednáška přivábí hojnou obecenstva.

Každý náš stoupence musí být dobře informován, aby mohl účty nepříteli odříkat. Odběratelé listů »Lid«, Praha II, Spálená ul. 18.

Přijímá se tisků čes. Vojná Myslečka v č. 3. ze dne 15. února příle: »Žádáme všechny naše sdružení a přátele, aby ve všech spolecích, korporacích, obcích a jinde, kde jsou členy, starali se o to, aby ministerstvo školství, prezidia ministerstva náry a přednostnictví Nár. shromáždění byly zastřeny pouze židovskými agitacími a židovskými odboji.

státu a církve.« Děláme to také tak a poslejně petice z každé schůze, kde se jedná o škole, a žádejme katolickou školu pro katolické děti.

V Chrudimi měla organizace čsl. lidové strany 29. února veřejnou schůzi, jakých bývá málo. Na sta posluchačů všech politických stran naslechalo nadšeným slovům Rev. Fr. Koláře, kapitána a člena II. československé mise, jimiž ličí oběti našich bratří v Americe pro naši samostatnost a varoval před různými nepříteli zjevy v našem politickém, hospodářském a sociálním životě. Když šel na pravou svobodu zvláště v ohledu náboženském a na demokracii, jak se jí má vpravdě rozumět, když obhajoval práva a povinnosti občana v republice, sebrala bouře potlesku kuse; a když konečně vše vybíral, aby jeho řeči byli srozumí pod záštitou všty svatováclavské a tak připravil plnou budoucnost svým lidem.

pro obecné a měšťanské školy přijímá totiž ředitelství do konce dubna 1920. Zkoušky počnou 7. června 1920.

Ředitelství zkušební komise pro školy obecné a měšťanské v Hradci Králové přijímá přihlášky ke zkouškám učitelské způsobilosti do 15. dubna 1920. Zkoušky začínou 3. května t. r.

Místní odbor Masarykovy ligy proti tuberkulose svolává na den 11. března o 5. hod. odp. do místnosti okresního správního výboru v Hradci Králové valnou hromadu. Na pořadu schůze jest správa jednatele, pokladníka, volby výboru a volné návrhy.

V oděvním skladě při velitelství náhradního praporu č. pět. pluku č. 4, býv. p. pluku č. 18 v Hradci Králové, jest ještě větší množství dosud nevyvedeného občanského oděvu od r. 1911, od 1., 2., 3. a 4. praporu (též z Nevesinje z Bosny). Majitelé neb pozůstalí se žádají, aby se přihlásili s potvrzením obecního úřadu neb jinou řádně vystavenou legitimací řádně, neb aby žádali písemně o informaci o zaslání občanského oděvu poštou, které velitelství oděvních skladů zodpoví.

V zápase řecko-římském, dle amerických pravidel, zvítězil 1. března mistr světového jména Šmehl, zvaný „Velký Josef“, nad mistrem Polska St. Luronem. „Velký Josef“ zvítězil ve 37 minutách záhlavním hmatem po těžkém boji. Zápas sledován s velikým napětím přepnáním sálem Adalbertina. „Velký Josef“ dokázal opět svoji techniku a získal si již s počátku vřelou sympatii obecenstva. Sportovní klub Hradec Králové, jenž zápas tento nezištně pořádá, vyjednával o revanše této dvojice, event. o utkání se ještě dalších zápasníků dobrého jména.

Krádež zrcadel a mramorů. V továrně na nábytek firmy K. V. Skuherský v Hradci Králové byla spáchána o dvanácté hodině noční v neděli ze dne 28. na 29. února krádež. Pachatelé v sobotu otevřeli si v přízemí okno do ulice vedoucí, odstranili řadu stolů ve skladě se náležajících a složili svůj lup k oknu. Když ke 12. hod. noční vrátil se p. Oldř. Kohout, v továrně bydlící, domů, spatřil na chodníku mramorovou desku. Při zevrubnějším ohledání konstatována ztráta většího počtu zrcadel i mramorů, před jichž koupí se varuje. Téže noci spáchány další krádeže v kiosk u mostu a v Palackého třídě.

V Klicperově divadle na oslavu 70. narozenin prezidentových sehraje Jednota divad. ochotníků „Klicpera“ v sobotu 6. března večer a v neděli 7. t. m. odp. pod protektorátem Okresního osvětového sboru „Radúz a Mahulena“. Slovenská pohádka o prologu a 4 jednáních (6 obrazech). Napísal Julius Zeyer. Začátek v sobotu o půl 8. hod. večer, v neděli o půl 3. hod. odp. Ceny míst: Lože 28 K, křeslo a tribuna 6 K, I. místo 5 K, II. místo 4 K, I. galerie 3.80 K, II. galerie 3.20 K, parket 2.50 K, parter 2 K, studentský, vojenský a dělnický 1.50 K, do parteru 1 K, galerie 80 hal. Předprodej v obchodě p. Veselého na Velké poště.

Románek na horách (Světlavka) v Adalbertině připravil obecenstvu několik příjemných hodin. Prostý celkem děj je dramaticky dovedně rozptýlen ve 3 dějstvích, které až do poslední scény dovedou udržovat diváka v napětí. Dialog veden je v uhlazeném slohu a kořeněn jemným, nevtrlivým humorem. Hra celkem působivá a pro ochotnická divadla vhodná, nevyžaduje velkých scénických úprav. Dramatický kroužek Adalbertin vypravil hru velmi pečlivě. Bylo pozorováno, že se hraje s chutí a porozuměním. V hlavní roli Jitky projevil si Pospíšilova nevšední herecký talent, který časem vyspěje iště v uměleckou dokonalost. Výborným partnerem byl p. Soudek v osovité úloze ředitele továrny. Neodolatelnou komikou působila uplená hra p. Valíka, jenž vedl též režii hry. Pl. Paulová a pl. Mánková podaly bezvadné výkony, což platí i o p. Václavkovi a Motyčkově. Zaskouzenou pozorností vzbudila hra p. Volného zdařilým vystiže-

ním charakteru role. Celkově dochla hra působitě úspěšně.

Zvláštnost trůn. Na výročních trzích v našem městě před válkou nikdy nebylo vyloženo tolik cukrovinek jako o trž. t. m. A všude se vyprodávalo rychle dětem plátcím i deseti- a dvacetikorunami. Vtrá se otázka, je-li toho právě nyní tolik potřebí, kdy je nouze nečůli o cukr, ať i o potraviny nejnemnější.

Dva velké koncerty připravuje filharmonické sdružení královéhradecké (čítající na 50 členů) na dny 13. a 14. března. Z prvotního programu uvádíme Bruchův houslový koncert s průvodem orchestru, Wagnerovu ouverturu k Tannhäuseru, a dále skladby A. Dvořáka, B. Smetany a Liszta. Koncerty jsou umozněny zvláště houževnatou pílí a obětavostí p. carského kapelníka Macáka. Obecensťo, které již mělo příležitost obdivovat se mistrné taktovce Macákově, zajisté dostaví se v počtu hojném k vzácnému uměleckému požitku.

Brambory pro nemocnici dodány byly z obcí: Bělče, Praskačky, Skalický, Březhrad, Pláň, Lochovic, Piletic, Ružek, Lábníkov, Neděšín, Všeň, Řebska, Střebše, Blatná. Velké Skalce, Čibuz, Urbanic, Plotišť n. L. Divce, Bukoviny, Štěpánka, Rozběh, Krásnice, Svobodných Dvůr, Věkoš, Oujezd. Celkem dodáno 11.350 kg. — Okresní správní výbor vzdává díky pp. starostům dotyčných obcí, kteří vyhověše s uznáním ohotou jeho výzvě, o sbírku brambor pro nemocnici se zasloužili. Nejnemnější zásobení nemocnice bramborami je touto svépomočnou akcí uhrazeno.

Slechetní lidumilové! Dea jak vám slyšíte o bídě, která je ve Vídni, kdež již naši krajané a rodáci. Bída tam stále přibývá. Nejs tam co jísti, ani čím topiti. Jest pravda, že i nám se zle vede, mnozí snad ale nepočítají tak velké bídě a mohli by přece přispěti ku pomoci. A proto prosíme slechetné lidumily, kteří mohou vzít některé děti — školáky našich krajanů a rodáků z Vídně, do jara, aby tak učinili. Budete paměťtívi slov Pána a Spasitele našeho: „Co jste nejmenším z mých učinili, mně jste učinili.“ Račtež svůj slechetný úmysl poslati ku poslanci dru Ant. Cyr. Stojanovi v Olomouci, který vše další zařídí. Přelme vám, aby všemohoucí Pán měrou přehotnou vám odplatil váš dobrotivý prokazání. — Jednota sv. Metoděje a Apoštola sv. Cyrila a Methoda pod ochranou bl. Panny Marie.

Kostelní nádoby,
kalichy monastace atd., klemy, notářské prsteny, lodiny, jidevní přibory, opravy a znovu slacovní odborně a levně provádí
JAN STANEK,
paříř a ocelour, stálý přislaný, malce nemakého trestního a okresního spadu,
Praha L-979, ul. Karoliny Světlé, 18 n.

Objednávejte, kupujte a doporučujte
**velkonoční
řehačky**
od Petra Šachy, Krasná.

Kočár jednokoňský
za 3500 K, paříř stoly po 300 K prod.
Skuherský, Hradec Králové.

Kostelní paramenta
prapory a hohoslužebné náčiní v nejvýhodnějších cenách nakoupíte u doporučené fy.
JOSEF NEŠKUDLA
Nový Hradec Králové, Čechy.
Vyžádejte si ceny, nežli objednáte u firmy před.

KADIBLO
opět zasílá
F. STADNÍK,
OLOMOUČ
KOSTEL. PARAMENTA, PRAPORY
a veškeré církev. náčiní
Vlastní výroba.
Výhrad. prodej ve prospěch
Matice Cyrillo-Methodějské!

Objednejte si Dostálův:
Požáry vzplály.
Cena 1 K. Velice zábavná a historická četba. Vyšla jako knižka. Kolportáři objednejte větší množství v
Ornamentním knihkupectví v Hradci Král.,
185 Adalbertinum.

Paramenta závod
nejstarší česk. firmy:
Ignác V. Neškudla syn
v Jemném L. Or. (Čechy)
bratr P. J. Neškudly, býv.
arže ve Východních
doporučuje:
veškeré kostelní rou-
chy, korekce, pra-
pory, jakož i kov. ve-
st. sluz. předměty.
Čistky, rozpěty i zářky
na plásku zdarma a frank.
Těmto pochvalným uznání
a vysnamení.

Nejlevněji, náknopí oramen v red Československé.
MEŠNÍ VÍNA

marčané přírodní, neporokně, prvotní jakosti:
nejjemnější prima druh (výběr) a K 12.80 za 1 ltr.
velmi jemný druh druh 1917 a K 12.— za 1 ltr.
jemný třetí druh ročník 1918 a K 11.80 za 1 ltr.
dodává v sudoch od 60 ltr. výše ohvalně známá firma:

Alois Čížek, přislaný dodavatel mešních vín
v Šumpolu.

Tržní vině sklopy ve Znojme, Kermochova tř. 29

Prodá se
lehký a zcela zachovalý

landauer
za 4500 K. Adresu majitelovu sdělí admi-
nistace t. r.

Zlaté, stříbro, starožitné hodiny
a nádobí zuby
kupuje za nejvyšší ceny
ST. STRISKAL, hodinář HRADEC KRÁLOVÉ
Československé tř. vedle Živnostn. domu.

Firma Nejedlý & Vít v Hradci Králové
prodává ve skladě p. KLAPOKY na PRAŽSKÉM PRÁSONÍSTVÍ
v drobném veškeré řesivo, tyče a hruboty, jakož i patřivé dříví.
První píla ve Svatce u Hlinaka. — Elektrická píla v Trebochovicích. — Konečnice v Hradci Králové, Československé třída.
Telefon číslo 160 — Dorek KOG Hradec Králové. — Telefon číslo 160 — Dorek KOG Hradec Králové.
Vydávatel a zodp. redaktor: Josef Pešek. — Majitel: Tiskové družstvo v Hradci Králové. — Tiskne Hradec Králové.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nezálepené a neofrankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevypáčené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství koná jen písemnou výpověď. — Číslo účtu pošt. úř. č. 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Předvolební bludiště.

Nynější provádění svobody a demokratické v naší republice jest opravdovou specialitou, při které pozorovatel nevychází z údivu.

Nemusíš znáti program politické strany, ale musíš do ní vstoupiti, abys rozmnožil řady uvědomělého voličstva.

Která strana v lidovém státě nesežene množství peněz aspoň na volební techniku, nemůže voliti. Nikdy volby nebyly tak drahé, jakými je učinil český radikálismus. Nikdy kapitalismus nepromluvil u nás tak důrazné slovo do volební kampaně jako roku letošního. Tu jest otázka, zač vlastně celé to české uvědomění pokládají strany doplňující své milionové volební fondy novými miliony.

Jest potřebí takové laviny peněz k poučení, k poctivému vytříbení názorů? Vždyť přece v republice žádná škola tak bujně nezkvetla jako politická. Každý den rozvájejí se vřavy politických listů, politická schůze stíhá schůzi. Může býti více příležitosti k politickému vzdělání? Tedy ony miliony nejsou vypočteny na pokrok světa — ale spíše na záhubné kufy, na kompromitování odpůrcův a získání obratných individuí zkorumpovaných. Politická machie dovedou těžiti z krátkozrakosti jiných; vědí, jak za chvilkové pohodlí a okamžitý zisk (třebas prchavý) prodá český volič snadno svou lepší budoucnost.

Nesmíš voliti dle svého přesvědčení, ale dle diktátu některé politické strany musíš odevzdati vázanou kandidátní listinu.

Rodiče mají rozhodovati při volbách o ministrech a úřednících odborně vzdělaných, i když politice nerozumějí; ale plné právo na výchovu vlastních dětí se jim uprá. Starším lidem mohou své přesvědčení vštěpovati, ale jejich nerozumné, nevyspělé děti má právo převychovati cizí pokrokaři.

Proneseš-li o nynějších řádech a zlořádech samostatný posudek, jak jej diktuje očita zkušenost, hned urazíš — některou politickou stranu anebo aspoň určitého poslance. Vyčte se ti v novinách trestuhodná drzost anebo jsi docela prohlašován za zrádce národa. Chceš-li prováděti opravdově některý velice významný návrh Masarykův, vrhnou se na tebe s divokým křikem právě ti, kteří presidenta oslavují nejokázaleji.

Křičí se pronikavě každý den proti keřům, ale významné úřady státní svěřují se právě takovým lidem, kteří se stali pověstnými svým mnohoobročnictvím. A liromadení tučně placených úřadů (při kterých se vyžaduje práce maličko) trvá dále. Nejhuť se vede lidem staročesky poctivým; kdo si myslí, že svědomitá práce i bez strýčkovské protekce dopomůže k náležitému postavení, ten aby hladem zhynul.

»Pryč s kastovnictvím!« Nikdy to heslo nehřmelo tak silně jako v počátcích republiky. Ale po této bouři »stavovsky očistné« právě inteligence pracující ve prospěch národního celku pokládá se za kastu hodně rizikou. Milosti a větší vážnosti dostane se inteligentovi tomu, který k vůli lepším příjmům se stane agitátorem radikální politické strany.

Před volbami vidíme tolik pitvorných karikatur skutečné svobody a demokracie! Druh se třese strachy před druhem. Pravda o vládních akcích většinou se jen šeptá s úzkostlivým ohlížením, zdali neposlouchá některý demunciant. Na uvěznění politické svobody jsou připraveny veliké pasti, které svědčí markantně, jak málo jde o skutečné uplatnění vůle lidu právě těm, kteří o lidovládě nejraději hovoří.

V republice se mělo tolik věcí zjednodušiti! Zatím tu však vidíme hotové bludiště, protkané záhubnými tůňkami. Theorie s praxí sráží se na politickém a sociálním kolbišti každý den.

Proti takovému zmatku a bujení bezzásadnosti jsou povinni naši lidovci vystoupiti zvláště při volbách se vši rázností. Pamatujte, že náprava v republice není možná bez energie a obětavosti. Někdo začít musí.

Politika.

Vymezení volebních krajů.

Volební kraj druhý se sídlem krajské volební komise v Pardubicích; volební kraj tvoří soudní okresy: Hlinsko, Holice, Chrudim, Kostelec nad Orlicí, Králupy, Landškroun, Litomyšl, Mýto Vysoké, Nasavrky, Pardubice, Polička, Přelouč, Skuteč, Ústí nad Orlicí, Žamberk. Druhý volební kraj volí poslance 11.

Volební kraj třetí se sídlem krajské volební komise v Hradci Králové; volební kraj tvoří soudní okresy: Broumov, Bydžov Nový, Dvůr Králové, Hořice, Hostinné, Hradec Králové, Chlumec nad Cidlinou, Jaroměř, Maršov, Náchod, Nechanice, Nové Město nad Metují, Opocno, Police, Rokytice, Rychnov nad Kněžnou, Skalce Česká, Teplice, Trutnov, Úpice, Žacléř. Třetí volební kraj volí poslance 12.

Dejte republice, což jejího jest!

V samých velikých vítězných státech po trapné válce pozorujeme značné finanční rozpaky. Není divu, že naše republika, která je státem novým, tím spíše potřebuje mimořádné vydatné podpory. Podle toho se nám v republice povede, jak ji dobudujeme. Nestačí tu kritika. Kdo chce spolurozhodovati, musí také spolupracovati; v republice každý občan má zodpovědnost zvýšenou. Celostátní zájmy nechť vzbuzují silný pocit zodpovědnosti u každého, kdo má k státu tak těžce ustavenému trochu citu. Jestliže tedy i český lid tolik půjčil germanisujícímu státu do války, tím spíše máme podporovati mírovou půjčku národní, která slouží k dobudování naší republiky. Tyto peníze nepůjčíme jednotlivým politickým stranám, ale orgánům, jaké jsou nutny k udržení každého státu. Vláda musí obdržeti peníze na obnovení řádného hospodářství, na zakoupení surovin a potravin. Kdo upíše, o nic nepřijde; naopak uloží peníze na dobrý úrok. Mohou upisovati i drobní občané od Kč 100.—.

Významná časová upozornění presidenta Masaryka.

Náš president v den svých narozenin ve velké audienční síni před členy vlády a jinými notabilitami pronesl po hodočasných řeči předsedy Nár. shromáždění Tomáška vážná slova o nynější situaci. Z myšlenek proslovených uveřejňujeme aspoň tyto: »Pravdu měl Dostojevskij, když dokazoval, že národ i jednotlivci mají touhu po všelidskosti, že každý národ má tu touhu rozšířiti nad své hranice a připojiti se k celku člověčenstva — Lidstvo nemůže a nesmí býti pojímáno jako něco, co by bylo nad národy a státy, nebo dokonce proti jednotlivým národům. Pracovati pro lidstvo neznamena tékat fantasticky po všem světě, nýbrž klade povinnost každému z nás pracovati pro svůj národ a pro tu docela určitou část národa, se kterou jsme ve spojení a které svým jednáním můžeme prospívati nebo škoditi. — Vzpomínám tu Štefánika. Promlouval naposledy ve Washingtoně, když odjížděl do Sibiře, o naší budoucí politice. Živě pocítoval a uvědomoval si, že můžeme dělati jen politiku evropskou, a toto své přesvědčení mně vzkazoval, když vstupoval do osudného aeroplánu. — Humanitní program není programem nějakého slabošského pacifismu a neenergické ústupnosti. Je pravdou, že náš Chelčický a za naší doby Tolstoj pojímali humanismus ve smyslu neodpírání zlu. To není správné. Vzpomínám, jak jsem s Tolstojem v této věci několikrát měl spor, protože jsem proti němu z humanismu dovozoval, že právě láska k bližnímu, národu a lidstvu ukládá každému, brániti se co nejenergičtěji, odříkat všemu zlu, všude, vždy a ve všem. Brániti se neznamená znásilňovati. Znamená užívati zbraně k odrazení násilí. Obrana nevyplyvá z panovačnosti, je tudíž přirozená a nutná a mravně úplně oprávněná. Není náhodou, že nejenom zastancové zásady národnosti, nýbrž i vůdcové novodobého socialismu opírají se o humanismus. Obě současně se zesílily. —

Jedni se domnívali, že sociální reformy, vlastně sociální revoluce, dá se provést definitivně v nejbližší době, přímo za několik měsíců. Tak také soudil sám Lenin na počátku světové války a přesvědčil se, že se mylí, a tudíž již odhaduje, že sociální revoluce nastane za třicet let. Nevěřím ani tomu. Sociální revoluce již nastala a jsme v ní, ale bude revoluce evoluční. Násilí i zde nic nepomůže. Násilí i zde vytvořilo by otroky, a otrok nikdy a nikde nepracuje rád a s úspěchem. Proletáři marně by k práci nutili buržoazii, jestliže té práce nedovedou kontrolovati. O tom nás poučil Lenin v Rusku. Věc je nadmíru vážná, a kdo jen trochu pochopaje, oč běží, musí poznati, že to, čemu se říká kapitalismus, nemůže býti odstraněno všechno rázem. Zjistěte kapitalistická technika, její dovednost, její vynalézavost a podnikavost, nemůže býti odstraněna. Lenin teď vedle Marxe doporučuje Taylora. Taylor je přímo klasickým mluvčím kapitalistické metody. Problém socialismu nebo přímo socialisace je ztížen tím, že dnešní hospodářská situace se nemůže obejít bez velkovýroby. I když se továrny demokratisují, zůstává nám velkovýroba, a k tomu dále přistupuje hospodářskou situací vnutený fakt, že musíme pracovati pro vývoz, a že tudíž se neobejdeme bez obchodu a bankovníctví. Nejlepší socialističtí teorikové a politikové se o tom již neklamou. Marx řekl, že hlad není socialistickým programem, není jím ani zvláštní nervosní nespokojenost, která je způsobena válkou. Dokud dělnictvo nedovede celé výroby a její organizace kontrolovati a přímo vésti, dotud na radikální hospodářskou přeměnu nelze pomyslet. U nás podstatně jako všude jinde také příliš jednostranně se při socialisaci myslí na postátnění. Zapomíná se, že postátnění mohlo by býti za daných okolností jen jinou formou kapitalismu, kapitalismu státního, byrokratického. Na druhé straně je nutno, aby nejen z nouze a domněnky se věnovala problémům zdravého vývoje socialismu, nýbrž aby podstatně spolupracovala s dělnictvem z vlastního přesvědčení sociálního. — Pozorovat a myslet, to je hlavní pravidlo úspěchu politiky. Většina lidí vychází z toho, čemu se naučila, a co přejala. Dle těchto naučených příkladů dělá se dedukce, a tak vzniká radikální levý a pravý. Přání bere se pak za skutečnost, a místo rozumu vede nás fantasm. — Ideály humanity a demokracie vždy jsem přijímal sub specie aeternitatis. Válka a její hrůzy vedly a vedou k přemýšlení také o problému náboženském. Já v náboženství nalézám ideál pravé dokonalosti a dosud objektivní měřítko pro všechno konání lidské. Tento ideál dokonalosti učí člověka vystříhati se malosti a malichernosti. Poznání bych známý povzdech Hádkův: Jen zevšednět nám, Bože, nedej! Pocit věčnosti nás dělá skromnými, zesiluje pocit zodpovědnosti a vede nás k uznání všeobecné harmonie. Odtud také čerpáme pochopení světového a společenského vývoje a zdokonalení, utvrzuje se naše víra v pokrok a pochopujeme, že nelze dosáhnouti všeho najednou. Řekl bych — učíme se trpělivosti, ale nikoliv pasivitě. Naopak. Postihnutí světového a společenského řádu a jejich zákonitostí vede k energické spolupráci všech. Z tohoto stanoviska politik pochopuje, že nebere pro správu státu o moc, nýbrž o vliv.

Využijte příležitosti!

Rozprodáváme zbylé

KALENDÁŘE

na r. 1920 s snížením

na čtení Kč 4.—, 3.—, 1.—. Útržkové jen za menší 80 b, větší Kč 2.—
Kapesní kalendáře jen Kč 2.—

Objednejte ihned.

Bratřovni knihoprostředí a nakladatelství
v Brně a Praze.

Ve výborech Národ. shromáždění.

V kult. výboru odvolal pro velký odpor referent Rýpar návrh na změnu o úpravě služebních podmínek učitelů náboženství na obecních školách. Přijata změna v návrhu zákona o úpravě kongruy podle přání vlády v tom smyslu, že služné bude zvýšeno na 1200 K. Přijata byla vládní osnova zákona o úpravě platů profesorů při theologických učilištích a představených při biskupských seminářích. — V zásobovacím výboru jednalo o návrhu Šamalikově na uvolnění příští sklizně, uvolnění obchodu životními potřebami a zrušení ústředí. Agrárníci návrh ten podporovali. Ale státní taj. Srba (soc. dem.) doporučoval zabavení celé sklizně a všech produktů zemědělských. Šamalik poukázal, že opětne zabavení sklizně a dobytka znamenalo by hospodářský a zásobovací bankrot.

Rádění Poláků na Těšínsku

pokračuje přímo stepě. Vinou polských dělníků došlo v některých obcích k boji ručními granáty. V Dombrově polský učitel Kreschman zastřelil českého dělníka Šlechtu. Poláci ve Frýštátě vyhánějí z bytů české obyvatelstvo. V Puncově i jinde řádily polské houfy ozbrojené revolvery a holemi. Mezi Čechy na Těšínsku jest krajní rozhořčení. Právě sveřepé polské násilnosti utvrdí u nás přesvědčení, že Těšínsko musí býti naše.

Za hranicemi.

Došly zprávy o novém vraždění Arménů. V Cilicii Turci jich porubali 15.000. Nesvědčí to také o nepohotovosti a rozpacích dohody? — Dohodové vojsko obsadilo Cañirad; prý dohodová posádka bude nyní čítati 50.000 mužů. — V Maďarsku postupuje se proti židům nyní s nejpohrdavějším despektem, který pro praktické uplatnění spravedlivého antisemitismu znamená málo. Takhle si maďarští nacionalové špatně poslouží. Už se židé také vymstili. Nejvyšší rada zamítla definitivně návrh na přiznání některých území z nových okolních politických útvarů. Na tom rozhodnutí židovští kapitalisté jistě měli velký podíl. Co

teď znamená vliv židovstva i v dohodě, pochopí jen ten, kdo charakter spádových událostí sleduje živě a plně. — Polský vojnomošlenkářský agitátor Andrzej Niemojewski najednou se přebírá na vášnivého protičeského agitátora na Těšínsku. Píše, že Češi jsou slovanskými Prusáky: ohlašuje, že se blíží krvavé vypořádání s Čechy atd. Zase jeden důklad, čím prospívá našemu národu Vol. Myslenka. — Diplomatické styky Francie s Vatikánem budou v nejbližší době obnoveny. Vyslancem Francie bude Combon. — V týchž dnech, kdy bolševičtí agenti ve Francii vyvolali obrovskou železniční stávkou, ruská vláda uveřejnila (26. a 27. února) přísné výnosy, aby se železniční služba zmilitarisovala a dále aby se zrušila 8hodinná doba pracovní a zavedla nucená 11hodinná, nevyjímaje neděle. Vyčerpané Rusko bude potřebovati na dlouhou dobu značných záloh, dříve než bude moci cokoli vyvážeti. Sověty Ruska a Ukrajiny přirozeně tedy usilují o mír se sousedy; ale Polsko a Rumunsko nespěchají přijmouti nabízenou pravici, protože slabost ruskou dobře znají. Zatím Poláci způsobili u Galemkowiczů Rusům porážku. Ukrajinská národní vojska vyčistila od bolševiků úsek mezi Dněstrem a Bugem. Tamější obyvatelstvo houčně se vzbouřilo proti bolševikům. — Nejvyšší rada prohlásila, že hospodářská krize trvá také proto, že posud stojí ve zbrani miliony vojska. Rada protestuje proti překážení přirozenému spádu obchodu, volá po demobilisaci a vyzývá evropské národy, aby zarazily nové vydávání papírových peněz a vedly k šetrnosti. — V berlínském hotelu »Adlon« ztýral hohenzolernský princ Jáchym se svými kumpány francouzské důstojníky. Hr. Metternich volal sám: »Styďte se! Vaše rodina byla neštěstím Německa!« Drzost neurvalé společnosti způsobila v diplomatických kruzích veliký rozruch. — Wilson se vyjádřil, že nestrpí imperialistických cílů kteréhokoli národa. — Vláda francouzská vypracovala návrh zákona o smírném řešení stávek. Projekt ten nedotýká se práva na stávkou, ale vyžaduje, aby před zastavením práce byly vyčerpány všechny možnosti smírného řešení. Smírčí soud má býti povinný při podnicích, jichž zastavení by ohrozilo existenci národního hospodářství.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Dne 2. t. m. v noci zemřel profesor pražské konservatoře Štěpán Suchý, vynikající virtuos na housle. Již jako chlapec 14letý stal se houslistou v orchestru Národ. divadla v Brně. Později stal se tam ředitelem orchestru. R. 1892 koncertoval s velikým úspěchem na jihoafrické mezinárodní výstavě v Kimberley. Profesorem pražské konservatoře stal se r. 1897. — Proslulý mistr Lorenzo Perosi svolil, aby bylo provedeno v římském Augusteu jeho nové oratorium »La strage degli innocenti« (Záhuby Mládětek). Dále bude provedena vokální symfonická báseň Perosiho bratra (mistra Mariana Perosiho) »Noc a den.« — Hrdina Goetheovy básně přece jen jest osobností historickou. V Mnichově nalezen rukopis kanovníka Kiliana Leiba. Zde se čte o šarlatánovi Jiřím Faustovi rodem z Helmstadtu v Badensku. Faust onen prohlásil prý 5. června 1528, že se zrodil proroci jako on, protože se slunce a Jupiter nalézají v stejné konstelaci. Faust putoval po Německu, přikládaje si vysoké tituly. Prodávával horoskopy a léky. Že tehdy mohl rafinovaný chytrák balamutit zcela pohodlně, jest lehce pochopitelné. V protestantských krajích Německa zkvěly tak úžasné pověry, že by se jim byli divili i římsští pohané z doby Césarů. A »zázračným« lékařem se vedlo tehdy velmi dobře. — Karel Vináfický v Čechách první dal a zdůvodnil návrh, aby ve školách vyučovaly též vzdělané dívky. Zkrátka otvíral bránu do školy učitelkám. Za vlády Marie Terezie opat zaháňský (Sagan v Pruském Slezsku) Jan Ignác Felbiger staral se houževnatě, aby byly zřizovány dívčí školy; vždyť do té doby bylo vyučování dítek dosti zanedbáváno. Opat zvláště obrátil svůj zřetel k ženským klášterům, z nichž mnohé síbily dívčí školy zříditi. Felbiger zpracoval i způsob, jak by měly býti dívky vyučovány. — Z Mexika se oznamuje, že po dlouhém houževnatém pátrání konečně byly odkryty ostatky Fernanda Cortesa, španělského dobyvatele Mexika. Ostatky nalezeny v městě Mexiku v kostele Ježíšově. — První Evropan, který se naučil sanskritu (posvátnému jazyku Indů), byl misionář Jesuita Robert de Nobili († 1656), synovec kardinála Bellarmina. Za spisovatele prvé mluvnyce sanskritské byl pokládán do nedávna Jesuita Hansleden († 1732). Ale vyšlo na jevo, že Hansleden měl v té práci předchůdce v Jesuitovi Jindřichu Rothovi, který svou sanskritskou mluvnici odevzdal v Římě polyhistorovi Kircherovi r. 1664. — »Křesťanství jest opět na denním pořádku.« Tak dovozuje v »Hist. Polit. Blätter« dr. V. Kosch ve článku »Náboženská obroda v naší době.« Úvaha jest opět o fakta velice výmluvná. — Současné 4 časopisy katolického západu (dva holandské, 1 německý a 1 francouzský) ve svých pojednáních o církevním umění souhlasí v tom, že všecko všední kramářské umění musí z chrámu ven. Na výzdobu chrámů a křesťanským umělcům musí se platit více než na obyčejné práce řemeslnické. Nové umění církevní nebude ani gotické ani románské; katolicismus dvacátého století bude mít nový církevní sloh, který již tu vlastně jest a čeká otevření chrámů. Nastává velká obnova církevního umění, vytrysklá z charakteru prostředí, přiměřeného člověku modernímu. — Katolické školství ve Francii předstihuje svou zdatností školy bezkonfesní stále nápadněji. Státní škola, která vyloučila náboženství, pozbyla obliby. Církev má nyní 67 učitelských

seminářů, které vydrží z dobrovolných příspěvků vlastníků. Státních seminářů jest méně a ty ještě ke všemu trpí nedostatkem učiva. Sám tajemník spolku ochránců a pozůvatelů francouzské státní školy Robelin vyznal, že katolické církevní školy učí mládež nejlépe. — Někteří badatelé upírali starým semitům víru v nesmrtelnost, ačkoli přece sama bible Starého zákona na několika místech tuto víru vyznává. V novější době objevena celá řada náhrobních nápisů ve Fénicii, Arabii, a severní Africe, z nichž vysvítá víra v život záhrobní zcela určitě. Nebožtíci na př. zapísalhají, aby jich bylo šetřeno, aby nebyli hněváni otvřením hrobů. Ostatně proč nenarážela evangelická nauka o záhrobním životě ani u židovských nepřátel Kristových na odpor? Protože byli židé již dříve o nesmrtelnosti lidské duše přesvědčeni. — V Rusku malíř Vladimír Tatlin zavedl nový umě-

lecký směr. Seskupila se kolem něho škola »tatlinistů«, která hlásá »nadvládu předmětů, hmoty, všeho strojového.« Prý hmota, mrtvá látka ovládá náš život; má tedy vládnouti i v umění. Ovšem tento »tatlinismus« není ničím novým. Na základě podobných teorií už se natropilo v umění tolik nepravostí, že mezi vážnými odborníky v té příčině jest mínění souhlasné. A právě nejnovější směry umělecké výrazně hledí ozřejmiti pravdu, že duch ovládá všecko a že teprve duch dovede hmotu učiniti tvárnou a užitečnou. — Památka stého výročí narození Josefa Manesa bude uctěna slavnostmi, výstavami a přednáškami v Praze, Brně, Bratislavě i jinde po vlasti. Zajisté tento nejméně známý umělec si zaslouží veliké úcty českého lidu. Ustavil se slavnostní výbor pod protektorátem ministra kultu Habrmána a předsednictvím mistra Jos. Myslbeka.

to začalo. Na přetřes byla tam uvedena otázka, zda bylo správně, že chováli jsme naději v carské Rusko za války a před válkou. Šmetáním losů o tuto slovanskou politiku ministr zahraničních věcí, Beneš, uvedl zároveň nový režim jako protiklad slovanské politiky Kramářovy.

Socialisté s protikladem tím ovšem bujaře souhlasili a v novinách potom vytrubovali vítězné fanfáry o porážce Kramářově. Nikdo se nedomnívej, že píšeme Kramářovu obranu. Promlouváme o věci proto, že to byla politika všech českých citlivých lidí, kteří si uvědomovali, že ve válce běží o jsoucnost národa. a kteří za proměnlivých obrátů válečných úzkostlivě své naděje upírali na ruskou armádu. Z toho jde, že odmítání politiky Kramářovy v zahraničním výboru bylo odsudkem slovanské politiky, k níž se hlásila většina národa. Zajímavá byla podfvaná na členy strany republikánské (agrárníky). Nebylo možno, aby nepoznávali, že se se slovanskou politikou v zahraničním výboru páchá nepřirozenost. Nicméně nikdo z nich neodvážil se říci, co bylo jeho povinností a co by bylo bývalo vzepřením socialistickému nátlaku. Členové bývalé strany agrární snažili se jen o to, aby z této horké lázně nějak vyklouzli a ze svého českého a slovanského citění zachránili, co se vůbec zachrániti dalo. Články v republikánských novinách svým ostýchavým přitímáním byly jen doplňkem situace, v jaké se poslanci strany jejich ve výboru zahraničním ocitli. Chování a postup tento jest zároveň zdůvodněním mužných slov Udržalových, že vládní aliance republikánů se socialisty jest politické krvesmilství.

Jakkoli rozběhy proti slovanské politice v zahraničním výboru značným dílem možno přičísti na vrub stranické vášně, přece jen, zejména u sociálních demokratů, potkáváme se s tím odstrašujícím zjevem, že odsuzující slovanství a češství, ženou se za ideami, jimiž ruský bolševism jasně a nepokrytě odzvonil umíráčkem a jež hrozí vážným nebezpečstvím národním zájmům. Z tohoto zločinu všech socialistů ovšem neviníme, ale tolik jest jisto, že u bolševického směru národní prospěchy jsou pátým kolem u vozu. Pro dobrou věc si jen přejeme, aby rozumní sociální demokraté nebezpečnoství včas čelili a oddělili se od nevyhléditelných fanatiků, což může stát se tím snadněji, čím určitěji dnes vystupuje pravda, že účelné sociální reformy dobře se snášejí s národní českou a slovanskou politikou.

Kromě všech těchto okolností odsudek slovanské politiky byl zjevným anachronismem. Když nyní víme, že ruská armáda selhala a nevydržela až do konce, jest ovšem snadno mluvit o chybných předpokladech, jako jest náramně pohodlné seděti v rákosí a dělati písňalky. Ostatně nelze pochopiti, proč se o těchto předpokladech vykládá, když ruská armáda k vítězství přispěla a když bez jejích počátečních úspěchů západní fronta byla by Němcům neodolala. A nebyly to tužby tímoucí k carskému Rusku, z nichž jest slovanská politika vinná, nýbrž nadšené vědomí, že ohromného zápasu, v němž šlo o národní náš život, účastní se veliká armáda největší slovanské říše, o kterouž radost s ostatními dobrými Čechy dělali se i president republiky. Vytýkati, jak se v zahraničním výboru stalo, že ruská armáda nebyla připravena, znamená zakusovati se do malichernosti. Ostatně o připravenosti ruských voják, aspoň na určitou dobu, svědčí skutečnost, že německá a rakouská armáda r. 1914 z Polska daleko byly odhozeny na západ. Ale i tehdy, když počáteční pohotovost ruská poněkud ochabovala, byly ruské voje plněně bojovaly, kdyby se nebyly nepotýkaly tolik bolševického jedu. Z toho postihujeme, že v zahraničním výboru byla logika postavena vzhledu nohama, neboť na místo, aby odsouzení byli bolševici, s nimiž si přečetní naši socialisté kmocháčkují, šlo páním o obětí Kramářovo a zažehnávání té slovanské politiky, jež vyrostla ze samé české přirozenosti.

Pokud se intervenční politiky Kramářovy týká, vyskytují se ovšem potíže a rozličné

Rozmanitost.

Dle sdělení »Č. Slova« vyjádřil se vídeňský soc. dem. předák dr. Adler, (který zastřelil min. předsedu Stürgkha) v poslední schůzi dělnické rady o dru Šmeralovi takto: »Šmeral je politikem konjunktury. Jest čistě náhodné, že dr. Šmeral ocitl se na levici. Mohl dnes stejně tak státi na pravo, vždyť již po celou dobu války byl vždycky černožlutý. Dr. Šmeral patří k oněm sociálním demokratům — o nichž jsem se v procesu svém pro zavraždění Stürgkha vyslovil, že bych jim ani ruky nepodal.« — Socialistická radnice v Náchodě po půlročním hospodaření zvyšuje obecní a školské přírázky z 90 proc. na 400 proc. Takové pokrokové kumšty dovede na cizí útraty dělati ovšem každý. — Dne 2. t. m. mělo být v Pasově provedeno drama pověstného Kurta Eisnera. Ale před počátkem představení začali křičeti vojíci a studenti: »Pryč s Kurtem Eisnerem, pryč se židy!« Nastal veliký zmatek; došlo ke srážkám i před divadlem. Konečně vojenská posádka zjednala pořádek. — Objeveny nové uhelné doly na Slovensku poblíž Rimavské Soboty. Síla žily jest přes 4 metry. Uhlí dost v republice na několika místech. Ale při tom v kamnech chladno. — V Mnichově hamizají bursiáni skoupili množství krčičích kůžiček po 32 markách. Ale pojednou se roznesla zpráva, že v Lipsku cena kožčin velice klesla. Již večer nabízeny obchodníkům kůžičky po 15 i 5 markách. Nyní se to zboží prodává po 1 marce. Proto mnoho spekulantů uděloho úpadek. Neměl by býti trest šibenice na skoupení velkého množství zboží za účelem zdražování? — Hromadné šílenství náboženské rozšířilo se ve Falkenbergu v Halle. Utvořila se tam »zbožná sekta«, jejíž stoupenci prohlašují, že vešli v přímé spojení s Duchem svatým. Tvrdí, že se jim ve schůzích objevují také duchové zemřelých. Mnoho sektářek hovoří s duchy zemřelých svých mužů. Rozumná část obyvatelstva žádá úřady za rázné zakročení proti nebezpečným blouznivcům hrozných, strhaných tváří. — Dle »Našince« vypravoval Hrdel učitel, že na svých pochůzkách po několika vesnicích na Konicku slyšel, jak polonajt bubnoval zákaz všech schůzí, protože obec jest celá zamořena sy-

filisem. Tedy toto »dobrodiní« městské civilisace již řadí také v odlehilých vesích. Rozdíl mezi městy a venkovem rapidně mizí a to nikoli na prospěch národa. — Obchodnice J. Housková na Vinohradech vyvěsila ve výkladě časopis národ. demokracie. Ale z Maršnerovy továrny přitáhlo na 200 dělníků, kteří hrozili, že krám rozbijí, jestliže list nebude odstraněn. Ta socialistická »svobodomyslnost« jest ovšem dávno známa. Ale naskytá se otázka, proč takové neustálé ohrožované závody mají platiti veliké daně na orgány bezpečnosti. — V Olomouci jest nyní 67 milionářů a z těch 60 židovských. Snad tedy právě proto socialisté a agrárníci tolik volají po konfiskaci — majetku církevního. Olomoučtí židé mají více důchodů než všichni faráři a biskupové v republice; ale zaprodané individua slibují veliký blahobyt na základě konfiskace jmění církevního. — V Portugalsku utvořila se strana podobná německému centru. Chce uskutečniti cíle svazu portugalských katolíků; snaží se uplatniti ve veřejném životě křesťanské zásady a vyrovnává stranické i třídní protivy v lidu. — V Hodoníně po převratu se přidal k soc. demokratům válečný zbohatlík mylnář Kudrna se svým přítelem drem Kraličkem. Teď stojí v čele města; soudruzi mu všecko odhlasují. Tak se honem hrnou do rudé strany lidé, kteří si i za bolševického ruchu chtějí zabezpečiti obrovský soukromý majetek. — Dle zprávy našeho generálního konsulátu v New Yorku hodlá se do naší republiky vrátiti dobře na dvě stě tisíc krajanů, z nichž dobré třetí čtvrtiny tvoří Slováci. — Jedna Vídeňanka poslala spálit mrtvého manžela do Liberce. Ale urna s popelem, zaslaná oně ženě, byla u nás někde na poště ukradena. Nyní ona vídeňská žena vymáhá na čs. poště náhradu 500.000 Kč. Už se tedy u nás i nebožtíci ztrácejí. — Dr. Bohdan Zahradník byl presidentem jmenován reparačním komisařem a zmocněným ministrem ve Vídni. — Na Slovensku demonstrují soc. demokraté pro centrály. Vynutili si prohlídku skladišť v Lipt. Sv. Mikuláši a Ružomberku za účasti policie.

Volné listy.

O tom českém a slovanském citění. Byl-li kdo překvapen, že se zdražvatelé ústavy neodhodlali jazyk český prohlásiti jazykem

státním a přestali na neřešitelném hieroglyfu »státní-oficiální«, nechť si vzpomene na nedávnou rozpravu v zahraničním výboru. Tam

Účet a pošt. spoř. v Praze č. 140873.

Telefon č. 80.

**Královéhradecká bankovní jednota
v Hradci Král.**

Příjmy všech druhů.

Vklady na běžné účty.

Dalí důchodkovou i z běžných účtů platí ústav ze svého.

Oddělení pro zboží zabývá se

obstaráváním a prodejem uhlí, vápna, cementu a dřeva
ve velkém i malém.

pochybnosti, a protože o této otázce nelze jinak mluvit, než stále s vracející se podmínkou »kdyby«, nemožno také rozhodnouti, co by se bylo událo a co nikoli. Ale věc věru podivná! Ustálilo se u nás přesvědčení, že k naší samostatnosti nejplatněji pomohly bohatýrské boje a jedinečné pochody českých legionářů v Rusku a Sibiři. A co byla tato hrdinnost jiného než intervence? Kdo dovede dnes na určito říci, co by se bylo zběhlo, kdyby tato slavná intervence byla trvala kratěji, nebo kdyby se byla hned na počátku protáhla? Jedna věc však jest přece na jisto postavena. Nebýt intervence našich ruských legionářů, nebyl by ministr Beneš, stoje v Paříži u kolébky naší rodící se samostatnosti, mohl na váhy položit tak těžké závaží mravní opory.

Nadivno slucha. »Mír« v 9. čísle dne 4. března mluví o československé církvi vyslovil kromě jiného tyto myšlenky: »Jenže Kristus, když zakládal církev, nedal jí za myšlenkový základ evangelium, čili ony čtyři knihy evangelii, které za jeho života na zemi nebyly vůbec ještě napsány, nýbrž zákla-

dem své církve učinil své apoštoly a (po nich) jejich nástupce, když pravil: »Jako mě poslal otec, tak já posílám vás. A jdouce do celého světa, učte... Tedy živé slovo, živý učitelský úřad učinil základem církve a nikoli mrtvou knihou evangelii, která se od lidí může vykládati, jak chce a také se tak vykládala a vykládá.«

Aniž ubíráme magisteriu církve, co jeho jest, nemůžeme neprojeviti, že slova o mrtvé knize evangelii člověka ohromují. Protože se dnes na katolíky dívá všecek svět a protože každý nepřítel číhá a skdíl, čeho by se kde chytil, výrok o mrtvé knize evangelii hned zásadně důrazně odmítáme. Činíme tak nejen pro živé evangelium samo, ale také proto, že i v našich katolických řadách třeba provozovati kritiku, aby nám nebylo vytýkáno, že z přílišného oficialismu kde co spolkneme a utlumíme. Pisatel sám napsal: »Jdouce a učte... Tak, probůh, čemu pak apoštolo a jejich nástupci učili jinému, než živému evangeliu, jež z něho nic prohlašuje se mrtvou knihou? Z toho, že se evangelium po libosti od lidí vykládá, nemá přece možno násilně vyvozovati nehoráznost, jaká v »Míru« byla pověděna!

Kulturní jiskry.

O triumfch a náhlých ústupcích bolševictví uveřejňuje v 8.—9. čísle »Národa« zajímavou úvahu Vl. Dorazil, který povahu ruských proudů studoval před válkou z blízka po devět let.

Vítězství bolševictví jest dle Dorazila událostí velice radostnou, protože právě nyní v době oddechu jsou nuceni noví vládcové přemýšletí úsilně, jak splnití velké sliby sociální.

Samo ruské družstevnictví není hnutím prakticky socialistickým a dělnickým. Jest to hnutí zámožného sedláka a zproletarisované buržoasie. Tato hospodářská formace vyrostla a žila přes a proti vůli bolševiků; stala se posledním útočištěm v záplavě hynoucího soukromovlastnického společenského řádu. Proto proti těmto družstvům bolševici podnikali houževnaté boje; marná však byla i ta námaha, aby byly tyto organizace aspoň převedeny v odvislost od bolševické »komuny konsumentů.« Porážku svých hospodářských rozběhů doznávají bolševici tím, že se smířili s ruskými družstvy a mezinárodními úmluvami obchodními se západoevropskými státy. Přestávají býti živlem sociálně a hospodářsky revolučním.

Dorazil dále: »Jako člověk poznávši Rusko skrz na skrz, jenž se snažil pochopiti psychu národa — musím říci to, co se snad bude zdát u nás příliš brutálním: totiž, že v Rusku se jinak než terorem a absolutismem vládnouti nedá. Ruský člověk je společensky zcela jiný typ než Západoevropan. U něho pojem státní autority je, řekl bych, něčím téměř animálním, neboť se kryje jediné s pocitem strachu. Rusovi je autoritou jen ona síla, jež mu může způsobiti kdykoliv fyzickou bolest... Základní pilíře naší civilizace: demokracie a parlamentarism — toť pojmy stejně cizí černosotěnci jako bolševiku. Tyto základní rysy povahové nejsou zaviněny nedostatkem vzdělání, a ony nebudou odstraněny školstvím, ony tkví hluboko v povaze každého Rusa, a jich trvání je tudíž časově neomezeným. Za těchto předpokladů je moderní evropské demokratické neb republikánské státní ústrojí formou zcela nemožnou, a bylo-li by uměle nebo násilím vneseno do Ruska, dříve či později by ztroskotalo... Pádem carismu rozpadl se v ruském mozku úplně pojem státní autority. Revoluce, zničivši carism, zničila též možnost klidným způsobem vybudovat něco vyššího než byl carism, neboť vzala Rusu ú-

ctu k jakékoliv státní moci.« Do té choré společnosti přicházejí bolševici se svou živelnou agilitou a budují v mozku ruského člověka cosi jako fyzický vikariát etického vztahu občana k státní moci.

Hybnou silou bolševictví není extrémní hospodářský a společenský program, ale živelná vášně nenávisti k byrokracii a aristokracii.

Bolševici nyní mohou sami nejlépe Rusko pacifikovati; oni jsou techniky teroru a absolutismu par excellence. Dovedou-li vybudovat úctu k státní moci, pak jest jejich extrémní program hospodářský věcí zcela vedlejší, protože jej budou házetí dle diktátů života praktického kus po kuse přes palubu; vždyť už nyní značný průlom učiněn. Hospodářsky obnovit Rusko lze však pouze obrovským zahraničním úvěrem. Rusko tedy bude nuceno se přizpůsobiti cizině; míra závislosti Ruska od západní Evropy je daleko intensivnější než míra závislosti Evropy od Ruska. Bolševici se pomalu přeorientují. »Úplné vítězství našeho společenského řádu na teritoriu Ruska je tedy s největší pravděpodobností věcí doby velmi krátké. Obrat tento je umožněn především definitivním vojenským vítězstvím bolševiků. Toto vojenské vítězství bolševiků je totožno s pádem extrémního bolševického programu.«

Papež Benedikt XV. blahopřeje našemu prezidentovi. Papež zaslal prezidentu k narozeninám telegram: »Ve Vaše narozeniny jest nám milo, že můžeme zaslati Vám svá blahopřání s tužbou, aby v náboženském míru a v jednotě a součinnosti všech občanů Vaší země Vaše presidentská činnost stala se svědkem vzrůstajícího rozkvětu toho ušlechtilého národa, jemuž aby Bůh seslal hojnost požehnání, jest naší modlitbou.«

Již vyšel I. díl »Čekávané« »Soustavy filosofie křesťanské« z pera povoláního znalce univ. profesora v. v. Dr. Eug. Kadeřávka, vlastním nákladem autorovým. Cena však proti dřívějšímu oznámení stoupla, neboť papír a práce značně se zdražily. Cena prodejní obnáší Kč 32.—, poštou doporučeně Kč 34.—. Změnu tuto uvádíme ve známost P. T. objednatelům, aby předešlo se event. nedorozumění. Expedice díla byla nám autorem svěřena a postupně bude kniha na všechny objednatele odeslána doporučeně. — **Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové (Adalbertinum).**

Založna v Hradci Král.

společenské a ručení hmotným

Československé náměstí.

Vklady na 3%

knihy: 3%

Půjčky. - Úvěry osobní

a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.

Vadla. - Diskompt účtů a směn.

chom z voleb vyšli čestně. Katolický lid o volbách musí ukázati, že není spokojen s protináboženským bojem a socialisticko-agrární vládou.

Redaktor amerického »Hlasu« Hynek Dostál v Hradci Králové. Dne 7. t. m. schystal sám skvostný duševní počitek člen II. americké mise p. H. Dostál, redaktor-laik nejstaršího listu českokatolického ze St. Louis. Za předsedu veliké schůze zvolen p. MUDr. Šob a za zapisovatele p. Jos. Polák. — Pan redaktor v úvodu své řeči vyzval shromážděné, aby povstáním projevili loyaltu a úctu k p. prezidentovi, jehož 70. narozeniny právě se slaví. Pak připomenul, aby se osoby a věci neměly nyní měřítkem předválečným. Mnoho se změnilo a nastalo vystřížlivění, leckteré chyby se napravily. Masaryk sám za války vyjádřil se v Americe: »My jsme v Čechách chybovali všichni a já jsem chyboval také. My musíme ty chyby napravovat.« Osvoboditelská činnost Masarykova vyžadovala velké námahy a oběti; připravovala chvíle velice svízelné. President Wilson přijal Masaryka jako velikého přítele. Tato vlivná přízeň jistě mnoho znamenala. Proto bylo by si přáti, aby náš president ještě dlouhá léta žil. — Řečník praví dále, že přišel, nikoli rozčilovati, nýbrž klidniti. Právoplatní občané republiky mají se navzájem respektovati. Ale jistě lidé osobují si výsady a považují druhé občany za špatné. Jest to viděti na př. v Kladně. Jsou tam vzdělané řekolní učitelky, které složily slib a přísahu věrnosti, ale — vyučovat nesmějí. Právě-li Habrman, že jinak není možno, jest to chyba. Vláda má býti z lidu pro lid. Jestliže si zvolíte úředníky, ti mají respektovati vůli celého národa. Ludvík XIV. se řídil zásadou: »Stát jsem já.« Rakouská vláda také tak mluvila a proto padla. Jsme-li však v republice, vládnoucí kruhy mají si uvědomiti: »Jsme zde pro republiku.« — Nám katolíkům se vytýká, že jsme ve spojení s katolicismem celého světa a Vatikánem. Což Internacionála nechápe, že sama činí to, co nám vytýká? Má-li nějaké přesvědčení, musím mít také direktivu. Dr. Kramář byl odsouzen k smrti. Tu Štefáník žádal, aby mu karidinál dal do Říma přímý list ve prospěch odsouzeného. Stalo se tak. Vatikán působil na dvůr rakouský a tak byl dr. Kramář zachráněn. — Amerika je země práce, není tu žebráků. V této válce nechtěla koňmí a nových přístavů. Má z toho jen dluhy. Přes to posílá do Evropy 100 mil. dolarů, aby děti neumíraly hladu. Amerika poznala, že náš národ dovede v nejtěžší době dobře pracovati. Ale všichni Slovane jsou nešťastní v té příčině, že dobyté svobody nedovedou udržeti. Práci našich legií na Sibiři nazvala Amerika záznakem. Vždyť Američan stále sobě i jiným opakuje: »Pomoz sám sobě!« Amerika byla také za války spokojena, že v Čechách lid si počínal rozumně. V dohodě byl veliký strach, aby nevznikla předčasná zbrklá revoluce; vždyť Prusáci měli již v Berlíně připraveno několik divisí ke krvavému potlačení české vzpoury. Kdo dělá revoluci, vsází všecko na poslední kartu a pak se nesmí diviti, že mu zabíjí vsílec slova: »Běda přemoženým!« — V Americe jsou pro 117 milionů duší dvě politické strany a jest jich až po krk dosti. Zde však pro 13 milionů je 14 polit. stran. Proto tak tuhé zápasy! Stačily by zde dvě a z tří strany. Třídní boj značí velkou bolest republiky. V Americe kandidáti poslaneckví mluví místo o třídním boji o heslech ideových. Nenadávají, chovají se gentlemany. Nechtě Čechy nutká ke svornosti vědomí, jak nebezpečnými a houževnatými nepřáti jest obklopena jejich republika. — Politika jest střechem budovy národní, není však budovou celou, není hlavní věcí národa. Vy jeje si je však hlavní věcí národa. Zapomínáte na průmysl a hospodářství, což jest obtížnější než štvátí. Z politikaření žádá národ nezbohatí. Štefáník pravil, že nám nestačí dnes »volnost, rovnost a bratrství.« Naším heslem buď: »Láska, práce a poctivost.« — Nepřispívá republika ani boj protikřesťanský. Osvobo-

Československá strana lidová.

Volby jsou vypsaný!

V celé republice komati se budou volby senátci do Národního shromáždění dne 18.

dubna a do senátu dne 28. dubna. Každá organizace a každý příslušník strany lidové využije doby do voleb k činné a neokročené agitaci. Jest nutno napnouti všechny síly, aby-

ditel Washington viděl v náboženství křesťanském krotit opravdové mravnosti. Wilson vyzýval národ na dea důtkyvedání v listopadu k modlitbě: »O Hospodine, zhléš-li jsme, ale Ty se's nad námi smiloval a dal vítězství našim zbraním.« Právě světová válka ukázala jasně, že křesťanský světový názor na život jest nejlepší. Němečtí žáci Maackovi a Nitzscheovi si říkali, že Boha nepotřebují, že jsou nad jiné lidi. Proto také bídně dopadli. A na druhé straně Foch? Když mělo dojít k bojům, řekl vojákům: »Napřes musíte se střežit hříchů. Nechte pít, ženi!« Sám napsal modlitbu k Bož. Srdci Páně. V ní prosí netoliko za vojny francouzské, ale i za nepříteli. Když v památný večer měl Foch poslati armádu proti Němcům, pravil: »Jsem hotov, dovolte, abych si odpčinul.« Odešel do kostela, kde se modlil dvě hodiny. Když Němci viděli, že Foch může zničit celou jejich armádu, šli prosit za příměří. Foch odpověděl: »Rád obětují svou slávu generálskou před životem jednoho vojáka.« Kdo tedy ve válce zvíťazil? Byla to idea křesťanská, která zachová i národ náš. Nechť každý die svých sil obrozuje společnost v duchu Kristově. V Americe na veřejných budovách jest napsáno: »V Boha důvěřujeme, spoleni stojíme, rozdělení padáme.« Neměl by si tedy taková slova pamatovati tím spíše náš malý národ? Američan se za důvěru v Boha nestydí. — Řečník ke konci vyzval, aby shromáždění stáli pevně při svém prezidentovi a svorně si vedli. — V odpovědi na následující dotazy sdělil řečník, že v americkém vojsku bylo 25 proc. katolíků (tedy počet v poměru k síle jiných konfesi amerických nadnormální). Lékaři říkali: »Hoši z katolických rodin jsou umravnění, mají krásnou duši a zdravé tělo.« — Jednoa katolických Sokolů založena v Americe před 10 lety z té příčiny, že liberální Sokolové katolíky za členy nepřijímali. — Kdo se odvolává na Komenského, nemá křesťanský cit svých spolubližních urážeti. Katolíci školy stavěti a platit na potřeby školské; proto jest bezprávím vyhazovati jim klíče ze škol. — Předsedající p. MUDr. Šob řečníkovi ve jménu shromážděných vše poděkoval. — Přednes vzácného hosta přítomné posluchače uchvacoval. Mohutné projevy souhlasu svědčily, jak p. Dostál dovedl adeřiti vždy na pravou strunu. Jsme mu za věcné informace a krásné povzbuzení velice vděčni. Bůh mu žehnej za jeho obětavou námahu!

Nový Bydžov. Dne 15. února měl u nás přednášku p. kapitán Kolář, člen II. americké mise. Po americku krásně vyložil, proč se Amerika účastní války světové a tím obdiv, úctu a vděčnost vzbudil v srdci všech přítomných vůči našemu nejvýznačnějšímu osvoboditeli Spojeným státům a jejich prezidentu Wilsonovi. Neméně nás dojala láska k vlasti p. kapitána a našich Českoslováckých amerických, kteří nám tolik peněz i krvi

posílali — a pomohli všem stranám politickým liby se i pokyny, jak máme pracovati na vybudování a zachování naší drabé republiky. Kdo se účastní přednášky (a bylo nás několik set), odcházel s pohnutím a zároveň s nadšením. Mnohý také si povzdychl: »Ano, tak by to mělo být a takových přednášek více, aby se kd probouzel rychleji!« Neuvěřitelně p. kapitán Kolář řekl pak v Hlasicích, Chomuticích a mimo program připomíná i Chlumec n. C. I zde totiž nadšen a vděčnost vll v srdce všech přítomných tak, že jistý přítomný pán, člen nár. dem., před celým sborem svých kolegů druhý den veřejně prohlásil: »Podpisuji všecko a doslova, co řekl včera p. kapitán Kolář.« — Prosíme, aby p. kapitán tluočil laekavě ústně naše nejsrdčnější díky, vděčnost a uznání našim drabým spolubratřím Českoslováckým v zámoří, zvláště pak těm rodinám, jejichž členové bojujeh, ano i žijí dali — za vlast o-svobozenou! Naše vděčnost provází p. kapitána Fr. Koláře na jeho záslužných cestách po republice s přáním, aby zde právě ideály rozsával die nepřekonaného vzoru nejsvobodnější Ameriky. — Pozn. V Chlumci n. C. p. starosta Netolický se vsí ochotou a laskavostí propůjčil americkému hostu k přednášce slavnostní síň měř. škol. V N. Bydžově starosta čs. socialista-redaktor Krumhořec vyděšil i druhého redaktora Al. Janatu. Klerikálové zavolaři misionáře — tak rozumeli naši »také redaktori« slovu mise. A aby ukázali svou duševní vyspělost, nepochopili, co značí v anglické řeči zkratka Mr (pán), ačkoli máme u nás anglický kroužek (!) a p. prof. Hradčf umí již hodně — a udělal z p. kapitána Fr. Koláře »Martina«. Pan kapitán používá darovaných česl Obzoru i Kraje při svých přednáškách k rozšíření slávy bydžovských redaktorů po republice. Chce vzít i ta čísla pry i pro Indiány do Ameriky a proto p. Krumhořce i s p. Al. Janatou snad získáte odběratele i za mořem. Přál bychom vám to, aby členové organizací nebyli nuceni odebrati »takové noviny« — ale nevíme, zda Indiáni budou spokojeni. — Lidovec.

Vlkaneč. Přednáška pana kapitána rev. Koláře měla neobyčejný zdar. Farnost naše počtem obyvatelstva rovná se asi velkoměstskému činžáku, ale na přednášku přišlo 350 posluchačů. Sousední farnost Poláhy, O. Jenfkov, Věřmov, Habry, Smrdov, Zbýšov byly zastoupeny. Všichni si pochvalovali, že přednáškou vneslo se do rozumu mnoho světla a sly do víte. A té potřebuje demokracie nejen americká, ale i československá. Panu kapitánovi jsme vše poděkovali a na rozloučenou zazpívali Hymnu na moři s přáním, aby při návratu do Ameriky nenarazil na žádný ledovec ani na moři ani ve styku s lidskými srdci. Vzkázali jsme českým bratřím srdečné pozdravy. Příští schůze bude v dubnu — zveme opět celé okolí.

Mahrtena načená v m. Peřinové svou něžnou, milující, krásnou a ryjící postavu. Akcent její deklamace byl případný a příjemný. Stručným dojmem působil vášnivý zjev královny Rany, kterou dobře reprodukovala m. Kumpošťová. eja někde přílišná rychlost zavlnila malou nerozumitelnost. Velmi sympaticky interpretovaly lehkomyšlnost sester Mahuleniných mm. Kozlerová a Horáková. Z páne nejvíce upoutal přirozeně naši pozornost p. Vavruška svým Radězem, jemuž znamenitě dovedl dodat patřičné něžnosti a snivosti. Rovněž starý dřevorubec nalezl velmi dobrou interpretaci v p. inž. Hruškoví. Souhra byla tak pohádkově působivá a ladně umělecká, že jsme uměle vyvolávali nadšeným pořeskem. Večer, který jsme prožili, byl krásný. Zažijeme brzo zase podobný? — Téhož dne večer uspořádal Osvětový sbor Masarykův slavnostní večer pro inteligenci. Sehrána opravdu slavnostně ouvertura k Libuši, pěti pružně Nepasčtj pěvci. Posl. dr. Uhlíř podjal se úkolu podati synthesu presidentovy filosofie. Nejvíce řečník mluvil s nepokrytou tendencí o Masarykových názorech o církvi a náboženství. Divíme se, že se tolik rozhovořil o věcech, kterým nejméně rozumí, jak již jednou jsme dokázali. (Zdaž ve svém pojednání o ethice falšoval smysl Písma zúmyslně či z neznalosti evangelia, těžko rozhodnouti.) — Slavnost ukončena národními hymnami. — V sobotu odpol. pořádána na počest p. presidenta v penslonátu Škol. sester akademie, která byla die souhlasné pochvaly obecně silva velice zdařilá.

Dar Rudolfin. Pan kapitán Hynek Dostál, člen II. americké mise, daroval dobrotivě ve prospěch ubohých hluchoněmých 1000 Kč. Správa ústavu za velkolepý ten dar děkuje co nejvroucněji. Obdarované děti budou provázeti šlechetného dárce svými modlitbami.

Vyhlaška. Stále seznamy voličů v Hradci Král., upravené po reklamačním řízení, budou dnem 8. března počínaje po 8 dní, t. j. do 15. března od 10 hod. dop. do 6 hod. odp. vyloženy k veřejnému nahlédnutí na městské polic. strážnici v Hradci Králové. Do seznamů těchto má každý právo nahlédnouti a činiti si z nich spisy a výpisy, pokud tím nevytlučuje jiných osob z výkonu téhož práva. Proti upraveným seznamům voličským nelze podávati více námitek reklamační komisi. — Starosta: JUDr. Fr. Ulrich v. r.

Koncert pořádá pod záštitou Okres. osvětového sboru v Hradci Králové v sobotu dne 13. večer a v neděli dne 14. března 1920 odpoledne v Klicperově divadle Místní orkestrální sdružení. Solista koncertní mistr p. Hršel. Dirigeni A. Macák. Orkestr čítá 50 členů nejlepších místních sil. Začátek v sobotu přesně o 8. hodině večer, v neděli o 3. hodině odpoledne. Předprodej listků převzala hlavní trafika.

Vlasteneckým účelem oslav Masarykových má být přivábili, ztmečiti a posíliti všechny prvky státotvorné k blahu celé republiky. V Masarykových akcích a myšlenkách jest tolik motivů zvoucích všechny vrstvy a strany k práci svorné! Zaujatý fanatismus však dovede zneužívat celonárodní oslavy k nespravedlivému útočení právě proti straně republikánsky lojální. Strana lidová konala přípravy k oslavě spolu s Osvětovým sborem; zasloužila tedy aspoň trochu šetrnosti. Pánové Mejsnar a Uhlíř mohli promluvit o faktickém stanovisku náboženském našeho presidenta s vo bodně. Ale bylo při nejmenším netaktní zlehčovati při tom konfesi většiny českého věřícího lidu a regulovati vývody své tak, aby pojednáním o věcech dávno minulých byli zlehčeni a zraněni i ti katolíci, kteří s Masarykem spolupracovali na českém osvobození. Jestliže pánové osvětlili bývalé stanovisko našeho presidenta, proč zapomněli uvést výroky Masarykovy o katolictvu za světové války v Americe? Bez účinné pomoci českého katolictva jak za oceánem tak u nás, bez obětavé a nebezpečné propagandy katolického kněžstva na Slovensku by se nynější republika neuvolořila. (Zidé, kteří téměř vesměs prozrazovali stanovisko prašácké, dostali při oslavě generální amnestii.) Připomínáme dále, že právě ti rakusáčtj spřahavci, kteří nutili katolictvo nadbytečně k posluhování Vídni, zaujímali nyní významné a výnosné úřady v republice; nařinaci byli ožebračeni a teď ještě nádvěkem jsou zlehčováni. Páni zneužili přiležitosti k záfundým a velice plytkým konfesiím výkladům vlastním, aby lovitl pro — skepěclamus. Ten nám teď nejvíce

Církevní obzor.

Osobní zprávy. Ustanovení pp.: Jan Borth, kooperátor v Maršově, I. kaplanem ve Vrchlabí, Jos. Hladký, katecheta měř. školy v Jaroměři. výpom. katechetou při obec. reálce tamtéž, Jos. Janda, II. kaplan v Nov. Městě n. Met., I. kaplanem v Jaroměři, Jos. Šorm, II. kaplan v N. Bydžově, I. kaplanem v Trutnově, Maxm. Beran, II. kaplan v Dobrušce, zat. kaplanem v Holčicích, Fr. Střbrný, kaplan v Hlabrech, administrátorem in spirit. v Běstvini. — Investitura: pp. Fr. Nosek, administ. v Lázních Bělohradě, farářem tamtéž, Rich. Popp,

admin. ve Starém Městě (Oberaltstadt), farářem tamtéž. — Uprázdňená fara: Čechčice, ve vikariátu krašovickém, na patronátě p. Fr. Jos. Auerperga, odchodem p. faráře Jos. Najvrtu na trvalý odpočinek. Lhůta konkursní končí dnem 12. dubna. — Úmrtí: pp. P. Isidor Jos. Vondráček, O.S.B., čestný bisk. kons. rada, bisk. notář, gymn. profesor v. v. v Broumově, † 17. února; Václav Hák (V. Vah.), bisk. notář, farář v Zumberku, † dne 9. března.

Zprávy místní a z kraje.

Oslava presidentových 70. narozenin v Klicperově divadle. Sedmý březen — významný den našeho prvního presidenta! Naše město se postaralo o nadšené davové oslavy. V sobotu o 10. hod. dop. naplnilo hlediště divadla zdejší studentstvo, aby vzdalo presidentovi hold svým rázovitým způsobem. Hudba a zpěvy nalezly posluchačstvo velice vděčné, ale celkový dojem přece nesplnil našeho očekávání. Přednáška p. prof. Mejsnara byla obsažná, ale nadně deklamovaná. »Snění« — »Ach není tu, není« — to vše vzbuzovalo náladu záduštní, nikoli slavnostní. Teprve sborový zpěv gymnasiatů vněl pružnou, břeřlivou náladu do slavnosti. — Týž den večer a v neděli odpolodne sehrána ochotnickým odborem drama-

tickým něžná, povzbudivá Zeyerova »Radúz o Mahalena«. Do ní autor vložil své dychtivé tužby, sny, svoje prorocství. Tato práce zajiště měla se hrát ve všech větších městech republiky hned v počátcích svobody po památném 28. Hnu. Vždyť tlumočil tak krásně jemně zachvaty citlivé duše slovenské! Mocnému kouzlu nádherného tohoto díla neubrání se ani člověk, který jindy přebíží poetické krásno okem blaseovaným. Jak skvostným požitkem jest sledovati sklony dvou čistých, typicky formovaných duší! Hra sama činí značné nároky na zdatnost reprodukcálních umělců. Dlouhé dialogy vyžadují velké rutiny, aby obecenstvo pochopilo jejich krásu. Tu přimáváme rádi, že zvláště dárny provedly svůj úkol velice zdárně.

„pomáhal“ Čechům se dle šťastných společných o-
prav, ale ne jako rovný, nýbrž rovnocenný sym-
volský národ. Neplíťte nekromná žádost, aby ka-
lunští pedagogové na veřejném shromáždění před
mládeží nebyli od pedagogů jiných činní terčem
nepřátelských voňomyslenkářských kritik pro své
přesvědčení. Totik pravíme klidně, ale rozhodně.
Katolický názor světový nevyznávali jen kněží,
ale i velké davy lidí. — Příslušníci strany li-
berální.

**Osvícenské hamamita náhradou za křesťanské
milosrdenství!** Tak provolávali a žádali protikato-
lickí fanatikové dávno. Zatím však nyní vidíme ta-
kovou bezcitnost, až soucitný člověk trne. Vždyť
docela vyháňením z práce, hladem a jiným proti-
venstvím jsou olapováni lidé o svobodu občanskou.
Židovští pokoutní výdělkáři a vysavači se hájí,
ale do českých lidumilů, pokud se hlásí ke konser-
vativcům, se kope. — Jeden malý obrázek nově-
jšího data. Ve zdejší lidumilné ústavu hluchoně-
mých/zřízeném pro děti bez rozdílu konfese,
malé největší nouzi o svítivo, protože dům jest za-
řazen na osvětlení acetylenové. Přes všechny prosby
a kroky od prosince není možno odnikud karbid
sehnati. Od hejtmanství v lednu na celý měsíc pro
rozsáhlou budovu přiděleno 5 kilo petroleje; v
březnu přiděleno ještě jedno kilo svíček. Když je-
den vážný inteligent pozoroval tu mizerii, při-
pomněl, že před krámem p. obchodníka Kulhánka
jest buben karbidu, který by mohl býti ústavu pro-
dán. Došla tam tedy 27. února z Rudolfinu kandidá-
tka. Bylo jí p. Kulhánkovou odpověděno, že
ten karbid jest svěřen od majitele, aby byl vymě-
něn za potraviny. Za peníze prý by se prodal nej-
výš kilogram. A proč prý Rudolfinum si neobjedná
karbid švýcarský? Kilo je za 10 K. Když byl tedy
p. Kulhánk tázán na adresu oné firmy, odešel,
co je mu po Rudolfinu, co mu je po tom. »Mají to
rozbit; já bych šel první.« Kandidátce vyhrkly
slzy. Tázala se: »Co jsme vám udělali? Stáral by-
ste se pak o ty ubohé děti? Ale jakkoli p. Kul-
hánková chlácholila, opakoval obchodník-dobrodinec
několikrát: »Jste ještě moc hloupá« a zapověděl
si »kázání«. Kandidátka za těch 13 let, co v Rudol-
finu slouží, ještě od nikoho tak hrubě odbyta ne-
byla. Kdyby se aspoň jednalo o nějaký institut vý-
dělečný! Co však ředitel a učitelky-fekolnice zku-
sí, aby děti mohly stravovat a vychovávat, o tom
by byla kronika. Sestry-učitelky mají kromě nu-
zného zaopatření 250—500 K ročně. Kněz-ředitel,
který slouží již ústavu 28 let, má kromě zaopate-
ní 192 K. Pro koho tedy Rudolfinum jest zbudová-
no? Snad pro blahobyť »kleriků? Žebraři na chu-
dý děti a při tom snášet ještě urážky — to věru
není losem záviděníhodným. Ze 77 dětí platí jen
asi 15 plný plat (600 K ročně). Ostatní jsou v ústa-
vu buď zdarma anebo platí jen 100—200 K ročně.
Že má p. Kulhánk obchody výhodnější, než jaký
kynul z Rudolfinu, víme dobře. Ale urážeti katolic-
kého kupce nemusí. Rádi bychom věděli, jak a
kdy si odváží houknout na notorické keřasy. Hru-
bě odbyvatí pracovitou kandidátku z dobročinného
ústavu jest velmi lehkým hrdinstvím; taková slo-
va také dostatečně charakterisují výši moderního
soucitu i demokratismu.

Přespolní závod v běhu na 8 km, pořádaný
S. K. Hradec Králové dne 7. března, měl velice
hladký průběh a dobré výsledky. Z přihlášených
32 závodníků startovalo 27. Výsledek: 1. Vířez
Bukovský Ant. za místní vojny v čase 22 min.,
2. Chour Arnošt za též jedn. Sokol v čase 22 min.
38 vř., 3. Vacek Jindř. za středníškolské studenty.
4. Vališ V. za S. K. Hradec Králové. Posledně
jmenovaný do třetí čtvrtin dráhy vedl, kdež pádem
ztrácí vedení.

S. K. Hradec Králové LA sehrál fotbalový
zápas s S. K. Čechie Kolín s výsledkem 11:0
(5:0), poměr rohů 11:0 též pro Hradec. Domácí
jsou po celý zápas v naprosté převaze. Zařazením
hráče kol. Mišovského do středu zálohy získává
S. K. Hradec veliké sesílení a dobrého sportovce.
Obráně hradecké nutno vytknouti nemístnou hru
na vlastní pěst a touhu po docílení goalu, což na-
pravo nespadá do jejich úkolu a na obecnostvo pá-
sobilo velice trapně. — S. K. Hradec Králové I.B
— S. K. Hořice I.A 2:1. Špatné a velice úzké hři-
ště nedovolilo Hradci, aby jeho převaha vynikla
v goaltech. — Studentská XI. S. K. Hradec Králové
sehrála přátelský zápas s S. K. Kostelec n. Ori.
2:0 (0:0).

Ča. Červený kříž v Hradci Králové uspořádá
17. března v přednáškovém sále městského muzea

přednášku slavný Nováková, člena předsednictva
Ča. Červeného kříže v Praze a přední pracovníce
na poli sociální péče o dojmach z Ameriky a o
práci pro podporu nepotřebnějších našich vrstev.
Sl. Nováková měla v létě loňského roku v A-
merice, kdež uspořádala v 70 dnech 75 přednášek
za účelem povzbuzení amerických Čechoslováků
k obětavým skutkům bratrské lásky. Dárky, jež
nám byly z Ameriky do Československa zaslány,
jsou z velké části úspěšným výsledkem její inten-
sivní propagační činnosti. Zveme proto všechny
naše vrstvy k hojně účasti zajímavé této před-
nášky, aby zvědaly, s jakým nadšením a častou i
sebezapřením američtí Čechoslováci spolu s amer.
Červeným křížem snaží se zmírnit poválečnou bí-
du v naší republice.

Výbor Sportovního klubu Hradec Králové se
vážně usnesl hmotně podpořit akci k získání le-
tecké stanice ve zdejší městě, jejíž umístěním
se zabývá letecký sbor Čsl. republiky. — S. K.
Hradec Králové věnuje »Chatě Masarykově« v ho-
rách Orlických 1000 Kč, splatných ve 4 letních
obdobích po 250 Kč.

Pomůžte Lurdě není možno každému vykonati.
Tento týden však možno shlédnouti skvostně vy-
pravené pohledy na Lurdy v panoramě Severo-
české jednoty. Odporučujeme všem.

Americká mise v České Třebové. Dne 24.
února zavítal do našeho města na pozvání čsl. li-
dové strany p. V. Jelínek z Omahy, člen americké
mise, aby na veřejné schůzi promluvil o Českoslo-
vácích amerických a o Českoslov. republice. Vy-
světlil pojem pravého demokratismu, promluvil
o americké zásadě svobody, o dějinách republi-
kánské ústavy amer., rovnocennosti duševní i tě-
lesné práce, o mzdě spravedlivé za práci pocti-
vou, o stávkách a pojištění amer. dělnictva, o bla-
hobytu všech vrstev obyvatelstva amerického.
Líčil touhu a lásku amerických Čechoslováků po
staré vlasti, projevovanou nesmírnou obětavostí pe-
něžní i zřízením legií k záchraně a samostatnosti
Čech. Vysvětlil též svobodu náboženskou, účtu
k člověku, k duchovenstvu a popsal hlavně chari-
tativní činnost českých katolíků v Americe. Po-
měřt v naší vlasti nekritisoval; jen jemnými po-
známkami se jich někdy dotkl. Obecnostvo však
svými projevy naznačovalo, jak v mysli své srovná-
vá život americký s životem českým v repub-
lice. Z celé přednášky vanul duch upřímné a pře-
svědčivé pravdy. Účastníci i jiného politického
přesvědčení svůj souhlas projevovali s vývodů p.
kapitána. Přednáška trvala od půl 8. až do 11.
hodiny večerní. Asi před 10. hod. přiklusali někteří
členové národní demokracie s vůdcem obc. prof.
reálky Frantíkem, provázeným zatím učitelem
Kuntem a občankami Příbylovou a Runovou.
Sotva p. kapitán skončil přednášku, ihned obc.
prof. Frantík přihlásil se o slovo a zrezavělé šlpy
otřepaných frásí metal na řečnicka: O Husovi.
Jehož moderní Čech nemůže přijímat tak, jak se
jeví ve středověku, o kněžích, kteří zavinili Bí-
lou horu, o rakusáctví »jistě« strany (kterou o-
patřob obc. profesor nejmenoval), o Koníásovi...
A snad by vykládal ještě jiné otřepané, tisíckrát
vyvrácené námitky, kdyby přítomné ženy nepro-
jevily hlasitou nevoli. P. kapitán Jelínek vytkl
řečnickovi, že nemluví k věci, pozval ho z výčepu,
kde se obc. profesor skrýval, do sálu, ale tam
se p. profesorovi nechťelo. Námitky všechny byly
p. kapitánem hřně vyvráceny. Profesor však od-
povědi ani nevyslechl, ale ve výčepu se s ně-
kolíka ženami hádal tak, že po tři dny pro roz-
čilení nešel vyučovat. Ale k smrti se nerozčilil,
neboť již ve čtvrtek večer roztřeloval se v hostinci
»U Vostřelů« nad prohrou v kartách, jež hrál s
kolegou Z. (ač za dne nevyučoval pto churavost).
Inu, nemáte štěstí, občane Frantíku, ani v kartách
ani v debatě! Ostatní občanstvo uctivě děkovalo
pak a loučilo se s p. kapitánem. — Dne 25. února
konal přednášku o americko-českých poměrech
v Dělnickém domě amer. občan Kuvář z Ústí n.
Ori., který se snažil dokázati zásluhy beznábo-
ženských Čechů amerických o republiku naši a
některé vývodů p. Jelínka popřal. Aby se o prav-
dě výroků p. Jelínka i nepřátelé lidové strany
mohli přesvědčiti, odporovali jsme jim k bedlivému
prostředování přednášku p. J. Staška, býv. duch.
správce slovensko-polské osady v St. Clair, Pa.
v Americe, vydanou v bratrské Benediktinské
knihovně r. 1919. Cena 60 h.

Ověrní ELIŠKA v Hradci Králové

Adalbertinum

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědní a
poskytuje výhodné půjčky.

Různé zprávy.

Časová kniha. Všem, kdo touží lépe poznati
sebe a vlnnosti i do povah lidí jiných, doporu-
čujeme knihu Heleny Mostové »Jelí boj a vř-
tázaví«. Je to úchvatné, zvláštní vylicení života
autorčina, bohatého vnějším a zvláště vnitřním
boji, — je to hluoce upřímné a prostě jímavé vy-
znání dnešní, v pravém slova smyslu moderní dý-
ky, s jejími stínými i světlými stránkami, — je
to též místy tichá výška naší výchově rodinné a
školní. Přeložily a vydaly Školní sestry O. S. P.
na Král. Vinohradech, Korunní 4. Cena 5 K.

Sčítání lidu na Slovensku. Seznam míst. Mini-
sterstvo s plnou mocí pro správu Slovenska v
Bratislavě vydá tiskem podrobný »Seznam míst
na Slovensku«, zpracovaný dle výsledků sčítání
lidu v r. 1919. Tento seznam obsahovati bude slo-
venská a maďarská jména všech obcí na Slove-
nsku, počet obyvatelstva dle národnosti a nábožen-
ství, označení úřadů župních, politických, soud-
ních, poštovních a farních, dále železničních stanic
a zvláštní přehled popisu lidu na Slovensku z r.
1919, spojený se srovnávací tabulkou o poměrech
národnostních dle popisu lidu z let dřívějších, čímž
stane se nezbytnou a jedinou dosud toho druhu
příručkou úřadů, ústavů, korporací, obchodníků a
pod. Upozorňujeme na toto dílo, připomíná okresní
správa politická v Hradci Králové, že případně ob-
jednávky učiniti třeba brzy u shora zmíněného mi-
nisterstva, aby dle toho mohl býti stanoven při-
bližný náklad.

Esthetika sv. Augustina. »Vychovatelské
Listy« obsahují v I. čísle vedle řady pozoru-
hodných článků velmi četné posudky vědec-
kých a pedagogických spisů, bohaté rozhledy
po vychovatelství, katechetice, filosofii a kul-
turních otázkách vůbec a k tomu ještě 2 pří-
lohy. Předně zvláště stránkovaný orgán
Spolku katol. učitelů na Moravě a ve Slez-
sku »Katolický Učitel« a pak knižní přílohu:
spis prof. dra Jar. Hrubana z reálky uhersko-
brodské »Esthetika sv. Augustina«. Augustin
jest velmi blízký době naší, naší vlastní duši.
Pěkně to vystihl ve svém díle »Saint Augu-
stin« (26. vyd., 1913): »Hieratická tvář staré-
ho biskupa se oživuje neobyčejně, nabývá
takřka moderního výrazu. Objevujeme pod
texty bytost z nejvášnivějších, z nejzmlá-
nějších, z nejbohatších na poučení, jež nám
dává historie. Tato poučení obracejí se k
nám, odpovídají našim nejpřednějším zájmům
vědeckým a dnešním. Tato bytost, století, v
němž se rozvíjela, nám připomínají náš věk
a nás samy. Návrat podobných okolností při-
vodil situace a charakteru podobné: jest to
téměř náš portrét. Věru, můžeme souditi, že
dnes není předmětu aktuálnějšího nad sv.
Augustina.« (Str. 6.) »Ale užší analogie nám
ho přibližují. Jeho století velmi se podobá
našemu. I když jsme sebe méně se obezná-
mili s jeho knihami, poznáváme v něm duši
bratrskou, jež trpěla, cítila, myslila téměř
jako my. Přijel ve svět končící, v předvečer
velkého kataklysmu, který se chystal odnésti
celou jednu civilizaci: tragický obrat dějinný,
doba zmítaná a často strašná, v níž bylo
velmi trpké žít všem a která zajisté jevila
se beznadějnou i duchům nejpevnějším.«
(Str. 9.) »Tento intelektualista, tento mystik,
nebyl jen mužem modlitby a rozjímání. Opa-
trný rozum muže činu a správy v něm kori-
goval poblouzení dialektické subtilnosti často
výstřední... Měl smysl pro skutečnost,
měl znalost života a vášni. U porovnání se
zkušeností Bossuetovou jak jest zkušenost
Augustinova mnohostrannější! K tomu chvě-
jící citlivost, která jest také naše, sensibilita
dob do krajnosti vymané kultury, kdy zne-
užívání myšlenky rozmnožilo příčiny utrpení,
ztrpčující potřebu rozkoše: »Duše antická
byla drsná a nicotná. Byla zvláště omezená.
Duše Augustinova jest něžná i vážná, žádostí-
vá jstot a radostí, které neklamou. Jest širá

a počíná: nejneprávnější otěsy se tam přenášely v hluboké chvění a vydávají zvuk nekonečna. Před svým obrácením má Augustin neklid našich romantiků, melancholie a smutky bez příčiny, velké rozmachy toužení, které zmítalo našimi otci: On jest nám velmi blízek. On rozšířil naše duše latinské, smířiv nás s Barbarem. Latinsk, jako Řek, chápal jenom sebe. Barbar neměl práva vyjadřovati se v řeči císařství. Svět byl rozdělen na dvě strany, které chtěly se neznati navzájem. Augustin uvedl v naše vědomí kraje nepojmenované, širé končiny, duše, které dosud byly ponořeny v temnotách barbarství. On nám byl tlumočnickem bible.

Měřítko přízní katol. veřejnosti ke studentstvu. Na 200 K podílech Dobročinného stavebního družstva katol. domů studentských »Sušil« v Brně upsalno do konce ledna 111 upisovatelů 160 podílů (t. j. o 20 upisovatelů s 32 podíly více než do konce listopadu). Jednotlivé stavy zastoupeny jsou takto: 61 kněží s 94 podíly, 8 úředníků s 9 podíly, 5 spolků s 6 podíly, 4 řemeslníci se 4 podíly, 3 učitelé s 5 podíly, 2 domkáři s 5 podíly, 2 dělníci se 2 podíly, 4 Lidové jednoty se 7 podíly, 2 živnostníci se 2 podíly, 2 továrníci se 2 podíly, 1 velkostatkář s 5 podíly, 1 strojívedce se 4 podíly, 1 ošetřovatelka nemocných se 2 podíly, 1 obvodní lékař s 1 podílem, 2 chotí advokátů se 2 podíly, 4 soukromníci se 4 podíly, 1 poslanec s 1 podílem, 1 řeholní řád s 1 podílem, 1 advok. koncipient s 1 podílem, 1 rolnický syn s 1 podílem, 1 záložna s 1 podílem a 2 rolníci se 2 podíly. Tato statistika je nejlepším důkazem, jak jednotlivé stavy chápou důležitost útluku pro katolickou mládež na školách, aby se nám stále neodcizovala. Stavební družstvo »Sušil« má splnit dávné přání našich buditelů. Když se objevila v novinách první zpráva, že bylo založeno družstvo pro stavbu katolických studentských domů, došla nás celá řada žádostí o přijetí a ubytování studentů. Bohužel nebylo možno těmto žádostem vyhověti, poněvadž družstvo nemělo prostředků na zakoupení a upravení internátu. Bude do konce školního roku upsalno tolik podílů, aby po prázdninách bylo možno otevřít první katolický studentský dům? Přihlášky zasílejte na adresu: »Sušil« v Brně, Besední dům »Svornost«.

Týrání dětí ve škole pro víru. Z interpelace poslance strany lidové J. M. Kadláka uvádíme: »V měsíci listopadu vypukla v Kudlově u Zlína na Moravě školní stávka, poněvadž místní učitelé zakázali dětem modlitbu a křesťanský pozdrav ve škole. Po několika dnech školní stávka byla skoncována. Od těch dnů však oba učitelé, zejména pak nadučitel Rudolf Mikulík, pronásledují děti rodičů, kteří žádali, aby modlitba a křesťanský pozdrav ve škole byly zachovány. Nejvíce pronásledováni jsou děti rodičů, kteří stáli v čele tohoto hnutí. Uvádíme případ jeden žáka Františka Čecha. Učitel Alois Apolenář nařídil před několika dny svým žákům, aby každý napsal svůj životopis, zejména, co který ve svém životě zkusil. František Čech, 11letý žák, pod dojmem školní stávky napsal svůj úkol takto: »Můj životopis. Narodil jsem se na Přeluku 22. srpna 1908. Otec pochází z Jaroslavic a matka též. Zabývali se rolnictvím a teď býváme na Kudlově. Prvního vychování se mi dostalo od mých rodičů. Začal jsem chodit do školy, když mi bylo šest let. Roku 1918 byl jsem těžce nemocen na chřipku. Roku 1919 zemřel mi stařec a provdala se mi tetinka. Také se v mém životě stěhovalo, že jsem se nesměl ve škole modlit, neb jsem to měl přísně zakázáno od pana nadučitele. Též velebného pána jsem nesměl pozdravit křesťanským pozdravem. Byl jsem nevinně bit. Také mne jednou pokousal Mikulík pes (rozuměj nadučitel, pozn. int.) na síni, jak jsem šel do třídy.« — Podobně psalo i ještě mnoho jiných žáků. Když za několik dnů úlohy opravené učitel Apolenář žákům rozdával, vyhroboval všem žákům, kdož něco o modlitbě měli v úloze napsáno a žák František Čech dostal od něho tři pohledy. Druhého dne, 28. ledna, přišel nadučitel Rudolf Mikulík do třídy Aloise Apolenáře a oslovil žáka Čecha: Cos to napsal, Čechu, do toho životopisu? Tak, aby to byla pravda, tu máš! A ztloukl ho po hlavě, přes uši, až hochovi z uší krev tekla, do zad ho tloukl. Hoch měl několik dní horečku, velké bolesti v uších a v hlavě a nemůže ani do školy. Když matka šla do školy k místnímu nadučiteli tázati se, co synek provedl, že ho tak zbíl, pravil nadučitel Mikulík matce ho-

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka. **Filialka v Chrudimi.** Telefon: 48a řídící, 48b směnárna.

Akciový kapitál a rezervy K 90.000.000—

Vklady K 600.000.000—

Centrála v Brně.

Filialky: Boskovice, Brno, Bratřovice, Holešov, Jablonec n. Nisou, Chrudim, Kroměříž, Mer. Ostrava, Nám. Brod. Olomouc, Opava, Píseň, Praha, Prostějov, Přerov, Třebíč, Uhers. Brod, Val. Meziměstí. Letní expositura v Lázních Luhačovicích. (Telefon filialky v Bratislavě čís. 589, telegramy: Moravoagro).

Vklady na knížky, básně a široký účet úrokuje se nejvýhodněji.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všech druhů.

Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a veřejným korporacím.

Remboursní úvěry. **Financování importu a exportu.**

Třídní loterie. **Pojišťování losů.**

chově: »Čechová, co se týká vašich dětí, jsem s nimi úplně spokojen, pěkně se chovají, až na to náboženství, tu jsou neustupní.« Jíž z této odpovědi jest patrné, že nadučitel Mikulík dal se jenom strhnouti záští protináboženskou ke ztýrání žáka. Takové jednání učitele jest nejenom nehodným, nýbrž dokazuje, že člověk takové zavilé zášti se vůbec za učitele katolických dětí nehodí. Jak jest jednání takového učitele v souhlasu s nařízením ministerstva školství? Nejde tu jenom snad o jediný případ. Žáci, dětí rodičů, kteří nedali si líbit vytloučení modlitby ze škol, jsou soustavně od obou učitelů chikanováni.

Konec popularity. Za velké světlo byl do nedávna pokládán jeden z předních harcovníků »Volné Myšlenky« Karel Pelant. Dne 15. t. m. »Právo lidu« však o Pelantovi píše: »Nechťme tak rádi, ale je konečně nutno ukázat na typ žurnalisty bezzásadního; tím smutnější, poněvadž to není žurnalista nějakého malého krajinského listku.« Prý Pelant ve »Večeru« nazývá »bolševickým finančním bláznovstvím« účelnou finanční politiku ruských bolševiků, jejíž dobré stránky tendenčně zamkne. Prý Pelant píše tak: »jak by dovedl psát každý nevědomý a nevzdělaný kapitalistický zaprodanec.« A »Právo lidu« ještě dodává: »Je to věru tragická stránka naší intelligence, že dovede zapřít v sobě všecku louhu po pravdě, kulturní úroveň, ano i všechny zdravý rozum, jen aby se svým skokanstvím zalíbila kapitalistickým chlebobárcům.« — O tom přísném posudku by se dalo diskutovati. Ale Pelant už rozhodně má po slávě.

Slovenské strany mají nyní v Nár. shromáždění poslanců: Ludová 8, soc. demokratická 11; národní a rolnická (t. j. spojená pokroková) 31. Ač je ludová strana na Slovensku nejsilnější a jde za ní jistě 80 proc. voličů slovenských, přece vláda se Šrobárem ustředila jí z 51 poslanců jen — 8. Není nad pokrokovsko-evangelickou spravedlností!

Ministr financí agrárník Kuneš Sonntag vyloučen ze »Sokola«. »Mor.-slezský deník« sděluje, že ministr financí Kuneš Sonntag byl vyloučen ze Sokola a sice ze Sokola brněnského, protože se nedostavil k povinným odvodům sokolským v době, kdy Slovensko volalo úpěnlivě o pomoc proti Maďarům.

Pěstitele cukrovky dostanou mimořádný příděl cukru a sice 3 kg za každých dodaných 100 kg cukrovky.

Cigaretový monopol chystají v Německu na výpomoc státním financím. Dosud byla výroba tabákového zboží úplně volná. — Franci nabídl čtyři velké americké společnosti tabákové, aby jim pronajala tabákový monopol na 25 let za 40 miliard franků, které hned hotově splatí. Za přeměnění sirkového monopolu nabídl dalších 20 miliard. Není známo, jak se k této nabídce francouzská vláda zachová.

Nedostatek sody jest u nás velice citelný a neblaze působí na vývoj sklářského průmyslu. Byl učiněn nákup sody v Rakousku, avšak rakouská vláda vývoz sody zakázala, protože bylo dodáno jako kompenzace špatné falknovské uhlí. Odjinad bohužel soda dovážeti nelze, protože Francie vývozu nepovolí, ve Švýcarsku jest nedostatek uhlí, Belgie potřebuje veškeru sodu pro své sklářství, které jest úplně zaměstnáno. Náš sklářský průmysl — který jest ve světě velmi oblíben — vedle nedostatku sody jest také ohrožen zákazem vývozu našeho skla přes Německo na západ a do zemí skandinávských.

Co stojí svatební povoz? Die brněnského »Tagesbotu« byla v masopustě v Mírově na Moravě svatba, při níž snoubenci zjednali si kočár, aby je zavezl do Mohelnice 5 km vzdálené. Po svatbě dostali novomanželé účet: Pár koní a povoz 120 K, mytí vozu třemi čeledíny před svatbou 30 K, pasta na vyčištění koňských postrojů 50 K, mazadla na vůz 80 K, nový bič 200 K, dohromady 560 K. Za několik dní přišel ještě dodatek k účtu: za opravu brzd povozu, která se za jízdy zlomila 250 K, tedy celkem 810 K. Pod účtem stála poznámka: »Nesmíte si myslet, že jsem lichvář.« Jestli ubohý ženich v tomto směru vyhověl a myslit si o něm to nejlepší, se nesděluje.

Mnoho látky odloženo do čísla příštího. Prosimé o laskavé strpení.

(Zasláno.)

P. T. české veřejnosti!

Poněvadž kolem 26. t. m. nastoupím zpáteční cestu do Ameriky, prosím dšst. duchovenstvo, aby mi žádané a slíbené dějiny svých osad laskavě zaslali do Chrudimě nejdéle do 25. března. Zároveň vzdávám své srdečné díky jak duchovenstvu tak laikům za všechny služby a přátelství mně prokázané v době mých přednášek. Rovněž vše děkuji za všechny pohlednice mně zaslání. Oplatím z Ameriky. Díky — s Bohem!

Rev. Fr. Kolář, člen II. amer. mise.

Chrudim, 9. března 1920.

Semena vojtěšky

(Inzerky), mor. červ. jetele, krmné popy, piembovaná, čistá, křídlová, dodává

Zemědělská družina, f.

Prostějov, na Vápenici

Objednávejte, kupujte a doporčujte

velkonoční řehtačky

od Petra Sahuly, Krouná.

MEŠNÍ VÍNA

surové přírodní, neporušené, prvotřídní jakosti: nejmenší první druh (výběrek) à K 12.50 na 1 litr, velmi jemný druh 1917 à K 12.— na 1 litr, jemný třetí druh ročník 1918 à K 11.80 na 1 litr dodává v sudech od 50 litrů výše chvalně známá firma:

Alois Čížek, příslušný dodavatel matných vín v Rumpel.

Transitní vinné sklady ve Znojme, Kersneckova tř. 29

Pozor!

Venkovská divadla.

Úspěchy při divadle docílíte bez námahy výměnou her s naší sbírkou

"Lidové jeviště"

Dosud vyšly:

Svazek 1. A. St. Novák: "Potrestaný náletník". Hra o 1 jedn. (2 ženy, 1 muž). Ku provozování nutno odebrati 4 výtisky. Kč 1.80. Svazek 2. A. St. Novák: "Vyláčený manžel". Fraška o 1 jedn. (3 ženy, 2 muži). Ku provozování nutno odebrati 6 výt. Kč 1.90. Svazek 3. A. St. Novák: "Slavnost ve Vystrčilově". Fraška o 1 jedn. (1 žena, 6 mužů). Ku provozování nutno odebrati 8 výt. Kč 1.90. Svazek 4. Fredl ml.: "Tři doktoři". Fraška o 2 jedn. (5 mužů, 8 žen). Ku provozování nutno odebrati 9 výt. Kč 2.70. Svazek 5. A. St. Novák: "Oběť chudé matky". Obrázek života o 1 jednání (6 mužů, 8 žen). Ku provozování nutno odebrati 9 výtisků. Kč 1.30. Svazek 6. J. Hrochovský: "Selaské námluvy". Žert o 1 jednání (6 mužů, 1 žena). Ku provozování nutno odebrati 7 výtisků. Kč 1.30. Svazek 7. J. Hrochovský: "Přivítání". Žert o 1 jednání (8 mužů, 1 žen). Ku provozování nutno odebrati 9 výtisků. Kč 1.60. Svazek 8. A. St. Novák: "Obyčtí studenti". Dramat. šert v několika výstavech. (7 mužů). 8 provozov. právem při odebrání 8 výtisků. Kč 1.70.

Objednávky vyřizuje jen proti předem zaslané obnosu na dobrotu

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové.

Paramenta závod nejstarší české firmy: Ignáce V. Neškudla syn v Jabloně n. Orli. (Čechy) bratr P. J. Neškudly, býv. aráfe ve Výprachticích) doporučuje: veškeré kostelní roucho, keruhve, prapory, jakož i ke všem bohoslužbám. předmety. Ceniky, rozpočty i záhlavy na ukásku zdarma a franko Tisíce pochvalných uznání a vysnamení.

Nejlevněj. nákupní pramen v rep. Československé.

Zásobte se včas!

Právě nám došli

Upomínky k I. sv. přijímání

krásné vzory v barvotisku

o velikosti

14x23 kus po K — 50
18x27 " " " — 90
22x30 " " " 1.10
26x33 " " " 1.50
30x43 " " " 2.—

Na ukásku zasíláme vzorky jen proti zálohování; zpět jich nepřijímáme.

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové, Čechy.

Kostelní nádoby,

kalichy monstrance atd., klenoty, notářské protezy, lodiny, jídelní přístroje, opravy a znovu slazení odborné a levné provádí

JAN STANĚK,

pasíř a ciseleur, stálý přísedící znalec zemského trestního a okresního soudu, Praha 4-979, ul. Karoliny Světlé, 12 n.

Nejlevnější a nejbezpečnější

pojištění pro případ úmrtí a věna dítětem

poskytuje dobročinný spolek

"Charitas" v Hradci Králové,

jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské svépomoci, na dobu svého trvání vyplatil na podporách již na 150.000 korun, získav 676 členů.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45 let. Každý člen se zavazuje, že splatí při úmrtí společenstva 2 K, jež se vyplácí bez průtahu buď zákonitým příbuzným aneb účelu a osobám, jež si člen písemným prohlášením výboru za svého života označil. Lékařská prohlídka zdarma.

Při spolku trvá od r. 1911 věno - odbor, jenž poskytuje též spělým v den jejich sňatku, případně v den dospělosti jejich, aneb také při úmrtí těch, kteří je do odboru věnného přihlásili. Vyplácí se tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru bylo přihlášeno.

Jinochy může přihlásiti až do stáří 18 let a dívky do 16 let každý, jen když týž jest tělesně zdrav a nepřekročil 66. rok věku svého. Zápisné 6 K je pro všechny stejné, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmíněných případech povinné podpory. — Bližší v prospektu, jež na požádání zdarma zasíláme. — Adresa aní:

Spolek "Charitas" v Hradci Král.

Dr. František Rojl, Václav Jonáský, předseda, jednatel.

Kostelní paramenta

prapory a bohoslužebné náčiní v nejvýhodnějších cenách nakoupíte u doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA

Nový Hradeo Králové, Čechy.

Vyžádejte si ceny, nežli objednáte u firmy jiné.

Varhanové píšťaly

zinkové i olovové dodává a veškeré opravy i přestavby varhan provádí

V. Poláček,

stavitelství varhan a harmonií

v Rychnově n. Kn.

KADIDLO

opět zasílá

F. STADNÍK, OLOMOUČ

KOSTEL. PARAMENTA, PRAPORY

a veškeré církev. náčiní

Vlastní výroba.

Výhrad. prodej ve prospěch Matice Cyrillo-Methodějské!

Paramenta,

prapory, rouhy a církev. náčiní

dodává nejlevněji

JOSEF VEND,

českosl.

odborný závod

Jablonec n. Orli.

BISKUPSKÁ

KNIHTISKÁRNA

DOPORUČUJE SE KU VŠEM PRACÍM V OBORU KNIHTISKU

PROVÁDÍ VKUSNĚ ZA CENY PŘÍMĚRNĚ LEVNÉ TISKOPISY PRO POTŘEBU OBOHODU, PRŮMYSLU A ŽIVOTA VEŘEJNÉHO, SPOLEČENSKÉHO A SPOLKOVÉHO; ČASOPISY, BROŽURY, DÍLA, CENÍKY, ÚČTY, TABELE, OBÁLKY A DOPISNÍ PAPÍRY; PLAKÁTY, POZVÁNKY PRO PLESY A ZÁBAVY, ADRESKY, VISITKY ATD. UDRŽUJE STÁLÝ SKLAD TISKOPISŮ PRO ÚŘADY CÍRKEVNÍ DLE NEJNOVĚJŠÍCH NAŘZENÍ, POZVÁNKY, PLAKÁTY, POZVÁNKY KE SBOŽÍM S NÁRODNÍMI ZNAKY: // // // // //

PODNIK

TISKOVÉHO DRUŽSTVA.

HRADEC KRÁLOVÉ

ADALBERTINUM.

Kočár jednokoňský

za 3500 K, psací stoly po 800 K prodá Skuherský, Hradeo Králové.

Máme na skladě

Missale romanum

se všemi dodatky

poslední vydání

s krásným jasným tiskem na chlaa pevném papře. V celokolené vazbě s chagr. kůží se slat. ořískou: černé za Kč 55.—, červené za Kč 60.—.

Breviarium romanum

velikost 11 x 17¹/₂, s chagr. kůží

s červenou ořískou Kč 180.—

se slatou ořískou Kč 180.—

mínisturní (pohodlné na cesty)

v chagr. kůží, slatá oříska Kč 80.—.

Družstevní hnhkupectví a naklad. v Hradci Králové.

Firma Nejedlý & Vít v Hradci Králové

prodává ve skladě p. KLAPKY na PRAŽSKÉM PŘEDMĚSTÍ v drobném veškeré fazivo, tyče a hranoly, jakož i palivové dříví.

Paral píla ve Svratce u Hlinska. — Elektrická píla v Třebouchovicích. — Kanceláře v Hradci Králové, Ústakovského třída. Telefon číslo 189. — Depo KOG Hradeo Králové.

Telefon číslo 150. — Depo KOG Hradeo Králové

Vydavatel a soob. redaktor: Josef Polák. — Mařitel: Tiskové družstvo v Hradci Králové. — Tiskne Biskupská knihkárna v Hradci Králové.

OBNOVA

Týdeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nesalepené a ne frankované expedicí v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehoníme. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inzeráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu poč. úř. šk. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Upisujte 4 1/2 % státní premi- ovou půjčku!

Odporujeme tak vřele všem našincům. Křiklavá reklama by v té příčině po zkušenostech válečných znamenala málo. Připomínáme však, že nyní peníze se nebudou půjčovat v Římu, nýbrž v Praze, českému národu. Ochotnou půjčkou pomůžeme netoliko republice, ale i sobě. Jestliže někdo nesehlasí s taktikou některého ministra, nechť uváží, že peníze nepůjčuje jemu, nýbrž na nezbytné potřeby státní, aby republika a tím i našemu ruchu hospodářskému nedocházel dech. S penězi půjčenými budou hospodařiti politikové ti, kteří vyjdou z lidových voleb dubnových.

Musíme upisovati horlivě už proto, abychom se reprezentovali před cizinou jako vlastenci upřímní, kterým na zdar republiky záleží. Úpisy jsou potřebny, aby se vzpamatovala valuta, jejíž nízký stav doléhá tíživě na každého občana tohoto státu.

Nejlépe své peníze uložíte a nejučinněji k zvýšení jejich hodnoty přispějete upisováním.

Nyní úřady politické a finanční pracují nikoli pro Habsburky, nýbrž pro národ. Nuže — usnadňme jim jejich námahu a zmírňme jejich nemalé starosti dobrovolnou kooperací. Zvláště ti, kteří v posledních letech velice zbohatli, mají povinnost dáti republice, co jí patří a čeho tolik potřebuje.

Nechť tedy každý upisuje dle možnosti hojně a bez meškání!

Mučedník svého úřadu.

Právě 17. března bylo tomu 300 let, co hroznému zmučení podléhl moravský kněz bl. Jan Sarkander.

Narodil se r. 1576 ve Skočově ve Slezsku. Pocházel z polské šlechtické rodiny, ale v Příboře dostalo se mu českého vychování. Studoval v Olomouci a Praze. R. 1603 stal se doktorem filosofie. V té době, kdy protestantské vrchnosti tvořily v Čechách a na Moravě většinu a houževnatě ve svých doménách potíraly všechno katolické, bylo pravým hrdinstvím, stal-li se tu někdo katolickým knězem. Když se stal Jan i doktorem bohosloví, dal se vysvětit na kněze. Působil na různých místech; r. 1613 stal se farářem v Boskovicích a r. 1616 v Holešově, kdež čekaly trapné svíce; vždyť tam katolická obec byla na vymření. Sarkander však vyvinul činnost tak horlivou, že do konce r. 1617 se mu podařilo vrátiti katolické církvi na 250 duší.

Zatím protestantský kvas vybuchl v mocnou vzpuru. Komisařem revoluční vlády nad Holešovem stal se lutherán Václav Bítovský z Bítovic, který vznítil v lutheránech prudký odpor jak proti Sarkandrovi tak místním katolíkům. Šťvaný farář putoval k nabytí posily do Častochova. Když se vracel, tehdy již katolíkům odňat kostel. Jan chtěl se nyní farý vzdáti, ale Ladislav Lobkovic snažnou prosbou přiměl sluhu Božího k návratu.

Když polské a kozácké čety Sigmunda III. plenily na Moravě statky protestantské, Jan uspořádal z Holešova eucharistický průvod. Vojáci Sigmundovi seskákali s koní, poklonili se a jeli dále k Napajedlům. Sarkander zachránil tak Holešov, ale mstivec Bítovský žaloval zinnému králi Bedřichovi, že farář sám Poláky na Moravu pozval. Sarkander byl v poutech vsazen do žaláře v Olomouci. Při prvním výslechu 13. února 1620 soudcové mu vyčítali, že jako zpovědník Lobkovicův dobře ví, jak polské vojsko na Moravu vtrhlo. Následujícího dne poručil Bítovský (toho času zemský soud) Sarkandra mučiti. Sluha Boží byl natažen na skřípec tak krutě, až se jeho údy z kloubů vymkly. Za tohoto mučení, které trvalo hodinu, znovu byl trpi-

tel dotazován, co mu Lobkovic ve zpovědi svěřil.

Druhé mučení nastalo 17. února. Sarkander znovu natažen na skřípec a pálený mu boky pochodněmi. Při tom mu spáláno. K třetímu mučení došlo hned následujícího dne. Beneš Pražma poručel: »Pověz, co jsi od Lobkovic ve zpovědi slyšel, vše to z tebe plamenem vyženeme.« Ačkoli však Sarkander již zkusil, jaká muka na něho i nyní čekají, odpověděl neohroženě: »A kdybych i věděl, že mne na tisíc kusů rozsekáte, že mne železem, ohněm a všemi mukami zahubíte, přece bych volil raději to všechno s milostí Boží snášeti nežli dosti málo se prohešati proti této svátosti, jejíž pečeť nesmí kněz zrušiti!« Nato znovu natažen na skřípec a pálen. Když statečnost trpělova zůstala nezlomena, posmívali se soudcové katovi, že jest hudlařem. Proto jej kat začal páliť smolnicemi, přidávaje síry. Natáhl skřípec tolik, až se kámen z dlažby vyvrátil, svaly trpělovy se přetrhly a z hrdla se dral chrapot jako před smrtí. Když ani nyní mučedník tajemství zpovědního nevyzradil, rozpustil kat smůlu, pryskyřici, síru, lůj a olej; v této smíšenině namáčel peří, naházel je Sarkandrovi na život, prsa, boky, krk a ramena; zapálil je, takže se tělo vznášelo plamenem. Tři hodiny trvalo toto příšerné trápení, takže bylo napolo zázrakem, že mučedník po odvázání ze skřípce ještě dýchal. Trpětel umřel na slámě v žaláři celý měsíc, posiluje ducha svého vroucími modlitbami. Dotrpěl 17. března 1620.

Hrdinná stálost velikého muže toho stala se velikou posilou jiných sužovaných katolíků. Sarkander jako posel nové doby byl umučen od protestantské chamtivé byrokracie, která marně biblí hleděla zakrývat svou dravou lakotu a despocii. Byl umučen způsobem tak rafinovaným a sveřepým, jak do té doby slýcháno nebylo.

Záložní úvěrní ústav v Hradci Králové

Centrála v Hradci Králové

Založen r. 1893.

V k l a d y

Girové účty.

na vkladní knížky a běžné účty při
výhodném úrokování.

Stožní listy p. sp. na pořádání zármu.

Dotazy o sazkách obrátím zodpoví Ředitelství.

Příslušky:

Praha, Semily,
Dvůr Králové n./L.,
Jablonec n./N.

Velmi výhodné a naprosto bezpečné sázení kapitálů
skýtají vkladní knížky, vkladní účty a 4 1/2 % dluhopisy
Živnostenské banky, jež možno obdržeti u pokladny

Živnostenské banky filiálky **v Hradci Králové**

— která provádí i veškeré ostatní bankovní transakce
— za podmínek co nejvýhodnějších. —

Politika.

Důsledky politického despotismu.

Volby vpravdě lidové byly u nás oddalovány houževnatě od těch, kterým se nyní ve vládní kuchyni znamenitě daří. Strýčkovské zaopatřování neumělých trosečníků a jiných »potřebných« existencí bylo povýšencům věci přednější než starost o blaho republiky. Vznikla nová houževnatá byrokracie, které se z teplých hnízd nechce. Ale co tím protilidovým despotismem natropeno, těžko se napraví za čtvrt století. Náš úvěr v cizině oftesen, roste polská troufalost, Němci nosí hlavy stále výše, cena našich peněz za hranicemi jest nepatrná. Kdyby tu byla déle již řádná vláda, vzešla z faktických lidových voleb, jistě by cizina pohlížela na naše tužby a žádosti s větším respektem. Nu — a teď právě do volebního víru spadá upisování na velepotřebnou půjčku. Nemohly už být dávno volby skončeny, aby národ v plné důvěře k vládě zvolené pozitivní své povinnosti k národnímu celku konal s větším zápletem a s imponující svědomitostí?

»Monarchistická aféra«.

kterou si vymyslili po demonstraci »husitských žen« radikálové, jest již definitivně pochována. Ministři socialističtí dopustili se přemetů tak trapných, že se hledala nějaká aféra konservativců k »vtrácení pozornosti od chmurných fakt. Listy agrární, soc. demokratické a nář. sociální velikými písmeny ohlašovaly spiknutí hierarchie a šlechtě; lhaly bezectně, že do spiknutí jsou zapleteni i předáci strany lidové a napovídaly, co všechno ještě se lidovcům dokáže. Zatčena řada osob, nastalo vyslýchání. Ale nedokázáno žádné spiknutí ani individuím dobrodružným, bezcharakterním, která s naší stranou nic společného neměla. Po marném úsilí o vypátrání spiknutí po Praze hlahlolila ironická otázka: »Neviděli jste Ervína?« Když sehalo naprosto obvinění z velezrady, pokračovalo

FEUILLETON.

MODERNÍ VYCHOVATEL.

Synové Hermesovi vycházejí v četných řadách po denním vyučování z moderní, výstavně budovy školní, proudí rozsáhlým prostranstvím před školou a rozcházejí se odtud na všechny strany. Tváře nastávajících úředníků obchodních závodů a bankovních domů jsou úplně svěží a veselí úsměv pohrává jim na rtech. Jsou to opravdoví synové slunné Hellady, třebaže ne v kraji hellenském, — nýbrž v městě Eusebijském na břehu Labu.

Výchova jejich je úplně praktická jako kdysi rodných synů Řeka. Náboženská cvičení i konfesionální vyučování byly z jejich učebné osnovy již dávno vyloučeny; dříve než vyšly ministerské výnosy Habrmanovy o nezávažnosti náboženských školských věcí a náboženského vyučování na vyšších stupních škol středních zvlášť. Studující této školy myslí mnohem více do budoucna a prohlédli poměry poválečné mnohem dříve než všichni ostatní studenti středních škol. Však mají také úplně jiný titul než ostatní jejich kolegové, jsou akademici.

Avšak nemysleme si, že žáci ti jsou bez náboženské výchovy vůbec. Náboženského poučení

se v soudu »pro pobuřování«. — Nyní zastaveno vyšetřování trestního soudu proti »provinculům« definitivně. Blamáž vládnoucí koalice jest tedy důkladná. Neradujeme se však z takové ostudy našeho politického života, protože uměle vyvolaná aféra poškodila naši republiku za hranicemi zle. Měli by nyní býti vsazeni do kriminálu řemeslní lháři radikální, kteří takový poplach bezcitně vyvolali.

Sjezd české agrární opozice

konal se dne 14. t. m. v Praze. Dostavilo se 316 důvěrníků, zastupujících 66 okresů v Čechách. Připojil se k nim i delegát agrární-oposiční Moravy. Předseda Čsl. Rolnické jednoty J. Müller vytkl, že volby měly býti vypsaný již v lednu 1919 a ne teprve za 14 měsíců. Ti, kteří se zmocnili vlády, silně si prodloužili revoluční období; fabrikovali ústavu jako rotačním strojem, takže německý tisk psal o »české fabrice zákonů«. — Bývalý poslanec J. Žďárský pravil, že vládní koalice není politickým kompromisem, ale porážkou zemědělství. Dříve jsme měli pány France ze zámku s rakouskou byrokracií, teď máme spoustu všelijakých komisariů a statistiků a ti všichni poručíkuji. — Bývalý poslanec R. Bergman pravil, že zemědělství a socialisace zásadně se vylučují. V Domovních se pěstuje nenávisť k střednímu rolníkovi; ty se stanou republikánské straně hrozbou. Prý ať Švehla slíbí cokoli, způsob volebního boje jeho strany čestný nebude; tato strana jest založena na strachu u vědomí, že její politika nebyla ani česká ani agrární. — V přijaté resoluci se protestuje proti rušení soukromého vlastnictví a proti vázaným volebním listinám.

Výprava ze splšské stolice

přibyla do Prahy dne 16. t. m. Kapitulní děkan Msgr Martin Blaha přivedl do Prahy

dostává se jim přes to ještě dnes, ne sice soustavně, ale za to moderně, a při každé vhodné příležitosti, jak se dovíme z rozhovoru studentů. Právě když studenti spěchali ze školy domů, nahodilo se mi jít za skupinou směřující se a dovádějících mladíků. Mluvíli úplně nahlas, misty docela křičeli a přetvářeli jeden druhého. »To vám byla, hoši, dnes u nás v krasopisu junda«, začal jeden a druhý sesiloval a stupňoval výraz předčteníka: »Ach, to byla sr... a!, zrovna k popukání!« »A co pak vám zas dnes vypravoval, ten zajímavý kantor?«, tážal se neobojavě ostatní z vyšších patrně ročníků. Nato ujmě se jeden ze studentů slova a vypravuje živým způsobem takto: »Dnes ráno přijde vám L. . . . do školy a ptá se z čísta jasně: »Který pak hodný hošíček se každý den modlí?« — No, to víte, my se mu budeme zpovídat! Všichni bez rozdílu dali jsme se do smíchu a řekli jsme jako indiáni někde na préri.«

»Co je mu vlastně do toho«, řekl jiný student. — »Modlí-li se kdo nebo ne, to je vlastně privátní věc a kantorovi do toho naprosto nic není«, odvětil resolutně třetí. — »Pravda, že není«, povídá zase první řečník, »ale zvláštní jest to, že náš prezident otevřeně vyznává, že se modlí a není ani jediného prohlášení prezidentova, v němž by nedělal rozdílu mezi náboženstvím a etnikou v našem národě. Co při tom hlavně padá

186 slovenských mužů a žen. Za slavnostní uvítání na nádraží Masarykově Blaha poděkoval slovy vzletnými. Na večírku v sále vinohradského Národ. domu prohlásil, že lid splšský nechce býti předmětem politického obchodu; půjde tam, kam ho táhne srdce — k Československé republice.

Pro záchranu Těšínska

uveřejňují nadšenou výzvu čeští faráři, kaplaní a katecheti. Volají: »Katolický lide slezský, nedej se žádným slibem, žádným násilím, žádným strachem vehnati do tábora polského. Jen tam chceme býti, kde můžeme svobodně ve své řeči mluvit. My slezští čeští kněží, kteří jsme za těžkých okolností si zachovali své národnostní uvědomění a lidu slezskému je vštěpovali — my o dvanácté hodině pozvedáme hlasu svého a voláme k Tobě: Lide slezský, nebuď hrobařem svým, nekopej nové hroby před Těšínem, jak náš Bezruč pje — nervi jazyk z úst svých dítek — nepohrdej moravskými zpěvy svými a slovem Božím!« — Lidová strana ve Slezsku vydala obrněné provolání proti anarchii na Těšínsku. Strana protestuje proti násilí polské plebiscitní komise; žádá varšavskou vládu, aby dala poměry přezkoumati nepředpojatými zástupci a volá pražskou vládu na obranu Slezanů.

Význam katolicismu stoupá.

Ve Francii rozhodli vítězství v první řadě katoličtí důstojníci. Katoličtí kněží v armádě byli vzory hrdinství a obětavosti. Není divu, že katolíci ve volbách dobyli velikého vítězství a že národ hodil přes palubu ty, kteří před válkou byli fanatickými a nejvíce vlivnými odpůrci katolických práv. Jakkoli Clémenceau za války si dobral zásluh velikých, nezapomnělo se na jeho předválečnou protikatolickou despotii. Podlehli v politickém souboji s Deschanelem, příznivcem katolicity. Deschanel 29. února v Bordeaux vešel se svou čestnou družinou do katedrály, kdež jej uvítal kardinál s duchovenstvem; řečník vítal v prezidentovi novou naději obrozené Francie. President byl přítomen mši sv., kterou sloužil biskup z Alsaska. Takto nejvyšší hlava republiky po dlouhých letech sklonila se v chrámu veřejně před Nejvyšším v náboženské pokře. — O připraveném obnovení diplomatických styků Francie s Vatikánem píše italské listy objektivně a skoro vesměs uznávajíc, že smíření mezi oběma mocnostmi jest nevyhnutelným důsledkem války. Doporučují italské vládě, aby se zbavila starých předsudků a začala úřední styky s Vatikánem.

na váhu, jest okolnost, že náš prezident není žádný církevní ani klerikál. Modlitba soukromá je přece nejménějším vyjádřením necírkevního poměru náboženského. Já se ovšem denně modlím, ale doma matka i otec do kostela chodí a často mi říkávali, abych se držel Boha a byl pamětliv jeho hlavních přikázání — spravedlnosti a lásky a že tak nikdy špatně nepochodím. Nejsm, hoši, žádný klerikál, opakují to znova, ale zásady mých rodičů, jež z náboženství čerpal, se mi líbí a myslím že konečně náboženství ještě nikomu neškodilo a vede vždy naopak člověka k šlechetnému a charakternímu jednání. Myslím, že my, kteří máme jedenkrát sloužit všem třídám našeho národa, nemáme býti vychováni štvavě, nýbrž smířlivě«, dodal na konec tento mladík.

Líbily se mi jeho vývody a již jsem se chtěl ozvati a vysloviti svůj souhlas, když najednou jiný vážný jinou asi z vyššího ročníku promluvil: »Je to zvláštní, že osamití profesoři dají s tím pokoj, jenom ten pták — patrně dle ptáčích jmen tak nazývaný — vždycky s těmi věcmi začíná. Oněhdy nám zase vypravoval, že prý do je holý nesmysl věřit, že nějaký Bůh stvořil svět a lidi; právě prý naopak je pravdou, že lidé a svět si stvořili Boha. Chci jsem již tehdy otevřeně vystoupil a říci mu, že to do kreslení nepatří, jelikož se nemůžeme ani právěkem ani

Nafoukanost německých junkérů, nezmi-
zela; byrokratičtí militaristé se domnívali, že
vavříny krvavých výbojů znovu se zazele-
nají. Proto náhle vypukla v Německu volá-
cká revoluce Hindenburgových a Vilémových
ctitelů. Nechtě si vyřídí radikálové a konser-
vativci tam svůj spor sami. Tolik jest jisto,
že protestantsko-nietzscheovskému kais-
rismu jest nadobro odzvoněno. Spoléhá-li se
Hindenburg nebo Kapp na morální posilu ně-
meckých kruhů konservativních, pak jest v
omylu velikém. Zvláště čeští katolíci mají
té přízně německých nacionalistů až po krk
dost. Tak zv. německá »ochrana katolic-
tva« močila a ničila u nás nejkrásnější náboženské
vzněty jako jarní mráz spaluje třešňový
květ.

Ostatně členové samého katolického cen-
tra německého usnuli se na projevu, v němž
odsuzují se co nejostřeji pokusy povaliti ú-
stavní vládu. »Rozpuštění německého Národ-
ního shromáždění a pruského zemského shro-
máždění je násilným činem, jehož neuznává-
me. Je zločinem na německém národu, že
rušena je zřetelně počínající obnova vlasti.«
Tato slova zajisté jsou velice zřetelná.

Ať jest u nás zatím vláda jakákoliv, repu-
bliku si chceme udržeti již proto, aby nám ni-
kdo nemohl vyčítati, že chodíme o cizích ber-

lách a že naše vnitřní síla jest slabá. Vlastní
sílu v počtu dobrého práva chceme uplat-
nit své nároky.

Zároveň odmítáme se vši rozkošností po-
fouchlé nápočty a klepy o »monarchistické
propagandě Vatikánu« ve střední Evropě. Va-
tikán jest si příliš dobře vědom svého rostou-
cího významu, než aby potřeboval ku po-
moci buď pruskou pikhabnu anebo maďar-
ský bič. »Venkov« s horečnou ochotou uve-
řejňuje neurčité zřejmě klepařské nápočty
»Matinu«, jež napsal — diplomat nejmenova-
ný.

Už těch klepů jest trochu moc. Proto při-
pomínáme, že dle výroku samého dra. Beneše
choval se Vatikán k českému osvobození loy-
álně již v letech, kdy německá vojska dobý-
vala velikých vítězství. Papež, který za sa-
mé rozčlňující války učinil ni jediného chybi-
ného kroku diplomatického, nepustí se do do-
brodružných pokusů ani nyní. Jestliže slav-
nostně uznal naši republiku, jestliže našemu
presidentovi k sedmdesátinám srdečně blaho-
přál, nemáme přičiny se domnívati, že ob-
mýšlí něco jiného než tvrdí. Macchiavellisti-
ckou politiku prováděl Bismarck. Vatikánu
však toho není potřeba. Oslatně Řím sám nej-
lépe ví, jakými horlivými spolupůrci republi-
ky jsou katoličtí Češi jak ve vlasti staré, tak
v Americe. — Proto ruce pryč!

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Virtuos Váša Přihoda svým uměním pů-
sobil v Itálii sensací, jaké jest málo pamětní-
ků. Největší listy přinášejí Přihodův portrét
a životopis. Kam Přihoda zajede, tam jsou
dvorany vyprodány. Z Itálie pojede Přihoda
do Španělska a pak do Jižní Ameriky. — V
9. a 10. čísle »Časopisu katol. duchovenstva«
pokračuje dr. Fr. Snopek ve výborném po-
jednání »O působnosti slovanských apoštolů
v Čechách«. Dokazuje zde, že Čechy v letech
870—885 nepřislušely k diecési řezenské.
»Methoděj jako arcibiskup moravský zcela
bezpečně jako apoštolský legát a latere měl
rádnou jurisdikci i v této zemi... mohl a
směl, ale i povinen byl nejen poslati tam svo-
je duchovní a dozorati na ně, nýbrž i osobně
utvrditi lid v přijaté víře Kristově a úřadně
zavésti v Čechách liturgii slovanskou...
Slovanská liturgie byla v Čechách zcela jistě
od r. 880 téměř všeobecně zavedena a dle
ustanovení Jana VIII. v bule Industriae tue
měla se státi jedinou pamůjící.« Snopek pro-
náší zdrcující kritiku vývodů dra Naegle.
Jest podivno, že jiní čeští inteligenti k proti-
slovanským vymyšleninám toho profesora
mlčí. — Na dánském ostrově Laalandě v hro-
bě u Hoby nalezeno mnoho vzácných před-

mětů z I.—II. století po Kristu. Největší po-
zornost poutají dvě velké misky s reliéfy po-
dle Homérových básní. Již před lety se tam
přišlo na hroby z doby římské. — Kdo jest
onen dr. Jos. Vraštil, na jehož vědecké po-
jednání dr. Flajšhans klade v kritice díla dr.
Novotného důraz? Jest to mladý, skromný
člen řádu jezuitského, profesor v Bubenči u
Prahy. Jeho práce a studie o staročeské
bibli jsou významu rozhodujícího. — Právě
16. března bylo tomu 100 let, co se narodil
v Ivančicích velezasloužilý český buditel a
spisovatel Beneš Method Kulda. Byl odcho-
vancem Fr. Sušila. Již jako osleplý kmet byl
velikou oporou literární družiny »Nového
Života«. Zemřel r. 1903. — Nejmenší tvoreč-
kové dávají učencům nejvíce práce a staro-
sti. Co už všechno naháněno o bakteriích! Ná-
zory o těch drobnohlédných tělískách se
mění každý rok. Proto by bylo potřeba ko-
nečně důrazně připomenouti, aby domněn-
ky nebyly prodávány jako věda exaktní. Dva
francouzští badatelé (M. Portier a Raudoir)
dokazují po zkoumání vitaminů, že člověk
nemůže býti živ pouze vařenými pokrmy.
Hladem by zemřelo dítě, jež by bylo živeno
pouze sterilizovaným mlékem, protože by

šitěcem o existenci Boha přesvědčiti. ale báí jsem
se, aby mne neprohlásili za vyloženého klerikála,
ačkoliv to konečně, le-k člověk poctivým ob-
čanem, také neškodí. Jednou mu to však musíme
rozhodně říci; to jsme si už několikrát umínili.
Když svoboda, tak svoboda pro všechny a ne jen
pro ateisty! A konečně bych se ani nedivil, kdy-
by přírodopisec, historik nebo češtinář zatahoval
náboženské otázky do vyučování, ale do kreslení
a krasopisu do rozhodně nepatří a to tím méně,
odbyvá-li se vše jen paušálně a s výsměchem ja-
ko naprosto odbytá věc. Čtu velmi mnoho a sto-
puji také literaturu cizí, zvláště francouzskou a
pozoruji, že právě dnes — více než kdy jindy —
vystupuje náboženská otázka do popředí. Oned-
lou jsem četl na př. v jednom větším francouzském
listě malou sice, ale výmluvnou poznámku, že
slavný francouzský seminář u sv. Sulpice má
skoro 400 theologů — počet to až dosud nesly-
chaný — a mezi nimi je většina bývalých důsto-
jníků rezervních i aktivních. Nemají-li lidé žádné
soudnosti, myslím jsem, čta ona zprávu, že vstu-
pají právě dnes do stavu, jehož úkol nemá pro
moderní lidstvo žádného významu více? Myslím
si však, právě naopak, že Francie začíná právě
v této otázce opět učiti ostatní národy. Oašla do-
cet — Francie učí —, říkávalo se dříve v po-
litice a jiných vědeckých oborech, zvláště od
dob, kdy z Francie počal vanout duch svobody

do jiných zemí evropských. Možná, že se bude
opět brzy říkati »Oašla docet« ve všech nábo-
ženských. Já a mnozí z mých kolegů s názory
prof. kreslení nesouhlasíme a na jeho poznámky
o náboženství odpovídáme jen trpkým úsměvem.
Že jsme se již dávno neozvali, tomu se sám di-
vim, ačkoliv dobře vím, že proti proudu se špatně
plave a proud protináboženský jest u nás dosud
ještě bohužel velmi mocný.

Po té se počíná studentů rozcházeti. Z náměstí
zabočili do úzkých uliček postranních a mlželi po-
nenáhu ve svých bytech. Nepatrný hlouček šel
ještě náměstím dále a když se už nadobro roz-
cházeli, pravil onen vážný student: »Jedna vla-
štovka nedělá nikdy jaro!« Hlučné nazdar ozý-
valo se z úst rozcházejících se studentů a já u-
bíral se nyní dále, sám přemýšleje ve volné pří-
rodě o tom, co jsem právě z úst mladých lidí vy-
slechl.

Zdálo se mi neslučitelným s úřadem vcho-
vatele mládeže ignorovati úplně nařízení nejvyš-
šího školského úřadu, jímž se zapovídá jakékoliv
zlehčování jakéhokoliv přesvědčení, jež není na
mánu státu a dávat tak studentstvu podnět k
seváznosti a opovrhování také zákony jinými.
Má-li se učitel zachováti autorita sám, musí také
rozhodně šetřit autority nadřazené. Jinak jest ži-
vým kontrastem a stává se směšným, když vy-
světluje pravidla perspektivy a souhlasu barev

mu scházely — bakterie. Vitaminy nejsou
obsaženy jako takové v potravě před jíd-
lem; tvoří se teprve v zažívacím ústrojí pů-
sobením bakterií, které přijímají jisté prvky
nesterilizované potraviny a přetvořují je ve
vitaminy, potřebné k životu. Jakého dlouho-
letého badání jest potřeba, aby se přišlo na
stopy přirozené účelnosti, kterou nezavedla
hmota a o které člověk do nedávna měl
sotva slabé ponětí! — Ve »Zvonu« K. Emin-
gerová uveřejňuje stať »Z hudebního archivu
rodiny Palackých«, která jest pro historii
hudby v Čechách velice významná. Jestliže
se dosud pochybovalo o národním cítění pro-
slulého skladatele a hudebního pedagoga V.
J. Tomáška, Emingerová nalezla nápis: »Sta-
rožitné písně královhradského rukopisu s
přeloženým německým textem Professora
Wáclava Aloysia Swobody, v hudbu a wy-
soce Urozenému Pánu, Pánu Lwovi Hraběti
Thunovi z Hohenštejna na díky upřímné po-
cty obětuje Wáclav Jan Tomášek, hudby
skladatel u Hraběte z Buquoy, čestný člen
většího hudebního a dopisující aud sboru
hudebního u sv. Anny ve Vídni, čestný aud
sboru Inšpruckého a pro zásluhy wyvolený
člen sboru velikého Hollandského ku zvele-
bení hudby.« Sám Palacký byl s Tomáškem
v přátelském poměru; zajisté neopomněl s
ním rozmlouvat i o právech české národno-
sti. — Italskému lékaři Paisovi podařilo se
za pomoci X-paprsků léčiti malarii. Paprsky
ty ve slezině probouzejí obranné energie a
míčí prvky zkázonosné.

(Zasláno.)

Našemu milému a neúnavnému bratru staro-
špovi Josefů Polákovi k jeho milým jmeninám
všecko nejlepší přeje Tělocvičná jednota »Orle-
v Hradci Králové. Kéž Bůh Vás ještě dlouhá a
dlouhá léta ve středu našem zachová!

Trla, náčelník.

Kulturní jiskry.

Potřebovali Jesuité svatořečení Jana Ne-
pomuckého? Světec, jež popravila msta Vá-
clava IV., byl Jesuitům časově velmi vzdále-
ný. Vědělo se o něm mnohem méně než o
členech řádu jezuitského, kteří umírali v po-
věsti svatosti. Jana Sarkandra umučila pra-
vá bestiální vražda justiční. Muži, kterému
nebyl dokázán žádný zločin, připravena mu-
ka horší než v temné Africe. Sarkandra utr-
pili světeři zlosynové, jímž byla »církvní
reformace« jen chatrnou záminkou pudů
mongolských. Ke katanství došlo v době pro
historii jezuitského řádu velice důležité. To
byl práh nové éry Tovaryšstva v zemích
českých. Smrt mučednickova způsobila ob-

byt by ani náboženství nesměšňoval. »Jedna
vlaštovka nedělá ještě jaro«, může býti odpovědí
žáků také na jiné názory takového vychovatele.

Dále myslil jsem si, co by asi odpověděl onen
profesor, kdyby mu jednou duhu poukázal někte-
rý z jeho sečtělých posluchačů na to, že velcí
národní hrdinové — Hus a Komenský, Češtícký
a Tomáš ze Štítého byli mužové zbožnosti a
modlitby? Jak nazve pak Husa, jenž ještě v pla-
menech se modlil? — Jak vysvětlil by pan pro-
fesor svým posluchačům velebnou modlitbu učí-
tele národní Komenského, jž uzavírá svůj »Laby-
rint světa a ráj srdce«? — Nechtě charakterisuje
tento moderní vychovatel sám tato slova modlit-
by Komenského: »A protož dobrořeče duše má
Pánu svému a všechny vnitřnosti mé jménu sva-
tosti jeho. Hotovo je srdce mé, zpívati a plesati:
Tobě budu. Nebo vyšší jsi náde všechnu vys-
kost a náde všecku hloubkost hlubší, divný, slavný
a plný milosrdenství. Běda dalším nesmyslným,
kteréž od Tebe odcházějce pokoj se najíti moci
domnívají, ješto ho kromě Tebe ani nebe ani země
ani propast nemá, protože v Tobě samém jest od-
počítání věčné.« — —

O velikém Komenském — učiteli národů —
neřekne snad přece moderní český vychovatel:
»To byl hodný husiček, ten se měl bezky mo-
dit!«

Býlo by záhodno, kdyby se naši moderní vy-

rovský rozruch; o zázracích mluvilo se brzy. A hlavně — Sarkander byl odchovancem Jesuitského řádu. A přece Jesuité nevyužívali příležitosti tak lákavé k mravní posile svého řádu.

Jan Nepomucký byl uznán r. 1721 za blahoslaveného a slavně prohlášen za svatého r. 1729. Zato odchovanec Jesuitů Jan Sarkander prohlášen za blahoslaveného teprve r. 1860. Nezáleželo tedy Jesuitům naprosto na umělkovaném rozmnožování světců; neměli toho také potřeby. Člen řádu Jesuitského Martin Středa (za 30leté války) netoliko požíval již za svého života pověsti svatosti, ale získal si obrovské zásluhy o záchranu Brna proti Švédům. Byli tu i jiní čestí Jesuité-askéti, kteří vzbuzovali velikou úctu u samých jinověrcův. Ale Tovaryšstvo neusilovalo o jejich svatořečení. V Čechách po 6 let působil proslulý Jesuita Edmund Campian (1574—1580), rodem Angličan, který si Prahu vroucně oblíbil. Roku 1581 umučen způsobem podobně krutým jako Sarkander. Byl však svatořečen teprve od papeže Lva XIII. r. 1886.

Patrně tedy i z uvedených okolností, že Jesuité netoliko neusilovali o umělé rozmnožování počtu světců, nýbrž že docela pomíjeli i příležitosti nejvhodnější k úřední oslavě těch katolických velikánů, které za světců prohlašovalo nadšené veřejné mínění. Sláva sv. Jana Nep. zářila dávno předtím, než první Jesuita do Čech vstoupil.

Novoidealismus jest na mohutném postupu a zvíťazí nad materialistickou dekadencí jistě v době brzké v nejšířších oblastech. Solovjev, Eucken a jiní vynikající myslitelé již před lety snažili se vyrovnati porušenou rovnováhu světa vnitřního a vnějšího. Prá-

vě nyní materialistické proudy myšlenkové vedly k naprostému bankrotu jak mravnímu tak hospodářskému a sociálnímu. Čím chmurnější chaos v světské filosofii, tím hřejivější do duše proniká světlo podmaňujícího zraku Kristova. Filozofové křesťanští těší se zvýšené pozornosti.

Filip Gibbs v »Daily Chronicle« napsal, že úpadek lidské společnosti možno vysvětliti jedině tím, že ochabl vliv velkých osobností, bohatých ducha; ovládla situaci masa se stádními pudy, vedená polovzdělanci a demagogy. Ale v Anglii i jinde proti takové chorobě jeví se silný očistný proud. Nabývá stále pevnější půdy novoidealistická filosofie, která bojuje proti současnému úpadku lidské povahy. Vážní myslitelé (muži i ženy) v Londýně, Paříži, New Yorku i jinde studovali po pět let vážně a inteligenci davu; seznali, že člověk v davu jest nezpůsobilý k pokroku. Dav jest vždy ovládan pudy hrabivosti a krutosti. Není schopen povznést se k vyšší filosofii života, k vyšší ušlechtilosti, jež dotýká se velkých duší, myslitelů a světců.

Stoupenci novoidealismu nehodlají prý své ideály snížiti k národní nenávisti nebo k třídnímu boji; chtějí chrániti ideály dobra a krásy, jak je hlásal Kristus. Gibbs praví, že mírnilovných lidí, kteří chtějí dobro i za hranicemi svých států, jest všude hojně. Tito se obávají, že nová demokracie bude stejně tyranická jako stará autokracie — ba k svobodnému myšlení ještě méně snáselivá, protože dav rád se dává vésti nízkými pudy a demagogií. Nastane však veliká harmonie míru a lásky i v demokracii nynější, dá-li se obroditi duchem Kristovým.

Ize určití význam výsledků, které nás hustým svým tkanivem se všech stran opřádají, působíce tu revoluční náladu, jinde plodíce trvalou nespokojenost, kteréžto duševní stav vy daleko mají ke křídle úvaze a vyrovnání soudů o zběhlých událostech. Vždyť ještě ani nevíme, dalo-li se Rusko do války na ochranu Srbska, či bylo-li úmyslem jeho rozbiti Rakousko, nebo tihlo-li k dávnému cíli svému, opanovati Cařihrad. Máme totiž jistotu, že Rusko usilovalo o porážku Německa, což bylo přáním naší české a slovanské politiky.

Kdybychom znali historický zákon, pak ovšem bylo by lze určovati, v čem ta »romantická« politika chybovala, ale protože ho posud nemáme, pohřešujeme tím náležitě spojitosti příčin a účinnů dějinného postupu. Moderní vzdělanci, u nás zejména pokrokoví, jsou přímo samou zákoností posedlí. Zákon sem, zákon tam, a proto také zákony v historickém dění. Náleží opravdu v obor romantiky, když přes tu chvíli v novinách a knihách čítáme výroky o historickém zákonu. Fráze tato rozleza se hlavně vlivem Bucklovým, o němž stoupenci tvrdí, že objevil některé zákony historie. Ve skutečnosti však Buckle stanovil jen některé zákony sociologie; historickými příklady totiž určil, jak povaha toho a onoho živlu působí na rozvoj společnosti vůbec a jak bude pravděpodobně působit, bude-li se tato převaha opakovati. To však daleko není zákon historického postupu. V dějinách není opakujících se jevů za stejných podmínek, a proto nepodařilo se posud objeviti a určití přijatelný historický zákon. Na historický zákon dávají se lidé namlouvati hlavně obdobou zákonů přírodních, zejména zákonem organického vývoje živých bytostí, ač i tady učení o původu tvarů jeví se posud vědeckou domněnkou a nikoli pozorovanými skutečnostmi.

Čtvrtý díl »Vojny a Míru« jest hustě prostoupen úvahami, proč r. 1812 hnalo se tolik set tisíc vojáků na východ do Ruska a proč potom zase veliké armády postupovaly na západ proti Napoleonovi. Tolstoj do svých výkladů snesl mnoho výmluvné učení, filosoficky široce se rozbíhá, přetřásá důkladně povahu doby a vůdčích činitelů. Najisto očekáváš, že již již dočteš se vysvětlení otázky, kterou si veliký spisovatel učinil; ale na konci poznáš, že Tolstoj nic neosvětlil, jednoduše proto, že není historického zákona, kterým by byl mohl na danou otázku uspokojivě odpověděti.

Slyšíme-li mluviti o historickém zákonu, musíme si to vysvětliti tím, že za zákon takový mylně se pokládá subjektivní stanovisko historikovo. Historik dle stupně svého mravního vývoje, mravního ideálu a dle svého světového a životního názoru srovnává dějinné skutečnosti v perspektivní řadu, ve které jednotlivé události působily pro jeho mravní ideál nebo proti němu. Proto obyčejně staví v popředí taková fakta, která ideál jeho podporují nebo se mu přiči. Nežádka se také přihází, že historik staví svůj mravní ideál, který určuje perspektivu dějinného postupu, na konec tohoto postupu. Všechny předcházející události mají se pak k jeho ideálu jako řada příprav, vedoucích k stanovenému cíli.

U nás s mravními ideály přítomné doby, ba se stranicou podjatostí leckterý histo-

Sociální obzor.

Sociální reformy mají se vyvíjeti již nyní se zřetelem k budoucnosti. Jest potřeba vyšších obzorů, sociální politiky velkého stylu — a někdy bezplánovitě vyřazení klínu klímem, vynucené okamžitou nouzí. Taková drobečková, klikatá akce zahojením jednoho boláku způsobí na jiných místech boláky nové. Už dávno se poznalo, že sociální svize se neodstraní neustálým zvyšováním mzdy, vždyť tomu, kdo více peněz přijímá, v zápatí se zdrazují životní potřeby. Jest potřeba hojiti od kořene a vytýčiti dobře promyšlený plán pro všechny potřebné stavy.

V Anglii již před rokem se pokoušeli čelit sociální anarchii praktickým stanoviskem. Zavedli t. zv. index cen životních potřeb, jak stoupají a klesají. Podle toho vzestupu a snížení pak se začaly říditi i mzdy. Ovšem tento index nepodává ještě jasný obraz sku-

tečných potřeb lidu pracujícího. Vždyť jsou do něho zařazeny i takové věci přepychové, o které na př. většina dělníků nestojí. Tu hlavně rozhodují přece ceny věcí, které jsou nezbytnou potřebou.

V Německu přikročili k nápravě s praktičtějším měřítkem. Počítají potřebné výdaje (na př. svobodného zaměstnance nebo rodiny) a podle toho radí upravovati mzdy. Kdyby jak zaměstnavatelé tak zaměstnanci přistoupili na takovou zásadu, rychleji by se sociální spravedlnost upevňovala než stávkami, které ve svých důsledcích poškozují samo dělnictvo. Přátelské smlouvy, hledící k povšechné hospodářské situaci, by pak měly i značný vliv na pokles cen.

Volné listy.

Historický zákon. Nemožno dnes říkati, že slovanská politika před válkou a za války byla chybná a romantická. Dnes nemůžeme již změřiti dosahu a významu událostí, jejichž důsledky nevystoupily posud na světlo dějinného hodnocení a jejichž veliké i malé složky posud tajně působí ve vědomém i nevědomém postupu sociálního života národů, které válkou přímo nebo nepřímou byly zasaženy. Všimněme si jen na příklad, že posud žádný z učenců nepokusil se vědecky určití a vystihnouti oblast příčin, ze kterých válka se připravovala a posléze vybuchla. Právě tak ne-

chovatelé hleděli zbavit předsudku, jako by se bývali modlili jen omezení temného středověku. Kdyby si všimnuli toho pánové příležitostných výroků našich univerzitních profesorů, poznali by, že Novákové, Rejmanové, Marešové a j. mluví o náboženství jako o věci svaté, již profanovati je hříchem nebo moderně řečeno — nešetností!

A ještě jedna myšlenka mne napadla, když jsem uvažoval o rozměru akademiků. Mimoděk vzpomněl jsem si na onu nechutnou historiku, o níž se v městě před nedávnem velmi živě debatovalo a která vrhala divné světlo na mladíky, kteří probíhali ve vinárnách velkou část číslého výměřku z dobročinných představení a poškodili tak čest celého ústavu. Mnozí z nich byli pana profesoru známí. Zdá se mi, že by bývalo velmi místným otázkou se při těch různých vyšetřováních provinilců: »Kdo pak se z vás ještě denně modlí?« Odpověď by byla beze smíchu — úplně záporná. Otázka na bývala by i se stanoviska pedagogického velmi vhodná, jelikož by se tu ukázala pravda výroku jednoho — ovšem středověkého — vychovatele: »Kdo se přestává modliti, ten začal hřešiti.« A z toho plyne by i doznání, že mezi modlitbou a mravním jednáním jest úzká souvislost, doložená ne jediným pouze dokladem, nýbrž nepřehlédnou řadou příkladů ze zkušenosti. Jedna vlnitovka nedělá sice jaro, ale helno ostanuje jeho neklamný příchod. Reclia.

Účet a pošt. spoř. v Praze č. 140878. Telefon č. 88.

Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Král.

Příjmy všech dnů. Vklady na běžné účty.

Daň dachodkova i z běžných účtů platí ústav ze svého.

Oddělení pro zboží zabývá se obstaráváním a prodejem uhlí, vápna, cementu a dříví ve velkém i malém.

rik zabíhá zejména v dobu husitskou. Čerstvý doklad takového znásilňování minulých skutečností přinesl prof. Novotný ve svém »M. J. Husovi«, jak »Obnova« dle Flajshanse vhod nedávno poznamenala. Rozkladem o domnělých historických zákonech míníme tedy dovoditi, že odsudky slovanské politiky před válkou vznášejí se ve vzduchu, protože tu není posud měřítka, dle kterého prospěšnost nebo škodlivost mohla by býti určena. A pak nemajíce potřebného odstupu, musíme nechat budoucnosti, aby rozhodla a přinesla žádoucí světlo ve složitost mezinárodních poměrů.

Dříve než několik těchto poznámek skončíme, jest se zmíniti ještě o tom »novém režimu«, ačkoli mělo býti o něm vyloženo svrchu, když byla řeč o rozpravě v zahra-

něním výboru. Pojmy nového a starého režimu, jak byly ve výboru formulovány, jsou bez logické spojitosti. Režimem dle politické fraseologie rozumíme způsob vlády samostatného státu. Zřejmě tedy, že v českém národě starého režimu býti ani vůbec nemohlo, protože jsme žili pod vládou cizí, jež provozovala svůj režim na škodu všech Slovanů. V našem národě projevovaly se jen tu volněji, tu stísněněji slovanské tužby a ideály, které se nemohly plně projevit a tím méně mohly se uvéstí ve skutek. Proto nemožno tuto nesmělou politiku slovanskou kritizovati, jelikož nemohla se opřít o potřebnou svobodu a politickou moc. Nový režim pak v důsledku toho není novým, nýbrž vlastně počátek vlády nového československého státu.

Rozmanitosti.

V příčině procesu Muškova dr. Soukup v orgánu levice zdůvodňuje velké průtahy. Všichni obvinění jsou znova vyslýcháni. Výslech svědků se protáhne měsíc. Zatím bude již po volbách do Národ. shromáždění. Nato bude rozhodováno, jaká obžaloba a proti komu bude vznesena. K hlavnímu přeličení dojde nejspíše počátkem června. — V »Nár. listech« vykládá J. Novotný, proč vystoupil ze strany českoslov. socialistů. Mimo jiné připomíná, že posl. Svozil spolíčkoval na táboru bezbrannou ženu. (Taková jest tedy demokratická svobodomyšlnost odpadlíkova.) — Poláci mají nepokrytý vztek na české kněžstvo na Těšínsku, které naší republice svou věrností prokazuje tak velké služby. Faráři v Pohvizdově bylo doručeno anonymní vyzvání, aby se z fary do 16. t. m. vystěhovali; připojeny vyhrůžky. — Radikální ži volební už začínají poletovat. Soc. dem. »Rovnost« balamutí veřejnost oznámením, že Vojtěch Šternberg bude prý kandidován lidovou stranou. — Dle zprávy »Veleslavína« Československé podnikatelství knihtiskáren zakoupilo knihtiskárnu firmy Ant. Melichar v Jihlavě za 155.000 K. Jest to již pětadvacátý závod, jež tato společnost v naší republice koupí získala; vyjednává o získání dalších tiskáren. Společnost tato sestává z agrárníků; v jejím čele jest ministr Staněk. — Jako jiné tak i ve Španělsku rozestupuje se obyvatelstvo na dva velké tábory: křesťanský a bezvěrecký. Ačkoliv valná většina národa jest katolická, přece jenom katolický vliv v parlamentě rovnal se nule, protože se zapomnělo na politickou organizaci. Nyní konečně začínají se katolíci organizovati proti dravému a lstivému přívalu nevěreckému přece. Jinak by miliony lidí věřícího byly pohlceny hrstkou Ferrerů. — Soc. demokrat Adam stal se ve Štěkni u Strakonice skladníkem. Jsa horlivým agitátorem Šmeralovým, důrazně prohlašoval, že musí zničit Modráčkovce ve Strakonici. Když však za 5 měsíců se konsum vyprázdnil, Adam se zřekl vedení dělnického závodu; koupil si totiž ve Štěkni dům, jež zařídil jako továrnu na marmeládu. Od té doby přestal bouřiti a mluví o socialisaci. — U Kopřivnice na Moravě jest návrší se zbytky hradu Šostýna. V skuti mezi rozvalinami nalezena byla nyní skříňka, v níž u-

ložena hradní kniha a plán hradu. Nalezen i meč, popelnice a jiné starožitnosti. — V pruském Schönebergeru se konaly v jednom domě podivné, schůzky noční. Majitel říkal, že jsou tam spiristické sedánky. Ale policie překvapila tam řadu hazardních hráčů, které zatkla. — Nedávno prokopán v Pyrenech tunel puymorenský, jímž se spojení Paříž-Barcelona zkrátí o pět hodin. — Židovská drzost stoupá v našem státě tak, že jenom individua uplacená zachovávají klid. V Olomouci došlo k rabování česko-křesťanských závodů po štvavé řeči I. náměstka starostova dr. Krause; jest to židovský vůdce německých soc. demokratů olomouckých. Dr. Kraus vřiskal proti špatnému zásobování, ale sám v tom ohledu prokázal naprostou neschopnost. Byl pověřen koni po žních referátem aprovisačním pro Velký Olomouc; musí se však úřadu svého vzdát. Při tom byl svědkem, jak celá městská rada pečlivě se starala o aprovisaci, znal každý její krok. Mohl tedy radit, povzbuzovat atd. Ale tento štváč místů ukáždění obecnstva před radnicí křičel německy: »Pryč s buržoasi, buďte dnes anebo nikdy!« Když lid drancoval, dr. Kraus pokoušel si klidně; ani slovem hrabivý dav nenapomenul, ačkoli přece právě byl úředním náměstkem. Tak dalece v našem národním státě smí se odvážiti jen německý žid, opřený o soc. demokratické své lokaje. — V Hloubětíně v Čechách, učitel John, slavnostní řečník při oslavě Masarykově, dle než hodinu šval co nejvášnivěji. Prezidenta vyklčil jako rozhodného odpůrce všeho katolického a k tomu cíli využítkoval jeho známé aféry s katechetou, jest prý to vlastně darebáctví, když členové sokolských a tělocvičných jednot, ač nevěří, přece zůstávají v církvi, starosta obce by měl rozestřati po domech přihlášky pro vystupování z církve atd. Pan John dovede všechno: i chovat se, i jednati dle daných poměrů. Tak na př. v květnu 1918 z vlastního popudu napsal velmi pěknou jímek básničku k uvítání p. biskupa Sedláka, na kůru zpíval pašije, v učitelských poradách se rozčiloval, že rakouská hymna se řve a ne zpívá, býval při koválních slavnostech řečníkem, při obsazování místa učitelského ucházel se u faráře o přímluvu v místní školní radě. A takovýto charakter »boará« církve.

Československá strana lidová.

Katolíci! 18. duben musí býti důkazem, že katolíci nedají si líbiti útlak a zkracování svobody! 18. duben bude důkazem, že český lid nechce socialistickou republiku! 18. dubna dokážeme, že chceme republiku čistou, mravnou, spravedlivou, že korupčníci musí z vlády i úřadů zmizeti! Každý jednotlivec i každá organizace Čsl. strany lidové soustavně pracují a připravují vítězství 18. duben!

Volební povinnost jest v platnosti i pro volby do Národ. shromáždění! Každý muž i žena, komu v den vyhození volebních seznamů bylo 21 let má povinnost jíti k volbě. Každý muž voliti osobně, volba plnou mocí jest nepřipustna. Od povinnosti dostaviti se k volbě jsou osvobozeny osoby: 1. kterým jest přes 70 let; 2. které se pro nemoc či tělesnou vadu nemohou dostaviti do volební míst-

nosti; 3. které jsou neodkladně zaneprázdněny úřadem či povoláním, takže nemohou se k volbě dostaviti včas; 4. které jsou v den volby vzdáleny od místa volby více než 100 km; 5. které jsou zdrženy nepředvídanými okolnostmi, na př. přerušením dopravy, živelní pohromou atd. Aby nebylo možno zaměstnavatelům nebo vojenským velitelstvím zdržovati dělníky nebo vojáky od volby, stanoví zákon, že služba má býti v den volby upravena tak, aby všichni zaměstnanci neb vojáci mohli se volby zúčastniti.

Orlíci! O velikonočních svátcích máže Zem. Svaz Orlů v Hradci Králové zadati několik dobrých řečníků. Odznaky se zasílají za předem zaslaný obnos 2 K 20 h bez poštovního. Zemský Svaz vydal vlastní časopis a kde jej dosud neobdrželi, hlasíte se. V době velikonoční necht' vykonat členstvo povinnou sv. zpověď. Zemský Svaz Orlů v Hradci Králové.

Schůze

Říšího výboru Tiskového družstva

pod ochrannou sv. Jana Nepomuckého bude v úterý 28. března t. r. o 2. hod. odp. v Hradci Králové v »Adalbertinu«.

Účast všech členů výboru jest velmi potřebná! V Hradci Králové, dne 19. března 1920.

Karel Koppl, Dr. František Štálo, jednatel, předseda.

Okresní sjezd

Čsl. strany lidové bude v neděli 21. března v Kostelci n. Orli.

Pořad:

O 9. hod. mše sv.

O 10. hod. volba předsednictva a zahájení sjezdu.

»Kulturní důležitost voleb do Nár. shromáždění, ref. ing. Dostálek z Prahy.

Odpoledne o 2. hod.:

»Hospodářská důležitost voleb do Nár. shromáždění, ref. Fr. Šabata, člen Nár. shr.

»Sociální důležitost voleb do Nár. shromáždění, ref. legionář R. Kozel.

Ukončení sjezdu.

Mezi polednem bude porada důvěrníků místních organizací.

Hojná účast lidovců z okresů kosteleckého i okresů okolních bude důkazem správného pochopení důležitosti voleb do Národního Shromáždění.

Do okresu Jaroměřského! Dne 25. března bude se v Josefově konati okresní sjezd Čsl. strany lidové. Účast všech místních organizací z okresu i z okresů sousedních jest nutná. Program přineseme příště.

I. sjezd katol. mládeže okresu skutečského koná se 2. května 1920 v Krouné. Veškeré dotazy sjezdu a sdružení mládeže vůbec se týkající řiďte na adresu okres. předsedy: Josef Kříklava, Krouná u Skutče.

Polštka. Dne 7. a 9. března sehrál v místnostech Jednoty dramatický kroužek katol. paní a dívek charakterný drama z pera dp. Aloise St. Nováka »Rozmar a vzdor« v 5 dějstvích a proměně. Hra napsána jest z větší části dle románu Brodského »Záhady života«. Nejlépe role své provedly sl. B. Edmanová, p. R. Turková a sl. B. Friedlová. Sl. Edmanová v roli Karly podala nám dovedně paní nadlesní s počátku rozmrzelou a nervosní, později hrdinně bránící se svodům a pokušením a ke konci pokorně línající svého přemáhání v slově i pohybu. Emilie, bývalá komorná v zámku, pro krádež propuštěná, povedla se mistrovsky p. Turkové, která svou rafinovanou koketerií uplatnila znovu herecký svůj talent na pravém místě. Učitelka Soukupová našla v sl. Friedlově pročištěnou interpretku, jež svým živým temperametem, hbitostí mluvy i pohybů pronikla dovedně vstřední učitelku na velkovesnici. Z mužských úloh zaslouží uznání p. Doležalův nadlesní Janáček, p. Jilekův adjunkt Špička, Litochlebov majitel panství Škoda i ostatní, kteří pro menší role nemohli úplně svůj talent tentokrát uplatniti. Pan Doležal v úloze nadlesního měl těžkou práci, neboť role jeho, nejdelší a neobtěžnější, vyžadovala v řeči i pohybu stále gradace a změny modulace. Než plní svou zhostil se i on své role k spokojenosti všech. Pan Jilek v roli adjunkta podal nám dobře záhadného muže nekvalitních úmyslů, p. Nespěšný dobrosrdečného soudního oficiála Suchého. P. Litochlebovi doporučili se více rázností, více plastičností v hlase a elastičností v pohybech, jakož i ostatním pátním. V menších úlohách vystoupili pp. Filipi, Vacek s chotí, Břeň J. a slečna Čáslavská a Romportlová. Celkem možno říci, že hra působila dojem dramatické ukázkivosti jak v souhrně celkové tak i v jednotlivých výstupech a sehrána byla ke spokojenosti autora, jenž sám hru řídil. Plně race práce měli dekoratéri, scénář v osobě slečny A. Fařusové i osvětlní obohatné pomocné síly. 21. a 23. března sehráno bude ve spolkových místnostech kroužkem Jednoty za režie p. Fitzovy Bognerovo »Černé jezero« a o svátcích velikonočních »Žalostný námluvy«, veselohra o 3

jedn. a proměně z pera dp. Al. St. Nováka Sdružením katol. paní a dívek za režie osvědčené a obětavé předsedkyně téhož Sdružení p. M. Březovské.

Přibyslav. Dne 5. března t. r. uspořádala místní organizace Hřivý strany v sále hotelu „Klusáček“ přednášku Rev. Fr. Koláře, člena II. americké mise na thema: „Co učinili Čechové američtí pro naši samostatnost“. Účast byla velká, mnozí přišli i ze vzdálených míst, aby vyslechli p. kapitána. A věru, že toho nechtěl nikdo! Pan kapitán mluvil od srdce k srdci, prostě a přece dojemně a vřele vlastenecky. Krásně vyložil, proč se Amerika účastnila války světové, co naši bratři a sestry za oceánem pro nás učinili a co oběti přinesli na penězích i krvi. Pěkně pojednal též o právech a povinnostech svobodných občanů ve svobodném státě. Břikým způsobem bičoval poměry naše. Máme svobodu — ale špatně rozumíme duchu demokracie. Třídění ve strany, lenost, nesmírná požívačnost a nováznost k sv. víře — to je špatná prognosa naší budoucnosti. Apelem na svornost v národě, vážení si dědictví sv.-vác-

lavské víry a provolaáním slávy pres. Wilsonovi a Masarykovi skončil svojí krásnou řeč, jež častým potleskem byla přerušována. Na konci zapěna národní hymna. Místní farář poděkoval vzácné mu hosti za požitky, jež nám svojí instruktivní řečí připravil a prosil je, by náš vřelý děk tlumočil té živé ratolesť na našem stromu národa — americkým Čechům, za vše, co učinili pro svobodu naší dráhé domoviny. Pan kapitán zapsal se mile do duše naší. Přejeme mu mnoho zdraví na další jeho dráze za oceánem!

Cestopisná přednáška Mgra dr. Fr. Reyla o cestě do Lárů přivábila v neděli 14. t. m. do dvorany Adalbertina hojnou obecenstva. Přednášející mluvil dle autopsie, pověděl z vlastních zkušeností mnoho nového. Stručné a výstižné poznámky ke krásným světelným obrazům byly opravdu rázovité a poučné; jakkoli při velké řadě obrazů jasně promítaných přednáška se proáhla, poutala návštěvníky až do konce. Mgr. dr. Reyl na výzvu „Orla“ připravil opravdu krásný vzdělávací večer; bylo by žádoucí, aby přednášku tak zajímavou konal i v jiných městech.

hradně ze skladeb J. B. Foerstra. Odpolední o půl 3. hod. má na programu skladatele: Čajkovského, Vornáčku, Suka, Axmanna, Zicha, Janáčka, Tjmeněva. Křičku a Vacka. Předprodej lístků v knihkupectví F. P.

Francouzský kroužek studentů ustavil se v minulých dnech v Hradci Králové. Prosí se o lask. darování resp. prodání nebo aspoň zapůjčení Berltzových učebnic (I. a II. části). Knihy přijímá Družstevní knihkupectví v Hradci Král.

Ujma prezidentovy oslavy? „Kraji Králové-hradeckému“ se nezamlouvá, že naše organizace právě na den prezidentovy oslavy schystala přednášku p. kapitána Hynka Dostála. Můžeme úzkostlivě vlastenecké svědomí ohrožiti konstatováním, že málokde oslava Masarykova byla tak věcná a užitečná jako při Dostálově přednášce. Milý americký host hned v úvodu své řeči vyzval čestně shromáždění, aby projevil prezidentovi úctu a oddanost povstáním. Ke konci přednášky vyzval, abychom při prezidentovi věrně stáli. Jestliže však takové projevy by se zdály někomu všední formalitou, pak připomínáme, že v průběhu přednášky Dostál poukázal na vzácné vlastnosti neúnavného prezidenta, jak je seznal z autopsie v Americe, zvláště když s Masarykem jednal jako vlivný a horlivý spoluvůdce našeho osvobození osobně. Tak jsme se dověděli mnoho cenného a povzbuzujícího, co při oslavách jinde slyšeti nebylo. Jsme vděční p. řečníkovi, že povahu a tužby prezidentovy nezkrusoval a že nezneužil takové vzácné chvíle k štvanicím (jak se dělo jinde). Své stanovisko k současným proudům udal jasně, ale nabádal k svorné práci a snášlivosti všechny. Kdo svou řeč nadchne k realisaci všenárodních zdravých ideí Masarykových, ten jistě nejlépe oslaví prezidenta toho, který sám proti bezúčelnému a plytkému modlářství jasně se vyslovil.

Koncerty pořádané královéhradeckým sdružením docílily znamenitého úspěchu morálního. Zásluha o to náleží v prvé řadě p. carskému kapelníku A. Macákovi a p. učiteli Štrégovi. Oba musili zdolávat okolnosti velice nepříznivé. (Na př. mnoho starostí bylo i se shánkou trochy uhlí.) Tím více těší, že našemu obecnstvu byl připraven požitky prvotřídní. Členové sdružení navštívili zkoušky s chutí a překonávali horlivě nezvyklé obtíže hudebních partů. Mohutná, bohatou polyfonií vynikající Lisztova polonéza byla sehra na pružně. Nedbalovy dvě drobné skladby osvědčily svou jemností a prostotou velikou přitažlivost. A pak ta sladká Massenetova „Air de Ballet“! Jest výsadou právě francouzských kompozitů, že dovedou rozvinouti v elegantní, pestrý řetězec nejdrobnější motivy, takřka hudební cítělovce. Nejtěžším číslem byla Wagnerova ouvertura k „Tannhäuseru“, v níž má vřelí slovo velice melodie proslulého sboru poutníků. Laškovný Dvořákov „Furiant“ vyžadoval větší bravury v provedení; rytmické obtíže v něm jsou totiž značné. Bruchův slavný koncert houslový G-moll jest miláčkem všech vynikajících virtuosů. Nyní jsme se přesvědčili, jak nesmírně vyniká s doprovodem orchestru nad doprovod pianový. Střední větou vane přímo pohádkové kouzlo. Koncertní mistr p. Hřel osvědčil znovu svoji vyspělou techniku; dokázal také, že hluboce prociť všechny fráze nádherné skladby. Smetanovo „Z českých luhů a hájů“ provedeno brilantně. — V sobotu večer na koncertě bylo obecnstva dosti; v neděli odpoledne však mohla být návštěva mnohem četnější. Čekali jsme, že na druhou produkci zvláště z venkova přibude hojnost obecnstva. Nestalo se však. Nechtěl se uvážit, že k takovým velkým produkcím jest potřebí natožko značné pře, ale nyní i abnormálního nákladu. Proto doufáme, že příště přistoupí k úspěchu morálnímu i příslušný efekt finanční. Panu kapelníkovi za jeho námahu a velkou péči všechna čest!

Do Pražského Předměstí. V čísle 16. „Osvěty lidu“ ze dne 3. t. m. a v č. 10. „Rozhledů“ ze dne 5. t. m. zabýval se kdosi také mojí malířností. Nemíním jsem vůbec odpovídati na ty věci, které o mně tvrzeny jsou, ale poněvadž se užívá jich k agitaci, kterou by mohla trpěti dobrá věc, ano i nevinné duše dětí, odpovídám na to nejdůležitější. „Rozhledy“ napsaly, že jsem řekl, že česká historie je falešná a že lina se čtí čtvrtou božskou osobou. Toho jsem vůbec neřekl. Pokud jde o P. Kravara, je vidět, že pisatel článku vůbec laboruje ukrutnou nevědomostí. Ostatně do-

Královéhradecká bankovní jednota

konati bude ve středu 7. dubna 1920 o 1. hodině odpo. v „Adalbertinu“
v Hradci Králové

šestou řádnou valnou hromadu

s následujícím pořadem:

1. Výroční zpráva obchodní a účetní za rok 1919.
2. Zpráva dozorců rady.
3. Návrh na rozdělení čistého zisku.
4. Doplnovací volba členů jednateleckého výboru a dozorců rady.
5. Stanovení výše presenčních známek za úřadování a schůze jednateleckého výboru a dozorců rady.
6. Volné návrhy.

NB. Nesejde-li se dostatečný počet členů, koná se o hodinu později valná hromada za každého počtu přítomných se stejným programem.

Jednatelský výbor.

Zprávy místní a z kraje.

Návštěva kapitána p. H. Dostála v pensionátě Škol. sester v Hradci Králové. Dne 3. března zavítal k nám se svým bývalým spolužákem dp. J. Brabcem, nynějším administrátorem v Hradci Králové, pan kapitán H. Dostál, člen americké mise. Po srdečném uvítání zmínil se o působení Škol. ských sester v Americe a pak se odebral do kaple. Chovanky a žákyně právě přítomné zapěly žalm „Hospodin jest můj pastýř“ z Biblických písní od A. Dvořáka. Když odcházel, povzbudil chovanky, aby milovaly svojí republiku a snažily se dle sil svých věrným plněním svých povinností o její rozkvět. „Učte se pilně, abyste mnoho věděly a uměly, le toho třeba, ale buďte zároveň pamětlivy, že není vzdělání, kdo mnoho ví a umí, ale kdo má šlechetné srdce. O to se zvláště přičiňte! A poněvadž jedinou pevnou mravní oporou jest náboženství křesťanské, zvláště katolické, stáňte při něm věrně. Nebojte se nikoho! Nejste samy, za vámi jest celý křesťanský svět, ano i každý dobrý člověk. Žel Bohu, že u nás se vždy opíjíme po cizině ne v dobrém, ale ve zlém; vždy k vlastní škodě. Když v cizině doznáváš, že jen křesťanství může býti pevnou oporou státu, u nás za pokrok probíhá bezbožectví. I já jsem byl poněkud u víře zviklán, domníval jsem se, že když učený profesor tomu neb onomu nevěří, má jistě důvody. Ale život mě poučil. Mnoho jsem zkusil, mnoho vytrpěl; doznati však musím, že „Hospodin byl a jest síla má.“ Statečně buďte a nebojte se, i kdyby vám bylo mnoho trpěti. Dobro zvíťeží a dá Bůh, že se dočkáme lepších časů a všichni křesťani, svobodní budeme ve svobodné republice.“ — Slova jeho plynula ze srdce, dotkla se srdcí a vzbudila nadšení. Jeho šlechetným snahám o blaho dráhé naší republiky žehná Bůh!

Narozeniny p. prezidenta Masaryka oslavily 6. března zdvořilou akademii a divadelním představením chovanky ústavu ku vzdělání pěstounek (II. ročník) a žákyně Škol. ských sester de N. D. Ozdobou hudebního programu byla houslová čísla dp. J. Sahuly. Zdrženému solistovi vzdává správa ústavu své nečlené, srdečné díky! K provedení programu valnou hřivnou přispěla také sl. M. Zahradníková. Zahrála, vedle jemného dopro-

vodu skladeb od Alarda a Beriota, bezvadně technicky dosí obtížnou Beethovenovu „Sonatu Pathétique“. Naše díky platí rovněž pp. K. Divišovi a Fr. Vodehnalovi, již ochotně vypomohli při smyč. kvintetu od Říhovského. Z čistého výtěžku věnováno Čsl. Červenému kříži 205 Kč. Vděčně konstatujeme, že na této slavnosti podíl bral i nejdůstojnější arcipastýř.

Dívaldo v Adalbertinu. V neděli 21. března se hraje Jednota katol. tovaryšů výbornou veselohru „Nervosní ženy.“ Začátek o půl 8. hod. večer. Ve prospěch podpůrného fondu spolku „Anežka“. Předprodej v knihkupectví v Adalbertinu.

Cařihrad, dosavadní sídlo tureckých sultánů, die Humboldtů nekrásnější položené město světa, spatřil návštěvníci přednášky v úterý 23. března večer v museu v pávabných pohledech na město i život v něm ve 140 světelných obrazech osvědčeného odborníka min. radý K. Dvořáka. Předprodej lístků v knihkupectví p. Píši.

Ča. Červený kříž v Hradci Králové pořádá ve prospěch svých dobročinných akcí dne 24. března v místnostech Adalbertina „Společenský večer“ s následujícím programem: 1. Smetana: Ouvertura k opeře „Hubička“. 2. Pala: „Má láska“. 3. Čajkovski: Fantasie z opery „Piková dáma“. 4. P. X. Svoboda: „Poupě“. Hra o 1 jednání. 5. Grieg: Norské tance. 6. Dvořák: „Pomořané“. 7. Smetana: Vstupní scéna z opery „Dalibor“. 8. Smetana: Balet z opery „Dvě vdovy“. Zpěvní čísla přednesou Nepasichů pěvci, čísla orchestrální vojenská hudba pod osobním řízením p. kapelníka Macha. Začátek v 8 hodin večer. Vstupné: Osoba 3 K, rodina 8 K. Vlastní bulet. Zařízení restaurační. Předprodej číslovaných míst u stolů převzala laskavě fa Ant. Šubrt na Velkém náměstí. Dárky do bufetu přímali se 24. března od 2 do 5 hod. odp. v Adalbertinu.

V župě královéhradecké jest 293.265 voličů. Stan zde bude kandidovati 10 (7 českých a 3 německé).

Dva koncerty Pěveckého sdružení moravských národních budou v městském Kleperově divadle v Hradci Králové v neděli dne 4. dubna. Odpolední koncert (matiné) o půl 11. hod. je uspořádán vy-

poručí, aby si dotyčný spíše P. Kravče přetěl či spíše je objev. Období zájmu tím historii českého písemnictví. »Osvěta« napsala, že jsem Říman. Děkuji za poklonu. Vždyť jsem-li knězem a poctivým knězem, je mi jenom ke cti, že to pisatel uznal! Napsala dále, že jsem řekl kni, že »až lidová strana začne agitovat, republika se začne sypat!« Loni může být snad vzato dvojměsícem: loňského školního roku, a to jsem na Praze. Předměstí nechtěl, nebo loňského občanského roku: pak žádám za udání osoby, místa a času, abych se snad na ten výrok upamatoval; já si ho vědom nejsem. Pokud jsem se dočkl Husova procesu, řekl jsem, že byl odsouzen na základě vět vyňatých ze spisů »O církvi«, »Proti Pálkovi a proti Stanislavovi ze Znojma«. O Bílé Hoře jsem vůbec nemluvil a zmiňuji-li se někdy přece o ní, pak nabádám děti jenom k tomu, abychom si ji nepřipravili znovu. Není pravdou též, že bych snad vyzvídal, čemu druhý učitel ve třídě učí a jak učí. Myslím, že děti nejsou pokusnými králíky pro naše spory. Zmíním-li se však přece o dělnících, činím tak jen mimochodem bez úmyslu podvracet aprioritu druhého učitele, ale proto, aby děti slyšely i stranu druhou. Také v tomto případě jsem vůbec jména pí. učitelky Šanderové-Morávkové nevyslovil. Co pak se týče let našich studií, musím autora článku v »Osvětě« opravit; pí. učitelka má přece lyceum, tedy studovala o něco více než čtyři roky. Prosím tedy, abyste jí nezhledovali — já jsem toho neučinil. Ale oné žáky, když na mě upozornění, že Jiráskovo »Temno« je románem a ne kriticky psanými dějinami, pohodila záporně hlavou, jsem jen řekl: »Vždyť snad také něco vím; seděl jsem ve škamnech 18 roků.« Tožk na vysvětlenou. — Dr. Oldřich Svoboda.

Dešice. V neděli 21. t. m. večer o 7. hod. přednáší v sále městské radnice p. JUDr. J. Karas. rada zemské správní komise z Prahy »O katolických křesťanských v Římě.« Katolíci domácí i přespolní dostavte se na zajímavou přednášku v počtu nehojnějším!

Americká mise v Dobrušce. Přednáška člena II. americké mise kapitána Hynka Dostála shromáždila do velkého sálu panského hostince vzdor nepřítomnému počasí velmi četné posluchačstvo všech zastoupených u nás politických stran. Sděluje z ní význačné myšlenky: Člověk je o pravdu svobodný, když plní zákon. Je-li zákon špatný, zlepším jej svým hlasovacím hlasem při nejbližších volbách. Je potřeba snášlivosti v politice ve směru kulturně-náboženském i hospodářském. Je vás v republice 13 milionů, ale máte 14 politických stran. Nás je v Americe 117 milionů, ale máme strany dvě. Politická strana musí mít základ ideový, ne pouze zájmy hmotné některé třídy. Jste rozmělnění v jakousi politickou kaši a z ní stále vyvěrá boj. Politika není pramenem bohatství a blahobytu, nýbrž práce. Politika je pouze střechou nad budovou naší republiky. Poslanec, ministr, prezident jsou úředníky republiky, mají plnit vůli lidí. Není správné vyčítat někomu rakůňství. Bylo to dobrou politikou, že národ český v době války nedělal zjevnou revoluci. V Berlíně byly na vás přichystány brigády. Republika severoamerická má pro vás upřímné sympatie. Její vláda nám při odchodu řekla: »Posíláme vás do českoslov. republiky, která je osou střední Evropy, abyste osu tu upevnili.« Pomáhej sám sobě! Pracuj a šetři! Někde se tolik neutráci jako ve naší republice. Chraňte se kulturního protíná-boženského boje. Ten už dvakrát přivedl náš národ do záhuby. Je zde málo křesťanské statečnosti. Jsem katolický křesťan, nikdy jsem se za to nestyděl, nikdy to nezapřel. projel jsem hezký kras světa v Americe, i kolem Ameriky a nhlode se mi nedostalo útržky. Ve válce vidíme, že nezvítězila hrubá moc a pýcha Němců, ale pokorný duch spojenců, bojících za pravdu a právo. Wilson je pokorný člověk. Francouzský Foch, když převzal nejvyšší velení, postaral se o zvýšení mravnosti ve vojsku. Sepsal a dal rozdat modlitbu ke Kristu Pánu mezi vojáky, v níž mezi jiným i stálo: »Neprosím jen za své vojsko, ale i za nepřátely, aby poznali, že nás neodolali a upustili od krvavého boje.« »Moc je právo«, tvrdil Němci. »Právo je moc«, hlásal Foch a zvítězil. Nutno vzpomínout i zesnulého hrdiny Štefánika, muže hluboké víry. Nebyť to muž prázdných hesel, ale čina. Republika prospěje láska, práce a poctivost. Každý z nás přispívá k republice mnoho zdaru.

Upřímný potlesk byl odměnou obětavému řečníku. Za »velkou vodu« provázeti jej bude naše vzpomínka. — Kéž si mě zaseté přinese u nás hojně ovoce! Dříve v naší obci prováděli heslo »Moc je právo!« úředníci německého velkokapitálu; teď se jim říká sociální demokracie. Kéž vzroste u nás počet ideálních duší, kterým moc je a bude jen právo!

O kapitánovi Hynku Dostáli, šéfredaktoru amerického »Hlasu«, napsal v »Našinci« pozoruhodný článek J. Měch. Vyjímáme aspoň něco. Dostál jest dítětem moravské Slovače; pochází z Boršic u Velehradu. Studoval v Hradčích, Přerově a Olomouci a pak v Praze na universitě. Stal se úředníkem. Za chvilku pojal dceru národního pracovníka dr. Brzoráda. Na žádost svého bratra-kněze stal se učitelem katolické školy české v Americe. Když po dvou letech vyspěly zdatné učitelské síly, Dostál oddal se farmářství. Ale již po dvou letech odjíždí na žádost katolíků do Saint-Louis, aby se ujal osiřelého katolického časopisu »Hlasu«. Dostál založil i »Českou ženu«, jejíž první redaktorkou stala se jeho inteligentní choť. Za světové výstavy v St. Louisu r. 1904 svolal první všeslovanský sjezd žurnalistů. Sám byl zvolen za předsedu sjezdu. Navázal zde styky hlavně s žurnalisty ruskými a jihoslovanskými. Za svou horlivou práci pro vzájemnost slovanskou byl jmenován čestným členem Občestva moskevského, důvěrníkem Nár. rady české v Americe, čest. členem Ústř. Matice školské atd. Jako horlivý katolík založil »Katolického Sokola« a sám se stal jeho starostou. — Když začala r. 1914 světová válka, uveřejnil v »Hlasu« plamennou báseň proti despotii Německa. Hned se také účastnil pomocné akce ve spolku s »Národ. sdružením«. Měl veliký podíl na spojení Čechů katolických se svobodomyšlnými k osvobození našeho národa. V památné schůzi v Chicagu r. 1916, byl mezi slavnostními řečníky. Zasedal pak mezi 16členným osvobodovací výborem. Pořádá pak 80 přednášek v různých amerických státech a zároveň pracoval o zvolení Wilsona, přefele našeho národa. V »Hlasu« 28. září 1917 napsal článek, v němž žádal, aby se zřídila provisorní vláda pro samostatný českoslovanský stát. Byl to první hlas toho druhu v celém česko-americkém tisku. Ačkoli výzva narazila s počátku na odpor, konečně směr Dostálův zvítězil, byl totiž schválen profesorem Masarykem. S Masarykem jednal v Americe Dostál často osobně. Spolu se Štefáníkem a jinými vyjednával též s Poláky a Francouzi. Po záhubě Rakouska pečoval o pomocnou akci; postaral se o dopravu několika set beden zboží; vyjednával s bankéřem Hajčkem o skutečném páčce naší republiky v obnosu 350 milionů dolarů. Půjčka povolena; řeklo se, že americká vláda převezme ručení. V tom však bylo oznámeno, že dr. Kramář jest nešetně zba-ven svého úřadu minist. předsedy a že se stává jeho nástupcem Tusar. Tu Amerika zastavuje půjčku, nemajíc důvěry k nové vládě. — Ačkoli Dostál má doma 7 dětí osiřelých (choť zemřela na jaře 1919), účastní se II. americké mise katolické. V Praze byl přijat prezidentem, jemuž odevzdal značný peněžní dar katol. čes. Američanů. Od presidenta s ostatními členy mise dostává doporučení listy. Na svých cestách klade na srdce heslo Štefánikovo: »Láska, práce, poctivost!«

Francouzští »zpátečníci«. Do Prahy přišli francouzští důstojníci, jimž zařizeny byly vládou byty velmi nádherné a přece nebyli tam spokojeni. Víte proč? Scházela jim tam kletka k modřtění, než doma byli zvyklí. Nezbylo, než jim vyhovět v jejich »zpátečnických choutkách«. Naše pokroková vláda zaspala dobu a zapomněla, že moderní Francie je katolickou, ale nikoliv jen papírově, nýbrž i prakticky.

Z ústředního referátu vojenského. V čísle z 6. února uveřejnil jsem z radikálního tisku zprávu o pevném obsazení místa vojenského kapelníka. Nyní s námi velitelství 4. čs. pěší divise sděluje, že zástupce toto: plukovník Haef není příbuzným, ba ani známým kapelníka Zity a tudíž nesnažil se, aby místo kapelníka v Brně obsadil svým příbuzným. Při obsazování místa toho nestaly se naprosto žádné nepřístojnosti. Podobné obvinění má právě předmětem žaloby na kapelníka Živ-

Josefov. Uhlí se zde kradě na nádraží hromadně. Děti — většinou děvčata — vyčkají vždy přilezu vlaku i povozů (hlavně vojenských); jedny rychle uhlí shazují a druhé je sbírají. Pak se toliko pativo rozprodává po městě. Většina těch dětí z nouze těchto krádeží nepáchá. Přes to nádražní zřízenci chovají se k těm nepřístojnostem pasivně. Jest již nejvyšší čas, aby strážní služba byla obstarávána řádně.

Různé zprávy.

ného. Příčiny nedosazení Živného byly takového rázu, že p. ministr Křofáč původní svůj telefonický rozkaz ihned odvolal, jakmile mu byly odpovědným referentem pluk. Haufem předneseny.

Zvýšení sazeb poštovních. Od 15. března 1920 v republice Československé nutno frankovati psaní do 20 g 30 h, za každých dalších 20 g 5 h; dopisnice 20 h; tiskoviny za každých 50 g 5 h; při spěšné zásilce příplatek zvláštní spěšnou známku 5 h, beze zření na váhu zásilky; obchodní papíry za každých 50 g 5 h, nejméně však 30 h; ukázky zboží za každých 50 g 5 h, nejméně však 20 h; doporučené listovní zásilky 50 h; cenná psaní uzavřená, poplatek podle ceny a to za každých 300 Kč udané ceny nebo jich část 30 h; cenná psaní otevřená poplatek jako za cenná psaní uzavřená a příplatek za každých 300 Kč neb jich část 15 h; poštovní poukázky obyčejné do 50 Kč 30 h, za každých dalších 50 Kč, nebo jich část 5 h; za písemné sdělení na rubu složenky 20 h.

Sazby kolkové. Nařízením vlády republiky Československé ze dne 24. ledna 1920 k provádění zákona ze dne 7. ledna 1920 č. 31 sb. z. a n., kterým se nově upravují válečné přírůstky k poplatkům a mění některá ustanovení o poplatcích.

Stupnice I.		
Přes	Všechné do Kč	Poplatek Kč
	50	0-20
50	100	0-40
100	200	0-80
200	300	1-20
při každých následujících 100 Kč o 40 h více, tedy		
900	1000	4-—

Je-li základ výpočtu větší než 1000 Kč, budiž z každých 1000 Kč zaplacen další poplatek 4 Kč, při čemž zbytek menší než 1000 Kč budiž pokládán za celý 1000 Kč.

Stupnice II.		
Přes	Všechné do Kč	Poplatek Kč
	10	0-10
10	20	0-20
20	30	0-30
30	40	0-40
40	50	0-50
50	100	1-—
při každých dalších 100 Kč o jednu Kč více		
900	1000	10-—

Je-li základ výpočtu větší než 1000 Kč, budiž z každých 1000 Kč zaplacen další poplatek 10 Kč, při čemž zbytek menší než 1000 Kč budiž pokládán za celý 1000 Kč.

Stupnice III.		
Přes	Všechné do Kč	Poplatek Kč
	10	0-20
10	20	0-40
20	30	0-60
30	40	0-80
40	50	1-—
50	100	2-—
při každých dalších 100 Kč o 2 Kč více		
900	1000	20-—

Je-li základ výpočtu větší než 1000 Kč, budiž z každých 500 Kč zaplacen další poplatek 10 Kč, při čemž zbytek menší než 500 Kč budiž pokládán za celý 500 Kč.

Kočár Jednokoňský
za 3500 K, psací stoly po 800 K prodá
Skuberský, Bratři Králové.

Zasláno z Třebechovic.

Dne 3. března konala se u nás oslava presidenta Masaryka pod patronací městské rady. Zvláštní shodou okolností byl na mne vznesen ákol — jemuž jsem se ostatně vzpíral — abych slavnosti předsedal. Podepsanému se vytýká, že svým úvodem i doslovem ne zcela taktně sobě počínal a proto doslovně uvádím onen úvod i doslov. Právě jsem: »V dnešních politických i společenských vzrušených dobách jistě jest vzácným úkazem, že městská rada, která reprezentuje obecní zastupitelstvo, které se skládá z příslušníků strany soc. dem., nár. soc., čsl. strany lidové, českých socialistů a politické strany živnostenské, že tento jistě politicky pestře zabarvený sbor se vzácnou jednomyslností svorně se usnesl, aby se konala společná oslava všem nám milého a drahého p. presidenta Masaryka. Z té příčiny obrátiti jsme se na p. prof. dra Uhlíře, aby se podíval úkolu slavnostního řečníka. Pan profesor našel žádost laskavě vyhovět a já ho nyní prosím, aby se ujal slova.« — Kde je nějaká urážka?

Doslov zněl takto: »Za tuto krásnou přednášku, v které pan profesor osvětlil nám velikou zásluhu a obrovskou práci milého p. presidenta o naši svobodu a republiku, p. přednášejícímu co nejsrdčněji děkuji. Pokud p. řečník se odchýlí od přednášky, máme ovšem každý své názory. Našemu drahému p. presidentu prof. Masarykovi provolejme třikrát: Sláva, sláva, sláva!«

Ani ve snu mi nenapadlo, že někdo bude z toho něco vyvozovati. Leč brzo potom dostavovali se do mého bytu různí účastníci této oslavy se sdělením, že jsou obtěžováni a jak listí lidé s archem protestním a druhým archem »maršrutním«, kam se má chodit, najali obecního lepiče plakátů ke sbírání podpisů.

Dne 8. března ve schůzi městské rady předložil tento arch referent kulturních záležitostí p. uč. Erben a také dle hlasování soudě, plně s ním souhlasil. Já se hájil takto: »Prohlašuji, že jsem se nedopustil vůči našemu hostu žádné netaktnosti. Panu přednášejícímu bylo dobře známo, že oslava se koná pod patronací všech stran, tedy i lidové, a proto mohl s pozorováním toho mluvit o povšechných zásluhách p. presidenta až do konce. Táhá se vás, pánové, jak by to na vás působilo, kdyby v takové situaci a okolnosti já aneb pozvaný některý náš řečník mluvil aneb jenom užil těchto citátů p. presidenta: »Ubývá-li nábožnosti a moci církve, ubývá také útěchy, nádeje a radosti ze života.« (Sebevražda str. 122.) — »Ježíš byl náboženský reformátor, ale nebyl socialista.« (Str. 228.) — »Já ničeho neočekávám od protestantismu.« (O svobodě náboženské a volnosti přesvědčení.) — »Protestantismus žije katolicismem a dokonce katol. klerikalismem. Jest dokázanou skutečností, že mezi protestanty se sebevražda častěji vyskytuje než mezi katolíky.« (Sebevražda str. 128.) — »Rozdíl mezi katolicismem a protestantismem je ten, že tam je papež jeden, a tu je papežem každý.« (Přednášky Masarykovy v Chicagu 27.) — »Já se nerozpakuji říci, že Hus v podstatě citil katolicky.« (Boj o náboženství 24.) — »Jsem rozhodný theista a pravím — ovšem poněkud upříkšně — že bych přímo sešlel, kdybych měl ztratiti víru v osobu Boha. Plánovitost ve Všemíru tak mocně na ducha doléhá, že Boha uznati musíme... Protestantismus mi sympatickým není, ač jeho práce ve prospěch kultury si vážím, bohoslužeb protestantských vůbec nenávštívuji; dojmy z mládí, jichž středem matka katolická, dosud z duše mi nevymizely, citím se spíše katolíkem.« (Záznam Rozvoje a dr. Masaryk str. 18.) Jenom tolik. A nyní srovnáme, co pravil p. prof. Uhlíř o víře Masarykově v osobu Boha. I kdybych byl mohamedánem, tedy bych musel vytknouti nesprávný závěr a vývody p. profesora, ale já nic takového neučinil, neboť na slavnostní schůzi bylo by to nepřipustné a dopustil bych se hrubé netaktnosti. Nejsm sobě vědom žádné viny. Pan prof. Uhlíř jistě není tak útloučivý a jistě dnes lituje, že špatně informován podal pověstnou interpellaci o americkém knězi (!) Dostálovi, který v přednáškách šel proti republice. Včera jsem v Hradci slyšel tohoto zasloužilého spolupracovníka prof. Masaryka, mimochodem řečeno laika, oče 7 dtek, kapitána americké mise, a v duchu jsem uvažoval, jak ukvapeně jednal p. interpellant — proto neukvapujte se vy!«

Leč marně. Veřejnost učiní sobě o věci své soud. Četným přátelům, kteří jednak projevíli mi své sympatie aneb agitací arch podepsati odměti, patří můj srdečný dík. Tolik dle pravdy.

Vilém Koleč, městský radní.

V Třebechovicích, dne 9. března 1920.

Záložna v Hradci Král.

sapeané společenstvo s ručením hmeseným

Československé náměstí.

Vklady na knížky: 3%

Půjčky. - Úvěry osobní a hypoteční. - Zálchy. - Kauce. Vada. - Eskompt účtů a smének.

Ofertní řízení.

Obec Královéhradecká zadá cestou ofertní

stavbu

betonového sběrače

stokového

v délce 600 metrů

a cement. potrubí

v délce 140 metrů.

Oferty podány buďtež na městském úřadě v Hradci Králové nejdéle do 25. března 1920.

V podmínky a projekt lze nahlédnouti v městské technické kanceláři.

Praktický úřad v Hradci Králové, dne 16. března 1920.

Starosta:

JUDr. Frant. Ulrich, v. r.

Kostelní paramenta

prapory a bohoslužebné náčiní v nejvýhodnějších cenách nakoupíte u doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA
Nový Hradec Králové, Čechy.

Vyžádejte si ceny, nežli objednáte u firmy jiné.

Paramenta závec
nejlepší české firmy:
Ignace V. Neškudla syn
v Jabloněm L. Orli. (Čechy)
bratr P. J. Neškudly, býv.
arafa ve Výprachticích)
doporučuje:
veškeré kostelní ro-
cha, korekty, pra-
pory, jakož i kovové
bohosluž. předměty.
Ceniky, rozpočty i zámlky
na ukásku sdarma a franko
Tisíce pochvalných umání
a vyznamenání.
Nejlevněj. nákupní pramen v rep. Československé.

KADIDLO

opět zasílá

F. STADNÍK,
OLOMOUČ

KOSTEL. PARAMENTA, PRAPORY

a veškeré církev. náčiní

Vlastní výroba.

Výhrad. prodej ve prospěch
Matice Cyrillo-Methodějské!

Máme na skladě

Missale romanum

se všemi dodatky

poslední vydání

s krásným jarním tiskem na china pevném papíře.
V celokožené vazbě s chagr. kůže se zlat. ofiskou
černé za Kč 55.—, červené za Kč 60.—.

Breviarium romanum

velikost 11 x 17 1/2, s chagr. kůže

s červenou ofiskou Kč 180.—

se zlatou ofiskou Kč 180.—

miniaturní (pohodlné na cesty)

v chagr. kůži, zlatá ofiska Kč 80.—.

Družstevní hnihupectví a naklad.
v Hradci Králové.

Umělé zuby

kupuji a platím 7 až 10 Kč za zub. Zlato,
stříbro kupuji za nejvyšší cenu.

Stan. Stejskal,

hodinář, Hradec Králové,

Čelakovského tř., vedle Živnost. domu.

MEŠNÍ VÍNA

zaručené přírodní, neporušená, prvotní jakosti:
nejjemnější prima druh (výběrek) à K 12.50 za 1 litr,
velmi jemný druh druh 1917 à K 12.— za 1 litr,
jemný třetí druh ročník 1918 à K 11.50 za 1 litr
dodává v sudích od 50 litrů výše chvalně známá firma:

Alois Čížek, přímý dodavatel mešních vín
v Rumpel.

Transitní vinné sklepy ve Znojme, Kerneckova tř. 29

Úvěrní ELIŠKA v Hradci

Adalbertinum

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědi a
poskytuje výhodné půjčky.

Semena vojtěšky

(lucerky), mar. červ. jetele, krmné řepy,
plumbovaná, čistá, kvalitní, dodává

Zemědělská družina, i.

Prostějov, na Vápenici.

Našinci!

Své úspory nejvýhodněji a nejbezpečněji uložíte jedině
u naší katolické

Československé záložny v Praze

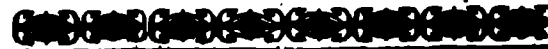
Spálená ulice 46-IL.

Vklad, úročí se výhodně.

Daň důchodkovou platí záložna sama. — Povinný
revize „Jednoty zálohy“ v Praze.

Zápůjčky všeho druhu.

Směneční úvěr (krátkodobý) zejména v dnešních
dobách zvláště výhodný.

Vydavatel a zodp. redaktor: Janek Polák. — Matice: Tiskové družstvo v Hradci Králové. — Tiskna Hradecká knihkárna v Hradci Králové.

OBNOVA

Týdeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nezálepené a ne frankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. šek. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Katolický ide československý!

Po staletí prosili jsme Boha, aby sňal s nás porobu — trest za chyby otců našich a vrátil nám svobodu, ke které nás jako všechny lidi stvořil. Byli jsme vyslyšeni a krví i soužením vlastním, jakož i pomocí probuzeného svědomí národů velikých nabyli jsme samostatnosti a práv svobodného národa.

S těmito právy přišly na nás i povinnosti samostatnosti si udržet a vybudovat si ji ve všech směrech, hlavně v hospodářství státním. To musíme provádět sami, neboť na pomoc Boží i lidskou můžeme spoléhat jen tehdy, ukážeme-li se jí hodnými vlastní prací a starostí.

Pomáhati vybudovat republiku je pro nás věčnou povinností nejen občanskou, ale i náboženskou. Vlast je matkou naší, národ otcem a také na ně se vztahuje čtvrté přikázání Boží.

Lidé náš, pamatuj, že republika je Tvůj stát, jehož síla je Tvoji silou, jehož slabost by byla Tvoji slabostí a Tvoji neštěstím. Na vlastních nohách musí republika stát. Nebudeme-li hospodářsky samostatní, ztratíme i samostatnost politickou, protože bychom ji nebyli hodni.

Republika nežádá darů a obětí pro sebe, žádá Vaši pomoc, aby mohla konati své státní úkoly v kritické době přechodu do mírového hospodářství. Pomáhající republika, pomáháte sobě a spoluobčanům.

Probudte se sami a příkladem svým probouzejte jiné z mrákoty sobectví k světlé činné křesťanské lásce k bližnímu. Jako se modlíme za všechny, musíme i pracovati a starati se o všechny. Nemíjme cesty k lepší budoucnosti.

Republika žádá od Vás příjmu pro Vaše dobro za podmínek velmi výhodných, takže upisující nejen ji pomáháte, ale prospíváte i sobě.

Upisujte tudíž a neohlížejte se na ty, kdož nekonají své povinnosti k státu, ale naopak znemožňují jim, aby oni nemohli vymokovati se na liknavost Vaši.

K Vám pak, bratři naši v úřadě kněžském, obracíme se s prosbou, abyste nyní konali úřad vůdců svého lidu také ve věcech tohoto světa.

Známe postavení Vaše a víme, že málokterý z Vás má možnost větším obnosem účasti se přičin. Většina z Vás žije v nedostatku zakrývaném sice, ale přece viditelném. Penězi jen málo nás může přispěti k lepšímu výsledku příjmy a také to dle možnosti učiníme, ale poučovati, povzbuzovati a pracovati může každý. Máte a buďte!

Nenechte se mýlit, nejedná se o vládu, nejedná se o žádnou stranu, jedná se o republiku, které patříme a která patří nám všem bez rozdílu.

Nestačí o republice pěkně mluvit, je nutno pro ni pracovati tak, jak ona toho potřebuje.

Boží nás některé zjevy v republice, ale dokážeme právě nyní, že naše stanovisko je vyhlášené a že si zaslužíme jedno posuzování od veřejnosti, než jaké je nyní našim dělem.

Bratři, konajte svou povinnost, agituje a pomáhá!

Fr. J. Krejčí, Jos. Kalha, Fr. Polívka,
Al. Tytínek, Jan Žilka.

Spolutrpitelé Sarkandroví.

Když na četných schůzích dryádnicky líčena »fünfská bestialita« podrobným líčením bolestné smrti Husovy, mohli čeští katolíci poukazovati na to, že husité působili celým řadám českých katolíků muka mnohem bolestnější a že od protestantů zkusil bl. Jan Sarkander desetkrát více než Hus v Kostnici.

Ale jest dosti poučno, že i o vzteklém mučení Sarkandrovu mluvilo se s naší strany málo a za květu husiád skoro nic. Z toho patrně, že katolíci zcela moudře nechtěli týrati nynější protestanty za to, co spáchali jejich předkové dávno — před třemi věky.

Katolická inkvisice byla zřízena v naší zemi k uvarování zmatků a nepokojů již za věku Karla IV. Ale o její činnosti v tehdejší době nevíme skoro nic. Naopak však nás historické prameny informují, že se Karel IV. ujal i notorického bludaře Coly di Rienzi.

Zato však zastánce církevní svobody Jan Nepom. byl umučen tajně a způsobem strašlivým, vzbuzujícím i v tehdejší drsné době rozruch veliký. Ti, kteří na jeho usmrcení měli vinu největší, podporovali brzy potom proudy vikléfské.

Husité pak zřídili zcela nelitostné inkvisiční tribunály. Církev katolická, která se střetla v Čechách s celou řadou sekt, za celé tisíciletí u nás nezpůsobila tolik krvavých inkvisičních hrůz jako inkvisice pražských kališníků a tábořská. Že chtěli husité katolictvo vyhladiti v Čechách vůbec, o tom nenechávají evropskou veřejnost v pochybnosti.

Již na sněmu časlavském bylo rozhodnuto, že má býti pokládán za nepřítel země ten, kdo by nechtěl přistoupiti ke kalichu. Téhož roku (v červenci) kališní Pražané ustanovili trest smrti do toho, kdo by někde v městě pomáhal radikálním sektářským kazatelům. Ustanoveno, že v každém městě má 50 spolehlivých kališníků pátrati po Pikhartech a dávat je do vazby. Inkvisiční zákazy a rozkazy byly zesílily v roce následujícím.

Táboři zpívali denně proti »protivníkům zákona Božího (do nichž často řadili i kališníky): »Bijte, zabíjte, žádného neživte!« Kněžstvo tábořské takové krvavé lázně prohlašovalo za povinnost Božích bojovníků. Táboři v soběslavském svolání z roku 1421 ohlásili, že upálí každého kněze (i kališního), kterého přistihnou při sloužení mše sv. Začalo v jižních Čechách skutečně běsnění tak sverepé, že »za mnoho mil nebyl viděn kněz, jenž by svátostmi lidu posloužil.« Jen v Č. Budějovicích před tábořskou zúřivostí se ukrylo na 1200 kněží a mnichů, kteří se nechtěli poddati církevní obci tábořské.

A což ty krutosti další! V Prachaticích někteří z přemožených katolíků zavřeni do sakristie; kolem nanesli hoflavých látek a pak vše zapálili. Ubožáci hynuli děsným žárem zvolna. Vždyť někteří z nich ještě po požáru byli položiví metáni do studně. Po do-

bytí Říčan jedenáct kněží katolických veřmano do jedné jizby, kdež upálení.

Když z dobytého Chomutova odcházely katolické ženy a dívky, sestry tábořské strhaly s nich šaty a pak je v jedné chatě upálily. Po dobytí Berouna na 40 kněží husité zavřeli do jedné jizby a tak hromadně upálili. Z Kouřimě vyvedli husité 5 mnichů, které upálili v sudech smolou politých. Upalování kněží a mnichů ve smolných sudech vůbec bylo u husitů ve velké oblibě, jak svědčí i Kolín, Nymburk, Kamenice a jiná města.

V Jaroměři bylo upáleno pro stálost ve věře 21 mnichů a kněží katolických. Při obléhání Mostu husité jednoho zajatce beze všeho spoutání hodili do ohně. Ubožák vyskočil a prosil o smilování. Byl však s posměchem vhozen do plamene znovu. Taková scéna se opakovala sedmkrát. Naposledy byl onen muž dobit cepy.

Po dobytí Radče vzpíral se farář přistoupiti k věře tábořské, obložili jej bojovníci slámou tak, že mu sotva do tváře viděti bylo, pak slámu zapálili a nechali jej běhati, až dokonat. Pak mrtvé tělo vhodili do vařící vody a do téže vody vrhli jednoho starého kněze selského.

To jen tak namátkou několik příkladů pro poznání, že Sarkander nesnášel od jinověrců sám horší muka, než jaká byla schystána Husovi. Zápas Husův na hranici dle očitého svědka-husity byl krátký. Smolné sudy a zavřené světnice však trápení prodlužovaly.

Dle staré zprávy jen v prvním šestiletí husitské války bylo povražděno katolíků přes šest tisíc. Zpráva ta jistě daleko není od pravdy, počítáme-li v řadu usmrcených i ty, kteří padli v otevřeném boji. Tolik však jisto dle sebraných dokumentů Hloštinových, že jen z českých a moravských cisterciáckých mnichů a konvršů usmrceno nejméně 3177 a cisterciáckých jeptšek 180. Vykrvácel též obrovský počet mnichů benediktinských a jiných. Tito mučedníci největším počtem obětovali svůj život opravdu pro víru.

Jestliže tedy zmučlost Husova se velebl, neodbytná spravedlnost velí, aby se aspoň do mrtvol jiných trpětek za přesvědčení surově nekopalo.

Vojska Sigmundova ovšem v Čechách páchala hrozná zvěrstva; vždyť mezi těmi voji byli i polopohanští divoci Kumáni a loupeživá chasa i z končin jiných. Tito bojovníci však neřkali, že jdou mravně reformovat a povznášet církev a páchali loupeže a barbarské krutosti na lidech cizích.

Husův proces táhl se několik let. Naposledy zaměstnávala se tou při komise obecného smíru církevního. Ale v Čechách byl vydán i příkladní kněz katolický na pospas mstivému vzteku. Byli popraveni bez soudu. Jejich žalobníci byli zároveň soudci a exekutory v jedné osobě.

Obnova diplomatického spojení Francie s Vatikánem.

Francie seznala, že roztržkou s Římem poškodila nejvíce zájmy vlastní. K přerušení diplomatických styků došlo r. 1904. Za války však následky přerušení svých styků s Vatikánem pocítila republika nejbolestněji. Tudiž Anglie zastupovala francouzské zájmy aspoň nepřímo. Nyní po pádu Rakouska a Německa má v přičině rozsáhlých misijních obvodů Francie postavení zodpovědnější a význam důležitější. Ochrana církevních zájmů bude republika mnohonásobně splacena zesílením politického vlivu země Pochovy. Toto sblížení s Vatikánem znamená též revisi církevních poměrů ve Francii samé. Rozluka se musí zmírniti již k vůli Alasku-Lotrinsku, kdež by katolické obyvatelstvo církevního nřámení nesneslo.

Naprostá porážka bismarckovské reakce v Německu

dala se snadno čekat. Vilém, který prý na monarchistickou revoluci dal 8 milionů korun, spálil si prsty znovu a svým přátelům jen přitěžil. Německá vláda ocitá se v krvavých bojích se Spartakovci, kterým neobratný Kapp jen pomohl k větší propagandě. Nyní vydán zatykač i na Ludendorffa, na onoho zloducha, který r. 1918 hnál houževnaté vojny na jatky i v době, kdy mohl dobře věděti, že konec německého imperialismu jest neodvratný. Musíme však v samé Českoslo-

venské republice býti nejvýš opatrní. Znovu probleskují zprávy, že Habsburkové se vrátí do Uher jako rod vládnoucí. Bdělá stráž, národní disciplína a pracovitost budou nejlepšími zabezpečeními republikánského režimu. Teď více než kdy jindy jest potřebí dbáti politických pokynů presidenta Masaryka.

Společný postup české soc. dem. levice a německé soc. demokracie.

Nyní čeští liberálové vidí zcela jasně, co se jim vyříklo z fanglickářských a protikatolických frází. Přátelský manifest českých komunistů v soc. dem. »Kampf« dr. Emila Strauss sice vítá, ale při tom radí svým lidem k opatrnosti — jakoby chtěl český bolševik německým soudruhům ublížiti!! Naproti tomu redaktor Kreibich praví bez výhrad, že německý proletariát podepře socialistický vývoj v republice jen tehdy, až se spojí v boji s proletariátem českým. Pražská »Bohemia« usuzuje, že levice jak v české tak německé soc. demokracii bude míti většinu a spojí se k vítězství diktatury rad. — Což česká levice neví, jak soc. demokraté němečtí staví do popředí své požadavky nacionalistické? Ti potřebují českých dělníků výhradně k svému boji proti české politice, třebaže tato politika Němce nespravedlivě nepoškozuje. — Dle novinářských zpráv dne 14. března na schůzi v Žižně na Slovensku spojili se Maďaři a Němci s českou soc. demokracií — jistě ne k vůli čechisaci okresů s většinami nečeskými.

Volné listy.

Jestliže o sedmdesátých narozeninách presidentových. Jestliže katolické deníky pražské klopýtlí a mají z toho nyní zbytečné výtky a předhůzky, jichž bylo snadno se vyvarovat, katolická mysl, soustředivší se v Hradci, uznává význam a zásluhy Masarykovy, jak se po právu sluší a patří. Hledíce pak k Masarykovi, jako ke hlavě svrchovaného státu našeho, zdůrazňujeme bezpodmínečně autoritu, protože dle učení katolického bez autority ve státním životě není společenského řádu a právní jistoty, čehož nejpersvědčivějším důkazem jsou vnitřní poměry ustavujících se nových říší. Minuli jsme také milénium bývalé spory, ale jednotliví řečníci z táborů jiných na útmu souhlasných projevů slavnostních nedovedli se zřítci zavile protikatolické podjatosti. Odsoudili se tím sami.

mluvné země. Tu synek před přítomnými šlechtici složil slavnostní přísahu na hlavu sv. Václava a jiné svátosti zemské, přiměsené před lože, že věřitelům otcovým práva neupře a že na umolení drahé nezaložených jinou zárukou věnuje aspoň sedmý díl důchodu z urbary kutnohorské.

Také princ a velmoži byli nuceni přísahati, že nebudou bráti v ochranu žádného úředně usvědčeného lupiče ani rušitele míru. Přítomní slavnostně slíbili, že takovému ani přistěší neposkytnou. Král při výzvě k slavnostnímu tomu osvědčení měl hlavně na zřeteli pokoj a bezpečnost klášterů, které tolik trpěly zpuštěností hrabivé šlechty po smrti Otakarově. Král se rozpomínal bedlivě, kdy něco ubral klášteru některému neprávem, kde bral daně, jež považovány za nespravedlivé, kdy nebyly kostely odškodněny za záhor některé pády k účelům světským atd. Hleděl uspokojiti všemožně hlásící se věřitele a poskrovice i v těch okamžicích, kdy choré tělo vyžadovalo klidu největšího. Zvláštní komisaři vyšetřovali nároky věřitelů pilně hned.

Před svým zpovědníkem znova a znova vypořádal umírající životně svých hříchů. Do posledních chvílí s duchovenstvem rozjímal pilně o spásce duše a Božích tajemstvích, i když jeho tělo sířelo tak, že jej sotva bylo slyšeti.

Václav ustanovil sám, jaké měse mají se sloužiti za jeho duši. Opatovi zbraslavskému Konrádovi řekl: »Prosím tě, milý opate, který jsi jako mně dříve pokřtěn, jakmile z tohohle světa sejdeš, oběhni mě v 47. řádu svého cisterciáckého a v tom spíš, kde tvoji mnichové se nacházejí.

také mne pochovej. Pakli se ti zdá, že toho nejsem hoden, polož mne na sprostší místo i třeba někde pod okapem, toliko v ohradě kláštera zbraslavského, jen za to tě prosím, neb já jistě znám, že nejsem hoden, pro své hříchy mezi dobrými křesťany pohřben býti.

K synkovi svému promlouval: »Báň buď s tebou! Prospěj a důvěřuj v Boha a on tě vezme v ochranu svou. Činosti miluj, nikomu klivdy nečiň, k poddaným svým spravedlivě se měj!

Choroba byla velice bolestivá, ale Václav choval se trpělivě. Dne 21. června přizpila se smrt zcela páně. U lože nemocného stídal se v předčítání umučení Páně dle sv. Matouše opatově zbraslavský a sedlecký. V drobném, zcela vyslazeném těle již duše setrvaná nemohla. Dotrpklo dle zprávy kronikářovy »corpusculum« — tělíčko zcela vyčerpané.

Tak umíral mocný král, o němž mluvila celá Evropa s aktivním obdivem. Václav II. známé říčení »z milosti Boží« si vykládal správně »z milosrdenství Božího«. Hluboká víra zdržovala jeho ruku i v době veliké slávy od svůdných přemátů. Panovník, k jehož počtů skládali sami vynikající cizinci zvůně chvalozpěvy, byl si stále dobře vědom, že jest jen křehkým člověkem, zodpovědným Králi nejvyššímu.

Takových politiků jest právě v nynějších zmátených tolik potřebí! Vždyť vědové různých stran počínají si leckde méně skromně, méně demokraticky než panovník středověký.

Právě vyšla Soustava filosofie křesťanské

III

aristotelicko-thomistické

z pera proslulého odborníka
ThDr. a Phil. Dr. Eug. Kadeřávka,
býv. un. v. prof. filosofie v Praze.

Díl I. K 32—.

Celé dílo vyjde ve třech svazcích. Na přihlášky u autora započato se zasíláním.

V komisi

Bratrstvo knihtisku a nakladatelství
v Hradci Králové.

kálové za nějaké slovíčko Masarykovo o potřebě náboženství. Zjišťujeme, že se českoslovenští katolíci neschovávají za žádné nějaké to slovíčko, protože si nehrají na slepou bábu a protože dobře vědí, že president Masaryk katolíkem není. Také není to nějaké to slovíčko, nýbrž náboženský názor Masarykův, nač pisatele E. R. upozorňujeme za tím účelem, aby filosofii presidentovu po této stránce necenil jako nějakou střepinu.

Že ostatně »nějaké to slovíčko« vyklouzlo pisateli E. R. ze stranickosti, dokazuje přesvědčivě sám o několik řádků doleji, když praví: »A tu stojí před námi světové dílo, založené filosoficky, mravně nábožensky, politicky, dílo uznané celým světem, vystavené na staletí a my se máme ještě rozpakovati, máme-li mu uvěřit či ne?« Tímto tvrzením nějaké to slovíčko katolíkům předhazované rozplývá se tedy v niveč a porávkám jest sám jeho autor. Dohoda jest mezi námi a pisatelem tedy sjednána.

Jiná jest však, běží-li o výklad náboženského názoru presidentova. »Ideály humanity a demokracie, děl president, »vždy jsem pojímal sub specie aeternitatis — ze zorného úhlu věčnosti. Já v náboženství nakézám ideál pravé dokonalosti a dosud objektivní měřítko pro všechno konání lidské. Pociť věčnosti dělá nás skromnými, sesljuje pocit mravní odpovědnosti a vede k uznání všeobecné harmonie.«

Prof. Em. Rádl v témže čísle »České Stráze« vysvětluje názor presidentův takto: »Odtud přesvědčení Masarykovo, že prozřetelnost sama určila českému národu na světě úkol. Kam možno se bezpečněji utéci před útokem náhody než pod ochranu boží vůle? Vytýkali Masarykovi, že prý jest těžko Boha v českých dějinách majiti a zvláště že víra v Boha není našim národním vůdcem, domnívalice se, že tím zachraňují národ před Masarykovou myšlenkou. Buďto má český národ význam pro myslícího člověka a pak lze hledati ten význam až v plánu světovém, anebo nemá — a pak nestojí za to se oň starat. To je Masarykovo dilemma. Jeho národnostní filosofie jest jen moderní obměnou věčně platných slov: hleďte nejprve království božské, ostatní bude přidáno vám.« To jsou bez odporu velmi krásná slova, ale bohužel, že je prof. Rádl hned oslabuje: »Toto království boží není však na nebi, nýbrž zde mezi lidmi na zemi. Na lid jest češství stavět, vždyť český národ jsou konec konců lidé. Masaryk staví národ na věčném lidství, na humanitě. Ze samé podstaty člověka musí vyplynouti smysl českého člověka. Náboženství, lidství a, dodejme k tomu, rozum, to jsou Masarykovy základy vši životní filosofie.«

Uvážíme-li, že dle Masaryka na život lidský jest třeba dívat se pod zorným úhlem věčnosti a že náboženstvím dává se smysl životu a kladou se základy mravnosti, pak znamenáme, že prof. Rádl názoru Masarykova věčným lidstvím zlomil páteř. Věčné lidství a pouhé království boží na zemi se

hou s to, aby konaly dílo, jak si je Masaryk představuje. Království boží na zemi, odtržené od života posmrtného jako svého cíle, jest věcí náhodnou, a proti náhodě sám prof. Rádl ve svém článku staví se co nejprudčeji. Neméně i věčné lidství nemá tolik síly, kolik jí k základům mravnosti a smyslu života jest potřebí. Co do věci samé věda mluví o zániku naší země a tím důsledně také o zániku lidstva, z čehož plyne, že po lidství bude jednou zde věta. Mysl lidská ostatně po žádném věčném lidství netouží, protože již pudově cítí, že takový cíl by jí nepostačoval, lidské odpovědnosti za činy neposkytoval by opory. Všude, kde jde o zkoušky a trpké životní oběti, zůstával by člověka bez rady a pomoci.

Dle názoru prof. Rádla jest tedy život lidský účelem sám sobě a v tom souběžně jest také jeho smysl. A to že by byla uspokojující odpověď na otázku otázek: proč tedy žijí? A to že by bylo nejmocnější pobídka k mravnosti a nejúčinnějším příkazem plnit povinnosti? Ovšem lidem, kteří se těší stálému zdraví a žijí blahobytně, taková odpověď snad by stačovala, ale na žádný způsob nemohla by utěšovati a posilovati těch, kteří pro těžkou nemoc předčasně hledí vstříc neodvratitelné smrti, kteří namáhavě zápasí o denní skývu chleba a jsou postiženi všelikými trampotami a životním utrpením. Pochybujeme také, že lidé pro pouhé lidství zřekali by se osobního štěstí, zejména když jednou lidstvo vezme svůj konec. Jest nevyvratitelnou pravdou, že miliony a miliony lidí svůj vztah k Bohu považují za podstatné a směřodáté měřítko svých činů a že z tohoto poměru k nejvyšší Bytosti čerpají uspokojující smysl života.

Postihujeme tedy u prof. Rádla náhlý přelom myšlenkového postupu, jež tuto sestavíme. Prof. Rádl vykládá názor Masarykův v ten smysl, že víra v Boha jest vůdcem národa a že není v dějinách náhody; Masaryk pod vlivem této náboženské myšlenky staví češství na lidech — ale Rádl v druhé části výkladu hned tuto ideu boží opouští, zpravuje nás o věčném lidství a o království božím pouze zde na zemi bez vztahu k životu posmrtnému, ač již to slůvko boží mělo by mu připomenouti, že větu o království božím na zemi nemůžeme, abychom se vhodně vyjádřili, jen tak zhořlati. A nesrozumí-

tejným věčným lidstvím bez Boha a královstvím božím pouze zde na zemi Rádl se vrací k lidství českému, v němž již Boha zase nalézá.

Jest zřejmo, že Rádlov výklad se láme vlastní nedůsledností: v českém lidství Bůh jest, v obecném věčném lidství však ho již není, a to bije v oči. Máme-li správně Masarykovi rozuměti, nemůžeme jeho »zorný úhel věčnosti« vykládati věčným lidstvím, jak to činí Rádl, protože myšlenka taková jest slabá, aby zrodila mravní odpovědnost, nýbrž třeba předpokládati, že Masarykovi taně na mysli mravní odpovědnost před Bohem a nikoli před věčným lidstvím.

Jak máme býti odpovědní před věčným lidstvím, když určité jeho vůle a určitého mravního zákona jeho neznáme? Názory a mínění lidstva v nepřerušném toku se mění a opravují, a lidstvo jest člověk, který se stále učí. Myslíme také, že náš výklad jest Masarykovi vlastnější, protože jest sociálnější, neboť nelze člověka rozříznouti ve dvě a utíti ho, aby souhlasil v zásadách, které mají spravovati řád společnosti, když se liší myšlenkami o svém původu a o smyslu svého života.

Když se objevilo v lidstvu nějaké onačejší náboženské vyznání, bylo znamenati příslušný sociální pokrok, a když nejposléze přišlo křesťanství, zrušilo rázem dvojí pohanskou přirozenost pánů a otroků.

Sociální demokracie založila své zámysly také jen na pouhém lidství, tedy na nezávislosti jedinců. Ale tato nezávislost individua jest jen teoreticky na papíře, neboť jakmile Marxisté chtějí ve skutky uvést některou svoji soustavu, zavádějí kasárnickou kázeň, horší absolutistického státu, a ani potom se jim dílo nedaří, jak přesvědčivě ukazuje dnes bolševické Rusko.

Za lhostejnosti o věcech náboženských, nebo odmítáním mravní odpovědnosti před Bohem nepovstává sociální pokrok, nýbrž anarchie, čehož důkazem jest zase evropské bolševictví. Konec konců docházíme přesvědčení, že sociální otázka jest podstatně otázkou mravní, a mravní odpovědnosti nelze účinně pocítovati před věčným lidstvím, ale před Bohem. Bez Boha možno poroučeti, ale ne přesvědčovati, bez Boha vyrůstají tyrané, nikoli vychovatelé a apoštoloé.

pokrokářstva. Svěráz osvědčoval toporovitými výrazy a rvavou polemikou, která ovšem nic pozitivního postavit nemohla. Poslední jeho práce otulovaná posersky »Má úcta« dorazila jeho literární jméno. Když viděl, že u nás úlohu svou dohrál, změnil netoliko místo, ale znovu i svou kulturní směrnicí. Metamorfozy Horkého nazývá v č. 10. »Národ« lišáctvím. Praví dále: »Pařížští krajané dovedou leccos o tom vypravovat, co vyváděl, jak se choval, zatím co oni pracovali a sbírali těžce nitky sympatií. Když byla zahraniční organizace česká na západě evropském v proudu, obrátil i Karel Horký a byl ochoten »pracovati« s ní, ale pak už o něho jaksi nestáli. Patrně měl přičiny. R. 1917 K. Horký se ocitl v Americe, a tamní krajané s počátku v N. Yorku, pak v Chicagu, ho přijali velmi sympaticky. Karel Horký — lišák — dovedl uhoditi na tóny, které našly odezvu a byly dobře honorovány. Ale brzy jeho sebevědomí vyrostlo tak, že už po jeho mínění nemohlo být ani náležitě oceněno, a hlavně nebylo náležitě honorováno. Přišla t. zv. Dürichova aféra, a když české a slovenské kruhy ve Spojených Státech nechtěly ji věřiti tak, jak si přál »živitel« Dürichových vnuček, Karel Horký s velkolepým gestem se obrátil zády k československé Americe, a začal psát pamflety na ty, kdož za hranicemi pracovali: na Štěpánka, na dr. Beneše, a posléze se opovážil napadnouti pamflety i prezidenta Masaryka. Od té chvíle byla s ním československá Amerika hotova, a zůstala mu věrna jen malá skupina bolševizujících socialistů v Chicagu a v New Yorku. Tisk v Republice o Karlu Horkém mluví. Ale nemluví Karel Horký, a našel si dokonce již svůj orgán, důstojný svého hlubokého úpadku: je to »Staroslovanské«, kuriosní týdeník, bůhví proč a pro koho vydávaný. — Nu oba poserské útočníci na katolickou církev — jak liška tak Horký — prokázali naší vlasti v okamžicích nekritičtějších služby velmi špatné.

Jako v Čechách zrovna tak ve Francii socialistické proudy vmetly inteligenci do blátivého močálu. Francouzské sdružení »Compagnons de l'Intelligence« vydalo memorandum, v němž praví, že inteligence jest existenciálně ohrožena již nyní, ale ještě více v budoucnosti. Podporovala ji střední třída, která však hyne. Jak moc peněžní, tak moc dělnictva dává inteligenci na jevo pohrdání. »Bezpochyby se bude brzy inteligence pokládati za zbytečný přepych. Taková situace se rovná národní pohromě. . . . Klamná nauka vidí v ruční práci plodivý čin bohatství a upírá hlavní význam ve tvorění hodnot řízení, technice a vynálezavosti ve všech jejích stupních. Práce je pouze pasivním živlem výroby, inteligence je oplodňující a pokrokovou její částí. Jestliže se upírá intelektuelním zaměstnáním jejich první místo, ohrožuje se hospodářský život země.« Proto sdružení zdůrazňuje potřebu a prohloubení organizace učenců, spisovatelů, techniků atd. i umělců.

Sociální obzor.

Někák kaučukovitá výmluva se vždycky najde. V Pešti ministr financí Koranyi poukázal na to, jak vláda bolševická tyha z rozmnožování bankovek; za Bely Kuna tak způsobena škoda na 80 miliard. (Ovšem Kun sám při tom o nic nepřišel.) Ministr prohlásil, že země se hospodářsky nepovznese tiskem nových bankovek, nýbrž zvýšením produkce.

Nyní, kdy se pocítují těžké následky vlády sovětů, soc. demokraté se různým způsobem vykrucují. Soc. demokratická »Nepszava« napsala, že učení bolševické jest padělkem marxismu a všech osvědčených pouček socialismu. »Bolševictví pohřbilo s sebou všechny plody třicetileté práce maďarského socialistického dělnictva. Musí se začít znova. Zaplatili jsme draze za vyučenou, avšak proto chceme zůstat dále soc. demokraty.« — Ale bylo potřebí té trpké zkušenosti? Kdo měl v lebce mozek normální, mohl přece snadno předvídati, jaké budou konce tak lehkomyšlného a velmi nákladného reje. Je-

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Socialistická pouta zařezávají se do rukou inteligence stále více. V pařížském divadle Ambigu měl spisovatel Nozière zadatou hru »La vie est belle«. Při zkouškách však nad smyslem hry projevily nespokojenost syndikáty technického personálu divadelního. Mezisindikátní výbor pařížských divadel tedy prohlásil, že nestrpí představení hry, která má protisindikalistickou tendenci. Zkrátka bylo nebezpečství, že propukne stávka jak v Ambigu tak v ostatních pařížských divadlech. Proto Nozière svou práci odvolal; vydá ji prý pouze knižně, nepostaví-li se proti tomu typografové a jiný personál, který jest rovněž v socialistických syndikátech; ke všemu autor praví, že nepomlouval ve svém díle syndikátů a že jeho hra jest pouze fantastickou fraškou. Socialisté tedy prozrazují vystupňovanou byrokratickou

nedůtklivost. »Nár. listy« k tomu dodávají: »Ukazuje se tu opět, že socialistická tyranie je nejhorší ze všech násilnických systémů.« — Dobře. Ale socialisté tvrdili, že bojem proti církvi hledí rozmmožiti svobodu; ačkoli to tvrzení bylo podvodné, liberálové socialisty v jejich protikatolickém boji podporovali a teď — si odnášejí výsluhu.

Hmotné poměry inteligence ve Vídni ilustrují tato data »Wiener Sonn- und Montagszeitung«: 100.000 K i více ročně mají operetní zpěvačky a vrátní v hotelích, 70—100 tisíc K má vrchní číšník v nočním lokále, 30—35.000 K cídíči kanálů, divadelní hudebníci a písáčky v bankách, 25.000 K rada vrchního soudu, 5—10.000 K sekundární lékař a právní praktikant.

Pověstný bouřlivák Karel Horký zvířel mnoho prachu na útraty sensace chtivého

Účet u pošt. spoř. v Praze č. 140878.

Telefon č. 88.

Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Král.

Půjčky všem druhů.

Vkladů na běžné účty.

Další důchodkovou i z běžných účtů platí ústav ze svého.

Oddělení pro zboží zabývá se

obstaráním a prodejem uhří, vápna, cementu a dříví ve velkém i malém.

nom bezcitní demagogové mohli sňbovatí bolševické zázraky. Jestliže právě vůdcové bolševiků kradli tiše miliony a podváděli lid novými penězi, co mělo zbyti na obyvatelstvo ostatní?

Čím markantněji vystupují stíny bolševitův maďarského a čim Trockij rychleji ustupuje od svých radikálních hokus-pokusů hospodářských, tím více se šíří komunistická žádostivost v Čechách. Důkaz to, že sobečtí demagogové mají mezi nemyslivými fanatiky všude žně dobré. A pak prý v osvěcenosti stále pokračujeme.

O židovské robotárně v Rusku. >Čech< dne 21. t. m. přináší pozoruhodný článek, z něhož vyjímáme: Komisař Krasin vykládá tuto židovskou robotárnu následovně: Jestliže posíláme své důvěrníky, aby každého zastřelili, kdo touží po caru, tím spíše lze zastřelit toho, kdo zahálí. Komisař Šlapnikof vydal tento rozkaz: >Závodní rady dělnické nám v továrnách neprospěly, nýbrž více uškodily. Výroba zboží stále klesala, součástky strojů byly v továrnách rozkradeny. To nás donutilo, že jsme tyto rady zrušili a ustanovili v každé továrně diktátora, který má moc nad životem a smrtí všech dělníků továrny jeho pravomoci svěřené.< Dělnické závodní rady byly všude odstraněny a zavedeno bylo vyplácení mzdy od kusů, černé listiny zahalečů, pokuty peněžité a odňmání potravin. >Ekonomičeskaja Žizň< uvádí, že v Moskvě je utvořen zvláštní vládní orgán na potírání zahálky. Koho tato komise chytí, dá ho odvéci do robotnických táborů. V Podolsku jsou železniční dílny, ve kterých je zavedeno vyplácení odměn za odvedenou práci. Dělníci jsou povinni odváděti alespoň čtvrtinu toho, co dříve v míru vykonali za jeden den. Kdo udělá dvakrát tolik, obdrží dvojnásobnou mzdu. V některých továrnách vyplácí se premie chlebem.

Dělnictvo pracuje pod dozorem hlídačů, kteří mají stále hodinky v ruce a zaznamenávají dobu pracovní u každého dělníka. Dopisovatel listu >Manchester Guardian< byl delší dobu v Rusku a vylíčil v listě tom výrobní život v tamějších továrnách. Dopisovatel ten je přívrženec vlády sovětské. Ve velikém počtu továren je zavedena nucená práce pod dozorem bodáků. Nemá jiné pomoci, poněvadž dělnictvo by jinak do práce nešlo. Bolševici zápasí v Rusku, aby udrželi továrny v chodu a zemědělskou práci, jelikož se ocitli v nebezpečí, že by všichni zahynuli hladem. Pak-li se tato cesta ukáže marnou, pak by byla vláda sovětská nad Ruskem zlomena. Plán k nucené práci v továrnách pod dozorem bodáků vypracoval Chaím Bronstein Trockij sám. Rozdělil Rusko na několik průmyslových obvodů a světil dozor nad továrnami oněm vojenským oddílům, které právě v takových okresech jsou.

Seznamy dělníků se pořizují dle vzoru vojenského. Dělníci se tu třídí na skupiny dle vzoru vojenských kádérů. Současně jsou tyto dělníci zařazováni do rudé armády.

Stavby mostů a znovuzřízení drah podléhá vojenskému velení rudé armády. Nyní musí dělníci pracovat 12 hodin denně. Nesmějí pořádat žádné tábory a řečnické turnaje. Z toho by se zdálo, že židovští vůdcové Ruska hledí se zachrániti touto robotárnou, kterou přece sami zavedli. Nejdříve továrny rozbili a zničili, dělnictvo zfanatisovali, k zahálce vedli. Drancovaly se obchody, loupežilo se na vesnicích a vesele žilo. Nyní je s rabováním konec. Židovští komisaři nahromadili miliardy uloupených klenotů, zlata, šperků, vzácných nábytků a usadili se v carských palácích. Nyní tento lup hlídají a chtějí si jej na věky zabezpečit a proto ženou dělníky pod dozorem bodáků do práce.

Nová socialistická strana ustavila se ve Francii. Její složena ze soc. demokratických nespokojenců a jejich přátel. V prohlášení uveřejněném ve >France Libre< praví tyto reformní socialisté, že chtějí potlačit třídní boj a snahu po despotě jedné třídy nad druhou. Na adresu sjednocených socialistů volají toto: >Co jste udělali ze socialismu? Značí to nejkrásnější situaci, jakou mohla mít nebo očekávala strana. Na prahu války po mačedonictví Jaurèsově kapitstrofa, rozpoutaná nad svě-

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Finánka v Chrudimi.

Telefony: 48a řidičství, 48b směnárna

Akiový kapitál a rezervy K 90.000.000—

Vklady K 600.000.000—

Centrála v Brně.

Filialky: Boskovice, Brno, Bratřava, Holešov, Jablonce n/Nisou, Chrudim, Kroměříž, Mor. Ostrava, Něm. Brod, Olomouc, Opava, Píseň Praha, Prostějov, Přerov, Těš. Třebíč, Uh. Brod, Val. Mezití. Letní expositura v Lázních Luhačovicích. Telefon, filialky v Bratislavě č. 589, telegramy: Moravoagro

Vklady na kašky, běžný a širový účet úrokuje co nejvýhodněji

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu.

Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a veřejným korporacím.

Remboursní úvěry.

Financování importu a exportu.

Třídní loterie.

Pojišťování losů.

tem se jeví tak vzrušující a hroznou, že socialistická strana, která vřele proti ní vystoupila, mohla nesmírně vzrůst nad všechny strany, kdyby bývala v jménu lidské mravnosti hledala příčiny útoku, pronásledovala původce těchto haněbností a rozhodně hájila oběti. Místo toho jste paktovali se zločinem, falšující myšlenku internacionály, a pak jste sestoupili ještě níže pod tuto spolupinu, davše se oklamati pokrytectvím. Nestačilo vám protestovat s námi proti zločinné intervenci spojenců v Rusku a proti nečistkám blokádě, musíte ještě vejebiti bez kontroly režim (zde narážejí provolání na ruské bolševictví), o němž víme dnes s jistotou jen tři věci: za prvé, že svou desercí prodáváš i zabití; za druhé, že rozpustil řádně zvolené shromáždění 500 socialistů, hotové dáti

Rusku republiku v právu a v míru; za třetí konečně že zavedl ke své libosti krvavý terorismus, jež proklínal na svém smrtelném loži náš starý přítel Plechanov. Odmítáte zásady velké revoluce, abyste hlásali diktaturu proletariátu, jakoby každá diktatura, i naše, nebyla reakcionářskou nespravedlností, ustoupením od velké zásady rovnosti všech občanů. Ve straně jste úplně otevřeli stávidla anarchistům, fantastům a nespokojencům a pomýšleli jste spíše na rozpoutání, choutek než na pončovní mládeže a ukázněné energie. Myslíme, že naše láska k lidstvu nevyžaduje obětovat naši lásku k Francii a soudíme, že socialistická přeměna se provede nikoli křikem a násilnostmi, nýbrž prací a organizací.

Národohospodářská hlídka.

Varovný signál před hospodářskou propastí. Neslyšeli jste před válkou samé socialisty papouškovati až do omrzení, že se všechno má řídit experimentální vědou? Nuže — nyní právě hospodářské a sociální zkušenosti tak důrazně hřímají do duše, jakou směrnici zvoliti. Přes to však soc. demokraty neodstraší od demagogických hesel ani zklamání naděje Trockého a Bely Kuna. Profesor národního hospodářství Engliš v >Lidových Novinách< zdrcujícími dokumenty osvětluje, že realizací programu socialistického se řítíme do hospodářské záhuby. Engliš praví, že sám jest přítelem osmihodinové doby pracovní, ale dnes nutno tuto dobu prodloužit aspoň na dobu nejtěžší krise hospodářské; vřdyť to uznali sami bolševici v Rusku. Zároveň by se měla uzákoniti pracovní povinnost pro každého, kdo se řádnou prací neživí. Profesor dokládá: >Nevidím z nynější situace jiného východiska. Máme všechny přirozené podmínky blahobytu a bohatství, ale jsem přesvědčen, že za dnešního stavu organizační práce a hospodaření státními penězi přibližujeme rychlým krokem těžkou krizi. Že hospodářský rozvrat jest počátkem rozvratu politického, jest jisto.<

Potud tedy vážná vědecká autorita, která choudostivě situaci dobře rozumí. Ale co je po tom socialistům, kteří potřebují pohádkovitých slibů jako prostředků agitacních? Lidé, kteří se pošklobují zázrakům biblickým, slibují zázraky vlastní, se vši neomalenou dotěrností. Tu se tážeme, proč se zřizují stolice národního hospodářství, k čemu je v praksi univerzitní věda, jestliže sami ministři v touze zalbiti se davům, mluví a jednají obráceně.

Staří Čechové již ve středověku měli velmi zdravý smysl národohospodářský. Po velikých válečných pohromách netoliko se modlili, ale pracovali do úpadu. Věděli, že se hospodářská situace nezlepší parádními schůzemi, básněmi a třídními sváry. Pochopili dobře, že lenost a lichvářství jest nejhlubším pro-

středkem národního zotročení ba i zhouby národa. Lidé zcela ngramotní v těch kritických dobách prokázali svému potomstvu větší služby než nyní všechny ústředny a sekretariáty vládnoucích politických stran.

Také boj proti zbohatčům. Dne 22. t. m. měla se zahájit v rozpočtovém výboru rozprava o dávce z majetku. Socialisté na uskutečnění té dávky kladou největší důraz. Ale na schůzi (svolané docela pod pohrůžkou § 24. jedn. řádu) ze soc. demokratů byl přítomen jediný Jaroš (předseda výboru) a z nár. socialistů jen dr. Heidler. Výbor pro nedostatečnou přítomnost členstva schůze ani nezahájil. — A při tom chtí odpírati socialisté státu každou jinou daň, pokud nebude uzákoněna dávka z majetku. — Byla socialistická křavost tentokráte zjevem jen tak náhodným?

Mnozí se objevy záhadných vývozních povolení. >Lid. Noviny< oznámily, že v Bohumíně byl zadržen haličský židovský obchodník Isidor Gertner z Velchova, poněvadž neměl pasu. Na policejním komisařství byla mu proto uložena pokuta 50 K. Při výslechu prokázal se vývozním povolením, které dostal v Praze v komisi pro zahraniční obchod. Povolení to opravňovalo k vývozu 900 párů obuvi do Lvova. Gertnerovi se podařilo koupiti 300 párů, na které čekal v Bohumíně. Když zaplatil pokutu, odjel s touto obuví do Haliče. Zjistilo se, že toto povolení bylo pravé. Věc jest zajímavá proto, že se strany komise pro zahraniční obchod ještě před nedávnem bylo prohlášeno, že do Haliče nesmí se pustiti žádná obuv. Před nedávnem byla provedena prohlídka u jednoho z menších obchodníků v Přivoze. U jednatele tohoto obchodníka bylo při této příležitosti nalezeno množství vývozních povolení, která byla vystavena komisí pro zahraniční obchod v Praze. Zmíněný obchodník tato povolení prodával dále. — Ne, to je pořádek!

Rozmanitosti.

Brněnská >Rovnost< šve proti českému dástojnictvu periodně a drze tak často, že jest věru div, proč cenzura (která obličivá při kritkách katolických) jest tolik nápadně zbojivá. Dne 16. t.

m. pod názvem >Dělostrojnická zpevnost< ale se v-soupeje na jednoho poručíka, který zakázal volá-kům při pochodu zpívat >Radý prapor<. Mluví proti agitaci čs. laňmanýka a vyhrožuje interpe-

Jaci v Nár. shromáždění. Prostý rozum snadno napa-
ne, že by stálo vypustit vojska, jenž by bylo
doplněno zpívání písní revoluční. Pak by bylo
armádu rozpustit, protože by ohrožovala ty,
kteří na ni pláči k vůli tomu, aby byli hlášeni. —
Jak se chová nář. socialisté za války? O tom
píše člen N. S. Záruba v samé nář. soc. »České
Demokracii«: »Ve straně nář. sociální šarže ochy-
se hned na frontě nebo v kriminále, velká část
toho, co zbylo, chovala se zbaběle, očisťovací
proces dosud není ukončen pro zvláštní poměry
ve vedení.« Trhliny v této straně se zvětšují. Dne
16. a 19. 4. m. vyslovilo se 6 sekcí ze 7 na Král.
Vinohradech proti oficiální kandidátce strany čs.
socialistů a usneslo se vydati kandidátku vlastní.
Rovněž odbor úředníků. — V Dobrušce nedávno
vnikla policie do bytu »zázračného rabína«. Jak-
uba Šafína z Komárna, u něhož našla velká
množství vzácných pokladů, milion korun na ho-
povosti, brilianty, zlaté šperky a pod. Poklady
vážívaly celkem půldruhé centu. Policie poklad za-
brala a poslala Šafína zpět do Komárna. — Dle
zprávy »Berounského Obzoru« ze dne 19. 4. m.
v. Stribsku u Berouna dne 14. 4. m. několik rozjaře-
ných Sokolů oběžovalo občana Holuba. Zastal
se ho mladý dělník Kačaba, který měl na kabátě
odznak »D. T. J.« Sokolové ho začali kamenovat,
až klesl k zemi; pak ještě do něho kopali. Lidé,
kteří se sbíhali na obranu, byli uvítáni také ka-
meny, kterými házeno i na odjíždějící vlak. V
následcích seznání sešlo symkové z Tetina: Kunc,
Landa, Kučera, Manda a Novák. Dosud měli So-
kolové před členy soc. dem. tělocv. jednot báječ-
ný respekt. Ale jestli tak neurvale dovedou ztrýz-
nit samého socialistu, pak se divíme, že na »Or-
lech« (zvláště na Moravě) páchají násilnosti ne-
srovnatelné. — Novyorskí židovští bankéři zaklá-
dají korporaci s kapitálem 10 milionů dolarů, aby
se vydali podporovali židé v Evropě. Počítejte,
co to dělá na našich penězích! Jakoby tu židé již
neměli miliard dost. Ten kapitál ovšem bude pra-
covat hlavně v politice a v novinách. — V jižní
Africe byl nedávno zastřelen od Zulů poslední
slon. Též v Rhodesii a Transvaalu jest ten obr na
vymření. Náhradu za to slonů v Evropě přibývá
zvláště po válce. — »Právo lidu« dne 23. 4. m.
píše: »Naši soudruzi vřoňovští mohou dosvědčiti,
že Modráček sám před časem prokázal zjevně

sklony, které od keřaství po stránce mravní dá-
leko se nacházejí.« Ale proč tedy »Právo lidu«
nevystoupilo proti Modráčkovi už tehdy? Protože
byl tenkrát věrným soudruhem. Šetřilo ho jako
Bíhovec. — V letáčích sekretariátu strany živno-
stenského čteme, že tato strana chce pracovat ve
prospěch všech středních stavů »bez ohledu na
náboženství a i národnost«. Bude se nazývatí tedy
tentó tábor novou internacionálou? Katolíci čeští,
ačkoli jsou mrskáni socialistickými a pokrokovými
mi biči do krve, posud prostřednictvím své lidové
strany s německými katolíky v naší republice ne-
vyjednávají. Radikální zášť však houká stále o
černé internacionále a k takové alianci nás dohání.
— »Právo lidu« čas od času přináší stati, v nichž
křčí noční život pražských keřasů a zbohatlíků.
Proč však místo dlouhých kritik hlavní z těch u-
pírů nejmenuje? Na to je opatrné, protože jsou
mezi nimi většinou lidé nepokřtění. — Jak se bru-
tálně jedná s českými katolíky v samé Praze, o
tom docházejí zprávy každý týden. Ale pokrokoví
Němci jsou velikými pány. V Žateci koncipista okr.
politické správy Schröder (dle Nár. listů) dne 16.
4. m. přeložil své úřadování do hostince, kdež ve
společnosti oficiantů Schrubenta státně popíjel.
Byl dle svého obvyklého rčen »na komisi«. V
hostinci také prováděl cenzuru novin. Obraz pre-
sidentův, který mu byl doručen k zavěšení, po-
ložil na zem vedle psacího stolu. Ale vždyť jest
šéfem Schröderovým pověstný Smutný, který si
hrál v Hradci na místodržitele a poroučel drze i
v kostelích. Ted' už jeho energie nadobro se zlo-
mila? — V Charlottenburku byl založen řád oku-
listů, který chce šířit spiritismus, theosofii, astro-
logii, jasnovidectví, somnambulismus a pod. Tedy
hotová fabrika na vyrábění pověrečnosti! A k to-
mu dochází v době, kdy materialisté se rozepi-
vali, že věda nahradí náboženství zcela a vnese
do lidstva utěšený ráj! Zatím kde zarputilost se
vzpírá čistě křesťanské víře, tam vzrůstá pově-
rečnost rychle jako kokotice. — V Munkači Ime-
nován županem dr. Slaník, který za války jako
komisár vydával se v Cetinji a Podgorici za
Němce, vystupuje proti Srbům bezohledně. Udával
i neviné Čemohorce. Na — a Hlinka, který pro
svůj slovenský lid tolik zkusil, posud není v re-
publice na svobodě.

Československá strana lidová.

Zmažile k volbám!

Historicky důležitý mezník v naší republi-
ce blíž se kvapem. Zdravý vývoj našeho stá-
tu mohou poškoditi strašně ti poctivci, kteří
prozradí (dle předválečného zvyku) velkou
bázlivost. Kdo si přeje skutečné svobody
proti despotii, musí také svobodně vystupo-
vat.

Nyní vidí každý s kruchty, zcela jasně
jako na dlani, jak »rovnost, svoboda a bra-
trství« se křčí v koutku v cárech jako ubož-
sirotci. Za devítiměsíční vlády nynější koalice
napácháno tolik ohyb hospodářských, soc-
álních a politických, že se dusíme jako ve
válečném zajetí. Marno je vymlouvatí pouka-
zováním na bledou situaci poražených států
okolních. My přece náležíme k vítězům; do-
hoda začala nám pomáhati i materiálně — a
jestliže leckde štědrá ruka se zavřela, jsou
tím vinní rejdy radikálů, které na palubě na-
ší politické lodi hrají prim.

Jest možno osud češství znova světit ru-
kám dosavadním? Vždyť si ti lidé nedůvěřují
sami. V každé z těch tří stran nyní nastal
rozkol, který se prohlubuje tím patrněji, čím
více se volby blíží. Rozumí se, že za pomoci
velkých milionů rozvíří mocní radikálové vo-
lební boj nejhouževnatější — již proto, aby
nebyli zbaveni výnosných sinekur a aby jimi
neprovedli důkladnou revizi, jak se hospoda-
řilo. Vládní strany potřebují zaopatření dlouhé
řady úředníků centrály, až tyto budou zruše-
ny. Jejich agitace bude sobecká v nejvyšší
míře.

Žádný poctivý konservativce nesmí za-
prodati svou budoucnost, svou svobodu za
čočovici nějaké osobní diskrce. Tím méně
tak učiní poctivý lidovec. Jen se nebojte ani
okamžik radikálních bubáků! Ta strašidla
škodí silně jen tam, kde se jich druzí bojí.

Naše strana má čistý štít. Nečpí z ní dy-
namit boševictví; v Nár. shromáždění nezka-
zila ani jediné akce, která byla celé republice
prospěšná a užitečná. Našinci nechť dodají
svou energii odvahu hdem zakřiknutým, ža-
lující na zlořády jen po straně. Nejsou-li
tu velké volební fondy, nechť lidovci se cho-
pí drobné práce a agitují obětavě od souseda
k sousedu. Vždyť se nemají proč ostýchati;
nejdou stranou keřasů. Volební boj ovšem
zvláště pro nás není žádnou příjemnou
věcí. Projevili bychom radost největší, kdy-
bychom svať práva občanstva katolického
nemusili hájiti na politických schůzích. Ale
která strana liberální nebo socialistická slí-
bila, že se katolické svobody opravdu ener-
gicky zastane?

Jsmé k sebeobraně vyprovokováni ne-
snesitelným tlakem radikálů. Jestliže se po-
liticky organizují zvláště židé, kterým ru-
dikátové posluhují, tím nutnější jest politická
obrana katolictva, jemuž se iroží tvrdou
pěstí.

Tedy jen zmužile vpřed! Jarý, sebezvědo-
mý nástup jest již polovičním vítězstvím.

Sociální studentské sdružení vzdává dík ctné.
Školským sestram za dar 64 K na účely spolku.
Báň zaplatí! Jožka Janáček, místopředseda.

Lhota Malá. Dne 21. března pořádala míst-
ní organizace čs. strany lidové ve Lhotě Malé
členskou schůzi, jež byla velmi čteně navštívena.
Rečník Msgr. dr. Šulc. Svou přednášku zahájil
velmi případně úvahou o staré římské republice,
kde plebejci, nespokojení s dosavadními poměry,
chvěli se odsťhovati z Říma. Avšak M. Agrippe
jim to vtipnou baňkou o údech a žaludku rouma-
vil. Chladně-li žaludek, chladně veškeré tělo.
Chladně-li některý úd jiný, trpí tím také veškeré
tělo. Zrovna tak je tomu i v lidské společnosti a
ve státech. Tak na př. staré Rakousko také
chladlo, poněvadž nad svými národy udržovalo
umělou nadvládu německo-maďarskou. Od toho
také zahynulo. O rozpadnutí Rakouska mají však
jaké zásluhy máje, slavné legie a jich moudrý za-
kladatel, T. G. Masaryk, nynížší náš prezident.
Kramář a ostatní, kteří již bez bázně za našim

Církevní obzor.

Noví čestní biskupové. V tajné papežské kon-
sistoři, konané 8. března, byli kromě jiných jme-
nováni Monsignore Antonín Podlaha, metropolitní
kanovník v Praze titulárním biskupem a určen
mu diecése Pařos, dále Monsignore Karel Kašpar,
metropolitní kanovník v Praze, koadjutorem bi-
skupa královéhradeckého Josefa Doubravy a titu-
lárním biskupem v Betsaidě. (»Osservatore Ro-
mano«.)

Zřízení papežské nunciatury v Praze. Čik. Z
Paříže, 19. března (Havas.) (Opozděno.) Z Říma se
oznamuje: Svatá Stoličice zařídí u Československé
republiky nunciaturu se sídlem v Praze. Prvním
nunciem bude Mons. Micara, jenž již zastupuje Sv.
Stoličici u českého episkopátu.

Sv. oltář budou ležos pravidelně zde na Zelený
čtvrtek, u bisk. vikariátních úřadů na Velký pátek
rozloženy. — Bisk. konsistoři.

Rád služeb Božích v katedrálním chrámu Páně
sv. Duha ve svatém týdnu roku 1920. V neděli
květnou 28. března: V 9 h. Svěcení ratolesí,
průvod a slavná mše sv. se zpíváním pašijemi.
— V pondělí, úterý, ve středu a ve čtvrtek od 6
hodin ráno svatá zpověď. — Ve středu 31. března:
Ve 3 hod. odpol.: Matutinum tenebrarum čili tru-
chlivé hodinky s lamentacemi. — Až do večera sv.
zpověď. — Na zelený čtvrtek 1. dubna: V 7 hodin
ráno: Církevní hodinky. V 7 h. Slavná mše
sv., mezi ní svěcení sv. oleje a slavné sv. pří-
límání. Poté průvod s Nejsvětější Svátostí k oltáři
sv. Antonína. — Umývání nohou 13 starcům, před
čímž české čtení sv. evangelia s kazatelsky. — Ve
3 hod. odpol.: Truchlivé hodinky s lamentacemi.
V 5 hod.: Litanie u oltáře sv. Antonína. — Na ve-
líký pátek 2. dubna: V 7 h. hod. ráno: Církev. ho-
dinky. V 8 hodin: Posvátné obřady se zpíváním
pašijemi. Na konec průvod do Božího hrobu v
kapli sv. Klimenta. — Pokud se sv. obřady koná-
jí, není dovoleno, aby věřící od oltáře k oltáři za
příčinou hřbitovní oltářních kmenů chodili. Ve 2 h.

hod. odpol.: Truchlivé hodinky s lamentacemi. —
Kázání. — Litanie u Božího hrobu v kapli sv. Kl-
menta. — Na bílou sobotu 3. dubna: V 7 h. hod.
ráno: Církevní hodinky. V 8 hod.: Svěcení ohně,
velikonoční svíce a křesťanské vody. Slavná mše sv.
V 5 hod. odpol.: Slavnost Vzkříšení Páně s prů-
vodem. Když se v Božím hrobě odzpívalo »Vstalť
jest této chvilce«, počne se i v katedrále táz píseň
zpívati. Po příchodu do katedrály požehnání s nej-
světější Svátostí; slavné zpívané hodinky a pože-
hnutí pontifikální. — Píseň lidu. — V chrámu Páně
Matky Boží o 7. hodině večer slavnost Vzkříšení
Páně.

Osobní zprávy. Investitura: p. Ant. Novák, ad-
ministr. ve Sloupnici, farářem tamtéž. — Ustano-
vení pp.: Václav Bartoš, kaplan v Žumberku, ad-
ministrátorem tamtéž, Benedikt Kříž, zat. katech.
obec. šk. II. obvodu v Náchodě, definitivním kate-
chetou tamtéž. — Umrli pp.: Petr Čáp, kněz ju-
bilár, bisk. konsistoriální rada a přísedící, bisk. notář,
školská rada, katecheta a profesor gymnasia v. v. v.
Litomyšli, † 12. března; Msgr. Frant. Tschertner.
(V Vlnu), papežský komoří, čestný konsistoriální
rada, bisk. vikář a notář, arciděkan v Trutnově.
† 19. března. — Uprázdňená fara: Žumberk, ve
vikariátu chrasteckém, na patronátě p. Frant. Jos.
Auerperga. Lhota konkursní končí doem 22. dub-
na 1920. — Arciděkanství Trutnov, konkursní lhota
končí dnem 7. května.

Úvěrní družstvo ELIŠKA v Hradci Králové
Adalbertinum

Přijímá vklady na úrok dle doby výpovědní a
poskytuje výhodné půjčky.

byl včasně zvlášť Bohu, který vstoupil naši vládu do rukou našich. Řečník dokázal, že naše strana není nepřátelskou republikánské formě. Vždyť právě my máme ve svém programu úctu k vrchnostem stávajícím, třebaže naše vláda nerespektuje mnohdy naše práva. Pak promluvil o různých časových otázkách. Magre dr. Šulc byl odměněn potleskem. Panu kanovníkovi za jeho námahu a krásnou, poučnou přednášku vroucně děkujeme a přejeme mu také hojného zdraví, štěstí a zdaru. Kéž by bylo takových přednášek hodně! — Notus.

Kostelec nad Orlicí. 21. března 1920 pořádán velmi zdařilý okresní sjezd československé strany lidové za účasti nejméně 600 účastníků z celého okresu i okresů sousedních. Věcné referáty všech řečníků vyslechly s pozorností a nadšením. Byly prosty frází a lesklých hesel. Lidová strana nesmí slibovat více, než může splnit, třeba jiné strany si počínají obráceně. Povinností této vřestavovské a všenárodní strany jest bez lesklých hesel poctivě pracovat ve prospěch všech stavů, jež se v ní soustřeďují. — Při ukončení sjezdu přijata následující resoluce: »Okresní sjezd československé strany lidové odsuzuje vnášení církevního rozkolu

a protináboženského boje do našeho národa. Dějiny nás učí, jak takové boje náš národ poškodily. Žádáme nábožensko-mravní výchovu dětí ve škole. Pro dívky věřících rodičů budtež zřizovány školy křesťanské, státem vydržované. Lidová strana se staví na půdu celého národa, sdružuje všechny stavy, jich zájmy hájí, ale odsuzuje veškeru pořítku třídní a zvlášť diktaturu některé třídy. Nechceme republiku socialistickou, ale ke všem spravedlivou, demokratickou. Žádáme zrušení ústřední, řízné potírání lichvy a voláme po spravedlivém zásobování obyvatelstva bez ohledu na politické strany. Dovoláváme se brzkého provedení zákona pozem. ve prospěch malých zemědělců a bezzemků. Sjezd vyzývá všechny stoupence křesťanského názoru světového v národě, aby při nastávajících volbách do N. S. se o to přičinili, by pravému smýšlení našeho lidu dán byl náležitý průchod! — Sjezdu předsedali pp.: Ferd. Fogel, rolník z Čestic, Ferd. Hýbl z Týnště n. O., Emil Petera, rolník a starosta z Vyhnanic, pl. L. Hrdňová z Kostelce n. O., A. Bartoš, tov. úředník z Doudlebs.

Založna v Hradci Králové

zápisné sdružení s ručením hmotným
Československé národní.

Vklady na
knížky: 30.

Půjčky. - Úvěry osobní
a hypoteční. - Zálohy. - Kasa.
Vedla. - Ekonomický účt. a směnk.

byly áchvavné. Jednoduchost, ba jvrlost pohybu mistrových kontrastovala s delikátností jeho umění. Slyšeli jsme vládcu nejmenších odvětví dynamiky, muže, který dovede prostřednictvím svého nástroje tak výrazně k srdci mluvit. — V Oselhofu-Kolářovi náleží Kocian důstojného partnera. Pianový doprovod splyval s hlasem houslí ladně. Solová čísla virtuosova svědčila neopiko o technice dokonale, ale i o vzácném pročištění ducha grandiosních komposic. Večer byl krásný, nezapomenutelný.

Ustavující valná hromada veslařského klubu v Hradci Králové koná se 31. března v chabru neb v jídelně Grandhotelu v 8 hodin večer. Veškeri zájemníci, páni, dámy i nečlenové srdečně vítáni.

Třebechovice pod Orebem. Aféra spojená s netaktním a do jisté míry nevědeckým povídáním dra Uhlíře u příležitosti oslavy presidenta Masaryka značnou měrou rozvířila hladinu společenského našeho života. Briskní obrana p. Koleča velice přispěla k pravému rozpoznání názorů pana presidenta a odhalila v nedbalosti jednostranné jeho oslavovatele. Socialistům obou směrů se konečně nedivíme, ale nechápeme přímo slepé jednání národních demokratů. Alespoň z »Nár. listů« se mohli poučit, že není moudré klanění Oseľrovsko-Uhlířovu klobouku. Za tak chytré jsme je pokládali. Žvást soc. dem. »Rozhledů« nestojí za odpověď. Socialistická »Stráž« zase fantasíruje radostí nad získáním novopeceného »bratra« Uhlíře a píše v tomto deliriu: »Dnes nestačí slova ta odvolat v městské radě...« (na popravu s ním! — pozn. saz.). Kdy pak a kdo pak co odvolal, počestný orgáne? Pan Koleč stokrát stojí na svém a neodvolal ani neodvolá písmenky! Kdyby novopecený váš »bratr« Uhlíř mluvil na vaší schůzi, ať si mluví, co mu slina na jazyk přinese, ale na schůzi společné, slavnostní tak mluvit nesmí. Ostatně honorář za přednášku 160 K neplatila pouze vaše organizace, nýbrž celá obec. Karel Havlíček Borovský, jehož jméno tak často zneužíváte, přecťasť ironisoval rakouskou zásadu: Hubu drž a plať! Dle vašeho počínání hodíte tuto čistou zásadu vočkovat do naší republiky. Ale to se vám tak snadno nepodaří. K věci se ještě vrátíme.

Do okresu vysokomýtského. Potravinové pokázky Amerického pomocného skladiště již k nám docházejí. Pošliťte listek svým přátelům do Ameriky? Takový prosebný listek přinese vám potravinový dárek; zachováte vlastní zemi zásoby, budete-li lřiti americké potraviny. Cena amerických darů úmyslně nebyla udána, aby se zamezilo zasílání peněz z naší republiky do Ameriky. Veškeré peníze za potraviny mají přijít z Ameriky. Cena menších balíčků jest 10 dolarů, velký balíček 50 dolarů. Je to výrobní cena v Americe, zvýšená o výlohy spojené s dopravou přes oceán. Při expedici tak obrovského množství jest ovšem cena mnohem větší, než jaká by musil platit jednotlivec. Vaši krajané v Americe vědí, že není možnost zářaty. Potraviny již v republice jsou na poukázky vydávány. Pošlete svým americkým přátelům poštovní listek, vysvětlující celou ákci. Tyto listy dostanou se u jednatelů okr. kom. čsl. pte o dle vdp. J. Šmejkal, dokana ve Vys. Mýtě. Ten je ochotně zašle každému žadateli.

Misla v Hněboch. U nás od 7.—15. března vykoná sv. mislu vdp. Ant. Vimmer, člen řádu Nejsv. Vykupitel z Plně. V 16 večerní poučných kázáních probral hlavní pravdy katol. náboženský. K slavnosti poslal zbožné listy katolické družičky. Těto sdružení katol. mše v Hněboch jako družičky a mšeňci se odpravili čimž kázali slavnost sv. mislu. Že to se již vysílá v Hněboch, zaslal dle. V této krátké době 1454 kalifornských vykonalo sv. zpověď a přijalo Nejsv. svátost oltářní. Adhokv počal bylo velmi nepřítlivé, přece spěchal osadníci v zástupěch na radní kázání a mši sv. a na odpovídání kázání se sv. poslušnosti. Jak umělé oko zářilo při rozpuštění se s vdp. mislařským! Na obědovan, kade-li to ještě více

Zprávy místní a z kraje.

Vyhlaška. Následkem nedostatku zařizovaných pokojů pro ubytování důstojníků, vybízíme dle usnesení městské rady ze dne 8. t. m. majitele podobných pokojů, aby je dobrovolně přihlásili u měst. polic. úřadu, ježto by jinak muselo býti přikročeno k zabírání dle zákona o ubytování vojska. — Purkmistrovský úřad v Hradci Králové, dne 17. března 1920. Starosta. JUDr. Fr. Ulrich. v. r.

Z obchodní, živnostenské a průmyslové ástředny v Hradci Králové. Doprava pošty listovní (psaní, dopisnic, tiskovin, ukázek zboží, obchodních papírů), jak obyčejně tak doporučeně je dovolena do veškeré ciziny mimo Rusko a Mačarsko. Doporučená psaní nůno podávati otevřená; dobírky, příkazy a poštovní poukázky jsou vyloučeny. Do Livonska a Litvy je dovoleno jen listovní obyčejné, doporučené záležit. možno podávati jen na nebezpečí odesílatele. Do Sibíře je dovolena doprava obyčejného listovní všeho druhu a doporučených úředních psaní jen pro naše vojsko a zajatce. (Zpráva ministerstva pošt.)

Abonentní koncerty obnovuje po několikaleté přestávce hudební odbor Okresního osvětového sboru. V měsících dubnu a květnu pořádá čtyři koncerty, na něž bude v nejbližších dnech vysláno předplatné. Vystoupí v nich profesor konservatoře Heřman, Ševčíkovo kvarteto, pěvkyně p. Kuneová a její choť prof. konservatoře a skladatel Jan Kunc, pak virtuos na housle buď Kabeš nebo Rezníkov. Předplatitelé, reflektující na určitá místa, necht' oznámí jich čísla Hudebnímu odboru osvětového sboru (lyceum).

Valná hromada Záložny v Hradci Králové koná se buď 28. t. m. o 1. event. o 2. hod. odpok. v zasedací síni okresního výboru.

Veseložna »Nervosní ženy« v Adalbertinu náleží nesporně k nejzdařilejším večerům adalbertinské scény. Hra sama je plna dramatické sily, takže dovede zájem diváka upoutati do posledního větku. Nese ráz svérázný, elegantní Musy francouzské, která setrvává na mravní půdě, varuje se obvyklých křivkostí. Hra láde svými rolemi i, souhrou značné pohádky na herce, kteří dramatické sdružení adalbertinské nemá nedostatek, takže provedení »Nervosních žen« odpovídalo větší hodnotě díla. St. Janouškova podala s náležitou důstojností a s nadšením roli Dorothea, k níž družil se stejnou uhlázeností v roli manžela p. Dorothea. Ve větších rolích se zářem pokusili se o úspěch st. Kabešova jako resolutní tchyně a p. Halačkovský jako resignovaný tchán. Velmi velice uvítán byl prociťná hra sločny Adamové a p. Valáška jenž vedl si svým obvyklým, neodolatelným humorem. Menší epizodky p. Motyčky, p. Halačkovský a st. Štěrbačková, Motyčková, Adamířová, Kabešová i Kryštoflové zapadly ladně do zdařilého celku. Obecenstvo bylo po celý večer v zanevrané zářavé a neskrblité zaslepenou pozorností zúčastných výkonů našich účinků ochotná. Výprava scény, zejména celkový nádech, svědčí o pečlivé práci.

Spravedlnost okresní správní komise v Hradci Králové. Když se okresní výbor rozcházel, dal z poplasků všeho občanstva hradeckému Sokolu dar 250.000 K na stavbu tělocvičny. A přece město potřebuje stavby okresní nemocnice, chorobnice atd. Na to peněz nezbylo. V Hradci však kromě »Sokola« jest tělocvičná organizace lidová, která žádala o 50.000 a soc. demokratická, žádající o 30.000. Tedy proti obdarování Sokola malíčkost. Ale v příčině těch žádostí rozpoutal se neuvěřitelný boj. Při jednání o »Orlu« markýrována docela hrůza před »římským nebezpečím« (jako bychom snad docela vlast chtěli zaprodati italským zednářům!). Nucené daně, vymáhané od katolictva, však už tím »římským nebezpečím« nejsou. Žádost soc. demokratická byla provázena nejapnou poznámkou, že by z celého okolí Sokolové i jiní mohli žádati o podporu. Obě žádosti tedy odmítnuty. Soc. demokraté však žádají již po třetí. »Orel« bude žádati tak dlouho, pokud podpory neobdrží anebo pokud »Sokol« velký dar nevrátí. Vždyť přece v Sokolu nejsou sdružení příslušníci všech národních a státem uznaných stran. Při poslední žádosti soc. demokratů podal proti žádosti Sokol pražsko-předměstský, aby znemožnil obdarování druhé politické strany. Dne 22. t. m. okresní správní komise znovu prozradila křiklavou zaujatost. »Sokol« žádal o místo pro stavbu tělocvičny a nabídl za místo, které má dnes cenu 200.000, pouze 9000 K (t. j. 1 K za sáh). Protesty strany lidové a soc. demokratické vyzněly na prázdno. Příslušníci strany nář. demokratické, agrární a čsl. socialistů odhlasovali to, co možno zváti druhým velikým darem. Tak, pánové, jen demokraticky, bez politických a jiných stranických výsad? Kdo však potom vaším heslům o rovnosti uvěří? Takové nespravedlnosti nebylo ani za koženého byrokratického vídeňského. Ovšem odmítnuté strany takové jednání libiti si nedají. Kdož chvilu poslehovali politické bašty svých stran takovým způsobem, ať tak činí na vlastní útraty. Odmítnutí žadatelé na obranu svoli a na obranu spravedlivého počátku národního vůbec budou podávati rekursy tak dlouho, pokud se jim přispěje nečím anebo pokud Sokol nevrátí to, čeho nabyl na ziskové nedemokratické výsady.

Pomocme našim českým dětem ve Vídni! Všobecně jest známa tamější bída a nedostatek. Cizina posílá do Vídne Božské mšeňdard, ale české děti jsou z plné výlohy vyloučeny. Vše v Vídni stávkuje dosud 7200 českých dětí, jako se jim odpovídá možnost chvilu do škol českých. Děti žádají, a nemají šatů ani obuvi. K žádosti Českého sdružení ve Vídni pořádá zdejší parkmistrovský úřad veřejnou sbírku dům od domu v podobě veřejného. Přijetí každý náležitým přispěvkem náležitým ku zánětné bídě našich dětí!

Klášterské divadlo. Dne 20. března koncertovali mistr Kocian a lidovní virtuos Oselhofer-Kolář. Umělecké produkce byly reprisami autorů většinou záměrných. Proti této výloze sdružení, sdružení zpěvné provedení. A to gravíme, že výlohy

Boží! Tyž misionář již třikrát v Habrech sv. mši vykonal. Ještě jedenkrát ráčej přijmouti naše nejsrdčejší díky za všecku práci, námahu a trpělivost, abyste ještě dlouhá a dlouhá léta v pevném zdraví obtížnou práci misionářskou mohli konati! Bůh Vás posílá!

Snářivost pokroku v Košálově u Libětic. Náš p. řídící Řepka se nedávno ve sboru chlubil, že poslední dopis v Obnově mu udělal „nahofe“ dobré oko. Aby tam „nahofe“ měl dobré oči dvě, přišel dopis druhý. Pan říd. Řepka využívá každé příležitosti, aby mohl štvát proti katolickému náboženství, proti katolické církvi. Posledně takovou příležitostí mu byla oslava sedmdesátých narozenin p. presidenta Masaryka. V ten den v 10 hodin uspořádal v bezprostřední blízkosti kostela tábor lidu. Místo mohl volit vhodněji nedaheko „škvárovny“, kde také má nejvíce čtenářů, ale odměnou by to nebylo slyšet v kostele a tím by se byl mluvil svým účelem. Shromáždil do příkruhu kolem sebe ty malíčké, jako to dělal za Habsburků, kdy ještě skládal na France Josefa zvláštní oratorla, nyní na jeho prosbu uložená na památku v císařském archivu vídeňském a počal mluvit, vlastně číst o p. presidentovi. Každý čekal, že z lásky k osobě jeho složí nějaké oratorium, ale pan řídící nic. Posluchači si hned povídali, že měl Habsburky přece jenom radši, s oslavami těch že si dal více práce. Když nám pověděl, kdy a kde se p. prezident narodil, vypravoval o jeho mládí, jak byl bystrý; nesnesl bezpráví; jednou, když páni hodovníštji při lovu si u jeho rodičů uložili svrchní šat, chtěli jim jej zapáliti proto, že surově zacházeli se Slováků, kterým nedopřáli ani sousta se svého stolu. Potom vypravoval, jak p. prezident již jako student nechťel jíti ku zpovědi a proto že byl vyloučen ze školy, z čehož si prý ničeho nedělal a šel dále studovat do Vídně. Jako profesor získal si prý nesmírných zásluh, že dokázal, že rukopisy Hankovy jsou podvržené a také tím, že se ujal žida Hilsnera, když měl býti popraven, že zavraždil křesťanskou dívku. Měla to prý býti obřadní vražda, že chtěl židé mít křesťanskou krev. Neběželo prý p. profesorovi tak o tu vraždu, jako o nevinného člověka. Dále vypravoval, jak posvátá ústa biskupova žalovala na něho u bývalého císaře, že kazí

mládež, ale dokázalo se, že také posvátá ústa lhou. Řím vydal celé listání o p. profesorovi Masarykovi. Dále vypravoval p. řídící, jak velice je zbožným jako prezident. Denně se modlí Otče náš, čte biblí a žije tak, jako by byl ve stálé přítomnosti Boží. (To p. řídící jistě nečiní. Ten naopak zakázal podřízeným s dětmi se modliti a chodí poslouchat za dveře — jak se sám v konferenci přiznal — jak se rozkazy jeho plní!) Pan prezident nevěří tomu, o čem se sám nepřesvědčí, kostelů nepotřebuje, modlí se skrytě doma. Nechodí se veřejně modlit do kostelů, tam chodí jen farizeové. Pan prezident chce náboženství vědecké, volné, družstevní, aby vyhovovalo všem požadavkům a poměrům vládním. Tábor ukončen byl písní „Nad Tatrou se blýská“. Tohle všechno zrovna před kostelem. Pan říd. Řepka není jenom slavnostním řečníkem, on má také jiný sport. Je totiž milovníkem zvláštního druhu opic, které mají moc vypoulené oči, po tom, co je katolíkům draho, stíkájí kalem a hrozně rýpou. S takovou opicí zrovna v den oslav p. presidentových pozdě v noci přišel do hostince v domě, v němž bydlí. Opice měla ještě žízeň. P. řídící ví, že ráda koňak, proto poručil hostinskému, aby jí přinesl sklenky dvě. Sotva že se posilila, začala své divy. Pod vlivem jejím začal pan řídící nejdříve rýpat do rolníků, kteří mu buď vůbec aprovisaci neprodali anebo nad maximální cenu; prý děti jejich, až přijdou do jeho třídy, poznají, kdo je to Řepka. „Kdo potřebuje Řepku, ten také Řepku musí respektovat. Já jsem Řepka.“ Pak obrátil se k hostinskému a povídá: „Já jsem vaším největším nepřítelem. Já vás zničím. Že vám vzali trafikku, to je moje dílo; koncesi hostinskou vy nedostanete, takový vliv na hejtmanství ještě Řepka má.“ Pak sypal na hostinského jednu urážku za druhou, což, jak je slyšet, skončí před soudem. Když hostinský nevěděl si jiné rady — obává se, aby to s panem řídícím nedopadlo jako nedávno s p. Kobrem — došel nahoru do jeho bytu, vzbudil starou matku, která přišla, předstírala nemoc dcery jeho, že jí potřeba dávat obklady. Dostala tedy konečně pana syma, vychovatele naší mládeže, domů. — Inu, není nad moderní smysly pro pokrok, snářivost o bratrskou demokratisaci!

Různé zprávy.

Základní data o československé republice přináší 1. číslo „Československého statistického věstníku“ před nedávno vydaného Státním úřadem statistickým. Celá republika československá měří 142.575 čt. km s 13.811.655 obyvateli dle sčítání z 31. prosince 1910, z nichž je 6.715.892 mužů a 7.095.763 žen. Z obyvatelstva bylo dle obcovací resp. dle mateřské řeči 8.054.036 Čechoslováků, 432.929 Rusínů, 277.792 Poláků, 3.828.974 Němců, 1.071.578 Maďarů; dle náboženského vyznání 11.836.933 římských katolíků, 592.115 řeckých katolíků, 976.567 evangelíků, 3060 pravoslavných, 368.970 izraelitů. Slovensko samo měří 50.242 čt. km s 2.977.126 obyvateli, z nichž je 1.437.272 mužů

a 1.540.454 žen (dle sčítání z 31. prosince 1910) a Karpatská Rus 12.097 čt. km s 572.028 obyvateli (v tom 279.957 mužů, 292.071 žen). Tato data jsou prozatím, poněvadž hranice stanoveny byly jen v hrubých obrysech a o státní příslušnosti některých území rozhodnuto bude teprve dle výsledků plebiscitu. Dále nutno uvést, že všechna data převzata jsou z úředních publikací rakouských a maďarských a nete tedy přejímati zodpovědnost, zejména za statistiku národnostní. Čechové, jak možno odhadovati, utrpěli při posledním sčítání ztrátu asi 300.000 a Slováci asi 200.000 duší, o kterýžto počet nutno zvětšiti hořejší číslo, udávající počet Čechoslováků.

Paramentní závod
nejstarší české firmy:
Ignác V. Nešková syn
v Jabloně n. Orli. (Čechy)
bratr P. J. Neškudly, býv.
arát ve Vysočticích)
doporučuje:
veškeré kostelní rou-
cha, keruhve, pra-
pory, jakož i kovové
bohosluž. předměty
Ceniky, rozp. áty i sánky
na uháku sdrma a frank.
Tisíce pochv. ných uznání
a vyznamenání.
Nejlevnější nákupní pramen v re. Československé.

Starozitnosti

sklo, porcelán, obrazy koupí

Jan Šr. Pardubice
„U kalů“, 345.

Varhanové píšťaly

sinkové i nové dodává a veškeré opravy
i přestavby varhan provádí

V. Poláček,

stavitelství varhan a c. c. oní

v Rychnově n. Kn.

Kostelní paramenta

prapory a bohoslužebné náčiní v nejvýhodnějších
cenách nakoupíte u doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA

Nový Hradec Králové, Čechy.

Vyžádejte si ceny, ne-li objednáte
u firmy jiné

MEŠNÍ VÍNA

sarčené přírodní, neporažené, prvotřídní jakosti:
nejmenší prima druh ro. 1915 a K 18-50 za 1 litr.
sajejný druh druh ro. 1916 a K 18 — za 1 litr.
Vino jest úplně čisté a spůsobí k stáčení do lahví.
Dodává v sudích od 60 litrů výše chvalně známá firma:

Alois Čížek, přísejný dodavatel mešních vín
a soudní znalec vín.

Založeno r. 1897. v Rumpolci. Založeno r. 1897.

Transitní vinové sklady ve Znojme.

Železná vrátka ke hřbitovu

dvojkřídlá, 140 m vysoká, půlkřídlo 1 m
široké s křížem na vrchu, uprostřed křídel
I H S a zkratka „Maria“. Vkusná, pevná
práce. Nabízí ke koupi farní a patronátní
úřad v Dobrušicích.

Paramenta,
prapory, sochy
a církev. náčiní
dodává nejlevněji

JOSEF VEND,

českosl.
odborný závod
Jablonec n. Orli.

Byt

o 2 neb 3 pokojích blíž Čelakovského tř.
najmu.

Činže nerozhoduje. Za sdělení 200 Kodměny.
Nab. pod zn. „Byt 206“ do adm. t. 1.

KADIDLO

opět zasílá

F. STADNÍK, OLOMOUC

KOSTEL PARAMENTA, PRAPORY

a veškeré církev. náčiní

Vlastní výroba.

Výhrad. prodej ve prospěch
Matice Cyrillo-Methodějské!

Kočár jednokoňský

za 8600 K, pes. stoly po 800 K prodá
Skuherský. Hradec Králové.

Nová loďka

(maňásek)

levně na prodej

Adresu sdělí administrace t. 1.

Vydavatel a státní redaktor: Josef Polák. — Matitel: Tiskové družstvo v Hradci Králové. — Tiskové: Blahopolská tiskárna v Hradci Králové.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklamace se zasílají nesympetované a ne frankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. č. 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Vzkříšení.

*Zas aleluja plesá po dnech těžkých žalů
a píseň života v říši smrti zní.
Je kámen odvalen, zář jítří zlatí skálu,
hrob temný mění v slávy svatyni.*

*Hle, vstalť jest této chvíle! — zvonů ústy všemi
zvěst jásá světem hymnou radostnou;
to Kristus vítězný jde probuzenou zemí
a ruce tisíců se k němu pnou:*

*Ó vítěj, Ježíši, a přijmi naše dny;
my s tebou kříž jsme nesli, s tebou umírali,
však v srdci cítili jsme jara rašení.*

*Tři věky přešly — jejich stín se v duši ryje —
dnes kámen odvalen, vstalť národ, opět žije
a s tebou slaví svoje vzkříšení.*

Vladimír Hornoj.

a organizaci školskou, jak tomu bylo doposud. Proto nechť církev udělí vyučování svému náboženství pouze mimo školu, buď v kostelích neb v místnostech jiných.

Tohle jest věru prazvláštní luštění. Předně tu laickou morálku pánové teprve shánějí tak, jako když dítě za víchru chytá pýr pampeliškový. A pak — až se objeví nějaké ustálenější mravoučné soustavy, bude jich několik. Již nyní přece soc. demokraté vyznávají morálku jinou než národ. demokraté anebo agrárníci. Nestane se pak škola kolbištěm horším, než byla doposud? Jestliže posud pokrokaři milostivě dovolují, aby si katolíci vzdělávali mládež svou v náboženství aspoň mimo školu, rozhodně to není cesta k snášlivosti. Vždyť přece vědí, že se náboženská morálka od laické bude lišiti dále a že si dítě katolických rodičů do samé školy ponese jiné morální zásady, než jaké uslyší od pokrokařů. Jiná místnost nepřemístí pojmy a zásady v týchž duších.

Ale tu musíme rozuměti chytrosti navrhovatelů. Ti vědí, že si katolíci nedají zašlapati svá práva do prachu najednou. Proto zatím se vyponuší pokusný balonek, činí se zatím jen některé kroky k odkřesnutí rodiny. Až by katolíci ustoupili, pak se pošlou volnomyslenkářští dohlížitelé i do kostelů — a na konec zakáže se vyučování náboženství katolickému vůbec.

Věřně se hlásá, že ani soukromé katolické školy nebudou trpěny. Zato židům už jest zaručena konfesní škola — a to maďarská anebo německá na Slovensku a německá v Čechách. Kdo chce znásilniti katolíky i zákazem soukromých katolických škol, netoliko jedná proti smlouvě uzavřené s dohodou, ale přichází ve zřejmý konflikt s našimi ústavními zákony. Vždyť § 120. dovoluje zřizovati soukromé vyučování.

Boj o školu.

Pro koho vlastně má býti státní škola volná? Snad pro občany, k vůli nimž byla zbudována? Nikoli — ani pro rodiče ani pro jejich děti. Zde bude určovati životní názor mládeže učitel anebo podučitel. Otec má právo interpelovat ministra, má právo voliti do obce i do sněmu; jest mu dovoleno tvrditi, že čeští úředníci jsou v republice sluhou lidu i prostého. Otci jest dovoleno spolurozhodovati ve veřejnosti, v celých politických stranách. Ale nemá práva rozhodovati ve vlastní domácnosti nad vlastními dětmi, které přece potřebují kázně.

Že pokrokaři touží zcela zřejmě po vychovatelském monopolu, to už prozradili dávno před válkou. Na př. již roku 1903 otištěna v „Čes. Učteli“ tato slova:

„Nepřiznáváme práva rodičům, aby již od mládí dětem směli vštěpovati cokoliv z přesvědčení svého a víry své, byť to bylo i náboženství.“ Tedy otci a matce

bylo už tenkrát zakazováno vůči dětem to, co si dovoluje devatenáctiletý demagog vůči padesátiletým inteligentům na veřejných schůzích, ve spolicích a jině. Vždyť nyní mladíci vhánějí do svých stran staré lidi pohružkou vyhladovění.

Rozumí se, že ta „svobodomyšlnost“ nyní nabyla rysů ještě určitějších. Na př. ve „Věstníku“ ústř. spolku učitelského na Moravě a ve Slezsku dne 14. března otištěna tato slova:

„Vyloučí-li se náboženství ze škol, bude nutno onu mravouku náboženskou nahraditi něčím, co by mohlo býti zrovna tak dobře prostředkem k dosažení mravnosti, jako měla býti mravouka náboženská. A tou náhradou může býti jediné mravouka světská (laická, občanská morálka). Leč ani ve vyučování náboženství nemůže se brániti těm, kdož budou si ho přát. Nelze však připustiti, aby církev a náboženské společnosti měly jakýkoliv vliv na školu

Záložní úvěrní ústav v Hradci Králové

Centrála v Hradci Králové

Založen r. 1902.

Pobočky:

Praha, Semily,
Dvůr Králové n./L.,
Jablonec n./N.

Girové účty.

na vkladní knížky a běžné účty při
výhodném úrokování.

Státní banky p. sp. na požádání zdarma.

Dotazy o našich obrazech zodpoví Pobočky.

čeváci a vychovávající ústavy. § 121. praví: »Svoboda svědomí a vyznání jest zaručena.« Ale jak se učiní tomuto paragrafu zadosť, až učitel začne dítě vychovávatí protikřesťanský, proti vůli rodičů?

V zájmu klidného soužití a zdravého vývoje republiky musí platiti jen toto heslo: Katolická škola pro katolíky, škola jiné konfese pro jímověrce a pro atheisty škola volnomyšlenkářská!

A kdyby aspoň pokrokaři tak často nemluvíli o Husovi a Komenském! Tí přece chtěli po církevniti všechno ještě více než katolická církev. Komenský na př. ve svém návrhu na obnovení škol v Čechách rozhodně a jasně si přál školu konfesní. O dozor nad školami docela napsal:

»Nad školou mateřskou dohlídati budou kmotrové, rodiče, aby při dítkách povinnost konali, přídržející nad obojími pak správce církevní se staršími jedné každé církve. Nad školou obecní inspektorem bude správce církevní každý v městě, městečku a vesech, kteréž k osadě jeho přináležejí, item úřad téhož města, městečka, vsi. Nad školou latinskou děkan kraje toho s přidánými rozumnými a pobožnými scholarchy. Nad akademií pak biskup (byl-li by neb administrátor) a zvolení k tomu ze stavů vyšších scholarchae neb defensores.«

Volnomyšlenkářské domněnky, které se mění každý rok, z českých dětí žulových charakterů nevychovali. Zato však víme, že nejyzácnější velikány a dobrodince našemu národu daly zbožné matky křesťanské.

Politika.

Ve volebním kraji hradeckém

hlásí se o zastoupení v poslanecké sněmovně 13 stran. Z čelných kandidátů stran stájí zde tyto: za čs. soc. dem. stranu dělnickou: Tomášek Fr., Chalupa Rud., Junek Josef. — Za Republ. stranu čs. venkova a Domovinu: Černý Jan, Dr. Kubiček Jos., Dr. Černý Josef. — Za čs. stranu socialistickou (nár. sociální): Ph.Dr. Uhlíř Ant., Vaněk Ant., Trnobranský Jindř. — Za národ. demokracii s agrární opozicí: Dr. Ant. Hajn, Fr. Petrovický, Jindřich M. Vlček. — Za socialistickou stranu českoslov. lidu pracujícího (Modráček a Hudec): Ondrák Cyril, Huiličková Anna, Pokorný Fr. — Za českoslov. živnostensko-obchodnickou stranu středostavovskou: Bohumil Malec, Lokvenc Norb., Čen. Řehák. — Za

FEUILLETON.

Překážky demokratizace.

Věru byl by již největší čas, aby správně vykládaný dějepis nám byl skutečným učitelem života. Nyní se na př. práská do středověkých řádů hlava nehlava; zúmyslně však se před širšími vrstvami zamlčují skutečné příčiny bezohledné exekutivy, drsnosti fysické převahy a rozmachů absolutistických.

Tu jest potřeba, pozorně pítvati prostředí, v jakém takové zarmucující zjevy vznikly. Kde žily davy polobarbarské, tam na př. na republiku moderního typu anebo aspoň na ústavnost ve smyslu uynějším nebylo téměř pomyšlení. Kde se staly k podobné formě náběhy, tam začala místo demokratického obrození řáditi anarchie, pěstní právo, lupičství. Pořádek začínal nabývatí určitějších rysů teprve tehdy, kdy znovu se začaly davy seskupovati kolem vládařů a velmožů na základě feudalismu.

Karel Veliký (768—814) v minulém století byl sařazován mezi muže nejkravější. Moderní badání však ukazuje, že při mírnějším způsobu vlády by býval netoliko nezachoval velikého rozsahu své říše, ale nebyl by sařazetl ani existenci

Živnostenská banka filialka v Hradci Králové

Akcelový kapitál K 200.000.000 —. Reservní a pojistné fondy přes K 100.000.000 —

Centrála v Praze, zal. r. 1868.

Žirové účty.

Zabývá se eskontem smének, takzvaným smének a čeká na všechna místa v tu- i disozemsku; obstarává úhrady a výplaty, jakož i všechny ostatní bankovní transakce

na podmínkách co nejvýhodnějších.

sdrúžené strany židovské (Vereinigte jüdische Partaien): Dr. Gust. Sicher, Karl Weiss. — Za Bund der Landwirte: Jos. Feik, Franz Weisser, Johann Baudisch. — Za Deutsche Christlichsoziale Partei: Dr. Jos. Jatsch, Johann Effenberger, Heinrich Felzmann. — Za Deutsch demokratische Freiheitspartei: Isidor Melzer, Hermine Erben, Franz Brandner.

Troufalost německé soc. demokracie.

Levé křídlo soc. demokracie české básní stále o vládě jak českého tak německého proletariátu nad jiným obyvatelstvem českým. Ponižuje se z té příčiny před Němci, trhá českou solidaritu. Němečtí soudruzi »odvštěvují se« však nehorázně a křiklavě tím způsobem, že do popředí kladou svoji národnostní pýchu a že s německou a židovskou buržoasií se spojují proti českým právům. Co tropí soc. dem. řečníci němečtí, to už přesahuje všechnu míru. Zvláště pověstný Seliger, který již v počátcích republiky r. 1918 tolik šťval proti české vládě!

Nyní v Trnovanech u Teplic tento bezohledný nacionalista hlásal: »K svému sebeurčovacímu právu můžeme dojíti pouze úplným svržením státních řádů, jak byly utvořeny mírem versailským a st. germainským. Pokud kapitalistické třídy dohodové mají moc v Evropě, nelze očekávati změny našeho národního osudu. Tak dlouho totiž zůstane spjat s osudem českého státu. Svoji svobodu jako proletáři a Němci můžeme očekávati jedině od sociální revoluce. Jest také třeba, abychom v příštím Národním shromáždění

kmene vládnoucího. Ačkoli vedl dlouhé války, ve všech dohromady neprolil tolik krve, kolik ji vyteklo v samém Rusku za dvě léta po pádu Kerenského. Nový historický prozkum nás poučuje, že bitvy velice památné vyhrával s několika málo tisíci rytířů. Ostatně nedlouho později stýskali silně na krutost Svatoplukovu samy kmeny slovanské, jež tento mocný panovník porobil.

Jestliže odstoupil z veřejného kolbiště panovník typu středověkého, sami poddaní brzy si vytvořili vládu podobnou předešlé, i když měli nejsvědnější příležitost změnití poměry radikálně.

Zní to skoro jako ironie, že český lid jevil ve středověku tím větší uspokojení, čím úspěšněji tihl panovnický dvůr k absolutismu. Silná ruka vladařova zbavovala padané celé řady zpupných tyránků, zjednodušovala státní správu a zmenšovala státní břemena. Když za vlády Jindřicha Korutanského a v počátcích vlády Jana Lucemburského nabyla abnormálního vlivu domácí šlechta, nastaly hrozné zmatky, mizela bezpečnost majetku i života. Ale jak feudální řády s prospěchem nahraditi jinými, nevěděli ani mocní patriciové, kteří se šlechtou měli konflikty tolik trapné a krvavé.

Karel IV. právě proto, že zvůli šlechty skrotit a přiblížit se k absolutismu více než jeho předchůdce, vykonal pro blaho

rozvinuli ihned otázku ústavní a abychom proti ústavě českého státu postavili svoji ústavu, jak byla usnesena na sjezdu německé soc. demokracie.

Tedy Velkoněmci chtějí dosáti pomocí soc. demokratického proudu to, čeho nedocílili hnutím fanaticko-nacionálním. Kde pak byl »spravedlivý« Seliger, když náš národ byl od Němců za své veliké oběti pro Rakousko sužován jako stádo vyděděnců? Za války nevolal své soc. demokraty, aby osvobodili revolucí české porobence.

A Praha ke skutečným velezrádcům chová se jako ovečka. Zato Hlinkovi posud není dána svoboda celá. Jestliže národ demokraté a jiní patentovaní vlastenci bijí do lidovců jako do přišer, s kým chtějí tedy vlastně v příštím parlamentě udržovati praktický význam české většiny proti Němcům, Maďarům a soc. demokratům? Jen pozor, pánové, abyste nefezali větev, která vás ještě jakž takž chrání před pádem do propasti. Každý uvědomělý Čech, komu aspoň trochu záleží na práci českých buditelů, legionářů a Masarykově, musí dbáti toho, aby se strany opravdu národní semkly. Vždyť neurvalost soc. demokratů vzrůstá tím více, čím tito lépe pozorují neohrabaný boj proti českému katolictvu.

Proti přímé komunistické akci

vyslovil se dne 11. března dělnický kongres v Anglii. Parlamentní komitě předložilo dvě možnosti: 1. přímou akci dělnických svazů pro všeobec. stávkou a 2. akci politickou ve formě politické propagandy jako přípravu k všeobecným vol-

lidu obecného skutky veliké. Kdyby býval tehdy stát stavovský ve smyslu století XV. a XVI., kdyby bývaly veřejné věci řídily výhradně sněmy, byly by zemské zmatky dusily každou ušlechtilou energii.

Východní kraje říše polské ještě v XVII. století daleko nevybředly z divokosti ranného středověku. Proslulý Sienkiewicz; na základě hlubokého studia kreslí poučné scenerie.

Slyšme něco o knížeti Jeremiáši Michalovi Wiśniowieckém († 1651), který se účastnil války s Moskvou. Měl na levé straně Dněpru ohromné statky. Jen jeho nejpřísnější absolutismus dovedl učiniti z nejdívočejších, loupežných stepí a pelechů kraje kulturní a bohaté.

Sienkiewicz v románu »Ohněm a mečem« za líčení života v Lubnech na str. 76—77 praví o knížeti: »Discipliny střežil železně, ale co do štědrosti, vládného chování k lidem a péče, kterou prokazoval nejen jim samým, nýbrž i jejich dětem a ženám, nemohl se mu nikdo rovnati. Vše vzdorovitosti strašliv a nemilosrdný, byl přece jen pravým dobrodincem nejen šlechty, nýbrž i celého lidu svého... Vládl tedy pořádek ve všech zemích knížecích, hojnost, spravedlnost, mír, ale i strach, neboť při nejmenším vzdoru neznal kníže mýru v hněvu a ztrestání; tak v jeho povaze slabovala se velikomyšlnost s drsností. Ale za oněch dob a v oněch krajích

bám. Dělnictvo odevzdalo pro první návrh jenom 1.015.000 hlasů a pro druhý 3.732.000. Jest tudy jasné dokázáno, jak bolševické živly v dělnictvu ztrácejí půdu. Svědčí to o značné vyspělosti anglického dělnictva, kterou dělnictvo české teprve později a po krušných zkušenostech bude doháněti. Bylo by potřeba, aby náš dělník i o cizích názorech přemýšlel tak vážně jako dělník anglický. Kongresu předsedal J. H. Thomas, který pravil: »Právo stávkovati nese s sebou velkou zodpovědnost a nemělo by se ho používatí lehkovážně a z rozmaru. Kdyby šlo pouze o právo dělnictva, používati této průmyslové zbraně, nebylo by potřeba konference, ale zde běží o něco mnohem důležitějšího. Budoucnost politického i dělnického hnutí spočívá na vašem rozkročení. — Všeobecná stávka by vedla k vážným následkům, jež nikdo nedovede dnes předvídati. Otrásla by zemí do základů právě v době, kdy jí válka nechala v nespočetných obtížích. Rozhodneme se k působení na náš lid, aby se dal na jedinou jistou a pevnou cestu k volnosti, na cestu vzdělání mysli, důvěry v naši věc, která nehledá panování několika nad množstvím, ale chce opatřiti plný a volný život pro všechny.«

Poslanec Shaw (zastupující textilní dělnictvo) prohlásil, že násilná přímá akce by byla velikou pohromou pro dělnictvo samo. »Já na to hledím jako na riskantní, hazardní a nemravný pokus, který jest pochybným v základě i odsouzeným k neúspěchu v praxi a který na dělníky uvalí bídu.«

Prody v soc. demokracii německé.

Dne 28. března uspořádána v Berlíně rada schůzí nezávislých soc. demokratů

(radikálního křídla) spolu se stranami jinými. Nezávislí odmítali každou soutinnost s nově utvořenou vládou nezávislou; prý by i do ryze dělnického kabinetu vstoupili jen tenkrát, až by se jim zajištěla převaha. Ed. Bernstein prohlásil, že dle posledního sčítání mají nezávislí 7 až 800.000 členů a většinoví socialisté na milion. Kautsky prohlásil, že diktatura rad nyní ustoupila do pozadí; zato však jest nejpříznivější doba, aby se zahájila socialisace.

Ruští socialisté proti bolševikům.

Revoluční socialisté v Paříži uveřejnili v »Tempsu« protest proti uznání sovětové vlády některými státy. Praví se zde:

»Vláda, kterou se mocnosti Dohody chystají uznati, nebyla uznána samým ruským lidem. Je to vláda diktatury jedné skupiny, vláda, která vydala Rusko císařskému Německu, která zničila právo a svobodu. Udržuje se násilím i anarchií a přivádí zemi k záhubě. Demokracie se s ní nikdy nesmíří. Jedině vláda, potvrzená ústavodárným shromážděním veškeré Rusi, zvoleným všeobecným hlasováním, jediné vláda lidové vůle bude zákonnou vládou Ruska. Bolševici, kteří si dávají titul »moc dělnická a selská«, uvědomují si přímo protilidovou povahu své diktatury a nedovolují ruskému lidu svolati ústavodárné shromáždění.«

Německá rudá armáda

podle zprávy z Essenu se rozpadává. Vzdává se vojenských operací jako bezvýsledných. Gardisté proudí rozděleně do zázemí. Výkonná rada v Düsseldorfu se usnesla přijmouti ultimatum říšské vlády.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

V Londýně měly veliký úspěch nové pokusy o dorozumění bezdrátovým telefonem pomocí létadla. Zpravodajové, kteří vzlétli, hovořili s redakci na vzdálenost 150 anglických mil. — V Anglii se pořádají prázdninové kursy ke vzkršení lidových písní a tanců. — Ve Slaném zkvetalo před válkou museum starožitností a národopisu. Musejní spolek vzbuzoval pro nšlechtilý účel zájem vydáváním ročenky »Slanského Obzoru«. Sbírky byly uloženy všelijak, ale přece aspoň bezpečně. Přišly však červenové volby — oba samosprávné

dovolovala pouze tato drsnost, aby sřil a plody nesl život a práce lidská; pouze jí náležel vděk, že vznikaly města i vesnice, rolník měl přednost před hajdámákem (ukrajinským vzbouřencem), kupec klidně vedl svůj obchod, zvony klidně zvaly k věrné modlitbě, nepřítel neodvažoval se překročiti hranice, smečky lotrů hynuly na kůlech nebo měnily se v řádové vojáky a pustý kraj zkvetal. Divoké krajiny a divokým obyvatelům bylo třeba takové ruky; táhlý se na Zádneři nejnepokojnější živly z Ukrajiny, spěli sem osadníci, vábení roll a hrnosti, přeběhlí sedláci ze všech zemí polské říše, provinilci, přehající z vězení. Udržeti je na uzdě, změnit v pokojné osadníky a vměstnati do mezí usdelého života mohl jen takový lev, při jehož řevu se vše třásl.«

Kozácký lid ocitl se ve veliké revoluci proti polské šlechtě. Ale k jaké demokracii šel? Místo tvorby pozitivních hodnot nevázanost, mongolská zvěrstva, spojení se sverepými Tatary křesťanům.

Demokracisace dovědčila se i v novém věku skvěle jen tam, kde vládla v nejhlubších vrstvách pevná morálka, ušlechtilá charakternost. Nejvyšší osvícenost neznamenala praktických davových úspěchů v mrtvých třech, kde sklon vůle k dobru byl nepatrný.

sbory slanské přešly do rukou socialistické většiny. Tu správní komise nařídila, aby byly starožitnosti bezodkladně přestěhovány z okresního domu. Nová městská rada je umístila ve františkánském klášteře — ale jen jako ve skladišti haraburdí. Tak vlastně po 35leté pilné námaze slanské museum přestalo na čas existovati vinou těch, kteří před válkou tolik vířkali o pokroku a hubovali na klerikální tmu. — Bolševická vláda s úspěchem kupuje pera vynikajících literátů pro své účely. Ale bezcharakternost ještě nade

Jest zajímavé sledovati, jak bystří pozorovatelé sondí o možnosti demokracisace některých národů nynějších.

Učenec dr. Alois Musil napsal 20. března v »Národ. listech«:

»Veškeré obyvatelstvo Malé Asie bez rozdílu náboženství a národnosti touží po klidu a klid se dostaví, když dohoda dárázně zakročí. Polovičatosti orient nesnese. Umírněnost a shovívavost Orientál mnohdy vykládá za slabost a bázlivost a je tím drzejší, čím klidnější se jeví frandě. Není třeba, aby dohoda osadila Malou Asii vojensky, toho by ani nedokázala. Jen ať přeloží sídlo sultánovo z Cañhradu do některého města vnitrozemního, buď do Eski Šehrü nebo do Afjün Karahisarü a určí přesně hranice jeho říše. Kolem sultána se hned počne tvořiti skupina mužů přihlížejících ke skutečnosti a stanou se šifiteli uklidnění. Dnes dráždí mnohého tureckého politika myšlenka, že by mohl křikem a hrozbami na dohodě něco vynutiti. Jakmile bude zárok proveden, přestane lomoziti a počne pracovati«

A což nynější lid ruský? Dorazil v č. 8.—9. »Národa« dle vlastních bohatých zkušeností praví o něm: V Rusku se jinak než terorem a absolutismem vládnouti nedá. Rusovi je autoritou jen ona síla, jež mu může způsobiti bolest. Z hlediska půle naší civilisace: demokracie

všemi ruskými spisovateli svých černých křidel peresypala. Alexander Kuprin odolal lákavé nabídce a raději žije v Helsingforsu, aby mohl dávat volně perem průchod svému protibolševickému přesvědčení. Jest horlivým spolupracovníkem listu »Novaja russkaja žizň.« Proslulý D. S. Merežkovskij ze sovětového Ruska prchl. Podplatil třiceti tisíci rublů jednoho bolševicko-židovského činovníka na hranicích. Přibyl do Varšavy, aby zde konal přednášky o bolševictví. Tohoto měsíce prý přibude do Paříže. Odmítl podplacení vlastního talentu a raději strádá. Důležitou prací vědeckou jsou dra. Kratochvila »Záhady Boha.« Seznamuje nás s významnými vývody řecké filosofie. V prvních řeckých soustavách neodděluje se v metafysice duch od přírody. Teprve Anaxagorovi jest osobní, nad hmotou bytující duch pořadatelem světa. Sokrates vidí zákonodárce v rozumu; doporučuje zpytování vlastní duše; ctnost mu jest nejvyšším cílem života. Plato hmotné od nehmotného přísně odděluje. Lidský duch dle něho jest povznesen nad svět smyslový, pochází ze světa onoho, světa pravého bytí. Plato klade filosofovi za povinnost rozjímání o Bohu. Dle Aristotela jest Bůh sebevědomý osobní duch, trůnící v nepřístupné vznešenosti a svatosti nad světem smyslův. — Vynálezy z oboru fotografie fotografických obrazů v nejnovější době rychle se zdokonalují. — »Corpus catholicorum« v 2. sešitě přináší světo-topis Eckův. V 3. sešitě bude polemika Cochlaeova proti Lutherovi. — V »Naturwissenschaften« praví Lukanus, že prozkoumal 728 hnízd třiceti ptačích druhů, do nichž kukačky nasadily 765 vajec. Z těchto vajec souhlasí 575 v barvě a kreslení nápadně s ostatními vejci ve hnízdě. 503 z nich bylo ve hnízdech pěnice slavič. — V Kolíně n. R. profesor Herkenrath vhodně poznamenal, že církevní hudba nesleduje v přední řadě buzení esthetické záliby; tato hudba musí vyrůstati melodicky, rytmicky a harmonicky z liturgie, jak to vidíme v chorálu. Musí zde subjektivita ustupovati objektivitě, jako je tomu u Palestriny. — V archivu tepelského kláštera nalezen zajímavý rukopis; jsou to básně kněze-buditel Fr. J. Smetany, bývalého profesora v Plzni. — Pomocí filmů začne se vyučovati na gymnasiu Šedého kláštera v Berlíně. — První let přes celou Afriku (od Kaira až do Kapského Města) vykonali plukovník Vanryneveld a setník Brand.

a parlamentarism — toť pojmy stejné cizí černosotěnci jako bolševiku. — Tu to máme! Proto i za bolševického režimu vlastně stádo se podrobuje usurpátorům, oligarchii. Absolutisté bolševiči vystřídali opory absolutismu carského. Sám Trockij pochopuje, že ruský mužik neví, co by se svobodou dělal.

České obyvatelstvo přesvědčilo se na vlastní oči, že maďarští vojáci k nejnelehavějším povinnostem dávali se nutiti jen tlustou rákoskou nebo pěstí. Tak se do nich vtloukaly i nutné informace o primitivních požadavcích civilisace. Ze sta těch lidí setva sedm umělo číst i psát. Zato karty znali skoro všichni. A tyto lidé, nemající ani základních líní kombinované politiky současně, po Kunově převratu měli »si vládnouti sami;« měli se státi oslňující pochodní, ozářující »zaostaly, sociálně pokulhávající« evropský západ. Podle toho to dopadlo. Každý mluvil o právech, málokdo chtěl věděti o těžkých povinnostech, jaké reklamuje úsilně zvláště svízelná doba horečného přerodu.

Nedozrál-li svou osvíceností k své vládě nyní národ náš, pak už žádný. Vždyt politické informace sypou se z novin každý den jako kroupy z mračka. Ale poplávají se lidu chvíle k vážnému, samostatnému rozmyslu? Voliče chytá za kabát, za límec, za ruku řada stran, hučí

Kulturní histy.

Moderní bezcitný Moloch. Před válkou se deklamovalo bezmyšlenkovitě o náhradě náboženství vědou, ačkoli přece trapné okolnosti vybízely tak hlasitě, k důkladnějším pozorování. Věda sice zjevuje pravdu, ale nemá moci rozkazovati vál. Naopak zvrácená vůle dovede zneužívatí technických vymožeností i k černým zločinům. Vědecká morálka se nemohla ustavit již proto, že jí chyběl nejnáslednější podklad: jasný, vědecky zdůvodněný názor světový. Ale i kdyby taková podmínka zde konečně existovala, morálka utvořená pouze na vědeckém podkladě měla by skrovnou sílu působivou; nemohla by tak pronikavě působiti jako kategorické imperativy božské. Vždyť i mysl inteligentova tihne raději k věcem příjemným než užitečným, zvláště když se nebojí za zlo testu.

Jaké hříchy páchali na lidstvu kapitalisté, kteří podrobili ve svou službu senační vynálezy, poznávali i lidé slepi. Technický důmysl ukazoval tygři zubu horečným zdokonalováním strojů válečných. Když pak zavířili běsové války, využito ke krvavým lázním i téměř všech těch vynálezů, které sloužily v míru pracím užitečným. Dalekohled, telefon, automobil, psací stroj atd. — všechno sloužilo k rozmnožení potoků krve. A k hromadnému pobíjení otců rodin vymyšleny přístroje tak příšerné, jakých se nikdy neužilo k usmrcení divokých šelem.

Kdyby byli důmyslní technické vymysleli stroje mírové se stejnou horlivostí jako válečné, kde už jsme mohli býti!

Na př. pokrok vědy dává několik ná-povědí, jak by se dala energie tepelná vyráběti mnohem levněji než jak dosud. Ale i v době silné zdraženého topiva nedbalo se ani toho, co leželo přímo před očima. Teď teprve v Praze se pomýšlí využívatí horké vody z elektrárny na vytápění obytných bytů. V Berlíně a N. Kolíně prý se takové topení zřídí na dálku. 1 litr horké vody vydá 60 kalorií. Horká voda povede se až do vzdálenosti půltřetího kilometru. — Ale voda může se zahřívati chemickým procesem. Směr, jakým mají odborníci postupovati k praktickému využití, jest již dán. Jen jest potřeba dalších a dalších pokusů, které nejsou nákladnější než pokusy s novými válečnými stroji.

Ale v tom jako otravná puma letí světem zpráva, že se činí pokusy s »rou-

se do něho až k ohluchnutí. Vyhrožuje se vyhladověním, lze se o přitřz atd. Ti, kdož mají vésti voliče k samostatnému sebeurčení, vyměňují stará pouta železná za hedvábná — stejně tuhá. Vodopád slov omračuje, zbavuje svobodné vůle.

Dovedeme si opravdu sami vládnouti? Dokázali bychom to; ale osobní prospěchy, tvarohové charaktery, strach před mocnými klikami — to všechno žene k politice státní, k nedemokratické porobě. Vidíme, jak se rychle tvoří nové oligarchie, stavící bašty k své záchraně. V samém týdneku národ. socialistů připomíná p. Pfeiffermann -Záruba: »Jsou to totiž obr proletáři, lidi, na něž náš program (českých socialistů) nepamatoval, ale kteří vzhledem na jméno dnes už v celé revoltující kastě užívané stali se jaksi už všude novou kastou. Jsou lidé, kteří na vlně sociální dostali se nahoru, k moci, velikým důchodům a jmění, srdce tvrdého a necitelného, života nesocialistického. Kromě červeného laku není na nich nic socialistického, ale každý, kdo se jim postaví — je buržoazie.« — Nu tak tedy! Co jsme dokazovali?

Dejte konečně lidu svobodu skutečnou, srovnávali se vaše pochlebování s pravdou.

rovým dělem, jež vynalezl francouzský inženýr Delamare. Prý při výstřelu náboj má počáteční rychlost 1.300 m za vteřinu a doletí až na 180—240 kilometrů. Bylo by tedy na př. možno střeliti z východních Čech přes Moravu až na Slovensko. Kam takové objevy spějí? Stanou se dobrodružím lidstva? Jakmile stát sousední se zmocní tajemství výroby, budou jeho poplatníci vyssávání novými daněmi na zbrojení zrovna tak jako země, kde začala výroba nových válečných netvorů. A jak bude vyhlížeti nová válka? Nadělá spoust ještě hroznějších než válka světová. Bude drtit i hory, způsobí hotové zemětřesení, vytvoří statisíce šlenců.

Nevidíte, že technická věda stává se příšerným Molochem, horším onoho asijsko-pohanského? Jako onen řecký bůh Kronos polykal vlastní děti, tak technická věda dává, otravuje, mrzačí své vlastní

otce a komandanty. Moderní technické kopají propast, do níž padají sami. Veliké miliony lidstva tedy působením vědy žijí v novém strachu. Prostředí, které se vzpírá evangeliu, začne tedy luštit své spory znovu běsem, vyssáváním obyvatelstva. Pájde-li to tak dále, tu národ proti národu ze vzteku rozhodí zdokonaleným prachem celou zeměkouli na několik částí dle hesla: »Mám-li ustoupit, ať raději zhyne i se svým sokem. Jen když se vymstím!«

Jak byla hesla laické morálky o pokroku beznáboženské humanity falešná, vidí nyní každý. Místo lužné lučiny, poseté vonnými květy, vidíme záluďné močály. Alegorické postavy Svobody a Humanity mizí za horami a lesy. Zato však přibližuje se k nám a vzrůstá každým dnem Moloch, otvírající stále hltavěji svůj černý jícen.

Sociální obzor.

Ráj živnostnictva. Poměry se zhoršují den ze dne. Malý podnikatel na jedné straně zápasí s lichváři, na druhé straně jest zahrnut platebními rozkazy. Pomalu aby konal každý týden konference s vyskolenými právníky, co činiti, aby se udržel a vyhnul se pokutám. Sociální politika nynějšího režimu zřejmě směřuje k ubití stavu středního. Mnohý živnostník, který si dopomohl k samostatnosti dlouholetou cestou trnitou, nejráději by praštil vším, aby se přihlásil za dělníka; zdržuje ho jedině naděje v zásvit snesitelnějších časů a strach před ztrátou politické volnosti; tu svobodu sociální, která stejně přibíhá mračna tíživých starostí, již by oželel ochotně. A zvláštní zjev! Ti živnostníci, kteří vyrábějí předměty luxusní, mají los snesitelnější než řemeslníci pracující o věcech nejpotebnejších. Z toho lze seznati, jak na jedné vzrůstá hazardní kapitál a na druhé nouze, která nedovoluje koupiti si potřeby naléhavé. Jestliže se u nás ubije láska k podnikavosti, pak se staneme velice snadno porobenci cizího kapitalismu. Živnostnictvo svou energií posud zadržuje potopu, uchovává smysl pro samostatné rozběhy v průmyslu. Kdo mu ruku ochromí, uškodí národu. Jest nejvyšší potřebí, aby dusné ovzduší bylo vystřídáno osvěžujícím zefírem.

Bolševický ráj. Jak se daří rolníkům v bolševickém Rusku, o tom píše J. Kučera ve »Venkově«. Týž na své cestě po donské frontě setkal se s venkovany, utíkajícími před ruským komunismem. Na dotaz, proč utíkají, odpovídá rolník: »Víš, pane, pravda, bolševici dali nám půdu, za to však nám vzali svobodu. Bez komisaře se nemůžeš hnout. Sedíš na místě, jako za roboty. Znáš jen jedno: »Pracuje«. Co sklidiš, patří komuně. Tobě nechají jen tolik, abys nezemřel hladem. Tovaryši komunisti nám slibovali látky, obuv a druhé potřeby. Ale nedali nám ničeho. Co potřebujeme, musíme si koupiti za část vlastního přídeľu pod rukou za drahé peníze.«

»A komu se daří na vesnici?« vyzvídám. »Komisaři! Ten má všechno. Poměščky (statkáře) jsme vyhodili, za to máme komisaře, kteří jsou horší. Co pro mne byl poměšček dřív? Nic. A tihle komisaři pletou se do všeho, a jen jim dává a dává. Hospodářství nerozumějí.«

»Co hodláte nyní činiti?« přerušuji rolníka.

»Odjedeme daleko od bolševiků, někam na Kubán anebo na Kavkaz, koupíme si malý kousek půdy a začneme znovu.«

Národohospodářská hlídka.

Tak se u nás hospodaří. Už jest věru nejvyšší čas, aby volby učinily důkladný průvan v československém režimu. Vždyť v národním hospodářství netoliko bují neomalené kořistnictví, ale i do očí bijící neobratnost. Kde obsazení důležitých míst závisí na strýčkovství, tam ovšem úřednická zručnost jest vzácností. Jest věru veliký div, že absolventi obchodních akademií a jiných podobných škol nemohou se řádně uchytili; zatím však v důležitých oborech finančních a hospo-

dářských pracují protekční děti, které se žádným odborným studiem vykazati nemohou.

Plzeňské »Rozhledy« nazývají obiln. inspektoráty »huňzdem housenčím.« Vypočítávají: »Těchto huňzů je v celé republice na dvě stě a v nich sedí tisíc šest set inspektorů. Každý inspektor má denního platu — mimo děti — 50 Kč. Těchto 1600 osob stojí nás měsíčně dva a půl milionu Kč, ročně dvacet devět milionů Kč. Máme v obilních inspektorech jakousi

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Přiláka v Chrudimi.

Telefony: 42a Fidielství, 42b směnárna.

Akciový kapitál a rezervy K 90.000.000—

Vklady K 600.000.000—

Centrála v Brně.

Přiláky: Bankovna, Brno, Bratřelava, Holešov, Jablonec n./Nisa, Chrudim, Kroměříž, Mor. Ostrava, Nám. Brd, Olomouc, Opava, Plzeň, Praha, Prostějov, Přerov, Těš. Těš. Úst. Brd, Val. Mezitří. Letní expositura v Lázních Luhačovicích. (Telefon přiláky v Bratřelavě č. 559, telegramy: Moravagro).

Vklady na katky, běžný a široký účet úrokuje se nejvýhodněji.

Poslání obchody bankovní a směnárny všeobecné.

Finanční podnik. — Zálohové úvěry obcím a veřejným korporacím.

Ročníhození úvěry.

Finanční import a export.

Třídní loterie.

Pojškování loď.

**Směrnána českého dvora — ještě pětkrát
rábí.** Co dříve zastával jeden kvalifiko-
vaný člověk, tam se nasadí tucet ne-
schopných se stranickými legitimacemi.

Proč se naše valuta znehodnocuje?
Několik židovských agentů vídeňských
dojždělo do Prahy, kdež za pomoci českých
machrů ničili naši valutární hodnotu. Ve
směrně pi Weinerové u Pražské brány
skupovány dolary, franky a liry, které
pak vyváženy. Pomocníky tu byli úřed-
níci Länderbanky a několik českých ú-
ředníků ze Zemské banky. Vydání služby
té společnosti prokazovala telefonistka
Zemské banky. Tito čachráři platili si
vlastní tajnou policii. Jaký to byl peněžní
kolotoč, patrně z tohoto případu: položka
1500 dolarů koupena u Weinerové úřed-
níkem, který je prodal dalšímu úředníkovi
a tento opět druhý den s výdělkem paní
Weinerové. — Nevolať jsme dávno, že
jest potřeba zvláště na cizí židy zosře-
dného dozoru? Kde pak tedy jest skutečné
nebezpečí pro republiku? O miliony takhle
nepřipravují náš stát «klerikálové». Ži-
dovská akce působí tiše a zvolna, ale vy-
datně jako otravná lučavka. A nejhorší
při tom, že vědí semíté o hrabivosti a ú-
platnosti českých lidí, kteří po bezcitných
podvodech zpívají hned druhý den «Hej,
Slovane!»

Vývozní dovolení obdrží se snadno.
Na základě takového dovolení vyvezla p.
Marie Coudenhoveová 18. března do Ně-
mecka mlýnské výrobky a tuky. Tedy
šlechtické hvězdičky užila republika s o-
kázalou pýchou; ale hmotné výsady po-
skytuje docela choti býv. rakouského
místodržitele a cizím židům. To teď platí
mnohem více než šlechtický predikát.
Výváží se vesele dále, protože povolení
uděleno i jiným «zasloužilým vlastencům»,
jako Vikt. Wachtfalovi, Wilhelmu Schnit-
zemu atd.

Socialistické konsumy dluhují repu-
blice na 18 milionů Kč. Dle hesla «Z ci-
zího krev neteče» hospodaří se ovšem
snadno. Ale při tom nutno mít na mysli,
že socialisté, kteří kupovali na úkor ji-
ného českého obyvatelstva velmi levně,
mohli zaplatiti ty pohledávky již dávno.
Českým katolíkům odnímají se budovy;
církvní pozemky se mají rozchvátiti za
skrovné odbytne, jež se rovná diškreci.
Ale samé německé velkonákupně v Praze
čeká republika trpělivě 5 milionů Kč.
Ovšem socialisté potřebují nyní peněz na
agitaci a proto vláda tolik shovívá.

V republice naší se bezohledně rekvi-
ruje. Potravinu se kupují za drahé peníze
z ciziny. Ale za takové mizerie vláda po-
volila vývoz 10.000 vagonů sladu do Ně-
mecka, aby si mohli Bavoráci vařiti pivo.
V době povolení stál v čele v sladové
komise Sonntag, který se dohodl se so-
cialisty. Za jeden cent sladu obdrželi jsme
z Německa 250 marek. Za tu cenu do-
stane se z Ameriky asi 25 kg. mouky.
Cizina žije z naší sklizeň pohodlně, ale
na nás snad zbude jen ovesný šrot.

**Nové agitační líči o lidovecké ho-
spodářské politice.** «Venkov» 28. března
napsal, že v morav. hospodářské radě po-
slanec naší strany hlasoval pro centrály.
Prý to Šamalíkovi «Selské Hlasy» vy-
mlouvaly tím, že v naší straně jest křesť.
soc. křídlo (!), které jde za svým programem
dělnickým. Ale (dle «Venkova») toto křídlo
jest vlastním podkladem lidové strany
vůbec. Prý Šamalík musí dělati ústupky
Šrámkovi.

Na to odpovídají dne 30. března naše
«Občanské Noviny»:

1. Klerikálové nepodporují agrární ná-
vrhy na uvolnění obchodu zemědělskými
výrobky a na zrušení ústřední, neboť
agrárníci takových návrhů nedělají. Právě
«Venkov» otiskl řadu článků z pera agrár-
ního dra Frankenbergra, v nichž doka-
zoval, že vázaný obchod má a musí zů-
stat i ústředny že jsou nutností. Totéž
dokazuje vláda, v níž sedí 4 agrárníci.
Návrhy na uvolnění obchodu a zrušení ú-

středěn podávají právě «klerikálové» a
a až do nedávna hlasovali agrárníci proti
nim. Teprve před volbami obrátili, ale
v ústředních se drží jako klisvě.

2. V zem. hospodářské radě p. Žam-
pach nehlasoval pro ústředny, poněvadž
tam takového hlasování dosud nebylo.
O těch věcech se hlasovalo jinde, kde p.
Žampach nesedí, totiž v ministerské radě,
a tam agrárníci hlasovali pro ústředny,
ježto jsou v nich předsedy.

3. Zástupce křesť. soc. dělnictva po-
slanec Bezdek 25. března 1920 před tisíci
lidmi v Brně prohlásil, že naše dělnictvo,
pokud jde o svobodný obchod a zrušení
centrály, stojí v témže šiku, jako naši ze-
mědělci.

4. «Křesťansko-sociální křídlo» není
vlastním podkladem klerikální lidové strany
vůbec. Strana lidová skládá se: a) ze stou-
penců býv. strany katol.-národní, b) z katol.
spolku čsl. zemědělců, c) z organizací, které
tvořily stranu křesť.-sociální; d) z organi-
sace křesť.-demokratických domkářů.

5. Křesť. sociálové českoslovenští nejsou
proti uvolnění sklizeň, naopak byli vždy
proti vázanému obchodu.

**Směrnána Záložního úvěrního ústavu
v Hradci Král. proplácí u pokladen dne
1. dubna následující splatné kupony:** 5%
zást. listů Čes. hyp. banky, 4 1/2% bank.
dl. úp. České průmysl. banky, 4% základ.
úp. Zemské banky král. Čes., 4 1/2% komun.
dl. úp. Zem. banky král. Čes., 5% zást.
listů Moravské hypot. banky, 4 1/2% zást.
listů Moravské hypot. banky, 4% zást.
listů První moravské spořit., 4 1/2% zást.
listů První moravské spořit., 4 1/2% zást. 1.
Slezs. pozem. úvěr. ústavu, 4 1/2% bank.
dluž. úp. Živnostenské banky, 4% žel. prior.
Duchcov.-Podmokel. dráhy, 5% žel. prior.
Duchcov.-Podmokel. dráhy, 4% půjčka
města Ústí n. L. z r. 1890, 4% půjčka
města Ústí n. L. z r. 1894, 3% půjčka
města Brna z r. 1882, 4% půjčka města
Karl. Varů z r. 1892, 4% půjčka města
Karl. Varů z r. 1909, 4 1/2% žel. výpůjčky
slezs. z r. 1912, 4% půjčka města Teplic
z r. 1887.

V Pešti zatklá policie číšníka Štěpána Jaku-
ba, který za vlády Kunovy byl bolševikem. Při-
znal se, že jeho tlupy zavraždily 210 osob a vy-
dělily z různých obcí na 12 milionů kontribuce.
— Ve francouzském Autanu ležel v nemocnici
vojín, kterého mohla zachrániti pouze krví
transfúze. Milosrdná sestra Vincencie nabídnla do-
brovolně, aby se k transfúzi užila její krve vlast-
ní. Sotva se z velké ztráty krve poněkud zotá-
vila, hned zase pokračovala horlivě ve službě
očerňovačské. — V «Naší Době» r. 1908 zcela
právem prohlásil dr. Masaryk, že jenom rodičům
přísluší určovati náboženskou výchovu dětí. (Ne-
má tedy práva nepoletý podučitel přikazovati,
v jakém směru se má dítě vychováti děť 50letého
profesora.) — Počátkem letošního roku bylo to-
mu 800 let, co byl založen ve Francii řád Pre-
monstrátů, který má obrovské zásluhy o pokrok
vzdělání i v naší vlasti. Z Moravy vstoupil do
tohoto řádu první (r. 1138) Jindřich Zdík, obo-
moucký biskup; ten se stal proslulým reformáto-
rem a snažil se vymáhati kněžstvo z otroctví
šlechtického. — Agrární oposice na Holesovsku
ostře útočí ve svém listě na ministra Sonntag.
který se prý vyslovil v Holesově pro socializaci.
Oposice se ministra tře, proč nesocialisuje svůj
starek ve Svitlicích. — V Svitlích válečný běs fá-
dí strašně. Na pl. ve stepním území nalezla bol-
ševická armáda přes 16.000 maňáčů úplně zmrzlých.
— V minulých dnech dle «The Times» byla ko-
nána velká vojenská paráda a zároveň smutční
bohoslužby za padlé vojny londýnského pluku
v době od března 1918. — Na střední list «Čes.
Republika» přišel «Nár. list» netolický, že přišlo
velice zřejmé proti politickým, kteří nejsou ve
vládní koalici, ale že docela lže. — V «Právu li-
dním» dne 28. března odpovídá «28. října» V. Lev:
«Předtím st. Modráček, aby nyní před volbami ve-

Právě vyšla Soustava filosofie křesťanské

čili
aristotelicko-thomistické.

z pera proslulého odborníka
ThDr. a Phil. Dr. Eug. Kadeřávka,
býv. univ. prof. filosofie v Praze.

Díl I. K 32.—

Celé dílo vyjde ve třech svazcích. Na při-
hlášky u autora započato se zasláním
V komisi

**Drucksternho knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové.**

**Bezpečnost majetku na našich dra-
hách.** Ministr dr. Franke v odpovědi na
dotaz pravil, že ostrážitostí úředních or-
gánů již se krade na drahách méně. Sta-
tistiku prý lze vésti za prvé tři měsíce
roku 1919 přibližně, protože z některých
oblastí tehdy nebyla hlášení o krádežích
vůbec, z jiných pak jenom neúplně. Tedy
za ty měsíce se nakradlo asi za 3.500.000
Kč. Za dalších 9 měsíců 1919 pak byl
počet krádeží 10843 a způsobená škoda
činila 5.137.481 Kč, celkem tedy způso-
beno bylo škod za rok 1919 za 8.637.481
Kč. Dozorčí aktivní kontrola způsobila
značný pokles v krádežích nejen jich za-
mezováním, ale také včasným zakročením
a zabavením odcizených předmětů při do-
movních prohlídkách, čímž podařilo se jí
z hlášených již ztrát za 9 měsíců v roku
1919 zachrániti zboží za 1.760.097 Kč, tak-
že celkové škody zaviněné krádežemi za
rok 1919 bylo způsobeno za 6.877.384 Kč.

Rozmanitosti.

Jejnost zvěděla, jak ve vršovickém stavebním
družstvu praktikoval svůj velebený «družstevní
socialismus», dobře. Postarám se tedy, aby se tak
stalo. A pokud se týká nadřezování jeho «28. ří-
na» keřasům a zdražovatelům, mohu rovněž po-
sloužiti dle libosti. Ale proč jenom «Právo lidu»
po té stránce tak dlouho šetřilo toho Modráčka,
proti němuž podniklo jiných útoků tolik nenávis-
ných? Inu — Modráček by zase připojil různé
poznámky z doby, kdy hospodařil se Šmeralovci
společně. — Ve Švýcarsku hlasováním lidu roz-
hodnuto, aby tam byly herny zakázány. Zato nyní
tyto kvetou v naší republice. — V. Choc byl svou
stranou odstaven, protože na počátku války po-
čínal si příliš zbaběle; když pak byl vyslýchán,
stříhl do nemilé posice i ostatní obžalované. Mír-
vil před soudem o Masarykovi způsobem urážli-
vým. Jelikož nebyl pojet do kandidátní listiny čs.
socialistů, založil si teď před volbami stranu
novou, která prý má býti starou stranou národně
sociální. Domnívá se, že se dostane takto k man-
dátu přece. — Co platí demagogům čest břížního?
V Jihlavě 12. března konalo se přelčení proti
Hanaši Sýkorovi, který býval redaktorem «Ho-
ráčka» a nyní jest spolupracovníkem «Soc. bu-
dovcnosti». Jeho list obvinil soudce Horáka, uč-
tele Havlíčka a nadporučíka Scheimana z činů ne-
čestných a zločinných (ze stranického úřadování, ci-
zoložství a braní úplatků). Byly to takové «prav-
dy», že se obžalovaný k soudu nedostavil. Doká-
zalo se, že všechna obvinění jsou bezpodstatná.
Sýkora tedy odsouzen k šesti měsíčnímu žaláři. Po-
zorujete, co znamená takový novinářský mor?
Ze msty nebo fanatismu vychrání se na tváře
lidí zcela nevinných páno žala; a političtí tla-
ko se smje i tehdy, kdy list jest chycen sprá-
vností důkladně za hlavu.

Československá strana lidová.

KANDIDATNÍ LISTINA

Československé strany lidové pro volby poslanců

dne 18. dubna 1920

ve volebním kraji Královéhradeckém.

1. Dr. František Nosek, finanční komisař v Kartíně.
2. Jan Slavíček, domkář a starosta v Radozemnicích.
3. Josef Katnar, typograf v Hradci Králové.
4. František Šupka, redaktor v Hradci Králové.
5. Václav Herzán, rolník v Černilově.
6. Th. a Ph. Dr. Jan Sobota, profesor státního gymnasia v Novém Bydžově.
7. Václav Pavlínek, pekař a obchodník v Náchodě.
8. Anna Hynková, choť rolníka v Černožicích.
9. Václav Kopecký, textilní dělník v Hradci Králové.

Občané!

Československá strana lidová

chce, aby panovalo v republice právo, spravedlnost a poctivost;

hájí náboženskou výchovu dětí a nerozlučnost manželství;

ujímá se všech stavů: rolníků, dělníků, živnostníků, inteligence a chce, aby stavovské jejich zájmy vyrovnávaly se spravedlivě, bez třídního boje;

je prostá židů a potírá rozkladné vlivy židovské v republice;

usiluje o očistu republiky ode všech korupcí, lichvářů a živlů prodejních;

proto ode všech nepoctivců, lichvářů, keřasů a zhýralců jest nenáviděna a pronásledována;

proto lidé poctiví, jimž blaho a prospěch národa na srdci leží, kteří mají smysl pro pořádek a právo, odevzdají o volbách hlasy své jedině

Československé strany lidové.

KANDIDATNÍ LISTINA

Československé strany lidové v župě pardubické.

1. Adámek Josef, rolník ve Vojtěchově.
2. Dr. Josef Novák, chofredaktor »Lidu« v Praze.
3. Pavlík Josef, mistr zednický v Petř. kovičích.
4. Major František, dělník v Chraští.
5. Širový Josef, mlynář a rolník ve Vys. Myči.
6. Švanda Jan, rolník a starosta v Kamenici n. Políčkou.
7. Hemerka Josef, živnostník a starosta v Proseči.
8. Hendrychová Barbora, majitelka obchodu v České Třebové.
9. Pospíšil František, rolník v Habtině Vlči.
10. Deležal Antonín, maloroelník ve Zhoři.

KANDIDATNÍ LISTINA

Československé strany lidové pro volby do senátu ve 2. voleb. okrese.

Volby do senátu budou 25. dubna t. r. Řádit je budou tytéž volební komise, které fungovaly při volbách do Nár. shromáždění — způsob volení a počítání hlasů také budou stejny. Rozdíl záleží jen v tom, že pro volby do senátu jsou vždy dvě župy spojeny, takže tvoří jeden volební obvod. Ve výhled. Čechách pro volby do senátu spojena jest župa královéhradecká se župou pardubickou — ústřední volební úřad jest v Hradci Králové. Pro tento volební obvod čl. strana lidová stanovila následující kandidátní listinu:

1. František Šabata, rolník ve Vrbici u Kostelce n. Orli.
2. ThDr. František Reyl, kanovník a spisovatel v Hradci Králové.
3. JUDr. Antonín Techáček, advokát v Pardubicích.
4. MUDr. Josef Šob, lékař v Kuklenách.
5. Antonín Fait, klempířský mistr a člen měst. zastupitelstva v Hradci Králové.
6. Václav Pavlíš, rolník v Oskú u Litomyšle.
7. Jan Krejsa, rolník a kolář ve Zderazi u Proseče.

»Kalení vody« již počalo.

Ze zkušeností let minulých víme, že při volbách vyskytnou se lidé, kteří mají za úkol »kalit vodu«, t. j. mástí voliče rozšiřováním nepravdivých zpráv a ve zmatku pracovat pro »svou« stranu. Na voliče uvědomělé a informované takovéto triky vlivu nemají — ale na lidi v politické situaci neobeznalé působí, vzbuzují v nich nejistotu a působí zmatek. Nebude jinak ani o těchto volbách.

První »kalíč vody« objevil se již v neděli 21. m. m. v Hradci Králové. Přijel z Prahy a snažil se navázati styky s některými našimi stoupenci, jimž sděloval, že přijel do Hradce proto, aby připravoval půdu pro kompromis mezi stranou lidovou, nár. demokracií a nár. socialisty, k němuž prý určitě dojde, aby soc. demokracie byla bezpečněji poražena.

Padl ovšem na lidi, kteří hned poznali, s jakou »důležitou« politickou veličinou jednají a proto jeho politické námluvy skončily nezdařen.

Není ovšem vyloučeno, že v podobné funkci objeví se i v jiných městech a bude různé nepravdivé zprávy šířiti.

Nale stoupence upozorňujeme, aby s nikým žádné politické vyjednávání nenavazovali — to jest věci výkonného výboru strany a sekretariátu a kdyby se dověděli, že nějaké falešné zprávy v jejich obci nebo v okolí se šíří, ať to hned oznámí sekretariátu, aby falešné zprávy byly v zárodku potlačeny, dříve než způsobí zmatek. Znova prohlašujeme: Jdeme do voleb zcela samostatně a se žádnou stranou kompromis nejen že neuzavíráme, ale ani vyjednávati nebudeme! Die toho vláde se řiďte!

Záložna v Hradci Králové.

společnost s ručením omezeným

Československé náměstí.

Vklady na knížky: 3%.

Půjčky. - Úvěry osobní a hypoteční. - Zálohy. - Kauce. Václav. - Exkompt účtů a směn.

Zprávy místní a z kraje.

Obecní dávka za vodu. V souhlasu s usnesením finanční komise ze dne 24. března 1920 oznamujeme, že bude městskému zastupitelstvu navrženo, aby k částečné úhradě schodku v rozpočtu obecním a školním na rok 1920 byla v Hradci Králové vybírána obecní dávka za odebranou vodu užítkovou zvýšená proti dosavadním pravidlům vodního řádu o 100 proc. a to: Za vodu dle vodoměrné účtované platiti jest za každý kubický metr vody poplatek 60 hal. Pouze za vodu používanou: a) pro motory a stroje prům. účelům sloužící a b) při provádění staveb platiti jest poplatek 36 hal. za jeden kubický metr; c) pro domy s veřejně přístupnými skutečně splachovanými pissoiry poskytuje se sleva 20 proc. ze stanoveného celkového poplatku, ať dle paušálu, neb dle vodoměrn. Paušální roční poplatek za vodu stanoví se dle výše hrubého najemného a jeho parafikátu na základě následujícího pravidla: 1. Každý vlastník budovy, jejíž nájemní hodnota neobnáší více než 500 korun ročně, povinen jest platiti popl. roč. 90 K. 2. Majitelé budov s větší nájemní činží než 500 K ročně povinni jsou platiti poplatek následující: s ročním nájemným od 500—1000 K paušální poplatek 120 K ročně, s náj. 1000—1500 K popl. 150 K, s náj. 1500—2000 K popl. 180 K, s náj. 2000—2500 K popl. 210 K, s náj. 2500—3000 K popl. 240 K, s ročním nájemným 3000—3500 K popl. 270 K, s náj. 3500—4000 K popl. 300 K, s náj. 4000—4500 K popl. 330 K, s náj. 4500—5000 K popl. 360 K, s náj. 5000—5500 K popl. 390 K, s náj. 5500—6000 K popl. 420 K, s náj. 6000—6500 K popl. 450 K, s náj. 6500—7000 K popl. 480 K, s náj. 7000—7500 K popl. 510 K, s náj. 7500—8000 K popl. 540 K, s náj. 8000—8500 K popl. 570 K, s náj. 8500—9000 K popl. 600 K, s náj. 9000—9500 K popl. 630 K, s náj. 9500—10000 K popl. 660 K, s náj. 10000—10500 K popl. 690 K, s náj. 10500—11000 K popl. 720 K, s náj. 11000—11500 K popl. 750 K, s náj. 11500—12000 K popl. 780 K. — Městská rada v Hradci Králové. Starosta: Dr. Ulrich v. r.

»Pálčová hry v Oberamergau« vystaveny jsou tento týden až do pondělí v »Panoramě Severočeské jednoty.« Divák uží zde věrné znázornění celého utrpení Kristova v řadě nádherných obrazů od vjezdu do Jerusalema až po slavné z mrtvých vzkříšení. Doporučujeme návštěvu v těchto dnech a upozorňujeme, že správa »Panoramy« jest ochotna pro hromadné návštěvy v pátek, sobotu, neděli a pondělí zaříditi zvláštní představení pro kteroukoliv dobu denní. Přihlášky v »Panoramě.« Ode dne 6. dubna vystaveny budou opět přelaskné francouzské originály: »Cesta kolem Zemského jezera.«

Místní poměrná dávky neřadili na Bílou sobotu dne 3. dubna 1920.

Jmenování u soudu. Vrchním kancel. oficiálně jmenován byl kanc. úředník IX. tř. hod. František Pačák; kancel. oficiály: kanc. úředníci IX. hodn. Th. Jan Valenta, Jan Koželuh, Oustav Dvořák, pak kanc. úředníci X. hodn. M. Václav Pražák, Jaroslav Vyskočil; kancelisty jmenováni byli kanc. úředníci X. tř. hodn. Jan Horáček, František Vlasák a Stanislav Resl, všichni u krajského a okresního soudu zdejšího.

Obecní dávka ze psů. V souhlasu s usnesením finanční komise ze dne 24. března 1920 oznamujeme, že bude městskému zastupitelstvu navrženo, aby k částečné úhradě schodku v rozpočtu obecním a školním na rok 1920 byla v Hradci Králové vybírána obecní dávka ze psů a sice: 1. 20 Kč (dvacet korun) za psa náležejícího (hlášeného, tažného, honičského a p.), 2. 50 Kč (padesát korun) za psa honičského. Městská rada v Hradci Králové, dne 26. března 1920. Ze starosta: Josef Benel, m. p.

Klíperovo divadlo. Dne 25. března uspořádán slavnostní večer de. poddůstojníků. Velkou část programu tvořila hudba.

Účet u pošt. spoř. v Praze č. 140278.

Telefon č. 89.

Královéhradecká bankovní jednotna v Hradci Králové.

Půjčky všem druhů.

Vklady na běžné účty.

Daň důchodkovou i z běžných účtů platí ústav ze svého.

Oddělení pro zboží zabývá se

obstarováním a prodejem uhlí, vápna, cementu a dříví ve velkém i malém.

číslo, provedená místní posádkovou hudbou. Nejzdařilejším číslem byla fantasie »z Píkové dámy«; ostatní čísla byla sledována s nepatrnou pozorností; jevíla také dosti slabín. V prologu rozvinul p. prof. Zábranský myšlenku »Lešetinského kováře«, kterého přirovnával k Masarykovi. Před provedením jádra vlastního večera předcházel ještě hodně fantastický živý obraz s prologem — »Lešetinský kovář«. — Děj zpracován dle Čechovy básně stejného názvu od Karla Hoška. Na scénu hradeckého divadla byl uveden neúnavným p. J. Huňáčkem. Kus sám o sobě má několik prohrěšků proti základním požadavkům uměleckým a estetickým. Figury (doslovně pravím figury, protože osoby jednající až na výjimky figurálně vypadají) mluví řečí, jakou by jistě ani nadaný básník lešetinské vesnice nepromluvil, natož kovář. Únavně dlouhé hovory, plné pathosu, kde vždycky 5—6 lidí na scéně musí trpělivě čekat, až mluvěcí dořeční, působí nechutně. Tendence díla jest již příliš známá. Účinkující provedli své role s opravdovou láskou a obětavostí. Nejvíce vyznamenal se ženský personál. Z dám první upoutala naši pozornost sl. B. Doláčková. Její druhý a třetí akt byl mistrovský. Vedle ní se vyznamenala i sl. B. Vydrová. Z pánů byl to p. Josef Huňáček, který se nejlépe snažil titulního roka zosobnit (ač jeho maska byla naprosto pochybená): Zaslouhuje zvláštní pochvaly. Pan Jan Huňáček dával se strhováti vášnivým proudem slov — těžko jsme rozuměli. Pan Václav Kočí přinesl do hry zvláštní, charakteristický typ správce, líbil se nám. Jeho přednes však byl tichý a únavný. Vedle toho i p. Procházka, Tichý. Smutný projevil mnoho dobrých známek uměleckých. Jen ten nepřirozený pathos! Toho bylo mnoho. — B. Jek.

Poštovní automobil, doprava Hradec Králové. Následkem nepoměrného zdražení všech provozních prostředků zvyšují se dnem 1. dubna 1920 počínajíc veškeré sazby autobusové a to za dopravu osob i zavazadel o 100%. Zvýšení toto činí se jen nezbytností a jest pouze dočasné. Jakmile bude jen poněkud možno, budou sazby sníženy.

Mrtvola neznámé utonulé připlula v pondělí odpoledne k mostu na Orlici (u elektrárny). Byla již ve značném rozkladu. Byla z vody vytažena členy zdejší policie a řádně pohřbena.

Krádež. V noci s neděle na pondělí neznámý zloděj vnikl dvorkem do dílny pana nechanika Kulhánka a ukradl tam gumy na kola (v ceně asi 3.500 Kč).

Ža prof. P. Petrem Čápem. Čekali jsme ji už dávno a přece nás dojala zpráva, že »staříček« náš gymnasijský katecha P. Petr Čáp zemřel. V duchu jsme ho viděli zase před lavicemi, šedivého dobrého »čdouška«, jak přednáší typickým svým způsobem svou disciplinu, jejíž výklady zpestřuje častými a vydatnými šnupečky pravého pohraničáka, a zas jak listuje v maličkém svém notýsku, aby vyvolal buď toho, který si to dávno s matematickou přesností vypočítal, že dnes bude anebo aby k velikému úžasu celé třídy vyřkl jméno toho, který už byl anebo který ještě neměl být, a který by se byl všeho jiného nadál, než toho. Nelustil ve svých hodinách před námi žádných vysokých problémů náboženských, to je pravda; ale imponoval nám svou upřímnou zbožností, bezúhonností mravů, dobrotou svého srdce a dojemnou svou láskou ke studentatvu. A byli to právě studenti chudí, na sebe odkázaní, kteří v něm našli přítele a ochránce upřímného. Toho viděl ve špatných botách, bylo třeba ho obout; onen přicházel do školy jen v krátkém kabátku, ačkoliv už za nehty záležalo; bylo třeba postarat se mu o zimní; o jiném se dověděl, že by potřeboval košile, aby si trochu přilepšil, a jistě na krátko si ho zavolal: že mu to už tam a tam vyjednal — dokonce se svačinou nebo večerí. Byl věru šťastný p. katecheta

Čáp při vyhledávání potřebných studentů a neméně i vytrvalý v opatrování prostředků, jak jim pomoci. Do jeho rukou proto zapadl tak mnohý zlatník neznámého dobrodince, a měl-li kdo co vhodného, čím by se mohlo pomoci chudému hochovi, kam jinam s tím než ke katech. Čápo, kterému se to jistě pro některého z jeho chráněnců hodilo. — Bylo ovšem někdy třeba zakročiti přísně a tu slovo domluvy z úst jeho mnoho vážilo i u těch, kteří si těžko dali od někoho říci; aspoň je notně mrzívalo, že i katecheta se o jejich kouscích dověděl. A právě jeho známá dobrota srdce byla nejlepším a nejpůsobivějším doprovodem jeho přísnosti. Zapadal tak pan katecheta Čáp harmonicky v celkový obraz staroslavného gymnasia Litomyšlského v letech devadesátých. Vedle něho se vám ozvou jména: ředitele Seiferta, profesorů: Bárty, Čížka, Dvořáka, Budinského, Šarši, Kohouta, Voborníka a j. mužů, kteří lnuli ke studentům upřímnou láskou, a byť některý z nich měl osobní své libůstky, konec konců všichni o své hochy opravdový zájem, jímž si zajistili u nich trvalou, vděčnou vzpomínku. Gymnasium bylo jako jedna rodina, druh druhu si vážil a účinně podporoval; tím autorita profesora u studentů jen získala a tím i práce na obou stranách utěšeně se dařila. — Odešel p. katecheta Petr Čáp ve vysokém věku 80 let po čtyřicetiletém působení na gymnasiu a jistě sta a sta litomyšlských studentů věnovala mu vzpomínku vělou jako muži dobrého srdce, knězi příkladnému a příteli studentstva upřímnému a nezištnému. Škoda, přeškoda, že s těmito otci studentů odchází z našich středních škol i onen idylický duch družnosti a vzájemné ušlechtilé lásky profesorů i studentů, aby ustoupil protikřesťanskému běsnění moderních »následovníků« Komenského, jež je hrobem autority profesorů, zabijákem idealismu studentů a nebezpečnou pohromou státu.

Poděkování. Tělocvičná jednota »Orel« vzdává vřelými díky ctih. Škol. sestřám za dobrotivě bezplatné propůjčení sálu a světla.

Rychnov n. Kn. Vdp. Frant. Kolář, člen II. amer. čes. misse, daroval zdejšímu měst. sirotčinci 50 Kč a chudým 200 Kč, za kteréžto dary vzdáváme mu vřelé díky. Zaplať Bůh! — Od 3. do 6. dubna bude zde konati Triduum vdp. Frant. Schroller, rektor Redempt. — V úterý o půl 10. hod. bude rekolekce vikar. duchovenstva.

Z Herman. Místec. Dne 14. března místní org. čs. strany lidové uspořádala schůzi, na níž promluvil stč. M. Zahradníková z Hradce Králové na téma: »Povinnosti matky a dívky křesťanské v moderní době.« Nejen myšlenkově krásně zpracovaná přednáška, nýbrž i procítěný, vřelý přednes zaujal mysl všech posluchačů. Apologie sv. kříže byla tak působivá, že vnitřní slza v oko mnohého z přítomných. Děkujeme tímto veřejně řečníci za věnování další úvahy právě tomuto bodu, za čej ostatně díky vzdali přítomní osobně, tisknouce milé řečníci vděčné ruce. — Dne 21. března zde promluvil kapitán Rđ Fr. Kolář a zakončil zde přednáškovou činnost v naší republice.

co člen II. česko-americké misse. Promluvil v duchu čistě republikánském a tak šťastně, že stoupenci všech stran přilali s nadšením jeho myšlenky, třeba mnohé výtky jasně platily jím. Jak vystoupil, tak přednes řečníků zcela podmanil posluchače. Tím se mohli přesvědčiti, jak může pracovat a působiti mezi lidem kněz svobodné církve ve svobodném státě a opravit si předpojatost o působení církve mezi lidem, zvláště na poli sociálním. Děkujeme p. kapitánovi za seobčejnou ochotu jeho, že vyhověl ještě v poslední chvíli našemu pozvání, ač cestu volal jej ještě téhož dne do Prahy. Přejeme šťastnou cestu přes oceán a šťastné shledání se svými! Ze schůze odvedeno Čsl. Červenému kříži Kč 117.—.

Pokroková snášlivost v Chocni. Naše »husitská« Chocň zase ukázala, jak rozumí svobodě ve svobodné republice. Měl totiž u nás přednášku p. kapitán Jelínek, člen II. amer. misse, který v sále »Panského domu« promluvil k velkému počtu posluchačů všech politických stran. Ve své krásné, poutavé přednášce na paměť nám uvedl veliké zásluhy a oběti amerických Čechoslováků pro naši svobodu. Vyřčil nám zdravé zásady svobodné republiky americké a naproti tomu poukázal na ty velké nedemokratické nedostatky naší mladé republiky, které za svého pobytu v Čechách pozoroval. A tu, když se přimhouřoval za volný obchod a zrušení ústředí, dotkl se tím našeho socialist. bloku a vyvolal tím jejich odpor. Ačkoli mluvil neustranně, přece tento jeho vyslovený, spravedlivý požadavek pobouřil náš socialist. blok tou měrou, že někteří z nich svým netaktním chováním a hulákáním dali si smutné vysvědčení, že neznají způsobu slušnosti vůči vzácnému hosti a dále, že jsou naprosto nevychovaní pro veřejné schůze. Zvláště jeden »bratr«, v Chocni moc dobře ze schůzí známý, měl neurvalé sólo a nadával. Tím si dáváte, »bratře«, jen vysvědčení politické nevyspělosti. Pánové, udělali jsme vám po vůli a na zkoušku jsme uspořádali jen veřejnou přednášku a nikoli politickou schůzi. Ale několik vás dokázalo svým chováním, že nejste naprosto pro veřejné schůze vyspělí a že dosud moc špatně rozumíte naší republikánské svobodě! Vy máte schůzi více než my; a kdo pak z nás vám chodí schůze rozbíjet? Nikdo — nikdy! My vám svobodu přejeme a proto si ji vyprošujeme a žádáme také pro sebe. Vždyť vážní lidé z vašich stran sami odsoudili to nerepublikánské chování vás několika, což jest nám satisfakcí. A proto vám oznamujeme, že více žádných veřejných chůzí pořádati vůbec nebudeme, ježkož jest nechtitelné to hádání se s vámi. Proto v neděli 20. března konali jsme důvěrnou schůzi, na níž promluvil p. Smahovský z Prahy, jejíž slova byla klidná, přesvědčivá a přednáška velmi poutavá. V řeči své promluvil k našim ženám, žena osudem velmi těžce zkrutěná, která přes všechny strasti si zachovala pevnou víru v Boha. Milými svými slovy nadchla nás, abychom v nynějších těžkých dobách neztráceli důvěry v Boha, který náš zbežný národ český neopustí. Probrala však také nynější bolestné stránky naší doby: bídu aprovisací, nová daňová břemena, nový branný zákon atd. Slova její s velkou pozorností vyslechnuta byla. Pročež naše organizace vzdává upřímné díky neúnavně a milé naší pracovnici p. Smahové. Nechť Bůh jí dopřeje zdraví, síly, by dlouho na té vznešené ideji — obrození lidstva náboženstvím, Kristovým — mohla pracovat. Zdař Bůh!

Různé zprávy.

Sdělení administrací. Oznamujeme zdvořile, že dle usnesení výboru »Tisk. Družstva« v Hradci Králové jsou odběratelé »Obnovy«, kteří jsou členy »Družstva«, povinni platiti prvý výtisk v plné ceně a za každý další výtisk polovici. Ustanovení toto má zpětnou platnost od 1. ledna 1920.

Volby v míst. Evangelické »Bratrské listy« píš v č. 7.: »Již jsme si jedny volby odbyli — do zastupitelstev obcí. Nyní budeme se konati do sněma. Opět v neděli. Ne v sobotu! Náboženský cit žádá byt by tím uražen. Že pak my »křesťanské náboženského cítu« asi nemáme anebo že nejsme

tak citliví, tož se v neděli volby konati mohou! My to sneseme. Rakusácká vláda si toho nedovola, ale naše republikánská ta to může dělat. A myslíte, že vám to může vyjít na dobré? My evangelíci zmohli jsme se aspoň na papírový protest. O jednom nepochybují: že se nalezne více těch mezi námi, kdož si nenechají nedělit vřít a kdož voleb do sněmu v neděli konati nebudou, ale osvědčí to důrazně naší vládě. Bude-li nás za to trestati a pokutovati, také dobře, ano tím lépe! Dlouho to prováděti nebude. Přestane sama. A my také mlčeti nebudeme. Círceme býti poddáni každému lidskému zřízení pro Pána, ale upřímně proti Pánu, a neposlušněme v jeho vůli, zřízením vlády republiky právě z veliké lásky k republice, pro níž jsme hotovi i trpěti.

Vlastní výroba. Vůně.
Výhrad. prodej ve prospěch
Matice Cyrillo-Methodějské!

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nezalepená a neřazovaná expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství koná jen písemnou výpověď. — Číslo účtu poč. úř. šek. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Hlasování — všelékem.

Věříte v čáry? Vzte, jak jednoduše si představují moderní kouzelníci pronikavou reformu společenských řádů. Nač sledovati pozorně tajemné pochody duševní, dozrávání faktického přesvědčení ve zkušených mozcích? Vždyť se uskuteční rázem složitá převýchova buď hromovým úderem rázu bolševického anebo chvatným odhlasováním.

Samo dítě, které má dušičku měkkou jako vosk, musejí rodiče cepovati dlouho, než přivykne obstojnému řádu; a jest to přece tvoreček odkázaný i ve svých hmotných potřebách na své nejvlivnější vychovatele. Aniž kategorické příkazy a přísný dozor tu nemají moci kouzelné; samo dítě dovede častobohobětí své živitele. Ale nitro starých, zkušených inteligentů má odbočit ve svém psychickém vývoji náhle jediným rozmachem fyzické moci anebo na rychle slepeným paragrafem. Sám Kristus vychovával rybáře dobré vůle dlouho, než je zbavil některých slabín. Ale nymější zvaní i samozvaní vůdcové davů snaží se kouzelným proutkem prováděti divy.

Okrádají lidstvo lichváři? Sem tedy s ústřednami a složitějším dozorem! Ale chytří šibalové místo sebenápravy hledají pak přátelství těchže ústředí, aby pak za pomoci (i bezděčné) úřednictva mohli své čachry prováděti úspěšněji. A což když začnou keřasovat sami ti, kteří přijímají tučný plat za povinnost sociální reformy?

Jest potřeba demokratisace? Ta se provede snadno a rychle zákonem na zrušení šlechtictví. Nu — ale cizím (i německým) šlechticům, přicházejícím ve styk s republikou, přidělují se s úklonou honosné tituly dále. Předně i domácími »bývalým« aristokratům až sami úředníci říkájí také »Osvícenosti, Jasnosti« a pod. (To dle vzoru p. ministerského předsedy soudruha Tusara, pozna sazeče). Ale ještě horší jsou potíže s rychle vzrůstající šlechtou novou, která do svých automobilů usedává pyšněji než aristokracie stará. A co tu starosti, aby se skvěle mohly reprezentovati i chotí nových velmožů!

Mluví-li se zvláště o řeči české a slovenské, jen rychle s oštěpem proti takovému rozlišování. Zákon zmrská a přimutí k povolnosti i mluvnick. Ve sněmovní zprávě o jazykovém zákoně pravil dr. Hnídek o »československé« řeči toto: »Termínem jazyk československý má být vyznačeno, že není naprosto žádného rozdílu mezi slovenštinou a češtinou.« — Teď se jenom jedná o to, kolik lidí si podle smyslu tohoto rozhodnutí přeformuje své přesvědčení a svůj mozek. Když stál Hnídek před maďarským soudem, vyšetřující soud-

ce nechtěl nic věděti o tom, že v Uhrách existuje národnost slovenská. A pojednou tato zapíraná národnost ukrojila z Uherska celou severní část až k Dunoji.

Jsou volnomyšlenkářským pedagogům na obtíž katoličtí rodiče školní mládeže? Ale vždyť se může přece odhlasovati volnomyšlenkářský monopol školní. Zákonem se zapoví budování i soukromých škol konfesních. Teď se jen jedná o maličkost: zdali také volnomyšlenkáři budou šatři a živí rodiči pro rodičům poštvané.

Snadno a rychle odhlasuje se pro školu i laická morálka jakákoli — a basta. Kdo se proti tomu postaví, prohlásí se za nepřitele osvěty a republiky. Ale bude-li míti na tom ustanovení lvi podíl jedna strana politická, jest otázka, zdali její protivníci se podrobí jako loutky.

Co je novým velmožem, nové oligarchii po tom, jak naráží na těžkou hospodářskou krizi při neudržitelném studiu universitní věda? Odhlasuje se hned to, hned ono dle socialistických knih, sepsaných před 40 lety a pak se zahájí klidné ruce.

Snadno a rychle — proti duchu svědomitého lidu, proti vážným příkazům doby připravají se »reformy« a nový zlatý věk velkovýroby zákonů a výnosů. Ale sotva jest zákon hotov, už se musí opravovat anebo jest prezidentem vrácen bez podpisu jako nešťastný. Dvou třetin nových republikánských nařízení radikální občané si nevšímají. Sami socialisté vzdorují neokázaleji řádům, které prohlásili jejich pražští politikové a ředitelé státu za závazné. Vzdorují cenzuře, odmítají oznamovati schůze, dopouštějí se násilí na úřednících a docela odírají platů i za tancovačky. Všechny řád ocití se na kluzkém ledu.

Kde se učinily tak cynické podkopy do autority Boží, tam ovšem i nejlepší autorita lidská málo získává. »Odhlasování« jest reformou na papíře. Justament nad zákon! A tak už jest zřejmo, že česká loď bez křesťanského obrození bezpečně a cílevědomě nepopluje. Písmo sv. charakterisuje ateisty a následky jejich akce výstižně ve 13. žalmu: »Řekl nesmyslný v srdci svém: Nemí Boh. Porušení jsou lidé a zohavení ve snažení svém; není nikoho, kdo by činil dobré, není ani jednoho. Jedlých hačů pode rty jejich. Jejichžto ústa zlořečení a hořkosti plna jsou. Zláza a neštěstí na cestách jejich a cesty pokoj nepoznají; není bázně Boží před očima jejich.« — Pravda těchto slov za našich dnů osvědčuje se ještě výmluvně než za vlády Davidovy.

Politika.

Krátká sláva despotova.

Co páchají na Slovensku zisti náhonci Šrobárovi proti straně lidové, to svou neomaleností předstihuje představy tuctových tyránek. Despotismus vlády Meternicovy jest jen блedým obrazem těch pronásledování, jaká rozvířil dr. Šrobár, který docela prohlásil, že bude stranu lidovou potírat s veskerou vehemencí. Proti maďarským židům tento hrdina se ovšem neodvážil šíp tak kalený vypustiti. Ale nyní Šrobárovi rozlili si oči se soc. demokraty a z toho bouře náramná. Četnictvo v Rumanové 26. března při zatýkání soc. dem. důvěrníka Bališe smrtelně poranilo jak Bališe, tak i jeho soudruha Komopáska. »Právo lidu« zahřmělo že ta krev musí býti pomstěna. Hned také deputace ke Šrobárovi, který se kroutil jako úhoř a u bezpečoval soc. demokraty svou přízní.

Ale soc. demokraté nehodlají pustiti Šrobára z kleští jen lehce. Dne 7. t. m. v Národ. shromáždění soc. dem. poslanec Stivín křičel: »Šrobár je největší katan slovenského lidu. To je krvavý pes. To není ministr.« Docela ze středu soc. demokratů se ozvala výzva, aby Šrobár (který svou nepřítomnost omluvil chorobou) byl přiveden četníky.

Tak se teď mluví tedy o ministrech, tak pokročila úcta před státní autoritou právě u těch, z jichž milosti nynější ministersvo působí. Šrobárovi surově spílají ti, kterým před osudným krveprolitím v Rumanové tolik nadřoval proti ludovcům. Mouřením vykonal své služby — a proto se do něho kope hrubě dříve, než pronese vážná slova sebeobranu na místě kompetentním. »Krvavý pes.« Ovšem socialistům na tom nezáleží, jak to poslouží republice ke cti v cizině.

Stivín se osvědčil jako horlivý chvalotečnick bolševiků a věrný člen levého křídla soc. demokracie. Ale kladenským komunistům zdál se ještě málo řízný. Proto ho kritisovali, vrhali mu v tvář pošlebký. Na libušínské schůzi soudr. Skalák házel ho již přes palubu. Proto se hleděl Stivín laciným způsobem rehabilitovati, zavděčiti se demagogům.

Nevíme, zdali mu to co pomůže. Vždyť čím více se vychází komunistům vstříc, čím se jim poskytují na úkor jiného občanstva větší výhody, tím jsou jejich křivky, povely a požadavky podrážděnější. Teď může dr. Šrobár přemýšleti, na jak dlouho pojišťuje popularitu demagogie. Nenadál se, odpuď přileti první hrubá rána, kterou jest políčkována i republika.

Nová státní morálka

už nabývá určitějších rysů aspoň ve straně soc. demokratické. Jen je teď otázka, jak

nový bod laické etiky rudé přijmou osnova-
telé jiných morálních směrnic našeho státu.
Známo jest, že pod tlakem soc. demokratů
slevilo se mnoho z našeho branného zákona.
Snad v žádném státě evropském vojsko ne-
těší se tak velké svobodě občanské jako u
nás. Za »odměnu« orgán soc. dem. dorostu
»Mladý socialista« v č. 1. píše: »Byla zkla-
mána naše víra v lidovou obranu českoslo-
venskou; my budeme klamat víru vedoucím
činitelům v naší otrockou poslušnost. Na voj-
nu půjdeme, že zákon předpisuje . . . V ka-
sárních není tepla a vřidnosti, abychom je
mihovali. Jako vojáci nezradíme ideu sociali-
stické. Budeme sloužiti pouze lidu, nikoli ka-
pitalismu. Budeme hájiti socialismus, nikoli
reakci. To jest stanovisko k brannému zá-
konu a k armádě.« — Tedy účel bude po-
svěcovati přetvářku těm, kteří s křesťan-
ským roztrpčením lhavě podstrkávali takovou morál-
ku. Jesuitům. Mládež se tedy již připravuje,
jak ve vojenském šatě bude mařiti účel naší
armády. Proti komu vlastně směřují slova o
»kapitalismu a reakci«, snadno si domyslíti.
Vždyť právě pod štítem socialistickým
vzrůstá kapitalismus židovský v pohádkovi-
tého obra; a že by synagogy — mocnější
než dříve — nebyly reakční, to přece nikdo
nedokáže. Mládež tedy i pod vojenskou če-
pící chce potírati práva těch, kteří se nehlásí
pod prapor rudý. Jak budou pevné takové
hradby republiky?

Po vinohradské soc. dem. schůzi dne 2.
t. m. dle zprávy »Nár. listů« z 4. t. m. před-
vohodem za debaty jednoho hloučku prohlá-
sil jeden Modráčekovec, že soc. demokraté ně-
mečtí jsou v přední řadě Němci a pak te-
prve socialisty. Ale byl hrubě odyt. »Dejte
nám pokoj s vlastenectvím, na to my kašlem,
my se vám na vaše vlastenectví . . . « A
zástup tleskal a volal výborně. Když pak je-
den z posluchačů řekl »To je smutné, že tak-
hle mluví český člověk«, bylo mu hrozeno
a spíláno: »To je jistě také takový kefas, je-
ho pověsit.« — Tedy zatím co si volnomy-
šlenkářští inteligenti trdili hlavy přemýšlením
o nové státní morálce laické, socialisté již
v příčině armády, vlastenectví a nekapitali-
stického kapitalismu mají pevné zásady, do
nichž nedopouštějí mluvit žádnému mento-
rovi. Jen aby pyšné panstvo liberální brzy
nevolalo proti čtením Trockého na pomoc
katolický katechismus! Den co den jest pa-
trnější, že bez křesťanských zásad pořádek
a bezpečnost v republice naprosto se ne-
zjedná.

Soumrak dosavadního režimu.

»Už dlouho u vesla nebudeme a proto ať
se kymácí republikánská loď na bouřlivých

FEUILLETON.

HOLUBÍCI NÁROD.

Již zapadá romantická fráze o holubi-
ci povaze českého národa v dobách dávných jako kou-
zelná hvězda z pohádky.

Jak mohli před časem i vážní historikové tvr-
dit, že náš národ měl holubičí povahu již v době
pohanské, pokud ještě křesťanství neuhladilo a-
společnost nejostřejší drsnosti jeho povahy, jest skoro
záhadou.

Vždyť jak pohanské představy tak vnější okol-
nosti pudily mocně k něčemu zcela jinému než k
lyrickým zpěvům o lásce k sousedům. Kdyby v
těch krátkých, nejistých dobách čeští holoubci
byli vrkali jen o míru a tichém soužití, bývali by
sestřelováni jako koroptvičky.

Náš národ zkrátka platil daň tvrdému duchu
doby zrovna tak jako příslušníci národů jiných.
Češi nebáli se výboje ani odboje, vřela v nich
nepokojná krev válečná, tak že jejich válečné lidy
stávaly se v Evropě pověstnými.

Starší Slované způsobem života, postavou a
bojovnými sklony podstatně se srovnávali s Ger-
mánny. Slované i Germány charakterizuje dr. Pe-
kař takto: »Byliť mravů nezkažených, stateční,
zároveň laťví a věrolomní, ukrutní a špinaví.
Civilizovaná svobodomyšlnost jejich byla jen rubem
jejich neukázněnosti, neschopnosti poslušnosti a

vinách jakkoliv.« Tak uvažují »obětaví« ve-
štři. Ve schůzi rozpočtového výboru 7. t.
m. člen N. S. dr. G. Heidler navrhl, aby byla
vyslovena ministru financí neřkost nad tím,
že se nedostavil ani do subkomitétu ani do
plena výboru rozpočtového, ačkoli subkomi-
tét si jeho přítomnosti přál. (Ovšem Sonntag
má teď důležitější práci: koná agitační schů-
ze ve prospěch své strany.) Za debaty bylo
poukázáno také na to, že ani ostatní ministři
do schůzí nechodí. Na př. ministr železnic
úplně ignoroval projednání investičního pro-
gramu železničního, vyžadujícího půl sedmé
miliardy! Přijat pak jednomyslně zmírňující
návrh, aby se vyslovilo poštování nad tím,
že ministři do schůzí výborových nechodí.

Soumrak dosavadního režimu. Soutěženství německých soc. demokratů s levým křídlem českým.

Na schůzi soc. demokratů německých v
Ústí nad Labem řečníci hlásali, že konečný
boj mezi táborem měšťáckým bude sveden
nikoli v parlamentě, ale na ulici. Vyslovili
důvěru v český proletariát, který se chýlí
na levo. Vládní koalice prozatím prý jest nut-
ným zlem; brzy však musí býti dána vláda
do rukou soc. demokracie německé a české.
Němečtí soudruzi naváží s českými v příštím
Nár. shromáždění nejužší styky. — Takhle se
tedy připravuje »vlastenecká« náhrada za
kooperaci českých katolíků. Samy orgány
nár. demokratické bijí hlava nehlava do če-
ských lidovců, spolupůsobí fanaicky při vo-
lnomyšlenkářském odkřesťanění českého li-
du a spojují se proti katolictvu s židovskými
spekulanty. A to že je práce národní? Tak
se kypří půda, na níž vzrůstají tlupy bošev-
viků jako hub po dešti. Sobě tím národ, de-
mocracie neprospěje, protože volnomyšlen-
kářský dorost valem spěchá pod prapory so-
cialistické, kde kynou členstvu zvláštní
hmotné výhody. Má-li však vláda tolik ku-
ráže proti Hlinkovcům, proč konečně ze zá-
konů neuplete bič na záda německo-židov-
ských notorických revolucionářů a velezrád-
ců?

Volební boj

nabývá rysů hrubších než před válkou.
Všecky strany protikatolické rozpíší se ho-
řečně proti straně lidové, ale nevydaly ani
jediného letáku proti židům. Ti ovšem za
války byli k našemu národu nejobětavější,
nejčestější. Přímou hnus pojmá člověka, jak
moderní patofyzici porobenci volají do boje
proti Římu, jako by netlsnila jejich záda stá-
le trapněji nadvláda židovstva. Imu semitské
peníze jsou demagogům vítány pro osobní
prospěch vždycky, i když se ví, jak zálučně

podrobili se vyšším potřebám celku. To platí víc
o Slovanech než o Germánech; první větší státní
organizace vznikly mezi nimi jen působením ci-
zinců. Také v ohledu vojenském stáli Slované za
Germány, kteří byli dokonaleji vyzbrojeni . . .
Starší historiografie 19. stol. představovala si, že
mezi Germány a Slované byly rozdíly zásadní.
Na omyly ty působily theorie Rousseauovy a Her-
derovy o dokonalosti »přírodního« stavu kultur-
ního a potom vlivy romantismu. (Dějiny naší říše,
12—13.)

Podobně dr. Novotný: »Nejstarší společenské
řády slovanské nelíšily se v podstatě od germán-
ských, jsouce patrně svým základem původu pra-
arijského.« Jinde dle, že již ve své pravlasti lid slo-
vanský »seděl se syými germánskými sousedy na
západě původem i fysicky úzce spřízněný, tělesně
sotva se od nich podstatně lišící . . . Ne že by
mírumilovnost a »holubičí« nebolovnost byla je-
jich vrozenou vlastností — touha po kořisti jest
vlastní každému barbaru a také Slované, když
vstupují do nových poměrů, nečiní tu výjimky —
ale že v tomto kraji od ostatního světa byli té-
měř odděleni a na sebe odkázáni, zůstávali také
sami sobě, neznalci světa a světu neznámí.« Vy-
stoupení Slovanů v Čechách lze klásti již do sto-
letí šestého. Tehdy začaly intenzivnější vpády Slo-
vanů na říši východofranskou. »Jako před tím a
do nedávna Germáni, tak také Slované neustávali
sužovati říši římskou hojnými loupežnými vpády,
jež ojedinelé vedou i k trvalým úspěchům.« Při
vpádech Avarů do říše východofranské pravidelně

byly vydřeny na českém pracujícím lidu.

V letácích nár. demok. i jiných vytk-
nují se všickavě chyby hierarchie za války.
Jakoby strana lidová (pozor, to není církev!)
bojovala za hierarchické kočáry a za něja-
kou politickou diktaturu episkopátu. Strana
lidová jest napadána za ty přehmaty hierar-
chie — německé, proti které naše časopisy
energičtěji psaly již za války. Jest napadána
za to chování i některých hierarchů domá-
cích, kteří se o naši politickou akci nestarali.
Křičí se o kněžích maďarských a jiných až
kdesi v Trantării, jakoby lidová strana měla
odpovídati za každý počín lidí zapsaných v
katolické matrice. Což chceme bránit nějaký
skutečný klerikalismus? Klerikalismem přece
není žádost, aby poctiví katolíci obyvatelé
této republiky, jsouce ve většině, měli aspoň
tolik konfesních práv, jaká se ochotně popřá-
vají židovským zbohatlíkům. Soc. demo-
kraté se bratříčkují se soudruhy německý-
mi, my však posud jdeme v příčině politiky
s národem i proti katolíkům jmojazyčným
v naší republice.

Největší bezcharakterností jest strkati li-
dovcům na krk ty omyly církevníků, proti
nimž jsme jasně a statečně protestovali v
době, kdy za to hrozila německá pomsta.
Je-li kněžstvo tak hrozným strašidlem, proč
jest tedy lákáno také do stran radikálních?

Podle těch letáků i židovské kšefty se
zvonovinou zavínali kněží, kteří přece proti
loupení zvonů protestovali hodně hlasitě.
Proč se jenom žádný rabín nepřimluvil za o-
lupované chrámy? Proč velemocní židé ani
slůvkem se nepřipojili k protestujícímu epi-
skopátu? Zůstali klidni, protože ze zvonů si
nadělali miliony žid Manfred Weiss. Čteme
v demagogických letácích také odpornou a
stokrát vyvrácenou lež o »kněžském zehná-
ní zbraním«. Proč jenom vlastenecké pa-
nstvo dávno nepotrestalo exemplárně ty po-
litické úředníky, kteří nutili hrozbami »kleri-
kály« k větším obětím pro Vídeň, než sama
vláda žádala? Tito černožlutí byrokraté sedí
nyní v teple, zatím co katolické chrámy se
ožebračují podruhé.

Ale nač třeba dalších slov? Panstvo pře-
ce ví, jak široký a zdravý jest lidový pro-
gram hospodářský a sociální. Před tím právě
mají radikálové největší strach — a proto hle-
dí odvracet pozornost lidu vypichováním
jiného bodu našeho programu. Ale marné
vzteky! Kdo teď chodí v botách za 300 K.
ten ví, že kůži nezdražil episkopát. Kdo má
v lebce mozek, ten zná velmi dobře skutečné
tyrany a vyžírání republiky. Lidovci jsou
na štěstí občany uvědomělými, takže tucto-
vé fráze kořistníků, páchnoucí stuchlinou,
žádného z nich nezmatou. Naše řady rostou

jejich spojenci byli Slované — buď dobrovolně
anebo z donucení. Při srážkách avarských s ne-
přítelem (za loupežných výprav) Slované byli vy-
síláni v boj první. Avari zatím čekali v záloze,
buď aby po zahnání nepřítele se pustili do koř-
stění anebo aby slovanský ústup změnil náhlým
výpadem ve vítězství. (Sama avarská krutovláda
nutila tedy Slované ke cvičení v krvavých zápa-
sech; pak se slovanská obratnost válečná obrátila
proti samým avarským barbarům.) Slované za vlá-
dy Samovy řadou bitev zničili konečně moc avar-
skou a hájili se vítězně i proti vyskokným šikám
vojska íranckého. Slovanští vítězové činili zhoub-
né vpády do Durynska.

Pověsti o bolovných ženách českých nejsou
pouhou smyšlenkou. (A což těch jiných boů mezi
kmeny slovanskými, usídlenými v české kotlině!)
Vojskům Karlovců pomáhaly proti Čechům severní
sousedé slovanští. (Dr. Novotný: České dějiny
I-1, 177, 183, 201, 208, 220—2, 337.)

Roku 869 slovanští kmenové z Čech podnikali
prudké vpády do Bavor. Zapalovali vesnice a záj-
mali zvláště ženy. Současně Srbové a Suselci či-
nili výpravy do Durynska. Začaly též divé boje s
říší Velkomoravskou. R. 871 říše východofranská
znovu musila vypraviti velké vojsko proti vpádům
českým.

Tehdy již vítězilo v říši Svatoplukové stále pa-
trní křesťanství. Ale válečná krutost vojsk slo-
vanských sotva se zmírnila. R. 883 vpádl Svalo-
pluk do Panonie (obydléná přece většinou Slo-
vanů) »jako vlk.« Poplacení si hrozil. R. 884 ob-

Proto jen bez bázně a s nadšením vřel na všech stranách! Je-li lidovec v některé osadě jen hrstka, pamatujte, že jinde jsou již celé pluky.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

V Praze založena Purkyňova společnost pro studium duše a nervstva. — Marconiho radiotelefonická společnost užila nových zdokonalených přístrojů k telefonii bez drátu mezi Itálií a Anglií. Z anglické radiotelefonické stanice v Chelmsdorfu vysílány do italských stanic lodních i pozemních signály, řečí i zpěv, jež se zřetelně zachytí. Věru činí věda pokroky přímo báječné, ale nespokojenost v lidstvu postupuje úměrně s pokrokem vědy. — Když biskup Brynych naznačil v jednom článku, že by se v mnohojazyčném světě mohlo použítí pro parlamentární jednání latiny, byl mu odpovědí hlučný výsměch pokračů. A přece v životě a rozkvětu evropských universit osvědčila se tato dorozumivací řeč prakticky velice úspěšně; zbraňovala odřikováni příslušníků národů malých. Nyní v samé Paříži vychází již od roku minulého latinský časopis „Janus“, který se snaží učinit z latiny opět světový prostředek dorozumění mezi vzdělanci. Ve Francii jest právě ve velkém květu studium středověku, k čemuž jest nutna důkladná znalost latiny. Při tom ovšem se uvažuje o výhodách, jaké měli z latiny středověcí vzdělanci. Nyní učenec malého národa, chce-li seznámiti se svým badáním širší evropskou veřejnost, musí uveřejnití svá pojednání francouzsky, anglicky anebo — německy. „Janus“ neobnovuje latiny klasické, nýbrž latinu dle vzoru humanistů (z konce středověku), přizpůsobenou nynějším potřebám. — V Horkách n. Jiz. zemřel tamní farář Václav Koranda, který byl básníkem opravdu vynikajícím. — Abrahamovín se dožil farář V. Oliva v Radhoště, velice plný historik, který sepsal po důkladném studiu celou řadu úvah velice cenných, pro dnešní dobu důležitých. Přejeme mnoho zdraví práci další. — V nejbližších dnech vyjde 1. číslo čtrnáctidenníku „Katolický politický obzor“, který si učinil úkolem hálení zřízení a kulturních

snah církve katolické proti útokům vždy drsnějším. Takového listu ovšem jest potřebí jako soli. — Ve Varšavě založena Akademie Henryka Sienkiewicze; chce udělovati ceny za nejlepší literární práce, pence zasloužilým učencům a umělcům a studijní stipendia. Učinila si též úkolem zakládati zvláštní fondy s osvětovými účely a školy a jiné kulturní ústavy. Činnost Akademie bude slavnostně zahájena 6. května. — Co zmůže houževnatá vůle, dokazuje slepý Angličan John Wilkenson z Leedsu. Jest uznáván za nejlepšího znalce říse rostlinné v Anglii, třebaže pro přírodopysce ze všech smyslů zrak jest nejtěležitější. Byl zaměstnán jako mladík v obchodě. U věku 22 let oslepl a tu teprve začal studovati přírodu. S počátku naučil se hmatem odhadovati různé druhy stromů, pak si dal předčítati botanická díla. Nyní — u věku 64 let — dovede každou rostlinu pojmenovati, sotvaže se jí dotkne; udá podrobnosti jejího vzrůstu. Sepsal četná pojednání přírodovědecká. Universita v Leedsu r. 1915 ho jmenovala čestným doktorem. — Již jsme za války referovali o výpravě Roada Amundsen a k severnímu pólu. Nyní dochází zpráva, že Amundsen v Hjnu 1918 byl nucen přezimovati u Čeljuskina. Teprve v létě 1919 mohl se vydati na další cestu, v které mu překážely silné ledové kry. — Universitní profesor frýburský dr. Kathariner prohlásil, že pro studium věd přírodních jest znalost antických jazyků nezbytná. Dokazuje to několika významnými důvody. — Dr. Absolon, který proslul svým prozkoumáním sloupských jeskyní, pokouší se nyní proniknouti do dna Macochy podél podzemního toku Punkvy. Práce se dosud daří. Objeveny v podzemí nové krápníkové jeskyně. — V 2.—3. čísle Cyrila jest dokončení Hanušova článku o církevním zpěvu a hudbě ve Francii. O vyšší hudební škole v Paříži pojednává zde O. A. Tichý.

domují své city, znákuji své známé doimy
citem seznámenosti; funkce ta dává konečný
směr mým názorům a projevům volním, já si
je uvědomuji jako své, z mého já vycházející;
touto funkcí odhaduji a chápu čas i prostor,
účel i přičinu.« Ke konci dr. Heveroch dí:
Jest mé jáství nesmrtelné? Odpovídám s
Kantem: nemohu to dokázat ani vyvrátit.
Šťastní jsou ti, jež jáství přesvědčuje o
vlastní nesmrtelnosti, stejně jako o všech fi-
ných pravdách; přináší jim to výbornou pod-
poru v životě lidském.«

Tedy zřejmě při nejmenším, že věda dosud neodpověděla ani na nejdůležitější, nejpálčivější otázky lidského nitra. Ale přední filosofové a psychologové (zvláště v Německu) přiznávají ještě trapnější situaci. Prohlášují úplný bankrot filosofie v odhadování podstaty a cíle lidského života; prohlášují, že filosofie ani ve spojení s přírodovědou není schopna nám dát vědecký názor životní. To jest omračující odpověď na volnomyšlenkářské materialistické fráze. Nyní chtěj nechtěj buď přímo nebo nepřímou uznávají povolání učenci stále hlasitěji důležitost Božího zjevení, které odpovídá jasně na otázky, jichž věda rozluštíti nedovede.

O pařížských divadlech píše 4. t. m.
 »Venkov« zajímavé zprávy. Francouzští autoři mají úplnou volnost býti vtipnými i na účet hlav nejvyšších a institucí nejvážnějších. Čím břitké satyry na ministerstvo i samu vlastní republiku. Pařížské divadlo nedává znamenitým hercům vyniknouti nad prostřednost, protože ředitelé volí kusy, které hoví prostřednosti. Kdyby nebylo pohostinských her na venkově a zájezdů do ciziny, mnohý velký umělec by si po léta nezahrál v klasickém repertoiru. Divadlo francouzské stává se pomalu pouhým obchodním podnikem. Někteří divadelní ředitelé hledí osladi jen výpravou, souhrou, výkony. Věc hlavní, umělecké dílo, stává se pro ně jen nutným zlem a jaksi přítěží. Reformátoři, pokud jsou, znají jen svou cestu vlastní, která od jejich soků jest zase prohlašována za bludnou.

Tedy i zde jest patrnou, jak jest naléhavo pěstiti předem osvědčenou kulturu ducha dle prastarých vzorů jemnocitné Francie, která ještě neplula v proudech materialistických. Před válkou jsme v Čechách čtli, pokrokářskou toužebnou naději, že v prostorách katolických chrámů jednou se budou občané svíjiti radostí nad zvuky Wagnerových oper. Místo modlení umění! Vidíme však zcela obráceně. Kde náboženský cit umlčívá, tam se zvrhá i krasocit — byť to bylo i v Paříži. Lehké kousky pro jeptiši pobavení mají přednost před dramaty grandiosními, rozpustilá opereta před nádhernou operou. Cit se nezušlechťuje, ale touží po všlaskavém masopustním úterku. Kdo se oceňuje svíjetí radostí nad vážnými uměleckými díly anž v divadelních dvoranách, nepotřebuje zabírat k tomu účelu prostory chrámové. Katolický živel, který v samé Paříži značně mohutní, ještě platí praskrovnou daň spekulujícím ředitelům. Katolictvu však ve Francii nastává úkol, aby reformovalo i divadlo. Co tu nádherných zapomínaných, ale stále svěžích květů i z francouzského středověku! Z těchto lužných zahrad trhali žádostivě národové jiní. Na př. sám náš Zeyer uvil z onoho kvítí přepychové věnce. Sama Francie prohlédne dříve své poklady, až vnitřní obrození bude triumfální — a až čistému umění bude věnována větší pozornost než kšeftu a stádním pudům těch, kteří chtějí »vesele se vyžítí.«

Kulturni iiskry.

O existenci a podstatě duše napsal dr. Ant. Heveroch v č. 2. »N. Atheneae«: »Víra přinese člověku krásnou, uspokojivou odpověď na otázku, co je duše . . . A věda? Jest krušné pro nás, kdo jsme se přihlásili za dobrovolníky vědecké práce, doznané, co je tu různých a odporujících mínění.« Vyslovuje svůj

nový vpád s vojskem silnějším. Řádů tam hrozí. Po porážce vojska německého (při řece Rábě) vojsko Svatoplukovo nesvobodné obyvatele větší-
nou povražďilo; z velmožů zajatých byli mnozí
děsně zohaveni. Celá Pannonie od Ráby na východ
popouštěna tak, že učiněna poušť.

Po smrti velkého Methoda byli jeho žáci s dovolením Svatoplukovým zvali Wichingovos napřed vyžnění, pak od žoldnéřů oloupení a úplně nazí vyvedení za obvod hradní. Někteří prodání do otroctví.

Kmeny české, pokud se ocitly pod křivlá-
dou Svatoplukovou, po smrti tohoto mocného
vládce hledaly ochranu proti Velké Moravě
r. 895 v Řezně u Arnulfa. R. 897 přinášely Ar-
nulfovi hojné dary, prosíce jej za novou pomoc
proti Moravanům. Již předtím téhož roku podstu-
povali znovu poslušenství kšé franské severní
sousedě Čechů Srbové. Dálše se vlády morav-
ské, která je byla velice těžká.

Vpády mongolské do západní Evropy nedovo-
lovaly Čechům oddávat se klidné myšce. Vždyť
by byli i s Němci zahynuli. Panoval boj na boj.

Fysická síla v Čechách vítězila nad morálkou i tehdy, kdy již byla pokřtěna většina kmenů u nás obývajících. Válční zajatci (i pokřtění) v naší zemi ještě dlouho byli předmětem otrokářského obchodu. Čechové je prodávali tuzemským obchodníkům židovským. Ještě sám Břetislav I., který proslul reformními zákony, po vítězství nad Poláky dal r. 1039 pokřtěné zajatce polské spoutati, aby byli prodáni do otroctví. Zajatci byli

osobní názor takto: »Živé tělo jest ovládáno životním principem, který řídí (reguluje) činnosti jednotlivých orgánů k potřebě jednotlivcově . . . . Došel jsem k závěru, že v nás existuje psychický princip, duše, psychická entelechia, funkce, kterou si uvědomuji sebe jako svou osobnost, subjekt, já, již si uvě-

dopravování po stu hlavách do Uherska, kdež za peníze vydání v porobu. Tohle svědčí málo o hošubičské povaze. A šlechta česká jak za pohanství tak za ranného křesťanství vládla u nás lidu poddanému krutě. Čechové pořádali do ciziny dosti takových výprav, jichž hlavním účelem bylo kořistnictví a shánění zajatců — po příkladu národů jiných. Jestliže někdy delší čas zbraně odpočívaly, nepokořná krev je hnala k službám žoldnéřským až na Balkán, kde se stávali bojovníky velice obávanými.

Zavraždění sv. Václava a sv. Ladimily nebylo dílem několika jednotlivců, nýbrž velice významných politických skupin. Rovněž tak povraždění Slavníkovců a Vršovců, oslepení a zavraždění knížete Jaromíra.

Česká kněžata povyšovala na biskupy nejra-
ději velmože osvědčené v bitvách anebo na lovu.

Již jest nevlýšší čas, abychom český starověk přestali posuzovat dle následíých a často toliko elegických románů historických! Nutno jest po-
hledět směle pravdě v tvář, abychom se z mi-
lostnosti pro přítomnost učiní opravdové.

Česká bojovná povaha měla své stránky stinné — ale i světlé. Vojska česká bývala hrozná nepřítelům dávno před dobou husitskou. A již jest malován českého beránka, který jen trpěl, vzdychal a toužil po křesťanských křonech salmaje. Naopak český lev mstí se za nepřátelské rozmachy krvavě i tehdy, kdy se zdálo, že něčeho nepotřebí. A před tou fyzickou mocí a energií měli soustědění velcí renesanci.

▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲

Úvěrní družstvo ELIŠKA v Hradci Králové
Adaptivní

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědi a poskytuje výhodné půjčky.

Účet u pošt. spoř. v Praze č. 140878.

Telefon č. 88.

Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Král.

Přijímá všech druhů.

Vklady na běžné účty.

Daň důchodkovou i z běžných účtů platí ústav ze svého.

Oddělení pro zboží zabývá se

obstaráváním a prodejem uhlí, vápna, cementu a dříví
ve velkém i malém.

Národohospodářská hlídka.

Návrh Šamalíkův na uvolnění sklízň vzbudil právem v české veřejnosti velikou pozornost. Není to návrh demagogický, ale velice praktický; usiluje o uvolnění sedláckovo a slušné pěstování o konsumenta. V návrhu jeví se i pozorná péče o chudinu. Na nouzové listky má se prodávat mouka aprovisační o 50% levněji. Úhrady té slevy má převzít stát. Ústředny, budtež zrušeny. Hranice státu nechť se

uzavrou proti vývozu potravin. Tento Šamalíkův návrh „Právo lidu“ zamlčelo, aby se o něm nedovědělo soc. dem. dělnictvo. Agrární „Lidový deník“ otiskl, ale zamlčel, kdo návrh dal. Pak žádejte od těch listů přesné informace o hospodářské situaci. Agitační boj (zvláště volební) spouští pravdu i ve věcech pro celek národa nejdůležitějších.

Rozmanitost.

Takhle se rozumí kazatelnicovému zákonu a naší ramé svobodě! Soc. dem. organizace v Ratibovicích požádala okresní politickou správu v Hodoníně veřejným prohlášením, otisknutým ve „Slovácku“, o povolení k pořádání veřejných schůzí ve farním chrámu. Šenkýř má právo nepovolit místnost k pořádání schůze, ale v příčině kostela moderní radikálové se nepatří ani konsistorie ani farář. Takhle se krystalizuje ta svoboda katolického občanstva a jeho vyznání. Kazatelnicový zákon zapovídá knězi mluvit i o té politice, která je v těsné souvislosti s věcmi církevními. Ale socialistovi má být v kostele dovoleno hřímát proti samé církvi a jejímu učení. Jakou by to získalo „čest a slávu“ republika naší v čizině, netřeba dodávat. — Zednářská humanita se markantně obrátila v řádění D'Annunziové. Ředitel a starosta Zanelli ve Říce uveřejnil prosbu k italskému národu, aby bylo město osvobozeno od nesnesitelného řádění vojska D'Annunziova. Plnění jest na denním pořádku. V předměstí jsou nuceni sedláci bráti dobytek do ložnic, aby jej uchránili před sveřepými rekvisicemi. Pěknou to chasu přivedl italský zednář k „osvobození“. — V Třebíči soudně zjištěno, že 14letý chlapec stal se otcem; matkou jeho dítěte jest bílá děvče. — V Anglii úředně konstatováno, že tam 340.000 občanů postoupilo do kategorie milionářů. Kdybych zjistil a veřejně oznámil náš státní úřad pro zdanění válečných zisků, kolik v naší republice přibýlo milionářů? Už jest nejvyšší čas; vždyť jest potřeba, aby radikálové přestali kašlat vodu. — Bohatství Švýcarska jest nyní ohromné. Většina tamějších svéprávných občanů stala se milionáři. Vždyť ta země neválčila, ale zato mnoho peněz od válčících mocností přijímala. Domkáři v nejzapeklilejších vesnicích zaplatili dluhy, posluhové si za zpropitné (ve francích) koupili koruny, žebráci si otevřeli účty a vrhli se na spekulaci v korunách. Ale — je tam ráj? Švýcarská národohospodářská projevová obava, že obyvatelstvo se zadusí vlastním tukem. — Čím se lidé baví právě v čase nejvážnější, jest přímo úžasně. V insertě „Nár. Politiky“ nabízí dáma z přední společnosti výměnou svou vlastní podobiznu za fotografii auta. Prý stáří a zevnějšek

majitele auta nerozhoduje. Tedy v demokratické době všechno, všechno za to, aby se dáma mohla zabýsknouti před chudšími občany na autu. — Do jednoho z pražských klášterů přišel nár. dem. agitátor s návrhem, aby se daly řehovnice zaplatit do jeho organizace. Vždyť prý dohoda mezi stranou lidovou a nár. demokratickou bude co nevidět. Sáhá-li se k agitačním prostředkům tolik křiklavým, svědčí to o velkém strachu a slabosti. Nechť naši stojí všude neochvějně! Vždyť jest nás mnoho. — Dle pteňského „Čes. deníku“ min. předseda Tusar v Mar. Lázních konal návštěvy i v kruzích, které soc. demokraté z duše nenávidí. „Ministr Habrman řekl v Pekle (přešenském), když ještě nebyl ministrem, je-li prý nucen podat buržoovi ruku, činí tak jen s odporem a utře si ji pak kapesníkem. Je jisto, že dnes už této praxe zanechal.“ Ale — židovským buržoám nepodávají soc. demokraté ruku rádi? I ta pyšná póza předválečná byla jenom lícená. — Cena tisku kandidátních listin v pražské župě bude činit 1.250.000 K. Hrozně drahé volby v době, kdy se tolik mluví o uspokojení proletářů! Vždyť každá strana musí přispět částkou 300.000 K jen na tisk kandidátních listin. Po všech sociálně-reformních slibech pojednou platí pravidlo: „Kdo nemá peněz, do voleb nelez!“ — V dobré paměti jest, jak se agrárníci připíjeli úzce k pokrokovému učitelstvu zvláště za voleb r. 1911. Ale teď najednou učitelé prchájí rychle ze strany Švejkovy, protože v socialistickém táboře kynou jim lepší hmotné výhody. Na to se hněvá „Havlíčkův kraj“; jakoby nevěděli, že přece pokrokaři vstupovali do strany agrární nikoli k vůli venkovskému lidu, ale v zájmu svých osobních prospěchů. — V minulých dnech započalo před vojenským soudem v Záhřebu přelčení s bolševickým agitátorem Diamantsteinem a jeho soudruhy. Obžalovaní zatížili koni (za slávy Bely Kuna) „podzemní sovět“, pracovali v Jugoslavií k státnímu převratu. Prospědky a plány k bolševickému vítězství dostali od Kuna. Do Záhřebu poslán byl Diamantstein z Pešti. Jaké to hoďy připravovali židovští „dobráci“ Jugoslavií! Mají-li tak velkou lásku k Slovanům, proč ji neosvědčili dávno dříve v době maďarského sveřepého útisku?

Církevní obzor.

Svácení nových arcipastýřů Mgra dra Podlasky a Mgra dra Kalpara vykoná nejd. metropolita pražský dr. Fr. Kordač dne 11. t. m. v 8 hod. ráno ve velechrámu sv. Víta.

Sváty týden v Hradci Králové letos ještě lépe než loni dokumentoval hloubku náboženského cí-

tu lidu věřícího, třebaže toliko umělkovanými, fanatickými prostředky hledí protikatolické živly odvracet pozornost lidu od věčné památné tragédie golgotské. V obou zdejších kostelích přilaly sv. svátosti ještě větší zástupy než loni. Obě slavnosti vzkříšené utvořily pravdy delší než

jiná léta. Že vojenská porážka byla nahrazena asistencí orelskou, bylo znovu přilímáno s velkým poyděkem. Svární jinoši konali neuvěřitelně čistou stráž u Božích hrobů jak v kapli sv. Klimenta tak u Panny Marie a zvýšili krásně lesk theoforických průvodů. Ve svatém týdnu a na Boží hod hlavní posvátné obřady vykonal nejd. arcipastýř. Zatím co o Božím hodu se konal na náměstí tábor Hdu, na němž řečnil posl. Stříbrný, na pontifikátu mši sv. v katedrále bylo velké množství věřících. — Dochází k třetímu duchu, do katolického lidu proniká stále větší uvědomění. A tak rozhodní katoľci váží si církevních slavností stále více. Kristus ukřižovaný i vzkříšený byl předmětem zvýšené úcty.

Ze Sv. Prokopského Dědictví. Právě vydána nákladem Dědictví „Dr. Všešťála: Katolická mravouka.“ Doplnky a změny, které se staly nezbytnými i v díle tom na základě nově vydaného zákonníka a jiných výnosů. Zajímavý a nezbytný tento doplněk jest sestaven podle pořadu látky díla samého a bude jistě vítanou pomůckou všem, kteří díla Všešťálova užívají. Cena stanovena na dnešní poměry tiskové nejnížší 2 Kč. Přihlášky vyřizuje komisionářství Dědictví sv. Prokopa, knihkupectví B. Stýbla v Praze II., Václavské nám.

Československá strana lidová.

Podpůrný a vzdělávací spolek paní a dívek „Amežka“ v Hradci Králové vzdává srdečné díky váženému spolku katolických tovaryšů za vzácnou ochotu, projevovanou věnováním čistého výmětku 150 Kč z divadelního představení „Nervosní ženy.“

Na Úpici!

V neděli 11. dubna o 10. hod. dopol. koná se ve dvoraně p. Vacka v Úpici na „Závodě okresní sjezd Čsl. strany lidové,

na němž promluví člen N. S. a kandidát dr. Nosek z Karlova a dp. F. Jukl z Hradce Král. — Stoupenci katolíci, přijďte všichni!

Důvěrníky stran ve volebních komisích — tedy kromě zástupce jmenovaného župním zmocněncem strany — jmenuje předseda obvodové komise až v den volby. Návrhy na jich jmenování nechť připraví si místní organizace samy a ohlásí je předsedovi volební komise buď písemně nebo ústně před zahájením volby. Obvodní komise je povinna připustiti za důvěrníky z každé strany, jež ve volbách kandiduje, dva voliče, kteří mají pak právo býti přítomni celému volebnímu aktu až do prohlášení výsledku sčítání hlasů. Důvěrníci stran mohou vznášeti námitky co do totožnosti voličovy, nebo proto, že volič v den volby není k volbě oprávněn, jinak nemají však práva do řízení volebního zasahovati. Toto právo má pouze zástupce strany, jmenovaný župním zmocněncem. Námitky proti některému voliči musí býti předneseny dříve, než občan, jehož volební právo se popírá, vykoná si svůj volební akt.

Českoslov. tělocv. odbor „Orla“ v Nové Pace a v Libštátě pořádá orelskou akademii 11. dubna ve spolkovém domě v Libštátě s bohatým programem. Řídí okrsk. náčelník br. J. Poličanský. Při akademii účinkuje orelský smyčkový orchestr. Po programu volná zábava. Začátek o půl 8. hod. večer. Vstupné za osobu 3 Kč.

Zprávy místní a z kraje.

Otevření autobusové linky Hradec Králové — Holice — Horní Jelení — Chocel — Vysoké Mýto. Široce rozvětvený po kraji domácí drobný průmysl (obuvnický, kozařský a j.) již od dlouhých let těžce nesl, že přímo macešsky je v ohledu dopravním odebýván, že je mu znemožňován uměle přirozený rozvoj nedostatkem vhodného připojení na železniční centra Pardubice a Hradec Králové. Vytrvalému volání příslušných zájemníků podařilo se konečně — též za intervence účastněných měst a obcí — vymoci zřízení, když ne jiného, tedy alespoň autobusového spojení, jež pro přechodnou dobu má pro interesovaný kraj znamenat impuls pro další očekávaný vzrůst hospodářský a průmyslový. Dne 1. dubna t. r. byla autobusová linka za přítomnosti p. ministra pošt a telegrafů Staška a zástupců obcí, okresu a úkra-

K májovým pobožnostem vhodné promluvy a kázání

nalezeno v našich homiletických příručích.

Fr. Kohout: České dráhekamy v koraně Královny nebeské. 380 stran, Kč 3-50

Kaňka: Pravdou ke ctnosti. Lidové kázání na všechny neděle a svátky roku církev. 335 str. Kč 5-00

Kaňka: Hvězda pokoje. 112 str. Kč 2-—

Májová pobožnost 31 rozjímání o poselství andělském. 140 str. Kč 2-—

Panna Maria ve Starém zákoně Kč 1-50

Dr. Fr. Šalo: Májová pobožnost. 32 rozj. o Marii Panně, Královně nebes a země. 181 str. Kč 3-5

Dr. Fr. Šalo: Mater Admirabilis. 32 rozjímání o poutních místech v semí Svatořeči. 132 str. Kč 2-30.

Les obdržeti v každém knihkupectví, hlavně v **Bratrstvím knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové.**

odevzdána svému účelu. Pan ministr v odpovědi na četná uvítání v obcích, kudy autobus projížděl, měl příležitost poukázat na nesčetné obtíže, se kterými znovuzřízení naší republiky je spojeno, i když poukážeme třeba na př. na obor pošt a telegrafů. Nedostatek příslušného materiálu, stejně nemožnost opatřit si rychle dostatek vyučených sil, působí velmi četná nedorozumění a výtky se strany obecnosti, někdy neoprávněné. Jest třeba vzít v úvahu vždy dobrou vůli povolovaných činitelů. K tomu můžeme podotknout, že jest stejně třeba mravní zodpovědnosti každého úředníka státu, ať to je obyčejný histonůš či sekční rada v ministerstvu, že zde musí ovládnouti názor: úředníci jsou pro stát a nikoliv stát pro úředníky. Bude-li každý plnit svoji republikánskou povinnost řádně a svědomitě, pak nemusíme se obávat nějakých katastrof. Výsledkem blahodárné společné práce bude pak naprostá spokojenost občanů ve státi a nikoliv Potěmkinovy vesnice, které ne pravdivé by se mohly státi pro budoucnost naší země krajně nepříznivými.

Různé zprávy.

Kdo udával v rakouské žurnalistice hlavní tón. Před válkou napsal sám českožidovský „Rozvoj“, že se nepamatuje, aby vídeňská „Neue Freie Presse“ stála na straně věci poctivé. Tento žurnál židovských kapitalistů byl vášnivým nepřítelem českého národa, šval do války a uváděl v největší zmatek veřejnou morálku vůbec. Všecko dovedl překroutit; zásady mu byly gumovou pružinou, která v zájmu materiálních prospěchů a despotie dala se každou chvíli prohnuti na jinou stranu. Jak se vláda vídeňská zlatému teletu hluboce klaněla, patmo i z toho, že hlavního machra onoho listu, Moritze Benedikta, učinila členem panské sněmovny. Tím krátkavě prozradila, jak jí vlastně na křesťanské morálce záleželo. Tento Benedikt, před nímž se třásl dlouhou dobu rakouští ministři jako před nejnebezpečnější velmocí, zemřel v noci z 18. na 19. t. m. u věku 71 let. Pracovníkem byl houževnatým. Vždyť byl netoliko šéfredaktorem, nýbrž i majitelem a vydavatelem prodejného listu. Od počátku války psával dva úvodníky. — Benedikt narodil se na české půdě, ale nebylo vášnivějšího nepřítele našeho národa, z něhož přece sami židé němečtí tak hltavě a úspěšně tyli. Dra Kramáře křtil jako vtělení všeho zla, jako nenávislníka všeho němečtí. Perfidnost Benediktova překvapovala i lidi otrlé svou drzostí. Když byla ve volbách r. 1891 porážena strana Riegrova, napsal stať počínající slovy: „Mrtvola leží přede dveřmi.“ Peněžní tri zřejmě zajímal jej více než politika. Věděl dobře, že v prostředí zkorumpovaném, z něhož duch křesťanství mizí, politikové stejně se stanou služky kapitálu. Každou neděli uveřejňoval úvahu feministicky upravenou o peněžním trhu, na něž docházel. Dr. Friedjung Benedikta nazval vtipně básníkem bursy. Poslanec, kupříkladu, zadlužení šlechtici, ministři jen se k Benediktovi hrnuli. Když r. 1892 konána anketa o změně vládní, byl do ní Benedikt povolán. Za velké své úspěchy děkoval rafinované sofistice. Kdo se mu nadostávalo drázností, tam hle-

děl omlívat elegantními frázemi. Kdo se mu oplet, toho dovedl motivě pronásledovati a neustále ho ani po smrti. Byl velmi nedůtklivý, nestrpal vedle sebe volnosti jiných silných individualit. — Za své úspěchy také děkoval vyráběním sensačních smyšlenek. Obtěžoval svými zprávkami církevní hodnostáře i v noci, jen aby i o katolických věcech mohl přinášeti zprávy první. Ministr Beck a Körber se u něho přiučovali. — Když byl povolán za války do panské sněmovny, ztratila sama nejnebezpečnější strana rakouského senátu; levice ho za svého člena nepřijala. — Mezi žurnalisty dosáhl ve šmokevině prvenství. — Nestál však odsuzovati pouze tohoto žurnalistického velmože. Nutno bláskot kárati i ty, kteří velkovýrobu jedovatých záhadeb židovského žurnálu silně podporovali. Vždyť list tak nepoctivý náležel k nejrozšířenějším a nejvýnosnějším v Evropě, jakkoli mu dokázána perfidnost nesčetněkrát zcela jasně. Požehnání té židovsko-německé kultury, humanity a snášlivosti trpce na svých zádech cítili netoliko rakouští Slované, ale i němečtí katolíci. Rakovina národního šovinismu prohlodala se i do německého tisku křesťansko-sociálního. Nemá pak divu, že se Hše za takové korupce udržeti nemohla. Ale při tom přátelé Benediktovi, kteří měli těch vždycky ostrý, netoliko z potopy své měšce zachránili, ale i značně rozmnožili.

Francouzští katoličtí důstojníci. Víra francouzských největších vojevůdců je snad každému známa. Joffre, hlavní maršál za války, je katolík; Petain, hrdina verdunský, druhý maršál, je rovněž praktický katolík; Poch, třetí maršál, jenž byl ustanoven generálisimem všech spojeneckých vojsk, je také praktický katolík. Mezi francouzskými vojáků všeobecně se mluvilo, že bude-li třeba ustanoviti čtvrtého maršála, že jím bude generál Castelnau, také praktický katolík. Aviatik Guemeyer, největší francouzský hrdina, také byl upřímným katolíkem, který demě přistupoval k sáolu Páně. Francouzští nižší důstojníci byli většinou také katolíky, kteří ať se nacházeli na frontě nebo doma na dovolené, nepovažovali to za něco ponižujícího, býti příjmomu mši sv. a přistupovali často ke sv. přímání. Před vypuknutím války obdržel maršál Petain, jenž byl tenkrát pouze plukovníkem, následující rozkaz od velkého generála: „Můj milý plukovníku! Dovidáme se, že někteří důstojníci u vašeho pluku bývají přítomni mši sv. ve svých vojenských uniformách. Jelikož toto se přeti vojenským rozkazům, nemůže to býti děle trpěno a proto žádám, byste mi zaslali jména těchto důstojníků.“ Plukovník Petain odpověděl: „Můj milý generále! Jest pravda, že někteří důstojníci mého pluku bývají přítomni mši sv. ve svých vojenských uniformách a jejich plukovník je jeden z nich. Jelikož však tento vždy sedí v první lavici nezná jména těch, kteří klečí za ním. Petain.“ Jindy pluk. Petain pravil: „Chodívám ráno na mši sv. z přesvědčení a večer chodívám na nešpory, bych těm, kteří neschvalují moji přítomnost při mši sv., dal příležitost mne posuzovati.“ Takové živé a účinné víře francouzských vynikajících mužů jest příkladem, že Francie přes všechny bouře a pronásledování zůstala katolickou a vítěznou. — Nuže — kdo vlastně tu válku vyhrál? Podle toho, jak se s kterými obdany zachází, mohla by vzniknouti domněnka, že největší hrdinství osvědčili židé — ukrývání hromadně v kancelářích. Židům se totiž vede po válce mnohem lépe než před světovým zápasem. Katolíci však probívali krev; byly vykrádány jejich kapsy, jejich kostely a fary. Nyní jsou ožebračováni po druhé. Kdo má mozek v lebce, nechť posoudí, komu se vlastně posluhuje hesly moderně-demokratickými. A jen slepec by se mohl domnívati, že houfy demagogů posluhují na úkor vlastní krve židům z ideálního bratrství a opravdové sympatie — totiž zdarma. — Katoličtí důstojníci neexponovali se ve válce tolik proto, aby se stali pány spekulace kažení buržoazie, kteří jsou zavilými nepřáti katolické svobody. A ještěže patentovaní osvícenci k takovým poměrům mlčí, pak nechť se přemýšlí, zdali uvědomělost pokračuje opravdu.

Říš rakouská zapomíná...! V Košicích vydal hlavní kapitán J. V. Kohout vyhlášku, která nazývala vyvěšení praporů na počest 70. narozenin presidenta Masaryka. „Kdo by neuposlechl, bude potrestán 1000 K pokuty nebo vězením až do 1 měsíce.“ Stalo se v Československé republice. Podobné „pokuty“ rozkazů byly německým o-

Záložna v Hradci Králové.

společenské sdružení s ručením členovým
Československé národní.

Vklady na
knihy: 3%.

Půjčky. - Úvěry osobní
a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.
Vadla. - Eskompt účtů a směnek.

becním úřadům na severu Čech. — Tak sděluje sama soc. dem. „Rovnost“. V době, kdy český lid touží vzdání příslušný hold svému osvoboditeli spontánně, zcela dobrovolně, takové policejní rozkazy příliš silně zavánějí starorakouským byrokratismem a zvláště odporným a zlátným — špihařstvím.

Kdyby to byl křesťan, Žid Vogel z Dobrušky Kralovic, který za rakouského režimu rekviroval v tamním obvodu brambory a na to konto byl synové jeho sprostěni vojny, vyplácel v některých obcích o 6 K méně za 1 metr. cent brambor. Státní obháj ústav na návrh Svazu hospodářských družstev vykonal u něho v květnu 1919 revisi, která nepořádky ty potvrdila a Vogelovi uloženo, aby výrobcům doplatil po 4 K za 1 metr. cent. Ale, ač bude tomu pomalu rok, Vogel nezaplatil dosud. Patrně spoléhá na nějakou protekci, která nad jeho národem drží ochrannou ruku.

Veliké dluhy takové ústředny. Státní ústředna má dnes za sebou následující dlužníky: Zemský hospodářský úřad v Mor. Ostravě dluží na 10 milionů Kč, magistrát v Liberci dluží 2 a půl mil. K, Mor. agrární tržebna v Brně na 700.000 Kč, zemská správa politická v Brně 250.000 Kč, něm. spolek pro obchod s dobytím v Praze 1 a půl milionu Kč, nár. socialistická jednota maloobchodníků v Praze 4 miliony Kč, potravní skladistě (čs. socialistů) státních drah ve Znojmě přes 200.000 Kč, Mor. svaz pro obchod s dobytím v Brně na 20 milionů Kč (část zboží je na skladě), Čs. zásobárna voj. v Brně na 300.000 Kč atd. atd. Celkový dluh činí na 100 milionů Kč. Celá řada okresních správ dluží veliké sumy. Tuková ústředna upomínala dlužníky a hrozila finanční prokuraturou, ale nadarmo. Následkem toho nabídl ústředna likvidaci. To jsou opravdu poměry, které zasluhují, aby byly národu vyloženy. Ať každý občan v republice ví, jak se hospodář tam, kde by se mělo s každým háletem šetřit. A to je pouze jedna ústředna! Co teprve v těch ostatních. Tak hospodařila rudozelená vláda za půl druhého roku naší samostatnosti. Dívejte se, že nechtěla pořádek vypisovati volby!

Vzrůst katolických časopisů ve Francii. Obrat podivuhodný směrem k církvi jeví se v politice a ve veřejném životě francouzském odrážel se zřejmě v žurnalistice. Proti dřívějším dobám není ani v socialistických časopisech bývalých útoků vášnivých proti náboženství; úcta k přesvědčení náboženskému vyzírá i z mnohých bezbarvých a více odborných denků jako Le Petit Journal, Temps, Figaro. Ale neobyčejně vzrostl počet novin katolických. La Croix v Paříži a zvláště na venkově rozšířený ve více než 200.000 exempl., po něm a v Paříži samé velice oblíbený Echo de Paris, Journal des Débats, La Libre Parole, časopisy rázu monarchistického Action Française, Gaulois, časopis obrázkový Excelsior, viděti všude a není zde bázně a ohlížení se po druhých, má-li kdo v ruce katolický časopis. Vedle nich jest celá řada časopisů týdenních, čtrnáctidenních, různých revuí mládeže, studentstva, jednotlivých stavů. Katolíci francouzští jsou si jasně vědomi, že to povinností jejich podporovati seč mohou tisk katolický, jej rozšiřovati, nahrazovati ilim tisk bezbarvý nebo stranický; zvláště mládež, studenti, dívky v organisacích divy činí svou horlivostí. Žurnalisté katoličtí, jimž v čele stojí člen Akademie René Bazin, tvoří mohutnou organizaci. 5. února měli slavnostní večer, k němuž pozvali generála, zvl. Castelnau a dříve již jmenované generály a poslanece katolické. Zde René Bazin pozdravil velké syny Francie v jejich katolickém smýšlení a lásce k vlasti a Castelnau jménem ostatních srdečně odpovídal, kdež ukázal na potřebu křesťanského obrození Francie a oceail záslužnou činnost žurnalistů katolických, zvláště s úctou dlužno vzpomínati veliké činnosti organisace časopisů, sdružené kolem La Croix „Dobrého tisku“, která vydává přes 30 časopisů a týdeníků pro Francii, brožury, knihovny celé a last rozvětvěna po celé Francii, má ústřední zpravodajství a stopuje ča-

soply celého světa a podává přehled v tak zv. »Dokumentation catholique«, kde byly všechny správy, na př. o naší republice a náboženské otázce v Čechách.

Republikánskou rovnost charakterisují tyto dva obrázky. Orgán slovenské strany lidové »Slovák« prozrazuje: Správce měřanky v Liptovském Sv. Mikuláši Otakar Šťastný jest v 7. hodnostní třídě a má s dietami (40 K denně) ročního platu 33.844 K. Jeho žena jest rovněž učitelkou v Lipt. Sv. Mikuláši a dostává s dietami ročně 21.566 K. Jejich 16letá dcera jest zaměstnána u inspektora Janošky a dostává ročně 14.310 K, takže tato tříčlenná rodina má dohromady ročního platu 69.720 K. — Zato však v 80. čísle »Práva lidu« čteme, jak nově jmenovaní úředníci finanční správy na Slovensku mají měsíčně 570—600 Kč. Jsou vřhnutí do náručí zoulavosti. Jsou to lidé přetíženi prací.

Časovou novinku vydalo »Tiskové družstvo« v Hradci Králové jako 265. svazek »Časových Úvah«. Je to dílko z pera dra Augustina Štamola: »Křesťanství a rolnická otázka«. Bohatost látky naznačují tyto kapitoly: Křesťanství a rolnictví v bývalé říši římské. — Rolnictví u Čechů. — Stav selský a doba nová. — Snahy za větší výnosy z půdy. — Školství pro našeho rolníka. — Rolník a jeho úvěr. — Rolník a zemědělský dělník. — Obecní dům a venkovský hostinec. — Družstevnictví. — Snahy pomoci rolnictvu. — Lidová strana a rolnictví. — Brožura, čítající 66 stran, jest psána slohem nejširším vrstvám přístupným a stojí pouze Kč 1.80 (bez poštovného). Poskytuje nejenom hojný materiál pro naše řečníky a agitátory, nýbrž i hodí se k hromadnému šíření v kampani volební. Objeďte si ji dle na administraci »Časov. Úvah« v Hradci Králové (Adalbertinum). — Čilé nakladatelství této »Tisk. družstva« vydá v nejbližších dnech homiletické dílo dobře známého spisovatele Ant. Kašky: Zrcadlo katolického křesťana (Řeči k májové pobožnosti). Výborná tato práce bude zařazena velice vyhledávána. Přihlášky přijímá již nyní »Družstevní knihkupectví« v Hradci Králové (Adalbertinum).

Volební herečka »Práva lidu« histě pochází z velkého strachu před kritikou socialistických reforem. Vždyť »Právo lidu« 3. t. m. lže o katolících tak fanaticky a nejspíše, až lidé, kterým zbyl normální mozek v hlavě, přímo žasnou. Píše na př.: »Nedávnými odhalenými pašáky tisku bylo nade vše pochyby zjištěno, že naši klerikálové pracují ve službách moci, jež se nachází mimo republiku a jejíž cíle směřují proti zradu, ba přímo proti existenci Československého státu.« — Předně ta »odhalení« nemluví o práci českých katolíků, nýbrž o politice Vatikánu. A pak bylo přece dokázáno jasně, že ta »odhalení« »Matina«, jak se otáčko také »Právo lidu«, jsou neobratnými švábem. Jak soc. dem. deník hoří pro pravdu, to patrně z toho, že neuvěřitelně ani českou úřední opravu oněch »odhalení«; ba ani řádkem se nezmiňuje, že kardinálu Gasparimu (tajemníku papežské ma) podstrkována nešikovná politická slova, kterých tento nikdy nepronesl. — Dále mluví »Právo lidu« o »hrabých útociích« klerikálního tisku na prezidenta republiky. Ty hrabé útoky naše ani se svítkou nenakládě. Zato radikální fanatikové otáčkají z denunciačních úmyslů to, co katolický tisk uveřejnil proti Masarykovi jakožto vůdci jedné politické strany před dávnými lety. Komu pak se takovým vypichováním sporů dávno pochovaných ublíží? Pověstí katolictva jest nikoli. My známe své povinnosti k zasloužilé hlavě naší republiky mnohem lépe než soc. demokraté, kteří svoji úřední politikou křídí zdravé plány Masarykovy bezohledně a dusí jeho všennárodní počiny, které mají přinést blaho všem. — »Právo lidu« v téže lokalitě levý velký nepokoj nad vzrůstem katolické inteligence. Ačkoli po celých 30 let se opakuje frása, že katolická církev se nachází v smrtelném tažení, pojednou soc. dem. deník praví: »Klerikalismus stále ještě není nepřitelem, jehož by bylo lze podceňovati.« Tak vidí Dív se říkalo, že se »klerikalismus« udržuje jen z milosti vídeňských bohatů a vojenských strážných bajonetů! Zatím však právě doba pronásledování rozmnožuje řady naší strany lidové tak silně, až jsou překvapeni sami naši zkušení organizátoři. Samé »Právo lidu« praví, že ten »klerikalismus« vídáme ještě ohromným vlivem, »ne-

mluvě ani o velké sugerci, kterou působí jeho stará tradice. Ale tu potřebí dvou oprav. Nikoli klerikalismus, ale ideální, náboženské a kulturní hnutí katolické nevládne »ještě« ohromným vlivem, nýbrž vídáme vlivem větším než před válkou; ten vliv však se nemůže všude projevit o pravdivě rázem, protože socialistický teror hleď jej potlačovati tvrdou pěstí. — Ke konci lže »Právo lidu« o »tichém soumraku« národ. demokratů a »agrárních« klerikálů. Soc. demokracie by se velice horlivě poděkovala za takové »tiché soumraky«, které naši straně zakazují každé svobodnější vydechnutí. Nezávislý voľnomyslenkáři opanovali pole mezi národ. demokraty a nehorlivější agrární agitátoři pořádají hlučné schůze, vyzývající k odpadům od katolické církve. Vlastní silou pod čistým štítem jdeme vpřed a vlastní silou zvítězíme. Naši agitátoři neuvolili od vládních stran tučných slnekur, nesčastnili se senačních mahversací. Jdeme do boje s holými rukama a přece doufáme pevně, že zdravý smysl českého lidu osvědčí větší sílu než volební miliony stran protikatolických.

»Kdybych byl ďáblem« — tak psal před 60 lety Alban Scholz — »a kdyby mne lidé ve své zaslepenosti zvolili svým zástupcem, co bych tu činił? Přirozeně, že bych nezahálel. Nejdříve učinil bych návrh sestaviti parlament. Ale jaký? Takový, aby peklu dělal dobrou reklamu a přinášel co největší profit. Zkrátka dal bych návrh na úplnou rozuku církve od školy! Škola s náboženstvím a náboženství se školou nemá co dělat! Škola má býti továrnou na zpracování dětských hlav, aby rychle učily se všemu, co přináší peníze. Místo povinností, jimiž náboženství člověka sužuje, nutno v budoucnosti vyučovati o »právech lidu«. Katechismus se odstraní, kněžím musí býti vstup do učirny právě tak zakázán jako do tančírny! To bych navrhl, kdybych byl ďáblem! A kdyby mi pak můj kolega-ďábel řekl: No, tentokrát neukázal jsi příliš mnoho ďábelské chytrosti; mohl jsi přece pro peklo výhodnější návrhy učiniti, na př.: Bible musí býti spálena, všechny kříže při cestách ať se odstraní, aby lid neměl trudných myšlenek, každou neděli ať slaví se hodý nebo odbývají se výroční trhy. Tu bych svému kolegovi odpověděl: Ty ničemu nerozumíš! Děti nejradyji slyší a nejsnadněji se učí náboženství. V pozdějších letech jest pak již pozdě náboženství ze srdcí lidských vypliniti, když v mládí v něm byli vychováni. Proto zdola, od těch nejmenších nutno začít a křesťanství ze škol úplně vyloučiti, má-li lidstvo patřiti ďáblu!« — Před 60 lety a jak dobře hodí se vše na naše poměry!

Modlitba dnešního známého basilejského rektora Mädera: Kriste Ježíši! Synu Boha živého! Smiluj se a uzdrav naše oči, uši, jazyk! Oslepli jsme a stali se hluchoněmými! Jsme lidem, který nevidí, neslyší, nemůže mluvit! Lichá bázeň ochromila všechno naše svalstvo. Vyřkní »Efeta« nad vůdci svého lidu! Dej jim opět dar výřečnosti, aby pevně jako hrady v cestě stáli a vzdorovali zlu, fašši! Ježíši Kriste! odstran z našich údů tuto ochromující bázeň! Hleď — my nemůžeme stát na nohou. My, devatenáct století staří, ztratili jsme duchovní vládu nad světem. Stali jsme se otroky — děme se, otročíme na všech stranách. V divoké bouři třesouce se opíráme se o kácející se zdi! Kriste Ježíši! Synu Boha živého! Nesmrtelný! Zklamali jsme nadobro — ne Ty, ale my. Tvoji sluhové! Nebyli jsme kádři ani pevnou hrází, nýbrž piskem a stěblem v bouři světového převratu. Revokace jsou vždy jen dílem menšiny, jsou možny jedně pro slabost vlády, zbabělost většiny a pro nárazu lehké bázně katolických národů. Pane Bože, vzdal bd nás nárazy bázně, zbabělosti! Dej nám odvahu a křesťanské statečnosti a budeme zachráněni!

K záře obrátěného průmyslníka Hřízbyla, člena Nár. shromáždění. »Nár. listy« v č. 92. otiskují tyto řádky: »Českosocialistický orgán se na nás vrhl několikrát pro zaznamenání obvinění posl. Hřízbyla v některých listech z korupce. V »Soc. Demokrata« uveřejňuje F. Němec nové prohlášení: »Před několika týdny uveřejnil jsem v »Rev. noosti« a v »Duchu času« článek, v němž snesem byla řada fakt, osvědčujících způsob, jakým sbírali nár. sociální posl. Hřízbyl. Jeho obchody charakterisuje nejlépe, jak si počínal s dodávkou uniforem pro poštovní zřízence. Družstvo krejčí, jehož on je předsedou a vědeckým funkcionem, dostalo od min. Štírbného dodávku uniforem, které měly býti nejdříve do konce srpna m. r. dohotoveny.

Leč podšlévek, určených pro uniformy, posílá posl. Hřízbyl na dodávku kabátů pro Deskinovce a soukromé dodávky dámských kostýmů. Jest v únoru t. r. nebyly proto uniformy hotovy, ač pošláci chodí už nadobro roztrhaní. V souvislosti s touto dodávkou napsal jsem, že státní dodávky jsou zadávány nezákonným způsobem. Na to dosud nebyla dána odpověď. Posl. Hřízbyl před válkou byl chudákem, a dnes říká, že dal 200.000 K na volby a přál milionu internovaným, a že proto mu strach nic neudělá. Vedle toho snesl jsem tam ještě několik fakt o jeho »reálních obchodech«. Posl. Hřízbyl na toto obvinění vůbec nereagoval, teprve když je otiskly »Nár. listy«, napsal posl. Hřízbyl do »Čes. Slova« dlouhé povídání, v němž nevyvracel ani jediného ze vznesených obvinění, jenom žádal důkazy od »Nár. listů«, ač dobře věděl, že ty jenom zprávu odlišnad otiskly a že proto důkazů mít nemohou. »Č. Slovo« samo zmohlo se jenom na to, že napsalo, že privilegium na zbohatnutí nemají jenom nár. demokraté, ale že takovýmto šťastlivcem může být tak někdo jiný. Posl. Hřízbyl snažil se vzbuditi dojem, že je to útok nár. demokratů na dělnické družstevnictví, ač dobře ví, že zpráva původně byla otisknuta v celé řadě našich krajských listů a »Nár. listy« jenom přelata. Nyní se dovidáme, že poslanec Hřízbyl je na šestém nebo sedmém místě téže kandidátky do N. S., kde je kandidován i ministr Beneš. Nechť posl. Hřízbyl zanechá všeho kroucení a odpoví jasně a zřetelně na fakta otisktná v našich listech. Důkazy jsme mu ochotni poskytnouti. . . . Slovo má nyní p. posl. Hřízbyl, který kandiduje hned vedle ministra dra Beneše do Národ. shromáždění.

Literatura. Osoba bl. Jana Sarkandra stává se v našem národě stále dražší. Patrně to z velkých slavností církevních, z horlivého čtení o jeho umučení atd. Nyní tiskem a nákladem Ozčanské tiskárny v Brně vyšel z pera M. Velehradského dramatický obraz »Bl. Jan Sarkander, mučeník za pravdu boží«. Cena vhodně upravené práce 5.50 Kč. — Nákladem České Grafické Unie vyšlo IV. vydání významného sociálního románu B. Vikové-Kumětické »Medřická«. — V 3. čísle brněnské »Hlídky« uveřejňuje A. Vrzal časovou úvahu: »Dm. Merežkovskij o náboženské krizi v Rusku.« J. Smrč píše o zákazu spisů Aristotelových v XIII. století. Dr. Vychodil uveřejňuje další ukázky korespondence družiny Sušilovy. — Nákladem arcibisk. tiskárny v Praze vyšel překlad rozjímání sv. Ignáce z Loyoly o střetech modltbích »Dase Kristova, posvěť mne!« Cena K 4.20. — Číslo 2-3. »Obzoru rodin.« vyšlo s boh. obsahem. Jsou zde příspěvky A. Chlumeckého, J. Kárníka, Dostála-Lutnova a j. Obrázková příloha jako jindy tak i nyní jest vypravena pečlivě. Předplatné na r. 1920 obnáší 18 Kč. — Velice důležitou knihou zvláště pro naše organizátory jest spis ústř. tajemníka B. Staška »Obnova lidské společnosti«. Důležité jsou zde zvláště časové postřehy sociální a hospodářské. Autor pojednává o rodině, o becní samosprávě, o rozdělení lidské společnosti na stavy, o státu a společnosti mezinárodní. Kniha má 72 stran a stojí 2 Kč. Lze ji objednat u ústředního sekretariátu (v Praze II., Na Slupi č. 14.)

Hrdinný národní karatelé z agitací, horlivosti volební nyní si vyčítají navzájem povahu začeti. »Nár. listy« 2. dubna sdělují, jak vypovídal Klofáč jako svědek v procesu Kramářově před vojenským soudcem. Nikdo tehdy na Klofáčovi nezádal, aby házel do bláta český státoprávní program. Ale on vykládal zcela svobodně, že jest členem imperialistického spolku vídeňského, jehož cílem bylo vybudovati nové silné Rakousko-Uhersko. Vypovídal 4. ledna 1916 v tomto smyslu: »Jenom blázen by mohl dělati u nás velezádnou politiku, podivá-li se na mapu. V té věci snad všechny strany politické byly shodny. Jen ve stanovisku k českému státnímu právu byly různé stupně, odchylky. Nejpravověrnější v tom smyslu byla strana Hamnova, s níž svědek polemisoval. Starý program měl smysl v době, kdy bylo v Německu čtyřicet drobných knížectví a státek; dnes chceme a potřebujeme silné Rakousko. A v něm ovšem co možná největší autonomii pro sebe, v rámci státu. Proti všem fantasmům ve vlastní straně svědek vždy vystupoval. Svědek etai se členem sdružení »Austria nova.« — Projev »Českého svazu«, daný předsedou F. Staškem dne 31. ledna 1917 ministru zahraničních věcí hraběti Czerninovi, zněl takto: »Vzhledem na odpověď státní čtyřčlady prezidentu S. S. S. Wilsonovi, ke které státy vál-

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 30 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se smílají nenačtené a nafrankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nebonorují. Rukopisy se smílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. šk. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefon: 94 (Tiskové družstvo).

18. dubna volte

kandidátní listinu

Českosloven. strany lidové,

kteří má:

v župě královéhradecké číslo 5,
v župě pardubické číslo 12,
v župě mládežnické číslo 7.

Hlavy vzhůru!

K důležitým volbám dne 18. a 25. t. m. kráčíme zmudřelí a s nadšením!

Postarejme se, aby nová sněmovna obnovila pravé české, zbavené cizáckého otrávení. Povahu a sladkou vůni pravých českých ideálů nevysvětlí vám semitaké voľnomyslenkářství ani pruský marxismus. Na tyto ideály táhne se hrobů svých poctivých a pracovitých předků, velkolepých chrámů pražských i vládních kostelů po venkově. Vonný dech české vane ze spisů Boženy Němcové, Baara, Jakubce, Zeyera, K. V. Raisa a z řádků českých kněží-buditelů.

Nechť stoupá den co den sebevědomí našich lidovců. Našinci doma i za hranicemi přispěli mohutně k dobytí české samostatnosti a k udržení drahé republiky. V Národ. shromáždění zástupci strany lidové podporovali svědomitě všecko, čeho bylo potřeba k prospěchu veškerého poctivého občanstva. Jestliže hlouček 24 našich poslanců vykonal pro obranu katolictva a celé republiky věci veliké, vykonají naši zástupci práci ještě velkolepější za energické podpory voličstva strany lidové. K volební urně nepřistupujeme jako ponižení prosebníci. Náš štít jest čistý, zatím co jiné strany mají povinnost se zodpovídati z přecetných omylů, klamů a nevlásteckého sobectví. Jdeme volit, abychom hlasovacími listky soudili notorické škůdce našeho státu. Naše hlasy necht' jsou žhavými protesty proti korupci a nedemokratickým násilnostem! Tyto hlasy necht' zahřmí do srdcí tvrdých, že již déle nesneseme nedůstojnou porobu ve škole a v úřadech. Svobodný občan nesmí se přistě bát násilníků v samém katolickém kostele, kde tak často barbarická sverepost na hanbu celé republiky rušila posvátný klid.

Lidovec jest povinen dáti hlasováním na jeho svůj odpor proti vykrádání a roz-

krádání národního majetku jak od lidí domácích tak zvláště cizáků.

Naše strana nejlépe osvědčila pochoopení kritické situace. Neuváděla davy ve zmatek a bídu slibováním modrého s nebe a stavbou vzdušných zámků. Neklamala a proto má právo souditi demagogy a kejklře, kteří měli na mysli více stranické agitace a svůj osobní prospěch než blaho republiky.

Pro dobro mladého státu vzmužme se všichni! Jakmile cizina uslyší, že lidovci vysílali do sněmovny slušný počet zástupců, hned bude naše republika více respektována, okamžitě náš úvěr stoupne. Ti, kteří rozhodují o hmotné podpoře našeho národa, různým pokročíským frásím jen

se útrpně usmívají. Zato jim imponuje hospodářská dovednost a charakterní solidnost.

Jestliže katolíci nabývají stále většího vlivu ve státech velikých, bylo by pro nás hanbou, kdybychom se u nás jen stále krčili.

Mluví-li se o vyděděncích dále, vidíme přece jasně, že právě našince přiváděly kruhy situací ovládající do největší nouze a poroby.

Proto vlastně ku předu do volebního boje! Necht' se ani jediný náš hlas v přítomném víru neztratí. Pak budeme imponovat všem!

Hlavy vzhůru! Bojem k vítězství!

Politika.

Kratovláda na Slovensku potrestána.

Autorita republiky.

Pokud tam byli pohansky pronásledováni katolíci, opatrní liberálové a socialisté mlčeli. Když však zakročeno krutě proti dvěma soc. demokratům, seznal Šrobár, že diktatura jeho má také své meze. Na velice rázné zakročení soc. demokratického poselstva vymohl Slovenský klub dalekosáhlou změnu režimu. Oznámeno:

Plinomocenské ministerstvo pro Slovensko se začíná rušit a bude poříbeno nepozději v září, kdy budou provedeny obecní a župní volby na Slovensku. Šrobár do té doby dostane kuratele ve formě správní komise, o poněvaž je léto, bude věbec dobré, když ze své nynější nemoci se bude někde v lázních léčit. Budou odstraněni inspirátoři a původci rozkazu, aby pro stávkou se zatýkalo. Nenáviděný skláň (jako komisař okr. hejtmanství) z Hlohovce už je pryč a za ním táhne nadslůzný (dle našeho okresní hejtmán). Myslíme, že bude i více změn. Četníci a jejich strážmistrů budou odstraněni a přísně vyšetřováni. V záležitosti soudr. Felcana la důvěrníků bude vyslán do Bratislavy soudr. dr. Soukup, aby bylo jejich propuštění urychleno. Píse budou zaopatřeny rodiny zastřelených. Bude dáno nařízení, aby koalici právo na Slovensku bylo uznáváno dle našeho zákona a praktikováno s onou liberálností jako u nás.

Dle „Slovenského deníku“ soc. dem. důvěrník Felcán 12. listopadu 1919 vyhrožoval v Klačanech, že s 200 lidmi vyházejí správce. Křičel, že na Slovensku Češi nemají co hledati. 5. listopadu hrozil vyvoláním vzpoury, i kdyby při tom padlo třeba 100 lidí. 16. února zasáhl rušivě do úředního výkonu voj. policie v Hlohovci a propustil zabavené povozy se 40 q ječmene. Jež chtěl statkář Schlesinger z Píšťan vyměnit za jakési zboží (voj. policie nemohla se přesile postavit na odpor). Nastoupil službu vojenskou, když pak vydán byl rozkaz k jeho předvedení, zmizel z Hlohovce a 23. února byl jakožto zámětník znovu sprostěn. 7. března 1920 prohlásil v Hlohovci, že socialisté demokrate nerespektují vládní smlouvu, že vojsko stojí za nimi, že vláda vůbec nemá žádné moci a že nynější vládu neuznává. 7. března t. r. prohlásil, že všichni železniční zřízení na Slovensku připojili se k sovětové vládě ruské a že dojde k tomu také v Hlohovci. Dne 8. března prohlásil, že bude převrat, ale že to někdo zaplatí smrtí. V Píšťanech hlásal veřejně bolševictví, prohlašoval, že vojsko přidalo se k němu a že od bolševického úmyslu neodstoupí. O Felcánovi je dokázáno, že ačkoli nepracuje a jest úplně nenačetným, měl v únoru 1920 asi 40.000 K. — Katolíku, budeš k takovému pořádku a takovým reformátorům dále mlčet? Proč jen Šrobár, který Hlinku špejoval a mlčel, tak dlouho chodil kolem Felcana jako ko-

Česká banka filiálka v Hradci Králové

provádí veškeré obchody bankovní i bursovní za podmínek velmi výhodných.

Vklady na knížky zářadí 8%.

Vklady na účty 2 1/2%—3 1/2% dle doby výpovědi.

tem Casalerova klobouku? Hlasovací listkem
přispějme k obnově státního pořádku!

Zase nové pruské nadělení.

«Bohemia» prohlašuje, že vůdce saských drancujících komunistů skutečně chtěl v neděli překročit naše hranice se 6000 ozbrojenými komunisty a Klíngentalu. «České slovo» naznačuje, že s tím pokusem jest ve spojení hnutí německých železničních zaměstnanců v severozápadních Čechách. Tohle by ještě ožebračenému obyvatelstvu našemu scházelo! Němci, kteří bojují proti naší republice tolik vyzývavě, mají pokoj. Zato však mají tyránkové chladit si svou fanatickou záhu na českých katolících. Tohle rytířství zbabělosti svědčí tak markantně o úpadku vlasteneckého citu těch, kteří by v první řadě měli rázně vystoupit proti německému teroru!

Proč se volby konají v neděli?

Neděle jest křesťanům všech vyznání dnem Páně. Svět jí nejen katolíci, ale i evangelíci, pravoslavní i všechny křesťanské sekty. Žid má svou sobotu, kterou si nedá vzít. Proto vymohli si židé hned na mírové konferenci v Paříži, aby se volby nikdy nekonaly v sobotu. Tedy to, co si židé pro sebe zakázali, to je pro křesťany dobré. Aby jeden žid mohl klidně a nerušeně slaviti svůj šábes, nesmí tisíce a tisíce křesťanů světit svou neděli. Jdeme-li tedy k volbám v neděli, nezapomeňme, že židé tím dokumentují svou povýšenost nad křesťanským lidem. — Že by se volby konaly v neděli z té příčiny, aby se ušetřil jeden pracovní den, jest přímo směšné. Volby jsou jednak tak důležitým aktem, že jim lze bez výčitky i den pracovní obětovati. Kolik dní do roka se promarní různými slavnostmi, co času zabije se stávkami lehkomyšlně vyvolanými! Ale židé prosadili svou, oni si svou sobotu zárlivě střeží. K volbám jest dobrá křesťanská neděle, neboť sobota židovská jest nesmírně posvátná! — Křesťanští voličové! Chcete mít republiku židovskou? Nikdy ne!

Jestliže se židé chlubí tolik svou pokrokovostí, proč si nepřeložili šábes již dávno na neděli? Byla by to snad velká trhlina v jejich dogmatice? I tím svým svátečním dnem nepřetržitě dokumentují, jak silná stěna nenávisti je dělí od pokřtěného obyvatelstva.

Poslední zasedání N. S.

Dne 14. t. m. odhlasovány zvýšené diety poslancům. — Když se jednalo o zákonu proti nevhodným názvům, prohlásil Bezděk, že by v takové chvíli mělo N. S. raději počínati o dostatek pokrmů, oděvů a bytů pro obyvatelstvo a o suroviny pro továrny. Jelikož se však přece jedná o různá označení, přimlouvá se za to, aby titěrnosti, jako sirky, mýdla a mazadla nebyly označovány podobiznami a jmény našich národních předáků. — V nočních schůzích projevil dr. Kolísek povděk nad tím, že na Slovensku přestávají působiti maďarské zákony školské. Za potlesku poslanců vyhlásil srdečné díky ušlechtilému Scolu Viatorovi, který první posvítí na děsné poměry maďarské. — Přijet zákon na postátnění zemských správních výborů. — Přijet zákon, jímž se zajišťuje půda drobným nájemcům.

O značení schůze N. S. dne 16. t. m.

napsaly v č. 100. «Nár. listy»: «Máže, opoziční skupina za to, že z 200 vládních poslanců se dostavilo do schůze jen 67, místo nutných 90 poslanců? Bylo to snad národně demokratické ministerstvo, které v pátek večer vypravilo zvláštní vlak pro vládní poslance, aby se mohli rozjet z Prahy na volební agítace, místo aby vykonali svou povinnost v Nár. shromáždění? Znamená snad být vládní stranou opravdu jen to, že má všechny výhody, ačkoliv však také povinnosti? Tak se otáče prostý rozum a odpověď bude pro vládní koalici záruční. Vládní strany, které nedovedly ovládnout kvorum už v celé řadě schůzí dřívějších, neměly v sobě tolik zodpovědnosti a svědomitosti, aby zabezpečily přítomnost aspoň 30 proc. svých poslanců k vyřízení programu poslední schůze, na jejíž pořad daly jedinou řadu nového parlamentu a zákon o akce vládnosti národa k prvnímu prezidentu republiky, ale vedle toho řadu

Živnostenská banka filiálka v Hradci Králové

Akelový kapitál K 200.000.000.—. Reservní a pojistné fondy přes K 100.000.000.—

Centrála v Praze, zal. r. 1868.

Žirové účty.

Zabývá se eskontem směn, inkasem směn a čeků na všechna místa v tu- i cizozemsku; obstarává úhrady a výplaty, jakož i všechny ostatní bankovní transakce

za podmínek co nejvýhodnějších.

předloží, jež dráždily druhé strany a jež mohly zcela klidně počkati nebo aspoň býti dříve zrevidovány.

Ve schůzi čs. demokratického klubu bylo v sobotu konstatováno: «Předseda N. S. Tomášek, vida odchod dvou klubů, přerušil neočekávané schůzi na 5 minut; přestávky, jež se protáhla na 25 minut, použila koalice k zvláštní úradě. Když předseda Tomášek byl opět ve schůzi zahájen a dal hlasovati, poslanec Johanis žádal o zjištění počtu přítomných poslanců; bylo napočítáno celkem 69 (šedesát devět) poslanců (včetně se dvěma přítomnými opozičníky). Nato předseda pro nedostačující počet přítomných ukončil schůzi. Jestliže poslanec Johanis, člen vládní koalice, podal takový návrh, věda dobře, že není ve sněmovně potřebný počet poslanců, byl zcela patrný úmysl vládní koalice schůzi zmařit. Bylo to dokumentováno ještě i tím, že několik poslanců soc. dem. před sčítáním bylo posláno ven ze zasedací síně. Klíč k tomuž zdánlivě nepochopitelnému útoku vládní koalice na poslední plenární schůzi N. S. najdeme především v nechuť, se kterou byla svolána k naléhání poslanců nár. dem. i poslanců strany lidové, aby sobotní schůze byla poslední schůzí tohoto N. S. Případ v sobotní schůzi N. S. osvětluje křiklavě situaci a svědomitost vládní koalice. Nemá tolik smyslu a svědomitosti, aby se sama postarala o presenci a chce na opoziční, aby ji presenci tu obstarávala a pomáhala jí k zákonům, s nimiž nesouhlasí. Nemohouc se dočkati podobného mařivého návrhu z lavic opozičních, podala návrh takový sama a zmařila závěrečnou schůzi N. S., na jejímž denním pořadu bylo na 40 návrhů, mezi nimi návrhy pro příští N. S. významu životního. Na otázku naši, kde má vládní koalice většinu, bylo odpověděno z jejího tábora, že poslanci její jsou na venkově na volebních

schůzích. Členové klubu nár. dem. své volební schůze odvolávali telegraficky neb telefonicky již v pátek.

Odpověď naší vlády na mírovou nabídku Ruska.

Lidovému komisaři Čičerinovi zaslal ministr Beneš odpověď, v níž praví, že posud není právního základu pro styk mezi západní a východní Evropou. Ruský návrh byl vzat v úvahu velice vážně. Českoslov. vláda nebyla nikdy ve válce s Ruskem. «Dovolím si poslati Vám vbrzku sbírku dokumentů, jakož i naše vyjednavatele, kteří by mohli vstoupiti ve styk s ruskými autoritami a zkoumati jednak otázku našich příslušníků v Rusku, jednak otázku našich příštích hospodářských styků. Tato mise mohla by zároveň stanoviti, které jsou ostatní problémy, jež by mohly býti zkoumány. Československá vláda doufá, že tímto postupem bude možno dojíti k výsledkům, jež by byly užitečné oběma našim zemím.»

Za hranicemi.

Poláci dobyli na jihovýchodní frontě proti ruským bolševikům značného vítězství. — Belgie uzavře s Francií vojenský spolek. — Italská vojska začala vyklízovati černoohorské území a ostrov Krk. Jest naděje, že Italové brzy vyklidí všechny dalmatské ostrovy. — Anglie přerušila své vyjednávání s Ruskem. — Jelikož ve Spoj. Státech stávka železničářů skoro všechny obchody zastavila, americká vláda mobilisovala 45.000 voj. automobilů, 700.000 nákladních a 7 milionů osobních automobilů. — Na tajných třech schůzích dělnických rad ve Vídni minulý týden bylo usneseno proklamovati ihned republiku rad, jakmile se tak stane v Německu. Vjeli se hemž ruskými agenty.

Kouzelníci na hraně XVI. a XVII. století.

Podle nedávné tradice liberální sekty v Čechách «mýtily klerikální pověry». Ale bylo zrovna obráceně. Čím silněji sektářství v XVI. století vzrůstalo, tím bujely pověry nejpestřejší hustěji. Nejdřívejší pověry (zvláště o spádech různých kategorií ďáblů) přelily se k nám s německým protestantstvím.

Již Jireček r. 1864 napsal po ohledání křiklavých dokumentů: «Šestnácté století k názvu věku osvíceného táhnouti se nemůže. Kamkoli pohlédneš, všude plno pověr.» Denis praví v charakteristice druhé polovice století onoho: «Nikdy pojetí světa nebylo děsnější, pověra obecnější... vidoucí dlouhou řadu podvodníků, kořisticích z lehkověrnosti lidské, myslící bychom, že jsme v starověkém Římě.»

Matouš Konečný (1572—1622) nám popisuje osm kategorií různých těch «umělců», pracujících za pomoci ďáblův s věcmi nadpřirozenými. Věštcové předpovídají. Planetaři prorokují o nebeských znamení. Čarodějníci užívají «jistých figur, okřádků, čar, slov» nevázně. Kouzelníci (kejkřlíři) mají zvláště lidský zrak. Lozníci ohe metání kostí předpovídají tajné věci. Zaklínáči «sahají z ohně, z vody, z země i skrze jiné stvoření odpovědi dávají». Hadači slibují a předpovídají ze snu, rýh na rukou a z šibčotní pta-

tva. Černokněžníci «z hrobů, z kostnic a od mrtvých doptávají se na tajné věci.»

Jestliže se tedy «tovaryši ďáblovi» takto specialisovali na osm odborů, «patmo, že práce měli nadbytek. Zvláště byly pověstny «čertovy doktoryně», které «mávaly čerta» uvězněného ve sklenici, aby byl s radou vždy po ruce. Těm se vedlo mnohem líp než vážným lékařům. Ba takové kouzelné doktoryně měly důchody lepší než mnohé šlechtičny. Mnoho peněz tržily báby, které hleděním do skla nebo lesklého kamene «objevovaly» vrahy, zrádce a podvodníky. K hadačkám leckde spěchávalo se dříve než k policejním úřadům.

Mnoho lidí čarovalo si samo. Odporné čísti, jaké letkvary se vařily buď pro potrestání anebo naopak pro získání srdce bližního.

Kdo čaroval někomu ke škodě, tomu hrozil obyčejný trest velice přísný. Čarodějnice bývají napřed vyšetřovány za strašného mučení; když skřipcem, hrozným pětím boků a pod. bylo vynuceno přiznání, následovalo často upálení na hranici. Vůbec vyslýchaní kteréhokoli čudného obžalovaného bylo tehdy přisvědčením barbarství. Takovým lidem lechtoty sám bítie nebo bítice prodávati kouzelné koření, aby trápení z nich nevynutilo přiznání ke zločinům, kterých nespáchali. R. 1613 v Solnici Matěj Kabla, když byl již po třetím trápení s žebřím složen, vyznal:

»Prosil jsem pacholka katova, aby mi něco udělal, abych se znáti (vyzrávat) zločiny) nemusil; ale proto jsem ho prosil, abych na sebe nic nechal, když víceji o něčem nevím.«

Jestliže však někdo uváděl důkazy, že čaroval proto, aby se ubránil zlomyslnému čarování člověka jiného, byl beztrestným. Tytéž soudy, které krutě pronásledovaly čarodějnice, vzkazovaly v případech obtížně řešitelných pro hadačky a jiné pracovníky s věcmi nadpřirozenými. Když r. 1603 něšťané v Jimramově marně se pídili po zločinci Duchkovi, vzkázali do Mor. Třebové, aby tamní městský kat onoho škůdce nějak přičaroval. Poslali mu na kouzla jeden rýnský.

Když se člověk nevinný ani při krutých mukách přiznati nechtěl, hned dávali konšelé hlavy dohromady, prohlašujíce, že jest někým okouzlen, »tak že se poznati nemůže«. Sháněli tedy — protikouzla, »aby se poznati mohl«. Ptávali se obyčejně mistra popravního, co proti okouzlení činíti.

Těchto několik poznámek nám poněkud vysvětlí průběh příšerného výslechu bl. Jana Sarkandra. Podobným způsobem byly mučeny v XVI. a na počátku XVII. století tisíce obyčejných mužů, žen i dětí. Jakkoli však i nevinné děti bývaly trápeny tak, že vypustily duši dříve, než z nich bylo nepravdivé přiznání vymuceno, sektářský vztek připravil katolickému knězi muka zvlášť rafinovaná. A tu se také prozradila tuhá pověrečnost protestantská, která se smažila trpětele »odkouzlit«. Historik dr. Poltynovský líčí jedno mučení Sarkandrovo takto: »Kat rozžal tedy svíce a potožil je na oba boky Sarkandrový, načech smoliv šest pér v síře a smúle, zapálil je a vhodil po různu na prsa a ramena Sarkandrova. Když vše již na něm shořelo, kázali soudcové zapáliti nově svíce a přiložiti k jeho bokům. Měli za to, že při takových bolestech jistě již vynutí z něho nějaké doznání. Leč nestalo se tak. Prohlásili tedy, že již působí tu kouzla. Proto kázali katovi, by Sarkandra úplně obnažil, ostříhal mu nehty na nohou a rukou, ustříhl něco vlasů z hlavy, vousů, pod pažďím a vespod těla, vše aby spálil na prášek a dal mu vypít. Sarkandr ochotně podáváný nápoj vypil. Po celou dobu, co byl takto natažen na skřipci, stáli komisarové kolem něho.«

Tohle byl od doby Husovy věru podivný vývoj pokroku a humanity. Tupohlaví tvraní sami rozkřikli, že očekávají velkých věcí z odporné pověry, hraničící s bestialitou. Ovšem tohle »odkouzlení« selhalo zcela.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Ještě letos v říjnu má být otevřena katolická universita v Miláně. Prozatím začne se přednášeti na fakultě právnicko-sociální, později na filosoficko-náboženské. — Na pasece velkostatku pardubického v katastru brozanském nalezený při kopání dva hrnčky s pražskými groši Vladislava II. a bílými penízky. Ale dělníci si rozebrali větší část pokladu dříve, než státní památkový úřad intervenoval. Něco z rozebraných mincí již přece vráceno; snad všechno bude zachováno pro muzeum pardubické. — R. 1921 budou oslavováni všechny kulturní národy 600letou památkou úmrtí největšího básníka všech věků Danta Alighierriho. O seznámení českého národa s krásou Dantovy poesie dobyl si velikých zásluh Jar. Vrchlický a katoličtí kněží (zvláště Bloksa, který byl nazván nejlepším českým dantistou). Katolická »Družina literární a umělecká« v Olomouci vydá k jubilejnímu roku publikaci »Dante a Češi«, která slovem i obrazem nastíní Dantův vliv na českou uměleckou tvorbu. Organizace oslavy svěřena St. Al. Novákovi v Polčově. U něho nechť se přihlásí spisovatelé i výtvarníci. Subskribenti díla (jehož cena bude 15 — 30 K) adresujte přihlášky na revui »Archa« v Olomouci. — V náhražkách a padělcích docílila moderní vynalézavost takových triumfů, o jakých se lidem v minulém století sotva zdálo. Ovšem k blahu lidstva to neslouží. Nyní v Anglii padělejí se různé druhy motýlů tak dovedně, že se jimi napletou i přírodovědci. Obyčejní motýlkové se potrou fiktivou vystřou gemy, na kterou se pak

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Piliálka v Chrudimí.

Telefony: 48a řídící, 48b směšárna.

Akciový kapitál a rezervy K 90.000.000 —

Vklady K 600.000.000 —

Centrála v Brně.

Piliálky: Boskovice, Břeclava, Bratislava, Holešov, Jablonec n/Nisou, Chrudim, Kroměříž, Mor. Ostrava, Nám. Brod, Olomouc, Opava, Píseň, Praha, Prostějov, Přerov, Telč, Třebíč, Uher. Brod, Val. Meziříčí. Letní expositura v Lázních Luhačovicích. (Telefon filiálky v Brně č. 589, telegramy: Moravoagro).

Vklady na knížky, běžný a široký účet úrokuje o nejvýhodnější.

Peněžní obchody bankovní a směšárenské všeho druhu.

Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a veřejným korporacím.

Remboursní úvěry.

Financování importu a exportu.

Třídní loterie.

Pojišťování loď.

nanášejí barvy nejvzácnějších exemplářů motýlůvých. — Nové vykopávky v Pompejích značně rozšířily náš výhled do života starých Římanů. Ze zřícenin nově nacházených staví se domy tak, jak byly před dávnou katastrofou. V jednom z domů vykopaných jest všechno úplně zachováno. Překvapuje vkus a jemnost nově objevených maleb. — Dne 12. t. m. slavil své Abrahamoviny dr. Josef Pekař, který náleží k předním českým historikům doby přítomné. Narodil se r. 1870 v M. Rohozci u Turnova. Skvělým způsobem vyvrátil zatvrzelé historické předsudky staromódní liberální romantiky, jež se tak dlouho potulovaly zvláště v českých románech. A právě křesťálová nešťastnost tohoto badatele ulomila hrot tak mnohým výkřikům, jež se hrnuly na působení katolické církve v Čechách. — Spirituál arcibiskupského semi-

náře v Olomouci dr. Jos. Poltynovský stal se soukromým docentem Cyrilo-Methodějské bohoslovnické fakulty v Olomouci. — Právě citelná nouze o topivo nutí lidstvo k použití jiných sil k průmyslové výrobě. Nyní tedy odborníci studují, jak by bylo lze zaplácnouti do práce mořský příliv a odliv. — V Bessarionu (str. 47) profesor na orientálním ústavu v Římě P. Jagie upozorňuje na významné objevy římského badatele Pavlova. V pannonské legendě děje se zmínka o překladu Nomokanonu (sbírka zákonů), jež pořídil krátce před svou smrtí z řeckého pramene sv. Metod. Značné části překladu jsou zachovány v 5 rukopisech, jež se nacházejí v ruských knihovnách. Pavlov našel ve vavřínecké knihovně ve Florencii kopii řeckého textu, který byl sv. Metodovi předlohou.

Z volebního ruchu.

Na Slovákku kandiduje utlučený. Agrární »Večer« 12. t. m. napsal, že Hlinkovci smrtelně zranili katolického faráře Donovalu, člena slovenské rolnické strany. Toho se chytily »Národ. listy« a dne 13. t. m. píší, že Donoval zemřel »následkem ran, kterými ho ztýrali zfanatisovaní příslušníci slovenské klerikální strany.« Zatím však přicházejí současně zprávy, že týž Donoval jest zcela zdrav a — kandiduje do senátu. — Příliš průhledné agitací lži před volbami svědčí o veliké nervositě těch, kteří nyní mají skládati národu účty za své hospodaření.

Jak se dobývá volebních úspěchů. Večerník »Práva lidu« z 12. t. m. mluví o velikém volebním úspěchu české soc. demokracie ve Znojmě. Odevzdáno 12.930 hlasů, z nichž české kandidátní listiny obdržely 7875, německé 4816, židovské 339. Čs. soc. dem. strana dělnická obdržela 4035 hlasů. — Ale jak se docílilo tak velikého počtu hlasů? Den před volbami rozhodli soc. demokraté svůj leták, opatřený — křížkem. (Tedy kříž je přece někdy i socialistům dobrý!) Leták začínal slovy: »Křesťané! Čeští katoličtí voliči a voličky!« V dalších řádcích jsou slova: »Kdo miluje Krista Ježíše — který zemřel na kříži — nebudou vyhazováni kříže ze škol — ve jménu Ježíše Krista.« Kdo pak tedy vlastně jest kaleným nepoctivým klerikálem? Soc. demokraté také strhali plakáty národních stran anebo je přelepili svými letáky. Co se slalo v obecních volbách, to se ovšem snadno může opakovati před volbami 18. a 25. t. m. Účel tu posvěcuje radikálům prostředky. Národní strany ve Znojmě proti onomu chytrému letáku svorně protestovaly.

Peníze a zase peníze! V tom znamení pohybuje se volební ruch nyní okázaleji než před válkou. Dne 13. t. m. »Práva lidu« napsalo: »První volby osvobozeného národa otrávil národní demokracie penězi a nepravdou... kupuje duše za peníze, kupuje za peníze nespočítané části jiných stran, kupuje jednotlivce jinde zkrachované.« Vedení nár. demokratické strany prý opoziční dva a

grárně-kapitalistické směry koupilo. »Dokonce koupilo. Je dokonce známa suma, již dostal Bergman za to, že pomáhá národní demokracii ve volbách, 360.000 korun.« Velkosedlák Zavřel na Holešovsku přijal do svých služeb člověka, který jako vyslovený bolševik útočil ostře proti sedlákům, ale za peníze Zavřelovy hned své útoky namířil proti socialismu. Celou tu bolševickou společnost získala peníze a osobními výhodami národ. demokracie. »V Prostějově vyloučili naši soudruzi člověka, protože se mu dokázaly malversace, jdoucí do tisíců korun. Za 14 dní na to byl tento člověk sekretářem národně-demokratické strany v Uh. Hradišti.«

»Národní listy« (večerní vydání) téhož dne odpovídají na ta křiklavá obvinění vyhybavě — hlavně vtipy. Připojují však, že »Slavie« na podobné útoky vůči Modráčkovcům učinila tuto výzvu: »Nechť strana soc. dem. dá nám své chudé, »proletářské« fondy a my jí dáme všechny naše miliony. Jsme rozhodně ochotni k této výměně každou hodinu a očekáváme, že výkonný výbor soc. dem. strany s radostí se naší nabídky uchopí. Neučiní-li tak, potvrdí tím, že sám »Práva lidu« nevěří a že tudíž jeho tiskový orgán lže.«

Čs. socialisté agitují horlivě i na venkově proti straně agrární. Zdá se, že tyto volební spojenci agrárníků z roku 1911 urvou hodně půdy straně Švehlově, o níž v jednom svém letáku píší: »Předáci a poslanci její postavili se v čelo rakouských rekvisičních úřadů, jako posl. Dvořák v čelo zemědělské společnosti, která rekvirovala a odváděla pro Vídeň a rakouskou armádu více kusů dobytka, než na ní bylo žádáno a tím doslovně vyrabovala Čechy. V čele moravského obilního ústavu stál posl. agrární strany Sonntag a důvěra rakouské vlády k ní šla tak daleko, že rakouský hlavní válečný stan přijal mezi své novináře jediného Čecha agr. redaktora Tvarůžka. I pensionovaný ministr Práček, rezervní feldvél v rakouské armádě, vyprosil si za války hodnost hejtmanskou a vatoupil dobrovolně do vojaka. Těmito činy zbohatli nice předáci

agrární strany, ale politika strany odvrátila se od č. národa úplně.

Již se znovu perou o přiznání židovskému liberálům se socialisty. Tak daleko tedy dospěla hrstka a soběstačnost příslušníků českého národa. Viková-Kunětická odváží se v Národ. shromáždění důstojně prohlásiti, že židé tam rozhodovati nebudou. Byla hned napadena předstívkami židovského poslance. Na kandidátní listině nář. demokracie za trest byla tato zasloužilá žena uvedena v pořadí tak daleko, aby nebyla zvolena. »Právo lidu« dne 8. t. m. přes to vytýká národ. demokracii ukrutnou smělost proti židům —

Kulturní jiskry.

Marx o právech malých národů. Ant. Behr roku 1896 uveřejnil v »Zeitungen« pod titulem »Panslavismus« z článku Marxova, napsaného roku 1849, tato pozoruhodná slova: »Čechové, k nimž chceme i Moravany a Slováky počítati, ačkoli se řečí i minulostí od sebe liší, neměli nikdy svých dějin. Od Karla Velikého jsou Čechy závislími na Německu. Na krátkou dobu vyprostí se sice český národ a utvoří Velkomoravskou říši, ale aby ihned opět byl podroben a po pět set let byl jako mlč vrhán mezi Němce, Uhry a Poláky. Pak případnou Čechy a Moravu definitivně k Německu, mezitím co slovácké krajiny zůstanou při Uhrách. — A tento nikdy neexistující »národ« činí nároky na samostatnost? Národové, kteří nikdy neměli svých dějin, kteří ode chvíle, kdy dostoupili prvního nejhrubšího stupně civilisace, již i přišli pod cizí nadvládu, nebo kteří prošli teprve cizím jhem a dospěli tak k prvnímu stupni civilisace, nemají žádného práva na národní samostatnost a nemohou jí také nikdy dosáhnouti.«

Takový tedy byl názor židovského hlasatele rovnosti o rovném právu našeho těžce zkoušeného národa. Padá zde silně na váhu, že Marx odváží se psáti tak necitelně v době, kdy snášeli Čechové nejkrutější útlaky netoliko vinou zkonstatovaných německých hofrátů, ale i židů. Diviti se musíme jak nehoráznosti tak ignoranci Marxově. Patriarcha soc. demokracie před napsáním tak úžasných řádků, kterými obracel historickou pravdu na ruby, měl si aspoň trochu přečíst dějiny. Lze se pak diviti, že i jeho čeští žáci pak psali o překonaných staročeských pergamenech? A tento duch Marxův znovu ožívá v soc. demokratické levici,

Židovská »Tribuna« a česká idea. Statistice lidu českého dávalo na Velehradě a Hostýně nadšené průchod svému zánícení pro ideu cyrilomethodějskou. Tato idea ovšem se netýká židů ani »asimilovaných« ani německých ani sionistů. Tito lidé, kteří z českých mozočů tak velice zbohatli, udávají nyní hlavní tón v politice obchodní a hospodářské. Ale jest věru vyšší smělost, jestliže chtějí »ve jménu českého lidu« také regulovati naše směrnice kulturní. U všeho nezkaženého lidu českého, polského, ruského i jihoslovanského — těší se sv. Cyril a Method velice úctě. »Tribuna« však v polemice s »Všeslovanskou jednotou« 28. března napsala jedovatě: »Kdežto je velice třeba sjednotiti se duchovně na přítomném obzoru doby, láká »Všeslovanská jednotu« do objektů archaismů a názorů, které měly smysl včera a jež dnes jsou nenapravitelné mrtvy. Pěstovati úctu k sv. Cyrilu a Methoději — co s tím, pro boha dnes? Cyril a Methoděj, to snad bývalo ještě před lety jakési heslo na podporu separatismu v moravských silničních výborech — ale pro českoslovanský národ z r. 1920 jsou Cyril a Methoděj jakýsi podivný bacil. Přisťáváme se, že vidíme v potměšlivém světovém názoru »Všeslovanské jednoty«

docela živě mluví o »pustých antisemitických štvanicích«. Dne 14. dubna uveřejňuje volební provolání »židů pracujících rukou a mozky«, v němž se odporučuje voliti soc. demokraticky. »Ani jeden hlas židovského proletáře pro měšťáka!« No — těch židovských pracovníků rukou a židovských proletářů jest ukrutně málo.

»Národ. listy« zase zcela neupřímně a nesprávně viní z antisemitismu sociální demokracii!! Věru zajímavý pohled, jak strany vlastenecké klečí před cizím národem, zatím co urážejí bezohledně katolický lid český.

přímo program. . . Národ nemůže kolísati mezi dobou moderní a slovanskými věro-zvěstmi.«

Kdyby tak posměšně, tak pohrdavě psala »Tribuna« ve jménu národa židovského, nedivili bychom se příliš. Vždyť židé nyní v praxi sledují tutéž ideu, jakou za života Methodova prováděli jejich předkové. Svati bratři solunští netoliko horlivě usilovali o kulturní svobodu a pokrok živlu slovanského, ale snažili se také vymýtití barbarskou touhu po kořistnictví a krutém násilí. Sv. Metod dával se v boj i s krutovládou a rozmařilostí dvora Svatoplukova; vždyť události rychle následující dokázaly, že tak spěje Velkomoravská říše k rozvratu.

V této i pozdější době luštěli židé slovanskou otázku ovšem jinak. Kupovali v slovanských územích zajatce a prodávali je do ciziny za otroky. Tak i v Čechách. Známý vynikající historik Vacek píše o jejich působení v Čechách: »Zjednali sobě zvláštní ochranu u knížete (prostředkem darů, peněz nebo služeb obchodních), aby směli usednouti poblíž předního tržiště, v místě bezpečném. . . Kníže dal jim svolení, aby kupovali otroky cizozemce a prodávali je na tržišti pražském, aby směli najímati sobě domácí lidi za služebníky (vozky, nosiče břemen, hlídače otroků a pod.) a žili po domácku »podle svého zákona.« Ve druhé polovici 10. století hostil se již větší počet židovstva v Praze. Se sklonku toho století dochází již výslovná zpráva o židech pražských a jejich velkoobchodu se zajatci a otroky. Biskup sv. Vojtěch (r. 982 až 997) plně úřad křesťanského lidumila, nestačil vykoupovati otroky-křesťany od židů a opatřovati vykopeným měkkým chlebem.« (Sociální dějiny české doby starší, 294—5.)

A svým starobylým ideám zůstávali věrni u nás židé i v následujících stoletích, pokud jim to podplácení pokřtěných úředníků umožnilo. V XV. a XVI. století obchod otrokářský již byl znemožněn, ale židé uskutečňovali zato jiné body svého národního programu, jichž směrnice stejně vedly svorně do kovaných truhlic. Winter o tehdejších židech v Čechách napsal: »Hlavním zaměstnáním jich pořád bylo půjčování se ziskem lichvářským. Půjčovali na listy a na »základy« zhusta i na zástavy kradené, půjčovali všem stavům a úřadům. . . V době války husitské žid bral lichvy 43—44 procent; bezpochyby proto Zikmund r. 1436 rázně nařídil, aby lichva na všech listech pomínula, ale jistinu aby dlužník splatil. Ale potom stalo se ještě hůře. Židé obvyklí bráti z kopy groš týdně, to jest 86 ze sta!« Pak úroky aspoň na papíře klesly. V praxi však bylo trochu jinak. »Vůbec jsme přesvědčeni z mnohých zpráv pozdější doby, že lichva, kterou žid bral podtají, byla vždy ještě vyšší nežli sazba úřední. . . Židé dotýkali se tou dobou již obecné lidby s mincemi, dobrou minci vynášeli ze země, zlou vnášeli a s dobrou ji míchali. . . Po zvyku a řádu židé směli obchodovati jen na svém tarmarce. Zbožím jich měla být

všechna věc. Ale oni si najímali již v této době řemeslné tovaryše, kteří jim upravovali věci jako na novo a podlondně robili také věci nové. Žaloby a základy toho zvláště se množí od počátku XVI. věku.« (Dějiny řemesel a obchodu v Čechách v XIV. a XV. století, 958—9.) Tak a podobně dokumentuje Winter o židech i v knihách jiných. Pozorujeme-li nyní židovské kolkaře, lichváře, velkopašeráky a falšovače bankovek, uznáme, že se udržuje stále směrnice tatáž; jen forma se poněkud mění.

Pro předky těchto lidí idea cyrilomethodějská byla ovšem už dávno věcí zcela vedlejší, ba docela »jakýmsi podivným bacilem.« Ale jen ať si spravují záležitosti národa vlastního. My známe předběh jak idey českého lidu tak i nebezpečné bacily — zvláště ony haličské!

Obrana.

Židovsko-bolšev. inkvizice v Uhrách pronásledovala katolíky dle vzoru Nero-nova. Uvedeme aspoň některá fakta, ze spisu »Obrazy z komunistického Maďarska«, sepsaného dr. H. Iselem, který se zevrubně o vládě Kunově informoval. Prvním výnosem bolševické republiky byl zákaz všech bohoslužebných úkonů. Církevní majetek prohlášen za státní, farářům odebrán veškerý příjem, klášternice vyhnány i z nemocnic. Když byli vyhnáni řádoví kněží, mnozí z nich na ulici zbiti do krve. Přes 100 katol. kněží uvězněno, asi 15 zastřeleno. Jiní byli ukřižováni, dva odsouzeni k smrti hladem. 20—30 duchovních bylo připraveno o život jiným způsobem.

Ale právě židovské katanství otvíralo lidu oči tak, že vzrůstala mezi laiky obětavá odvaha. Lid snášel svým kněžím potraviny. Přes židovský odpor byly kostely přeplněny, zpovědnice byly přímo obleženy.

Na rozkaz vlády byly náboženské a modlitební knihy hromadně páleny. Pro odpadlé kněze zřízen lákavý fond, aby se každému mohlo vypláceti aspoň 500 K týdně. Ale v celém Maďarsku neodpadlo ani 20 kněží. Odpadlý kněz Oskar Faber řádil strašně; stav se likvidátorem pro církevní věci, prohlásil na schůzi: »Chcete pogromy. Nuže dobře, připustím je, ale napřed se musím brodit až po kolena v krvi katolických kněží.«

Řada klášternic byla zhanobena, zmučena a zabita. Ale na druhé straně proti komunistům se postavily s největší rázností právě ženy. Když na př. měly býti vyhnány ze svého kláštera Anglické panny, velký zástup žen uzavřel proti vojákům ulice.

Když násilností židovských správců státu učiněn konec, všude se jevil zvýšený náboženský zájem. Zároveň se ukázalo, jak malá hrstka odváží se terorizovati obrovskou většinu národa a vražditi houfně pokojné obyvatelstvo. Vždyť netoliko bolševická ale i soc. demokratická strana skoro se rozpadla; neměla kořenů v lidu, byla umělkovaně udržována při moci židovským kapitálem. Dobře pamatujme, že právě ti lidé, kteří za habšburaké vlády v novinách nejspupněji štváli proti národům malým, utiskovaným, obratem ruky zahráli si na spasitele lidí drobných. Proč jenom hned za světového požáru místo hromadění milionů se nezastali vyssava-ného lidu? Po porážce Maďarska tito kejklři se pokusili balamutit svět rafinovaným trikem.

Maďarští katolíci dostali pernu za vyučení za to, že se včasné proti prohnání a vyssavačské menšině nesorganizovali. Máme snad také u nás čekati, až přátelé a chvalofečníci Kunovi začnou prováděti diktaturu? Byl by to smrtelný hřích na celé republice. Pamatujte si, že katolický hlasovací listek bude nejpádňější odpovědí žvůli podvratným. U nás přátelé bol.

Ústet a pošt. spoř. v Praze č. 140878.

Telefon č. 88.

Královéhradecká bankovní jednotna v Hradci Králové.

Půjčky všem druhů.

Vklady na běžné účty.

Další důchodkovou i z běžných účtů platí ústav ze svého.

Oddělení pro zboží zabývá se

obstaráváním a prodejem uhlí, vápna, cementu a dříví
ve velkém i malém.

ševků buď zprávy o maďarském katanství zamlčovali anebo bolševiky všemožně omlouvali. Patrně tedy, jakou »svobodu« by připravili také v naší republice. A tito lidé předstírají ohromný úžas nad těmi exekucemi, které se daly ve Španělsku před pěti stoletími.

Kdo byl hrdinou? Znáte již ty vyšetřené fráze o tuposti a zbabělosti »černých růženeckářů«. Ještě do nedávna chrapčela písnička, jak osvícený pruský učitel porazil klerikálního kantora rakouského. A teď se podívejme na fakta nedávna. Právě věřící komandanti ať na té či oné straně osvědčili nejlepší taktickou bystrost a zmužilost. O Francii se může říci právem, že lvi podíl na jejím vítězství měli důstojníci, kteří byli praktickými katolíky. Katolickým vojnám americkým vzdávali jinověrci zasloužený hold. Sama Anglie poznala, jakou pružnou sílu má právě v obětavých vojnech katolických; proto také anglický režim nebránil přechodem přestupům vojnů ke katolicismu. Na francouzské frontě dále vojenští kuráři konali divy obětavosti, pohrdající smrtí ve chvílích nejkrušnějších.

Austrálský vojenský kněz William Gwynn vypravuje, jak vítězný Foch se účastnil církevní slavnosti v Paříži. Jeden vynikající nevěrec přišel tehdy do kostela jen ze zvědavosti, chtěl vidět počínání Fochovo. Spatřil, jak generalissimus západních vojsk zbožně klečel mezi ostatními věřícími, nedávaje ničím na jevo svůj vynikající význam. Onen atheista však užasl, když Foch se docela modlil růženec. Nevěrec změnil brzy své názory a prohlásil: »Viděl jsem tu věc, nebyla to žádná přetvářka; přemýšlel jsem o tom, nyní věřím a při té víře zůstanu.«

Nu tak tedy! Foch pro růženec rozhodně nezapomněl na své nejbližší povinnosti; zbožnost jeho ducha nezatemnila. Zato však pyšní poséři prohrávali na bojišti z příčin zcela jiných, které s »klerikalismem« nemají ničeho společného. U nás čeští katolíci snázejí pronásledování, ale katoličtí důstojníci francouzští jsou jí dobří. Ti totiž se postarali o bezpečnost naší republiky zručněji než

Klofáč a svědomitěji než parádní vlastenci v kruhu svých Hejslovanů. — Křesťanský názor světový a z něho vyplývající zásady morální jsou nejlepšími pilíři každého státu.

»Právo Lidu« o Armádě spásy v příloze k č. 87. praví m. j. toto: »Nyní se náboženství u nás vychvaluje nejen v kostele, ale i na ulici, za zvuků hudby. Armáda spásy přenáší těžké své pražské činnosti stále více na ulici a poslouchá-li její řečníky a řečnice, nemáte dojem, že nasloucháte filantropickým amateurom, nýbrž náboženským blouznivcům. A to je ovšem jiná. Potřebovali jsme toho? Není dosti na všech těch církvích, které u nás působí a — není dosti na tom, co jsme v dějinách již vytrpěli?« Prý učení Kristovo »dnes je silou zdržující, brzdicí.« »Právo lidu« docela prorokuje: »U nás co zasije Armáda spásy, sklídí katolický velebníček na jedné a silný jedinec na druhé straně.« Kázání Armády spásy je náboženským blouzněním. »Volá se do zástupu chudáků, kteří by rádi žili čestně, jen kdyby nebylo té nesnesitelné drahoty a bídy... A za rohem je restaurace plná keřasů a kořistníků, těch skutečných škádců a hříšníků. Ty nechává Armáda spásy na pokoji.«

Obvyklé živé slágy, které připojuje »Právo Lidu« o naší církvi, pomíjíme bez poznámky. Vždyť na př. každý ví, která rasa působila, že »náboženství za války selhalo« a jaci to »nábožní« lidé nyní keřasují. V příčině Armády spásy jest nejpozoruhodnější, že tuto cíť náboženskou společnost podporují horlivě ti, jichž hrdla hlaholí denně, jak »národ Husův« otvíral oči církevníkům jiným. Zatím však místo využití domácích námětů předbělohorských podporuje tu náboženskou akci, kterou vyvolaly zvláštní poměry zemí velice vzdálených. Domácím katolíkům, navazujícím na osvědčené a slavné tradice Otce vlasti, zabírají se jejich útluky a kostelní pozemky bezohledně. Ale pro cíť sektu má náš stát jak peněz tak příbytků dost. Kdo pak tu zavinuje církevní zmatky a sváry?

Národohospodářská hlídka.

VI. Řádná valná hromada Královéhradecké bankovní jednoty konala se dne 7. dubna 1920 za účasti 16 společníků, zastupujících 114 podílů. Předseda p. Boh. Hobzek pojednal úvodem o všeobecné nynější hospodářské situaci a podal po té podrobnou zprávu o činnosti ústavu v uplynulém roce. Účetní závěrka za rok 1919 schválena a z vykázaného zisku Kč 20.621,78 rozhodnuto vyplácet 6 procentní dividendu, t. j. Kč 30— na jeden podíl. Na dary dobročinným a humanitním účelům věnováno úhrnem Kč 9800—. Do správní rady zvolen opět MUDr. Josef Hálek, lékař v Třebenicích a na místo odstoupivšího člena p. K. V. Skuherského p. Václav Nejedlý, velkoobchodník v Hradci Králové; předsedou dozorčí rady zvolen opět p. Ing. Chem. Tauscher, ředitel v Kostelci p. O. Po dotazu

p. pluk. Jirotky ohledně obnosů, složených na akcie příští banky, rozpředla se delší debata; se strany předsednictva poukázováno na to, že ježto ministerstvo financí akcionování dosud nepovolilo, vedeny a zúrokovány jsou ony obnosy jako vklady, jež po skončení zvýšení společenského kapitálu na Kč 300.000, jak usneseno loňskou valnou hromadou, převedeny budou na podíly. Pomýšlí se však již na to, zvýšiti společenský kapitál i nad tuto výši a podíly vyměnit při pozdějším akcionování v určitém poměru za akcie. Jest na příznivcích Bankovní jednoty, aby zvýšenou důvěru ústavu projevilí nejen upisováním podílů, nýbrž i hojnými vklady, aby společnost vyzbrojena byla dostatečnými peněžními prostředky. — Na ustavující schůzi jednatelešského výboru zvolen opět předsedou p. prof. Bohumil Hob-

zek a za místopředsedy p. Th. Dr. Frant. Šulc a p. Frant. Šabata, statkář ve Vrbici.

Agitační klanění venkova. Teď před volbami na rychlo se chtějí někteří lidé zbavit těžké zodpovědnosti. Náš poslanec Šamalik se vším důrazem bojoval důsledně pro uvolnění polních ploch a potíral rekvisiční systém. Navrhoval kontingenťování dávek obilných. Zato však 26. června 1919 ministr Prásek zdůrazňoval příčiny, proč ministerstvo zemědělství přistoupilo na zabavení sklízně, v čemž se postavilo i proti Šamalikovi. Kdo pak uvrhl naše zemědělce do poroby až do nových žní? Prásek 27. ledna 1920 sám prohlásil po výtkách posl. Zemínové, že zemědělce ani nenapadne pomýšlet na období 1919—1920 na nějaký volný obchod. My (agrářníci) jsme ložárně přistoupili v koalici na to, že tento rok tato úroda minulá bude obhospodařována státně. My jako ložární strana v koalici na tomto svém ujednání trváme.

Nyní před volbou chodí agráři po chalupách sháněti podpisy proti státnímu zabavení polních ploch a proti rekvisičím. To však neřeknou, že si tak chtějí usmířiti roztrpčené voliče. Není divu. Je zle. Před volbami sice ještě přiděly se dávají, aby volčstvo příliš nekřičelo, ale v krátké době budou buď sníženy anebo docela zastaveny. Pěkná starost se to hodí na krk novému Nár. shromáždění! Státní tajemník Srba, na jehož zásobovací politiku bylo tolik stížností, vzdal se dle zprávy »Nár. listů« z 14. t. m. svého úřadu. Trochu pozdě si chce umývat ruce a zodpovědnost odkazovati jiným. Agrární vůdcové zase obráceně hledí si usmířiti rolnictvo.

Švehlova strana chopila se i jméno agitačního prostředku. Vydala leták, v němž venkovskému lidu namlouvá, že se její zásluhou rozděljuje mezi lid 2000 dvorů. Jaká jest skutečnost? Podle zákona ze dne 27. května 1919 mohou dlouholetí pachtýři vykoupiti si pozemky, které měly od velkostatků nejméně 18 let spachtované. Každý rozumný člověk ví, že tu jde o půdu, které velkostatky nepotřebovaly a proto ji dávno daly do námu. A tomuhle říká agrární strana, že prý se dělí první tisíc dvorů. Lež jako věž! O zákoně tom pracovaly všechny strany, ale agrární republikáni tvrdí, že oni jej vymohli. Druhý tisíc dvorů přiděluje se prý právě do parcelního pachtu. Zase taková lež. Podle přidělového zákona musí velkostatky dáti do pachtu drobným žadatelům tolik půdy, aby se mohli uživit, ale hospodářství velkostatků nesmí tím být obročeno. Agráři to ovšem nazvou dělením tisíce dvorů. Dvory se prý již dělí. Dělí, ale jak! Do 20. března měly obce provésti soupis žadatelů o půdu, o žádostech budou jednati komise poradní v místě, komise při okresní správě politické a konečně rozhodne o nich Pozemkový úřad. Samozřejmě, že jednání se protáhne a kde nedojde k dohodě mezi vlastním a žadatelem, bude rozhodnuto o propachtování až na podzim. Proč nebyl zákon projednán hned loňského roku? Půda bude pronajata na 6 let, ale Pozemkový úřad má právo půdu pachtýři vzít, kdykoliv se mu zlíbí. Do pachtu dají nyní dvory jen tolik půdy, aby celkové hospodářství tím neutrpklo. To je až dosud vše, co se v otázce reformy pozemkové stalo a v dohledné budoucnosti stane.

Půda se domkářům sice pronajímá, ale k tomu není potřeby služeb agrární strany. Celá řada Dražin strany lidové vymohla již snížení cestovného do pachtu od velkostatků půdu, která se již obelvá. Katol. spolek českoslov. zemědělců vymohl za Dražiny přidělení půdy přímým jednáním s majiteli a to za výhodných podmínek. Tedy jen ať se nikdo nedá zmásti volebním humbukem!

Levné obrázky

k malované době a Božímu tělu koupíte jen u nás. Naše druhy jsou v překrásném barvotiskovém provedení.

Kristus v Emauzích 100 kusů Kč 750
Marianké Kč 7—
symbolické k Božímu tělu Kč 7—

Objednejte ihned, dokud jsou zásoby.
Biskupství hradbanské a národního v Hradci Králové.

Rozmanitost.

Papež poslal pařížskému kardinálu Ametovi 100.000 franků, jež sebrány v Americe na znovu-zřízení kostelů a pro válečné sirotky ve zrušených krajích Francie. — Národní (I) rolnická strana na Slovensku kandiduje v novozámecké župě na 4. místě Aug. Haybaeck; tento Němec jest členem Bürgervereinu. Němci a Maďaři za to zaručili národní slovenské straně své hlasy. Tak vyhlíží česká radikální kuráž! — Členy naší strany zásadně do svých řad nepřijímá Sokol již před válkou. Zato však Sokolové pochováli s počtou na židovském hřbitově strašnickém svého člena Josefa Sterna, který byl náměstkem ředitele Zemského obilního ústavu. Súčastnila se deputace Sokola v Dol. Slivně, jejímž byl Stern členem. Jak se postaral zesnulý o zlevnění potravin pro český lid, nikdy jsme neslyšeli. — Úředník okres. hejmanství brněnského Šis die »Rovnosti« měl poukazovati uhlí průmyslníkům a živnostníkům, ale prodával poukázky na ně keřasům v Grandhotelu. Vyzískal tak několik set tisíc korun a pak zmizel. — Ve »Východě« dne 10. t. m. uveřejňuje jeden národní demokrat tuto zínku o »proletářce«: »Odjížděl jsem po svátcích velikonocích z Vys. Mýta do Prahy. Já »buržo« jel jsem třetí třídou, slečna Fráňa Zemínová, »socialistická proletářka«, jela první třídou. Hanba buržoasii! Stal jsem se rázem vyznavačem jejího socialistického učení a snad tedy budu jezdit také první třídou na měkkých poduškách.« — Prvním sociálně-demokratickým časopisem v Rakousku byl v roce 1870 založený »Arbeiterwille«. Základním kapitálem bylo 4000 zl., které sožili židé Simon Deutsch a Alexandr Scharf. — Byli to rovněž židé, kteří mají »zásluhu« o založení dalších sociálně-demokratických novin. — Ceny životních potřeb klesají, ale ne u nás, kde se lid krmí místo moukou protikatolickými štvanicemi; životní potřeby se zlevňují v Paříži, kde katolictvo těší se nyní silnému vzrůstu. Sýr ze Skandinávie tam jest nyní o 30—40 procent levnější, kilo kanadského másla stojí 8—9 franků. Cent obilí jihoslovanského (!) prodává se za 50—55 franků. — »Československý deník« posílá Mlčocha uráží hrubě katolicou víru. Činí si na př. posměšky ve článku »Radosná událost ve sv. Rodině« z Panny Marie. Takovým způsobem, na který i slušnější žid hledí s odporem, skutečnému českému živnostnictvu a obchodnictvu se nepomůže. — V Rusku Lenin dle »Daily Express« na IX. konferenci komunistické strany uvedl důvody, proč bylo nutno odkloniti se v posledních měsících od základu rozdělené zodpovědnosti. Nikdo učený s nebe nespádl. K správě průmyslových podniků potřebuje vláda fakticky vzdělaných mužů, které najde jen z buržoasie. Současně musí však vláda podniknouti

kroky, aby i dělnictvo mohlo se připravit pro vůdčí místa. O zahraniční politice praví Lenin, že Rusko není ani uznáno, ani neuznáno. Vnitřní politika ovládána jest otázkou, co jest lepší, centralisace či decentralisace. — Jak má v lásce soc. dem. »Rovnost« obětavé české vlastence, patrně z těchto jejích řádků v č. 94.: »Pamatujte, jaké chvály se pělý o generálu Štefánikovi. Aranžoval se národní smutek, časopisy všech stran kášparovaly lid sáhodlouhými články o jeho nesmrtelných zásluhách, prezident Nár. shromáždění jménem všech poslanců pronesl řeč plnou superlativů — ale první pamětní list sibiřských legionářů, těch vlastních hrdinů české revoluce, pověděl nám, že Štefánik patří mezi ty, kdož rdousili českou demokracii na Sibiři a proklínání jsou jako katané našich sibiřských legionářů. Jeden »národní hrdina« byl odhalen.« Kdyby to tak napsal katolický list! Bolševikům projde všecko. — Právě po vítězství bolševiků padl v Rusku první máj. Ústřední rada ruské strany komunistické se usnesla, aby první květen byl proměněn v den práce. — Glasgovská konference nezávislé dělnické strany usnesla se vystoupiti z Internacionály ženevské. Zamítnut tam návrh na okamžité přistoupení k Internacionále moskevské; usneseno požádati švýcarské soudruhy, aby uspořádali poradu o možnosti utvoření Internacionály jedinou. — V Praze konala se schůze německých volnomyšlenkářů, které se účastnili i čeští lidé bezkonfesi, čeští volnomyšlenkáři. Nikdo to nepřihlašuje za zradu národní; Volná Myšlenka se prohlašuje otevřeně za sdružení mezinárodní. Ale katolíkům se vyčítá prude, že se hlásí k církvi, která dle ustanovení samého Krista i z důvodů rozumových musí býti obecná, musí býti pro všechny národy. Když se vyskytl návrh, aby k vůli obraně proti soustředěným útokům Volné Myšlenky a jiných mezinárodních protikřesťanských sdružení byl utvořen mezinárodní svaz, pokrokový tisk proti té mezinárodnosti prude protestoval. — V »Rovnosti« čteme v soc. dem. resoluci tato slova: »Žádáme o zavedení bezkonfesičního mravního vyučování na všech školách a vyloučení vyučování náboženského, konfesičního a mravbuky, založené na zjevení, ze všech škol naprosto.« Tohle přečtete socialistům, až na volební schůzi začnou ubezpečovati, že nejsou nepřáteli naší konfese. — Nejvyšší účetní kontrolní úřad přijímá akademiky na odpolední zaměstnání a platí jim 2 Kč za hodinu. Zato však 15—16letým slečinkám-pisáčkám se tam platí až 1000 K měsíčně. Akademikové jsou hůře odměňováni za práci než mladší vyučenci ve fabrikách. A pak se tolik mluví o lásce nymfomaničtích kormidelníků republikánské lodi k osvětě a ke škole.

Církevní obzor.

Svěcení nových biskupů, dra Ant. Podlahy a dra Karla Kašpara, vykonal arcibiskup pražský 11. t. m. za asistence p. biskupa královéhradeckého dra Jos. Doubravy a světcích pp. biskupů dra J. Sedláka a dra V. Prinda v chrámu Svato-vítském. Dostavilo se mnoho vzácných hostů. I katolické spolky byly četně zastoupeny. Svěcení skončeno o 11. hod. dopol. Po slavném »Te Deum« vysvěcení hodnostáři ubírali se v průvodu kolem chrámu, aby udělovali požehnání. Veliký počet věřícího lidu vytrval při této tklivé slavnosti až do konce.

Pozvání k velké hromadě společnosti sv. Cyrila a Metoděje v Hradci Králové. V úterý dne 20. dubna o 2. hod. odp. oděvati se bude v místnostech Adalbertina v Hradci Králové první valná hromada místní skupiny společnosti sv. Cyrila a Metoděje s tímto programem: 1. Čtení jednate-

ské zprávy. 2. Zpráva pokladníka. 3. Zvláštní sdělení jednatele. 4. Volné návrhy. — Nejhojnější účast dosavadních členů, jakož i těch, kteří se vzhledem na dnešní duchovní proudy členy této mladé apologetické společnosti státi míní, jest žádoucí. Zároveň prosíme všechny členy a přátele o všestrannou podporu našeho kulturního podniku a o zaplacení členských příspěvků. — Dr. Jan Konečný, jednatel.

Zvýšení výslužného duchovním správcům. Za zvýšení pense dle zákona ze dne 3. února 1920 č. 84 sb. netřeba důstojným pánům pensistům žádati. Dle vynesení ministerstva školství a národní osvěty ze dne 31. března 1920 č. 21023 opatří to pro zjednodušení jednání jednotlivé ordinariáty. Bisk. konsistoř.

Československá strana lidová.

Československá strana lidová žádá svých hávavých slibů svým volčím náčin, ale otá-víráš jim říká: budete tupeni, pronásledováni, možná i existence zbaveni a přece jsou ti nešťastní, odělní, protože milují pravdu a jsou za čistou lidskou správu a spravedlnost.

Rosteme. Počet našich mohutný den co den. Právě nepřátelský teror otvírá lidem dobré věci oči. V celé řadě oad, kde fara nečiní pro organizaci strany lidové ničeho, laické organizují sami. Nikdy naše ústředí nepřijalo tolik laických žádostí za vyláčení řečníků jako roká tohoto. Lid ztravým instinktem vytáhne jo, černa často nepřátel roz-

K májovým pobožnostem vhodné promluvy a kázání

naleznete v našich homiletických příručkách.

Fr. Kohout: České drahekamy v koruně Královny nebeské. 280 stran, Kč 3-50

Kaška: Pravdou ke etnosti. Lidová kázání na všechny neděle a svátky roku církev. 328 str. Kč 5-60

Kaška: Hvězda pokoje. 112 str. Kč 2-—

Májová pobožnost 31 rozjímání o posravní an-dělekém. 140 str. Kč 2-—

Panna Maria ve Starém zákoně Kč 1-50

Dr. Fr. Šulc: Májová pobožnost. 32 rozj. o Maria Panně, Králově nebes a samé. 181 str. Kč 2-60

Dr. Fr. Šulc: Mater Admirabilis. 32 rozjímání o poutních místech v okolí Svatovítské. 132 str. Kč 2-80.

Les obdržeti v každém knihkupectví, hlavně v Druhátním knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové.

uměti inteligenti, kteří přece mají zrak jasný. Prosté duše seznávají, jak hamižně oškubávají republiku ti, kteří dříve každou chvíli kritisovali »klerikální blahobyť«. Vidí se přímo s kruchty ty-raně těch, kteří podváděli lid slibem, že rozšíří demokratickou svobodu. Čistý štít mají ti, kdož jsou uváděni na kandidátkách strany lidové. List umírněného agrárníka Staročtka »Obrana venko-va« píše v příčině voleb: »Jak viděti, nejkonsoli-dovanější stranou jest strana lidová, která si po-činá také nejmírněji a ze všech stran nejkldnější. od níž také očekávají kruhy středostavovské sil-nou oporu.« — Přes to však, že horlivost našich sijně stoupla, nelze předem určit, zdali volební výsledky budou odpovídati přítomnému nadšení. My nezavíráme hdi jiného smýšlení dryáčnickým křikem a pohrázkami do tábora našeho. Naopak však osm — devět agitátorů strany jiné každého čtvrtého našince chytá za ruce i za kabát. hučí do něho, smýká jím sem i tam; demagogové docela se odvažují zapíratí ještě čerstvé protikatolické akce novým předstíráním konfesi snáselivosti. »Věť si jakkoli, chtěj cokoli, hlas se ke kterému-koli programu, jen dej hlasovací lístek nám! Ji-nak nebudeš mít pokoj!« Takové jest heslo ne-přátelského panstva; tak se rozumí svobodnému rozhodnutí občanstva dle jeho přesvědčení a pro-gramu. Místo lásky k svobodě zřizují se rafino-vaným způsobem tábory zajatců, šikují se stáda zakřiknutých ovčí. Proto jest potřebí, aby naši-ci všude neochvějně vytrvali a aby stoupenci hor-liví povzbuzovali mdlé. Jaké poslance si zvolíme, takovou budeme mít republiku. Tudíž místo ste-sků a vzdechů musíme opravdu republikánsky a demokraticky spolutrohodovati dle svého vě-domí a svědomí.

Československá strana lidová jest ze všech politických stran v republice sice nej-čudší, za to dle úsudku všech nejpocitivější.

Nejcennějším majetkem stane se v neděli ob-čanu naší republiky hlasovací lístek. Ten vyváží více než tisícové bankovky jak pro člověka nuz-ného tak pro majitele hospodářství a jiných re-alit. Vždyť přišli Národní shromáždění bude jed-nati netoliko o dalekosáhlých přesunech majetko-vých, ale i o právech kulturních, o mezích svo-body všeho občanstva, o směrech výchovy čes-ké mládeže atd. Co přišli sněmovna schválí, bude se týkat i vašich dětí a vnučků. Lidovci tedy nechť napnou všechny své síly, aby v pozdějším čase jejich vlastní krev na jejich líknavost a bá-zeň nemafkala. Vždyť některé nové řády mohou platiti celá staletí. Katolíku, za čožovici chvilko-vého osobního prospěchu anebo pro strach ži-dovský nesmíš zaprodati svou volební svobodu. Jsi zodpověden za svobodný a dobrý volební akt netoliko sobě a své rodině, nýbrž duchu pra-vé demokracie a blahu republiky.

Pozor na škodnou v hodně dvanácté! Upo-zorňujeme nájinca, že naši političtí nepřítelé nej-lépe odvádějí a nepronáhanější letáky strkají do ru-kou volčistva těsně před volbami, aby již nezbylo.

J. F. LANGHANS, HRADEC KRÁL.

O té spravedlivosti okresní správní komise. Nedivíme se, že »Kraj Královéhradecký« v čísle 27. přinesl jednostrannou odpověď na informace uveřejněné v tomto listu. Vždyť »Kraj« náleží straně, z níž se také rekrutují řady sokolské. Pravíte: »Sokol je korporací nepolitickou, všenárodní, neboť přisluhuje každé politické straně může být členem jeho, podrobuje-li se sokolské kázní.« To přece není pravda — skutky mluví o něčem jiném. Všenárodního rázu pozbyl Sokol tehdy, kdy se odklekl tolerance Tyršovy a Fügnerovy a kdy uchvátili nad ním moc politické šovinisty. Byli vyhazováni pro své konservativní zásady i zasloužilí dlouholetí členové. Do Sokola již před válkou bráněn vstup stoupencům strany naší. Vylučování i ti katolíci, kteří nebyli organizováni politicky, ale účastnili se náboženských průvodů svého vyznání. Jaká je to korporace všenárodní, v níž nejsou členové strany lidové a soc. demokratické? A vůdcové Sokolstva tyto strany potírali na půdě politické se vši vehemencí. Ostatně kolik korporací nyní vůbec jest uchráněno před silnými vlivy stranické politiky? Vždyť přece sami ministři vše se starají o zájmy svých politických stran než o blaho celé republiky. Zcela nesprávně je tedy tvrzení, že v Sokolu »soustřeďují stoupenci veškerých politických stran«. Korporace, která je tak známou doménou Vlné Myšlenky, rozhodného stoupence naší strany by nestřpěla a soc. demokraté do ní nevstupují, třebaže by je přiláka — třeba i s levým jejích křídlem. Milejší jest Sokolu člověk krve nepřátelské než pracovitý český katolík, který svého národa nezradil nikdy. Před válkami r. 1911 v pokrokovém tisku se volalo: »Raději německého liberála než českého kléríkála!«. A pisatelé těchto výkřiků přece nebyli od Sokola daleko. Na valné schůzi veleobce sokolské bylo také prohlášeno již před válkou zcela jasně, směř-li se naši nadíti, že budou do řad sokolských přijímáni. Ostatně již významné projevy pohlavárů Sokolstva za pražského kongresu Vlné Myšlenky zřejmě se obrací cely proti určité konfesi lidu českého, takže po těch projevech by katolíci mohli setrvat v Sokolu nikoli jako bratři, nýbrž jako faktický porobenec. — Měl-li býti dar 250.000 K odměnou Sokolstvu za sloužení věci národa ve válce, připomínáme, že Orlové se vraceli také jako zasloužilí legionáři a že prokázali národu dobré služby i na Slovensku. Na Orly neměli Slováci stížností žádných, ale někteří Sokolové vyvolali tam lehkomyšlný prudké rozbroje, prozrazující i při té příležitosti, že jsou zřejmými nepřáteli politické strany konservativní. A bylo vůbec za plnění národních povinností potřebí zvláštních odměn? — Opakujeme, že zmíněným darem se podporovaly politické bašty, které bojují proti politice jiných stran. Orlové by si nezáhlašovali za subverci, kdyby byl neviděl zřejmého politického stranictví. A jsou-li lidové právě z politických a kulturních důvodů ze Sokola vyhoštěni, pak jen ať se uplatní práva republikánské rovnosti. Čče-li mítí reprezentaci státní, nek Sokol, ať jej má také Orle za politických podmínek; vždyť jest Orle také český. Měl-li okresní výbor tolik peněz na dar, měl dříve uvážiti, zda má mítí vůbec zájem na zamezení politické

vadní budova jest přímo postrachem jak pacientů tak lékařů. To by býval opravdu demokratický dar pro všechny — a to nejpotebnější. Má-li však býti podporován a peněz všeho poplatníctva některá korporace tělocvičná, ať se poskytne subvence všem těm korporacím. Pak teprve vysvětlíme skutečnou politickou nestrannost. — Orlové královéhradečtí.

Majitel známé nejstarší firmy pasířské a zlatnické v Hradci Králové po svém návratu z vojny znovuzřídil závod svůj a prosí p. t. duchovní správy a přátele svého závodu nadále o neustálou přízeň a důvěru, dříve jemu věnovanou. Doporučuje se k solidnímu provedení všech nádob kostelních a jich oprav. (Viz insert.)

Společnost hostinských a výčepníků soud. okresu sídlím v Hradci Králové koná 19. dubna o 1. hod. odp. valnou hromadu v hotelu »Start«.

Sportovní oslava 1. máje. Jako loňského roku tak i letos sdružuje se zdejší vojenská posádka se Sportovním klubem Hradec Králové ke sportovní oslavě 1. máje. Tentokrát oslava rozvržena na dva dny, sobotu a neděli a zahrnuvati bude v programu, jak z informací přípravného komitě se dovídáme, prostná cvičení vojinná, americké hry, vytrvalecký závod v běhu a chůzi (v hřídkové zbroji), propagaci boxu, zápas fotbalový a v házené, regatu a j. v. Slavnosti konati se budou na hřišti za městskými látkami a ve vojenském parku za účasti vojenské hudby. Hřiště s parkem spojeno má býti pontonovým mostem.

Dar. Nejsp. světící biskup královéhradecký dr. Karel Kašpar na památku své konsekrace dobrovolně věnoval zdejšímu ústavu pro hluchoněmé 250 K. Za tento dar vzdává správa »Rudolfina« ve jménu chovanců nejvroucnější díky. Zaplat' Bůh!

Pozor na nádraží zloděje. Případy okradení v nádražních čekárnách a restauracích se množí. Dne 12. t. m. položil si vedle sebe v restauraci II. třídy v Pardubicích p. dr. J. Konečný z Hradce Králové (kolem 8. hodiny večer) koženou brašnu a deštník. Věci ty okukoval malý hoch, který byl asi pomocníkem jedné ženy prostě oděné. Když vstal, aby pospíšil k hradeckému vlaku, věci ty zmizely. Ptal se na peroně, je-li na nádraží nějaký strážce bezpečnosti. Bylo mu odpověděno, že v té době tam žádný nebývá (?). V ukradené brašně byl breviář a francouzské cenné knihy. Upozorňujeme na to veřejnost pro případ, že by ona žena chtěla ty věci někomu prodávati. Jelikož vlak nečekal, nemohl okradený p. profesor pátrati delší chvíli sám.

Pouchov. U nás minulý týden rozdával p. fidci dětem ve škole letáčky strany nár. demokratické s žádostí, aby to donesli rodičům. Má se státi snad škola filálkou některé politické strany? Má-li k takovému verbování politických posílčků ve škole právo jeden, bylo by pak nutno povolit takové právo i jinému. Ale kam se pak podobá autorita vychovatelů, až samy děti seznají, že jich chce každý učitel využít pro jinou politickou stranu — čili že sami pedagogové do škol vnášejí politický zápas?

Svinav. Jeden starý pensista zde na agitační protikatolické přednášce prohlásil, že prý Komenský přetrpěl víc než Kristus. Lžil stav duchoven- ský jako něco hrozného. Je vidět, že někteří lidé přece jenom státní zrádci paměť, i když se prohlašují za pokrokové. Stařečkovi bychom radili, aby si znovu trochu přelístoval české dějiny. Tam se dočte, že tisícům českých katolíků připravily sektářské inkvizice trápení mnohem horší, než jaké zakusil Komenský. Ale my ani o těch upalovaných českých kněží a řeholících netvrdíme rouhavě, že jim byly připraveny větší strasti než Kristu.

Josefov. Sami organizovaní katolíci byli překvapeni překrásným výsledkem svých příprav k

Založna v Hradci Král.

nezávadné spolčenství s ručením jmenitým

Československé náměstí.

Vklady na knížky: 3%.

Půjčky. - Úvěry osobní

a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.

Vadla. - Bankovní účty a směně.

slavností Vzkříšení. Žádný věnož, žádný zbohatlík nám nepomáhal. Z městské rady nedostavil se — nespěl »pro strach židovský« — nikdo, ačkoli byla k účasti pozvána; taková škála projevena k lidu v republice lidové, svobodné. Druh se bojí teroru draba svého, i když se s vírou nerozešel. Přes to účastenství lidu bylo znamenité; krácelo za Nejsv. svátostí zvláště mnoho žen, jejichž statečnost by mohla sloužit za vzor tak mnohým polekaným jelenům mužským. Těšilo nás, že se k průvodu připojilo i napoň vojenná slovenských. Zástupce učitelstva p. Mazač (starosta) nepřišel. Mezi lidem pak bylo živě přetřásáno, že k vůli »spáse vlasti« v menopustě v bálu čal. socialistů zůstal skoro až do posledka. Zato jsme vděčni neohroženému p. učitel C. Štěrbovi, který na pozvání se dostavil a k radosti poctivých českých matek jejich díky při průvodu spořádal a vedl. Pan učitel totiž zcela správně usuzuje, že v republice opravdu svobodné nikdo nemá před teroristy záležati do sklepa nebo do komína. Ušlechtilý učitel, který vychází všelijak citům pracovitého lidu českého, rozhodně získá více vážnosti než lidé schovávalí se za záda volnomyšlenkářských zbohatlíků ať už pokřtěných či nepokřtěných. — Dne 6. t. m. v naší organizaci skvěle promluvil o nynějších povinnostech křesťanské ženy inteligentní sč. M. Zahradníková z Hradce Králové. Netoliko nás velmi poutavě poučila, ale přímo nadchla k důstojné sebeobraně. Bůh ji zaplat' za námahu, která měla krásný výsledek.

Včelstary. Dne 11. t. m. odpoledne čl. strana lidová konala veřejnou schůzi, na níž Msgr. dr. Fr. Rey jasně a přesvědčivě vyložil náš program zvláště po stránce hospodářské a promluvil o nynější politické situaci. Na několik nejasných poznámek soc. demokratů pan řečník odpověděl velice případně. Schůze byla čteně navštívena a výzvěla zdárně ve prospěch naší strany.

Červ. Kostelec. Na Květnou neděli konal zde přednášku o své pouti do Svaté země dp. katecheta Fr. Dostál z Hradce Králové. Prostorný sál byl naplněn do posledního místečka vděčnými posluchači, kteří s velkým zájmem vyslechli velmi pěknou přednášku, provázenou skvělými světelnými obrazy. Neobyčejnou sensací způsobilo, když diváci užívali podobiznu starého poutníka Hrušky ze sousední Rýně, který byl v Palestině 17krát. Obecenstvo při odchodu hlasitě projevvalo radost nad poutavým poučením.

Oltáře, sochy,

opravy zařízení chrámových

a veškeré v obor spadající práce provádí dokonale odborný závod

Jos. Řehny, dříve A. Ontl,

poselcovství a polytechnie

v Hoře Kutné.

Mnoho pochvalných uznání po ruce.

Různé zprávy.

Jak se časy mění. Když po převratu r. 1918 Národní výbor zavíral pražskou kadetku, tehdy se kadetům řeklo: »Chlapečkové, máte se učit něčemu rozumnějšímu, než vojenskému řemeslu.« Rakouské vojenské ústavy vychovávaly prý jen kastovnícké trupy. Za příkrutého roku po této události došlo a sice 11. dubna k otevření státní vojenské akademie v Hranicích na Moravě. Tentýž pan Křofák, národní socialista a vy-

sloužitý antimilitarista, byl vrchním vojenským pánem tehdy a dnes taky! Tak se časy mění! Kdyžby všelijakého hubaření bylo na počátku převratu méně, mohli jsme si dnes jinak stát!

Dochází-li stěhnutí, že školní mládež znepokojuje jedoucím poštovním autobusem, běhá za ním a všel se na ně. Jelikož hrozí nebezpečí přejetí a může vyvolat i nepřívětivý úsudek o výchově mládeže a celkovém kulturním stavu našeho ná-

roda, doporučuje se důkladně vysvětliti význam poštovních autobusů jako moderního dopravního prostředku, proti kterému není odůvodněna žádná koliv nepřítomnost. — Správa pošt. autobusové dopravy.

Oprava. V č. 15. t. l. při citaci z »Pokroku« místo r. 1883 čti r. 1873.

Antonín Zavadil,

nejstarší závod pasířský a zlatnický v Hradci Králové č. 436.

(dílny na tovarnou nábytku K. V. Skrabavský).

Zhotovuje veškeré nádoby kostelní, ze stříbra, bronzu a j. kovů v uměleckém provedení.

Opravy a znovuzřízení starých nádob čistě a se náručí trvanlivostí.

Zlacení a stříbření v ohni; niklování.

Ceny mírné!

Rychlé provedení!

Přijme se **kuohařka** se řádně ro-
dílny na otěle
místo. Plat dle dohodnutí. S dlouholetým vy-
svědčením mají přednost. Nabídky do adm. t. l.

BALDACHÝNY PRAPORY

DOPORUČUJE

F. STADNÍK, OLMOUC

KOSTEL. PARAMENTY A NÁČINÍ

KADIDLO

2 skříně, 2 postele, 2 noční
stolky, umývadlo se zrc-
dlem od Kč 3000.— a jiné

nabízí továrna nábytku

Skuherský, Hradec Králové.

Paramentní závod
nejstarší české firmy:
Ignác V. Neškudla syn
v Jihlavě a Ol. (Čechy)
bratr P. J. Neškudly, býv.
arife ve Vyškečích
doporučuje:
veškeré kostelní ro-
cha, korenty, pra-
pory, jakost i korenty
bohosluž. předměty.
Ceniky, rozpočty i stříšky
na akáku sdarma a franko
Tisíce pochvalných uznání
a vyznamenání.
Nejlevněj. nákupní pramen v roc. Československé.

MEŠNÍ VÍNA

sarudné přirodní, neporušené, pověřené jakostí:
nejjemnější prima druh roč. 1916 a K 12 50 na 1 litr.
volejavný druh druh roč. 1916 a K 18 — na 1 litr.
Dalmatské jemné, roč. 1918 a K 12 50 na 1 litr.
Vino jest úplně čisté a spolehlivé k stáčení do lahví.
Dodává v sudcích od 50 litrů výše obchodní známé firmy:

Alois Čížek, příslušný dodavatel mešních vín
a soudní znalce vín.

Založeno r. 1897. v Humpolci. Založeno r. 1897.

Tramenní vínné obilky ve Znojme.

Kostelní paramenta
prapory a bohoslužebné náčiní v nejvýhodnějších
cenách nakoupíte u doporučené fy.
JOSEF NEŠKUDLA
Nový Hradec Králové, Čechy.
Vyšleďte si ceny, nežli objednáte
u firmy jiné.

Vydávatel a odp. redaktor: Josef Palák. — Majetek: Tiskové družstvo v Hradci Králové. — Tisk: Městské tiskárny v Hradci Králové.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nezalepená a ne frankovaná expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inzeráty se platí hotově. — Odběratelství koná jen písemnou výpověď. — Číslo účtu pošt. úř. č. 49.080 (Tiskové družstvo).
Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Naše vítězství.

Skončena éra, kdy se pohlíželo na členy strany lidové jako na milostivě trpěné vydědence. Spravedlivá roztrpčenost páčila skráně, když jsme snášeli barbarské kopance. Vzpomínali jsme, jak slavnou dobu naší vlasti připravilo v XIII. a XIV. století právě katolictví a jak nejkrásnější květy české kultury byly duženy v prach právě v sektářských dvou stoletích následujících. Živě jsme uvažovali, jak Habsburkové české katolíky po tři století drželi v despotických kleštích a jak přes to katolictví kněží-buditelé vliilo do tělesa národního nový život. Čerstvá byla vzpomínka na obětavé zásluby katolíků českých jak ve vlasti tak v Americe o ustavení republiky. Osvědčili jsme při budování nového státu ze všech stran nezištnost největší.

A za to všechno karabáč! Byrokrati, kteří byvše císařtější než vídeňský panovník, nutili katolíky despoticky k největším obětem pro Viléma II., posadili se do teplých hnízd. Stačil k jejich rehabilitaci členský příspěvek do některé ráčkální pokladny. Papež poslal strádajícím Čechům miliony; zato však židé zvláště v Americe snažili se podplatit naše osvoboditele. Ale národ, který u nás se skutečnou asimilací čeká již přes tisíc let, měl za rudozelené vlády skvělé výsady, zatím co oloupené české duše katolické byly ožebračovány a zotročovány po druhé.

Volby odpověděly samozvaným despotům hlasem hromovým, kam tihue směrnice skutečného českství a jaký jest klis lidu. Vyplňuje se předpověď Brynychova, že národ stále určitěji se bude dělit na tábor katolictva a nevěrců. Na jedné straně vidíme vzestup soc. demo-

kracie, na druhé tábora katolického. Nejvášnivěji, přímo toporem bojovali proti katolické konfesi čsl. socialisté. Na veřejných schůzích politických mluvili proti vzkříšení, nesmrtnosti duše, proti mši sv. a pod. A právě těmito fanatickým průkopníkům volnomyšlenkářských zásad odpověděl věřící lid při volbách nejrázněji.

Národní demokracie jest slepena ze čtyř liberálních stran; přes to však marně zastírá rozpaky nad chabým výsledkem boje volebního.

Proti nám bojovaly vládní strany s celými legiemi protekčních dětí, jimž schystala koalice mísy vrchovaté. Pracoval tu vládní benzín, vládní mouka a petrolej; velmi silně k protikatolické agitaci přispěl židovský kapitál. Socialistické konsumy na zapravení milionových dluhů peněz neměly, ale zato bylo dost milionů na přetahování věřícího lidu do stran socialistických.

Teď se rozletí znovu fráze o „velkém ještě počtu neuvědomělých klerikálů.“ I ne, ti občané a občanky, kteří odevzdali hlasy straně lidové, měli velice jasný zrak. Skoro každého z nich „poučovalo“ osm radikálních řečníků, skoro každého chytalo za kabát devět agitátorů protilidových, lhoucích jako zloduch v ráji. Ale našinci se obalamutit nedali, takže zdatně vykonali zkoušku politické a hospodářské

vyspělosti. Nám dopomohly ke vzrůstu hlasy skutečných našincův. Jinde však nachytány zástupy i těch lidí bezgramotných, kteří politickým proudům současným nerozumějí.

Nyní, kdy naše strana v republice dožila se tak velikého rozmachu, netajíme si, jak svízelný, jak zodpovědný úkol na svá bedra bere. Nyní na př. jest hospodářská situace vinou koalice zmotanější a obtížnější než 28. října 1918. Tedy po jásotu místo velkých slavností, fábůrů a praporů musí se hned přikročit k nejtěžší a obětavé práci. Ohnivých frází slyšel již národ dost a dost právě z úst kořistníků. Čeká tedy dychtivě na velké skutky.

Dále jestliže jádro českého národa bylo tolik uráženo a deptáno, nesmíme odpovídati odvetou podobného rázu. Naopak musíme se přičinit, aby byl uvolněn do republiky vstup právě ušlechtilé svobodě netoliko pro katolíky, ale i jinověrce a socialisty. Ani židům se nesmí nespravedlivě ubližovati; ale lid opravdu svépřávný musí svoji šíj osvoboditi ze jha semitské otročiny.

Naše strana zvítězila v bitvě obrovské důležitosti; musí se starati, aby toto vítězství prospělo všemu poctivému občanstvu bez rozdílu a zdárnému rozkvětu celé republiky.

Dovršte vítězství!

Jen polovice volebního zápasu skončena. Nastává neméně významný druhý akt tuto neděli 25. dubna

Nelze složit před tímto dnem ruce v klín. Strany našich soků, přehlížejíce nyní zřetelně výsledek volební šachovnice

z minulé neděle, vrhají se nyní houževnatě na naše méně chráněná místa. Proto jest potřeba všude, aby důvěrníci poučovali, dávali výstrahu a chránili. Vždyť už se rojí nové lži na zmatení našeho voličstva.

Záložní úvěrní ústav v Hradci Králové

Centrála v Hradci Králové

Založen r. 1902.

Vklady

Girové účty.

na vkladní knížky a běžné účty při výhodném úrokování.

Stošní Hotky p. sp. na požádání zdarma.

Dotazy o sazbách obratem zodpoví Řídícíství.

Filiálky:

Praha, Semily,
Dvůr Králové n./L.,
Jablonec n./N.

Naše strana k volbám do senátu ne učinila kompromisu se žádnou stranou. Každý občan, každá občanka našeho státu, jímž jest aspoň 26 let, mají povinnost v neděli 25. dubna voliti do senátu.

Připomínáme, že pro tyto volby tvoří župa královéhradecká a pardubická jeden volební okres.

Zde má kandidátní listina naší strany lidové číslo 6. Na předním místě v ní jsou tato jména: 1. Frant. Šabata, rolník

ve Vrbici. 2. Th. Dr. Frant. Rey, kanovník a spisovatel v Hradci Králové.

Pamatujte, že jest vaší povinností netoliko ke straně, ale k celé republice přičiněti se o vítězství této kandidátní listiny. Vždyť hospodářské, sociální a politické zlořády, jež zavinila socialisticko-agrární koalice, dusí až k zalknutí. K vůli obnovení pořádku v našem státě, a proti široce rozvětvené korupci statně vpřed!

Volební manévry a podvody.

Jak u nás vypěl smysl pro demokratizaci opravdovou, pro volný projev lidského ducha, toho žalostné ukázky podává volební kaleidoskop. Na politickém kolbišti snad nikdy v naší vlasti nejevila se tak lačná touha po násilném rdousení svobodného sebeurčení jako v kampani nynější.

Aspoň některé ukázky pro poučení, s jakými mocnostmi musí zápasiti občanstvo poctivé. V Tachlovicích na Nučicku soc. dem. konsumy dávaly cukr bez lístků až do 5 kg. Vykládalo se tam voličům, že zbývající kandidátní listiny nutno odevzdati soc. dem. důvěrníkům, aby měli kontrolu, kdo s nimi volil. — V Praze několik soc. dem. agitátorů vylezlo na pomník Husův se svými plakáty i letáky.

Dne 17. t. m. řečnil dr. Kramář v Kolíně. Socialisté opustili práci v továrnách, aby schůzi zmařili. Při řeči kandidátové venku ječeli a pískali. Když řečník po skončení schůze chtěl vyjít, ozvaly se vyhrůžné výkřiky: »Dr. Kramář nesmí zdráv z Kolína odejít! — Dra. Kramáře skolíme!« Protože byla důvodná obava, že poteče krev, setrval Kramář v čtárně Sokolovny do noci. O 10. hod. byl vhozen oknem do místnosti prudce kámen. Bylo možno odejíti teprve před půlnocí. — V Písku 11. t. m. na táboru dra. Rašina socialisté způsobili velkou řež, takže mnoho lidí bylo vážně zraněno. 10—16letí výrostci užívali píšťal, houkaček a pod. pět čtvrtí hodiny. Na nár. demokratech roztrhány šaty. Křičeno proti Rašinovi: »Oběste ho! Střelte ho, psa! Shodte ho!« — V Duchcově téhož dne byl uřván na táboru lidu V. Dyk. Zvedány proti němu sklenice a hole. — Téhož dne rozbili soc. demokrate schůzi Modráčkovců ve Vršovicích. Když se Modráček uchýlil se svými do restaurace »U Vajmarů«, mlátilo se pěstmi do okenních tabulí. Soc. demokrate si vynutili odstranění plakátu s keřasem a bolševikem, protože prý uráží (!) občanstvo, neboť obyvatelstvo jest »z větší míry bolševické.« Ovšem plakát píchali do očí nikoli skutečný pracovní proletariát, ale židovské kapitalisty.

Vedení čsl. svazu dělnictva oděvního průmyslu (totiž zkompromitovaný Hřízbyl a spol.) vynucovalo na příslušnících svazu vyplnění dotazníku, v němž mělo býti udáno jméno každého voliče v rodině, jeho adresa a jakou politickou stranu volí. I na schůzi modistek čsl. socialistické inkvisice tak špehovala a agitovala. — Na Král. Vinohradech neobdrželi ně-

kterí voličové v souboru kandidátek listinu strany národ. demokratické. — Národní demokrate vydali leták »Oběti bolševictví«, v němž byli i podobizny Čechů ubitých od bolševiků. Ale u nás o katanství semitského pašalíku ruského se mluvíti nesmí. Proto také vnikli do volebních kancelářů žižkovští soc. demokrat. bolševici s hrozbou: »Jménem soc. demokratické strany nařizujeme vám, abyste letáček sundali. Jinak vám to všechno rozbijeme.«

Odpadlý kněz Janout k poplétání lidu užíval na schůzích politických kolárku. Na okresu dolnokralovickém objížděl vesnice s agrárními agitátory jakýsi Dycka, který nosil také kolárek.

V Č. Budějovicích někteří zřízení obecní při roznášení kandidátních listin vsunuli do nich leták čsl. socialistů se známým heslem: »Vy musíte volit kandidátní listinu. č. 5.« Aby to znělo jako rozkaz, parádovalo tam jméno starosty Svobody. Chovancům chudobince rozkázáno od domovníka, aby volili výhradně pětku. Lidem dávno zemělým vystavovaný legitimace (ovšem ne lidovcům), ale skutečným voličům nedoručeny. Tito vydědenci byli vyreklamováni, aniž se jim dostalo včas příslušného vyřízení.

V Nulších vyvěsil skladník M. Kratochvíl volební plakát strany nár. demokratické. Ale brzy se shlukl před domem veliký dav socialistů žádajících, aby byl plakát odstraněn. Když sešel Kratochvíl dolů, byl zbit. Odcizena mu při tom náprsní taška 145 K. Tedy praktické výhody bolševictví se už uplatňují. — V Praze II., na Žižkově, ve Svojských a jinde byly doručovány kandidátky tím způsobem, že v nich nár. dem. listina byla vynesčána. Na Žižkově výrostci vynucovali po domech odstranění fotografických snímků bolševických ukrutností.

Soc. demokrate uspořádali 14. t. m. v Mor. Ostravě voličskou schůzi. Řečník Čepek po ukončení své štvavé řeči zahlédl redaktora »Ostrav. Deníku« Pokorného. Počal mu spílati. Soc. dem. muži i ženy vrhli se na Pokorného, tloukli jej a kopali, až byl skoro v bezvědomí.

Nu — a tací občané vytýkají katolictvu malý smysl pro svobodu a opravdovou demokratizaci. Vytahují plesnivá lejstra o španělské inkvisici, ale obratem ruky velebí, omlouvají aneb docela i litují bolševiky ruské a maďarské. Jest patrné čím dále více, že před skutečnou volností a uvědoměním mají největší strach fanaticti radikálové.

Z volebního ruchu.

Pozor na lháře! Nepoctivá individua rozšiřují na Královéhradecku křiklavou lež, že při volbách do senátu strana lidová se spojí jistojistě s republikánskou stranou čsl. venkova (s agrárníky). Drzost tohoto balamucení a matení našich vysvítá nejlépe ze statistiky voleb z 18. t. m., které dokazují zřetelně, že takového kompromisu naprosto nepotřebujeme. Dále každý uvážlivý občan snadno pochopí, že katolicky smýšlející dělníci, učitelé a úředníci nebudou voliti stranu třídní. Lidovci tudíž vyberou si listinu označenou č. 6.

K volbám v menších. Ví se velmi dobře, že v Čechách němečtí soc. demo-

kraté jsou fanatickými nacionály. Ale v Prachaticích, kde český živel jest tolik ohrožen německo židovskou většinou, čeští soc. demokrate spojily se s německými k úsilné agitaci. Večer po volbě táhli s nimi městem ve společném průvodu s lampiony a s hudbou. To se teď českým menšinám povede! Výsledek takových zjevů se ukáže brzy ve sněmovně. Židé činí dále nejsilnější oporu německému nacionalismu. ať si dávají jména jakákoliv; ti podporují zároveň soc. demokracii. Tyto tři elementy v zastupitelstvu republiky ovedou k zániku obrovskou. Vždyť dnes kde který protikatolický politik při

K mějovým pobožnostem vhodné promluvy a kázání

nahrazení v našich homiletických příručích.

Fr. Kohout: České drakokamy v korantě Královny nebeské. 260 stran, Kč 3-50

Kaška: Pravdou ke ctivosti. Lidová káňal na všechny neděle a svátky roku církev. 328 str. Kč 5-00

Kaška: Hvězda pokoje. 112 str. Kč 2-—

Májová pobožnost 31 rozjímání o posravně andělském. 140 str. Kč 2-—

Panna Maria ve Starém zákoně Kč 1-50

Dr. Fr. Šule: Májová pobožnost. 32 rozj. o Maria Panně, Královně nebes a země. 181 str. Kč 2-50

Dr. Fr. Šule: Mater Admirabilis. 32 rozjímání o poutních místech v zemi Svatovácl. 182 str. Kč 2-30.

Las obdržeti v každém knihkupectví, hlavně v

Bratrstvím knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové.

jeriškém křiku nenasytných semitů uctivé se klaní anebo úslužně ustupuje z cesty. Nikdy se nehemžila sama Praha takovými davy němčících židů jako právě teď.

Soc. dem. agitace ve vojsku. Již dávno prohlašovali sociální demokrate, že kasárna jsou jejich. Mnoho jsmě se tomu tvrzení nedivili. Vždyť již za rakouské vlády mluvilo se o »kropáči a šavli« hlavně proto, aby se zakrylo, že ze soc. demokratů bývali nejříznější feldvėblové. Ale po převratu jsme měli naději, že tu bude vojsko opravdu národní, elita vlastenecky zanicených lidí, kteří za nejvyšší svůj úkol budou pokládati obranu národního rázu proti komukoliv. Důstojníci jistě větším počtem nezklamali našich nadějí. Důvěřovalo se dále, že takový radikál, jakým jest Klofáč, zvláště svým demokratismem vlastenectví v armádě utvrdí. Ale ten svým počínáním naválil jaré práci důstojnictva na cestu balvany, roztrpčil právě nejzkušenější idealisty. A poddůstojníci s kmány valem se hrnuli do tábora rudého, opouštějíce vlajku i strany Klofáčovy. Veliká to tragika ministra Národ. obrany.

Teď po volbách »Právo lidu« 20. dubna píše: »Veliká většina armády naší republiky volila sociálně demokraticky! Sděluje se nám z řady míst, že celé vojenské oddíly do jednoho muže hlasovaly pro sociálně demokratické kandidátní listiny.«

Tak nápadné hlasování tedy přímo křičí o houževnaté rudé agitaci. Jest možno jinak provést tak lavinovou metamorfosu smýšlení? Ale »Právo lidu« v dalších řádcích nezasvěceně namlouvá, že strana soc. demokratická dohodu stran o omezení agitace ve vojsku dodržela čestně. »Městácké listy nyní svorně lhrou, že prý naše strana úmluvy nedodržela a prováděla v armádě rozsáhlou agitaci.«

Zatím však pravý opak jest pravdou. Soc. dem. agitátoři zpracovávali s největší dotěrností právě ty vojíny, kteří nejméně politice rozuměli; tu byl lov nejvynosnější. Jak byla agitace dravá, prozradil sám rudý tiak. Na př. »Východočeský Obzor« uveřejnil štvavé provolání k »vojenským proletářům«, v němž popuzoval proti důstojnictvu a vojenskou službu líčil jako něco potupného. Volal: »Demobilisujte ihned aspoň polovici mužstva, alespoň 3 ročníky — záhy svolajte novobranu a demobilisujte pak všechny účastníky války.« Jako by se takové věci neměly; a nemohly projednati ve sněmovně za předsednictví soc. demokrata Tusara! Demobilisaci slibovala demagogicky strana zvláštním letákem, pašovaným do kasáren. O armádě psal soc. dem. list: »Válečná kamarila 800 důstojníků, obklopující Klofáče v min. nár. obrany a zkrátka celá tato privilegovaná kasta pohodlně žijících

povýšenci má plný zájem na tom, aby chom zachovali její eldorádo veliké lenošky a národ vyhrávající armády (!), ona má plný zájem na tom, by armáda tato byla vedena dále ve starém otrockém duchu, aby tak vynikly její výsady i aby miličnický systém byl do nedohledna oddálen.

Jak drze sipočínali soc. dem. agitátoři teprve při ústním přemlouvání, lze si snadno domysleti. Slibovali vojínům, že za 6 neděl přijdou domů i jiné věci nespílitelné, zvítězí-li strana rudá. Katolické Slováci klidnili lhavým ujišťováním, jak budou chrániti svobodu jejich konfese. Jestliže dovedou docela vydati i katolicko-nábožný leták na zmatení lidovců, pak se snadno uhodne, co všechno slibovali teprve ústně. Zkrátka ve vojsku byla soc. dem. agitace jak houževnatá tak nepoctivá — zvláště v posledních dnech před volbou.

Teď národ. demokratičtí liberálové a volnomyšlenkáři pozdě se chytají za hlavu. To přece mohli věděti, že úporný boj proti křesťanskému názoru světovému jest nejlepší cestou k vzrůstu marxistické internacionály. Vojáci byli komandováni k volnomyšlenkářským přednáškám a teď se dostavil výsledek. Liberalismus právě nyní značí jen přechodní stanici do tábora rudého což pocítují palčivě samy sokolské jednoty. Celé řady sokolského dorostu po krátkém cvičení přecházejí k tělocvičným jednotám soc. demokratickým, nedbajíce na sochy Husovy a Žižkovi v sokolovnách. Jakou nám udělá reklamu výsledek voleb vojenských v cizině, snadno lze se dovtipiti. Patrně, že hrdá »protiklerikální« gesta liberálům teď naprosto nestačí a že jest potřeba všude místo fráží opravdové práce národní.

Levné obrázky

k majové době a Božímu tělu
koupíte jen u nás. Naše druhy jsou v překrásném barbotiskovém provedení.

Kristus v Bmauzích 100 kusů Kč 7.50
Mariánské Kč 7.—
symbolické k Božímu tělu Kč 7.—

Objednejte ihned, dokud jsou zásoby.

Družstevní knihopisectví a nakladatelství v Hradci Králové.

historické. V těchto památkách jest mnoho vzácných nerostů z našich zemí. Jsou tam vystaveny exempláře pravěkého hmyzu, fosilních obratlovců, jeskynního medvěda a lva atd. — Spisy proslulého arcibiskupa Spaldinga se dotiskují. Všude tam, kde se anglicky mluví, jsou vysoce ceněny. Kritik Felix Klein praví o něm: »Nevím, zda na ten čas na světě kdo existuje, který by rozuměl náboženskému, sociálnímu a filosofickému problému lépe než Spalding; nevím, zdali je který myslitel, jenž je křesťanštější, aneb křesťan, který hlouběji myslí, než on. — Učenec V. Müller ocenil vykopávky na Monteverde v Římě. Nalezeno tam 185 náhrobků židovských, na nichž jsou nápisy většinou řecké a latinské, menšinou aramejské a hebrejské. — V Římě byla otevřena nová večerní škola pro vzdělání dělníků. Přijímají se do ní všichni dělníci, kteří vychodili měšťanskou školu a touží po dalším vzdělání. Kdož chtějí organisovati ochranu zájmů a zaopatření dělnického. poskytne škola základní znalosti vzdělání právního a hospodářského. — Nadšený obdiv vzbuzuje v Evropě jihoslovanský sochař Meštrovič. Sama německá kritika jej prohlásila největším žijícím sochařem. Francouzští odborní znalci za trvání jihoslovanské výstavy v Paříži napsali o Meštrovičových sochách veliké chvalozpěvy. Někteří ho nazývají nejvýraznější osobností mezi sochaři. — Ve Skotsku již několik let se vyrábí nábytek z betonu, který jest schopen i nejjemnějšího zpracování. V krajinách rovinových betonový nábytek vytlačuje z trhu skoro úplně výrobky železné. V přítomné době betonový nábytek značí lví podíl na skotském vývozu. — O katolické literatuře a jejich nových úkolech promluvil za obrovské účasti posluchačstva 14. dubna v brněnském sále »Moravského průmyslového musea« K. Dostál-Lutinov. Řečník přednesl plán spolupráce katolíků na vybudování českého Dantea, chrámu to české poesie katolické! Právě, že přístí veliký katolický básník český musí býti soudcem své doby, jako jím byli Dante, Shakespeare, Calderon a Goethe. Musí býti duchem universálním. Dante český musí míti napřed připravenou půdu pro svůj vzrůst. Při té příležitosti předneseny ukázky z tvorby českých katolických básníků. Onen brněnský večer byl vpravdě slavnostní, nadšený. Akademický spolek »Moravan«, který k němu učinil horlivé přípravy, nabyt nyní v ideální práci značné posily.

Volební výsledky.

V Čechách.

Strana lidová obdržela 119.039 hlasů. Národní demokracie 296.989. Sociální demokraté (čeští) 750.780. Čeští socialisté 379.816. Republikánská strana čsl. venkova 417.112. Strana živnostenská 80.392. Modráčkovci 43.094.

Na Moravě.

Strana lidová 272.362. Nár. demokracie 89.237. Soc. demokracie (česká) 316.179. Čeští socialisté 89.986. Republikáni 179.291. Živnostníci 42.134.

V Čechách, na Moravě a ve Slezsku dohromady.

Lidová strana 463.401. Národní demokracie 386.226. Soc. demokracie 1.066.959. Čeští socialisté 469.802. Republikánská strana čsl. venkova 596.331. Živnostníci 122.526. Modráčkovci 58.627.

Na Slovensku.

Lidová strana 236.971 hlasů. Šrobárova 226.661. Socialisté 643.584.

V celé republice.

Lidová strana 756.763. Národní demokracie 396.390. Soc. demokraté 1.570.511. Čeští socialisté 500.717. Republikáni se stranou Šrobárovou 844.951.

Německé a maďarské strany v celé republice.

Křesť. sociálové 350.418. Soc. demokraté 802.642. Něm. demokraté 106.250. Svaz zemědělců 245.254. Spojené německé strany (Wahlgemeinschaft) 328.992. Maďarská národní strana 26.323.

Hlasy socialistické čítají v celé republice 2.878.548 hlasů. Hlasy stran druhých dohromady 2.966.505.

V župě pražské.

Lidovci 72.567. Národní demokracie 154.348. Čeští socialisté 158.995. Židé 8.839. Modráčkovci 21.679. Sociální demokraté 257.309. Něm. soc. demokraté 4.803. Domkáři 11.598. Živnostníci 32.014. Republikáni 133.807. Německé strany svobodomyšlné 17.921. Chocova strana 2.022.

V župě královéhradecké.

Lidovci 21.901. Soc. demokraté 49.352. Republikáni 48.371. Čeští socialisté 34.348. Nár. demokracie 19.979. Němečtí křesťanští sociálové 11.460. Modráčkovci 2.632.

Němečtí agrárníci 14.973. Něm. svobodomyšlná strana 1.652. Němečtí nacionálové 15.840. Něm. soc. demokraté 34.352. Živnostníci 13.077. Židé 952.

V župě mladoboleslavské.

Lidovci 19.651. Nár. demokracie 26.593. Čeští socialisté 54.173. Sociální demokraté 77.592. Modráčkovci 6.901. Republikáni 65.056. Živnostníci 12.362. Němečtí soc. demokraté 59.399. Židé 735. Bund der Landwirte 12.121. Deutsche Wahlgemeinschaft 41.762. Něm. křesť. sociál. 12.079. Domkáři 2209. Deutsche dem. Freiheitspartei 6159.

V první volbě byli zvoleni již tito lidovci: Adámek Josef, Adamovský Ant., Bezdek Bedřich, Dr. Dolanský, Čuřík Antonín, Dr. Hruban, Kaderka Alois, Kopřiva Fr., Dr. Mazanec, Myslivec Václ., Roudnický Alois, Sedláček Josef, Šamalík Josef, Šrámek Jan, Hlinka, Vrabec, Onderco, Kmetko, Gazík, Tománek, Tomik, Budaj a Bobok. Celkem 23 lidovců.

Počet hlasů strany lidové v jednotlivých okresích.

Soudní okres Hradec Králové 3166. Jaroměř 1652. Rychnov nad Kněž. 1246. Česká Skalice 1172. Teplice 12. Trutnov 121. Police 584. Opočno 3058. N. Město n. M. 2173. Nechanice 394. Náchod 3567. Úpice 991. Žacléř 2. Maršov 3. N. Bydžov 852. Hostinné 27. Chlumec n. Cidl. 1075. Rokytnice 17. Dvůr Králové n. L. 536. Hořice 1205. Broumov 48.

Definitivní výsledky voleb po sečtení všech zlomků ve II. a III. akuratinu.

České mandáty:

Národní socialisté 24. Soc. demokraté 74. Lidová strana 33. Agrárníci 28. Národní demokraté 19. Slov. nár. rolnická 12. Živnostenská 6. Modráčkovci 3. Celkem českoslov. mandátů 199.

Německé mandáty:

Něm. soc. dem. 31. Bund der Landw. 11. Něm. křesť. soc. 10. Wahlgemeinschaft 15. Něm. svobodomyšlná 5. Celkem německých mandátů 72.

Maďarské mandáty:

Křesť. soc. 5. Maďarsko-německá soc. dem. 4. Nár. strana maďarská 1. Celkem maďarských mandátů 10.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Vitáným příspěvkem k dějinám moravským jsou »Neznámá statuta moravská z 15. století.« Vytiskla Benediktinská tiskárna v Brně. Cena 3 Kč. Jest uveřejněn řád klášterní školy ve Šternberku z roku 1413, domáci řád kaplanů svatojakubských v Brně z r. 1416, bohoslužebný řád i van-

čický z r. 1457 a statuta kanovníků-augustinianů olomouckých sepsaná asi r. 1500. — Ve vídeňském museu (bývalém dvorském) jest mnoho cenných věcí, které vlastně patří naší republice. »Nár. listy« pozorují na sbírky mineralogicko-petrografické, geologicko-palaeologické a pra-

Rozmanitosti.

Dne 16. t. m. na Staroměstském náměstí prohlásil čs. socialista R. Novák, že musí býti přinuceni zákonem všichni zbohatlíci, aby jmění nadržané za války odevzdali lidu. Tedy necht ještě před odhlasováním zákona dají dobrý příklad Hřízbyl, Slavíček a jiní významní čs. socialisté. — Na kandidátce soc. demokracie ocitl se také žid Robert Klein, příslušník »Poale Zion«, nový sekretář soc. dem. Ústředního svazu obchod. zřizenců. Jest ovšem málo známa jeho obětavost pro český pracovní lid, ale zato je to ka-

Účet u pošt. spoř. v Praze č. 140878.

Telefon č. 88.

Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Králové.

Přijímá vklady.

Vládě na běžné účty.

Daň důchodková i z běžných účtů platí ústav ze svého.

Oddělení pro zboží zabývá se

obstaráváním a prodejem uhlí, vápna, cementu a dříví
ve velkém i malém.

lený bolševik. Hlásá, že se musí změnit mírové smlouvy ve prospěch Německa a Rakouska; nazývá Anglii a Francii za jejich válečné vítězství bandou zlodějů a lupičů. S radostí konstatoval, že několik soudruhů již se odebralo do Ruska vyjednávat za republiku. — Nár. sociální. «Sociální Demokrat» táže se po vysvětlení některých kompenzačních obchodů, prováděných bratrem býv. ministra poštovníctví Stříbrného. Bratr ministrův není obchodníkem, nýbrž stavebním tesařem. Kdo ho tedy poslal vyjednávat s Denikinem kompenzační obchody a za jakých podmínek? Kam se poděly přípravy obleků pro pošt. zřízence? Takové a jiné otázky jest ovšem nutno zodpovědět. — Zřizenci městských lázní v Žižkově žádali, aby byli vřazeni mezi řádné zaměstnance obecní. Ale socialistická městská rada dala jim k podepsání ponižující listinu, ve které stálo: «Zříkáme se veškerých nároků od obce jak dřívějších tak budoucích. Zříkáme se veškerého pojištění úrazového (!), nemocenského (!) i pensijního (!).

V případě úrazu nebo nemoci sami vše ze svého si hradíme. Kdyby úřady donutily obec k podobnému pojištění, budeme sami ze svého platit pojištění. Obec může nás bez udání důvodů libovolně propustit.» Zřizenci listinu nepodepsali a proto dostali 14denní výpověď. — Dne 27. března dr. B. Šmeral překročil hranice sovětského Ruska; nikdo ho nezdržel prohlášením průvodních listů. Ale v témž čase bolševické úřady zamezily na hranicích vstup delegace Čsl. červeného kříže. Kdež by se také uvolnil nyní do Ruska vchod humanitě a kontrole sovětského «bratrství»! — Ze rvaček mezi stranami českými těží hltavě Němci. V Rakousku jest prohlášena státní řečí němčina, ačkoli tam tvoří tak silné procento Češi a jiní Slované. Menšinám se dovoluje vydržovati si školy národní jen potud, pokud by to nebylo v konfliktu se státním jazykem. U nás smutně pověstná koalice nechťela připustiti pojmenování češtiny jako řeči státní.

Kulturní jiskry.

Postavení katolické církve po válce. Přísně protestantský «Bernar Tagblatt» zabývá se v článku nadepsaném «Katholicismus vítězem» výsledkem světové války v ohledu náboženském a dospívá k uzávěru, že protestantismus má důvod mluvit o své porážce. List praví: «Zpívá-li katolická církev hymnus vítězný, má k tomu příčinu. Papežství dovedlo svůj vliv upevniti všude tam, kde jej mělo už před válkou, a obnoviti, kde dočasně pomínil, jako ve Francii. V Německu protestantský sever se rozbíjí sám. Luterská církev je němá a rozervaná. Každý pastor káže svůj vlastní katechismus a mnozí zaslepeně pomáhají k vítězství třídní nadvlády proletariátu. Jaký div, že katolická církev doufá, že ve všeobecné bídě a zoufalosti národů i mnohé kruhy protestantské najdou k ní cestu, ježto slibuje svou pevnou formou a svým uklidňujícím řádem znepokojeným duším klid a úplnou záruku upokojení! Musíme také míti za to, že očekávání to se v plné míře uskuteční a to nejen v Německu ale i v Anglii, Americe a Švýcarsku.

Zase oprava radikálně-demokratické přeměny. Bez ohledu na to, jak se zvolna mění jeviště v republikách starších, které prošly již ohněm velikých zkoušek, chtěli mít naši radikálové všechno hned nejmódernější, přímo sensační. Nevěděli si sice rady s otázkami nejpálčivějšími, ale hleděli zatuskovati svou neschopnost aspoň rachejtlemi. Na př. již 10. prosince 1918 přijat zákon o zrušení šlechtictví, řádů a titulů, ačkoli se radikální politikové klaněli zcela zřejmě urozcům, řádům a titulům cizím. — Nyní dr. Hnídek referoval, proč vláda odůvodňuje změny zákona. V Paříži byly zřízeny dva řády československé a podobné odznaky zřídil Štefánik. Dále naše vláda chce uděleti čestná vyznamenání civilním osobám, zasloužilým o ustavení našeho samostatného státu. Nechce zrušiti čestné odznaky, udě-

lené našim vojskům od spojeneckých vlád. A což cizinci, kteří mají zásluhy o náš stát? Těm se má dostati také nějaké odměny ve formě vyznamenání. Dlužno pamatovati též na statečné činy našich vojnů, vykonané před nepřitelem na Těšínsku a na Slovensku. Ústavní výbor v tom směru učinil usnesení. Zároveň návrh výboru žádá přísnější zakročení proti užívání titulů šlechtických. — Ani nás nenapadá hájiti takové zastaralé řády, které jen utužovaly rakouskou despotic-kou centralisaci. Vždyť na př. řády z Vídně propůjčované byly u nás pokládány za znamení potupy a byrokratismu. Ale jest patrné, jak i při demokratické metamorfóze jest nutná střídavá rozvaha, aby se každý zákon nemusil pod tlakem poměrů hned přebroušovati. A jestliže mají býti trestáni i ti, kteří bývalé šlechtice titulují starodávným způsobem, nevíme, co tomu řekne spisovatel dr. Guth a ti politikové, kteří cizím urozcům dále dávají velkolepé tituly. Dle všeho bude potřebí co nejdříve novely nové.

Zač stála celá vládnoucí koalice? Bývalí vládaři se vzájemně oceňovali těsně před volbami. «České Slovo» 16. dubna zahřmelo proti soc. demokracii: «Ani hlasu straně, která pomáhala zachraňovat Rakousko!» Přidal: «Ani hlasu republikánské straně čsl. venkova!» V «Sociál. Demokratu» zase napaáno: Strana národních dělníků dovedla beze studu provozovati nejponížnější konopištskou politiku, klamu a podvodu. Stala se útočištěm karieristů, prázdných mluvčů a pochybných existencí, lidí, provozujících se socialismem nejpustší podvod a obchod. — «Venkov» 16. dubna prohlásil: «Nemůžete voliti ani soc. demokraty ani národní socialisty. Jsou to vaši nepřátelé.» — Jsou-li tyto kritiky aspoň s polovice pravdivy, pak se snadno pochopí, proč triumfální váš republiky náhle se ocitl až po nápravě v kysajícím bahně.

Komu se vede v naší republice velmi dobře. Všecky strany národní nařkají, na dráhotu a bídu stýská kde kdo. Katolíci trpí takové pronásledování, že ani v chrámech nemají pokoje. Ale jeden národ jest současnými poměry v republice nadšen. V židovském (zionistickém) centrálním listě «Bulletinu» v Paříži nařká se na Polsko a Maďarsko, že se tam respektují málo práva židovská. Proti těmto jeví se československo jako stát moderní a demokratický. Je to zřejmo též z uznání židů za zvláštní národnost v čsl. státě, jak oznamuje Nár. rada židovská v Praze nadšeným dopisem redakci «Bulletinu». Za původce toho činu pokládá zvláště presidenta Masaryka a ministra. Beneše, který korektně dodržel slib daný židům již v Paříži.

O posledních okamžicích proslulého spisovatele francouzského V. Huga sdělil kněz Louis Drèves: Když Hugo umíral, chtěl si dát zavolat kněze. Lékaři pravili, že nechce zemřítí «jako pes». Přibuzní spisovateli odmítli rozhodně vyhověti prosbě nemocného. Lékař však, rozhodný katolík, věděl si radu. Nemocného upozornil, aby vzbudil pravou lítost a úmysl vyzpovídat se, kdyby byla přiležitost, pak že mu udělí kněz s balkonů protějšího domu rozhřešení. — «Otevřel jsem okno», pravil lékař, «a zatím co kněz dával rozhřešení, modlil se nemocný nahlas úkon lítosti, a to s takovou vroucností, že i nejtvrďší srdce bylo by se tím obměkčilo. Básníkovy slzy byly znamením jeho upřímné lítosti.» — Hodinu nato byl Viktor Hugo mrtev.

Nové dary papežovy obyvatelstvu naší republiky. Sv. otec Benedikt XV. věnoval druhý dar 300.000 lir pro chudé děti republiky československé a 100.000 lir pro fond na podporu strádajícího duchovenstva v našem státě.

Jak byl dr. Kramář zachráněn od smrti. Nepřimluvil se za něho jediný rabín, jediný protestantský superintendent. Nejvíce u dvora zmohl židovští bankéři, ale i jejich ústa byla němá. Dr. Kramář netoliko zastání potřeboval, ale také po něm volal. Přimluvil se však za zasloužilého politika našeho «odvěký nepřítel českého lidu» — Vatikán. Dr. Kramář tehdy naprosto nebyl přítelem papežské stolice a nikdy s ní nevešel v intimní styky. Ke všemu v době, kdy bylo dru. Kramář v žaláři nejhůře, centrální moci zaznamenávaly veliká vítězství, takže z přímluvy za protivládního liberála nekynul pro Vatikán nějaký zisk.

Ochranu života Kramářova vzal prakticky do rukou generál Štefánik. Požádal pařížského kardinála Ametta o doporučení list do Vatikánu. Prosbě bylo vyhověno. Ušlechtilý evangelík Štefánik měl pak u Benedikta XV. dvouhodinovou audienci. Výsledkem této návštěvy bylo, že papež poslal do Vídně zvláštního kurýra s vlastnoručním dopisem, v němž byla prosba za milost pro Kramáře. Výsledkem toho byla milost pro Kramáře a jeho uvezněné druhy. Štefánik často opakoval, že ten list Kramáře zachránil.

Štefánik byl u papeže v důležité záležitosti ještě po druhé. Po návratu škádli ho přátelé: «Tak co, pane generále, líbal jste pantoflíček?» Štefánik odvětil: «Nelíbal; řekl jsem papeži otevřeně, že jsem evangelík. On si mne posadil vedle sebe a dlouho se mnou mluvil jako rovný s rovným. Věřte mi, Vatikán jest jediná mocnost, která dělá reální politiku.»

Jest jen podivno, že o té žádosti papežské stolice se dovídáme teprve od amerického redaktora p. Hynka Dostála. Nepekvapuje nás, že se o tom nezminil dr. Kramář; měl k tomu své důvody. Vždyť by ho bývali hurávlavstenci posměchem a podezříváním ubodali. Když po opuštění žaláře zavítal do Prahy, zahlaholila v davěch mimo jiné vlastenecké pláně též hymna svatováclavská. Ale evangelický tisk hned dal nad tím «přestupkem» na

jevo svou nejvyšší nelibost. Což teprve kdyby se bylo již před 28. říjnem rozneslo, kdo Kramáře zachránil! Sobečtí kejklři, plaskající vytrvale protikatolické odrhovačky, bývali by v zájmu svého zisku spustili ohlušující kočičinu. Ale proč to aspoň za půl roku neřekli jiní?

Nyní, kdy již žhavá láva z žil vymizela a socialisticko-liberální hospodářství nutí k rozumným náhledům, nechť se klidně rozváží, kdo osvědčuje českým občanům opravdovější přízeň: zda Vatikán či bolševici ruští a maďarští.

Radikální agitátor usvědčen ze zločinství. O prvním máji roku minulého na náměstí královéhradeckém vysílal do kaťolů nejžhavější blesky radikální spasitel F. S. Frabša. Mluvil o „černé havěti, flandácích“. Kněží prý zavinili válku, zehnali zbraním. Církevní jmění se musí skonfiskovat. Ta společnost musí v Čechách zmizet. Papež jest prý „římská mrcha“. Proto „prý“ s klerikalismem a od papežského pelechu! My tu skálu Petrovu musíme rozbít! Z mrtvých vstání jest prý báhorkou, není života posmrtného.

Tak jedním horkým dechem luštil tento výtečník nejobtížnější otázky politické, hospodářské a filosofické. Tak utužoval bratrství v národě v okamžicích, kdy semité spekulovali, co vydělají na státních půjčkách a na zboží z Čech vyvezeném — a kdy jak Němci tak Maďari kladli pod základy paláce republiky podkopy.

V Praze pak za pomoci legie svých stoupenců zmařil na Žofíně velikou schůzi strany lidové. Přímou řečí V. Myslivcovi, že v žofínském sále nesmí nikdy mluvit. Takový rázný hrdina ovšem zasluhuje od své strany vysokého vyznamenání. Proto ho také kandidovala čsl. strana socialistická nyní do republikánského parlamentu. Pojednou však „Národ. listy“ sdělily, že Frabša má na Král. Vinohradech zařízení na kradení elektrického proudu. Frabša hleděl se vykrotiti nezapnou výmluvou na „nedbalost zařizovacího personálu“.

Ale „Národ. listy“ dne 17. t. m. konstatovaly klidně: „Vinohradské elektrické podniky mají ve svých službách dva montéry, kteří mají za povinnost kontrolovati, zda je všude připojení na elektrický proud v pořádku. Ti zjistili v březnu r. 1920, že

v bytě p. Frabši je elektrické zařízení od r. 1918, které není vůbec podnikům hlášeno a jež „odebírá“, to jest kradе proud bez jakéhokoli placení. Montéři učinili o zjištěné věci příslušné hlášení a celým případem zabývala se správní rada elektrických podniků. Předseda její (socialista) vyslovil názor, že by se mělo učiniti, tak jako se stává v jiných případech, trestní oznámení, ale do schůze zavítavší národ.-soc. starosta Pichl, ač věc sám odsuzoval, přimlouval se za mírnější postup. Vzhledem k postavení p. Frabši stačilo by prý dodatečné zaplacení. Pan Frabša prý vůbec o ničem nevěděl (!), všechno to zavinila jeho žena, která sebrala na ulici nějakého invalidu, ten provedl elektrické zařízení, připojil dráty na proud městských elektrických podniků a ona zapomněla připojení oznámiti a také zapomněla půldruhého roku za odebraný proud cokoliv zaplatiti. Pan Frabša jako přednosta domácnosti o tom všem nic nevěděl, to jen jeho žena, a proto ať správní rada upustí od trestního oznámení. Správní rada po této přímluvě upustila většinou hlasů od trestního oznámení a usnesla se žádati 780 K za odebraný proud. Je pozoruhodno, jak správní rada mohla v tomto případě upustit od trestního oznámení, které se činí ve všech případech, jen z toho důvodu, že se jednalo o stoupence strany starosty Pichla.“

Ovšem ten ochotný invalida jest na prsto nezvěstný. Frabša dlouho užíval elektrického světla, o němž — jako by nevěděl. Montér, který provedl na Vinohradech zrovna tak chytrý odběr elektrického proudu, byl odsouzen na 3 roky a jeho žena na půl roku. Frabša však bříme viny hledí rozdělití obráceně.

Pozoruhodnější však ještě jest okolnost, že sama správní rada brání přirozenému průchodu práva, protože se jedná o kolegu p. starosty. Zde musí tedy zakročiti státní návladnictví. Když rovnost před zákonem, tedy pro každého bez výjimky.

Ta skála Petrova, kterou chtěl Frabša před rokem rozbít, věnovala velkolepý dar strádajícím českým lidem. Frabša „se obětoval“ zase jiným způsobem. Jen tedy při hlaholení „roztrpčených“ radikálních výtek dobře vždycky pozorujte, nemá-li horlivý exekutor příliš dlouhé prsty.

Obrana.

Jakými byli roky nynější přisní soudcové „klerikálních zbaběloů“. Jak vůdcové českých soc. demokratů netoliko za války osvědčovali Habsburkům loyaltitu, ale jak nadto jim i prokazovali veliké služby k prodlužování války, o tom už přineseno dokladů mnoho. Před památným 18. dubnem usilovali soc. demokraté pro sebe co nejvíce získati tím, že roztřepávali až do nechutnosti list Kramářův císaři. „Národ. listy“ 16. dubna odpověděly jim těmito vzpomínkami. Soc. dem. Tusar (dle memoranda dra Rennera) dokazoval, že český lid lpí na Rakousku více než Němci rakouští. Ještě v říjnu 1918 jednal s Karlem Habsburským o zachránu Rakouska. V lednu 1917 v „Rovnosti“ napsal: „Základní samozřejmé naše hledisko při tom jest, že zájem českého národa nerozlučně jest spojen a úplně se kryje se zájmem rakouského státu.“

Soc. dem. L. Aust měl loyální přednášku „Vdov. a sirot. fondy“ 19. prosince 1915 na Kladně. Bylo mu poděkováno z Vídně takto: „Z Nejvyššího rozkazu uložil mi Jeho Excellence pan c. k. místodržitel v základě výnosu c. k. ministerstva ze dne 24. ledna 1916 číslo 1131 M. J., abych tlumočil Nejvyšší dík za projev loyality, učiněný ve schůzi, pořádané 19. prosince 1915 v dělnickém domě na Kladně. Pokládám si za čest učiniti o tom sdělení v základě výnosu c. k. místodrž. prezidia ze dne 8. února 1916 č. 3533. C. k. okresní

hejtman: Šlechta.“ — Hned po dojití tohoto „Nejvyššího díku“ uspořádal soc. dem. biograf v Dělnickém domě z vlastního popudu představení s programem „Hold 16 tisíc dětí rakouskému císaři“, o čemž Kladenská „Svoboda“ (nyní bolševická!) napsala, že pohled na velké zástupy dítek byl „radostný a působivý“.

Plzeňský soudruh Pik stál před soudem pro řeč z r. 1912 (!). Na doklad svého smýšlení předložil oslavný článek na Franze Josefa ze 17. srpna 1915, o němž vedl svědectví G. Habermana a A. Remese, že jej sám napsal. Uváděl, že z článku jeho vychází zřejmě na jevo jeho smýšlení „vůči Jeho Veličenstvu“ a že je nemyslitelné, že by byl schopen nějaké urážky „Jeho Veličenstvu“. Žádal dále, aby jako svědek byl vyslechnut dr. F. Soukup o tom, že L. Pika zná řadu let a že z „jeho jednání a prohlášení poznal, že L. Pik nikdy nebyl smýšlení nepřátelského vůči Rakousku a rodu Habsburskému.“ Při hlavním líčení 27. června 1916 uvedl Pik mimo jiné též toto: „Jest nemožné, abych inkrimovaný výrok pronesl, neboť odporuje celému programu a taktice soc. dem. strany, která za základ pokládá stát, z něhož vše vychází, a pokud se Rakouska týče, to pokládá soc. dem. strana za útvar státního vývoje, z něhož další vývin má jíti, takřka za služebnost svých ideí.“

Dr. F. Soukup vypověděl jako svědek o Pikovi, jehož dobře zná 25 let: „Mohl

Ověrní družstvo ELIŠKA v Hradu Králové

Adalbertinum

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědi a poskytuje výhodné půjčky.

s určitostí tvrditi, že na všech schůzích, kde jsem byl přítomen, i v klubu poslaneckém a na schůzi svazu rak. soc. demokracie ani jedenkrát nemluvil obžalovaný ponižujícím způsobem o panovníkovi, tím méně o Rakousku a to také z toho důvodu, že vždy zachovával taktiku a program strany soc. demokratické.“

Ve zmíněném článku, jímž soudr. Pik dokazoval svoji loyaltitu k trůnu a říši, napsal: „Císař František Josef I. ze současných monarchů je nejpłodnější, nejpracovitější, ale také těžkými osudy nejvíce navštěvovaným panovníkem, jehož silná vůle a duševní svěžest dala mu překonati obtíže vládaření.“

„Nár. listy“ dodávají: „K největší hanbě dnešního také-hrdiny, poslance a starosty města Plzně, soudr. Pika, dlužno konstatovati, že po celou dobu přípravného soudního šetření zbaběle nafíkal, při výslechu i plakal, ačkoli mu nehrozil trest smrti provazem, ale sotva žalář v trvání dvou měsíců a že byl vyšetřován na svobodě, takže deprese vazby na něho působiti nemohla. Trestní řízení bylo 2. července 1918 zastaveno.“

Už se zase vyrobila nová „velezrada“ Hlinkovců. Těsně před volbami uveřejnil agrární a nár. dem. tisk facsimile lidového plnomocenství pro Rudinského. Aby čtenář nezačal o tom osvědčení nestanně přemýšleti, ihned dodáno, že je tak velezrada Hlinkovců jasně prokázána. Zatím však z textu velezrada ani jediným slovem nevysvítá.

Hlinka na nepoctivé obvinění 15. dubna odpověděl, že se za to osvědčení nebudou vůdcové lidové strany nikdy stydět. Plnomocenství Rudinskému pro jeho americkou akci dáno proto, aby nedali zaspát myšlenku slovenské autonomie, která se zrodila v Americe již za války a jež také byla od harcovníků slovenského osvobození slíbena. Na lá o zapírání toho plnomocenství praví Hlinka: „My sme toto plnomocenstvo nikdy a nikde nepopreli.“ Naopak když dr. Šrobár vyslal své poselstvo do Ameriky, v kterém se Hodža dovolával vedení strany lidové, jako by se toto bylo zřeklo Rudinského, strana lidová (i její časopis „Slovák“) rázně takové tvrzení odmítla. Lidová strana je i nadále pro autonomii (ovšem v rámci republiky).

Potud tedy Hlinka. V „Obč. Novinách“ uveřejněny podobné zásady z amerického Okresního Sboru Sloven. ligy v Greensburgu. Praví se tu, že r. 1914 začali američtí Slováci pracovati o vysvobození Slováků. Nyní však jest národ zklamán. Není proti Čechům, chce s nimi společně pracovati v rámci republiky. „Ale rozhodne si žádáme, aby Slovák bol na Slovensku pánom domu, a brat Čech v Čechách a tiež sme zato, aby Slovensko malo zaručenú samosprávu hned.“ — Nu tak vida! Kdo pak je zrádce? Rozhodně nikoli ti, kteří se domáhají, aby jim republika splnila sliby, učiněné čelnými osvoboditeli v Americe. Smí-li se vůbec mluvit o zradě, pak možno spíše říci, že jsou zrazení slovenští nejobětavější harcovníci svobody.

Pro strach židovský. Dr. Herben má proti českým občanům konfese katolické kuráže tolik, jako by katolíci do národa ani nepatřili. Vysílá proti lidovcům bleaky fanatických lží. Ale židům bojí se Hří i holou pravdu. Někteří národ. demokraté

odvážili se způsobem zcela důstojným kritizovati očividné chyby židovského národa. Ale jako když střílí do úlu — hned zazněly ostré protesty podrážděných židovských kapitalistů. Kolik duší čítá Svaz Čechů—Židů, nikdy se nedozvíte. Za války, kdy s českými občany se nakládalo jako s válečnými zajatci, jako by se byl propadl někam do uhelných dolů. Teď však hlas tohoto svazu se rozléhá po českých nivách jako sbor polnic. Také svaz ihned zvláštními dopisy interpeloval výkonný výbor nář. dem. strany. Nu — a v posledním čísle česko-židovského »Rozvoje« už jest otištěna ponížená satisfakce. Zač jenom — za projev pravdy?

Dr. Jan Herben jako úřadující člen předsednictva výkonného výboru národní demokracie a tajemník Dr. Thon piší, že »není možno vždy i při nejlepší vůli zabrániti tomu, aby řečníci tu a tam nevybočili z ideového rámce strany.« Vysvětlují dále židům: »Bylo by proto velmi nespravedlivé, kdybyste tyto zjevy pochopitelné a vysvětlitelné chtěli inkriminovati toliko při národní demokracii. Ostatně

sami připouštíte, že viafacti byla z naší strany provedena náprava tam, kde byla konstatována úchylna od naší linie. Nemusíme Vás zajisté ubezpečovat, že též dobrá vůle povede nás i dále.«

»Rozvoj« k tomu dodává s povýšeného hlediska soudcovského: »Jak vidno, neschvaluje strana extempore p. Dra. Duška. Činí to ovšem způsobem velice mírným. Myslíme, že účelu intervence jsme dosáhli. Přáli bychom si jen, aby strana národně demokratická, když její projev přiznává, že nynější nazírání na naši otázku není rozumné, přispívala sama rázněji k tomu, aby se k takovému rozumnému nazírání konečně dospělo.«

Teď se snad židé udobří. Židovský poslanec dr. Witt hrubě urazil člena Nář. shromáždění Vikovou-Kunětickou. Ale nikde jsme nečetli, že by se byli národní demokraté dovolávali satisfakce pro inteligentní a zasloužilou ženu českou, která hraje významnou roli v samé nář. demokracii. Tak jsou schliplá sokolí křídla o svobozených extravlastenců při setkání se šlechtou peněžní.

rátem ve Štále, Jos. Jezbera, I. kaplan v Lomnici u. Pop., obdržel propustný list z diec. královéhradecké na faru ve Světlé pod Ještědem v diec. litoměřické. — Uprázdňená fara: Kostelní Lhota, ve vikariátu poděbradském, na patronátě náboženské matice. Lhůta konkursní končí dnem 12. května 1920. — Úmrtí p. Jan Štěpek (V. vuln.), kněz jubil., osobní děkan, farář na odpoč. ve Vys. Újezdě, † 17. dubna.

Záložna v Hradci Král.

zapsané společenstvo s ručením omezeným

Československé náměstí.

Vklady na knížky: 3%.

Půjčky. - Úvěry osobní a hypoteční. - Zálohy. - Kauce. Vadia. - Eskompt účtů a směnek.

Československá strana lidová.

Upozornění. Při volbách do senátu budou fungovati tytéž volební komise i důvěrníci stran jako při volbách do sněmovny poslanecké! Své funkce konejte svědomitě! Kandidátní listina Československé strany lidové pro volby do senátu musí být zase ve všech obcích všem voličům doručena!

Z farnosti cuslavské. Poutnickům, kteří se účastní pouti na Homol, oznamuje duchovní správa v Cuslavi, že hlavní pouť homolská bude pro volby přeložena ze třetí na čtvrtou neděli po Velikonoce (na 2. května.)

Katolíci okresu skutečského a okresů okolních! V neděli dne 2. května 1920 koná se v Krouné sjezd katolické mládeže ze širokého okolí. Program na plakátech. Dostavte se v největnějším počtu, ať naše první manifestace se vydaří. Přijďte v národních krojích! 1. května koná se konference důvěrníků mládeže v Krouné o 2. hodině odp. u Sochůrků, večer divadlo. Kdo musí přijeti den před sjezdem a v Krouné zůstane na noc, oznam to podepsanému, aby obstaral nocehy. Sdělte, kolik vás přijde a kdo bude si přát stravu. K dotazům známku na odpověď. Tedy v neděli 2. května všichni katolíci a hlavně mládež z okolí na shledanou v Krouné! Zdař Bůh! Jos. Křiklav, okresní předseda katolické mládeže v Krouné.

Sociální studentské sdružení koná dne 2. května o půl 10. hod. dopolední první valnou hromadu v Borromaeu. Na programu jsou: 1. Zprávy funkcionářů. 2. Volby nového předsednictva a výboru. Zveme své příznivce k účasti na této schůzi. — B. Janáček, místopředseda.

Zprávy místní a z kraje.

Městské Klieperovo divadlo. Druhý koncert projektovaný na den 18. t. m. odpadl. Dne 20. dubna konán třetí večer péčí Osvětového klubu. Program byl vyplněn uměleckým tanečním reprodukováním výrazných skladeb Réca, Suka, Dowella, Reinholda a Smetany. M. Loly Ondříčková oživila velmi s plným proctěním a pochopením jednotlivá čísla programu svými uměleckými produkcemi. Její okrouhlý, ucelený a uzavřený pohyb, její vášnivý a zase těžký až athletický obrat, nervosní záchvěvy celého těla, její fyziognomie, to vše výrazným způsobem činilo nám pochopitelnou hloubku ukrytou v tajemství tónů. Hudebně doprovázela umělkyni m. Otty Mazancová. Její hudební reprodukce dělaly dojem naprosté řemeslnosti, provedené sice s obdivuhodnou technikou — ale bez citového tvoření a

Národohospodářská hlídka.

Česká banka filiálka v Hradci Král. úročí vklady na knížky a běžné účty co nejvýhodněji dle lhůty výpovědní.

Podplacená pozemková reforma na Podřipsku. Proklubává se stále určitěji, jak nejmohutnější sociálně-reformní rachot ozývá se z úst, která lapají hltavě po sobecké kořisti. Řeklo se: »Nechť očistnou akci vezme do rukou sám lid. Ať sám lid všechny hospodářské akce kontroluje! Všecko pěkné, ale lid sám by se »ukontroloval«, hlavy by si zmámil neustálým dozorem. Tedy inspekci provádějí jeho zástupcové! A kdo to jsou? Občané, jimž poctivost sedí jen na mrštném jazyce, ale v srdci a svědomí ani se nezastaví. Pružná výřečnost dopomáhá demagogům k významným funkcím, jež se namnoze provádějí hůře než za rakušáckých pověstných byrokratů. A přijme-li takový smluvce anebo dozorce úplatek, lid se obyčejně nedoví ničeho.

Na Podřipsku se vyjednávalo mezi velkostatkáři a důvěrníky soc. demokratickými. V Doksanech vdova po bývalém ministru rakouském Aehrenthalovi je žena lidumilná; dala svým úředníkům pokyn, aby vycházeli lidu všemožně vstříc. Ale když zákon začal tlačiti na velkostatek, důchodní velkostatku doksanského prolašoval, že se musí předem rozdělití pozemky církevní; »mrtvá ruka« prý stejně nikomu neprospívá.

Velkostatek nadto sáhl k prostředku u soc. demokratů velice osvědčenému. Podplatil soc. dem. důvěrníky lidu, kteří nejvíce křičeli. Soudruh Beneš z Roudnice, který za války zbohatl, dostal velké peníze. Soudruh Blecha vedle peněz 4 metry dříví. Ale poctivý soudruh Fr. Vipler, kočár z panského dvora, který vozil soudruhům do Roudnice z panských lesů dříví, odhalil zradu na drobném lidu.

Byli podplaceni i jiní soc. důvěrníci. Proto se lid nemohl dočkati, kdy už to s těmi »remky« začne. Když byla netrpělivost již veliká, dáno nedočkavým cukrátko: nabídko se jim kousek půdy pro reklamu soc. dem. strany. Pak soc. dem. chodili po obcích s tím přídělem jako

s válečnou trofejí, oznamující, že dostane lid od velkostatku tolik a tolik.

Soudruzi Josef Šípál (předseda zemědělců) a Hromádka (důvěrník) dostali po korci pozemku pěkného, nikoli špatného přidělového. Do počátku hospodaření obdrželi i plevy, řízky a slámu.

Orgán strany lidové »Právo«, který tato i jiná fakta o soc. dem. zradě pozemkové reformy uveřejňuje, praví, že se proklubává další zrada na panstvích lobkovických a herberšteinských. Dodává energicky: »Uveřejňující plná jména, jsme ochotni toto svoje tvrzení dokázati i před soudem, protože jsme si vědomi, že nás tito zde jmenovaní soudruzi musí pohnati před soud.«

Výzva k ochraně kulturních rostlin proti chorobám a škůdcům. Všichni zemědělci, zahradníci, sadaři, lesníci atd. vyzývají se, by při poškození kulturních rostlin chorobami a škůdci živočišnými i rostlinnými ve vlastním svém zájmu obraceli se na státní výzkumný ústav pro produkci rostlinnou (fytopathologické oddělení) Král. Vinohrady, Havlíčkovy sady. Tento ústav zabývá se výzkumy v oboru rostlinné pathologie, určuje veškeré choroby a škůdce rostlin, zkouší různé prostředky k potírání chorob i přístroje k hubení škůdců určené a udílí ve všech případech odborné rady. Poškozené a chorobné rostliny dlužno zasílati pokud možno ve stavu čerstvém, dobře zabalené (ve vatě, v měkkém papíru neb v mechu), škůdce v lihu neb v krabičce, v několika exemplářích. Zásilky a dotazy řízeny buďtež přímo na svrchu jmenovaný ústav.

Skloň k socialisaci projevila národní demokracie s agrární opozicí v manifestu volebním (v č. 94. »Nár. listů«), jenž jest podepsán drem Kramářem a J. Žďárským. Čteme tam: »Chceme i sestátnění nebo sesocialisování podniků k tomu zralých. Tu bude míti stát možnost poskytnouti všemu obyvatelstvu příležitost k novým formám podnikání; jmenovitě reforma pozemková, prováděná svědomitě a vážně, bez stranických úmyslův a v sociálním smyslu, bude se moci státi takovou příležitostí.« — Dobře si zapamatujte!

Církevní obzor.

Osobní zprávy. Ustanoveni pp: Dr. Aug. Stránáky, bisk. notář, katech. a profesor, při učitel. ústavu v Trutnově, administrátorem arciděkanství tamtéž, Josef Ullrich, kaplan v Suchole, zat. I. kaplanem v Chlumci n. Cidl., Jarosl. Slovácěk, zat. katecheta obec. a měst. dívčí školy v Č. Třebové, definitivním katechetou

tamtéž, Václ. Volánek, kaplan v Chroustovicích, administrátorem in spirit. tamtéž, Jos. Kuchař, I. kaplan v Poděbradech, administrátorem v Kostelní Lhotě. — Investitura pp: Jos. Zelený, administrátor v Sedleci, farářem tamtéž, Štěpán Bobek, administr. ve Vřetově, farářem tamtéž, Václ. Švec, farář ve S. Janě n. Zdob., fa-

pochopení. Nejvýznačnějším čílem večera byl pantomim: «Comedia dell' arte» dle hudby Schumannovy, Schubertovy, Grünfeldovy a Moszkovského, vyjadřující zhrzenou lásku Harlekinovu ke Columbině a opětovanou lásku Pierrotovu, jež končí smrtí Columbiny. Vděčného přijetí se dostalo i Strausově skladbě: «Na modrojasném Dunaji». — B. Jek.

Vyhláška. Dle usnesení městské rady ze dne 15. dubna 1920 nesmějí majitelé drůbeže pouštět ji na ulice, náměstí, pole a sady. Sady nemalým nákladem udržované jsou drůbeží značně pustošeny. Dle § 27. zákona ze dne 12. října 1875 č. 78 z. z. hlídač polní — od obce ustanovený — může drůbež zajmouti a nemůže-li ji zajmouti, dovoleno mu ji zabít. Mimo to proti majitelům drůbeže, která škodu způsobí v sadech a na polích obecních, bude zavedeno trestní řízení a budou-li uznáni vinnými, budou pokutováni. — Purkmistrovský úřad v Hradci Králové, dne 20. dubna 1920. Starosta: J. U. Dr. Frant. Ulrich, v. r.

Jmenování. U okresního finančního ředitelství v Hradci Králové byli jmenováni pp.: Jan Zavřel, kancel. úředník IX. hodn. třídy, adjunktem. Karel Solnický, kancel. úředník X. hodn. třídy, oficiálem. Jaroslav Novotný, kancel. úředník XI. hodn. třídy, kancelistou. Slečna Julie Bartoňová, kanc. úřednice XI. hodn. třídy, kancelistkou. — Gratulujeme.

Čs. Červený kříž v Hradci Králové pořádá dne 24. března 1920 společenský večer s programem. Průběh večera byl při hojně návštěvě velmi animovaný, rovněž finanční úspěch jest pěkný. Výbor spolku děkuje proto za účast jak pp. návštěvníkům tak zejména těm, kdož jakýmkoliv způsobem ku zdatu večera přispěli. Děkujeme zvláště vojenské hudbě, laskavostí voj. velitelství bezplatně propůjčené, pp. pěvcům «Nepasickým» s panem Komárkem jako dirigentem v čele a pp. účinkujícím v aktovce «Poupě». Do buffetu přispěli: pí. Baudyšová — maslové rohlíky, pí. Beránková — dort a cukroví, pí. Cardová — bílé pečivo, pí. Dvořáčková — dort a cukroví, pí. Dvořáková — beránka, pí. Heimerová — beránka, pí. Jedličková — dort, pí. Jetmarová — cukroví, pí. Machová — cukroví, pí. Mahrlová — dort, pí. Nevyhoštěná — 2 láhve vína a 1 láhev rumové tresti, pan Pavelka — dort, pan Petrof — 10 kg mouky, pan Smotlacha ze Slezského Předměstí — 9 litrů mléka, pí. Vanická — maslové řezy. Ostatní do dali členové výboru. Na peněžítých příspěvcích zaslala pí. Filipová, choť franc. generála 100 K, pí. Kolářská, choť ředitele Žal. Úvěr. Ústavu 25 K a pí. Klumparová, vdova po lékaři 20 K. Rovněž patří náš dík «Tiskovému Družstvu» za bezplatné propůjčení dvorany a přilehlých místností v «Adalbertinu», pak pí. Radoušové Červené a panu J. Červenému za ochotné propůjčení ruských samovarů.

Z Obchodní, živnostenské a průmyslové ústředny v Hradci Králové. Jiho-

americká vývozní a dovozní společnost nabízí vepřové sádlo, kávu, rýži, hrách, čočku, kondensované mléko, sušené mléko, kůze, obuv, obleky, oleje atd. Adresu sdělí vývozní kancelář Ústředny.

Na velkém táboře lidu dne 22. t. m. promluvil na náměstí královéhradeckém k četnému shromáždění ministr Hampl. Vychvaloval, co vše vymohl socialismus ve prospěch nuzného lidu. (Některé ty výhody však vzhledem k stoupající drahotě a poklesu valuty jsou pouze zdánlivé. A roste-li kapitalismus cizí u nás závratně, mohutní na úkor všech lidí pracujících hlavou a rukou.) Řečník vyslovil se rozhodně proti soukromému majetku a kapitalistické směrnicí nár. demokracie. (Ale tu směrnicí vidíme přece také v kruzích soc. demokracie příznivých.) Pokud přý lidé byli oddáni svým koufesím, snášeli břímě kapitalistického otroctví. Konfese prý se spojovaly s mocnými. To napravují nyní socialisté, kteří věří jen v sebe. (Ne tak! Proti otrokářskému kapitalismu bojovala katolická církev houževnatě v prvých stoletích křesťanských. V Čechách praktičtí katolíci se sv. Václavem a sv. Vojtěchem v čele, energicky vystupovali proti šlechtě, která prodávala válečné zajatce židům do otroctví. Pokud církev měla skutečnou moc, židovský kapitalismus neporoučel celému světu. Nynější papež nespojí se s fysickou mocí, ale zastával se utiskovaných.) Dobře řekl pan ministr, že se nemá dělnictvu slibovati více, než co lze splnit. Mluvil celkem taktně, umírněně. Tábor byl zakončen zpěvem dělnických písní.

Spořitelna a záložní družstvo první všeobecné jednoty předníků v Hradci Králové bude dne 2. května o 10. hod. dopoledne odbývatí valnou hromadu za rok 1919 v kanceláři družstva Palackého třída čp. 359 I.

Orchestr Uměleckého klubu v Praze («Presto» s. s. r. o.) uspořádá dle nejnovějších zpráv v měsících květen—červen největší tourné posledního desetiletí po Čechách Moravě a Slovensku. Koncert pořádati se bude i v Hradci Králové.

Osłavy Manesovy v Hradci Králové zahájí městské průmyslové Museum cyklem přednášek ředitele umělecko-průmyslového Musea pražského dra. F. X. Jiřika, ředitele umělecko-průmyslové školy dra. Matějčka, spisovatele prof. Žakavce z Karlína a min. tajemníka dra. V. V. Štecha. Přednášky konati se budou počátkem května v přednáškové síni Musea. Bližší oznámení bude na plakátech.

Libštát. V naší obci jest dobrá třetina evangelíků. Přes to lidovci zde získali 166 hlasů.

Vojslavice. Lidovci získali 51 hlasů, republikáni 42, soc. dem. 27, nár. dem. 10, čes. soc. 7 a živnostníci 2.

Odebírejte a rozšiřujte Obnovu!

Různé zprávy.

Jak za nynějšího režimu jest postaráno o bezpečnost katolictva, o tom svědčí tyto řádky «Čecha» z 13. dubna: «Na Boží hod velikonoční ve 3 hod. odp. svolal učitel Jaroš z Dol. Jirčan a odpadlý kněz Tůma z Jilové do Zlatník tábor lidu. Sešli se lidé z celého okolí, ponějvíce mládež soc. demokratická a nár. sociální. Když Tůma ve své řeči paušálně vinil kněze z nemravného života, řekl přítomný farář: «Musíte jmenovati určité případy.» Za to se na něj dav vrhl, začal mu spílati, vyhrožovati, jej bít, ano dělník Pavliš ze Zlatník došel jej tak do spánku, že napadený až zavrávoval. Za to, že se farář zastal, zbil dav občana Alfery z osady Jirčanské, muže starého, kterého povlekli na zem a zmátlili, a hrobaře z Jirčan zbil a když utíkal, pronásledovali ho až do polí. Poněvadž farář nebyl list životem a byl stále in-

sultován, odešel. Když se později přihlásil ke slovu kandidát filosofie Šrámek, vyrušovali jej dle jeho slov ustavičně, až mu vzal slovo. Na konec dav z celého okolí sehnáný, v němž osadníci byli v mizivé menšině, odhlasovali jednohlasně — proti nikdo hlasovati nesměl — že vystupují z církve a přistupují k církvi československé a hned se utvořilo komité, které ohlásilo, že to oznámí ministerstvu vyslovování, aby jim poslal kněze. Dále, že do týdne zrekvíruje faru, a vyzvalo lidi, aby se přihlásili o faru pozemky, že je do týdne rozdělí. Páni u vlády si to velice dobře zařídili. Promluví-li kněz v kostele, hrozí mu žalář. Máže prý pronést svoje názory an schází. Jde-li do schůzky, je zbit a vyhozen.» — K tomuto postupu anarchie není třeba svědčících poznámek. Opětovně přitahují naši k přemýšlení, v kterém státě

český, právě český katolík jest tak fanaticky pronásledován jako v republice, kterou pomáhal obětavě zbudovati. — A hned druhý obrázek, aby se vědělo, kdo se cítí u nás nejbezpečnějším! V témž čísle «Čecha» se praví, že 12. t. m. přišel k budce výběrčího na mostě Palackého polský žid, kde se kupila fronta lidí, nemajících drobné na mostné. Žid podal výběrčímu 20 haléř. Když ten řekl, že nemá drobných, žid klidně vzal svou minci a šel se smíchem dále. Když přítomný pokřtěný lidé žádal, aby i jim byla prokázána podobná výsada, výběrčí spustil přival slov málo lichotivých. Malý obrázek — ale nutí k přemýšlení, co si teprve mohou dovolit židé mocnější, zvláště pražští židovští kapitalisté, kteří terén ještě lépe znají. Volby mají rozhodnouti, zdali katolík má zůstat nadále porobencem.

Canosa starých radikálů. Neúprosný dějinný vývoj přivádí přemýšlející radikály k rozumu. Žádnou frází nezatušuje se zmohutnění morální moci Vatikánu, jemuž žádný národ nemůže vytýkati, že se za války provinil nějak proti evangelickým příkazům. Před válkou soc. demokraté ve Vídni házeli směrem k Římu fanaticky smolné pochodně. Tehdy se nevědělo, jak i soc. demokraté budou potřebovatí přímluvy a prostřednictví Petrovy stolice. K papeži dostal se zástupce ochuzené rakouské republiky dr. Renner, který jest soc. demokrat. Papež přivítal jej vlídně. Dr. Renner mu pravil: «Obyvatelstvo rakouské jest naplněno vděčností k římské kurti za její péči o válečné zajatce.» Zároveň prosil, aby Svatá stolice zachovala mladé republiky svou přichylnost. Papež vyptával se živě na situaci obyvatelstva republiky a pak svěřil dru Rennerovi šek na obnos 1 milionu lir, adresovaný arcibiskupu dru Pfifflovi. Peněz těch se má užít k zmírnění nouze všeho strádajícího obyvatelstva, tedy i rakouských Čechů a soc. demokratů. Dr. Renner poděkoval; rozumní politici reální. Jistě se před válkou nenadál, že i jeho cesta povede jednou do Vatikánu. Některé radikální skupiny v jiných státech si ještě z bonby po popularitě zabouří. Snad ještě leckde bude prolita vlnou vášnivců krev. Ale i v takových místech dojde brzy k vystřízlivění. Pozná se, čím jest římská stolice v zájmu evropského opravdového míru a zdravého rozvoje. — Ani nás nenapadá domáhati se takového politického vlivu stolice papežské, jaký mají moderní panovníci a presidenti. Moc opřená o velké daně, bodáky a kanony ve Vatikánu by brzo ztroskotala. Ale mravní vliv, autorita stolce papežského k naší útěše roste a poroste tím mohutněji, čím žádostivěji sahají protivníci katolicismu k fysickému násilí. Naposlady dříve fysickým zápasem ušvané seznají, že musí přinášeti klid a faktickou spokojenost něco jiného než bodáky.

Komu se daří na Slovensku nejlépe. Předáci katolického lidu, kteří pro obranu národnosti byli od maďarské vlády pronásledováni jako zločinci, přešli do nového očištění za vládaření Šrobárovy protestantské kamarily. A přece hlavně na Hlinkových záleželo krátce před 28. říjnem, má-li se Slovensko přihlásiti dobrovolně k naší republice. Jakkoli cit ludovců byl nejsurověji od pokrokářů a socialistů urážen, za vpádu maďarského Hlinkovi-stoupenci nadšeně volali lid k obrauě proti bolševickým lupičům. Odměnou za to jsou žaláře; místo jediného přátelského úsměvu neustálá inkvisice barbarsky zatatých pěstí, kde a jak ludovci «kují velezradu.» — Protikatolické panstvo špehovalo ludovce tak přísně, že zcela zapomělo sledovati křiklavé rejdy maďarské a židovské. Za zhoubného přepadu Kunova židé smahem se přidávali k maďarským bolševikům. Když tito svoji úlohu dohráli, vraceli se židé na Slovensko bez bázně, aby se tam přihlásili o rovná práva. Také si utvořili zvláštní stranu k volbám. Nikdo jim nebránil. Naopak Šrobár osvědčuje k těmto dlouholetým a zvilým nepřítelům slovenské svobody veliký respekt. — Poměry osvětlují výrazně 17. dubna «Nár. listy» tímto obrázkem: «Za vpádu Maďarů utekli dva synové Maďarona Deutsche k maďarským hordám a byli s nimi také zabíjeni. Opuštěná Deutschova místnost byla středně přidělena dobrému a spolehlivému Slovákovi p. Joa. Nosálovi, jenž ji náležitě

středil a upravil a udělal z ní jediný aluší hostinec v celém Lučenci. České úřady i četnictvo vydaly písemně p. Nosálovi nejlepší vysvědčení. Ale Deutschům se maďarské služby brzo přejedly. Vrátili se a spustili rámus, že prý jim byl vzat dům, ačkoliv se jednalo pouze o místnosti pro hostinec a p. Nosál nabízel přiměřené nájemné. Byl však odbyt: »Vy vystupujete proti Maďarům, nic vám nepronajmu.« Župan nařídil, aby p. Nosál místnost vyklidil. Postižený žádal, aby mu alespoň byla dána šestiměsíční výpověď. Podal žádost do Bratislavy, ale žádost i s doklady se — ztratila. Včera přijel p. Nosál do Prahy, aby v Národ. shromáždění stěžoval si u slovenských poslanců. Byl také u ministra dra Hodži, jemuž ukazoval telegram, že 14. dubna bude i s rodinou policejně vyhozen na ulici. A tak v jeho nepřítomnosti bude žena jeho se šesti dětmi vystěhovávána, živnost mu zničena, a to jen proto, že Deutsch chce místnosti ty pronajmouti nějakým svým známým. To má být posledním aktem msty bývalého župana Maďarona dra Bazovského, jenž, jako všichni Rakušáci a Maďaroni, »hrdě« hlásá, že je soc. demokrat. Přiznává, že syn Deutschův, jenž bojoval s maďarskými hordami, zjel do Prahy, kdež na nejvyšších místech žádal o ochranu, neboť prý mu p. Nosál chce vzít dům. — Onen velezrádce Deutsch, který měl být dán do vazby hned po svém návratu, jistě ví, že drzost jeho může být bezměrná. Odvažuje se docela volati úřady proti lojálnímu Slovákovi.

Soutěž.

Obec Hradec Králové vypisuje veřejnou soutěž na stavbu 21 nouzových domů činžovních v Hradci Králové.

Nabídky mohou být podány

A) buď na úplnou výstavbu

a) všech 21 domů, b) neb některé skupiny domů.

B) nebo na některou z níže uvedených skupin prací a dodávek a to zase:

a) pro všech 21 domů, b) neb pro některou skupinu domů.

Skupiny prací a dodávek jsou:

1. práce nádenické, zednické, betonářské, kamenické, tesařské, klempířské, pokrývačské, hromosvody a parkety.
2. Práce truhlářské (bez parket).
3. Práce zámečnické.
4. Práce sklenářské.
5. Práce natěračské.
6. Práce kamnářské.
7. Práce malířské.
8. Práce čalounické.
9. Elektrické osvětlení a zvonení.
10. Vodovody domovní.

Plány, výkazy jednotlivých prací, všeobecné, zvláštní a konkurenční podmínky vyloženy jsou u purkmistrovského úřadu (technická kancelář) v Hradci Králové a lze do nich v hodinách úředních dnem 22. t. m. počínaje volně nahlédnouti; tamtéž lze případně formuláře a tiskopisy — pokud záoba stačí — proti náhradě obdržeti. Lhůta k podání nabídek skončí dne 12. května t. r. o 12. hodině polední. K nabídkám později došlým nebude přihlíženo.

Obec Hradec Králové vyhlašuje si podle výsledku ofertního řízení přistoupiti po případě k výstavbě pouze některé skupiny domů, neb od stavby vůbec upustiti. Za neobjednané výtisky se neplatí.

Purkmistrovský úřad v Hradci Králové,
dne 19. dubna 1920.

Starosta:

UDr. Fr. Uřích.

Vydavatel a odp. redaktor: Josef Peřín.

MEŠNÍ VÍNA

saradené přírodní, neporušená, prvotřídní jakosti: nejjemnější prima druh roč. 1915 a K 13.50 za 1 litr. vaječný druhý druh roč. 1916 a K 13 — za 1 litr. Dalmatské jemné, ročník 1918 a K 12.50 za 1 litr. Vino jest úplně čisté a spěšné k stáčení do lahví. Dodává v sudcích od 50 litrů výše chvalně známá firma:

Alois Čížek, přísahý dodavatel mešních vín a soudní znalec vín.

Založeno r. 1897. v Rumpel. Založeno r. 1897.

Transitní vinné sklepy ve Znojmo.

Kostelní paramenta

prapory a bohoslužebné náčiní v nejvýhodnějších cenách nakoupíte u doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA

Nový Hradeo Králové, Čechy.

Vyžádejte si ceny, nežli objednáte u firmy jiné.

BALDACHÝNY PRAPORY

DOPORUČUJE

F. STADNÍK, OLMOUC

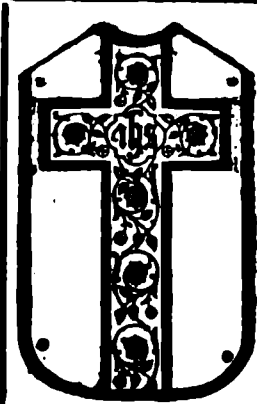
KOSTEL. PARAMENTY A NÁČINÍ

KADIDLO

2 skříně, 2 postele, 2 noční stolky, umývadlo se zrcadlem od Kč 3000.— a jiné

nabíá továrna nabytku

Skuherský, Hradec Králové.

Paramentní závod nejstarší české firmy:

Ignace V. Neškudla syn

v Jabloně L. Orli. (Čechy)

bratr P. J. Neškudly, býv.

aráře ve Výprašticích)

doporučuje:

veškerá kostelní rou

cha, korunko, pra

pory, jakož i kevo

bohosluž. předměty.

Ceniky, rozpočty i zámlky

na ukádku sdárma a frank

Tisíce pochvalných uznání

a vyznamenání.

největší, nejstarší pramen v rep. Československé.

Komptoiristku

přijme **V. Červeny,** hudební nástroje, Hradec Králové, Šafaříkova ulice č. 550.

Antonín Zavadil,

nejstarší závod pasířský a zlatnický v Hradci Králové č. 436.

(dílny na továrnu nabytku K. V. Skuherský).

Zhotovuje veškeré nádobí kostelní, se zlata, stříbra, bronzu a j. kovů v uměleckém provedení.

Opravy a znovuvyřazení starých nádob čistě a se ná rukou trvanlivostí.

Zlacení a stříbření v ohni; niklování.

Ceny mírné

Byzně provedení

Novinka pro májové pobožnosti!

Zrcadlo

katolického křesťana.

(Reči k májové pobožnosti.)

Napsal Ant. Kaška.

Dílo čítá 100 str. velká 8° a obsahuje kromě úvodní řeči k májové pobožnosti 31 promluv. — Cena Kč 9.—.

Objednávky vyřizuje:

Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové.

Varhanové píšťaly

zinkové i olovové dodává a veškeré opravy i přestavby varhan provádí

V. Poláček,

stavitelství varhan a harmonií

v Rychnově n. Kn.

Paramenta, prapory, sešy a církev. náčiní dodává nejlevněji

JOSEF VEND,

českosl.

odborný závod

Jablone n. Orli.

Kostelní nádoby,

kalichy monstrance atd., klenoty, notářské přeteny, hodiny, jídelní přibory, opravy a znovu slacení odborně a levně provádí

JAN STANĚK,

pasíř a cimeleur, stálý přísahý znalec zemského trestního a okresního soudu,

Praha t. 979, ul. Karoliny Světlé, 12 n.

Starší vdovec

za účelem sňatku hledá starší slečnu aneb vdovu od 50 let výše. — Na majetek se nehlídá. Jen chce, aby hospodářství vedla. Nab. do adm. t. l.

Mašinel I

Své úspory nejvýhodněji a nejbezpečněji uložíte jedině u naší katolické

Československé záložny v Praze
Spálená ulice 46-IL.

Vklad drobí se výhodně.

Daň dědičkovou platí záložna sama. — Povinný revize „Jednoty záložen“ v Praze.

Zápůjčky všeho druhu.

Směnování ávr (krátkodobý) zejména v dnešních dobách zvláště výhodný.

Vydavatel a odp. redaktor: Josef Peřín. — Mašinel: Tiskové družstvo v Hradci Králové. — Tiskové Mašinel: knihtiskárna v Hradci Králové.

OBNOVA

Týdeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nesalepená a nefrankovaná expedicí v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inzeráty se platí hotově. — Odběratelství koná jen písemnou výpověď. — Číslo účtu pošt. úř. č. 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Výsledek volebního zápasu.

Po všech umělkovaných prostředcích, podvodech a teroru našich protivníků lidovci při volbách mezi celou řadou českých stran uhájili místo druhé. Čestný to věru výsledek, bereme-li v úvahu celé legie katolických postrašenců, kteří dávali hlasy stranám jiným. Naš úspěch pro přítomnou dobu jest tím významnější, že situace předvolební našim stoupencům neslibovala žádných hmotných výsad, nýbrž naopak ústrky a promáčkodování.

Právě kolem našeho praporu shromáždili se skuteční proletáři, opravdoví vydědenci různých stavů. Bylo-li Habrmanem prorokováno, že v naší republice stanou se z katolíků žebráci, byla ta myšlenka také bezohledně realizována ve prospěch německých semitů, plínících nejnáděnější lázně a hotely.

Odkud kynul veliký hmotný zisk, patrně již v počátcích republiky z toho, jak právě rakusácká byrokracie valem se hrmula s velikou lačností do stran socialistických. Jestliže se utěšuje liberál frází, že »jest ještě mnoho lidu neuvědomělého«, jdoucího s naší stranou, odpovídáme takto: »Ještě jest mnoho zaslepenců soustavně ohlupovaných, kteří nazývají triumfálním pochodem cestu do semitského hospodářského jáhna. Ještě jest mnoho duší obmezených, nemyslicích, kteří vidí v socialistické anebo volnomyslenkářské diktatuře nádherné zjevení, zapomínajíce, jak často protikatolické živly své slavnostní sliby volební zradily. Právě našiční prohlédli, právě lidovci mohutným rozmachem napomáhají ke skutečné sanaci choré republiky a k potlačení úžasného vyžírání státu.

»Pokrokoví« flekyři hleděli svou neschopnost maskovati poukazem, že hospodářská bída se zažehná vyvlastněním církevního majetku. Zatím však jen to, co se v republice (zvláště na drahách) dosud rozkradlo, činí větší jmění než všechny církevní pozemky v tomto státě. Oč byla ožebračena republika velikými podvody, falešnými kolky, skupováním válečných půjček a tajným vývozem, to činí sumu ještě větší. Naše hlasování tedy bylo skutečným hlasem nezkaženého a vlasteneckého lidu proti nejnestydatějšímu vyžírání národního jmění.

Liberálové bojem proticírkevním si ne-

pomohli; vždyť z jejich vyučenců rekrutovaly se zástupy anarchistů a bolševiků, vysmívajících se vlastním učitelům. Patrně to z velikého poklesu hlasů stran liberálních. Ale naše poctivé úsilí národní korunováno triumfálním výsledkem.

Nové složení poslanecké sněmovny

jest toto: Čeští soc. demokraté mají 74 poslance. Lidovci 33. Agráři 28. Čsl. socialisté 24. Nár. demokracie 18. Slov. národní a rol. strana 12. Živnostníci 6. Modráčkovci 3. — Něm. soc. demokraté 31. Něm. spojené strany 15. Něm. agráři 11. Něm. křesť. sociálové 10. Něm. svaz 5. Něm. maď. křesť. soc. strana 5. Maď. soc. demokraté 4. Maďarští maloročníci 1.

Poslanci lidové strany v poslanecké sněmovně.

V Čechách: Adánek Josef, rolník z Vojtěchova u Hlinska. Adamovský Ant., rolník v Načeradci. Dr. Gustav Mazanec, fin. rada, Smíchov. Myslivec Václav, redaktor, Praha-Hradčany. Roudnický Alois, katecheta, Žižkov. Košek Václav, tesař a domkář v Č. Dubě u Turnova. Rozsypalová Augusta, učitelka v Plzni. Dr. Nosek František, fin. komisař v Karlíně. Záruba Milo, farář v Jiřicích u Humpolce. — Na Moravě a ve Slezsku: Dr. Dolanský Josef, advokát, Brno. Bezděk Bedřich, knihmiskař, Brno. Šamalík Josef, rolník a starosta v Ostrově u Macochy. Dr. Šrámek Jan, profesor bohosloví, Brno. Dr. Hruban Mořic, advokát, Olomouc. Kaderka Alois, domkář, Chlum u Letovic. Kopřiva Fr., rolník v Nivnici u Uh. Brodu. Sedláček Václav, družstevní řídící v Brně. Čuřík Ant., gen. tajemník křesť. dělnictva, Brno. Navrátil Fr., rolník a hostinský, Lažkov u Komice. Rýpar Jan, katecheta v Opavě. Janalík Fr., rolník a starosta, Mysletice u Telče. — Na Slovensku: Hlinka Andrej, farář v Ružomberku. Tománek Florián, kněz a redaktor, Bratislava. Tomík Michal, rolník, Skalica Spišská. Dr. Kmeňko Karol, farář, Teplická. Dr. Gažík March, pravotár, Trenčín. Dr. Buday Josef, profesor v Mor. Lieskové. Bobok Arnold, správce kan-

celáře, Báňská Bystřice. Vrabec Josef, tajemník strany, Žilina. Onderčo Štefan, farář, Naršany. Dr. Juriga Ferdiš, kněz, Bratislava. Dr. Labay Ludv., býv. měšťanosta v Ružomberku. Hancko Ant., učitel v Žilině.

Výsledek voleb do senátu

byl pro naši stranu ještě potěšitelnější. Dosud zvoleni z Čech a Moravy tyto lidovci: JUDr. Karas Jos., vrch. rada z. výboru, Praha. Šabata Fr., rolník, Vrbice. Dr. Stojan Ant., kanovník, Olomouc. Valoušek F., děkan, Němčice na Hané. J. N. Kadčák, Frýdlant u Frýdku. Slezsko. Jan Jilek v Třebíči, Morava. Vincenc Ševčík. Dr. Ludvík Krupka. — Na Slovensku Osvald a dr. Mudroň.

V republice s odečtením Slovenska

utvářel se tento poměr hlasů: Čeští soc. dem. 959.750. Republikáni venkova 527.238. Lidovci 431.455. Čsl. socialisté 364.287. Nár. demokraté 354.537. Živnostníci 106.371. Něm. soc. demokraté 588.046. Něm. svobodomyšlní 118.080. Něm. vol. spol. 298.128. Něm. křesť. soc. 140.156. Něm. agráři 205.169. — Proti volbám do poslanecké sněmovny ubýlo soc. demokratům 110.229 hlasů, republ. venkova 74.560, nár. demokratům 34.689, čsl. socialistům 109.515, lidovcům 26.946, živnostníkům 15.629.

Na Moravě a ve Slezsku

byl tento poměr hlasů: Sociální demokraté 278.467. Lidovci 256.056. Republikáni venkova 150.954. Něm. soc. demokraté 120.138. Něm. voleb. souručenství 90.625. Nár. demokraté 70.697. Čsl. socialisté 67.716. — Ani jediného mandátu nedosáhli něm. křesť. sociálové, živnostníci, něm. agráři a židé.

Ve volebním okrese pražském

byl tento poměr hlasů: Soc. demokraté čeští 238.241, nár. dem. 149.858, čeští socialisté 122.735, republ. venkova 119.440, lidovci 64.757, živnostníci 28.402, židé 5691, Čiperovci 7629, něm. soc. dem. 5095, svobod. Němci 15.567, Modráčkovci 1925.

Naše nejbližší úkoly.

Při volbách nedobyla strana lidová vítězství proto, abychom přestávali na radostném uspokojení, nýbrž abychom ze všech sil pracovali ke zdaru republiky. A bude potřebí mnoho námahy a heroického sebezáporu k nápravě toho, co rudozelená koalice s neomluvitelnou lehkomyšlností pokazila.

Přítužem doby pohnuté jest, aby lidovci houževně ve sněmovně pracovali k pevnému seznámení všech poslanců národně cítících. Jestliže by na

Česká banka filiálka v Hradci Králové

provádí veškeré obchody bankovní i bursovní za podmínek velmi výhodných.

Vklady na knížky a běžné účty úročí se nejvýhodněji dle doby výpovědi.

byl velkou opozicí. Přes to už ani Velkonárodní židovské zastupitelstvo. Zato u nás snad na památku rakušácko-židovských průvodů pražských ulic se židé zvláště ve středu republiky velkým privilegiem.

O radikálních soc. demokratech německých

prohlásil 25. dubna sám soc. demokrat a bývalý ministr říšské obrany Noske: »Někteří z našich lidí naprosto nejsou schopni klidné, chladné úvahy. A to působí jenom zlo. Musíme mít odvahu říci svým lidem: Musíte čekat celé desetiletí, nežli poněmáhle bude lépe.« — Kdo pak ty občany k takovému ra-

cházením vychová? Zrovna ti lidé, kteří je nyní napomínají. Agitační nespokojené slovy se máti. — U nás však posud nevědomé davy se domnívají, že nastane ráj, až se »všecko měšťácké rozbije«. Odkud pak se vezmou bez práce a bez peněz potraviny, látky na oděv a pod., o tom se nepřemýšlí.

Styky Francie s Vatikánem

po 15letém přerušení budou nyní navázány, co nejdříve. Vláda chce nejdříve vyslati do Říma diplomata s mimořádným zmocněním, který by byl brzy vystřídán vyslancem z povolání.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

V době citelného nedostatku uhlí přemýšlí se stále horlivěji, jak využítovati v průmyslu hnací síly větru. Švédský inženýr Janson projektuje zvedání obrovského závaží, jež by představovalo hnací sílu elektrického dynamu. Řetězové kolo, uvedené v pohyb větrným motorem, pohybovalo by řetězem, sloužícím k pohonu generátoru. Závaží vážící 20 centů, které by viselo mezi řetězovými koly na motoru a generátoru, mohlo by hnati úplně zatížený generátor. Celý postup spočívá na principu hodinového stroje. — Dne 8. května bude v Benátkách zahájena umělecká výstava. Sběrka uměleckých výtvarů došla i z Prahy. Také polští umělci zašlou ukázky své tvorby. — V Drážďanech byla zahájena výstava významných českých expresionistů. Těší se značné pozornosti. — Při projektované škole rybářské ve Vodňanech bude zřízen vědecký výzkumný ústav pro rybářskou biologii; bude se obírat studiem podmínek racio-

nelního vývoje a vzrůstu ryb, raků a vevrubů perlonosného. — Na valné hromadě »Spolku českých spisovatelů beletristů Máje« rokováno o vybudování útulku českým spisovatelům. Byl nadšen přijat návrh hojnějšího pořádání členských večerků se zvanými vynikajícími hosty. Výbor rozšířen o 3 členy. Fr. Herites jest předsedou, Fr. Sekanina jednatelem, Alf. Breska pokladníkem. Ve výboru zasedají dále: Procházka, Borecký, Čisler, De Wetter, Herrmann, Mužík, Müldner, Schäffer, Svoboda a Šimánek. Náhradníky jsou: Hala-Týnecký, Lešetický a Patný. — V 1. a 2. čísle »Sborníku historického kroužku« pojednává Fr. Štědrý o počtu far v době předhusitské a po Bílé hoře, Fr. Teplý pokračuje v zajímavém líčení účasti Hradeckých na českém povstání. Velice časová jest úvaha dra Fr. Stejskala o roce smrti sv. Jana Nep. v kanonizační budi.

Volební manévry a podvody.

K volbám do senátu dodala na Moravě neznámá tiskárna hlasovací listky strany agrární s falešným číslem. Některé buřičky označeny jedničkou. Několik agrární kandidátka měla čtyřku. U nás na Hradecku bylo zase plno našich lidových kandidátek označeno neformální pětkou místo šestkou. Tak došlo snadno při skrutnici k omylům, poškozujičím naši stranu.

»Nár. listy« 22. t. m. projevil roztrpčením nad přímouvislou akcí čs. socialistů, aby se dostalo do rukou jejich dodávací legitimaci nedoručených včasně. Ví se prý, jak by s těmito legitimacemi bylo naloženo.

Jak se snadno poseká dryádnická volební reklama, patrně z tohoto příkladu. Soc. dem. plakat v Praze hlásal: »25.000 služebných děvek v Praze

volí soc. demokraticky.« Jestliže by se odpovídalo od hlasů soc. dem. smloubné dívky, zůstalo by asi 5000 hlasů, které by dle »Práva lidu« připadly na vojsko. Dle toho by soc. demokraty v Praze nevolil žádný dělník.

Nejnestoudnější li a podvody ve volebním boji proti katolickým šifm Šrobárovcí. Vydali na př. letáky a plakáty s podpisem »lidová strana«; v nich se tvrdilo, že Hlinka chce být králem, že nechce dělit prádu, ale přičítaje se, aby sám vládl a lid poslouchal atd. Agenti Šrobárovy národně-rolnické strany tvrdili, že zvítězí-li Hlinkovci, bude válka. Nejdržejší podvod spáchali uveřejněním této výzvy na plakátech: »Každý muž volí listinu č. 2« (t. j. národně-rolnickou). Ale pomohly ty podvody Šrobárovcům? Pro krajní vztek protikatolický evangelická oligarchie neviděla, jak

síloval sám správce církve kalíšné Rokycana. Jiří věděl sám, že papež nepotvrdí nikdy kalíšného výkladu kompaktát. Proto s určitým vyjádřením a jasným slibem váhal tak dlouho, pokud mu bylo možno. Když byl vše nechal na rozhodnutí papežské stolice, v ten okamžik byl by učinil samé kalíšníky nesmířitelnými nepřáteli.

Papež však měl v rukou Poděbradovu korunovační přísahu, složenou do rukou dvou katolických biskupů, v níž byla slova: »Slibuji a přísahám, že věrně zachovám poslušnost a shodu jako jiní králové katoličtí v jednotě pravé víry, jak ji svatá římská církev chová; že katolické víry celou mocí chrániti budu a národ mi poddaný dle obezřetnosti Bohem mi dané ode všech bludů, sekt a kacířství a od jiných článků sv. římské církve a víře katolické odporých odvolávati, k poslušnosti, souhlasnosti, sjednocenosti, k obřadům a bohoslužbám sv. římské církve přiváděti a přiměti budu.«

To bylo přece vyznání ryzeho křesťana katolického. Král také tajně se odpřisáhl bludu. Že tak vstupuje na půdu palčivou, věděl sám; vždyť se postaral o to, aby toto odpřisáhnutí bylo před kalíšníky utajeno. Poměr papežské stolice ke králi se tedy přirozeně přibližoval stále více. Denis dí: »Oba protivníci jsou obětí: mocí vyšší než jejich vůle, a ta máli všechny výpočty jejich. Pius II. nepřál si války, Jiří báł se jí a hroší; náboženské vášně lidí samého ovládly ku podivu. Strany zrovna jako náboženská jejich odlišnostmi jsou spíš unášeny, nežli aby je řídily.« V příčině přísahy

Novinka
pro májové pobožnosti
Zrcadlo
katolického křesťana.
(Reči k májové pobožnosti.)
Napsal Ant. Kaška.
Dílo čítá 100 str. velké 8° a obsahuje kromě úvodní řeči k májové pobožnosti 31 promluv. — Cena Kč 9.—
Objednávky vyřizuje:
Družstevní knihkupectví
a nakladatelství v Hradci Králové.

se rozrůstá radý mák. Kopala jámu Hlinkovcům, ale do té jámy ji vstrčila soc. demokracie.

V Národním shromáždění zastávali se soc. demokraté horlivě volebního práva zlodějí, jen aby nebyly posíleny posice »buržoá«. V těchto volbách se chytli socialisté za šosy i duševně chorých a nepřítomných. V pražském chudobinci a chorobinci jest umístěno několik desítek ubohých tvorů, kteří pro svou nepřítomnost nejsou svěprávní a nemají práva volebního. Ale protože inspektoři těch dvou ústavů jsou socialističtí členové pražského zastupitelstva, bylo připuštěno, aby do volebního seznamu větší část oněch chovanců byla vřeklamována.

»Právo lidu« 25. t. m. napsalo: »Docházejí nás zprávy z jednotlivých míst i z Prahy, že celé řady voličů mladých, kteří nedosáhli dosud věku 26 let, byly obecními úředníky (nár. demokraty) ponechány v seznamech a vol. legitimace těchto voličů přidány byly do volebních kanceláří strany nár. dem., aby na ně bylo falešně odvoleno.«

V nár. dem. »Národu« se poukazuje na nespokojenost stát. tajemníka Chlapy, kterému byl svěřen nejdůležitější resort tehdy, když bylo se obávat velké války. Ale tento Chalupa osvědčil při přípravách k volbám větší průzřevnost než tehdy, kdy nás přepadli maďarští bojovníci. Vyšetřující soudce v Maňově procesu Vačlena prozradil, že Chalupa na něho působil, aby Maňáv proces protáhl přes volby. Brzy nato Vačlena byl zavolán k ministru spravedlnosti dru Veselému, kde se dověděl, že jde o to, dostati případ nějak z repertoaru do té doby, než bude po volbách.

V tiskárně Nejedlého v Jaroměři vytvářeli leták nadepsaný: »Volčové! Dělníci ve vojenských kabátech!« Tento leták doporučoval volbu Fr. Tomáška a byl rozdáván vojsku v Jaroměři, Josefově a Hradci Králové.

Poděbradovy usuzuje: »Budíž osobní mínění Pia II. o smyslu tohoto osvědčení jakékoli, byl by více než neobratným, kdyby nebyl užil zbraně, které mu podávalo. Každý papež byl by jednal stejně, tím spíše diplomát tak obratný, jenž dovedl kofistiti ze všech chyb svého protivníka... Taktika Pia II. řídila se taktikou královou. Zatím co tento hleděl získati čas, onen doléhal naň, aby vřu svou konečně projevil skutky svými... Takto po několika let pokračovalo se v tajném boji mezi oběma protivníky, kteří nebyli nehodni druh druhá; velmi skvělý to zápas, jehož výsledkem dlouho zůstával na váhách. Pius II. zvětšoval požadavky své slyše o úspěších Poděbradových, za něž domáhal se nějaké vděčnosti. Poznával, že hraje dost hloupou úlohu. Viděl velmi jasně, co dal; co měl za to? Slova.« (L. c. 66, 68, 70, 71.)

Poděbrad učinil zoufalý pokus prostřednictvím svých rádců a podpor katolických, zdali by přece kalíšníci nesklonili šije před konfesními požadavky římskými. Ale vzniklo tak velké vzrušení, že král r. 1461 byl nucen slavnostně stvrditi kompaktáta. Znova uvedený v platnost kalíšné nálezy, dle nichž v Praze přiznávala se práva měšťanská a politická jen utrakvistům. Když tedy konečně české poselstvo do Říma r. 1462 přišlo, žádalo stvrdění kalíšných výsad. Papežská stolice levila překvapení, které vzrůstalo, když dle počíváho výkladu poselstva se shledalo, že víra kalíšná fakticky se liší od katolické. Čestem bylo výslovně dáno na erasmismu, že otázka shodňování se s katolickou církví v naší zemi jest při anho-

Ústřední redakce v Praze č. 140778.

Telefon č. 83.

Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Králové.

Příjmy všech druhů.

Vklady na běžné účty.

Daň důchodková i z běžných účtů platí ústav ze svého.

Oddělení pro zboží zabývá se

obstaráváním a prodejem uhlí, vápna, cementu a dříví
ve velkém i malém.

Letáky a plakáty, zasílané našim organizacím z Hradce, v dlouhé řadě míst poštou nedošly. Jestliže bezcharakterní zlomyslnost zjevná.

Dle „Kraje Královéhradeckého“ naváděl soc. demokrat prostoduchou babičku, aby první lístek ze souboru kandidátek vstrčila do kapsy. Komise ji pak vy-

dala kandidátky jiné. Ale ona nechť strčí do obálky uschovanou jedničku.

Takhle tedy „opatřovali a posílávali“ svobodu ti, kteří celá desetiletí hlučeli a vytrubovali, že jsou jejími nejvýznamnějšími patrony — a strážci proti „černému útlačku“.

Z volebního ruchu.

Klasický síla sociální demokracie v naší zemi podrobil v č. 114. „Nár. listů“ věcnému úsudku dr. Jos. Pekař. Uveřejňuje volební výsledky v Čechách z 18. dubna t. r. a srovnává takto: „Co nás zajímá především, jsou hlasy sociálně demokratické. Vidíme, že české hlasy soc. demokratické činí 34.17 proc. všech českých hlasů. Číslo již bylo vysoce pozoruhodné. Ale srovnáš-li data z voleb r. 1907 a 1911, naštěd, že r. 1907 dostali čeští soc. demokraté v Čechách v první volbě 38.66 proc. hlasů a r. 1911 36.12 proc. hlasů. Tedy roku 1920 nedosáhli soc. demokraté ani tolik hlasů, kolik měli již v prvních volbách všeobecného práva, t. j. r. 1907 a 1911! Úbytek je již dosti významný. Němečtí soc. demokraté obdrželi v Čechách r. 1907 39.21 proc. hlasů a r. 1911 39.76 procent. R. 1920, jak vidět výše, 47.5 proc. Tedy značně více, ale pokles hlasů českých soc. demokratů byl od té doby tak značný, že počítáme-li hlasy soc. demokratické v celé zemi, přivodil u srovnání let 1907 a 1920 pokles celkový, třeba nepatrný, a srovnáme-li lety 1911 a 1920, pouze neveliký vzestup. R. 1907 dostali totiž soc. demokraté obou národů v Čechách celkem 38.69 proc. hlasů, r. 1911 37.33 proc. a r. 1920 38.52 proc. Krátce: kdyby r. 1907 nebo 1911 byl platil též volební řád, jenž platí dnes v naší republice, měli by čeští soc. demokraté o několik poslanců v českých volebních krajích více než dnes, všichni soc. demokraté, čeští a němečtí, pak by měli asi tolikéž, co dnes! A čeští sociální demokraté, všimneme si dobře, ztratili něco půdy v národě v době, kdy rozšířeno

ván podružná, ale že v přímě kalicha jest nutno srovnati se s katolickou dogmatikou.

Jiří ovšem zvláště nyní nemohl vyplnit ty sliby, které dříve papeže konejšil. Došlo k prudkému konfliktu a k válce. Poděbrad i v těžkých okamžicích pozoroval, jak někteří katolíci hodnostářů aice dávají na jeho odpor proti bludařství, ale při tom cití a milují svého národního krále jako strážce proti výbojnosti živlu germánského a maďarského. Proto ani válečné úspěchy nepřipravily Poděbrada o moudrou rozvahu; věděl, že bez prostřednictví přátel katolických s poskym kalichem lidem moci svoji neudrží.

Některý velebí Jiřího, že v době velice kritické pokoušel se o spojení křesťanstva proti Turkům s pomlunutým autoritou papežské, že připravoval konfederaci států křesťanských, která by pasivní resistencí ochromila římskou kuru. Ejhle nádherný náběh k státu modernímu, nezávislému na klerikalismu! — Ale skutečnost ubírá takovému plánu lesku. Jiří hledal takto východ z nouze; plán mu byl vsugerován cílcem Marínim. A což už dávno před Jiřím byl mocný panovníci nesměřovali k témuž cíli? Vždyť němečtí císařové a francouzští králové docela snažili se papeže učiniti povolnými sluhou a vykonavateli vlastních politik.

Plán Jiřího rozplynal se brzy pod tlakem okolností velice nepříznivých. Proto také až do konce svého života nepřestal král přemýšlet o cestách vedoucích ke kompromisu s Římem; vždyť ovšem, jakým světem jest obklopen český stát ocel. Závratná bláhlost ve svém ardu jako osln

bylo volební právo způsobem dosud nevídaným, také na všechny ženy starší 21 let, také na vojsko, kdy marxistická revoluce ovládla ruskou říši, kdy se skácely staleté trůny císařské a královské kol dokola a soc. demokraté stali se vládními stranami u nás i bezmála všude ve střední Evropě a kdy bezpříkladná katastrofa hospodářská, provázející politický rozvrat staré střední a východní Evropy, zdála se nepříznivější myšlenkou půdou pro myšlenku socialistickou!

Také k válce osvěť. Nár. demokracie, která ústy svých volnomyslenkářů hlásá monismus a boj proti pověřčným přednostkům, připojila k svému volebnímu sílu s velkou dychtivostí také spiritisty. Vedení spiritistické obce také veřejně agitovalo pro národní demokracii. Tedy poctiví katolíci jsou u nár. demokracie „černou internacionálou“, ale spiritisté (tvořící přece společnost mezinárodní) mají býti uvědoměným kádrem k plnění pověřčenských stínů a k zvelažení vědeckého badání. Také příspěvek k uvědomovací opravdovosti českých pokrokářů!

Jak se agitovalo na Slovensku. V příloze „Práva lidu“ k číslu 95. čteme: „Heslo slovenského lidu pracujícího ve městech i na venkově bylo: „Chudoba s chudobou!“, „sociální demokracie to je strana chudobných“, „sociální demokraté nedají nás střílet“. Muži, ženy, dívky, stařeny šli s rámi. Na mnoha místech agitovaly nejúspěšnější slovenské dívky krásného typu nejen mezi Slováky, ale mezi našimi vojáky. „Musíte volit se socialistami!“ Agitace tato neselehávala. Dne 18. dubna

soukromá Poděbrad nikdy nechtěl býti. Ba zdálo se krátce před jeho skolem, že úplná jeho věroučná shoda s Římem bude i formálně zpečetěna. Když král ke konci válečného zápasu seznával, že podpora domácího katolictva stoupá, začal činiti papežské stolici značné ústupky. Osvědčoval též, že mimo církev obecnou není spasení.

Když Albrecht saský sliboval Jiřímu příměhu u papeže a tážal se ho na náboženské přesvědčení, odpověděl král: „Donesli na mne a obžalovali mne u Jeho Svatosti, jako bych věřil, že kdo přijímá Nejsvětější svátost pod jednou způsobou, nepřijímá celého těla Páně a nedostatečně pro spásu duše své přijímá svátost samu. Já nikdy po všechny dny života svého jsem tak nevěřil aniž věřiti chci.“ Připojil, že by dále rád se svolením apoštolské stolice přijímal pod obojí, ale jestliže by tatáž stolice rozhodla jinak, chce se podvoliti. Také krátce před smrtí Jiří negkrýval svého rozmrzení na válnivého sektáře Rokycanu.

Jiří zemřel 22. března 1471 a „pochován na hradě Pražském v káru novém podle krále Ladislava k straně k kapli sv. Václava“. Tehdy by to byli kanovníci pražští rozhodně nedovolili, kdyby bývali pokládali Poděbrada za kacíře.

Důmyslný a náležitý král skonával v poměrech tragických — vinou těch radikálů, kteří před půl stoletím ani zdaleka nedovedli domyslet politický, hospodářský a kulturní dosah revoluce proti katolické střední Evropě. Na bedra Poděbrada sníženo těžké břímě starých omylů.

na cestě do kostela nebo z kostela tisíce žen, jejichž ruce byly obepnuty rážancem, a planoucími zraky a s třesoucí se rukou odevzdávaly hlasy pro československou sociální demokracii.

Podle tohoto poděknání let průzračno, jak tam soc. demokracie pracovala. Jestliže v samých výspých Čechách dovedou radikální agenti se tvářiti jako zastanci práv katolické konfese, tím spíše využijí áhořho triku na Slovensku. Tři čtvrtiny zanedbaných Slováků, hlasujících se soc. demokracií, již se nerozhodlo tak z politického přesvědčení. Lidé, kteří většinou jsou bezgramotní, těžko dovedou srovnati různé programy a pak si vybrati po důkladném rozmyslu program nejprospěšnější, praktický a nejdělnější. U těchto bylo přesvědčení náboženské, ale málokde jasné názory politické. Jestliže samy ženy s různými na rukou šly podporovat soc. demokracii, pak to nejlépe charakterisuje předvolební sliby a podvody marxistův. Soc. demokraté přece u nás zřetelně a přehledně dokázali, že jsou stranou netoliko protikatolickou, ale protikřesťanskou vůbec. Jejich vedení „zhařelo světla na nebi“, přece již před volbami r. 1917. Jestliže se tedy chlubí „Právo lidu“ podporou velice zbožných žen, seznáme snadno, jaká lavina agitátorské ošetravky se valila slovenskými horami. „Chudoba s chudobou! Zatím však právě naše strana jak v Čechách tak na Slovensku má největší počet sociálních vydělců. Rudí agitátoři (bojící se zavazet o židovské miliony) zkreslovali tedy i poměry majetkové. Slovenští faráři nemají tak slušný plat jako soc. dem. agitátoři, kteří zvali chudobu k chudobě.

Kulturní jiskry.

Taková jsou práva katolická ve škole. Nedávno přestalo se vyučovati náboženství na čes. státním ústavu ku vzdělání učitelů v Brně. Bylo tam proti zákonu a právu vyučování to zastaveno na příkaz ministerstva školství a vyučování. — Učil tam prozatím dr. Novák, vikář na domě. Zemská školní rada chtěla místo katechety udělit jednomu svému obžibenci, ale do toho přece má také co mluvit konsistoř, která hájila práv kněží vlastní diecése; řekla, že není potřeba povolávat katechetu z diecése jiné. Ministerstvo po tom projevu zrušilo konkurs — mčelo. Dr. Novák tam na výzvu konsistoře učil proto, aby hodiny náboženské nemusily býti zcela vypuštěny. Ale dr. Novák za sedmiměsíční práci neobdržel vůbec ničeho. Tak zněl „humánní“ rozsudek socialistického ministerstva, vydržovaného i z daní katolických. Dále řečeno, že vyučování náboženství se zastavuje do té doby, až dá konsistoř schválení, že bude vyučovati náboženství K. Hlavka. — Tážeme se, jakou hrozou ztrátu by způsobilo státu těch několik stovek povinných dr. Novákovi? Na jedné straně přímo před nosem vlády cizí židé vyvezli podlouhě tisíce vagonů českého zboží do nepřátelské ciziny. V ministerských automobilech plýtvá se drahým benzínem, nestudovaným protekčním dětem dávají se měsíčně tisícovky. Ale katecheta i s konsistoří musí býti potrestán, protože se nechce církev podrobiti despotickému diktátu. Tážeme se, zdali se také tak srénatě postavila vláda proti některému německému rabínu, podporujícímu germanisaci.

Mistr Hus v trapném zaleh. Vede se mu hůře než v žaláři kostnickém, kde jej navštěvovali upřímní přátelé a kde sami žalářní strážcové s ním jednali vlídně.

Již dávno před válkou každá radikální strana politická hleděla urvat z řízy Husovy něco pro své politické kšefty a podvody. Mluvílo se o účtě k Husovi; zatím však Hus musel v poutech posluhovat notorickým nevěrcům. Každá strana si ho zkreslovala dle vlastních potřeb. A kde scházely k vyděračnému stranickému účelu citáty, tam se aspoň užilo hadí formalky, co „by Hus činil, kdyby dnes žil“.

Mluví se mnoho a právem o využívání republiky. Ale málokdo protestuje proti nestoudnému vyasávání mízy Husova díla k účelům zcela nehumánním, ba k surovému šlapání hlavní výalečnice Husova horek. Vytáhli to přímo jako bezcenné ošlapování mrtvoly.

Vrcholu nabylo toto řádění, když byl postaven v Praze Husovi velkolepý pomník. Kde jaký volnomyslenkářský, židovský anebo politický agent, kněží se hodi ono místo na Staroměstském náměstí k obrátním projevům, k agitacím

protikomunistickým táborům a schůzím. Co všechno ta Husova socha musí vyléčt! Jen to jest jakousi útěchou, že ta podoba Husova jest vymyšlenou, že tvář sochy neodpovídá nejstarší a správné tradici.

S počátku se na profanaci bablalo jen temně jako z hlubokého lesa. Později protesty byly smělejší. Ale co se dělo o volbách, při tom už praská trpělivost zcela. V sobotu 17. t. m. večer soc. dem. nosiči plakátů, praporečníci a jiní soudruž se vyspíňali při vzájemné pomoci na žalový podstavec. Obsadili doceť celě kovové sousoší. Tam si agitátoři zapalovali v šeru večera doutníky a hulili kolem Husovy postavy jako na veteránském výletě. Tam také rozprostřeny plakáty a prapory k větší cti a slávě protikřesťanského marxismu. Sochy oděny botami a zbylo mezi nimi plno sirek, doutníkových špačků, popelu a chrchlů. — Tento případ nejmarkantnější svědčí, jak ten Husův kult jest »opravdový« a k čemu vlastně celý ten husovský zápal směřuje. Lidé, kteří přispěli k založení protější sochy mariánské, vítajíte rachot Htticcho se skupu jásavým povykem, počínají si k soše Husově ještě pohrdavěji. A nejvýznamnější při tom jest, že zodpovědné kruhy národní se za-

stavují při mezinárodním střetání, anž by někdo četl notorické profanaci, zcela zřejmému násilí odhodlanou obranou praktickou. Hlas ocití se v zapeři nepotřebujím; křesťanský idealista a ublechitý středověký vlastenec musí tle patřiti na to, jak mu a nobou křepčí bujně tango mezinárodní společnost na podporu židovského marxismu.

Katolický duch vřede na postupu. Sám »Zvon« v 29. čísle píše: »Zmínili jsme se svého času ve »Zvonu« o novogotickém hnutí, lež silně a ostře proniká v novofrancouzské literatuře. Úzký styk a kulturní i literární závislost jest asi první z příčin, že i v moderní literatuře švýcarské ozývají se tóny katolické. Pokud je literatura odleskem duše národní, odklánějí se Švýcarové stále více od protestantismu ve prospěch tendence katolické, jejíž vliv i ve Francii zvláště od voleb, v nichž mnozí vidí vítězství myšlenky konservativně-katolické, stále vzrůstá. Právě tak je tomu i v Německu. Je zřejmo, že hrůzami válečnými zvířena duše moderního člověka hledá mír a vyrovnání ve zvrácení náboženském, jehož nepřiléhavějším výrazem se mnohým zdá katolicismus.«

Sociální obzor.

Sociální politika. Výsledky všeobecného sprostředkování práce okresními ústavy jeví se v I. čtvrtletí 1920 v obvodu zemské centrály práce pro vých. Čechy sídlem v Hradci Králové takto: Počet přihlášených pracovních míst 15.158, počet přihlášených uchazečů 33.554, sprostředkovaných osob 12.378 (mužů 7296, žen 4855 a 227 učňů). Proti loňskému roku v tomtož období stoupl počet přihlášených míst o 2156, počet přihlášených uchazečů klesl o 36.027 a počet docílených sprostředkování stoupl o 1373.

Slovenská soc. demokracie se rozpádla. Zbojševisaná menšina se odtrhla a založila stranu komunistickou. V Mariboru pak se zrodila na troskách staré strany nová strana socialistická, jež má obsáhnouti celou Jugoslavií. Nazývá se »Dělnickou stranou socialistickou«.

Buď práci čest! Všude se již ustálilo přesvědčení, že jen zvýšená pracovitost může od našeho státu odvrátiti hroznou pohromu. Ale jiné »mínění mají někteří soc. demokraté. Invalidé dostávali v naší republice podporu, která na výživu nestačí. Tedy si přivydělávali, pokud to neohrožuje zdraví zmračeného těla. Ale tu soc. dem. organizace v Katisloch 7. března t. r. denuncovala invalidu Jos. Anděja, že nemá nároku na podporu přikrnutou, protože jezdí s koňmi. (S potahem však může jezdit i jednoruký chlapec anebo stařec, opírající se o berku.) Takže tedy soc. demokraté horují pro heslo »Buď práci čest« v praxi! Chudšasa, který si chce přivydělávati, denuncují jako hrozného podvodníka. Zdáli pak tatáž organizace poslala také obrněný protest proti lenošným haličským židům, kteří pracující již tolik poškozovali?

Střídmé náhledy vítězí. Na schůzi italských socialistů v Miláně socialistický poslanec Bom-

bacci sdělil svůj rozhovor se zátupcem moskevské vlády Litvinovem. Sám tento Leninův vyslanec jej v Kodani poučil o nemožnosti zřízení komunistické republiky a změny nynějšího sociálního řádu, jakož i o nutnosti postupného vývoje, při čemž třeba dbáti největší opatrnosti. Zpráva Bombacciho vyvolala hluboký dojem. Serrati, šéfredaktor ústředního socialistického listu »Avanti«, dodal, že mezinárodní situace znemožňuje nyní každý pokus o revoluci. Toto významné prohlášení doprovázeli přítomní komunisté bouřlivými projevy odporu, leč většina posluchačů byla jím živě dočtena.

Sama soc. dem. vídeňská »Arbeiterzeitung« rozpěla se 22. t. m. řízně proti bolševictví takto: »Jak mladá jest komunistická strana v Rakousku, přece již revidovala svoji taktiku půltuctkrát. V prvé periodě své měla všechnu »volí víru v »puči«. Je třeba jen, aby několik set ozbrojených »proklamovalo« republiku rad, a diktatura proletariátu jest hotova. A kdo je varoval, že rolnictvo na západě a na jihu nám uzavře dráhy, které k nám dovážejí potraviny, bez nichž bychom musili hladem zemřít, že diktatura rad velmi rychle musí ztroskotati ve hladové katastrofě, rudý teror udělá cestu jen teroru bílému, ten byl »zrádcem socialismu«. Teprve až ztroskotání maďarské republiky rad, až krvavé pokolení maďarského proletariátu každému ukázalo, že způsob boje, který nepočítá s reálnými mocenskými poměry ve světě, jen k tomu vede, že dělnictvo krátké poblouznění o všemocí musí zaplatiti klesnutím do úplné, děsné bezmocnosti, teprve pak začali také vídeňští komunisté uvažovati o tom, co podnikají, a — — zřekli se své víry v »puč«. Romantická jejich mladá léta uplynula.«

Národohospodářská hlídka.

Smlouvna Zál. úvěr. ústavu v Hradci Králové propůjčí u svých pokladen dne 1. května následující splatné kupony: 4 proc. moravskou zemskou půjčku z r. 1890, 4 proc. zást. listy české hypot. ban, 4 proc. kom. dlužní úpisy české zemské banky, 4 proc. mělovační úpisy, 4 proc. zást. listy české spořitelny, 4 proc. bankovní dlužní úpisy Sporobanky, 4 proc. zást. listy moravské hypot. banky.

Chytřé hospodaření moderních jvá. V Kolíně člen představenstva nár. soc. konsumu Michálek nabízel řediteli továrny »Kolnea« 75 metr. centů cukru, které zpronevěřil v tomto konsumu. Chťel 1800 K za cent. Když však ředitel habičku odmítl, cukr byl uschován u zastátele Smrčky, kde ho hejtmanství zabavilo. Tento případ tak trochu vysvětluje, proč (dle stesků posl. Stříbrného) nár. soc. konsument nepřichází zbožím dochvilně a v dostatečném množství. Až by nastala socialisace ve velkém rozsahu, pak by střední ve skladištích teprve měli hody na úkor vlastních členů a chráněnců!

»Právo lidu« 25. t. m. sděluje, že na Král. V. správních obřích národních demokrat Beránek od-

25. listopadu 1916 do 27. června 1917 (tedy za 7 měsíců) různých potravin za 16.645 K 38 h, to jest více než 2 vagony (většinou pšeničnou mouku). Jiný — Maceška — obdržel potravin za 7991 K 80 h, firma Chmel za 4752 K 60 h. Tedy vede se dobře nejenom socialistům, ale i pokrokovým.

Referentem celého okresu žilkovského ve věcech aprovisačních jest úředník na hejtmanství dr. Šafránek. Živnostníci, kteří od něho něco požadovali, potravinami ho přímo zanášeli (jako za rakouského režimu), dokazujíce tak, že vlastenecké reformě naprosto nevěří. Ale nadto z každého přídebu pro středostavovské kuchyně dostávalo se Šafránkovi značného podílu. Z válečných kuchyní dostával maso a sádlo. Byl bojně zásobován petrolejem a svíčkami. Když se zrušily válečné kuchyně, zastavila se, před jeho bytem fára plynového ohně. Takže prováděl heslo »Ni zisk, ni sláva!« čiperný nár. dem. agitátor. Ať žije národ Husův!

Lihová ústředna se zavázala dodati do východního území pohárského 10 milionů litrů čistého lihu po 9.50 K. Živnostníci platí v republice za litr 28 K, z čehož má republika na daních 20 K. Od jedné však živnostníků nebyl poskytnut žádný přídeh,

Ověrní družstvo ELIŠKA v Hradci Králové

Adalbertův

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědní a poskytuje výhodné půjčky.

teprve v únoru uvolněna pouze 2 procenta třírovného přídehu. Ale machinace lihové ústředny měla republiku připravit o 200 milionů korun. Proč tedy jen socialisté tolik hájí ústředny a proč tak často volají po té formě socialisace, která nejněsnadněji svádí ke kořistnictví jednotlivců? Kanceláři presidenta předložila deputace z M. Ostravy zvláštní memorandum o manévru lihové ústředny.

Nár. socialista Sis, úředník okr. hejtmanství v Brně, zašantročil 600 vagonů ostravského uhlí, určeného pro bruňský okres, různým židům. Také zpronevěřil uheřným firmám 272.000 K. Tomato výtečníkovi zaopatřil Klofáč teplé hnízdečko v ministerstvu Nár. obrany. Noviny sděluji, že podvody Sis páchal s vědomím nár. soc. správce hejtmanství Krejčila.

Tak se podporuje národní hospodářství. »Soc. Demokrat« volá Tusara na soud strany. Otiskule obsah tří Tusarových visítek, jimiž ministerský předseda dával doporučení různým německo-židovským obchodníkům. — Ale nač ten soud? Vždyť víme předem, že přece soc. demokraté chovají se k židovskému kapitalismu až příliš vlídně. Kdyby se Tusar rázně zastal katolických obchodníků proti cizáckým semitům, dohrál by ve straně svou úlohu rychle i bez zvláštního soudu. — Znovu se provaluje ostudná aféra. »Večerník Č. Slova« sděluje, že žid Laufer uzavřel s Obilním ústavem smlouvu, dle níž měl zaopatřiti na Slovensku 300 vagonů mouky. Provisé byla slibena až příliš lákavá — 8.50 Kč. Kdo pak to tedy vlastně podporuje kapitalismus? Uvažme, že žid měl obdržeti za práci 2—4měsíční přes 3 miliony korun! O dopravních osvědčeních ve smlouvě není ani zmínky. Vždyť takových věcí žid v naší republice nepotřebuje.

Rozmanitost.

Z Východního nádraží v Pešti byl vypraven vlak o 10 vagonech uzavřených zcela hermeticky; byly totiž naplněny židovskými válečnými lichváři, feťezovými obchodníky a lidmi odsouzenými pro Mcchu po válce. Byli to vesměs židé z Haliče, kteří odesláni Polsku jako málo vítaní maďarský dar. Vagony zapečetěny, aby se neztratili ani jediný člen této vzácné společnosti. Proč takových několik vlaků nebylo vypraveno již před rokem z naší republiky? Jak by se bylo českému lidu ulehčilo a poctivému obchodu pomohlo! Ale radikální panstvo bylo píně zaměstnáno vyháněním českých febočních učitelů a českých mnichů-umělců z jejich vlastních útulků. — Téměř ve všech státech jest počet žen mnohem vyšší než počet mužů. V Kanadě však přece jen jest mužů více než žen. Tento číselný nepoměr pocítuje se neblaze zvláště v oborech práce domácí. Proto vláda slibuje výhody pracovitým ženám, zvláště pak služkám, které by se chtěly přistěhováti. — V obci Zlatníkách na hod Boží velikonoční zakládali novou skupinu čsl. církve odpadlý kněz Táma a učitel Jaroš. Když Táma ve své řeči na táboru lidu mluvil o demoralisaci katol. kněžstva, přítomný vikář Tomáš se ozval: »Musíte jmenovat určité případy.« Za tuto věcnou poznámku bylo vikáři od davu spřáno; byl udeřen do spánku tak prudce, až zavravoral. Když se jeden starý muž vikáře zastal, byl povelán a zmlácen. Byl zbit i hrobař Svoboda. Na konec dav (většinou hosté odjinud) odhlasoval přistoupení k čsl. církvi. Řečeno, že se to oznámí ministerstvu, aby jim poslal kněze. (Tedy místo konsistoře budou obsazováti v té církvi místa socialističtí úředníci.) Také se řečilo, že do týdne bude zrekvirována fara; nechť se lidé přihlásí o její pozemky. Jaká tohle jest »svoboda«, o tom zbytečně mluvit slov. Ale až se církev ještě lépe na takových případech poučí o republikánském pořádku, pak

společné ruce nad tím anarchi, kterou přece
má právo držet, klášť. — V. S. Jančík, admin. v Ostružně,
administrátorem v Samšíně, Fr. Endl, II. kaplan
ve Vrchlabí, kaplanem v Kocleřově u Králové
Dvora, Alois Baier, kaplan v Kocleřově, admini-
strátorem v České Prusnici, Václ. Volánek, kaplan
v Chroustovicích, administrátorem ve Slatině n.
Zdob. — Investitura: p. Alois Nožička, admin. v
Samšíně, farářem v Ostružně. — Úmrtí: pp. Magre

sloužena v mléčnickém hospodářství sv. za ze-
mědělské volby za přítomnosti deputace de-
stolníků a mládeže. — Bez židů to za protikato-
lického režimu u nás nikdy. Soc. dem. ve své kam-
páži do sněmu dali na své místo žida dr. Witte,
který hrubě urazil českou spisovatelku Věkovou-
Kunětickou. Čsl. socialisté zase přijali na místo
žida dra Fuksa, který k nim přiskočil z tábora
židovského. Nár. demokracie si vybrala místo dra
Špačka brněnského semitu Stránského. — Vyvážil
se čile a výnosně z naší vlasti dále. Ve stanici
Lindenau zadrženy celé dva vagony surových ko-
ží, které byly odeslány z Čes. Budějovic cestou
schválně křikotem s dopravním osvědčením, zné-
jícím falešně na odpadkové káče, které byly po-
jištěny na 2 miliony (1). Proti firmě Poche a Pi-
chel zavedeno trestní řízení. — Veliký protiklerik-
kář a Sokol učitel J. Bayerle ze Zbraslavi náhle
zmarl. V Praze byl zatčen pro krádeže tabulek
na Masarykově nádraží. Při prohlídce jeho bytu
ve Zbraslavi nalezeny byly láhve vína a křivku,
ukradené v místní lékárně.

Záložna v Hradci Králové.
základní společnost s ručením omezeným
Československé národní.
Vklady na 3%
Půjčky. - Úvěry osobní
a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.
Vadla. - Eskompt účtů a směnek.

se předělo výtkám, po případě nesprávným před-
pokládám komise pro daň výdělkovou. Nepodá-li
poplatník v předepsané lhůtě povinného prohlá-
šení, může komise pro daň výdělkovou vyměřiti
daň na základě pomůcek a po ruce jsoucích. U-
stanovením tímto není vyloučeno, že by poplatník
nemohl býti potrestán pro opomínuté podání svého
prohlášení.

Majales. Dovídáme se, že naše studentské
připravuje se dne 9. května pořádati opět v Ji-
ráskových sadech májovou slavnost, jež hradec-
kému obecnstvu již tkví od loňska živě v pa-
měti. Při vybraném programu a známé studentské
veselosti sbluží letošní „Majales“ připraveni Hra-
dci opravdu zábavný den, ovšem, bude-li počasí
příznivější než loni! Nepochybujeme, že hradecké
obecnstvo, které přímo srostlo se svými studen-
ty, neopomene se účastniti, zvláště když čistý
výtěžek věnován jest účelům humanitním.

**Z obchodní, živnostenské a průmyslové ústřed-
ny v Hradci Králové.** Ústřední ředitelství tabáko-
vé režie v Praze zadá ve veřejném nabídkovém
řízení dodávku většího množství bedniček z olše-
vého dřeva, v nedostatku jeho ze smrkového neb
jedlového dřeva, pro balení jemných doutníků po
100, případně 25 kusech. Množství určeno jest pro
potřebu půl 2. roku. Blíže informace v kanceláři
Obchodní, živn. a průmysl. ústředny v Hradci
Králové.

Naše Armáda spásy. Také po Hradci již chodí
s hudbou a živým slovem agitátoři čsl. národní-
ské společnosti zvaní Čechy k spolupráci. Vybe-
rají také peníze. A ku podivu, jak to vlastenecké
sebevědomí a podpůrná soběstačnost národní
hned leží v prachu při spatření něčeho nového,
co přichází z ciziny. Ale jest ta akce, prováděná
barumskou reklamou, a nás opravdu něčím os-
vědčím? Zanedbávají se u nás instituce, které
dle současných okolností by vyhovovaly potře-
bám národa lépe než to, co k nám přichází z da-
lekové země. Někteří lidé, kteří cizí Armádu spásy
horlivě vychvalují i podporují, měli by mít na
zřeteli, že u nás posud schází řádná okresní ne-
mocnice a že ve staré, trapčské budově neohro-
zavějí služby nemocným prokazují nikoli členo-
vé Armády spásy, ale domácí lékaři a feldolnice.
Na spolky národně-obranné se zapomíná; pro mi-
nulou republikánskou pájčku na Hradecku ani
prstem nehnuje to pokrokové učitelstvo, které za
rakouské vlády k vůli vlastnímu zisku pobízelo
k upisování a účastnilo se odporů rekvisic.
Je tu dobročinný spolek sv. Vincence, který již
tisícům a tisícům českých ubožáků setřel s tváře
slzy, bolu. Kdo pak z pokrokových nadšenců pro
cizí sektu si vzpomněl větším darem na tento
spolek český? Nejhorlivější pracovník spolku
zem. rada Fischer byl v pokrokovém útku po-
pep drzou lží, jak prý lákal od jednoho umírající-
ho pro spolek peníze. A právě tento šlechtický
kmet za války vše snášel veliký nedostatek apro-
visace. Když křesťanští dělníci byli vyhazováni
od socialistů v republice na dlažbu, vyzýval ka-
tolický tisk k podpoře ubožáků. Tehdy už zde pá-
sobil Armáda spásy. Kolika těm statečným vy-
dělcům, kteří se vzpírali protikřesťanskému
jhu, něčím pomohla? Měla aspoň teroristům do-
mluviti, když liberální veřejnost jevila tupou bez-
citnost. V Čechách vyháněni čeští feldolníci a
české feldolnice ze svých útulků. Ale vláda o-
choťně na úkor obyvatelstva domácího pomáhala
k zřizování stanic a útulků cizí společnosti. Prá-
vě se čte v ústředním listě Armády spásy: „Také
nás útulek v Krči se již upravuje, abychom po-
čátkem května mohli v něm započít. Potřebuje-
me však patrně pomoci finanční a prosíme o ni
své přátele.“ Tedy teprve z ciziny „nechápně-
vým“ Čechům všech významů mámi přitíh pokyn, na ja-
ké humanitní podávky mají platiti? Tady v Hradci
jest ústav pro hluchoněmé děti všech konfessí.

Církevní obzor.

Osobní zprávy. Ustanovení jsou pp.: Jos. Do-
hmal, kaplan v Libici u Chotěboře, I. kaplanem v
Lomnici n. P., Václ. Jančík, admin. v Ostružně,
administrátorem v Samšíně, Fr. Endl, II. kaplan
ve Vrchlabí, kaplanem v Kocleřově u Králové
Dvora, Alois Baier, kaplan v Kocleřově, admini-
strátorem v České Prusnici, Václ. Volánek, kaplan
v Chroustovicích, administrátorem ve Slatině n.
Zdob. — Investitura: p. Alois Nožička, admin. v
Samšíně, farářem v Ostružně. — Úmrtí: pp. Magre

Albin Seidel (V. Vujn.), pap. komoří, bisk. vikář a
notář, farář v České Prusnici. † 27. dubna, Ant.
Zámečník, farář štěpanický na odpoč. v Praskač-
ce, † 27. dubna. — Uprázdňené fary: Slatina nad
Zdobnicí, ve vikariátu králíckém, patronát nábož.
matice; konkursní lhůta končí 11. června. Samši-
na, ve vikariátu kopidlenském, patronát Františka
Schluka; konkursní lhůta končí 11. června. Česká
Prusnice, ve vikariátu hostimském, patronát JUDr.
Fr. Deyma; konkursní lhůta končí 9. června 1920.

Československá strana lidová.

SJEZD DŮVĚRNÍKŮ

Československé strany lidové a organizací
mládeže ze župy pardubické a král.-hradecké
svolovány na neděli 9. května 1920

do Hradce Králové („Adalbertina“).

PROGRAM:

- O půl 9. hod. mše sv. v kapli „Adalbertina“.
- O 9. hod. porada organizací mládeže; ref. dp.
Chlumský z Prahy.
- O 11. hod. zahájení sjezdu předsedou Organi-
začního komitétu
- 1. Přednáška p. dra Nulm: Politická si-
tuace a náš další pracovní program.
- 2. Odpoledne přednáška senátora p. Fr. Ša-
baty: Naše kulturní požadavky.
- 3. Přednáška sekr. dp. Chlumského: Orga-
nizace mládeže.
- 4. Sekretář dp. Jukl: Náš další organizační
postup.

V Hradci Králové, 26. dubna 1920.

Za Organizační komitét diecése králové-
hradecké:

Fr. Jukl,
sekretář.

Dr. Fr. Šulc,
předseda.

Počet lidí,

odevzdáných v neděli 25. dubna při volbě do se-
natu čsl. stran lidové v župě pardubické a krá-
lovéhradecké dle okres. hejtmanství:

Nový Bydžov	1661
Heřice	1148
Dvůr Králové	2048
Nové Město n. M.	4872
Náchod	4684

Pardubice	3817
Lanškroun	3784
Vysoké Mýto	5848
Vrchlabí	44
Trutnov	1190
Zlambor	2896
Rychnov n. Ka.	3363
Přelouč	1048
Hradec Králové	3394
Litomyšl	8177
Poříčí	3267
Chrudim	8677
Broumov	668

Zvolen jest Fr. Šabata (pro II. skutinium zby-
vá 13.273 hl.)

Tělocvičná jednota „Orel“ a organizace Česko-
slovenské strany lidové v Hradci Králové pořá-
dají v sobotu 1. května květnovou oslavu
s tímto programem: O 8. hod. ranní: Mše sv. v
katedrálním chrámu Páně sv. Duha. — O 9. hod.
dopol.: Schůze lidu v „Adalbertinu“, na které pro-
mluví dp. Fr. Jukl, tajemník: „O sociálním význa-
mu 1. května. — Večer o 7. hodině ve dvoraně
„Adalbertina“ slavnostní večer s tímto pořadem:
1. J. Paukner: Chorál český. Smíš. sbor s dopro-
vodem pian. 2. Ing. C. Janáček: Proslav. 3. Di-
vadelní představení: „Zachycen proudem.“ Obraz
ze života o 4 dějstvích od dra Fr. Hermana. —
Ceny míst k slavnostnímu večeru: Křeslo 4 K.
I. místo 3 K, II. místo 2 K, sedadlo na galerii 2 K.
Místo k stání 1 K, studující, vojsko a dělníci 60
h. galerie 60 h. Předprodej vstupenek v „Družstev-
ním knihkupectví“ v Hradci Králové (Adalberti-
num).

Zprávy místní a z kraje.

Veřejné koncerty místní posádkové hudby
v sadech Jiráskových počnou opět počátkem
května a to každou středu a pátek od půl 6.—7
hodin odpo. (pořádané zdejší posádkovým veli-
telem), volně přístupné všemu občanstvu bez
vstupného; každý čtvrtek (od 6—7 hod.) a v ne-
děl (od 4—7 hod.) koncerty pořádané nájemcem
restaurace za vstupné. Tím odpadá dopolední kon-
cert na náměstí. Májové slavnosti počnou v pá-
tek večer divadelním představením v Adalbertinu;
v sobotu a v neděli spřádají meeting. spolky v

neděl s koncertem a fregatou na vodě. Třetího
května večer uctí zdejší posádka památku Štefá-
nikovou tryznou.

Lhůta k podání propůjčené k výsob. daní vý-
dělkové pro rok 1920 dle provozovacích poměrů
v r. 1919 z podniků výsob. daní výdělkové podro-
bených byla stanovena do 30. dubna 1920. Poplat-
níci se tímto zároveň upozorňují, že přesné vypl-
nění všech odstavců prohlášení jest povinností a
že co neopodstatněnější vykonání této povinnosti v
prvé řadě v lich vlastním zájmu nutno jest, aby

Řešitelé situace se nemají, shánějí stále prostředky, aby nebylo málo dětí rozpuštěno. A za těchto okolností se má dostávat hřbitvů slov. Inu — nejsou přisluhovači cizí sekty. V Praze na Kampě jest katolický ústav pro slepé dívky, na Vinohradech pro dívky opoštělé. Kolik moderních laváčů na ty ústavy má? V Hradci jest řada kněžských nadací pro tovaryše, zchablé ženy a pod. Kdo ty fondy z nekatolických kruhů rozmnožuje? O nich se ví teprve tehdy, kdy se má vyplácet podpora. Na socialisty liberálové babovali, ale ani katolík nepřispěl na podporu Všeodbor. sdružení křesť. dělnictva; naopak promášeďovali ty, kteří občasnou práci hájili dělnictvo před lhem vídeňsko-berlínské internacionály. Teď panstvo za své bohorovné, pohrdavé poznámky a pošklevky přilalo odměnu svou; hladová inteligence tetelí se před marxisty a židy jako ruští mužáci před carskými gubernátory. Z jednoho divadelního představení zde v Hradci dostaly podporu chudé školní děti, ale s výjimkou těch, které vyučovala řeholnice. Tak a podobně patentovaný národovci rozumějí české svépomoci. — Jen ať si cizí Armáda spásy konkuruje v republice s jinými společnostmi náboženskými a lidumilnými vojně. Jsme v republice. Ale protestujeme proti vládnímu protežování cizinců na úkor společnosti domácích. Protestujeme proti vládním apelům na české radnice, aby byly udělovány zvláštní podpory cizím institucím v době, kdy české dobročinné podniky bez vlastní viny živoří. Houká se proti pracovitým, svědomitým Čechům katolickým jako proti „černé internacionále“; českým kostelům katolickým se berou i skrovné pozemky, určené k jejich vydržování. Ale titíž přísní soudcové a vlastnitelé obratem ruky poskytují materiální výhody internacionální Armádě spásy. Armáda skutečné spásy spočívá v nás, v našich institucích, v naší síle. Tedy jen žádná privilegia a s tím tupením internacionalismu pomalu! Armáda spásy ze svých vlastních prostředků na strádající české ubožáky nevydala ještě tolik, kolik papež Benedikt XV.

Sbírání a mícení hmyzu zvláště v sadech má v nynějším kritickém čase veliký význam hospodářský. Za velké aprovisační krise nutno proti škůdcům chránit pečlivě každé jablčko, ba i každou třešň. Nyní za sbírání hmyzu jest přece jen odměna obzvlášť než za války. Za ltr dodaných chroustů se platí 40 haléřů, za ltr ponrav 80 h a za 50 motýlů 80 h. Obecní představenstvo všude určí, kde a v které denní době hmyz má být odváděn. Odměna vyplácí se ihned z pokladny obecní. — Dobře si nutno i tento rok zapamatovati, že učení housenek jest dle zákona vlastně povinné a že podléhá trestu ten hospodář, který nechá své ovocné stromy anebo samostatné plochy a keře v polích hmyzem zaneřádit.

V Hořicích a Vojslavic dne 18. t. m. obdrželi lidovci 115 hlasů, republikáni 107, čsl. socialisté 15, soc. demokraté 1.

Lhoja Matějová. Když u nás přednášel Msgr dr. Šulc, přitáhl se o slovo p. prof. Lašovička, soc. demokrat. Řekl, že soc. demokraté jsou lidmi věřícími; vždyť prý sama příroda připomíná nám Boha. Odpovídáme, že v soc. demokratickém táboře věří zabijáci, kteří tam trvají jen ze strachu před terorem a před ztrátou existence. Snad by mohl p. profesor vědět, jak socialisté již dávno prohlašovali, že chtějí zhasiti světla na nebi; své nevěře dali výraz i v nynějším Nár. shromáždění. A nezná-li p. profesor soc. dem. inteligenta, který před vlastními žáky usměrňujícím mluví o lidech, kteří se modlí? My se prezidentovi ve věcech státních nezbytnosti podřizujeme, ale levé křídlo socialistické dobré plány Masarykovy zdržuje a křídlo. Msgr dr. Šulc v polemice uvedl slova Kristova: „Jestliže pak ani církev neuposlechně, buďte tobě jako pohan a publián.“ (Mat. 18. 17.) Ale p. profesor opovíral, že by něco takového v Písmu bylo. Zkrátka hádá se o věci, kterých ani nečetí.

Skutečká. Naše strana ukázala ve zdejších okresech sílu vzestupnou a neklonnou. Lidovci obdrželi zde 3062 hlasů, nár. demokraté 332, čs. socialisté 636, soc. demokraté 1787, agráři 2634, živnostníci 273, Modráčkovci 55. Naše strana zde tedy nejvíce jest na místě prvním, výbrž vyniká nad stranu soc. demokratickou i agrární impozantním počtem. Teď mají příležitost k důkladnému sebezpyšce nár. demokraté, kteří za pomoci e-

a štvance proti katolické konfesi. Čtenáři vidí, že lidovci jest skoro devěkrát více.

Debrnice. Dne 12. t. m. uspořádala u nás místní organizace národní demokracie přednášku p. Al. Hajna o mravních základech republiky podle presidenta Masaryka. Šli jsme také. Spotýžku mluvil p. redaktor pěkně. Postrádali jsme však zmínku, jak se chová k rozpuštnosti židovského kapitalismu, ačkoli některé vývody tolik volaly po naléhavém doplnku. Kdo si vzpomene, jak si dříve „Osvěta lidu“ pochvalovala, že český velikostatek Světlá přišel do rukou p. Moravtze, mnoho se té opatnosti nediví. Brzy řečník zjel do výchovy náboženské, ale tak, jakoby kromě katolické výchovy jiné náboženské nebylo. O výchově rabínské ani muk. Vyrazil se starými slágy a Galileim, ale zapomněl dodat, jak Luther zatracoval objev Koperníkův a jak se pastoři v XVI. století postavili i proti nutné opravě kalendáře výhradně proto, že ji zavedl papež. Řečník pravil, že církev zatratila veškerou (!) vzdělanost, dusila školství. (Zatím církev u nás zřídila universitu. Před husitskou dobou v Čechách bylo přes tisíc škol. Ale toto školství začali dusiti husité, kteří rozchvacovali i universitní statky.) Pan farář v odpovědi poukazoval, jak se církev zasloužila o vzdělanost, poukázal na katolické učence. Připomněl, že katolíci rodiče mají právo na výchovu vlastních dětí dle vlastního názoru světového. Dítě nepatří pokrokovému učiteli a státnímu monopolu, nýbrž rodičům a Bohu. — Ve své replice pravil p. Hajn, že prý křž byl starověká šibenice a jest odznakem panství církve nad školou. (Když v době kněžské spravovali církev vlastně velmoži, byl křž ve všech veřejných budovách a přece to nebylo známkou panství — církve. Mezi křžem a křžem. je rozdíl. Je-li křž tak hrozným znamením, proč pokrokaři do škol vnucují hranici Husovu? Husité chtěli křž také.) Je-li křž dle p. Hajna potupou národa, pak ne našeho. Katolíci Češi nekřželi na Piláta: „Ukřižuj ho!“ To byl národ jiný. Proto také židé tak dychtivě žádají, aby křž ze škol zmizel. Ozvalo se do sálu houknutí, aby si farář postavil školu svou. I ano — ale až si hospodářští úředníci postaví sami hospodářské školy a budovy a volnomyšlenkáři zřídí si na své útraty školy ateistické. Pokrokaři jsou jako kukačky. Do katolického školství snesli své pokrokové vajčko a když se z něho vyjela žravá kukačka, chtějí potomky poctivých katolíků ze školy vystřadit. Pan Hajn řekl, že škola musí být pokroková, protože kdo má školu v ruce, má v ní i budoucnost národa. Vida novou diktaturu! Tedy katolíci i s katolickými učiteli mají být odstraněni a zmaslíměni. Vždyť již také protikatolické živly prohlašují, že nedovolí ani zřizování soukromých katolických škol. Pan Hajn řekl také nesprávně, že Hus byl upálen proto, že chtěl opravu církve. Tu opravu přece chtěli i jeho soudcové. Ale byl prohlášen za kacíře pro přitěžení vikářských myšlenek, které sami pražští husité opustili. Jestliže řečník kladl důraz na pořádek a na kázeň, měl by vědět, že nepořádek a nekázeň ve věcech náboženských nejsnadněji vede i k anarchii státní. — Nár. demokraté „pořídají pověry“ a šíří „osvětu“ tím, že se do voleb spolují se spiritisty.

Pojčka. Naši lidovci mohou zpívat i o velikém svém vítězství, jehož dobyli na volebním kolbišti. Volební statistika vykazuje úspěch a vzrůst naší strany v každém směru.

Volby: 15. června 1919	18. dubna 1920	25. dubna
Lidovci	630	580
Č. socialisté	745	628
Nár. dem.	592	556
Soc. dem.	496	501
Agráři	163	150

Z toho patrno, že strana naše při volbách do Nár. shromáždění nejméně ztratila a při volbách do senátu posunula se na místo prvé, zatím co čeští socialisté dostali se na místo čtvrté, ač vyvířeli agitaci úpornou, svážejíce voliče 18. dubna kočáry do volební místnosti, zamazávajíce naše plakáty a vylepující své na každém rohu, vratech i sloupu. Podobně počínali si i národní demokraté, kteří do každého domu posílali poštou velký balík brožurek a letáků. Do popředí prodírali se poněkud i soc. demokraté — zjev všeobecný v celé republice. Že naše strana a soc. demokracie vzrostla, ležce pochopíme, neboť člověk myslící a uvažující, lemuž není lhostejným náboženství a mravní řád, musí jíti s námi a člověk stádný jde se socialisty demagogi, lež terorem, stávkou a tyranií vyná-

há pro soudrůhy egoisticky na úkor svých společtanských výhod a privilegií. — Na okresním politickém jest strana naše na místě prvním. Ve volbách do Nár. shromáždění vykazují strany tato čísla: Lid. 3338, Sd. 2863, Ag. 2376, Čs. 1243, Md. 1004, Živn. 160, Modr. 249, Čip. 208, Židé 11. Námecké strany: N. křst. lid. 906, Nsd. 1657, Nagr. 1656, Nnár.-str. 181 Úspěch a vítězství naše musí nám býti svatou pobídkou, udržeti se na výši dosažené a hleděti z našich voličů pomoci tisku i jiných výchovných prostředků vychováti kádr žulových náboženských charakterů, který by na zvolání byl hotov postaviti se na obranu víry svatováclavské, mravní výchovy svých dětí a posvátnosti rodinných krbů. Tyto mají první povinnost doplňovati naše řady mládeží vzdělanou, u-vědomělou, věřící, mravně silnou a dokonalou. — Naším důvěrníkům a voličům srdečný dík!

Hořice. Když jsme 18. dubna obdrželi o 60 hlasů více než při obecních volbách, bylo poukazováno na nebezpečí klerikalismu v našem městě. Když však jsme dostali do senátu o 14 hlasů víc, zatím co ostatní strany všechny přirozeně ztratily, tu divení bylo všeobecné. A to vše bez veřejných schůzí a bez drahých plakátů i letáků. Keturní boj a překotná protináboženská akce, otevřely oči mnohým, kdo byli ještě dobré vůle a zřeli ovoce nevěry a protináboženského štvání ve veřejném životě. Voličstvo počíná se rozestupovati na dva tábory. Kde byly staré organizace, tam byl voličský kádr a proto další a jediné heslo do budoucnosti zní: Organizovati!

Hořice. Výsledek voleb do senátu 25. dubna, v závorkách do poslanecké sněmovny dne 18. dubna: Hořice okres: Lid. 1200 (1215), sd. 2727, ag. 5107, ž. 791, ns. 2816. Němci 21, Židé 54, celkem 14024. — Hořice město: Lid. 424 (410), sd. 1093 (1108), ag. 136 (147), ž. 496 (543), ns. 979 (1207), Němci 2, židé 49, celkem 3934 (4342). — Miletín: Lid. 170 (173), sd. 40 (38), ag. 45 (41), ž. 36 (30), ns. 313 (362), něm. kř. s. 1 (0), celkem 782 (856). Zlepšení o 3 proc. proti volbám do Nár. shromáždění.

Výsledek voleb do senátu v Hradci Králové. Lidová strana 584 hlasů, nár. demokraté 1630, soc. demokraté 1220, republikáni venkova 75, živnostníci 637, čsl. socialisté 683. Hlasy soc. demokratů proto tolik klesly, že 18. dubna volilo na 1800 voličů, kdežto 25. dubna pouze na 600. — Bylo pozoruhodno, jakým vztekem po volbě stihali naši lidé, kteří před tím tolik deklamovali o svobodném seberečení, politické volnosti a pod. Osoby, které si chodí pro podporu z katolických fondů, již před volbou šikanovaly katolické voličky. Agitace radikálů byla úžasná, ale naši stáli pevně.

Městské Kileperovo divadlo. Dne 18. dubna pořádán nový abonmátní koncert Os. sborem. Účinkoval proslulý mistr a virtuos Vlad. Rezníkov. U klavíru Karel Šolc. Vzpomínky naše na první koncerty p. Rezníkova u nás předcházely jeho nové vystoupení mezi námi živým zájmem, který se projevil také dosti značnou účastí obecenstva. Pověst nezklamala. Měli jsme příležitost nyní srovnati uměleckou potenci dvou velikých mistrů-houslistů, pp. Kociana a Rezníkova. Rezníkov svým hlubokým, citovým talentem umělecké tvorby Kociana i předčí. V jeho tvorbě jest více svérázných individuálních stop jeho vlastní duše. Proto si vysvětlíme též hluboký dojem, který jeho koncert u všech zanechal. — Jak.

Různé zprávy.

Věcná a ostrá kritika vlastní strany. Sám dr. Heldler po 18. dubnu napsal v národně-socialním týdeníku „České demokracii“: „Naše strana utrpěla těžkou porážku. To nutno otevřeně konstatovati. Protože se v oficiálním tisku strany pokoušíme si něco namalovati — říká se: „Lháť si do kapsy“ — a protože jde ještě o volby do senátu, chci už dnes v prvním dojmu rozehrati hlavní příčiny této porážky. Chci ukázat, jak je chlapčká a ošklivá snaha vedení strany, místo aby šlo do sebe, a rozlepilo oči straníkům, místo aby se v poslední chvíli vzpamatovalo a zachránilo aspoň pro volby do senátu, co lze ještě zachrániti, že raději pokračuje v dosavadní neudržitelné a zhubené taktice. — Paktem Střelný—Franko—Šmeral ocitá se strana na cestě, z nížž se těžko nevyplátně. Připomínám, že byl dělán v dobrém smyslu, ale byla to ošklivá, smrtelná chyba strany.“

Přirození, se situace vyplývající z těchto naší strany od převratu bylo, vyhlásit sociální demokracii. Po úplném politickém i programovém sdělení, které soci. demokracie ve válce byly pro to podmínky nejlepší. To znamenalo jít proti soc. demokracii a nikoli s ní v těsném svazku, který se přeměňoval stále víc a více ve vlek. My jsme rehabilitovali soc. demokracii. Byli jsme naivní, domnívající se, že věc socialismu je vyšší než egoismus strany a instinkt národa. Chtěli jsme též vytvořit mezinárodní socialistickou stranu vedle soc. demokracie a osvojovali jsme si rychle všechny vlastnosti parvenů ve sboru mezinárodní historické šlechty socialistické. Chtěli jsme splynout obou socialistických stran tak, že bychom my podrželi ideové vedení. Soc. demokraté nechali nás mluvit, jak dlouho toho potřebovali, aby se jejich rány zhojily zapomenutím a aby si upovzdělali staré, široce vybudované organizace. Když toho dosáhli, přestali se s námi bavit o splnění a zahájili boj v odborových organizacích. My jsme mluvívali a neorganizovali a tak nám vyssávala soc. demokracie všechnu sílu a sílu. Soc. demokracii pomohli jsme na nohy. Neříkám, že jen naší zásluhou si soc. demokracie zase pomohla, ale my jsme to nesporně byli, kteří jí v nekritičtější chvíli podali pomocnou ruku. Za to nás soc. demokracie bila, kde mohla. V opásku nevraceli jsme rány, nýbrž dávali jsme rány dál a bili jsme do všech ostatních, které soc. demokracie málo častovala nebo šetřila, podle toho, jak se jí to hodilo. Jenom naši strany nikdy nešetřila. Je to s jejího stanoviska zcela přirozené a sociální demokracie nebyla nikdy sentimentální. Když teror její proti našim odborovým organizacím nebyl už snesitelný, ozvali jsme se, vzdorovali jsme chvíli a pak zase jsme se smířili, dávající se dále do vleku soc. demokracie. Tím se stalo, že snímáme hříchy soc. demokracie. Za ni jsme nyní bít my, od ní a od všech ostatních, nemáme jediného spojence a jediného obráněného boku. Musilo k tomu dojít. Svůj tradiční národní program přiznávali jsme jen stydlivě, aby se o nás neřeklo z kompetentních míst „Práva lidu“, že nejsme socialisty a tak ztratili jsme úplně politickou a agitační sílu národního momentu. Zapomněli jsme na složení strany a tvářice se socialističtější než veleknězi marxismu, chtěli jsme vyrvat soc. demokratů masy továrního dělnictva, něco, co si naši metodou nikdy uřvat nemůžeme, a tak desorientovali jsme úplně své straníky, kteří už vůbec nechápali politického rozdílu mezi oběma stranami a odpudili jsme si všechny ostatní živé drobných lidí, kteří tvořili vždy kmen strany národně sociální. Z realismu, který byl s nimi poražen, přišli jsme jen maně pokrokovosti, přehlížejíce zjev, prokázaný všemi demokratiemi světa, že božíme-li církev pátorskou, ženeme lid do očíkové soc. demokracie a že ani jednu, ani druhou tuto církev neodstraníme. Vydávali jsme se, vlastně hráli jsme si na stranu státní, ale selhali jsme při každém konfliktu zájmu státního, při finanční nebo ústavní předložce, se zájmem soc. demokracie. A vrchol všeho bylo, když jsme ve volební agitaci vyrukovali s rakušáctvím proti národní demokracii a rakušáctvím promoučené soc. demokracii všechno odpustili.

K zlojinné zprávě „Rovnosti“ o důstojnické spásech došlo toto úřední vysvětlení: Poručík Drápal vedl onoho dne, kdy se udal zmíněný případ, 5. setnulu 43. pěš. pluku ze cvičení do ubikací. Ježto manželstvo jedné čety při cvičení bylo nedbalé, bylo nutno ostřeji zakročiti opakovaním cvičení a to zavdalo podnět k zpěvu písně „Rudý prapor“ a sice dvou posledních veršů: „Však přijde jednou den odplaty, kdy potom budem soudit my.“ Z toho vidno, že vojíci nemínili zpívat Píseň práce, nýbrž ve zpěvu tajilo se vyhrožování důstojníkovi, jenž je ztrestán pro nedbalé cvičení. Kdyby byli vojíci začali zpívat „Rudý prapor“ od počátku, nebyl by jim poručík mohl zpěv zakázat. Za daných okolností však zpěv tento zakázati musil.

Chicago mělo r. 1833 jen 350 duší. Ale rostlo s rychlostí vpravdě americkou. R. 1840 již čítalo 4470 obyvatel, r. 1860 vzrostl ten počet na 108.206. R. 1890 tam bylo 1.099.850 duší. Nyní čítá Chicago již 2.884.827 obyvatel, mezi nimiž jest 188.277 Čechů. Němců tam je 403.785 a Poláků 288.482.

Za jakékoliv zaměstnání

posel int. obch. přístavi 911, praxe sklad, exped. a cest. zast. m. dne ihned Za snazí a vědomí.

Vydávatel a zodp. redaktor: Josef Polák. — Redakce: Tiskové družstvo v Hradci Králové. — Tisk: Městořehovská tiskárna v Hradci Králové.

UČIL JSEM PAMÁTKU PRVNÍHO PRESIDENTA REPUBLIKY?
STAL JSEM SE JIŽ ČLEMEM „LIGY MASARYKOVY“ PRO OCHRANU TUBERKULOSNÍCH?
 Činný člen ročně . . . Kč 10—
 Přispívající člen ročně . . . 2—
 Přihlášky ihned zašlete: Odbor ligy Masarykovy Hradec Králové, Živnost. dům č. 472.

2 skříň, 2 postele, 2 noční stolky, umývadlo se zrcadlem od Kč 3000— a jiné
 nabízí továrna nabytků
Skuherský, Hradec Králové.

Ke dnům Svatojanským
 doporučujeme brožurku:
 Dr. Fr. Reyli:
Obrana úcty Svatojanské.
 Stran 40. Cena: 40 hal. (i s poštovným). Objednávky vyřizuje:
 Administr. „Časových Úvah“ v Hradci Králové (Adalbertinum).

MEŠNÍ VÍNA
 saručené přirodní, neporušená, prvotřídní jakosti:
 nejjemnější prima druh roč. 1916 à K 18.50 za 1 litr.
 volejenný druh druh roč. 1916 à K 18— za 1 litr.
 Dalmatské jemné, ročník 1918 à K 12.50 za 1 litr.
 Víno jest úplně čisté a spolehlivé k stáčení do lahví.
 Dodává v sudích od 50 litrů výše chvalně známá firma:
Alois Čížek, příslušný dodavatel mešních vín a soudní znalce vín.
 Založeno r. 1897. v Kumpolci. Založeno r. 1897.
 Transakční vinné sklady ve Znojmo.

Paramentní závod
 nejstarší české firmy:
Ignáce V. Neškudla syn
 v Jeleném L. Or. (Čechy)
 bratr P. J. Neškudly, býv. aráto ve Výprahticích)
 doporučuje:
 veškeré kostelní roční, keramické, prapory, jakož i kovové kachle, předměty. Cenky, rozp. čtyř i sedmik. na uhásku sdarma a franko. Tisíce pochvalných uznání a vysazení.
 Nejlevnější nákupní pramen v rep. Československé.

Oltáře, sochy,
 opravy střísní chrámových
 a veškeré v obor spadající práce provádí dokonale odborný závod
Jos. Řehny, dříve A. Ontl,
 poradcovství a polychromie
 v Hoře Kutné.
 Mnoho pochvalných uznání po ruce.

Kostelní nádoby,
 kalichy monstrance atd., klenoty, notářské prsteny, hodiny, jídelní přístroje, opravy a znova slazení odborně a levně provádí
JAN STANĚK,
 pasíř a ciseleur, stálý příslušný znalce zemského trestního a okresního soudu,
 Praha I.-879, ul. Karoliny Světlé, 18 n.

Sodovku a limonádu
 chvalně známé jakosti vyrábí a dováží, jakož i
rum, cognac a víno
 za **Jan Vaněk,**
 centrální drogerie
Hradec Králové.

Kostelní paramenta
 prapory a bohoslužebné náčiní v nejvýhodnějších cenách nakoupíte u doporučené fy.
JOSEF NEŠKUDLA
 Nový Hradec Králové, Čechy.
 Vyžádejte si ceny, nežli objednáte u firmy jiné.

Píšťanský kroj
 původní, krásný za 1100 Kč,
 uh.-hradištský
 pro dívku 8—12letou za 500 Kč
 prodá
Pavla Širová, Pardubice
 „U ha'dy“ 345 proti mlýnu
 pana Jandíka.

BALDACHÝNY PRAPORY
 DOPORUČUJE
F. STADNÍK, OLMOUC
 KOSTEL. PARAMENTY A NÁČINÍ
KADIDLO

Antonín Zavadil,
 nejstarší závod pasířský a zlatnický
 v Hradci Králové č. 436.
 (dříve za továrnou nabytků K. V. Skuherský).
 Zhotovuje veškeré nádoby kostelní, se zlata, stříbra, bronzu a j. kovů v uměleckém provedení.
 Opravy a znovařování starých nádob čistě a se vším rukou trvanlivostí.
 Zlacení a stříbření v ohni; niklování.
 Ceny mírné. Rychlé provedení!

OBNOVA

Týdeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se saslajl nezalepené a ne frankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonoriují. Rukopisy se saslajl výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství koná jen písemnou výpověď. — Číslo účtu pošt. úř. sek. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Rusko učí.

Poměry v bolševické oblasti Ruska jsou stále zoufalejší.

Na samém nedávném kongresu bolševických rad hospodářských v Moskvě přednesl předseda vrchní rady pro národní hospodářství Rykov žalostné stesky. Právě, že občanská válka natropila hrůznějších spoust než dřívější imperialistická. Páleny a jinak ničený nesmírné poklady a podniky republiky. Od měsíce k měsíci zmenšuje se počet lokomotiv o 200. Opanována na Uralu oblast kovodělného průmyslu, ale pro dopravu kovů do vnitřního Ruska byl za měsíc k dispozici pouze jediný vlak. Nelze vytěžit ani těch surovin, které jsou uprostřed sovětového Ruska. Docela i zásob kůže stále ubývá. Nouze o palivo stoupá, tak že není možno uvést v chod zahálčející průmyslové závody. Jest ustavičně nedostatek kvalifikovaného dělnictva. V železářském průmyslu sotva jest pohotově čtvrtina surovin, kterých jest zapotřebí. Žilo se pouze ze zásob nashádaných před bolševickým převratem. Textilní závody zpracovávají sotva 10 procent normální výroby. Z nejdůležitějších odvětví průmyslových jest v chodu sotva 30 procent. Zatím tráví Rusko ze zásob nashádaných v dřívější ruské éře. Rykov dodal: „Zásob těch však ubývá a blížíme se den ke dni více úplné krizi.“

Sám Trockij po vyslechnutí toho referátu dodal: „Jsme v postavení, jako by velké budovy byly podlomeny základy. Náš palác je ořezán od shora až dolů a část se již sřítla. Nutno se divit, že až 30 procent lidí zůstalo v Rusku na živu...“

Ve skutečnosti však ty „socializační“ poměry jsou ještě mnohem horší, než jak je vyličil sám bolševický předák. Na mnoha místech jsou veliké zásoby potravin, ale protože se neodvážejí, dělníci to várních měst trpí velikým hladem. To jest přece hrozným vysvědčením pro zemi, odkud se dříve každoročně dopravovaly obrovské přebytky potravin do jiných států.

Kapitál domácí v Rusku rozkrámen; obohatali se jím předáci bolševičtí. Ale tím ještě nebyl učiněn konec kapitalistického útlaču. Nyní sovětové Rusko poznává, že zatím kapitálu k zažehnání největší nouze potřebuje. Proto pojednou zve kapitalisty cizí, aby financovali průmyslové podniky v Rusku a — výměnou si dle starého kapitalistického systému ponechávali. Již jest zcela jisto, že pracující lid v Rusku, nebude-li chtít zemřít hladem, stane se otrokem kapitalismu cizího.

Rovnost v Rusku jest pouze tam, kde panuje nesnesitelná bída. Jinak však vznikla tam nová šlechta, nová buržoasie, necitelnější a panovačtější než byrokracie carská. Tato buržoasie žije kavalírsky; židovští vládcové republiky mají všeho nadbytek a trestají všeliký odpor s mongolskou krutostí za pomoci Číňanů, Lotyšů a jiných cizozemců. V letech 1918—19 odhaduje se počet zatčených na 128.000. Z těch bylo 21.032 obviněno z protirevolučních rejdů. 19.673 stíháno pro zaned-

bání služby, 8367 pro lichvu a 9514 pro „zlou vůli“. Popraveno rozsudkem státních soudů bylo 9641 osob. Z popravených bylo 7068 obviněno z protirevolučních rejdů, 632 ze zanedbání služby, 207 z lichvy, 1204 ze sprostých zločinů, 248 ze „zlé vůle“ a zbytek 272 osob popraven pro různé zločiny.

Jak veselé byly začátky režimu Lenina, pokud bylo možno hodně hrabati z toho, co nashádaly pilné ruce před převratem! Jakmile se mělo pracovati pozitivně, jakmile se začalo přemýšleti o nových hospodářských směrnicích, o komunistických zdrojích příjmů, hned byli bolševičtí spasitelé se svým rozumem v koncích.

Jen silné charaktery, jen křesťalové povahy mohou vésti po převratu prostý lid k hospodářskému obrození. Ukázalo se však, že hned s počátku v čelo republiky postaveni lidé a rozmařilí chamtivci, sobečtí spekulanti. Zkrátka marxismus žulových, obětavých charakterů v Rusku nevychoval; ba nevychoval ani takových vůdců, kteří by měli cítění opravdové sociální.

Rusko učí zjevy velice trapnými. Nejen Rykov nýbrž i jiní očité svědkové děsných ruských spoust lidí býva ou velice mocnou říši jako hroznou káznici a očištec. Kdo za takových děsných zjevů odvažuje se provolávat vládu sovětů slávu, buď zaslepeně klame sebe anebo vychytrale chce klamati občany jiné.

Politika.

Nynější situace republiky

vyzývá hlasem hromovým, aby každý ctitel obětavých legionářů se přičinil o

přátelskou kooperaci všech českých stran v poslanecké sněmovně. Jinak netoliko se neupevní síla českého živlu ve státě, ale

Záložní úvěrní ústav v Hradci Králové

Centrála v Hradci Králové

Založen r. 1922.

Filiálky:

Praha, Semily,
Dvůr Králové n./L.,
Jablonec n./N.

Vklady

Girové účty.

na vkladní knížky a běžné účty při
výhodném úrokování.

Stejně knížky p. sp. na požádání zdarma.

Dotazy o sazkách obratem zodpoví Říditelství.

docela bude ohrožena republika sama — tak silně vybojovaná. Poselstvo stran lidové podává pomocnou ruku. Uvidíme, jaká opravdovost vlasteneckého citění se osvědčí u stran ostatních.

Převratné sklony soc. demokratů německých.

Pokud vítězil Pražák, soc. demokraté němečtí byli u nás oběť nejloajálnější, činili Vídní všechno pomyšlené. Když však český ujařmenec setřásl okovy, najednou ze soc. demokratů stávají se velcí nespokojenci. Těhnou ke komunismu a při tom ovšem podporují čile Velkoněmce. Seligerova teplická „Freiheit“ činí výtky Stivínovi, že se odchýlil od komunistické směrnice. Prohlašuje dále: „Musíme přiznati, že porážka české levice a nesvolání sjezdu české strany soc. demokratické neobyčejně zmenšily naději na brzkou politickou součinnost německé a české soc. demokracie.“ Prý aby práce české levice ukázala své plody, k tomu jest třeba delší doby. — Takto se přiznává orgán Seligrův ke svému komunistickému sklonu. Právě od komunismu slibují si němečtí soudruzi splnění svých cílů panovačně národnostních. Vždyť Seliger byl spolu s Lodgmanem v čele odbojné vlády zemské pro Deutschböhmen.

Změny v zastoupení českého lidu.

Přecasto jsme upozorňovali na to, že český lid jest komandován od zastupitelstva, jehož složení naprosto není zrcadlem sdly českých stran. Zvláště dr. Šrobár naprosto neměl práva zacházeti s lidovci tak bezohledně a nespravedlivě ba krutě jako s porobenci. Srovnávejme nyní po prvních republikánských volbách do československé sněmovny!

Agrárníci měli v Národním shromáždění 55 poslanců, nyní 28. Soc. demokraté dříve 53, nyní 74. Nár. demokraté 46, nyní 19. Čsl. socialisté 35, nyní 24. Lidovci 24, nyní 33.

Tedy naše strana postoupila z místa pátého na místo druhé, třebaže jí urvaly mnoho hlasů láživé sliby a podvody stran jiných zvláště na Slovensku. Naše strana předstihla nyní přes všechnu šlenou protiačtaci našich zarytých nepřátel jak agrárníky tak národ. demokraty a čsl. socialisty. Agrárníci z místa prvního zatlačeni na místo třetí a národ. demokracie z místa třetího až na místo páté. Tudíž všechny štvavé husiady neprosperly pokrokářům, mladočechům a jiným liberálům k zachráně ani tehdy, kdy se družně spojili v jednu volební armádu.

FEUILLETON.

Obrázky z církve státní.

V Čechách v době knížecí — jak již zde dříve pověděno — spravovali církev laičtí urozenci bez ohledu na požadavky Říma. Panovníci nechtěli biskupům opřívati skutečné moci arcipastýřské. Považovali je za výkonné orgány vládní směrnice ve věcech církevních; nazývali je svými kaplany.

Kdo se má stát biskupem, o tom obyčejně rozhodoval panovník absolutisticky. Podle toho byly výsledky. Proč se na př. r. 1030 stal biskupem Šebíř? Kosmas o něm dří, že jako dvořan všechny kolegy převyšoval svou úslužností ke knížeti. Býval knížeti Oldřichovi nerozdílným pravodčím při lovu a první se vrhával na divokého kance. Dovedl tak výborně na dvoře knížecím připravovati k hostině kančí ocas, že Oldřich říkával: „O Šebíři, pravím ti opravdu, za tak sladké jídélko jsi hoden biskupství.“ Když však později Šebíř jako biskup nepohodl se s dvorem, byl vazeu do žaláře.

První řídné odvedy v naší republice započnou tohoto roku. Řádu povolání k nim ti, kteří se narodili v letech 1898 až 1900.

Plán vzájemných návštěv.

Když prof. Niederle v Paříži poděkoval prezidentovi za to, že sám naši výstavu inauguroval, vyjádřil oálovený nad výstavou velké své uspokojení. Když profesor projevil touhu, aby český národ mohl Deschanela ve své vlasti uvítati, odpověděl tento: „Doufám, že budu moci Československo navštívit.“ Další radostná zpráva zvěstuje, že snad maršál Foch zavítá do Prahy dříve než prezident republiky. Jistě by se stal příjezd obou proslulých mužů do naší republiky naším národním svátkem. Oba byli by uvítáni s největší vřelostí.

Soumrak bolševického Ruska.

Slabost sovětové vlády prozradila se nejnapadněji právě po jejích vítězstvích vojenských. Kanony a oprátky k zavedení dobrého řádu a k obživě obyvatelstva nestačí. Bolševická delegace vrací se do Ruska rozladěna, protože její memorandum, zasláné do San Rema, zůstalo bez odpovědi; soudí se, že spojenci podporují polskou a japonskou ofensivu. Poláci dobyli docela Kyjeva a postupují dále. Japonci po svých vítězstvích ve východní Sibiři prohlašují, že dosáhli svých cílů. Smluvili

se s Rusy o zastavení nepřítelství; stápnouto, aby ruské vojsko ustoupilo po každé straně dráhy Ussurijsk-Sučang 50 km. Sotvaže se rozšířila zpráva o demobilisaci rumunského vojaka, hned začaly ozbrojené sovětské tlupy boje na bezarabské hranici. Bolševici totiž ve své soufale situaci pokoušejí se rozšířiti plápol komunistické revoluce na Balkáně. Ale Rumunsko jest na větší útoky připraveno; chystá právě mohutnou armádu proti bolševikům. To-lika nepřítelům Trockij neodolá. A když svítězil vřude, děsný vnitřní rozvrat Sovdepie mu bude hrobem přece.

Vítězství soc. demokratů

nezatřili oči ani sluchu; proto odmítají záchvaty malé skupiny komunistů pohrdavě. Když komunisté se nabídli, že projev proti reakci vykonají se soc. demokraty společně, soc. demokraté je krátce odbyli. Komunisté ohlásili, jaké požadavky na táboře před parlamentem pronesou; nebudou-li splněny, pak se prý vyhlásí generální stávka. Soc. demokraté však se předložené resoluci vysmáli.

Železniční stávka ve Francii dohamíná.

Vláda učinila dle příkladu Anglie a Ameriky tak pečlivá opatření, že se situace brzy začala lepšiti. Stoupá silně počet dobrovolníků, někteří stávkující vracejí se do práce. V přístavech ještě stávka leckde jest houževnatá, jinde však se již pracuje. V dolech jest situace uspokojující.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

V požehnaném věku 87 let zemřela 4. t. m. spisovatelka V. Srbová-Lužická. Byla také redaktorkou časopisů a hrála vynikající roli ve spolecích ženských. — Důležitým údajem pro obranu evangelia Lukášova jest historické osvětlení Quirinia, správce Syrie, který vladařil několik let mezi 12. a 6. rokem před Kristem. U Lukáše se zove onen správce Kyrenios (latinsky Cyrenius). — O díle Lad. Kuntea „Vznik nového náboženství“ napsal Em. Rádl kritiku věcnou a odsuzující, která končí slovy: „Celkový dojem spisu Kunteva jest: Kunte chybil od základu, chtěje odůvodnit nacionalism na základě pozitivistickém; pozitivism jest sám sebou dnes v úpadku a docela se nehodí k řešení mravní otázky, co býti má.“ — Paříž jest plna nadšení pro české umění výtvarné. Zvláště obrazy M. Švabinského těší se veliké pozornosti. — Dne 4. t. m. byl pohřben proslulý český virtuos na

violoncello Hanuš Wiha. Mistr tento vychoval jako profesor řadu vynikajících českých hudebníků. — Badání o neumách, středověkém to písmu notovém, má zdárný úspěch. Jestliže se do nedávna domnívali někteří badatelé, že neumy k určitému seznání výše tónů a rozsahu intervalů nepřispívají, nyní se soudí jinak. Dr. Wagner nalezl v dusseldorfských zbytcích Missale plenarium také neumy metaké (kolem r. 1100-1150), jež naznačují docela zřetelně a důsledně intervaly bez použití notových linek. — V Americe vyzkoušen telefon, jímž může řečník mluvíti k četnému posluchačstvu, jež jest od něho vzdáleno několik set kilometrů. Zvuk hlasu sesilují zvláštní přijímací přístroje. — Na Slovensku objeveny nové vydatné prameny nafty, které dle odhadu odborníků nám úplně nahradí dovoz z ciziny. — V 2. a 3. vkusně vypraveném sešitě „Archy“ jest dokončení Jedličkovy studie

hodnostářů. Stali se kormidelníky vládní lodi francouzské a smutně prosluli svou prohnaností, nepoctivým pletichářstvím. Na cti církve jim pranic nezáleželo. Jejich protekci stávali se biskupové lidé světců, kteří zasazovali církví horší rány než její zarytí nepřítel. Bylo štěstím, že po smrti Ludvíka XIII. (r. 1642) ovdovělá královna Anna povolala do své rady vysoce váženého lidumila a pacifistu sv. Vincence de Paul. Tento světec byl horlivým propagátorem ušlechtilých reformních ideí Říma. V státní radě zápasil houževnatě s Mazarinem zvláště při obsazování vynikajících hierarchických míst. Mazarin Vincence pronásledoval pomluvami a různými nástrahami, snažil se rozdávat dále tučné prebendy zchátralým dvořanům, vojákům a šlechticům. Světec však netoliko unikl jeho pohanským nástrahám, ale velmi často prosadil, že církevní hodnosti uděleny kněžím vzorným ve smyslu církevních zákonů.

Mluví-li se o tom, že katolická církev byla za věku Václava IV. všemohoucí, historik zkoumající silné vlivy laické na církevně-politickou despotii vládařů musí se útrpně usmáti. Král zmučil samého generálního vikáře arcibiskupova tak strašně,

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka. Filialky v Cechách. Telefon: 48a Hlávčatví, 48b smetánka

Akciový kapitál a rezervy K 90.000.000—

Vklady K 600.000.000—

Centrála v Brně.

Filialky: Bankovna, Břeclav, Bratřava, Holábov, Jablonce a Nisec, Chrádim, Kroměříž, Mor. Ostrava, Nám. Brod, Olomouc, Opava, Píseň, Praha, Prostějov, Píseň, Těšín, Uh. Brod, Val. Meziříčí. Letní expozitura v Lázních Luhačovicích. (Telefon filialky v Bratřavě č. 589, telegramy: Moravagros).

Vklady na účty, běžný a široký účet úrokuje se nejvýhodněji

Půjčky obchodu bankovní a směnárské všech druhů.

Financování podniků. — Zálhové úvěry obcím a veřejným korporacím.

Rembouraní úvěry.

Financování importu a exportu.

Třídní loterie.

Pojišťování loď.

o Otakaru Březinovi. Pozoruhodná jest práce E. Pacovského »Epický živel v českém malířství barokním.« Fr. Dohnal uveřejňuje zde v úvahu »Kristus v legendách moderní literatury.« V příloze (v Archivu literárním) jest práce nedávno zemřelého dra. Rud. Dvořáka »Z poesie Abul Atáhijovy.« Dr. Jos. Kratochvíl promlouvá zde o podstatě umělecké kritiky. — Bolševické Rusko značí pro literární život morovou ránu. Helsingforský deník »Nový ruský život« přinesl o tom zprávy hrozné. Všecky veliké vydavatelské firmy ruské byly zmunicipalisovány. I všechny tiskárny ocitly se pod bolševickou kon-

trolou. Obtížno jest obdržeti povolení k tisku knihy a ještě obtížněji jest povolení potřebného papíru. Největší vydavatelskou firmou jest vláda sama. Tuto vládní činnost řídí Maksim Gorkij, který ohlásil loni velkolepé plány, které však nejsou realizovány. Ubozí ruští literáti za minulé zimy zakusili netoliko mnoho hladu ale i mrazu. Umělecká tvůrčí činnost jest skoro zastavena. — V č. 4.—5. »Obrazárny Zvonu« vyšlo 8 výborných reprodukcí obrazů našeho ženíalního malíře Jos. Mánesa, jehož sté narozeniny připadají na 12. května t. r.

Kulturní listy.

Zase novou velkou stranu lidové strany — ovšem agitační, volební — vyrobil »Slovenský denník.« Rosumí se, že liberální tisk český rychle tu kachnu posval do svých sloupků. Výroba ovšem byla pracná. »Slov. den.« přišel na stopu jednoho listu Jehlička z 31. prosince 1919. Jehlička psal prý dr. Tvrdému, ale ten o listě nic neví. Ostatně komu a jak Jehlička psal r. 1919, co je po tom letos lidové straně? Hlinka sám praví, že mu nezáleží na tom, co o něm hlásá Jehlička anebo docela ti Maďaroni, kterých nikdy neviděl. Vždyť konečně proradný Jehlička psal i Šrobárovi. Hlinka sám precisoval své stanovisko o autonomii Slovenska v rámci republiky jasně a na tom trvá dále.

Pohrdavé stanovisko přírodovědců k filosofii právem odsuzuje v č. 3. »Nového Athenae« Em. Rádl. Odsuzování filosofie od zástupců přírodovědy jest dle něho přežitkem, který byl v módě v letech

čtyřicátých minulého století. Rádl pokračuje: »Přírodověda pozbyla svého velikého vlivu, jaký mívala na myšlení světové. Duchovědy naproti tomu zmohutněly. Jakého významu nabyla sociologie! Na poznatcích sociologických se stává státy. Přírodovědecké argumenty proti náboženství dnes už nikoho nelákají, nýbrž větší význam mají důvody historické. Ovšem že přírodověda jest dosud zajímavá: Poincaré, Ostwald, Binstein, Driesch atd. jsou světově známé autority; ale dnes se oceňuje filosofický obsah jejich učení, kdežto na Darwinovi se etil vědecký základ, jež dal teoriím vývojovým. Naše přírodověda nesmí se odlučovati od věd duchovních, nýbrž naopak musí hledati co nejvíce spolupráci s nimi. Tedy nikoli přírodověda proti duchovědám, nikoli přírodověda proti filosofii, nýbrž proniknutí duchověd duchem přírodovědeckým a přizpůsobení filosofie potřebám přírodovědeckým.«

ve kterých se nedála vždycky křivda jemu.« (Dějepis Prahy III, 505.) Flaišhans o Zdeňkovi praví podobně, že nebyl mravě neúhonný; dovedl rozdávat poličky na veřejné ulici a nebyl nijak netečný k rozkošem životním. (M. Jan Hus, 126.) Ovšem církev tehdy byla chorá jak v údech tak i v hlavě, ale z hořejších ukázek patrno, že ani Václav IV. nebyl povoláný a opravdovým jejím reformátorem. Ujati menší církev státní mocí nenařadila tu ještě faktickou nápravu.

Po husitské válce za vleklých sporů mezi samými husity konečně rozhodli na českém sněmu sami laikové, jak se má věřiti a které křídlo společnosti kališné má platiti za církev státní. Ale toto poručnictví státu málo zreformovalo. Patrně to z toho, že skoro současně (brzy po bitvě lipanské) se tvořila církev česko-bratrská, jejíž členové přehli z církve Rokycanovy z roztrpčení na zlořády kališného kněžstva.

Císař Josef II. tihl ve věcech církevních k té metě, na které ustrnuli ke škodě církve četní panovníci zvláště XI. a XII. století. Vydával tolik nařízení církevních, až se z Pruska ozýval výsměch o »nejvyšším kostelníku rakouském«.

V těchto vážných slovech bezděčně se obrátil stesk, že ani experimentální věda není schopna dáti nám vědecký, ucelený názor světový. Tudiž zraky umdlených myslitelů ohlížejí se po berle, chytají se filosofie, metafysiky. Postupuje se od materialismu k duchovosti, což jest rozhodným pokrokem. Ale ani na této směrnicí nespátí bludný poutník nádhernou záři plně pravdy. Vždyť sama filosofie právě nyní se mění jako vlny mořské a zastavuje se v bezradnosti. A tak po dlouhých a úporných rozletech přírodovědy i filosofie znovu se jeví důležitost Božího Zjevení.

Obrana.

Jest něco vyššího než státní paragrafy. Boží Desatero a právo přirozené nedovedou potlačiti sebe chytřejší političtí eskamotéři a právní sofisté. Jest zákon, jež hluboce vryla do duše lidské ruka Boží; a tento zákon křičí po nápravě tím více, čím bezohledněji jest utiskován. Kde se křesťanský řád poruší, tam veliké právo stává se vratkým; tam se zákony mění dle nálady vládnoucích stran a různých sobců jako počasí. Tam však také ochabuje účta před zákonem, což jest předzvěstí nebezpečných převratů. Kdyby se protivníci křesťanského názoru vystěhovali třeba na Sirius anebo jinou velice vzdálenou hvězdu, i tam by je doprovodila závaznost Desatera.

Že Boží zákon a právo přirozené jest nad všechny výmysly lidské, cítili již pohané. Na př. Cicero praví: »Zákon pravý a hlavní pro rozkaz a zákaz jest rozum nejvyššího Juppitera.« V Sofokleově Antigoně (sepsané v V. století před Kristem) protestuje proti nemilosrdnému rozkazu Kreontovu Antigona takto: »Nemyslíla jsem, že má tvůj příkaz takovou moc, aby směl rušit některý smrtelník zákony bohů nepsané a nezvratné.« Tohle ať se uváží také dobře u nás, nemá-li se loď republiky každou chvíli povážlivě nakloniti na bok.

Tedy po hrozných společenských výjevech válečných a poválečných, kdy i veliké základy práva v civilizovaných zemích jsou znevaženy a ořezány, uvažují právníci o právu přirozeném důkladněji. V 3. sešlě Sombartova »Archivu pro sociální vědu a sociální politiku« kritikuje se Mausbachova kniha »Právo přirozené a právo mezinárodní«, jež vyšla r. 1918. Přítstí kulturní dějepisec bude musit ocenit jako částečný zjev z doby realní politiky, která je dnes plně za námi, onu nauku, která fanaticky odmítala všechno nadstátní veškeré právo přirozené, jakýkoli jiný důvod práva nežli vůle a moc státní.

Vždyť poroučel, jak se mají věřící chováti, kolik svíček má býti na oltáři a pod. Do generálních seminářů vnucoval za představené byrokraty, kterým byla »služba státní« nade všechno a kteří se snažili, aby se staly instituce katolické filiálkami osvícenské germanisace. Lid projevoval nad novotami roztrpčenost hlasitě. Josef II. nechtěl pozorovati, jak útlakem církve a zhrdáním autoritou papežskou ohrožuje základy vlastní říše. Projevoval velikou přízeň akci francouzských jízlivých voltairiánův. Ale právě žáci jejich přivedli brzy Rakousko na kraj propasti.

Tedy za takovou církev státní, která dusí náboženské vzněty, jsou pouhou služkou mocných tohoto světa, s odmltavým gestem pěkně děkujeme.

Doba Josefova vrátila se do Rakouska za světové války, kdy byrokrati, kteří do kostela chodili jen o císařských slavnostech, poroučeli kostelům jako nějaká hierarchie. Olupovali chrámy, vydírali ze záduší všechno a při tom říkali, že církev chrání.

Účet u pošt. spoř. v Praze č. 140872.

Telefon č. 83.

Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Král.

Půjčky všech druhů.

Výplaty na běžné účty.

Daň důchodkovou i z běžných účtů platí ústav ze svého.

Oddělení pro zboží zabývá se

obstaráváním a prodejem uhlí, vápna, cementu a dříví
ve velkém i malém.

Že katolická filosofie trvala za doby tohoto beyvýjimečného zbožňování moci na ideji přirozeného práva — a to nejen ve smyslu kritického měřítka, nýbrž skutečného pramene práva, který jedině může pozitivnímu právu dáti přednost aneb ji vzít — je právě tak její nesmrtelnou slávou, jako to, že za válečné psychosy i samých církví, za válečných kázání o »německém bohu« a »německé svaté válce« jediná nejvyšší hlava katolické církve zdůrazňovala hlasem daleko slyšitelným protikřesťanství každé války. Katolická literatura, uchovávši si tuto starou moudrost v poblouzení poslední doby, tak zvýšila svoji vážnost, tak omladila a oživila svoje stanovisko, že obvyklé dosud ignorování katolické literatury od t. zv. »nepředpojaté vědy« stalo se pro budoucnost naprosto neoprávněným. Neznám knihy, která by se lépe hodila právníkovi k poznání katolické právní filosofie, než je kniha Mausbachova, která nejen je přesvědčivým vyvrácením pozitivismu, nýbrž je celou právní filosofii, odůvodňující křesťanský pacifismus. Zasluhám starého, nad stranami a světovými názory stojícího pacifismu všechna čest! Než on nedobude srdce lidí a tím svět pro věčný mír. To vedle socialistického může pouze pacifismus křesťanský, zakořeněný ve světovém názoru, jemuž je věnována sbírka Mausbachem slibně zahájená.

Bere se lidu náboženství či nebere? Znovu a znovu se ozývá fráze: »Posvátný cit náboženský ze srdce se ani vyrvati nedá.« — Na tento hadi sykot odpovídáme předně, že náboženství jest věcí netoliko citu, ale i rozumu. Kdo tedy hledí utloukati dogmata úskočnými vývody racionalistickými, olupuje o víru. Dále kdo se chce zváti skutečným vlastním křesťanským náboženstvím, musí se mu napřed učiti — a to delší čas. Vždyť sám nejsvětější a nejdůmyslnější vychovatel Kristus učil apoštoly svému evangeliu po tři léta. Staral se o ně hmotně, aby nemusili jinou práci svou mysl rozptylovati. Když se jich krátce před smrtí tázal, zdali se jim něčeho nedostávalo, odpověděli, že ničeho. Přes to, že vyučoval Kristus nejznámější, vytýkal svým velice chápavým žákům nechápavost. Nuže — kdo si má náboženství v srdci zachovati, musí si je napřed učením přivlastniti. Jestliže však volnomyšlenkáři hledí náboženství vyhostiti ze škol a nechť již trpěti ani soukromé školy konfesní, není to rafinovaný a účinný útok na víru českého lidu? Každá obec evangelická, každá židovská měla a má místnost, kde se její mládež vyučuje náboženství. Kdyby takové místnosti neměla, nemůže uděleti náboženské hodiny dětem v zimě pod okapem nebo na rybníčném ředu.

Dále kde má náboženství nésti praktické plody, tam musí býti pečováno o to, aby měl větší svobodu k uplatnění svých zásad v praktickém životě. Katolík jest povinen v neděli obcovati mši sv., přijímati sv. svátosti, poslouchati kázání a pod. Tobě se přece nemůže díti někde na rozcestí za drsného zimního severáku nebo za letní bouře.

Proto potřebuje zvláštní chrámy. Vždyť si své svatyně a synagogy staví také evangelici a židé, protože kupecké krámy nebo skladiště benzínu se nehodí k recitaci žalmů. Kdo tedy chce okrásti katolické kostely o jejich jmění, touží po tom, aby se rozpadly a aby tak katoličtí věřící byli připraveni o místa k bohoslužbě. Každá bohoslužba vyžaduje značných nákladů. Na bohoslužby sbírali mezi sebou peníze již první křesťané, kteří se musili uchýlovati do nevládných katakomb. Platili si na bohoslužbu i čeští bratři hned v prvních letech své řádné organizace. Platili musili na své chrámy, školy a bohoslužebná roucha jak husité tak lutheráni.

Jest nutno také zaopatřiti nějaký důchod pro učitele náboženství. Kdo říká, že takých zvláštních učitelů není potřebí, že by je nahradili sami rodiče, mluví proti zkušenosti historické a zaihá vá přítomnou skutečnost. Proč neučít rodiče své děti psaní, počtům a zeměpisu i tehdy, doveďou-li to lépe než některý učitel? Předně pro vlastní zaměstnání nemají na to dostatečného času a pak vědí, že by potřebovali zvláštního pedagogického kursu, aby mohli učiti s tak velkým úspěchem a tak rychle jako učitelé. Ale vyučování náboženství (zvláště posvátným tajemstvím) jest těžší úlohou než učiti psaní nebo kreslení. Potvrdí to každý rabín: A k takovému předmětu by neměl býti zvolen za učitele odborný znalec? Zkrátka kdo boří proti kostelům, proti vydání na bohoslužbu a učitele náboženství, ten projevuje zcela otevřeně přání, aby náboženství do srdce mládeže vůbec ani nevstoupilo; chce mít mládež pohanskou, která by o Kristu věděla něco nejvýš z některého prohaného pamfletu.

A nyní obraťme list! Nedaťo by se volnomyšlenkářské fráze, vytrubované o náboženství, užiti také o vlastenectví? Nedá-li se vyrvati ze srdce nikomu náboženství, tím méně by se dal vyrvati cit národnostní. Určité konfesi každý se musí děle učiti; musí také naslouchati rozumovým důvodům, které víru podpírají. Ale jaké pak dlouhé učení o povinném citu vlasteneckém tam, kde jsou vypěstovány povahy dobré, ucelené, důsledné? To přece bez dlouhých deklamací každý řádný člověk ví, že má milovati a ctíti své rodiče, rodnou obec a jeviti obětavou přezí ke všem těm, kteří jsou příbuzné krve a téhož jazyka. Tu jest dlouhé dokazování tak zbytečné jako dlouhé vývody o stejnosti úhlů vrcholových. A přece — přece klade se tak veliký důraz na pěstění ducha vlasteneckého. K účelu tomu slouží ve škole vlastenecké a junácké povídky, vlastenecké deklamovanky a písni, národní slavnosti, výklady o národních velikánech atd. atd. Aby duch vlastenecký mohutněl, zakládají se obranné jednoty národní, menšínové školy atd. A na to všechno jest potřebí mnoho a mnoho peněz.

Nuže — nehalamajte dále prostoduchých lidí frází: »Náboženství se nikomu nebere, vždyť se ani ze srdce nedá vyrvati.« Kdo převrací rozumové chápání atheistickými tiskovinami, ten olupuje i srdce o cit náboženský. Kdo chce zavřati vše vstup do školy a do kostela, kdo olupuje kteroukoli církev o její majetek, ten se pokouší o vyrvání víry z duší lidí.

sejde-li se v ustanovenou hodinu dostatečný počet členů, koná se valná hromada o 1 hodinu později za každého počtu členů. — Ředitelstvo.

Centrály zůstanou! To je první ovoce socialistického vítězství. Min. předseda Tusar pravil, že nelze ani pomyslet na odstranění státního obhospodařování obilím a zemědělskými výrobky. Centrály tedy zůstanou a s nimi korupce, dražota a nedostatek. Ceny obilí a chleba stoupnou již o 100 %. Kdo je vinen? Lid, že volil socialisty a agrární rolnictvo, že věřil svým — vůdcům.

Agrární podvod v M. Budějovicích. Agrárníci mají zde hospodářské družstvo, jehož jednatelem je agrární učitel Filipský z Litochoře. Lid neměl co jísti, ale Filipský zašantročil dva vagony pšenice do Německa. Byl zatčen a dán do chládku. Přijel však na automobilu minist. Staněk a ten svého chráněnce z vězení vysvobodil. Museli však rychle ujížděti, aby rozrušený hladovící lid jich neztyral.

Jak se přidělovaly pozemky na Podřipsku. Znova se osvědčuje stará pravda, že nejlepší zákony, nejlepší reformy neznamenají nic, jestliže jejich provádění se svěží rukám nepoctivým, lidem chamtivým. Kde mizí zcela pocit zodpovědnosti před Bohem, tam potom inspektoři a policajti vedou zástupce lidu k větší svědomitosti.

Zpráva lidového »Práva« o podplacených soc. dem. důvěrnících na Podřipsku vyvolala veliký rozruch. Soudruzi v »Rudých Proudech« místo klidného a věcného vyvracení ohromujících zpráv o zradě lidu drobného vrhli se vztekle na dva kněze z okolí Roudnice, kteří nemají s informacemi »Práva« nic společného. Obviněný předák soudruh Beneš v dlouhé odpovědi neřekl, že nic nedostal, nýbrž toliko tvrdí, že nic nemá. Zatím však má příjmy velmi pěkné. Výsledkem odhalení listu naší strany bylo v »Rudých Proudech« oznámení schůze organizace hospodářské i politické. Čte se tam doslovně: »Máme velice důležité věci k projednávání. Dokaž každý, že český dělník a dělnice nejsou prodajní a nikdy nebudou zrádci svého přesvědčení.« Kde by bylo dobré svědomí, tam by nenastal zmatek, neozývaly by se hrubé vyhrážky. Teď už se ničím nezastře pravda, že na Podřipsku dostali důvěrníci soc. dem. dělnictva od velkostatku úplatkem netoliko pole a peníze, nýbrž i dříví, hřky, slámu, plevy a jiné věci; a to všechno proto, aby chránili zájmy velkostatku proti drobnému lidu, čekajícímu na pozemkové přígěly.

Representace našeho obchodu v cizině. Naš konsul v Argentině A. V. Frič ve večerním »Čes. Slově« uveřejňuje zprávy velice pozoruhodné. Jižní Amerika jest jedním z nejdůležitějších našich odbytišť. Ale o práci našeho zástupce Kruna není tam slyšeti nic. Jakýsi Heller mluví špatně česky; byl prý vyslán osmi českými bankami, ačkoli portugalsky neumí a španělštinu láme. Oesterreicher se přezval nyní Ostrý; býval c. k. nadporučíkem v rakouské armádě. Pracuje teď pro sebe a pro německou firmu. V Buenos Aires začal pracovati jako podzástupce »Bohemie« Bardach Arthur, který česky neumí. V Brasílii kupoval pro naši republiku Münch; vypravoval po hospodách, že si za 500 Kč koupil pas, ač není z naší republiky. Prý ukazoval dokumenty českých bank. Jiný zástupce Emil Wollner sdělil, že za něho bude pracovati Roubíček (vlastně Robitschek z bývalého rakouského konsuluátu). Tento člen německých spolků bude tam dokonce zastupovati ministerstvo obchodu naší republiky; povede firmu Checo-Südamerikana. Frič dodává: »Dívá-li se člověk na tu naši reprezentaci obchodní v cizině, pak mimoděk se stává antisemitou.«

Národohospodářská hlídka.

Úvěrní družstvo Eliška v Hradci Králové zap. sp. s r. ob. koná v úterý 18. května o 7 hod. večer 9 řádnou valnou hromadu s tímto pořadem: Zahájení

schůze. — Zpráva obchodní za rok 1919. — Zpráva revisorů. — Použití zisku — Doplnovací volba ředitelstva, výboru a revisorů účtů. — Volné návrhy. — Ne-

Odebírejte Obnovu!

Z volebního ruchu.

Kupování duší. Jednu agrární opozici republikáni koupili. Druhá agrární opozice chtěla zase kupovati náhance. Vůdce moravské agrární opozice Zavřel ze Zahnašovic — aby prý ho někdo informoval o zákulisí »klerikální« strany — nabízel za přestoupení k agrární opozici tajemníku domkařského křesťanského sdružení, Čermínovi, 1200 K měsíčně a za každou schůzi 80 K. Lákavou nabídku náš tajemník odmítl. Vidět, kdo má peníze a kdo může kupovat organizační síly!

Rozmanitost.

Haličsko-židovští uprchlíci dle údajů agrárního »Večera« posud v naší republice se ohřívají. To přece ví každý, že tu nezůstali z lásky k českému lidu nebo z touhy po poctivé práci. Co tu má jenom tak velikou kouzelnou moc, že bezpečnostní orgány tuto chamtivou společnost neženou za hranice? — Amerika právě obšťastnila sestru Anglii novým náboženstvím. Alma Whiteová ve státě New Jersey založila učení »pílí společnosti ohně«, které ohlašuje blízký příchod Páně, obrození židovstva a božské ozdravení těla. Tato nauka k rozmnožení zmatků rozšířila se z vynalézavé Ameriky přes oceán do Anglie. — »Rovnost« píše: »Žádná jiná strana v českém národě nenamáhala se tak houževnatě jako právě strana Kramářova a Stránského získat hodně mnoho řádů a titulů. Zvláště za tituly císařských řádů byl u této strany permanentní shon. Dokonce u nás na Moravě politický sekretariát strany dra. Stránského zavedl pro příslušníky strany, získavši titul císařských řádů, zvláštní daň z císařských řádů. Daň předpisoval sekretariát a vybíral pokladník dr. Budínský. Ještě v době války byly sháněny tituly císařských řádů pro mnohé aspiranty, jimž titul císařský rada velmi imponoval. Posledním aspirantem byl národně demokratický milionář Čihák, válečný zbohatlík, jemuž k bohatství scházelo ještě titulový přívěšek. Titulu císařského rady se sice dočkal, daň z něho do pokladny strany zaplatil, ale dlouho se s ním netěšil.« — Anglický časopis »The Observer« konstataje, že nejzdravější rasou na světě jest katolický venkov v Irsku a katolické obyvatelstvo v Kanadě. V těch zemích ovšem katolicismus osvědčuje mohutnou sílu. — Jak se reprezentuje česká národní hrdost, o tom žalno, psáti. Na rakouské válečné půjčky upsala městská rada poněmčeného Nového Jičína na 2 miliony korun; městská spořitelna 11 milionů. Na výzvu k čl. půjčce práce odpověděla německá většina zastupitelstva, že k republice nemá důvěry a že nejdříve se musejí zaplatit válečné půjčky rakouské. Hned po té drzé odpovědi si podali žádost za subvenci. Nu — a ministerstvo financí nařídilo, aby subvence byla vyplacena urychleně. — Úřady přišly na hnízda v Chebu, Kraslicích a Karlových Varech, kdež polští uprchlíci židovští kšeftovali horečné valutami. V Karlových Varech se utvořilo středisko těchto nedovolených obchodů, jdoucích do milionů. U jednoho žida nalezeny statistické obnosy cizích valut, druhý pašoval ohromné kupy čl. korun do Německa, kde zase nakupoval marky, jež prodával pak na pokoutní bursě. Tak a podobně okrádali náš stát o veliké miliony lidí, kteří už dávno mají být dle vládního nařízení za hranicemi. Proč vládní listy místo neustálých neupřímných protikatolických výkřiků nepřinutí vládní orgány k důkladné prohlídce lázeňských míst? Tam se židé přímo hemží a tam také mají nejvýhodnější příležitost k čachrům. — Věru teď máme mezi tím úřednictvem, které má platy abnormálně vysoké, zvláštní kapacity. Soc. demokrat Ant. Kolbaba, ředitel lotariálního ústavu v Praze, nově jmenova-

ný ministerský rada, dle »Občanských novin« podpírá se jen s námaňon, takže prý podpisuje za něho dcera. Co tu je akademicky vzdělaných lidí bez místa anebo s platem žebráckým! Pěkně pomáhají osvětě na nohy ti, kteří hubovali na klerikální snahy tmářské! — »Právo lidu« dne 27. dubna uveřejňuje jména těchto proletářů, sociálně-demokratických nově zvolených poslanců: Dr. Alfréd Meissner, dr. Lev Winter, Daniel Brltel, Herman Taussig, Robert Klein, Arnošt

Grünner, Irena Kupalová, Osvald Hillbrant, Adolf Phoj, Dominik Leibl, Theodor Hackenberger, Rudolf Fischer, Siegfried Traub, Arnošt Hirsch, dr. Otto Hahn, dr. Viktor Haas, maďarští soc. dem. ze 4 poslanců mají tři židy, a to: Dr. Josef Földessy, Gyula Nagi a Samuel Mayer. No — tihle semité (většinou zbohatlíci) vyvinou jistě největší obětavost! Mezi nimi jsou také přece zaměstnavatelé, kteří se naprosto nehodlají ochuditi ve prospěch svých dělníků.

Církevní obzor.

Osobní správy. Vyznamenání pp.: Václ. Vaněk, administr. ve Dvoře Králové n. L. a Frant. Jukl, farář v Kameničkách, obdrželi expositorium canonicale, Frant. Mimra, kooper. v Kuklenách, obdržel ordinariátní pochvalu. — Ustanovení pp.: Frant. Fidler, administr. in spirit. v Kuněticích, zat. kaplanem v Bohdanech u Pardubic, Hnízdo Bohusl., kaplan ve Dvoře

Králové, zat. katechetou obec školy III. obvodu tamtéž. — Úmrtí: pp.: Václav Spurný (V. Vuln.) bisk. konsist. rada a přísedící, osob. děkan, bisk. notář, suchdolský farář na odp. v Heřm. Městci, † 3. května; Jan Habal (V. Vuln.), moravský farář na odp. v Hlinsku, † 2. května.

Československá strana lidová.

Zvolení senátoři Českosl. strany lidové. V Čechách: JUDr. Josef Karas, vrchní rada zemského výboru v Praze, Method Zavoral, opat na Strahově v Praze, František Šabata, rolník ve Vrbici, Antonín Šachl, rolník v Hrádkách, Dr. František Reyl, kanovník a spisovatel v Hradci Králové. — Na Moravě: Dr. Antonín Stojan, kanovník v Olomouci, Jan Jilek, dělník v Třebíči, Vincenc Ševčík, děkan, Černá Hora, Dr. Luděk Krupka, advokát ve Vyškově, Josef Kadlčák, ředitel škol v. v. ve Frydlantu n. Or., František Valoušek, děkan v Němčicích na Hané, Dr. Adolf Procházka, vicepresident kraj. soudu v Olomouci. — Na Slovensku: Dr. Richard Osvald, gen. vikář v Trnavě, Dr. Jan Mudroň, pravotár, Turč. Sv. Martin, Dr. Ján Kovalík, profesor, Žilina, Julius Klimko, lesný nadradca v Solňohradě (Šariš), Theodor Vallo, veľkoobchodník ve Zvoleni, Ľudovík Juraj, rolník v Rajci.

Naším čtenářům! V Čechách dostala strana naše 191.039 hlasů. O 63.414 více než při posledních volbách. Nepřátelé naší žasnou nad překvapujícími čísly, ale postup náš nezadrželi. Sami lidé křesťanský vybarcovali a k práci donutili. Nesmíme však ustati, dokud nebudeme u cíle. A náš cíl? Mohutný, rozšířený denní tisk. K tomu všichni pracujeme! Když každý druhý volič stane se odběratelem, stoupne náklad na 95.220! To je však ještě málo! Každý volič musí číst náš deník. Vezmi si to za úkol, milý čtenáři, aby náš LID četli v každé vesnici, u vás každý volič, který s námi šel. To nepatrné předplatné může obětovati každý. Má čtení vzdělávací, poučné, i zábavné, poutavý román! Bude-li několik dní časopis čísti, stane se z něho opravdový našinec. Tisk působí podmanivě. Napněte proto síly, ať náš LID stane se mluvčím všech katolických českých! Kdo u vás dosud náš deník neobdílá, oznamte jeho adresu na administraci LIDU, Praha-II, Spálená 15.

První máj v Hradci Králové byl oslaven »Orlem« a příslušníky lidové organizace vůbec důstojně a zdařile. V 8 hod. ráno sloužil v katedrále Magre dr. Reyl mši sv. za velmi četné účasti věřících. V Adalbertinu o 9 hod. po zahájení schůze p. starostou »Orla« Polákem, promluvil velice věcně dp. Jukl o sociálním významu 1. května. Večer po »zapnutí Pauknerova« Choralu českého a proslovu p. Ing. C. Janáčka bylo provedeno Hermanovo drama »Zachycen proudem.« Souhra byla ladná, uchvacovala stále více, až při posledním jednání tklivé scény vyvolaly slzy četného obecního. Účastníci rozcházel se s nadšenou pochvalou ochotníků, kteří hráli s hlubokým porozuměním. Tento slavnostní večer zajisté stane se zpruhou k přípravě podobných slavností dalších.

Naše zastoupení v župě hradecké a pardubické. Ze všech hlasů, odevzdávaných v Čechách straně lidové, náležel naší diecési 56 procent. Patrně, že se zde drželi našinci statečně a zasloužili tedy příslušného zastoupení. Poslancem za župu královéhradeckou jest JUDr. Frant. Nosek, který po absolvování právnické fakulty pražské a po tříleté praxi u zem. finanč. ředitelství studoval ještě na universitě vídeňské. Po pečlivém studiu uložil výsledky svého odborného badání ve »Sborníku věd právních a státních«. R. 1914 odebral se ještě na universitu ve Würzburgu, kde poslouchal přednášky proslulého národohospodáře Schanze. Pak uveřejňoval některé své národohospodářské práce v »Právníku« i jiných listech. Roku 1919 byl přidělen na výpomoc ministerstvu financí. Přednášet počal již r. 1908 jako člen »České ligy akademické«. V otázkách finančních jest pokládán za významnou autoritu i mezi inteligentními stoupenci jiných politických stran. — Za župu pardubickou zvolen Jos. V. Adámek, rolník ve Vojtěchově u Hlinska. Veřejného života se účastnil již r. 1896. Uveřejňoval různé články v listech rolnických i jiných. Stal se redaktorem našeho »Venkova«; účastnil se horlivě a obětavě volebního ruchu r. 1907. R. 1911 byl mu mandát na Chotěbořsku přímo uloupen tuhou volební koalici agrárníků, volnomyšlenkářů a soc. demokratů. Propadl při užší volbě do Hšské rady pouze 119 hlasy. Založil v Ranně Raiffeisenku, jejíž jest předsedou. Za světové války byl 43 měsíců na vojně. Jest to muž plný energie a v hospodářských otázkách pracovník vynikající. — Při volbách do senátu ve spojených župách hradecké a pardubické zvolen Fr. Šabata, rolník ve Vrbici. Tento dlouholetý předák naší strany jest synem zasloužilého konservativního poslance českého, osobního přítele dra. Fr. Lad. Riegra. Po vykonaných gymnasijských studiích absolvoval hospodářskou akademii v Táboře. Byl několik let hospodářským úředníkem na velkostatku rychnovském a od r. 1892 začal hospodařiti na vlastním statku ve Vrbici. Obecním starostou byl nepřetržitě po 22 let, až se vzdal úřadu loni dobrovolně. Založil a po 26 let nepřetržitě vedl »Spoř. a zálož. spolek« ve Chlencech. Od r. 1908 jest předsedou Hospodář. sdružení a od r. 1912 předsedou lidové strany v Čechách. R. 1907 byl zvolen poslancem do Hšské rady, loni stal se členem Národ. shromáždění. Politicky byl činný již r. 1895 a v různých hospodářských organizacích vykonal práci velikou. — Do senátu zvolen též dlouholetý náš organizátor a neunavný řečník Magre dr. Fr. Reyl, který jest spoluzakladatelem »Tiskového družstva« a horlivým spolu-

pracovníkem v různých podnikách této významné diecéšní korporace. Jest předsedou jednoty katol. tovaryšů, spolupracoval ve Všeobor. sdružení křesťanského dělnictva jako člen dozorní rady. Byl zván k ustavujícím valným hromadám přčetných spolků diecéšních; vynikl jako spolupracovník různých listů i autor samostatných spisů (zvláště sociologických). Založil a jest předsedou zkvětařského dobročinného spolku živnostenského »Charitas«. Jest duchovním rádcem spolku paní a dívek »Anežka«. Jako vynikající sociolog pracoval mnoho jak perem tak prakticky zvláště ve věcech dělnických a živnostenských. Přednášel v kněž. semináři delší čas sociologii. Osvědčuje i vzácnou bystrost v politice komunální. Učinil obětavě velkou dobrodružnou lidem strádajícím. Tedy tento náš zástupce v senátu vykoná jistě národu služby zdárné. — Jsme potěšeni, že za dvě jmenované župy máme zástupce opravdu vynikající a pilně pracující.

Schůze

Místního výboru Tiskového družstva

pod ochrannou sv. Jana Nepomuckého bude v úterý 11. května t. r.

o 11. hod. dop. v Hradci Králové v »Adalbertin«.

Program důležitý.

V Hradci Králové, dne 4. května 1930.

Karel Koppl,
jednatel.

Dr. František Šala,
předseda.

Zprávy místní a z kraje.

Městské Klieperovo divadlo. Ohlas květnových oslav zapadl do sálu městského divadla. V předvečer prvního května předváděla soc. dem. strana známé realistické drama z českého venkova: »Naše furianty« od Stroupeckého. Dne 1. května českosoc. strana socialistická se účinkování »Klieper« »Špatné pastýře« od Mirabeaua. Slavnosti byly více méně rázu rodného, intimního, proto není ani oprávněn kritik je analyzovati. Přes to však důleho podotknouti, že dram. kroužku soc. dem. se podařilo ve Furiantech vykonat několik realistických postav. Za to »Špatné pastýře« stihl osud většiny theoretických kusů, řečících (jako tento) sociální problémy. Velká část obecenstva spala při únavných debatách. A pak ta nekonečná délka! Přes to se vedoucí herei plně namáhali napětí dramatické udržit. P. Merhaut podal svou úlohu misty velmi výstižně. B. Jek.

U Záložny v Hradci Králové upsalí dělníci spojených akciových strojren na Půjčku Práce K 96.000— (na splátky), zřizovací stanice v Hradci Krá. K 25.000— (tímto na předeházející půjčku 225.000—) vlastní úpis záložny K 50.000—, různí K 60.000— doposud úhrnem K 231.000—.

Jednota divadel ochot. »Kliepera« v Hradci Králové sehraje v sobotu dne 8. května a v úterý 11. května 1930 v Městském Klieperově divadle v Hradci Králové za pohostinského vystoupení p. A. Janaty z Nov. Bydčova poslední původní novinku Národ. divadla v Praze: »Loupežníci«. Komédie o 3 dějstvích. Napsal Karel Čapek. Režisér Ing. M. Hruška. Začátek o půl 8. hodině večerní.

Městské průmyslové museum v Hradci Králové uspořádá cyklus přednášek o Josefu Mánesovi s tímto pořadem: Dne 7. května Dr. F. X. Jiřík: Josef Mánes, jeho život a dílo; dne 8. května Dr. Matějček: Mánes a lidová píseň; dne 13. května prof. Fr. Žakavec: Mánes a lid; dne 22. května Dr. V. V. Štech: Mánes, národní umělec. Přednášky konají se vždy o půl 8 hod. večerní v přednáškové síni musea, vstup volný.

Zavedení všeobecných občanských legitimací. Každý státní občan Českoslo-

Úřední ELIŠKA - Hradci Králové

Adalbertin

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědi a poskytuje výhodné půjčky.

venské republiky má právo žádati o vydání všeobecné občanské legitimace, která má jest průkazem totožnosti ve všech případech, pokud nejsou předepsány podmínky přísnější. Legitimace této nemůže být tudíž uložena jako průkaz k cestování do ciziny na místo cestovního pasu. Legitimací vydá na písemnou žádost politický úřad I. stolice řádného bydliště žadatele; tam, kde jest zřízen státní policejní úřad, přislouží vydání legitimace tomuto úřadu. Platnost legitimace není obmezena na určitou dobu. Novou legitimací vydá kdykoliv úřad řádného bydliště žadatele, při čemž musí býti stará legitimace vrácena. Žádost jest kolku prostá, musí obsahovati jméno, povolání, stav, data narození, příslušnost, popis osoby a ověření obecního úřadu s prohlášením o zachovalosti žadatele. Podobenku velikosti osmerky aréhu dlužno přinést sebou.

Z obchodní, živnostenské a průmyslové ústředny v Hradci Králové. Ústav pro zvelebování živností pořádá dne 23. a 24. května v místnostech průmyslové školy v Jaroměři výstavu vnořkových prací svrškařských. Výstava jest ukončením svrškařského kursu, pořádaného p. Ant. Králem v Jaroměři. Na kurse byly provedeny všechny práce svrškařské, zejména upotřebeno všech pomůcek, kterých používá moderní dílna svrškařská.

Zápas o Verdun, III. díl přednášky »Jak Francie za války trpěla a jak svítala.« Na toto thema přednáší v úterý 11. května v 8. hod. večer v museu p. mag. rada F. Beneš z Prahy, jehož dosavadní přednášky těšily se neobyčejné účasti a oblibě. Doporučujeme tuto přednášku, jež provázena bude 220 kolor. světél. obrasy v dokonalem provedení a která jedná o dobývání památné pevnosti, jež zmařila německý vpád na Paříž. Kromě toho předvedeny budou obrasy z veslařských závodů a Perhingovy Olympiady v červenci 1919 v Paříži. Předprodej lístků v knihkupectví P. Píši.

Návštěva 2. května o 10 h. dop. přijeli s Prahy úředníci královéhradeckého ředitelství v počtu 220 na prohlídku tříd-

nicových domů a učebny učitelů. Návštěvníci dostavili se k uvítání milých hostů starosta města Dr. Uhlíř a výbor zdejšího spolku želez. úředníků. U novostavby úřednických domů přivítal p. starosta jménem města pražské hosty vřelými slovy, jež vzbudila u návštěvníků hluboký dojem. Po prohlídce domů i úřadoven ukázány byly hostům památky městské, z nichž zvláště plastický model města s r. 1866 v museu i jiné naše staré budovy vzbudily živou pozornost. Odpoledne vyslechli pražští hosté koncert v Jirákových sádkách a plni obdivu nad krásami města i upřímným přivítáním nastoupili o 6. hod. k odjezdu zvláštním rychlíkem, k němuž se opět p. starosta dostavil.

Třetí abonentní koncert, jehož program provede Ševčíkovo kvarteto, koná se 12. května o půl osmé večer v Klicperově divadle. Hrána budou díla vesměs česká, smyčcová kvarteta od Fibicha, Foerster (op. 15) a Nováka (op. 22). Zbývající lístky v předprodeji v hlavním skladě tabáku na Velkém nám. — Druhého dne dopoledne o půl jedenácté je v síni průmyslového musea matinee Ševčíkova kvarteta s programem: Beethoven op. 127 smyčcový kvartet Es dur, Dvořákův kvartet As dur a Beethovenův smyčcový kvartet E moll op. 59 č. 2. V Praze hrála obě kvarteta, České i Ševčíkovo, s velkým úspěchem cyklus všech smyčcových kvartet Beethovenových. Předprodej též v hlavním skladě tabáku. Sedadla po 5:50 K.

Opatovice n. L. Dne 27. dubna po delší nemoci v Prackéce zemřel ep. farář štěpánický v. v. Antonín Zámečník a byl v pátek 30. dubna za účasti 15 duchovních na tamějším hřbitově pohřben. Ke hrobu ho doprovodilo množství osadníků a Prackáky, Urbanie, Vlčkovie, Libiňan a okolí, jakož i učitelstvo škol Prackáky a Libiňan se žactvem. Velké účastenství na pohřbu v Pánu zesnulého svědčí o oblibě a lásce, jaké se tento kněz vlastenec těšil. Zesnulý p. farář působil jako kaplan na rozličných místech patronátu hraběte Harracha a posléze přišel do výslužby do Prackáky. Znám byl eo znalce a pěstitel stromů; proto také skoro před smrtí ministerstvo orby jmenovalo jej správcem ovocnictví v okresu královéhradeckém a jaroměřském. Čest budiž jeho památce!

V želivské farnosti byl výsledek volby do Nár. Shromáždění: lidovci 606, agrárníci 326, soc. demokraté 147, živnostníci 56, nár. demokraté 42, čes. soc. 14. Do senátu: lidovci 540, agrárníci 296, soc. dem. 139, živnostníci 50, národní dem. 43, čes. soc. 7.

Různé zprávy.

Žádosti o náhradu za ztráty na dráhačkách. Ministerstva železnic docházejí žádosti o náhradu za ztrátu, poškození, úbytek a zpoždění zásilek, čímž se lich vyřízení neuspěší, nýbrž naopak zdržuje, poněvadž musí býti postupovány ředitelstvím drah, do jejichž působnosti vyřizování těchto žádostí spadá. Je tedy v zájmu žadatelů, aby se obraceli přímo na příslušná ředitelství. Podotýká se však, že jsou i dopravní a staniční úřady zmocněny v dopravě místní vyřizovati žádosti o náhrady za ztrátu, poškození a úbytky zboží — překročení lhůty dodací vyjímaje — pokud žádá sám příjemce na základě jím vyplaceného nákladního listu a nepřevyšuje-li žádaný obnos u dopravních úřadů 200 K, u staničních úřadů 100 K. V dopravě svazové vyřizují tyto úřady zmíněné žádosti až do 10 K. Ministerstvo železnic rozhoduje pouze o odvolání stran do zamítavých výměrů ředitelství státních drah (nikoliv drah soukromých) jako nadřazený úřad II. instance. Vydalo-li však některé ředitelství čsl. státních drah zamítavý výměr ve věci, kde nepřevyšuje sporná částka 200 K, jest rozhodnutí toto považovati za konečné a nelze se z něho odvolati ku ministerstvu železnic.

Příslušné články českých soc. demokratů sou-

jest národní soumrčenství věci zcela podružným. Ve zmíněných územích na př. na Duchcovsku a také již při letošních volbách byla zcela patrna kooperace čes. soc. demokratů s německými. V Prachaticích oslavovali své vítězství sounruzi čeští s německými společně. V Nové Vsi—Hrdlo- vicích u Duchcova soc. demokraté obou národností uspořádali na oslavu volebního úspěchu společný večer. Hostomice jsou obcí ze dvou třetin českou. Čeští soc. demokraté dostali proti 737 hlasům čs. socialistů pouze 159 hlasů. Tak malá keřist však nevadí soc. demokratům českým oslaviti výsledek hlasů ve spolku se soc. demokraty německými. Obě organizace šly večer městem se dvěma kapekami a lampy. Na náměstí před německým hostincem promluvil napřed šovinistický německý starosta Blimský Wagner a pak teprve řečník český. Oba sňbovali vzájemnou podporu v boji proti kapitalismu a — potírání vlasteneckého šovinismu. Čeští soc. demokraté tleskali, nebože před několika dny sešli tužý odpor německých kolegů na radnici proti upsalí prazlové půjčky republice. — Jen aby se možná brzy sevedlo ještě hůře než před válkou!

O příčinách českého poklesu nár. demokracie píše pokračová revue »Čechy« (str. 343) mimo jiné takto: »Strana není jen vaší moc: má-li být

Antonín Zavadil

nejstarší závod panířaký a zlatnický
v Hradci Králové č. 436.

(dřívý se továrna nábytku K. V. Skuherský).

Zhotovuje velké nádoby keramické, ze skla, stříbra,
hrozná a j. kovů v uměleckém provedení.
Opravy a movování starých nádob dle st. a se st.
rukou trvanlivostí.

Zlacení a stříbření v ohni; niklování.

Časy mírné

Rychlé provedení

žeti víru Kristovu v nehostinné zemi mezi
neznámým, divokým lidem africkým. Bě-
hem tohoto obřadu zapěl sbor „Hymnus
na rozloučenou“, při němž nezůstalo je-
diného oka suchého: „Buďte již s Bohem
navždy, draží naši bratři, hlásejte v dáli
svaté jméno Boží; my, shledáme se opět
v nebeské tam vlasti, s Bohem, bratři,
s Bohem!“ (Die The Universe a The Ca-
tholic Times.)

Rz.
Václav starokatolík v Americe vrátil se do
světové církve. Hlava starokatolík v Americe
dr. de Lande Hughes stal se katolíkem. Jeho o-
tec byl odpadlý francouzsko-vlámský katolík, jeho
matka anglikánka. On sám byl dříve anglickým
důstojníkem, pak anglickým duchovním. Pak se
přidal k bývalému katolickému knězi Arnoldovi
Harrisovi Mathenovi, který odpadl k starokatoli-
cismu, a byl jmenován vysvěcen na biskapa.
Mathen poslal Hughesa do Spoj. Států, kam od-
jel r. 1914. Stal se tam hlavou starokatolík.
Na biskapa jej vysvětil jansenist. Přisahuje nyní
složit v ruce katol. arcibiskapa new-yorského,
jehož odevzdal biskapský kříž a prsten. Hughes
jest nyní 46 let starý, svobodný, takže zůstane
knězem.

Neopodléhají v republice. „Všemi velkými
nádražními naší republiky probíhá každodenně
spousta vagonů pochybného deklarování a ještě
pochybnějších převodních listů, které vystavovány
jsou tak, že z nich ani řady provozní, ani řady
lichevni a kontrolní zrovna nezmoudří.“ Tak kon-
statuje orgán sociální demokracie 6. dubna 1920.
Domníme, že se také přičiní zjištění, kým a proč
jsou převodní listy tak podzvěstě vystavovány.
— „Dosaďme měsíční výdaje státní odhadu se
na tisíc milionů korun. Kritizovat současnou stá-
tní politiku daňovou znamená by zvláštní a velmi
obšírnou kapitolu. Stačí pozice konstatujeme-li,
že nejsou dosud vybrány daně u některých poplat-
níků za minulé léta, že berní správy jsou přetíž-
eny jinými pracemi a že na konec utrpěla značně i
berní morálka ve všech vrstvách obyvatelstva a
úřední horlivost na mnohých místech se zmenšila.“
(M. L. 4. dubna, A. Pimper.) — „Dnes leží mnoho
neprodaného zboží ve skladištích a úkrytech a ne-
prodává se, protože jeho majitelé čekají nové zvy-
šování cen.“ (Tamtéž.) — „Nezapomejme si, že
celý náš hospodářský život je válkou zdemorali-
zován, a že politické štváření ubíjeji soustavně v
občanstvu vyšší smysl pro stát.“ (Tamtéž.)

Dva úsudky o rychlém rozvoji katolické Bel-
gie. Právě katolický politikové belgičtí osvědčo-
vali v době války největší hrdinnost. Právě or-
ganisování katolíci, kteří v Belgii tvoří většinu,
ujali se nejtěžší poválečných prací na odklizení
hrozných německých spoust. V „Nár. Politice“ 23.
dubna píše dr. Hanaš Jelínek, že projel v minu-
tých dnech několika směry celou Belgií. Praví dá-
le: „Hrdinná země, která měla odvahu postaviti
se proti rážekům smutku a práva, osmimilionová
země osměřila se zadržeti vlastním tělem vpád
barbarů, musila za svoji odvahu tragicky pykat.
... Ale Belgie nezoufala. Dala se do práce.
Dnes, pátého roku po příměří, na sta domů,
ztroskotaných německými ničitel, svíjí novými
červenými střechemi v jasném slanci. Uprostřed
zřícenin 1300 spálených domů v Lovani stojí již
veliká řada nových staveb a v přilehlé nedosta-
věných dosud domů otevřel již čláky Belgičan svůj
obchod. ... V ohromných závodech průmyslo-
vého území kolem Charleroi a Lutichu statisíce
plných rukou dělnických rozmnožují národní stat-
ky. ... Není tu nenávislných deklamací proti bar-
boas, není tu nesvědomitých štváčů. ... Každý
Belgičan, Flám či Valon, inteligent či dělník, ko-
něl mužně svou povinnost za války, ať bojem či
vodorem, a stejně mužně koná ji dnes — upří-
-

naše na dočasně web větší takové shodě a si-
lováním mechanismu, kterým mají radikální po-
kroky a několik známých linek svých dodávek
těžce časté minkosti. Ve straně té jest ustávený
zápas teorie psaného programu a praxe (tch, kdo
ji vskutku vedou. To, co dělali těsně před válkou
odstoupili dra Kramáře, šťastné prostředky, poslá-
li na př. v zájmu proti dra Benešovi resp. jeho
straně a pak v procesu se Švihou, byly výronem
smýšlejší tak hanobného, tak níže cynického a
mravně zavrženého, že nikdy již ti, kdo jich po-
užili, nemají býti v samém popředí veřejné čis-
nosti jako p. Sis — tito méně hodi se za šéfredak-
tora reprezentativního orgánu inteligence, který
všude má býti svým orgánem svádomy strany.
Znamená pojem politika: lhat, šikovně intrikovat,
vymýšlet hesla, která chytí a dlejí lmi volby?
Nikoli, každá veřejná činnost znamená nejprve il-
sté zásady, předpokládá nějaký charakter a jest
často skutečným utrpením mravním. Velký politik
nemá se se trvale obklopiti lidmi morálně inferio-
rními.

Krádeže. Dne 4. t. m. v noci směli
pachatelé vykradli na N. Hradci konsum
Čsl. socialistů. — Zloděj řemenů zdejšího
pivovaru jest již dopaden. Majitel domku
v Malšovicích snažil se ony řemeny pro-
dati obuvníkovi v N. Hradci. Byl však
udán a zatčen.

O náboženské stránce Armády spásy
napsal v „Míru“ důkladnou studii V. O.
Hlošina. Uvádí zde tento úsudek Hund-
hausenův: „Armáda objevuje se jako
smutné poblouzení a jako nejhorší
obraz křesťanské roztržitéosti. Její indi-
ferentismus k základnímu dogmatu
křesťanství, k tajemství Nejsvětější
Trojice, její odmítavé a skoro nepří-
atelské stanovisko k Bohem stanovenému
řádu spásy, její pohrdání sv. křtem,
čímž při vši horlivosti pro Krista a kře-
stanství a pod zástěrkou pozitivního kře-
stanství inauguruje se vlastně
nové pohanství, její zcela stranické,
libovольné a násilné zacházení s Písmem
sv., její nepřirozené, nezdravé a v mnohém
ohledu velmi povážlivé vystupování žen
v úloze důstojníků, její ponechávání vy-
nikajících, hlavních a vlivuplných úkolů
ženám, její většinou úplně světské, rázu
i duchu křesťanství zcela odporující a
nezřídká svatá tajemství křesťanské víry
broznou drzostí a frivolností posměchu a
vtipům zvláště nevěreckého světa vysta-
vující prostředky propagandy, jimiž domáhá
se náilovně, nepokojné a závistivě svě-
tové nadvlády proti všemu právu, oprá-
vněnosti a spravedlnosti a její přecasto
i hrůzyplné důsledky, jichž v krátkém
čase své existence dosáhla, vtiskují jí
velmi nezdravý, ba demonický
ráz. Štěstím ještě je, že armáda sama ve
své organizaci a v celé nezdravé podstatě
chová jistý zárodek své rozpoltěnosti,
vlastního úpadku a konečné záhuby. —
A protestant Dr. Theodor Kolde po-
znamenává: „Že Armádě Spásy jmé-
no křesťanské společnosti nábo-
ženské ani nepatří, jest zajisté na
blíedni. Armáda zastupuje pseudokře-
stanství, jež při dalším se šíření a při
stále stoupající synekretistické tendenci
k novému náboženství důsledně vésti musí,
nesvede-li ji nový generál, k čemuž ovšem
dle znánek není naděje, na pole čistě
politické nebo, což dle posledních dob
spíše tušiti se dá, na pole úplně sociální.
Při tom nesmí se popřati, že Armáda
Spásy, zejména v Anglii, získala si ve-
líké zásluhy, ježto statisíce svou přísnou
disciplínou přivedla v řady pořádných a
užitečných lidí a odnaučila je opilství
nebo pití vůbec, čímž zajisté vykonala pro
zemi, jež by byla opilstvím hluboce po-
klesla, opravdu skutek velice záslužný,
ale nepřispěla ničím k rozvoji křesťanství.“

Nucená práce o 1. květnu v belgi-
ckém Rusku. „Slavie“ píše: „V prvním
socialistickém státě ruském slaví se také
1. máj. Letos po třetí. K tomuto máji, tou-
žícímu, vynucenému a vybojovanému světku

práce, dělnictva a socialismu, vydal pre-
sident ústředního výboru práce Dzeržinskij
svládní nařízení: Bude se nejméně 6
hodin pracovati. Obyvatelé měst i ven-
kova v masách musí přinést všeobecnosti
těžko 6 hodin práce o májovém svátku;
budí držena přísná disciplína, inspek-
toři a dozorei bdi nad největším
soustředěním pracovní energie
dělníků, o případech odporu nebo leda-
bylosti sepíší se protokoly, učiní se ozná-
mení a provinileci budou potrestáni.
Celé obsahlé nařízení otiskuje socialistický
list francouzský „La France libre“ (18.
dubna) — aby snad se nemyslelo, že je
to nějaký „buržoasní výmysl.“ Obdivova-
tele sovětského Ruska budou křičet: Pra-
cují pro sebe, pro svůj socialistický stát!
— Podivno však, že „pro sebe“ je nutno
„zneužívat“ veliký svátek a že nutno
socialistickými úřady hroziti tresty
socialistickému obyvatelstvu a
dělnictvu, nebude-li na 1. května 6 hodin
zadarmo pracovati — „pro sebe.“ Tak vy-
padá socialistický stát a jeho socialistické
dělnictvo o 1. máji r. 1920.

Dojemný odchod anglických katol.
misionářů z vlasti. Jest zajisté interesant-
ním zjevem, že schismatická Anglie ne-
trpí nedostatkem katolického kněžstva
jako státy převážnou většinou katolické,
ba že dokonce může jimi disponovati i
pro zámořské misie. Připad lze si vysvě-
tliti větší náboženskou horlivostí katolíků
anglických, jež dodává dostatečný kontin-
gent čekatelů kněžství, a pak velikým
počtem anglikánských kněží, konverto-
vaných ke katolicismu, z nichž stávají se
potom kněží katoličtí. Tak během po-
sledních 10 roků vrátilo se do církve naší
přes 300 anglikánských duchovních, ač
dobře věděli, že je čeká dosti překerní
postavení finanční. Láska k pravdě nezná
však obtíží a nebojí se obětí. Takovým
způsobem mohl misionářský ústav sv. Jo-
sefa v Mill Hill v Londýně vyslati kon-
cem minulého měsíce do Ugandy v jižní
Afriky opět 9 mladých misionářů. Do-
jemný byl obřad, jímž loučily se katol.
obec londýnská s těmito 9 heroy víry,
dojemný, povznášející a utvrzující ve víře,
takže třeba v zájmu povzbuzení nábo-
ženského citu i našeho katol. českého lidu
podrobněji o něm se zmíniti. Krátce před
odjezdem do zámořských misí odebralo
se 9 oněch kněží z ústavu sv. Josefa do
katol. katedrály westminsterské, kde je
již očekávalo místní duchovenstvo v čele
s patriarchou babylonským Emanuelelem
Tomášem a biskupem salmským v
(Persii), dlelci právě v těch dnech v Lon-
dýně v záležitosti tureckého pronásledov-
vání. Katedrála byla hustě naplněna ře-
holnicemi a věřícími lidem. Za zpěvu „Be-
nediktuse“ uvedeni byli mladí misionáři
ke svatostánku, načež sbor chovanců mill
hillských zapěl „Veni Creator Spiritus.“
Nato vystoupil na kazatelnu známý, horlivý
londýnský kněz, jezuita P. Vaughan
(bratr kard. Vaughana, zakladatele ústavu
misionářského), a měl k odcházejícím
kněžím řeč na rozloučenou, kterou končil
obrácením k misionářům zvláště dojemnými,
lapidárními slovy: „S Bohem, bratři! Jděte
již! Přiložte ruce k pluhu, obejměte rámě
Kristovo; jděte a věřte v Něho, jako On
věř ve vás; důvěřujte v Něho, jako On
důvěřuje ve vás; milujte Ho, jako On
miluje vás; dťete se pro Něho, jako On
se dťel pro vás; krvácejte pro Něho, jako
On krvácí pro vás; umírejte pro Něho,
jako On kdysi vykřácel pro vás; na-
přáhněte ruce své a uchopte se rukou
Mistrových; nedejte, by vám vyklouzly,
dokud nezvedne se záclona a vy nevkro-
číte ve věčný den, kdy jako misionáři,
kteří obrátili k němu tak mnohé, budete
na věky zářiti jako hvězdy na nebi.“ Po
kázání přistupovali v řadě k 9 misioná-
řům, stojícím na stupních hlavního oltáře
ve stínu baldachýnu, jejich kolegové z
ústavu, bohoslovci a příbuzní, a líbali jim
obě nohy, jež mají v budoucnosti rozná-

Sagit socialistický ředitel továrny a ministr po-
tvrtil, že demokratická Belgie chce kráčet k
ozdravení cestou klidného sociálního vývoje bez
jakýchkoli násilných ořezů a převratů. — Tyž
den píše v „Nár. listech“ člen čsl. hospodářské de-
legace: „Belgie je opravdu šťastná země, která
nepodlehla znečišťujícím účinkům válečné a po-
válečné doby a kterou nezalila strašná vlna le-
nosti, převládající se přes Evropu. Naopak se tato
nejšťastnější země evropská dnes podobá ohrom-
nému mraveništu pilných pracovníků. Uhlé do-
pady poskytují veškerému průmyslu dostatečné záso-
by uhlí, jehož těžba dosáhla již 90 proc. předvá-
lečného množství a průmyslové závody jsou dle
odbytu zaměstnány buď plně, nebo aspoň ze tří
čtvrtin. V některých oborech výroba dokonce
již převyšila výrobu před válkou. Ženy pracují
také v kovoprůmyslu, zvláště ve zbrojovkách, a
sice nejen při vedlejších pomocných výkonech, ale
i při soustružení a vrtání oceli. V rozsáhlých
přístavech antverském a gentském, jež náležejí
městům a jsou zdrojem jejich bohatství, je živo ja-
ko v úlech. Nesčetné jeřáby jsou v činnosti a
nesmírná skladiště, rozkládající se po nábreží ně-
kolik kilometrů dlouhém i pronajata obchodním a
dopravním podnikům všech národů, plní se stále
zbožím, zvláště surovinami a nejdražšími vý-
robky, jež se hbitě odvázejí a rozvázejí, v suchých
dodcích pak se horlivě pracuje na opravě poškoze-
ných dopravních lodí. Také námořní doprava pod
belgickou vládkou, která dříve byla poněkud za-
neobdávána, se nyní čileji rozvíjí. Vůbec možno
pozorovat na každém kroku, že Belgie se neoby-
čejně rychle povznáší z válečných pohrom. Nej-
dříve znovuzříženy továrny, z nichž různé speci-
ální stroje byly odvezeny do Německa, odkudž
musly být dopraveny nazpět, jiné pak, jež byly
prodány až do Vídně, byly původními majiteli
znova koupeny, jen aby se mohlo co nejdříve
pracovat. Hned se přikročilo také k opětovnému
vybudování obytných domů, které Němci na mno-
hých místech zničili z pouhé svévolnosti, bez ja-
kéhokoliv válečného účelu. Tak na př. v Lovani,
kde bylo zničeno přes 1400 domů, je celá třetina
již již znovuzřížena. — Pravý se dále: „I poli-
tické rozpory pozbyly dřívější ostrosti a všech-
ny tři strany, liberálové, socialisté i katolíci u-
tvořili „svatou jednotu“ i koalici vládu, která se
posud pokládá za nezbytnou. — Potud jmenova-
né naše liberální orgány. V Belgii pracují horli-
vě i socialističtí dělníci, jsou strážní úrodným na-
šeňím vlastenců katolických. U nás křičí i ty zá-
stupci protikatolických dělníků, že „se nebudou
dít na buržoazii, které naprosto nevědí, jak a
kde by mohli v těžké době příhodně výhodně
pracovat jen pro sebe. Nám kusá, stranická a
štvavě protikatolická koalice přinesla trochu hla-
du, hodně duhů, snížení valuty a rozčarování v
dobrodě. Nám nepřátelský granát nerozbil ani ko-
mín, ale mrzíme hned vedle uhlé do-
dávky při chůzi kolem úrodných rolí a sadů.
Kdyby bývala lidová strana tak silná u nás před
válkou jako nyní, nebyli by dnes z nás takoví
žebráci. V Čechách a na Moravě „povzbuzovali“
socialisté k práci vyhazování pilných katolic-
kých dělníků z továren. Srovnáme malou Belgii
s velkým, ale hrozně zbědovaným Ruskem a pak
poznáme, zdali cesta k blahobytu drobného lidu
vede radikálním bolševickým kořistníkům či
křesťanskými zásadami o požehnání opravdové
práce. Právě katolictví zachránilo zbědovanou
belgickou zemi před zhoubovými vlnami bolševic-
tví. A země ta tím rychleji bude nabývat bohat-
ství, čím houževnatěji bude v Evropě bude se u-
držovat pasivní resistance. Právě v nynější tolik
kritické době platí v příčině získání blahobytu
nejvyšší měrou ono staročeské přísloví: „Kdo
dřív přijde, ten dřív meče.“ My přijdeme asi hod-
ně pozdě. •

Agrární strana za války. Na počátku března
minulého roku napsalo „Právo Lidu“ o agrární-
cích toto: „S cynismem, který tento politický tá-
bor všeobecně charakterizuje, přešla celá agrární
strana k demagogickému pořádku přes trudnou minulost
svého velení, které se Švejkem a Udržalem hrálo
ve válečném oportunismu českém vůči roli a o-
statní české strany k němu strhovalo. Je podnes
v paměti úžasné ponížení projev Udržalův v kle-
rikálním listě vídeňském, vydávaném za peníze
šlechty a dvora, projev pro dynastii pro zachová-
ní Rakousko-Uherska. Něco tak ohavného ne-

psalo co svět světem stojí žádné české pero. A
tenže projev vynutil na Udržalovi tehdy Švejk
a šéfredaktor „Venkova“ Jonáš, jímž se tak, jak
byl uveřejněn, zdá ještě málo „všechno“.

Ke dnům Svatojanským!

Právě vyšla novinka z pera V. Skály:
**Proti potupům
sv. Jana Nepomuckého.**

Leták o 16 stranách 8° obsahuje vyvrácení
báňských námitek proti kultu svatojanskému.
Cena 1 výt. 30 h i s poštovným. Při oděbrání
nejméně 50 kusů najednou 10% sleva.
Objednávky vyřizuje:

**Administr. „Časových Úvah“
v Hradci Králové (Adalbertinum).**

(Spis dra. Bayla „Obrana úcty Svatojanské“
ještě právě celý rozebrán.)

Za jakékoli zaměstnání

prosí int. obch. přír. 211. práce sklad. exped.
a cest. Nast. možno ihned. Zn. znač. a vřadný.

Záložna v Hradci Král.

zápůjčné společenstvo s ručením hmotným

Československé náměstí.

Vklady na
knížky: **3%.**

**Půjčky. - Úvěry osobní
a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.
Vadla. - Eskompt účtů a směnek.**

**Paramenta,
prapory, sochy
a církev. nářadí
dodává nejlevněji
JOSEF VEND,**

českosl.
odborný závod
Jablonec n. Orli.

**2 skříně, 2 postele, 2 noční
stolky, umývadlo se zrc-
dlem od Kč 3000— a jiné**

nabízí továrna nabytku

Skuherský, Hradec Králové.

UMĚLÉ ZUBY

kupují a platí 5 Kč i více za sub.

Staré zlato a stříbro

kupují za nejvyšší cenu

STANISLAV STEJSKAL,

závod hodinářský a slatnický

v Hradci Král., Čelakovského ul. č. 443

Piščanský kraj

původní, krásný za 1100 Kč,
uh.-hradištský
pro dívku 8—12letou za 800 Kč
prodá

Pavla Širová, Pardubice
„U haldy“ 345 proti mlýnu
pána Jandíka.

MEŠNÍ VÍNA

maršant přírodní, neporušená, prvotřídní jakosti:
nejjemnější prima druh roč. 1915 a K 18-50 za 1 litr.
vaječný drabý druh roč. 1915 a K 18— za 1 litr.
Dalmatské jemné, roč. 1918 a K 18-50 za 1 litr.
Vino jest úplně čisté a spůsobí k státní do lahvi.
Dodává v sudcích od 50 litrů výše obchodní známá firma:

Alvin Čížek, příslušný dodavatel mešních vín
a soudní znalce vín.

Založeno r. 1897. v Kumpold. Založeno r. 1897.

Transitní vinné sklady ve Znojme.

Kostelní paramenta

prapory a bohoslužebné nářadí v nejvýhodnějších
cenách nakoupíte u doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA
Nový Hradec Králové, Čechy.

Vyzádejte si ceny, nežli objednáte
u firmy jiné.

Sodovku a limonádu

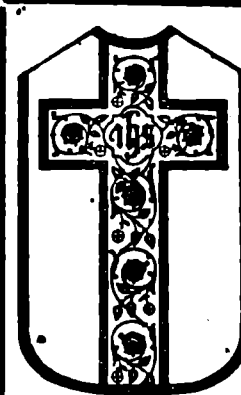
chvalně známé jakosti vyrábí a dováží,
jakož i

rum, cognac a víno

fr. **Jan Vaněk,**

centrální drogerie

Hradec Králové.

Paramentní závod
nejstarší české firmy:

Ignace V. Neškudla syn

v Jabloně n. Orli. (Čechy)

bratr P. J. Neškudly, býv.

aráře ve Výprachticích)

doporučuje:

veškeré kostelní ro-
cha, korenty, pra-
pory, jakož i kovové
bohosluž. předměty.

Ceníky, rozp. úty i záhlíky
na ukásku sdarma a franko
Tisíce pochvalných umění
a vyznamenání.

Nejlevněj. nákupní pramen v rep. Československé.

Varhanové pišťaly

zinkové i olovové dodává a veškeré opravy
i přestavby varhan provádí

V. Poláček,

stavitelství varhan a harmonií

v Rychnově n. Kn.

BALDACHÝNY PRAPORY

DOPORUČUJE

F. STADNÍK, OLMOUC

KOSTEL. PARAMENTY A NÁŘADÍ

•KADIDLO

Vydávatel a zodp. redaktor: Josef Polák. — Místní: Tiskové družstvo v Hradci Králové. — Tiskové Blahopětářské tiskárny v Hradci Králové.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklamace se zasílají nezařazené a ne frankované expedicí v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nebonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo ústu pošt. úf. šek. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Klerikální reakce ve školství?

Pokrokářské polnice vytrubují divoké kadence o »klerikálním nebezpečnosti« ve školách. Předně s tím slovem »klerikální« mají dáti konečně pokoj lidé, kteří vědí, že v republice má více vlivu jeden pologramotný socialista, sedící v teplé ústředně, než biskup.

V Americe vyvíjí se katolické školství svobodně a nemylivě se tam o »černém nebezpečnosti«. Naopak tamější presidenti i jiní vysocí hodnostáři veřejně konstatují, jak prospívají katolické školy ne- toliko osvětě ale i politickým zájmům celého státu.

Naše »reakce« jest vlastně úsilím, aby se realizovala hesla o svobodě občanské, která přece provolávali před válkou každodenně sami pokrokáři. Provolávali jste přece všude, že Husův slavnostní kult má sloužiti k dobytí svobody svědomí, k volnosti konfesí všech. Nyní však jest zcela jasno, že toto ujišťování bylo směšným podvodem a že to byla i zálučná vějička na bezcharakterní lapání důvěřivých katolíků. Vždyť přece nyní otevřeně hlásáte, že se vůbec nemá dovoliti ve škole vyučování náboženství a že se mají zameziti i pokusy o založení soukromých škol konfesních. Škola má býti monopolem volnomyšlenkářského učitelstva. V demokratické republice mají věřící rodiče jen pokorně platit a posílat svou vlastní krev k nuceně monistické metamorfóze. Jestliže strana naše bojuje proti plánu tak bezohledné tyranie, pak netřhne k zpátečnictví, nýbrž hájí republikánskou volnost. Jestliže v republice smí býti vrchním rozhodčím i nad věcmi universitními muž, který akademického vzdělání nemá, pak se má přece rodičům dovoliti, aby směli spolurozhodovati nad směrnici výchovy vlastních nedospělých dětí.

Naše strana dále hájí i práv jinověrců. Nebrala a nebere konfesní školy a jiné ústavy evangelickým; vždyť se nám lépe líbí evangelik čtoucí v bibli než takový, který asistuje při volnomyšlenkářských, protibiblických schůzích. Nevystupuje ná- silně proti výchově rabínské; lepší jest Mojžíšův zákon a modlitba v synagoze než rafinovaná a bezcitná škola bursy.

Hájíme dále volnosti samého učitelstva, které se nechce státi otrockým nástrojem k výrobě nevěry. Ba náš program jest záštitou volného dechu vychovatelů před brutálními okovy vůbec. Kdyby totiž naše strana přestala zápasiti, pak by učitelstvo podlehló zcela despotii soc. demokratů. Jako tito vyhánějí nemilované

křesťanské dělnictvo z práce, tak by brzy začali v obcích s rudou většinou vypuzovati ze škol učitele, kteří by si chtěli zachovati o Marxovi a bolševictví samostatné mínění.

Jaká tedy reakce? Nutíme volnomyšlenkáře, židy nebo pohany, aby přidržovali své děti ke katolickému katechismu? Chceme jenom, aby každému bylo dáno své. A jestliže proti konfesním školám židovským posud obrněných protestů nedáváte, proč chcete oloupiti o nezadájná práva posvátná českou konfesní většinu? Víme, odkud váš strach před řády a právy fakticky demokratickými. Seznáváte, že by těch svobodných (nikoli násilně zaváděných) škol volnomyšlenkářských bylo brozně málo, takže by nejméně sedmdesát procent citelů Haecklových, Ostwaldových a Bartoškových přišlo o svá místa. Vtíráte se tedy do cizího revíru, do prostředí, jež vám nenáleží. Ten milion podpisů proti odstranění náboženství ze škol, ten obrovský počet našich hlasů při volbách jest tu výmluvným připomenutím.

Kdo tolik volal po rozluce církve od státu, nechť zanechá nemůžné lamentace

nad důsledky takového převratu. Kdo projevuje júnácký odpor proti rodičům katolickým, ať nežádá od nich peněz na své hokus-pokusy s volnomyšlenkářskou výchovou. Vždyť se přece můžeme rozejíti v klidu — a vzíti si každý při rozchodu ze společné domácnosti to, co mu právem přirozeným náleží. Nač ten jerišský křik proti »černé reakci«? Vždyť ta celá »reakce« jest pouze hájením hranic proti pašerákům, obranou svobodného sebeurčení proti duševnímu útlaku. Jen si své pedagogické experimenty provádějte svobodně; ale — nemáte práva užívati k tomu za pokusné králíky katolických dětí proti vůli jejich rodičů.

Jestliže jste hodili katolictvu rukavici s gestem tak hrdinským, neskuhrejte a nebědujte, že ji katolíci zvedli. Kdo vypověděl brutálně boj na život a na smrt, nesmí přece chlapecky naříkat, že se na houkání jeho kanonů odpovídá. Katolickou výchovu dětí v naší republice už nikdo nepotlačí. Dojde-li na čas k brutálnímu pronásledování našeho tábora, tím více zmohutníme, až bezcitná despotie bude zlomena.

Politika.

Levice soc. demokracie české.

Spisovatel K. St. Neumann již činí pokusy o založení komunistické strany v naší republice. Dne 1. května konal s německým básníkem Sonnenscheinem v obcích českého severu agitaci schůze, které nalezly veliké zájmení v orgánu levice »Soc. Demokrata«. Ale posl. J. Stivín, který za bolševického vzestupu v Maďarsku tolik se snažil bolševické proudy hájiti, vyslovil se rázně proti akci Neumannově, která prý se snaží soc. demokratickou stranu rozvrátiti. Rovněž tak »Rovnost«, která dříve byla chvalofečnicí bolševiků, pojednou varuje před tou komunistickou frakcí. Když bolševictví hrozilo rozvrácením naší republiky, tu Mužovi spojenci byli dle soc. demokratického tisku lidé ušlechtilí. Ale v době, kdy se připravuje odštěpení od strany Tusarovy, najednou se ukazuje na brozně stránky Neumannova komunismu. Ale proč jen soc. demokratická strana chová ve svém lůně zcela tolerantně ko-

munistickou skupinu, která se přece od Tusarovy směrnice zcela zřetelně liší?

Následky neschopného a lehkomyšlného hospodaření

již se v naší republice dostavují. Lid dne 11. t. m. v Praze i jinde hlučně demonstroval z té příčiny, že jest citelný nedostatek mouky a chleba. Snaží důrazně připomenouti, že většina demonstrujících jsou v politice stoupenci těch, kteří nedostatek zavínili. Soc. demokrat Srba byl v ministerstvu zásobování pátého roku státním tajemníkem, ale před konečným sčítáním vlastní činnosti z úřadu prchal. Naříká-li se na zdražování a lichvu, jen ať se demonstranti obrátí s interpelací na ministra spravedlnosti, socialistu dra Veseleho, který měl dosti příležitosti a prostředků k zastrašení kořistníků.

Stočená deputace 30 obcí Velké Prahy do- stavila se k řediteli Obilního ústavu a činila mu

Česká banka filiálka v Hradci Králové

provádí veškeré obchody bankovní i bursovní za podmínek velmi výhodných.

Vklady na knížky a běžné účty úročí se nejvý-
hodněji dle doby výpovědi.

Živnostenská banka filialka v Hradci Králové

Akciový kapitál K 200.000.000.—. Rezervní a pojišťovací fondy přes K 100.000.000.—

Centrála v Praze, založ. r. 1888.

Žirové účty.

Zabývá se eskontem směn, inkasem směn a účty na všechna místa v tu i cizině; obstarává úhrady a výplaty, jaké i všechny ostatní bankovní transakce

na podmínkách co nejvýhodnějších.

ostré výtky. Rozrušeně tepáno privilegované zásobování socialistických konsumů. Také konstatováno, že soc. demokrat Lustig, jeden z hlavních funkcionářů, jest zároveň ředitelem soc. dem. velkonákupny v Karlíně, která před časem prokládala, že má 600 konsumů a zásobuje poldruhého miliónu lidí; zatím však revize zjistily, že značný počet členů si konsumy připočítaly, aby mohly bráti mnohem větší zásoby, než jaké jim náležely. — Nyní se ukázalo, že velká košická úroda, která měla stačiti na 8 měsíců, byla prohoštěna již za 3 měsíce.

Nyní by se mělo také pánovat, kdo všechno jest vinen, že spousta potravin vyvezena z republiky do ciziny.

Nelze zapomenouti při tom na jednu věc. Ze zásobování udělo se politikům. Socialisté hleď se zavděčiti svým straníkům výsadami, bojují aprovisací na účet vrstev jiných, aby udrželi věrnost svých hlasovacích šiků do těchto voleb. Když již hlasovací lístky jsou v kapse, leze se s barvou van.

Za hranicemi.

V Mexiku jest revoluce skoro každý druhý rok. Dne 7. t. m. revolucionáři pod generálem

Gonzalesem se zmocnili hlavního města. Hlavní velitel Carranzových vojáků před opuštěním města Mexika dal svolení k hromadnému vraždění politických vězňů. Pobito tak prý 15 generálů. Generál Villa složil zbraně a postoupil své vojsko revolucionářům v kraji Chihuahua. — Obratným opatřením vládním dosaženo ve Francii tolik, že velká stávka socialistická minula se zcela svým cílem. V noci na den 10. t. m. socialističtí poslanci chtěli s minist. předsedou Millerandem vyjednávat v přičině stávkujících. Millerand však stručně prohlásil, že jakémukoli vyjednávání musí předcházeti obnova práce. Stávkující vracejí se do práce dále; vymkl se svému vedení. — V Egyptě vyvolali Turci revoluční hnutí proti Angličanům. — Turečtí nacionalisté uzavřeli vojenský spolek s bolševickým Ruskem. — My dodáváme Rakousku uhlí, ale Rakousko dodává Maďarsku zbraně, kterými se ohrožuje naše republika. — Zednář D'Annunzio připravuje s Garibaldi tažení do Dalmacie na vytřesení Jugoslavičtí. Tak rozumí svobodu a právo národa jiného, který sotva si krochu odděluje po svržení jeho rakouského. — Stávka na Labi v Německu prý skončena, takže snad zadržené potraviny budou co nejdříve do naší republiky dopraveny.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Sám ústřední orgán soc. demokracie německé »Vorwärts« vytýká, s jakou bezcitností jsou v sovětovém Rusku proměňovány všechny školní budovy v kasárny, lazarety a vojenské školy. Věci komisařiátu vyučování jsou zúmyslně odsunovány na poslední místo. Zmobilisování jsou důkladně jak učitelé tak žáci a členové komisařiátu. Celé haldy stížností na nevydávání výživovacích lístků učitelstvu nejsou vyřizovány. Někteří učitelé přehli ze škol, jiní skončili sebevraždou. Není možno vyhotoviti ani nejpotřebnější počet školních knih, protože výkonnost tiskáren jest většinou ochromena. Tak tedy si počíná v Rusku společnost, která dříve bouřila proti militarismu, horovala pro osvětu a alibovala obecný blahobyt. — Ve Štokholmu vyšla kniha slavisty dra. Jensena o kultuře a literární historii Slovanů v XIX. století. — Jaké blaho připravují české inteligenci (a tím školství a pokroku vůbec) strany socialistické, vysvitá z došavadních fakt až příliš průzračně. Netoliko lidé nestudovaní ale docela i neaptní ignoranti zastávají úřady, které mají výhradně spravovati odborní znalci prvotřídní kvalifikace. Ale zdá se, že bude ještě hůře. »Čes. Slovo« 8. května minulé o strdovaném úřednictvu jako o zarputilé byrokracii. Proto prý se musí změnit úřednická pragmatika. »Jest již nejvýše na čas, aby se dostal nový, zdravý element, a mám na mysli hlavně legionáře nemající snad hromadu vysvědčení, všelijak získaných (?), ale majících skutečné vědomosti, získané životem a praksí, i do nejvyšších úřadů státní správy.« Prohlášení toto vyhlíží na oko velmi pěkně. Ale dobrý čtenář frází socialistických ví, že tu mají legionáři prorazit cestu k nejlepším placeným úřadům. Že o legionáře má

býti postaráno slušně, nikdo nepopírá. Ale pro republiku rozhodně nemůže býti zdravo, jestliže vysoký úřad svěřuje muži, který musí řadu měsíců teprve studovati celý aparát, techniku příslušného zřízení, než se dovede aspoň trochu samostatně pohybovati. Republika však potřebuje právě nyní úředníků hotových a to takových, kteří netoliko svému úkolu rozumějí, ale dovedou svým bystrozrakem nacházeti ve složitém společenském stroji nové cesty, nová východiska z přečastých krisí. Zatím víme tolik, že za šosy legionářů chytají se kořistníci, kterým jest akademické vzdělání zdatných úředníků soli v očích. — Jak těžko pracovali čeští buditelé a jaké prostředky jim stačily k účinné podpoře idealismu, o tom svědčí zpráva J. Brože v píseckém »Otavanu«. Ve Vlachově Březi r. 1816 hráli ochotníci divadlo ve stáji; pořádal je vlastenecký farář Karel. Hrál tam i důvěrný přítel Fr. L. Čelakovského truhlář Plánek, básník-samouk. Celé vydání na jedno představení často nedosahovalo ani šesti zlatých. (Patrně, co tu vykonáno práce zdarma.) Ochotníci z Březi vystupovali i v blízkém Husinci. — Jednota umělců výtvarných v Praze I. rozhodla se oslaviti památku geniálního malíře Mánesa založením fondu Josefa Mánesa ku podpoře českých umělců výtvarných. Až se sejdě dostatečný kapitál, postoupí se řízení fondu některé veřejné instituci. Prosí se česká veřejnost, aby pomohla k zřízení fondu svými příspěvky. — Zemřel profesor dr. Maixner, přednosta první interní kliniky na naší universitě, nikdy svého hlubokého přesvědčení katolického netajil. Před smrtí dal se zaopatřiti a přijal tělo své s důjemnou zbožností a pokorou. Ale teď jest v zatařovaném koloběhu. Učitelé

a studenti, kteří vyvracejí před začátkem školní vří, které přijímá dr. Maixner za své, říkají, že ten zápas vedou na základě vědeckém a že rozptylují tmu. Škoda jen, že učenec dr. Maixner se nedal od takových koryfů ze své setrvačné omezenosti vyléčiti! Byl chudák proti jejich »svědci«. — V č. 4. brněnské »Hlídky« dr. Snopek uveřejňuje časovou úvahu »Státní a tradice cyrilomethodějské«. Vědne potírá dohady o uvědomělé spojitosti husitské oposice s cyrilomethodějským. — Na troskách nejdříve filozofických zkvětí stále utěšeněji hnutí novoscholastické zvláště ve Francii. Filosofie sv. Tomáše Akvinského studuje se tam pilně netoliko na vysokých školách katolických ale i na světských fakultách universitních. Na př. na Sorbonně přednášel po 12 semestrů profesor-laik Gardair. Na tomto poli pracuje nejlepší znalec filosofie středověké prof. De Wulf v Lovani, Hertling v Německu a jiní. Tak odpovídají proslulí učenici liliputánům na jejich frází, že křesťanský názor světový jest »stanoviskem překonaným«.

Volné listy.

Zkouška státníkův. Za nejmohutnějšího rozmachu bývalé strany mladočeské dr. Ed. Grégr jedné chvíle prohlásil se v tento rozum: »Bojím se odpovědnosti, kdybychom ve volbách dobyli rozhodující většinu.« Šlo tehdy o státní právo našeho národa v mezích Rakouska, a všechna agitace mladočeská mysl voličstva naplnila nadšenou nadějí, že samo statnost naše ve zmíněné formě bude uvedena ve skutek.

Váha odpovědnosti sociálně-demokratických vůdců jest nyní daleko větší, než tehdy odpovědnost vítězných mladočeských. Jde o společenský zásadní převrat a s ním spojené tužby, jimiž v organizacích soc. demokratických po celá desetiletí stoupenci strany byli vychováni způsobem, v němž obraznost a citové vzrušení obyčejně mývaly vrch nad uvažujícím rozumem. Knižní a novinová strannická literatura nakreslila budoucí ráj sociálně-demokratický namnoze až rysy fantastickými, na něž odpovídáno bylo zase vtipnými a humornými karikaturami.

Kolesa dějin mohutně se otočila, a válka, otevřevši hrdla společenských sopek, postavila sociální demokraty do středu života a poskytla jim nejhojnější měrou možnosti, po které dlouhou dobu práhli. Dějiny jim řekly: nuže, nabyli jste moci, buďte kováři a ukujte strádajícímu lidu podle svých plánů šťastnou budoucnost. Prohlížáme-li počiny, jimiž v rozličných zemích s nabytou mocí sociální demokraté dali se do práce, shledáváme, že v Anglii, kdež fantasie o budoucím ráji ani nikdy nebylo, dělnictvo dalo se na cestu vývoje, shodného s povahou národa. Výbušná francouzská letora ve volbách podřídila se rozumu rozpoznávajícímu, že v opravách společenských dlužno dáti přednost vývojovému postupu před utopiemi, a Itálie přes ojedinělé bouře bolševické bere se za svými spojenci. V Rusku pak, kdež budovatelé nového řádu nabyli moci neomezené, komunistický bolševism, rozlévaje ohnivou a krvavou zkázu, podal nejpřesvědčivější důkaz, že tvůrčí činnosti jest neschopen.

Došlo nyní na sociální demokracii českou, na níž se dívá evropská veřejnost s otázkou, co a jak v republice zařídí a zda dobře složí zkoušku státníkovu. Přes všechna domýšlení, že mají nejvíce mandátů, politikové naší sociální demokracie nepochybně tonou v rozpadech. Na jedné straně do nemožností vystupňované naděje jejich stoupencův, a na druhé straně hospodářské a politické skutečnosti, které nesnesou divokého pokusu, jaký tane, mlhavými ovšem obrysy, na mysli širým vrstvám sociálně-demokratickým. Když se v dobách organizací slibovalo, byly to

sílby veliké, neboť čím tlustěji se krajíc namaze, tím lépe, ale dnes politikové strachy chytřejší nechtějíce musel brzditi. Veliké chyby vůdcové dopustili se tím, že nepotlačili v čas vášně a choutky bolševické. V zájmu národa si přejeme, aby Tusar od bludné cesty odvrátil ty stoupence, jimž v májovém čísle „Práva Lidu“ připomíná, že diktatura proletariátu jest u nás nemožná a že by poškodila stát. Podívej-li se vůdcům bolševiky vycepuvati a přivesti k rozumu, ukáže nejbližší budoucnost. Za tím účelem musili by ovšem bolševism zatratiti jasně a zásadně a posléze stranu odděliti od těch, kteří by se takového šílenství nechtěli zřít. V národním shromáždění všechny zákony, směřující k sociálnímu povznesení tříd pracujících, byly vždy ochotně odhlasovány všemi stranami, a ve všem národě proniklo přesvědčení, že se tak bude dít i budoucně potud, pokud vývojemou socialisací nebudou ohroženy celkové prospěchy národohospodářské. Visí tedy na rtech každého myslivého člověka otázka, proč u nás zaponští kořeny bolševism a proč sociálně-demokratické vedení proti této morové ráně ve straně důrazně dávno již nezakročilo.

Čeští bolševici. Jak slovanské a české vědomí u nás bylo podlomeno, ukazuje ta intelligence, která nepokrytě naklonuje se k bolševictví. Politicky víme, že kdyby Lenin a Trocký byli ruskou armádu v rozklad uvedli o něco dříve, byli by zvítězili Němci, a lze si na pěti prstech vypočítati, jak by se potom bylo vedlo Slovanstvu a zejména českému národu. Neméně všemu světu jest dnes jasno, že bolševism znamená hospodářskou zhubu a sociální rozklad. Poctivý Čech a rozumný člověk vůbec musil se tedy zardít, když četl, jak ve známé palčivé rozpravě v zahraničním výboru zastával se bolševiků ruských zejména bývalý ministr dr. Vrben-ský a s ním socialista Němec, o němž ovšem netřeba mluvit, protože to náležel k jeho řemeslu.

Vzpomeňme jiného českého inteligenta, prof. Maxy, za nímž z Ruska táhnou se podzemské sílny, které snad budou ještě někdy osvětleny. Ve schůzi realistického klubu v Praze měl prof. Maxa přednášku, v níž mimo jiné věci tvrdil: „Bolševici v Rusku přinesli velkou agitační energii a hesla „Ústavodárné shromáždění a mír“. Slova Maxova o agitační energii bolševiků a jejich heslech jsou duchaprázdnou frazí, tedy jednou z těch, jimiž se na schůzích ohánějí mělci mluvkové. A co se týká ústavodárného shromáždění a přinesení míru, jest tvrzení Maxovo čirá nepravda, neboť poslední čtenář novin již dávno ví, že bolševici ústavodárné shromáždění tyrausky rozebrali a na místo míru přinesli bohoupusté vraždění. A ještě tuto perlu prof. Maxy: „Dnes i vážní odpůrci bolševiků, pokud jsou revolucionáři a demokraty, souhlasí, že bolševici zachránili čest Ruska tím, že zamezili, aby reakce ne-čachrovala s ruským bohatstvím...“ Jest patrné, že i prof. Maxa souhlasí s bolševiky, pokud jest demokratem, totiž demokratem slameným, jenž posud nechápe, co demokracie vlastně jest. Bolševici přece provozují třídní nadvládu, nebo — aby- chom vlastněji řekli — svou nepatrnou menšinou vynucují vůli ohromné většině, kdežto demokracie jest vláda všech ve prospěch všech. Takto tedy mluvil prof. Maxa v realistickém klubu, a páni, považující se za smetanku české intelligence, měli ještě odvahu, nesmysly tyto uveřej-nit v „České Strážce“. Kdyby tímto spů-sobem mluvil socialistický agitátor k vo-lákům bez velikého odporu ze strany po-slechačů, věděli bychom hned, jaká jest duševní jejich úroveň. Ale realistický klub?

Bolševikům poklonil se básník Sova, spisovatel Neumann zakládá novou československou komunistickou stranu, jak pozorujeme, nemají nic společného s hraběním a

něm. Goethe klaněl se Jupiterovi, a když lidé na světě také již kofili se býkovi a třeba zelné hlávce, proč by nařinici ne-mořili se k bolševikům? Olověk baží po efektu a když vykřikuje se za nejsvobod-nějšího a nejpokrokovějšího, pojednou, aniž si to uvědomuje, otročí modlům.

A neslyšíme snad také nápo vědů našich lidí, že v bolševismu ruském jest něco velkého, co jest nám posud zahaleno? Což nevidíme trakt, jež s jakousi mystic-kou touhou hledí do Ruska, jakoby tam odtud čekali východ oslňující? A s jakou zá-ruční myšlenkou? Nebo snad nepozoru-jeme, jak na tvářích těchto domácích proroků zjevuje se výraz zadumaní jako Hamletovi, když mu se rtů splývala otázka: být či nebýt? A my ostatní čeští občan-kové ne a ne pochopit, že zločinci jsou vlastně veliké duše, které se zmocnily žezla ničemnosti, protože byly příliš zna-menité, aby byly zajatci ctností, my ne a ne se dovědět, že krvaví Lenin a Trocký zachránili čest Ruska. Bolševici, jako ra-toleť na stromě sociálně-demokratickém zavínili, že všechna Rus zahalena jest po-nurým smutkem, že tam hospodářský ruch

zhasl, že tam nakažlivými nemocemi a hladem umírají statisíce a miliony lidí, zmizela radost života, ustoupivši temno-stem zoufalství a zutivosti vražednické. Toto bolševické pozhlednutí jest tak urči-té, jako nejjednodušší počítácký úkol, na přik-lad že dvakrát dvě jsou čtyři, ale naši inteligentní bolševici, nemajíce dosti ošklivosti k věcem tak hrusným, krabí čelo, zahalují se v togy hlubokomyslných filo-sofů a vyjadřují se způsobem Napoleono-vým u Borodina: Ještě nevidíme jasně na-hlednouci, třeba počkati, jak se věc ještě ukáže.

14 milionů občanů ručí za vaše peníze! Když upíšete státní prémiovou půjčku! Může vám kdo poskytnouti větší záruky? Ti, kdo váhají a bojí se státu svěditi své úspory, hřeší proti národu a proti sobě! Kdo věří ve stát, důvěřuje v lepší budoucnost republiky! Dokažme, že všichni s republikou dobře smýšlíme a upíšme státní prémiovou půjčku!

Kulturní jiskry.

Takhle se připravuje konfesní sná-šlivost ve škole. Jak dobře známo, radi-kálové doporučovali snášlivost výhradně katolíkům; ale „jak se to dělá“, zapomínali sami vlastním příkladem již před válkou poučovati. Nyní smělost despotic-kého fanatismu nevěry vzrůstá až k ob-lakům.

V soc. dem. listě „Jiskře“ v Třebíči prohlašuje učitel Jan Petrbok jménem po-krokového a socialistického učitelstva: „Nepovedeme žactvo kř zbožnosti, nebu-deme je poučovati o náboženství, jako nutně. Nebudeme mu říkati, že nábo-ženské zásady našich předků musí nám býti svatými. Naopak slovem i příkladem budeme odvádět žactvo od zbožnosti. Bu-deme ho učiti, že není Boha (Petrbok píše s malým „b“), že není mezi hvězdami žádná místo pro nebe, ani pro Boha, že není pekla. My žactvu uvedeme, že bible je knihou nepravdy, sesměšníme bajku o potopě, o Noemovi a p. My budeme učiti, že náboženství není potřebí a chceme a budeme vychovávat v morálce laické. Za-bijeme křesťanství ve škole!“

Kdo projevuje svou kuráž tak horlivě, jen ať uskuteční svůj plán na vlastní ú-traty. Nechtě nevymaná pro sebe plat od rodičů katolických; také ať se hlásí za vychovatele jen dětí volnomyšlenkářských. Přece v demokratické republice nelze žá-dati, aby poplatníci odváděli daně na vlastní kulturní porobu.

Ale i v tom případě bude zatrolený háček. Ve škole má se vyučovati dle po-znátků vědeckých. Chce-li se tedy pléstí pokrokář do úlohy katechetovy popírá-ním existence Boha, budeme důrazně žá-dati, aby i ve škole volnomyšlenkářské učitel toto tvrzení vědecky dokázal. Kdo chce „sesměšnit bajku o potopě“, má mít aspoň tolik cti, aby se napřed zeptal, jak o ní soudí věroci katolický. Většina pokrokářů totiž se mylně domnívá, že ona biblická potopa nám znamená katastrofu lidstva a zvířat na celé zeměkouli. Ale Petrbok, učitel v Třebíči, p. Petrbok, nepopelovat, zda byla či nebyla na světě žádná velká potopa, o které učenci po-dávají tolik dokladů. Zároveň by bylo vhod-né, aby Petrbok, učitel v Třebíči, p. Petrbok, trochu katolickému katechismu, jak bylo aspoň před válkou, věnoval trochu času, aby aspoň trochu, jak mluví,

vzrůstali šesťky, že znalost českého nápisu u školních dětí jest stále chudší. Proč jsou děti tak hloupé, když se učí? Proč jsou na předním místě ve škole ten úkol, za který jsou placeni,

Nový dar Vatikánu strádajícím českým dětem. Papež Benedikt XV. vě-noval českým dětem v naší republice opět 300.000 lir, což činí půldruhého milionu Kč.

Zášť až za hrob. Projevuje se uznání hrdinné smrti i zpupných anarchistů, kteří poškodili tisíce svých spolubližních. Ale na sv. Janovi Nepomuckém se osvědčuje stará pravda, že katolík neužije ani v hro-bě pokoje. Střiklo se po něm pohanou, jako by býval zbohatlým mnohoobroční-kem, ale díky se nepodaly. Byl potupen jako lichvář, ale ani jediný pramen ne-dosvědčuje, že by byl bral z několika malých půjček jakýkoli úrok. Jeho sou-citná dobročinnost jedovatými jazyky pře-zvána lichvou. Loni docela se dala sv. Janovi v novinách pouliční přezdívka „skeťas“. Surově se kope do hrobu hero-ického reka, který osvědčil stálost napl-ňující čtenáře úžasem. Krutá byla smrt Husova. Ale sv. Jan byl mučen mnohem bolestněji a jeho trápení trvalo déle. Po-divným úkazem „všemohoucnosti“ církve bylo, když generální vikář arcibiskupův byl vlečen s rukama svázanými a s kusem dřeva v ústech na most, aby byl utopen. A Václavovi IV., který mučedníka sám pálił smolnicí, nestalo se za ten zločin nic. Nebylo pamětníka tak kruté tajné inkvi-sice. Tato strašná justiční vražda, při níž byl žalobce zároveň soudcem a exekuto-rem, byla zločinem do nebe volající. Jestliže dle liberálních prohlášení zasluží žty mučedník kteréhokoli přesvědčení, proč se štkve a běsní proti Janovi Nepo-muckému háře než proti Švihovi? Loni na mostě pražském ozývalo se z fanatic-kého davu posměšně: „Máme ho smociť znovu?“ Tak mluví lidé, kteří za okamžik týmž dechem odsuzují násilí, satýrákán anarchistů a vypovídání halických židů z českého domu v Praze. Žádný z běsnících jazyků nepokárá bezohlednou, krvavou inkvisici kalíšnou v Praze; ani nad tím se nepozastavuje, jak bezohledně popra-vovali Tábori samy kalíšné kalíšné. Od-pouští se Václavovi IV., že po smrti uty-čeného Václava, zbytek dopomohl k arcibiskupské hodnosti lakomému německému lékaři Albíkovi a pak svatokupeckému Němci Kunrátovi z Vechty. Zato však se ani nepozastavuje, jak bezohledně popra-vovali jeho hrdiny, jež též Václav umučil. A byl to Václav, který za právo a sprá-vedlnost dal všechnu svou svědomitost?

Skvělé paměťce sv. Jana ovšem slo-voptně neuskodí. Zato však historie správně jednou posoudí, jak se nad hro-bem mučedníka Václava a jeho společníků v těchto místech měli v ústech plno hu-py, ať už o křesťanství, o náboženství, o

Josef Mánes. Dne 12. t. m. bylo tomu sto let, co se v Praze narodil geniální umělec, jenž u nás náleží v oboru malířství místo tak čestné jako Smetanovi v národní hudbě. Obrazy Mánesovy uchycují tím více, čím více se prodlužuje časový odstup od jeho tvorby. Umělec byl osudem těsně zdeptán zrovna jako Sme-

tana. Skvělé ukázky jeho mistrovství jsou plodem dlouhých, nejsvědomitějších studií lidu českého. Mánes také vytvořil řadu odůševněných obrazů náboženských. Tento umělec, který posud u nás nebyl představen, rástane povědy chloubou národa českého.

vinnost, oné dobrovolné daně na kulturu národa. Nadto pak i skrovné sousto božské v ástech posloncháním stupňovaných potáp „mšičáctva“.

Tu jest potřebí vyjít ze zápeci mezi lid a poučovati od osoby k osobě, kam se řídí národ znevážením inteligence a kam by vedla socialisace dle vzoru ruského. Až by se stali dosavadní kvalifikovaní úředníci, inženýři, profesori atd. úplnými psanci, pak by komunisté na jich místo musili dosaditi neumělé náhradníky, protože za nynějších složitých poměrů společenských by se bez nich naprosto neobešli. Těchto náhradníků bylo by více než inteligentů odstrčených. Noví úředníci by také nekonali ruční práce, ale při tom by se jim musilo platiti více než odkopnutým. A k tomu všemu celá hejna dozorců a dlouhá řada sinekur jako v Rusku. Na takový státní aparát by se musil dělník díti více než na úřednictvo před komunistickým převratem. — Jen se nebojte vyznati svou bídu a poučovati lid, který již začíná přes všecku demagogii svých vůdců otvírati oči.

Posud pokrokářská inteligence si počíná tak, jako by byla raněna slepotou. Mlčí cepem do „klerikálů“, kteří mají zcela jiné porozumění pro práva inteligence než komunisté; při tom nerozumně — jak zvláště volby ukázaly — řady liberálů a pokrokářů, nýbrž houfy anarchistů, komunistů a jiných svých protivníků.

Dosavadní ochranné a svépomocné organizace inteligence daleko nestačí na zdolání nepřátelských proudů. Tu jest potřebí tužší, větší a solidárnější organizace inteligence vůbec, v níž by našli ochranu studovaní lidé bez rozdílu politických stran. Tato silná organizace měla by býti netoliko na obranu; bylo by potřebí, aby také všude poučovala drobný lid o sociální spravedlivosti ke všem stavům, aby se tak předešlo nepředloženým výbuchům, poškozujícím celou republiku.

Národohospodářská hlička.

Má zasáhnutí českých pozemkové reformy lidumily? V obšírném memorandu klubu duchovenstva čsl. strany lidové se sděluje: Ze 175 dotazníků do 1. července 1919 spracovaných skoro polovina oznamuje, že mohli kněží pozemky farní a zádušní pronajati velkostatkářům, svým patronům, nájemcům velkostatků, velkým rolníkům, ale z lásky křesťanské přenechávali je drobným pachtýřům.

Nu — a za tuto přichylnost k drobnému lidu mají ti soucitní kněží přijíti o všecko, zatím co bezcitní cizáci v naší republice tolik se obohatili!

Pamětní spis katolického spoleku děl. zemědělců na Moravě zastián byl 3. t. m. mp. Tusarovi. Přiložil 250 memorand se zemědělských družin a místních organizací z Moravy a Slezska, v nichž se vyžaduje uvolnění zemědělské výroby a sklizně a zrušení central.

Katol. spolek žádá za spravedlivou úpravu ceny obilnin. Stěžuje si na stále zvyšování spotřební kvoty, na kruté реквизиice a nedodržování vládních nařízení. Lid rozhodně neanese státního nevolnictví. Obhospodařování nové sklizně v jiné formě může se díti pouze za úplné dohody se zemědělci.

Dosavadní způsob výkupu obilí a při děle mouky, prováděný obilními centralami, jest velmi drahý, neboť republika na př. musí dopláćeti na domácí rolnou mouku 40 až 50 hal. na 1 kg.

Ovšem úplným uvolněním obchodu obilím ocitly by se široké vrstvy lidu z velkých měst v hrozné situaci. Proto katol. spolek jde střední cestou. Nechť plodiny dodané prostřednictvím zemědělských družstev se přikupují svislými od-

Sociální obzor.

Přiznání slabosti soc. demokracie. Aby sjedl Internacionály v Ženevě nekončil velikým fiaskem, byl odložen letos z 1. února na 1. srpen. Ale německá soc. demokracie v Rakousku nyní poslala do Bruselu prohlášení, že obavy její před nedarem trvají podnes; představenstvo rakouské soc. demokracie jest přesvědčeno, že kongres ženevský nebude vhodným prostředkem k obnově jednoty Internacionály. Odpověď poukazuje na rovněž odmítavé stanovisko socialistických stran Francie a výroční konference neodvislé dělnické strany Anglie, které stejně jako socialisté švýcarští nenáleží ani druhé ani třetí Internacionále a tudíž na ženevském kongresu přítomny nebudou — zrovna tak jako ony socialistické strany, které se připojily k třetí Internacionále. Tudíž představenstvo soc. dem. strany v Rakousku se usnešlo, že se nesúčastní kongresu; pokládá uskutečnění ženevského kongresu za nebezpečí, které ohrožuje obnovu Internacionály. — V Dánsku padl výbojný soc. dem. kurs germanofilské politiky, který ohrožoval tak troufale státní zřízení. Dánská vláda nyní čeká posilu z Francie, neohlížejíc se na směrnicí soc. demokratů, ani domácích ani německých.

Proč už se také stávkuje. Ve velké vídeňské restauraci „U lípy“ bylo zaměstnáno na 200 osob. Kočka majitelky této restaurace kousla do prstu pikolníka, který zvíře v zlosti zabil. Hostinská za to hochu propustila. Ale číšnická závodní rada zakázala chlapce vyhnati. Když hostinská odešla, zahájil personál stávku, takže restauraci bylo nutno zavřít. Ale na počest a obranu pikolníkovu číšnictvo celé Vídně 29. dubna provedlo všeobecnou tříhodinnou stávku. Snad ještě naposledy po celém Rakousku se rozšíří v hostinčních stávková epidemie — a naposledy vrchní soud musí rozhodnouti, zdali kočku pikolník dráždil anebo bylo-li zvíře navedeno k hroznému činu od své majitelky. Jest možno za takých poměrů pomýšleti na nějakou jarou podnikavost? A kdo vlastně teď číšnictvu zaplatí užlý zisk? Věru — už jest nejvyšší čas, aby po velkých osvětlených heslech nabylo lidstvo aspoň tolik rozumu, kolik mělo před tisíciletím. Věru charakteristický obrázek v době tak vážné a obtížné!

Přestane již jednou rudý teror? Soudruzi Schornbek a Váňa v Jihlavě nutili dělníci Marii Kofínkovou v továrně na obuv, aby přestoupila z Všeoborového sdružení křesť. dělnictva k organizaci rudé. Napřed domlouvali a slibovali, ale pak docela hrotili stávkou, nebude-li Kofínková z práce propuštěna. Ředitel Löfler opravdu

se ulekl a dělníci propustil. S teroristy konáno 26. dubna u kraj. soudu v Jihlavě přelíčení; oba rudí násilníci odsouzeni k měsíčnímu těžkému žaláři pro zločin vydírání. — Přestane už konečně jednou socialistické otrokářství?

Trapné postavení inteligence. Práce inteligence v naší vlasti nikdy nebyla tak macešsky honorována jako v nynějším čase. Nadaný hoch nuzného řemeslníka, dělníka anebo baráčníka snáší k vůli získání vzdělání při pilné práci a vyučování žáků slabších dlouhá léta citelnou nouzi; když dostuduje, sezná, že netoliko udfeným rodičům nemůže se odměniti, ale že se sotva vyživí sám, i když se neožení. Vždyt dostává menší plat než vyučenec v to věrně.

Může dlouho trvati tak smutný stav bez citelného poškození české kultury? Již před válkou bylo hlášáno nikoli bezdůvodně, že škola bude rozkvétati dle toho, ak bude postaráno o hmotné zaopatření učitelova. Ale to platí i pro jiné instituce, v nichž jest zapotřebí vzdělců. Kdo pak uvrhl inteligenci do údolí tolik slzavého? Pokrokářští vzdělanci pletli na sebe bič sami přepjatou a přímo byzantskou příaluhou soc. demokracii. Na jedné straně zvláště Herbenovci fanaticky bili do „klerikálních nepřátel pokroku“, na druhé straně vychvalovali nadšenými hymnami smysl soc. demokratů pro osvětu. Pomáhali marxistům na koně, úslužně asistovali při jejich schůzích, do svých kandidátních listin při volbách vřazovali soc. demokraty atd. Tak rudý tábor zmohtuňl agilní podporou pokrokářstva. Nechť nyní inteligence přemýšlí, kdo má větší porozumění pro její hmotné potřeby: zda strana lidová či socialisté.

Neškodí také připomenouti, že pokrokáři zavinili právě protikněžským bojem aspoň nepřímo pohrdání prací duševní vůbec. Narývali lenošním kněžskou práci. Jestliže prohláškvali za pouhou zábavu kněžské úřadování při matrikách, učení náboženství ve škole, přípravu na kázání, zpovídání a chůze k nemocným, pak se snadno bič obrátil proti původcům. Dělník si řekl, že učení kreslení nečím těší než učení o svátostech, že psaní v úřadech není svízelnější než na faře; že ponti lékařů k nemocným nejsou trapnější než kněžské, že řeč státního návladního není svízelnější námahou než kněžské kázání atd. Zkrátka dostavily se důsledky, jichž pyšné panstvo nečekalo. Aby mohl inteligent choditi slušně oblečen, musí si utrhnouti od úst i potřebné sousto. Na podporu literatury, hudby a osvětových institucí peněz nemá. A ti, kteří mají nyní příjmy dvakrát větší, zapomínají na po-

Účet a pošt. spoř. v Praze č. 140872.

Telefon č. 88.

Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Král.

Průběh všech činností.

Vědomy se všem členům.

Další důležitosti i z blízkých let platí dotaz se svého.

Oddělení pro zboží zabývá se

obchodními a průmyslovými záležitostmi, zejména s ohledem na výhledy i načas.

borem při sem. hospodářských radách obecním aprovisačním úřadům a státním i jiným ústavům. Nemažetným vrstvám lidu nechť se poskytuje sleva 1 Kč na 1 kg mlýnských výrobků.

Nouzová sleva pro 3 miliony osob za rok by činila 312 mil. Kč. Nyní doplácí se na domácí reálnou mouku přes 100 Kč a na cizí mouku přes 3000 mil. Kč. »Upraví-li se spravedlivě nejen cena domácích plodin, ale i cena všech jiných, hlavně průmyslových výrobků, bude-li se trestati přísně každý, kdo stanovené ceny překročí, nejen prodávatelé, ale i kupující, zamezí-li se vývoz potravin za hranice, dodá-li se korpacím pro zemědělece látky, obuv, petrolej, cukr, tabák a jiné potřeby za odpovídající ceny, pak získá se v tuzemsku dostatek obilí pro veřejnou aprovisaci. Proto doporučujeme, aby se vypracoval již nyní přesný zásobovací plán pro nový hospodářský rok 1920—21, který nechť obsahuje: Zjištění, kolik osob v republice je podle dosavadního stavu obkázáno na státní zásobování. Zjištění, jak mnoho zásob potravin, hlavně obilí je potřebí dovézt z ciziny, počítá-li se úroda ozimín o čtvrtinu slabší, než roku ložského! . . . Přednostní zásobování budíž zrušeno. Chceme doclení naší hospodářské výroby, zabezpečení našich spotřebních stavů a zlepšení zásobovacích a finančních poměrů v republice.«

Jak se opatřují vývozní povolení. Již dávno bylo nápadno, proč tisíce vagonů se zbožím českým jede vesele do ciziny proti úředním zákazům. Poznalo se světle, že v protizákonném trpění toho vývozu nemají prsty jen židovští úředníci. Přecasto se zjistily vývozy přímo skandální, ale o potrestání největších provinilců ani nikde hlesu.

Zjistilo se koncem března, že opatřuje pokoutně vývozní povolení obchodník Klein v Praze II. Detektiv Pavlík představil se Kleinovi jako obchodník Lederer z Vídně, jelikož byl přesvědčen, že žid židovi vypomůže nejochotněji. Na žádost Pavlíkovu o vývozní povolení na vagon porculánového zboží Klein projevil ochotu,

ale žádal za to osvědčení 10000 K, protože musí užiti pomoci osoby velmi vlivné — synovce bývalého ministra financí dr. Rašina. Pavlík-Lederer Kleinovi tudíž vyplatil 10.000 K na opatření osvědčení a Klein počal »pracovat«. Po několika dnech si vyžádal od Pavlíka-Lederera potvrzení, že v negativním případě, nebude-li moci opatřit osvědčení, může si strhnouti pro dra Rašina 500 K a na hotové výlohy za jízdu do Karlových Varů 1000 K za oba. V dalších několika týdnech Pavlík-Lederer několikrát marně urgoval Kleina, aby mu vydal vývozní osvědčení a když konečně některé okolnosti hrozily mu další pátrání znesnadniti, učinil o věci udání policii a vyžádal si její pomoci. Vinníci zatčení a policejním vyšetřováním nalezeny ještě další nitky: Kromě dra Rašina pomáhala Kleinovi při zaopatřování vývozního povolení též jakási pl. Bělohoubková z Král. Vinohradů, která spolu pracovala s úředníkem vývezní a dovozní komise Janovcem. Bělohoubková zprvu při výsledku tvrdila, že žádosti o vývozní osvědčení vůbec nepodala. Při prohlídce však bylo dotyčné vývozní osvědčení nalezeno ve stolku zmíněného úředníka dovozní a vývozní komise Janovce. Z podrobností zaslouhuje zmínky výpověď prodáváčky Kleinovy, která tvrdí dru Rašinovi do očí, že pronesl přání, aby nebyl Ledererovi jmenován, a výpověď Pavlíkova, že dr. Rašín k němu jako domnělému Ledererovi pronesl slova: »Wenn wir Ihnen die Ausfuhrbewilligung nicht verschaffen, verschafft sie Ihnen niemand in der Welt!« (»Nezaopatíme-li Vám osvědčení my, nezaopatí Vám ho nikdo na světě!«) Dále výpověď Kleinova, že dr. Rašín si u něho nakoupil různých ozdobných předmětů za 280 K a že jich nezaplatil: tyto předměty prý měly rovněž býti dru Rašinovi odměnou za »námahu«.

Potud II. t. m. »Právo lidu«, které dodává, že k zatčení provinilců došlo ve čtvrtek a předběžné vyšetřování skončeno již v sobotu, ale policejní ředitelství mlčelo, takže se uveřejňuje případ bez dalšího čekání na úřední zprávu.

Rozmanitost.

Sepše-li někdo zkušenosti ze slovenských voleb, bude svět žasnouti nad tím cirkusem. Na příklad soc. demokracie v Prešově dala na svou kandidátní listinu jako volavku Viparina, aby získala přízeň Hlinkových. Viparin vlak se mandátu vzdal, prohlašuje, že sám volil se stranou ludovou. — V Hajdukorodu u Debrecína nalezi detektivové v synagoze 8 centů tabáku, těžkou bednu se zlatem a stříbrem a druhou bednu s celými kilogramy neokolkovaných rak. uherských bankovek. Tyto věci byly připraveny k propašování do Haliče. Zároveň při domovních prohlídkách u jednotlivých židů nalezeny veliké zásoby kůže, obilí, tuků a cukru. Byli zatčeni rabín Zitron, starosta židovské obce Taub a sluha synagogy Boguar. Nedávno před tím byly zabaveny veliké zásoby u »divotvorného« rabína v Segedínu. — V sovětové vládě ruské místo nakutečností rovnosti se už samo dělnictvo rozděljuje vzhledem k přidělení na kasty. Do první třídy patří dělníci pracující v podnicích vládních rukou, do druhé dělníci hlavou v těchto institucích, do třetí dělníci v soukromých podnicích. — Zatím, co cizí lidé dosti pohodlně odvlékli z republiky naši peněz a zboží za milióny, berou se katolickým kostelům i nejpotřebnější posemky. V řepném kraji korec řepného pole odhadnut na 650 Kč. V nejhorším případě by nájemce utržil letos za řepu tam vyrostlou 1200 Kč. Co dostane však za rok z 650 Kč kotel? Úroky činí asi 26 K. Za to se nekoupí ani dvě kila sýra. — Přání snad radikálůvé náje o rotnu? Neopasují, jak právě na obzoru republiky strážně se vymetivá proti-

katolický boj? Toho přece využívají sousedé jak Poláci tak Maďaroni s velikou dychtivostí. Na př. zatím co na Spišsku Čechi rozšiřují štvavé letáky proti straně ludové, Poláci tam rozdávají náboženské knihy. — Na Sandwichských ostrovech v Tichém oceáně došlo k hroznému výbuchu třetího činné sopky. Žhavý proud šel se až do moře, které vřelo na míle daleko, takže hynula spousta ryb. Slunce v obrovsky vysokých sloupech kouře někdy mizelo úplně. — Soc. demokraté projevují veliký odpor proti sokolskému sletu. »Soc. Demokrat« docela napsal: »Pánové chtějí prosaditi svoji vůli navzdor bídě a hladu, který bude sušiti v této době nejvíce«. Nebude-li prý sjezd odložen o dva měsíce, musilo by se označiti jednání vůdců Sokolstva jako zpupný cynismus. Zatím však jest známo, že se Sokolové postarali o »dovoz potravin z ciziny. — O ruském ráji napsal v »Nár. listech« krajan nepřehlé s dosahu ruky Trockého: »Co jsme prošli v sovětské Rusi, nedá se popsat. Stačí, když napíši, že tam není sovětská vláda, nýbrž německo-židovský teror, a je taková drahota, že 6000 rublů sovětských má kupní hodnotu asi 10 až 20 kopejek (předválečných) . . . Z ruských komunistů je 1%, idealistů a ostatních 99% jsou lupičská cháska, která skutečně žije velice dobře, neboť každý krade a naloupí se několik miliónů měsíčně . . . Ruský dělník jest nyní v takovém otroctví, v jakém stýblí ani za největší roboty. Musí pracovat 10—16 hodin denně při míserné stravě a rodiny jejich hladovějí. — Hlavní listem čil. socialistů na Moravě jest »Soc. Demokrata«. Zde se čtou polnířky

sem. sjezdu okres. děvečnický z 2. května v Brně. Sjezd onen považuje za nezbytně nutné, aby taktika strany byla podrobena důkladné revizi. Proto nechť se v době nejkratší svolá řádný sjezd strany do Brna. Nechť se dosavadní organizační řád strany zreviduje ve smyslu přísně demokratickém. Patrně z těchto návrhů, že nespokojenost členstva s vedením se stupňuje. — Z Paříže sděleno, že odsouzen k 8 měsícům vězení bývalý poddůstojník, který při oslavě prvního máje zvolal: »At žije sovětové Rusko! Pryč s armádou!« Tomu se diví český soc. dem. tiak, jako by nepochopil, že beztestnost takových výkřiků vede k státním převratům. Zkušena (a jistě svobodomyšlná) republika francouzská velmi dobře ví, že jest přísnou povinností hájiti právní řády, mají-li míti lidé poctiví důvěru k vládě a chuť k většímu podnikání. Kdo ještě dnes ve Francii se odváží chváliti ruskou-židovské tyrany a štváti proti domácí obraně pořádku, jest fakticky zrádce vlasti. Vlastizrádné výkřiky bolševické se pardonují pouze v republice naší — a na konec se dá pod zámek Hlinka. — V Orleanu se konají slavnosti vzhledem k nastávajícímu svatořečení Panny Orleánské. K slavné mši svaté v katedrále dostavil se maršál Foch. — V Kolíně n. R. konán veliký sjezd katolíků. Slavnostního průvodu účastnilo se na 30.000 osob. — Připravuje se I. slovinský orelský tábor v Mariboru ve velkém rozsahu. Pozvány jsou i katolické organizace z Ameriky. Na cvičišti bude zaveden vodovod a elektrické osvětlení. — Připravuje se horlivě definitivní smír papežské stolice s italským královským trůnem. V podstatných bodech prý již došlo k souhlasu; zbývající rozpory jsou rázu formálního.

Ověrní ELIŠKA v Hradě Králové
Adalbertinum

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědní a poskytuje výhodné půjčky.

Církevní obzor.

Svatojanská oslava v seminářském kostele sv. Jana Nep. v Hradě Králové. Obvyklá osmidenní pobožnost ke cti sv. Jana Nep. koná se následujícím způsobem: V sobotu 15. května započne pobožnost odpoledne přípravným kázáním o půl šesté. Na slavnost sv. Jana 16. května jest první mše sv. o 5. hodině ranní, o 6. hod. mše sv. s promluvou, o 7. hod. jest tichá mše sv., o 9. hod. mše sv., k níž přijde průvod z katedrálního chrámu Páně. O 10. hod. jest slavnostní kázání v kostele, za příznivého počasí však na dvoře. Po kázání jest pontifikální mše sv. Odpoledne o 4. hodině jest kázání s pobožností ke cti sv. Jana. — Následující dny svatojanské oktávy od 17. do 22. května jsou mše svaté o 5., 6., 7. hodině ve středu a v pátek též o 8. hod. tak sv. fundata. Odpolední kázání vždy o půl 6. V den oktávy, na nějž připadá též Boží hod. Svatojanská, bude první mše svatá o 5. hod., o 6. hod. mše sv. s promluvou, o 7. a 9. hod. tiché mše sv. Slavnost se zakončí odpoledne 23. května kázáním o půl 6. hod., pobožností ke sv. Janu Nep. a chvalospěvem: »Tě Bože chválíme«. Letos s ohrovlivnou ochotou převzali svatojanská kázání vynikající kateché. Proto jest žádoucí, aby věrní čtené sv. Jana Nep. horlivě se účastnili veškeré pobožnosti a tak osvědčili, jak milým patronem jest všem svědomitým katolíkům sv. Jan z Panní.

Československá strana lidová.

Dva stálé sjedny v Hradci Králové. Vyslovujeme velké uspokojení nad tím, že naše sjedny stále určitěji se vyhranují jako sdružce pracovní, kdež vidíme tolik účelných podnětů a informací, sloužících k praktickému dobudování naší organizace. Dne 9. t. m. ráno v Adalbertinu konán sjedn delegátů mládeže, na němž promluvil Magre dr. Šulc, sekretář Chlumský, kaplan Durek z Litomyšle a R. Kosel z Týniště n. Orli. Jednání bylo věcné a bylo účinným povzbuzením k práci další. — Velkolepý obraz poskytoval sjedn našich důvěrníků z řady královéhradecké a pardubické, který hned nato započal ve dvoraně za velice četné účasti. Dostavil se i nejed. arcipastýř, který živými slovy projevil uznání horlivým organizátorům a povzbudil k pilné činnosti další. S velikou radostí byli uvítáni naši zvolení senátoři Magre dr. Reyl a Fr. Šabata a poslanci dr. Nosek a J. Adámek, kteří na podium vstoupili současně. Tito přednesli referáty velice cenné, v nichž se jevílo hluboké porozumění pro potřeby doby. Sekretář Chlumský výstižně referoval o úkolech a cílech organizace mládeže. Pronesena řada pozdravů. Ke každé řeči připojil nezávavný předseda Magre dr. Šulc věcný a povzbudný dovětek. Ke konci sekretář Jukl vylíčil stav organizace politické a vyzýval k pilné práci v organizacích hospodářských. Měli jsme velikou radost nad obětavou horlivostí účastníků, kteří od 11 hodin vydrželi bez přestávky na

svých místech až do 5 hodin bez jídla, pilně si zaznamenávajíce nejdůležitější informace řečníků. Ten den utužil a povzbudil naši organizační činnost znamenitě.

XIV. Valná valná hromada České Ligy Akademické v Praze II., Vršbilská 1. koná se dne 16. května 1920 o 9. hod. dop. Program: 1. Zprávy funkcionářů odstupujícího výboru. 2. Volba nového výboru. 3. Volné návrhy. Volné návrhy nutno dle latí písemně aspoň 3 dny před valnou hromadou.

Sdružení katolické mládeže v Čechách koná valnou hromadu 16. května, Praha II., Salmova 8. Pořad: V 8 hodin ráno mše sv. v kapli v »Joanece«. V 9 h. valná hromada v sále »Joanece«. Odpol. o 3. hod. průvod k sv. Janu na Hradanech. Večer v sále měšťanské besedy, Jungmannova tř. o 7. hod. slavnostní akademie, při níž promluví dp. farář Toman z Hloubětína. Umělecký a hudební program obstará Cyrillská jednota u sv. Ignáce v Praze. Lístky na večerní akademii možno obdržeti v sekretariátě mládeže v Praze, Salmova ul. 8.

13. června na svatou Horu!

Dle usnesení výkonného výboru bude se konati dne 13. června v Přibrami manifestační slavnost českých katolíků. Slavnosti zúčastní se naši poslanci a přední pracovníci strany. Bližší program této manifestace bude v nejbližších dnech oznámen. Konejte již nyní přípravy!

Zprávy místní a z kraje.

Osobní. Pan Josef Haken, vrchní poštovní úředník v Hradci Králové, složil u ministerstva pošt a telegrafů zkoušku ředitelskou.

Městské Klieperovo divadlo. Čtvrtek, dne 6. května. Příchil květen, svátek mládí, svátek našeho života. Stálí vstupovalo do prvního probuzení května s politickou, vážnou řečí a bombastickým gestem proroka velikých věcí. Zatím připravovalo se mládí horlivě na všech stranách, aby i ono řeklo všem lidem kolem, že měsíce května jsou jeho. Majales měly být výrazem tohoto malého despoty, mladého životního jara. Majales byly kdysi živým ohněm studentské mládeže. — Uhasly. Žily jen v paměti starých a v Jiráskově »Filosofické historii«. Samostatnost probudila, jako mnohé jiné, tak i tuto zapadlou uhaslou myšlenku. Naši studenti přiblížili se již loni k slovu a letos pozovu. Neobyčejný zájem naší veřejnosti ukazuje, že studentské tyto slavnosti se stanou během doby zase tak oblíbenými jako kdysi. — Slavnostní dny měly předejru v městském divadle. Večer dne 6. května oslaven den předmajalesový studentským sborem (za řízení p. Diviše gymn.), divadelním představením a orchestrálním hudebním provedením: Scéne pittoresque a Air de ballett. (Dirig. p. Horký.) Divadelní program vyplněn byl scénovanou »Filosofickou historií« (podle Jiráskova dramatu Schmitt) a od F. X. Svobody »Rozveselenou rodinou«. Oba kusy jsou sice velké literární nuly, ale našly snad v očích toho, jenž program sestavoval, pardon proto, že jednak je tu neustále v ústech slovo »Majales«, které mělo tyto dny elektrisovati a jednak též proto, že jsou přímo kusem studentského života. Přes to však zůstane scénovaná »Filosofická hist.« třemi prázdnými rozběhy k něčemu, jeho jsme se vůbec nedomkali. Poslední akce je korunou prázdnoty. V Jiráskově historii je trochu něčeho jiného. Někteří čtenáři studenti ukázali při reprodukci svých úloh, že jsou opravdu ve svém věku. Věřena sice trochu připomíná staré rytířské herce z doby dřívější, ale p. Plamínek, předvedl se Frybala

podati tak výstižně jako oficiála Hlaváčka v »Rozveselené rodině«. Velmi pěkně se uplatnila sl. Větečková ve své Roubínkové. Zdařilejší v každém ohledu byla »Rozveselená rodina«. Tu p. Plamínek ve svém oficiálově mohl uplatnit svůj talent a bavil také neobyčejně. Jen ten hlas jeho kdyby si z něho nebyl dělal dobrý den! Výborně interpretoval svého naivního Jiráka p. Zamiš. Sl. Štěpová byla trochu příliš nesmělá choť. K rozveselení velmi přispěly i sl. Rydlová a sl. Marková. »Rozveselená rodina« nadobro zatušovala dojem, který v nás zanechala »Filosofická hist.«, takže jsme odešli usmířeni a rozveseleni.

B. Jek. Povinné bezplatné očkování proti neštovicím. Dle zákona ze dne 15. července 1919 sb. zák. a nař. 412 jsou očkováním proti neštovicím povinni děti v kalendářním roce, ve kterém dovrší první rok života a prvním a druhým přeočkováním, kdy dovrší sedmý a čtrnáctý rok života. Očkování koná se dne 10., 11. a 12. května od 3—5 hodin odpoledne v shromažďovací síni městského zastupitelstva. (Malé náměstí č. 124, obecní úřady II. p.) Přehledka očkováných a event. dodatečné očkování je 18. května od 3—5 hodin odpoledne tamtéž. K očkování tomu dostaviti se mají všechny dívky posud neočkované, nebo bezvýsledně očkované. Rodiče neb jejich zástupci jsou odpovědní za splnění této povinnosti. — Purkmistrovský úřad v Hradci Králové, dne 7. května 1920. Starosta J. U. Dr. Fr. Ulrich, v. r.

Z hudební činnosti královéhradecké r. 1867. Citujeme z oznámení: »V neděli dne 12. května 1867 uspořádá převažná jednota »Slavjan« v Hradci Králové k oslavě svého osmiletého trvání v místnostech měšťanské besedy hudební a pěveckou akademii, při kteréž se zúčastní ochoty spolupůčinkovati budou paní Božena Jahnová z Pardubic, slečna Marie Horálková z Chrudimi a p. Jul. Sehnal mimo jiné pp. ochotníky. Program: 1. Národu, sbor od Slavojůba Lhčáka. 2. Máj anděl, píseň pro sopran s průvodem pianá od Jindřicha Rosera, přednese sl. M. Horálková. 3. Reminiscence do Lucie, přednese

Lamermoor, fantasie dramatique par Fr. Liszt, přednese pl. Bož. Jahnová. 4. Zdravas Maria, sbor se solem od Abta. 5. Piece pro harmonium (Motivy z opery »Astorga«), přednese p. Jul. Schlauf. 6. Duetto z opery »Lucia z Lamermoor« od Donizzettiho, přednese sl. M. Horálková a p. K. Werner. 7. a) Nocturne par Fred. Chopin op. 37. b) La truite caprice brillant par St. Heller op. 33., přednese pl. Bož. Jahnová. 8. A Cis E A, žertovný sbor od dra. Ant. Javůrka. 9. Arie Gabriely ze zpěvohry »Nocleh v Granadě« od Konr. Kreutzera, přednese sl. M. Horálková. 10. Májová noc, sbor od Abta. Slova J. Niederleho. 11. Souvenir de Bohème. Grand Morceau de Concert par Guill. Graf op. 5., přednese pl. Bož. Jahnová. 12. Duch Harmonie, mužský sbor s průvodem pianá a harmonia, složil Karel Černý. Slova od P. B. Neufussa. — Vstupné 40 kr., pro rodiny 1 zl. Vstupné lístky lze došliti v obchodu p. J. A. Komárka a večer u kasy. — Patrně, že na tehdejší dobu byl program pestrý a dosti pečlivý. Zajímavě sledovati, kteří autoři tehdy byli ještě v plné slávě. Pozorujeme zde pokusy o rozehvěvání struny národní, ale ty jsou ještě nesmělé — bez viny uměleckých nadšenců. Zlaté hlavy ideální, kde a jak dlouho již práchnivíte! Ačkoli již tehdy hudba ryze národní zazvučela tak intimním a ušlechtilým jasotem, ačkoli Křížkovský již dal národu nádherné zpěvy a Smetana již před rokem svou »Prodanou nevěstu« české scéně odevzdal, nevěděly jste ještě, jak velikou reformu v českém hudebním ruchu ti dva autoři znamenají. Tehdy známost pronikavého obratu šla se na venkově zvolna. Vždyt roku 1867 v samé Praze nevelký počet entusiastů pochopil kolosální dosah tvorby Smetanovy.

Vyhlaška. Mužstvo čs. polní setniny číslo tři (žen. 1.), polní pošta 44 na Slovensku, žádá za české knihy pro jejich knihovnu. Obracíme se tudíž dle usnesení městské rady ze dne 6. května 1920 na P. T. královéhradecké občanstvo s prosbou, aby knihy, které by chtělo těmto vojínům darovati, odvedlo do konce května 1920 na měst. popisným úřadě v Hradci Králové (v přízemí domu čp. 125, Malé nám.).

Z obchodní, živnostenské a průmyslové ústředny v Hradci Králové. Od 10. května se připouštějí opět v tuzemsku psaní (obyčejná, doporučená a cenná) ve váze neomezené a ukázky zboží do 500 g. Od téhož dne se zahajuje opět doprava cenných psaní do Rakouska a od 15. května také do Německa. Udaná cena a váha není omezena, dobírka a spěšné doporučení se nepřipouštějí. Odesílatelé musí doporučená a cenná psaní do ciziny podávati otevřená a obsahují-li peníze nebo cenné papíry, předložit povolení ministerstva financí neb jeho bankovního úřadu.

Městské Klieperovo divadlo. V době rozpuku života přírody, kdy všechno kolem dozrává v mládí, které živelně volá po lásce, nemohla jednota div. ochotníků »Kliepera« voliti vhodnějšího thematic, než jaké našla v Čapkově novince Národního pražského divadla: »Loupežník«. Již titul sám vám napovídá, že máte před sebou dílo, které svým vznikem patří do doby varu duševního vývoje autorova a zřejmě vám ukazuje také cestu, po které k hutné své myšlence přišel. — Na scéně před námi vběhlo »mládí« plné smíchu, bezstarostnosti, radosti a slzy; mládí, které si rádo utrhuje sladkou třetinu ze zapovězených sadů... A za ním belhá se protivně, odporně, těžkopádně »moralista« a moralisující »stáří«, které jako by nemělo nic jiného na práci, než k vám bezustání volati: »Dejte si na něho pozor, je to nebezpečný člověk«. Čapka stýrl za romantickou rouškou samoty a rodící se prudké lásky kus pravdy života, pro těm mládí dobývajícího si na stáří svá práva. Kdo je v právu? Kdo z nich má pravdu? Ano stáří, říká ochotně s vášní stáří, které ve chvíli plátnu na mládí nadvládou volá: »My jsme ovdovělí autoři«.

nebylo. O hříšném mládí, ale tak krásně
chyli, že jste na to zapomněli... Máte
právo i k těm moralisujícím kázáním,
vždyt jste staří... A mládí oživěné
„Loupežníkem“, to mládí zlodějské a vý-
bojné, jež kradě lásku a úsměvy mládí
snivému, osamocenému a zapomenutému?
I to je v právu, má pravdu. Celou? Ano
celou pravdu, vidíte celou, je-li jen toto
opravdové, krásné a silné, jako jest Lou-
pežníkovo... A což Lóla? Ne, to již
není mládí. Víte, to jest... to jest uprchlé
mládí... Tak jest to nejlépe vystiženo.
My si opravujeme hned předešlé věty;
mládí má pravdu, je v právu — dokud
nezradí! A když zradí? Když je nevěrným,
to nám uprchlo a k nám přichází dýcha-
vičné, nemocné stáří, které hrozným
svým zjevem láme a podvrací i to mládí
veselé a silné. Stáří je sobecké...
A přece řeknete možná, že Fanka měla
pravdu, když střílela za prchajícím mlá-
dem Miminým — Loupežníkem — ze zlosti,
že jest již stará, že její mládí se již nevrátí,
že jí uprchlo a ji zradilo... A co Mimi?
Bude stará. — Nebude milovati? Možná,
že ne, — a umře... Všem živým figu-
rám Čapkovy komedie dostalo se výteč-
ných interpretů, kteří se snažili s oprav-
dovou plní pochopiti myšlenkovou kostru
díla ve stylu Národního divadla. A v mno-
hém se jim to podařilo. Loupežník p. Ja-
natův měl v sobě zdraví a sílu, měl indi-
viduelní pohled bojovného mládí. Ani
energie a veselost mu nescházela spojená
s vážným a hned zase lehkomyšlným
gestem. Mimi m. Peřínové je rozkošnou
naivkou, která všechno ví a přece tak
opravdově se na všechno ptá, všeho se
bojí a přece všechno odvážně podniká...
Vedle nich jest tu celá řada jiných, velmi
krásně podaných postav, jak je více méně
zdařile vystihli p. Vavruška, m. Jirotková,
m. Doležalová svou i rozumnou a bystrou
Fankou, p. Jan Huňáček, zvláště též p.
Jambor, Šimák a Veselý. — B. Jek.

Jaroměř. Ve zdejších městě zřízena
byla letošním rokem školním obecní re-
álka a nazvána jest reálkou Jiráskovou.
Žactvo dodává Jaroměř a okolí. Obec ve-
líce dala si záležeti na volbě ředitele,
neboť ten je přece duší ústavu. Vybrala
z nčených nejučenějšího — pana ředitele
Lindu. Není pisateli známo jeho působení
dřívější a zejména ne ono za doby zesnu-
ného Rakouska. Rozhodně ale pan ředitel
už torturu převýchovy má za sebou. Teď
převychovává své chovance, žáky I. třídy
reálné školy. Začíná nejvyšší autoritou —
samým Bohem. Prý Bůh člověka nestvo-
řil, ale člověk stvořil si Boha. A eucha-
ristie? To prý je k smíchu! Jak je prý
možno, aby čarováním chleba mohl být
stvořen Bůh a člověku podáván! Pan ře-
ditel je tedy ve své theologické učenosti
povýšen nad Husa a husité jsou tedy u
něho modláři. Husité při přijímání eucha-
ristie neměli dosti na jedné způsobě a
přijímali pod obojí. Co tomu říkáte, pane
řediteli? Že Písmu nevěříte, o tom jsme
přesvědčeni, ale že v dějinách českých
česti neumíte, toho jsme se při Vaší uče-
nosti nenadáli. Že pak při svém známém
republikánském smýšlení dovedete zleh-
čovati v dětech svaté city rodičů, je nám
novinkou. Pro jaroměřskou reálku snad
zaplatí výnosy ministra Habermána, že
školní vyučování má býti tak vedeno, aby
nebyla žádná strana a žádné nábo-
ženství uráženo?

Lukavice a Rychnov a. Kn. Pan
učitel Martinec v „Poslu z Podhoří“ ve
šlunku Povolební dozrky věnoval mé
činnosti za války trochu pozornosti. Jsem
povděčen p. učiteli za jeho péči o mae.
Já vávykem, že kněz varuje před chy-
bami; zde úlohu karatele převzal laik-
řitel, vědom si čistých rukou! Nezhývá
te nyní, než abych šel do sebe, hřívá
te vynasnažil se polepšiti. Ježto však
jsem karatel je teprve začátečníkem, pro-
tož jsem se ještě nepolepšil a jeho vřelá
přítelna rada mne ještě nepřesvědčila, že

míru uvádí. Pane učiteli Martineče, zmi-
ňujete se o národním hostu, že dělal služku
u katol. faráři. Nejmenujete přímo dotyč-
ného kněze, ale hástíte to vědom slabín
svého tvrzení na mne. Vám je dobře zná-
mo, že ústředí Č. Srdce z Prahy žádalo,
aby dítě přidrženo bylo k práci. Národní
host můj končil 14. rok svého věku a já
dle příkazu přidržoval ho výhradně jen
k lehké práci, na př. mytí nádob, pasení
housat, k pochůzkám; těžší práce konala
sjednaná osoba nebo hospodyně. Že děvče
u mne bylo zcela spokojeno, svědčí podě-
kování jeho i rodičů a jeho touha opět se
vrátiti do fary na delší pobyt. Podobnou
práci děvče konalo i u Vás. Bylo-li u mne
děvče služkou, bylo i u Vás; ba více, bylo
i chůvou. — Zmiňujete se o vyhrůžkách
p. Karlu Dohnálkovi a Jos. Lukavskému,
rolníkům (oběma z Lukavice), žalářováním,
že neuctivě dali na jevo své smýšlení
o býv. Franci Josefovi. Tvrďte něco, čemu
sám nevěříte, jak jste mi ostatně sám
osobně řekl, když se jednalo o případ
Dohnálkův. Kde jsem hrozil p. Dohnál-
kovi žalářem? Pan Dohnálek bez pří-
činy těžce se dotkl cti kněžstva a já na
něm žádal zadostiučinění, které mi dal p.
Dohnálek písemně. Pan Lukavský dotkl
se nešetřně cti kněžstva i mé, ač jsem
jeho rodině pomáhal, a také ústně ve-
řele dal mi plné zadostiučinění, čímž věc
odbyta. Myslíte, že jen Vy máte patent
na obranu své cti? Vy jste nechal osob-
by, která Vás urazila? Nerdíte se studem
při tvrzení, že jsem pásl po Jos. Francovi,
že si pomáhal z vojny, abych jej mohl
udati? Pomáhal jsem jemu i stům jiných,
přes 3000 žádostí za války jsem napsal
lidem — bez nároku na odměnu — o do-
volenou z vojny, o zproštění, o příspěvky,
a všechny úřady, hejtmanství i vojenské
úřady by mi mohly potvrditi, že ani v jed-
nom případě nikomu jsem neublížil. Vám
je to dobře známo i Vaší paní i Vaším
přibuzným nejlépe, ale ve své mstivosti
chcete tvrditi opak. Říkáte se známým:
„Lžete, něco přece uvázne. Postupy střed-
ních mocností, pane učiteli, oslavovali
jsme společně. Vy jako učitel, já jako
farář. Byl-li prapor na škole, byl i na ko-
stele. Kdo byl věren za Rakouska, bude
i za republiky. Vy ostatně sloužil jste
Rakousku daleko oddaněji než sluha u
France Josefa. Vzpomeňte jen na rekvi-
sice, na sbírání obilí, na běhání po polích,
vybíráni peněz od dětí po 10 h na všeli-
jaké hřeby. Nazýváte mne židmatelem
rakouských půjček. Pardon, pane učiteli!
To židmání převzalo učitelstvo v každém
místě pořádáním přednášek, chozením
dám od domu. Kde to činil kněz? Vy sám
dobrovolně a ochotně nikým nejsem nucen
upsal jste za bratra 500 K u zdejší Raif-
feisenky a byl jste potěšen, když jsem
jako pokladník o tom zprávu podal panu
hejtmanovi. Já nikoho k upisování rak-
půjček nenutil a tudíž nežádám. Sám pak
za celou válku upsal jsem 100 K, jež jsem
ihned prodal. — Tvrďte dále, že využívám
chudoby lidí a posílám děti na svá pole
másto do školy s dodatkem, že jsem je
jednal a na ně dohlížel. Vidíte, jak mě
špičujete. I zde nemluvíte pravdy. Ti mi-
nistři jsou bezprostředně svěření Vaší
výchově. Kdybyste správně věc vyšetřili,
seznal byste, že já sám jsem vůbec děti
nejednal, nýbrž hospodyně jednoho, druhý
přišel sám dobrovolně. Když jsem za pře-
stávky po druhé hodině vnučovací šel na
na pole podívat, činil jsem ihned výtku,
že děti jednat neměla. Ti drobní špi-
čkové ve věku 11 roků od sázení brab-
bor za jeden půlden byli řádně odměněni.
Podívejte se však, p. učiteli, na sebe. Vy
jste děti nepřipravoval o vzdělání, když
jste na poli rolníka s celou třídou dal
pracovati, s dětmi v zádušním lese houby
sbírat v době, kdy vinou války vnučovací
tolik bylo zanedbáváno? — Nedivím se
Vám, že na aféru při pohřbu p. Štěpán-
ka nemáte zapomenuti. Víte, jak
při této příležitosti přerazili

nám urnu a usnal to i manžel stoupě
manželky, že jsem jinak jednati ani ne-
mohl. — S volbami ve své farnosti byl
jsem úplně spokojen. Naše organizace měla
pouze 32 členy, při volbách do sněmovny
dostala 57 hlasů. Výsledek celkový pro
naši stranu dopadl nad očekávání a Vy,
abych Vás napodobil, byl jste jako zmezlá
slepička, když jste slyšel nebo četl, že
„klerikálové“ (dle Vašeho pojmenování),
správně lidovci, varostli. Není mi známo,
že bych byl podporou šlecht; mé pod-
pory šlechta nikdy nepotřebovala a ne-
potřebuje. Bráním-li majetek kostela i fary,
činím tak v intencích své přisahy a ani
Vaším štváním nedám se od toho odvrá-
titi. Odkazy zbožných předků i pohanů
jsou posvátny. — Jsem člověk vysvě-
cený — kněz, ne anděl ani světec, křeh-
kostem podrobený jako jiný člověk; máte-li
mé chyby i chybičky v evidenci, jen s nimi
ven a posvitte si na ně. Víte, že jsem se
nebál jiných, nebojím se ani Vás. Jak se
bude do lesa volat, bude se z něho ozývat.
Musíte si však připraviti kachní žaludek.
To slovíčko „cukrůs“ s dvěma vykřičníky
rače laskavě vysvětlit. Nač s tím tajností?
Myslíte-li na cukrové lístky za Rakouska,
jež Vám slazení obstaraly mezi prvními,
jen s tím ven! Vidíte, mohl bych Vám
také některé poživatiny připomenout, ne
z dob rakouských, nýbrž republikánských,
ale ty by byly nepřijemné. — Přiznáváte
se, že jste byl rozhodným — nesmiřitelným
odpůrcem klerikalismu, rozuměj katol.
boženství a kněžstva. V tom se s Vámi
shoduji. Vy jste byl z učitelů zdejších
první, který křesťanské pozdravení od-
stranil a modlitbu ze škol vyhodil. Ale ta
rozhodnost Vaše a nesmiřitelnost přestala,
když jste něco od kněze potřeboval; bylo
to dosti často. Kde byla ostatně Vaše
rozhodnost, když jste v neděli nebyl v ko-
stele na dozoru a přišel jste ke svému
faráři pokorně svou nečistost omlouvat
v době rakouské? Žádal to od Vás kněz,
když nikdy o Vaši účast nestál a nebe-
zpečí udání Vám nehrozilo? — Pane uč-
teli, zde veřejně konstatuji, že Vy sám
tento boj jste vyvolal výpadem proti p.
B. Kozlovi a to způsobem Vás jako učitele
nedůstojným. Aby bylo jasno, žádám Vás
tímto veřejně, abyste dokázal, odkud a
kdy p. Kozel nějaké peníze (cinkot peněz)
od lidovců obdržel za to, že přestal býti
Sokolem a stal se lidovcem. Ohledně
úplatků stále se kroutíte, jako byste ob-
cházel horkou kábi, do níž se Vám nechce.
Vyzýváte k zakročení u lichevního soudu
proti Vám. Radím k Vaší očistě toto:
Prohláste veřejně, že jste nikdy a nikde
žádného daru jako placený státní obilní
komisař nepřijal. Až splníte obě, pak teprve
opona půjde nahoru a interesi předs-
toupí. Na zdar! Švorc Ed., farář.

Železniční doprava. Dne 10. května
t. r. vyjel osobní vlak (garnitura vozová
sestavena v Náchodě), který vyjel z Ná-
choda v 5 hod. 20 min. ráno směrem na
Václavice—Starkoč k Hradci Králové. Na
dotaz jedoucího obecního, proč vlak po
uplynutí shora naznačené doby neodjíždí,
bylo od vlakvedoucího sděleno, že úředník
vlak vypravující doposud spí a vlakve-
doucí že není oprávněn o své vůli vlak
ze stanice propustiti. Po delším čekání
objevil se mladší, službu konající úředník
H. a napolo oblečen vlak s obecním
již reptajícím vypravil. — Následek toho
byl, že shora uvedený vlak ve Starkoči
s největší nouzí dorazil k spojení do
Trutnova k Hradci Kr. — Vzáorná disci-
plina v naší republice! Dalo by se o ta-
kovou disciplínu a zdvořilost na nádraží
náchodském ledacos pověděti.

Heřm. Město. Dne 3. května v Heř-
m. Městci zemřel Václav Spurný, blak. kom-
rada, osob. děkan a býv. farář v Such-
dolu u Kutné Hory v. v. (V Vuln.) Dle
vlastního přání světněly pohřben dne 6.
května odpol. v Suchdolu, ve středu svých
osadníků, mezi nimiž se cítil tak šťasten.
Pohřební obřady za účasti 14 spola-

byl vyhlášen bisk. vikář Magre Karel Václav, a nad škrvín kráse promluvil Frant. Kratochvíl, farář z Radboře. — Zesnulý, vedle příkladného kněze, byl i upřímným vlastencem. V letech osmdesátých ve smíšených osadách vždy spravedlivě hájil českou věc. Povahy byl velmi šlechetné a charakteru ryzího. Nepatrné jmění své na hotovosti odkázal ústavům dobročinným. Čest památce jeho!

Lučice. Den 1. května 1920 zajisté zlatým písmem zaznamenán bude v dějinách zdejší obce, jež hostila ve svém středu ženského genia pí. Landovou-Stychovou. Toho dne totiž po 3. hod. odpol. k oslavě 1. máje konal se na prostranství u pomníku postaveného na počest reku na bojišti padlých tábor lidu, pořádaný stranou zdejších českých socialistů. Za zvuků jásavé hudby vyrazil průvod školních dětí v národních krojích a zástup švarných sokolů s vlajícím praporem a davem zvědavých od hostince p. J. Kruntoráda. Průvod zaujal místo na zmíněném prostranství, načež slova se ujala hrdinná řečnice. Že lidová strana dostala největší pochvalu od toho ženského genia, kdo by se tomu divil? To by ani nebyla Landová-Stychová, aby řádně nevymáchala stranu, jež našim českým socialistům tak leze za nehty. Také Dr. Kramář, muž zasloužilý o vlast, dostal huby. Všecky zarezavělé zbraně vyrukovaly z arsenálu oné přeudatné bojovnice, jež s hrdostí kasa se proti papeži, biskupům a kněžím, a kritisovala nevědecky zprávu Písmu sv. o stvoření světa v šesti dnech, ohřívajíc též vědecky odbytý podvod, že člověk povstal vlastně z opice. Inu, proti gustu žádný dišputát! Mysl-li Landová-Stychová, že povstala z opice — přejme jí toho! Vždyť přece bude každému známo, že 29. února pí. Landová-Stychová dokazovala v Národním shromáždění, že žena má o obratel více nežli muž na památku po svých zvířecích předcích, a za to muž má zase více o vousy! Kdo by se neobdivoval této zvířecí moudrosti? A této učené řečnici, již by se nevyrovnal ani hejtmán z Kopánky — tleskal dav lidu s nadšením. Že by tento ženský genius vykázal katechety ze škol, rádi věříme — ale sme sme me a me se nedáme! — Že učitelstvo (t. zv. pokrokařské) bylo vyvýšeno od slovutné řečnice na prestol slávy, netřeba se diviti. Vrána k vráně sedá! — A že by česká žena byla Církví katol. snížena, tomu uvěří jen hlupák. Stačí připomenouti jen svatou Ludmilu anebo blahoslavenou Anežku Přemyslovnu. — Inu, vyhrllila toho ze sebe Landová-Stychová jako sopka lávy. Jenže tu se naskytá otázka, zda-li této řečnici měly dělati štafáž školní dívky a poslouchati, co její neomařená ústa ze sebe vyhrllila. Slavnost národní to nebyla, nýbrž slavnost zabarvená politicky a protinábožensky, a byla vlastně zneuctěním prvního máje, jehož sociální význam měla ona věhlasná řečnice vysvětliti, a ne štváti proti různým stranám politickým a proti církvi katolické. A k tomu měly asistovati školní dívky?

Výzva k české veřejnosti. Náhradní prapor čs. pěš. pl. č. 8/100, doplňující se z Těšínska, zakládá svoji knihovnu a prosí známost českou veřejnost o darování dobré české knihy, čímž si zaváže vděčností vojny stojící na stráž u Ostravice a toužící po české knize. Zásilky buďtež laskavě zasílány na Osvětový odbor náhradního praporu čs. pěš. pl. č. 8/100 v Místku, Morava.

Divadlo ve službě české věci na Těšínsku. Národní divadlo moravskoslezské v Ostravě, které hraje zatím jednak v sále Národního Domu jednak v malickém městském divádélku, pořádá zvláštní představení pro lid z jednotlivých částí území plebiscitního na Těšínsku. K představením jsou vybírána snadno srozumitelná díla. Poznáváme prakticky, jak důležitou úlohu bude hráti české divadlo pro národní probuzení a opětné získání lidu, jež našemu

národu odcizila násilná germanisace a polonisace. Podmínkou zdaru ovšem jest opatření divadla důstojný a účelný stánek. Komu není láska k Těšínsku a vlastnictví pouhou frází, přispěj co nejčtěji na stavbu Národního divadla moravskoslezského v Ostravě. Dary přijímá a dotazy vyřizuje spolek Národní divadlo moravskoslezské ve Šl. Ostravě.

Antonín Zavadil,

nejstarší závod pasířský a zlatnický
v Hradci Králové č. 436.

(díly se továrnou nábytku K. V. Skuherský).

Zhotovuje veškeré nádoby kostelní, ze zlata, stříbra, bronzu a j. kovů v uměleckém provedení.

Opravy a znovařazení starých nádob čistě a se ná rukou trvanlivostí.

Zlacení a stříbření v ohni; niklování.

Ceny mírné.

Rychlé provedení!

BALDACHÝNY PRAPORY

DOPOBUČUJE

F. STADNÍK, OLMOUC

KOSTEL. PARAMENTY A NÁČINÍ

KADIDLO

V katolické rodině

přijmou se

dvě hodné dívky

po případě sestry, co služebné, jež budou považovány za členy rodiny. Bližší podmínky dle dohodnutí. Adresu sdělí adm. t. l.

Mašinel!

Své úspory nejvýhodněji a nejbezpečněji uložíte jedině u naší katolické

Československé záložny v Praze

Spálená ulice 46-II.

Vklad, úročí se výhodně.

Daň dědičkovou platí záložna sama. — Povinný revize „Jednoty záložen“ v Praze.

Zápůjčky všeho druhu.

Směnovací ávr (trátkodobý) zejména v dnešních dobách zvláště výhodný.

Báložna v Hradci Král.

společnost s ručením omezeným

Československé náčeti.

Vklady na
knížky: 3%

Půjčky. — Úvěry osobní

a hypoteční. — Zálohy. — Kauce.

Vadla. — Eskompt účtů a směnůk.

Kostelní paramenta

prapory a bohoslužebné náčiní v nejvýhodnějších cenách nakoupíte u doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA

Nový Hradec Králové, Čechy.

Vyžádejte si ceny, nežli objednáte u firmy jiné.

MEŠNÍ VÍNA

sarbočné přírodu, neporušená, prvotřídní jakosti: nejjemnější prima druh roč. 1915 à K 15.50 za 1 litr. veljemný druh druh roč. 1916 à K 18.— za 1 litr. Daimatské jemné, ročník 1918 à K 12.50 za 1 litr. Víno jest úplně čisté a způsobilé k stáčení do lahví. Dodává v sudech od 50 litrů výše chvalně známá firma:

Alois Čížek, přísečný dodavatel mešních vín a soudní znalce vín.

Založeno r. 1897. v Humpolci. Založeno r. 1897.

Transitní vinné sklepy ve Znojme.

Kostelní nádoby,

kalichy monstrance atd., klenoty, notářské prsteny, 'odiny, jídelní přístroje, opravy a znovu slacení odborně a levně provádí

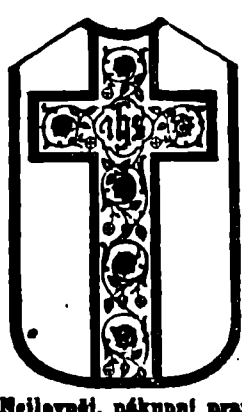
JAN STANĚK,

pasíř a ciseleur, stálý přísečný znalec samoského trestního a okresního soudu, Praha L-979, ul. Karoliny Světlé, 13 n.

2 skříně, 2 postele, 2 noční stolky, umývadlo se zrcadlem od Kč 3000.— a jiné

nabírá továrna nábytku

Skuherský, Hradec Králové.

Paramental závod
nejstarší české firmy:
Ignace V. Neškudla syn
v Jeleném z. Orli. (bývalý)
bratr P. J. Neškudly, bývalý
aristo ve Výprachticích)
doporučuje:
veškeré kostelní ročníky,
keramiku, prapory,
jakož i keřové bohosluž. předměty.
Ceníky, rozpočty i zámlky
na úkasku zdarma a franco
Tisíce pochvalných umění
a vyznamenání.
Nejlevnější nákupní pramen v rep. Československé.

Poděkování.

Pokládám za povinnost vzdát veřejně dík všem, kteří na poslední cestě doprovodili v Pánu zesnulého

vldp. Václava Spurného,

biskup. kons. radu, osobního děkana a faráře Suchdolského v. v.,

zemřelého 8. května v Heřm. Městci.

Dík můj patří místnímu dšst. duchovenstvu, jakož i dšst. duchovenstvu v Suchdole, kde za četné účasti dpp. bratrů i býv. osadníků zvěčnělý 6. května pohřben.

Zvláštní vděk vyslovuji výsoce důstojnému Kutnohorskému bisk. vikáři Magr. Karlu Vorlíčkovi za vykonání pohřb. obřadů, dšst. p. Fr. Kratochvílovi, faráři z Radboře, za krásnou řeč nad rakví a dšst. p. Janu Královi, faráři v Suchdole, za všechnu pozornost všem účastníkům pohřbu věnovanou, jakož i za přelaskavou péči a starost, kterou si uložil pozorným a ohleduplným jednáním při pohřbu svého předchůdce.

Všem vyslovuji, jakož i osadníkům upřímně

„Zapísl Pán Bůh!“

F. Tímec.

V Heřm. Městci, v květnu 1920.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nesalepené a ne frankované expedicí v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonoriují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. šek. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Pouť ku hrobu biskupa Brynychy bude v neděli 30. května t. r. v Chrastí. Všecky organizace ze sousedních okresů vyšlou zástupce. Podrobný program bude sdělen časopisy.

Boj o mládež.

Spořádané, svorné rodiny jsou základem pořádku a přirozeného rozvoje obce. A jaké jsou obce, dle toho vyhlíží celý národ; nastanou-li prudké sváry v základních jednotkách společnosti státní — v rodinách, pak jest rozháraný celý stát. Kdo si osobuje právo porušovati řádnou a účelnou výchovu rodinnou a proti vůli rodičů, činí násilně z jejich dětí pokusné tvory radikálních experimentů, přestává býti demokratem; zraňuje na nejcitlivějším místě práva svobodného občanstva.

Plán volnomyšlenkářského monopolu ve školství stává se již nyní tyranem. Jak bude dále, až ještě vzroste síla monopolu toho? Zmíněný již sociál. demokratický učitel Petrbock v třebíčské „Jiskře“ ohlašuje otevřeným listem: „My budeme učit, že člověk se vyvinul z opicových ssavců a výslovně upozorníme, že nebyl nikdy stvořen. (Dle skutečné vědy?). Do náboženských zásad našich předků nám ničeho není, a to právě tak, jako našim potomkům nebude ničeho do zásad našich.“

V „Čes. učitel“ (na str. 78. a násled.) uveřejněn protináboženský článek, v němž jsou i tyto nápady: „Chcete vědět, proč zavrhují věrouku? Zcela krátce: Nevěřím, že by Bůh byl všemohoucí, vševědoucí, všudypřítomný... nevěřím ani v čerta... nevěřím v řízení boží... Taková popletená věrouka musí nadobro ze škol, neboť je to všechno lež... Křesťanstvo nám vzalo mravy, dobré mravy otců a vštěpilo nám nyníjší lichvu, zlodějství, lícoměrnost, lež, leš, sobeckost a pod. (Neplete si ten pokrokář křesťanskou nauku s Talmudem? A jak vyhlížely pohanské mravy v Čechách před přijetím křtu, o tom právě kreslí černé obrazy

moderní vědecké autority.) Věřím pevně však, že všechny náboženské věrouky lžou. Nemám víry náboženské, mám víru světskou: Věřím, že náš tatíček Masaryk je náš spasitel a duch víc než svatý. Wilsou je také náš spasitel a takových spasitelů-vele duchů máme mnoho. Těm věřím, v ně doufám, je miluji.“

Jak se takové modlářství bude líbiti našemu prezidentovi, jest ovšem vážná otázka. V orgánu učitelstva, které za odměnu pomáhalo horlivě Rakousku při státních půjčkách a rekvizicích, má takový byzantinismus povážlivou příchuť.

V příloze téhož listu Ústřední rada učitelských organizací vyslovuje hluboké politování nad tím, že ústavní listina po stránce naprosto odluky církve od státu byla naprosto okleštěna. „Naše národní škola nebude dotud svobodna, dokud nebude úplně posvěštěna a dokud vyučování konfesijnímu náboženství nebude z národních škol naprosto odstraněno.“ Nechtě tedy zanechá učitelstvo nemůžné dvojakosti a „tam, kde tomu sociální poměry dovolují snesitelnou měrou, nadobro se rozejde s církví.“ (Tedy dvojí morálka! Kde by se obával pokrokář hmotného poškození, tam smí setrvati v církvi, i když nevěří.) Prý chce katolická církev vyrvati z českých duší památku Českých bratří, Komenského a všech (!?) velkých synů našeho národa, jež Řím odsoudil. (Zatím víme tolik, že nejhrubším způsobem buší do hrobů oněch duší nábožensky založených, kdo snaží se vyrvati ze srdcí lidu křesťanský názor světový.)

Nechť si tedy český lid utvoří úsudek, kteří lidé si osobují nyní monopol i nad převýchovou dětí katolických. Jak se sami mezi sebou o práva pedagogických zásad

ve škole podělí, to jest ovšem otázkou velice spleťitou. Každý pokrokář a socialista dle své politické barvy chce vštěpovati mládeži zásady jiné. Ten vír, jaký vidíme na politických schůzích, má se přenést do školy. Jestliže jeden pedagog dává prezidentovi titul ducha svatého, druhý zas vidí vrchol moudrosti v Trockém a třetí v Tnsarovi. Soc. dem. list prohlásil za nové náboženství socialismus, s čímž nesouhlasí agrárníci. V liberálním tisku zase byla prohlášena za nové zjevení a spasení myšlenka sokolská, což zase odporuje mínění soc. demokratických tělocvičných jednot. Už také ve škole socialistické děti odpírají zpívati národní hymnu.

Jelikož vědecky zdůvodněného životního názoru není, stala by se škola zrovna takovým zápasiskem, jaké vidíme při politických a jiných radikálních schůzích veřejných; žádný kouzelník by nezabránil anarchii, až by každý učitel zkoušel výchovnou metodu vlastní. Kolik stran politických, tolik morálek. Nár. demokraté síce při volbách srdečně vítali do svého středu jak spiritisty tak volnomyšlenkáře; ale ve škole nelze vštěpovati mládeži oba ty myšlenkové proudy najednou.

Tu nastává katolickým rodičům přísná povinnost, aby hleděli své mládeži zachrániti opravdové snivé dětství, kulturu srdce. Nastává boj veliký, ale opravdová energie rodičů věřících zpřetrhá rozpočty těch, kteří chtějí vnucovati do výchovného směru svůj tápavý a měnivý volnomyšlenkářský monopol. Volnomyšlenkářství netvoří hodnot pozitivních, nepovzbuzuje k činorodosti, ale vede k neplodným kritikám a šíří pochybovačnost.

Záložní úvěrní ústav v Hradci Králové

Centrála v Hradci Králové

Založen r. 1908.

Vklady

Girové účty.

na účelové knížky o měněné účty při výherním číselování.

Státní knížky p. op. na poliběžní záruka.

Salary o osobních účtech zodpovědi řádně.

Přílohy:

Praha, Semily,
Dvůr Králové n. L.,
Jablonec n. N.

76

Klecanďa († 16. t. m.) I tehdy, kdy motný nedostatek silně buřil na jeho veře, místo radikálních výkřiků hleděl české občany různé politické barvy spojovat k celonárodnímu prospěchu. Sepsaladu pěkných povídek. Nejpopulárnějším se stal svým listem „Vyšehradem“, do něhož vložil své jméno, vřeno své choti švakrové. Neodvislý ten list ovšem ani nemohl býti pro majitele zlatodolem; pozitivě péro v době bezhlavého radikalismu se nevyplácelo. „Vyšehrad“ posloužil naší národní věci a střízlivému ocenění politické šachovnice znamenitě; ale r. 1895 byl zastaven a když se vzkřísil znovu, vyjedl zbytek peněz svému majiteli. V českých menšinách a po našem venkově vykonal tisíce přednášek. Čestná mu paměť!

Rozmanitosti.

Nešťastná Arménie jako by musila vykrváceli. Pokud Turci pobíjeň Armény po tisících, židé se jich nezastali. Nyní, kdy zpuštěná země má konečně vojně vydechnouti jako oblast osvobozená, zmocnily se tam vlády místní sověty. Rozumní se, že pokojné obyvatelstvo před tím nadělením prchá. — Č. slovo uveřejňuje telegram, který byl zaslán Leninovi k jeho 50. narozeninám výborem komunistické internacionály. Mezi podepsanými jest i dr. Šmeral. Věru překvapení na překvapení! Černožlutý komunist! Všude se děje pochod nejvšestších radikálů ve stopách rafinované politiky židovské. Napřed škrcení a vyssávání národů ve prospěch Berlína a Vídně a k vzrůstu židovského kapitálu. Když středostátní praskly, bývalí panošové bezcítného byrokratismu najednou dělají nejkalnější radikály. — Hlínka sám v „Čechu“ vykládá, co předcházelo přepadnutí jeho fary. Na 1. máje s balkonu městského domu mluvili velice radikálně soudruh Skála z Prahy, Skotek z Ružomberku, dále jeden soudruh německý a jeden maďarský. Potom posluchači plli a tancovali do rána. Druhý den přepadali lidé klouci do kostela. Vrazili o 7. hodině i do fary, přepadli Hlínku ze zadu a povalkovali. Kdyby byl nepřispěchal k ochraně lid, byli by ho zabili. Tak se tedy vystoupením soc. demokracie krystalisují práva slovenského lidu. Soc. demokraté slovenští pozvou si Němce a Maďary k boji proti poctivé slovenské krvi. — V Opatovci u Malack na prvního máje soc. demokraté táhli do kostela s rudou „zástavou“, zamluvili si zvláštní mši sv. Rudý prapor při pozdvihování se skláněl k zemi. Z toho je vidět, kde všude soc. demokraté loví hlasy. Kdyby byli vysvětlili v Opatovci svůj kulturní program poctivě, sotva by jim zbyl ze zmíněného zástupu jediný muž. — „Nár. listy“ 15. t. m. uveřejňují z mosteckého uhléřského revíru tyto řádky: „Uhlí je všude dost a mohlo by ho býti i nadbytek, ale jsou zde takové nepořádky a nesrovnalosti, že zdá se, jako by se někdo dokonale staral o to, aby bylo uhlí stále nedostatek. Tak na př. dle „Richard“ v Mostě mohli by státní dráze dodat denně o 15—20 vagonů uhlí více, ale — nesmí tak

učinit, ba jeden vyšší úředník železniční dokonce nařídil, že tento důl nesmí dodat více, než co jest nejnemějši potřeba. Minulého týdne na některých dolech pracovali horníci po 3 dny jen půl šichty (4 hodiny), poněvadž nebyl odyt uhlí. Na státním dole „Julius II.“ v Kopystech jsou ohromné zásoby uhlí na hromadě a již po několika dnech to hoří a celá řada lidí je zjednána na hasení. A takových žalob je do nekonečna. Zdá se, že je zde buď zlý úmysl, nebo ohromná neznalost v celé správě od dolů až do ministerstva.“ — Zase chycení v Praze židovští kolkaři. J. Dick ze Sence u Bratislavy, ačkoli měl drobných dost, platil 20 korunami, opatřenými falešnými kočky. Nalezeno u něho 1800 K v 20 korunových bankovkách, na nichž byly kočky padělané. Zatčen byl i pomocník Dickův Mořiz Kupferberger. — Komunisti St. K. Neumann náhle slevuje. Oznámuje, že vystupuje ze strany čs. socialistů a doporučuje svým stoupencům, aby se organizovali odborově bez výhrad v odborových organizacích soc. demokratických a politicky zařím tvořili komunistické skupiny, dokud si doba nevynutí založení jednotné strany komunistické. — Letošního svatojanského průvodu v Praze, uspořádaného Radou čl. katolíků, účastnilo se na 20.000 duší. Impozantní průvod ten vedl arcibiskup. Mezi čtení svatojanskými kráčeli i někteří francouzští důstojníci. Svatojanský kult netoliko nehyne, ale utěšeně se znáší. — U Kopenhague v Norvěžsku Jesuité mají již 47 let zdárně prosperující kolej. Pro velkou drahotu rozhodli se Jesuité odstěhovat se do Německa, kdež se vyvlastněné domy řádové Jesuitům vracejí. Ale zpráva o tom vzbudila velký rozruch v celé Skandinávii. Vždyť ona kolej vychovála tisíce katolických dětí. Katolíci prohlašují, že jsou ochotni přinésti všechny oběti pro zachování koleje. Sama protestantská městská rada usiluje ze všech sil kolej udržeti. V protestantském tisku uveřejněno: „Poskytni jsme Jesuitům pohostinství, když je Bismarck vypudil z Německa. Dáme jim, je-li třeba, miliony, jenom je prosíme, aby náš kraj neopouštěli. Jejich ctnosti, nadání, zkušenosti je učinily dobrodinci naší mládeže, která se bez nich neobejde.“

Kulturní listy.

Jak píše o sv. Janu Nep. věda a jak demagogie. Dr. Herben ve svých jízlivých článcích proti kultu svatojanskému v „Národních listech“ z 14. května píše toto: „Mimo všecko nadání povstal však církvi pomocník v českém dějepisci, universitním profesoru dr. Josefu Pekaři. Pražský večerník 15. května 1919 přinesl tuto zprávu: „Prof. Pekař (Přednášky jeho se dne 31. ledna 1918) praví o sv. Janu, že jest mučedníkem svého stavu v konfliktu mezi státní a církevní a nesmí se uklídati v boji protiklerikálním. Jméno mučedníka si zasloužil plnou měrou a vedle sv. Vojtěcha jest to jediný český mučedník, jehož důvody mučednické známe. Odpor proti němu tkví asi v tom, že nebyl exponentem české národnosti, což na jeho dobu bylo docela přirozené. Jeho mučednictví zasáhlo husitů. Osypku Herbe-

nově praví Pekař, že je bojovný a že pohrdlivý a nenávislný tom proti katolicismu není naprosto oprávněný, neboť Jan z Pomuku je mučedníkem spíše než ostatní světcí naši. Palacký, ať protestant, píše o něm objektivně.“ — K řádkům těm Herben dodal: „Co prof. Pekař přednášel, není dějepis, nýbrž diplomacie... Co provádí prof. Pekař, není věc českého historika, nýbrž charakteru jeho.“

Dr. Pekař (universitní profesor a slavný náš historik) na to odpověděl v týchž „Nár. listech“ 16. května, že se v podstatě k posudku uveřejněnému v onom katolickém deníku zná větu za větou. Dodal: „Nikdy, tuším, mluvím o umučení a utopení Jana z Pomuku, neopominuji jsem upozorniti na to, že tu jde o skutečného mučedníka, jenž ve službě své církve utrpěl od brutální moci světské hromnou

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Banka v Chrudimi.

Telefony: 48a řídící, 48b směrná.

Akceový kapitál a rezervy K 90.000.000—

Vklady K 600.000.000—

Centrála v Brně.

Filialky: Bečkovice, Blatná, Bratislava, Halesov, Jablonec n/Nisou, Chrudim, Kroměříž, Mor. Ostrava, Nám. Brod, Olomouc, Opava, Píseň, Praha, Prostějov, Píseň, Telč, Třebíč, Uh. Brod, Val. Mezitří. Letní expozitura v Lázních Lahačovicích. (Telefon filialky v Bratislavě č. 589, telegramy: Morava agro).

Vklady na kashy, běžný a široký účt úrokuje se nejvýhodněji.

Posilní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu.

Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a veřejným korporacím.

Bankovní úvěry.

Financování importu a exportu.

Třídní loterie.

Pojišťování loží.

smrt a jež již arcibiskup Jan z Jenštejna zve pravým mučedníkem, nikdy, tuším, jsem neopominul srovnati jej se známým světcem církve anglické, Tomášem Becketem, jenž zahynul za okolností podobných. A častěji jsem jistě poznamenal, že Jan z Pomuku ze všech našich českých mrtvých utrpěl nejhroznější smrt mučednickou nebo že zde zásluha svatořečení je, s katolického stanoviska, nejzřejmější, a vložil jsem z dohadu, proč k tomu svatořečení nedošlo snad již v 15. stol. Tak tedy promluvil historik. Ale „Právo lidu“ nespokojuje se s křiklavými svými lžemi o sv. Janu z roku minulého. Patří k tomu notná dávka drzosti, obvinili rudý orgán světců ze XIV. století z toho druhu odporného křesťanství, haličsko-židovského, které jest teprve novověkým semitským čachrem. („Právo lidu“ totiž prohlásilo, že sv. Jan byl „ketasa.“) Nyní před svatojanskými oslavami znovu tvrdilo, že světec jména sv. Jana Nep. neexistoval. Při tom se ohání poukazováním na vědu — ale zapomíná blíže určit, který skutečný znalec historie existenci světců Jana Nep. popírá. — Teď si vyberte!

Slavnosti na počest Panny Orleánské. Kdyby osvoboditelka toho typu byla se zrodila v prvním století po Kristu a kdyby skutky její nebyly stvřeny tolika historickými dokumenty; moderní pozéři by se poohrdlivě šklebili „mnišské“ legendy. Ale život této podivuhodné, jak zbožné tak energické dívky nedá se v historii zatlačovat ani rafinovanou sofistikou. Chodá pastýřka stala se nejmocnějším štítem Francie v době, kdy rytířstvo již přestávalo nepříteli vzdorovat.

V Orleansu dne 7. a 8. května se konají každoročně slavnosti na počest svěřence. Letos nabýly tyto manifestace velkého rozsahu. Dostavil se tam sám maršál Foch. Dle referátu dra J. Hanuše v „Čechu“ již dne 7. t. m. katedrála zaplála ohněm světla, vojenské kapely procházely městem. V sobotu ráno ozvaly se dělové výstřely. V 10 hodin na čestných místech v katedrále zasedla městská a státní reprezentace. Po mši sv. bylo slavnostní kázání. Když průvod vyšel z chrámu, napřed kráčely vojenské oddíly s hudbou v čele, maršál Foch, městské zastupitelstvo, dlouhé řady spolků, gymnastů katolických i liberálních, duchovní hodnostářů atd. Dva měsíční úředníci nesli standardy Panny Orleánské. Za hláhu zvonů valil se průvod téměř nepřehledný. Zástupy kolem stojící hned provolávaly slávu světců hned maršalovi hned zase biskupu Touchetovi. Průvod trval celé 3 hodiny. U tvrze Torneje za Loirem byla krátká modlitba. Průvod se vracel za vířící bubny a hláskami signálů. Dr. Hanuš s Mgr. Šrámkem-křesťan před kanoválky vedl standardy. U radnice odevzdal biskup praporek do rukou starostových, projevuje velkou radost nad obnovením přátelství státu a církve. Duchovenstvo vstupovalo do chrámu za zpěvu „Te Deum“. Odpovědně byla i slavnost vojenská, které se účastnil maršál Foch aspoň na chvíli.

Biskup Touchet vypravil zvláštní poselství s přítomností Mgra Šrámků a dra Hanuše. Vyprávěl jim v průvodu čestné místo a pozval je do své rezidence na oběd. Zde přinesl vřelý přivítání československému státnímu poslu a jeho doprovodu.

ce hojnou zdatu a slávy; vyslovil naději v její velký rozkvět v budoucnosti. Při návratu do Prahy jmenovaní Češi měli příležitost stisknouti ruku maršálu Pochovi, který pravil, že miluje statečný národ český a je přesvědčen o budoucí jeho slávě.

Blahostné světové slávy. Štefáník byl oslavován v naší republice jako nedotknatelný rytíř blažnický. Vždyť také měl o naší svobodu zásluhy značné, kterých mu nevezme sebe jiživější kritika.

Ale — kdo se odvážel smýšlet jinak než soc. demokrat nebo docela otevřeně vyjádřit své přesvědčení o boševicích, pocítil nenávisťné kopance i v hrobě. V „Právu lidu“ dne 16. května píše V. Lonský o Štefáníkovi toto: „Štefáník zabíjí myšlenku demokracie nejen v úpravě vnitřního zřízení v armádě, ale i v politickém, mravním a kulturním životě legií... Pro nás byl Štefáník neobyčejným typem duchaplného aristokrata, lisácky maskovaného tyranu a sobce a huboce rafinovaného reakcionáře. Štefáník byl neobyčejně talentovaný herec. Jeho duch, to byl vypočítavý duch reakční Francie, duch mezinárodních diplomatických salonů a kabinetů, duch kapitalistických a militaristických spekulantů... Prý Štefáníkova reorganizace sibiřských legií nic dobrého nepřinesla a nemohla přinést ani naší armádě ani Rusku ani Čs. republice.“

„Přerod“, orgán socialistického „Svazu legionářů“, uctil památku „Štefáníkovu podobně hrubým útokem na jeho čest. Jeden příkaz Štefáníkův byl vydán ve Washingtoně se schválením Masarykovým a za přítomnosti generála Janina. Ale dle „Přerodu“ to byl „útok mezinárodní intrikánské reakce, podlý útok z vlastního týlu, z něhož ještě nevyčichlo surové rakušáctví“. Takhle se štyve nepřímou proti samému prezidentovi docela ve vojenském listě.

Ejhle ukázky, jak sláva bloudí a zapadá, zvláště dostane-li se před rudou porotou, která i muže zločinného a obětavého dovede vyklíčit jako sobeckého netvora. Kdyby tak psal o Štefáníkovi podobným způsobem některý list strany lidové! Socialistům však jest dovoleno všechno, i když svůj hrozný posudek nedovedou zdůvodnit.

Nové doklady kultu svatojanského před svatořečením se množí. „Časopis katol. duchovenstva“ v č. 1. a 2. přináší dokumenty z Plzně. Konšel Červenka přenechal arciděkanovi Štěpánu Puchovskému (1630—1638) dva pivovary pro chrám sv. Bartoloměje a zahradu s domem pro arciděkanství s těmi podmínkami, aby v onom chrámu se zřídil oltář ke cti sv. Jana Nep. a čtyřikrát do roka byla zpívána mše za zemřelé. Alžběta Werherová založila fundaci, aby se za ní a příbuzenstvo sloužila mše sv. u sv. Jana. Fundace ta uvedena k r. 1636. V jednom inventáři kostela uvádí se větší zasklený obraz sv. Jana Nep. z téže doby. Na oltáři sv. Rocha byly dle inventáře sošky sv. Jana Nep. a sv. Jana Sarkandra (který byl svatořečen teprve r. 1860).

Na hřbitovní zdi krátce před svatořečením byly umístěny sochy obou jmenovaných světců.

M. Hruška v Knize pamětní města Plzně zapsal: „Roku 1714 byl v Plzni klášter a kostel sv. Anny a Rosy dostavěn a v kostele nacházelo se devět oltářů... pátý sv. Jana Nepomuckého.“

V tomto městě prokazována docela sv. Janu Nep. úcta výsadní. V kostele sv. Bartoloměje před svatořečením na levé zdi bylo oratorium sv. Jana Nep. Zde pod baldachýnem byl veliký obraz světcův a tumba, v níž pod sklem socha dřevěná. Kolem byly mříže železné. Bylo to nappodobení pražského hrobu světcova. Na obraze znamenán (latinsky) výrok Aristotelův: „V životě jest velmi nesnadno smířeti, co se říci nemá.“ K oratoriu náležely některé stříbrné obětiny.

MEŠNÍ VÍNA

nezrůdné přirodní, neperušené, prvotřídní jakosti: nejčistší prima drah roč. 1915 à K 15.— za 1 ltr. volejový druhý drah roč. 1916 à K 14.50 za 1 ltr. Delmatské jemné, ročník 1918 à K 14.— za 1 ltr. Víno jest úplně čisté a spolehlivé k ochutnání do lahvi. Dodává v sudoch od 50 ltrů výše chvalně známá firma:

Alain Čížek, příslušný dovozcec mešních vín a současně zmlouo vln.

Založeno r. 1897. v Rumpolci. Založeno r. 1897.

Tradiční vína obilny ve vinařství.

Účet a pošt. spoř. v Praze č. 140878.

Telefon č. 88.

Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Král.

Příjmy všech druhů.

Vklady na běžné účty.

Daň důchodkovou i z běžných účtů platí ústav ze svého.

Oddělení pro zboží zabývá se

obstaráváním a prodejem uhlí, pápar, cementu a dříví ve velkém i malém.

Obrana.

Nechápavý „pekrek.“ Fanatismus zaslepuje někdy tak, až působí komicky. Dr. Herben ve svých článcích proti kultu svatojanskému (v „Nár. listech“ z 14.—15. května) se táže duchovních vrchností: „Kde jste vzali to datum 16. května? Proč 16. květen, když Jan z Pomuka... utopen byl 20. března 1393? Račte, pánové, vysvětlit veřejnosti tento rozpor.“

Na tu odpověď ani není potřebí církevních vrchností. Každý inteligent má vědět, že některé světcy uctívá církev ve výroční den jejich narození, jiné v den úmrtí a některé v jiný den významné jejich činnosti. Jindy volí církev den libovolný. Abychom naznačili hodně markantně praksi církve v té příčině, připomínáme, že nikdy Vatikán nekladl den narození Kristova přesně na 25. prosinec, a přece v ten den jest Boží hod vánoční. Také žádný papež neprohlásil, že svatí Tři králové přišli se poklonit Kristu 6. ledna.

Církev slavila a slaví netoliko den mučednické smrti sv. Václava, nýbrž i den přenešení jeho ostatků do Prahy. Náš lid oslavoval památku sv. Jana vždy dne 16. května, protože tehdy byla tato oběť monarchické tyranie čestně pohřbena v chrámu svatovítském. Tedy církev v intencích lidu přijala datum mučednickovy oslavy.

Dr. Herben vytýká Dru Reylovi, že se osmělil nazvat Jana Nep. Čechem. Pro tento názor měl Dr. Reyl důvod v okolnosti, že Jan se dal zapsati do české národnosti. Tomek ovšem vykládá, že tato přihláška neznačí národnost, nýbrž domicil zapsaného. Dr. Herben však tvrdil, že byl Jan Němcem a pro toto tvrzení není vůbec dokladu.

Dr. Herben obviňuje kde koho z podvodů, ale Dr. Reyl mu dokázal již r. 1894, že se dopustil ve svém spisku o Janu Nep. křiklavých podvodů. Uvádíme jen následující:

Ve spise Dra Herbena „Jan Nepomucký“ na str. 102. čteme: „V aktech a v bule stojí, že svatého Jana Nepomuckého nikdosi nemá másti s druhým Janem Nepomuckým vikářem.“ V aktech a v bule však nikde podobného tvrzení nenalzáme.

Na str. 74. píše Dr. Herben o komisi, vyšetřující zázraky svatojanské: „Dále bylo zjištěno 30 zázračných událostí, kde sv. Jan vyprostil lidi z úzkosti a z hanby světské.“ Pravdou však je, že komise vyšetřovala a zjistila jen 4 zázraky (2 na hrobě světcově a 2 uzdravení). O zázracích jiných se komise vůbec nevyslovila, protože jich nevyšetřovala.

Na str. 68. tvrdí Dr. Herben, že komisi při vyšetřování životních osudů světských „jediným starým pramenem zůstala Hájkova Česká kronika a vlastně životopis Balbínem sepsaný.“

Z akt však jasně vyvstává, že komise uznala jen 2 současné starobylé prameny za svědky mučednické smrti Janovy: Zápis v kapitolském archivu o smrti Johánka z Pomuku a výrok arcibiskupa Mohučského z r. 1400, kterým byl král Václav IV. sesazen s království říšsko-německého,

protože dal mučiti a utopiti hodnostáře církevní, jak to vyličili o Janu z Pomuku němečtí 3 současní historikové Hagen, Ludolf opat a Jan z Posilge.

Na str. 51. Dr. Herben tvrdí, že „úctu nějakou — svatým příslušnou — k Janu Nepom. před r. 1554 nikdo nedovedl vypátrati.“ Pravdou však je, že na př. ze známých tehda kronikářů Židka a Pulka-vy úcta tato dala se vypátrati zcela snadno.

Nejhlavnější a nejprůkaznější moment v otázce svatořečení Jana Nepomuckého, totiž komisionální vyšetření hrobu světcova, nález neporušeného jazyka a jeho nenadálé obživnutí odbývá Dr. Herben cynickými poznámkami: „Komise měla tu zázrak jako na zavolání (str. 71) a „druhý zázrak byl hotov“ (str. 73). Jak vděčné pole uaskytá se právě v této věci historikovi pravdy milovnému, aby historický tento fakt u hrobu světcova kriticky ocenil a vztah jeho ke konečnému výroku církve o svatosti Jana Nepom. náležitě zdůraznil! Historiku poctivému ovšem naskytá se tu velmi vděčné pole, ale Dr. Herben nemohl tento fakt ku svým domněnkám potřebovati, proto ho zesměšnil.

Ostatně evangelik Rohan dokázal, že veliký česko-bratrský mrškač podvodů Dr. Herben spáchal jednou „svoji“ povídkou drzý plagiát.

Dr. Herben posmívá se názoru, že byl sv. Jan buditelem národa. Jak se tomu má rozumněti, vysvětlují přece dokumenty v Reylově brožurě. Tam se poukazuje, k jakým jarym vlasteneckým proudům docházelo právě 16. května mezi poutníky svatojanskými. Proč byl k hrdinným rozletům vybírán právě ten den? Protože pro ušlechtilé vlastenectví byla půda mezi poutníky nejkrásnější. Dr. Herben sofisticky se poklebuje: „Svatý Rufus má dle toho zásluhy, že dne 26. srpna 1278 zabit byl na Moravském poli český král Přemysl II. Sv. Filomena má zásluhy, že na její svátek 11. srpna to slavné Národ. divadlo vyhořelo.“ — S dovolením: pochodovalo české vojsko na Moravské pole k vůli sv. Rufu? Přišlo k vůli sv. Filomeně mnoho poutníků do Prahy k Národ. divadlu v den 11. srpna?

Jen nefixlovat. Zato však den 16. května byl pro vlastenecké Čechy velkým svátkem. Do Prahy je lákaly dvě sesterské idey zároveň: náboženská a národní.

Dr. Herben se táže, proč katolíci zakládají Orly proti Sokolu, jestliže Sokolstvo dle brožury se stalo významnou důležitostí národní. Odpověď na to by přece měl vědět právě žurnalista rázu Herbenova. Což v letech šedesátých vyhazovali ze svého středu Sokolové katolíky? Tedy přece Sokolstvo asistovalo zhusta při církevních slavnostech. Bylo opravdu sdružením všennárodním a tedy velice užitečným. Zato však již před světovou válkou jednoty sokolové se staly volnomyšlenkáckými filiálkami, z nichž vylučování netoliko katolíci politicky organizovali ale i ti, kteří se politického ruchu neúčastnili. Proto bylo nutno pro vydědence zakládati jednoty oralské. To přece lehce pochopí každý, kdo nechce fixlovat.

Podmínky státní právního. Platí-li občanstvo na tolik úřadů státních a na obrovský počet vojska, má přece právo žádati, aby výkonné orgány moci státní chránily energicky jeho nezadržitelná práva lidská a současné zákony. Jinak by na př. placení na policii a vojsko bylo holou zbytečností.

Jestliže si dovoluje s hrdým posměchem šlapati násliník zcela srozumitelné státní řády, aniž za to jest trestán, tam mizí důvěra k vládě nejenom příslušníků státu, ale i ciziny. A jestliže zahraniční moci přestávají věřit u nás v právní jistotu, pak jest to nezměrnou škodou pro naše zájmy jak národní tak hospodářské.

Na rolnících, kteří nikomu ničeho neukradli, přehazují celé tlupy křesťanské hrubá násilí. Političtí úředníci ze strachu před terorem bojí se dávat průchod zákonům a při vši své ústupnosti jsou ještě tvrdší jako zločinci. Ve školách pedagogové štvou fanaticky proti katolické konfesi. Soc. demokraté veřejně prohlašují, že nezapraví poplatek ani za tancovačky. Notorické zřizence „vyvlastňující“ bojí se jejich představení propustit. A tak bují pokoutný obchod a pašeráctví dále.

Nyní přetřásána skutečnost, že československá církev ještě není společností uznanou státem. To ovšem neznamena, že by měli katolíci násilně zabránit její úřední uznání. V Americe jest mnoho sekt i velmi divokých — a rozkvětu katolické církve nijak to neškodí. Vzpomeňme jen dobře, co zkusili a dosud zkouší nejtolerantnější kněží katolíci za to, že v dávných časech utvrzovala moc naší církve v Čechách světská vláda. Tedy jen žádný prudký útok na společnost, jejíž vnější rozklad fyzickým odporem by se jenom na čas zastavil.

Ale tolerance nesmí jít tak daleko, aby církev od státu nepotvrzená zabírala svémocně majetek církve katolické. Kdyby tohle bylo dovoleno, pak by nesměli být ani trestáni katolíci, kteří by v místech s nepatrnou menšinou jinověrců zabírali pro sebe evangelické kostely a synagogy. Při všem zvláště nyní jest potřeba přihlížeti k právu. To chytré zabírání katolického majetku

nabývá již povážlivého rozsahu a vláda přihlíží k tomu téměř nečinně. Třebaže přece ví, že lidovci svým počtem tvoří druhou stranu v Čechách. Kdyby zde bylo jen 3000 bolševiků a některému z nich by se ublížilo nespravedlivě, nastal by poplach a křik přímo hřimavý. Ale miliony katolických poplatníků marně čekají na energickou ochranu. V Machově musil farář prchnouti, protože mu rozkolníci hrozili usmrcením. Dne 29. dubna asi 30 rozkolníků žádalo na úřadu jím tam kaplana P. Rýdlovi, aby byl otevřen kostel. Když po některém zdráhání ustoupil násilí a ke kostelu šel, bylo na něho pliváno; rozkolníci mu spřáli a strkali do něho. Odpadlý kněz Hulinský zmocnil se úskokem na laře mešního roucha a kalicha. Farář Svatoh, který byl vyštván od Němců z Jihoslovie, vypomáhal v Machově v duchovní správě. Dne 9. května mu řekl dva invalidé, že jim musí vystaviti křestní listy Hulinský. Když se jim řekl, že ten k tomu nemá práva, odešli s hrozbou. Za chvíli vrhli se rozkolníci z kostela do fary, Svatoh štulcova, přikázali mu odchod; nepopřáli mu ani času, aby si své věci sebral, vytlačili ho ven a posadili na připravený povoz. Vedle něho — jako by byl zločincem — posadili policajta. Zavezli ho do Police.

Tak se zachází se syny tohoto národa, mají-li na krku kolárek. Zato však halčící židé, čachrující právě v Karlových Varech, jsou dosud trpěni. Lhůta pobytu jim prodloužena až do konce května. Cizím sektám vláda nadřazuje, žádá pro ně o milodary, ale český katolík jako by tu byl úplně bez práv.

Jáku: smí si dovoliti národ poměrně malý tak velikých nespravedlností a vzájemných různých? Láska k vlasti se přikazuje občanstvu všemu — a jen upřímné vlastenectví může republiku zachrániti. Nechť však uváží kterýkoli nestranný pozorovatel, zda-li trpěná surová násilí zvyšují v kterémkoli pronásledovaném zájem o společnou věc národa a lásku k fanatickým teroristům, ovládajícími situací.

Národohospodářská hlídka.

Republikánské finanční reformy. Na každou velkou ideu zavěsí se hejna parazitů. Z každého reformního zřízení hltavě ssaje mizu veliký dav občanů, kteří dříve pouštěli za ryčné reklamy třaskaviny do byrokratismu. Jaká prósa často překvapí po všech pokrokových rachejtích, když dojde k převratu ve smyslu táborových řečníků skutečně!

Republikánské zřízení mělo prověřiti ztuhlé kabinety úřednické, mělo odstraniti kompanie zbytečných gážístů. Co však vidíme? Právě naopak se hrne k vládním mšám občanů mnohem více než za panství Václavů. A rozhodnutí politikové nestačí odměňovati úřady tučně placenými své stoupence, jen aby hněv nenasyčených sobců hromádky hlasovacích listků neřůvzáli. Místo podpory blaha republiky podporují se volební agenti. Vymýšlejí se zbytečné úřady nové, jen aby byl zaopatřen kde který kortés.

Teď lze jasné přehlédnouti, proč v Rakousku tolik lidí r. 1918 volalo po republice. Byrokratický systém jich neodstrašoval; naopak lákal k získání sinekur v jiné formě. Jedni byrokraté po převratu odešli a na jejich místo vstoupilo třikrát tolik byrokratů jiných, kteří se podvodně zastírali štítem demokratismu a reformy. Dnes Rakouská republika pro šest milionů obyvatel vydrží na 400.000 úředníků, takže přide na každých 16 obyvatel 1 úředník. Jak pod ochranou rudého praporu se tam vyasává poplatnictvo zbytečné, patrné z toho, že v těchto dnech má ona republika více soudních zřizenců než zločinců. Jak dlouho záda státu tak velká břemena unesou?

A nejsou u nás poměry hodně podobné? Dle „Práva lidu“ má Českoslov. republika toto množství státních, t. j. státem placených zaměstnanců: Úřednictva I.—XI. hodnostní třídy 53.633, dělníci

státního a zřizenců 44.149, učitelů přibližně 40.000, četníků 14.261, důstojníků 8000, poddůstojníků 2800, vojska a legionářů 190.000, železničních úředníků a zřizenců 155.330, kněží 16.779, různé 249, úhrnem 525.125. — „Právo lidu“ dodává: „Počet tento jest jen přibližný a neúplný, poněvadž rozpočty jednotlivých ministerstev nejsou dělány stejně přesně a mnozí zaměstnanci uváděni jsou též v nákladu věcném (na př. šoféři) a mnozí jen v úhrnem obnosu korun, na př. denní mzdy dělníků, smluvních úředníků atd. Počítáme-li polovici zaměstnanců ženatých se 4 osobami v domácnosti, má se starati naše státní správa asi o 1 a půl milionu osob. Připočtem-li zaměstnanců ve službách zemských, župních, okresních a obecních, pensistů, vdov a sirotek, 100 tisíc invalidů, 100.000 nezaměstnaných, dospějeme k číslům, jež tvoří značné procento všech obyvatelů naší republiky.“

Jest pozoruhodno, co sám vládní list přiznává. Snad to má býti polozakrytý protest proti novým hejnům egyptských kobytek, protože samé socialistické vládě stává se neustálé protekcionářství obtížné. Co tu jest nových a nových žadatelů! I ti „reformní demokraté“, kteří sojva umějí psáti a byli na obecných školách postrachem učitelstva, vtrhají se do kancelářů, aby mohli pohodlněji hlásati pokroková hesla proti „klerikálnímu smru“. Jest utvořeno nadbytečné množství nových úřadů. Když však nová kategorie zklame, tu místo opravy zřídí se úřednictvo inspekční. A přes to všechno v našich hospodářských poměrech bují stále větší zločiny. Tajný vývoz, lichva a pod. ochuzují národ stále více. Nejlepší nábradou za některé kompanie zřizovatelů byla by poctivost a staročeská svědomitost.

sebe paktivějším. Vždyť trpí upřímné katolictvo všechno. Na nynější sopečné pádě mohou církevní prospěti jen neúnavní Mauningoové, Irelandové, Spaldingové, Rudigierové. — Seznali jsme s povděkem, že nesnadnou situaci dobře pochopuje nový titul biskup z Betsaldu Msgr. Karel Kašpar, vysvěcený v Praze 11. dubna. Nově jmenovaný spolumsprávce naší diecése přijel na hradecké nádraží 19. t. m., kdež byl uvítán arcipastýřem dr. J. Doubravou. Druhý den dostavily se do bisk. residence k přivítání deputace katol. korporací a spolků. Kněžstvo královéhradecké pozdravilo nejdp. biskupa před 12. hodinou. V příjmací síni nejdp. biskup dr. Doubrava napřed promluvil o nynější situaci církve a časových úkolech jak biskupa tak kléru. Představil nového hodnostáře. Nejd. arcipastýř dr. Kašpar nato v srdečné promluvě prohlásil, že chce celým tělem i celou duší sloužiti prospěchu a spáse věřících. Vzdal pochvalu katolické činnosti organizační v naší diecési. Ví, jak těžký úkol přijímal, lemuž se dosti bránil u vědomí velice vážné zodpovědnosti před Bohem. Řekl, že mu hluboce utkvěly v mysli poslední okamžiky velikého biskupa limeckého Rudigiera. Když na jeho dotaz odpověděl tajemník, že smrt se dostaví ve čtvrté hodině a pak že ho Bůh odmění, odpověděl, že biskup musí prositi jen o Boží milosrdenství. Tklivá, skromná a srdečná slova přijata od přítomných s povděkem. Nový biskup udělil pak arcipastýřské požehnutí a s každým ještě zvlášť bratrský rozhovořoval. — Na obřezcích, které dával přítomným kněžím na památku svého vysvěcení, čteme slova: „Prosím vás, abyste mi pomáhali ve svých modlitbách.“ — Přejeme novému arcipastýři hojnost posily Boží a prosíme ho, aby kráčel statečně ve stopách nezapomenutelného biskupa Brynychy. Právě chaotická situace v nynější společnosti dokazuje, že tou cestou pastýř stádece pronásledovaného kráčetí musí. Činorodá láska, energie a křesťanská důslednost jsou vlastností, které zdolají i velice obtížné překážky a naposled budou imponovati i kruhům nekatolickým.

Osobní zprávy. Vyznamenání pp.: Václav Rosecký, bisk. vikar, sekretář, bisk. notář, farář v Zahořově, a Frant. Dohmálek, bisk. notář, farář v Libštátě, jmenování osobními děkany. — Jan Vík, zám. kaplan ve Smiřicích a Jos. Unger, děkan v Černilově, jmenování bisk. notářů. — Václav Kozá, exposita v Libčicích, Jan Sokol, katecheta ve Vys. Mýtě, Jan Řezníček, katecheta v Červ. Kostelci a Jos. Zelinka, katecheta v Chrudimí, obdrželi expositorem canonice. — Jan Pospíšil, kooper. v Libštátě, Jan Petrásek, kaplan v Holohlavech a Aug. Michálek, kaplan v Chocni obdrželi farní synodali. — Dr. Arnošt Šternberský, kaplan ve Dvoře Králové, Jan Beneš, kaplan v Chrastí, Fr. Houdek, farář v Hroch. Týnci, Stan. Beneš, ředitel bisk. tiskárny v Hradci Král., Fr. Jelínek, katecheta v Kostelci n. O., Jar. Kalhous, kaplan v Kostelci n. O., Jos. Durek, kaplan v Ljomyšli, Fr. Machač, kaplan v Rychnově n. Kn., Jos. Rohleder, kaplan v Týnci n. L. a Josef Křištof, kaplan v Chrastí obdrželi ordinariátní pochvalu. — Investitura: p. Bohumil May, admín. v Sopotech, farářem tamtéž. — Uprázdňená fara: Lány na Dálku, ve vikariátu chrudimském, na patronátě náboženské matice, odchodem p. Václ. Šála na trvalý odpočinek. Lhůta konkursní končí 12. července. — Fundat. místo v Praskačce u Opatovic, ve vikariátu pardubickém. Lhůta konkursní končí 30. června.

Papežským nunciem v Praze jmenován Msgr. Micara.

Audience česko-americké mise ve Vatikánu. Dne 24. dubna přijeli do Říma pp. Nekuja, Dostál a Jelínek. Jelikož se dle zdržeti nemohli, soudilo se, že se těžce k audienci dostanou. Vždyť právě na jaře odbyvá se spousta styčných ohlášených předem dávno. Ale papež přijal členy mise v soukromé audienci již druhý den (25. dubna) nadmíru jaskavě. Audience trvala tři čtvrti hodiny. Násinci odcházeli se zářícím zrakem pochvalující si: „Velice inteligentní a pravý demokratický papež! Tato audience je nejkrásnější a nejvzácnější odměnou našich nemalých obětí.“ — Tužší láska a dobrota vůči sledovali členové mise v státní papežské sekretarii. H. Dostál po důkladném prozkoumání řekl vynikajícím českým politikovi v Římě: „Pane, mohu vás ujistiti, že Vatikán jest o církevních poměrech v naší republice informován přesně, správně a přemo. Německého a maďarského vlivu na politiku Vatikánu není. Aspoň nám

Církevní obzor.

Uvítání biskupa-koadjutora. Jistě uzná každý, kdo církevní situaci všestranně sleduje, že svědomitě zastávaný biskupský úřad nyní jest velice obtížný, takže vyžaduje nadměrnou trpělivost

a obětavost. Dnes dokonce nestačí biskup-representant; arcipastýř jest nucen s klíčem na bedra vložným kráčet k různým Kalvariím v čele kněžstva ošatého, nemaj se vyhýbatí evizekám

sv. Svatce nepodléhá a nedá ho. Můj přítel, svatý generál Štefánik mi pravil: Nejmenší politika se pěstuje ve Vatikánu. A tomu tak skutečně jest. — Deputace podarovala bídě Československé a slibila všemožnou podporu.

Svatojanská pouť v Hradci Králové měla průběh utěšený. Z venkova přilákala krásná pohoda velmi mnoho citelů sv. Jana do seminářského kostela, zasvěceného k jeho počtě. Mše sv. byly tam slouženy od časného jitra až do poledne. Ráno v 6 hodin Msgr. dr. Jindra měl mši sv. spojenou s kázáním o povinnostech rodičů k zdárné výchově dětí. V 7 hod. sloužil mši sv. nejč. arcipastýř. V 10 hod. na dvoře zcela naplněném posluchačstvem měl dr. J. Konečný kázání, v němž dovedl, jakým hrdinou povinnosti byl sv. Jan. O 11 hod. sloužil pontif. mši sv. s příslušnou asistencí gener. vikář Msgr. dr. Soukup. Při ní na kůru byla zdařile provedena nová figurální mše dr. O. Svobody za řízení skladatelova. Tato skladba jest bohatá, ale nepřilíší obtížná; krásám jejích melodií lehce porozumí i sluch neoborníkův. Na kůru tentokrát sešlo se velmi mnoho zpěváků a pěvků a 10 hudebníků. I solové vložky zapěny velmi dobře. — Odpoledne kázal Msgr. dr. Jindra o naší povinnosti lásky k Bohu a činnosti lásky k bližnímu, načez rektor semináře dr. H. Doskočil měl zpívané litanie s požehnáním. — Tklivé pobožnosti líbily se každé duši věřící. Tentokrát dostavilo se méně lidí, kteří přicházejí na ten den do seminářských zdí ze zvědavosti, což bylo jen dobře. Připomínáme však, že někteří z nich přecházeli dvorem

s krytou hlavou a doutníkem [v ústech právě při kázání, hlasitě se bavíce. Zde není výmluva žádná. Vždyť tam není veřejná pasáž; proto nechť na pouť přijde jen ten, kdo tam patří. Zato však byla úctyhodná vytrvalost v pobožnostech lidu vroucně věřícího. Svatojanský kult tentokrát byl v seminářském kostele hlubší, vroucnější než léta jiná.

Opočno. V pondělí svatodušní 24. května je v kapucinském klášteře v Opočně slavná výstava Nejsv. svátosti oltářní a zároveň shromáždění III. řádu sv. Františka.

Kněžský dům v Lubačovicích. Kdo z kněží hodlá se na delší dobu ubytovati v „Kněž. domě“, nechť s sebou vezme víno ke mši sv. a svíčku do pokoje.

Druhé vydání! Ke dnům Svatojanským! Právě vyšla novinka z pera V. Skály: **Proti potupám sv. Jana Nepomuckého.**

Leták o 16 stranách 8° obsahuje vyvrácení běžných námitek proti kultu svatojanskému. Cena 1 výt. 30 h i s poštovným. Při odebírání nejmenší 50 kusů najednou 10% sleva.

Objednávky vyřizuje:

**Administr. „Časových Úvah“
v Hradci Králové (Adalbertinum).**

(Spis dr. Boyla „Obrana úcty Svatojanské“ jest právě celý rozebrán.)

Československá strana lidová.

Tělocvičná jednota „Orel“ v Hradci Králové uspořádala pro své členstvo a příznivce soukromě se svými malými žačkami představení „Poklad“, vypravené pečlivě sič. Hýblovou a Zahradníkovou. Radost byla sledovat dívky, s jakou obratností se zhostily úloh i dosti obtížných. Krásné kostýmy dodaly lesku. — Srdečný dík vzdáváme ctih. Školským sestrám za bezplatné propůjčení sálu a i světla a ctih. sestře Refugii za cvičení žaček.

Politika. Na den 2. května svolána byla do místnosti zdejší Jednoty schůze okresních důvěrníků mládeže, na níž promluvil odstoupající okresní důvěrník br. Švanda z Kamence, dp. Alois St. Novák a okr. důvěrník Č. S. L. pan Svoboda. Bylo jednání o rozšíření organizační sdružení mládeže na okrese; navrhován okresní sjezd, okresní schůzky a okresní slavnost dožínková. Za nového okr. důvěrníka mládeže zvolen byl br. Rádek ze Sádka. — Dne 13. května sešli se voličové Č. S. L. k přátelskému dostaveníčku s nově zvoleným poslancem p. Adámkem. Místnost byla přeplněna, neboť každý chtěl spatřit horlivého pracovníka našeho hnutí, bodrého p. Adámka. Dostaveníčko zahájeno bylo kapelou tamburašů smělých národních písní; po té zapěl smíšený sbor Beethovenovo „Nad hvězdami“. Dp. Alois St. Novák uvítal a představil p. poslance, jenž v hodinové řeči promlouval o ideálech, za jakými šli naši voliči do volební sněh. Dp. kaplan poděkoval srdečně p. poslanci a provolal brzkému II. dostaveníčku „Na shledanou“. Nato zapěna byla Kuřtlova „Touha“ a sehrána aktovka „Doktorovo tajemství“. Pan poslanec ochotně slibil, že zase coby nejdříve zavítá do našeho středu a podá nám zprávu o činnosti lidového klubu, jež čeká noční práce v obou sněmovnách.

Volný deník lidové strany jest nyní neodbytnou nutností; jest také věcí naší cti, aby strana tak velká měla v Čechách aspoň jeden deník, kde by byly všechny nejpotřebnější rubriky. Stoupenci naší strany velmi mnoho obětují na účely lidumilné, katečské a jiné. Ale většina jejich čast zapomíná, jak jest nejvyš. na čase k náhlé nezadržitelné práh katolických občanů podporovat vlastní tisk. Jinde se vybírá velká daň strany, vydírají se peníze na nejrůznější fondy a tak se podporuje horečlivě. U nás však posud se vybírálo na účely strany příliš málo, ačkoli na nejpotřebnější věci jest tolik nákladů potřeba. Naše korespondenti jest čes, aby si našinci svytky na po-

třebu placení; vždyť skrovnou daň budou odváděti k vlastnímu dobru, k zabezpečení vlastních práv. Nyní přece prohlédí každý, kdo viděl chce, že věnování peněz na organizační neznámá „zbytečnou podporu duchovenstva“. Vždyť kněžský seskupení v naší straně sami placením na účely organizační se vyčerpávají. A nejde tu přece jen o zájmy náboženské, nýbrž i hospodářské a politické. Kdo nechce podporovat účely strany naší, bude brzy přimucen, odváděti větší daň straně jiné. Ještě posud starší lidé se vymlouvají: „Já si veřejných záležitostí nevšímám, pomodím se v kostele, děti katolicky vychovávám — a to mi stačí.“ Ale zdali pak takový zaslepenec přemýšlí, na jak dlouho takové stanovisko stačíti může? Vždyť se již konají přípravy, aby katolictvu byl zamezován přístup do jeho kostelů; pokrokoví učitelé veřejně oznamují, že budou mládež vychovávatí protikřesťansky. Sáhá se po polnostech, z nichž výnosu se udržují a opravují chrámy. Co jest tedy lepší: platit malou daň nyní či velkou potom, až vojnomyšlenkáři se soc. demokraty církevní majetek vyvlastní? Tolik dále jest jisto, že by naši protivníci se nespokojili s vyložením všeho katolického ze života veřejného. Po prvním podstatném úspěchu by jejich nelibostná inkvizice pronásledovala i ty katolíky, kteří by své pobožnosti obmezili na vlastní příbytky. Židé podporují svůj a jiný protikatolický tisk s největší horlivostí. Odhad veliké úspěchy této menšiny ve veřejném životě. Voláme tudíž důrazně, aby stoupenci strany lidové co nejrychleji sbírali peníze na vybudování velkého vlastního deníku. Tisk — toť udatné plicce každé strany, která v soutěži s jinými národy chce obstáti.

Valná hromada Českého úgry akademického konala se dne 16. května. Zahájena byla chorátem sv. Václava, který zapěl pěvecký kroužek. Odstoupilci předseda kol. PhC. J. Krkln vítá přítomné hosty, zvláště senátora JUDra Karasa, poslance dra Mazance, ředitele koleje Arnošta z Pardubic Davídka a i. Předčítá dále dole pozdravy od kardinála arcibiskupa Škrbenského, biskupa dra Doubravy, dra Hrubana, dra Sýkory, univ. prof. dra Masla, dra Daňka, ředitele semináře dr. Řihánka, předsedy dra Lenze atd. Po zprávách funkcionářů odstoupilciho výboru zvolen byl výbor nový. Zvolení: předseda kol. MUC. J. Kmocek, místopředseda kol. PhC. V. Macourek, jednatelem kol. MUC. F. Jeřábek, pokladník svo-

leni byli kol. PhC. B. Effenbergrová a kol. PhC. V. Šmejkal, zapisovatelem a archivářem kol. PhC. J. Uhlíř, knihovní kol. PhC. M. Opočenská, správcem domu kol. PhC. O. Nuska, novinářem kol. MUC. A. Škultěty. V debatě, která při volných návrzích se rozptýlila, byla podána celá řada nových námětů k řešení různých problémů, týkajících se činnosti Ligy i poměru jejího k současným paklivým otázkám. Mezi jinými navržena resoluce o umožnění a uskutečnění studia katolických studentů v cizině, která byla přijata a k detailnějšímu zpracování a dalšímu jednání odevzdána Ústředí katolického studentského sdružení.

Smířice. V pondělí svatodušní 24. t. m. v 8 hodin večer v městské dvoraně pořádali sdružené organizace lidové strany na oslavu 15letého trvání organizační činnosti hudební a pěvecký večer s prvotřídním bohatým a pestrým programem. Účinkovali budou také p. t. tamburaši královéhradečtí se svým sborníkem dp. V. Gyurkovicelem v čele a dp. J. Sahuja, docent círk. zpěvu. Všichni naši i cizí uvedení hosté z místa i okolí srdečně se zvou. Doufáme, že umělecký program přivábí všechny přátele.

Pro katolický tisk. Jest přáním sv. Otce, aby ve svátek sv. Petra a Pavla konaly se po celém katol. světě sbírky na podporu katol. tisku a získávali se noví odběratelé katol. časopisům. Jest na každé organizaci, aby svátku sv. Petra a Pavla použila k agitaci pro tisk od rodiny k rodině. Přikličte se, abyste získali našim časopisům nové řady odběratelů!

Všeodborové sdružení křesť. dělnictva nastupuje novou linií svého organizačního vývoje. Je to patrné z resoluce přijaté v plenární schůzi všeodborové dne 16. května t. r., která zní: „Plenární schůze výboru Všeodborového sdružení křesť. dělnictva vykonávající nanesení valné hromady usnesla se v nejbližší době ustaviti samostatné odbory pracovní a ukládá sekretariátu, aby ihned čeho třeba zařídil, aby co nejdříve bylo dosaženo úředního povolení pro jednotlivé odbory.“ — Podotýkáme, že stanovy jsou již vypracovány.

Zprávy místní a z kraje.

Přesídlení želez. ředitelství do Hradce Králové. Aby zlomen byl hrot různým námitkám, účelům proti přestěhování ředitelství železnic do Hradce Králové, uspořádán byl hromadný výlet úřednictva ředitelství z Prahy do Hradce Králové. S dychtivostí čekali mnozí, kteří dosud našeho města neznali, jak asi vypadá obec, jež má býti jejích druhým domovem na dlouhou dobu. A odměnou těch, kdož předpovídali, že Hradec se všem zalíbí, bylo živé uspokojení členů výpravy. Již uvítání, jehož se jim na nádraží dostalo místním odborem spolku želez. úředníků a k němuž se dostavil i starosta dr. Ulrich, působilo příznivým dojmem. Zájem návštěvníků přirozeně se zvýšil u novostavby úřednických domů, jež svým položením i výstavností vzbudily příjemné překvapení. Vroucní, ze srdce vycházející slovy uvítal zde milé hosty p. starosta, jehož upřímná slova našla živého ohlasu u pražských návštěvníků. Čistota ulic, elegancie města, pěkné památky, krásné okolí působily na členy výpravy dojemem nejpozitivnějším, který zejména byl patrný při odjezdu zvláštního rychlíku. Jenž odvězla milé návštěvníky, obdařené množstvím květin a volání: „Na shledanou v Hradci!“ Vyvráceny představy proti přesídlení ředitelství do Hradce Králové, neboť návštěvníci zpravili podrobně i ostatní úředníky, kteří zájezdu šťastní se nemohli. — Ale dobrý dojem návštěvníků nutno ještě doplniti stránkou praktickou. O ženaté úředníky celkem v bytové otázce je postaráno. Než svobodní členové ředitelství ocitají se před paklivou otázkou, kde hledati byt pro 70 právnicků, vyšších i nižších úředníků, podúředníků, ženských sít i slyšně přidělených ředitelství? Aby tisknivá tato situace zdárně mohla býti rozřešena a aby město naše větší přeloženým úředníkům projevilo upřímné pohostinství, prosí podepsaný jménem místního odboru železničních úředníků, aby rodiny, jež mohou uvolniti pokoj pro některého svobodného člana ředitelství, laskavě se obrátily na jednatele spolku Ed. Havla, revidenta dráhy v Hradci Králové, Havlíčkova 204.

Povinné hlášení uprázdněných míst pracovních neb služebních a veřejných zaměstnávatelem práce. Zákon na čes-

10. prosince 1918 č. 63 stanoví v § 6. povinnost všech zaměstnavatelů hlásiti veškerá uprázdněná místa příslušné obvodové neb odborové sprostředkovatelské práce. Povinnost k hlášení uprázdněných míst jest všeobecná a stává se bez ohledu na to, že v některém okrese výplaty podpor v nezaměstnanosti byla zastavena. Opomenutí povinného hlášení uprázdněných míst služebních neb pracovních trestá okresní politický úřad peněžitou pokutou do 100 K. Okresní úřad pro bezplatné sprostředkování práce v Hradci Králové upozorňuje zaměstnavatele na tato zákonná ustanovení a žádá v zájmu úspěšného řešení otázky nezaměstnanosti, by veškerá uprázdněná místa pracovní neb služební oznamována byla podepsanému okresnímu úřadu pro sprostředkování práce, který buď sám neb za pomoci okolních okresních úřadů pro sprostředkování práce požadované pracovní síly dle možnosti ihned dodá. — Z okresního úřadu pro bezplatné sprostředkování práce v Hradci Králové.

Městské Klicperovo divadlo. V neděli 16. května pořádala Jednota invalidů za spoluúčinkování dram. sdružení »Tyl« večer aktovek: »Hrabě«, »Vzkříšení« a »Uhlíř«. Večer byl velmi slabě navštíven — snad právem. Nebylo by bývalo lépe na místo tří řádných aktovek předvésti kus — třeba veselohru — živější a dramaticky účinnější? — Dne 12. května slyšeli jsme známé nám všem Ševčíkovo kvarteto pp. Lhotského (prim), Procházku (sekund), Moravce (Viola) a Fingera (čelo). Vybraný program čísel Fibichových, Foerstrovyých a Novákových poskytl nám neobyčejně účinný požitek. Pokračováním večera bylo matinee 13. května v průmysl. museu. — Jek.

Strach před kultem svatojanským. Páni učitelé na předměstské škole nenašli — až na čestné výjimky — lepšího dne pro školní výlet na »Zámeček«, nežli den sv. Jana Nep. 16. května. Výlet musil být konán v neděli dopoledne, aby se začátek nemohlo sčastití oslav svatojanských; aby jistě přišli všichni, bylo jim řečeno, že musí o tom psát školní úlohu. Je to zvláštní! Jindy a jinde chodívaly děti na výlety ve všední den, k čemuž dostaly prázdnou. Snad nechtějí páni učitelé ztratit drahé hodiny ke vzdělání! Či mají pokyn »shora«? Židovské děti o svých svátcích mají prázdnou, aby se mohly sčastití vlastních bohoslužeb. Ale katolickým dětem předpisuje se »povinný« výlet právě v době nedělních bohoslužeb. Jen si dobře pamatujeme téhle dokument konfesní snášlivosti!

Kroužek německé konverzace v pátek 21. května v 8 hodin večer v restauraci p. Lišky. Circolo Italiano, mercoledì 26. maggio, alle otto. Grandhotel.

Athletický odbor S. K. Hradec Králové koná pravidelné trainingy každé pondělí a čtvrtek od půl 6. hod. večer na hřišti. Nejen z důvodů zdravotních, ale i z důvodů sportovní vyspělosti východních Čech jest žádoucí, aby tento nejoblíbenější sport dosáhl té výše jako sport toho druhu v Praze, neboť je jisto, že i mezi sportovci venkovskými je dosud tolik neshlednutých talentů pro lehkou atletiku, že snadno při řádném trainingu konkurují by mohli sport venkovský s Prahou, kde atletika pěstuje se již po mnoho let. Nové přihlášky přijímá Arnošt Dvořák, účetní elektráren, Hradec Králové.

Vandalismus v Sedlci. Mochým stánkům jest asi známa vysoká — v Čechách prý nejvyšší — socha sv. Jana Nepom. v Sedlci u Kutné Hory před památnou kostnicí. Starodávna tato socha jest uměleckým dílem sochaře Bauguta a kolem ní na podstavcích asi 2 m vysokých stojí

čtyři další patronové v životní velikosti. V noci ze dne 7. na 8. květen bylo toto vzácné sousoří od tří zvrhlých mladíků zdejších barbarsky poškozeno, totiž socha sv. Prokopa i s podstavcem skácena a rozbita, šimí i kamenné silné zábradlí přeraženo. — Jinde starožitné umělecké památky se vykopávají, ale u nás — rozbité! Snad si myslili oni zvrhlci, že vykonají hrdinský čin, ale všichni lidé i opačného přesvědčení takové hrdinství odsuzovali.

Třebechovice. Na popud soc. dem. byla nedávno svolána mimořádná schůze hospodářské rady, ve které soc. demokraté navrhovali, aby vzhledem k panující hospodářské tísní oba socialistické konsumy, obecní aprovisace a konsum lidový až do úplné vzájemné jeden druhému vypomáhaly a společnou akci čelily hrozącím nedostatkům. Zástupce našeho konsumu z důvodů věcných sice s počátku tomu odporoval, ale posléze k tomu přivodil. Zásoby měly se sepsati, všem měla být vyměřena stejná dávka, kromě jiných ustanovení. V 10 hod. večer konala se tato »svorná« schůze, ale ještě téže noci tak zv. »národní socialisté« podnikli velikou agitaci mezi svým členstvem a tak již od časného následujícího litra byl obležen jejich konsum zástupy žen a proti všemu usnesení zrádně byla vydávána mouka po 3 kg na osobu a dopoledne tím způsobem vydána všechna krásná bílá mouka mimo na rychlo pečený chléb. Po městě z toho povstal veliký šon; když referent p. Řehák chtěl přátelsky zakročit, byl z tohoto konsumu přímo vykázan. Následkem toho ve velice nemilé situaci ocitl se konsum lidový, který přes reptání vlastního členstva čestně dodržel úmluvu. Následkem této zrády a odlišného na věc nazírání soc. demokratů prohlásil náš zástupce v druhé mimořádně svolané schůzi hospod. rady, že se necítí býti důvěřivější úmluvou vázán a že jenom v určitých směrnících budeme společně pracovati. — Dne 18. t. m. svolali soc. demokraté veřejnou schůzi s programem: »Zrada národních socialistů.« Schůze byla velice pohnutá a zrada »národních« předáků postavena do pronikavého světla, kdežto stanovisku, že v této věci zaujala a dodržela lidová strana, dostalo se uznání všech charakterních lidí. — Nedávno konala se u nás slavnostní přednáška na paměť založení bratrstva Orebského před 500 lety. Poněvadž pozvaný historik dr. Šimák svým vědeckým výkladem plně neukořil některé občany, kterým se stýská asi po štvání, slyšíme, že místní organizace nár. dem. se snaží, aby byl sem povolán pověstný sběratel na mostecké sirotky, muž čistých rukou, právě v těchto dnech prof. Pekařem v Nár. listech v otázce svatojanské důkladně »zmalovaný«, dr. Herben. Jedněte s nár. demokraty čestně, prokažte jim třeba přátelskou službu a oni se vám odmění nekarakterní »herbenovštinou«. — Minulou nedělí podnikla naše organizace vycházku pod národní hru do Libníkovic, kde konala se slavnost tamní naší organizace. Proti všemu očekávání slavnost tato svým zdarem a mohutnými rozměry přímo překvapovala nás, natož naše »přítelky«, kteří nedovedli svého rozčilení ani maskovati. Stále vpřed!

(Z a s l á n o.)

Mimořádná valná hromada
opořku »Charitas« v Hradci Králové.
koná se v neděli 8. června 1920
o 11. hod. dopoledne v Adalbertině.

Program:

1. Schválení účelů správy.

2. Volné návrhy.

V Hradci Králové, 20. května 1920.

Dr. Fr. Reyl,
předseda.

Václ. Jenšovský,
jednatel.

Různé zprávy.

Hlas republiky a »klerikální Morava«. Agrární »Hlas republiky« píše: »Volební čísla nám dokazují, že veškerá práce pokroková na Moravě byla marnou. A proč? Poněvadž taktika, s jakou se postupovalo proti klerikalismu, nebývala správnou. Lid moravský jest konservativnější než v Čechách a všechny náhle a revoluční myšlenky odmítá. Zvláště jest odvrácen ve věcech víry, na něž jest obdařen

a již na víře od otce zděděné. Klerikalismus, s jakým se postupovalo ve věcech náboženských, musil nutně mít za následek protitlak a vlastně postřeloval klerikální hnutí. Toho všeho nechtěli ti, kteří pracovali na venkově pro říšení pokroku. Jak často stalo se toto beslo plátek pro atheistickou propagandu, jak často před náčtem svobodomyšlenosti se skrývaly útoky proti náboženství! S tím, jak často

Ověrní družstvo ELIŠKA v Hradci Králové

Adalbertiněm

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědní a poskytuje výhodné půjčky.

byly náboženské city uráženy! Lid náš dobře rozpoznal frásovitost pokrokových hesel a dal se lehce získati klerikálními agitátory. Pokrokové učitelstvo svým radikalismem ve věcech náboženských připravilo se o všechnu důvěru v obcích a pokroková práce jeho nebude mít v dohledné době výsledků. Ještě více si však uškodilo u našeho občanstva tím, že změnilo, až na čestné výjimky, program a zabývá se hlášením ideí — socialistických. — Konečně agrární orgán přiznává, co my jsme říkali už dávno.

Zatvrzelé odpirání pravdy není nikdy tak houževnaté jako u protikatolických fanatiků. Že se odvážil dr. Pekař napsati proti Herbenovým potupám kultu svatojanského pravdu ze svého stanoviska čistě vědeckého, byl hned napaden vládním orgánem. Tudíž dr. Pekař v »Nár. listech« 19. t. m. odpovídá: »Dnešní »Československá Republika« zmiňuje se o mém nedělním článku v »Nár. Listech« způsobem, proti němuž musím protestovati. Nejen že obsah a cíl jeho tendence, způsobem bijícím pravdu v tvář, skresluje, ale ona zavírá dokonce, že »stavím se úplně proti duchu a smyslu našich dějin, jak jej formuloval Palacký.« Proti tomu dovolte mi konstatovati, že 1) Palacký hájil téhož stanoviska, na něž jsem se v otázce svatojanské postavil já (ano šel dále, máje za přijatelné také, že Jan z Pomuka byl zpovědníkem královny; o tom já z opatrnosti se vůbec nezmínil), a 2) že by Palacký podepsal také to, co jsem poznamenal mimochodem o době protireformační, že totiž měla také některé světlé a pro náš národ v dané situaci prospěšné stránky. Mohl bych v tom směru citovati velmi mluvně a v mnohém ohledu dosud časové věty Palackého ze statí jeho »O náboženství a víře z r. 1873«, z doslovu ke »Gedankblätter (1874)« a ze statí »O roztržce v národě českém« (1875). Zítra by ty citáty byly jistě s triumfem otištěny v »Čechu« a »Pražském Večerníku« — proto na ně redakci »Českoslov. Republiky« (jeť by musila napsati zase, že to měl Palacký otiisknouti v »Čechu« a ne v listě liberálním) pouze upozorňuji. Palacký, opakuji, by mne za můj článek v »Nár. Listech« vřele pochválil. Naproti tomu je možné, že moje mínění liší se od mínění nové generace s Masarykem v čele. (jak píše »Čes. Republika«). Ale nemám za taktní, zatahuje-li oficiální list naší republiky starší vědecké a národní filosofické názory p. presidenta republiky do debaty; zcela zbytečně se snažíc lámat kopí pro ně (této pomoci autorita p. presidenta jistě nepotřebuje). A nemám také za taktní, odvažuje-li se »Č. Rep.« vytýkati »Nár. Listům«, že otiiskly článek svého spolupracovníka, profesora dějepisu, ke kterému byl jiným článkem v téže listě vyprovokován, nota bene článek stojící cele na stanovisku svobodné, žádné straně nesloužící vědy. »Č. R.« mi konečně vytýká, že nepočkal jsem s článkem svým až po dokončení statí Herbenových. Toho lituji sám opravdově (měl jsem za to, že dr. Herben svou statí dokončil v sobotu) — neboť byl bych mohl v odpovědi své vysvětliti leccos i sešlabinu leccos s toho, co vyložil Herben v neděli.

2 skříň, 2 postele, 2 noční stolky, umývadlo se zrcadlem od Kč 3000.— a jiné
nábití tovarů nabytka

Styberský, Hradec Králové.

Záložna v Hradci Král.

úpravné společenstvo s ručením hmotným

Československé náměstí.

Vklady na
knížky: 3%.

Půjčky. - Úvěry osobní
a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.
Vadla. - Eskompt účtů a směn.

Páperky.

Čím se dychtivěji čtou knihy tištěné, tím méně se čítává z knihy života. Z toho lze si pak lehce vysvětliti nynější politický, sociální a kulturní chaos, jaký nebývá ani u národů necivilisovaných.

Volby v nynějším čase nestávají se věrným zrcadlem vůle národa a skutečným měřítkem číselného poměru stran. Celá řada agitátorů pracuje horlivě proto, aby se udržela v sekretariátech a jiných placených místech, mnoho jemnocitných, poctivých inteligentů uhýbá se před jedovatými šípy volebními do ústraní; celé davy neuvědomělých duší jsou balamnceny netoliko nesplnitelnými sliby, ale i záluďnými výklady programů. Velká část volí se svou stranou ze zvyku. Radikální stranám prospívají více veliké volební fondy a číselná převaha agitátorů než idey a splnitelné plány. Volební řečnické potyčky nepřinášejí světla, ale zvyšují v prostých duších zmatek.

Když hrozil říši Paraonově hlad, pomohl svým důmyslem Josef Egyptský. Když v naší vlasti již citelná nouze nastala, zřídaly nám poslední sousto egyptské kobylinky.

Před válkou velebili pokrokaři jako nejznamenitější národní vlastnost českou paličatost. Nyní by byli velmi rádi, kdyby ta paličatost trochu změkla; ukazuje se totiž, že sama sebou ještě ctností není. Pokud fousavství se obracelo proti Vatikánu, markýrující lacino rytířského ducha, potud se mu silně tleskalo. Teď však jest mnohým úzko, když se paličatost obrací proti vlastní krvi a — proti obecným hospodářským zájmům republiky vůbec.

Syčí se zlobně netoliko proti historickému sv. Janu Nepomuckému ale i proti zúšlechťujícím legendám o tomto světcí. Zato však osvětáři jeví veliké nadšení nad vybájenými zkazkami o Libuši. Jméno sv. Jana se musí šlapati do prachu i při vzpomínce na to, jak prospěly pouť svatojanské podnikům národním. Ale před slavnostními dny republikánskými chce každý pokrokař viděti na scéně Národ. divadla Libuši.

Ve světě fyzickém osvědčuje naše veřejnost tolik vzácné opatrnosti! Dřív než se stroj odevzdá k používání, vykoná se s ním několik praktických pokusů, i když několik osvědčených znaků se zaručuje za solidní výrobu. Pak se ještě činí úzkostlivá opatření, aby nedošlo při obsluze stroje k tělesnému úrazu. A v důležitějším světě duchovním? Vládí se hned celé zástupy a zvláště tisíce dětí k převýchově dle soustav, které buď jsou naprosto nevyzkoušeny anebo v cizině se dožily nejžalostnějšího bankrotu. Tu opatrnost všechna přestává. Pokrokaři eskamotují ani nežádají, aby se napřed zřídily jakési pokusné stanice, menší školy na důkladné vyzkoušení, jak se protikřesťanské theorie v praxi osvědčí. Patrně sami mnoho nevědí ve zdar toho, co projektují a zač vyžadují pro sebe slávu. Chtějí táhnouti

hned za vlasy celé regimenty českého dorostu do své zbrklé jízdárny. A když mnoho pokazí, prohlásí bez záchvěvu lítosti s učenou, prorockou tváří: »Jest ovšem nyní patrné, že se musíme přeorientovati. Pracovaň jsme vždy podle povelů pokroku a právě pokrok se nezastavuje, vyžaduje stále nových změn.« Znamená-li však duchovní zmrzačení celé generace faktický pokrok, je-li rozbředlý skepticismus opravdu světlem a pružinou pozitivních činů, o to se mnoho neštarají. Zkrátka experimenty technické jsou mnohem opatrnější než experimenty duševní, při nichž mravní zodpovědnost jest mnohonásobně větší.

Katolíci slyšeli často v různých variacích z úst liberálních: »Dle toho se s vámi bude v národě zacházeti, jaké stanovisko zaujmete k Husovi.« Zatím však ten poměr k Husovi stal se nyní nickon u samých despotických poručníků. Liberálové upravili své hledisko tak, že kopli do spisů Husových svým sklonem k volnomyšlenkářství a úklonami před židy Soc. demokraté pak zneužili sousoší husovského k volební reklamě marxismu a zanechali tam doutníkové nedopalky.

Skoro každá idea, každý obor umělecký dá se zpeněžit. Platí se za básně i obrazy, virtuózy, zpěváky a herce zvou do svých produkcí pod podmínkou vyššího vstupného, zástupci lidu ve sněmovně přijímají slušnou odměnu, řemeslní agitátoři politických stran většinou jsou dobře placeni. Zato však prostý lid věřící nebere žádného honoráře za daleké pouť do chrámů, za svou zpověď a účast na církevních průvodech. Tu jest idealismus čistý. A přece právě tento lid jest nejčastěji vyhledávaným terčem potup sobeckých harcovníků radikalismu. Právě dělník, který pro své neplacené přesvědčení málokdy dá se z továrny vyřítvati, jest zařazován posměchem. Nad lidem obětavým, věřícím pronášejí pohrdavé poznámky leckde i ti, kteří kostelní hudbu obstarávají za peníze. A tu a tam i přemodernisovaný kněz raději navazuje styky s buržoazními byrokraty, kteří do kostela nevěnují, než s lidem dělným věřícím, nepříjímajícím chrám z idealismu nejkřivějšího.

Nejlépe by se národnostní spory uklidili, kdyby z různých národů vytvořili jednotnou alianci lidé poctiví, spravedliví, kteří by ulehleli v politice hmotné za opatření. Wolfové musejí štváti a svému vojevůdce pochlebovati již proto, aby předkládali národu důvod k svým důchodům — rovná jako štváří demagogové provokující sociální politiku třídní.

Demokracie — vláda lidu! Jeliže někde začaly vládnouti masy skutečně vznikl chaos a bouřlivý vír k nepokojům, tak že ten stav se dal udržeti jen krátko. V republikánských státech vládnou buď nejmošnější a nejzvrhlostnější — nebo nejchytřejší. Zástupci lidu zbavili zanedbávají výhradně zájmy osobní; sofistickou zručností dovodí své šplhalství snadno převzati starostí o blaho lidu.

Kostelní paramenta
praporek a bohoslužebné náčiní v nejvhodnějších
cenách, zakoupeno a doporučeno fy.
JOSEF NEŠKUDLA
Nový Pátek Králové, Čechy.
Výstřední ceny, celá objednávka
u štěstí.

**Najvhodnějším dárkem
pro birmovance
jest
modlitební kniha.**
Velký výběr ve skvostných vazbách má
na skladě
Bratrství knihkupců a nakladatelství
v Hradci Králové.

**BALDACHÝNY
PRAPORY**
DOPORUČUJE
F. STADNÍK. OLMOUC
KOSTEL. PARAMENTY A NÁČINÍ
KADIDLO

Paramentní závod
nejstarší české firmy:
Ignáce V. Neškudla syn
v Jeleném L. Orli. (čechy)
bratr P. J. Neškudly, býv.
arafa ve Výprahticích)
doporučuje:
veškeré kostelní ro-
cha, korekce, pra-
pory, jakož i kovové
bohosluž. předměty.
Cenky, rozpočty i náklady
na nákladu zdarma a franko
Tisíce pochvalných uznání
a vyznamenání.
Nejlevněj. nákupní právo v rep. Československé.

**Varhanové
pišťaly**
zinkové i tinové dodává a veškeré opravy
i přestavby varhan provádí
V. Poláček,
stavitelství varhan a harmonií
v Rychnově n. Kn.

Paramenta,
praporek, sochy
a církevn. náčiní
dodává nejlevněji
JOSEF VEMB,
český
odborný závod
Jelený L. Orli.

Antonín Zavada,
nejstarší závod posílkový a zlatnický
v Hradci Králové č. 436.
(dílky za továrna nábytku K. V. Škobera)
Zhotovuje veškeré nádobí kostelní, ze zlata, stříbra,
bronzu a j. kovů v uměleckém provedení.
Opravy a novotvarování starých nádob čistě a se
rukou trvanlivostí.
Zlacení a stříbření v ohni; niklování.
Ceny mírné. Rychlé provedení.

Výrobci a soust. redaktor: Josef Pátek. — Tiskárna: Hradec Králové. — Tiskárna: Hradec Králové. — Tiskárna: Hradec Králové.

OBNOVA

Týdeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nezalepená a ne frankovaná expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané neobnovují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství komá jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. č. 6. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Pout ke hrobu biskupa Brynycha. Pod protektorátem Jeho milosti nejduší pana biskupa Dra Josefa Doubravy pořádají organizace českoslov. strany lidové pout ke hrobu biskupa Brynycha, blahé paměti, v Chrastí v neděli 30. května 1920. 1. Sraz účastníků o 9. hod. dopol. v lipkách. 2. Průvod do nádvoří zámeckého, kde promluví vldp. Magre dr. Gustav Domabyl, profesor z Hradce Králové. 3. Průvod do děkanického chrámu Páně na mái svatou. 4. Po mái sv. průvod na hřbitov ke hrobu biskupa Brynycha. 5. Po vykonané pobožnosti návrat do města. V případě deštivého počasí bude sraz v hostinci u »České koruny« a kázání bude v hostinci. Odpoledne o půl 2. hod. slavnostní schůze ve dvoraně u »České koruny«, na které promluví senátor vldp. Dr. Fr. Rayl: »O politických a vlasteneckých zásadách Brynychových« a poslanec p. Václav Myslivec: »Jak pracovat dále v intencích Brynychových«. Účast všech organizací z okolních okresů jest žádoucí! Ničím nedejte se zdržet, a byste neustili památku velikého biskupa Brynycha, jehož duch dosud mezi námi žije! V Chrastí 30. května na shledanou! Místní organizace čsl. strany lidové v Chrastí. Sekretariát čsl. strany lidové v Hradci Král.

Výchova ramenářů.

Tak často slyšely jazyky odpůrců katolicismu, že mezi českým lidem vypěstovala církev shrbená rása, povahy dvojité, kolísavé. Zatím však povahy nehotové a ramenáře vychovávali u nás právě ti, kteří ohmýslně projevovali odpor nad zlomenou páteří.

Jakou hanasdní hru v té příčině tropili liberální mladočelí a jejich dědicové, to nazve historie budoucnosti skokanstvím nelehkomyslným a zcela nevědomitým. Ti otázek náboženských nelnštli; spokojovali se cynismem, pokřikováni ze zákeří. Před nejadravějšími proudy katolickými varovali jako před černým nebezpečstvím, ale sami o novou praktickou směrnicí náboženskou se nepokoušeli.

Blahořeční Husovi a s předstírným nadšením provolávali, že budou kráčet ve stopách upáleného Husa. Ale když katolíci (přesně ve smyslu přenesených příkazů Husových) poukazovali na potřebu svědomí dle světských a zachování obyčejných pout, hned hlaholily ironické slohy. Těm »husitům« vychovávali katolíci příjímají pod oblohu, ale při tom brzdili proti podstatě a duchu tohoto přitímání; nepokřýš

popírali předpokladně obětí částek při mái sv. a zavrhovali zpověď, kterou husité podrželi. Věděli o světlých Rožtářových průvodech husitských, ale válnivě odporovali takovým procesům katolickým. Hus hleděl poctivě vnitřní život český více, než jak jej zastal; ale liberální jeho stitelé papouškovali nejméně lež německých soc. demokratů, že náboženství jest a má zůstat záležitostí soukromou. Nuže, mohla taková klikatá směrnice vychovati důsledná, žulové charaktery?

Ostatné právě vzpomínky na taktiku starých kališníků byly velikou závadou ukázněného postupu v otázkách církevních. Rokycanovi husité přikře tepali katolickou církev a nazývali katolíky »jednušky« kašpí. Zároveň však jejich sanguinický vůdce prosil Řím, aby mu dopomohl k arcibiskupské berle; s velikou ponížeností vyprosovali si husité na celé řadě katolických biskupů svěcení vlastního kněžstva a posílání posvěcených olejů ke křtu a pomazání nemocných. To snad byla škola důslednosti? Za vzor svobodomyšlnosti dávali liberálové husity, kteří netoliko prolili potoky krve i pokojných katolíků, ale kteří docela učinili konec tábořské svérázné obci církevní bezohledným fyzickým násilím. Mtuvalo se hlučně proti inkvizici španělské, ale tře se krácelo kolem bezohledných dvou inkvizic husitských (pražské a tábořské), v kterých žalobci se stávali soudci a popravičmi najednou. Takové dvojité počinání rozhodně nepřispívá k vyčištění pojmu a názorů.

Liberálové, kteří po přetření různých románů a stručných pamfletů s katolickou dogmatikou v srdci dávno se rozedli, ochotně skládali před přijetím úřadů a vychovatelejších míst přísahu katolickou — k vůli chlebu. Nejnepřednější při tom jest ta okolnost, že se ani všude v parlamentech nestarali, aby taková přísaha byla odstraněna zcela. Láteřili na klerikalismus, ale k vůli chlebu podrobovali se i významným konfesním formalitám.

Do kostela katolického k vůli upřímné modlitbě liberální úředníci vkročili nechtěli; ale dle přání nepřátelské Vídně vstupovali tam v plném leaku k vůli uctění člověka — rakouského císaře. O tom přece měli mluvit v poslanecké sněmovně

také, jestliže jim na důslednosti záleželo opravdově.

Volnomyšlenkářský list dra. Bartoška odporučoval, aby se hlásili i studující nekatolického smýšlení do katolických konviktů a tak hledali podporu hmotnou. Což mu na tom záleželo, že se v těch institucích vyžadují časté projevy katolického přesvědčení. Zrovna tak liberálové radikálního zbarvení naprosto nekárati protikatolických pokrokářů, vtrajících se k hudbě chrámové. Zato však mraekali všichni učitele za jejich varhancitvi a zbožný spév při pohřbech.

Chválen byl kněz, který nejraději obcoval s liberály, vyhýbajíc se pobožnostem katolickým zásadně, a který zároveň posraky k vůli marné chvále světa tohoto ostře kritisoval lid věřící, plněl kostel. V mái logického myšlení ovšem platí zásada: Buď má kněz řádně a ostrážitě opatrovat to, co slíbil opatrovat a zachovávat při svém svěcení — anebo ať ustoupí ze štac mužů, jehož stanovisko k zodpovědnosti jest etlivější. Ale kdež by platila logika pro liberála! Ten právě šlehal kněze vysývajících k ostřihání náboženských příkazů a vykládajících o posledních věcech člověka přesně dle evangelia.

Právě ti, kteří vnařeli věci církevní do vlávy politických bojů, hned začali tvrdit, že přetřásání náboženských záležitostí do politických schůzí nepatří, jakmile — počali pronášeti katolíci v takových shromážděních řeči obranné. Proticirkevní politiku liberálové ve sněmovnách pěstovali velmi rádi; naše obhajoba tamtéž je však pohorčovala, ale při tom pánové zapomněli poraditi, jak jinak máme svých náboženských zájmů hájiti s praktickým výsledkem.

»My nejsme proti náboženství — jen proti klerikalismu!« Zatím však se podřely hlavní pilíře katolické věrouky, popíraly se důvody pro existenci církve vůbec. Kdo s katolíky mlčel, byl charakterní, i když navštěvoval chrám. Kdo však proti předivu liberálních nepravd vstýčil praporec věrných protidůvodů, hned byl na svou důslednost tepán nebo posmíván.

Takovým způsobem vychovávala se hospodářská byrokracie; takto stával se život

Česká banka filiálka v Hradci Králové

provádí veškeré obchody bankovní i bursovní na podmínkách velmi výhodných.

Vklady na knížky a běžné účty úroků se nejvýhodnější dle doby výpovědi.

[illegible]

vlastní a svévolný, jako je například vliv
jím nyní naši lidé na to upozornili a tento
ment si jasně uvědomili. Bude třeba plyně sledo-
vat zprávy o postupu jednání v parlamentě bu-
doucím, aby každý měl též přehled o zbraň a
mohl takto své strany hájit. Bude to krysta-
lizační bod, kterým se budou odvíjet všechny
všechny doufáme, že vůdcové naší své politické
schopnosti v něm celou vervou rozvinou. Jejich
dosavadní projevy tomu nasvědčují a my při oč-
kávání blízké budoucnosti věříme.

Nové demonstrace

Došlo k tomu, že v Praze, kde byla
republiky, jest celý rozechvěn bouřlivým rozpty-
lováním českých stran a skupin v době, kdy ná-
rodní solidarita jest přísným příkazem. Právě 26.
t. m., kdy nový parlament uveden do prvního po-
hybu, došlo k pouličním demonstracím socialistů
proti vládě, která přece svým složením jest
převahou rudá. Davy dělnictva opustily v Praze
továrny a závody, spojily se s příbylými soudru-
hy kladenskými a po ulicích provolávaly: „Ať
žije Muna! — Sláva Leninovi! — Hanka repub-
lice! — Ať žije komuniste! — Pryč s vládou! —
Chceme čistě socialistickou vládu!“. V průvodu
se pohybovaly standarty a rudé prapory. Na
Staroměstském náměstí uspořádán tábor, na němž
švali Zápotocký, Houserová, Šturm a jiní.

To Hus nevědí, čeho všeho bude na Staro-
městském náměstí svědkem. Jednou před jeho so-
chou švou volnomyšlenkáři proti základům křes-
ťanské nauky, podruhé bolševici proti záklá-
dům národní republiky. Schází českému lidu
mravní páteř, schází mu společný český program,
společný národní ideál. Kdo by se domníval, že
jedna svatou velkou myšlenku vědeckou do čes-
kých duší světská filosofie, největší myslitelé za-
branili usvědčují jej z klamu. A kdo by myslil,

že snad sňatá pět organizovaných davů vynášejí
společnou směrnicí přece, konejší se klamem ještě
však. A při tom ti, kteří se bojí bolševiků jako
živého ohně, podívali základy křesťanského ná-
zoru světového jako stejné, rozmnožující tak ne-
bezpečné střihy, z nichž hlavně se obraceli proti
jejich vlastním čelům. Soc. demokraté demon-
strovali — proti soc. demokratům těm, kteří se
nedopustili do nebe volání skatit Leninových
a Trockého. Tak se krystalizují poměry v národě,
který se odvrací zvyš se národem náboženského
horlivce Hlasy.

Za hranicemi

Stávka železničářů v horní Itálii se šíří.
Novým prezidentem mexickým zvolen Adolf Hu-
erta. — Bolševici, když dobyli proti polským vo-
lám podstatných úspěchů, na Berezině byli vel-
kým odporem Poláků zastaveni. — Kruppovy
dílny v Německu pokračovaly ve výrobě těžkých
děl, což způsobilo v Dobodě vzrušení. Byla za-
kázána další výroba. — Bolševici pronikli hluboko
do Persie. Ohrožují již Teheran. — V italském mi-
nisterstvu Nittoho obdrželi katolíci 3 portfeje
(zemědělství, připojených země a prací). Katolíci
také za podpory vlády si vymohli azadání býlých
dělnických sdružení a jejich účastenství v děl-
nických radách; dále listé změny v programu o-
ficiálních zkoušek, jejichž důsledkem jest poměrná
svoboda vyučování; konečně opatření hospodář-
ského rázu ve prospěch některých tříd obyvatel-
stva. — Poláci pokrytecky rozkřikují, že hro-
díme česká vojska v Místku; je to bezcharakterní
výmysl. Sami však haraší zbraní proti nám zpu-
ně dále. — Soc. demokraté maďarští usnesli se
rozpuštění svou říšskou ochrannou kancelář. —
Mnoho bulharských dobrovolníků spojilo se s tu-
reckými nacionalisty k ozbrojenému odporu proti
obsazení Thrakie Řeky.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Pense členů Nár. divadla jest ubohá. Vždyť
Krössingovi vyměřeno měsíčně 294 K, Matarové
206 K, Sedláčkovi 294 K a Chvalovskému 245 K.
— Čím konservativnější, katolickější kraj český
nás ženíštní Josef Manes uvádí, tím seznával ví-
ce utěšené rázovitosti, tím mocnější byl podnět
k umělecké tvorbě. Staročeskou Hanou byl při-
mo okouzlen. Rázovité profily žen, které přece
těžce pracovaly a neúnavně k šlechtěm pletí
kosmetických prostředků, uměle uchvacovaly. V
rozhovoru o Hanačkách Manes nadšeně zvo-
lal: „Tam jsem byl šťasten! To byl krásný, ne-
zapomenutelný život. Ty Hanačky — to byly
samé Madony!“. Tedy Manes neviděl tvář zotro-
čených, neviděl zraků potměšilých. Neprohlásil,
že páteř toho „klerikálního“ lida jest zlomena. V
očích upracovaných žen zrcadila se opravdová

třeba v „Katolickém kraji“. Dávorná porada je
kapitánem města dovolena.

Dobrá! Dobrá soci!

Na zítř — by Boží hod svatojánský — vyšel
jsem z rána do ulic. Byl krásný, slunný den.
Vlode je už plno lidí. Já jsem rozesmával jenom
dva typy — prosté, chudobně oděné vesničany
— Slováků a vypasené, podle módy oblečené,
maďarsky mluvící dcery a syny národa, jehož
jména se skrývá na všech firmách made dvěma
obchodů: Bergmann, Silberstein, Fischer atd.

Po slavné mši sv., již jsme byli přítomni v
přepychovém farině chrámu Panny Marie, odebra-
lo se nás dobrumedy asi dvacet do Katol. kraje,
abychom si pohovořili o svých záležitostech a o
tom, jak zařídit naši práci do budoucna.

Bylo by potřeba přihlídnout do plánůvých
očí, bylo by třeba slyšet nadšená slova neobro-
zených jinochů, aby čtoucí pochopili, jak my hyp-
notizování touhou po dobru, po všem vřelostilém,
budovali jsme v přítelkém kroužku za vedení
a pomoci delikátní duše básníka Grabače-Orlova
nové světy škol, práce. V povznesené náladě
jsem vycházel ze školy.

Kdož mi vstupní do školy — a erazí na-
zpět

„Glasník čes. vojenské polikliniky.“

„Co to má být? Kdo to dovolil?“

„Kapitán!“

„Po tom máš název? Já jsem rolník, ves-
ničák a prohlášený kapitánem“

radost ze života a jemný cit. A tenkrát utěšený
národní svéráz kvetl na Haně krásněji než dnes,
kdy jest potřeba umělých prostředků k probuze-
ní podřimujícího ducha katolického. Dvě Hanač-
ky daly si od Manesa pomazlovati pentle. Malíř
se pak vyjádřil: „Kdyby přišly všechny Hanač-
ky, všem pentle pomazluje.“ Kdyby Manes zaví-
tal na Hanou nyní, našel by jen trosky bývalé
točik čarovné individuality. Kam své viny po-
nuly racionalistické proudy, tam život zploděn a
málo nadchne uměle k originální tvorbě. — V
londýnské koleji pro psychické vědy byla ote-
vřena výstava spirítistických kreseb, které prý
pořádají duchové. Kreslíci medium bylo poslym
nástrojem. Jen jest nápadno, jakou nesrozumitel-
ností a popleteností prozrazují duchové, kteří př-
ce mají vědět a umět více než obyčejní smrtel-

„Ukažte nám rozkaz!“

Neměli rozkazu... Nastala hádka prudce ve-
dená s obou stran. Příběh poddůstojník. Když
on se legitimovat (Bednářik Ant. leg. č. 60), uč-
nili jsme tak i my. Propustili nás, když jsem vnal
zodpovědnost za nás „hrozný čin“. Sotva jsme
sešli se schodů, hnala se nová četa vojáků s na-
sazenými bodáky do Katol. kruhu.

Kongol Četa bodáků proti několika ideálním
studentům. Výborné, pane ministře „s pánou mo-
ci!“

Až budete sestavovat galerii svých velkých
činů, nezapomeňte také na ten v poslední den
vlastního panování — nezapomeňte na to, jak
jeden z Vašich následů poslal na několik nebez-
pečných, „maďaronakých“ studentů četa blýska-
vých bajonetů, které je přesvědčily a utvrdily v
lásce k republice. Byl jste výborný psycholog a
víte, co na slovenskou duši nejvíce působí. Na
Slovenku jsou „mimofádné poměry!“ Můžete
záměnit tu věru v mladých srdcích. Vzpomínáte
si, že za maďarské vlády vosili vás do Poltí,
když jste byli studenty, aby vás vyospevali. Ny-
ní Šrobár vozí zase Slováků do Prahy. Tam
jim ukazují Sokolovny, pomník Pláňv a všeob-
ecně „maďarizaci“ a „maďarizaci“ ty, kteří k Bohu
„maďarizaci“ dala.

„Má zpáteční cesta již byla s pavouky vřel-
vot. Bylo mezi nimi i 80 Ružomberčanů, z nich
byl i náš „maďarizující“ Sokol“

„Tak jsme se sešli s lidem společným slovem“

nej se (toto zemí. Diváci vrhli hlavou nad těm
křikáním a odcházeli zmáteněji než vešli.
K šestistému výročí smrti básníka Danta (†
1321) bude vyslaven slavný lit, který by pos-
lhaloval ženíštní jeho vřelost. Bude potřeba
česku oběma a římské banky práci tu podpo-
řít finančně. — Vydávání odborných časopisů
je za nynější drahoty velkou svízel, takže řada
jich jest zastavena. Hrozí smrt i ostatním, takže
spolek vydavatelů časopisů svolá protestní sjed-
nění. Přes podané žádosti není možno, obdržeti dost-
atečného přidělu papíru. Také znamení doby —
velice smutné pro českou kulturu! Poltické ča-
sopisy radikální se množí a papír pro jejich
stoupající náklad jest dost. Ale vážná věda půjce
jako žebráček.

Volné listy.

Přeražené kopí. Čti jsem v „Národních
Listech“ postupem doby o mnohých bojích
politických, viděl jsem tam lektaré pruhé
polemiky a blýskavice, popravu vynikajících
i nevýznamných lidí, vášnivě arásky rú-
ných mínění a názorů, ale takového sou-
boje, jenž se tam udál dne 16. května
1920, jsem tam posud neuznamenal.
Utkali se redaktor „Národních Listů“
s občasným jejich přispívatelem. Sráž-
ka nabývá celňujícího významu zejména
tím, že kromě zájmu vědeckého šhavě
se rýsuje po stránce mravní a pove-
hové a stává se tím zradlem českých
lidí. Na jedné straně vědec, muž čistého
štitu, nestranný hlasatel poznání pravdy,
a na druhé straně diletant s mnohými
nedostatky tohoto pojmu, vášněmi zasle-
pený stranník s výbavou demagoga, jenž
hraje prim v nemylalém davu. Prof. Polák
a Herben. Sedli se v témže čísle „Nár.
Listů“, ale vědecky a mravně jsou na
hony od sebe vzdáleni.

Přišel šestnáctý květen, a Herben měl
opět své svatý den. Postavil si hlavu a omámil
se sebevědomím, že poslední slovo o sv.
Janu Nepomuckém pronesla jeho realis-
tická ústa. Jest jako pantáta v koženkách,
jenž, třímaje zhruba ořezaný klacek v ruce,
hlídá svého hrachu, aby se mu do něho
nedali nevítaní hosté, nebo, abychom uhla-
seněji mluvili, udělal se Filozofem, bez
něhož nemůže býti dobyto Troje.

Herben rád soustřeďuje hrubou stielbu
na to, že církev za svatého prohlásila muže;
jenž zemřel r. 1383, kdežto sv. Jan Nepo-
mucký utrpěl mučednickou smrt r. 1383.
Z tohoto podružného omylu vyvozuje, že
církev oti osobu, které nebylo, ba Herben
dokonce tvrdí, že tu byl „spáchan podvod“.
Abychom mluvili způsobem bývalého

Sidorem, kterého vytáhli z klece, aby ma-
„kázali Prahu...“ Sidore, maďarose — shrbl
hřbet už jednou? Marně čekáta, pánové, my je-
deme s ním do Prahy a v Praze je něco jiného
než Sokolovny.

Pod okny našeho vagonu kdosi mluví maďar-
sky. Vyhlednu z okna. Ale — bratři to se sokol-
skými odznaky — a artiléři: židé. Sidore, to jsou
od vás z Ružomberka.

A maďaros Sidor šel a uměl provokující ži-
dy. Stalo se roku 1920 na stanici v Ružomberku.

Když jsme opouštěli slovenské hranice, od-
dychl jsem si, jako když se uvolní prsty, že mi
svíraly hrdlo. Něco jako sevřené palce (tma žil a na-
návisti leží za námi — na krásné a umělavé
modři Tater.

Neobtěžel jsem se raději nespět. Umrli jsem
si, že vlade, kam přídá, bude hlíst. že tam za
těmi modrými hřbety se deand ve velkém vraždí
před tvář celého kulturního světa mladé arde a
že se rve a oklešťují nadšené studentské duše.
Ale bude taky hlíst věru ve vřelství bole, kte-
rý společně s námi povádáme proti námluvám,
poněvaž je to boj, který se deand nikdy nepo-
hrál.

Kdo pochybuje, slyšte naše baslo, které jsou
ze Slovenska duncel z tat leducho z žilů stu-
dentů-bojovníků:

„Sociální studentské sdružení čes. studentů
maďarů — ale židů — deand sami aktivněti“

Účet a pošt. spoř. v Praze č. 140878.

Telefon č. 83.

Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Králové.

Příjmy všech druhů.

Vklady na běžné účty.

Daň důchodkovou i z běžných účtů platí ústav ze svého.

Oddělení pro zboží zabývá se

obstaráváním a prodejem uhlí, vápna, cementu a dříví
ve velkém i malém.

Časopis proti Pířovi, každý jen trochu dů-
pernější septimán ví, co šilo již známe-
ných lidí, o jejichž roku narození a smrti
kromě dohadů není určitých zpráv. Podle
důmyslné Herbenovy metody musili by
se tedy všichni tito činitelé vyházeti z
děl, z čehož by septimán usoudil, že
s ladné dějepisné architektury staly by
se nesmyslné zříceniny sem tam rozhá-
zených balvanů.

Není hlavní věcí, byli-li sv. Jan Nepo-
mučský umučen r. 1383 či 1393, nýbrž ta
nesporná skutečnost, že šil, že o jeho pů-
sobení jsou nesmazatelná svědectví a do-
klady a že pro konání svých povinností
zemřel smrtí mučednickou. A šli-li Herben
tak houčevnatě na roce 1383, pak má po-
divuhodný talent vyznávat materialistickou
zřetel: zásluha lidí jest v tom, že se na-
rodili a zemřeli, a na ostatním nezáleží.

Jamě tedy my „spátek“ nutkání
pekrokového Herbeny poučiti, že člověk
se necení dle toho, kdy se narodil a kdy
zemřel, nýbrž jak plnil své povinnosti a
čím lidstvu prospěl. Bez dlouhých řečí —
my se držíme skutečné historické osob-
nosti sv. Jana Nepomuckého a dokázaného
obsahu jeho života, kdežto Herben se ma-
licherně a šosácky přilepil na rok 1383
za tím úmyslem, aby mohl osobnost svět-
covu vymýtit, čímž sobě dobyt hodnosti
vykuchavače českých dějin.

Herben jistotou svého vystupování
získal si mnoho takových stoupenců, kteří
ochotně běží za heslem a jímž se oškli-
ví, v otázce sv. Jana Nepomuckého samostatně
se přesvědčovat. „S cesty, Herben jde“,
tak asi šumí to v jejich zástupech, kdykoli
se mistru jejich usdádá o sv. Janu Nepo-
mučském promlouvat.

Ale žel, obdané pokrokáři, za Herbenem
jde kdosi jiný a dle všeho se zdá, ba jest
již jisto, že se vašemu proroku povede
velmi zle. Slyšte, co mluví na slovo braný
odborník, rytíř pravdy, prof. Pekař, jenž
nehoví ohtěm ulice: „Ten, jenž byl míněn,
svatořečen rebus stantibus zaslouhoval.
Herben však mluví stále o podvodu, o
opětovném podvodu, a celá historie sva-
tojanská, jak známo, náleží u něho a u
jeho školy k hlavním triumfům proticír-
kevní agitace.“ Slyšeli jste, jak kopí Her-
benovo a šířskotem bylo přerušeno? Co
zbývá nyní Herbenovi vůči postivým
lidem jiného, než aby se hodně nízko při-
krčil a mlčel? Či neostlil se v postavení
věnané, jenž piloval mříže pilníkem, jímž,
když byl přistřižen a prostrazen, na konec
spáchal samovraždu? O, ty nešťastný 1383.
roku, na nějž jamě se s mistrem, jak nyní
vidíme, tak hloupě zavěsili! Nesoufete
obdané! Váš mistr i tuto nehodu šťastně
přešlá, jako již mnoho jiných; neboť ne-
řekl snad prezident Masaryk, že jest s ním
mravně hotov, nezlomil nad ním hůl Ma-
char a neodsoudilo ho bývalé tiskové
družstvo „Časopis“? Zjistěte není o tom po-
chyby, ale víte sami, že odsouzenec ze
všeho se vykřesal a že kárá a tepe jako
by byl, byt samozvaným, předsedou nej-
vyššího mravního tribunálu.

Vraždy. Vímte však ještě, s jakou
bystrotou a výmluvností Herben tluče
sázky sv. Jana Nepomuckého: „Čižte jen
řada zářků, kterou zaznamenali spisov-

vatelé 17. a 18. století. Napřed pomáhal
besedným manželům k dětem, hlavně
šlechťákům a císaři. Světos matil se těm, kdo
v něj nevěřili nebo jen se svévolně stou-
pli na jeho hrob. Matil se a dělal necudné
zásraky. Že prý oběšenec se modlil pět
otčenášů a zdrávaš a pokud se tak modlil,
nikdy při krádeži nebyl chyben; chránil
ho sv. Jan. Kováři, jenž zavraždil svou
ženou a modlil se k sv. Janu, podařilo se
utéci. Za pout ke hrobu sv. Jana ututlalo
se svědectví proti kavalírovi, jenž měl se
služkou dítě, které zahrabal do země.“

Nevíme, odkud Herben tyto doklady
vážil a byly-li vůbec někým napsány. Dů-
věry k němu nemáme proto, že v litera-
tuře svatojanské má za sebou již hezkou
hromádku podskoků, ale hned připomínáme,
že Herben dopouští se tu ošklivých kejklí.
Herben jednoduše neuvedl, co o sv. Janu
Nepomuckém prohlásila úředně církev,
když do Prahy tehdy posílala bulu. V úředním
prohlášení církevním, a to jedině při ta-
kového rozpravách musí býti bráno v
úvahu, z těchto nesmyslů, Herbenem uve-
dených, není ani jednoho. To již náleží
k heuristické metodě pokrokářské vůbec
a k Herbenově zvlášť, že nosí svoji lu-
cernu po dolinách a zatuchlých koutech,
aby nasbírané smetí podstrkoval za úřední
učené církve. Pro dokonalější vyšperkování
svého brimboria měl tam uvést ještě Jacka
rozparovače, Rosu Šandora, Šimáka, Šenka,
Babinského a jeho věda, zápal pro pravdu
a poctivost nebyly by nikterak umenšeny.
A pověimněte si, že vybírá své doklady
ze spisovatelů 17. a 18. století. Pravím,
spisovatelů! On, jenž oplývá kritikou,
nejednou neví, co jest kritika. Ubohé bři-
dily okraňuje zvukným názvem spiso-
vatelů, jen aby dojem byl silnější a aby ne-
myslel čtenáře smáti. Jindy, když se mu
to nehodí do krámu, nazývá takové lidi
středověkými zatemněními a má pro ně
jen slova největšího pohrdání a posměchu.
Kdo by řekl, že není Herben dokonalým
mužem, směly alespoň v logice a kritice?

Kterýsi novinář po přjezdu presiden-
tovu do Prahy v agrárním „Lidovém den-
níku“ v extasi napsal, že tělo Masarykovo
svítí. Domnívám se, že až budoucí historik
bude o presidentovi psáti, k charakte-
ristice jeho této svítivosti nepoužije, leč
by byl herbenovské duchaplnosti. A prosím,
nebyl to spisovatel 17. a 18. století, nýbrž
20. O prvých křesťanech souvšerí odpůrci
psali a vypravovali, že při svých mystických
zářích dítka a pijí jejich krev. Dle Her-
benova zápalu pro pravdu a poctivost měli
bychom dnes proti těmto křesťanům hrůzu
a odpor. Ovšem jsou smělosti, které se
ničeho nelekaří, a nelekl se ani Herben,
když z vražděných oněch žvástů ohoe
vyvoditi mravní ocesňování úcty svatojanské
a když jimi usiluje osvětliti čtenáře „Nár.
Listů“. Ale shrnle dřevo svítí také. „Mordy-
tými Herben pochloubal se již také na
schůzi své v Ném. Brodě, z čehož jde, že
mu jsou tím, čím jest eskamotérovi kou-
nělný proutek a čarodějnický koště.“

**2 skříň, 2 postele, 2 noční
stolky, umývadlo se zrc-
elem od Kč 3000— a jiné**
nabízí továrna nábytku
Škuderský, Hradec Králové.

**Najvhodnějším dárkem
pro blmovance**

jest

modlitební kniha.

Velký výběr ve skvostných vazbách má
na skladě

**Bratřovní knihopisárství a nakladatelství
v Hradci Králové.**

Kulturní jiskry.

Národní divadlo moravsko-slezské.
O rozšíření české kultury na východě
hlavně ve Slezsku stará se Spolek Národní
divadlo moravsko-slezské tím, že chce po-
stavit důstojnou divadelní budovu pro
Slezsko v průmyslovém středisku Ostravě.
Divadlo bude mít předně účel národní,
aby získalo zpět duše, které byly útliskem
polským neb německým odcizeny našemu
národu. Stejně velký je kulturní účel di-
vadla. Teprve až česká kultura zakotví
pevně ve všech artech našeho národa na
východě, teprve potom možno říci, že re-
publika drží pevně tamější doly, hutě a
půdu. V Praze zřízena kancelář pro získá-
vání příspěvků na stavbu Národního di-
vadla moravsko-slezského, která pracuje
ve stálém styku se Slezskou Ostravou a
s ministerstvem národní osvěty. Kdo oti-
šesky a otiš se Slezskem a otiš s námi,
nechť zašle svůj příspěvek na Národní di-
vadlo moravsko-slezské kancelář v Praze-II,
Jungmannova 39. Šek. konto 183. poštov.
spořitelna Praha.

Germanizační vláda proti kultu sva-
tojanskému. Císař Josef II. byl značně
stržen cynickým proudem francouzských
protikatoických encyklopedistů; přikročil
v Čechách k církevním „reformám“, jež
budily v našem lidu veliký odpor a —
k vůli utužení vídeňské centralisace ger-
manisoval tak bezohledně jako žádný jeho
habsburský předchůdce. Český lid hledal
útěchu a posilu nikoli v reminiscencích
husitských, kterým nerozuměl, nýbrž u
hrobů svatých patronů českých a hrobky
Otce vlasti.

Dr. Herben v čís. 141. „Národ. listů“
píše obráceně: „Naše národní probuzení je
dílem osvícenské vlny evropské. Ona tla-
čila se k nám z Francie a z Německa, až
ji císař Josef II. učinil součástí své sou-
stavy vládní. Toto osvícenství bylo proti-
církvevní a naše národní probuzení má
ducha vášnivě proticírkevního.“

Zatím však vidíme, že proslulý český
sedlák František Vavák (1741—1816), sa-
mouk-všeuměl, buditel českého lidu, byl
rozhodným katolíkem a odpůrcem jak sek-
tářství tak francouzského osvícenství; tento
muž byl významným představitelem du-
ševních sklonů lidu českého vůbec. Pře-
četní kněží-buditelé, o nichž Vavák ve
svých zápiscích mluví s velikou úctou, ne-
byli cyniky a hyperkritiky dle vzoru fran-
couzského, nýbrž oddanými čiteli papež-
ského stola a protivníky vídeňských
hokus-pokusů církevních. Vždyť také nebyli
slepí k tomu, co prováděl proti české zemi
pruský osvícenský král, jemuž účel posvě-
coval pohanské podskoky.

Vláda Josefa II. dobře věděla, jak vali-
kolepé pouti svatojanské v Praze posilují
vlastanecký cit valných zástupů českých.
Proto se proti poutem svatojanským po-
stavila. R. 1783 byla tato pout zakázána.
Vydán rozkaz, aby nebyla branami vpuš-
těna do Prahy procese, která by přes zákas
přece přicházela. Poutníci však byli hou-
ševnatí. Před městem se rozptýlovali a
brali se dovnitř bez koronhví a průvodu
kněžského, jen aby mohli spatřiti sva-
tojanský hrob. Toto obehnutí zákasu vládu po-
dráždilo. Proto přikročeno následujícího
roku k opatření osvětli. Práské gu-

beraum 6. května nařídilo, aby o sv. Janě v bradších pražských všechna procesa, jakož i zástupy lidu, které přicházejí do Prahy pouze na pout, nebyly vpuštěny do města. Tak hleděla vláda dusiti přirozené tušby srdce českého — ale neudusila. Když nastala úleva a zbytky josefinských protikatolických příkazů pozbyvaly moci, svatojanské pouti mohutněly a stávaly se praktickou příležitostí k nadšeným akcím národním.

Nejnovější názory o tajích života uvádějí v „Nár. listech“ 20. května V. Lásk. Poukazují na slabiny materialismu a dokládá: „Materialisticky nelze ani zjevy elektrické vysvětliti, tím méně ovšem život. Proto nedovedl materialismus, ať stářím převyšuje dvě tisíciletí, dosud ani jediný elementární pocit vysvětliti pohybem. Jeho důsledky vyštíhl drasticky K. Vogt slovy: „Jednou se sejdou atomy a koušou nás jako blecha a po druhé se sejdou tytéž atomy v lidském mozku a básní Romea a Juli.“ Zdá se, že materialism, jehož dobou nejvšestihlejšího rozkvětu bylo 18. století, dohrál již svou historickou roli. Posledním snad jeho stoupencem byl Haeckel, který jej hleděl zachrániti hypothesou, že hmota a život nejsou sice totéž, ale že jsou jedno jako rub a líč věci. Pak bychom ale k vysvětlení života museli přisnati atomum jakousi primitivní duši, neboť jen tak mohl by týž atom jednou být nositelem života a po druhé mrtvou hmotou. Mínil-li ještě Haeckel, že hmota při stlačování cítí bolest a při roztahování radost, jest hozen onoho nesmrtelného odbytí, jehož se mu dostalo ruským fysikem Chvolsonem.“

V sociologii se ujal materialismus historický, jehož nejvlivnějšími představiteli jsou Marx a Lassalle. Dle nich vývoj duše lidové jest jediné funkce hospodářských poměrů. Tento materialismus jest spojen s přírodovědeckým jediné Darwinovou naukou o vývoji. Materialistický názor světový ustoupil energetickému; chemik Ostwald utvořil energetický monismus. Dle něho hmota a život jsou jen různou poznávací formou spotřebované energie.

Z těch a podobných energií plyne, že ani filosofie ani empirie dosud nedovedla vysvětliti podstatu života... Novodobé badání dokazuje, že hmota, život a duch jsou tři rozdílné, pro sebe existující věci. Samostatné atomy života posud věda neobjevila.

Mezi člověkem a zvířetem existuje nepřeklenutelná propast. Mimo jiné to dokazují jasné duševní choroby, plynoucí jednak z patologických abnormalit těla a jednak z abnormalit „jástv“ (samostatné schopnosti duševní) na př. se slavomamu. Lombrosova theorie, podle které zločin jest důsledkem chorobného stavu těla, jest zcela nesprávná; hloupý a chorý člověk byl by špatným zlodějem.

„Zdáli fysikální a chemické pochody stačí k vysvětlení života, nelze sice s absolutní jistotou rozhodnouti, ale některé zjevy, jako na př. regeneraci, zdají se rozhodně mluvití proti tomu. Materialistický názor není proto názorem odpovídajícím dnešnímu stavu vědy. Musíme předpokládati, že život jest podmíněn kromě fysikálních a chemických faktorů i jistými, dnes blíž neznámými, tak zvanými vitálními, jež jsou příčinou sil nutících hmotu k přeměněm charakteristickým pro život. Účinky sil lze ale pozorovati a měřiti... Nám musí stačiti, poznáme-li, jak život nám se představuje, abychom mohli jeho sjevům alespoň tak rozuměti, jako dnes rozumíme elektrické, jež pravou podstatu také neznáme. Jiste jest, že život je samostatnou složkou kosmu. Přidáme-li k tomu, co svrchu uvedeno o lidském duchu, dospějeme k přesvědčení: jest hmota, život a duch. A mravné naučení? Vše, co jest vybudováno na materialismu, nespočívá na zdravých základech a jest jen vrátnou stavbou.“

Sokolstvo a katolická konfese. Aby každý mladý katolík na rozpacích, jaké sta-

novisko má zaujmouti k Sokolu, starají se o vyjasnění dále Sokolové sami. Ve „Věstníku sokolském“ napsal dr. Kunstovský: „My (Sokolové) musíme býti proti náboženství předpotopajícím, odpovídajícím vzdělanosti před tisíc lety. My musíme býti proti katolickému! Sokolským heslem musí býti: Sokol nemůže býti katolíkem! Proto pryč od Říma!“ A pak se ještě těže statečně pokrokat dr. Herben, proč katolíci zakládají jednoty orelské. Je-li Sokolům předpotopným náboženství to, k němuž se hrnou právě nejušlechtilejší inteligenti francouzští a angličtí, pak sluší připomenouti toto. Mojžíšské vyznání a Talmud patrně Sokolstvu není žádnou naukou předpotopnou. Sokol netoliko věřící šelý do svého středu přijímá, ať popřává jim docela plnou volnost rituelních úkonů. Ta nauka, k níž se hlásí také židé maďaronští a haličtí, patrně nijak české krvi nepřekážá. Také spiritisty mají liberálové v lásce, jak se ukázalo v dubnových volbách. Než by projevíli pravou snášlivost katolíkům, raději se uklánějí před notorickou pověrou — pokud se hlásí k Volné Myšlence.

Ze zásady dr. Kunstovského a jiných podobných projevů sokolských charakterní katolík sezná snadno, zdali sokolská jednotu mu může býti nyní hřejivým domovem. Ale ať už se konečně přestanou pokrokaři potouchle diviti, proč si katolíci zakládají tělocvičné jednoty sami. My rozhodně za rozkol v národních jednotách tělocvičných nemůžeme.

Kam se klonila v těch dobách těžkých křesťalová duše českého lidu, patrně i z této tklivé epizody. Roku 1804. (14 let po smrti Josefa II.) byla otevřena hrobka Karla IV. Tehdy proudilo veliké množství lidu českého do kostela sv. Víta. Tehdejší letopisce líčí dojem těch, kteří vyzvedli víko rakve. „Zde spatřivše Karla v tyklovém, pěkně červeném, ještě dobře zachovalém pláštiku ležeti... padli jsme na kolena a pomodlivše se, pošli někde kvílet a nařkati, až se jim srdce usadila. Jeden pak z nás zvolal povýšeným hlasem: Karle, ach Karle, vstaň a pohlédni na své opuštěné, docela utlačené Čechy! Když lid nahoře v kostele čekal, toto zvolání z krypty uslyše, dal se i on do kvílení a zvolávání těch neb jim podobných slov, takže policejní komisar, dozor v kostele mající, všemožně se vynasnažiti musel, aby v chrámu Páně ticho zjednal.“

Zkrátka pouli svatojanské byly vpravdě národní; tehdejšímu lidu neimponovaly požáry a bitvy rukou husitakých; zato však vědomě vzpomínal sv. Jana a Karla IV. Osvícenská vlna evropská stala se v Čechách předmětem akademických rozprav mezi částí inteligence. Ale na základě voltaireanismu nebylo možno způsobiti davové hnutí národní; lid by se byl bránil proti jslivému cynismu, ochuzujícímu českou duši a šířícímu neplodné poshybování. Kdo chtěl rozproudití veliký osvobozující zápas, musel udeřiti na tu strunu duše české, která se osývala nejjasněji.

Kde chce vychovávat popletené kretony? K článku našemu o pěstění české dvojakosti hodí se upozornění na klikatou cestu ministerstva školství. V době, kdy povinná návštěva náboženských hodin pro žactvo katolické byla podmínka, výše výnos, že tato mládež nemusí se účastniti nedělní návštěvy kostela, exhorty a přijímání svátostí. Tedy dovoleno ve škole učiti, že se těžce provádí proti příkazům konfese, kdo se vyhýbá významným praktickým projevům ducha náboženského, ale zároveň přísně katechetům zakázáno mládež k těmto náboženským úkonům putiti. Významná přitom byla ta okolnost, že současně nebyl zakázán teror proti žákům těm, kteří by se chtěli účastniti náboženských evencí katolických dobrovolně. Vláda tedy sama sahala slavnostně výchovu k nedělnosti. Logické by bylo nařizovat toto: „Který žák by soustavně a trvale odpiral svou účast na pobožnostech své konfese, ať s církve vystoupí.“

A teď ty důsledky! V nár. dem. „Výhledu“ z 22. t. m. píšou, že někteří katecheti nutí mládež k povinné návštěvě kostela. Prý jest potřeba těm „bojovným kohoutům“ připomenouti výnos ministerstva školství a národní osvěty. „Nestá-li toto upozornění, osadíme vás přímo ministerstvu, dce takové věci trpěti se nesmí. Některé učitelky dokonce vodí žactvo v páru korporativně do kostela.“ Prý „nechtě nedělají škole ostudu, opustí školu a nezotročí mládež, která si toho všeho dobře vědomá.“

Tedy aspoň v něčem se přece sejdou nár. demokraté s Habrmanem. Nevíme, co na pokrokařské zástupné denunciaci jest pravdy. Ale jestliže povzbuzují katecheti mládež k plnění náboženských povinností, řídí se hlasem svého svědomí a vychovávají povahy ucelené. Církev, která by připouštěla, že její pravidla a řády jsou podružnou malicherností, kopala by hrob vlastní autoritě a její členové stávali by se zmatenými nedochůdkaty. Nazývá-li pokrokařský orgán zastupce katolické konfese bojovnými kohouty, pak ať nezapomíná, že svou nahajkou šlehá zároveň Rusa, Rokycau, Jakoubka ze Stříbra, Blahoslava a Komenského. Tito přece přísně přikazovali svým náboženským obelám obcování bohoslužbám vlastních konfesi. Ale nejmarkantnější fanatický pokrokář ukázal své pravé nitro výpadem proti katolickým učitelkám, který tak výrazně charakterisuje výši náboženské tolerance, o níž pokrokaři před válkou tak často mluvili. Při všech husitáckých tolik se deklamovalo o volnosti předsvědčení a svědomí! Nyní však učitelky, které dle hlasu své duše katolickou mládež podporují v návštěvě kostela vlastní konfese, jsou — otrokářkami a dělají prý škole ostudu. Podle pokrokařské logiky mají hlásati: „Jsmo sice opravdovými katolíky, ale lépe jest náboženským vlastním řádům se vymáti než je zachováti.“ — Kdo pak to tedy usiluje o výchovu lidí obojakých, nedochůdkat ramenáckých? A ostatně — proč zarytí volnomyšlenkář se míchá do vnitřních věcí katolické konfese? Svoboda vyznání jest nám zaručena dohodou; a který pokrokář chce komandovati, kdo do katolického kostela smí či nesmí, jen ať stejně svou kaprálskou tvář obrací ke kostelům evangelickým a k synagogám; ty jsou posud proti volnomyšlenkářskému fanaticismu izolovány.

Zbytečná dotěrnost. Co už přišlo židovských deputací k Masarykovi zcela zbytečně! Kdo pak u nás znásilňuje židovskou konfesi, a kdo sahá na ten majetek židovský, který jest získán poctivě? Evangelické deputace zrovna tak zbytečně přicházely k prezidentovi se svými tušhami, které se přece dají realizovati bez reklamního hubnu hladce cestou úřední a parlamentní. (Katolíci neukrádali prezidentovi drahý čas nikdy z šovinistického nebo jiného planého rozmaru.) Teď šleme, jak se dostavila na pražský hrad Ochranná mládež (nazvaná dle Herrahutu) v hojném počtu, aby složila hlavě našeho státu hold. Po proslovu kazatele Schillera pravil prezident, že to, co vyrostlo z Chelčického, jest tím, co se nazývá českostí a českým národním programem. Ale nadávno předtím Masaryk prohlásil, že naším programem jest Tábor, který se za svého květu lišil od amérnické Chelčické velice podstatně. Vždyť přece jest známo, jak otevřeně Chelčický Tábority tepal zvláště za jejich sice militaristické. Na hold hosti zahradních odpověděl prezident — přirozeně — přivítivě. O Herrahutu sahával se nemíla, obrátil zřetel k Chelčickému, jehož věrouku Bratrská jednotu brzy opustila.

Přesněji dalo by se říci, že Chelčického dle jest českostí částečně — vedle jiných důležitých proudů českých. Oslobovský program představoval pouze prostředek katolické — svislé v době Karla IV. Časem bouřlivá jednotu ani v době nejvšestihlejšího svatovítského pletě šlihu hnutí nemoučila dle do svých řad vstoupit našeho národa.

V XV. a počátkem XVI. věku převládali zde katolíci, kteří bezohledně Bratry pronásledovali. V II. polovině věku XVI. většina obyvatelstva se přiklonila k lutherskému. A Jednota ani za velikého vrstevu

v letech pokojných nedovedla počtem svého členstva předstíkat katolickou menšinu. Česko-brašířtí exulanti r. 1548 v Německu přijali katechismus protestantský.

Romanosti.

„Dle zprávy „Daily News“ z 20. t. m. nastal v Americe velký pokles cen všeho zboží v drobném prodeji. Prý z té příčiny, že banky odepřely obchodníkům další úvěry. Pokles prý bude pokračovati a zboží znehodnotí se začne vyvážeti do Evropy. Kdy tak radostnou zprávu uslyšíme ve své republice? — Výbor židovských delegátů v Paříži nanesl se svolati na den 27. července do Teplic konferenci světové židovské svépomoci. Lázně se hodí ovšem pro takovou poradu nejlépe, neboť tam byli židé jako doma vždy — zvláště za války; byli totiž ve velkých lázeňských městech nepohodlnější bursovni a české obchody. — Na Slovensku má býti zřídn výkup obilí a bramborů něčeské společnosti „Pressburger Handelsesellschaft“, která bude nakupovati volně za provizi a nakoupené dá k dispozici Oblitnímu ústavu. Rádi bychom jen věděli, kolik jest v této společnosti lidí pokřtěných. — Proti komunistickým agitacím vyslovil se rázně Jihoslovanský seký svaz na veřejné hromadě 13. května v Lablan. Ve své proklamaci praví, že předpokladem blahobytu ve státě jest mír a pořádek; proto slouží odsouditi každé hnutí převratné. — Bolševická úřední „Pravda“ sama sděluje, že v poslední době každého měsíce jest počináno před petrohradské sondy až 360 sovětských úředníků. Ti se ovšem nechťejí dělit; vždyť ostatně víd, že Trockému a jeho štábu se vede ještě mnohem lépe. Brzy bolševický parlament si může vyvěsiti nápis „U rozkradeného kráma“. Byla by možná tolik krutá bída v agrární zemi, kde by se mnoho nakradlo? — „České slovo“ ve prospěch pověstí bolševiků dne 20. května přiznává, že většina lidráta a umělců z Ruska přehla. Ale zato prý o vzdělání prostého lidu se stará vláda horlivě. V gubernii Čerepovecké prý od 1. dubna 1918 do 15. května 1919 bylo otevřeno 10.000 škol pro vyučování bezgramotných. „České slovo“ docela již, jak se tam vyučování děje. Již to číslu praší do hlavy každého, kdo rozzumu nepozbyl. Zřízení 10.000 škol v jedné gubernii za jeden rok byto by nemožností i v tom případě, kdyby bolševici nevedli války. Ale to hlavně: Čerepovská gubernie v Rusku nikde neexistuje. — V Hořicích hraji prim soc. demokraté. Na táboru lidu 5. května soc. dem. řečníci bušili zle do měšťáckých keřů a lichvářů. Pak si vynutili soc. demokraté na politické správě rekvisice ve mlýnech. Ale již druhý den čemíci zůstili, že v soc. dem. lidové pekárně je 2370 kg mouky a veliké množství permíku vyrobeného pro obchod. Tu ovšem nastal poprask. Správce pekárny soc. demokrat Dlouhý vzdal se všech funkcí svých v samosprávě. — V Berlíně byla zřízena papežská nunciatura. — Nyní prozrazeno, že bolševici v Uhrách za své vlády vydali za 4 miliardy falešných peněz, čímž okrádali i vlastní lidi. — Praktická svépomoc proti zdražení kůže provedena v Paříži. V nejskvělejší pařížské ulici přední dámy začaly chodit v plstěných botkách s plstěnými podeševmi. Také se nosí sítěvice hnědé. Muži i zámožní chodí v sítěvicích dřevěných. U nás by něco podobného neškodilo. Ale kdež bychom čekali takový praktický protest! Čím u nás věc dražší, tím se více o to lidé perou, aby se pochutnali: „Právě my si to můžeme dovolit.“

Církevní obzor.

Generálním vikářem naší diecése jmenoval nejd. arcipastýř dr. Josef Doubrava nejd. světicího biskupa dra Karla Kašpara.

Svatodušní svátky letos vzhledem k babylonskému zmatku nmysl nabyly zvláštního významu; křesťanské duše pochopují, že psychický soumrak může rozptýlit jen Otec světů. Na Boží hod při skvělé promluvě p. dra Konečného katedrála byla plna věřících. Po kázání složil slavnostní sv. nejd. arcipastýř dr. Doubrava s četnou asistencí za účasti p. biskupa dra Kašpara.

Poděkování. Srdečně děkujeme obětavým pp. knazům v oktávě svatolanské za velice poučné výklady o sv. Janu, uctívaném jak u nás tak v daleké cizině. S povděkem přijaly jsme výzvu ke konání skutků charitativních; jsme přesvědčeni, že k vítěznému postupu křesťanství nejvíce přispěje ostříhání horského kázání Kristova. My ženy chceme netoliko složit své starosti v chrámu u nohou Spasitelových, ale chceme též křesťanskou humanitu osvědčovat prací sociální; pak naše práce bude opravdově vlastenecká. Zaplať Běh! — Katolické ženy.

Osobní zprávy. Ustanoven: p. P. Václav Vaněk, O. Praem, administrátor ve Stěle, osobním kap-

lanem v Jiřicích. — Úmrtí: pp. Pavel Langr (V Vuh.), bisk. notář, farář v Čiřosti, † dne 19. května, Josef Hovorka (V Vuh.), bisk. notář, býv. farář v Kaňku, na odp. v Heřm. Městci † dne 21. května, Ant. Boukal (V Vuh.), bisk. notář, býv. farář v Pece, na odp. v Třebouchovicích, † dne 22. května. — Uprázdňená fara: Čiřost, ve vikariátu ledečském, na patronátě náboženské matice. Lhůta konkursní končí 1. července t. r.

K nucenému prodeji farních a zádušních pozemků. Dle písemného pokazu p. faráře Aug. Nováka z Dobřenic z 21. května t. r. převzal pan JUDr. Vladimír Pětross v Hradci Králové zastupován far a kostel v obvodu krajského soudu v Hradci Králové při nuceném prodeji farních a zádušních pozemků drobným pachytým dle zák. z 27. května 1919 č. 318 před II., případně i před I. stolicí.

J. M. světicí biskup dr. Karol Kašpar dobrotivě věnoval: Mariánským družinám 200 K, organizaci Orja 200 K. Jednotě katol. tovaryšů 100 K, spolku „Anežka“ 100 K, Všeodbor. sdružení křesť. dělnictva 150 K, časopisa „Štít“ 150 K. — Štědrému dárci „Zaplať Běh!“

Československá strana lidová.

Upozornění! Nepřehlédněte! V první polovině července zase uspořádáme v Hradci Králové sociální a technický kurs. Přihlášky — zvláště z řad organizací mládeže — již nyní přijímá Sekretariát lidové strany v Hradci Králové (Adalbertinum). — Podrobné podmínky uznamíme později. Protože o kurs je značný zájem, jest třeba včasou přihláškou sejmísti si místo, protože bude přijat jen obmnožený počet!

Svátek Božího Těla. Katolickým světicím! Ze záměnosti let minulých víme, že světicími světicí budou čísti na děti velké oděly, aby neděstaly se právo a po- běstnosti k děti Ježíše Krista hanených. Aby děti od dětství odvodili, připraví nějaký výlet nebo něco podobného. Kato-

ličtí rodiče svodím nevěreckých světicí nepodlehnu — děti své pošlou kam patří: na oslavu prývod k pectě světicího Spasitele.

De okresu hořického! Okresní konference bude v neděli 6. června v 10 hod. dopol. v hostinci „U končičky“ v Hořicích. Promluví posl. Adámek, sekretář Kozel a sl. Pěšorná z Bačic. Dávěrníci a stoupenci naši ze všech obcí okresu dostavte se hromadně! — Okr. dávěrník.

Na vysazích Československých! V neděli dne 4. července koná se manifestace alez lidových a mládeže v Ném. Brodě. Konečně všude připravte, ať vyní dástojní! Přitom budou někteří psalci a přední pracovníci strany. Program bude včas se oznamovat. — Křesť. sekretariát čes. strany lidové v Ném. Brodě.

Pro okresy Náchod a Nové Město n. M. Všem největším důvěrníkům, konsumním ředitelům a Raiffeisenkám čsl. strany lidové: Žádá se, by zaslali neb za se dostavili do chýze, jež bude 6. června o 2 hod. v Jiřihu z Poděbrad na Novém Světě v Náchodě, kdež promluví sekretář dp. Jakl z Hradce Králové o významu hospodářského a konsumního družstva. Přítomnost výše jmenovaných členů velenatná. — Šimon Václav, jednatel.

Cvičení Orja v Litomyšli za příčinou neštovic odloženo.

Zprávy místní a z kraje.

Několik čísel z časopisů Čs. Červeného kříže. Čs. Červený kříž, jehož trvání se datuje teprve od loňského jara, vykonal za tuto krátkou dobu velikou a záslužnou práci na poli zdravotnictví a sociální péče. Přispěním a prostřednictvím Ligy Červených křížů opatřil si bohatou materiální pomoc ciziny, takže mohl provést školy, na něž by jinak nestačil. Do 31. prosince 1919 rozdali: sirotčincům a spolům po padlých 1435 beden, 8803 kusů šatstva a prádla a 20.400 kg potravin v ceně přes 3.130.000 K; Ochraně matek a kojenců 460 beden a 1424 kusy šatstva, prádla, flanelu a kondenzovaného mléka v ceně 2.607.000 K; státnímu úřadu pro válečné poškozené a Domovním sdružení legionářů na Křivoklátě 25.663 kusů šatstva a prádla v ceně 2.700.000 K; civilním zaměstnancům 20.317 kusů šatstva a prádla v ceně 1.000.000 K; občanským nemocnicím 283 beden a 559.256 kusů obvazů a léků v ceně 2.780.000 K, voj. nemocnicím 160 beden a 1.072.291 kusů nemocničního materiálu, šatstva a prádla a 43 pytlů potravin v ceně 16.498.000 K; ústavům pro tuberkulózní 176 beden a 976 kusů šatstva, prádla a potravin v ceně 160.000 K; příslušníkům naší armády 1266 beden a 155.590 kusů šatstva a prádla a 43 pytlů potravin v ceně 16.498.000 K. Ročním nákladem 360.000 K vydrží epideimickou nemocnici v Turjovce. Čs. Červenému kříži patří též zásluha, že epideimické nemoci, jež se k nám valily z východu, zastavily se na Slovensku a ve Slezsku. Poslal do postižených krajů své lékaře a mediky. Do vyhladovělé Podkarpatské Rusi vyslal 2 pomocné velké výpravy s potravinami, šatstvem a prádlem. Při povodni na Moravě a požárech ve Střežněm a Meznu poslal rychlou pomoc. Tyto suché číselce lépe než neizvucnější slova dokazují jasně, jak důležitou složkou v našem státě je Čs. Červený kříž a proto jest povinností každého řádného občana, kterému blaho republiky táne na mysli, aby přistoupil za člena Čs. Červeného kříže a to neprodleně.

Autobusové sazby za osoby i zavazadla zvyšají se dnem 1. června o 100 procent.

Z Obchodní, živ. a průmyslové ústředny v Hradci Králové. Dnem 1. června 1920 počínaje bude zase obnoven poštovní poukázkový styk s Německem. Nejvyšší přípustná částka jedné poukázky do Německa bude 400 marek, z Německa 300 K. Přijímatí poštovní poukázky do Německa a vyplácejí poukázky z Německa docházející oprávněny jsou veškeré poštovní úřady. Poštovní dobírky a příkazy ve styku s Německem prosa- tím přípustny nejsou. Jeden a týž odesílatel smí zaslati do Německa pošt. poukázku denně toliko částku pro jednu poukázku nejvýše přípustnou.

Za J. Josefem Lankšem. Dne 25. t. m. skončeno velké utrpení odbor. učele pro umělecko-průmyslové zpracování kovů v Hradci Králové. Odešel muž výrazné tváře, pohledu vždy přímého, povahy bezelstné a srdečné. Byla to duše lidská, otvírající se všemu krásnému, ať to bylo umění výtvarné či hudba a spěv. Ještě nedávno se zápalem před svými přáteli se rozhovořil, na které nástroje nejraději hrával. Při počátku války nepokrytý dával na jevo své bolestné rozčilení nad tím, jak s naším národem Vítěz zachází a jak voje rakouské páchní krutostí na Slovanech. Byl vlastencem vzácného zrna. Narodil se r. 1870 na N. Hradci. Studoval v Hradci Králové reálku a pak absolvoval odbornou školu pro umělecko-zámečnictví, na níž stal se učelem. Své odborné vzdělání zdokonalil návštěvou kurš. Vyučoval hlavně kreslení a ciselářství. Jeho díla nikdy nezapomenou, jak svědomitým a zdárným byl učitelem. Umělecké jeho výtvary vzbuzovaly zásluhou obdiv i v cizině. A přitom těžká nemoc, která ho postala na jihu od vánoc r. 1917; noby uply se časně bezvládně. A tu se stáhl div- vší trpkostí pacientů. Čím více bolí, přibývalo, tím jeho hovor byl jemnější, tím byl

úzkostlivější o blaho svých drahých. Místo zofa-
lych vyřiká se modlit. Vždyť všude kolem sebe
tolik obětavé lásky! Jeho chorá osvědčila herois-
mus nejvácnější. V době, kdy nepracovní musila
shánět zpravidla a kdy byla mála na vojně, od-
mítala rady, aby chorý byl dán do nemocnice.
Ve dne v noci stávala se jak o nemocného tak
o celou domácnost. Často se jí hlava zatoučila
pod tíží balvanů, zvláště když někdy nebylo
možno sehnati nepotřebnější léčebné prostředky
anebo trochu mléka pro velkého topiče. Jest-
liže, jak zpravidla o humanitě mluví, desetkrát ví-
ce úcty zasluhuje žena statečná, která ji pětletého
roku s nadlidskou námahou realizuje. — Dne 27.
t. m. ostatky zesnulého pohřbeny za velké účasti
oddaných přátel a známých. K odpočinku dopro-
vodila ho i celá občanská škola se sborem učitel-
ským v čele. Spi sladce!

Městské Kileperovo divadlo. Republikánská
strana čsl. venkova cílevědomě navázala tyto
dny na přetrženou ať společného vývoje hospo-
dářského Čech a Slovenska novou událost. Za
27 slovenskými šohají z r. 1909 a po návštěvě Slo-
váků z r. 1910 pozvali k nám do věnného, města
výpravu slovenského venkovského dorostu, který
je s nimi politicky spřízněn — v počtu asi 120
členů. 120 statných šohajů a dívek přišlo mezi nás
a my jsme v té chvíli zapomněli na všechny
denní starosti a hlali jsme své bratrství pohledem
na jejich malebné kroje a dobré, zdravé, nezka-
žené tváře. Mnoho jsme nemluvíli — jen jsme
zpívali a když jsme na sebe pohlédli, usmáli jsme
se: tyto naše úsměvy si říkali, že se již dávno
známe. Sešli jsme se dvakrát v našem domě Mus
a vím, že byli tu mezi námi naši slovenští hosté
naprosto spokojeni, ač jsem se jich neptal. Vždyť
má to říkala jejich nestrojená upřímnost a prostota
jejich dětsky dobrých a přítulných duší, radost,
s jakou přijímali všechno, o čem jsme mohli říci:
„To je pro vás!“ I oni připravili nám malé pře-
kvapení svým slovenským večerem na počest
svatodušní. Měšili svoje síly hudební a divadelní
produkce se silami našeho místního odboru Čes.
obch. besedy — a musíme říci spravedlivě, že nás
tentokrát svou uměleckou přirozeností — a to
je umění — překonali. — Dne 23. května po
dvakrát (odpoledne a večer) dáván od P. Šu-
berta „Jan Výrava“ k uvítání milých hostů. Lá-
kově snad byl Výrava velmi vhodně volen. Je to
kus revolučního českého venkova, který měl na-
ším Slováckům ukázat, jak to také u nás vypada-
lo, když nám bylo těžko. Škoda ovšem, že naši
Slováci byli po cestě až příliš unaveni. Bylo proto
nemožností vyžadovati od nich po celých 5 (!)
jednání naplnotu pozornosti. Co o kusu samém ří-
ci? Je to neustálé pohánění od zátku ke vsi, ze
vsi ke stáku; lidé tu kolébají bez ustání mezi
„ano“ a „ne“ a vystřiká se mnoho prachu. Padne
několik lidí, teče krev a aby to mělo konec, musí
přijít i Pán Bůh na pomoc a dáti Výravovi ko-
nečně to, zač tak nalehnou prosí — smrt, aby se
i jeho synek mohl usmířit. A to všechno hlavně
proto, aby se vyvolal efekt, který se bohužel na
místě největší naprosto ztratil. Možná, že na „Šár-
ce“, kde možno uvést rychle v pohyb velké hou-
fy lidí, je účinek dalekosáhlejší. Přes to snažila
se velká většina účinkujících s láskou pokud mož-
no vltt svým postavám život a pochopení; mnozí
zůstali jen mrtvými, pohybovanými loutkami.

Scéna na balkoně „za měsíčku v noci“ působila
dost trapně. „To je láska jako trám“ — řekl mi
vedle sedící Slovák. Já jsem se usmál. K celému
provedení bych si dovořil jednu poznámku. Má-li
být někdo skutečně účinným interpretem své ro-
le, nesmí dovést jen dobře gestikulovat — ale
musí být i těž, a to myslím na prvním místě, bez-
vadným deklamátorem. Třeba tedy mluvit tak,
aby všichni (!) rozuměli. A pak jak nemile pá-
sobí, má-li při všem ještě někdo nějakou vadu v
řeči, která ho činí nesrozumitelným. — Slovenský
večer 24. května byl zábavou neobyčejně animo-
vanou. Hosté z Hochštejna sebráli slovenskou hru
„Kubo“, obsahově obdobnou naší „Prodané ne-
věště“. Při tom se podařilo účinkujícím svým při-
rozeným, primitivním vystoupením vyvolati u
přítomných neutuchající aplaus nadšeného potle-
sku. Zvláště cikánka Maryška a Kubo p. Poláka
Ignáce byly postavami, které budily právě nadše-
ní u Slováků samých i u nás. Bratrský večer byl
ukončen sborovým zpěvem a solovými výstupy.
při nichž zvláště p. Janko Blaho se neobyčejně lí-
bil pro svůj jistý a krásný hlas. — B. Jek.

Poradní výbor pro lidové ošacení v Praze I,
Královská 23, pořádá v dohledné době za sou-
činnosti ministerstva pro zásobování lidu a ob-
chodu vzorkový trh zboží lidového ošacení. Ve-
škeré firmy, které mají na skladě větší zásoby
látek a oděvních předmětů všeho druhu (mimo o-
buv) se žádají, aby urychleně oznámily Poradni-
mu výboru lidového ošacení, Praha I, Královská
23, zda hodlají vzorky své vystaviti. Jelikož
trhu sčastně se zástupci všech větších konsu-
mentských organizací v republice, dále měst a
obcí atd., jest značný odbyt zajištěn. Interesen-
tům budou dány obratem bližší informace.

Seznamy voličské. Dle zákona o stálých se-
znamech voličských budou doplněné a opravené
seznamy voličské u purkmistrovského úřadu v
Hradci Králové vyloženy 15. června t. r. Žádá se
tudíž každý, kdo bydlí v Hradci Králové od 15.
března 1920 a překročil 21. rok svého věku a buď
nebyl v seznamech voličských zapsán, nebo na
popisném úřadě není přihlášen, nebo jeho jméno
nebo datum narození bylo chybně v dosavadních
seznamech uvedeno, aby oznámil to na radnici
v I. posch. v kanceláři vřch. oficiála V. Valáška.
Vchod proti továrně firmy V. F. Červený a syn.
— Purkmistrovský úřad v Hradci Králové, 12.
května 1920. Starosta: JUDr. Fr. Ulrich v. r.

Neštěstí. Na Pražském Předměstí udeřil dne
27. t. m. blesk do spežení. Zabil jednoho koně a
vozku. — Dne 26. t. m. utopil se pod Wilsonovým
mostem kamenický pomocník Reichmann. Mrtvo-
la nebyla dosud nalezena.

Dvůr Králové n. L. Dne 16. května pořádala
mládež národně-sociální tábor lidu na téma:
„Johánek z Pomuk“. Na tábor místo dra Bončka
dostavil se nějaký odpadlý kněz, který oblažoval
lid starými protikatolickými báčkami. Tupil
katolickou církev. A teď my katolíci se tážeme:
Co jste pro lid dobrého učinili vy? Mrzačíte lid
na duchu a působíte sváry v rodinách. Církev ka-
tolická vykonala mnoho dobrého; budovala ne-
mocnice, školy, ústavy pro slepce. A co vy? —
Návštěva veselé kavárny a cvičení ve štvanicích
— toť pro vzdělání mládeže příliš málo. Lid vás
již poznal a odsoudil.

Záložna v Hradci Král.

společnost s ručením omezeným
Československé národní.
Vklady na 3%
úroky: 3%
Půjčky. — Úvěry osobní
a hypoteční. — Zálohy. — Kauce.
Vadla. — Exkompt účty a směně.

Praha svatořečení přála; většinou spolupůsobily
po mém soudu důvody dané situací, pochopitelné,
ba i chvályhodné a česky vlastenecké. Ale v po-
předí byl jistě cíl dáti novému katolictví českému
nového posvěcení a to před celým křesťanským
světem a v pýše a radosti nad Janem z Pomuka
poskytnouti mu oporu proti kacířským reminis-
cencím doby husitské. Stačí to, abychom proto
kuh svatojánský pořad v nenávist? Nevidíme
snad, že z podobných důvodů a podobnou, jenže
hrubší methodou stává se kuř svatosti světsky
bojovnou zbraní i v rukou těch, kteří se nejvíce
pro jesuitskou taktiku účel posvěcení prostřed-
ky rozčítají? Neboť, co děje se u nás s osla-
vami Husovými, je po mém soudu velmi pováž-
livou a velmi bezohlednou aplikací zmíněné tak-
tiky. Před rokem, dne 6. července, otiskla „Tribu-
na“, tedy list jistě nepodezřelý z bezcharakter-
ních služeb katolické církvi, znamenitý článek
(autor se podepsal H. Madimayer) o „husitství a
naší době“. Článek mluví s ironií a steskem o
tom, jak při husovských oslavách budou se lidé
bez náboženství křesťovité vemlouvati do nadšení
pro náboženského hrdinu, jak některé politické ne-
bo náboženské konfese budou hrát vodu na
vlastní mlýn a jak z toho bude žalostno člověku.
Jenž v, že mezi moderním Čechem 20. století
(zejména Čechem — dodávám — tak zv. pokro-
kovým) a Husem je propast nepřekročitelná, prop-
ast, která je propastí mezi dobou, jež byla nej-
čistším povstáním národa k svatému životu,
nejvyšším pokusem o realizaci křesťanství a me-
zi dobou, jež je nábožensky mrtvá a neplodná ne-
bo přímo protináboženská. Podle terminologie
Herbenovy musí bych to, co se v našich pokro-
kových kruzích děje s Husem a Komenským,
zváti podvodem nebo zločinem nebo klerikalismem
nepěkné ráže. A slova ještě rozhořčenější usly-
šeti bychom od nich samých, od Husa a Kome-
nského, kdyby mohli vstáti z hrobu a viděti, jak
národ, jež se k nim tak okázale hlásí, jenž je
takovými počtami zasypáván, jak národ Husův
vyhazuje, dosáhnuv svobody, kříže ze škol a i
náboženství ze škol vymýtá... Čtenelé sv. Jana
Nepomuckého, doba kuha svatojánského a barok-
ní protireformace měla zajisté, jakkoli paradoxně
to zní, daleko blíže k Husovi než naši voľnomys-
lenkáři a povolnomyšlenkáři a pravý katolík dne-
ška má naň větší nárok mravní než nenáboženský
štvát protikatolický.

Pokoj lidem dobré vůle! Co jsme tvrdili jak
před světovou válkou tak za jejího průběhu, po-
tvrzuje se nyní vrchovatě. Ponkazovali jsme,
že daleko nestáčí bojovati proti militarismu, ale
že natno přetřnati hlavně kořeny nemajícího
zbrojení. Volenské pluky jsou pouhou výslednicí
demoralisovaného stavu lidské společnosti. Kde
staví babilonskou věž pýchy národní šovinismus,
kde místo zbožnosti a křesťanské humanity vlá-
dné hltavé lačnost po zlatě, kde zář úbovské
třídní zápsy, tam jsou všechny protivojenské de-
klamace zbytečným, bezvýsledným kvílem me-
luzny. Radikál, z jehož očí srší nejžhavější liskry
záští proti lidem jinak smýšlelícím, svým hřmá-
ním proti militarismu docela pravého opaku.
Vždyť občanstvo pozoruje dobře, že takový de-
magog touží po rozpoutání vojska proto, aby
mohl s vlastním zbrojným tyranisováním obyvatel-
stvo pokornější, snázehlavější. Jak možno háditi přá-
chodu práva bez ozbrojené moci v takovém státě,
kde se sami poslanci v parlamentě potkávají? O-
statně sami nejváživější radikálové již před vál-
kou v okamžiku nebezpečí (na př. při rvačkách
soc. demokratů s jinými převratnými živly na
schůzích) vysílali posly pro policii nebo vojsko.
— Teď vidíme, že na př. ruští bolševici, kteří
vytrubovali tak prudkavé signály proti válce,
vedou po dvě léta válku „svojímž“ vláda
čtrnáct. Bolševici jak nadšenci tak němečtí hla-
ní ochranu a dává paladavě svých bládných
nových vojáků! Na povzbuzení militarismu impa-

Různé zprávy.

Nesocialistické delegáty hospodář-
ských rad učinili 24. května časový projev
o současném hospodaření. Právě se v něm,
že zlepšení poměrů vyživovacíh a zvy-
šování zemědělské produkce nelze nalézt
vlastním, národním vývojem hospo-
dářství se zemědělskými výrobky; tím
méně se osvědčují hospodářské rady, které
autorita státu podlamují a na druhou stranu
ve vládě připomínají. Jed svobodu
výroby na půdě státu, který by se snažil
výroby obilí. Složení pražského sjezu
hospodářských rad (23 a 24. května) na-
prosto neodpovídalo počtu výrobců a spo-
sobitelů; došlo k přehes; přes hospodář-
ským radám vyšlali dva zástupce ze spo-
sobitelů a jednoho z výrobců. Věno
by zástupců stran nesocialistických by

když teror byl vystupňován ve vřavu
nesocialistické delegáty opustili sjezd. —
Memorandum nesocialistických delegátů
varuje vládu před realizováním usnesení
většiny, která byla svolavatelé zajištěna
jednostranně k posilování socialistického po-
stupu. Vláda by vyvolala živelný odpor
všech, kde jsou spjati s půdou a křesť-
anským právem řád a autorita státu hájiti.
A Dr. Pátek o nepřátelské kůle, svatojánského.
Ve zmíněném již článku, jež tento historik svo-
bil, se o svatojánském, proti jehož výstavbě
se v Hradci Králové, kde byl v Hradci Králové
mi snad, že kuř svatojánský nebyl jen poctivou
naivností barokové doby, vzpomínací se žádostivě
k nadpřirozenému, ale že v něm byl i cíl cír-
kevně-politický: zatlačit Husa! Připouštím, že i
tato svatojánská výstavba, ať už jako pamá-
tník Husův, ať už jako památník Husův, ať už jako

Vydávateľ a zodp. redaktor: Jozef Pálík. — Mašket: Tiskové družstvo v Bratislave Kollárová. — Tlačba Hlavného inžinierskeho v Bratislave Kollárová.

OBNOVA

Týdeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nesalepně a ne frankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplocené se nepřijímají, neobjednané nehonují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. šk. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Sníme jásati?

Lidovci svými hlasy platně přispěli k zvolení osvoboditele dr. Masaryka za presidenta. Když na uvítanou presidenta jiní poslanci čeští hlučně tleskali, naši vzdali čest pouze povstáním, nikoli však potleskem.

Toto počínání našich silně rozčílilo jak tisk nár. socialistický tak agrární a soc. demokratický. Soc. dem. tisk mluví docela o naší touze po monarchii, agrární o našem »rakůšství« a pod. Jen ať občané ti, kteří s nadlidským napětím vyráběli pro Rakousko válečné nástroje, agitovali pro válečné půjčky anebo za jiné loyální služby přijímali vysoká vyznamenání, laskavě se uklidní! Lidovci svým taktism a zároveň sebevědomým vystoupením byli nuceni učiti radikály skutečné republikánské svobodě, smyslu demokratického sebeurčení. Kdyby byli i ti poslušně za pokrokáři, bývalo by se jim zas vyčítalo farizejství.

Je-li pravdou, že v republice má vládnouti lid, pak zástupci tohoto lidu při vši úctě k autoritě mají nepokrytě projevit své stanovisko — a nikoli tuctovým modlačením zakládati novou nedotknutelnou dynastii. Vždyť by to bylo proti smyslu samých proslovů Masarykových.

Našinci nijak neurazili ani presidenta ani republiku, ale měli plné právo dát na jevo, že se současnými poměry vládním spokojeni býti nemohou.

Katoličtí kněží sfackování, strkání a vyhánění netoliko na farách, ale i v kostele! Přání soudcové Koniášovi boží katolické sochy. A posud neslyšíme, že by taci vandalové byli příslušně trestáni. Lidovci ihned projevíli souhlas s dělením latifundíí, neohlížeje se na církevní větní statky. Ale v naší republice vydírá se

právě farářům-lidumilům po několika koruncích pole. Židé, kteří demoralisovali na Slovensku lid kořalkou, jsou tam teď bohatší než za války. Ale lidovci jsou za láfování, aniž vědí, proč vlastně. Nedo-spěle katolické děti, které se ještě pobryndávají, nosí svým rodičům ze školy lži o podstrkávání zvířecího jazyka za jazyk sv. Jana Nepomuckého.

Teď teprve, když cizí židé odnesli z Čech miliardy (v penězích i ve zboží) a uložili je bezpečně za hranicemi, stát hledí se hospodářsky sanovati bezohlednými rekvisicemi v chalupách českých a vymáháním velikých dávek z českého majetku. Ta »novohusitská statečnost« před bolševiky, Maďary, Němci a židy bázlivě se tetelí a tuží svou sílu vyháněním českých řeholníků a řeholnic. A přece ty živly nečeské, kterým se vyšlo z Prahy tolik vstříc, Masarykovi svých hlasů nedali.

Kazatelnicový paragraf jest tak úzkoprsý, že by dle něho z bázně před »politickým deliktem« neměl kněz kázati ani o lásce k vlasti. Zato však slyšíme na politických schůzích surové tupení věro-clánků katolických. V takových shromážděních slyšíme posměch z nesmrtnosti duše a slova rouhavá, ačkoli president republiky — dle vlastního přiznání — modlí se Otčenáš. Nejsou protikřesťanské výpady radikálních agitátorů potupou Husa, Chelčického i Masaryka samého? Zato však přísně se zakazují kabaretní satyry osob vládních. Povzbuzuje tohle všecko katolíky k nadšení nad stavem republiky?

Soc. dem. poslanec Biňovec byl důvodně obžalován z lichvářských obchodů. Ale jeho kralupský soudce byl bezohledně likanován za svůj právní cit. Ale týž stát, který vybízí k čilé práci, klidně přehlíží, jak katoličtí žebráci jsou nuceni sbírat hubené groše na podporu těch poctivých dělníků, kteří byli z práce vy-
štváni.

hlíž, jak katoličtí žebráci jsou nuceni sbírat hubené groše na podporu těch poctivých dělníků, kteří byli z práce vy-
štváni.

Kdy pak byla provedena důkladná prohlídka mezi židy v Karlových Varech, Teplicích a jiných lázeňských místech?

Nikoli. Zato však s inkvisiční lačností se slídí, co píše tisk slovenských lidovců o Šrobárovi a »Staroslovan« o vládě naší. Časté konfiskace těch listů dosvědčují, jak jest tu málo svobody.

Řeklo se, že armáda bude vychována v duchu sokolském; zatím však jest převychována — jak sám tisk soc. demokratický přiznává — v duchu Marxově.

Takové zjevy právě upřímným republikánům naprosto se líbiti nemohou. Každého opravdového vlastence krutě bolí zbytečné dráždění obyvatelstva českého, zatím co živly nečeské se trhají o český plášť.

Proto lidovci nemají příčiny k velikému jásání a k takovému potlesku, který by byl pokryteckým projevem ujařmenců. Nesmíme v republice, která má býti opravdu svobodná, hlučným chvalotečením projevovali souhlas s tím, co demokratickou svobodou není. Volnost musíme teprve vybojovati; a jest to národní povinnost strany té, která počtem tvoří druhou stranu ve sněmovně.

Nechápavým citujeme tato slova Svatopluka Čecha:

Vidím snahy rozštěpené,
slyším hesel pustinu směl,
duchů proud se různě žene,
smetá dnes, co včera vznes',
každý hlásá nové zvěsti,
každý jiné dráhy klesá,
každým jitem nový vůdce
vstává s ružnou družinou —

Záložní úvěrní ústav v Hradci Králové

Centrála v Hradci Králové

Založen r. 1902.

Vklady

Střevní účty.

na vkladní knížky a běžné účty při
výhodném úrokování.

Státní úroky p. sp. ná. poskytnuty zdarma.

Úroky o každém obřadu zdarma. Přijímání.

Příjímky:

Praha, Semily,
Dvůr Králové n./L.,
Jablonec n./N.

kéž by raděj všechny ruce
v houšť se shlukly družně spjatou
na velikou, ve všem svatou,
za myšlenku jedinou!...
Nejprv proti škůdců tlaku

všech se svorně vzepni šíj...
potom pravá bude chvíle
přemýšlet a řešit, sáti,
kterák dál ke světlu šl
v řadě volných národů.

Politika.

Vládní program

vyložil dne 1. t. m. m. p. Tusar. Právě m. j., že školství bude se budovati dále tak, aby byla zvýšena úroveň vzdělání školního širokých vrstev lidových. Reformy školské budou řízeny hospodářskými a kulturními potřebami života. »Úprava poměru státu k církvím bude provedena na podkladě zásady o odluce, při čemž bude bez újmy zájmů státních všem zaručena úplná svoboda náboženská a svoboda svědomí vůbec.« — Jen aby konečně ten slib o konfesijní svobodě byl plněn! Zatím vidíme, že šplhalové chtějí se zavděčiti Habrmanovi hrubými útoky na náboženský cit katolických dětí ve škole a že konservativní vychovatelé většinou se bojí otevřeně promluvit proti nesnášlivým fanatikům, aby si svou existenci nepoškodili. Voláme tedy: Ušlechtilou, spravedlivou svobodu pro každého!

Programové prohlášení českých komunistů.

V orgánu soc. dem. levice »Soc. Demokrata« uveřejňuje manifest vlastních senátorů a poslanců, v němž se čte: »Odsuzujeme každou účast strany naší ve vládě s měšťáky jako škodlivou, ba zločinnou na zájmech proletariátu. Politika koalice s měšťáky korumpuje nejprve vládu, potom i stranu dělnickou, která ji dovoluje a připouští. Koaliční politika donutila naše soudruhy k ústupkům vůči buržoasii, druhdy nemyslitelným. — Rozumí se samo sebou, že se vynasnažíme, abychom po této stránce uplatňovali veškeren svůj vliv na politiku celého klubu, která však ve svých hlavních směrnicích tak dlouho se nezmění, dokud samy massy dělnictva svými delegáty na sjezdu nedají rozhodnutí směru jinému.« — Levice prý bude provozovati bezohledně třídní dělnickou politiku; prý neuznává tak zv. státních nezbytností kapitalistického státu.

Teď tedy vidíte tu »demokratisaci«. Kdo se odváží nesouhlasiti s bezohlednou despotií bolševickou, jest považován přímo za zločince. Jen komunista jest plnoprávným občanem. — Naši bolševici nastupují tu cestu, z které sami bolševici ruští již odbočili jinam — k řádům konservativnějším, aby se vlastní soustavou sami neudusili.

Zásadní roztržku v soc. demokratickém táboře konstatuje v polemice se soc. dem. »Duchem času« sama brněnská »Rovnost«, která napsala: »Fakt je, že i ve straně naší jsou dva vyhraněné směry. K jednomu hlásí se »Rovnost«, k druhému »Duch času« a plzeňská »Nová doba«. Naš ústřední deník »Právo lidu« je zatím v chaosu. Takový je stav naší denní žurnalistiky. Proč to zapírat?«

Tusarovi se rozsypává páda, pod nohama. Při volbě prezidenta 4 hlasy pro Janů a 2 pro Janouška odevzdali přece českí soc. demokraté — krátce po svém dluhu věrnosti republice. Tak se projevila v rudém táboře zřetelně roztržka. I jiné jevy svědčí, že se Tusar na poslance a senátory vlastní strany spoléhati nemůže. Pak ovšem také pracně bude sháněti vládní většinu. Min. předseda má sice dosti dobré vlivy a snahy; má-li však představovati vlivnou autoritu, musí nejprve učiniti pořádek ve vlastním táboře. Kdo nedovede zavést disciplínu mezi svými, tomu jiné strany nemohou číhťovati, že se stane silným kormidlem celé republikánské lodi.

Německé vadory.

Dne 27. května »Německý parlamentní svaz« vydal provolání k německému lidu v »zemích sudetských«. Žaluje se tu proti dohodě Masarykovi a Čechům. Provolání to praví, že Němci i ve smlouvě mají za cíl vybojovati nepřeměnitelné právo na sebeurčení a svobodu. Republiku zachovati jest úkolem těch, kdož ji zřídili a kdež ji uvedli do nynějšího stavu. — To je věru zvláštní, jak právě teď Němci najednou hájí menšinových práv. Před válkou se přece požadavkům českých menšin vysmívali! Dále chtějí vše možné i nemožné od té republiky, jejímuž založení překáželi a proti níž se stavěli urputně i za jejího rozvoje. Kdykoli se jim naskytne příležitost k přemýšlení o nutných důsledcích porážky despotického německého militarismu, vždycky se jim ztrácí logika v mlhách. Vědí sice, že útraty války někdo zaplatiti musí; ale vždy si myslí, že nésti následky osudného boje má národ každý — jenom ne ti, kteří byli poraženi. Divné to pověry fanatických militaristů!

Týž svaz uveřejnil toho dne ještě projev o volbě prezidenta republiky. Prý Masaryk hned od počátku uvolnil česko-šovinistického a česko-imperialistického ducha. Němci nemohou mu dáti hlasů svých dříve, pokud nebudou uznáni národem státním stejně jako Čechové. (Ale čím se Němci přičinili o toto uznání?) Prý také prezident potvrdil všechna opatření, jejichž účelem jest rdousiti německý život hospodářský, dostati německý majetek do rukou českých, omezovati práva Němců na vzdělání a užívání vlastního jazyka. Za součinnosti Masarykovy také byla oktroyována ústava čl. státu; ta se může zachovati ještě potud, pokud bude chráněna reakcí a militarismem; musí se zhroutiti, uvolní-li se síly v národech dřímajících.

Co všechno napáchali ti divocí Češi na německých beráncích! Děti Riegrovy na ubohých pokojných dětech Wolfových a Schönererových! Vždyť přece vláda naše jest shovívavá i tam, kde má energicky zakročiti proti těm elementům německým, které zřejmě kladou podkopky pod základy republiky. Kdyby Němci chtěli otevřít oči, seznali by, že vláda pražská a bratislavská pronásledovaly bezohledně české katolíky, zatím co s Němci bylo přátelsky smlouváno. Proti katolíkům německým a maďarským nedála se tak velká bezprávi, jaká inusili snášeti lidovci čeští a slovenští. Z toho přece tedy jest patrné, že ten národuostní šovinismus vládní koalice československé naprosto nebyl dráždivý. K tomu všemu čeští soc. demokraté zřejmě tlhli více k německým soudruhům než k »měšťáckým« stranám českým.

Za hranicemi.

Koncem tohoto měsíce snad odplují z Vladivostoku do vlasti poslední naši legionáři. — V nešťastné Rize odhalena velká komunistická organizace, která byla filiálkou zahraniční kanceláře lotyšské komunistické strany. Byla u ní nalezena velká vyzvědačská korespondence. Na základě nalezených dokumentů podařilo se tam zatknouti většinu placených bolševických agentů. Dne 31. května zahájeno ve Vídni zasedání říšské dělnické rady soc. demokratické. Poed. dr. Bauer pravil, že nynější koalice stran jest v situaci velice obtížné. Jestliže by se ustavila vláda čistě občanská, použila by své moci proti dě-

nictvu. Ale smete-li dělnictvo vládu tuto, nesmí býti ustavena diktatura proletariátu; to by znamenalo kapitulaci z hladu již ve třech dnech. Zbývá jen cesta koalici, což znamená uznání hranice moci dělnické třídy. (Patrně tedy, že v Rakousku jsou přece jenom radikální soc. demokraté vtipnějšími politiky než čeští komunisté.) — Za příčinu polských nezdarů ve válce s Ruskem udává se zastavení anglických dodávek zbraní. — Soc. dem. vůdce Scheidemann v Hamburku pravil: »Obchodní život může býti obnoven jen namáhavou prací, nikoliv však, jak se káže se strany radikálů levice, zničením hospodářského života. Proto jest nutno, aby 6. června byly všechny hlasy oděvzány pro udržení demokratické republiky, neboť jen demokracií lze dosáhnouti cíle.« — Papež Benedikt XV. rozeslal encykliku o smíření křesťanstva a míru. Encyklika ujišťuje, že církev neodepře účinné podpory Svazu národů, založenému na křesťanských zákonech. Vyzývá katolický tisk, aby působil k tomu, aby národové zapomněli nepřátelství a způsobených škod.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Dne 18. května přednášel v Praze v posluchárně filosofické fakulty vynikající francouzský jazykozpytec a slavista Ant. Meillet, profesor pařížské university, který nedávno byl jmenován vědeckým ředitelem Slovanského ústavu v Paříži. Meillet promlouval o mluvnickém rodu, při čemž se dotýkal i jazyků slovanských. — Francouzský letec Casale vznesl se r. 1919 do výše 10 kilometrů. Jiní letci dosáhli výše až 10.800 metrů. Ale odborníci tvrdí, že možno vzlétnouti až do výše 25—30.000 metrů, rozluští-li se řádně otázka kyslíku, potřebného pro člověka i motor. — Dne 24. května zemřel katolický kněz-spisovatel Fr. Pohunek (naroděný 20. srpna 1846 v Petroupimi). Hned v prvním ročníku »Vlasti« objevily se jeho apologetické příspěvky. Redigoval několik let »Vychovatele« a »Večerní Zábavy«. Vydal některé spisy samostatně. Vynikal znalostí cizích jazyků a literatur. V Karlíně působil jako farář po 20 let. Čestná mu paměť! — U dubrovnické řeky Rijeky byla objevena grandiosní nová jeskyně, která dosud byla prozkoumána do vzdálenosti 3 km. Nachází se tam mnoho krápníků a vysokých sloupů. Nalezeny tam kosti pravěkých zvířat. — O sile štávu ptačího žaludku dočítáme se dokumentů překvapujících. V slepičím žaludku promění se v kaši i skleněná kulička. Vaječné skořápky, jejichž prvá výroba jest v žaludku, jsou poměrně tuhé; skořápka ta se vytvoří v 7 hodinách. — Proslulý kardinál Gibbons obdaroval katolickou universitu v Americe znovu. Věnoval jí 95.000 dolarů. — Letos jest tomu 300 let, co vyšla první kniha o vychování hluchoněmých. Sepsal ji r. 1620 v Madridě Juan Pablo Bonet, učitel hluchoněmých a sekretář španělského místodržícího. — Už zase z radikálních reforem školství vyklouben jeden článek. Ministerstvo školství na žádost samých profesorů odhodlalo se zavést přísnější klasifikaci na středních školách; při jedné nedostatečné postoupí žák pouze po vykonané opravě. Bude ovšem ještě dlouho trvati, než se začnou žáci učiti tak pilně jako před 20 lety. Vloudilo se do nich tolik proudů mimoškolních a tolik pláche sebevědomí, že zájem o přední povinnost a osvojení základní inteligence jest valně rozptýlován. — V době, kdy vynikající učenci a umělci trpí nouzí, nalezne se peněz habaděj na jiné věci. V Praze 9. t. m. uspořádán na Letné zápas boxerů. Taková nová atrakce ovšem vymáhala skvělou dobrovolnou daň přečetných zvědavců. Ačkoli počasí bylo zamlžené, pokladna prý vybrala na 300.000

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Pobočka v Chrástě.

Telefony: 48a řídícího, 48b směšova

Akceový kapitál a rezervy K 90.000.000—

Vklady K 600.000.000—

Centrála v Brně.

Pobočky: Boskovice, Břeclav, Bratřovice, Holešov, Jihlava, N. Mlýnský, Chrást, Kroměříž, Mor. Ostrava, Nám. Brd., Olomouc, Opava, Písek, Praha, Prostějov, Třebíč, Uh. Hrad., Val. Mez. Letní expozitura v Lázních Luhačovicích. (Telefon pobočky v Brně č. 889, telegramy: Moravagro).

Vklady na knížky, běžný a šrovný účtů úrokují se nejvýhodněji.

Poštovní obchody bankovní a směšovacího všeho druhu.

Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a veřejným korporacím.

Remboursní úvěry.

Financování importu a exportu.

Třídní loterie.

Pojišťování loď.

korun. Z Kladna přijeli horníci několika vlaky. Vlastní zápas mezi skutečnými mistry boxu Jahelkou a Růžičkou byl skončen v 6 minutách. Růžička ve čtvrtém kole dostal tak silnou ránu do prsou, že se skácel. Při tom plno vtipů a výkřiků. Vztýčená ruka vítězova ozdobena modrobílou vlajkou; tisícíhlavý zástup provolával vítězi slávu. Obecenstvu předveden hlavní mecenáš, který daroval 75.000 K na umožnění zápasu. Tu zahlolil hlas: „To je jistě keřas!“ Tedy na takovou „osvětovou činnost“ v době velkého strádání vyhozeno veliké jmění. Soudcové, profesori a jiní inteligenti tohle divadlo ovšem hmotně podporovati nemohli. Vážný beletristický časopis „Zvon“ vychází dále v hubeném rozsahu, protože ti, kteří jej před válkou horlivě podporovali, stali se žebráky. Zato však ti, kteří nyní mají příjmy mnohem větší, ženou se jen tam, kde kyne velká kratochvíle. A tak ta kultura po všech bengálských ohních a perutných slovech schromla na obě nohy. — Ve Francii inteligence mohutným rozmachem upozorňuje na důležitost kapitálu duchovního, jež staví proti kapitálu peněz a přemrštěným zásadám o kapitálu ruční práce. V přední řadě krá-

čejí na obranu inteligence, katolíci. Netoliko však hájí výsad ducha, nýbrž připomínají mu i jeho povinnosti a poslání. V zimě dala popud k celé řadě přednášek „Revue des Jeunes“. Načrtla celý program organizace města. A v tomto obnovovacím plánu dala přednost myšlenkám náboženským. V přednášce „Město ducha“ kladou se proti duchu neklidnému a horečnému věčné pravdy a proti vyvyšování organizace kult myšlenky. „I dokonalá organizace může způsobiti naprostý nepořádek, je-li ve službách nepořádku.“ Záhada, která chce býti rozluštěna, jest „veliká záhada duševní“ a církev má k tomu rozluštění klíč. Pověstný Gustav Hervé, který jest posud antiklerikálem, má strach před revolučními proudy. Proto mu uklouzlo pozoruhodné přiznání: „Zdaž staré kostely nebyly jako zábradlí, které překáželo lidskému zvířeti, aby se nevrhlo na samé základy veškerého vzdělání?“ A list volných myslitelů „Radical“ náhle pje chválu na slavnosti náboženské. Ale v naší republice pořádek ještě musí býti tma, ačkoli pozoruje každý, jak v zatuchlém a neplodném syru nevěry se přímo rojí bolševičtí červi.

Kulturní jiskry.

Pokrok středověký a nynější v Praze. Za neustálých fanfár nad osvětou zapominá se na nejdůležitější podmínky přirozeného kulturního rozvoje. Zřizují se v Praze nové úřady, jichž činovníci nemají kde bydleti. Slovanský dorost zve se na pražskou universitu; ale houf akademiků jest bez přístřeší, takže nově přichozí budou snad studovati a spáti pod kandelábr, až podzimní plískanice vynutí ukončení semestru.

Za příjezdu mladistvého Karla IV. ve XIV. století byla česká země žebráčkou smutnější a nuznější než r. 1918 po válce světové. Ale jak rychle dovedl středověký „klerikál“ ze síře vdovy učiniti majestátní královnu! Tolik panovnické vědění, že má-li se Praha stát srdcem střední Evropy, včasné nutno budovati stavby pro příliv nových občanů.

Otec vlasti založil tedy Nové město již roku 1348 a r. 1351 již byla na staveništi veliká řada znamenitých budov. R. 1344 započato se stavbou chrámu sv. Víta, která rychle pokračovala. R. 1350 založen Karlov, pravý div umění stavitelského. R. 1348 Emauzský kostel s klášterem. (Téhož roku začal se stavěti Karlštejn, nejkrásnější hrad ve střední Evropě.) Kostel sv. Kateřiny s klášterem založen r. 1355. V těchto letech rostly rychle zdi velkolepých kostelů, paláců a měšťanských domů jiných. Mohutný Karlův most, který vzbuzoval u Němců z Hně závist, začal se stavěti r. 1357. Davy, které do Prahy v těch letech se hrnuly, nemusly spáti pod okapy.

A teď — po půldruhém roce republikánské vlády? Zedníků dost, stavitelů nadbytek — ale ještě se nezačala stavěti

v Praze jediná monumentální budova nová. Pro osvětářské rachejtě pokrok zapominá zrak sklonit k matičce zemi, aby vystavěl aspoň nějaké boudy pro přibývající obyvatelstvo. Jediným velkým činem moderním v oboru umělecké architektury bylo v Praze zboření Mariánského sloupu. A ty budovy „schmurného“ středověku se velice dobře vládě hodily. Nebýti budov katolických institucí, republika by pomalu neměla ani kde úřadovati. Tedy „učtuje s Římem“ zatím hezky příjemně, když není schopna sama něco podobného včas zbudovati. Snad se příliš zadívala na obrazy Žižkovy, v nichž za podobou českého hrdiny se kouří ze zřícenin českých stavitelských památek.

Kdyby se shromáždily jen ty obnosy, které byly promrhány na slavnosti aspoň nejspíšejší a na přebytný vládní benzin, pořídila by se za ně v Praze řada nových domů.

Po staré vládě protikatolické zbývá houf dlouhá a dlouhá řada náhle povýšených úředníků a úřednic, potřebujících se teprve učiti pravopisu. Nu — a nová vláda v tomto „hospodářském a osvětovém rozvoji“ pokračuje.

Patrně tedy, že mezi praktickým pokrokem středověkým a bengálovým pokrokem osvětové republiky moderní jest rozdíl podstatný.

Ve Francii již nejsou katolíci hlívali. Trvala před válkou příliš dlouho ustrašenost katolických milionů ve Francii, třebaže bez jejich pomoci by býval státní aparát vypověděl slůžbu a ponechal volnost vláde divoké anarchie. Ale jak byli nesmělí při sebeobraně, tak ukázali nej-

vyšší statečnost při hájení vlasti za světové války. V těch těžkých okamžicích francouzské živly protikatolické žasly na velkolepém divadle. Z dalekých kolon spěchali na bitevní frontu mniši a do lazaretů řeholnice, které vlast jako macecha vyhostila. Kněží i biskupové osvědčovali největší hrdinství jak s puškou v ruce tak jako polní kuráti a ošetřovatelé nemocných. Hvězda Panny Orleánské zářila jim skvěle. Tu se již nemusil ostýchat generálissimus Foch modliti se růženec veřejně, protože každý Francouz přesvědčoval se jasně, že ta modlitba není pláštěm báblivců a že páteře neláme.

Za veliké stávky protikřesťanských železničářů byla napadena Francie nepřitelem vnitřním; hrozil bolševický převrat a s ním očišcové hrůzy sovětské pro všechny občany poctivé a prozíravé. Tu však 140.000 sdružených dělníků křesťanských nabídlo vlasti pomocnou ruku a vyplňovalo mezery stávkujících. K nim se přidával velký počet katolíků jiných, tak že rozkladný živel pohofel. V parlamentě 21. května po ukončení debaty o stávkových interpelacích vyslovena vládě důvěra 826 proti 90 hlasům. Tedy proti bolševickému manévru železničářů a pro důvěru vládě hlasovalo devět desetin sněmovny. „Petit Parisien“ napsal, že v dějinách sněmovny francouzské bylo docíleno tak skvělé shody o projevu důvěry vládě po prvé. Ministerský předseda má ve své akci proti politické stávce za sebou nejen celé národní zastoupení, nýbrž i celé veřejné mínění, jež jest rozhodnuto zmařiti každý pokus o rušení pořádku, jenž by byl v cestě národní obnově. Hlavní zásluhu o zavedení státního pořádku mají tu rozhodní katolíci. Takým vlastencům, na jejichž bedrech spočívala záchrana bezpečnosti a státního pořádku, ovšem není potřeba se báti.

Počátkem května t. r. sám prezident republiky Deschanel se svou zbožnou chotí vedl do chrámu sv. Klotildy k sv. přijímání svou dcerušku, ozdobenou bělostným šatem a závojem. Velkolepým slavnostem na počest Panny Orleánské v Orleansu obcovali zástupci úřadů městských a státních. Při slavnostech svatořečení této Panny v hmském velechrámu sv. Petra na zvláštní tribunu usedl mimořádný vyslanec francouzské vlády Hanotaux, na druhé členové vyslanectva, na třetí mnoho členů francouzské sněmovny (mezi nimi generál Castelnau). Na tribuně mimořádné diplomatické misse francouzské usedli delegáti Svazu národů.

Francie spontánně odmítla již velikou lež židovských vůdců soc. demokracie, dle níž prý náboženství jest „věcí soukromou“. Co hárá v duších milionů a co nezadržitelně vede k davovým manifestacím, to přece není věcí soukromou; k tomu musí obracet pilnou pozornost i stát, který jest tu k ochraně velikých kulturních zájmů svých poplatníků.

Ve Francii již zmizeli katoličtí postrašenci. U nás však jest takových třasavců posud velmi mnoho. Bojí se těch despotů a tyránků, kteří všim úsilím hledí zavést u nás takové nezdravé a zpátečnické zásady, jež kvetly ve Francii před 20 lety a kterým nyní dala důrazně výpověď Francie obrozená a vítězná.

Neoscholastické hnutí dle referátu „Hlídky“ v Itálii dlouho nebralo náležitěho zřetele k směrům moderním. Ale již tento proud volí směrnici pokrokovější, kterou se ubírají zdatní pracovníci. Francišan Augustin Gemelli založil r. 1909 časopis „Rivista di Filosofia Neo-Scholastica“, který nyní budí značný rozruch mezi filosofickými školami moderními. Lát ten shromáždil nejlepší pracovníky italské a četné cizí filosofy. Střediskem veškerého hnutí neoscholastického se stala katolická universita v belgické Lovani. Má o to velkou zásluhu proslulý vlastenecký kardinál Mercier. Za jeho vedení „Výšší ústav filosofický“ neustále se

Ústí a pošt. spoř. v Praze č. 140878.

Telefon č. 83.

Královéhradecká Baňská společnost v Hradci Králové.

První státní banka.

Další důchodové i s běžných účtů platí ústav se svépomocí.

Oddělení pro zboží zabývá se

obstaráváním a prodejem uhlí, uhlí, uhlí, uhlí a dříví
ve velkém i malém.

zdokonaloval a vzbudil v krátké době obdiv i zarytých nepřátel. Veliká péče věnuje se zde psychologii a noetice. Psychologie se pěstuje dle Fechnera a Wundta. V ústavě jest bohatě vyzbrojená laborator psychologie experimentální; toto

zařízení značí triumf nad všemi universitami francouzskými a italskými, jak přiznal již r. 1896 psycholog Binet v Anné psychologique. V noetice zaujal ústav nová hlediska, odpovídající plně požadavkům moderním.

Sociální obzor.

Ostrý soc. demokratický hlas proti bolševictví. Centrální orgán soc. demokracie rakouské „Arbeiterzeitung“ dne 27. m. m. napsal: „V ruské správě civilní dochází k jmenování úřednictva, čímž vzniká nová byrokracie ještě mocnější, než byla byrokracie sesazená. Centrální moc, opřená o armádu a o byrokratický aparát, zajistila si rozhodující moc v celé říši; pomocí teroru jest prosta jakékoliv kritiky a opozice. Rozklad hospodářského života nutil však znovu k povolání ředitelů, inženýrů a techniků, kteří v prvním období diktatury byli vyhnáni a nyní do sazování jsou do podniků, vyhradivše si samostatný okruh působnosti a vysoké platy, čímž tvoří se také v oboru průmyslu nová buržoasie. Všemoc centrální vlády jest naprostá, avšak je to diktatura proletariátu? Ve skutečnosti je Rusko ovládáno členstvem komunistické strany, která čítá sotva 100. až 200.000 soudruhů, což jest nepatrný zlomek proletariátu. Tato mocenská organizace má k dispozici hrozné prostředky, kterými potlačuje každou opozici a kritiku. Je to dospotický socialismus. Ruští komunisté mohou sice právem tvrdit, že to v Rusku při jeho kulturním stupni jest nutným, ale z toho právě vychází, že pro tento režim scházejí ve střední a západní Evropě všechny předpoklady. Na západě jest demokracie jedinou formou, kterou proletariát může k moci dospěti a ji vykonávat.“

Slabiny socialisace prozrazují se všude ihned v počátcích. V Německu je u vlády dělnictvo, Zastupitelstvo Berlína vyvlastnilo akcionáře ohromné sítě veřejných drah. Do té doby akcionáři brali slušné dividendy a publikum jezdilo poměrně levně. Ale jakmile dráhy postoupily obci, opakovaly se tam stávky; jízdní lístky byly silně zdraženy již několikrát. Ovšem zřízcům se vede dobře, ale jak při tom dopadne rozpočet obce, socialisté se nechlubí. Ať elektrika jezdí či stojí, poplatníci jsou nuceni na ni doplácet. Každý pasivní podnik socialisovaný tlačí všechny poplatníky.

Každou chvíli berlínská správa obce jest nucena převzít do socializačního aparátu nějaký chorobný průmyslový podnik, jehož majitel pro stoupající požadavky dělnictva jest neschopen dále závod vésti. Takový podnik stává se pak doménou dělnictva, které však musí vyplácet majiteli příslušný podíl na zisku. Takto však bere továrník pěkné peníze bez vlastních starostí, bez vlastního přičinění — na útraty jiného občanstva, které musí doplácet. Vláda se totiž stará, aby kolísavé podniky nezahynuly, protože by musila podporovati nezaměstnané. Při tom vystupuje do popředí otázka, zdali noví správci, kteří za každých okolností berou platy slušné, tak horlivě o závody se budou starati jako ředitelé dřívější, které pobádalo k práci a starostem vědomí, že jsou hlavně odkázáni na sebe.

Národohospodářská hlička.

Velice výstražný hlas pozvedl sám ministr dr. Hotowetz na schůzi „Poradního sboru pro otázky hospodářské.“ Právě, že stojíme přímo před hospodářskou katastrofou. Pronesl stesk, že u nás posud nebylo jednotného programu hospodářského, který jest nejvyšší nutností. Kdyby zde bývala jednotná organizace celého zahraničního obchodu, nestál by dnes 800 K jeden krychl. metr dříví, který v Hjnou roku minulého se prodával za 250 K. Po nedávném zákazu vývozu dřeva stojí dnes 5000 vagonů dříví za různých místech a jest rozkrádáno. Dle tvrzení dr. Hotowetze náhlý pokles i náhlý vzestup naší koruny v cizině je dílem spekulace obrovských rozměrů.

Nekupujte zbytečnosti! To jest nyní přísným příkazem všech vlastenecky smýšlejících lidí, kteří vědí dobře, že republika vybledne z fatální krize jen obrovskou prací a — bětrosostí. V cizině právě proto rapidně začaly klesati ceny zboží, že mezi konsumenty zavládla organizovaná, důsledná zdrženlivost. Tato svépomoc prospěje jistě také v naší republice. Uvažme, že zvláště velká parádnost jest kletbou

domácností, jest dílnou na naše zotročení a na rychlé bohatnutí nečeských spekulantů. Zvláště příslušníci strany lidové mají si pevně vštípit v paměť, že za nynějších poměrů velká šetrnost jest kouzelným proutkem k osvobození z hospodářské otročiny. Nechtě se žádný organizovaný lidovec nestydí za chudobu, ať jest to baráček či inteligent. Nač přelhávat svým zevnějkem skutečnost? Teď přece každý se lehce dovtipí, že inteligent zvláště katolický jest v horším sociálním postavení než služka před válkou. Nevzbudí tedy u rozumných lidí žádného podivu, bude-li vycházeti ven v šatech okumělých a spravovaných a v botách přístipkovaných. Kdo by mu chtěl připomínati příkaz reprezentace, ať se mu jen postará o lepší plat. Jen tedy na trzích co největší zdrženlivost. Pak ceny přijdou dolů jako v cizině.

Ohrova zpusťených krajů francouzských postupuje velice utěšeně. Z 1500 km. průplavů, zničených ve válce, již 900 km. učiněno úplně splavnými. Z 3501 továren v severní Francii pracuje 2247 buď úplně nebo částečně. V Hato-

padu 1918 bylo v území Sommy úhrnem 198.430 ha zpustošené ornice. Do dubna 1920 vobělo se již 90.000 ha. Při tom dá nesmírnou práci zahazování zákopů a otvůr zpřístupnění granátů, odstavení ssutin, drátěných překážek atd. Za války zbořeno 25.000 domů, ale znovuzřízeno již 8200 a vedle toho zbudováno 10.000 prázdných staveb. — Tak ve Francii, kde sveruše pracují liberálové a katolíky. U nás nepřátelské dělo nezbořilo ani jednoho továrního komínu, ani jedné stodoly. Ale ve větších městech není kde bydlet. Z Prahy se úředníci rozjíždějí do svých příbytků na celé míle cesty. Nu — a právě v nejtřetnějším kraji Slovenska na velikou radost zástipných Maďarů zemědělské dělnictvo se dalo do stávky. Zboží ve skladištích hynie, protože jest posud nedostatek vagonů k odvážení a nedostatek uhlí do lokomotiv. Takle socialisticko-agrární náprava nám zjedná v cizině příliš málo respektu a ještě méně úvěru.

Pohled do bažinaté jámy. Obchodník Evžen Stern vyvážel ze Slovenska mnoho zboží do Maďarska bez úředního povolení. Docela jest v podezření, že propašoval zboží k doplnění výstroje armády Horthyovy. Čeho všeho se ten žid odvažoval, to vrhá temné stíny na orgány, které měly povinnost nekalé obchody hned v zárodku potlačit. Ale jaké cestičky si chytrý kšeftář vyšlapával, o tom svědčí následující zpráva. Stern chtěl ještě nedávno propašovati zboží za 201.000 Kč. Když byl zatčen, pokusil se uplatiti náčelníka detektivů obnosem 20.000 Kč. Stern však přece expedován do bratislavského vězení; doplatil však na cestě svého strážce 15.000 Kč a prehl. Dne 18. května košický advokát dr. Aczél přišel k náčelníkovi detektivů s úplatkem 20.000 Kč; žádal, aby náčelník podepsal prohlášení, že Stern byl propuštěn na svobodu proto, že se při vyšetřování z podezření očištil. Ale náčelník měl ještě svým prohlášením dopomoci Sternovi k dopravě zabaveného zboží do Maďarska. Detektiv na oko svolil. Ale když druhý den na ustanoveném místě dr. Aczél začal peníze vypláceti, poschovaní detektivové v pravý okamžik vyrazili a advokáta zatkli. Při výsledku dr. Aczél přiznal, že obdržel 50.000 K, aby aféru zatusoval. Z těch peněz chtěl si ponechat 30.000 K jako honorář.

Odkud se však bere tak veliká drzost židovských kšeftářů? Stern jistě se nepokoušel podpláceti poprvé. Měl příjemné zkušenosti s občany méně významnými. Jinak by nebyl přišel s ničemným úmyslem k samému náčelníku detektivů. Proto opakujeme znovu, že hlavním pilířem státu jest charakternost úřednictva. Jinak i nejlepší opatření zákonná selhávají. A poctivost nevlíje se do srdcí lidských ani trychtýřem vědy ani parádními deklamacemi. Pociť hluboké zodpovědnosti vy-pěstuje se pouze náboženstvím, které chtějí volnomýšlenkáři vší silou z národní výchovy vymýtit zcela.

I v soc. dem. tisku již dochází obrana ropná otázka. V brněnské soc. dem. „Rovnosti“ uvedena 1. června tato úvaha Roberta Nádvorníka: „Na sládu hospodářských rad v Praze na letnice konaném doporučeno vládě přísné obhospodařování nejen zemědělských ale také průmyslových výrobků. V zásadě věc úplně spravedlivá. Zkušenosti posledního roku dokázaly, že přísné obhospodařování jen zemědělských produktů a z těchto právě jen obilí a brambory, jest těžkým bříměm na obyvatelstvu páchaným. Zemědělské producenty nevytlačuje. Zemědělec snáze žije, poněvadž potřebné potraviny má doma a ony součástky potravin, které nevyrobí, si vyměnou snáze opatří, než ostatní obyvatelstvo potřebné potraviny. Ale ostatní potřeby lidského života zemědělec právě tak jako ostatní obyvatelstvo, má v nich stejné potřeby jako ostatní konsument. Výrobky průmyslové, šat, obuv, nábytek, stroje, nástroje musí zemědělec stejně draho platit jako ostatní spotřebitelé. Všechny tyto potřeby bylo možno nakoupiti ve volném ob-

chodě (s nepatrnými omezeními), kdežto výrobky zemědělské byly pod přísnou uzávěrou a na obilí a brambory stanoveny státem určité ceny, za něž je zemědělec prodávati musel. V tomto způsobu hospodaření zemědělece a průmyslníka byl patrný rozdíl. Uvažíme-li, že průmyslové výrobky ve své ceně stoupily 30- až 100krát (sukno ze 3 K na 300 K), kdežto ceny obilí byly zvýšeny jen pětkrát, že stejně pětkrát jen byly mzdy zvýšeny, pak chápeme i my odpor zemědělců proti nucenému odvádění plodin jejich půdy — ne-li ovšem ke kapitalistickým snahám, které mezi zemědělce vnášeny jsou velikostářskými hohy vůdců. Hospodářský život náš založen jest na vzájemnosti. Rolník dodává plodiny své půdy, kterou se svými a nebo naletými lidmi vzdělá, na trh, aby výrobci ostatních potřeb měli potravi-

ny a také potřebné suroviny — ale bere navzájem od nich na trhu zase jejich výrobky pro svoji potřebu. Dělník dává na trh svoji práci, z níž vyrůstají výrobky, které společnost potřebuje, aby za svoji práci, obrácenou v peníze, mohl nabýti toho, co ke svému životu potřebuje. Vypomáhá tedy jeden druhému. Nedivím se nikterak, pokud jedna strana jest vysokými cenami vykořisťována ve prospěch druhé, že se brání. Dělník brání se stávkou, zemědělec neodváděním obilí, pasivitou v obdělávání půdy, zkrmováním plodin, anebo že půdu místo obilím osívá plodinami jinými, kterýmžto způsobem si vynahrazuje pak to, čeho určenými cenami za obilí se mu nedostalo. Že takovéto hospodaření na půdě, která jediné svými plody člověka vyživuje, jest lidstvu nebezpečné, jest věc další.

Pout ke hrobu Brynychovu.

Zasluby velkého biskupa tím živěji se vrvají v mysl vědců jeho přátel a žáků, čím rychleji se uskutečňují jeho velké předpovědi o budoucnosti naší církve a našeho národa.

Nadto zvláště nyní posilujeme tak zřetelně, jak jeho namáhavé, obětavé akce byly důležitě, ba nevyhnutelně k záchraně katolické svobody. Kdyby v počátcích republiky zde stála pouze církev, kdyby se katolíci neopírali o baštu politické organizace, mluvilo by se s námi krátce a řídce jako v Portugalsku a Mexiku.

Proslulé články biskupovy nabývají nového lesku v kritické situaci nynější.

Není divu tedy, že touha po ponti ke hrobu nezapomenutelného arcibiskupovi-vlastence v katolických duších den co den stoupala.

Lze nám radostně referovati, že se dne 30. m. m. vydařila skvěle.

Sešlo se stitůlů Brynychových množství obrovské. Přibylý zástup i z odlehlých okresů Českomoravské vysociny i od Orlických hor a z měst východočeských. Z Hradce Králové přijel do Chrásti slušný počet lidí.

Ráno po 9. hod. na zámeckém nádvoří Magre Dr. G. Domabyl v obecně promluvě vyložil životopis svěřeného biskupa. Měl sv. měl dr. J. Novotný (bývalý ceremonář Brynychův) původně sloužiti ve chrámu. Ale jelikož by se tam byla vtěsnala pouze menší část poustů, sloužil oběť nejvzdělaněji po promluvě na témtě nádvoří.

Pak setřáhl se dlouhý průvod s družičkami v čele a za hlolu písne velehradské „Bože, co's ráčíš, doprovázené chrastecskou kapelou, pohyboval se na hřbitov. Tam před hrobkou Brynychovou

převážně sbor přednesl tklivou připěnou kantátu. Magre Dr. Domabyl promluvil o účelu modliteb na tomto svatém poli a pak s poutníky vykonal povzrušující pobožnost. Zástupce katolických organizací chrastecských položil na hrob kytici z růží a chudobek. Sbor zapěl znovu, načež průvod vracel se do města, kde byla polední přestávka.

O 2. hodině konána ve velké dvoraně „U české koruny“ schůze. Za předsedu zvolen poslanec Adámek, za místopředsedu profesor Adam z Pardubic a za zapisovatele p. Handlř z Prahy. Slova se ujal Magre dr. Frant. Reyl, senátor. V čase své řeči předčetl vřelý příspěvek nejv. arcibiskupa dr. Josefa Doubravy, protektora slavnosti. Shromáždění usneslo se zaslati do Hradce Králové holdovací telegram. Řečník pojednal obecně o politické, sociální a vlastenecké činnosti biskupa-organizátora. Jsme mu vděční za to, že uvedl několik zajímavých detailů, jež do té doby byly veřejnosti neznámé.

Pak poslanec V. Myslivec aplikoval akce a zásady Brynychovy na poměry nynější. Jasně dokázal, že biskup prohlédl bystře do budoucnosti a že stanovil pro veřejnou činnost katolíků směrnice zcela správné. Informace řečníkovy o současné politické situaci rozptýlily všeliké pochybnosti posluchačstva o prospěšném postupu lidových poslanců. Veliké vedro přes dlouhou promluvu Myslivecovu nedovedlo znatí velké řady posluchačů, kteří se těnili i v místnostech postranních a venku kolem dvorany. Schůze skončena za velikého nadšení. Zástupy se rozešly zcela živě rozmlouvajíc o dojmech nezapomenutelných.

Rozmanitosti.

Takhle jest postaráno o uspokojení našeho obyvatelstva. Američané svým přátelům českým na jejich žádost zaslali hojnost tabáku. Ale naše ministerstvo financí uvalilo na každý kilogram 400 K(1) cla. Tak si smí vyvednouti kuřivo jen veliký bohat. — Průměrně každý den přichalo 1500 hladovělých obyvatel z Petrohradu. Sovětské úřady vydaly tudíž zákaz odcestování pro muže od 18 do 50 let a pro ženy od 15 do 40 let, protože se hrozily úbytky pracovních sil. — Takhle se pomáhá živnostenskému stavu. Ve Vsetíně pořádali pokrokoví živnostníci slavnost kácení máje. Při tom kolář Ant. Stajer, jsa přestrojen za kněze, měl starou putnu s vodou; do této namáčel zednickou štetku a obecenstvo pokrápěl. Ze starého hrnce měl kaditelnici a pod. Při tom oslovoval shromážděné „drazí v Kristu.“ Není tohle účinek jedu z lůdey, aby živnostníci pozapoměli, jak je rdousá ruka soc. demokratická ve spojení s dlouhým chápadlem semitským? Čeští socialisté v Brně protestovali proti snahám katolických zemědělců o uvolnění zemědělské výroby. „Belaké Hlasy“ těmto socialistům, církevním centraly, odpovídají, že jejich předci

spáchali švindly v uhelném oddělení brněnském. „Nár.-sociální stoupenec Schütz uprchl a za ním se dal přeložit druhý nár.-sociální borec dr. Krejčí. Za působení těchto dvou bratrů čes. socialistů ztratilo se v uhelném oddělení jenom 700.00 Kč. Statistice jsou pryč a nár.-sociální bratři také jsou pryč.“ — O veliké zbožnosti nejslavnějšího francouzského lékaře devatenáctého století Pasteura napsal kancléř svatoklodovický Josef Guillot v „Catholic Bulletin:“ „Pasteur byl zde znám vždy jako dobrý katolík. I když měl nejvíce na pilno, nikdy neopomenul vzít si noční vlak v Paříži, který ho přivezl ráno do Arbois na slavnost Božího těla, aby se mohl zúčastniti slavnostního průvodu s nejsvětější svátostí oltářní.“ — Francie uvážila zdravě, jakou lučavkou jsou stávky politické a teror proti svobodě dělníků chtějících pracovati. Z Paříže hlásá se dne 26. května: „Dle zprávy „Humanité“ odsouzení byli dva stávkující dělníci na 10 resp. 13 měsíců vězení pro přečin proti svobodě práce. V Bordeaux odsouzeno bylo pro tyž přečin 6 železničních zlízenců na 13 až 15 měsíců, v Lyoně čtyři dělníci na 3 roky a jiný železniční zlízencec

na 3 roky vězení s dvouletým zákazem pobytu.“ — V polském Častochově objevena tajná židovská dílna na výrobu falšovaných pětistovek, sta. a jednokorunových bankovek. Zastěn byl Hermann Majerlewicz, bývalý ředitel židovského časopisu „Tachenstochower Tagblatt.“ Hlavním činitelem podvodných manipulací bylo židovské konsorcium z Varšavy, které dle financovalo a zaopatřilo dílnské zařízení. — O celých kumpaních ministerálních úředníků (tippmamelek) vypravují se v Praze celé kroniky. Bolševický „Soc. Demokrat“ je nyní nazval „minister-skými bobečky.“ Spolupracovník toho listu jistě měl velikou příležitost k pozorování vlivu těchto žen. Píše, že taková fešná slečna jest někdy zaměstnána v nějaké ministerské kanceláři, někdy pracuje ve svém bytu, ale vždycky má k dispozici nějaké státní auto, nejčastěji z ministerstva Nár. Obrany. Pomáhá svým mužským přátelům k výdělkům. Vynořují se všeliké aféry o podloudném obchodu s cukrem a výdělcích na sanitních vlacích, o dovozním nebo vývozním povolení. Skoro v každé takové aféře má podíl nějaký „ministerský bobeček.“ Nu tak vida, poctiví živnostníci, kteří udržují stát velikými daněmi, jsou ve stavu zoufalém, ale v Praze jest setrvačný masopust na útraty českých poplatníků a konsumentů.

Oznámení.

Jaroslav Čermák, notář, dovoluje si oznámiti, že dne 1. června 1920 v Hradci Král. v domě čis. popisné 287 (filialka Živnostenské banky) v II. poschodí otevřel svoji notářskou kancelář.

Církevní obzor.

Osobní zprávy. Investitura: pp. Dr. C. Ant. Mikan, administr. v Česk. Libhavič, farářem tamtéž, Fr. Scharf, farář ve Vidochově, farářem ve Schwarzentale. — Ustanovení: p. Jos. Rumler, administr. ve Schwarzentale, administrátorem ve Vidochově. — Uprázdňená fara: Vidochovo, ve vikariátu vrchlabském, na patronátě náboženské matice. Lhůta konkursní končí 12. července 1920.

Poděkování z Rosic n. Lab. Poděpsaná duchovní správa vzdává upřímně „Zaplať Bůh“ dpp. katechetům z Pardubic Josefu Havlovi a Jindřichu Fajmonovi, kteří obětavě a nezištně při májových pobožnostech střídavě vypomáhali kázáními po celý květen ve chrámu Páně sv. Václava v Rosicích nad Labem. Za duchovní správu v Rosicích nad Labem: Martin Klouda, farář.

Slavnost Božího těla od dávných časů byla mezi českým lidem velice populární. Vždyť sami husité setrvačně pořádali skvělé eucharistické průvody. Nyní za huku drsných vichřic prosaických seznávají duše ideální tím lépe význam Eucharistie, divu Kristovy dobroty. Božího těla průvod v Hradci Králové přes nevlídné počasí byl průběh velmi zářný. Sanctissimum nesl vřelým pastýř dr. Josef Doubrava za asistence p. světského biskupa dra K. Kašpara, kapitulý a jiného kněžstva. Krátké katolické spolky a korporace a velká řada družiček s květin. Pěkně se vyjímaly ukázněné oralské oddíly mužstva, do rosta i žactva. Při pobožnostech u dvou oltářů dosti hučně přelo; pak se vyčaulo. Čas všem křesť v počtu tak hojném při slavnosti vytrvali. Na káru při mši sv. zpráva a hrana sliným aborem mše dra Svobody a „Zvěsta“ těla vznešeného téhož komponisty. Při oltářích hlásali zamilé české zpěvy, které letos složil ředitel káru J. Wüsch. Obřady konány řečí českou. Došlé počasí mělo aspoň tu světlou stránku, že nebyli zvědavci a inkvizitoři (zapisatelé jména účastníků) ochýlili se do podzemí, takže zaručili pořádek. Složky průvod letpo byl tak krásně usměřen jako nikdy dříve a pobožnost byla skutečně vřelá.

Československá strana lidová.

Znovu upozorňujeme na speciální a fečnický kura, který chystáme na počátek července. Neopomínejte přihlížet se co nejdříve!

Sekretariát Čsl. strany lidové
v Hradci Králové.

Na Vysokomýtsko! V neděli 6. června o 10. hod. dopol. koná se v sále „Na střelnici“ ve Vys. Mýtu (u Pražské brány) okresní konference důvěrníků s velmi důležitým programem. Páni důvěrníci, dostavte se všichni! — Odpoledne téhož dne o 2. hod. koná se v zahradě (za nepřiznivého počasí v sále) hostince „Na střelnici“ ve Vys. Mýtu velká manifestační schůze stoupenců Čsl. strany lidové a katolické mládeže z celého okresu vysokomýtského. Na konferenci i odpol. manifestační schůzi dostaví se a promluví naši přední osvědčení pracovníci dp. Boh. Stašek, ústř. tajemník strany, p. dr. Jos. Novák, chefredaktor „Lidu“ a ještě jiní naši předáci. Naše stoupence a katolickou mládež z celého okresu prosíme, by se určitě dostavili na tuto naši první manifestační schůzi. Páni důvěrníci, vyzvete k účasti všechny naše stoupence a mládež ve svých obcích! Nechť se dostaví všichni! Též lidovce z okolních okresů zveme srdečně k hojné účasti. Na shledanou! — Výbor okres. org.

O fečnický na zakládání orelakých jednot! Hlasť se u Zemského svazu Orla v Hradci Králové.

Do okresu Rychnov n. Kn. Okres. organizace Č. S. L. v Rychnově n. Kn. pořádá v neděli 6. června okresní schůzi s tímto pořadem: Dopoledne: 1. O 9. hod. mše sv. v kostele Nejsv. Trojice. 2. O 10. hod. okresní konference důvěrníků v besední místnosti Nár. domu. Odpoledne o půl 3. hod. v sále Nár. domu promluví 1. člen senátu p. Fr. Šabata: „O našich hospodářských a kulturních požadavcích“, 2. pan posl. dr. Fr. Nosek: „O politické situaci“. Pro členy a jimi uvedené hosty. Dopolední konference účastní se též pp. poslanci. Prosíme pp. místní důvěrníky, by v každé obci okresu rozvlnili čilou agitaci pro největší účast. Zdať Bůh!

Rohozná u Poličky. V neděli dne 6. června bude se konati v Rohozné u Poličky o 4. hod. odpol. schůze českoslov. strany lidové. Promluví krajský sekretář dp. Pukl Frant., správce fary z Telecího. Týž bude dopoledne kázati v chrámu Páně sv. Brasma v Rohozné jako v den kostelního patrocinia.

Česká Třebová. (Z dopisu lidovce.) Upřímnou radostí zaplesala srdce lidovců nad výsledkem voleb v Čes. Třebové, neboť po nepatrné agitaci ukázalo se, že mnozí zůstali programu str. l. věrní a venkov byl pro stranu lidovou velmi zřekán. Hlavní příčinou zdmu byla schůze veřejná první, na níž p. kapitán V. Jelínek fečnil a mnohé získal, zvláště však poslední dne 11. dubna schůze předvolební v sále „u Hurtůs konaná. Rečníkem byl p. kaplan z L. Týnice Jos. Rohleder, jenž v obsažné řeči 3 hodiny trávající vyličil světové postavení naší republiky a potřebu

lidové strany v národě, poněvadž jest to strana síly národní sjednocující, národohospodářská a eminentně kulturní. Vývody fečnickovy byly provázeny často bouřlivým souhlasem, jež i četní přítomní z jiných stran projevovali. K debatě se představila a přihlásila dáma Křížová z Vys. Mýta, jež otevřela své „vědecké“ zápisky a mrštným jazyčkem jízlivě přednášela obvyklé, na každé schůzi se vyskytující námítky: o svěcení zbraní, vydání zvonů, o nečinnosti papežově za války, o indexu a Galileovi, o Bílé Hoře, Jesuitech a Koniášovi, o vypasených kanovnících na Strahově a mléku (sic!), vybirání štol, státcích arcibiskupa v Olomouci atd. Domnívala se, že „pouhý kaplánek“ bude umlčen. Ale zmýlila se; pan fečník slušně ale jadrně na každou námítku ct. dámě odpověděl a ke klidnému vyslechnutí ji napomínal, když viděl, že ona bezmocně a nervosně rty pohybuje, nohama dupe, bledne a rudne střídavě. Pak ji vyzval k novým námítkám, ale ona se vzdala siova výmluvou, že jest již unavena, poněvadž přednášku kdesi měla. Po námítkách ještě jiné o vybirání štol, na niž řízně též odpověděno, nikdo se nepřihlásil k debatě a schůze, již chtěli pokrokaři rozbít, klidně o 1/12 h. večer rozpuštěna. I nepřátelé uznali, že z přednášek předvolebních nejvěcnější a nejslušnější byla poslední předvolební schůze a přednáška „pouhého kaplánek“ P. Rohledra. Vždyť neřekl Ha vlíček K. nadarmo: „Kaplanům dal Pán Bůh vtip!“ Důstojný pane P. Rohledře! My lidovci třebovští Vám ardečně děkujeme. Zaplať Vám Pán Bůh za všeliká dobrodiní, jež jste nám kdy a zvláště přednáškou nezištně prokázal. Získal jste nám mnohé na venkově a místní lid. organizaci jste čestně a pěkně zdejší veřejnosti představil. Výsledek voleb v Č. Třebové byl: do obce získala l. str. 270 hlasů, do shromáždění nár. 277 hlasů, do senátu 260 hlasů. Na venkově jsme obstáli všude čestně, ba v některých obcích (Zhoř) byla lidová strana počtem hlasů na prvním místě. Kdybychom měli slušnou místnost vlastní, kde bychom své schůze pořádali, jistě i mnozí z inteligence přidali by se k nám. Toť ovšem bolest naše zatím nevyléčitelná. — Po volbách jest trochu u nás ticho; jen dvě divadelní představení pořádali zdejší členové dorostu „Orla“, ale byla čteně navštívena. Žádáme však nového vdp. děkana zdejšího, aby zas po břímování tak horlivě pracoval v naší organizaci jako se staral, dokud administroval. Chce-li býti pastýřem naším, ať námi nikdy nepohrdá a moudrostí i opatrností pastýřskou ať v lásce nás všechny sjednotí. Pak i přes překážky snadno přijdeme vpřed. Za horlivou činnost v dorostu „Orla“ děkujeme též panu kaplanu Šulcovi.

Jeden lidovec.

od m. Šiblové až po krejčíka a sluhu. Tak krásných veterů jsme měli málo. — Dne 31. května: Wedekind: „Lulu“ (I. a II. díl). Prosim panstvo, raďte jen vstoupit! Uvidíte tu samá „vzácná“ zvířata. Poďte, prosím, jen odvážně dál. Máte-li silné nervy, abyste snesli hodně tekoucí krve na lidské, ale — zvířecí. Jsou prý tu lvi, tygři, zmlje — i opice. Jak ta zvířata nazvete, až odejdete. Na tom pranic zatím nezáleží. Opona... „Ach! To jsou přece lidé!“ Pravíte. Ano, já tomu také říkám „lidé“. Nu, pan autor v deliriu je nazval báječnými exempláři vyvinuté zvěře. A ještě lépe. Jedna jejich část (odpusťte mi, že musím býti trochu triviálním; když člověk něco takového čte a vidí, nevyhne se tomu), jedna část z nich — jsou „samice“ a to ostatní stádo jsou čistokrevní zvířecí partneři! To si uvědomte — to vám dostačí. V tomhle nazírání básnickově na člověka věz jeho nešťastí, připastí se pro sebe tento titul. — Lulu! — Vyčtěte v životě u všech lidí, které potkáte, všechen satanism, všechnu zvířecílost jejich polhavi a dejte je všem Lule! Budete mít Wedekindovu Lulu — zvířte. Vemte pošpiněný hadr z kanálu, natřete jej černým lakem tak, aby ani mštestko nezůstalo světlé tak, aby tato černá šlihtila všechen bílý paprsek světla — a máte Lulin obraz. Vyzpívejte Lulinu jméno ve všech skálách svých jistých tónů — a nebude to její jméno. Vyzpívejte je fašně, vysoko, výš, výš — až zasypáte! Až vám vytrysknou z očí slzy. To je to pravé Lulu, Lulu. Proč? Protože to je výkřik zoufalství, protestu „ženy člověka“, výkřik zlomené síly — a pak je to zasipání hada vás škrtícího až k zadušení a to se nám právě hodí v koncept — Lulu — a had. Četli jste Hugovy „Bídničky“? Lulu a Bídničky. Nechci srovnávat, ale přese všechen hnus — má obou kus pravdy. U Huga nesou salonní špinu lidé pro salon rození a bláto kanálů — jejich stíny. Wedekind hodil všechen hnus na bedra lidem, jimž nechal v saloně i na ulici stejné jméno. Hugo je pravdivější. Proč? Protože do jeho stok padá mříž, ve dlažbě úzký pruh světla a toho u Wedekinda není! Biskup lidumil. Jean Valjean, Cosette — tu nejsou... a v Lule hraběnka Geschwitzová je na to příliš slabá, aby mohla vykonat veliký dobrý skutek. Ostatně kdybychom logicky stáli na stanovisku morálky Wedekindovy, museli bychom si říci, že konec konců Kungu Poti udělal docela dobrý skutek, že si umyl zkrvavě ruce a proklel ten kus znamenité práce, který vykonal. Jenom že s tím přišel trochu pozdě. Kdyby byl přišel dřív, kdo ví, zda bychom neukázali napřed na — dra Schöna, kterých máme konečně snad mezi sebou také dost. On to má na svědomí, že z Luly stává se patlivý tvor. Zaše tak germánsky démonická. — Niebelungy! Ach! Ale prapodoba ženy bych v Lule nehledal, naprosto ne, tím méně ženu Ibsenovskou a ještě méně Heddu! Uvedení Luly na naše jeviště znamenalo pro p. režiséra Bora jistě požadavek neobyčejných schopností jeho i účinkujících umělců. A skutečně virtuosita, s jakou někteří své postavy exponovali, byla obdivuhodná. Lulu m. Durasové byla možná démoničtější, než si ji sám autor představoval. Před skutečnou, živou postavou morálního mrtvolu stok Schigolchem (p. Noll) jmať nás děs a zároveň obdiv nad jeho uměním. — B. Jek.

Večer, věnovaný památce Bohuslavu Němcovi, uspořádán v Klicperově divadle 12. června městské divčí školy střední a hospodyněské s vybraným programem slovesným, zpěvným a dramatickým.

Mládežnický. Dne 31. května navštívil Spojené strojírný v Hradci Králové francouzský průmyslník p. Egon Schneider, prezident známé francouzské dělovky a strojírný Schneider & Co. Creusot, se svojí francouzskou hospodářskou družinou. Přibyl v průvodu p. dra Scheinera.

Z Obchodní, živ. a prům. ústředny v Hradci Králové. (Dodávky zboží do Francie a kolonií.) Nabídky zboží do Francie mají býti činěny ve francích. loco francouzské hranice, do kolonií na některý přístav příslušné kolonie. Ceníky posílané do francouzských kolonií mají býti psány i jazyky španělským a italským, ev. anglickým.

Divčí reformní reálné gymnázium a lyceum, bude míti ve školním roce 1920—21 třídy I.—V. a VII. Veškeré platy a odvolovací jako na středních školách státních. — Vyšší škola státní, která povolí hospodářská (tříletá) a reálná škola reálná poskytují praktického vzdělání

Zprávy místní a z kraje.

Z knihovny a čítárny městského průmyslového muzea. Za příčinou pravidelné roční revize nebudou knihy v měsíci červnu domů půjčovány. Všichni, kdož mají knihy vypůjčeny, se zdměle řádně, aby je laskavě do 20. t. m. odvedli buď knihovníkovi v čítárně nebo k dykoli domovníkovi muzea p. Košťálovi. Od 1. července do 1. srpna bude knihovna i čítárna uzavřena.

Klicperovo městské divadlo. Dlouho slibovaný zájezd Svandova divadla otevřel nám dne 30. května poprvé svou scénou odpoledne Egerovou komedii „Adam, Eva a Hád“. Očekávali jsme velmi mnoho od pražských umělců, ale již zahajovací představení naše očekávání daleko předstihlo. Již scénická výprava, každý sebe menší světový efekt nám byl něčím novým, nezvyklým — proto postavám a při tom temperamentní baron p. Ve-

verky a v nočních u okna čekající baronka m. B. Šiblové byli osobami tak sympatickými, že na ně divák těžko zapomíná. — Večer dávalo Shakespearovu „Zkrocení zlé ženy“ v originální výpravě, která režij p. Bora získává velmi vzácné pověsti odvážného umělce. Hra předvedena v původním znění autorově i s prologem, v němž p. Nedolný stvořil tak originální postavu Štya kotláře, že pro jeho hru autorovi prolog omlíváme. Divokost, s jakou originální veselohra byla sebrána, vnesla na scénu tak živý pohyb, že bylo s podivem, jak je možno v tom kolotavém životě nepřijít z konceptu. Při provedení neobyčejně překvapoval p. Kadlec, jenž odpoledne byl sebe ovládnutím, vážným lidem a večer cholerickým Petruškem. Též m. Šiblová ve své divoké Kateřině velmi dovedně odstínila všechny stupně, po nichž kráče ke své beránčí krotké poslušnosti. Hra byla sledována s neobyčejným zájmem

pro domácnost a pro službu v různých ústavech humanitních. — Zápis do všech těchto škol koná se 30. června od 8—10. Po prázdninách budou se zapisováti žáci, jen pokud zůstane místo.

Josefov. Dne 31. května zakončili jsme slavnostním způsobem letošní májovou pobožnost. Vítězné „Magnificat“ doznělo, tklivá a k srdci mluvící píseň mariánská dozpívána. Byly to opravdu milé, šťastné a klidné chvíle každodenní v uplynulém máji před oltářem „Potěšení zarmocněných“. Byla to krásná mariánská zahrada a v ní místo květů v našich srdcích rostoucí a pučící květy milosti Boží. Co zatím okolní svět hýřil a všemu posvátnému se smál, scházela se družina čtenářů mariánských, aby naslechla hmařím promluvy našeho duchovního otce, aby s ním recitovala velekrásnou litanii loreánskou a aby písní zbožnou a modlitbou uctívala Tu, která je nám v nynější době „věží mocnou před tváří nepřítelů“. Panu faráři budíže za vedení pobožnosti náš dík upřímný a nepokrytý. Dále musíme býti vděční neúnavné ochotě p. ředitele káru a pěveckému sboru kostelnímu. Uplynul máj, ten lásky čas! Naučil nás milovati Matku lásky věčné k Ježímu srdci mateřskému úžl se přivinouti. Naučil nás uctívati Ježí ctnosti a pokud po lidsku možno je, napodobovati i Ježí svatý život. Kéž sejdem se v příštím máji před Ježí oltářem všichni zas!

Čáslav. Náboženská tolerance městské rady. Naše městská rada, takto také patron katedrály, vydala výnos: Na základě usnesení městské rady ze dne 25. května zakazuje se co nejpřísněji lámání větví a ratolestí v sadech a alejích veřejných za účelem zdobení oltářů a města při slavnosti Božího Těla. Potrestání budou nejen dopadení škůdcové, ale i ti, u nichž ulámané ratolesti z veřejných sadů nalezeny budou. — **Prásek.** Jsme zvědaví, zda uvidíme na nárožích našeho města vyhlášku městské rady, asi tohoto znění: Městská rada usnesla se netrpěti mezi sebou člověka, zapleteného do železničních krádeží! Tuze se těšíme. — **Volná myšlenka a Boží Tělo.** Zdejší organizace V. M. zaslala do obou škol tento oběžník: Poděpsaná korporace dovoluje si oznámiti, že ve čtvrtek 3. června uspořádá na Rusáloce dětský den dopoledne. Program: Přednesy básní, zpěvy dětí, loutkové divadlo, pohádky. Děti budou zdarma pohostěny. Poněvadž jedná se o čim pokroku, žádáme, aby vážený učitelský sbor na tuto dětskou oslavu dětí vhodným způsobem upozornil. Za O. V. M. prof. Fikerle, předseda, Langpaul, jed-

natel. — A pak se prof. Fikerle zlobil, že ho ze Slovenska vyhodili! A my se díváme: co všechno musí podniknouti a jaké útraty si musí činiti V. M. aby zamezila šťastí dětí na Božím Těle! — **Československá církev.** I na Čáslavsku se našel mezi kněžstvem jeden, který agituje pro novou církev — v býv. kaplanu choťutickém Snížkovi. Kdo k této sektě přistoupil, ví čtenář napřed. Několik socialistův a agrárnků — kteří se dávno s každou vírou pozitivní rozešli Kristus — jak se učíme a věříme — odevzdal moc klíčů ve své církvi Petrovi a jeho nástupci, P. m. papeži. Snížek však — známému u nás ateistovi, čáslavskému zámočníku Tyllerovi, jenž už dokonce vydal první pastýřský list následujícího znění: Do čsl. církve přestoupivší občany žádám, by mi sdělili své adresy. Hodlám všechny seznáti, abychom se vzájemně poznali a jeden druhému by byl radou i skutkem nápomocen. Tyller Fr., zámočník v Čáslavi. (Snad taky papež čsl. církve!) Gratulujeme Panskému, Zahradníkovu i Snížkovi! V Tyllerovi našli toho pravého věřícího čestného a nezfalšovaného evangelium Kristova.

Smítice. Hudobní a pěvecký večer, pořádaný na oslavu 15leté organizační činnosti, vyzněl velice zdařile. Návštěva byla obrovská, takže prostranná dvorana pro všechny milé hosty nestačila. Městský radní p. Pluhař uvítal shromážděné stručným a srdečným pozdravem. Nato řízením sbormistra dp. Oyrkoviče tamburaši strany lidové z Hradce Králové sehráli pružně chorvatský pochod. Tamburašská hudba uchvacovala každým číslem více, jak svědčil stupňovaný potlesk. Dp. Sáhula hrou na housle (za velmi zručného klavírního doprovodu sč. Zahradníkové) vystihl koncertní skladby Alardovu a Bériotovu tak zdařile, že sklídil zasluženou pochvalu. Domácí sbor 40 pěvků pod taktovkou neunavného a obětavého dp. Petrásky zapíval precizně a s náležitým porozuměním několik čísel; dokázal, že i za krátkou dobu docíliti dovede pěkných výsledků. Sč. K. Nováková rozvinula ladné tóny svého měkkého altu; přednes byl mistrný. (Doprovázela ji sč. M. Nováková.) Recitace sč. R. Vyháňkové a M. Sajařové byly vyslechnuty s velkým zájmem. Velmi pěkně se poslouchala čísla na piano, sehraná čtyřručně od mladistvých umělků H. Kudrnáčové a Schifnerové. — **Pěvecký a hudobní večer** byl obválen obecně. Srdečný dík všem, kteří svou prací, starostmi a svými talenty o krásný jeho zdar se zasloužili. Takový prvotní úspěch povzbuzuje k horlivé práci další.

kého osvětlavší nebyly opouštěny základy reálné politiky. Nesmíme se klamat: V Evropě, jak dnes vypadá, není papežský autotus nikterak poslední v abecedě, a byly a jsou takové situace, kde spolupráce církevních kruhů jest nejen vítána, nýbrž i svrchovaně nutná.

Záložna v Hradci Králové.

zápůjčné společenstvo s ručením ohledným

Československé národní.

Vkladů na 3%

knížky:

Půjčky. - Úvěry osobní

a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.

Vadla. - Exkompt účtů a směn.

O československé církvi napsal v „Čes. rep.“ dr. Em. Rádl: „Spojení Volné myšlenky s protestantskou Kostnickou jednotou a s katolickou církví československou k společnému odboji proti Římu dokumentuje úpadek doby. Co slučuje tyto organizace? Jedině negace Říma; je to liberalistické, beznáboženské hnutí „Los von Rom“. Takovou agitaci se náboženský život, pokud vůbec ještě existuje, jen ještě více rozruší a neodvratným koncem bude vítězství Říma.“ — V „Naší Době“, redigované dr. Drtinou, v dubnovém čísle projevuje se nad českoslov. církví otevřeně zklamání. „Jest přiznání, že se oba profesori Pekal a Šusta obávají pro národ následků škeřlivých.“ V souboru ostatních hesel té církve dovolávání Husa, Chelického a Kamenického vyjímá se pro pozorovatele kritického neorganicky a „šití dojem prázdné agitace“. Co znamená v programu nové církve heslo svobody svědomí, když před ním stojí ujišťování a ustanovení, že církev dogmaticky, obřadně trvá na stanovisku církve mateřské římsko-katolické, a nábožensky a eticky nepřinášá a nepožaduje a neslibuje nic, ale pranic nového? Dokonce se zdá patrným, že ani nebledá nišeho nového. Jsou takoví, kteří čekají, že hnutí bude vývojem věci nuceno postoupiti k reformám skutečně a čistě náboženským a k novým snahám etickým. V zájmu celku bylo by si přáti, aby k tomuto vývoji došlo. Nedojde-li, bude mít český národ novou církev, ale nebude mít nového života, ani nové myšly.

Stávka československých dětí ve Vídni skončena. Dlouholetý boj o české děti ve Vídni je skončen. Německá násilnost ode dávna usilovala zmocnit se českých dětí prostě tím, že všemožně kladla obtíže při zřizování českých škol ve všech zemích, kde sídlí příslušníci československého národa. Schulverein, Böhmervaldbund a jiné spolky převzaly pak soustavnou organizaci, aby česká mládež, trpící nedostatkem škol, byla v německých školách, aváňých přelajvárnami, zbavena své národnosti. Nejlépe dařila se tato loupež dětí ve Vídni, kde na výslovné přání císaře Františka Josefa dokonce nejvyšší instance soudní podporovaly tyto nepoctivé praktiky, prohlásivše, že český lid ve Vídni není usedlý. Porážkou Německa a jeho spojenců ve světové válce nastala nová éra svobody evropských národů, znemožněno řádění pruské Hakyty proti Polákům v Německu, znemožněno ujaření Čechoslováků a Jihoslovánů pod rakouským a maďarským jařmem a učiněna také příprava k naplnění slovanské mládeže. Mírová smlouva, kterou Rakousko podepsalo v Saint-Germainu, osvobodila také naši českou mládež z germanizačních osidel. Z nepřítivných místností předměstských hostinců brzy, již za několik dní, budou české učebny přeneseny do vhodných místností, které vídeňská obec je povinná poskytnout dle podmínek mírové smlouvy saint-germainské. V následných dnech sešla se na vídeňské radnici užší komise školní z představitelů městské rady Speimera. S českými členy komise sděleno bylo konečné rozhodnutí příslušných činitelů vídeňských o způsobu, jak ukolčena býti má stávka českých dětí vídeňských školou sporných.

Různé zprávy.

Semita napomíná vlastní služby k rozvoze. Pokřtění zaprodání, tančící s úklonami kolem zlatého teleto, poháji do táboru katolického válečníků než jejich nepokřtění patroni. Proto přitpěchala sama židovská „Tribuna“ a chladící hadící hadící na rozpalené hlavy radikálů, aby se dšal skutečných plánů semitako radikální koalice nevystřikoval na světlo tolik okatě; vždyť každý předemšed odkrytý jsou tomu postupu jen na závalu. „Tribuna“ tedy 23. května napsala: „Jsou to pouhé fráze: „Jděte proti Římu!“ „Odstraňte naše vatikánské vyznamenání v Římě a v Praze apoštolskou nunciaturu!“ atd., atd., jak šteme dnes ve všech novinách průměrných libre-penseurů (volných myslitelů). Ve skutečnosti má se vše pohybovat jinak: Mezi tím, co my se teď ptáme, má-li svatý Jan Nepomucký spáry v potáčku a mezi tím, co zastane svobody svědomí volají dokonce po polcei, vpadla Francie zvláštní delegaci ke kardinálu Panny Orleánské. Táž „nevěrečná“ Francie, která tak radikálně provedla rozřek církve od státu a kongregační zákon, je s Vatikánem v nejlepších stycích. Ze všech tyto styky nemají výsledky pouze politické, nýbrž mají i důsledek na zahraniční postavě Francie, viděti jsme neobčasně, kdy Francie byl přislíben protektorát nad křesťany v Orientě nebo kompenzace, kdyžby se vše nespokojilo. Stalo se to. Mezinárodní morální vliv Vatikánu rozhodně stoupí tím, že Vatikán jest dnes i v situaci, v níž se nemůže odtrhnouti, již moc

jest více mravů, než práva. Jest pravda, že jeho morální váha není taková, jako bývala, ale v této úplně rozbité Evropě bez autority jest lepší autorita nějaká, než vůbec žádná. A byt byly papežské křeslo, jež strní super Urbem et Orbem (nad Městem a Světem) nebo vřtáti vstřív rzi pokryty, přece jenom jsou ještě miliony lidí ve všech národech, jež v nich řídí znamení spásy — a když ne, to, viděti ve Vatikánu alespoň poměrně neinteresovaného, neutrálního prostředníka. Vliv Vatikánu nemáme podceňovati. Ano, provedeme rozřek církve od státu, ale rozumně, s ohledem na zahraniční situaci. Jest ostatně známo, že Vatikán jest k rozřek církve od státu obohatnější než — naši národní demokraté. I při rozřeku jest možno dobře vycházet a nepřidávat zbytečně třesl plochy ani v politice zahraniční, ani v politice vnitřní. Jest na přehled třeba, aby referent o všech katolického kultu při ministerstvu školství a národní osvěty byl právě reformista, tedy někdo, kdo jest ke katolické církvi v poměru exkomunikovaného? Rozumí se, že to k utušení dobrých styků nepřispívá a že není divu, že jest mezi konstituci a ministerstvem stále napětí. Toto jednostranné favorizování t. zv. „Československé církve“ se strany státu není při nejmenším diplomatické — a má svoje nepřijemné repetitum, o němž se mluvíme dříve. Jest známo, že tento článek bude vykládán jako neobháňat klerikálism. Naši čim. Nejde nám o nic jiného, než o to, aby pro besla má

Treatment of the patient:

Účet a pošt. spoř. v Praze č. 140273.

Telefon č. 82.

Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Králové.

Přijímá všech druhů.

Vědomy za běžné účty.

Daň důchodková i z běžných účtů platí ústav ze svého.

Oddělení pro zboží zabývá se

obchodem v obchodu s uhlím, vápnem, cementem a dřívím
ve velkém i malém.

volany, ale s výplatou se počkalo. Roztrpčení mezi profesorem jest veliké. Věru podivná to starost o rozvoj skutečné vědy! Inu ovšem — o vysokoškolských profesorech v osvědčené republice rozhodují lidé, kteří nemají ani středoškolského

vzdělání. Tak jsme pokročili! — V brněnském »Hlase« dr. Jos. Kratochvíl uveřejňuje úvahu »Theorie pojmu po stránce psychologické i logické.« Dr. Vychodil otiskuje zde další zajímavé ukázky z korespondence družiny Suhlavy.

Kulturní jiskry.

Oseby nedotknutelné. Nejlepe se mají teď na světě bolševici. Až bude přiveden protěhovými lichoři na žebročku hůl, prohlásí, že se přidává k bolševikům. Hned bude peněz dost. Jedny si vynutí pouštěním hrůzy, druhé ti budou zasílány tajně. Zvítězí-li proti »měšťákům«, může vládnouti absolutisticky. Jestliže se ti nepodaří převrát, nemusíš nařkat, i když tě chytne rámě spravedlnosti, povede se ti ve vazbě tak pěkně jako sardínce na oleji. Bela Kun, který tolik zločinů napáchal netoliko v Maďarsku ale i na Slovensku, žije jako v nádherné lázni. Jest sice internován ve Steinhofě; ale podniká výlety hlavně do Vídně, kde také hojně nakupuje a obvykle navštěvuje známý restaurant Pacherův. Má skoro všechny podmínky k hraběcímu životu, ale při tom mu je někdy dlouhá chvíle; proto nyní píše komunistický román. Ubohý »tragický hrdina« Připravil o život celou řadu poctivých lidí. Nahrabal si z cizího milion — a teď se oddává elegickým myšlenkám o nevděka světa.

Protestanti a Vilém II. Generální synoda pruská přijala jednohlasně toto prohlášení: »Synoda uchovává vděčnou vzpomínku na Viléma II., posledního národního církve protestantské. Po celá století protestovali Hohenzollernové reformní dílo protestantské. Děkujeme všem Vilému II. za vše, co pro nás učinil a synoda doufá, že jeho snahy dojdou splnění v dobách pozdějších. Pozdravujeme Viléma II. v jeho vyhnanství s úctou, jaká přislouží velikým duchům.«

Nuže — teď se každému rozbleskne ještě lépe, komu mělo sloužiti pruské vítězství ve světové válce nejvíce. Vilém II. byl protestantským papešem. Nikoli vnitřní síla náboženská, ale moc železného monarchy, ozbrojeného až po zuby, udržovala všude protestantskou na život veřejný. Jestliže choť Vilémova veřejně dávala na jevo odpor ke katolictví, čímž byl ohrožen; věděl, že by pronásledováním římské církve jen posilil katolictví upraven. Vzpomínal na smutné konce kulturního boje Bismarckova.

Kdo před válkou spolu s Wolffem volal »Pryč od Říma«, posiloval politické hnutí berlinského monarchy. Němci, kteří odhazovali miliony na šífení protestantismu v říši českých, háceli tak vítaný sčítání do jemu germanizačního militarismu. Kdo v naší vlasti posud činí horlivou propagandu protestantství, pracuje k radosti Velkoněmců. Po odstoupení »posledního národního církve protestantské« lidské dílo Lutherovo se rozpadá, ale katolická církev i za velkého pronásledování nyní cítí vzduch jasnější.

Připravte se k tomu, že budete muset

lečenských poměrů může sledovati dosti podrobně proud, který jako dalmatská řeka hned hučí na povrchu, hned všimni pod zem, aby znovu s hukotem vyvěl na slunce. Nejprvejší socialističtí soudcové kapitalistů nechali s podivuhodnou trpělivostí upláchnouti z naší vlasti již v prvním roce republiky desetitisíce vagonů s drahým zbožím. To znamená tisíce vlaků s miliardovým nákladem. A zboží to přece odváželi cizíci keřasové, nepokřtení kapitalisté. Radikální křídlo socialistické nepostaralo se o důkladné potrestání lupičů českého lidu, nezasadilo se o to, aby celé řady úplatných zřízení vás byly nahrazeny zřízením poctivými. Křídlo a hlubší »reformátoři« dobře skutečné kapitalistické pijavice znali. Ale nepečovali o to, aby oni cizíci spekulanti byli vyhoštěni z našeho území. To raději vodili české rolníky k šibenici a drancovali drobné obchodníky křesťanské. Když jeden cizí žid v Praze přes několikero výpověď se nechtěl z domu hnouti, byl stěhován úředně. A ejhle, dělnictvo z Daňkovky se shluklo a nábytek onoho žida vnášelo zpět do bytu, aby tak dokumentovalo, komu vlastně slouží.

Zkrátka — nechtěl se přivodit bída způsobem umělým; potom sami provinilci hladovému lidu řeknou: »Hleďte, jak ti čeští kapitalisté mají tvrdé srdce! Zatím devadesát procent kapitalistů v našem státě náleží národu židovskému nebo německému. A jak se s nimi blahovlně zachází! Všimněme si, jak na př. uhlobaronským semitským miliardářům se ochotně povoluje úžasné zvyšování ceny uhlí.

Tři uhelné závody židovské dobudou 30.000 vagonů denně. Z toho dostává Praha průměrně 100 vagonů denně. (Téměř každý týden ozývají se stesky, že dovoz neodpovídá ani nejnutnějším potřebám.) Přihlédneme-li k počtu obyvatelstva pražského a máme-li za to, že jiné obyvatelstvo české zrovna tak jest zásobováno, pak by z těch 30.000 denně připadlo na republiku nejvýše 6000 vagonů. Kam se poděje ostatních 24.000? Kam jdou tisíce vagonů z jiných republikánských dolů — na př. z Ostravska? Vždyť přece se ví, že z toho obrovského přebytku jen malé procento jest úředně povoleno k vývozu do okolních států. Faktum jest, že nouze i o valice drahé uhlí jest v českých domácnostech neunesitelná. Místo zavedení pořádku však radikální polnice socialistické vytrubují: »Ubohý lid, zmrazá vinou ničomných buržoazů. Proto jest zapotřebí převratu; české kostely mají majetek, který se musí vyvlastnit, českým větším sedlákům se musí sebrat část polí. Potrestej ty měšťáky také částími stávkami!« Ovšem takové stávky sahají také do těla dělnického. Ale to právě slouží k radosti demagogů, v jejich zájmu jest udržení nespokojenosti, renervanosti širých mas.

Dělnictvu svému socialističtí politikové poskytl v uspořádání nových poměrů ně které výsady, aby se neřeklo, že všechny předválečné sliby jejich jsou dýmem. Ale z těch výhod nesmí mít dělnictvo blaho, protože spokojenost byla by hrozbou rudých organizací a dalších převratů. Proto zase umělým způsobem drobný lid se dráždí.

Na př. do Švýcar vypravena větší zásoba sladu výměnou za mouku. Ale jakmile vlak přijel do Č. Budějovic, soc. demokraté jej zadrželi; telegrafovali ministerstvu zásobování, že slad za hranice nepropustí. (Zato vlak propuštěno bylo tolik židů českým zbožím!) Když u nás v květnu byl největší nedostatek mouky, stávkovalo se v Německu na Lubi právě tehdy, kdy se nám měla přivéztí nejnutnější mouka americká. V březnu soc. demokrat Merta prorokoval, že u nás vzniknou bouře z hladu. Odkud věděl tak určitě, že zásobovací aparát soc. dem. stát tajemníka Šrby najednou selže?

Státní hospodaření se sklízí zklamalo důkladně. Ale socialisté drží ústředny ruby nehty. Při tom však soc. dem. dělnici diktují si takové aprovisační podmínky, že zaměstnavatelé jsou nuceni potraviny opatřovati si cestou nezákonnou. Kdož z hospodářů sklizeň zadržovali, byli odměněni za pozdní dodávky premiemi. Slovenská úroda zaprodána nyní společností maďarských židů, jejímiž členy jsou: Laufer, Stettner, Klein, Herzog, Engelsmann, Müller, Holländer ze Slovenska a dokonce také Fischer z Pešti. Tito budou mít výsadní právo k nákupu obilí a bramborů; povoleno jim při jednom kilu zvýšení u bramborů z 32 na 60 hal. a u obilí až na 160 hal. Laufer r. 1919 pro chytrý nákup a ještě chytřejší prodej byl vzat do vazby, ale pak propuštěn, aniž se veřejnost dověděla, jak se oštil.

Teď jen ještě zrušení pravidelného vojska a zavedení milice, jež by sloužila výhradně jedné kastě — a pak asy! pro maďarské politické radikály, jak se právě navrhuje! Pak už komunistický proud na útraty jiného občanstva zmohutní jako přívál.

Sociální obzor.

Státní úředníci a zřízení! Všichni, kteří skutečně své povinnosti k republice konáte, kteří bez ohledu na teror jisté politické třídy poctivě a svědomitě pracujete, vy všichni, jímž na blahu našeho mladého státu záleží, přihlašte se ihned za členy **Unie úředníků a zřízců československé strany lidové v Praze**, která chystá velkou akci pro Vaše lepší sociální bytí. Nedejte se máti nikým a postavte se do našich řad. — Přihlášky přijímá sekretariát »Unie«, Praha II., na Šlupí č. 14. (Zápisné 2 K, měsíční členský příspěvek 1 K).

Kongres křesťanského dělnictva v Paříži byl velmi zdařilý. Předseda zděraznil, jak se postaralo vlastním lovně toto dělnictvo o potlačení divých stávek, ohrožujících celou republiku. Všichni delegáti schválili připuštění cizích řemeslníků a zem. dělníků a pro navázání mezinárodních styků s křesťanským dělnictvem všech zemí.

Reforma sociální svobody v Nevém Jičíně propaguje se dle socialistických příkladů v městech jiných. Soc. demokraté v Hůlkově továrně na klobouky dali křesťanskému dělnictvu lhůtu do 1. června k přistoupení do socialistické organizace. Protože však náhlí chtěli si zachovati právo na sebeurčení a socialistických komendantů neposlechli, začalo hotové zrušení nositelů hesla »svobody a bratrství.« Jak čeští tak němečtí soc. demokraté trhali námořní práci z rukou, kopali je, tloukli, přivali na ně. Některé křesťanské dělnice těžce zraněny. Jedna matka, která ještě musel kojiti, byla smykuta za nohu tak prudce, že na kamenné dlažbě utrpěla těžký úraz. Dělnictvo jako hemže jako

divoká svět po továrně i na dvoře. Nadi důvěrníci Jurga a Honzík smíleli tak, že byli silně zraněni na ruku. Mnoho dělníků odneslo si odřeniny a boule na čelo. Náš tajemník Šimáček, protože se odvážil se správou firmy vyjednávatí stran toho námit, byl stržen ze schodů, bit do hlavy a smýkáán nádivím tak, až se zdálo, že živ nevyvázne.

Jako na výměch otisklo »Právo lidu« dne 29. května tyto řádky: »Socialism — toť snádelivost v pravém slova smyslu, toť budoucnost lidstva, odstraňující války, sločiny a neštěstí — nacionalism, toť intolerance taková, jak nám o ní vypravují dějiny a která každého naplňuje děsem a hrůzou.«

Nuže tedy — prorocství, že náboženství bude lépe nahrazeno laickou humanitou, epříňuje se způsobem výše vyličeným ne- toliko v N. Jižně ale i jinde. Odkřesťaněný stát tím méně může chrániti základní požadavky humanity, čím jeho příslušníci jsou vyškolenější a chytřejší; chytráci pro- měňují světlo vzdělání a socialisačních cest v rafinované slodějské lucerničky. Ale nechtě se nedomnívatí nesocialističtí volno- myšlenkáři, že teror se vybije jen na hřbetech katolíků. Již nyní socialistické tlupy týrají a olupují jak liberální rolníky, tak továrníky. Ale na tom není dosti. Již divý vír vzájemného boje zachvacuje samy frakce socialistické. Radikální křídla pá- chají násilí na těch, kteří si zasedli k plným míšám. Z Ruska realizace Marxova pro- gramu učinila mongolskou poušť a taková poušť může nastati lehce i jinde, kde se ujmou komanda vrstvy ateistické. Kdož ohválil vrahy barcelonské, portugalské a ruské, nebudou doma milosrdnější. Udá- losti rychle srají k určité výslednici a protikřesťanští »slitelé« Husovic vyteřili oči nad plodem vlastního radikalismu. Nechtě každý, kdo aspoň trochu citu k re- publice v srdci ohová, přemýšlí důkladně, jak se takovými surovostmi může utužiti národní solidarita a jaký ohlas taková barbarství mají v cizině.

Ale za takových slověstných příznaků rozvratu republiky těžce získané bylo by zločinem, kdyby lidové mlčeli. Katolíci zachránili a obrodili Francii v okamžicích nejkritičtějších; srovná tak katolíci u nás mají povinnost zachrániti lidské, civilisační

řády v republice. V přední řadě na energii naší strany záleží, aby byla udržena ob- čanská svoboda vůbec.

Další příznaky sociálního rozvratu. Každá společenská třída má vědět, že k zá- ochraně své existence potřebuje spolupráce tříd ostatních. Na př. v moderních státech přece dělnictvo neobstojí bez inženýrů a jiných inteligentů. Jinde bez houževnaté péče bystrých zaměstnavatelů. Na správu regulace u Labe přišel důvěrník soc. dem. dělnictva se žádostí, aby při rozdělení mzdy, ba i při obědech a večerech, jež správa prací regulačních sama obstarávala, důvěrník dělnictva měl dohled nad správou. Správě však praešla trpělivost, takže řekla: »Chce-li dělnictvo poroučeti nám, ať si též aprovisací samo obstarává.« Dělníci měli dosud čtyřikrát týdně maso, bramborů nazbyt a tři čtvrti kila chleba na den. To má teď málokterý vyšší úředník. — Když důvěrník nepovolil, správa zavřela aprovisaci; myslila si, že za svou péči ne- zaslouží podezřívání a policejtského dozoru. Dělnictvo odkázáno na svůj konsum. Brzy začalo prosit správu, aby mu dala aspoň brambory. Vždyť měli teď jen tři čtvrti kila chleba na týden, brambory a maso žádné. — Komu záleží na tom, aby děl- nictvo k vlastní škodě přepínalo své po- žadavky v těžké době do nemožnosti? Ti, kteří jsou z agitace živi, ovšem ve vlastním zájmu udržují lid v neustálé nespokojenosti; laicnými akcemi (na útraty jiných) snaží se osvědčovatí, že se hodně starají. Ale tu jde přece také trochu o zájem re- publiky, o nejpotebnější duchové sblížení všeho pozitivního českého občanstva.

Majitelé továren pro chemické čištění a barvení šatstva oznámily dne 30. května v »Nár. listech«, že pro stávkou dělnictva zůstanou jejich sběrný zavřeny. Majitelé dokládají: »15. března t. r. byly dělnictvu zvýšeny mzdy o 30—45%, a tento přírůstek byl vyplácen dobrovolně o pět týdnů dříve se zpětnou platností. Ani tentokrát se firmy, vzdor velmi krátké době od poslední úpravy, jednání nevyhýbaly, ale dělnictvo vzdor tomu zahájilo stávkou.«

Půjde-li to tak dále, bude pražská český závod za závodem a přes všechny státní podpory odnesou naposledy ochuzení re- publiky zase dělníci.

sezení známky správní komise činily za r. 1919 Kč 68.193.—.

Rašín se také, zdali a jakým způsobem dala vláda provésti přeskoumání likvidač- ních listin bývalých zeměských ústředních takových. Jak byla provedena revize u J. Schichta v Ústí n. Lab.? Jak se provádí likvidace ústavu pro tuky? Bylo zavedeno trestní řízení proti provinilecům?

Podobných otázek položil dr. Rašín více. Takto možno nahlédnouti, jak vyráběly snadno a rychle radikální strany nové své organizace. Na útraty ostatního ob- čanstva poskytovaly značné materiální vý- hody svým stoupencům. Kdo se k nim nepřidal, trpěl velikou bídu dále.

Proč jenom v naší republice jest řada obchodních škol a proč na samé univer- sitě jsou přednášky národohospodářské, jestliže tak důležité obchodní funkce svě- řovány ignorantům? Tu jest přece zřejmo, kdo vlastně pohrdá vědou, zkušeností a pokrokem, jen aby dle starého byrokratie- kého vzoru prováděl strýčkovství. — Ale to všechno nic! U snědeného krámu se začne deklamovati, že jsme národem Hu- sovým a na nejkřiklavější zločiny tukové ústředny ve svém fanatismu zapomenou i ti, kteří se tím hospodářstvím ocitli v ci- telné nouzi.

Pozor na radikální křiklouny! Nej- větší nouzi trpí právě ti, kteří veřejně na schůzích a na ulicích nebědují. Ale hř- mavý křik proti »kapitalistickému zloděj- ství« hlaholí právě z úst těch občanů, kteří se též aprovisacím výsadám. Kol- portérovi »Práva lidu« Boh. Kunštátovi zabaveny několikrát značné zásoby cigaret. Z ketasování a tím kuřivem nadělal si pěkného majetku. Při okolkování banko- vek předložil 56 000 K. V minulých dnech na udání nalezla u Kunštáta komise 3 pytle žitné mouky, která měla býti seisena za lichvářský zisk. V bytě nalezeno větší množství střešního prachu a v zásuvce stolu 7 a půl tisíce korun nedbale pohoze- ných. Protokol sice sepsán; ale hesky dlouho si počkáme na správu, jak byl tento obyčej »nepřítel kapitalismu« potrestán.

Československá akciová tiskárna zvyšuje svůj akciový kapitál. Správní rada Československé akciové tiskárny usne- sla se v poslední schůzi své na zvýšení akciové jistiny na Kč 2,500.000.— a bude ve smyslu tom podán příslušný návrh valné hromadě akcionářů, která svolána jest na den 28. června. Zvýšení akciové jistiny opodstatňuje značným rozšířením tiskárny, pro kterou staví Svaz hospodář- ských družstev zvláštní třípatrovou rozší- hlou budovu a pro kterou již zakoupeny rotační a sásečí stroje, rychlořizy a jiné pomůcky k racionální výrobě. Mimo to in- vestován velký obnos do knihkupectví, které hojně jsou zásobeno knihami čes- kými i jinojazyčnými, vyvíjí se na podnik prvotřídní. K úhradě všeho toho nestačí samozřejmě redukovaný kapitál nynější. Vydáno býti má 12.125 nových akcií po Kč 200.— nom. a nabízeny budou dopo- vadním akcionářům v emisi ceně Kč 280.—, pro neakcionáře Kč 250.— za kus. Dosa- vadní obchody tiskárenských vyvíjejí se u- spokojivě. Jak se proslychá, bude i za uplynulý rok akcionářům přiměřená divi- denda vyplácena. Vzhledem k tomu lze očekávatí, že ohlášené zvýšení akciové ji- stiny setká se s plným zájmem. Předběžné přihlášky přijímá Správa Československé tiskárny, Praha II, Spálená ul. 15, která na- pořádání začle přibíhavačí listy.

Národohospodářská hlídka.

Karbid z Rumunska. Nabízí se ve větším množství rumunský karbid za cenu Kč 7.— za 1 kg, franko Praha. Bližší in- formace v Obchodní, živnostenské a prů- myslové ústředně v Hradci Králové.

O hospodářství v tukové ústředně prozrazuje věci omračující interpelace dra. Štáblina a soudruhů z 2. června.

Konstatuje se zde, že tento ústav v době od 28. října 1918 do 21. dubna 1919 vůbec knihy nevedl. Nejvyšší kontrolní úřad na sto stranách vytkl závady a nepříklady v ústředně. Správa ústavu opomněla účelně zorganizovati import, ačkoli bylo známo, že bude obšírný. Nebyla vedena evidence smluv o obchodech uzavřených. Smlouvy jak v originálech tak opisech nenalezaly se v ústavě všechny. Pokud nalezeny, shledalo se, že se nacházejí u různých referentů, úředníků v úschově a nejsou v některých případech známy právě příslušným referentům. Z nedostatků řádu účetního nebyla vykonána a prováděna účetní kontrola zásob. Účtování zboží pro- váděno opožděně a účty dodavatelů a od- bíratelů nepodávají skutečného obrazu závazků, vykazovaných osobními účty. K řádnému splácení pohledávek není v mno- hých případech přihlíženo, úroky z pře- dloží se nepodávají. Firmě Schicht (germa- nizační firmě! pozn. red.) ponecháván jest bezúročný, mimořádně veliký úvěr 10 až 12 milionů korun; taktéž akciové továrny v Lovosicích ponechává se značný úvěr,

který konstatován byl také u některých odběratelů. Ústav nemá ani pokladny pro úschovu peněžní hotovosti (jen asbestovou skříňku). — Sestavení věcné správné účetní bilance jest vzhledem k nedostatkům výše uvedeným vůbec nemožné. Veškeré pokusy o její sestavení bez řádných podkladů byly by plýtvání časem i penězi. Potud tedy dr. Rašín dle zprávy nejvyššího kontrol- ního úřadu.

Dále poukazuje, že dle letošního pro- hlášení ministerstva pro zásobování lidu bylo tukové ústředně jen z amerických úvěrů odevzdáno zboží téměř za půl mili- ardy korun. Ale k 1. prosinci 1919 nedo- platky aprovisacích míst činily 1275 mi- lionů. Nejenom firma Schichtova, Contra v Lovosicích dostávaly veliké úvěry, nýbrž také ústředny sociálně-demokratických a národně-sociálních konsumů měly milio- nové úvěry, které si ponechávaly jako bez úročný provozovací kapitál, ačkoli dodané tuky dávno prodaly. To všechno děje se v době, kdy stát sháněti musil drahé ú- věry.

Hned po odchodu revize nejvyššího kontrolního úřadu vybral náměstek ředi- tele p. Graf na rozdělení mimořádných ho- norářů úřednictvu dne 28. února a 27. února 1920 Kč 212.980.—, jež rozdělil tak, že sám si vyplatil 12.000 Kč, p. řed. Th- pákovi 16.000 Kč, úředníku Křáskovi 15.000 Kč. Dne 18. března vyplaceno na mimo- řádném přídatku úřednictvu 108 000 Kč, na občasném přídatku 82.700 Kč. Př-

2 skříně, 2 postele, 2 noční stolky, umývadlo se zrc- adlem od Kč 3000.— a řad

nabízí továrna nábytku

Štáberský, Hradec Králové.

Rozmanitost.

Jako ve Francii zachránili pevnost republiky proti bolševickým stávkám katolíci, tak chrání katolíci proti bolševickému rozvratu také Itálii. Zatím co katolické dělnictvo vypomáhá horlivě tam, kde opustili práci živí převratné, bolševici mají se katolickým vlastencům krvavými přepady i v ohrádech. K hrozným násilnostem na katolíci došlo zvláště v Neapoli, Turinu, v provincii padovské a v okolí Florencie. Ovšem výsledkem všeho bude jen upevnění posic katolictva. — Anglie na počátku války ovládala obrovskou rozlohu 13,158.712 čtver. mil. Byla největší říší na světě. Nyní zaujímá víc než čtvrtý díl vší země. Přibýlo jí totiž válkou 1,607.200 čtver. mil. a 27 milionů obyvatelstva. — Již se daleko došlo v oblasti sedmého přikázání za stupňovaných hesel »husitského obrození.« V naší republice rozbujela se úplatnost úšasná mezi úředníky a zřizenci dosazenými protekcí socialistické vlády. Proto mají zachrániti kymácející se koráb nové paragrafy. Vláda v zoufalé bezradnosti navrhuje, aby úplatný úředník byl trestán vězením do jednoho roku a pokutou 50.000 K. Úplatní členové sborů zákonodárných nebo jiných veřejných mají býti trestáni ještě přísněji. Je-li zapotřebí takových opatření, pak to evhá podivné světo na úroveň poctivosti občanů zaujímajících u nás místa významná. Ale pomohou nové paragrafy podstatně? Individua přijímající úplatky provedou své kořistnictví opatrněji a zvýší své požadavky. Nepoctivost, která nechce ošití zodpovědnosti před Věčnou, proklouzne jako úhoř i nejhustší síti paragrafů. Na lichvu byly vyhlášeny tresty ještě ostřejší, ale lichvářské čachry kvetou vesele dále. Jiného zde nepomůže než staročeská převýchova srdcí. — Nádraží filiálka pražského konumu v Čes. Třebové jest vedena soc. demokraty. Tam se dály již delší dobu pokoutní machinace se zbožím státní obhospodařovaným. Konečně slápnuto provinilem na paty. 26. května sociálně demokratický správce filiálky Orlich pokusil se za pomoci překupníka režijního uhlí Svatoše podloupně vyvézt 580 kilogramů cukru, který chtěli na voze zasypati uhlím. Ale machinace ta prozrazena a cukr byl zabaven. A jaké komické výmluvy následovaly! Orlich se vymlouval, že chtěl pře-

bytečný cukr zachrániti před revizí. Zatím však vyšetřováním zjištěno, že cukr měl býti prodán prostřednictvím syna Orlichova za výšší ceny. Soc. demokratický správce konumu zkrátka se vrhl na keřasování v době, kdy rudi řečníci tolik proti keřasům hřímají. — Soc. dem. odborový tajemník Feleš na Slovensku poštval v Hlohoveci dav na členy národní a rolnické strany v hotelu »U jelena.« Provolával při tom slávu Leninovi a třetí (bolševické) Internacionále. Když se dovolávali ohrožení občané ochrany úřadů, odpověděl slušný, že jest vůči soc. demokratům bezmocný. Ovšem proti hlinkovským parádovale vláda na Slovensku mocí až přílišnou. Teď se dostavila odměna. — Na jedné straně velká bída, na druhé hyření bezuzdné. Na př. v předním hotelu pražském 22letý mladík keřas pořádal pro své kamarády hostinu, která stála přes 22.000 K; šampaňské ve skrytých lokálech tam teče proudem, stovkami se tam hází jako diskrecemi. V Praze se též vyrojila celá řada skládů luxusního nábytku. — V Paříži ovšem veliké masy lidu jsou nepokřtěny; vřít tak bylo také již před válkou v protestantském Berlíně. Nyní však v Paříži mnozí se křty dospělých. — Družstvo amerických modistek nabídlo choti francouzského prezidenta Deschanela nádherný klobouk v ceně 5000 dolarů. Ale paní Deschanelová prostřednictvím svého manžela zdvořile onen nádherný dar odmítla. — Anglický generál Maurice nedávno v londýnském listě »Daily News« uveřejnil článek, v němž pravil, že německý generál Ludendorff ve světové válce šel se zásadou o posvěcení prostředků účelem, kterým přejal od Jesuitů. Když mu však bylo připomenuto, že Jesuité takové zásady nikdy neučili, prozkoumal tuto námitku důkladně a pak v témž časopise doznal: »Nenašel jsem žádného dokladu pro tvrzení, že Loyola (sv. Ignác) a jeho učedníci byli by učili, že účel posvěcuje prostředky. Z té příčiny odvolávám svůj dřívější výrok a prosím za prominutí, že jsem jej vůbec kdy učinil.« Tak jedná pravý charakterní důstojník a gentleman! Zato u nás protikřesťanskí lži stokrát vyvrácené opakují znovu a znovu obědne ustanovení na místech velice zodpovědných.

a český národ.« Schůze koná se v sále »U jelena«. Členové domáhl i okolní, dostavte se všichni!

De lupy perdnické!

Všim organizací čsl. strany lidové oznamujeme, že zřízen byl v Chrudimi krájský sekretariát, na který se v záležitostech organizačních a agitacních obračejte. Sekretářem ustanoven hr. Rudolf V. Kozel. Sekretariát jest v Chrudimi 43-II.

Na Chrudimsko!

Dne 13. června koná se první povolební konference důvěrníků a pracovníků Č. S. L. okresu chrudimského v sále »U Lohmiských« v Chrudimi o 9. hod. dop. Vyzýváme k účasti též delegáty z řad mládeže i z těch míst, kde dosud organizace není. Účast všech nutná! — Odpoledne ve 3 hod. koná se členská schůze místní organizace Č. S. L. Referenti na obou schůzích jsou: dp. Frant. Jukl, sekretář dist. organiz. komitétu z Hradce Králové a p. R. Kozel, župní sekretář II. volebního kraje v Chrudimi.

Do Svratouch a okolí!

V neděli 13. června bude o 2. hod. odp. pod školou tábor lidu, na kterém promluví p. Alois Petr z Hradce Králové. Po přednášce odejdeme do městské radnice ve Svratce, kde bude skupinový věneček. K hojně účasti zve

Skupina »Svratka«
katol. mládeže ve Svratkách.

Královéhradecký okres »Orla« československé pořádá v neděli 13. června o 10. hod. dop. v tělocvičně Orla v Týništi n. O. měsíční plenní schůzi. Dostavte se všichni určitě! Zvláštní pozvání se nezasílají.

Sociální a řemeslný kurs v Hradci Králové bude v týdnu od 11. do 18. července. S přihláškami neotálejte! Přednášet budou naši nejlepší pracovníci.

Do zemského ústavu učitelského v klášterě Školních sester O. S. F. v Chrudimi se přijímají chovanky do I. ročníku. Podmínkou je státi 15 let (šestměsíční dispens je možno prostřednictvím ředitelství vyžádati u zemské školní rady) a dobrý výsledek přijímacích zkoušek, které se konají dne 30. června hned po zápise. Chovanky mohou bydlet v internátu, kde nalezou příjemného pobytu a v nemoci pečlivého ošetření. — Blíží informace ochotně sdělí Školní sestry O. S. F.

384

Církevní obzor.

Benedikt XV. povolil užívání češtiny při bohoslužbách. Tak v úterý telegraficky oznámeno pražskému arcibiskupovi. Takto navázáno na ušlechtilou snahu Karla IV., která ve XIV. století nezdolala v národě náležitýho pochození. Tak jsme dosáhli výsady, jaké nemají katolíci v národech mnohem mocnějších. Ovšem nyní jest potřeba ještě posečkat na opatření správného a ladného českého textu, aby se změna reprezentovala hned s počátku důstojně.

Svěcení na kněžství. V neděli dne 13. června o 7. hod. ráno udělá p. biskup Dr. Josef Doubrava kněžské svěcení bohoslovoům IV. roku v seminářském kostele sv. Jana.

Zvýšení kongru. Prováděcí nařízení k zákonu ze dne 9. dubna 1920 (a k zákonu o započítání vojenské služby) nebylo dosud vydáno; proto jsou všechna žádání zvýšení kongruy se týkající předložena. Vše vážně v ministerstvu financí, kde se jedná o úhradu zvýšení. Poslanecký klub

lidové strany byl požádán za intervenci. První výplata bude pravděpodobně jako v roce 1918 pokračována kumulativně dle berních úřadů. Jednotlivé farní úřady budou konsistoři o poukazu vyrozuměny. Fasse, dle zákona z roku 1918 již upravené (není jich dosud ani polovina upravena), bude nutno k nové úpravě předložiti obdobně jako r. 1918. Fasse dosud neupravené budou upraveny již dle nového zákona, což ovšem bude vyžadovati delší dobu. Zvýšení kongrua bude však vyplácena dle prvního poukazu, bez ohledu na úpravu fassu. Instrukce o tom bude zemskou správou politickou vydána po prováděcím nařízení. Resoluce o drahotním a nákupním přídatku bývalým Národním shromážděním přijaté přijdou znovu do Národního shromáždění, poněvadž se jedná o velké zatížení rozpočtu. Odporuje se důst. duchovenstvu, by nejednalo dle novinářských zpráv, ať jsou uveřejněny v kterémkoliv listě, který si tím chce získat sympatie. Až bude věc zralá, bude veledůst. duchovenstvo účelně vyrozuměno a tím mu ušetřena práce i výlohy.

Milou a trvalou upomínkou zůstane Vám obraz Vašich milých, zdařile provedený firmou

J. F. Langhans

umělecký závod fotografický
Hradec Králové, Adalbertinum.

Zprávy místní a z kraje.

Místo textilního zboží mouka. Dne 8. t. m. přivezeny královéhradecké firmě Bergru a Munkovi bedny s »textilním zbožím.« Ale skutečný obsah ohlásil se sám; z beden sypala se mouka. Kdyby nebývali svědky toho případu členové okres. hospodářské rady, sto jiných očí sotva by bývalo jevílo překvapení vřít se u nás se švindlu šije. Po prohlídce zodpovědní činitelé se vymlouvali, že prý pan šéf se přestěhuje z Vídně do Hradce a tedy že si činí zásobu; zřizenci prý chtěli židovského pana šefa podporovati a zřeci se příslušných listů. Ale mouky bylo šest metrických centů. Rádi teď uvidíme, zdali přečin dokázaný vůbec bude pokutován. Zajímavé, že mouka posílala z mlýna šida p. Kleina ze Smiřic. Kde v jiném mlýně se našle troška mouky, už je ta pokuta. Ale mlýn židovský mele na metráky. Ze státní hospodářství se sklízí v pražské značce ochranu poctivých konzumentů, vědí nejlépe ti, kteří důstojně a

Československá strana lidová.

De lupy perdnické! V neděli dne 13. června pořádá místní organizace čsl. strany

lidové členkou schůzi, na které promluví kanovník Megre Dr. Šule na thema: »Řím

jejich židovským úřednictvem nejbližší chráně. Všecko na listky, všude samá pouta. Při tom však privilegovaným kastám pod rukou se propustí příděl výsad. Kdo důvěroval slibům vládním a nepostaral se o sebe trochu sám, pojednou aby jedl místo etleba nebo placek listky. Placení kontroloři přibývají, ale stále jest hůře. V nevolnických poutech jest jak rolník tak konsument, takže místo republikánské svobody máme trochu úřední nouze.

Městské Klieperovo divadlo. Královéhradecké studentstvo mělo z živého názoru poznati dvě tisíciletí starou kulturu českou v divadelních, realistických momentech z denního českého života zpracovaných od Theokrita a Herodota. Byl to večer jistě velmi pozoruhodný a pokus o jedinečnost, který vyžadoval dosti studia a zkušenosti. Po náležitě recenzi skýtá diváku dost málo uměleckého požitku. Pro nás mělo představení starořeckých mímů jediné přitažlivý kulturní moment, protože jsme chtěli vidět Řeka živého, ne jen páchnoucího knihomolem. A poznali jsme, že je týž jako my ve svých radostech i slabostech. — Dne 2. června. Mezi významnými silnými jedinci literárními všech národů nalezl v řadě večerů divadelních také místo Aug. Strinberg. Dvě rozsáhlé jeho aktovky měly nám — pokud to šlo — postavit před oči celý řád jeho tvorby. Přes to jsou „Věštelce“ a „Hra s ohněm“ jen zlomkem složitě práce velkého Severana. Je to veliký vykládák, který Strinberg významně rysuje za svým slovem „Žena!“

Účinkujícím umělcům se podařilo postihnouti hloukou Strinbergovských duší. Byl to zvláště p. Tkadlec, jenž úhu tohoto večera nesl s atletickou lehkostí a elegantním gestem. Také p. Šiblová se usilovně snažila proniknouti hloubku Strinbergovy Ženy. Ve „Věštelce“ neuspokojené, koketní — „vědecky“ milující a ve „Hře s ohněm“ veselá, nespokojená s láskou jednoho muže. — Divadelní večery, které nám poskytly řadu vybraných požitků a za které budeme režii Švandova divadla velmi vděčni, byly ukončeny dne 3. června Andrejevovým: „Profesorem Storycinem.“ Kdo měl příležitost viděti na jevišti „Teňa“, byl jistě připraven na velmi silné, nezvyklé vno umění. Bylo by velmi účinné hrati obě hry po sobě. Protože tam, kde dějové končí „Storycin“, začíná „Teňa.“ Andrejev jakoby nás všechny chtěl zhroutiti důvěrně silnou vyhraněností svých postav, rysovaných širokými tahy charakteristiky, prozrazující ruku ruského nespokojence. P. Kadlec, jenž nám již tolikrát ukázal nevyčerpatelně bohatý a složitý svůj talent, odkryl nové neznámé stránky své umělecké tvořivosti. Jeho Storycin byl případně Andrejevsky ideálním snímek, čistým, neposkvrněným, jenž měl oči otevřené a nechtěl viděti. Byla to přece jen strašná pravda máti syna s nízkým čelem. očima vodkou skalenýma, syna, jenž byl podoben na vlas Savidovi, kterého charakteristicky vytvořil p. Veverka. I Jelena Petrovna m. Gampeová byla ženou, která všude viděla vinu — jenom na sobě ne; chtěla se k muži povznést, ale nedovedla toho, a když posazla svou vinu, dovedla ji oplakat — ale neměla tolik síly jako její muž, aby vinu oddělila. Též p. Noll stvořil případně prostého Modesta a p. Plavec hrubého Telemacha v jádru s dobrým srdcem. — Dne 7. června konečně uveden na scénu před úplně vyprodaným domem několikrát odložený Rossiniho: Lazebník Sevilský. Pražští umělci by měli máti všecky k obecnostu a netýrati jeho trpělivost. Opera nebyla sehrána ve slibovaném obažení a ještě v poslední chvíli před druhým jednáním dčstavovali se umělci večerním pražským vlakem. Děj operní je dosti plochý a bylo jistě potřebí hodně důmyslu, režie, aby se skutečně dle titulu stal komickým. Nejpritažlivější osobnosti večera byl ovšem pohyblivý a jistý v každém gestu a tónu — p. Hubert Vávra. Jeho milý, plný hlas se výrazně vyjímá vedle

slabého hlasu ostatních. Též p. Olše učinil mnohý krok ku předu oú té doby, co jsme ho naposledy viděli. — B. Jek.

Vyhláška! Dnem 10. června 1920 počínaje od 9 hod. dopol. do 6 hod. odpovídá každodenně vyložen jest — do odvolání — na městské policejní strážnici v Hradci Králové seznam příslušníků vojsků, jímž se dosud dle zákona ze dne 23. září 1919 č. 530 sb. zák. a nař. vyřizovací příspěvek vyplácí. Jest v zajmu republiky, aby občanstvo každý případ neoprávněného vybírání vyřiz. příspěvku odevzdalo úřadu — na měst. policejní strážnici písemně — neb v kanceláři v domě čp. 123 č. dveří 4. aneb okresní vyřizovací komisi v Hradci Králové oznámilo. — Purkmistrovský úřad v Hradci Králové. Starosta: JUDr. Frant. Ulrich, v. r.

Vzorkový trh zboží lidového ošacení. Veškeré větší organizace dělnické, zemědělské, úřednické, správy průmyslových závodů a správy větších charitativních ústavů, městské a obecní úřady, jakož i obchodníci v drobném prodeji se upozorňují, že hlášený již vzorkový trh zboží lidového ošacení bude se konati dne 26. června 1920 ve dvoraně obchodnického domu „Merkur“ v Praze-V. Mikuláská tř. Jelikož na trhu vystaveny budou všemi většími továrními závody vzorky látek, prádla a všech jiných oděvních předmětů, skýtá se shora jmenovaným korporacím příležitost k nákupu levného zboží pro lidové ošacení. Ty korporace, které hodlají vyslati k nákupu své zastupce, se řadí, aby nejdříve do 14. června oznámily „Poradnímu výboru pro lidové ošacení“ v Praze I. Královská ul. 23 adresu svého delegáta, tak aby témuž mohly býti uděleny podrobné informace. Nákupy pro soukromou potřebu jednotlivců jsou vyloučeny.

Sbor dobrovolných hasičů v Hradci Králové pořádá dne 16. června mimořádnou valnou hromadu v hasičské sborovně, Malé náměstí, ke které nechť se všichni členové sboru dostaví a více o půl 7. hod. večer.

Vrátil se právě z Moskvy úředník našeho Všeobecného sdružení křesťan. dělnictva p. Alois Petr. Vyjel 9. května a přes Narvu, Baltické moře a Německo se dostal do vlasti. Zajal byl 20. července 1917 a do Moskvy dopraven právě za říjnového převratu bolševického. Cesta k legionářům byla mu zatarasena. Právě, že hrůzy bolševických poměrů jsou u nás jen slabě známy. Dělnické rady jsou v Rusku vlastně bezmocny. Dělník sám postívou prací užíviti se nemůže. Většina lidí, kteří nechtějí zemřít hladem, jest nucena krásti anebo různě švindlovati. Přes 80 procent ruského vojska představuje ubohé zajatce. Bolševičtí poddůstojníci jsou tak obratní do čest vyloubeni, že každý odpor, každá kritika, trestá se okamžitým zastřelením. Teď uvidíme, co bude referovati dr. Šmeral. Obřetého svědka ruského oděstce jistě nezmáme.

Objednávejte si Odstělový :

Pořáry vzplály.

Cena 1 K. Velice nádhavná a historická čítba. Vyšla jako besídka. Kelpertští objednávejte větší množství v

Knihkupectví v Hradci Králové. Adalbertinum.

Objednávejte si
velice poutavou knihu Brynychovu
„Kříže a Kalichy“
Druhé vydání. Cena 2.50.
Objednávky vyřídí
Knihkupectví
v Hradci Králové - Adalbertinum.

Záložna v Hradci Králové.

sapeané společenstvo s ručením ohmencným
Československé námitěti.

Vklady na
knížky: 3%

Půjčky. - Úvěry osobní

a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.

Vedla. - Eskompt účtů a směnec.

Stal se nezvěstným. Předěšlý měsíc ztratil se 28letý slabomyslný Fr. Navrátil z Vysoké n. L. Posledně měl na sobě světlemodrý kabát a světlé plátěné kalhoty; na hlavě měl placatou čepici. Odešel bos. Obličej jeho jest podlouhlý, oči modré. Na bradě má silný vous. Kdo by o něm něco určitého oznámil p. Františce Navrátilové ve Vysoké n. L. (pošta Opatovice n. Lab.), obdrží peněžitou odměnu.

Na Hradecké a Opočenské! Dne 13. června koná se v Třebechovicích slavnost na památku založení bratrstva Orebského před 500 lety. Zván jest president Masaryk, vláda, senátoři, poslanci a jiní vzdálení i blízcí činitelé. Jenom místní organizace strany lidové zvána nebyla. Ve schůzi městské rady, konané 8. června, mělo nám stačiti pouhé oznámení hotové věci, proti čemuž ohradil se podepsaný člen městské rady, neboť naše čest nám velí, abychom byli uznáváni za rovnocenného činitele při programu slavnosti. Ale to se přes prohlášení p. purkmistra a jeho náměstka učitele p. Erbena při schůzi městské rady konané 25. května nestalo. Nezbylo, než jednání toto dáti sobě protokolovati. Za toto jednání činitelé zodpovědnou národní demokracii, které v celé slavnosti vede hlavní akci. Tolik na vysvětlenou naší veřejnosti. — V Třebechovicích p. Orebem, 14. června 1920. Místní organizace Československé strany lidové v Třebechovicích. Vilém Koleč, člen městské rady a předseda místní organ. čel. strany lidové. Josef Kava, t. č. jednatel.

Josefov. Letošní slavnost Božího těla se vydatila. Oltáře pěti místních dobrých lidí a místní organizace české strany lidové byly velmi vkusně vykrášleny. Průvod s Největším vyšel z kostela po slavných službách Božích a po nepatrné přehánce deště u III. oltáře vrátil se šťastně zpět do chrámu Páně. Slzy hlubokého dojmu a tiché, tklivé radosti vynutila nepřehlédnutelná a letos nad jiná léta mnohem četnější řada družiček. Školní mládež také v hojném počtu se eucharistického průvodu účastnila. Veliký zástup věřícího lidu následoval ty, které Kristus tak rád k sobě zve. Osvědčený náš chrámový sbor pěvecký pod taktovkou svého dirigenta pana řed. Bedřicha Čápka při krásné hymny k účtu našeho největšího tajemství víry. — Katolický lid neprovokoval, nýbrž veřejně a nepokrytě vyznával svoji živou víru ve svátostného Ježíše, který jest nám cestou, pravdou a životem. Ke konci malou poznámku. Jeden z okolních týdníků přinesl v předposledním svém čísle bojovný a átvavý článěk a nadpisem „Černý teror v Josefově“. V něm kritisoval kázání svatého týdne velikonočního a tituly „Jidášův poděloval účastníky minulých slavností Vzkříšení, ať už byli z řad učitelstva nebo jiní, které si tam pan pisatel nepřál mít. Uvědomte si rovnou před svátkem Božího těla, mělo ono bojovné slohové cvičení účinkovati. A účinkovalo! Nezalekl se „kdo jeho šíry a ohně. Katolíti učitelé i učitelky byli na průvodu zase, účastnivším i asistenci pana voj. kuráta armáda „nezder-nalae“ a děti byly od rodičů na průvod vyslány znovu. Pan pisatel měl asi radost. Můžno doct, že už sedí nad papírem a dává „dohromady“ referát o teroru josefovském ještě černošším. Přejeme mu té radosti! Boží těle ve Dvoře Králové n. L. Zdejší (věřícími socialistické) zastupitelstvo

(ať jest patronem ohrámu, jako zastupitelstvo věnného města) odmítlo letos stavěti oltáře. Socialisté Marx navrhli docela zakázati oslavu Božího těla; prý to jest provokace. Návrh jeho, aby se vůbec slavnost Božího těla nekonala, však padl. Protože chtěl ještě jednou sjišťovati hlasy „pro“ a „proti“, prohlásili to náš zástupce a někteří národní demokraté za urážku a odešli ze zastupitelstva. Ale páni socialisté chtěli prosaditi svou. Sebrali agitační písemné podpisy a dovozovali, že měli dni věštby proti konání Božího těla a podali to písemně městské radě. Zakázali stavěti oltáře vůbec na obecním pozemku a dovolili milostivě pouze jen průvod Katolici chtěli si totiž sami oltáře postaviti na své útraty a v případě nepropuštění oltářů starých chtěli si zaopatřiti jiné. Nepřátelé pohrozili ještě, bude-li se přes tento zákaz B. tělo konati, že zastaví v továrnách práci a následky ať si katolici přičtou. Na komando socialistů se v továrnách muselo pracovati ve svátek B. těla. Katolici neohotně dávali příspěvky na postavení oltářů. Proto Marx, nyní policejní radní, nařídil policii vyšetřiti, kdo dal povolení ke sbíraci. Pak prý „u nás není náboženství nesvolobdy“. Teror Marxistů odsoudil každý, zvláště živnostníci. Dřívější otcové města podporovali podobné slavnosti, protože přicházeli na ně hojně lidé vezkováti a nezbavili zde peníze. Ale z toho socialista Marx nemá pojmu. Co mu na tom záleží, že živnostníci mají platiti daně, ať se ohýbají! On sám, těší práce vždy se štítící, usadil se nyní pěkně v nemocenské pokladně, kde s mrazem dělníků lehce tyje a haléře daně sám neplatí. Tedy u živnostníků si páni z radnice špatně posloužili, kromě enad těch, kteří si ve válce nadělali hodně peněz. Největší radost z toho mají zdejší a okolní židé a Němci, kteří říkali a smějí se, jak Češi dovedou moudře vládnouti, když došli samostatnosti. Celá aféra má za následek posílení katolického ducha. V sklidání milodarů se mnozí takřka předatřovali. Někteří tovární dělníci přes to, že jim bylo vyhrožováno, nepracovali. Socialisté Marx nakval B. tělo provokací. Když však dne 16. května t. r. známý Fraběa zde veřejně na náměstí nadával katolíkům, to nebylo provokací! Ta vypadá ta rudá a červenobílá svoboda v praxi. Páni z radnice ukázali se špatnými husity. Slavnost B. těla od dávných časů byla mezi českým lidem velice lidová. Vždyť sami husité stále pořádali skvělé svatošné průvody. Kdo pokřikuje češství, tušby postívého lidu českého takovým způsobem, ať neřká, že jest vlastenec; ať se pak také nediví, že proti tyranům náboženských svobody vyvstane nová legie nářících na sebeobranu.

Maďarská šlechta a všichni nespokojenci veš sociálnícky. „Slovák“ píše: „Socialistom pomáhaly tieto tri komponentné síly, ktoré trebárs z rozličného dovodu, ale v jednom smere pracovali, čo zapríčinilo víťazstvo socialistov. Za prvé to bola maďarská šľachta a džentrici, ktorí už dávno majú jedinou nádej v českých socialistoch, bolševikoch. Títo počítajú s tým, že u nás teprv príde k sociálnemu rozvratu, ktorý Maďarsko už prestalo a sa konsoliduje, a že potom príde vhodný okamih proti československej republike. Týmto záleží na tom, podporovať rozvratné živly u nás. Preto maďarská a maďaronská buržoázia vychala heslo, podporovať sociálnu demokraciu. A čo si maďarskí džentrici prajú, to nemože byť na osob republiky. Za druhé to boli maszy protičesky naladené, ktoré hlasovali na socialistov. Títo mysleli, že Čechov povolali na Slovensko len pár pánov, slovenská intelligencia. Títo myslia, že za režimu socialistického uplatní sa domáci ľud, nech hovorí akonkoľvek rečou alebo nárečím a že radikálny ľudový režim otláči Slovensko od doľných českých pánov a českých gletárov. Títo očakávajú od víťazstva socializmu sebaosťovacie právo domáceho ľudu. Odsťenci šľachti, učteja, židia ajd, všetko hlasovali na socialistov. Jestli si nekoťo myslí, že z lásky oproti Čechom, muž sa notoricky mylí. Za tretie pracovali v tomto smere maď. socialisti, ale

tiež nie z lásky ku českosloven. republike, a menovite nie z lásky ku Čechom, ale z tej nádeje, že zo socialistickej republiky budú mať priležitost a možnosť pomáhať socialistom v Maďarsku, a keď by i tam socializmus zvíťazil, tak ľahšie pojde odtrhnúť maďarských krajov za internacionálnej vlády, ako za občianskej. To je ich výpočet.“

Židovská dvojná hra. Kdo pak podporuje neúsilněji bezbožickou propagandu voňých myšlenkárů v krajích katolických? Jsou to židé. Kdo vede soc. demokraty, kteří se pyšní, že zhasínají světla na nebi a vyhazují křesťanské náboženství ze škol? Zase židé. Vždyť jen v našem státě zvolila si soc. demokracie za své zástupce do obou sněmoven řadu židů. Jakkoli však židé drzou rukou sahají do cizích svatyní a snaží se i ze školní mládeže katolické učiniti materiál odporuční křži a vše vlastních předků, sami si uohovávají své školy konfesní a zvelebují synagogy pečlivě; a přece vědí dobře, že náboženství židovské mnohem více odporuje moderní o-světě než náboženství katolické. — Jak bouřev-natě hledí zachováni pro svou mládež výchovu konfesní, patmo z tohoto vídeňského telegramu ze dne 19. května: „Představenstvo židovské náboženské obce usneslo se vyhověti požadavkům učitelů náboženství, kteří tudíž upustili od zamýšlené stávkvy.“ — Tohle jest významné memento pro občany, kteří odhazují katolickou víru hrou se jako slepi pod řho peněžní šlechtu židovské. Jestliže si troufali učitelé židovského náboženství pohroziti stávkou, pak cfmí svou sílu; pak věděti, jak i radikální židé hři na svě-rážné výchově náboženské. Tohle si dobře za-pamatujme, až začnou znovu semřtšji poslanci podporovati boj proti katolickému katechismu. Jen se otažme těch poslanců, proč z vlastní cír-kve sami nevystoupili a proč předem a hlavně nepřivedou do beznáboženského tábora svůj vlastní národ.

Antonín Zavadil,

nejstarší závod pasířský a zlatnický
v Hradci Králové čis. 436.

(dřívý na továrnou nábytku K. V. Skuherský).

Zhotovuje velká nádoby kostelní, ze zlata, stříbra, bronzu a j. kovů v uměleckém provedení.

Opravy a movatřímání starých nádob čistě a se ná-rkou trvanlivostí.

Zlacení a stříbření v ohni; niklování.

Ceny mírné!

Rychlé provedení!

Nejlevnější a nejbezpečnější

pojištění pro případ úmrtí a věna dítěti

poskytuje dobročinný spolek

„Charitas“ v Hradci Králové,

jenž, založen jen r. 1906 na zásadě křesťanské svě-pomoci, za dobu svého trvání vyplatil na podporách již na 150.000 korun, získav 676 členů.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45 let. Každý člen se zavazuje, že splatí při úmrtí společnosti 3 K., je-li se vyplácí bez průtahu buď náhodným přibuzným aneb účelu a osobám, je-li et člen písemným prohlášením výboru na svého života osnažil. Lékařská prohláška sdarma.

Př spolku trvá od r. 1911 **VĚNO** ne-odbor, jenž poskytuje též do-splácím v den jejich smrti, případně v den úmrtí jejich, aneb také při úmrtí těch, kteří je do odboru věnného přihlásili. Vy-platí se tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru bylo přihlášeno.

Jinocny může přihláseti až do věku 15 let a dívky do 16 let každý, jen když tš jest tělesně zdráv a nepřekročil 66. rok věku svého. Zápatné 6 K. je pro všechny stejné, rovněž příspěvek po 1 K. ve výše zmíněných případech povinně pá-py. — Bláh v prospektu, jež na požádání sdarma mařme. — Adresa řmí.

Spolek „Charitas“ v Hradci Krá.

Dr. František Rypí, předseda.

Václav Jandovský, jednatel.

Vydáván a zed. redaktor: Josef Polák. — Mařm: Tiskové družstvo v Hradci Králové. — Tiskové Mařm: Tiskové družstvo v Hradci Králové.

MEŠNÍ VÍNA

saržené přírodní, neporažené, prvotřídní jakosti: nejjemnější prima druh roč. 1916 à K 18 — za 1 litr. vajejný druh druh roč. 1916 à K 14 50 za 1 litr. Dalmatské jemné, roč. 1918 à K 14 — za 1 litr. Víno jest úplně čisté a spůsobité k stáčení do lahví. Dodává v suděch od 50 litrů výše chvalně známá firma:

Alois Čížek, přímý dodavatel malých vín a soudní znalec vín.

Založeno r. 1897. v Kumpold. Založeno r. 1897.

Tramžní vinné sklepy ve Znojmu.

Mařmoli!

Své úpory nejvýhodnější a nejbezpečnější uletíte jedině u náš katolické

Československé záložny v Praze

Spálená ulice 46-II.

Vklady úročí se výhodně.

Daň dšchodkovou platí záložna sama. — Povinný revize „Jednoty záložen“ v Praze.

Zápůjčky všeho druhu.

Směneční úvř (krátkodobý) zejména v dnešních dobách zvláště výhodný.

Odebírejte Obnovu!

Kostelní paramenta

prapory a bohoslužné nářadí v nejvýhodnějších cenách nakoupíte u doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA

Nový Hradec Králové, Čechy.

Vykádejte si ceny, neřli objednáte u firmy jiné.

Kostelní nádoby,

kalichy monstrance atd., klenoty, notářské prsteny, hodiny, jídelní přibory, opravy a znovu slacení odborně a levně provádí

JAN STANĚK,

pasíř a ošaleur, stálý přímý znalec zem-ského trestního a okresního soudu, Praha t. 979, ul. Karolíny Světlé, 12 n.

BALDACHÝNY

PRAPORY

DOPORUČUJE

F. STADNÍK, OLMOUC

KOSTEL. PARAMENTY A NÁŘADÍ

KADIDLO

Paramentní závod nejstarší české firmy:

Ignác V. Neškudla syn

v Jettaněm z. Or. (Čechy)

bratr P. J. Neškudly, býv.

arže ve Východních

doporučuje:

veliké kostelní ran-

chy, koronky, pra-

pory, iulek i kovové

bohosluž. předměty.

Ceniky, rozpěty i nářky

na ukážku sdarma a řmího

Tiskové pochvalných umění

a významování.

Nejlevnější, nákupní pramen v rep. Československé.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vyobání každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 30 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklamacce se zasílají nezalepené a nefrankované expedicí v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonoriují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inzeráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pož. úř. šek. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 34 (Tiskové družstvo).

Kdo rozvrací republiku?

Katolícký lid k ustavení republiky přinesl oběti největší. Ačkoli jsme již v říjnu r. 1918 věděli, jak v republikánském zřízení radikalismus i materiálně zmohutně, učinili jsme všecko, čeho bylo potřeba pro národní solidaritu na obranu proti živlům rozesetým.

Teď se dostavuje k radosti německých a maďarských židů a cizích rozkladných živlů bolševických odměna. Volnoomyšlenkáři strany nár. sociální hledí se vzpamatovati z volební porážky fanatikým útokem na nezadána práva katolického lidu českého. Dr. Bartošek a soudruzi řádají takovou rozlukou církve od státu, jaká byla oloupením a k tomu nejzáštnějším zrotočením církve. Návrh Bartoškův jest v podstatě okopírován z dávného zpátečnicko-otřokátského návrhu, sedláctví francouzských. Jen nejednotvářlivé body jsou samostatným výsledkem atheismu českých.

Z Bartoškova návrhu jsou zvlášť pozoruhodné tyto body: Veškeren majetek dotud církevní prohláší se za majetek státní. Maniesterství stane se závazné civilní. Náboženství nebude ani povinným ani nepovinným předmetem vyučování na školách. Vydáváním soukromých škol konfesionálních nebude přípustno. Nadační jmění obští se na účely dobročinné. Veřejné úkony náboženské (mše sv., požehnání, vyučování náboženství a pod.) musí se ohlašovati jako schůze. Obcím a jiným veřejným korporacím, spolkům, jež nejsou docela náboženské, zakáže se něco na potřeby náboženské dáti. Všechny řehole se zruší. Nikdo nesmí zaslati papeži peněžní obnos na jakýkoli účel. Kněží se nesmí světití žádná funkce správy státní nebo vyučování. KŘS a jiné náboženské symboly se na školách nestrpí. K vykonávání náboženství se stíhá náboženské spolky podle vzoru jiných spolků; těm může ale nemusí stát propůjčiti kostely k vykonávání náboženských úkonů. Ale také nemusí a může na př. katolický kostel dáti k užívání evangelickým nebo volnomyšlenkářům. Stát může dáti kostel k užívání i několika náboženským. Nikdo nesmí nábož. spolkům líce odkázati nebo věnovati mimo dar (ofěru) po bohoslužbě. Nejméně čtvrtinu příjmů musí spolek náboženský odváděti státu. Nebude dovoleno náboženské odznaky kterékoli církve umísťovati na místech veřejných, za budovách, st veřejných nebo soukromých, vyjímaje pouze budovy věnované výslovně účelům kultu a náhrabky za hřbitvech. Církevní knihovny i školy

sebere stát. Ze skonfiskovaného jmění církevního nevrátí stát náboženským účelům ničeho.

Nuže — není tohle přímé podvracení republiky? Vždyť by se dle návrhů Bartoškových stal náš stát pro české katolíky hotovou kázní, kdež by byla rdousena náboženská svoboda mnohem bezohledněji než ve středověku v Turecku. Takhle se vypovídá boj většiny obyvatelstva naší republiky. Kdož chtějí hájiti katolické svobody u nás přímo, tvoří v republice druhou stranu. Z jiných táborů veliký počet příslušníků rovněž si nepřije tak despotického útisku církve. Vždyť celé řady voličstva (zvláště na Slovensku) nalákali agitátoři do svých stran právě předstíráním obrany svobod náboženských. Zkrátka proti náhodnému zotročení většiny orla se hřimavý odpor většiny obyvatelstva.

Takové návrhy se předkládají zákonodár-
nému sboru právě ve chvílích, kdy bojujeme
o Těšínsko, Spiš a Oravu, kdy republika tolik
potřebuje nadšené pomoci věřícího lidu.
Neuvádí tedy takový otrokářský výpad ve
svízelnou situaci ty kněze československé,
kteří v těch místech (ba i na Hlučínsku)
tak horlivě v lidu věřícím pro Prahu pra-
covali? Tu je vidět, kdo pracuje pro roz-
vrát republiky. Staví-li se menšina proti
většině tak drzým způsobem, pak dokazuje,
že si klidného rozvoje republiky nepřaje. Jen
vyšlete hlasatele evangelia z jejich střed.
Rozmnožte rychle řady bolševiků. Kdo-
koli bude vyhnán farář, tam proti vů-
stajícím sledovním bude třeba ustanoviti a
živiti čtyři strážníky; ani ti však nestadí.

Ve chvílích, kdy se klade na katolické
hrdla smyčka, však sama podporuje císař
Armádu spásy a Ymku. Nalorne se totiž
pro císař sekty chytí nějaký nenáboženský
táhl, aby mohli zabírat místa katolické.
Křesťanství se taky ani vlas neohýbá.

Válekas táleai, které formálně jest naměřeno proti církvím všem, ve skutečnosti má směřovati výhradně katolíky. To jest ovšem proti jasným mezinárodním smlouvám i proti slibům ministrů.

Ovšem volno myšlenkárský bubák nás neosloví a neoslavl ani v nejmenším. Nespok je poctiví náši ochrannou energií. Charakteristické jest, že listy jiných stran zářb Bartolákův konstatují, ale ani slovem neprotestují proti tak brutálnímu útoku na občanskou svobodu. Vícecko si dobře zapamatujeme. Aspoň teď víd každý, udali má existenci lidové strany požádnou správně.

Upisujte na veliký denní list strany!

Vůdcové strany lidové v tom směru
navečeňují vřelé provolání.

Vzrostli jsme na druhou stranu v republice. Ale právě nyní jest potřeba k udržení posic pracovati dvojnásobně, protože překvapení nepřítelů se zatýnými pěštmi podnikají proti nám útoky ještě fanatičtější. Zatím co i malé strany mají denšáků několik, naše mohutná strana v Čechách má jediný dvoulistový denšček. Není to hanbou?

Potřebujeme přece list, který by nás denně seznamoval s politickými, hospodářskými a kulturními snahami křesťanskými. Po takovém listě volají hlasitě ne-
toliko naši horliví organizátoři, ale i občané ti, kteří by k naší straně dosti ochotně přistoupili, kdyby seznali, že o československou obranu zájmů konservativců je dobře postaráno. Tedy nový velký list, který by všestrannými hlídkami a rychlostí zpráv nabídl čtenáři skomfirováního liberalismu!

Z toho důvodu zřizuje se společná
tisková akce.

**Lidový národní spolek s úplaty
po 420 Kč.**

Kdo by pak remohl celou tuto akci upsat, může se naši akce účastnit alespoň s důležitým úpisem po 42 Kč, t. j. může si opatřit desetinu celé akce. Takových důležitých úpisů může upsat libovolný počet.

Proto pracuj každý, jdi od organizace k organizaci, od muže k muži, od ženy k ženě, vláde horej. Kdo líná, nedojde zastrašiti omluvou a siskávej nám upisovatele akcí nebo aspoň důležitých podniků.

Nikdo nevaní, a upín: Bud každý prvím, nikdo nechtí býti posledním! Jsí kate-
likem buď jím cele! Důvěrníci obdrží
v nejbližších dnech zvláštní pokyny o tom,
jak celou akci zařídí. Naši stoupenci
nechtí však již hned nyní akce nebo
podíly v libovolném množství upínat. Po-
něm obnory se zřetelnou odvahou za-
pokázejí a s uduím, k jakému
paníse jsou určeny, nechtí se podílet na
adresu: Ústřední sekretariát Čsl. strany
lidové v Praze II., Na Štupí 8. 14. Zaslání
obnos bude zvláštní stvrzenkou potvrzen.

**České
 družstvo ELIŠKA v Hradci
 Králové**

Advertencia
přijímá vklady na úrok dle doby výpovědi a
poskytuje výhodné půjčky.

Politika.

Malomocná koalice.

Socialisticko agrární koalice vyjela jménem na politickou arénu na arabských koních, ale teď se zlamanými dřevci ohlíží se po milosrdných lékařích. Nemá zasebou většinu; samo radikální křídlo soc. demokracie činí jí silné obtíže. Jinde vláda jest ochranným štítem presidenta. U nás však koalice utíká se v nouzi pod ochranný plášť presidentův. Vyjednává s lidovci prostřednictvím Masarykovým. Znovu se potvrzuje pravda, že něco jiného jest radikální křik a rajské sliby a něco jiného pozitivní, účelná a prospěšná republikánská práce. Agrárníci pomohli svým parlamentním kompromisem socialistům k velikému významu a nyní nevědí, kudy ven z toho sejetí, které tolik ohrožuje svobodu rolnictva.

Volby v Německu

Jsou pádným dokladem toho, jak rychle se rozestupuje obyvatelstvo evropské na dva veliké tábory krajních protív. Umírněná soc. demokratická pravice utrpěla silnou porážku; zato silně stoupl počet mandátů radikální levice — neodvislých soc. demokratů. Na druhé straně zvítězily strany konservativní. Tak odpověděno nerozhodné dosavadní vládě, v které soc. demokratická strana Scheidemanova byla táborem vůdčím. Téměř byla mandátové potřeby strana demokratická, která soustřeďovala v sobě jednak židovské kapitalisty, sedláky a ony intelektuály, kteří nechtějí býti nazýváni „měšťáky.“ Padesátiprocentní ztrátu vykazují strana Schei-

demanova. Nejvíce zřekli radikální socialisté neodvislí, kteří skutečnými soc. demokraty nejsou, ale také se nechtějí k vyhraněným bolševikům. Soc. demokracie utrpěla v Německu nové těžké rány, parlamentní pravice byla posílěna. Konservativní centrum (v němž rozhodují katolíci) zůstalo neotřesené; jen jeho radikální levice utrpěla některé ztráty.

Nyní obdržel soc. demokratická strana 67 mandátů, demokrati 45, německo-nacionální strana lidová 65, německá lidová 61, neodvislá soc. dem. strana 80, komunisté 3, bavorský selský svaz 4, německohannoverská strana 5. Uvádí se, že centrum obdrželo jen 67 mandátů. Ale tu jest omyl. Bavorští katolíci pro neshody s Erzbergrem vystoupili; nyní postupovali zatím samostatně jako křesťanská lidová strana a obdrželi 21 mandátů. Tedy politikové centra mají znovu 88 mandátů.

Tedy komunisté (bolševici), kteří ohtěli vládnouti celým Německem, mají pouze 3 mandáty. Smí taková frakcička tvrditi, že jest povolána řídit osudy celého demokratického státu? Všechny tři socialistické strany dostávají pouze 40% hlasů, občanské 60%. To znamená zdrcující porážku úpadkového socialismu. Dne 19. ledna 1919 soc. demokracie v Německu obdržela 11,466,416 hlasů, ale minulou neděli pouze 5,531,157 hlasů. To jest pádná odpověď zákům Beblovy. Obě socialistické strany (soc. demokracie a neodvislí) obdržely loni dohromady 14 milionů hlasů, kdežto letos pouze něco přes 10 milionů.

A tak socialistické vlny opadávají valem; kde silně vzrůstaly, tam všude způsobily nesnesitelnou bídu.

Volné listy.

Gentlemanství. Předchozí doklady svědčí, že v českém životě našim myslí mnohých lidí nemají jasného pojmu o tom, co znamená vzdělanost přes to, že se tím bez únavy ohlubíme před očima všeho světa. Pouhé nahromadění vědomostí, ať soustavné, nebo bez ladu a skladu naházené, jistě obratnost ve slově mluveném a psaném nepostačují ještě, aby kdo mohl býti pokládán za vzdělance. Ke všemu tomu se vyhledává ještě slušnost ve společenském obchování, která nemůže právě podrobně znáti všechna pravidla, jež v „Národních Listech“ postupně vykládal presidentův obřadník Guth, ale která nieméně musí četiti všech společenských způsobů, vývojem kultury vytvořených. Společenská

slušnost, jsou výrazem vyrovnané myslí a ušlechtilé povahy, ve stycích s bližším potlačuje každou vášně, poutá strannictví a nedává místa jakékoliv hrubosti.

Tato společenská slušnost projevuje se v denních stycích prostých občanů a uhlazenými formami a jsou domovem v salonech vyšší společnosti, ukazuje výši obecné vzácnosti, které ten nebo onen národ dostoupil. Vyniká si sebe většími vědomostmi, dotýkej se s jistotou sebe četnějších oblastí vědeckých, je-li při tom neotesancem a hrubcem, čestného názvu vzdělance se nedodělá.

Vlivnou a důležitou školou tady jest žurnalistika, jež nazývána jest lidovou univerzitou a jež kromě poučování rozumo-

vého jest rozseváčem dobrých mravů a oněch, často nepozorovaných podnětů, jimiž spravují se jedinci v občanské společnosti. Pravím, že žurnalistika jest lidovou univerzitou; často však musilo by se říci, že jí má býti. Směšný přepych českých stran hájí temné stíny v noviny, v nichž mnozí redaktori a spolupracovníci, topíce se v kalných prouděch strannických, zapomínají na svou vychovatelskou odpovědnost, neozývají se k mravním potřebám rozpuštěné poválečné doby a tak neprospívají ani sobě ani národu.

Pravá mravnost má ovšem ústředí v duši a tlačí se z ní na venek, což vyniká zejména u novinářů, kteří svou duši denně představují veřejnosti a kteří jsou vázáni povinností, své čtenáře provázeti a zjemňovati jejich myšlení. Žádný senát ani president nemůže dati člověku tolik ohvát, jako sám sebe dekoruje novinář, jenž s citlivým svědomím kona svůj úkol, uložený hmotným a mravním prospěchem národa.

Takové a podobné myšlenky mi vytanuly, když jsem si představil ondyno novinářské vzrušení Herbenovo. Ze zkušenosti víme, že se člověk státním uklidňuje, ale s poznatkem tímto se u Herbeny nepotkáváme, neboť tento trosečník bývalého realismu býti poskytováním důkazů, že humanita, jež byla životním programem strany, jest mu toliko zvukem pulkého cymbálu. Herben jde svoji hroznou cestou, a člověk se přímou otfárá, když vidí, jak český žurnalista zvučného jména důležitě posílání své zařazuje do bláta. Vzpomínaje jen několika perel, uvádím, jak Herben německo-brodským kněžími chtěl „malovati zadky“ zato, že žádali pravdu. Pokloňte se této ušlechtilosti! Dru Nejedlému beze studu vyčetl tělesné mrzákovi. Pokloňte se také, ó duševní a mravní velikosti po druhé! Ze svého mládí z vesnice se pamatují, že tělesné vady někomu vytýkali, přišlo se přirozenému lidskému citu a že o této jasné morálce věděl obecní pastucha.

Lidská slova jsou chudým projevem lidské myšlenky, a proto tohoto útoku na lidské cítění nelze dosti výstižně ani označiti. Když ohlášena byla schůze přátel Rukopisů, zasypal Herben svolavatele j-jí takovými urážkami, že by se za ně nemusil hanbiti anarchistický drvoštěp. Tyž Herben, jenž v boji rukopisaném, vzniklém r. 1886, hájil svobody přesvědčení proti vlasteneckému teroru, dnes své zásady postavil na hlavu a křovácky vyráží proti těm, kdož ohtějí ještě dnes o Rukopisech svobodně mluvit. Prof. Pekař pronesl své mínění v otázce svatojanské, a Herben neostýchavě tomuto v pravdě realistickému

FEUILLETON.

Rozbílí turecké říše.

Dějiny Turecka jsou nejvýznamnějším připomenutím, co by zbylo z evropské kultury, kdyby jí dlouhá staletí nebránila proti mongolským hordám církev katolická. Jen tato moc představovala ve středověku i novověku vydatné ohniště sjednocení národů kulturních proti slutým barbarům. Východní církev nemohla zdolati prudké nájezdy mohamedánské, třebaže východní vládaři jí poskytl tak silnou oporu politickou. Rozháranost a strnulost rozkolnického křesťanstva stala se kyprou půdou pro triumfy mongolské. Pak ještě turecké mosi přispívaly značně sektářské proudy v evropském západě.

Turci, kteří v přední Asii za Omara (1228—1286) utvářovali své panství, již tehdy znepokojovali ostrovy v Egejském moři. Zehátralá říše byzantská v polovině XIV. století volala Turky na pomoc proti balkánským Slovanům. Tedy mezi oddělenými křesťanskými souvěrci měl rozhodnouti meč mohamedánský. Ovšem Rozbílí tak brzy uplatit říši sami na sobě.

Prozřetelný Karel IV. věděl, co hrozí balkánskému Slovanstvu. Proto vybízel mocného cara srbského Štěpána Dušana (1331—55), aby se připojil se svým lidem k poslušnosti církve římské. Ovšem hlas ten vyzněl na prázdno.

Turci r. 1354 dobytím Gallipole (na evropské straně Dardanel) získali první dříavu v Evropě. Za Murada I. dobyli Dimotiky a Drinopole. Porazili r. 1371 velkou výpravu srbskou nad Maricí. Od té doby byli první velmocí na Balkáně. Křesťanští knížata v Makedonii a Albánii byli přinuceni poddati se vrahní mosi turecké, která již od r. 1361 měla v Drinopoli své politické středisko. Roku 1389 došlo k žalostné bitvě na Kosovu poli, kdež v krvi utopena samostatnost srbská. Bulharská říše vyvrácena r. 1393 vesetím Trnova a zajištěním celé říše.

Veliké ty úspěchy půlmelece byly také podmíněny opatrnou politikou. V řasko-slovanských státních útvech bujely veliké nepořádky. Proto lid, který byl od svých křesťanských pánů značně utiskován, poddával se velkým dílem dobrovolně silné a spofádané vládě turecké. Rozháraná církev pravoslavná, postuhující pomíšené i vládařům nehodným, nadevlela nadchnouti lid k jasnému odporu proti Mongo-

lům, kteří v bouřlivých dobách mu zabezpečovali pokoj a zbavovali jej velikého finančního vysávání domácích vlád.

Jízlivé uspokojení Řeků nad pokorou Slovanů netrvalo dlouho. Turci novými vítězstvími si zajistili převahu v Podunají a pak r. 1453 opanovali sám Cařihrad. Tak se dostalo Turecku nového výhodného střediska a základu. Na Balkáně sice těžili se společenským výsadám vysavači Mohamedovi, ale mezi národnostmi nečiněno kastovníckých rozdílu. Ba v tehdejší době křesťané na Balkáně pod žesly sultánů nebyli pro víru utiskováni; v církevních věcech křesťanům ponechána úplná samospráva. Nad nimi vládla místo dřívější privilegované šlechtě křesťanské privilegovaná třída mohamedánská (z různých národů) dosti mírně, takže poddaní při výměně pánů velkých sociálních změn nepočítávali.

Za dalších výbojů sultáni pod svou mocí soustředili skoro celý Balkán. Roku 1475 sami krymští Tataři uznali svrchovanost Muhameda II. Také Multany a Valašsko podřídily se vrahní mosi turecké. Po nových bojích r. 1518 nabylo Turecko kraje mosulského a Kurdistanu, pak Syrii, Palestiny a r. 1517 samého Egypta. Náležely vítězné útoky na Uhry. R. 1526

badateli vrhá ve tvář pohanu špatné povahy a nedostatečného vědění. Jest to opakování historie z roku 1912. Prof. Pekař pronikavým rozбором a důkazy jako z oceli ukutými, dovodil neudržitelnost teorie, že české probuzení jest pokračováním reformace, a Herben tímto soustem se dává a nevěda kudy kam, jal se hovořiti a nedostatků Pekařova charakteru. Slovem, vzděláním, novinář, gentleman, humanista, svobodomyslník a český bratr!

Sahají si na hlavu! Herben na článek Pekařův o sv. Janu Nepomuckém odpovídá dne 23. května v »Národních Listech« obvyklou metodou. »Když co nejmírněji posuzují tyto Pekařovy názory, musím je odvozovati z nedostatečného vědění a chaotické soudnosti.« Kdo dobře prostuduje články Pekařovy o mylné teorii probuzenských, jimiž Herben poražen byl na hlavu, nemůže nepoznati, že Herbenovo vědění před Pekařovým rozplývá se jako vosk na žárném slunci. A věděl Herbenovo v otázce svatojanské? »Obnova« v čísle 21. přinesla o té znalosti věrnou jeho fotografii, z níž lze také poznati, že Herben má velice hluboký fond opovření ku pravdě. »Vaktech a bule stojí, že svatého Jana Nepomuckého nikdo si nemá másti s druhým Janem Nepomuckým vikářem.« Nic z toho, podstříhl to tam sám Herben, aby na tomto živém základu mohl stavěti. Již tento důkaz postačuje, aby z kořene vyvrátil všechnu důvěru k válečnému tažení muže, jenž tak často jako pravověrný českobratrský apoštol bije se v prsa, vykládá o mravním svědomí a dokládá se pravdivostí bethlemského kazatele. Jiných nevědomostí, jež »Obnova« Herbenovi předložila, netřeba již opakovati. Naznačil jsem jen, že Herben nejméně jest povolán, aby někomu ve věci sv. Jana předhazoval nedostatečné vědění a chaotickou soudnost.

Veliký hněv prokřehá duši Herbenovu také proto, že prof. Pekař vyslovil se skepticky o »temnu« 18. století. I tady Herbenovi kvetla pšenice, jelikož pomohl mu ji zalévati Jirásek stejnojmenným románem. Vždyť v tom uvědomování jsme dospěli až tam, že na schůzích Jiráskovo »Temno« bylo citováno jako pramen historických vědomostí a že ubohý Koniáš

namáhose byl nejmocnějším tranšem ve všeobecní horošce. Že Herben v odpovědi své Pekařovi nemohl pominouti Koniáše, rozumí se samo sebou. Pánečku, Koniáš, to jest kůstka, která našim bítím pravdy něco vynášá! Jakmile se jednou shurta v Čechách vykřiklo, že Koniáš páli české knihy a jakmile se mrklo, že to byla cenná díla, již bylo vyhráno. Od té doby nemá Koniáš chvíly pokoje, dostal se do zajetí, jest vláčen po vlastech československých, straší a nahání hrůzu v románech — slovem, přičiněním pokrokové uvědomlosti dodělal se herostratské slávy. Odvažuje-li, obžane, takové nesvědčivé obchody s Koniášem a tvrdí-li, jak snadno lze dokázati, že seznam Koniášem spálených knih jest zachován a že to byly bezcenné škváry, jejichž zničením provinilec vlastně dobyl si zásluhy, pak ti odpovídám, že tvá řeč rozplývá se do prázdna. Měj si s Koniášem sebe lepší plány, všechny se ti zhatí a všechny se rozbijí o českou pokrokovost. Pokrokoví lidé, jaké vychovával Herben? »Temno«, opakují »Koniáš« s menším neb větším porozuměním tomuto výrazu, opakují jej, až se slovo to stává sehpným, označovatí všechnu možnou tajemnou hrůzu, neřest a zaklínací formulí. Takovým způsobem nit koniášské tradice přede se v jednom kuse a pravověrný »protiklerikál« musí býti duševně tak ustrojen, aby ho při zvuku Koniáš náležitě vědecky přepadal bludů strach. A proto jen metodicky, obžane, drže se Herbena, neboť jak mohlo býti všechno v pořádku se sv. Janem ve věku, v němž působil Koniáš?

A do vaší budovy temna, v níž pohodlně ležíte a nemusíte se namáhati mysliti, ten brozný Pekař pojednou udeří tak mocně, že přednostu domácnosti, Herben, slyše nad sebou až trámy praskati a vnímaje účinky úderu u svých bratřích, zoufale a žalobně volá do světa: »Je mnoho členů naší strany — vidím to z dopisů, kteří si 16. května sešli na hlavu«. Ba právě! Oddá-li se člověk takovému koniášskému a protisvatojanskému transcendentalismu a zfanatisuje-li se prostřed davu jemu podobného, jest věru proť sahati si na hlavu, ba potřebí jest také na ni občas zatukati, aby zvukem odpověděla, do jakých rozměrů vybloubila se již její prázdnota. O obžane, běda, to sahání na hlavu jest velmi povážlivé!

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Dr. Fr. Dvorník ve »Věstačku MCM« vyslovuje se pro katolickou kulturní koncentraci. Praví, že katolíci naší republiky

dobylo Turecko Bagdadu a později i Gruzie. V jeho svrsovnanost dalo se Alžírsko a Tripolsko. Turecké loďstvo ovládalo Středozemní moře až po Gibraltar. Tehdy dostoupilo Turecko vrcholu své moci. V té době však již utiskovalo křesťany velmi krutě a jevílo známky vnitřního rozkladu. Kdyby nebylo vzniklo na západě velké sektářství, bývali by Turci snadno vyhnáni z celé Evropy do konce XVI. století. Ale právě západoevropské sekty mařily osvobozující dílo.

Trojdielná monarchie habsburská měla celá staletí za úkol ochrániti křesťanskou kulturu proti hordám tureckým. Ale protestantsko-pruská politika zvrátila toto poslání. Z nenávisťi proti křesťanským Jiho, slovánům léčil Vilém II. ochoreho mučejak se dalo. A k podpoře zapadajícího púlměnce vlekl i říši habsburskou.

Hroznou ránu zasadila Turecku balkánská válka. Mír londýnský z r. 1913 odhal Turcům veliké území a byl světlym dokladem, že všechny rakousko-pruské in-jakce nedovedou choré těleso mohamedánské oživit. Přes to však středostáty ve světové válce chránily houževnatě akomirající mongolské škůlec evropské kultury proti národům křesťanským.

Ale božína smrti přiblížila se rychle.

nezískají Slovanů jiných, bude-li u nás katolictví žít. Jest potřebí sáhnout k různému tahu velkého stylu a vybudovati

Nyní dohoda rozhodla, že Turecko v samé Malé Asii nebude míti žádného většího přístavu vlastního. Smyrna dána Řekům; tito budou se dělití o Trapezunt s Armenii. Turkům ponecháno nezdavé malasijské vnitrozemí. V Cařihradě samém stane se sultán vlastně zajatec dohody. Dardanelsko-bosporské úžiny budou spravovati státy dohodové. Thracii dostali Řekové. Pánem Mekky a Mediny stal se hedžaský král, který jest vasalem Anglie. Za samostatné státy prohlášeny Syrie, Mezopotamie, Arménie, Gruzie a Azerbejdžan. Palestina stane se státem židovským.

I jiné těžké podmínky dohodové dekretují netoliko konec velmocenského postavení říše turecké, ale stlačují bývalý sultanát na státěček žebračský; Turecko stává se invalidou, který bez cizí pomoci sotva se může hnouti.

Jest ovšem ještě otázka, zdali lze všechny diktované podmínky rychle vyplniti a co přemluví Rusko, až se s bolševického chaosu vzpamatuje. Jisto však jest, že bývalou říši tureckou nelepší dohromady již ani žádný Bismarck. Všecka štáva z toho tělesa jest vysáta — z trosk jeho budují svou moc, čili národové jní.

mohutnou organizací, kterou má být »Apoštolát sv. Cyrila a Metoda.« — Dne 7. t. m. oslavil šestiátní Nestor českých básníků Adolf Heyduk svou pětadesátiletou. Dočkal se osvobození vlasti, pro něž tak dlouho nadšeně horoval. Uvěřuje obžane posud básně, svědčí o vzácné pružnosti ducha. — U nás mluví se hojně a vytrvale o některých významných sektářích, jako by skoro ani vynikajících katolíků v našem národě nebývalo. Připomínáme pouze, že česká liberální a socialistická společnost téměř ani nezavádí o Šušila, prvního šestiátního a neunavného buditele české Moravy, který vychoval celou školu horlivých buditelů jiných. O proslulém učení Purkyňovi se šte u nás málo, protože byl rozhodným katolíkem. Zato však německý profesor filosofie Kowalewski na universitě v Kralovci (Königsbergu) připravuje o tomto našem přirodozpytci veliký spis. Za tou příčinou napsal vnuku jeho (profesoru Purkyňovi) 9. května t. r. vřelý dopis, v němž praví: »Chci vše vynaložiti na to, abych podal, pokud jen možno, všestrannou charakteristiku tohoto vzácného badatelského ducha, jenž v německé badatelské oblasti dosud nebyl přiměřeně vylíčen. Máš jakožto filosofovi skýtalo zvláštní půvab sledovati u něho harmonickou souhru spekulativních, uměleckých a exaktně-vědeckých motivů. Ale neméně mne nadchnul jeho silný pedagogický zájem o zvýšení duševní kultury, s nímž právě souvisí velmi zajímavé zájezdy (odbočky) do kruhů vlastních filosofických problémů.« — Na jižní tožnu hodlá proniknouti létadlem jedna anglická společnost. K výpravě má dojiti již koncem tohoto měsíce. — Dne 31. května skončil proslulý dramatický umělec Eduard Vojan, který dostoupil nejslunnějších výšin českého uměleckého Parnasu houževnatou prací a setrvačnou sebekritikou. Stal se velice populárním i t m, že s velikou ochotou vystupoval na českých a moravských scénách maloměstských. — Již za války měli jsme příležitost konstatovati, jak nejméně pověra rozkládá své křídla právě tam, kde byla potlačena křesťanská víra. Za války zakusili francouzští katolíci ještě mnoho ústrků od nevěrou zvláště patřičkých, kteří posud tam tvoří většinu obyvatelstva. A ejhle — právě volnomyšlenkářská inteligentní amětanka ročně v Paříži uštěďovala miliony kartáfkám, jasnovidkám a jiným prorokyním. Tyto výnosné daně s hloupostí a pověrečností obyvatelstva tam neochabují. Sám »Petit Parisien« konstatuje, že se nyní žije v Paříži přes 35.000 osob jasnovidectvím, hvězdopracectvím, prorokováním a výkladem karet. — Už zase nové změny hypotézy, které dříve byly pokládány za nedotknutelnou vědu! Na sjezdu Národní akademie vědy ve Washingtonu přednášel dr. Irving Langmuir svou novou teorii o síle energii, času, prostoru, magnetismu a hmotě. Pravil, že dříve nejmenší myslitelnou částčkou byl atom; s vynálezem elektřiny atom už nepostačoval, a tak mnohem menší částčka vymyšlena, a té se říkalo elektron. Nyní se přišlo na to, že hmota, ano i světlo, a možná něco více, se musí dělití ještě na něco menšího, nežli je elektron, a tuto novou maličkost pojmenoval Langmuir »quantelem.« Je to totéž, čemu se říkalo »ether prostoru.« Bez quantelu se prý tajemný poměr mezi spektrálními čarami vysvětliti nedá a teorie ta se zakládá na teorii Einsteina (že světlo jest také hmota). Jakých nových orientací se ještě dočkáme? — Mezi dělníky je každou chvíli stávk nebo sešůze sa účelem zvýšení mzdy. Ale odebracená intelligence jest aucena namáhati své nervy na stále svíselnější situace materiální. Profesorům vysokoškolským se již hodně dlouho zdráhají platy, které jim patří dle zákona. V jiných odvětvích státní slásky byla válečná léta dávno připočtena, ale univerzitní profesori na to čekají marně. Jedné kategorii těchto učenců měla býti vyplacena odměna, již 1. března; po valné urgentní odměny ty ministerstvem sice po-

OBNOVA

Týdeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v předvečer. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklamáce se zasílají nemalepáné a ne frankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inzeráty se platí hotově. — Odběratelství koná jen písemnou výpověď. — Číslo účtu pošt. úř. č. 49.060 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Ochrana památek.

Předseda konservátor architekt Emil Dufek, prof. v Hořicích.

Po vlastech našich máme nesčetné množství starých památek umělecko-historických, které zaujímají významné místo v kulturním dějinách národa našeho. S tohoto stanoviska nutno je také ceniti. Jsou uměleckým majetkem celého národa. Naši povinnost jest pohlítnouti k nim s úctou a vážností a pečlivě je ochraňovati.

Velký počet našich památek svědčí o značném uměleckém nadání našeho národa, jemuž se obdivuje celý vzdělaný svět, což možno nyní, kdy nejsme již viděni skými vládními kruhy osamoceni a uzavřeni před cizinou, nejlépe pozorovati. Celá řada cizinců dle návštěvou v naší republice a zabývá se studiem našich památek a umění lidového. Výstava našeho umění lidového, nedávno v Paříži otevřená, budí velký zájem ciziny o naše památky a francouzské časopisy píší nadšené články o nich.

A my? — Sám bychom se nepropůjčovali k tomu, abychom sami utíli v bohu ty vzácné odkazy minulých století? Neměli jsme a neodmítali jich dosti nepřátelské cizina v různých válkách anebo i v klidných dobách nepřiváděla si jich dosti hrabivě německá Vídeň, která se nyní zdárá nám je vrátiti?

Při studiu dějin a vývoje našeho umění a kultury jsou nepostrádatelné všechny památky malé i velké, bohaté i ty nejjednodušší, z kterýchkoliv století, ať z doby našeho úpadku národního, nebo z dob naší dřívější samostatnosti ještě před porobou našeho národa Habsburky.

Dnes musíme si všichni všípati v paměť, že žádný jednotlivec nemá práva rozhodovati o bytí neb nebytí té či oné památky

historické, neboť tyto jsou, jak již řečeno předem, majetkem celého národa a tedy i státu. Následkem toho rozhodovati může jedině stát sám o ochraně památek a vydávati zákony a nařízení, které ochranu upravují.

Každá jednotlivá památka má význam nejen pro celý národ a stát, ale i pro dějiny jednotlivého kraje neb obce; musí tedy každá obec míti na zřeteli své památky a pečovati o jejich ochranu a starati se o jejich uchování v dobrém. a pokud možno neporušeném stavu. Jest v zájmu každé obce, aby přenesla každé poškození svých památek.

Důležitým požadavkem jest, aby každá památka zůstala pokud možno na svém původním místě a nutno přenesla zakročiti proti pokoutnému obchodu a odvázení jich; zejména přímo trestuhodné jest vyvážení památek do ciziny podnikané nejméněji k vůli výdělku několika nesolidních lidí, kterým jest záležet na zničení národa a jím jediným cílem jest rychlé zbohatnutí.

Naše vláda zakázala veškerý vývoz a zveřejnění uměleckých památek, na což důtklivě upozorňují veškeré kruhy naší veřejnosti, i žádám tímto sdvořile, aby podobné případy byly příslušným konservátorům ministerstva školství a nár. osvěty oznámeny. Rovněž tak i poškození památek, aby mohli další kroky na jejich ochranu podniknouti.

Jak již řečeno, každá památka nechť zůstane na svém původním místě, pro které byla navržena. Jen v nejnutnějších případech, jednalo-li se o její záchranu, může býti přenesena do muzea, pokud možno

místního a nikoliv do jiného okresu neb země, zejména ne pak do soukromých sbírek, kde jsou širší veřejnosti nepřístupny a často se pak s památkami obchoduje bez veřejné kontroly. Památka má zůstat poblíž svého místa určení, aby ten, kdo studuje místní umění, mohl posouditi veškeré složky celého vývinu a vzniku díla a vztah ke svému původnímu okolí.

Přenesení umělecko-historických předmětů do muzea nemá se díti samovolně, nýbrž má býti svolán konservátor příslušného okresu k prohlídce památek. Těm rozhodne pak buď sám, je-li okamžitě přenesení v zájmu udržení památky nutné anebo oznámí celou tu věc státnímu památkovému úřadu v Praze (na Moravě v Brně) a ten pak učiní své rozhodnutí. Zavolání konservátora nutno však naříditi vždy včas, dokud jest záchrana díla možná.

Otázka ochrany památek přichází velmi často v úvahu při regulacích celých měst nebo jednotlivých ulic, zakládání nových náměstí a sadů atd. V takových případech nutno vždy jednati se porozumění a památkovými příklady a kruhy uměleckými, což se doposud velmi často pomějí a podceňuje, zejména na venkově.

Ochrana veškerých památek týká se také zachování celkové řady naší domoviny ve velkém obrysu, všech přirozených krás a památek, jako význačných vrchů, stepů, pramenů atd. Velmi smutným důsledkem působí dosti často se vyskytující vyhlášení celých alejí starých stromů při silnicích, dávajících celé krajině charakteristický ráz a půvab.

Dále týká se veškerých kostelů, kaplí, hřbitovů a jejich staveb, jako portálů a kostelů, pomníků, dále starých dvorů a hradů, selekých staveb, zámků, mlýnů

Založní úvěrní ústav v Hradci Králové

Centrála v Hradci Králové

Založen r. 1908.

V k l a d y

Cílové účty.

na výhlední účty a účty při výhledném obchodu.

Účty na účty p. sp. na podnikání sdružení.

Účty o směřování úhrad sdružení sdružení.

Přílohy:

Praha, Senky,
Dvůr Králové n. L.,
Jelčovice n. M.

Každá obec má mítí svoji pamětní knihu, do které mají se zapisovati veškeré upomínky a význačné události místní i širšího, zaznamenati tam i seznam velkých památek a pověsti k nim se vztahujících, jako o jejich vzniku a určení, pokud se v tradici anebo v paměti starých lidí ještě udržují. Patří sem i starobylý nábytek lidový, jako truhly, skříně, stoly a židle,

Obesthly slánek dal by se napatit
o našich stavbách lidových na venkově,
které se mají udržovati v původním vzhledu
a nepodobiti drahé stavby městské, které
na venkov ani nepatří a vzhled obce i kraje
odarmo znevažují.

káno bezohledně netoliko od socialistů, ale i stran liberálních. A přece vznik té organizace byl přímo vyprovokován rudými násilnostmi. Liberální státníci raději na svých nivách přáli velkému vzrůstu rudých karafiátů, než by se byli ke katolickým organizacím chovali tolerantně. Nyní klidí odměnu své sociální politiky,

Ovčrni družstvo ELIŠKA v Hradci Králové

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědní a poskytuje výhodné půjčky.

Ve slovenské Rínavské Sobotě (v župě gemerské) byl zatčen úředník zásobovacího referátu při županském úřadě Veselý. Bylo mu svěřeno rozdělování přidělů lihu, benzínu i jiných produktů. Ale šiperný oficiál počítal litr lihu o 90 haléřů dražší, než bylo určeno. Jen tento obrátný prodej mu vynesl na 56.000 K. Ale obchodoval rovněž ziskně i s benzinem. Oficiál Veselý byl za rakouské vlády šikovatelem; a snad právě pro toto vysvědčení vláda vlastenecká mu svěřila úřad tak důležitý a zodpovědný. — Loni v květnu, když Maďaři postupovali do Slovenska, vyloupili ustupující vojska stavení jednoho gazdy u Užhorodu, při čemž odnesli celý ohudišský majetek vlastenecké studentky slovenské. Byla jí alibena náhrada, ale neobdržela posud ničeho. Zato však maďarskému šlechtici Pallavicinimu, jehož statky byly vpádem zničeny, vyplátila republikánská naše vláda již dávno pět milionů korun. — Ruští bolševici konečně již poznávají, že jsou se svými rozsumy na dobro v koncích. Bolševický tisk uvažuje o konci vlády sovětů. Nejhorší svízeli jest nedostatek dopravních prostředků; na jedné straně hynou veliké hromady obilí, v městech však pro nouzi o železniční vagony jsou sami dělníci bez potravin a bez paliva. Trockij sám prohlásil, že ze 16.000 lokomotiv jest 9.600 nepotřebných. Jak obecně známo, zavedena v sovětovém Rusku pracovní povinnost na základěch militaristických. Velké dílny staly se

křesťanství svědčí, že se přece jen kmeny v české kotlině stonsolidovaly v mezní politický celek. Značně k tomu přispělo křesťanství, příklad impéria východofranského a veliké nebezpečnosti loupeživých hord mongolských.

Tu nutno upozorniti, že západní a jižní sousedé germánské tříhly k velikému imperialistickému útvaru netoliko z ponačnosti, nýbrž i v zájmu obrany křesťanských životů, statků a kultury proti nejhoubnějším záplavám asijských barbarů pohanských. Germáni do oblasti svých zájmů pojalali i širé kraje obydlené národy slovanskými, aby obrana křesťanstva měla výsledky opravdu zdárné a trvalé. Tudíž z praktické potřeby dílem zvali a dílem nutli slovanské kmeny k souroděnství, jelikož hrozilo veliké nebezpečí, že Evropa v případě slabosti imperia stane se asijskou stepí.

Slovanský kmenové, přidružení k imperiu
buď dobrovolně nebo násilně, ovšem byli
nuceni přinášeti v zájmu společné obrány
křesťanské obce jisté oběti; vřady Němci
musili mnoho obětovat také. Při tom
však národům, jež byly na dosah moci
germánské, nebrána řeč; dovolen jim ve-
řádný rozvoj národa. Kdož se náhodou
poněmčovali, činili tak bez vnějšího tlaku
zrovna tak jinde dle střídání politických
vladářů menší společnosti germánské se
poslouchaly. V tehdejší věku ještě ne-
zavládala záře národa proti národu pro-
toho řeč. Ani Mongolové neuplivali ab-
solutně podmaněné kmeny jejich řečí. (Když

Za posledních 70 let nikdy liberální společnost česká se neodhodlala k účelnému a důslednému luštění otázek církevních ve velkém slohu. Jednak zaznívalo heslo "vyhubit!" — jednak se činily všemožmu lidu různé drobečkové ústupky od případu k případu; který liberál učinil něco všemožmu lidu k vůli, neopomněl se před kolegy omlouvat i dušovat, že nezrasuje své pokrokové hledisko.

Na sklonku války se hloučně provolávalo, jak veliké výsady jest povinen Vatikán propůjčiti »nejkřesťanštějšímu národu.« Zatím zodpovědní političtí zástupci lidu při manifestacích (a docela i při proslovích nad rakvami vynikajících mužů) úzkostlivě se vyhýbali i slovu »Bůh.«

K hierarchii se přicházelo s různými poníženými prosbami v záležitostech osobních záležitostí, ale na venek se musilo „v zájmu vlasti“ zachováti hlediště „spřízně protiklerikální.“

Liberálové, kteří se hrnuli do služby státní, ochotně skládali katolickou přísahu, účastnili se bohoslužeb o císařských slavnostech. Ale při tom na opravdového a důsledného katolického inteligenta (i úředníka) hledělo se jako na zcela zvláštního tvora, spadlého z měsíce.

Vědělo se dobře, že vyznání helvetské a augšpurské jest německé a že pruské marky nepatují do Čech k vůli omlavě Kristové a spružení českého šivlu. Vědělo se, že katolicismus jest vyznáním národů románských, pěstujících s námi styky přátelské. Přes to úhlavní nepřítel českého námu hledal se ve Vatikáně.

**Poměr naší vlasti k Filii německé
ve středověku.**

L

Kdo chce posuzovati právní vztahy našeho národa k politickým ústavům germánským dle nynějšího poměru Čechů k Němcům, prozrazuje, že se nechce oprostiti z falešného romantického pojmání českého právníku a že ani nejdůležitějších novodobých dějepisných výzkumů nečte.

Slyšme dále chraptivou písničku, jak Němci vstupovali do země naší jen ke kořisti a jak ubozí beránci čeští trpělivě a počestně snášeli nejhorší germánská násilá. V staromedeních deklamačních vlasteneckých však nezaznívali nikdy povzbudivé dokumenty, jak již dávno před dobou husitskou Čechové silně kořistili ve svůj prospěch z říše německé zvláště v době, kdy mezi germánskými knížaty bujely krvavé sváry.

Již povaha IX. — XI. století jasně
 svědčí, že náš národ tehdy ani nechtěl
 býti nemohl, třeba že slyšíme další sloky
 melancholické elegie, jak se círáci vtrhli
 s mečem v ruce k našim mírumilovným
 praotcům, jak hrozně byli pronásledováni
 od Křesťanů atd.

Začíná však pohanské a polopohanské kmeny české válčily často mezi sebou, netajíc úmyslů vyvražďovacích. Dále Čechové a jiní národové slovanští, zejména se samou **VI Svatoplukem** se liší a

Obrovské sjezdy velehradské a jiné
velikolepé spontánní manifestace katolického
lidu svědčily zřetelně, že se počítati musí
se silným živlem katolickým v našich
zemích stále a že jest tedy nutno potřebu
upraviti nějak klidné soužití, jasné linie
dalšího rozvoje českého lidu.

Místo toho však pořádný hlučné drá-
divé husiady svléká na podkladě pamfletu
Lipogiova. Při těch liberálních 'theatrál-
ních výkonech nevysloveny žádné pod-
něty k praktickému a zdravému luštění
české otázky církevní. Naopak ve fana-
tickém poblouzení považování za největší
hrdiny a spasitele ti, kteří pohodlně pro-
pagovali širou negaci.

Kopáno hrubým podpatkem do nejušlechtlejších námětů hnutí katolického. Nejvýznamnější ryze umělecké spahy naše byly vítány poplašným signálem: »Ejhle, klerikální nebezpečí! Pozor, ať vás nezmate!« Když bylo založeno katolické dívčí gymnasium na Král. Vinohradech, liberálové proti němu přímo běsnili, ačkoli je přece nikdo nenutil, aby tam své dcery posílali. Houkáno i o společenském bojkotu profesorů, kteří by se tam odvážili učit. Vsteské protesty hřímaly proti hromadné návštěvě kněžstva při představení Wagnerova »Parsifala«, jehož děj i hudba měly za podklad středověké umění katolické. Ačkoli Zeyer psal do katolického »Nového života«, byli katolíci přinejmenší káráni, proč ve své výstavě kultu mariánského také vystavují sem hledící díla Zeyerova. Brojono i proti katolické činnosti charitativní v době, kdy liberálové o dostatečné jiné náhradě nevěděli.

Když se rozvíjelo Všeodborové sdružení křesťanského dělnictva, bylo utlu-

na smrt. V době primitivního soudnictví měla široké pole krevní msta, protože často jiné obrany práva nebylo. Často jeden kmen slovanský hledal záštitu germánskou v době, kdy mu hrozil jiný kmen slovanský skáskou nebo zotročením. Válební zajatci byli od Čechů prodáváni do otroctví nato-liko v době pohanské. Čechové prodávali židům i křesťanské zajatce v době sv. Vojtěcha — ba i později.

Takové a jiné zjevy svědčí snad o po-
vaze beráňů, o trpělivosti mírumilovných
a demokratických dušiček?

8 ironií pojem úsměvem nyní se štol některá pojednání starovětských romanů, co na úsvitě křesťanství sahlé český lid. O těch jeho tužbách prameny nám vysvětlují příliš málo; směrnicí české politiky a kultury tehdy neudávaly široké vrstvy lidové, nýbrž jejich pohlaví, křesťanská vláda namnoze velice krutě. Té demokracie bylo příliš málo. A kdo z duchovních pokoušel se změnití veřejného řádu ve prospěch prostého lidu, dával vládu své hrdlo. Opravdovou evangelizaci činností zaplatil sám ústřední kníže sv. Václav životem.

Zatímco dokumenty ovšem svědčí, že v té době velkého přerodu bylo mnoho Čechů — zvláště ženami — mnoho duševně ideálních, obětavých a opravdově evanjelických, ale ty byly většinou bez moci. Základní tón v politice a věcech sociálních udávala ozbrojená tvrdá pěst.

Origen, o purtătorul marelui învățământ
săpătorilor krahă deșchiți na. uși.

židovskými robotníky. Než divu, že se smáhá mezi ujařmeným dělnictvem desatero jako u vojska. Proto zřízena komise na sčítání a třídění desaterů, kteří unikli z otročiny. — Teď se objevily zcela zjevné dokumenty, komu a čemu měla sloužit ve Francii velká stávka železničářů. Bolševické miliony přilákaly mnoho bezcharakterních pomocníků v různých národech. Ve francouzském tisku uveřejňují se nyní podrobnosti o bolševickém spiknutí. Z Amsterdamu byly do Francie posílány pokyny a dokumenty k organizaci revolučního hnutí, jež prostřednictvím holandského inženýra stanovala světová vláda. Lenin pověřil tohoto inženýra, aby v Holandsku založil trvalý sekretariát třídí internacionály, vstoupil ve styk s komunistickými skupinami v západní Evropě a v Americe a připravil co nejdříve konferenci delegátů z různých zemí, na níž byly by projednány pomůcky, jakými bylo by možno rozpoutat ve Francii a jinde revoluci. V komplotu je zapleten také socialistický člen městské rady amsterdamské. — Katolíci v Uhrách seznaří, jakou kouzelnou oporou židovstva byl tisk. Proto proti židovskému tisku postavili silnou hráz založením sedmerych novin. Kdy pak se již konečně řádně pochozí moc tisku také mezi katolíky českými? — Německým katolíkům vyhovuje se ohotněji než českým. Do sněmovny dostavila se deputace z Břiliny; stěžovala si, že jest pro tu obec stanovena klasifikace koní na náměstí právě na svátek Božího těla, v tu dobu, kdy se měl tam rozvinouti církevní průvod. Všecky německé strany stížnost deputace vzaly za svou. Tudíž telegraficky byla ohlášená klasifikace odložena na jiný den. Patrně, že vládní orgány hned projeví ohebnou páseť, jakmile seznaří statečnost žadatelů. Kdyby čeští katolíci vystupovali sebevědoměji, nepáchalo by se proti nim tolik překročí. — Socialistický tisk spustil jerišský křik proti «blámu teroru» v Uhrách. Soc. demokraté, kteří se ohovají náramně shovívavě k hrozným a hromadným justičním vraždám bolševickým, hrozí zatou pěstí proti nynějšímu režimu. Jest pravdou, že se některých přehmatů vítězové nad bolševiky dopustili. Nedá se to omlouvat zrovna tak, jako nelze sehvalovat nové pikle nynějších správů Maďarska proti Slovensku. Ale pochozí lze předsíný snadno. Státisíce pokojných občanů bylo podplac-

bylo na př. v Uhrách hned od panování Geyzova začalo pronásledování národností, kdež by se byli zachovali Slováci, Rumuni, Srbové a Chorvati až do věku nového! Vždyť leckde dobyvatelé přijímali řeč národa podmaněného. Názy států českého, německého, polského a pod. byly spíše pojmy zeměpisnými než národopisnými. Za Uhra platil občan, který maďarsky ne uměl, za Franka německý kolonista atd. V Ház Východořímské od konce VI. století užívalo se ve správě státní výhradně jazyka řeckého. Ale Řekové sami ten stát nerepresentovali; reprezentací státu byla uměle nejrozličnějších národů se tří dílů světa, řecky toliko mluvících. Právě Řekové vlivu na rozhodující místa byli úplně zbaveni. Zkrátka jazykové zájmy v politice nerozhodovaly. Volnost užívání kteréhokoli jazyka byla v každém území ideální. Tudíž ani připoutání Slovanů k Ház německé nemohlo ohrozit jejich národnost, pokud si vlastního svérázu sami vážíli. Dorozumíváním jazykem mezi tolika národy katolíky pokřtěnými nebyla živá řeč vládnoucího národa v imperiu, nýbrž výhradně latina. Jistě politická solidarita katolických národů byla nejvyšší nutností zvláště ve vpadu Maďarů do Podunají. Vojenské úspěchy těchto barbarů byly umožněny zápasem mezi Germány a Slovy a velikými sváry v samé oslabené Velké Moravě. (Předtím Svatopluk, ačkoli náležel k nejmocejším panovníkům svého věku, neprobíhal a dohazoval odpuštění od Ház východořímské; věděl proč.)

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka. **Filialka v Chrudimi.** Telefon: 48a řidičství, 48b směrůna.

Akční kapitál a rezervy K 90.000.000—

Vklady K 1.000.000.000—

Centrála v Brně.

Filialky: Boskovice, Blatná, Bratislava, Hlohov, Jablonec n. Nisou, Chrudim, Kroměříž, Mor. Ostrava, Nám. Brod, Olomouc, Opava, Písek, Praha, Prostějov, Píseň, Třebíč, Uher. Brod, Val. Mezití. Letní expozitura v Lázních Luhačovicích. (Telefon filialky v Bratislavě čís. 589, telegramy: Moravagro.)

Vklady na knížky, běžný a šrovní účet úrokuje se nejvýhodněji.

Peněžní oběhové bankovní a směnové všeobecné druhy.

Finanční podniky. — Zákazní úvěry obcím a veřejným korporacím.

Remboursní služby. — Finanční imporia a exporty.

Třídní loterie.

Pojišťování loď.

nými demagogy bolševickými okradeno; desetitisíce jich přišlo za židovského režimu o život. Jest nyní div, že se někteří ožebračení a drahých duší zbavení lidé na bezcitných tyranech mstí? Této neřesti se naučili od Kunovy gardy. Již dříve bylo jisto, že poplašné vytkivky radik. lošch socialistů jiných států silně přehánějí; listy podplácené ruskými penězi musily dokázati, že pro slávu sovětů aspoň trochu pracují. Nyní sama pařížská «Humanité» konstatuje, že anglické vyšetřování silně zeslabilo tvrzení maďarských socialistů o blánu teroru, prováděném od Horthyho

a Friedricha. Dle správy nejvyššího vyšetřovacího komisaře Hohlera počet rozsudků smrti jest malý a nepřekročil do počátku května t. r. počet 30. — Místo rychlého budování nových domů v Praze zřízena drahá instituce společného bytového úřadu, která ovšem vyžaduje veliký náklad, ale kde bytů není, tam jich ani ona hrnoucí se řadatelům poskytnouti nemůže. Zato však se otevřela lákavá příležitost k výdělečné spekulaci. Dne 8. t. m. zatčen úředník bytového úřadu, který nabízel uprázdňený byt za 50.000 K.

Politika.

Sociální demokracie.

Výkonný výbor české strany soc. demokratické svolává na dny 25.—28. září XIII. sjezd. Bude se na něm jednat o program a taktiku strany, socialistické internacionále a hospodářských i sociálních požadavků. O úkolech sjezdu napsal tajemník strany K. Skatula článek, který jest výhradně věnován sporným otázkám. Pisatel uznává dělnických rad za všeobecné, ačkoli jich zásadně neodmítá. Program strany nutno změnit. V prvé řadě jest potřebí vytknouti rozdíly mezi komunismem a soc. demokracií.

Sjezd bude mít práci ovšem velice obtížnou. Vždyť mezi soc. dem. poselstvem jest 28 komunistů. V «Právu lidu» poslanci marxistické levice prohlašují, že považují «politiku koalice s boha-

Roku 924 učinili Maďari vítězný vpád do samého Baska. Přinutili Němce k odvádění poplatku. Jestliže za tak těžkých okolností nebyli schopni postaviti pevnou hráz proti mongolským vlnám rozdrobení Slované, musil se o to přičinit sám Jindřich Ptáčník. Vždyť šlo o bytí a nebytí severního křesťanství; nastávala otázka, zdali nezahynou Slované i s Němci. Proto nutí fysickou mocí k politickému souřadství Bodoce, Lutice a Srby. Proto také vpadl do Čech. Kníže sv. Václav po krvavé ale marné obraně byl přinucen k poplatku tomu panovníkovi, který sám byl poplatný. Tehdy však také pro Čechy nebylo nic naléhavějšího než solidarita se západním sousedem. Sám dr. Novotný praví: «Jistě to bylo rozřešení v tu chvíli nejšťastnější, svědčící znovu o Václavově skvělém národním politickém. Co nejrychlejší vyrovnání s Ház, které v tu chvíli nebylo myslitelné jinak, než podrobením se jí, bylo opravdu pro zabezpečení dalšího klidného vývoje nejpotřebnější. Řekl bych, že Václav již tím si zasloužil, aby se stal národním svatým.» Jinde praví: «Má-li se národ český udržeti, bylo mu nevyhnutelnou nutností, co kdyby již Rastislav dobře viděl, přilnouci záhy a úplně k víře křesťanské a hledati vyrovnání s Ház německou. A není důkazem nepatrné prozíravosti politické, že Václav již tenkrát dovedl pochopiti, co jest nám po tisícileté (téměř) skupenosti dělné patrné dnes.» (České dějiny I/1, 466, 470.)

tými agrárníky» s hlediska dělnického za nemožnou. Povinnost k hlasování pro prohlášení uložily levici stanovy soc.-demokratického poslaneckého klubu, které nedopouštějí členům klubu, se stanoviskem většiny nesouhlasícím, aby se mohli hlasování alespoň zdržeti. Všichni členové klubu soc. demokratického jsou povinni účastniti se hlasování v parlamentu bez ohledu na svůj souhlas či nesouhlas tak, jak se usnese majorita klubu. Poslanci levice si stěžují, že stanovy klubu jim ukládají za povinnost o veškerém jednání a hlasování klubu zachováti přísnou důvěrnost a mlčenlivost. To prý je oktrojování zásady tajné diplomacie, jež vylučuje vliv dělnických mas na práva klubu. Levému křídlu dra Šmerala jde ovlivně o to, aby nezůstávalo utopeno v společném klubu. Je ochotno sice zachovávat jednotu hlasování v plenu sněmovny, žádá však o připastnost opuštění sněmovny před hlasováním; dále chce, aby uveřejňovány byly zprávy o jednání i hlasování o protinávrzích levice ve schůzích soc. dem. klubu, tak aby veřejnost znala v případech důležitých i jména oněch poslanců, jak který o nich hlasoval. Závěr marxistické levice hrozí zakročením organizací a institucí soc. dem. strany pro případ, že by soc. dem. majorita se usnesla hlasovat pro předlohy se zájmy malého lidu neslučitelné.

Co způsobil protisokolský boj.

Řeklo se: «Co Čech, to Sokol». A k těm to má, — bažilo se do jádra českého lidu, do jeho náboženského přesvědčení. A ehm, davy víry zbezvěné zakládaly tělocvičné jednoty radě, až jich někdo ze Sokola nevyháněl. Protisokolskou výchovou mělo volaje se naplnit jasným duchem sokolským. Teď však se soc. demokracie chlubí, že ve vojsku jest přes 80 proc. protisokolských soc. demokratů. Poraženo smáriánské sousedí; Sokolové zájímají, že to jest známka neřvolobdného rozjetu. Ale právě v nové sněmovně prohlásil komunistický poslanec Skalák: «Republika Československá byla v minulých měsících budována a zbudována. Ptejte se, na základě jakých zásad se to dělo? Na základě těchto metod tajné diplomacie, ježž celá činnost a celá existence byla odsouzena sešroznáním zločinnem světa, jakým byla válka světová. Za zavřenými dveřmi u zezněného stolu diplomatického se vyjednávalo a sjednávalo, jak budou uspořádány hranice přístihu státu československého. Mezi Prahou a Paříží rychlíky vyměňovaly listy, znalce atd. V záhlaví jich dobrozdáná za zavřenými dveřmi, bez

sebeurčení národů, bez dohody národů se provádějí. Přijímá přitom stát čestnost. Pánové, to jest jedno, pravda musí ven, ať se komu líbí nebo ne! Vážení pánevé! Pokud se týče nás, pravím: Já znám jen sebeurčení proletariátu a heslo sebeurčení národů. Heslo sebeurčení národů jest heslem Wilsonovým. Pánové, vy jste měli možnost i povinnost, slyšet, měli toto heslo sebeurčení národů se dá uvést v život. Jakým způsobem jste to dokázali? Nyní vidíte, že jste v rozpacích.

Kdyby tak mluvil katolík! Ale na řet Skálky přece jen lze navázat otázku, jaké podmínky připojení k republice byly vyslyšány z úst Slováků katolických. Dr. Kolísko po pečlivém slyšení slovenských poměrů za války referoval do Prahy jasné, že 30 procent Slováků jest proti připojení. Tito lidé tedy měli být získáni vládou a občasnými smlouvami. Zatím však došlo k těžobným pohrůbkům a perzekucím i těch Slováků, kteří za vědomství katolických kněží na republiku se těžili. Útlak pokračuje drsně dále a spjatím se vynucuje štata a láska k společnému státu. Soc. demokratům i maďarským však je hej!

Katolice státní dítka.

Nepochybujeme, že tak silná individualita, jakou jest Tusar, měl úmysly dobré. I Švehla doufal, že snad spojením se soc. demokracií předejde horšímu zlu — propuknutí anarchie. Přece však ta státnická zkouška dopadla blbě. Strany občanské byly dosti silné, aby s vynaložením silné energie zachránily republiku pořádek a — miliony jmění. Ale pánevé se vyhýbali s úzkostlivostí přímo pověřivou spolupráci s Hdoenci. Agrárníci zradili strany občanské, odstrčili i velkých počet rolnictva strany lidové, že dají souhlas k vytvoření náslach a nár. demokracií z vlády. Teď se děsí při pohledu, jak soc. demokracie vzrobla i letích přičlením v obra a jak si vládně zpupně i proti nim. Beztržné rudé nástinosti jsou dokumentem, že Švehlovi padá žezlo z ruky. Na jedné straně veliké, ale málo rytířské tažení proti katolickým Slovákům — na druhé straně tiché přiblížení ke komunistickým rejdkům Kladna.

Něméné 90 procent všeho rolnictva bez rozdílu stran žádá uvolnění sklízni. Agrárníci nyní nevědí, jak vyhovět tím svým stoupencům, kteří hlasitě schvalují návrhy Šamálkovy. Proto se z rudozelené porady vytratili, když seznali, že soc. demokraté jsou v přičině státního obhospodařování neoblomní. A přece soc. dem. strana chce nastolit pravou diktaturu ministerstva zásobování, která by mohla rolníky pronásledovati do krajnosti.

Za hranicemi.

Radikální demokratisace hrozila nyní zhoubou i velkým státním. Kdekoli se projeví ve větším rozsahu snahy komunistické, tam se v zápleti dostavila nesnesitelná bída. Proto státy nakažené bacily bolševickými vztahují prosebné ruce ke — konservativcům. Ve Francii již katolíci republiku před bolševickým rozkladem zachránili. V Německu zrovna tak při tvoření nového kabinetu ministerstva přepadá vůdci dílna katolickým (centru). V Itáli sestavil kabinet konservativce Ololitti. Belgie proto rozkvétá, že se její rozvoj pohybuje v kolech vyčleněných katolictvem. (Jest přiznání, že sám socialistický ministr Vandervelde dal právě návrh na značné zvýšení kněžských platů.) A u nás? Při nejmenším již se dobře prohledá, že bez katolictva pokorně a prospěšně se vládnouti nedá. — Itálii se v Albánii vede den co den hůře. Skoro celé to území jest v revolučním kvasu. Povstalci začali prudce dobývat i Valony; vzdaly se jim také posádky v Tepeleni a Dašini. Italové vytkli přístav v Santu Quaranta. Srbsko vyzvalo Itálii, aby vytkla Albánii vltoc. Teď to zednářsko-italské kolnířství vlt Rjaca bude mít pro italskou vládu truchlivé dozvuky i jinde. — Polská dobrodružná výprava do Ruska končí dle zpráv bolševických smutně. Bolševici mají nyní v rukou i Berdyjev, Pastov a Žitomír. — Zemědělská skupina ve francouzském senátu se vyslovila, aby občod obřím od letosních žní byl úplně zrušen, protože očekávaný výnos se zřetelně k 77 proc. vymáhá a k polovině náhradek stál na zlebování Francie obilím. — V Persii dle meškovské správy byl proveden v noci na 6. června bolševický převrat. V Kóba se stvořila revoluční vláda. Angličané číhají na zrušení z Dáškem.

Účet a pošt. spoř. v Praze č. 140978.

Telefon č. 88.

Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Král.

Průmysl všech druhů.

Věci se všemi věci.

Dle účelové i z běžných účtů platí ústav se svého.

Oddělení pro zboží zabývá se

obstaráváním a prodejem uhlí, vápna, cementu a dříví ve velkém i malém.

Kulturní histery.

Rozvodová horečka v Americe. Katolický orgán americký »Hlas« praví, že rozvodová epidemie ale řadí nyní v celých Spojených Státech. V jednom okrese v Nebraska minulý rok podáno na 900 žádostí o rozvod, kdežto povolení k sňatku vydáno pouze na 300. Základní příčinu těchto zhoubných rozvrátů rodiny spatřuje »Hlas« v materialistickém nasrání moderního prospěchářského člověka. Skoro všichni Američané, kteří žádají o rozvod anebo schvalují rozluky manželskou, jsou pasivními ateisty nebo tak sv. lidmi »bez vyznání«. Rozvodová manie nejkratěji postihla velkoměsta.

Drahou příčinou tolika amerických rozvodů jest neblahá společenská výchova. Dítěm se dovoluje všechno, volba společenských nebo společnic bývá spravidla náhodná a často nešťastná.

Ovšem v těch místech, kde katolické náboženství má pevné kořeny, panují spofádané rodinné poměry a udržuje se vzácná obětavost z lásky k pokrevenským. Z katolických manželství stát má mnoho zdravého a zachovalého dorostu, kdežto v rodinách rozvrácených počet dítek nápadně klesá. I z této okolnosti lze posouditi, proč katolický živel v Americe číselně stále mohutní, kdežto jiné společnosti jsou v úpadku.

Všecko na základě vědeckém! Tak si řeklo pokrokové učitelstvo, aby nějak na venek zdůvodnilo svou zášť proti katolické nauce. Ale pravá barva leze z obalého náteru přece ven. »Učitel. Jednota Budeč« německobrodská ve schůzi dne 24. 5. t. r. protestuje proti článku prof. Jos. Pekaře »V den svatojanský«, otištěný v »Nár. Listech«, a vyalovuje hluboké politování, že univ. profesor a český historik mále projeviti názor tak reakční ve věcech, o nichž není pro pravého pokrokového českého člověka sporu a pochybnosti.

S dovolením: promluvila proti vývoďm Pekařovým exaktní věda? Troubil na poplach Tomek, Palasý nebo jiný vášný dějepysce, že sv. Jan Nep. neexistoval? Prohlásil snad Denis, Gindely nebo Krofta sv. Jana za »lichváře a keřana«? Pokrokové učitelstvo protestuje proti mluvě univerzitní vědy, ačkoli nemá jediného reálného protídůvodu. Tu by se málo náležalo rozšířenému učitelstvu ostří nového českého paragrafu, který valí poslouchat k věd. O Herbenových výmyslech »není sporu a pochybnosti« jen v mozech ne přemýšlejších, které pokrokovost letivě předstírají.

800 katolických rodin židovských v Praze v době tak tichého nečestství bytí požívá dosud vládního pohostinství. Nikdo neví, co prospěšného této občané pro český lid konají a jakou pozitivou prací vlastně se žijí. Ty jejich obchody zcela zřetelně utloukají malobuhodný český. Sám Národní ohromnění se usneslo, aby si cizinci již odjeli tam, odkud přišli — ale lidé zatím se tam začínají na trvalý pobyt. Proto tedy bylo potřeba tolik šika nových pražských klášterů a klášterů, aby tisíc polských lidí žilo v Praze

pohodlí. Kde pak je vlastně to národní naše osvobození?

Mexičtí katolíci jsou živým dokladem, jak se katolický svět vltude proti politickému, sociálnímu a kulturnímu násilí musí postaviti na obranu rovněž organizací politických, sociálních a kulturních. Kterýkoli zjev veřejného života, pokud jeho směřnice jest ve sřejmém konfliktu s řádem křesťanským, musí se paralyzovati křesťanským protiproudem, ledivým protitlakem.

Jest žalno pomyslet, a jak obrovským počtem neorganizovaných katolíků zacházela hrstka pevně semknutých rednářů jako s otroky. Celé řady ubohých katolických mučedníků dosvědčovaly, co všechno promeškáno.

Chytrost kalených nepřátel byla veliká; nevěro i úměrně na rtech lákali katolíky do strany tak sv. demokratické jako do lví jámy.

Za Maďary se konečně katolíci zorganizovali a dobývali úspěchů. Tu pokrokové odhodili masky zcela a začali s terorem. Provedli »rozluky« tak, že si osobili poručíctví nad různými záležitostmi církevními; řádili tak, až s mnoha míst byli katolíci kněží vyřazeni. Jinde byl počet kněží omezen zvláštním »zákonem« a nošení kněžského řitu zakázáno; zpořád byla buďto úplně zakázána nebo dovolena pouze výjimečně a to u přítomnosti úředníka. Školy náboženské zavřeny a přeměněny v kasárny! Na konec »postarali« se stát o vedení katolíků v Mexiku. Když Carranza dobyl hlavního města, jmenoval svého generálního vikáře a poručil odejiti designovanému biskupovi. Totéž se dalo v Queretaru kde Puebla jmenoval své faráře. Ale málo se našlo kněží, kteří se tak zahodili, že se stali vládními stvárami. Tak prováděna v Mexiku rozluka.

Ještě hůře řádili Carranzovi »úředníci«. Plenili a převraceli všel kostelní, kněží a biskupové vyháněni, řeholnice hanobeny. Mnoho kněží bylo popraveno, když před tím byli ukrutně trápeni. Katolické obyvatelstvo si to vše muselo dáti líbiti, neboť revolucionářské bandy dostávaly zbraně a střelivo ze Spojených Států, které jsou většinou evangelické nebo ateistické.

Nynější situace v Mexiku jest taková: Mnoho kostelů jest proměněno v budovy určené zcela jiným účelům nežli bohoslužbám. Ty, které jsou ponechány katolíkům, jsou jim dány pod různými omezeními výjimkami. Nad to pak jsou tyto svatyně uvnitř úplně zřeveny svéodřivější péčí úpravy. Ale obyvatelstvo tím více k nim lne a s tím větší láskou pracuje na jejich udržování. Vláda dovolila kněžím vrátiti se. Ti jsou po delší přestávce lidu tím vzácnějšími a nepřátelům slobně pohlížejí, jak se lid kolem nich kupí a jak oni mezi ním horlivě pracují. Smutné jest dosud v katol. školách. Učitelé a profesori jsou ještě stále ve vyhnanství, inventář školní rozkraden, školy zavřeny. Co se týče náboženského života, možno říci, že nikde nebyl v Mexiku katolický duch tak silný, jako po této drakebné neorganizované přeměně.

náboženským katolickým německým neškodili
dlouho ani bolševici podporovaní velkými
ruskými miliony.

Duchovní cvičení (exercice) pro katolické uč-
tele, profesory a akademiky konají se letos od
24. srpna (večer) do 28. srpna (ráno) v budově
arcibiskupského gymnasia in Praga-Babenč. Théma přednášek theologicko - filosoficko - historické. Řeční poplatek za ubytování, stravu a ob-
sluhu celkem 15 K. — Účastníci těchto exercicií
mohou ještě bezplatně noclehovati v arcibiskup-
ském gymnasiu i po dobu zjezdu katolické česko-
slov. v Praze, který začne 28. srpna a při němž
bude též zjezd Mariánských družin českosloven-
ských, jakož i zjezd křesť. učitelstva českoslov.
Kdo chce se účastniti exercicií těchto, učiti
má předložiti s přesným udáním jména, char-
akteru a bydliště svého. Sodní necht' udá ještě in-
sto příslušné Mariánské družiny. Násadl uvaž
míti potvrzení dotyčného lambo úřadu církve
katolické. V době exercicií jest současně výroční
valná hromada »Mariánské družiny učitelů česko-
slovenských«. Převle-4 si někdo státi se po vyko-
náních exerciciích též členem »Mariánské dru-
žiny učitelů - profesorů - akademiků, necht' sou-
časné předem učiti příslušku. Veliké příslušky,
jakož i dotazy křesťany budtež na Magistrát »Ma-
riánské družiny učitelů českoslov. v Praze-
Babenč, katolick. gymnasia a. 2001. r. K. 10. 1.

Československá strana lidová.

Katolickému duchovenstvu, našim spolkům a organizacím! Dle slov Krista: „Ty jsi Petr, t. j. skála, na této skále vzdělám církev svou a brány pekelné ji nepřemohou“, jest papežství a s ním spojená světová jednota zárukou existence, života, síly a moci katolické církve. Pro ozývá se tolik nepřátelství a útoků od protináboženských živlů oproti Římu. Nepřítelé naší církve dobře počítají, že boj s církví, pokud jest spojen s římským papežstvím, jest velmi těžký a nešťastný, poněvadž jest chráněna světovou mocí a světovým vlivem Apoštolské Stolicí i v naší vlasti, ale naproti tomu, že by měli s katolickou církví mnohem méně práce, že by se jim podařilo snáze ji potlačit, kdyby odpadla od Říma. Proto tolik útoků, tolik lží a tolik pomluv (se u nás proti Římu šílí, proti Římu a jeho papežství se bojuje, boj však jest vlastně namířen proti katolické církvi, o jejíž zničení se usiluje. Této záškodné akci musí katolíci čelit, myšlenku světové jednoty církve, reprezentovanou Apoštolskou Stolicí v Římě, pěstovati a chrániti. Vzhledem k tomu k svátku sv. apoštolů Petra a Pavla a nebo následující neděle 1.) konejme slavné bohoslužby, při nichž budí v kázání poukázáno na důležitost papežství a na lichost nepřátelských útoků. Vhodné kázání rozečte „Klub duchovenstva čsl. strany lidové. 2.) Naše spolky a organizace nechtě se korporativně účastni bohoslužeb. Odpoledne budtež pořádány schůze a vhodnými přednáškami o významu papežství, v nichž by bylo účelno pobratí nespravedlivé útoky proti této církevní instituci. Měsíčník „Sbírka přednášek“ (administrace Praha-II. Spaleň ul. 80.) obsahuje v červnovém čísle časovou přednášku. 3.) Zpívejme v našich chrámech alespoň o věčích svátcích po mši sv. jednu sloku papežské hymny. Text vydalo nakladatelství V. Kotrby v Praze-II. čís. 200. — Rada čsl. katolíků v čsl. republice.

Týdenní sociální a řeznický kurs v Hradci Králové (11.—18. července) jest zcela zajištěn. Přednášet budou: dr. Nosek, dr. Rey, dr. Šal, dr. Domabyl, dr. Augustin, red. Saha a j. Přihlášky přijímá Sekretariát čsl. strany lidové v Hradci Králové (Adalbertinum).

V nejbližších dnech Tiskové družstvo v Hradci Králové vydá populárně psaný leták o „Československé církvi“. Cena bude mírná. S objednávkami neodkládejte! Dopíšte na Družstevní knihovnictví v Hradci Králové (Adalbertinum).

Do okresu Opčno, Nové Město, Náchod, Polná, Úpice a Česká Skalice! Dne 20. t. m. v 9 hodin dopoledne koná se na Dobeníně krajská konference hospodářská. Odbočky, družstva a komunity, jakož i spojitelné a záloženské spolky naše vyšlete listě delegáty. Referuje p. farář Holý ze Svazu. O mši sv. postaráno. — Krajský sekretariát v Náchodě.

Na vystoupení Českomoravskou! V neděli dne 4. července koná se v Nám. Brodě masšestátní sjezd lidovců a mládeže. Program sjezdu: O půl deváté bude mši slavnostní kázání dr. Bedřich Augustin z Hradce Králové a potom bude mše sv. O 10. hodině tábor lidu v zahradě „U Panákých“. O politické situaci promluví pp. poslanci Milo Zárba a Ant. Adamovský. Odpoledne o půl druhé pravod k „Panákům“ a po té tábor lidu v zahradě. „O škrotech katol. mládeže“ promluví a Marie Hybllová z Hradce Králové a Ant. Mrkvíčka, tajemník z Nám. Brod. Po táboru zábavný program a večer lidové veselice. — Přijďte všichni a přiveďte známé! Mládež, pokud možno, nechť dostaví se v kroch. Plakáty sjezdové se rozjezdí. — Krajský sekretariát čsl. strany lidové v Nám. Brodě.

Posl. a spolek katol. mládeže na Chlumsku u Lelče dne 4. července. O 10. hod. dopoledne počne slavné slouby Běží. O 1. hod. odpoledne na hradě Kolmanberce počne tábor lidu, na němž promluví posl. dr. Nosek, dr. Novák a j.: V 6 hodin bude návrat do Lelče, kde v 7 hodin v host. p. Přihlášky a p. Jaroš. Budou sdělovat výsledky.

Z Dobrušky. Jednota „Orel“ v Dobrušce s Okresním sdružením katol. mládeže pořádá vycházku na Skalku dne 20. června, spojenou s I. veřejným cvičením. Dopoledne po mši sv. o půl deváté seřazení před spolkovým domem a odchod do zahrady měšť. školy ke zkouškám. Ve 12 hodin odchod na Skalku. O půl druhé seřazení před hostincem p. Moravce a slavnostní průvod na cvičiště. Ve 2 hodiny řeč br. R. Kozla, legionáře z Týniště. Mezi koncertem: 1. žačky šerpy, 2. mužstvo prostná, 3. záci s praporky, 4. členky s kužely, 5. členové nářadí. O zábavu postaráno. Večer věneček. Vstupné na cvičiště 3 K, do věnečku 5 K. Za nepříznivého počasí se slavnost odkládá o týden později. Prosíme všechny skupiny a násluce, aby slavnost tuto oblesali co nejlépe.

Úřednická a zřizenecká hříčka.

Smutných zkušeností nabyli státní úředníci a zřizenci za vlády Tusarovy. Každému je cesta volná — kdo totiž nechce se dáti do vleku vládnoucí sociální demokracie — tak v nestřežené chvíli zmíněný pán prohlásil jinými slovy: Ti, kteří vědí, že ministerstva padají, administrativní správa však zůstává. A jen této děkují státy za svůj rozkvět. Všichni úředníci a zřizenci odpovědi dle svého svědomí poctivě pracují ve svých úřadech, kteří slibu svému, republice danému, věrně veškeré své síly jen blahu našeho státu věnují, při tom však nejsou straníky vládnoucí koalice, mají cestu volnou, ti mohou jít. Poměry takové ovšem jsou neudržitelny v administrativní správě naší a toho měl by býti zelměna reprezentant naší vlády pamětliv. Úřednictvo státní dosud nedomáhalo se shodnové, resp. shodnové doby pracovní, ono pracovalo, pracuje a bude pracovat až 14 hodin denně, poněvadž má na paměti prospěch našeho státu, který může podepřít jen úsilovná práce; úřednictvo a zřizenci odpovědi reprezentantu vlády ne memorandem, nýbrž vstupem do organizace úředníků a zřizenců, kterou založila čsl. strana lidová. Strana tato opravdu je stranou malého lidu, hájí zájmy úředníků a zřizenců do krajnosti, což již bezpočtykrát dokázala. Strana sociálně demokratická, která v kampani volební lákala úředníky a zřizence, promluví nyní ústy svého reprezentanta a vyjádří se, že úředníci jsou ji ničím, odkopává je! Každý své cíl dbalý úředník a zřizenecký odpoví všem stranám politickým, které jej jen za volební materiál považovaly, tím, že vstoupí do „Unie úředníků a zřizenců čsl. strany lidové“ v Praze. — Veškeré dopisy, dotazy atd. adresovány buďtež na „Unii úředníků a zřizenců čsl. strany lidové“ v Praze II, Na Šupl č. 14. kam také případné příspěvky rubriky této se týkající buďtež zasílány.

Státní úředníci a zřizenci!

Všichni, kteří skutečně své povinnosti k republice konáte, kteří bez ohledu na terer jiné politické třídy poctivě a svědomitě pracujete, vy všichni, jimž na blahu našeho malého státu záleží, přihlašte se hned za členy

UNIE ÚŘEDNÍKŮ A ZŘIZENCŮ

českoslov. strany lidové v Praze,

kteří chystá velkou akci pro Vaše lepší sociální bytí. Nedejte se máti nikým a postavte se všude za svůj lid.

Přihlášky přijímá sekretariát „UNIE“, Praha II, na Šupl č. 14. (Zápisné 2 K, měsíční členský příspěvek 1 K.)

Potěšíte každého

podobnou zhotovenou
v podobě státního
fot. graf. firmy

J. F. LANGHANS
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Schůze

Učitelů výboru Tiskového družstva

pod ochranou sv. Jana Nepomuckého
bude v úterý 22. června t. r.
o 11. hod. dop. v Hradci Králové
v „Adalbertinu“.

Program dočasný.

V Hradci Králové, dne 18. června 1920.
Karel Kopp, Dr. Frant. Šal,
jednatel. předseda.

I. ročník soukromého dvouletého ústavu ku vzdělání učitelů domácích nauk, zařízený dle nově vydaného organizačního statutu, otevře se při pensionátě Školských sester v Hradci Králové školním rokem 1920—21. Přihlášky kandidátek přijímá ředitelství ústavu až do 30. června 1920, v kterýžto den koná se zápis a přijímací zkouška. Blíží informace u ředitelství (v ústavě učitel-ském), anebo u správy pensionátu.

Zprávy místní a z kraje.

Výplata kuponů akcií Živnostenské banky v Praze. V 52. valné schůzi akcionátů, konané dne 12. t. m., usneseno bylo, aby za rok 1919 vyplácela se 9% divi-denda obnosem Kč 18— na jednu akci, resp. obnosem Kč 9— na akci I. emise 1919, které participují na zisku společnosti od 1/VII 1919. — Dividendu tuto lze vy-zvednouti na podání kuponu číslo 45 ode dne 14. června t. r. počínaje, vědního dne od 8. h. dopol. do 1/2 l. h. odpol. u pokladny centrály a všech jejích filiál.

Uvítání pluku náboženských legionářů Prokepa Velkého. Když došli zprávy, že dne 12. t. m. večer přibudou naši chrabří bratři, zavládá v Hradci náda sváteční. Domy v Hradci i Pražském Předměstí ozdobeny prapory. Nemilým zlovůkem však byla nejistota, v kterou hodinu bojovníci přijedou. Jedna úřední zpráva opravovala druhou. Tož přece jest možno od ministerstva Nár. obrany žádati, aby informovalo v takových slavnostních okamžicích přesně. Lidská valila se k nádraží velká spousta netoliko z Hradce, ale i ze širokého okolí. Po osmý hodině přijel vlak, vítaný jásotem obrovských davů. Legionáře uvítal jménem posádky podplukovník de la Rupelle. Vše je pozdravil jménem celého okresu MUDr. Batěk. Praporek Teuber, velitel transportu, vyslovil srdečný děk. Uvítání účastnily se přední notability města a deputace spolků a korporací. Radost bylo pohleděti do škrtných, energetických zraků statných junáků výrazných tváří; tyto bohatýry nedovedlo zlomiti dlouhé strádání. Každému imponovala nkáznost a zároveň ušlechtilé sebevědomí těchto pružných bojovníků za svobodu. Zdejší dámy čile nosily k vlaku občerstvení a kytice, což přijímálo vděčně. Pochod legionářů do města dál se hustými špalíry obecnstva, které provolávalo bouřlivě „Sláva“ a „Na zdar“. Zástupy děvčát u samého Hradce houstly. Druhý transport legionářů přibyl na nádraží v pondělí před pátou hodinou. (Dle telegrafických informací měl přijet po jedné hodině.) Znovu nádraží se zaplnilo národními kroji dívek, sokolskými čapkami, zástupci vojska, úřednictva a různými deputacemi. Soc. dem. dělnictvo dostavilo se s rudým praporem. Následovaly uvítací proslovy. Dr. Ulrich vše děkova! legionářům za svízelnou osvobozovací akci. Vyslovil přání, aby nynější svoboda národa udrželi. Velitel transportu plukovník Krouť odpovídal, že pluk dobře ví, jak veliké úkoly na něho čekají; chce ve svazku s prezidentem pracovat dále. Nikdo nemá práva vyvolávat v naší vlasti nepokojy. Jest povinností všech starati se o zdar republiky. — Jeden prapor odjel pak do Josefova, ostatní vojska nastupují triumfální pochod do Hradce za zvuků hudby a hlasův pandrávů. Následovalo slavnostní uvítání na nádraží. S každou domá p. Řichtra promlouvali posádk.

de la Rupelle, nadporučík Bartl a MUDr. Ba-
tik. Slavnost končila zahraniční hymny, česká a
slovenská. Slavnostní okamžiky působily hluboký
dojem jak mezi vítajícími tak otužilými bohatýry.

Dívčí tolerance. Krupy vládní snaží se nedo-
stát aprovisace nahradit různými vzorky mo-
derních názorů a společností. Zatím co se upírá
domácímu katolictvu právo na svobodný rozvoj,
jest podporována i hmotně cizí sekta „Armáda
spásy“, která nyní již otevřeně i na náměstí
(na př. o minulém trhu) šve proti katolické ví-
ře, vchází do školních budov a zde v přestáv-
kách vybízí k členství školní dívky. Dlouho isme
k této vyzývavé dotěračnosti mlčky. Ale útočení
tak neomalé překročí všechny slušné meze.
Dětské žádání. aby přestalo nezřízené drá-
čení domácího lidu.

Protiřádná manifestace v Hradci Králové.
Dne 17. t. m. ve 4 hodiny odpoledne zastavilo dě-
lnictvo hradeckých továren práci, v průvodu
přišlo na náměstí, kde uspořádán tábor lidu; pro-
testováno proti drahotě. Bohužel manifestace, ne-
vůlí správnou cestu. Standardy „Ať žije sově-
tově Rusko“, výkřiky „Ať žije Mama“, švání proti
způsobilosti ukázaly, že jedná se více o stranickou
agitaci. Vždyť v sovětovém Rusku dražota jest
stokrát větší a keřství kvete jako nikde jinde.
Neberte si tedy Rusko za vzor při akcích proti-
dražotních!

Přiznání k dávce z majetku. Vyhláškou zem.
finančního ředitelství v Praze ze dne 26. května
1920 stanovena úkoka k podání přiznání k dávce
z majetku a dávce z přírůstku na majetku na do-
bu od 15. června do 31. srpna 1920. Mimo to
vydán zem. fin. ředitelstvím návod k vyplnění
přiznání a pomocné tabulky k oceňování po-
zemků, kteréžto oba tiskopisy jsou vyloženy zde,
jakož i u berních úřadů v Hradci Králové a v Ne-
chanicích na úřední tabuli k nahlédnutí. Návod
i ze všech vzpomínkových úřadů obdržeti zdarma.

Správa Družstva válečných invalidů
pro obchod ovozem a zeleninou dovoluje
si obecnost upozorniti, že prodává třech
v přizemí budovy dívčího lycea (zastavár-
ny), avšak pro stávající dosud nepřiznivé
počasí bylo možno uvést do prodeje třech
jenom malý kvantum; jelikož má zakou-
peno větší množství ovoce na alejích, doufá,
že v nejbližších dnech bude možno potře-
bu všeho občanstva plně uspokojiti. Proti
tudíž o posílení a zároveň apeluje na
vášeň kupující, aby vzhledem k tomu,
že prodejna nachází se v budově školní,
laskavě zachovalo důstojný klid při naku-
pování. Družstvo stará se svědomitě, aby
město ovocem bylo dostatečně zásobeno,
avšak jeho činnost je značně nedostateč-
nými místnostmi — jak prodejnou, tak
„kanceláři“ a obrací se k P. T. obecnosti,
aby u příslušných činitelů podporovalo
spravedlivý požadavek jeho o poskytnutí
místnosti, sloužící potřebám obecnosti
jeho činnosti — v zájmu zásobování města
ovocem.

**Učitelstva ze škol okresu králové-
hradeckého.** Vyhláškou všechny t. d. bez
místy jsoucí učitelé, učitelky i ind. učitelky,
ve zdejších školních okresech bydlící, aby za
účelem vedení v evidenci tohoto učitelstva
u zemské školní rady ihned ústně nebo
přesmě se přihlásili v kanceláři okresní
školní rady, aby pojalí byli do seznamu,
jenž zemské školní radě bude zaslán a
jenž bude podkladem pro přání ustanovení
tohoto učitelstva ve službě počáteční. Ku
přihlášce připojen budiž přechý vyplněný
anotovaný výkaz s výkazem příslušného
a uvedená případná příloha dokladů na to,
které místo služební, šli to ovšem okol-
nostmi ohledů hodnými je odůvodňováno.

Z počty. Dne 15. června t. r. počítaje
stanovi se pro přijímací a vydání počty
povozné (malé bez udání ceny i s uda-
nou cenou, peněžních dopisů) dopa osmi
hodin dopu, totiž od 8. do 12. dopoledne
a od 2. do 6. hod. dopoledne.

Vyhláška. Dne 15. června 1920 poč-
taje vyložena bude dle § 72. ob. z. re-
počet přijímův a vydání obecních
duchodů, elektrických podniků, vodár-
ně, ústředních jatek, měst dívčího lycea,
reformního reál. gymnasia a měst. vyšší
školy pro ženská povolání hospodářská,

veřejných fondů a dobročinných a škol.
nadačí města Hradce Králové, jakož i místní
školní rady a kuratoria obchodní akademie,
na rok 1920 u podepsaného úřadu purk-
mistrovského v hodinách úředních, kde lze
po 14. dnů do něho nahlédnouti a připo-
mínky k němu činiti. Starosta: JUDr. Fr.
Ulrich, v. r.

Vyhláška. Na oslava svého 25letého
trvání založila Záložna nadací, jejíž pořítek
K 100— udělen bude dne 6. července
t. r. nejstaršímu zehudnému a zachovalému
členu záložny. Žádosti podány buďtež do
konec t. m. v kanceláři záložny.

Zápis žáků do I. třídy státní reálky v Hradci
Králové konati se bude před prázdninami ve stře-
du 30. června a ve čtvrtek 1. července od 8—9
hodin ráno. Zkoušky přijímací se konají hned po
zápise.

Na státním gymnasiu bude zápis žáků do I.
třídy 30. června a 1. července, vždy o 8. hod.
Po zápisu přijímací zkoušky.

Zápis do I. ročníku státního ústavu učitelského
v Hradci Králové koná se 30. června od 9—11
hodin dopoledne. Hned po zápisu jsou zkoušky
přijímací.

Městské Klicperovo divadlo. Dne 14. června
pořádaly studentky ženských ústavů školní aka-
demii s programem velmi zdařilým. Velmi pěkná
byla čísla recitační a rovněž zdařilou možno na-
zvatí scénu z „F. L. Věka“. U Butea. Ukázně-
né vystupování účinkujících ukazovalo tentokrát
na zkušenější ruku, než tomu bylo při „Majales“.

— V úterý 15. června provedla nová číselní
společnost k nám zavítavší Arcybaševovu: „Žár-
livost“. Arcybašev chtěl si ve své „Žárlivosti“
postavití tutěž thesi, kterou germánským způ-
sobem vyložil Wedekind ve své „Lulu“. Doktor
Kovalenka vidí ve společnosti samé „svinstvo“,
způsobené špatností ženy. Arcybaševova Jelena.
Claudia i Soňa chtějí býti milovány — ode všech
— od týchž lidí. Jsou špatné! A Sergij Petrovič
nevidí konečně z toho bláta jiného východiska,
než aby stiskl hodně pevně své ženě hrdlo, až
přestane dýchat. Mnohé postavy dramatu upomí-
nají na paralely v Andrejevovu Starycinovi. V
jednotlivých jednáních je dosti hořlavé látky,
která bohužel ani na jednom místě nechytla, snad
proto, že jednotlivé postavy nebyly dosti indivi-
duální a pak nešťastnou reprodukcí stalo se
místy pohrdání silnějšího doktora — komickým.
— B. Jek.

V zájmu církevního zpěvu. Píše se nám: Jest
jistě právě nyní potřebno, aby se boboslužebný
zpěv katolický reprezentoval důstojně. Proto nechť
se odstraní nepřístojnosti, aby věřící hlasitě ne-
reptali. Nejvíce navštěvovanou mší sv. jest v
katedrále „devátá“. Varhaně přicházejí obyčej-
ně pozdě a hrávají někdy takové překotné kaden-
ce, jaké se k hudbě církevní nehodí. Dne 12. t.
m. přišel před pozdvihováním. Při pohřbu dva
pěvci starají se o všechny jiné záležitosti víc než
o zpěv. Sledoval jsem je dne 15. t. m. po celý po-
hřeb. Od paedagogie až ke školám přezpívaly se
4 verše žalmu. V dlouhých přestávkách však
byla velice čilá debata jako o politické schůzi,
jako by ostatky zesnulého byly i při pohřbu věci
zele vedlejší. Pak se divíme, že se ostatní účast-
níci pohřbu s knězem ani Otčenáš nepomodli.
Komu jest pohřební zpěv nepřijemným vyrušením
z klidu a jakýmsi „netým zlem“, vřelý se té
funkce může vzdát. V některých venklich peč-
livěji jest dbáno o církevní zpěv než u nás. Jistě
jest tu náprava nutná.

Spořitelna Královéhradecká vydává knížky na
vaňovou půlku republiky Československé den-
ně v úředních hodinách u své pokladny proti vrá-
cení vydané prozatímní stvrzenky.

Poděkování z Lipic u Dolních Královic. Všem
zlechotným dobrodincům, kteří se nad námi smilo-
vali a podporu zaslali, v první řadě vážené firmě
Fr. Břma. obuvnictví v Kuklenách, která dětem
zaslala zdarma obuv, voláme ze srdce: Zaplať Pán
Bůh! — Rodina Anonova z Lipic u Dol. Kra-
lovic.

Demonstrace za zvýšení příjmů potravin v
Náchodě. V pondělí 14. t. m. textilní dělnictvo
továren v Hronově a Pohří zastavilo práci; přiš-
tého do Náchoda, kde rovněž vynutilo si zasta-
vení práce v továrnách. Společně odebrali se
dělníci na politický úřad, kde žádali několikrát
tajemně ministra zásobování Jchanse, aby i
hned osobně doštal se do Náchoda a zvýši

příděl potravin pro náhodný kraj. Ministr od-
řel příst a učiti dělnictvo, že druhý den pří-
jede některý zodpovědný činitel vládní do Ná-
choda a podá informace o učiněných úrocích k
zmíněné nedostatku. V úterý v 6 hodin večer
konal se na náměstí tábor, na který s informa-
cí vystoupil senátor soc. dem. Havlena, který
užtoval, že vláda učiní vše, co jest v jejích sí-
lách. Řeč jeho byla stále přerušována výkřiky:
„To jsou jen alby! — To stále sňbujete! — My
vám již nevěříme!“ a pod. Za naši stranu promle-
vil br. Al. Petr z Hradce Králové. Projev dělnic-
tva nebyl nikým aranžován; příděl jest opravdu
tak malý, že při něm pracovatí není možno a dě-
lnictvo samo demonstrovalo bez socialistických
předáků a proti nim.

Koupím
starší zachovalou
truhlářskou hobliol.
Adresu žadatelovu sdělí administrace t. l.

Různé zprávy.

Nový konservativní deník. Považujeme za
svou povinnost upozorniti všechny příslušníky
strany, že akce za účelem vydávání konservativ-
ního deníku, který jistě konservativní kruhy v
nejbližší době vydávati hodlají, nemá nic společ-
ného s akcí, za účelem vydávání deníku podnik-
natou naší čl. stranou lidovou.

O čl. církvi nově upravený lidový leták a ča-
sovou přednášku „Katolíci za války“, obsaženou
v měsíčníku „Sbírka přednášek“, zasle kancelář
Rady čl. katolíků v Praze II, Spálená ul. č. 80.

Jak volila na Slovensku místo politického
přesvědčení aprovisace, prozradil hodně neoma-
leně sám sekretariát strany Šrobárovy rozslá-
ním těchto připsů, datovaných dne 15. května:
„Vážené předsednictvo Roľníckej Besedy! Vý-
sledok volieb nevykazuje onen počet prihlásivšie-
ho sa členstva do Slovenskej Roľníckej Jednoty.
Mnohí členovia jednotlivých Besied nechali sa
síce obslužiť mravnými a aj hospodárskymi po-
mocami sekretariátu Slovenskej Roľníckej Jed-
noty, avšak, keď nadišla chvíľa, aby dopomohli
k posilneniu roľníctva, aby spolu bojovali k vy-
máňaniu veľkostatkárskej pody pre malých chu-
dobných roľníkov tým spôsobom, žeby boli hja-
sovaní na Roľnícku stranu, v tej chvíli zradne od-
stúpili a hlasovali na nepriateľa. Aby sme preto
zistili približne, koľkí a ktorí členovia asi hla-
sovali na sociálistov a na ľudákov, t. j. aby sme ver-
né ovce v budúcnosti spoznali od prašlivých, o-
známe nám presný počet vášho členstva pred
volbami a koľkí z nich hlasovali na našu stru-
nu. Mená všetkých tých, čo nehlasovali s vami,
rádže nám napísať, aby sme ich mohli držať v kon-
trole. To všetko spravte masite v zájme tých,
ktorí sa zachovali čestne a po slovensky. Pri be-
dách prídeloch soli, petroleja a iných potrieb —
neverných vyložime. — S pozdravom Hl. sekret.
Slov. Roľ. Jednoty v Bratislava. — Tedy hoto-
vý handi dle vzoru semitských kramářů. Volby
jsou tajné, ale Šrobárovi to nevadí. Ostatně není
zákona na trestání porušování volebního tajem-
ství. A kdyby byl takový zákon, lemm by to ne-
vadilo. Kdo má moc, může dělat co chce. „Soli,
petrolej a jiné potřeby“ dodává na Slovensko
stát, dodává to pro všechny, ale za Šrobára to
bylo jen pro jeho volče. Pro lidáky a pro soci-
alisty nebylo ničeho. O to se postarali Šrobárovi
župani. Tak bylo před volbami, tak může být po
volbách. Kupování duší mělo začít znovu a
hned. Kdo chce solti nebo svitky, musí prodati
svůj hlas hned straně Šrobárovi. Přes tento vý-
počet je odělná čára. Šrobár musí pustiti z re-
kon moc nad Slovenskem, a bude se s ním stykati
jen jako ministr „unifikace“. To je úřad prapo-
divný. Byl zřízen pro Modša, aby něčím aspoň
útlumně byl. Jakmile se provedou volby do ind.
přestanou i styky Šrobárovy se Slovenskem,
protože župany sotva budou agrárníci.

Neoprávněná zahraniční orientace republiky
zavímia dle tvrzení „Moravsko-slezského občana“
naše neúspěchy na Těšínsku. List ten praví, že
dětinské spoléhání na Francii bylo hloupostí.
Dnes jest každému jasno, že za akcí Poláků na
Východě stojí hlavně Francie, která vyslala do
Polska tisíce svých instruktorů a uzavřela s Po-

Máry také ámlavy. Náš zahraniční ministr však nevěřil tomu, že by dohoda dala souhlas k polsko-ukrajinskému paktu. Vyvrací pražským novinářům domněnky o spojitosti dohody s polským tažením. Jest podivno, že nedávno střední telegram o jednání Benešové s Millerandem hlásal, že v projednávání otázek ukrajinské, polské, ukrajinské a ruské bylo docíleno dohody. Na nárovy konferenci byla oklešťována naše práva soustavně, zatím co bohatě byly vybaveny Polsko a Rumunsko a při tom pečlivě setřeno zájmů Raků, Němců a Maďarů.

Ale nemyslí »Mor.-slezský deník«, že našemu státu také v době tak ožehavé sítě škodily domnělci štanice protikatolické? Zatím co kněžstvo v ohrožených územích neúnavně hledělo získavati sympatie obyvatelstva pro naši republiku, čísel z neomalených persón katolictva na české půdě přímo cynický posměch z náboženské tolerance.

Výhled budoucnosti pro zahraniční obchod

Dne 16. t. m. v poslanecké sněmovně dr. Hogenweitz pravil, že naše situace finanční i hospodářská je tak kritická, že se šine do neznáma, které jest dosti hrozné. Koncentrace agend zahraničního obchodu jest absolutní nutností. Mohla byti ovšem provedena v různých ministerstvech, tak v ministerstvu zahraničních věcí, ale po velkých úradích, které předcházely ustanovení nové vlády a po bedlivém uvážení všeho, co mluvilo pro i proti, převážil konečně názor, že je nutno, aby byl zřízen úřad naprosto nezávislý.

Domáci církevní společnost se má ožebračiti a znásilniti — ale cizí sekta se podporuje. Volnomyšlenkáři podali návrh na ezohledný útlak církve katolické. Nasývali svůj návrh »odlukou«. Zatím však zároveň náš stát až příliš se slučuje s církevní společností zahraniční; tak dokazuje zřejmá, že to s odlukou všech církevních společností doopravdy vážně nemyslí. »Posorovatel« v č. 44 píše: U nás je skoro v každé garnisoně založena ymca, jest to skratka pro anglické pojmenování: Young Men's Christian Association český: »Spolek mladých křesťanských mužů«. V čela těchto podniků stojí američtí důstojníci, kteří se 70 procent jsou placeni od našeho státu. Jim jest poukázán plat v amerických dolarech, který plat se však vyplácí v korunách. Má-li z nich někdo 800 dol. měs. platíme z nich 210 dolarů v naší měně za jejího hlubokého poklesu 21.000 Kč, do roka 252.000 Kč. Je-li na Moravě takových ústavů jen 10, dá vydati roční na Moravě na ymca 2,520 000 Kč. Je-li v Čechách a na Slovensku těchto ymce 80, pakže na ně vydá 11 560.000 korun, s vydatím moravským 14.080.000 Kč za jediný rok. Pro ymca nutno však zříditi také místnosti, ty nejsou také zadarmo, ovšem za nynější bytové nouze, v nich se topí a svítí, mimo to jezdí páni důstojníci a ještě že mají volnou jízdu, tím vydání na ymca za jediný rok vzroste na 16 mil. Kč. Nejzajímavější však teprve přijde. Tato ymca jest dle doznání amerického českého listu »Bratrstvo« protestantskou organizací, která má mezi námi, většinou katolickým nájskem, sektářskou propagandu. Neslouží tak veškeré poplatnictvo českoslov. republiky protestantské agitaci a není také veřejnost nucena ještě na ni platiti? Náš stát stojí ve službě protestantské agitace, která u nás pohltila dohře už 80 mil. Kč. Chce-li někdo u nás memoio už prováděti protestantskou agitaci, pak má míti tolik silu, aby si ji zaplatil sám a nezabíjával katolíky svou libůstkou. Toto zabíjení jest úplně protizákonné a my žádáme, aby tyto peníze byly od budovatelů ymce vráceny našemu lidu a pak se může teprve jednati o odluce církve od státu. Nikdy však nepřipustíme, aby stát náš platil peníze na šíření prosulného protestantského mezi tím, co se chce odepřiti každý hádět na katolický politický katolický českých. Když odluka, pak odluka od každé náboženské společnosti.

(Z a s l á s o.)

Se vzhledem k různým zprávám, rozšiřovaným jednak instancím tiskem, jednak lidem do věci

Vydávatel a souč. redaktor: Josef Pátek. — Redakce: Tisková redakce v Praze, Našeho.

nezasvěcenými, neto v záležitosti záležitosti mouky, dopravované do obchodního domu firmy Berger & Mank v Hradci Králové, konstatovat, že pravdy následující:

Jest vyloučeno, že by byla mouka, bývala určena pro majitele firmy p. Bergra. Tento bydlí ve Vídni, do Hradce dojíždí stěží jednou za 2 měsíce. Že převezení mouky nebo jakýchkoli potravin do Vídne jest vyloučeno, jest více jak známá skutečnost a povědět mohou o tom ti, kdož tuto cestu podnikají. Jak známo, může si vzít cestující s sebou asi tolik, kolik potřebuje pro svou vlastní potřebu v době cesty. Bylo-li by o něco málo více, býval pravidelně zabavováno. Celá záležitost jest určitými lidmi rozšiřována a doprovázena nemožnými komentáři.

Aby bylo jasno, budě prostě konstatováno toto:

Firma Berger & Mank jako taková nemá s opatřením mouky naprosto co dělat. Zvláště budě ale podotknuto, že o celé věci neví aniž firma, který ve Vídni bydlí a nemá o celé věci tušení, také nikdo a nikoho nezádal, by mu nějaké potraviny opatřil. Neat ale nikterak neznámými, že celá řada zaměstnavatelů hledí pro své zaměstnance opatřit nějaké potraviny. Že se tak děje docela veřejně, jest zřejmo z projevů zaměstnanců, jež v takových případech uveřejňují v novinách. V tomto případě, když se naskytla příležitost, projednal náš spoluzaměstnanec kolega Neumann opatření mouky, ne snad ve vlastním zájmu, hlavně ale ne v zájmu firmy nebo jejího zde nepřítomného šéfa, nýbrž v zájmu svých kolegů a kolegyní, resp. jejich rodin, v úhrnném počtu 73 osob. Z toho důvodu jednak dříve, jednak nyní zřeklo se 43 osob odchodu k této firmě na odchod, jednak na mouku. Tím veřejně sděluje našemu nikterak zkrácena, ožbrž jeví se jím a že jest se k této zřekly právě z důvodu opatření mouky mimo veřejnou aprovisaci.

Kolega Neumann, který jedně o své vlastní vůli v zájmu spoluzaměstnanců, věc projednal, mohl jedně podat správnou informaci, jelikož celou věc projednal o své vlastní újmě, u příslušných instancí, jež se věci zabývaly, doložil a odpověděl a i v budoucnu odpoví.

Neat nikým tajemství, že v těchto případech i okoli bylo zájmem podnikatelů, jež však sledovaly docela jiné cíle, vícero, že však přestý se mluvením, proti čemuž nemáme nejmenší výtky; v tomto případě hledí se vyvolat mnoho povyku ve věci, jež má být by považována za pochopení v zájmu zaměstnanců.

Opatření mouky v tomto případě stalo se bez vědomí zaměstnavatele, sňkoliv pro něho, jak se rozšiřuje zcela neprávem, stalo se kolegové zaměstnancem v zájmu celého personálu, který naproti tomu zřekl se přičetli se strany veřejné aprovisace.

V zájmu firmy a se vzhledem k tomu, že majitel firmy nemá nejmenší potuchy o celém případě, zřekl se personál mouky té a dá si k dispozici v celém množství — ač čtenář hospodářské rady reflektovaly toliko na veřejnou veřejnou aprovisaci.

V Hradci Králové, 14. června 1937.

Personál firmy Berger & Mank.

Poznámky k hotelům náležejícím. Uveřejňujeme doslovně hlas i druhé strany. Ale nutno při tom poukázati na slabší té obrasy; mnoho slov ježich snadno by totž zastřelo ládu spora. Konstatujeme tedy prostě tolik. Členem okresní hospodářské rady je p. Pátek, že mouka jest pro rodinu p. Bergra, který přibude do Hradce 15. června; člen rodiny prý jest deset. Proto byla část mouky rodině ponechána, ale druhý den cíl. polit. správou všechna zabavena. Lze také těmto kontrolovati, zdali se poslá vývozně v bednách mouka či textilní zboží. Jestliže proskaněti pověst, že firma si mohla vzíti mouku na vývoz do Vídne, není to pořídné; vědy zabavení mouka byla v bednách. Před zabavením mouky byla v domě revizní komise. Proč se tedy někdo ze zaměstnanců nezastal? Měli chlebovýh a mouchných? Proč tak učinili teprve až po zabavení mouky? Kdyby bývala mouka nějaká požornost členů hospodářské rady, byli by se zaměstnanci zřekli k této? Dobrovolně se k této nevážili a tak zájmu mouka nedali k dispozici dobrovolně; vědy byla zabavena. Jak se právě s němi sčítá, jest učiněno i trestní oznámení na p. Klema.

MEŠNÍ VÍNA

nejlepší přírodní, nepermená, největší jakosti. Nejlepší prima druh roč. 1915 a K 15 — za 1 litr. Nejlepší druh druh roč. 1915 a K 14 50 za 1 litr. Nejlepší jemné, roč. 1915 a K 14 — za 1 litr. Víno jest úplně čisté a upravené k stálosti do lahvi. Dodává v sudoch od 50 litrů výše chvalně známá firma:

Alota Čížek, příslušný dodavatel mešních vín a spoulní spolek vín.

Založeno r. 1897. v Šumpolu. Založeno r. 1897.

Tradiční vína a slivovce ve Znojmu.

Paramentní náčes nejstarší české firmy:

Josef V. Neškudla syn

v Jihlavě a Ol. (česky)

bratr P. J. Neškudly, býv.

arší ve Vyprachticích).

doporučuje:

velikou množství ro

ch, koronové, pr

opory, jaké i kovové

bohoslužeb. představy.

Centry, rozpořty i nářky

na úkladu stáma a franko

Tisíce posvátných uznání

a vymazání.

Nejlivněj. nákupní pramen v rep. Československé.

Kostelní paramenta

prapory a bohoslužebné náčiní v nejvýhodnějších cenách nakoupíte u doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA

Hradec Králové, Čechy.

Vyšlejte si ceny, nejlí objednáte

u firmy jiné.

BALDACHY

PRAPORY

DOPORUČUJE

F. STADNÍK, OLOMOUČ

KOSTEL. PARAMENTY A NÁČINÍ

KADIDLO

Paramenta,

prapory, náčiny

a nářky. Jaké

dodává nejlevněji

JOSEF VENO

českosl.

odborný závod

Jihlavě a Ol.

Antonín Zavadiš

nejstarší závod papířský a slatnický:

v Hradci Králové č. 436.

(česky na továrně nářky K. V. Štěpán).

Životně velkou příslušnost k této, všem,

českosl. a j. nářky v mešních představy.

Opory a mešnické nářky jaké čisté a u

slatnických.

Životně a nářky v česl; nářky.

Česl; nářky. Nářky představy.

Životně a nářky v česl; nářky.

Česl; nářky. Nářky představy.

OBNOVA

Týdeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 30 Kč; jedno číslo v druhém prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nezalobená a ne frankovaná expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané neobnovují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. šek. v Praze: 49.060 (Tiskové družstvo.) Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Husité pro Habsburky, papežská stolice proti nim.

Průměrný liberál dle různostvárných protikatolických frází představuje si vstup habsburského Ferdinanda I. na trůn Jiřího z Poděbrad takto: papežská stolice, pozor! jak Ferdinand zdolává sektářství v Rakousích a Stýrsku, smlouvala se s ním i na potírání kacířství v Čechách a jinde; dopomohla mu tedy svým vlivem k založení mocnářství Rakousko-Uherského.

Zatím však pravý opak jest pravdou. Vstoupil tehdy již s habsburským rodem vůbec v poměru velice napjatém; sledoval s velikou nelibostí veliký vzrůst moci habsburské, třebaže tato byla katolickou. Odsor papežského dvora byl zvláště obrácen proti Ferdinandovi I. a jeho bratru Karlovi V. Papež Klement VII., který nastoupil vládu r. 1523, dle Arnošta Denisa byl neomítnutelným odpůrcem Habsburků.

Ferdinand byl poloviční Španěl a poloviční Němec. Mladí své prožil ve Španělsku. Papež proti němu podporoval vévodu bavorského. Ale — Ferdinand byl manželem Anny Jagellovny, dcery krále českého a uherského Vladislava. Když svak Ferdinandův Ludvík Jagellovec (král český a uherský) padl v boji proti přesile turecké u Moháče, svolili tedy Čechové Habsburka (převážnou většinu husitů) za českého krále.

Ferdinand I. od r. 1521 byl v Římě římskoněmecké místodržímě a vlády, kterou řezanský sněm vynutil na císaři Karlu V. Ferdinand se svým bratrem žil dlouho v nevoli. Marně také usiloval o to, aby byl zvolán církevní sněm. Ačkoli se protestantství šířilo zvláště v Římě německé valen, z nechtění k habsburskému domu odporoval záměru Ferdinandovu jak Klement VII. tak jeho nástupce (od r. 1534) Pavel III.

Klement VII. hleděl sraziti přílihu rozmach moci Karla V. tím, že se přičinil po míru madridském (1526) o ustavení Sváté ligy proti císaři; ve spolku tom soustředil většinu knížat italských. Došlo docela k válce Karla V. s Itálií. Císařské vojsko obrátilo se proti Římu, dobylo ho r. 1527 a hrozně jej poplenilo. Ale papež,

kteří byl přinucen k útěku, smířil se s císařem teprve r. 1529. Ke konci svého života přiklonil se zase veřejně k Francii proti habsburskému domu.

Nepřátelství papežské stolice k Habsburkům bylo mocné i v následujících desetiletích, kdy přece sama starost o církev vymáhala nějaké souřadění mezi křesťanskými katolickým domem habsburským. Vády protestantství rostlo jako lavina.

Papežové Lev X. a Klement VIII. mnohem více se starali o udržení politické rovnováhy v Itálii než o získání nebo porobení kacířů.

Pohroma protestantů v bitvě u Mühlberka r. 1547 nezpůsobila v Římě radosti. Denis praví: »Pavel III., velice znepokojený úspěchy Karla V., o porážce knížat římských svěděl s malým nadšením, a všemu světu známo bylo jednání jeho se dvorem francouzským, jehož politiku protirakouskou schvaloval a povzbuzoval. Jindřich II. v boji proti císaři přirozeně hledal podpory u protestantů. Pavel III. věděl to a nepřekážel tomu. Mnohem více jsa popuzen vměšováním se Habsburkům do otázek náboženských nežli vděčen za horlivost jejich proti protestantům, nejen nechtěl svoliti k ústupkům, jež se zdály potřebnými vítězi Mühlberskému, ale z holého vzoru proti císaři přeložil koncilium Trientské do Bologne. Před hněvem Karlovým papež, opatřený od spojenců očekávaných, sice nesetřval dlouho v tomto ohovívání neomítnutelném, ale účinek mravní se dostavil a nebyl vyhlazen ani nastoupením Julia III. (r. 1550), nepřátelakého Francii a dlužníkem Habsburkům. Mezi císařem a papežem protiva zásad byla taková, že ani nejlepší vůle vzájemná nemohla ji potlačit. V jednotlivých dobách protestantů v papežích našli takto spojence nepřímé sice, ale velmi užitečné. A jakou moc měla opatření vydaná ve věcech víry, nebyla-li schválena od vlastních strážců pravověrnosti? (Denis-Vandura: Konec sam. čas., 434-335.)

Papežové stavěli se ovšem proti protestantství zásadně, theoreticky. Ale v pra-

ktě proti němu podnikli v okamžicích nejkritičtějších tak málo! Kdyby se byl Vatikán spojil pevně po bitvě u Mühlberka s Habsburky, byl by protestantkou aristokracií německou přímo zřítit. Ale půlstoleté nepřátelství mezi papežskou stolicí a Habsburky bylo tak hluboce zakořeněno, až hierarchie římská zapomínala na nejnnutnější prostředky obrany katolického světa.

Volba Ferdinandova na trůn český r. 1526 prozradila velikou korupci českých vedoucích politiků. Brali úplatky jak katolíci tak kacířníci, kteří tvořili v národě velikou převahu. Byl to hotový trh s českou korunou. Tolik tedy dlužno si pamatovati, že Ferdinanda a jeho bratra Karla naprosto nepovznese protekce papežské stolice — a že na pronásledování českých sektářů po zaviněné české pohromě roku 1547. Řím podílu neměl. Tedy jen méně frází a více kritického smyslu!

Politika.

Trpká zkušenost vládní koalice.

Proč pak živly bolševické zdvihají u nás proti převážně většině lidí pokojných hlavu tak zpuštěnou? Proč jejich protizákonné činy a skutky zůstávají bez trestu? Čtené Leninovi pozorují, že právě štvárci protikatolickými oslabují se vážně strany občanské. Komu jest přednější národní potřeba pusté lhaní proti sv. Janu Nep. ve škole, vyhazování náboženství ze škol a vyvlastnění kostelních pozemků než celonárodní bdělá stráž, ať se nedíví velikému vzrůstu revoluční internacionály a rychlému spouštění německo-čidovského mletku v samém centru naší republiky.

Agrárníci docela dobře nahlížejí, jak jest potřeba učiniti konec vázanému hospodářství, které (zrovna jako v Rusku) zavazuje nevázané čachry Michálské. Ale těžko se v zájmu hmoti na odpor. Ministr zásobování Johanes prohlásil, že přesně vázané hospodářství jest usnesením vlády a že na tomto stanovisku trvá jak soc. demokraté tak nár. socialisté. Teď vidí agrární předáci ještě určitěji, zdali venkovu prospějí svým přílihným bojem proti straně lidové. Docela již sem tam veřejně vyznávají, že odstrčení lidovců a nár. demokratů republiky k dnu nejde. Tak na př. 18. t. m. sám »Lidový deník« dokazuje, že agrárníci, lidovci a nár. demokraté by mohli vytvořiti silný občanský blok proti socialistickému, který jest stále většinou rozerván. Ano — pravda. Právě agrární polekanci přitáhli tolik ke vzrůstu radých radikálů, kterým se ani politika Tuzarova nelíbí. Soc. demokraté prohlásili, že nepřijmou všennárodní koalici. Proti tomu justamentu měli postaviti agrární hrdinové stejně důraznou podmínku, že nevstoupí do žádné vlády než do koalice; pak bychom se přesvědčili, zdali chtějí za všechny tolik

Česká banka filiálka v Hradci Králové

provádí veškeré obchody bankovní i bursovní za podmínek velmi výhodných.

Vklady na kufíky a běžné účty úročí se nejvýhodněji dle doby výpovědi.

kritikové a tak hromadně odhazované sbídky od povídatelů socialistů sami.

Socialistická lidová strana bolševiků

Když maďarští bolševici proti všem práva, ba proti vůli obrovské většiny obyvatelstva náhle koupelely vpád do Slovenska, chováli se k nám až příliš shovívavě netoliko soc. demokraté u nás, ale i jinde v cizině. Zájmům maďaronských židů totiž byl vpád velice prospěšný.

Ale teď mezinárodní dělnický socialistický svaz v Amsterdamu poročí všem svým poddaným v různých státech, aby trestali maďarský teror blýš. Řada bolševických krvavých lepků byla od nynější maďarské vlády potrestána. Kromě toho mstí se na některých bolševicích lidé těžce postižení židovskou vlnou Kunovou. Maďarská vláda konstatovala, že jest ji leckde nemožno brániti revolucionáři dostatečně proti odvetám obyvatelstva jiného smýšlení. (Vždyť na př. u nás vláda nedovede zabrániti vyháňování křesťanského dělnictva z fabrik, konání bolševických schůzí, tyranii kladenské a pod.). Amsterdam fádne nevyšetřiti, zda jest všechno pravdou, co jerišké polnice židovské do světa vytrřibují. Rudá centrála v Amsterdamě dobře ví, že by měla předem zakročiti proti novým hrozným násilnostem Lenina a Trockého. Ale dala se na cestu jinou. Přikázala dělnictvu podniká dopravních, zřizencům pošt, telegrafů atd., aby Maďarsko odřízli od světa. Vídeňský seriosní výšlanec Maďarska dr. Gratz konstatoval, že prohlášení bojkotu jest odůvodněno daty úplně fátelnými; svědčícími o úžasné neznalosti skutečných maďarských poměrů.

Ale amsterdamská centrála dle židovského povahu vměšuje se do vnitřních poměrů celé řady států; diktuje věci dotýkající se vnitřních poměrů — ba leckde i existence politických útvarů evropských.

Centrála trpí slepotou; nepozoruje, že chce mítli stát zemědělský, což jest úkolem hrozně těžkým. Kromě toho konservativní obyvatelstvo (mezi ním zvláště křesťanské dělnictvo) energicky protestuje proti pašovskému zasahování rudého svazu do hospodářských a politických poměrů státu, který musí nasaditi všechny síly, aby nebyl zcela zardousen bolševickou anarchií.

Již teď se ukazuje, že rudý bojkot svou válku prohrá, protože dělnici nesocialističtí (zvláště tam, kde potřebují maďarskou mouku), doprava potřebných věcí do Maďarska podporají.

Tak se u nás vidělo.

V naší republice pobýval delší doba bývalý bolševický komisař Kunffy. Taková kapacita u nás ovšem až k vůli Kladnu mluší máti pobyt přijemnější než domácí český katolík. Když se nedávno vrátil Kunffy do Vídně, tu dle nařízení ministerstva vnitřní četnický strážmistr Kunffyho prohledal. Naleznuv u něho dopisy dra Šmerala, Muni a jiných bolševiků, chtěl je zabaviti. Ale Kunffy mu ukázal německý právní list podepsaný Tusarem; v listu se nařizuje úřadům republiky, aby toho Maďara propustili bez jakéhokoli obtěžování. Teď četnický strážmistr nevěděl, má-li poslechnouti ministerstva vnitřní či ministerského presidia. Když si uvědomil, že Tusar je více než presidium, propustil Maďara i s jeho listy. Od kterého času jest dovoleno mlu. předsedovi dávatí někomu glet bez vědomí interesovaných ministrů? — Dne 11. t. m. byl přistat na stavbu rostické elektrárny v Oslavanech legionář-invalida T. Rosendorf. Ale již druhý den obdržel od stavbyvedoucího Fr. Macha tyto řádky: „Sděluji s Vámi zdvořile, že Vás do práce nemohu přimouti, protože veškeré závodní dělnictvo se staví proti Vám z důvodů Vám jistě známých. Proto odpusťte a najděte si práci jinde.“ Důvod jest ovšem až příliš známý. Rosendorf jest totiž lidovec. Nyní postižený dělník připomíná, že když vstupoval do legie k vůli národnímu osvobození, nikdo mu neřekl: „Ty nesmíš trpět a bojovat za osvobození vlasti.“ Nyní po těžkých námáhách jest mu uprávo právo na život od těch, kteří nezkušili pro osvobození národní zíc. Kde je účinný paragraf na ochranu práce, vyzývá-li vláda k pracovitosti všechny občany? — Vláda zatím, co ožebraňuje katolické české kostely a dobročinné kláštery, dala anglické Armádě spásy povolení ko sbírat po celé republice. Samu tu sbírku odpo-

**Vámi vyhledávejte a nakupujte: bezpečné uložení kaputů
krytí vkladní knížky, vkladní účty a 4 1/2 % dlouhopisy
Živnostenské banky, jež možno obdržeti u pokladny**

Živnostenské banky filialky v Hradci Králové

**— která provádí i veškeré ostatní bankovní transakce
na podmínkách se nejvýhodnějších. —**

čovala, takže chýl sekta sebrala u nás na mládež na pát milionu Kč. — Chýl komunisté se a nás roztahají. Zato však české menšiny jsou pronásledovány od Němců dále. Ani výslovná vládní nařízení v těch místech nejsou zachovávána. V obcích s německou většinou jsou pro Čechy leckde poměry horší než za starého Rakouska. „Národní listy“ pronášejí stesky, že nepořádky ve státní

politické správě zasahují těžce naše menšiny. Čím více vláda činí chyb, tím jsou Němci trpělivější. Počet zřízených škol menšinových daleko ještě nestačí. Musí býti postaráno o dostatečný počet učitelstva. Na místa exponovaná musí býti posíláni nejúčinnější úředníci, kterým také nutno poskytnouti dostatečnou ochranu proti teroru.

Sověťová horečka.

Smad znovu se osvědčí stará zkušenost, že nikoli rozum, ale pouze silná fyzická rána přivede širé davy k střílivému uvážování o správných cestách politiky a sociologie.

V době, kdy se pyňáme větší vzdělaností než ve všech stoletích předchozích, samy názory universitálních profesorů jsou hlasem volajícího na poušti. Jsou to čerstvé a děsné zkušenosti jak z Ruska tak z Maďarska. Ale zástupy českého lidu nosí standardy s nápisem: „Ať žije sověťové Rusko!“ Tedy bývalá carská Hle má lépe žiti tím, čím již nyní vymírá. Že bolševictví jest morem národa, vědí nejlépe ti, kteří prostomyslné davy nabádají k uctívání Lenina a Trockého.

Jako by celá řada strašných dějinných zkušeností nebyla prašádnou školou, napomíná se na to, že otázka sociální jest především otázkou mravní. Kde není pravé lásky k bližnímu a s ní plynoucí obětavosti a ústupnosti, tam sociální reformy nezjedná celá dlouhá řada nejdůmyslnějších paragrafů. Předně chytí kohátníci doveďou obratně propnutí nejhuštlím mrškovím zákonů; a pak — jedná se o to, aby bylo k záchraně nového řádu jak dostatečné moci exekutivní tak také svědomité dobré vůle strážců nového řádu.

Ale křiklavé doklady svědčí, že na př. v Rusku právě kraby vládnoucí ehamtivě se obohacují a že otvírají nejširší bránu korupci do nebe volající. Pro vyvolené protekční děti v právním řádu povoluje se soukromá výsada za výsadou, činí se výjimka za výjimkou.

Jen taková revoluce, která povznáší mravně, může zabezpečiti na delší čas skutečné prospěchy davů.

Ale u bolševiků pozorujeme stupňovanou materialistickou hrabivost. Jestliže carská vláda živila celá hejna parazitů, bolševictví jich živí ještě více. Jak silně tam vzrostly řady byrokratického úřednictva, které netoliko dělníky vysává až na morek, nýbrž ke všemu bere obrovské úplatky.

„Ať žije sověťové Rusko!“ Dobře — ale z čeho? Netoliko naše listy, ale i očití svědkové (na př. náš organizátor Alois Petr) přinášejí z Petrohradu, z Moskvy i z jiných končin sověťů správy, že právě pílní dělníci smírají tam hladem a zatínají pěstí proti židovským robotárnám. Části lidí na vlastní oči ap přesvědčili, že kdo v Rusku nekrade, nepřijímá úplatků anebo nekeřasuje, ušíviti se tam nemůže. Jaká nesnesitelná drahota tam pannje, dověděl sámý bolševické orgány. Jest charakteristické, že p. Al. Petr před odjezdem do vlasti prodal staré boty za 9000 rublů, za které ovšem dostal sotva tolik, co činí u nás vzpomínkami dvoudenní útrata. Čím se v Rusku více panují zákony a řady ko-

misařů a kontrolorů, tím tam bují větší slodějství přes to, že sověty mají obrovský počet bezpečnostních orgánů.

Revolucionáři dříve provolávali, že na troškách carské Hle jsou zříditi maják hřejivé sověty. Nikdy však v Rusku věda a třeň nestržili tolik polišků jako se vlády Leninovy.

Bolševici ani v Rusku ani jinde nechápejí, jak nutnou složkou v každé moderní státní společnosti jest inteligence. Vždyť právě nyní jak vztahy sociální, tak průmyslové a hospodářské vyžadují nejvzdělanějších a nejkvalitnějších hlav, nemá-li se ocitnouti státní stroj v katastrofální propasti. Ale sověty netoliko vzdělance s míst jim příslušných vystrkují, nýbrž dosazují na místa zodpovědná takové protekční děti, jež nemají ani tolik odborné zkušenosti, jako úředníci a technické středověci. Proto není divu, že jsou v Rusku hlavní životní tepny — dráhy — ve stavu tak hrozném a že nedostatek vagonů jest katastrofální. Proto na jednom místě lidé topí dřívím z ehatří nebo hynou mrazem, co nedaleko jest přebytkem mnoho topiva. Jinde umírají hladem, třebaže 80 mil dále spousta obilí a mouky se kazí. Bez pomoci inteligence nehne se ku předu ani průmysl ani žádný obchod ani kultura. Bolševictví jest negací netoliko skutečného pokroku, ale civilizace vůbec.

Zvolalo se: „Třídni nadvláda dělnictva!“ Nepoznalo se, že již heslo nadvlády jedné třídy nese v sobě zárodek zotročení téže třídy. Ale dělnictvo jest ujařmeno v Rusku náhodou již dříve, než vláda sověťů zhyznula. Trávilo se s toho, co nastřádáno před převrácením; pak se zívalo do prázdna před sněženým krámem; konsumenté nevěděli a nevědí, jak jej znovu zbožím naplniti.

Jest notorickým zločinem malování strak na vrbě, jako by v Rusku vládl opravdu drobný pracující lid. Tam vládnou právě obráceně dlouhé řady líných a hrabivých komisařů, hadích liehvářů a cizích dobrodruhů. Ti škrábou Rusko jako mrtvole a odnášejí bezcenně svůj lup do ciziny, aby si jej zabezpečili pro osobní užitek. Děsné poměry zdemoralisovaly národ na nejhorší míru; a kde přestává poctivost, kde jest ve psí právo ptirozené, tam nikdy blaha nebude, i kdyby se tam s počátku zbudovaly slatě paláce.

Kdo se dal voditi v Rusku po některých místech od bolševických komisařů, ten ovšem má vzpomínky dosti příjemné. Kdo však prohlédí sřazvé údolí Sověpske svobodné, trne hrůzou.

A české jepice chtějí letěti jako slepé do té výhni, v níž si již miliony jiných tak hrozně křídla popálily. Jak by rá- kálové byli smyslu zbaveni ženou

vřed, někdy rozum jasně vykládá, že po takové horečce následuje nutná bolestná léčba léčená, namaluje celé národy vyhynouti

Každý, kdo k vlasti ještě trochu cítí, jest povinen vykládati prostému českému lidu o hrozném krachu lidového bolševického pokusu v Rusku. Leť spíše na čas národ obrovský, než by malému národu lebec zlomilo vas.

Církevní politika liberálů.

II.

Německá anebo k Vídni se klonící hierarchie měla od našich liberálů většinou pokoj. Zato však byl nemilosrdně bičován právě vlastenecký biskup Brynych — a to v čase tom, kdy byl pronásledován liberálními bohráky vídeňskými. Bylo totiž patrné, jak se Vídeň organizace katolického lidu českého bojí! Vždyť viděla zde jaré, obrodě kneti národní.

Ještě při volbách r. 1907 a r. 1911 vládní kruhy svými neomalými persekucemi dokazovaly, že z českých stran právě naše jest jim nejodpornější. Ale liberální společnost popřávala mnohem více volnosti anarchistické straně K. S. Neumana než upřímným českým duším vyznání katolického. Nyní ovšem liberální mrzí v zádech při pobledu, jak Neumanovi stoupenci spoju s německými Sonnenscheinovými připravují velký převrat.

Zvláště před volbami r. 1911 rozklíkávaly se hluché listy pokrokové: »Raději německého liberála než českého klerikála!« Při tom ovšem se žádalo od katolické tolik služeb národních! Despotům nepřicházelo na mysl, že jest přímo příkazem »propáchní za povinnosti aspoň nějaká práva a náctnouiti aspoň jakous takous limit k šesitohému soužití. Místo starosti o budoucnost národa volalo se do ochrapění: »S katolickým náboženstvím ze škol ven!« Pokrokové listy učitelky docela psal, že rodiče nemají práva vštěpovati svým dětem vlastní přesvědčení náboženské.

A to je právě charakteristické, že nejvíce pokrokaři bouřili proti katolickým modernistům, vidouce brýlemi svého mámalu všude »jesovictví, pozměšlost a záhubost«. Brali docela do ochrany arcibiskupa dra Kolna proti oněm kněžím. Ač dříve sami tolik psali proti celibátu, vysmáli se modernistům, když ti to požádali o uveřejnění proticelibátního prohlášení. Zkrátka, co jest zde

Časopis ELIŠKA

Adelbertus

přijímá vklady na úrok dle dány výpovědní a poskytuje výhodné půjčky.

leka mělo barva katolickou, potíralo se s vální naslepenou.

Liberálové politkovali docela i vlastenečtí pátráním po »osudných nepravostech« Karla IV., sv. Václava, sv. Vojtěcha a jiných českých velikánů katolických; když se ony toužebně hledané přetiny nedaly z vážných pramenů vysledit, aspoň se lhalo cynicky a zarputile. Z protikatolické slepé zášti »učitelé Husovi« napadali hrabě ty věroctánky, které byly Husovi nejdražší; to o všem jen proto, že nesly značku katolickou. A tohle mělo být nějakým reálním laičtím církevních otázek?

A kde pak ostatně nyní jsou liberální vážné protesty proti zotročení lidu věřícího, jaké navrhuje dr. Bartošek? Vyhubit — zničit! To jest jediná opravdová liberální odpověď na práva a požadavky katolického lidu.

Za války povýšená kritika o obsazení dvou arcibiskupství! Ale jediný protikatolický poslanec nepodal pomocnou ruku katolictvu k nápravě, až našinci tak skvěle v dobách největšího útisku osvědčovali národní solidaritu. Co mohlo v té příčině předejít a napravit samo kněžstvo bez pomoci svěcených řád českých, netoliko katolických, ale i jiných? Qd kněží se žádaly za války věci možné i nemožné; duchovní byli vytrvale tupeni a zrádováni; zato však pokrokaři, sedící pohodlně v politických áfádech a sekýrující český lid víc, než Vídeň žádala, měli pokoj.

Za takových zjevů ovšem Vídeň k našemu národu velkého respektu neměla. Liberálové ačkoliv nenapravovali, ale šílili anarchií netoliko náboženskou — k radosti podzemních proudů, klíčících stále hrozivěji. Ať se nyní naprosto nediví, že bolševictví netoliko vzrůstá, ale ohrožuje v přední řadě materiální zájmy liberálů. Ať se také nediví, že po víření nehodných a křivých se radikálních hesel tolik vzrostla strana naše, strana pořádku a zdravého rozvoje národního.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

V Manchesteru zemřel slavný hvězdář Jesuita Willy Mae Kean, který byl ředitelem hvězdárny v Stonyhorstu. — Při jeho smrti bylo zveřejněno, že Kean byl neznámý doposud rukopis Dvořákov s kompozicemi na housle. — Universita v Cambridge udělila doktorát abbatu E. R. Brouilovi, proslulému badateli paleontologickému v Paříži. — Stav moskovské medicínské fakulty měl »slavětí« hrozný. Jest tam nyní uprázděno 30 stolic. Jak to teprve vyhlídá v ruských univerzitách menších měst, jestliže na proslulé moskevské jest nyní hotové poušť? A to všemu příčinou byla i pro bolševiky tak důležitá. — Českou knihovnu počne vydávati »Umětiště propagandae v Lublani. Slibuje přinášeti nejlepší práce českých spisovatelů starších i novějších. — Předními národními buditeli Podkarpatské Rusi v dobách nejzdařilejších byli české kněží. Vydávali v peně knihy náboženské i školské. Měli literární spolek sv. Václava Velikého k podporování literatury. — V Altenbursku byla nalezena partitura neznámého prý rukopisu Smetanova. Jest to první část orchestrálního aboru »Česká píseň«. Partitura jest nyní v rukou bývalého dirigenta »Anstaltu« Rusa B. B. B. v Altenbursku. — Aprijské přírodní vědy P. P. P. podával správy o účinnu mrasu na živočišstvo. Ryby snesou až 15 minut bez kyslíku. — Ruský folklor. Ale jakmile se málo ohléd, již zase veselo

plovou. Žáby vydrží 28 stupňů mrasu, stoňky 29, nálevníci 60, pšl až 120. Vešle všech ptáků jsou na mráz velice citlivé. Ocitne-li se temperatura pod 12 stupňů, ničí se bez výjimky. — Začíná se v Rusku osud neupravných literátů jest strašný. Maximu Gorkému se vede velmi dobře. Zradil své svobodomyšlné a demokratické zásady, kterými dříve slávil tak velikou popularitu. Slouží oddaně tvrdým tyranům. Vypravuje Rus, který k němu v Moskvě byl pozván k obědu, že Gorkij má náramně pěkný byt — čtrnáct krásných, velkých, světlých pokojů. A jak byla hostina bohatá! »Co tam všecko nebylo! I pirohy s nejlepší mouky i zákusky i vodka, světlina, vařená vína.« Pamatuji se, že tak bylo u Gorkého v době, kdy dělávali (pravíme dělávali) — nikoli pouze inteligenti) v téže Moskvě hladem umřeli. Tak Lenin vítá ve skutek »vládu dělnictva« a pak socialistickou rovnost Veliká lež nikdy se nemůže nazvat reformou. — Státní Československý ústav bibliografický (Praha-I., Valentinova 99) zakládá autoritý speciální katalog veškerých prací všech živých československých spisovatelů. Bibliografický ústav žádá, aby mu došli i slovesní spisovatelé a skladatelé samí, nealší pokud možno najednou seznamy všech publikací s údánním nakladatele, letopočtu a vydání. Místu seznamu možno zaslati i samy publikace. — Mondická mléčná unie ve Stockholmské rozesílala univerzitám a jiným učeným korporacím dotaz o světové

dorozumívání a sprostředkování řeči. Z 36 dotýlých odpovědí vyslovilo se 28 pro: švédštinu, 2 pro francouzštinu, 1 pro latinu, 1 pro němčinu a 3 pro umělou řeč. Vše jest až příliš nápadno, že upřesnit profesor dr. Zdeněk Nejedlý hlubě bezohlednou revolucí bolševickou v naší republice. Takovému úderu by slušelo předem vyvrátiti všecky správy o hrůzách Leninových a pak teprve odporučovati ruský recept k uzdravení českého tělesa. Demagogů totiž máme u nás až příliš dost.

Kulturní listy.

Z »Dědictví sv. Prokopa.« Po velkých nesnázích, které působí dnes každá činnost vydavatelská, podařilo se ukončiti podíl členský na rok 1919, jímž jest první část III. dílu Dra. Špačka: »Katolická věrouka, jednající o milosti a svátostech (část všeobecná). Podíl ten se právě počíná komisionářstvím knihkup. B. Stýbla, Praha-II., Václavské nám., vydávati. Popěvadí jest nezbytno, aby výbor »Dědictví« opět po delší době provedl řádnou revizi členské matriky, žádají se p. t. členové, aby za účelem doručení podílu zaslati uvedenému komisionářství svůj členský diplom. Bez zaslaní diplomu nemůže býti podíl vydán. Komu s p. t. členů se snad diplom stráží, může si vyžádati duplikát v »Dědictví sv. Prokopa«, Praha-I. č. 1040. Spolu se upozorňuje, že byl vydán mimo podíl doplněk k Dra. Všešlá: »Katolické mravouky, obsahující změny a doplnky dle nově vydaného církevního zákoníku, za cenu 2 Kč. Členové letos přistupující obdrží vedle podílu letošního ještě podíl za rok 1919. — Výťah ze stanov: Členem stává se, kdo aloží obnos 80 K najednou, nebo ve 4 po sobě jdoucích letech (§ 7.). Kdožkoli věnuje nejméně 200 K, bude považován za zakládajícího členu »Dědictví«, a obdrží vedy po 2 výtiscích každé knihy vydané »Dědictvím« (§ 8.). Neumrtné ústavy, jako knihovny, stávají se údý, složí-li 200 K najednou, nebo v 5 letech po 40 K (§ 11.).

Mezinárodní katolický kongres v Haagu. Ačkoliv italské lidové strany, usilující o mezinárodní kongres katolických letos na podzim v Haagu, se daří. Duží ačkoliv je sekretář italské strany lidové, Don Sturzo. Dosud odpověděli kladně nástupu katolických organizací: Československa, Polaka, Francie, Španělska, Irska, Německa, Rakouska a Maďarska. Hlavním úkolem sjednu v Haagu bude řídit mezinárodní kat. kongres, která stále bude ve styku s katolíky všech národů. Katolická idea je na postupu.

O poměrech v nár. sociální straně na Moravě píše red. Lebloch, zakladatel nové strany slovancko-sociální: »Je přirozeno, že nynějším vládcům a majitelům české strany socialistické v Brně je nepří-

Katolická rodina

svůj byt ozdobí uměleckým obrazem, vytvořeným akad. malířem Neumanem:

Hold věrozvěstům sv. Cyrilla a Methodějevi

Obraz je zdatile reprodukováno čtyřbarvotiskem v rozm. 60x85.

Cena listu Kč 30.—
Zagradovaný Kč 120.—

Na skladě v

Knihovně v Brně a nakladatelství v Brně a Praze.

Účet a pošt. spoř. v Praze č. 140878.

Telefon č. 82.

Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Král.

Příjmy všech druhů.

Vklady na běžné účty.

Daň důchodková i z běžných účtů platí ústav ze svého.

Oddělení pro zboží zabývá se

obstaráváním a prodejem uhlí, vápna, cementu a dřeva
ve velkém i malém.

Jenno přenesení našeho hnutí z Čech na Moravu, neboť dobře tuší, že jsou u konce se svou příští slávou, kterou chtějí založit na bezprogramovosti, bezzásadovosti, nepostivosti a konečně na rozdělení tučného i méně tučného slakečků, kterých pomocí organizovaných stoupenců dosáhnou a ještě chtějí dosáhnouti. Upřímného a pozitivního muže socialisticky založeného v brněnské vládní klise nemají, neboť dobří socialisté odcházejí buď do Prahy, nebo k soc. demokratům, staří věrní stoupenci národního socialismu jim dnes nedůvěřují a tak musí přijímat pracovníky z nesocialistických stran, kteří jdou do strany především za funkcemi.

De úřadovny družstva »Sušil« došel následující příspěvek: »Složenkou jsem poslal hotově 1100 Kč, z čehož 1000 Kč patří na zaplacení pěti podílů a 100 Kč jest přiloženo jako dar. Mimo to zřídím se po tři za sebou jdoucích léta úroků z pěti podílů ve prospěch »Sušila«, jakožto výpomoc pro začátek. Další činnost »Zdaň Bůha« — Tak pochopil kněz, administrátor fary, význam dobročinného stavebního družstva katolických domů studentských »Sušil«. Porozumí tomu také ostatní katolická veřejnost a upisováním 200 Kč podílů přispěje k vybudování útulku pro naše studentstvo? Kdo rychle dává — dvakrát dává. Adresa »Sušil«, Brno, Besední dům.

Židovstvo si přeje náboženskou výchovu — pro sebe. Ve Vídni byly rozdávány židům spousty provolání, z nichž je patrné, jak vysokou cenu přikládají židé zachování zbožnosti v rodině a náboženské výchově dětí. V provolání se praví, že věhlas židovstvo vídeňské nemohlo po celá desetiletí súčastnit se obecních záležitostí, protože potřebovalo všech sil svých, aby zachovalo ve svých rodinách, zvláště u mládeže zbožnost. Sociální postavení a věda nepostačují, aby mohly říditi židovskou obec — praví se v provolání dále, vše musí býti proniknuto židovským náboženským duchem. Provolání žádá péči o náboženské vyučování tak, aby vychovávalo z dětí zbožné židy. Kde by to nebylo možno, tam budíž dětem rodičů, kteří dítky své chtějí zbožně vychováti, dána dispens od oficiálního náboženského vyučování, které i podle osnovy i podle rozsahu je bezcenné a nenáboženskými učiteli působí jen škodlivě. — Teď by se však mělo vyskoumati, kolik těchto strážců konfesijní výchovy vlastně se nestaví proti náboženské výchově katolické. Vždyť židé, kteří vydrží pevně rabíny a synagogy, spojují se s volnomyšlenkáři proti výchově katolické, jako by mojžišské vyznání bylo pokrokovější než Kristovo evangelium.

Obrana.

Návrhem na odčistiání národa lze plným právem nazvat volnomyšlenkářskou záležitost dra. Bartoška a soudruhů, aby nebylo dovoleno náboženské odznaky církve umísťovati na místech veřejných a na budovách at veřejných at soukromých.

Takový násilnický návrh předně má za účel klamati cizinu o skutečné povaze českého národa. Kde by na domech, námeštích, v poli a jinde nebylo soch a odznaků křesťanských, tam by se předstíralo nepostivě od křesťanství obyvatelstva. Ale odstranění křížů a pod. bylo by jen první etapou k dalšímu rdousení. Vždyť duch křesťanský hlasitě by se ozýval odtud — přímo i nepřímo.

Logický postup tedy jest tento. Strhněte křížky s šíjí českých žen; vždyť ty náboženské odznaky se ukazují také na místech veřejných. Vykrtejte z nejbožstřednějších autorit (Raisa, Wintra, Jakubec, Třebízského atd.) dlouhé stati lidové náboženský život staro českého lidu. Vyřadte z veřejných knihoven básně a povídky zdobené náboženskými obrázky Aleškovými. Odstraňte z veřejných výkladů obrazy Jeneškovy a Lískovy. Dejte pobořit nebo odvést veškeré náklady přeborně umělecké sochy našich patronů z rozcestí. Schovejte do sklepních hlubin Erbenovu »Kytici« a Böhmy Němcové »Babičku« a zakážte celou řadu národních písní. Odstraňte z knihoven všechny smůlky o Arnoštu z Pardubic, Tomáši Štárném, Karlovi IV. a dále články o kněžích-buditelích s počátku XIX. sto. Čili — zabte čestiví, umlčte strany, které v duši národa vydávají zvuk bojklivý, nešťastnější. Jinak polovičaté zřeknutí umlčení náboženských odznaků na místech

veřejných nemá účelu. Pouze vydráždí k úsilnější počtě katolických symbolů jinde.

Kde vytýkali katolické církvi u nás latinu nejostřejším způsobem? Byli to lidé, kteří v kostele se neúčastnili českého kázání, české spovědi a českých modliteb. Tito soudcové ani za rakví nebožtíkovou se nemodlili českého Otčenáše, ponechávali tu modlitbu knězi. Tito také snažili se vyhoditi český katechismus ze školních síní. Fanatikové tito věděli, jak česká kázání, české modlitby a spovědi ve Vídni silně přispívají k udržení a rozvoji českého živlu ve Vídni. Ale na české bohoslužby vídeňské neplatili ani groše. Proti církevní latině silně brojili obdáné, kteří se nazývali nadšenými ctiteli husitů. A přece měli vědět, že Hus v kapli betlémské s.oužil má svatou a uděloval svátosti tímž ritem jako církve katolické a že při tom užíval jazyka latinského. Do roku 1412 sepsal Hus velmi mnoho — ale ty traktáty byly výhradně v jazyce latinském. Latinu podrželi na universitě jako jazyk obecný netoliko Hus a jeho osobní přátelé, nýbrž i husitští mistři po válce husitské. Žákům tam bylo přikazováno, aby i mezi sebou mluvili latinsky. — Lidé, kterým se nelíbí, že církve obecné (skládající se z tolika národů) má dorozumívací jazyk latinský, sami horlivě pěstují esperanto, dokazujíce tak, že nějaká mezinárodní řeč zviděná při nynější tolik zdokonalené komunikaci jest nutností.

Oněm rozhořčeným liberálními kritickým jednalo se o potlačení latiny jako spíše o znechucení katolických věřících. Ti, kteří do nedávna okázale křáli katolickou církev pro latinu, nyní s potlačeným úsměvem se dorozumívají s církví

šidý národnou a zcela klidně trpí, že v Praze jest tolik židovských úředníků ve službách státních, kteří česky neumějí. Tadi soudcové latinského ritu se nestanou katolíky ani tenkrát, kdyby církve přikázala češtinu jako bohoslužebný jazyk ve všech dílech světa. Naopak začnou varovati před »novou jezovitskou zálibností« a před »novým černým nebezpečím«.

Jedovaté pumy. Snad nikdy protikolitičtí fanatikové neprozrazovali své své svědomí a špatné prostředky tolik jako v čase nynějším. V době pro celý národ nejvyšší kritické jako by nebylo pilněji páse než náhlých českých katolíků a vrhání otravných pum lidí o našem táboře do veřejnosti.

V minulých dnech přineslo »Právo lidu« divokou historku, jak se vzbouřily v Praze Milosrdné sestry proti řeholní kázi a jak pronášely náhledy obvyklé nyní u bezvěreckých emancipovaných dam. Div že ještě rudý deník nepřipsal, že si každá ta řeholnice přeje dýmku a určitý přídel tabáku na každý den. Ovšem soc. demokratické přání bylo tu oteem oně fantasticko-romantické myšlenky. Historka ona byla od první řádky do poslední zcela vyhlána. Ona zpráva napovídá pouze, jak hnutí snaží se rozprouditi protikolitičtí vášniví všude — i v prostých kobkách řeholnic.

Nár. sociální tisk ovšem nemohl za spadem. kolegou zůstatí pozadu. »Večerní České Slovo« z 21. t. m. tudíž oznamuje s případným papřem sensace, jak u konsistoře královéhradecké byl přemlouván odpadlý kaplan Hulínský. »Diskuse trvala několik hodin (!) a měl patrně za účel unavit kaplana a dostati jej k obratu pro jezovitské (!) debaty přiznivému. Nepodařilo se to ani slzám (!) vlečných otok. Skutečně ten básník, který tyto řádky psal, má vynikající talent pro dramatickou literaturu.

Nesdar přj p. biskupa dopálil tak, že zvolal na Hulínského hněvivě: »Nemyslete si, že ta vaše republika stojí na tak pevných nohou! Ta nebude dlouho trvati a pak budeme pány my«.

Prohlašujeme, že tohle celé líčení jest zpravodajským švindlem. Královéhradecký biskup ani mezi nejbližšími přáteli nemluvil ve smyslu uvedeném v nár. soc. deníku. Byl by tedy tak pošetilým, aby se tak vyjádřil vůči odpadlíkovi? A nota bene aby protirepublikánský výrok pronesl formou tak nejasnou? Buď tedy lhal Hulínský anebo lže redakce »Večer. Čas. Slova«. A tajný účel takové otravné pumy jest nám již dobře znám. Puma hodena po arsipastýři, aby pak odnášela v první řadě výtky, posměchy a kritiky kněžstvo pra-

Nenechte se

másti a pátrejte po pravdě o době husitské, kterou zvelebová
s důkladného díla historika J. Sahaly:

Doba husitská a předhusitská

Stran 427. Cena pouze Kč 2.50 i s poštovným.

Dostál A. I.

Požáry vzplály

Dějepisné obrázky z doby husitské.
120 stran. Kč 1.20.

Les obáření v každém knihkupectví.

Hlavně v

Družstevním knihkupectví
a knihodárnictví v Hradci Králové,
Adalbertinum.

oušel v duchovní správě. Nule — odpovídáme za toto duchovenstvo, že republika není jenom pro něžalé, kterých demagogů radikálních a jakomů pro židovské převandrovalce. Jsou také naše, náleží i českému lidu katolickému. A naši starostlivci, aby se mu tato republika salibila opravdu. Aby republika dlouho netrvala, o to se horečně starají svými kotrmelci bolševici a duše s nimi spřízněné. My však pracujeme pozitivně k jejímu utužení. A volby dubnové převládly kde koho, že náš široký vrstvy Hlásné dělníky potěšily. Kdo budou politickými pány v republice v čase příchodu, to ještě nevíme; můžeme však ujasnit, že duchovenstvo jako stav za takové panství sdrvořile děkuje, protože by se stalo bezvěrou záminkou k nejpustějším útokům netoliko na káze, ale i na církev a její dogmata. To »panství« kněžské za vlády rakouské bylo nejtrpělivějším oudem církve; biskupové byli malomocní často i v záležitostech církevních, ve Vídni tajně vládli semita Singer—Sieghart; nu — a poškodivší tisk jeho kotrmelce připočítával k útlu církevnímu.

Tedy kněžstvo politickým panstvím ne buda. Proto také sami nář. socialisté místo házení granátů do tábora našeho mají svědomitěji pečovati o nejvíce naléhavé potřeby republiky. Vždyť jsou ve vládě.

Věda a víra o původu světa.

Napsal dr. J. Novotný.

Cena 1 K 80 h.

Objednávky přijímá administrace

Časových Úvah,
Hradec Král. (Adalbertinum).

Sociální obzor.

Sociálně-demokratická Internacionála v agonii. »Arbeiterzeitung« uveřejňuje odpověď představenstva německé sociálně demokratické strany Rakouska na pozvání mezinárodní kanceláře v Bruselu k obsazení 10. mezinárodního socialistického a dělnického kongresu v Ženevě dne 31. července. Odpověď s povděkem běže na vědomí, že přijat byl návrh posledního sjezdu rakouské sociálně demokratické strany, aby ženevský kongres odložen byl z 1. února na 1. srpna, prohlašuje však, že obavy, jež přiměly sjezd strany k tomu podnětu, trvají i dnes, neboť představenstvo strany jest plně přesvědčeno, že ženevský kongres nebude vhodným prostředkem k obnově jednoty internacionály. Odpověď poukazuje na rovněž odmítavé stanovisko socialistických stran Francie a výroční konference neodvislé dělnické strany Anglie, které stejně jako socialisté Švýcarska nyní nepřistupují ani druhé ani třetí internacionále, a tudíž na ženevském kongresu zastoupeny nebudou právě tak jako ony socialistické strany, které připojily se k třetí internacionále. Představenstvo strany usneslo se tedy, že nesúčastní se kongresu, poněvadž v sejiti se ženevského kongresu spatřuje jen nebezpečí, ohrožující obnovu internacionály.

Terror. Po Kladnu — Olavany na Moravě. Olavanští soudruzi mají obec olavanickou ve svých rukou. A poněvadž se řídí vzorem »ruským«, nařídili majiteli tamější cihelny, aby výrobu v cihelně obnovil. Socialistické stavební družstvo totiž potřebuje cihel a laciných. Majitel cihelny odpověděl, že to nejde, ješto nemá dělníků. Obec totiž zabavila byty v cihelně, kde cihláři bydlili, a tito proto odešli. Majitel cihelny žádal vydání těchto bytů pro cihláře, což červená vláda nad obcí odmítla. Proto majitel odmítl obnovu výroby cihel. Na to dostal výzvu, aby do 8 dnů cihelnou obci prodal. Toť se ví, že na tuto výzvu ani neodpověděl. To dohněvalo socialisty a proto obec 8. června cihelnou zabavila. Majitel obrátil se na okr. hejtmantství, jež zabavení zrušilo a dalo starostovi důkladný »nos« s poučením, že dle § 51, statuty je povinen hájiti soukromý majetek i proti obci zastupitelstvu. To soudruhům arci nestačí. Odhlasovali ústavu, ale ta pro ně neplatí. Proto v Rovnosti vyhrožují, že nebude-li po jejich, bude-li v republice platiti zákon a socialistická svůle, zastavíme buď práce v elektrárně a že Brno bude bez světla a pohonné síly. Ať prý si te tedy úřady rozmyšlí. — Vyličená agonie však se leckde machuje hromotlukým bubnem, na němž však se již křísí proslava.

Kdo zavazuje mizeru českého textilního průmyslu a textilního dělnictva? Nezanalý pozorovatel přímo žasne, dovídá-li se, že ještě dnes sami továrníci zdržují různými záminkami tak dychtivě čekány a pro republiku nutný rozvoj textilního průmyslu. Tovární sklady jsou přeplněny, ale těžko jest kde kousek nejpotřebnější látky koupiti. Ani ti továrníci, kteří získali velké miliony, nechť z lásky k národu prodávají levněji. Zato však obmezuje se výroba, dělníci se připravují o chleba. Porada delegátů našich textilních dělníků dne 20. t. m. v Adalbertinu vynela na světlo poměry úžasně. Někde se zaměstnává sotva pětina dělnictva, jinde třetina, jinde se hrozí, že se výroba vůbec zastaví atd. Jest tu dost továren, množství dělnictva, bavlna by se dostala lehce, ale národ musí choditi v hadrech pro justament továrních zbohatlíků.

Všelicos napovídá sama valná hromada Spolku českoslov. průmyslníků textilních, která byla konána dne 18. t. m. v pražském Obecním domě. Průmyslníci přiznali, že chtějí zaměstnávat dělnictvo zatím jen do 40 procent. Dle referátu dra Prekše sklady textilních továren jsou přeplněny zbožím, které bylo vyrobeno z draze nakoupené bavlny; odbyť však vážně »následkem cenové reakce na světovém trhu«. — Tu to máme! Jestliže páni čekají, až budou moci výhodněji zpeněžit zboží v cizině, proč se nepostarají raději o lepší ošacení lidu českého? Nějakou slevou by rozhodně miliónáři nebyli ožebračeni.

Je zajímavé, že valnou hromadu průmyslníků pozdravil jménem dělnictva soc. dem. senátor Ackerman a že socialistický tisk zapomíná důkladně průběh této schůze zkritikovati.

Zato však na zmíněném sjezdu našich důvěrníků organizací křesťanských textilníků přijata byla po věcné debatě tato

resoluce:

Důvěrníci odborových skupin českoslov. křesť. dělnictva textilního, shromáždění na sjezdu v Hradci Králové dne 20. června 1920, po vyslechnutí referátů zástupců odborové organizace o hroziící nezaměstnanosti v průmyslu textilním žádají:

1. Vláda nesmí dopustiti, aby dělnictvo textilní zbaveno bylo práce, výdělku a svrženo do zoufalých existenčních poměrů;
2. Žádáme, aby vláda převzala garanci za nákup bavlny a donutila průmyslníky k nerušenému plnění chodu továren;
3. Žádáme, aby vláda donutila průmyslníky, by za přiměřenou cenu dali na trh pohotovité výrobky textilní, aby tím bylo obyvatelstvu umožněno opatřiti si potřebný oděv a tím aby také vzrosta zaměstnanost dělnictva.
4. Jestliže odborovým a nestranným šetřením se dokáže, že rozdíl mezi cenou suroviny a hotových výrobků textilních jest tak veliký, že by jeho průmysl nějak směšl nemohl, nechť vláda učiní vhodná opatření na krytí této difference.

5. V případě, že skutečně bude nutno výrobu omeziti, buď omezení to provedeno ne propětím částí dělnictva, ale buď přeměnou stávajícím dílem na všechno dělnictvo; v první řadě ať nepracuje se o církevních svátcích.

6. Dělnictvo buď za nucenou zaměstnanost plně placeno na účet průmyslníků.

Dělnictvo dáleklivě varujeme před vyvoláváním průmyslových krizí, které dělnictvo hospodářsky ničí a všude je do zoufalství.

V Hradci Králové, 20. června 1920.

V. Kopecký, tajemník. Fr. Jukl, starosta.

Také zvolena delegace, která odobere se do Prahy k příslušným ministerstvům, aby tam tlumočila požadavky křesť. dělnictva textilního.

Československá ako. tiskárna zvyšuje akciový kapitál, aby rozšířením jejím zabezpečila tisk a urychlila vydávání nového deníku. Depište, si o úpisní listy na Československou ako. tiskárnu, Praha II, Spálená ul. 15.

Národohospodářská hlídka.

Proč zvyšuje Československá tiskárna akciový kapitál? Výkonný výbor české strany křesťansko-sociální v roce 1910 zakoupil tiskárnu, aby zabezpečil tisk strany. Vydal 700 akcií po 200 K nom. hodnoty, takže získal 150.000 K akciového kapitálu. Za tento malý kapitál nemohl býti velký závod koupěn, který vzdor tomu prokázal hnutí neocenitelné služby! K rozvoji a rozmachu strany patřil i náležitě vybudovaný podnik tiskárenský. Jsme druhou stranou v republice; potřebujeme tiskárnu velkou, moderní! Proto zakoupila správna rada rotační stroje, rychlolisy, závedací stroje a k tomu potřebujeme investiční kapitál. Proto přicházíme s novou emisí tiskárny. Peníze ty nedáváte, nýbrž výhodně a jistě ukládáte.

Vybudujeme-li si velkou tiskárnu, zajistíme si rozmach tisku týdenního i denního. Urychlíme tak akci ranního listu, na který naše veřejnost nadočkavě čeká.

Upisujte akcie!

Emisní hodnota 250 K pro staré akcionáře, pro nové 250 K. Očekáváme, že akcie naše u spořitelních spolků, odboček, konsumů bude nadšeně přijata. Apeluje na naše obětavé náince, aby akcie upisovali a známým doporučovali. Přihlášky k upisování zašle na požádání zdarma Československá akciová tiskárna, Praha-II, Spálená ul. 15.

Z Moravské agrární a průmyslové banky v Brně. V ustavující schůzi jmenované banky byl zvolen prezidentem též pan Jan Rozkočný, rolník v Křenovicích; místopředsedy zůstávají pp. Eugen Škarda, továrník v Brně a Ing. Jindřich Rabas, podnikatel staveb v Brně. Do představenstva své filiálky v Chrudimi kooptovali správní rada p. Ing. Františka Riesnera, továrnicka v Chrudimi.

Směrnice Záložního úvěrního ústavu v Hradci Králové proplácí u svých pokladen dne 1. července následující kupony: 5 proc. zást. listy české hypoteční banky, 5 proc. zást. listy moravské hypoteční banky, 4 proc. zástavní listy první moravské spořitelny, 4 proc. zást. listy slezského pozemkového úvěrního ústavu, 4 proc. a 4½ proc. komandní dluhopisy slezského zem. kom. úvěrního ústavu, 4 proc. priority dráhy Německý Břez-Nymburk.

2 skříň, 2 postele, 2 noční stolky, umývadlo se zrcadlem od Kč 3000— a jiné

nabízí továrna nábytku

Střelný. Hradec Králové.

Založna v Hradci Král.

zpracované spolčenstvom s ručením ohrozeným

Československé náměstí.

Věstiny na knížky.

Půjčky. - Úvěry osobní

a hypoteční. - Zálhy. - Kauce.

Úvěry. - Exkompt účty a směnek.

Rozmanitost.

Mladí páshají na Slovensku drzé špio-náže. U nadporučka Imricha Balu byly nalezeny mapy a důvěrné zprávy o našem vojsku, které hodlala dopravit do Ruda-pošti jeho milenka Ilona Gergelová; spolu-vinice byla zatčena. — Ach, to národní důstojnost! — Německá velitelstva v Lu-bovicích u Peruce chtějí odvést předepsané množství obilí (asi 150 centů). Ale není mu to možná, protože se o odvozování obilí ne-starají. Obrátil se na okresní správu poli-tickou s dotazem, jak má s obilím naložit, ale nedostalo se mu odpovědi. — Hrozná tlampať v sovětském Rusku přetpěl bý-valý sládek v Moskvě Aug. Zlámal. Vy-pravuje v přerovském »Obzoru«, že v Mo-skvě jsou v neobnošenosti všechny továrny; panují tam epidemické nemoci a hlad. Funť ohleba (40 dkg) stojí 300 rublů, funť soli stojí 900 rublů, koňského masa (sdech-liny) 280—320, škatulka sýrek 80 atd. V březnu loňského roku bylo popraveno v Moskvě 28 000 lidí, což doznaly samy sovětské noviny. Velký kvetoucí pivovar byl nacionalisován, ale za 4 měsíce byl uzavřen. Nato Zlámal přijal místo topiče, aby jako sběratel neumřel hladu. Ale i jako dělník musel rozprodávat své šatstvo, jelikož plat na výživu rozhodně nestačil. Jedl jednou denně sdechlou koninu a smrzlé brambory — ale projedl takto měsíce 12—15 tisíc rublů. Ale teď šmíral odva-žuje se bolševiky chváliti. Ovšem jemu se tam vedlo dobře — zrovna jako jiným komunistickým veličákům na Kremlu a na Voroncově poli. — Jak socialisté pustě balamutí věřící lid slovenský dále, o tom svědčí tyto řádky »Katol. Novin«: »Pre-seda soc. dem. org. v Jakubově, okres ma-lacký, je modleniskem v kostele a vede procesie k Panienke Marii do Mariaceľu a do Vamberka. V Spišskom Podhradí — dle »Slováka« — ra jednom zasednutí soc. dem. organizácie navrhoval istý po-božný súdruh, aby organizácia dala pe-svátí červenci zástavu. Prohlásil, že tá posvätná zástava mala by patríť do miesta v chráme Božom. Návrh nebol prijatý. Pred pár dňami žiadala tá organizácia, aby sa deťi v školách riadne modlievaly, ako predtým. Násle sa pýta domnievať, že by samí ovčiaci včelcové soc. demokratů slo-venských byli tolik obmedzení, aby nezabili ani základy kultúrneho programu národa. — V reabovom prohlásil ugnikajoci episo-ty a predák soc. demokracie německé Kautsky, že v Německu jest komunistické novince úplně vyloučena; může dojít nej-vyšše ke komunistickým episodám. Občan-stvo jest přej přilíc dobře organizováno a přilíc silno, tak že potlačí každé takové hnutí. — Finanční ministerstvo emondré dává napsat jeho žáčkům ze škole. Po-učuje kuřáky, že se kuřivo prodává pod rukou na vyhlídce naší úřední, což není dovoleno; nechť tedy obecenstvo takové prodávání učívá. Stane se, že každý, kdo potřebe učení aspoň trochy kuřiva, bude led a poutatelnu prodávati jako baba. A v škole aspoň aspoň trochu více kuřiva — a pak podlouhý obchod přestane. O-státně sami páni z ministerstva anebo aspoň a takové zaje vší, odnět se-kození občanům takto bato. — Byvalý kněz katolický Fr. Slavík, který se stal po svém odpadu agrárním sekretářem, za též

kého ochuravěcí vrátil se v kroměřížské nemocnici do katolické církve. Zamiloval se s katolicismem. — Ve dnech 14. a 15. června konal se v Brně sjezd Stručných stran lidových. Ovšem lidé si postěžovali, jak se jim v republice ubírálo — zvláště volebním řádem. Zato však předseda Masarykovi poslal hned telegram, v něm vyjádřil dík za hluboké poro-umění a podporu, kterou strana státu vě-nuje národnímu hnutí lidovému.

Církevní obzor.

Osobní zprávy. Ustanovení pp.: Karel Škacha, novosvěcenec, kooperátorem ve Štokách, Aug. Krpálek, novosvěcenec, koop. ve Šlapánově, Josef Bibas, novosvěcenec, II. kaplanem v Jaroměřu, Emil Jaros, koop. ve Vrbici, kooperátorem ve Svo-janově, Fr. Fidler, zař. kaplan v Bohdanech u Pa-rdubic, kaplanem ve Vysokém Veselí, Al. Žďárský,

Hledá se pokoj

event. celé započtení (na několik neděl) pro učitelku národní a její 2 školou po-vinné dívky v Hradci Králové neb na blízkou. Adresu ředitelství admi. administrace t. l.

Československá strana lidová.

Křesťansko-sociální spolek »Ahoj« v Hra-dci Králové pořádá ve čtvrtek 1. července v A-dalbertině přednáškovou schůzi. Senátor Msgr. dr. Fr. Reyš promluví o rozluce církve od státu. Začátek v půl 8. hod. Dostavte se v hojném poč-tu! — Dne 18. července pořádá náš spolek mani-festační pouť na Homol u Potštýna n. Orli.

Sociální studentské sdružení v Hradci Králové ukončí školní rok slavnými službami Božími a promluvou v úterý dne 29. června o 9. hodině dopol. v seminárním chrámu Páně. Katoličtí kole-gové a kolegyně dostavte se v hojném počtu!

Cvičení Orla na Skalce u Dobrušky koná se dne 27. června. Br. organizace se zvou. Pořád 12, jako měl býti 20. t. m. Odchod na Skalku o 10. hodině dopoledne.

Sociální a řemeslný kurs v Hradci Králové v týdnu od 11. do 18. července bude zase umís-těn v »Borromaeu«, takže bude možno přilá-ti větší počet posluchačů. Hlaste se! Kursová po-platek (strava, byt a režie) pouze 60 K.

Okresní sjezd čl. strany lidové na Poděbrad-sku bude 27. června v Předhradí. O 10. hodině bude kázán vdp. kanovník J. Černého z Hradce Králové a poň mše sv. Odpoledne o 1. hodině průvod do obecního lesa, kde promluví posl. Milo Záruba a tajemník Vinc. Reichelt z Mladé Boe-slavi. Koncert, večer včeleček.

Pouť a sjezd katol. mládeže na Chlumka u Laže bude 4. července.

Sjezd lidové a mládeže v Nám. Brodů bude 4. července.

Okresní sjezd čl. strany lidové a veřejné cvičení »Orla« bude 11. července v Přesedl.

Manifestační pouť katol. mlá. z uzavřeného š-sonu bude 4. července v Bohosudově (Mariaschei-na) u Teplíc.

Křesťansko-sociální spolek »Ahoj« v Hra-dci Králové. V neděli 27. června o 10. hod. dopol. koná se v Králově Městci ve spoko-vé místnosti u Nováků valná hromada za účelem založení lidového okresního hospodářského druž-stva. Hojná účast podílníků a členů strany jest žádoucí.

Do Rovné a okolí. V úterý 29. června o půl 3. hod. odpol. (v den sv. Petra a Pavla) koná se spolková schůze v hostinci p. Zahradky. Promluví Rud. Kozel, župní sekretář. Agitujte pro hojnou účast!

Do okresu Rychanov a. Kat. V neděli 27. čer-va konají se bude v Rychanově n. Kn. o 10. hodině dopoledne v hradní místnosti Nár. domu okresní konference důvěrníků a spolu porada zástupců mládeže z okresu. Účast sižil poslanec dr. Fr. Nosek. Mše sv. jest o 9. hod. v kostele Neštv. Trojice. Pro důležitost jednání sčastněte se vši-chmi důvěrníci a přiveďte mládež. Večer o půl 8. hodině koná místní organizace Č. S. L. v ho-stinci p. Grosmaja výroční valnou hromadu.

Hradec Králové. V úterý 29. t. m. o 9. hodině dopoledne ustavující valná hromada okresního ho-spodářského družstva. Každá organizace jest po-vinna vyslati aspoň 1 delegáta.

Loznické a. Pop. Odbočka V. S. křesť. dělnictva pořádá v neděli 27. června schůzi u Řeháč-ků o půl 4. hod. odp. Referent p. Jos. Katnar z Hradce Králové bude mluvit na thema: Křesťanské dělnictvo v boji za svá práva. Křesť. dělníci dostavte se do jednoho, čekají nás velké ú-koly; uradíme se, jak se máme chovati a jak po-stupovati. Je to pro vás velice důležité. Dostavte se z celého okolí! Přijďte i vy, naši stoupenci ne-dělníci. bude jednáno i o vás, nechť poznáme slasti i strasti své vzájemné! Dostavte se v ho-jném počtu z celého okresu!

Zprávy místní a z kraje.

Městské Klicperovo divadlo. Někteří čísla to-hoto divadelního týdně nás ují k tomu, abych otavěně připomněl div. správě, že by bylo velmi záhodno, aby hleděla vysokou úroveň našeho městského divadla, na niž se během svého vývoje povznese, co možná nejvíce udělá. Budou-li se však různými společnostmi předváděti na scéně čísla podobného rázu, jako vykazuje repertoár nynější hrací společnosti, nevím, podaří-li se to. Platí to zvláště o dvou frackách, kterými se po-dělilo p. režisérovi dobře animovatí sedmdlá lid-ov obzorem: »španělské umění« od Arna a Ba-cha (17. června) a »Našem miminka« od Markety Mayra (19. června). V obou kusech hraničí misty laxnost až se sprostotou. Způsob, jakým je ta-mačka brázda, zaráží. Ve »Španělské mušce« ar-žel se dva extrémní světy, které svým extrémem se stávají směšné. Mrazivost, chorobná přehna-nost a lazní volnost — charakterizované zřídle individuálními typy, které vytvořili pp. Nížkov-ský, Balda a Býno, rovněž p. Hrádek, Gerlach a Vrbu. Budoucí typy přirobili dělny Janovské a Faltyský. Naše miminka« jest čistě amerikan-skou hlavní komedii plnou situačních, vyhraně-ných vtipů. Pánu Nížkovskému se dobře podařilo přetvář se lehce přes hranu tlukých míst a si-

tuační. Kitty, choť Alfrédova, byla dosti malvá američankou matkou a E. Milánová představila směšně diplomatickou choť Jimiho. — Krásný večerem byla Mahenova hra: »Nabe, peklo, rái.« Autor vytrhl ve svém díle z okorného bolavé-ho srdce lidské společnosti, neamné trpký a ni-čené neblahými hrůzami přítomné doby, jednu z-cév nejvíce trpících. Držel k v pincetě před ná-šima očima tak dlouho, až dochvěla se k smleku a smrti. Gramátem osleplý a nervově porušený Vítar vrací se z bojiště (vypátrán svou choť a přítel), je milován, ale nechápn. V troskách těla je celá rozkláena věle, která dohání Vítara k nemyslitelným šíleným výkřikům slepce-mrzáka. Když objeví trpkou, hlubokou propast, zlejší muš mluvicím slepcem a mluvicí zdravou, veselou, se-kliknou choť. pomáhá si z kritické katastrofy, která se dožívá jeho duše, obvyklým theatrálním způsobe. Tentokrát jsme byli uspokojeni, přes to však naše nitro zaprotestovalo proti autorovi, protože trpěl, kteří viděli tu sebe, padla těžce sice vynuceného soucitu na duši; byli uraženi ve svém strpení. A my zdraví rádi zapomínáme aspoň na chvíli! K tomu nám měl Mahen pomoci. Osta-ně jeho práce je oměvčelná. Psať budovnosti, ale hodně daleko. Děkujeme si pomohli i s se-

Ve vleku židovském. »Č. Deník« pizeňský, or-
gán nár. demokratického poslance prof. Lukov-
ského, píše: »Často vyslovováno je podivení, jak
že je možno, aby v Českoslov. republice byli á-
fednky židé, neznačící český. Nejsí to jen násle-
dek »setrvačnosti« a zaostalosti u mnohých ještě
úřadů, ale hlavně vinou a hanbou celé české ve-
řejnosti. Snad někdo řekne: Má-li někdo odvahu
o tom psát, pak nechť pracuje i jiným způsobem
k nápravě. Takové jsou hlasy. Zapomíná se, že
je to u nás systém podporovaný shora, který
vyniká zvláště při posledních volbách a sestavení
nynější vlády. Národní demokracie nesmí býti
ve vládě. Za to ale 19 židovským poslancům a se-
nátorům dostalo se 2 ministerských křesel: dr.
Mehsner (spravedlnosti), dr. Lev Winter (soci-
ální péče). Mimo tyto poslance-ministry zvoleni
byli na programy stran socialistických, tedy po-
mocí dělnictva, vedle četných zastřených židů a
jejich přísluhovačů ještě úto vytvoření židé: Da-
niel Ertel, Hermann Tauselg, Robert Klein, Ka-
rel Krebšich, Arnošt Grüner, Irena Kúpolevá, Adolf
Pohl, Osváld Hilbrand, Dominik Laibl, Rudolf Pi-
scher, Siegfried Traub, Arnošt Hirsch, Otto Hahn,
Viktor Haas, J. Földes, Gungo Nagy, Samuel Maier.
To aby námecko-židovský kapitál usmíval strachy
před nášim revolučními soc. demokraty a soci-
alisty vůbec. Zastřmená váme jako první- vili-
tejný hospodářský a morální šepich socialistů a

OBNOVA

Týdeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nezálepené a ne frankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. šek. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo.) Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Katolíkům československým!

Po sedmileté pomlce, vynucené strašlivou líticí válkou, svoláváme

čtvrtý všeobecný sjezd katolíků

do Prahy, hlavního města Československé republiky.

Je jistě nyní, na počátku nové doby naší samostatnosti, více než kdy jindy potřeba, abychom se sešli, v duchovní jednotě a občanské spolupráci vzájemně se posílili a hlavní směrnice své činnosti na poli kulturním, hospodářském a sociálním jasně si vytýčili.

Náš ideový program je týž, jak jej všechny dřívější sjezdy na základě učení Kristova a nezměnitelných církevních dogmat stanovily. Ale způsob jeho uskutečňování nemůže býti totožný s dřívější dobou.

Poměry politické, sociální, hospodářské změnily se v samých základech. Kterak v nich pracovat k povznesení náboženského vědomí a s ním k povznesení všech duchovních ideálů národů — jest úkolem tohoto sjezdu.

Jižto znovuzrození svobodného národa nelze si mysliti bez duchovního obrodu všech jeho vrstev. Filosofie dějin, největší učitelka lidstva, jasně svědčí, že vřta stála u kolébky všech velikých, slavných a mocných národů, ale lhostejnost náboženská a nevěra kopaly jim hrob. Ranní červánky národní svobody, zbarvené krví nejlepších synů, otců, mužů a prosycené slzami osiřelých, jenom tehdy věstily povznesení a rozkvet, když slunce víry šířilo své životodárné paprsky po luzích zdeptané, zpustošené vlasti, když náboženství vlévalo nový život v pokleslé mysl a zemdlené srdce lidí.

Toužíme i my, aby po bédách nynějších nastalo jako po bouři v přírodě očistění, osvěžení a posílení duchovního života.

Jest tudíž nezbytnou potřebou, abychom si své postavení v nových poměrech klidně a jasně uvědomili, své práva a povinnosti, své požadavky otevřeně, svorně a cítěvědomě vyslovili.

Velké úkoly nás čekají v nejbližší budoucnosti. Jenom ve společných úvahách a úradách můžeme je vymeziti, vysvětliti a najíti jednotnou cestu k jejich uskutečňování.

Proto zveme všechny upřímné katolíky z Čech, Moravy, Slovenska a Slezska, by zavítali letos ve dnech 28.—31. srpna do Prahy. Aby přišli posílit se s námi v lásce k zděděné katolické víře, nejdražšímu to odkazu našich světců Cyrila a Metoděje, jejichž požehnané kročeje ze Slovenska k nám se braly, aby poznali v nás, českých katolících, své bratry a spolu aby načerpali novou důvěru a lásku k starobylé Praze, k níž jako k dárné a posvátné metropoli, posvěcené památkou sv. Václava a sv. Ludmily, jejich předkové lnuli svoji hlubokou láskou.

Chceme, abyste viděli, že Praha přes všechny útoky na její náboženskou tradici, na její dávnou zbožnost, která z jejích chrámů a uměleckých pokladů z minulosti stále k nám mluví, má i dnes velké řady katolických mužů a žen, spolků a organizací, v nichž poznáte své bratry. Toužíme, abyste zde, stejně jako u víře, posílili se v lásce a důvěře k srdci mladé republiky Československé. Chceme též společně prositi, by rosa Božského požehnání osvěžila a pozvedla těžce zkonšenou naši vlast.

Minulost naše byla veliká a slavná. I budoucnost může býti krásná, slibná a povznášející. Jestliže náš národ vrátí se k oněm velikým ideám, jež v družném spojení Karlově a Arnoštově nabýly svých největších představitelů.

Proto otevřte, katolíci českoslovenští, své srdce našemu hlasu! Připravujte se na náš sjezd! Přijďte vedeni heslem: **„Rozkvet církve a víry v kvetoucím našem státě.“**

V Praze, dne 26. června 1920.

Za Radu čl. katolíků z Čsl. republiky a za Přípravný sbor sjezdový:

Předseda: Kanovník Jan Pauly, arcibiskupský pražský vikář a farář.

Místopředseda: Senátor dr. Josef Karas, vrchní zemský čl. rada.

Politika.

Rozdílné cesty.

U nás hledí se podporovati pokrok republiky přímo nepřítelstím štváním proti sv. Janu Nep. a jiným českým světcům. Zároveň se hlasně vytrubují fanfáry těm mužům, kteří měli největší podíl na rozeštvání českého lidu a velikém zpuštění vlasti. Ovšem takové počínání vlastně podporou není, jest pouhým šarlatánským maskováním nemohoucnosti, duševní prázdnoty.

Pohlédme na Francii, která se nyní honosí tolika muži prozíravými a utěšeným rozvojem! Tam se katolicismu nečejí. Poslanecká sněmovna odhlasovala zákon, aby se každoročně slavila úředně památka sv. Jeanny d'Arc vždy v druhou květnovou neděli. A tímto rozhodnutím Francie rozhodně nelegne, svým usnesením promluví francouzská sněmovna z duše lidí.

Muňova důležitou bez konce.

Svědčí o největší chorobě státu, jestliže člověk rázu Muňova může čeliti tak dlouho a tak mocně hladinu našeho politického života. Bylo přímo skandálem, že Muňa, který byl delší čas

Záložní úvěrní ústav v Hradci Králové

Centrála v Hradci Králové

Založen r. 1888.

Vklad y

Girové účty.

na vkladní knížky a běžné účty při výhodném úrokování.

Stošní Hotky p. sp. na pořádání zdarma.

Dotazy o sázbách obrátěn zodpoví Ředitelství.

Příslušky:

Praha, Semily,
Dvůr Králové n./L.,
Jablonec n./N.

vězně, náhle byl propuštěn, aniž s ním bylo započato vážné veřejné přelčení. Nad tím skřípal zuby zvláště sibiřští legionáři, kterým Maša přisobil chvíle tolik bolestné. Muža po svění propuštění vystupoval — jako na posměch statečným legionářům — velice sebevědomě; pobuřoval dělnictvo a volal na soud ty soudce, kteří s ním měli útrpnost. Maša konečně byl ztýrán na odmosačské schůzi od legionářů, kteří jsou současně demokrati. Maša choval se při útoku velice zbažle. Místo sebeobranu ležel pod piano.

A nyní na všech stranách republiky zlověstné protesty a hučení rudých davů netoliko proti oněm legionářům, ale — i proti vládě, která přece za zblití Mušova nemůže. Jest důležito odsouditi každý teror; stavíme se proti jakémukoli násilí. Proto pravíme, že legionáři se ukvapili. Teď však se vtrhává ožehavá otázka, jak a kdo bude souditi provinilce. Jakmile budou legionáři zavřeni, ihned jejich druhové budou právem žádati, aby byl uvězněn také Muša, jemuž jsou dokázány horší přestupky proti české krvi než zblití jednoho člověka.

Jestliže rudý tisk tak mocně odsuzuje násilí na Mušovi, měl by pamatovati, že celému řetězci jiných násilností popřává nerušený průběh. Katolický kněz, kteří nikomu neubližují, vyháněni ze svých domů a politkování. Surově znásilňování i katolický laikové. Když byla vytlučena volební místnost Modráčkova, to byl jen »spravedlivý soud lidu«. »Právo lidu« si pochvalovalo, když byli na několika místech uvřáni dr. Rašín a dr. Kramář. Tak bylo zcela v pořádku, když čestní rolníci byli jako afričtí otroci voděni k šibenici. A což ty vandalské přepady sešských usedlostí? Všecko — spravedlivý soud. Když do redakce »Venkova« vnikla tlupa rozvášněných socialistů, která pak drancovala, napadlo tehdy »Právo lidu«, že nemá důvodu zabráňovati vývoji událostí.

Ale když nyní dopadla dlaň na bezvýznamnou misku, v které vidí kapacitu pouze nemyslivá část komunistů, už se alarmuje do bole v celém státě, už se ohlašují velké stávky, jimiž mají trpěti lidé zcela nevinní. Jž se také žádá rozpuštění »provinických« formací, houká se o »těžkém prohlášení na republiku« atd. To všecko pro Mušu. Jebož jméno tak značně otřásko důvěrou ciziny k naší republice. Nebť tedy jest pořádek všude!

Platí-li se na vojsko a četnictvo tolik peněz, jest hanba čekati, až si občané pěstím právem začnou vymáhati spravedlnost sami.

Pojaka v krozelem stava.

Teď mají polští rytíři dosti času k zamyšlení, stáli jest vzdychy zdáve to, co není čestná. Polské chytrácké přílovi mají se za samém Polaku. Když začalo Rusko vážně přemýšlet, jak vybědnouti z hospodářské mizérie, do níž upadlo vinou židovskou, nemělo býti lehkomyšlně vyrušováno. Po Bulhářích dokazují nyní Poláci, že se národové nechťjí z dělní přimčiti ničemu. Když Bulhaři zvítězili nad Turky, čert jim nedovolil užívatí úspěchu ke zduzu Slovanstva. Bulhaři narazili na tvrdé skály srbské a rozbili si hlavy. Tohle jim však nebylo výstrahou pro budoucnost. Za světové války hnali se proti Srbům znovu a zase odešli se zkrvavenými čely. — A Poláci? Co tu bylo pláče nad ponížením Sotva však poctili volný vzduch, prozradili, že jsou násilníky horšími, než na jaké dříve nařikali. Surovosti páchané na Těšínsku a Oravsku zůstanou nesmazatelnou skvrnou polské historie. Při tom hrubý útlak Rusů — a konečně výboje tažení do ruských oblastí, kde žil polský nemá co činiti.

Jak byl kratičká vítězství lást zpupných Poláků! Nyní přiznávají sami, že jejich fronta byla prolomena. Rusové mají otevřenu cestu na Rovno, Kovel, Brest Litevský a Lvov. Pojáci zatlačeni nyní do posic, z nichž 24. dubna zahájili svůj postup do Ukrajiny. Vojensky jest rozpínavost Poláků pokořena již rozhodně. V diplomatickém jednání bude asi sotva šťastnější. Říše, která mohla býti tak rozsáhlou a silnou a jež tolik potřebovala klidu, neměla nic přehlednějšího na práci než dráždit hned tři sousedy najednou.

Nepokoje v Itálii.

Kašparoviny D'Annunziovy a jiné imperialistické snahy potřeštěných radikálův italských přimohovaly existenci státu. V Albánii divocí bojovníci vytrhli Itálím zrak hodně drsně. Nyní dělnictvo velkými stávkami protestuje proti dobovacné politice italské v Albánii a Jugoslávii. Na celém poloostrově se levý velký neklid. Na některých místech dochází k vzpourám anarchistů. V Ankoně bylo znovu zatčeno mnoho osob.

na jeho místo lze jaksi měkky postaviti Jana z Pomuka, jemuž toto blaho- a svaťotočení právem patří. Dr. Herben (ve sbodě s Tomkem) to za možno nepokládá ze dvou důvodů. Předně z formálního. Taková záměna osob mohla by se státi jen přiměřenými akty církevními, totiž odvoláním a zrušením kanonizačního procesu z r. 1729 a provedením nového kanonizačního procesu. Považují toto stanovisko za správné, neboť historikové sami nemohou odčiniti účelných výkonů katolické církve, tím méně, když proti Janovi, gener. vikáři, utopenému r. 1393, se v kanonizačních aktech rozeznávalo, že svatým není a že nemá s prvním Janem, zpovědníkem královny Johanny, utopeným r. 1383, maten býti. (Herben, Jan Nepomucký, II. vyd. 75.)

Tady to máme. Scheinpflug neví, že právě toto místo, o něž se proti prof. Pekařovi opírá, bezve všeho mravního stodu bylo Herbenem zcela vyhlášeno za tím účelem, aby dosaženo bylo zamýšleného účelu. Nedá se sice úplně oměrviti, ale polehčující okolností pro Scheinpfluga jest to, že z celé literatury svatojanské má před sebou toliko dílo Herbenovo, jemuž, jak patmo, nalvěně důvěruje, což u lepších znatelů Herbenova svědomí vzbuzuje úžas. V otázce svatojanské Herbenovi důvěřovati, znamená dáti dítěti do rukou ruční granát, neboť ani se nenaděje, a nešťěstí jest tu jako na koni. Takové nešťěstí potkalo i Scheinpfluga, protože sám nevěda, činí logické závěry z dokázaného podvodu.

Podmínkou dosažení svatosti jest také svatý život. Mučednictví samo nestačí. A Jan z Pomuku nepodstoupil své mučednické smrti dobrovolně, pro nějakou náboženskou ideu. Scheinpflug zapomíná na dějepisné záznamy, dle nichž sv. Jan Nep. se vzpíral, vyjeviti královi, z čeho se králová zpovídala. Mnohé partie vědecky zpracovaných českých dějin byly váženy z pramenů takové hodnoty a takovou historickou metodou, jako se nakládalo se zdroji zpráv o zpovědním tajemství sv. Jana Nepomuckého. Nestačí-li Scheinpflugovi tyto zprávy o našem světě, musí by důsledně odmítnouti také prameny dějin světských. Buď obě přijati, nebo oběho se zřici, jiné východiska není.

Opat Ludolf nazývá sv. Jana »ctihodným mužem, milým Bohu a lidem«. »Zdá se mi«, dí Scheinpflug, »když vyloučíme náležitý díl epitafové uznalosti, která kvetla v nekrolozích za starých časů jako podnes, že z nich zbude velmi málo nebo nic.« Toť se rozumí, takovouto sofistikou lze ztrhati každého člověka. Napiš mi tři slova, jak pravil dobře spisovatel, a já tě přivedu na šibenici. Jenže tomuto výkladu Scheinpflugovu jest na velkou závidu ta skutečnost, že sv. Jan byl cten hned po své mučednické smrti, což nemohlo se díti bez platného důvodu, k čemuž ještě doložíme, že lidští jazykové bývali obyčejně nakloněni, vypovídati o nebožtíkovi více zlého než dobrého. Ujala-li se tedy brzo v Praze a jinde tak obecně úcta svatojanská, nemohla povstati z ničeho. Kdyby se byly dochovaly hojnější a podrobné

Volné listy.

Sbírané mládo. Ke článkům prof. Pekaře a Herbeny v »Nár. Listech« o sv. Janu Nepomuckém připojil redaktor Scheinpflug doslov, v němž se tváří sice nestranným, ale dle pravdy nemůže utajiti oně povrchní podjatosti, která bývá nezbytným průvodcem liberálního žurnalisty, když se mu přiklání promlouvají o věcech ve spojení s katolickou minulostí neb přítomností.

Redaktor Scheinpflug, rozumí se, stojí všecek

FEUILLETON.

Poměr naší vlasti k říši německé ve středověku.

II.

Tedy sv. Václav smírem s německým imperiálem vystihl dobře příkaz doby.

A že smíru obou národů bylo nejvš potřeby, vyvstá z nového zhoubového vpádu maďarského do Saska. Maďaři tehdy se přivalili do Německa přes Glomate (mezi Labem a saskou Kamenicí), ale byli u Merseburka poraženi. Buď na svém útočném tažení šli skrze Čechy, kterým škodili — anebo vyhnuli-li se, pak jistě jejich zacházka nebyla dobrovolná. Všecky okolnosti nasvědčují netoliko nutnosti míru mezi oběma křesťanskými státy, ale i tomu, že Čechové tehdy byli vojenskými spojenci Jindřichovými a že měli na porážce barbarických Mongolů značný podíl.

Ze by býval Boleslav vystoupil proti německé říši ihned po zavraždění sv. Václava, o tom prameny ani slovem nesluví. Neporušili tedy svazků nedávno uzavřených. Zůstal Jindřichu Ptáčníkovi věrným a ušlechtilým. Ale již svému radikálnímu

při Herbenovi a bojuje proti prof. Pekařovi zbraní, kterou bychom snad nejlépe mohli nazvati intelektuální sebevraždou. Abychom ozářili důkladnost, s jakou o sv. Janu Nep. píše, citujeme obšírněji příslušné místo z jeho výkladů: »Profesor Pekař se ovšem shoduje s dram Herbenem v tom, že Jan Hasiš Nepomucký, který byl r. 1721 prohlášen v Římě za blahoslaveného a r. 1729 za svatého, jest osoba smyšlená, soudí však, že

vystoupení byl téměř povinen pokusiti se o změnu poměru své državy k německé říši. Tudíž kníže aspoň po smrti Jindřichově (+936) odhodlal se k dlouholetému zápasu. Když konečně voje Oty I. nabyly převahy, podrobil se r. 950 takofka soudu Otovu a »doděl milosti.« Tentokráte politické pokoření české země bylo větší než za sv. Václava. Vždyť bratřovi Otovu Jindřichovi svěřen dozor nad Čechy.

Dr. Novotný na základě výmluvných fakt a povahy doby posuzuje význam tohoto smíru takto: »Bylo to jistě nejšťastnější rozřešení české otázky, byla to satisfakce podaná Václavovi. Tím dosaženo základní existenční podmínky našeho národa, rychlým splynutím s říší zabezpečena jeho národní samobylnost. Závazky k říši tím převzaté byly sice břemenem dosti značným, ale převáženy byly výhodami ze spojení plynoucími, jimiž bylo především zevní pojištění před nepřetelstím a znepokojováním se strany říše, která by své nároky dříve nebo později zcela jistě byla dovedla uplatniti za obětí mnohem těžší. Lze soudit Hol, kdyby Čechy nebyly se vás staly částí německé říše, že by později obyvatelstvo jejich bylo se

stalo částí německého národa... A pojištění národa, jehož tím získáno, bylo provázáno jinou značnou výhodou, již tím dosaženo; byl tím zabezpečen samostatný vývoj vnitřní.« (České dějiny I/1, 488—489.)

Jih německé říše byl sužován od Maďarů dále, takže hrozilo i zemi naší každou chvíli strašné zpusťování. Právě proto, že se rozbujely sváry jak v Německu tak v Itálii, Maďaři r. 954 poplenili jižní Německo, vpadli do Francie a za hrozného pustošení brali se domů přes severní Itálii.

Silný rozmach Německa proti barbarům zdřikli netoliko povstaleci německí, ale i polabští Slované s nimi spojení.

Tedy obnova solidarity »ohrožených států katolických byla nejvyšší nutností. Jednalo se netoliko o existenci civilizačních národů, ale o zachránu křesťanské kultury vůbec. A Boleslav dobře pochopil znamení doby. Pomáhal docela Otovi v boji proti pohanským Bodroům (v nynějším Meklenburku), kteří navlily značné překážky obraně proti pohanským Mongolům. Konečně došlo r. 955 k strašné bitvě na Lechu, kdež byli Maďaři od Němců za pomoci Čechů na hlavu poraženi. Maďarský voj, který byl tehdy vyhlášen do Čech, byl

doklady o svatosti Janově, pásové by odsuzovali zase takovou epickou šň jako podezřelou. Chťli jednoduše bít a proto bít.

Scheinpflugovi se nebyl také, že sv. Jan půchoval peníze. Sám prof. Pekař ukázal, jak malé to byly částky, a vyvodil-li z toho Herben lichvářství, pak třeba poznamenat, že dle tehdejších nařízení kněs poskytoval výpomoci bez úroků, v čemž není lichvářství, nýbrž dobrodlnost. Pravděpodobně to byly částky, půjčované kněžím do Prahy přibylým, což se konečně dje podnes. Pamatuji se, že si moji kolegové vyptávali peníze od rektora semináře, jenže tehdy za času sv. Jana dlo se tak dle obvyklé formule církevní klatby, kteráž jistě vyplývá ze sociálních poměrů doby. Co do mravní hodnoty, v těchto půjčkových záznamech vlastně spatřovati jest přenosť a důslednost povahy. Je-li mravním a právním řádem již jednou ustanoveno, že půjčené peníze mají se vráteti a spravoval-li se v tom sv. Jan dle nařízené formule, konal jen svou povinnost, zejména byly-li to částky jmění církevního. Či bylo by snad předností, aby zaváděl peněžní nepořádky? Pokusme se představit si sobě svěťce, který by neměl v nenávisti nepořádku. Již pouhá myšlenka na takového svěťce je směšná. Pravý svěťce jest pln lásky, ale také přisnosti. Svěťce, jakého si dnes svět představuje, oplyval by ovšem nasládlou láskou, která by žehnala komukoli a čemukoli, usmíval by se ke hřichu, usmíval by se shovívavě na všechno. A což Hus nepůičoval? Jak patmo, hlá má dva konce.

Rovněž odsudkem, kterým stáhá dr. Herben mravní hodnotu mnohých zkazek o záračích svatojánských, nepodařilo se dle mého soudu prof. Pekařovi otfásti. Nízkoú mravní hodnotu těchto zkazek nelze omluviti naivitou jejich původců, jelikož naivnost lidu nevylučuje zdravého mravního cítění. Kdo na účtu svatojánského doráží těmito zkazkami, má buď nekaly úmysl, nebo nemú dáti věcem náležitěho místa. Ačkoli jsem již v »Obnově« o tom hovořil, musím se zase k manévru tomu vrátiti, protože Scheinpflugovi takové nesmysly nejsou dosti nesmyslnými, aby lich na veřejnosti neobhřival a nerozměšoval nechtutností, které Herben proti zdravému rozumu přes hory a doły přivlekl. Spravedlivě myslícím člověku jest jasno, že kritice podrobena jest jen to, co církev áředně v bule o sv. Janu prohlásila. Protože však v bule oněch nesmyslných a naivních záráků není, nemá nikdo práva na toto brdo narážeti hlavní jádro otázky. Mravní hodnoty oněch zkazek nemožno spojováti s mravní hodnotou účty svatojánské, jak ji církev áředně vykládá.

Jest velmi smutné, že tato logickou abecedu musíme vykládati vzdělanci a spisovatelé Scheinpflugovi a k tomu názorně dokazovati, že spustil stříšku bez terče. Až bude za padesát roku někdo psáti o Riegrovi, bude dovoleno, aby jeho mravní hodnota závisela na mravní hodnotě proklínání, že byl zářdcem národa a že prodal zájmy českého lidu za sklenku koňaku, jak o něm břešně troubily »Národní Listy«?

poražen připraveným již vojskem Boleslavovým. Tak tehdy Čechové pomohli sraziti mongolskou povodeň hned na dvou místech. Nyní český panovník, maje krytá záda na západě, mohl úspěšně šířiti svou moc na východ; bylo mu umožněno osvobození slovanckého obyvatelstva na Moravě. Docela panství Boleslavovo se rozprostřelo dalším postupem až za Krakov. A německý císař tak silnému zmohutnění moci Boleslavovy překážek nekladl. Vždyť sňal moc slovancká a částečně obnova říše velkomoravské byla politickým ziskem i pro křesťanstvo německé.

Kdyby se byl Boleslav dříve proti Němcům uhláil co nejkvěleji, nebyl by pžději bez jejich pomoci nížterak sdolal Maďary — nebyl by zahránil svůj národ před otroctvím. Pozdějšího času hleděl se z vlivu německé říše osvoboditi český Achilles Břetislav I. Hodlal proti Němcům postaviti mocnou říši česko-polskou. Ale smal své marné úsilí — a šnil to, co dříve Boleslav a sv. Václav. Platil mraý poplatek a pomáhal ve válce Němcům.

Opakujeme, že za malé povinnosti k Němcům měli čeští panovníci značné vý-

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filialka v Chrudimí.

Telefony: 48a řiditelství, 48b směřova.

Akciový kapitál a rezervy K 90.000.000—

— Centrála v Brně. —

Vklady K 600.000.000—

Filialky: Boskovice, Břetlava, Bratřlava, Holešov, Jablonec n./Nisou, Chrudim, Kroměřis, Mer. Ostrava, Nám. Brod, Olomouc, Opava, Píseň, Praha, Prostějov, Přerov, Tál, Třebíř, Uher. Brod, Val. Mezitř. Letní expositura v Lázních Lahařovicích. (Telefón řidálky v Bratřlavě čis. 689, telegramy: Moravoagro).

Vklady na knížky, běžný a širový účet úrokuje co nejvýhodněji.

Peněžní oběhody bankovní a směnárnické všeho druhu.

Financování podniků. — Zálohové úvry obem a veřejným korporacím.

Remboursní úvry.

Financování impertu a expertu.

Třidní loterie.

Pojiřřování losů.

A že dle Scheinpfluga nepodařilo se prof. Pekařovi otfásti odsudkem Herbenovým? Ale pro pána krále, vždyť se Pekař ani o to nepokoušel a nebylo ani třeba, aby o to usiloval, neboť kde kdo poznává, že odsudek Herbenův byl jen tištěnou spekulaci a zdáním, a zdání není skutečností.

Krátký smysl těchto pochybností Scheinpflugových jest, že ho Herben důkladně vyvedl na vrbu. Stává se tak. Literát prochází se v uzavřeném kruhu knih, jež má ke své potřebě, a s jakousi zvláštní upřímností neobá všeho ostatního. Udá se, že promluví o něčem, co jest vně jeho kruhu, a povstane z toho důkaz moudrosti, že jest lépe mlčet tam, kde nejsme s věcí obeznámeni. »Nu a což ty záráky s jazykem Jana Nepomuckého, které byly zjiřřeny komisem svědků v letech 1719 a 1725? Či věř prof. Pekař v tyto záráky?« Na místo této otázky byl by se Scheinpflug s dobrou potázal, kdyby se byl o těch svědeckých rozhovořil sám. Je to zpropadená věc, máme tu ve všem všudy zajiřřený akt se svědecktím a přísahou universitních profesorů, nejvyššího sudho a jiných četných svědků a — nevíme, co si tu počít. Nemohouce skutečností této popřít, obcházejme kolem bez rady a pomoci a nanejvýš zmůžeme se na nějaký ten poškíbek. Žel však, že poškíbek není vysvětlěn.

Citím dobře osten otázky Scheinpflugovy, věř-li prof. Pekař v tyto záráky. Scheinpflug tím říká, že on v ně nevěřil, neboť mu tak veř

věda. Která? Ta, jež klouže na povrchu věcí, ta, jenž neví nic o podstatě bytostí, jež ve své nevědomosti pomáhá si všemožnými hypothesami, atomy, elektrony, ta věda, již přírodní a životní dějstvo jest tajemstvím. Dále nemusíme myšlenky tyto rozvíjet, protože postačí, když řekneme, že Scheinpflug popírá na podkladě nevědomosti. Nemůželi věda našich liberálních odpřeců rozřešiti tajemství řádu přirozeného, proč se odvažuje zamýšleti záhady řádu nadpřirozeného?

Co připojuje prof. Pekař na konci svého předcházejícího článku o české protireformaci v našem národním probuzení, nepatří již vlastně k věci; popřáváme však ochotně místa i těmto projevům, neboť nic nemůžs vysvětliti stanovisko páne Pekařovo v otázce svatojánské jasně, než právě tyto vývody, které zjevují, jakými skly pohřž autor na českou minulost.

Nic nemůžs podati zřetelnějšího svědeckví o málké frásovitosti našich liberálů, než tento Scheinpflugův doslov, římž se řadí k zavilé podjatosti Herbenově. Prof. Pekař, řídě se směrnicí pravdy, dějepisným badáním nabyt přesvědčení, že v katolické protireformaci kromě stínů bylo také světlo. Na toto zjiřření pánové nedovedou jinak odpovídati, než skly, jakými prý prof. Pekař pohřžil na českou minulost. Odpověď nicotná, jež malomocností duš sama sebe a jež prozrazuje, že milovník pravdy a nestranný badatel pohal mlsou sbíraného mléka.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Podplukovník Josef Vinař, básník a spolupracovník katolických revů, dal do tiaku překlad proslulé epické básně Gunduličovy »Osmane«. Překlad s obšírným literárně-historickým úvodem vyjde jako 135. svazek »Sborníku světové poesie.« — Jak se posiluje v republice pokrok, poznáme také z té okolnosti, které knihy se štou nejhorlivěji. Mezi nově vydávanými

hody. Mohli velice vlivně zasahovati do vnitřní politiky samé říše německé.

Čechy byly nice lénem německé říše, ale zaujímaly proti jiným lénům postavení zcela výjimečné. Žádný rod (ani císařský) v Německu nebyl si tak jistý dlouhodobým panstvím jako rod Přemyslovský v Čechách, které byly považovány za patrimonium, dědičný statek rodový domu vládnoucího. Uvniř bylo toto vévodství české téměř úplně nezávislé. Němečtí panovníci nedovedli si v něm získati ani soudní pravomoc ani regály ani jiná práva; ústava i správa země české byly na králi německém úplně nezávislé. Panovníkům našim také němečtí císařové musili povolit samostatnou politiku zahraniční. Jen v tom případě, jestliže volný rozsah českého knížete za hraničení byl na ujmu říše německé, docházelo ke konfliktům, kterým by se byl vyvhnul ani panovník úplně nezávislý. Takový konflikt pak se ředil dle poměru fyzické síly obou stran (jako mezi panovníky úplně samostatnými). — A ty povinnosti k říši? Široký roční poplatek jednou placen byl — jiný rok dle okolností nikoli. Poplatek ten byl jakýmsi výkupným na vnitřní samostatnost. A což ty povin-

českými knihami jsou po beletrii nejčestněji lživědecká díla mystická a okultistická. Docela jest jim věnováno několik sbírek: »Sfinx«, »Knihovna šťastných lidí«, »Knihovna svobodné školy věd hermeneutických«, sborník »Pentagram« a j. Takové knihy nakladatelé nezasiřají časopisům, které mají stálou rubriku kritikou, boji se, aby nestranný posudek neškodil křesťu. Jest

nosti vojenské a dvorské? Nebyly ustáleny. Panovník náš měl stavěti 800 oděso — měl v určité dny navštěvovati dvůr krát lovský. Ale nedělo se tak pravidelně. Jsa nápadno, že němečtí králové nejednou si zabezpečovali českou pomoc sňbováním zvláštních výhod.

Žádný kníže německý neměl rodovou moc tak mohutnou jako panovník český. Proto se také báli našeho knížete vládati němečtí všichni; proto se také strachovali povznesti českého panovníka na trůn císařský. Strachovali se, že by přílišná a říd nezdřavé svobody jednotlivých velmořů silně Přemyslovec okleštil. Proto také kurřiti volívali za německého krále nejraději panovníka z rodu málo mocného, aby nepřestala jeho závislost na dobré vůli i sloví velmořů.

Českému panovníkovi ovšem naprosto neškodilo, že se nestal vrchním politickým hlavou státu německého. Místo rovnání sporů mezi jednotlivými vládami raději z nich těžil silně pro českou semi. Jednou vypomohl císaři — podruhé jeho nepříteli — a každé takové sasezení řad si druzs platiti. Německá sveranost tehdy nebyla válná.

Účet u pošt. spoř. v Praze č. 140273.

Telefon č. 83

Československá bankovní jednotna v Hradci Králové.

Pařížský vůdce, G. D.

Vědění ze všech věcí.

Další důležitou i z běžných úloh platí, aby se zjednotila.

Oddělení pro zboží zabývá se

obstaráváním a prodejem uhlí, vápna, cementu a dřeva
ve velkém i malém.

vůle významno, jaké náhrady si ohystají
dále vyprahlé v době, kdy vládní kruhy
tak bouřlivě usilují náboženství kato-
lické. Kde přestává pravá víra, tam se za-
chycuje pověra; a že té pověry bují u nás
přilíc mnoho, svědčí netoliko rychlý vzrůst
spiritismu a hromady pověrečných knih,
ale i veliké výdělky různých prorokyní. —
V 4.—5. 8. »Archy« jsou tentokrát
svědectví cenné příspěvky, takže tento mě-
síčník se reprezentuje skvěle. V příloze
(Archiv literární) Aug. Neumann pojed-
nává o předhusitských postilách. — Nákla-
dem B. Kočího vyšly úvahy Gammovy
»Ovoce a strom.« Cena Kč 3.80. Autor zde
podává celistvě své názory a soudy o životě,
jeho amyslu a účelu; kritizuje to, co se mu
jeví v životě bludným a zvráceným. — Na
vědučitelském sjezdu bude se prý prokla-
movati »svobodná, volná československá
škola republikánská.« Páni pokračují: »Na-
stíníme ideál školy národní, jak jsme jej
za vlády císařů a kardinálů(?) v srdci no-
sili.« Tak a podobně pokrokové učitelstvo
připravuje českou veřejnost na svůj sjezd.
Ale naž ta theatrálnost básnické dekla-

mace? Neproklamovali jste školu volnou
(vlastně volnomyšlenkářskou) již dávno za
Rakouska? Vždyť jste došla v záru boje
prohlásili, že ani doma nemají rodiče práva
vychovávat své děti dle vlastního přesvěd-
čení náboženského. Pro koho teď stupňo-
vanou dávku svobody nesete? Pro katolíky
rozhodně nikoli. Svobodně jste švali na
sebhůsích proti katolickému názoru světo-
vému již za Rakouska. Nyní však se lze
před katolickými dětmi ve škole přímo od-
porně. Pokrokařský pedagog lze s drzostí
hodnou cíkána, že hierarchie dává v Praze
učivati jazyk zakoupený u řezníka jako
jazyk sv. Jana. Před malými hochy spílá
se Jesuitům, činí se posměšky ze svátostí
atd. Zkrátka nová škola nemá býti volnou,
nýbrž spíše trestaneckou kázní pro kato-
lické zajatce. Až tedy začnete mluvit o
svobodě, jen pilně zároveň uvažujte, má-li
škola býti donucovací institucí k potlačení
katolického názoru světového — a tedy
zdali katolíci jsou povinni na učitele tako-
vého rázu platiti. Svobodu všem —
i katolíkům! Tak by mělo zníti heslo
opravdu pokrokové.

Kulturní jiskry.

Te liberální hrdinství! Naši liberálové
ukazují svou chrabrost výhradně na těch
občanech, kteří buď před nimi probíjí
anebo aspoň na rány neodpovídají. Jinak
však rytířství českých svobodomyšlníků
ještě velice opatrné. Na př. proti českým
lidovcům houkají pokrokaři z plachých plí-
ch, pořádají proti nim živé tábory — ale při
tom hrbí hřbety před německými židy a
tolik ochotně plní žádosti německé! V ře-
dech o našich národních nepřítelích po-
krokařský tisk dává přímo úzkostlivý pozor,
aby se nezlápl na kuří oko židovským
zbohatlíkům. A káže-li nezbytná nutnost
pověděti o »vlastenectví a dobročinnosti
židů něco přece, patrný jsou při tom veliké

Uvedeme zde událost zvlášť významnou.
Roku 1126 Soběslav I. porazil vojáky císaře
německého Lothara II. na hlavu. Po straš-
ném krveprolití Lothar uchýlil se na vý-
šinu se zbytkem svého vojska. Tu byl ob-
klíčen od Čechů tak, že nebylo na vyvá-
nutí ani pomyslení. Tudíž německý panovník
sám s teskným srdcem byl nucen nabí-
dnouti Soběslavovi vyjednávání. A co učinil
vítězný kníže? Přijel do tábora Lotharova
s malým průvodem, pokoril se německému
panovníkovi jako králi a přijal od něho ve
znamení korouhve své země v léno. Osvěd-
čil tak vácnou prozřevnost. Nechtěl si
zapříteliti celou mocnou říši a proto pro-
pustil bez závary netoliko krále, ale i všechny
zajatce. Soběslav pak na Vyšehradě byl
vítězným obrovským jasotem českého lidu.

Smí někdo nazvati Soběslava a jeho
poddané dušemi zakrnělými, ustrašenými?
Nikdy ne. Jestliže Soběslav i jako vítěz
pečoval si velice rozvážně, věděl dobře,
proč jest potřeba jistě politické opportunity
pro budoucnost. Potřeboval nutně přátel-
ství německé říše, nikoli její nové války.
Proto ve prospěch své země odložil své
sám pokušení, které svádělo ke krajnímu
radikalismu po dobytí velikého vítězství.

rozpaky; pokrokař kliduje jako bázlivý
zajíc, jen aby nemusil střílet přímo do
prostřed terče. Na př. 25. června vyzývají
»Národ listy« Sokoly a Sokolky, aby ku-
povaly výhradně jen u českých osvědče-
ných firem. »Nedejte se klamati zdánlivě
českým dnešním náterem. I v těch výkla-
dech, kde se valky byla nepopírá proti-
česká reklama, jsou dnes obrazy a sochy
Tyrše a Fügnera; buďte opatrní.«

Které krámy pražské jsou tak šalebné?
Má-li výstraha »Nár. listů« mít praktický
prospěch, pak přece jest potřeba trochu
určitější ony výklady našich nepřítel ozna-
čiti. Jak se mají venkovští Sokolové orien-
tovat, v kterých výkladech jest umístěn
Tyrš a Fügner na oklamání lidu? Právě
pokrokaři přece zcela dobře vědí, z kterých
krámů se včerašních dat rakouského vojska
vycházely zástupy obchodních příručích,
aby v slavnostních průvodech jedivě »hei-
lovali«. A přece tolik babská úzkostlivost,
aby se různějším slovem a určitějším vy-
světlením německé židé nepohněvali! —
Ach, vy hrdinové, kteří tak hlučně žižku
slavíte, jak se tetelíte strachem, abyste pro
nejvěrohodnější slovo pravdy nepřišli o ži-
dovské inserty!

Nová buržoazie. Ze socialistické ele-
menty uvádějí v život buržoazii novou,
není již pochybností. Vůdcové socialistic-
kých stran v republice nehledí překlenouti
veliké propasti v majetku a vystupování.
Nehrnou se tam, kde by na ně čekala spo-
lečenská rovnost a kde by byla valice př-
suivá půda pro překlenutí velikých soci-
alistických rozdílností. Naopak spílají se dy-
chtivě tam, kde by mohli vládnouti a kde
by se jim dostávalo ke kavalérskému vy-
stupování zrovna takových prostředků jako
dříve bohatým šlechticům. Jestliže učil
Rieger, Bratř a jiní staročeští politikové
svůj národ životosprávě jednoduché, prosté,
nyní socialistický předák jezdí v autu ne-
byť na útěch obrovské sumy.

Taková scenérie ovšem není jen v naší
republice. Roland von Berlin konstatuje, že
přední vůdce soc. dem. pravice v Německu
Scheidemann koupil si ve dražbě pár komí
za 60 000 K. Jeho soudruh Noske žije se
svou rodinou v nejdražším hotelu v Baden-
Badenu, kdež mohou užívatí radostí světa
jen největší boháči. A tak by se dalo po-
krašovat. Vždyť přece sám Bebel zemřel
jako milionář. Nebylo by potřeba o tako-
vých zjevech mluvit, kdyby socialističtí
politikové na poli vlastnictví a veřejného
vystupování sami křiklavě nečinili to, co
včera »míšťáckům« vytýkali velice prudce.
Jest tudíž viděti, že tomuto novému pan-
stvu nejedná se o pronikavou změnu spo-
lečenských poměrů a rovnost majetku, nýbrž
hlavně o záměnu osob na skvozně place-
ných křeslech. Vyháná buržoazie stará,
ale na jejím místě ještě pyšněji se nadýmá
buržoazie nová. Přes to nuzný fomesníček,
který nechce vstoupiti mezi socialisty, jest
nenáviděn jako »nepřítel proletariátu«,
kdežto socialistovi-ministrovi, který již vy-
získal miliony, činí se ovace jako duši nej-
obětavější.

Obrana.

Hrubé násilí československé církve
v Čáslavi. I do Čáslavě zavítal apoštol této
sekty, odpadlík Zahradník Brodský. Aby
účastnilo se hojně posluchačů tábora jeho,
na všech národních tabulkách, v několika
výkladních skříních, ba i v kořalně hlá-
šeny byly české bohoslužby, které u im-
provisovaného oltáře před radnicí, nota
bene před radnicí, která zakazovala o
Božím těle zelením zdobiti oltáře, sloužil
odpadlík Sušček z Chotusic. Po štvavé řeči
obou jmenovaných odpadlíků ustavila se
čsl. církev v Čáslavi, která v pátek dne
25. června vyslala na děkan. úřad deputaci,
jež měla vyžádat dobrovolné vydání klíčů
od kostelíka sv. Alžběty. Pan děkan
Dostál odepřel klíče vydati. Vyhržováno
násilím. Bleskurychle roznesla se v okolí
děkanství zpráva o deputaci, jež přišla
v hodinu mimoúřední a několik žen,
meškajících dletem v kostele, dletem ve městě
přispěchalo do budovy děkanství, k bytu
děkanovu. A zde došlo k prvnímu násilí.
Jedna z žen církve čsl. udeřila klíčem
v šátek zaobaleným přitomnou paní Marii
Wenzhöferovou, trpící srdeční vadou, tak
prudce do čela, že klesla v bezvědomí.
Plně skoro dvě hodiny ležela v bezvědomí
tato paní, která leknutím zachvátena byla
ještě srdeční křečí. Do dnes jest v nemo-
cnosti. Po prudké debatě deputace, kterou
vedl měst. radní Kašpar, s nepořízenou
odešla. V neděli dne 27. června ohlášeny
byly české bohoslužby v kostele sv.
Alžběty na 8. hod. odpol. Večer v sobotu
znova přišla deputace žádat vydání klíčů,
jež opětne panem děkanem energicky ode-
přeno. Deputace odešla s prohlášením, že
kostel násilně se otevře. V neděli došlo
ke druhému násilí. Před pátou hodinou
sešel se zástup lidí, organizovaných ve
straně socialistické, před kostel sv. Alžběty,
kde po řeči měst. rady Kašpara rozbít
zámek dveří. Rozbití dveří tohoto sta-
rého útulného kostelíka dalo se za přítom-
nosti odpadlého kněze Suščka — za pod-
pory městské rady, která jako patron far-
nímu výberu sekty oznámila, že nebude
činiti překážek v konání bohoslužeb jak
v kostele sv. Alžběty, tak i v děkanství
chrámu sv. Petra a Pavla. — Skutek
hodný jen loupežníků vyvelal ve městě
veliké rozhorčení a my, upřímní katolíci
a republikáni se těšíme: těžeme ještě v
právním státě, kde není — dle slov pre-
sidenta Masaryka — nesvobody náboženské?
Větrá se neodbytná otázka, jak dlouho by
bylo dovoleno násilníkům v republice naší
přepadat synagogy německých židů. Tu
by se zavedl pořádek okamžitě.

Hengelský útok na shromažďovací
svobodu v republice. Jakmile se naši ne-
přítelé dovědli o chystaném táboře li-
dovém na Chlumu, hned se odtáhli v di-

Die »Tribuna« má se státi referentem pro židovské záležitosti na Slovensku dr. Ed. Lederer. Ale bratislavští židé proti tomu jmenování protestují, protože prý dr. Lederer jest reprezentantem asimilačního hnutí a odpůrcem církevní školy. Jak jsou tedy židé citliví! Zato za referenty v záležitostech církve katolické vasa vláda odpadlá kněze. — Ve Znojmě byl 23. června zvolen první český starosta — dr. Josef Mareš. — Dopisovatel »Timesu« měl ve Štokholmu rozmluvu se členy anglické dělnické delegace pí. Snowdenovou a drem Guetem, kteří se právě vraceli z Ruska. Paní Snowdenová pravila: »Vracím se s nejlepšími přesvědčeními, že od bolševismu nemáme se ani čemu učit, ani čeho ziskati. Anglie jest semí pravého konservatismu a dělnictvo má tu nejlepší vyhlídka, než by došlo pod ruským bolševismem.« — Sokolové vedení učinilo z instituce původně všeobecné institucí politickou. V sokolském »Věstníku« prohlášeno, že jest hanbou pro Sokola, je-li dosud v církvi katolické. Zato však jsou ovšem v Sokolu vítáni návštěvníci židovských synagog. Katolíci Sokolové z Ameriky byli s úctou na velkém shledání vyloučeni. Zato

končena slavnostním způsobem: akademii tělocvičnou, cvičební neb válkou produkci.

Depiluje se novový kroj na čas: Pro ženy: Tmavé krátké kalhoty, modrobílý pás, bílá košile s ležatým límcem a tmavomodrou šňůrou vázankou, sahající do polovice mezi pásek a kmeček, kulatá čapka. — Pro ženy: Sukně tmavomodrá, střihu kroje dřívějšího. Blůza podkasaná, bílá, s límcem «matrosem» blečmodrým s malým výstřihem. Rukávy po lokte. Na kmečku ve vzdálenosti 1/2 cm od kraje 2 bílé prošívané šňůry asi 6 mm; vzdálenost jedné od druhé také 6 mm. Bez šerpy a čapky. Na hlavě bílý šátek na pokos se světlemodrou stužkou, asi 3 mm širokou, na levé straně kličkou (mašlí) zavázanou. — Pro děti: a mužstvo kroj starý.

Veškeré veřejné podniky oralské mají být vždy včas oznámeny Z. S. O.

Zádáme, by veškeré jednoty a odbory finančně podporovaly snahu Z. S. O. ke zřízení samostatných sekretariátů v Hradci Králové a v Praze.

Prostředí cvičení pro rok 1921 budou se postupně vydávat.

Schůze oralské. V úterý 22. června založena jednotka v Pístitích. Mluvil br. J. Polák. Dne 4. července založena jednotka v Křižkovicích. Mluvil bude též.

Oralský třídní kurs výhradně pro začínající koná se od 18.—20. července. Přihlášky se jen 10.—20. účastníků. Bude-li více přihlášených, bude další kurs pokračovat od 20.—23. července. Poplatek činí 30 K. Žádá se, aby každý přinesl s sebou aprovisaci (mouku, maslo, vejce, chléb, cukr atd.). Přihlášky nutno učinit ihned. Kurs pro ženy bude později.

Oralské soutěže projektovány jsou do Svatošovic a 12. září, na Hamí u Chocně a na Táboře u Lomnice n. P.

Slezské Předměstí. 27. června byla u nás schůze místní skupiny strany lidové. Promluvil zde přesvědčivě o nutnosti mohutné organizace našeho tisku dp. J. Šahula z Hradce Králové. Výmluvné důvody byly vesměs přijaty s pochvalným souhlasem. Nato p. inž. Fr. Netuka podal vysvětlení o upisování akcií na Českosl. tiskárnu a velký deník strany. Ihned se přihlásilo 12 účastníků, že si splatí podíl na oba podniky. Jiní oznámili výši upisované sumy v nejbližších dnech. Co jde v malé obci mezi uvědomělými venkovany, to zajisté může se dít i tím spíše v obcích větších, kde se jeví chuť k práci. Panu inženýrovi srdečně děkujeme za uspořádání schůze tak časové a praktické.

Zprávy místní a z kraje.

Zrušení srážky daně z příjmu z proměnlivých platů služebních zaměstnavatelem. Povinnost zaměstnavatelů daň z příjmu, předepsanou z proměnlivých platů služebních, vybírat srážkou z těchto platů a odvádět státní pokladně, byla zrušena. Následkem toho nejsou zaměstnavatelé ani povinni ani oprávněni při výplatě proměnlivých platů služebních, ku kterým hlavně náleží tantiemy, presenční taxy, kolejně, zkušební (promoční) taxy, provise, dále mzdy časové, akordní a od kusu, jakož i takové mzdy, které jsou ujednány ve lhůtách ne delších nežli čtyřnedělních, daň z příjmu na tyto proměnlivé platy připadající srážeti a státní pokladně odvádět. Daň z příjmu z platů proměnlivých bude se jich příjemcům jako posud předepisovati k přímému placení. Naproti tomu zaměstnavatelé, kteří vyplácejí pevné platy služební (měsíční platy) anebo, kteří těmto zaměstnancům vedle platů pevných, poplatné výše dosahujících, vyplácejí též platy proměnlivé, jsou jako dosud i na dále povinni daň z příjmu (včetně přírůžky pro méně zatížené domácnosti a válečné přírůžky) z těchto platů srážeti a státní pokladně odvádět.

Městské Klieperovo divadlo. Denně jsem chodil na představení společnosti p. Vrby s novým a novým očekáváním, že alespoň něco sňhujícího uslyším, když jsem dosud se maršů namáhal, abych poskytl alespoň svým očím nějaký umělecký požitek. Je to trapné člověku říci trpkou pravdu, ale když někdo vyprovokoval náš zájem svým titulem «pražské činohry», musí snést alespoň úsudek, že velké procento jejich výkonů má daleko do toho, aby mohly být opravdu uměleckými. Naše obecenstvo ukázalo dosti umělecké vyspělosti, jak svědčí chabá návštěva při představeních. Podalo sřejmý důkaz, že žádá trochu víc, než se mu podávalo. Ovšem, svůj výrok nemohu sevéobecňovat v ensemblu jest zastoupano několik sil, které slibují mnoho vykonati na prknech jeviště. Jest to p. Bínová, Faltysová, p. Nižkovský a j. Mnohým ještě schází vypěstěnost díků, ukázněnost pohybu a často jistota a odvaha k patřičné vervě a individualnosti. Je snad abytočno zmiňovati se o jednotlivých členech repertoaru podrobněji. Hrál se «Jindra», zdramatizovaný román Klieparův, «Princezna ze statku», průhledná maloměstská veselohra, která byla jedním ze šťastnějších děl, konečně «Tragedie mládí» (Alfred Pejovary) a «Dolfa» od Eida Jar. Maria. Je to již k nenaštít, co kus o po-

hlavních nemocích a tragediích nevěstek jsme byli nuceni strávit. Jak dalece se mravnost tím propaguje a utuží, když se postaví vedle sebe «Tragedie mládí» a «Dolfa», na kterou je «přístup dětem do 16 let zakázán», to je ovšem velkým otazníkem. «Dolfa» byla provedena nejslaběji. Posledním číslom tohoto týdne bylo «Žaluj», tragedie válečných let, z filmového dramatu podle H. Barbuseové románem «Oheň». Tragedie ptačích mozků, které pod tlakem hrůzy volaly celou silou po Bohu a přitom našly ve svém nitru smích a podiv nad touto otázkou. Němci a Bůh osudnou tragiku odnesli. Pokud bych hleděl na ohromující pravdu «vraždění» r. 1914—18, dal bych přednost B. Jek.

Mapa poštovních spojů na Slovensku a v Podkarpatské Rusi vyšla ve dvou dílech; oba stojí 5 K. Objednávky přijímá poštovní reklamční kancelář.

Jihoslovanští hosté. Po návštěvě bucharské dochází v našem městě k návštěvě Jihoslovanů dalmatských, kteří ovšem budou vše přivítáni. Dnes zde bude asi 200 milých hostů, kteří navštíví styky ve zdejší kraji. V sobotu odjedou.

Pokročí škola chytřáci a trůnáci. Kdo z katolíků chce činiti něco pro kulturu, už aby pomáhal s bázní a třesením prosit pokrokové kritické i nekritické za milostivé dovození. Právě «Osvěta lidu» v č. 26. naparuje plíce k přístěmu pokárání Školských sester. Ale prozrazuje až příliš, že staví na odív vlastní ignoranci. Prý soukromý dvouletý ústav ku vzdělání učitelů domácních nauk konkuruje s podobnou veřejnou školou v lyceu. Odpovídáme, že jest pravdou pravý opak. Onen soukromý podnikatelský kurs při pensiónátě Školských sester byl státně povolen ministerstvem kultury a osvěty již 28. listopadu 1908. Tedy konkurenční podnik vznikl právě v lyceu. V době války kurs přerušil, protože pensiónát blahovolně poskytl šest místností pro obecnou dívčí školu. Teď sklízí za svou obětavost pokrokový důk. — Soukromý dvouletý kurs směřuje se vyhovět i nařízení nejnovějšímu. Rozhodnuto, že právo veřejnosti obdržet takový kurs, který se zreorganizuje na základě výnosu z 14. listopadu 1919. Kurs v pensiónátě již tak zreorganizován jest. Má tedy právo k životu zrovna tak jako kursy nového založení. A jestliže pokrokáři zapovídají ředitelů pedagogii i pouhé podávání informací o ústavu řeholnic, který se osvědčil velice dobře, máme právo klásti otázku, kdy konečně pokrokáři ve školách zachovají aspoň trochu tolerance k žactvu katolickému. Tak daleko jsme ještě nedošli, aby pokrokářská despotie jediným kárným gestem katolické školy potlačila. Jenom nespomínáme, že šedivá strana má nyní na obzoru alby dosti.

Záložna v Hradci Král.

společné sdružení s ručením omezeným

Československé národní.

Vklady na knížky.

Půjčky. - Úvěry osobní

a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.

Vadla. - Eskompt účtů a směnek.

Zvláštní stráž nad polní úrodou. Čekalo se, že z agrárně-socialistické koalice přece jen u nás vzejde trochu snesitelné soužití. Ale marné naděje! Strana stranu a druh druhu hledí obojstranně a poškodit více než před válkou. Na plošských pozemcích v minulých dnech byla rozkrádána úroda tak drze a hromadně, že rolníci museli vytvořit 18člennou hlídací četnu. Tento sbor každý den se rozdělil na skupiny o 3 mužích, které ostražitě hlídají. Dálek jsme to došli! Své pole musí páně hlídati maloročník proti vpádům i těch lidí, kteří jsou slušnější lidé. A zloději se neptají, zda pole náleží baráčníkovi či statkáři; jejich ruce schvátí všecko, co se jim namane. — Jedna žena vyžala rolníkovi kus jetelce; poškozený ji potom domlouval. «Ale co pak to roste jen pro ty agrární potvory?» odpověděla čilá žnečka. «Ať z toho taky máme něco my.» — Taková filozofie se tedy ujmá v době, kdy jest nejvyšším příkazem, aby se konečně poučovali lid o sociálních problémech aspoň trochu správně. Polní zloději nechť vědí, že ty «agrární potvory» se mnoho na poli nalopotí, jsou nuceni platit daně, dále čeláče, na nářadí, na různé jiné agrární pomůcky atd. A peníze na ty nezbytnosti musí sedlák vzít z pole, z úrody. — Jest věru neuvěřitelné, pozorujeme-li, jak se musejí hájiti plody své těžké práce rolníci v okrese intelektuálně tolik vyspělém.

Krádež v kostele včelstánském. Ze středy na čtvrtek stal se u nás pokus vloupání do kostela. Je to v krátké době již po druhé. Zloděj udělal si sekerou otvor do dveří do sakristie a odnesl několik aťb a roucha pro ministranty. Bouřlivě počasí mu přišlo vhod. Ze sakristie vedou sňné dubové dveře do kostela a pro tyto do kostela se již nedostal. Časté poslední krádeže v okolí ukazují potřebu zřízení četnické stanice u nás, po které již tak dlouho marně voláme.

Rychanov n. Kn. Občané rychanovští zas jednou zmoudřeli. Měli jsme totiž návštěvu. Svolán pod památnou borovicí tábor lidu. Pro nepřítel počasí odbýval se však ve dvoraně Nár. doma. Aby to hodně lákalo, byl na plakátech také známý básník Rokyta, který je vlastně ministr. radou. Ten klopytal přes historii a snažil se vsugerovat posluchačstvu názor, že největší a nejslavnější mužové nebyli ani knížata ani králové, nýbrž reformátoři. Snažil se obrátit dějiny a zastínit Husem hlavně dobu slavného panování císaře Karla IV. Mluvil o rozkrádání českého majetku Habsburky a Jesuity. Neřekl však, že větší část tohoto rozkrádání švédové, které za hranicemi. Komenský, jak sám řekl, organizoval a že byl to právě Jesuita, který Prahu před zkázou švédskou zachránil. Na konec své hořinné trvátky, u navoující přednášky volal všechny k odpoutání se od Říma. Nato mluvil pan Matea, rev. stát. dráh. Nadával Římu, papeži a Jesuitám docela po frabšovsku. Spustil obehřaný kolovrátek o Bílé Hoře, o popravě českých pánů na staroměstském náměstí atd. Aby to vše mělo větší váhu, neřekl ani použití osoby prezidentovy a jeho výroky, vysloveného proti naší církvi dávno před válkou. Jen si pamatujte, že takhle neprospláte ani prezidentovi ani sobě — a nám neškodíte. Dále přišel na řadu pan Vantura v uniformě rakébo legiónáře. Z jeho řeči — vesměs nechutné a mrtvé — byl významnější jeho výrok: «Kdo nejdě za Kristem, nemůže být vlastencem.» Tím by se ovšem nezavděčil těm různým parádním vlastencům, kteří Kristův odznak, kříž, ze škol vyhazují. Pan prof. Štěpánek volal: «Běda, národe, budeš-li tichý!» Za něco takového by se vzkrikla nemuseti stydět ani sám Maša. Ve svém vlasteneckém zápalu by si snad byl přál, aby na náš národ přišel bíl nových výlek kněžských.

války třicetileté, které nás kulturně, hospodářsky i politicky uvrhly do záhuby. Ne rozepře, sváry a domácí války, ale svorná, pospolitá, plná, třeba jenom tichá práce je naší záchranou. Na vyzvání přiláhl se z našich řad o slovo mladík B. Kozel. Polemizoval s vývody min. rady Černého a ukázal jim tak vychvalovanou kulturu husitskou v pravém světle; postavil proti ní kulturu Karlova, což bylo z našich lavic květováno bouří souhlasu a potlesku. Ukázal, že nebyla to vojska husitská, která roznášela slávu českého jména do ciziny. Umělecká díla, která kultura katolická za dob Karla IV. zplodila, husité bořili, což nám nikdy ke cti nebude. Přesl potom na Bílou Horu a dokázal, že viníky katastrofy bělohorské a jejích následků byli němečtí protestanté s českou odbojnou šlechtou, nikoli čeští katolíci. Tím však nesprávně popadl pány protestanty. Pan Mates jako

jedem uštknut vyskočil a snažil se ho uklidit. Když to bylo marné, vzal mu za obrovského rámu, který vydávala nejen jeho velká ústa, ale také část přítomných protestantů, slovo — ze strachu, aby jim nepověděl pravdu ještě palčivěji, přes to, že byla zaručena každému volnost slova. Nato ujal se slova dp. Machač, který věcným způsobem křehce odrazil mylné vývody pp. předčtenků. Přes to však byl neustále přerušován. Kéž máme více takových neohrožených kněží! Ke konci schůze vybízel p. Mates k podpisování odhlášovacích blankety. Dává na vybranou, jakou kdo chce církev: bratrskou protestantskou, českoslov. katolickou nebo si může, kdo chce, zůstat bez vyznání. Jako kramář na jarmarce. Na lep však nesedí nikdo a blankety zůstaly čisté. —

zykem pohrdají a zůstávají jako dřívě, v dobách poroby, přivrženci a mluvčími úhlavních nenávistníků našich. Pohrdlivý výsměch čteš v těch vý-
ných zracích, obrážejících čápopaně požitkářství. Tito lidé byli vždy skoupem nepřátelského násilnictví u nás, oni vlastně byli ono nenáviděné jádro, jež mohlo naší duši. Po slavném převratu říjnovém zbaběle všichni zalezli do nečestných koutů, očekávající spravedlivý trest za strašlivé svoje zločiny; počali dokonce mluvit i tou pohrdanou řečí naší. Brzy však poznali, že i jako výhled zůstal jsme oněmi slovaňskými beránky s váží podhomenou slabobským učením o odpuštění a zapomenutí. A dnes opět vládnou a jsou všude. I do vápné květiny v sadech našich, do zpěvu ptactva se ta hnusná jejich mlhava — ta mlhava, v níž do nedávna pronášely k nám největší ú-
rážky, hrubství a bezpráví... Jen vinou něme-
ných »vůdců lidu« nemůžeme se zbavit této ne-
čistoty, jejíž pouhá přítomnost již nás poskvňuje. Tito vůdcové, nesvědomití, zaprodání šmboři, přinesli k nám učení a zásady rozkladné, u ná-
rodů vítězých dávno překonané, u poražených právě v naší době dokonávající dílo zhouby a rozkladu. Pod značkami healy zhanobili velké dílo osvobození našeho a zosudili nás před ce-
lým světem. Svrhli každou individualitu a udělali z lidu jen vojevůdce, plavící stádo. Místo vkusu přinesli humbug, místo práva zavedli násilí, místo práce lenost; obnovili, v jiné podobě jen, starý militarismus a zavedli nové otroctví — potupné, popěvadě jeho cíl nasazují nám naši vlastní lidé, a udělají z nás národ láje. Oni učí lid náš, aby v šílené, bestialní vášni se hnul jen za mamonem a bezohledně bořil vše kolem sebe, neschopen postaviti cokoliv nového. Slibují mu ve své ne-
svědomitosti ráj na zemi, jakého nikdy nebude a býti nemůže. Hlásají rovnost všech a sami jsou usurpátoři moci. Sami vypínají se v nahromadě-
ném bohatství jako dobře vyčrmení favoriti cí-
zích pány. Nezaslouží se ničím o vytvoření ná-
leho státu, vždycky naopak se spojovali (a do-
sud spojují) s našimi nepřáteli — ale osobují si právo na nejvlivnější místa. Naši chabí hoši vy-
čísíte ten Angličan chlév, již svým světlým zje-
vem zažehle noční máry! — Tato a jiná podob-
ná slova zřejmě jsou namířena proti císařským ži-
dům a jejich bolševickým námezdníkům. To nechť si onen německý list dobře zaznamená! S pokojným a spravedlivým Němcem náš národ se dorozumí snadno.

O socialistech a posunkovém reformě měl roz-
hovor zpravodaj »Venkova« se soc. dem. revisi-
onistou a vynikajícím spisovatelem Ed. Bernstei-
nem. Tento předák na dané otázky prohlásil, že v Německu mezi samými přívrženci myšlenky so-
cialistické panují dalekosáhlé rozdílnosti mínění o
cestách socialisace. Mnozí se domnívají, že by
nebylo radno převzít státem uhebné do-
mecké. Socialisti velkostatků představují si
Bernstein jako řadu opatření, která podrobně vlast-
nictví půdy silnější kontrole a odejmou mu jeho
spekulativní charakter, aniž by je prostě konfis-
kova, a tím, že: 1. váží vlastnictví půdy, dále 2.
tím, že se zakládají veřejná sdružení země-
dělských podnikatelů s nucenou povinností ku
přistoupení za účelem znemožnění znoužiti vlast-
nictví půdy, a konečně 3. silnou podporou venkov-
ských osídlovacích společností. Převody malých
a prostředních selských usedlostí do společného
vlastnictví Bernstein nepokládá v dohledné době
ani za možné ani za nutné.

Významným, časovým výtvorem uměleckým
jest krásný polychromovaný obraz akad. malíře
Neimana »Hod věrozvěstům sv. Cyrila a Meto-
dovi.« Bratřím selským, stojícím pod lipou,
vzdává hold zástup v pestrých krojích slov-
nských. Tváře nejvýznamnějších postav jsou věr-
nou podobou vynikajících současných vůdců ka-
tolického hnutí českého. Obraz ten počítá cca
národní i náboženské Cena listu 30 Kč. Zámo-
vaný 130 Kč. Na skladě v Družstevním knižke-
pectví v Hradci Králové.

Páperky.

Právě v době silného národního štítku český
svěráz reprezentoval se tak opravdově a tíživě!
Kofeny české duše, tkvící hluboko v půdě ná-
boženské, nedaly se vytrhat; šivily tkanem a refo-
lesti, vydávající třvety čarovné kouzla. Nyní v do-
bě politického osvobození taková národní ledi-

Různé zprávy.

Výběrné poselství o čsl. církvi vydalo Tiskové
družstvo v Hradci Králové (Adalbertinum). Dr.
Šulc nevyvrátitelně dokazuje, že t. zv. církev
československá katolická není a že klame lid
českou bohoslužbou, zatím co jeho opravdovým
náboženským potřebám nijak vyhověti nemůže.
Spisek ten všude hromadně rozšiřujte, aby lid
poznal podvod a klam t. zv. čsl. církve. Při vět-
ších objednávkách stojí 1 ex. 40 h, při menším
počtu 50 hal.

Tak přikře lidová strana přece jen republiku
neposuzuje. Ukáže-li lidovec na některé křiklavé
zločiny právě a lásky k republice, k očistě její,
hned se ozývají z úst skvostně zaopatřených za-
městnanců státních signály: »Ejhle — klerikálové
jsou proti republice!« — Ale nyní se táže sám li-
berální »Klas«, proč se vlastně zakládala republi-
ka. Připomíná tyto ostré poznámky: »Mohli jste
zůstat v tom šibím Rakousku, a bylo by to
totéž. Ve Vídni vládla po dobu války paní Stürgk-
hová — v Praze vládne paní Tusarová. Ve Vídni
se němčilo v ministerstvech, v Praze taky. Ve
Vídni panovala korupce, protekce, mnohoobro-
nictví, osobní prospěchářství, u nás rovněž tak.
Demagogie rozpíná svoje netopýří křídla nad Vi-
tavou stejně, jako je rozpínala dřívě nad Dunajem.
Místo demokracie máme ochlokraci čili luzovlá-
du, haňící se v nádech nepravé inteligence růz-
ných zaměstnanců, zřizenců nemocenských pokla-
den, štváčů ze fomesla, pouličních demagogů a
samežvanců, ochlokraci nekvalifikované byokra-
cie »šlechty« republiky a automobilových pro-
tekčních mlůč z kamarií pohlavárů vládních stran.
My však chceme pravou republiku a pravou de-
mokrati.« — Tak drsně a nenávidně náš tisk
přece jen o republice nemluví.

Boj mezi národními demokraty a národními
sociály o Sokola. Národní sociálové rozhodli o
slezu sokolského dorostu v Praze letáky volající
mládež do organizací národně-sociálních. To začal
tisk národně-demokratický ostře odsuzovat. Ná-
sledkem toho probíhá národně-sociální tisk, že
Sokol je ve vleku národní demokracie a hrozí, že
vyvodí z toho důsledek. To nutno všude zdůraz-
ňovati, že k Sokolstvu se hlásí strany, které člní
menšinu národa. Všenárodní zájmy jsou již So-
kola dávno cizí, jak ukazují volnomyslenkářské
štvance Sokolstva proti českým katolíkům.

Židé jsou ve všech zemích za svým progra-
mem následni. Nedávno vyšla v Londýně vý-
znamná brožura: »Židovské nebezpečí«. Za ně-
kolik dnů se dožila druhého vydání, umkeli ji ne-
mohl ani londýnský židovský list »Times«;
zmohl se pouze na otázku, je-li jen obsah pravý.
Obsahem brožury jsou totiž usnesení vybraná z
ruských státních archivů, která až r. 1905 zveřej-
nil ruský úředník ministerstva zahraničí, prof. Ni-
lus. Tehdy zmizela kniha z knižního trhu za ně-
kolik dnů, vznikla pak revoluce ji zatlačila. Nyní
se objevila znovu v anglickém překladu. Usne-
sení v ní jsou sepsána od židů a pro židy před ví-
ce než 100 roky a odhalují tajemnou, židovskou, me-
zinárodní organizaci, již předsedá rada moudrých
stařešů ze Sionu. Obsahem usnesení jest spik-
nutí proti mru a neovislosti křesťanských států
a svobodě křesťanských národů a vybudování
židovské světovlády. Vydavatel shrnuje obsah do
několika vět, z nichž uvedeme nejdůležitější: 1.
Po staletí trvá již tajemná, židovská, politická or-
ganisace židovstva. 2. Duchem jejím jest dědičná a

nevyhladitelná zášť proti křesťanství a obrovská
snaha po světovém panství. 3. Konečný, po staletí
sledovaný cíl její jest, zničení křesťanské, národ-
nostní státy a nahradit je mezinárodním, židov-
ským panstvím. 4. Způsob dojití cíle je přisně
promyšlen a vyžaduje přesně určený vývoj. Od
otřesu náboženské víry a stávajících poměrů se
posunuje do bezohledného radikalismu, aby za-
koťvil v anarchii, kde pojem rovnosti se stává
výsměchem. Ze světové anarchie proti skřeku »o
zneuctěné humanitě« musí vyrůst panství »králů
z pokolení Davidova«. 5. Politická dogmata, roz-
vinutá od křesťanské Evropy, demokratické stá-
tnické umění a politika jsou staršími na smích. Lid
je jim stádem a jeho političtí vůdcové, povýšenci,
slepé loutky, vedené od tajemné ruky stařešů ze
Sionu. 6. Tisk, divadlo, bursa, věda, dokonce i
zákonodárství jsou v rukou zlaté internacionály
pouhými prostředky pomáti veřejné mínění, zlá-
kati všechny k neřestem a v dásích křesťanů ide-
alistický vzlet myšlenkový křesťanské kultury
nahraditi názorem světovým, vycházejícím z hla-
du po zlatě, prosáklým ledem pochybovačství a
nevěry a nejnižší touhou po požitcích. Stařešové
ve svých usneseních hlásali: Chceme vyvolati
všeobecnou poruchu hospodářskou všemi pro-
středky, i zlatem. Při tom chceme mohutné zá-
stupy dělnické svěsti na míce měst. Chceme zvy-
šovati jejich mzdy a přece jim nepomoci, poněvadž
zároveň vyženeme ceny nejdůležitějších živo-
tů potřeb do závratných výší. Naše jednání u-
stáje, zájmy zakotvené ve vlastnictví selském
co nejvíce snížit tak, aby se rolníci nešířili
vrstvám zprotivilo. Abychom došli moci, použijé-
me rekvizit veškerého majetku a vyvineme teror,
abychom zakřikli a odzbrojili odpáře. Pokusíme
se vydati zákony, které stále více všechny svobody
omezí. Vedle nás smí zbýti je nejméně polovina
proletariát a k tomu nám musí posloužiti vojsko a
bezpečnostní orgány. — Kdo nad pravdivostí
tohoto plánu chce vřítiti hlavou, jen ať si čte Tai-
mad a některé novodobé spisy židovské. Ostatně
ani toho není potřebí; stačí pozorovati nezkale-
ným okem faktický vývoj poměrů a učiti se řád-
ně z denní zkušenosti.

Zbytečné rozčilování křesť. soc. německého
listu »Volksbote«. Tento list cituje některá slova
plamenité výzvy k Sokolstvu, jež byla uveřejně-
na ve »Zlatě Praze«. Hrozí se, že pisatel chce
Němce napřed ožoupit a pak vymrskat. Ale zby-
tečné obavy! Vždyť přece znalci českých poměrů
nezůstane utajeno, proti komu vlastně ony šle-
hy jsou namířeny. Onomu pisateli ozývá se vnitru
trpká bořest při patření, co tu nyní znamenají a
jak se uplatňují židé jak němečtí tak polští. Au-
tor oné horlé žaloby praví: »Velké dílo našeho
osvobození jest zprzněno, a co postavily naše
chrabré legie, je protřídáno. My toneme v pří-
valu cizáctví, a naše Praha jest v moci nepřá-
telových vojsk.« Nedávejte se mýlit českými
návy ulic, falešnými slovy části naší žurnali-
stiky, která s bezohlednou neovědomostí staví
Vám i celému národu jen Potěmkinovy vesnice.
Cizáci vřívají a bezohledně, ze všech končin
slezl, zaplávají Prahu — účte tu dobré pole pro
své dobyvačné zájmy: skoupiť vše, co tu dra-
hocenného, a nestoudně se rozpínají na nekrás-
nějších místech Prahy. Vláde se s nimi setkáš.
... Někdo říká, ať z nás jsou živi a z našeho těla
esají krev svými zahmatými zobci, přec našim ta-

vidalija, která dříve imponovala, rychle mizí. A z cizích národů právě ty proudy a zvyky mají u nás nejvyšší kurs, kterých se oni národové již zbavují jako zhoubného přezítka. A největší ohles nalezla u nás orientace habská, třebaže se to veřejně nepřiznává. Teď jsou sice národní kroje také při slavnostech v oblibě, úředně se velebi dávní čeští velkáni, úředně se zpívá o „zemském ráji na pohled“, ale — skutečná česká duše vyprchá, svěží vlastenecký pej se stírá. Vládne vlastenectví, nadiktované, nikoli cílené. Byla-li v Praze spoléhována žena, která z přirozeného jennocitu zabědovala nad přípravami k stržení mariánského sloupu, dostaly tak hrubou prackou pohlavek i statisíce poutníků velehradských; bylo tak hrubě napadeno jádro nezkaženého českého lidu, bez něhož by se republika stala nežalostnější gladiátorskou arénou několika rvavých stran radikálních. Český svéráz, česká duše stěhuje se z českých těl. Balsamování mrtvol sebe obratněji nedovede vdechnouti život nový.

MEŠNÍ VÍNA

sarabáně přirodu, neporušená, prvotní jakosti. Lidské la. druh roč. 1916 a K 14 — sa 1 litr. Lidské II. druh roč. 1917 a K 1850 sa 1 litr. Moravské jenné, ročník 1918 a K 13 — sa 1 litr. Víno jest úplně čisté a spůsobí k stáčení do lahví. Dodává v sudech od 50 litrů výše ohvalně známá firma:

Aleis Čížek, příslušný dodavatel metních vín a soudní znalec vín.

Založeno r. 1897. v Kumpolci. Založeno r. 1897. Transakční vlnné sklepy ve Znojmo.

Kostelní paramenta

prapory a bohoslužebné náčiní v nejvýhodnějších cenách nakoupíte u doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA
Nový Hrádec Králové, Čechy.

Vyžádejte si ceny, nežli objednáte u firmy jiné.

Varhanové píšťaly

zinkové i olověné dodává a veškeré opravy i přestavby varhan provádí

V. Poláček,

stavitelství varhan a harmonik

v Rychnově n. Kn.

Katolická rodina

světý byt ozdobí uměleckým obrazem, vytvořeným akad. malířem Neumanem:

Hold věrovyěstům
sv. Cyrilla a Methodějevi

Obraz je zdařile reprodukován čtyřbarvotiskem v rozm. 60x45.

Cena listu Kč 30—
Tiskárnový Kč 130—

Na skladě v
Družstevním knihkupectví
a nakladatelství v Hradci Králové.

Novinka velké časové!

Právě vyšel z pera J. Sahuly
velice poutavý spis:

**Církevní snahy
Husovy.**

Stran 48. Cena 1 Kč.

Objednávky obratem vyřizuje
administrace Časových Úvah
v Hradci Králové.

Nenechte se

mést a pátajte po pravdě o
době husitské, kterou zvlá
z důkladného díla historika J. Sahuly:
Doba husitská a předhusitská.
Stran 427. Cena pouze Kč 2 50 i s poštovným.

Dostál A.:

Požáry vzplály.

Dějepisné obrázky z doby husitské.
120 stran. Kč 1 20.

Lze obdržeti v každém knihkupectví.
Hlavně v 392

**Družstevním knihkupectví
a nakladatelství v Hradci Králové,**
Adalbertinum.

**2 skříně, 2 postele, 2 noční
stolky, umývadlo se zrcá
dlem od Kč 3000— a jiné**

nabízí továrna nábytku

Skuherský, Hradec Králové.

Paramenta,
prapory, sešpy,
a církev. náčiní
dodává nejlevněji

JOSEF VEND,

českosl.
odborný závod
Jablonec n. Orli.

BALDACHÝNY PRAPORY

DOPORUČUJE

F. STADNÍK, OLMOUC

KOSTEL PARAMENTY A NÁČINÍ

KADIDLO

Antonín Zavadil,

nejstarší závod pasířský a zlatnický
v Hradci Králové čis. 436.

(dílny za továrnou nábytku K. V. Skuherský).

Zhotovuje veškeré předměty kostelní, se zlata, stříbra,
bronzu a j. kovů v uměleckém provedení.
Opravy a snovazřizování starých nádob čistě a se zá
rukou trvanlivosti.

Zlacení a stříbření v ohni; niklování.

Ceny mírné

Rychlé provedení!

Paramentní závod
nejstarší české firmy:

Ignáce V. Neškudla syn

v Jabloně n. Orli. (čechy)
bratr P. J. Neškudly, býv.

arál ve Výprašticích)

doporučuje:

veškeré kostelní ro
sta, korouhve, pra
pory, jakož i kovové
bohosluž. předměty.

Ceniky, rozpočty i záhlavy
na úkasku zdarma a franko

Tisíce pochvalných umění
a vysvědčení.

Nejlevnější nákupní pramen v rep. Československé.

Kostelní nádoby,

kalichy monstrance atd., klenoty, notářské
prsteny, lodiny, jídelní přehory, opravy a
snovu slacení odborně a levně provádí

JAN STANĚK,

pasíř a ciseleur, stálý příslušný znalec zem
ského trestního a okresního soudu,
Praha t. 979, ul. Karoliny Světlé, 12 n.

**Našim konsumním a hospodářským družstvům,
odbočkám, Raiffeisenkám a všem našim stoupencům!**

Upozorňujeme, že v našich hospodářských podnicích
zřídili jsme též

železářské oddělení,

bychom i v tomto odvětví posloužili mohli. Budeme mimo
jiné dodávat: Odstředivky osvědčených druhů, mlátičky,
žací stroje obilní i travní, řezačky, pluhy, kultivátory, brány,
plečky, šrotovnice, kruhadla na řepu a brambory, pařáky,
čističe mlýnky, decimální váhy, lopaty, vidle, kosy, brousny,
řetězy a jiné hospodářské stroje a drobné nářadí. Též že
lezo v hospodářství potřebné.

Vynasnažíme se, bychom vždy co nejrychleji a nej
levněji posloužili.

Raďte se jen s důvěrou poptati a objednat.

Hospodářská Družstevní Jednota
v Praze H., Spálená 15.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nezalepená a ne frankovaná expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nebonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. šk. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo.)
Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Republiku chceme — nikoli otrokářnu.

Karikatura republiky jest horší než republika žádná.

Rabíati, kteří vřikají hesla o svobodě, měli by býti zavřeni do žaláře těžšího než falšovači tisícovek. Vždyť notoričtí tyrané dopouštějí se největšího podvodu, kdykoli nadšenými slovy deklamují o volnosti.

V Praze na sokolském sletu staví se pompézní socha Svobody; za několik dní nato zákeřná a ozbrojená tlupa ohvalotebníků téhož sletu přepadá troufale obrovský průvod lidu českého, který má v Luži a na Chlumku domovské právo od nepaměti.

Bezold, uváděje dokumenty krvelačnosti a hrabivosti tábořské, konstatuje, že tábořské voje s jen tím se lišily od velikých rot lupičských, že jim nebylo třeba se skrývat, poněvadž mohly vládnouti a hodebati se, že jsou bojovníky zákona Božího. Zrovna tak možno se tázati, čím liší se od banditů ti radikálové, kteří přepadají klidné lojální občany za bengálu pokrokových hesel? U nás došlo se tak daleko, že veřejná pobožnost se tresce od fanatiků jako zločin; naopak zase svesepí zlosynové mohou barbarskou zvlášťostí ukájeti kdykoli a kdekoli, vztyčí-li jen standartu pokroku, husitismu anebo — svobody. Pod těmi hesly se dovoluje všecko.

Ve škole nesmí učitel ani největšího nezbedu, který jest docela doma naváděn, aby učitele dráždil; to by bylo barbarství. Zato však hrdinným projevem osvědčení jest zmlátit do krve spoluobčany za to, že se odvažují aspoň tak volně chodit a dýchat, jak jim chtějí nechtějí povolit i nejtuzší absolutismus rakouský v minulém století.

Odpouštějí se lehce nejhorší surovosti a čestné hanebnosti, spáchané od pokrokových zvlášť na Slovensku. Nám se neodpouští ani to, čeho jsme se nedopustili; hrubí násilníci na velikých schůzích vřikají o Husovu upálení nikoli proto, aby potěpali kostnické soudce; srší jim za řeči z očí záštíplné jiskry směrem ke katolíkům žijícím.

Když v Praze a jiných velkých městech polští židé svou lichvou a podvody přímo nestydatě naše obyvatelstvo provokovali, nebyl žádný z nich tělesně ztýrán. Radikální česká krev zase jen kuráž proti krvi české. Dravými lháři jsou taci násilníci,

kdykoli se ohlubí vlastenectvím. Proti straně pořádku, proti občanstvu, které tak často se obětovalo pro zájmy celku, jest kuráž dosti. Zato však ani vláda ani všichni radikálové dohromady nevědí si rady a pomocí proti jedinému zločinnému Muňovi. Myslíte si, že cizinu oslní sokolské slavnostní poshody, až se doví, jak ty obrovské masy choulí se strachem před jediným bolševikem a pronásledují jen toho, kdo se dá?

Jeden den se deklamuje, že Husův zjev jest povzbuzením k svobodě; volá se i o svobodě dítěte. Druhý den pak se roztloukají lebky těm, kteří nechtějí zapřít předsvědčení svých otců a kteří se vzpírají proti myšlenkové rakovině, zavlečené k nám od vídeňských židů.

Cheeme republiku — nikoli otrokářnu. Právě v republice má se hleděti k tužbám množství, valných zástupů. Jestliže však trpí krvavá násilí strana, která jest svou mohutností druhá v národě, jak se mohou ohlubiti násilníci duchem republikánským a demokratickým?

Cheete vládnouti bez pomoci Čechů konservativních i Maďarům a Němcům, kteří vám však mohou odpovědět, že nedovedete vládnouti ani sami sobě. Proto k vůli obnovení etí vlasti a dobrého jména národa vůbec aspoň lidovci jsou nuceni hájiti skutečné republikánské svobody a zachovati svou energickou obranou volnosti republiku vůbec.

Radikálové vědí velmi dobře, že surovosti toho rázu, k jakým došlo v Luži, nelze před světem utajiti. Soud historie přistí vyzývá nás důrazně předem, abychom se hájili a zastavili vzrůst plantážnického otrokářství. Taková obrana musí se dít i tiskem.

A myslíte, že pak cizina, která také české listy čte, zůstane hluchá a slepá k českým radikálním přemetům? Motivé, náské a malicherné duše netoužily — jak patrně — po republice v zájmu blaha národa, nýbrž proto, aby si mohli ochlázovati žáhu na krvi spřízněné.

Ale až potud — a ne dál! Tyrané a tyránkové brzy seznají, že v lidovcích jest ještě dosti energie k boji proti sluhům cizáckého kapitalismu, proti placeným asistentům semitských vůdců bolševictví a proti mongolským přepadům.

jaký měl na mysli Palacký, Havlíček a Rieger? Některé listy agrární jsou nečistějšími propagátory hnutí odpadlického, ale pro ochranu rolnictva proti výboji socialistickému činí tak málo! V listech nár. demokratických čteme štvavé protikatolické články staromódního rázu, které již dříve národu silně škodily a nyní jej poškozují dvojnásobně. Jestliže jest prudce napadána sama druhá strana v národě jinými stranami občanskými, seznávají nepřátelé republiky, že buň strašný svár mezi samými stranami nesocialistickými — a dle toho také roste jejich troufajost. Kde se silně kalí vody, tam anarchisté věští značnou kořist.

Otrokářský duch vítězí dále u těch, kteří tvrdí, že oslavami Husovým snází se raziti cestu svobodě. Uvažme na př. to. Veleobec sokolská rozhodla úředně, že členy spolku klerikálních nebude do svého středu přijímati. Když však vyhoštěnci zakládají si tělocvičné jednoty vlastní, svíští jim nad hlavou karabáč a ozývá se kaprálská výtka, co si to dovoľují. Není taková taktika barbarským násilím? Katolíci by směli býti členem Sokola jen jako námenec, skrývalci svůj názor světový — stal by se mezi bratřími — otrokem. Nechce-li se však nemužně přetvářovati, je stíhán kletbou patentovaných vlastenců-plantážníků. Takhle má býti existence českého katolictva v republice radostná? A ti, kteří páchají na nás násilí taková, jaká by si nedal líbiti u nás ani žádný cizí žid, vynucují z nás nadšení, radostné projevy.

Psají jsme již dříve, jak by se měla spojití na nejnужnější svou obranu republikánská inteligence bez rozdílu kulturních anebo jiných názorů. K tomu ovšem nedojde. Inteligence radikální neví, či je a kam se má otočiti. Raději sbírá drobečky se stožů socialistických, které s ponížným úsměvem obsluhuje, jen aby nemusila vstoupiti do soumráku s občany konservativními.

Ale otázka solidarity stran nesocialistických musí se luštit dříve, než bude pozdě a — než sami státní úředníci i s republikánskými zákony nebudou vydáni zcela na milost i nemilost zlovůli radikálních socialistických demagogů. Každý přece ví, že tam, kde leží křídlo soc. demokracie opanovává pole, dostavuje se v zápětí hlad a vůbec nezměrná bída.

Francie právě proto nyní rozkvétá čile, že zdolala s napětím velikých sil komunisticko-politickou stávkou. Ale ještě necítí plně bezpečnosti. Proto tam dochází k jednotě nesocialistických elementů. Dne 1. července skončen v Paříži sjezd republikánské demokratické aliance, jež se přetvořila v republikánskou stranu demokratickou a sociální. Její předseda senátor Sonnart pravil, že Francie musí býti zachráněna před hospodářskou katastrofou. Nová strana seskupuje všechny, kdož chtějí, aby země pracovala v pořádku a míru. Sociální mír je nezbytnou podmínkou ozdravení Francie. Zákklady republiky spočívají na svobodě svědomí, na svobodě práce, na solidaritě tříd, oživené duchem spravedlnosti a bratřství.

Politika.

Republika a strana lidová.

Též občanské kruhy hluší si ve veselém rej-nad sopkou. Bolševictví se šíří a otvírá basíli

oči stále lačněji. Ale panstvo v nespravedlivém dráždění citu lidovců se spojuje i se soc. demokratickou levicí. S kým chtějí pak agrárníci a národní demokraté uchýlit národního programu,

Tolik by měla věsti i vládnímu předsedovi — mezi lidem došlo k takovým chybám — zvláště když naši občanskí lidé již tak mnoho. Aby se neopakovaly tyto věci o existenci československé republiky. Ba dokonce zastali by v samé republice naši lidé i jiné, kteří byli stráženi před našimi vlastními lidmi. Ale kde je o existenci republiky, která by se bez celé spolupráce lidstva rozhodně neodstala. Každý, kdo se samostatnosti našeho národa poctivě smyslí, musí si vážit strany, která se dovede v zájmu národního celku zapřít a která přes četné ústrky jest ochotna poslouchati řádnych zákonů tohoto státu. Komu jest republika jen předmětem sporu nebo neplošných deklamací, komu jen vážný zdar na srdci neleží, ten ať jen šikamne a tupí naši stranu dále. Národ jednou s takovými lehkováznými eskamotéry sčítuje díkjadná.

Zatím co ve světové válce prolévány řeky krve křesťanské, židovstvo sbíralo síly a hlavně kapitál k novému svému rozmachu. Vždyť Izrael věděl, jak velké úplatné houfy se pohrnou k židovským pokladnám s uctivými dotazy, co papežstvo poručí a kolik hodí platit.

domná, začíná se nový pulsující život. My nemáme žádné zábrany! Srdce čerá!

Sama Francie, která v posledním čase svou přichylností k Vatikánu zblavila se aspoň nehoráznými brocty, a její čtí bůžek, který byl křesťanstvím, s tím se musí ošklivo vztekat. K tomu, kteří v záplisť naší na politiku francouzskou obrovský vliv, patří Louis Dreyfus, bývalý předseda vlády, a také Edouard de Paris, Benoît Franco-Serbe a Société Générale. K jeho důvěrníkům patří především bývalý francouzský vyslanec ve Vídni Crosier, správce řádu St. genérale, dále Delys, syn Clamenceauův a protosokrát Versaille konferencí a konečně Ed. Cern, představitel amerických židů a čláste evropského Německého.

V Polsku ozývá se hlas mohutný vlní proti židům, jímž se vytýká společní s ruskými bolševiky. Hněv kypí proti židovským kofistníkům tolik, že bojácní židé opouštějí Varšavu a odchází za hranice. Máme se tedy pase nač těšit. Až tu započne druhá záplava židovská, zkyplí se půda naší republiky pro bolševictví ještě více.

Faktum jest, že v Polsku vyhýbají se židé soustavně vojenské službě a že hromadně z vojenských formací přebíhají, páchalice proti vojenským operacím polským sabotáže.

Ovšem přátelům svým prokazují židé vděčnost. Dle užhorodského „Národa“ sbírají v N. Yorku židé, rodáci z Československa, totiž klobásy dolarů na postavení studentského domu v Jerusalemě, který ponese jméno presidenta T. G. Masaryka. Dobře pamatujme, že za války sebrali židé v Americe veliké miliony proti osvobození našeho národa.

Adalbertinum
přijímá vklady na úrok dle doby výpovědní a
poskytuje výhodné půjčky.

V 3. 9.—10. »České Hudby«, vycházející v Kutné Hoře, jest pozoruhodný díleček Trolldův »Účast Moravy a Slezska na církevní hudbě XVIII. století«. Přiloženy vkusně vypravené a přístupné kompozice (většinou lehkého slohu): Al. Strěbla valčík pro smíšený sbor, Norb. Kubáta offertorium »Veritas mea« (pro soprán a alt s průvodem varhan), B. Parsche »Zrazená« (pro mužský sbor), V. Koeniga »Prostý motiv« (pro 1 hlas s průvodem klavíru). — Ve 13 oddílech přehledně sestavil dlouhý řetězec úsudků nekatolíků o církvi katolické dr. H. Rost v knize »Die katholische Kirche nach Zeugnissen von Nichtkatholiken« (vyšlo v Řezně u Pusteta). Jest to spolehlivá sbírnice katolíků proti paušálnímu tupení katolické církve. — Když pověstný profesor Juda byl interpelován pro své bezcharakterní protikatolické lži, rázem se stal ve světě pokrokatském velikou kapacitou, pronásledovanou »klerikální denunciací.« Teď však, kdy zaryl jen trochu do tábora rudého, jest jinak. »Právo lidu« píše o něm takto: »Je profesorem na střední škole a poněvadž prý je churav, vykládá si se zdravotních příčin dovolenou v době všeobecného nedostatku vyučovacích sil. Pak ihned založí si měsíčník list, v němž po způsobu revolterových »žurnalistů« hájí zvláště do všeho, co vykonali sociální demokraté. Chybu vyště stokrát, dobrou věc zesměšní, anebo podloží ji a jejímu výsledku pohrnutky špatně, nešťastně, ale o sobě prospěchářské. Pořádá po hospodách divoké střanice proti sociální demokracii a Kleriků nechá bítet. 16 hodin týdně učít nedovoluje mu zdraví, redigovat list a chodit stávkou po věnku — k tomu má sil dosti. A republika má si to platit. Až je důkladně zlikvidován ve svých očích, jde do Prahy a

z Prahy říká nenávidný, zavilý boj, plný
lásky a pustého štvání proti každému šlo-
věku, který si dovolil vstoupiti do organi-
zace socialistické. Že takových odborníků
není? Jsou takoví. Jedním z nich je —
profesor Karel Juda. — Dle římských
zpráv v lomech nedaleko Říma objeven
starý hřbitov z V. či VI. století před Kri-
stem. V hrobech nalezeny řecké dlabány,
ozdobené figurami; v jednom nalezen jonský
bronzoý dlabán a cenný bronzový předmět
s dvěma hlaivičkou. Objevený hřbitov udává
polohu antického města Ploninia a do-
vědčuje, že jeho existence byla předhele-
nistická. — Doc. dr. Novotný ve »Ven-
kově« uveřejňuje vývody Léona Bérarda
ze francouzské sněmovny (dne 11. června)
o studiu latiny a řečtiny na školách. Dle
Bérarda ani studium cizího jazyka moder-
ního ani prohloubené studium mateřtiny
nenahradí studia jazyků klasikých. »Ne-
mám žádného velkého spisovatele fran-
couzského, který by se byl naučil řeči stu-
diem angličtiny, ba ani prohloubeným stu-
diem Montaigne a filologie románské, iso-
lované od kultury řecko-latinské. Ale na-
opak je jisto, že tyto staré, tradiční nauky
klasičké vzdělaly u nás ty, kteří ustáli
a dokončili řeč, jeť jest a zůstává našim
prvním a nejlepším prostředkem expanse;
vzdělaly u nás ty, kteří vytvořili, kteří
ověřili Francii svým geniem politickým,
jako ty, kteří ji zachránili geniem váleč-
nickým. Účel střední školy jest, připravo-
vat muže a solánní dušy, rozumné, ne-
lákavé, je potřebí v naší zmatené době
proto budiz jeho docavadní klasičský
podtate zachován.« — Známý náš spi-
sovatel Rudolf Vrba vydal svým nákladem
dávající spis »Der Kapitalismus im Welt-
krieg« (Lipsko 36 Kč) v koutě Pt. R. 1916.

v Praze II. Informace tohoto spisu jsou velmi názorné a přesvědčivé; jsou zde bohaté statistické tabulky. Spis trhá ostré světlo do velkodílny židovského kapitalismu. Vědomost máli by čísti tuto knihu všem, a všude se vyskytli tak významnými dokumenty, tak i celými národní republiky. — V jižní Americe byly se byly mnohaleté. V peruánském Lima se stalo, že v roce 1908 vstoupil do st. Rosy, a vstoupila do republiky na své vlastní, a byly v domínaj na peruánských pu. — Vě tak jako členů, Pačda stala se vstoupila do se státnískými byly kultury. Guľanů. Půdňá podobá se jako v pačda lina. Vniřek bádůky na po-
1908.

**medvědi a pátratelé po pravdě o
2055 husitská, kterou zveřejní
s důkladného díla historika J. Sabuly:
Doba husitská a předhusitská.
Stran 427. Cena pouze Kč 250 i s poštovným.**

Požáry vzplály.
 Dospělá obdržela 4 zlaté kufle.
 120 stran. Kč 1'20.
 Lze obdržeti v každém knihkupectví.
 Hlavně v 392
 Družstevním knihkupectví
 a nakladatelství v Hradci Králové,
 Adalbertinum.

Dr. V. Flajšhans o nové husovské práci dr. V. Novotného. Flajšhans uváděl Novotného ze zaujatosti a četných omylů již v kritice jeho díla »M. Jan Hus.« Nyní přikládá v »Novém Atheneu« pitevní notik k Novotného publikaci »Mistra Jana Husi korespondence a dokumenty.«

Novotný kladl vždycky vysoké požadavky na vydání populární a předběžná; pronesl často přikré odsudky. Flajšbana klade si otázku, co sbírka Novotného proti dřívějším vydáním přináší vlastně nového. Skutečnou významnou novinkou by tu byl pouze dotud netištěný list Husův papeži. Ale onen list od Husa nepochází, psala jej universita, fakulta anebo korporace jiná; vždyť Hus by nebyl psal papeži »my«. Kniha Novotného pracuje s materiálem starým a známým; jsou to celkem rukopisy označené Flajšbansem nebo Sedláčkem. Novotný otiskne mnohé listiny, v nichž pouze jest o Husovi zmínka; ale vynechává dokumenty velice důležité. »Skoro vše by se dalo nasbíratí parafipomen nežli kniha obsahuje textů.«

Kritik praví dále: »Rukopisný a vůbec
pramenný základ práce jest úplně vzat —
až na nepatrné doplňky — z mých prací
a Bediákových, ať to ovšem vydavatel za-
pomněl povědět.« Ale Novotný velikou
nedbalostí zavínil v uveřejněných doku-
mentech pino chyb. Na př. v otiskě češ-
kého překladu listu Wychova jsou chyby
velice nestvůrné, ať přece vydavatel mohl
aspoň nejhorské opravit dle otiského ori-
ginálu latinského. Otiskuje docela i nesmysl
»složice siláme každé bříemě místo
biblického »s sebec. Na dvou stranách
přes 50 chyb jazykových, slohových, smy-
slových atd.

Plajškans pokreduje: »Sohází první vlast-
nost edice, spolehlivost. To jest, že vskutku
originály mají to, co Novotný udává. Ale
ta práce Novotného hrubě klesne; jeho
tisk — se již nekouká — je falešný,
vychází v omyl, podává čtení a priori chybné,
kdežto originály jsou všude správné (a tak
správné číhají předchůdce Novotného).
Nelze tu otiskovati tisíce dokladů; pro
komuž postačí srovnání známého největ-
šího listu Husova s r. 1434. Počet křís-

lze doklady ledabylosti Novotného, kritik připomíná: »Uvedl jsem těchto deset příkladů, kde hrubou chybou falšuje se obraz jazyka Husova nebo vytváří nesmyslný text — proti originálu a přes to, že starší vydání mají text správný a latinský text správně čtení přímo žádá... Možno vůbec na takové vydání spolehnouti? Po dalších knihových dokladech Novotného omývá kritik pokračuje: »Ale Novotný nejenom falešně čte a přepisuje originál — t. j. vydává za čtení původní to, co v textu vůbec není — nýbrž zrovna tak často čte chybně a nesmyslně, t. j. se dvou paleograficky možných vybere správně čtení smyslem nebo jazykově naprosto nemožné. A nové doklady toho, co napovídá».

Na přemnohých místech dopouští se vydavatel zcela nemožné konstrukce textové. »Kdo chce vskutku poznati původní text listu, musí si opravit text Novotného podle paralel, opsati text norimberský, srovnati oba překlady, shledati si v českých textech příslušné paralely — krátce: začít se začátkem... Hůře jest však tam, kde Novotný pokouší se latinský text opravovat, pravidelně s naprostým nezdarém... Viděli jsme již, jak vydavatel falešně čte (také český text) a jak chybně text konstruuje; ale chyby v textu latinském jsou přece jenom komáři proti velbloudům textu českého. Vydavatel přepisuje se strašnými chybami nejenom proti staročeské, ale vůbec proti každé české mluvnici.

Vzpomínáme, co chyb vytkl dr. Flajshaus Novotnému po vydání protestního listu české šlechty do Kojnice! Novotný se posud nenapravil. A pak mu věřte, když ve svém »Husovic« hledí utratiti ke chvále anebo omluvě reformátorové některé dohady, ke kterým v pramenech nemá opory žádné! Historikové slávají se básničky; a pak se divte, že v otázce husovské jest posud tolik smátek!

Ph.Dr. Eugen Kadeřávek: *Senstava filosofie křesťanské čili aristotelicko-thomistické*. Díl první. Spisovatel udává v předmluvě šest důvodů, pro které se snaží šířiti známost filosofie aristotelicko-thomistické čili křesťanské. Cíní tak z té příčiny, že 1. tato filosofie jest původní, Bohem vlastně lidstvu daná a stále lidmi rozumnými jak v době pohanské, tak křesťanské pěstovaná. 2. Ona jest jediná považována lidem přiměřená a zaujímá v dějinách vzdělanosti lidské místo významné. Člověk touží rozumem poznati, pokud možno, vše v příčinách, zejména v příčině poslední, a to číní tato filosofie; proto tvrdí rozumní filosofové, že se k ní má lidstvo vrátiti. 3. Tato filosofie si počíná jediná opravdu vědecky jednajíc o pravdách dle logických zásad rozumových se stálým zřetelem na zkušenost a vymoženosti všech věd. 4. Plně uspokojuje člověka vykládajíc důkladně učení o Bohu, o člověku, o světě a vyvracejíc všechny námitky v tom ohledu činěné; její metodu jsou tři ideje: pravda, dobro, krása, k nimž chce vésti lidstvo celé. Z toho plyne důvod 5., že zdokonaluje opravdu společnost lidskou pořádajíc poměry člověka k Bohu, k sobě, k bližnímu, v rodině, v obci, ve státě, v celém pokolení lidském. 6. Ona jediná nevystupuje proti náboženství křesťanskokatolickému, nýbrž naopak přirozenými důvody je hájí jako poklad nenahraditelný.

Díl první dělí na 5 částí, ve kterých vykládá I. úvod do filosofie a obranu filosofie křesťanské, str. 15—62, II. logiku formálnou čili dialektiku, str. 67—190, III. logiku kritickou čili noetiku, str. 193—286, IV. metafysiku obecnou čili ontologii, str. 289—421 a V. v dodatku k metafysice obecné jedná a) o kosmologii, str. 426—456 a b) o aesthetice obecné, str. 459—502.

I. V úvodu do filosofie řeší otázku, ku které filosofii máme přilnouti. Za tím účelem vykládá, co filosofie jest čili podává výměr filosofie. Po výměru slovním: Filosofie jest látka k moudrosti, následuje výměr věcný: Filosofie jest věda o posledních

příčinách všeho, co vůbec jest, přirozeným světlem rozumu lidského zjednaná str. 16. Následují různé výměry nesprávné: jistě jest tolik, kolik bylo a jest různých filosofických škol. Nato utáráv, že filosofie křesťanská jest jediná, logická a proto také věda pravá, protikřesťanské pak nelogické a proto vědy falešné, a připomenuv, jakou vědou tato filosofie křesťanská jest a jaký jest její poměr k vědám přirozeným a k theologii zjevné, předkládá rozdělení filosofie. Filosofii celou dělí na theoretickou a praktickou. V theoretické rozeznává logiku a metafysiku. Logika jest jiná formálná, jiná látková čili kritika. Metafysika jest jiná obecná, ontologie, jiná zvláštní, ku které náleží metafysika o přírodě, o duši lidské a o Bohu čili theologie přirozená. Filosofie praktická jest filosofická morálka.

Nato řeší otázku, jak se má filosofie křesťanská k soustavám mimo- a protikřesťanským, jaké užívá metody a čeho žádá od svého stoupence, a dokázav nutnost a prospěšnost filosofie křesťanské podává krátký nástin dějin filosofie. Ku konci této části hájí filosofii sv. Tomáše Akvinského proti útokům a připojuje krátký nástin života tohoto světce.

II. V logice formálné čili dialektice vykládá v úvodu, co jest logika formálná, jaký jest její poměr k ostatním vědám filosofickým, jaká metoda, jaké rozdělení, a uvádí čtyry hlavní zákony činnosti rozumové: zásady totožnosti, protikladu, o vyloučeném třetím, o dostatečném důvodu.

Logiku formálnou dělí na dvě části, z nichž prvá jedná o činech rozumových, které máme pořádati, druhá o prostředcích, jimiž je máme pořádati. Činy ty jsou tři: Pojem, soud, úsudek; proto v první části o těch. Prostředků, kterými máme tuto činnost pořádati, jest 5: Výměr, rozdělení, důkaz, metoda, věda, proto v druhé části o těch.

III. V logice kritické čili noetice vykládá v úvodu, co logika kritická jest, jaký jest její úkol, jaká metoda, jaký poměr k ostatním vědám filosofickým.

Pojednání samo dělí na tři oddělení. V prvním vyšetřuje, co jest cílem našeho myšlení, co jest pravda, co poznání, věda, nevědění, bloudění, co jest jistota, mínění, pochybování. Ve druhém jedná o možnosti poznání pravdy, za kterýmž účelem se táže, kterak jsou věci poznatelné, kterak působí na nás, kterak my toto působení přijímáme; dále jedná o schopnostech poznávacích, o důvodech, na kterých spočívá poznání pravdivé a jisté, a o těch prvotních, kterých je ku poznání potřebí, a které je vlastně tvoří. V oddělení třetím jedná o tom, jak tři prvotě, na kterých spočívá jistotné poznání pravdy: Předmět poznatý, podmět poznávající a Bůh, původce poznatelnosti předmětu a mohutnosti poznání podmětu, poznání uskutečňují. Nejprve vypočítává názory bludné, a to na prvním místě ty, které odvozují poznání jen od předmětu poznatého: Empirismus, sensismus, materialismus, herbartismus, pozitivismus; pak ty, které je odvozují jen od podmětu poznávajícího: Theorii o ideích vrozených, kriticismus Kantův, idealistický akosmismus, apriorní intelektualismus (Fichtův, Schellingův, Hegelův), pantheismus Schopenhauerův a Hartmanův a nativismus J. Müllera a H. Helmholtze, konečně uvádí a vyvrací bludné názory těch, kteří odvozují a vysvětlují vznik a postup poznání jen od Boha: Ontologismus, nepravý mysticismus, tradicionalismus. Nato vykládá, dokazuje a hájí učení správné, jak Bůh, předmět poznatý a podmět poznávající zároveň spolupůsobí ku poznání pravdy objektivní, věcné.

IV. V metafysice obecné čili ontologii, která jedná o bytí — to co vůbec, nejprve vykládá a vyvrací názory bludné o obecninách totiž: Nominahismus, k nimž čítá také konceptualismus, a nominalismus přeměněný. Následuje učení správné o obecninách, totiž realismus mírný,

kterému náleží Aristoteles a sv. Tomáš Akvinský. Dle něho jsou obecniny skutečné, věci, ale ve formě své obecnosti se v řádu reálném o sobě nenacházejí, nýbrž mají svou věcnou jsoucnost jen v jedincích.

Ontologii samu dělí na tři části: 1. O přesáznosti bytnosti, kterou část dělí na tři hlavy: o bytí, o přivlastech bytí a o dokonalostech bytí. V hlavě první vykládá, co bytí jest a co jest opak jeho, nič, a vyvrací nesprávné učení Hegelovo a Herbartovo, kteří splétají bytí vůbec s Bohem; nato jedná o bytnosti a jsoucnosti bytí, zejména dokazuje proti empirismu, že můžeme bytnosti bytí poznati. V hlavě druhé jedná o přivlastech bytí, jimiž rozumí jednotu, pravdu, dobrotu, krásu; proto jedná o nich, o jejich rozděleních a opaku. V hlavě třetí mluví o dokonalostech vůbec a o jednotlivých dokonalostech zvlášť, z nichž některé odnášejí se k jsoucnosti: nutnost, jiné k bytnosti: jednoduchost a nekonečnost, jiné k jsoucnosti a bytnosti zároveň, totiž nezměnitelnost; proto o nich a o jejich opaku; tedy o nutnosti a podmíněnosti, o jednoduchosti a složitosti, o nekonečnosti a konečnosti, o změnitelnosti a nezměnitelnosti.

2. V druhé části jedná o nejvyšších rodech bytí čili o kategoriích ve smyslu Aristotelově, při čemž připomíná nesprávný výklad slova kategorie u Kantu. O kategorii první, podstatě, jest pojednání obšírné; vykládá, jak dospějeme k pojmu podstaty, co podstata jest a co není; že není pouhý pojem, nýbrž skutečná věc, kolikrát jest, jaký rozdíl mezi podstatou prvou a druhou. S pojmem podstaty souvisí pojmy ostavek (suppositum) a osoba (persona).

Poněvadž všechny následující kategorie, počtem devět, jsou případy, následuje pojednání o případech a jejich rozdělení. Případy ty jsou: Ličnost, jakost, vztah, trpnost, činnost, o kterých dvou podrobně jedná v části o příčinách, čas, prostor (zejména tyto dvě jsou velmi podrobně probrány), poloha, majetek.

3. V části třetí jedná o příčinách bytí, a to nejprve o příčině a účinku vůbec, pak upozorňuje na rozdíl mezi příčinou, důvodem, prvotí a přirozeností; na to podrobně vysvětluje a dokazuje proti Lockovi, Humovi a Kantovi, že zásada příčinnosti jest objektivně platná, t. j. že její základ jest ve věcech samých a ne jenom v našem poznání buď smyslném nebo rozumovém.

Příčin rozeznává pět: Účinnivou, látkovou, formálnou, vzornou a účelnou. Pojednav o jednotlivých zamítá nesmyslné učení fatalistů o osudu. (Dokončení.)

Pe slavnostech Johany z Arku. Velikolepé slavnosti v Římě měly koncem května dozvuky v Paříži. Průvod vlastenecký, čítající 80 tisíc účastníků, pohyboval se nejlepšimi čtvrtěmi veleměsta. Vedle spolků katolických byly tam i spolky republikánské a royalistické. Les prapůrů a korouhví mňhal se v průvodu. V přední chrámu sv. Augustina byla posvěcena socha svaté Johany a na náměstí pyramid u jiné sochy světiče ležela spousta květin. Ani nejmenšího nepokoje nebylo; nic nerušilo tento národní svátek.

V okolí Belleville několik tisíc revolucionářů oslavovalo křikem poměty a hany krvavou komunu. V tomto křiku byla spojena zlost nad nezdarom a pomsta; až agitace mezi dělnictvem a v novinách byla úžasná, přece nedar byl příliv volby. Socialisté francouzští jsou hlupí a slepí ku aměně, která se stala v národě francouzském; nechtějí viděti jeho návrat k práci. Tento průvod byl jaksi průvodem smíření, kde všechny vstupy občanské manifestovaly pro »svatou Vlastenku«. Vlastenství ve Francii utíká a Paříž Orleánská jest pojitím. Návrh na zavedení národního svátku k počtu Ranný Orleánský se stal zákonem.

Johana z Arku však nepředstavuje jen vlastenku fanouškovskou, ať se zdá, jak utvářena v slavné národě. Ona hájí pravdu, lásku k vlasti, která smí být i

nou půdu a čest vlasti až k smrti; nemá však pro jiné národy jedu záští a opovržení a nezáročí se zřetelů zájmů pravé lidskosti.

Hlasatelů humanity a sice nevěreckých máme nyní mnoho, u nich péče mezinárodní umlňuje lásku k vlasti. Jsou to však největší nepřátelé pravé humanity a šíří nevědecký bojovný a sobecký nacionalismus. Jest to přirozené. Lásky k vlasti a k humanitě jsou dvě vášně velmi hluboké; jakmile se ocitnou v nepravých mezích, stávají se nesnášlivými a protivnými. Jen církev, která má pravdu a všemu vykazuje patřičné místo a odkazuje do příslušných mezí, může tyto dvě síly uvést v soulad. A obrazem takového souladu lásky k vlasti a humanity je Johana z Arku. Chtěla osvoboditi vlast ze jha nepřátel, ale pak bývalé nepřátelé spojiti k novému tažení. Chtěla osvoboditi vlast a sloužiti Bohu. A rovněž takovým byl esli našeho snažení: Ochrániti vlast proti útokům a pomlouvám nepřátel. Podánilo se nám to. Pomocí Boha a hrdé Johany chceme se věnovati apoštolátu míru.

Fr. Venillot. (Přeložil Levý.)

Manifestace strany lidové na Chlumku u Luže. Zákeřné násilnictví, které bude mít zlé dozvuky jen pro pachatele, ovšem nyní mrzí radikální listy. Vždyť přepad proveden s takovou hrůší neomaleností a neobratností, že přímo křičí proti svým původcům.

Košumberk a Chlumek byly hustě navštěvovány katolickými poutníky a jinými konservativci již v době, kdy ještě nebyl na světě ani jediný český soc. demokrat či agrárník anebo volnomyšlenkář. Jakmile však prolehla zpráva, že členové strany lidové chtějí se sejíti na Košumberku a Chlumku hromadně, hned zvláštní štvavé letáky proti tomu protestovaly, jako by katolíci chtěli zabírat půdu cizí, majetek pokrokařský. Hned se křičelo po náležitě odpovědi. V naší republice nebyla násilně rozbita ani jediná sežúze židovská. Ale proti lidověcům okamžitě vyhlášena mobilisace.

Když se připravovali fanaticové k protitáboru, lidové ohlásili úřadům, že ustupují od Košumberka a že se spokojí s ma-

nifestací na sousošním Chlumku. Ale touto dostupností jen dodali nové chuti lačným zubům radikálním. Násilní randalisté ještě den před tím neměli vůbec žádný tábor povolený. Ale chtěli se zmocniti i táboře našeho a jednání rozbiti. Když se seznalo, že se shromáždil houf rváčů, naši odpovědně se rozhodli k zamezení hroziící srážky jíti odpoledne nikoli na Chlumek, nýbrž do farské zahrady v Luži. Kdyby byli chtěli lidové zápasiti, byli by rozehnali tlupu zjednaných násilníků snadno; vždyť bylo násinec přes 20.000. Ale surovcům nestačilo ani to, že náš průvod sahnu dále v levo do postranní ulice. Klackáři začali rváti Orlům prapor a bušili do mladíků neozbrojených holemi, takže několik Orlů bylo vážně raněno. Když se kácel Orel Vohralík, maje zbrocený celý obličej krví, volal: »Jen do mne bijte ještě víc, já vám nakrok neustoupím, i kdybyste mne dobili.« »Hrdinové« pozorovali, že za Orly šly bezprostředně děti — a odtud jejich kuráž.

Surovci mají co děkovati rozvaze vůdců našinec, že nehledali v půlhodině ukrýt v tmavém lese. Byla jich přece proti lidověcům hrstka.

A teď štěte zastrčené lokálky o té události v protikatolických listech! Na př. »Nár. listy« 7. července mluví o provokační naší pouti na Chlumek, o naší »škodolibé demonstraci.« Prý katolický lid »utkal se se zástupem, oslavujícím památku Husovu (!?) a pračku prohrál. Všecko barvené« »Čech« není nic platno, politický komisař ví velmi dobře, »kdo začal«. — Předkládáme tuto ukázkou pokrokařského zpravočejství oněm dvaceti tisícům očitých svědků katolických, aby věděli, kam až sahá troufalost řemeslného lhaní. Ale nad tím, co sděluje »Právo lidu«, vyřezá zrak sami socialisté. Prý přišlo 10.000 (!?) stoupenec pokrokových stran; k »nemilé půtce« prý došlo následkem agresivního jednání kleriků; hudba kleriků spustila odrhovačku. (Vždyť to byl orelský pochod od mistra Nečvery! Pozn. Obn.) Jeden z kněží prý chtěl vyrvat rudý prapor! — Nu, a pak se divte, že členští takových nejapně lhavých řádek nejsou ani vtipnější ani snášlivější než jejich učitelé.

Obrana.

Církev česká v Krehleších a svoboda svědomí. Dne 4. července svolal starosta Vrbata tábor lidu, na němž měla být provedena agitace církve českoslov. Tábor zahájil bohoslužbou odpadlík Sníček z Chotusic. Pak vystoupil na tribunu a předem byv upozorněn na velké množství organ. lidověc, prohlásil, že řeč jeho je pokračováním bohoslužby. Na odpor lidověc, kteří volali, že plakáty je hlášen tábor lidu a ne kázání, zahájil tábor lidu starosta obce, org. socialista Vrbata a prohlášením, že každému zaručuje volnost slova. Odpadlík Sníček začal svoji píseň o nepřátelství Říma vůči Čechům, ale tak živě a nízce, že projev odporu ze sta hrdel ořýval se co chvilí. Po jeho řeči ptá se starosta, kdo chce slovo. Přihlásil se přítomný časlavský kaplan Havelka — a tu starosta Vrbata prohlásil: Slovo má br. Kafka a nikdo jiný. — Tato bezcharakternost starosty podráždila lid, takže došlo k bouřlivým scénám. Místní farář H. Beránek byl obklopen poštvanou lousou, která mu bitím holemi vyhrožovala. Havelkovi vyhrožováno úkroem a utopením. Někteří z jinochů katol. mláděte byli udeřeni holemi — i zuby lítaly! Za této vřavy odpadlík Sníček utekl. Zakročením četnictva, jež starosta povolal, tábor rozpuštěn a řeč skončena. Lidové počtem asi 400 odebrali se do hostince k Yavřinovým, kde Havelka vyvrátil útoky Sníčkovy a objasnil ideje církve československé. Posluchači nadšeně prohlásili svoji věrnost k církvi katolické. — Pěťte krev! Tak psal deník Lid. A jestliže naše vláda ospale bude přihlížeti na bohosloví církve české, počte krev, počte krev!

lid nedá si jednoduše libit ostouzení církve a vylupování kostelů čal. socialisty, kteří stali se pochopy českoslov. církve a její apoštolů!

Ve službách židovských. Jen byste stopujte, komu posluhuje Volná Myšlenka svým protikatolickým zápasem. Kdekoli víra našich pozitivních otců mizí, tam i nedávno přivandrovalé židovstvo cizí má rájové časy. Z republiky stěhování cizí židé, počtem asi 80. Když se na nádražích slovenských dovídali, že v Haliči posud není pořádek a blahobyť, pojednou je sechrátila nejtěžší touha po české zemi. Hned letěla elektrickou jiskrou žádost k dr. Bartoškov, proslulému návrhem na ujačnění katolictva. A dr. Bartošek jako pravý humanitař — ovšem jedná-li se o židovské »chudáky« — hned vyřápal židům dovolení k návratu do Prahy. Teď, kdy je v tomto hlavním městě republiky tak veliká nouze o byty pro úřednictvo a učitelstvo, osm set bytů jest tam zabráno židy cizími — haličskými. Tolik volnomyšlenkářských Sokolů tam nedávno osvědčovalo svoji chrabrost, národní svéprávnost a soběstačnost. Ale před cizími kofistníky sokolů péro sehlíplo. Katoličtí Čechové nemohou si vymoci ani tolik, aby užili pokoje ve vlastních kostelích při svých bohoslužbách. Ale německá synagoga v Praze triumfuje.

O veliké katastrofě protestantismu přináší brněnská »Mládka« výmluvné dokumenty z úst samých vynikajících protestantů. Vydavatel »Allgemeine Evang. Luth. Missionssitung«. První, že katolická církev v Německu doby rozhodně vyšla posilena.

Ale »kolik vítězství u katolíků, tolik porážek u evangeliků.« Pád samépanské vlády církevní byl těžkou ranou pro církev protestantskou. Pisatel řáje: »Nebyla to evangelická theologie, kterou slovo Boží bylo rozvráceno? Kdo odvážil se dokonce i na osobu Ježíše Krista? Správa církevní nečinne přihlížela; nescházela ovšem napomenutí, avšak kde byla plamenná vážnost apoštolů a proroků?« Jádrem protestantismu dle protestantských »falešných proroků« nebylo slovo Boží, nýbrž právo osobnosti.

Protestantský deník »Berner Tagblatt« napsal: »V Německu rozlépává se protestantský sever sám. Církev Lutherova je němou a rozervanou. Každý pastor hlásá svůj katechismus, ano mnozí z nich v neroumné zaslepenosti dopomáhají třídní vládě proletariátu k vítězství.« Z toho těžší katolíci. Bude-li Německo zachráněno, pak prý vyjde spása pravděpodobně z katolického jižního Německa.

Pastor Bode vydal spisek o křesťanském německu »Wodan a Kristus.« Prý křesťanství jest velmi blízké náboženství starých pohanů německých. Co vlastně poručil Wodan a jak vyhlíželo jádro soustavy starogermánského náboženství, pastor sice neví, ale básní přece, aby jen rozmnožil zmatky.

Bebel prohlásil: »Křesťanství a socialismus mají se k sobě jako oheň a voda.« Ale pastor Dehn svým článkem ve »Vorwärts« snaží se sblížit protestantství se socialismem. Necht se socialisté účastní voleb do kostelních výborů. Obnově zemské církve protestantské by se tak mohlo prospěti.

Zato ortodoxní pastor Alex. Faure v díle »Zukunftsarbeit unserer Kirche« praví, že hlasy o zlidovění církve jsou nebezpečny. Lidová církev byla by dle mého soudu ještě větší nehorázností nežli stará státní církev, která ponížila duchovního na neposlušnějšího úředníka a náboženství na nejúčinnější prostředek uspokojení. Zato by byly vhodné exercicie. Jestliže by příslušníci všech stavů dlely nějaký čas v ústraní a věnovali se úplné pobožnostem a náboženským cvičením, přineslo by to nesmírné požehnání. Bylo by též potřebí zasnoubiti církve s uměním znovu. V církvi katolické »štětec největších malířů a péro největších básníků sloužilo bez všeho ohebi Toho, který sám byl největším umělcem všech dob.« Právě-li se o katolické církvi, že podporuje fetišism, upozorňuje Faure, že v církvi protestantské jsou všechny stupně náboženství, »od nejhrubšího fetišismu až k nejjemnějšímu zduchovnění.«

V přelozě protestantského »Reichsbote« psáno o zpovědi tak, jako by autor celou stať byl vzal z katolické věrouky. Oznamení milosti, jak jest ve zvyku u protestantů, není »žádným rozřešením, které Kristus mnil a chtěl.« Jest potřebí opravdové zpovědi. Zamítnutím osobní zpovědi jest protestantská církev oloupena o »nevyřetelné dobrodiní«, které ustanovil Kristus. Odstraněním zpovědi byla »duchovnímu úřadu vyrvána nejhlubší část srdce, protože nemůže řádnou cestou dospěti k vykonání nejvyšší funkce kněžské, rozhrěšující. Běspodmínečným předpokladem pro pozvolné upravení stávající praxe zpovědi jest a zůstává znovuzřízení duchovního úřadu jako božské instituce, zakotvení tohoto názoru ve vědomí duchovních a členů obce, vychování prvních ke kněžskému pojmání jejich úřadu, pod vedením starších, kněžskou vážností a kněžskou láskou naplněných osobností. — Tak tedy po velikých zkušenostech usuzuje vřehá pastor ze Zvěřinska F. Hoffmann.

Jistě se škola Lutherova v XVI. stol. nenadála, jak v XX. věku právě nejbystřejší protestanté německí začnou samitati její radikalismus buď jako nepotřebnou vetel anebo jako zastalost škodlivou.

Násilnictví v Luži a plány radikálů. Pokrokařsko-socialistická praxe jest v těsné souvislosti s theotickými plány širšího

sluhu. Na kterých olšinách páchný u nás tak vandašské krutosti jako na českých — právě českých! — katolických? A který tábor by si dal tak dlouho líbiti surové rány pěstí jako my? Roztloukají se sochy; jeden kněz poličkovaný v kostele, jinému se hrozí, že bude svržen s okna, nevydá-li klíče od kostela; katolickým dětem ve školách se předkládají přímo uličnické lži o jejich církvi a jejich světolech; katolické manifestace jsou ohrožovány českými holemi a noži; katoličtí dělníci jsou vyhazováni z továren, kradou se nám kostely v době, kdy na židovské synagogy německé ani v Praze si nikdo netroufá.

Cím jsme osvědčovali větší snášelivost, čím ochotněji jsme ustupovali, tím silněji stoupala dravá výbojnost našich protivníků; tím patrnější byly jejich otrokátské plány. Ale jen si dobře povšimneme, komu a k čemu máme být obětími beránky. Korupce ve státním hospodářství stává se nenesitelnou, pašování na úkor domácího obyvatelstva vzrůstá, židovští kapitalisté se zde roztahují tak jako nikdy; zelené oči bolševické blyskají stále směleji.

Za takových okolností radikální hrdinové, kteří si vzali na sebe (ovšem za dobré zaopatření) tolik zodpovědnosti, nevědí nyní kudy kam ze slepé uličky, do které zapadli svou hamižností a úžasnou neobratností. Hledí tedy odvrátiti pozornost lidu od své neschopnosti a svých rozpaků lesklými parádami, pozérskými gesty a pronásledováním živlů konservativních. Kmotři Pozbylové pokoušejí se při tom přímo křečovitě svaliti zodpovědnost za zločiny na bedra lidí jiných. Touží po okamžiku, kdy sáhnou obězané, jejich trpělivost jest přepjatá, ke skutkům nerozumným. Pak by si největší provinilci zamnuli ruce, prohlásíce s jízlivým úsměvem: Ejhle, jak kverulanti křičí naše nejlepší úmysly! Hrr na tyto zavilé škůdce a vlastizrádce!

Tedy jen se vysmeknout z ohlávky zodpovědnosti a strčit na krk lidověcům třeba i vinu za státní bankrot. Nebylo by veselějšího chechtotu radikálního, jako kdybychom vypálili z národních souručenství a začali dělati po způsobu bolševiků nekompromisní politiku na vlastní pěst. Všecky zločiny lichvářů, kolkať a jiných podvodníků by se potom házely na krk nám. Kmotři Pozbylové tedy aspoň provokují, dráždí k odpadu lidověců od společné věci národní. Co jim vlastně platí národ? Neodpornější lži jsou vlastenecké fanfáry vyšlářů republiky, kteří před německými židly sekají poklony a zbožností českého lidu se vysmívají.

Nechť tedy každý nášinec pozorně sleduje chytrácký plán politických a hospodářských bankrotářů. Svá práva si lidověci energicky obrání, ale do nalíbených pastí a sítí bezcitných radikálů nenalstnou. Jen si dojezte kaši, kterou jste si uvařili, ne rušené sami za stříkalivé kontroly celé veřejnosti. My za vaše skokanství odpovídati nebudeme.

Našinci!

Své úspory nejvýhodněji a nejbezpečněji uložit jedině u naší katolické

Československé záložny v Praze

Spálená ulice 46-48.

Vklad, úrok se výhodně.

Daň důchodkovou platí záložna sama. — Povinná revize „Jednoty záložen“ v Praze.

Zápůjčky všeho druhu.

Směnná úvěr (krátkodobý) zejména v dnešních dobách zvláště výhodný.

Sociální obzor.

Francie proti revolucionářům. Polední generální stávka ve Francii ukázala, že duše francouzská má hluboký, rozhodný odpor proti sociální revoluci. Tato země, která se vrhala vždy do krajností, která převracela společenský řád a utvářela smůlu,

Účet u pošt. spoř. v Praze č. 140878. Telefon č. 88.

Královéhradecká bankovní jednota v Hradci Král.

Půjčky všeho druhu. **Vklady na běžné účty.**

Daň důchodkovou i z běžných účtů platí ústav ze svého.

Oddělení pro zboží zabývá se
obstaráváním a prodejem uhlí, vápna, cementu a dřeví
ve velkém i malém.

odporuje nejvíce revolučnímu duchu, který vládne světem. Již 2. srpna 1914 bylo to zjevno k veliké nelibosti nepřátel, kteří čekali úplný nezdar neb alespoň značné opoždění mobilisace. Avšak při prvním úderu na poplach celá Francie vstala proti uchvatiteli. Po třech letech dlouhé zákopové války a po nezdaru jarní ofensivy r. 1917 zmocnila se Francie ochablost a netrpělivost. Jakmile však vzniklo podezření, že živly socialistické se smluvily s nepřitelem, nastalo oživení, které připravilo vítězství r. 1918. Vlna revoluce rozlila se po celé Evropě, když umkla děla. Revolucionáři francouzští několikrát se pokusili o rozvření nepokojů, nikdy však nepochodili. Nejpáději jim odpověděly dne 16. listopadu volby.

Jako všude, i ve Francii násilná, útočná, ukázněná menšina chce vnutiti svou vůli ohromné většině. Jest jisto, že tato menšina, majíc v rukou důležité strategické body, může vyvolati trapné příhody, ba i na některých místech zvítěziti a na čas přerušiti národní život; na konec však prohraje, neb většina národa je proti. Význačným to bylo hlavně při poslední všeobecné stávce. Konec dubna Socialistické sdružení železničních zřízenců, které tvoří hlavní kádr Všeobecné konfederace práce, mělo svůj sjezd. Při něm odstranilo z vedení strany všechny umírněné živly a nahradilo je výstředními. Ti hned navrhli generální stávku, která byla čistě politická. O stavovských věcech se vůbec nejednalo. Železniční zřízenci hned žádali sestátnění drah. Všeobecná konfederace práce po nějakém váhání dala povol ku všeobecné stávce — ale nepochodila. Zásoby uhlí měly být vyčerpány, přístavy a železnice ochromeny, aby ustal veškerý život. Zatím však v polovině železničních sítí personál zůstal a z druhé poloviny personálu většina pracovala. Hlavní doly na severu a u Pas de Calais pracovaly zcela. Jen dělníci v přístavech a obchodní mužstvo na lodích poslechlo.

Všeobecná konfederace práce, aby zakryla neúspěch, začala organizovati kovodělníky, stavební dělníky, dělníky při elektrice a veřejné dopravě. Vláda však, ač v čele je socialista Millerand, si vedla velmi rázně. Zatka výstřední vůdce železničních zřízenců a vystoupila proti Všeobecné konfederaci práce, že přestoupila své stanovy, aby byla rozpuštěna. Společnosti železniční odvolaly největší agitátory ze syndikátů. Tisíce studentů, občanů, profesorů, učitelů se přihlásilo o práci a zastupovaly revolucionáře na nádražích, ve vlacích v tramvajích atd. Ze Všeobecné konfederace vystoupilo na 200 tisíc členů. Tak zdolala Francie útok bolševiků.

Francois Venillot. (Přeložil Levý.)

Dávodnou výstrahu před socializacím radikálním pronesl na konferenci sociálně dem. kovodělníků bývalý ministr Hampl. Probíraje organizace a socialisaci, připomenul toto: »Socialisace stala se bouřlivým healem dnešní doby. Socialisace je healem zneužíváním. Velmi často slyšíme o socialisac funkcionáře dělnictva mluviti a polemizovati, nikdo však neřekne, co si pod tímto pojmem představuje a jak by ji prováděl. To nejde. Jestliže řekneme, že

jame exponenty organizačního hnutí, musíme míti nesmírnou zodpovědnost k onomu lidu, který nám má věřiti. Musíme mu říkati jenom to, co je bezpečné. V odborových organizacích, kde jde se s tužkou v ruce, kde stavíme armády k pochodu, musíme věděti, jaké překážky jsou a co chceme. Neváhám říci, že právě proto jsou odborové organizace ve svém pochodu konservativnější. Každý, kdo má zodpovědnost jest konservativnější. Jestliže politické hnutí jest pionýrem, stavělo hypotézy, které čekaly svého potvrzení, odborové a družstevní hnutí mělo prakticky řešiti, jak se k nim dostaneme. Odborové organizace nepouštějí se na nekruté pole bitevní, kde by mohly uváznouti, stroskotati.«

Teď teprve leze pravda o zásobách textilního zboží ven. Každý rozumný politik ví, že sociální reformy se nepřivodí pausálním tupením majitelů dílen, osuňtým vřskáním o lichvářích, blahobytních a keřasech. V prvé řadě orgány vládní mají povinnost místo demagogického skřeku pátrati po jednotlivých případech hamižného vyděračství a podvodů a okamžitě se starati o nápravu způsobem praktickým. Zdá se, že ty socialistické pokřiky o srovnání měly krýti veliké exporty českého zboží do ciziny. Kde se vyvážá na tisíce vagonů proti zákonu, tam se už nemůže mluvit o vývozu podloudném. Tam se ukazuje převaha nepoctivých křesťanů a podplacených zřízenců nad republikánskými zákony jako jedovatý výsměch strážcům státní poctivosti.

Všeobdobové sdružení křesťanského dělnictva první pozvedlo prakticky mocný hlas proti lichvářskému hromadění textilního zboží a současněmu propuštění dělnictva. Našinci dne 20. června na své konferenci se usnesli na žádosti, aby vláda donutila textilní průmyslníky k nerušenému ohodu továren a k snížení cen výrobků. Nejvíce píchla ovšem fabrikanty tato výzva naší konference: »Dělnictvo budí za nucenou nezaměstnanost plně placeno na účet průmyslníků.« Vždyť také po všestranných informacích shledáno, že továrníci-milionáři takové placení vydrží.

A coť socialisté? Velnou hromadu textilních průmyslníků dne 18. června pozdravil soc. dem. senátor Ackerman. Ale neslyšeli jsme tehdy nic o tom, že by byli socialisté opravdu účelně zakročili proti zlátným manévřům továrníků.

Teprve nyní, když ježka v pytli utajiti nelze, přikulhává rudý tisk se svými žalobami také. Na př. 1. července přiloha »Práva lidu« sděluje, že v Úpici mzda kvalifikovaného dělníka nepřesahuje 90 K týdně. »Továrníci zadržují zboží a vyhazují dělníky, aby udrželi ceny... Prohládkami ve skladištích zmíněných továren bylo zjištěno, že v každé nalézá se za 2, 3, ba za 5 milionů textilního zboží... coť obnáší okrouhle dle odhadu důvěračků zásoby zboží na 20 mil. korun, které touto dobou ve zmíněných továrnách leží a do obchodu není dáno.« Továrníci říkají, že nemohou prodávati pro pokles cen bavlny, jímž způsoben i pokles cen zboží. Továrníci odmítli docela dodávku kalika vojsku za sníženou cenu. Bylo jim nabízeno 15 K za metr, ale oni chtěli nejméně 24 K.

Těšeno se, kdo takhle začíná! V přední řadě ti, kteří měli udělati pořádek již dávno a pak listy, které měly v pravý čas

výstřední akční tag, ale — mluví. Těšeno se, kdo takhle začíná! V přední řadě ti, kteří měli udělati pořádek již dávno a pak listy, které měly v pravý čas

Rozmanitosti.

Ruský generál Brusilov konstatoval v rozhluvě s americkým novinářem, že nyní ruská armáda jest ukázněným vojskem dle — systému carského. Po vojenských radách není stopy. Důstojníci obdrželi stará práva; vojáci, kteří by jakým-koli způsobem důstojníka ohrožovali, jsou trestáni smrtí. — Ve »Venkovu« 2. t. m. oznámeny slavné bohoslužby církve československé na památku Husova u pomníku Husova. »Hudební doprovod obstará plukovní hudba pluku Mistra Jana Husa.« Nu tedy — dříve se mluvilo roztrpčeně proti »klerikálním parádám« a asistenci státních orgánů při našich bohoslužbách. Pro církev rozkošnou vojenská kapela jest komandována ochotně. Tak se přikročí k »rozluce státu ode všech konfesí«. — »Naše Slezsko« napsalo: »Majetek obecní, beztoho silně poškozený nešťastnými válečnými půdkami, se scvrkává a hubený. Dnes jsou mnohé obce již zadluženy tak, že jim nikdo nechce půjčiti ani haléře.« Jak to eventuálně napravi komunisté, kteří všude jen berou a rozmnožují úřednictvo, jest otázka, kterou ani »Rovnost« nerozluští. Nebude-li vystřídán humbuk střízlivou komunistickou pořítkou, za rok budou republikáni civěti na sněžený krám. — Švýcarský kongres stoupenců III. internacionály se usnesl vstoupiti mezi boševické komunisty po případě i proti vůli soc. dem. strany. Ale vedení soc. dem. strany proti tomu usnesení protestovalo co nejrozhodněji. Tedy i ve Švýcarsku lze pozorovati rozpad soc. dem. strany. — Muža prý vydá ještě před sjezdem soc. dem. strany o svém procesu spis, který bude zahrocen proti Tusaroví, jenž prý byl hlavním strážcem onoho procesu. Slibuje, že vytáhne dokumenty sensační. — Okresní správa politická v Pardubicích vykaužuje příjem daně z tanečních zábav od počátku naší republiky 205.294 K 84 h, za letošní květen 16.780 K. Ovšem lidé se neťančí méně. A pak že se občané o strádající republiku nestarají! — Dne 6. června bylo prohlášeno za blahoslavené 22 černochů z

Ugandy, kteří byli umučeni pro víru 3. června 1886. Při beatifikaci byli přítomni dva jejich druzi, kteří zkusili pro víru též muka velká a dlouho trvalí, život jejich však byl přece zachráněn, takže mohli o utrpení svých přátel podati podrobné zprávy. V Římě jim byla prokazována velká pozornost. Při svatořečení plakali tolik, že se nezmohli ani na odpovědi, když k nim bylo od kněžstva promlouváno. — Pražské listy zabývají se prohlášením, kterým ministr zásobování Johanis — jako bývalý obuvnický dělník je trochu horkokrevný — konal v pražských trznicích. Handkoval se tam s hokynářkami o sajetí, fetkvičku a pod. drobnosti. V Praze je mezi lidem všeobecnou řeč: Proč pan ministr tahá se s malými, ale velkým lichvářům a keřasům, jemu dobře známým, dá pokoj? Johanis následuje v theatrálnosti krále Václava IV., který také konal přísnou inspekci nad hokyněmi, ale dopouštěl drancování i zabírání církevních statků a velikou židovskou lichvu; vždyť byl také u židů silně zadlužen. — Jak se u nás dříve silně brojilo proti militarismu! Nyní »Nová Doba« dokazuje, že dobrá polovice našeho důstojnictva patří se od republiky zbytečně; prý na 4000 důstojníků vidí v armádě dojnou krávu. No — tak doslova to jistě pravda není, ale vojska jistě máme až příliš mnoho a zaručení bezpečnosti přes to je skrovné. — Válka vedla k silnému požidovštění Vídně za patronance Habsburků. Teď pokřtění Vídeňáci nevědí, co s přebytkem semitských spekulantů činiti. Jest totiž nyní v tom městě na 360.000 obyvatel národnosti židovské. — Největšími psy na světě jsou nyní angličtí mastiffové. Takový obr unese v tlamě i váhu 100 kg a ještě s ní učiní značný skok. Pověstný mastiff »Rip« má výšku 90 cm a váží skoro cent. Má cenu 10.000 franků. — Největší válečnou loď světa jest Tennessee, která byla spuštěna na vodu z brooklynské loděnice. Stavba její stála 20 milionů dolarů. Má nosnost 32.500 tun; dlouhá jest 625 stop, široká 98 stop.

Bratři a sestry! Rozvoj naší strany žádá, abychom se po delší době opět sešli a poradili se o prostředcích, jež by zajišťovaly další rozvoj našeho hnutí po stránce politické, hospodářské a kulturní. Proto jest povinností všech, jimž organizační řád ukládá zemské konference seúčastniti, aby na tuto vejděležitou schůzi zcela arčně se dostavili.

Jsou to především všichni okresní důvěrníci (nebo jejich splnomocnění zástupci), dále členové výkonného výboru, poslanci a senátoři, jakož i redaktoři (po jednom) uznaných orgánů strany.

Okresním důvěrníkům hradí jejich výlohy pokladna okresní organizace. Konference zahájena bude v neděli o 9. hod. dopol. po mši sv., která bude obětována o 8. hodině v chrámu Páně P. Marie v Týně v Praze I. Staroměstské nám. Pokračování konference bude v pondělí o 8. hod. a potrvá až do úplného vyčerpání programu.

Za Výkonný výbor čsl. strany lidové v Čechách:

Fr. Šabata, předseda. Boh. Stašek, ústř. tajemník.

Schůze

širšího výboru Tiskového družstva

pod ochrannou sv. Jana Nepomuckého bude ve středu 14. července t. r. o 2. hod. odpol. v Hradci Králové v »Adalbertinu«.

Program důležitý.

V Hradci Králové, dne 7. července 1920.

Karel Keppel,
jedenátel.

Dr. Frant. Šule,
předseda.

Církevní obzor.

Osobní zprávy. Vyznamenání: p. Fr. Pekárek, 1. kaplan v Kutné Hoře, jmenován osobním farářem. — Ustanovení: pp. Jos. Svatoň, pens. farář v Opočně, administrátorem v Přepychách, Frant. Pech, zat. katecheta ve Dvoře Králové, kaplanem v Lázních Běláhradě, Fr. Anděl, kaplan v Ronově, administrátorem tamtéž.

Zprávy místní a z kraje.

Městské Klicperovo divadlo. Šestý července stal se zase heslem řady rozmanitých slavností a oslav. Hradečtí ochotníci sehráli k oslavě Husově Jiráskova »Jana Roháče z Dubé«. Jirásek již poslední nervosní odpor Slonu a Hradce s Roháčem v čele, zůstává románopiscem. Nevyskazuje se nad průměrného dramatika. Jeho Roháč jest pěti načrtnutých obrázků, provedených dlouhými, epickými dialogy. Jednota div. ochotníků s obětavým p. Ing. Hruškou v čele pokusila se zdařile inscenovati Roháče pokud možná nejlépe s časovým zabarvením slova i scény. Podávalo se jim také uvést na scénu několik charakteristických postav s uměřeným pathosem; Jan Roháč (pan Hruška), Sigmund (p. Huňáček Jos.), Zebřavý mnich (pan Veselý). Přirozeně nebylo lze naléztí pro velkou spoustu osob vždycky představitel odpovídající. Místy bylo trochu prkennosti. Velmi krásným požítkem tohoto večera bylo orchestrální předvedení Fučíkovy skladby: »Kdo jste boží bojovníci«. Je to úchvatné kreslení tažení, táboření a bojování Žižkových vojáků. Posádková hudba výstižně také podtrhávala jednotlivá uchvacující místa. — B. Jek.

Zájezd Jihoslovanů do Hradce Králové. V pátek 2. července uvítali jsme velice milé hosty. Město ozdobeno prapory na počest státní delegace Jihoslované, která přijela prohlédnout si na Hradecku zvláště rozvoj průmyslu a poleho hospodářství. Po víselém avítání na nádraží starostou dr. Ulrichem a jinými notabilitami prohlédli si Jihoslované museum. Po občerstvení v Grandhotelu byli doprovázeni v různých místech po velkoprámyslových podnikcích v Hradci Králové a sousedních obcích. Pak všichni společně v okolí Hradce prohlédli vysoce podniky zemědělské. Byli zanejati pokrokem Hradecka tak, že do Grandhotelu se vrátili teprve kolem 9. hodiny, kde byli občerstveni posádkovou hudbou a četnými přátelskými nářady samosprávy, státního úřadu, občanské

Československá strana lidová.

Přednášky. V neděli 11. t. m. odpoledne promluvil v Solnici na veřejné schůzi strany lidové krajský sekretář dp. Fr. Pukl. Týž v pondělí 12. t. m. promluvil večer v Adalbertinu na thema: »Osudy katolické víry v našem státě«.

Kaučony. Úpisy na akcie velkého deníku strany lidové v naší farnosti dosáhly v několika dnech 12.000 K. Pokračujeme tedy v tomto směru jen čile dále!

Orel či Sokol? Česká obec sokolská svým orgánem »Věstníkem sokolským« vyhlásila katolickému náboženství a křesťanství vůbec otevřený boj. Hlásají náboženství sokolské, jež je prý spojením pokřesťanství s křesťanstvím. Je potřeba, aby všichni katolíci, zejména ti, kteří dosud Sokola považovali za organizaci všennárodní, byli o sokolském boji protináboženském poučeni. Ojomooucká jednota Orel vydá již v těchto dnech leták »Orel či Sokol«. Objednejte a rozšířte letáky v tisících. Objednávky přijímá a vyřizuje Sekretariát čs. strany lidové v Ojomoouci, Wilsonovo nám. 17.

Dětiřevka. Dne 11. t. m. o 3. hod. odpolední pořádá místní organizace strany lidové přednášku p. prof. Elcknera z Prahy »O významu sv. Cyrila a Metoděje pro náš národ a Slovany vůbec« v hostinci p. Noska. Vstup volný. Naše organizace sousední srdečně se zvoa.

Do Černilova a okolí. Jednota Orel v Černilově pořádá bude 8. srpna na Dolním Černilově orelskou slavnost s prvním veřejným cvičením. Mladý Orel ukáže všem, kteří 8. srpna přijdou do D. Černilova, svou vyspělost a zdatnost. Katolická mládež — lidovci z blízkého i dalekého okolí, připravte se!

Selská svatba. Ústřední výbor Sdružení venkovské omladiny vydal tuto knížku, aby Omladina našeho venkova dala byla do rukou pomůcka, dle níž by mohla uspořádati krásnou slavnost, která, ať bude jaké všeobecné, ležto dopadne bude, upomíná na doby minulé, upomíná na budoucnost.

pěknými zpěvy a oboje ušlechtilým obsahem a zvláště novostí. V knížce je uveden krátce úplný program slavnosti. Hodí se i pro soukromou potřebu. Řikání a zpěvy oživí krásné zvyky a tím veselí svatební postaví na ušlechtilou úroveň. Cena 3 Kč. Objednejte od sekretariátu Sdružení venkovské omladiny v Brně, Starobrněnská 19-21.

Výkonný výbor čsl. strany lidové v Čechách

svojlává

na den 18. a 19. července 1920 do Grégrova (mar-morového) sálu Represenlačního domu v Praze

zemskou konferenci strany

s následujícím programem:

1. Zahájení konference předsedou strany p. Fr. Šabatem.
2. O politickém postupu strany. Ref. JUDr. O. Mazanec.
3. O organizaci strany. Ref. ústř. taj. B. Stašek.
4. O tisku strany. Ref. posl. dr. Fr. Nosek.
5. O financech strany. Ref. inž. Jan Dostálek.
6. Organizační řád strany. Ref. taj. B. Stašek.
7. O hospodářských institucích strany. Ref. posl. Milo Záruba.
8. O všeoborovém sdružení křesť. dělnictva. Ref. taj. Fr. Jukl.
9. Úloha úředníků a zřizovatelů. Ref. taj. Josef Píkeř.
10. O Orelstvu. Referent župní taj. B. Klimeš.
11. Sdružení katol. mládeže. Ref. zem. tajemník V. Chalunský.
12. Sdružení čes. katol. živnostníků. Ref. p. P. Láčavský.
13. O našich dalších úkolech politických, hospodářských a kulturních. Ref. posl. V. Křiváček.
14. Volba předsedy.

tví, průmyslu, tisku atd. Při otevřeném besedu
hned byla na povrchu, vstoupila
kapelníková velice ladně. Starosta dr. Ulrich zno-
vu hosty vřelou vřelou vítal delším proslavem. Odpo-
vědi generál Živanovič temperamentní řečí, v
níž poukázal na vzájemné vztahy jak politické,
tak kulturní Čechů a Jihoslovánů od nejstarších
časů až do nynější velké doby osvobození. Vy-
střídala se řada dalších, srdečných příspěvků. Ji-
hoslovanský řečníci neskrbují chválou našeho prů-
myslu, jehož pokrok je okouzlil. Vzdávali zároveň
čest překvapujícím důkazům vysoce vyspělé
produkce zemědělské v našem okrese. Došlo také
na veřejnou českou literaturu. Dovědli jsme se na
př., že „Babička“ Boženy Němcové v Jugoslávii
jeť zrovna tak horlivě čtena jako u nás. Proti-
veno s úctou o Havlíčkovi, Komenském a jiných
našich velikánech. Řeči propleteny uklivými vzpo-
mnutími na utrpení a národní šíři obou kmenů
za světové války. Jihoslovanskí hosté vzdali za-
sluhám boje i práci české ženy. Závazně,
že další styky obou států musí být praktické, re-
álné. Jihoslovanská mládež obojího pohlaví musí
četněji dojíždět do naší republiky na studie a
cvik; naše styky hospodářské dlužno utužit a ú-
čelně organisovat. V přímé politice nutno zachová-
ti upřímnou vzájemnost, ježto tolik nenávis-
ných sousedů pokouší se o rozbití těchto dvou
slovanských států. Dlužno také udržet solidaritu
s Francií, která se tolik o vítězství nad Němci
zasloužila. Mezi jednotlivými proslovy hrála hu-
dba slovanské hymny. Z jiskrných zraků a stoupa-
ňeho nadšený bylo lze poznati, že vzácní hosté
byli svým pobytem v Hradci velice spokojeni.
Druhý den odjeli do Pardubic. Doufáme, že zá-
jem Jihoslovanské inteligence bude mít velice
prospěšnou praktickou výslednici pro oba sbratře-
né státy.

Reálné-gymnastický pobočky. Ministerstvo škol-
ství a národní osvěty nevyhovělo zatím žádosti
za zřízení reálné-gymnastických poboček při zdej-
ším státním gymnasiu, protože, jak se ve vyříze-
ní praví, vážný finanční stav našeho státu příka-
zuje největší zdrženlivost a šetrnost.

Den vodních sportů. Veslařský klub v Hradci
Králové za účasti YMČy, Sokola, Sportovního
klubu a Skautů uspořádá v neděli 18. července
Den vodních sportů, který v sobotu večer bude
zářážen regatou na Labi.

Evangelická lapačka pro nevědomé křesťany.
V našem městě objevily se plakáty s tímto záju-
dně stylisovaným textem: „Národu Československé-
mu! Mistr Jan Hus ti odkázal lásku k nejvyšší
pravdě, obsažené v bibli kralické. Řím však vzal
ti bibli kralickou! Což se k ní v svobodě své ne-
vrátíš, lide Husův? Jednota Českobratrská.“ —
Na vlastní otázku přece dovede Jednota odpově-
dět, snadno a jednoduše sama. Ten „lde Husův“
již přece dlouho není Husovým. Jednak potírá a
posměchem provází mnoho z toho, co Hus prohlá-
šoval za pravdy Kristovy, jednak se přichytil
konfesi německých — a velkým dilem docela
pluje ve vodách volnomyšlenkářských, které po-
hrývají rozumem samy biblické světo. Kdo ne-
uznává Krista za Syna Božího a kdo mluví tro-
micky o biblických zázracích, ten se ke kralické
bibli nenavrátil; a tento odpor zavinuje někdo
zcela jiný než církev katolická. První věta na
plakátu jest sestavena tak, aby fantasie prostó-
myšlených čtenářů viděla mezi Husem a bibli onu
nejednoznačnou souvislost. Proto neškodí poznámka,
že Hus byl upálen r. 1418 a šestidílná bible Kra-
lická byla vytištěna v letech 1579—1593. Hus po-
užíval se o křesťanské nauce z římsko-katolické
bible latinské, ze staročeských listů překladů a
ze spisů anglického mistra Viklefa. S bibli Kra-
lickou neměl co dělat. Tato prosulá bible byla
sepsána od mužů, kteří se drželi náhledů nauky Hu-
sovy, ale rádkových věrociťků německých a —
proti husitům ležili odpor zásadní. Ale teď jest
ještě otázka, kterou pravdu z kralické bible vy-
brali. Z jedné bible (i nejpečlivěji vydané) vybrá-
li si celé řady křesťanských sekt nauky různé.
Který tedy katechismus by měl lde český podr-
žet? Husitský či českobratrský? Mezi nimi jest
totž veliký rozdíl. A docela se různí samy kon-
fese českobratrské. Vždyť v samé knize evan-
geliáře říkají: „Lide český, uvaž se ve své dě-
dictví!“ na str. 14. se čte o víře Jednoty česko-
bratrské: „Dědictvím v učení není právě žádná
stránka Jednoty. Vydala několik konfesi a kaž-
dá je jiná.“ — Na tak tedy! Až se vysvětlí,
která pravda z kralické bible jest definitivní,

akatebná Boží, která se měnit nesmí, pak ať te-
prve pozve plakát křesťance, aby si osvojili nej-
vyšší pravdu.

Poděkování. Matky, kterým bylo popřáno po-
slouchati náboženské přednášky p. dra Augusti-
na, vyjadřují tímto nejvroucnější díky za ob-
sažná a promyšlená poučení (na př. o moci dá-
věrné modlitby, tajemství, o zacházení s dě-
nickým lidem, o historii slovanské liturgie, o
stopách Božích v přírodě, o snáselivosti atd.).
Tyto promluvy měly povahu tak smírnou, uklid-
ňující a útěšnou. Bylo to vnášení evangelia do na-
šeho života, obnova křesťanského života v rodi-
ně i celé vlasti.

Rázma. Včera utopil se při koupání v Orlici
„U mlýnka“ dělník Mareš z Malšovic, zaměstnaný
při stavbě elektrárny. — Že na Hradecku zapo-
čaly na písčinatech již ke konci minulého týdne.
— V okolí města lítá velmi mnoho řuháků. Ne-
škodilo by větší počet těchto škůdců užitečného
ptactva odstěhovat. — Ovoce kolem Piletického po-
toka mělo by se aspoň v tomto roce již nyní otr-
hat. Ze stejné nedozraje, to vědí dobře netoliko
bezohlední škůdci. Jedná se však o to, aby zby-
tek stromků nebyl hrabivými prsty poláman. —
Množstvím kryš jest naše město obtěžováno dá-
le. Z okruhu voj. nemocnice se již rozlezo mno-
ho po seminářské zahradě a jinam. Včasné uklid-
nění smetl a jiného balastu by tu bylo praktic-
kou odpovědí.

Protkatolické štvání v Hradci. Na rozích
našich a zajiště i v jiných městech objevily se
plakáty s následující štváním: Lide český, neza-
pomeň, že Řím upálil dal tvého Jana z Husince,
že vedl křížovou válku proti Husitům, že byl
příčinou bělohorské katastrofy, že dal od-
praviti tvé velikány, že zapudil výkvět tvého ná-
roda do ciziny, že ožebračil tvůj národ, že ne-
přál tvé svobodě, že ničil tvou kulturu atd.
Chceš-li žít bez vlivu náboženského, připoj se
k V. M., citíš-li potřebu pěstovati duch. život a
žije-li v tobě touha po učení Husovu, vyhledej
sbor českobratrský. — Pěkný to obraz. kazatel
čistého evangelia na jednom plakátě s V. M.,
není-liž pravda? Dáje to nemohl český helveti a
evangelici dopracovati. Náboženství a žádné ná-
boženství — jak si chce kdo vybrati. Jen slepý
nemohl by nevidět, že oba tyto živly spojila jen
jedna věc a to zást k náboženství katolickému a
církví. Jako protějšek k tomuto plakátu hodil by
se jiný a sice tento: Lide český! 1. Chceš-li, aby
se mezi tebou povedlo, co se před 15 lety nepo-
vedlo v něm. krajích Čech, t. j. z Pruska hmotně
i mravně podporovanému hnutí „Pryč od Říma“,
které mělo tuto zemi učiniti záživnějším soustem
pro německý žaludek, pak přistupuj k sboru čes-
kobratrskému, jak svou firmu přebavili evange-
lici augsburští a helveti, aby českému lidu oči za-
střeli. 2. Nevěříš-li, nikdo tě k víře nemůže na-
títni, ale chceš-li si zachovati charakter, odmítni
s rozhodností námluvy společnosti, která místo
co by měla ruky podat každému vyznání, jen aby
lidu byla zachována víra, spojuje se z pohého
zást s nevěrci. Oč důležitější je úplná nevěra
nad zchátralé křesťanství! 3. Odsuzuješ-li kaž-
dou krutost, kterou páchali lidé před staletími
pod rouškou náboženství a nemůžeš-li se povzné-
stí na stanovisko, že lidé dnešní nemají s minulostí
co dělati, pak čti životopis Jana Sarkandra, umu-
čeného od protestantů a zahrubej se nad popra-
vami švýcarskými před 300 lety a dojdeš k vý-
sledku, že protestanti mají nejméně příčiny chlu-
biti se svým čistým štítem. 4. Citíš-li národně,
pak rozpomeň se na rok 1866, kdy čeští protestan-
té vítali pruského krále, natírali dvě své pří-
bytky červenou barvou, aby protestantské vojsko
u nich nerabovalo; pak si všimni, jak ještě dnes
docházejí příspěvky bývalým protestantským sbo-
rům. nynějším „českobratrským církvím“ a pře-
svědčíš se, že nejsou to čeští katolíci, kteří hledí
za hranice, nýbrž někdo jiný.

Potřeb katechety Joa. Špáty. Po krátké ne-
moci zpočín slabostí srdce zemřel v neděli 28.
června katecheta čáslavský Josef Špáta, nedočkav
se již 30letého jubilea svého kněžství, na něž se
těšil a jež se svými druhy oslaviti si přál. Se za-
snilým p. katechetou odešel Čáslavi jeden ze šle-
chetných mužů a upřímných vlastenců. Jeho řady
vždy víc a více pldnou. A vynikal jako občan,
vynikal i jako učitel a kněz. Jeho skromnost sice
nedala mu někdy a nikde tlačiti se do předu, pře-
ce však stopy jeho působení zasahovaly hlubokou
brázdu. Dříve mluvil na sebe, tím více dnes na

Založna v Hradci Král.

zapsané společenstvo s ručením hmotným
Československé náměstí.
Vklady na knížky.
Půjčky. - Úvěry osobní
a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.
Vědi. - Diskont účtů a směnek.

jiné. Po otevření dlaní jeho stýskati se bude na
mnohých a mnohých místech. Ač se veřejnosti,
zvláště v poslední době, vyhýbal, nezapomněla
přece na něho a ukázala to přetnou účastí na
pohřbu, konaném 23. června z děkanského chrá-
mu Páně. Doprovozditi přišel ho vedle vikáře
Msgra Ant. Schrelbra a 20 kněží spolubratři i
spolužák zesnulého kanovník katedrální kapitoly
královéhradecké J. Kutnar. Tklivou vzpomínku
věnoval mu starý jeho přítel gymn. katecheta čá-
slavský prof. Fr. Kohout a nad hrobem rozloučil
se s ním čáslavský děkan Ant. Dostál, poděkovav
zároveň jak obecnostem tak zástupcům školních
a jiných úřadů, kteří se v hojném počtu účastni-
li. Přes 27 roků působil zesnulý katecheta v Čá-
slavi. Narodil se v Josefově 4. února 1867, studo-
val gymnasium v Králové Hradci jako chovanec
Borromea a vstoupil po maturitě do bisk. semin-
áře, kde byl 13. července 1890 vysvěcen na
kněze. Jako neomysta působil nejprve v Josefově,
pak v Běle u Pardubic, odkud po roce byl přeložen
do Chotusic u Čáslavě. Podrobiv se zkouškám ka-
techetickým, ustanoven byl katechetou v Čáslavi
a to nejprve na měšť. škole chlapecké a pak na
měšť. škole dívčí. V prázdných chvílích zabýval
se studiem literárními a vědeckými a psával
kratší články do různých kat. listů v skromnosti
své — beze jména. Překládal také z jazyka ně-
meckého a francouzského v mladších letech. Po-
zději věnoval se pouze úřadu učitelství, který
při vzrůstajícím počtu dětí jej cele vyčerpával,
ale v němž sklízel také hojně odměny v přichyl-
nosti a lásce dětí. Jeho šlechetná a dobrá povaha
ukázala se i po smrti. V poslední vůli z majetku,
který po rodických zdědil a který i svojí skromností
rozmožnil, učinil četné odkazy dobročinné i ná-
rodní. Budiž mu země lehká! Odpočvej v po-
koji!

Sekýrování katolíků na nádraží. Dne 4. t. m.
odpoledne chtělo si koupiti v Nové Pace na 30
českých pouťníků lístky na vlak. Úředník nevydá-
val lístky u okénka, nýbrž těm, kteří vcházejí do
dveří kanceláře. Věděli jsme hned, že se opakuje
chytrý manévř, jakého jsme byli obětmi loni. Ji-
niť totiž lístky obdrželi; pouťníci musili sednouti
do vagonů bez lístků a — platiti pokutu. Hned
jsme upozorovali, že na podělení pouťníků „nezbude
čas“ a že se mají stát znovu předmětem vý-
směchu. Ale trik selhal. Pouťníci promluvili si
s úředníkem tak řízně, až se mu vrazila do těla
zámnice. Pouťníci si také poručili, aby jim ukázal
příslušné sazby; pak teprve přijali lístky a zapla-
tili. — Teď si pokrokařské a socialistické pan-
stvo nesmí mysliti, že se rekrutují pouťníci z ně-
jakých zcela prostomyslných a všechno snášejících
kašiček a bačkorářů. Bylo docela řečeno katolí-
kům, chtějícím platiti na vlak: „Vždyť máte ko-
stely doma. Nač spěcháte lnam?“ Předně pokro-
kařské hůvisti jest potřebí říci, že si po tom na-
prósto nic není, kam svéprávní čeští občané ka-
toličtí chtějí si zajeti. Nevěrci mají své kostnice
také doma — a přece jim nikdo nebrání zajeti si
někam do výletní restaurace. Když se tu hemží
pošití židé s dlouhými pejzy, úředníci se k nim ani
neptají, za jakým účelem tolik jezdí, ačkoli se
přece vědělo, že se potloukají k vůli křesťanským zlo-
dělákům. Jen tedy ať se katolíci nikde nebojí žá-
dati energicky to, co jest jeho právem.

Vzácné jubileum. Sedmdesáté narozeniny a do-
vřená padesátiletá činnost slaví 10. července p.
Josef Wünsch, ředitel kůra v Náchodě. Na-
rodil se r. 1850, chodil k Piaristům v Berouně a
po absolvování pražské varhannické školy působil
v městech jihoslovanských (v Seně, Ogulinu, Go-
spici, Sinji). v Zámukách a od r. 1896 je v Ná-
chodě. Složil vedle řady církevních a světských
akladů přibližitostných dvě opery na chórov. ho-
růta. Dal dobré základy volnému počtu žáků, kteří
rádi na svého býv. učitele vzpomínají.

Báňští. (Pout' do Vamberka.) V sobotu 3. červenence vedl zdejší duch. správce 240 poutníků ze Solnice a okolí do Vamberka, kamž procesí v 7 hodin večer bez překážek na hranici šťastně dorazilo. Na periferii poutního místa očekával a český poutníky uvítal věrný strážce mariánské svatyně Emanuel Zimmer, bisk. notář, farář a spisovatel. Farář solnický uistil faráře vamberického, že národ český jest ve svém jádru mariánský a že jako kaplan vodí sem německé farníky, tak jako farář vede sem a přivede i v budoucnosti české farníky, kteří s upřímnou láskou lnou k tomuto proslavenému poutnímu místu, od něhož byli po dlouhou řadu let odloučeni. Co láska polí, hranice nerozdvíhá. Když byl p. farář solnický přál p. faráři vamberickému bojných milostí a poutnímu místu rozkvětu, ubíral se malebný průvod za hlahu zvonů do svatyně, kdež uděleno sv. požehnání. Neděle, kdy konána poutní slavnost, byla vyhrazena českým poutníkům. V 8 hodin ráno měl farář solnický české kázání, poté kaplan z Münsterberku kázání německé; nato celebrval farář solnický za asistence zpívanou mši sv., při které zesílený chrámový sbor přednesl jímavé skladby. Čeští poutníci, kteří se přesvědčili, že se ve Vambercích nejen nebrání Čechům v jejich pobožnostech, nýbrž že se jim všude dává přednost, vykonavše v jednotlivých kaplích pobožnost a přijavše sv. svátosti, vydali se v pondělí ráno z Vamberka a kolem 9. hodiny večer šťastně došli do Solnice se slibem, že dali Báh, příštím rokem opět navštíví Vamberke.

Boľševictví v Chocni na postupu. Celému širokému okolí známá humsná aféra s choceňskými hrobaři-zloději vrhla se konečně na pole politické, osobní zášti proti kaplanu A. Michálkovi jakožto vůdci strany lidové v Chocni. Soud totiž nařídil propuštění hrobníka Vávry z vyšetřovací vazby, ale sotva tento objevil se v Chocni, ihned rozléta se městem zpráva od nepřátel rozšířená: „Michálek mu propuštění vymohl!“. Ovšem soudné a moudré občanstvo této zprávy jako nejvyšší nesmyslné se smálo, zato však se nepravdy chopil zdejší (vlastně v Chocni zbytečně trpěný) br. Hnzdil, po širém okolí známý fanatický štváč národně sociální. Ihned ráno 30. června u městské radnice šval. srocoval kolemdouci a činil přípravy pro své bolševické tažení. Získával nerůznově pro večerní demonstraci proti kapl. Michálkovi, takže v krátkosti času po městě rozšířena zpráva: „Večer půjdeme na Michálka!“. To se také skutek stalo. „Bratři“ již od 7 hodin večer sbírali se na náměstí své věrné, až konečně po 9. hodině s hloučkem nezodpovědných živů, hlavně dětí a výrostků, za hluku přitáhli „bratři“ Hnzdil před děkanství, kdež přítomnému p. děkanovi, jenž vyšel ven, diktoval své požadavky a sice: 1. Michálek musí co nejdříve z Chocně. 2. Hřbitov-konfesní musí být proměněn v komunální. Na konec si zařekl, jako známý „věhlasný řečník naší doby“, ve své řeči šval přítomné proti církvi a vybízel je, aby oslavili 6. červenec hromadným vystoupením z církve katol. a sám se chlubil tím, že jest bez vyznání. Po této své štvavé řeči poručil „svým věrným“, jichž měl asi 200, aby se rozešli, což se také stalo ve 1/10. — A nyní několik poznámek k celé této k hanbě městu Chocni sloužící aféře. 1. Předně, „bratři“ Hnzdile, kdo vám dal právo, abyste kaplana Michálka z Chocně vypovídali? Což jste ho poslal do Chocně vy anebo od vás běže plat? A vy jako bez vyznání co se staráte o katolického kněze? Vám už nejméně toto právo patří! 2. Dále, když jste měl něco proti kaplanu Michálkovi, proč jste nevolil cestu zákonitou a proč jste přivedl nezodpovědný dav jako zákeřník pozdě na večer? 3. Konečně proto berte podporu nezaměstnanosti a při tom máte svůj plat jako zámečník v České Třebové, kamž také patříte! Vy byste měl vlastně být souzen, neboť jestliže podporu skutečně berete, pak jste „vyžírác republiky“. Ostatně celá záležitost bude mít svůj dohru na příslušném místě.

Co nás při celém tomto choceňském bolševismu napadlo největším obdivem, ale také spravedlivým hněvem, bylo to, že bezpečnostní orgány vůbec se neukázaly a že v tom nezodpovědném davu byl i náš první náměstek, který prý si také zařekl: „na náměstí! Celou touto štvavou agitací jste si ulovili jen pořádnou blamáž a odsouzení od všech slušných lidí v Chocni a okolí. Tím jste straně národně-sociální jen na pověstí řádně ublí-

žili neb jste podali dělas, jak rozumíte svobodě ve svobodné republice!

Páperky.

I podružné zjevy usvědčují často parádní deklarátory z neupřímnosti. Kolik ohnivých žadatelů české liturgie v Čechách dalo křtiti své syny na jména Cyríl, Metoděj anebo Prokop? Tato křestní jména jsou právě v Čechách vzácností. Zaťo tolik jmen germánských a románských! Ale v katolických rodinách moravských jest veliký počet Cyrílků, Metodků a Prokůpků.

Nejnaléhavější potřebu kategorických imperativů náboženských nejpatričtěji dokazují přemety a nedůsledné klčky politiků odpoutaných od bible. Tím více názory se rozcházejí a nové strany vznikají, čím dále se ocitá rozumářství od zákona Kristova. Nesrovná-li se tedy bez nadzemské autority lidstvo ani v theoretických plánech, jak má spěti k solidaritě teprve při praktickém přerodu veřejného života? Tu by i jednotný plán silně rušily zájmy sobecké. Vždyť reální přestavba musí naraziti nepřiznivě na různé materiální tužby některých společenských skupin. Autorita lidská tím jest bez Boha-slabší, čím rozumový rozvoj jedinců jest čilejší a mohutnější. Co platí sebe bystřejší úsudky filosofické v praxi, patmo na osudech učení ženiálního Tolstého. Vždyť právě v Rusku berou se davy cestami zcela jinými, než jaké navrhoval jasnopojanský filosof. Praktický vývoj jest čirou negací domáci vyšší filosofie.

Oslava cizích památných dní jest u nás na postupu. Hned se slaví dobytí pařížské bastily, hned svátek americký, hned Vidov dan atd. Ale zároveň stoupá snaha po rušení svátků domácích, jen aby se zapírala i slavná katolická minulost českého lidu. O svátku svatojánském docela ohrožována bezpečnost českých ctitelů statečné oběti monarchické zvůle.

Rozdíl mezi uměním opravdově národním a nynějším moderním jest velice křiklavý. Aleš a Mánes vykouzlili obličaje rozkošně naivní, nynější škola vytváří masky bjbé.

Tolik se mluvílo dříve proti modlářství a fanglickářství! Nyní o chvalitebných a bystrých činech některých ministrů nebo jiných vysokých úředníků neslyšíme nic; zato skoro každý týden vidíme novou jejich fotografii, jak vítají deputace, jak vsedají do automobilu, jak přilímají kytice atd. Lesklá reprezentace jest v republice ve větší cti než před národním osvobozením.

Paramentní závod
nejstarší české firmy:
Ignace V. Neškudla syn
v Jankově L. Orli. (Čechy)
bratr P. J. Neškudly, býv.
arže ve Výprachticích)
doporučuje:
veškeré kostelní ro-
chy, korekty, prap-
ory, jakož i kové
bohosluž. předměty.
Cenky, rozpočty i zámlky
na akáku sdarma a franko
Tisíce pochvalných uznání
a vysvědčení.
Nejlevněj. nákupní pramen v rep. Československé.

BALDACHÝNY
PRAPORY
DOPORUČUJE
F. STADNÍK, OLMOUC
KOSTEL. PARAMENTY A NÁČINÍ
KADIDLO

Kostelní paramenta
prapory a bohoslužebné náčiní v nejvýhodnějších
cenách nakoupíte u doporučené fy.
JOSEF NEŠKUDLA
Nový Hradeo Králové, Čechy.
Vyžádejte si ceny, nežli objednáte
u firmy jiné.

**2 skříně, 2 postele, 2 noční
stolky, umývadlo se zrc-**
dlem od Kč 3000.— a jiné
nabízí továrna nabytku

Skuherský, Hradec Králové.

MEŠNÍ VÍNA

sarubené přírodní, neporušené, prvotřídní jakosti.
Lisánské Ia. druh roč. 1916 à K 14.— za 1 litr.
Lisánské II. druh roč. 1917 à K 13.50 za 1 litr.
Moravské jemné, ročník 1918 à K 13.— za 1 litr.
Vino jest úplně čisté a spásobné k stáčení do lahví.
Dodává v sudích od 50 litrů výše chvalně známá firma:

Alois Čížek, příslušný dodavatel metatich vín
a soudní znalce vín.

Založeno r. 1897. v Kumpolci. Založeno r. 1897.

Transitní vinové sklady ve Znojme.

Umělé zuby

i staré zlato a stříbro

kupuje za nejvyšší cenu
Stanislav Štejskal, závod hodinářský
a zlatnický v Hradci Králové,
Čelakovského ul. č. 443.

Antonín Zavadil,

nejstarší závod pasířský a zlatnický
v Hradci Králové č. 436.

(dílky se továrnou nabytku K. V. Skuherský).
Zhotovuje veškeré nádoby kostelní, ze zlata, stříbra,
bronzu a j. kovů v uměleckém provedení.
Opravy a znovuvstavení starých nádob čistě a se ná-
rukou trvanlivosti.
Zlacení a stříbření v ohni; niklování.
Ceny mírné. Rychlé provedení!

Kanafasy,
modrotisky,
sympkoviny,
děleny
flanely,
sateny,
oxfordy,
gráde,
barohety,
šifony,
širtinky
krysoy,
sefiry,
brogáty,
plátina pololánská,
plátina ocelolánská,
plátina ruská,
plátina reálná,
plátina slavníková,
plátina na rolety,
etaminy,
sukna,
gloty,
ručníky,
ubrusoviny,
štrusky,
kopry,
molina,
kalíka,
atd.

Zasíláme opět
ZBYTKY
od vedle uvedeného zboží
až 6 m dlouhé, hodící se
na blusy, košile, sáčky,
sukny, dětské oblečky atd.
20 metrů za
Kč 400.—
Platba výhody:
Polevinnu a to: Kč 200.—
nutno zaslati předem — sby-
vajících 200 K zaplatí se po
obdržení zboží do 8 dnů.
Nehodící se zboží vždy
přijímáme zpět.
Vzorky se nezadávají!
Píšte hned na firmu:
Textilcentral
obchodní dům.
Závod textilářský.
Vysoké Mýto.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nezalpené a ne frankované expedicí v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nebonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. šk. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Umělá výroba veřejného mínění.

Každý poctivý republikán jistě má dbátí toho, aby v demokratickém státě byla co největší politická, shromažďovací a kulturní svoboda živlů státoporných, které nemají páchatí násilí na lidech jinak smýšlejících.

Ale u nás majitelé moci a teroristé náladu české duše, povahu veřejného mínění přímo falšují.

Co radikálové před převratem deklamovali o tužbách českého člověka, to nyní teprve násilně do našeho lidu přechují; usvědčují se tak sami z demagogické neupřímnosti předválečné.

Tolik řečí již před válkou, že náš národ jest husitský — a že jen ta Vídeň překáží davovým projevům husitského ducha. Zatím však husitství (ovšem to moderní, negativní) teprve se úředně do českých hlav zasílá. Na př. účast středoškolské mládeže na oslavách Husových ke konci školního roku byla povinná. Katoličtí studenti byli nuceni poslouchati to, co si z věhlasu Husa vybral anebo vybíral profesor-volno-myšlenkář, odpůrce křesťanského názoru světového.

V Olomouci na úřední rozkaz musilo se účastniti oslavy Husovy všeho vojska. Místní velitelství vydalo dne 21. června rozkaz, v němž uveřejněny tyto pokyny ministerstva Národ. obrany:

Dne 5. července vešker účastní se všeho vojska pálení ohně, pořádání občanskými spolky. Tam, kde kruhy občanskými nebude oslava pořádána, shromáždí se o 9. hod. vešker vojsko posádky na ovišti nebo jiném příhodném místě a zapálí hranici. U hranic budiž zapěna vhodná píseň (nejlépe »Kdož jste Boží bojovníci«, aneb »Hranice vzplálá«). Náklad na dříví potřebné k hranici nelze hraditi z fondu voj. O to se postarají osvětlový odbor ze zvláštních prostředků. Dne 6. července dopol. buď shromážděno mušstvo i s důstojníky, aby vyslechlo přednášku o Husovi a jeho významu. V přednášce jest zvlášť důležitě zdůrazniti mravní význam Husův. Před přednáškou může býti recitována vhodná báseň Macharova, Čechova, Sovova, Táborakého, neb jiná. (Vis ve Svět. knih. Martinkovu sbírku: »Hus a husitství v české poesii«.) Po přednášce buď čten nějaký výňatek z Husových spisů, velmi se k tomu hodí Husovy listy, zvl. list z 10. června 1415. Kde jsou přečteny kroušky, mohou zakončit oslavu zapěním případného sboru: Bratři »Za Husem«, Bendlův »Pochod Táborů«, Prausův »Chorál Čechů«. — Každé divisi bude zasláno asi 300 výtisků Husových brožur »Mistr Jan Hus a česká demokracie« k rozdávání při oslavách

a po 1. serii diapositivů s přednáškou o Husovi.

Tedy i katolickým vojákům rozkázáno oslavovati Husa právě v den jejich svátku Cyrila a Methoda. Na státní útraty (i s peněz katolického poplatníctva) jsou nařizovány slavnosti, jež jsou přece zřejmě zahroceny proti katolické konfesi. A kdo zpívá o »mniších rotě líné«, ten rozhodně nešíří konfesi snášlivosti. V Olomouci 7. př. pluku slovenskému přednášel o Husovi zaujatý pokrokař, což vzbudilo přirozeně velikou rozmrzelost mušstva katolického.

Dal by se lidový vojín přinutiti k slavnosti, na níž by se zpívalo, o »alé rotě lidové«? K našim oslavám sv. Václava anebo sv. Jana Sarkandra by se evangelisté nedostavili ani tehdy, kdyby se tam proti nim nepromluvílo ani slova. Je-li dle republikánského zákona svoboda svědomí a vyznání zaručena, nemá býti nucen katolík dělati štafáž evangelickým anebo volno-myšlenkářským manifestacím.

K bohoslužbám československé církve se propůjčuje vojenská hudba. Tak se tedy provádí liberální a socialistická zásada, že konfese jest věc soukromou, nikoli státní a vojenskou. A kde je tu nestrannost, jest-li předtím dány politickému úřednictvu vládní pokyny, aby se neúčastnilo Božstlových průvodů katolických? Přesvědčil katolické konfese patrně jsou dobří jen na placení.

A proč socialisté tolik lpí na systému central, rekvizie a státního hospodářství s obilními produkty? V centralách sedí pohodlně tisíce socialistických agitátorů; socialistické konsumy mají přednostní zásobování, takže statisíce socialistických voličů se udržuje výhradně poskytováním hmotných výhod — na úkor občanstva jiného. Celé davy, cítící odpor proti kulturním a politickým záhám socialistickým, setrvávají v zajetí k vůli laciné a previseční mouce, cukru a petroleji. Tedy socialistická moc udržuje se uměle takovým způsobem, proti němuž skutečné veřejné mínění hlučně protestuje. Vždyť na př. 20. června na olomoucké schůzi manifestovali důrazně proti zabavení sklízň zástupci strany lidové,

živnostenské, nár. demokratické i agrární. Jakmile by socialisté saručili skutečnou rovnost v zásobování občanů všech politických stran, hned by jejich číselná převaha klesla.

V Praze byli vojní komandováni i na volno-myšlenkářské přednášky Bartoňkovy. Zato dlouho se trpěl teror proti středoškolským studentům, chtějícím se účastniti katolických bohoslužeb. Trpí se vyhazování katolíků z fabrik, zabírání katolických kostelů, násilné rozbižení schůzí strany lidové a pod.

Zkrátka radikální veřejné mínění české vyrábí se uměle, prostředky netoliko mravně nedovolenými, ale i křiklavým násilím. Poctiví republikáni všech stran mají se hromadně postaviti proti takovému zneužívání republikánského systému; mají důrazně žádati, aby svoboda skutečného veřejného mínění byla opravdu chráněna.

Volné listy.

Když rozjuka, tak rozjuka. Sjezd učitelů vy-slovil důrazně, aby náboženství bylo ze škol odstraněno. Ve věci této lze znamenati dvojnásob. Radikálové a mezi nimi učitelstvo usilují, aby se výuka stala hned; realističtí diplomaté však, spravující se vyššími hledisky politickými a ma-lice zření zejména ke Slovensku, nepospíchají a dle pořekadla »hloupého trkni a chytrému mrkni« dávají učitelstvu pokyny, jak poněkud a postupně s náboženstvím ve škole jest zatáčet.

Nevážíme prohlásiti, že tento druhý směr, jenž radí k diplomacii ve škole, jest velmi nebezpečný a že naše delegace musí co nejdříve dáti se do řešení této pasivní otázky. Za nynějšího přeměru, kdy radikálnímu učitelstvu po stránce náboženské jest dána ve škole plná svůle, jest kněz vhozen do Záhořova ježe.

Nechybí ovšem učitelé rozumných a zkněných, kteří v podlamování náboženských citů rozpoznávají mravní rozklad a mizení autority vůbec, ale takovýchto psychologizujících vychovatelů jest menšina proti většině, která uchvácena jest dravým heslem, jež zakaluje všechno střelné uvažování. Naším radikálům se řeklo, že v odstranění náboženství ze škol jest pokrok, a protože ve službě této modle nechce se nikdo opozditi, nerozhodnutí v otázce této již zkušenceři a vyšší zájmy, nýbrž společenské pudy a vášně.

Česká banka filiálka v Hradci Králové

provádí veškeré obchody bankovní i bursovní za podmínek velmi výhodných.

Všechny na knížky a běžné účty úročí se nejvýhodněji dle doby výpovědi.

Živnostenská banka filiálka v Hradci Králové

Akciový kapitál K 200.000.000.—. Reservní a pojistné fondy přes K 100.000.000.—

Centrála v Praze, zal. r. 1868.

Žirové účty.

Zabývá se sekontem směn, inkasem směn a
čech na všechna místa v tu- i cizině; obstará
rávé úhrady a výplaty, jakož i všechny ostatní
bankovní transakce

za podmínek co nejvýhodnějších.

A jestli kde u bojovníků proti náboženství ve škole úvaha, pak je to jen vypočítavá diplomacie, která se stará o přízeň a popularitu, které v učitelstvu nechce pozbyti.

Nejlépe dala by se otázka řešiti hlasováním, aby v každé obci občané projevíli vůli, jakou školu chtějí mít. Kde by byla většina pro náboženství, musilo by býti postaráno o to, aby ve škole dostávalo se výuky laické morálce těm dětem, jejichž rodiče stali se nevěrci. Kde by nabyli většiny bezvěrci, musilo by se hověti náboženskému vyučování katolické menšiny.

Požadavek tento plyne ze samé podstaty demokracie, která se dovídá o vůli lidu hlasováním. A požadavku tomuto mohl by odporovati jen demokratický podvodník, jenž se vznešenými hesly lichotivě obchoduje. Hlasování takové leží se býti účelným také z toho důvodu, že duše lidu, pozorující život, pojímá jej často hlouběji a pravdivěji než mnohý vzdělaný člověk, který pro rozmanitost svého vědomí ani se nedostane k tomu, aby nechal život na sebe působiti ve velkém slohu.

Kdyby naši čeští vzdělanci dobře rozuměli povaze doby, kdyby chápali, že teoretický a praktický materialismus hrozí národu zhoubou, mluvili by vážněji i o náboženství, které dnes ve škole stává se jediným pramenem idealismu, bez něhož život promění se v poušť. Veškeru negativní, kritizující a rozleptávající protináboženskou činnost naší inteligence postihuje lid prostou a klidnou otázkou: »Co dáte dítěti a dospělým jako náhradu za náboženství?»

Na tuto otázku neslyšíme určitě odpovědi, protože směr a netvárný chaos všech možných filosofických a nedomyšlených zlomků nemůže a nás vytvořiti účinné životní soustavy. Nanebevš po příkladě presidenta republiky odpárci náboženství ve škole hlásají humanitu. Ale president ve svých knihách mluví o ideálech humanity bratrské. Humanitní ideál Jednoty českých bratří však jest ideálem učením Kristova, ideálem bib-

le, U Bratří, jak známo, byla původně závislost na slově Pisma tak doslovná, že si někteří z nich představovali na příklad, že bratrský kněz nesmí mít stálého sídla, protože jest psáno: aby jdouce kázali evangelium všemu světu. Pravou vlast Bratří viděli na onom světě. Humanita Bratří byla zbudována tedy na základech Zjevení a pozitivního křesťanství.

Pánové se oklikou dostávají nevědomky k tomu, co vědomě vyhazují ze školy, což jest důkazem, jak již jsem pověděl, že se u nás hesluje a nemyslí; proto se školou mají se dělat pokusy, jako Galvani experimentoval se zvířaty.

Opakují, kdyby inteligenti, kteří všechny své snahy nyní vyčerpávají za tím účelem, aby podvrátili náboženství ve škole, kdyby tyto inteligenti se rozhlédli po Československé republice, žár svůj by utlumili. Poznali by, jaké nebezpečí národu hrozí z hmotářských proudů životních. Socialistická strana strhne k sobě vždy nové stoupence teorií práv vyděděnců. Aby nám bylo rozuměno, v agitaci pro práva pracujících nevězí zlo, nýbrž v mravní nauce, kterou se ony požadavky práva podpírají. Nauka ta jest číste materialistní a konec konců není než píděním po hmotném štěstí. Z ní vyrostla svrchovanost třídních zájmů. Jak učí sociální demokracie, a z ní vyvstávají společenské nenávisné boje a krveprolití jako v nešťastném Rusku.

Na tomto základě nemůže vzniknouti soulad, rovnoprávnost a svoboda všech občanů, nýbrž diktatura moci. Či snad neukazují se výmluvná znamení všeho toho v naší republice? Či snad touto hmotářskou metodou násilí buduje se šťastnější budoucnost národa? Jest tedy svrchované potřeba, aby idea hmotářská byla nahrazena ideou vyšší, ideou, která nemůže se obejiti bez myšlenek náboženských.

Život není houbou za štěstím a pouhým užíváním hmotným. Život jest posláním, neboť jinak nemá ceny ani významu. Povinnosti jednotlivců jest poznati, že nežijí pro sebe ani pro třídu, ný-

ale analogicky by vysvětlily mnoho i z poměrů markabství. I jiné třídné již pomůcky, jichž Neumann nechtuje, bývaly by vrhly do spletité otázky důhodů církevních hodné jasno.

Tím větší však ohvály zaslouží, že samostatným badáním autor v podstatě dochází k těmto závěrům jako Winter — a že nám předkládá i mnoho nového. Práce nabývá zvláštní ceny tím, že nejvýznamnější objevy spisovatelova prozkumu jsou výtěskem studia archiválního.

Kniha ukazuje, jak za Václava IV. pracováno k majetkovému přesunu dle teorií zahraničích. Viklef při svém brojení proti církevnímu majetku neřikal, že by se mělo zbožít duchovenské dání chudíně; odkazoval je šlechticům, vybízej, aby statky kněžské připojili ke svým latifundím. Zrovna tak viklefisté čeští volali krále a jiné laické urozence, aby zabrali církevní majetek pro sebe. Odtud loupežné přepadení klášterů, arcibiskupských a jiných církevních dvorů již za života Husova. Náledky odsátela také chudina, která byla od duchovenstva štědře podporována.

Na Moravě panstvo, sadřící do čestných úřadů, pro sebe; chazoval duchovními poschybnými mravní

by, pro všechny, kteří spojení s ním, tím. Důležitě prostředky blahobytu pro všechny, ale duch a úmysl, s jakými se opatřování toto podniká, musí vésti k lásce a k ctnosti, nikoli k odpuštění sobectví.

Jmenujte si tyto sociální myšlenky jakkoli. Jisto jest, že jejich základy vkládají se do duše dítěte již ve škole v hodinách náboženských, a neméně jest jisto, že sobecké a třídní hmotářství může býti překonáno mravní povinností ke všem a povinností takové nelze jinak odůvodniti nežli vůlí Boží, která v náboženství Kristově prohlásila všeobecné bratrství lidstva.

Můžeme tedy jen klidně zjišťovati, že naši radikálové chtějí ze školy vymýtit jeden z nejdůležitějších sociálně tvořivých prvků. Když rozluhu, tedy rozluhu, ale spravedlivou na podkladě plebiscitním, neboť o náboženství ve škole nemůže rozhodnouti než vůle rodičů, tedy vůle lidu, jak v demokratické republice rozumí se samo sebou.

Tomu se říká mít zdravý úsudek. Jak nevěcně píš o náboženství ve škole liberální novináři, ukazují »Nár. Listy« dne 4. července. Pan ksg. (Scheinpflug), jenž projevil svůj zvláštní rozhled po věcech náboženských již v otázce sv. Jana Nep., dal se do toho takto: »Dítě však bylo bezbrannou hříčkou její moci (rozuměj církve, pozn. psatelova). Bylo jejím žákem z donucení, jejím vyznavačem proti svému přesvědčení, její stáří proti své vůli. Její kněží se nespokojovali tím, aby mu vyprávěli poetické příběhy z bible, aby mu podávali tklivá líčení evangelia: lačnost jeho fantazie po rušných dějích, barvitých obrazech a citových dojmech sytili abstraktními dogmaty katechismu. a jeho paměť zatěžovali poučkami, jaká roucha obléká kněz při veliké mši a jaké modlitby odříkává při posledním pomazání. Donucovali je, aby se čtyřikrát ročně podrobovalo ponižujícím sebeobžalobám zpovědi, v níž nevěřilo, aby ubíjelo svou nedělní prázdnou posloucháním nezákonných exhort a aby se pražilo na slunci při nekonečných obřadech o Božím Těle.«

Hned na první pohled soudný člověk poznává, že p. ksg. na místo dítěte do školy dosazuje sám sebe. Nikoli dítě, nýbrž on jest to, jenž jest donucován k těm sebeponižujícím obžalobám a jenž se praží na slunci v den náboženské slavnosti, jež koná se jednou za rok. Co toho bylo napsáno v minulých právě dnech o sebezářící a otužilosti sokojské, a p. ksg. nařká, že dítě prodává hodinku v náboženském právu. Dle pana ksg. proti všem otužovacím zásadám jsou všechny děti vychovávány tak změkčile, že v den Božího Těla měly by se jim poříditi stinné háje, zvláštní stínítka a vodotrysky na ochlazení vzduchu. I když si odmyslíme význam náboženský, není to chvilkové účastenství při slavnosti prostředkem sebezapírání a cvičbou vůle, jež se zesiluje i přemáháním drobných nepohodlí? Na jedné straně se vykládá, jak důležitě jest ve vý-

kvalitě, kteří se spokojili jakýmkoli příměm. Tak se získávala zámlinka k trestání nehodného kněžstva — a k zaokrouhlení šlechtických latifundií.

Mnohoobrobností vinou laiků proniklo do státu českého v značném rozsahu již v době, kdy papelské provie zde byly ještě velmi řídké. Již v druhé polovině 18. století král český platil svým služebníkům a členům kanceláře mnohdy prostě výsluhou církevních obřadů.

Hus brojil proti jménu konventů, ale přehlížel, že některé z nich zá vojen mezi syny Karlovými ootily se v tak veliké bídě, že mniši buď uboze živilí anebo docela byli hladem přinuceni k opuštění zdí klášterních. Listina loucká stěžovala si, že po vyplenění kláštera »chudí jsou okrádáni o pohostinství a podporu.«

Nejhůře se vedlo těm světským kněžím, kteří neměli jistého postavení církevního. Na př. jeden sehodil v oděvu prostého rolníka po mlynech a sametech, aby nebyl poznán, a žebral; dostav pak skýva obleha, u potoka ji polídal a zapíjel vodu. Když hladem trpěl na svém nádraví, přibíhal jako šlehač v houku i smá; když se sotavil, sešetoval to trápení Hospodinu.

FEUILLETON.

Církevní jmění za doby husitské se zřetelem k Moravě.

Pod tímto názvem vyšla velice důležitá studie z pera P. Augustina Neumanna nákladem »Našince« v Olomouci. Stran 228. Cena 5 K 80 h.

Autor v předmluvě praví: »Paří o beneficiích za doby husitské jest věc velmi nesnadnou. Až dosud nemáme ani jediné práce, která by se tímto předmětem zabývala.« Prý v pracích věnovaných husitství jsou o církevním jmění jen nahodilé zprávy. — Odpovídáme, že stav toho badání nebyl před prací Neumannovou nejhorší. Spisovatel cituje dlouhou řadu pramenů a spisů použitých; patrně tedy, že k sepsání přikročil po přípravě velmi pilně. Měl si však svůj úkol značně usnadniti, když byl přibral do své pracovny Winterův »Život církevní«, některé ročníky »Historického kroužku družstva v Praze, Bělového a Paloutovy »Jednání a dopisy koministů«. Tyto práce ovšem přispívají výborně k dokumentu se zřetelem k době;

chově dítěte upevňovati jeho sebezápor, podpíratí jeho vůli odříkáním se dovolených zábav, ukládati mu větší nebo menší zkoušky, ale jakmile běží o výchovné prostředky náboženské, zasahující v duši dítěte nejúčinněji, ocitá se hned všechny takové zásady vzhůru bradou.

Právě tak s oblibou dívá se p. ksg. na zpověď, již měří beze všeho porozumění liberálním loktem, který nejsnadněji vyfukuje pouhou negací otázky, při níž jest potřeba životních zkušeností a pozorného důsledku.

Veliký znatel lidské duše Foerster, jenž nedívá se na tyto věci z rajske dálky, jako p. ksg., promlouvá o náboženském vlivu na svědomí takto: »Zatím co laická mravouka a filosofie mohou nanejvýš zakazovati a zrazovati, umí náboženství odvracet a odváděti — a to jest, co ani dosti důrazně nemůže býti vytýkáno, nejdůležitější výkon vychovatelský. Avšak jen náboženství vniká tak hluboce a rozmanitě do celé duše a dovede i nejohroženější část její, obrazotvornost, udržeti tak čistou, že smyslné pokušení nemabývá podmaňující síly.« Ještě mnohá jiná místa mohli bychom uvést a ze všech by bylo patřno, že Foerster učí, jak pravého poznání duševní přirozenosti nedosáhneme metodami, jichž užívá věda o zevnější přírodě, nýbrž toliko sebepoznáním a

sebezdokonalováním, jimž nejlépe slouží u dítěte pokorná a důvěrná zpověď.

Pan ksg. neví nic o tom, že ve škole vypravují se tklivé příběhy evangelia a že lačností dítěte po různých dějích hovoří se událostmi biblickými. Radíme panu ksg., aby si přečetl Kosinův »Život starého kantora« a pozná, s jakým porozuměním zkušený vychovatel mluví o náboženském vyučování ve škole. Ovšem Kosina psal o těchto věcech na vrcholu životní moudrosti, kdežto pro p. ksg. bylo by lépe o otázkách těchto nevědět zhořá nic, nežli vědět tak málo a tak špatně.

Pan ksg. se pohoršuje, že dítě se učí o bohoslužebném rouchu a modlitbách při posledním pomazání. Nevíme ani, jak na tuto naivnost odpovědět. Liberální literát a novinář hanbil by se, kdyby nevěděl o nějakém spisu Voltaireovu, ač dlo to propadlo minulosti a jest nevýznamno; bylo by ostudou, kdyby vzdělanec nevěděl, jak se jmenoval o Alexandrův, ač dnes po této minulosti ani kohout již nezakokrhá; ale dítě dle výkladů páně ksg. nemusí vědět nic o tom, co souvisí s jeho přítomným náboženským životem, nemusí nic vědět o tom, jak velebná jest příprava na odchod z tohoto světa. Takhle všestranně liberální novinář poučuje své čtenáře — a tomu se, prosím, říká míti zdravý úsudek.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Slovinci zřídili si při lublaňské »Lvové společnosti« bohoslovnou akademii jako bohoslovecký vědecký odbor. Tato akademie urychlí překlady bible, Sv. otců atd. Předsedou jest dr. Fr. Grivec. — O pokroku se mluví nejhrošivěji tehdy, jedná-li se o nějakou cynickou demonstraci proti katolictvu. Ale k pozitivní práci ušlechtilého pokroku jeví se tak málo opravdové chuti. Již dlouho připravována reforma střední školy. Ale sami profesoři, kteří při vzdolávání klerikalismu jsou tolik důležití, mají o tak důležitou věc zájem skrovný. Pokroková revue »Nové Čechy« v č. 10. upozorňuje, že toliko »Věstník českých profesorů« přinesl návrh na reformu, jak si ji představuje komise Klubu moderních filologů; jinak jest mrtvo. A přece Ústřední spolek českých profesorů sdružoval loni 3066 členů; mnoho otázek jest sporných a podané návrhy zasahují do úkolů střední školy jednostranně. Pisatel stati se táže: »Kde pak vězí naši páni filosofové a spisovatelé?« Odpovídáme: Vtrají se do tužně placených státních úřadů, horlivě rukují o podporách a dělají politiku. Když se jednalo o vyloučení náboženství ze škol, pokrokoví profesoři se objevili na scéně ihned jako jeden muž. — Oratorium Rud. Vohánky »Jan Hus« podrobuje 7. t. m. referent »Venkov« nepřiznivé kritice. Jest to dílo pozoruhodné, ale hudební proud

trpí nepřehledností, má nadbytek temat nevyžitéch. Jeví se zde malý zřetel ke dramatické výstavbě. »Nepřetržitě, pathetické vzrušení, třeba je vždy upřímné, připravuje místa dramaticky vřeholná již předem o jejich účín. Hlubší dojem zůstávají místa lyrická.« Ale což teprve obsah romantického, málo přesvědčivého textu! Už by konečně měli moderní »etitelé Husovic« díla reformátorova trochu čísti! — Takhle jest postaráno o rozvoj národního umění právě nyní! Majitelé pražských biografů ohlásili bojkotování českých skladatelů. Do Vídně za Rakouska české poplatky umělcům cizím se odváděly. Uvážiti dlužno, že snad ze všech umělců nejhorší los má komponista; skládá-li něco pro orchestr, aby měl stovky jen na papír a opisovače. A teď — po paráděch duch sokolekých vlastenectví zbohatlíků se ohlašuje kopnutím do české hudby. — Vilém Bitnar vydal adresář katolických kněží spisovatelů (přes 300 jmen s označením roku narození, oboru činnosti a bydliště). Tento schematismus pořízen pro kalendář katolických studentů, jež vydává »Moravan« v Brně. — Dne 11. t. m. dovršil 60. rok svého života vnuk básníka J. Krasoslava Chmelenského Ladislav, který jest majorem 88. armády. R. 1892 byl jmenován ředitelem prozatímního Nár. divadla v Brně. Po 10leté vynikající činnosti divadelní stal se tajem-

níkem umělecko-průmyslové školy v Praze R. 1914 povolán jako bývalý aktivní důstojník do služby vojenské, kdež postoupil až na majora. — »Prodaná nevěsta« provedena v maďarském překladu v Košicích a pak v Bratislavě. — Ve Francii vypořádán rázný boj pornografickým plakátům. V senátu Lamarzele energicky protestoval proti demoralisujícím filmům, při nichž herci zdráhají se hráti. Dodal: »Jest již čas, aby vláda učinila přítrž nesprávnému užívání svobody.« Jelikož vláda ve strachu před kapitalisty váhá proti plakátovým nudám rázně zakročiti, začali někteří spisovatelé strhávati nemravné plakáty. Na čišťení pařížských ulic od pornografických cedulí vytvořila se celá družstva křesťanských mužů. — Družina literární a umělecká v Olomouci (Wilsonovo nám. 17.) ohystá reprezentační umělecké dílo »Dante a Češi.« Subskripční cena 30 K. Jistě třeba, aby se přátelé literatury již nyní přihlašovali k zabezpečení vynikajícího toho díla.

Úvěrní **ELIŠKA** v Hradci Králové

Adalbertinum

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědní a poskytuje výhodné půjčky.

Rozmanitosti.

Kdekoli začali socialisté hospodařiti s cizím jménem, v několika měsících nadělali dluhů až po krk. Zpívá se sice čest práci, ale socialistický režim obyčejně hledí zaopatřiti celou řadu lenochů a k vůli tomu rozmnožuje úřednictvo. »Nár. listy« dne 6. t. m. sdělují, že rozpočet města Vídně na rok 1920-21 vykazuje schodek bezmála 1200 mil. korun. Poněvadž v čele vídeňské obecní správy jest soc. demokratický starosta Beermann a také ve vídeňském obecním zastupitelstvu mají nespornou většinu soc. demokraté, není divu, že vídeňští poplatníci činí tuto stranu zodpovědnou za takové obecní hospodářství. Sama soc. dem. »Arbeiterzeitung« doznává, že schodek v obecním hospodářství byl způsoben velkými platy úřednickými, číselníky více než 730 mil. K. Obec vídeňská může prý odvrátiti katastrofu jen, zbaví-li se přespočetných zřizenců. Především nesmí býti zavedena šestihodinová pracovní doba, poněvadž obec není s to poskytnouti svým zřizencům možnost, aby žili lidsky i s rodinami, budou-li pracovat jen 6 hodin. I počet zaměstnanců musí býti zmenšen. Na 190.000 školních dětí ve Vídni připe-

ské rady. Dohromady si rozdělili 15 dvorů, 7 vinohradů, 4 zahrady, 4 louky, 2 mlýny, 1 tvrz, rybník a jedno pole; naproti tomu obec sama dostala pouze farářský dvůr v Libeznicích.

Na lupu měli podíl i páni, kteří pomáhali Zikmundovi jen pod tou podmínkou, dají-li se jim zboží duchovenstva do zástavy. Proti všem protestům církve tedy i Zikmund zabavoval. Potom se duchovenstvo jak husitské tak katolické marne domáhalo, aby mu bylo ponecháno alespoň tolik statků, kolik potřebovalo k nejnutnější živé. Zklamanému lidu poddanému pak přikazováno starati se netoliko o zaopatření kněží, ale i šlecht.

Ale někteří duchovní vůdcové radikálního křídla husitského postavili se do čela aspů o své privatní zájmy. Když se roku 1433 radikální mistr Engliš vyslovil o statech církevních proti vůli a chuti šlechty, jeden pán volal na Engliše a Prokopa Holého, ať se oni nejprve zleknou svých statků; pak se vzdá šlechta statků církevních.

Z doby pozdější podává výstředně pochmurné svědectví o výsledcích husitských reformy horlivý kalíšník Václav Vojek z Kněžmosta, podkomorí Jiřího z Poděbrad

Prý »takových jest mnoho a každý mohl vykládati o peotě potulné šebroty.«

Válka mezi bratřimi Prokopem a Joštem byla pro biskupské statky moravské největší pohromou. Když mnoho vypáleno a vydrancováno, ještě prohlásil Prokop: »Záduši chci všecko držeti, jakož jsem se v ně uvažal; na to z své moci chci svým lidem dávatí potřebu a těch požívati a živiti se z nich.« Celá řada pánů rozdělila se o statky biskupské.

Hus tak lpěl na Viklefovi, že ani hmotné poměry církve v českém státě nezkoumal srakem vlastním, nýbrž Viklefovým, ačkoli přece mezi českou zemí a sámořskou Anglií byl značný rozdíl. Na př. v aktu »Domini temporales« jednoduše místo »rex Angliae« napsal »rex Bohemiae« a tak jednoduše ztotožnil poměry české s anglickými.

Jakmile se roznesla správa o smrti Husově, jali se husité se zvýšenou intenzitou pastouřiti statky církevní nikoli k vůli provedení viklefsko-husovské reformy ale z pomsty. Aristokracie dožadovala se veškerých statků církevních se závazkem vyřizovati duchovenstvo.

Po smrti Husově byl od viklefských zastupitelů zvolen každý kněz, který nechtěl v

Husem. Tudíž zboží odebrána i vzorným kněžím katolickým a dávana přivřencům kalieba bez ohledu na jejich mravní kvalifikaci. Souvčké satyry vytýkaly ostře takový nesprávný postup. Sám osobní přítel Husův Křišťan z Pražbatic r. 1416 napsal Korandovi: »Na všech stranách vystupují naši líkněží nad míru pohoršliví, kteří káží o chudobě, ale chtějí míti přímý kostel a beze vši práce býti v nadbytku.« Opat zaháňský Ludolf poznamenal: »Vím a slyšel jsem to od mužů velmi věrohodných, že kdyby bývali tehlejší kanovníci, spravující roudnický kostel, složili přisahu a vyznání víry (husitské), bývali by zůstali nedotknuti na svých statech se strany viklefské, nebo aspoň by bývali neutrpěli tolik, jako utrpěli.

Drobní zemědělci místo čekaného zlepšení svého losu upadli v neunesitelné jarmo; byli obtěžováni těžkými vojenskými daněmi, robotami a násilnostmi. Také byla »úctost nebožákům pro kněžstvo nadutá.« Statků, které byly zabrány kolem Prahy, nepoužito k polepšení postavení tříd méně zámožných; především se jimi obohacily rodiny nejzámožnější (purkmistr a konšelé). V seznamu propadlých držebností nejprve se uvádějí pozemky připadlé členům měst-

v krásu přírodní zhuště panuje svislosti
zákon skutečné formy, vyjádřený formál:
 $(a - x) : x = x : a$, nebo $x^2 + ax = a^2$.

Umění krásné někdy musí vložit do
díla to, co není krásné, a to ze tří důvodů:
K vůli změně, kontrastu a charakteristice;
naše schopnosti nemohou stále obírat se
týmiž předměty; kdyby tak činily, ošahaly
by; proto je potřeba změny; mimo to kon-
trasty vedle sebe položené tím více vynikají;
konečně umění žádá charakteristiku; ta
však jako vlastnost realistická ne pouze
ideální chová vedle krásného také nekrás-
né; proto se vyskytuje v umění také ne-
krásné.

Každý umělec zůstává člověkem, proto
je vázán nejen zákony krásného umění,
nýbrž také zákony mravnosti; proto má
uměním lidstvo vzdělávat mravně a ná-
božensky, má je zdokonalovat, zušlechto-
vat. Z té příčiny má umění dvojí účel.
Tomu odporují zastanci nepravé samo-
účelnosti umění; ti tvrdí, že jako jest věda
úplně svobodná, tak má být také úplně
svobodné umění krásné. Názor tento, který
hájí mnozí, ježť naprosto nesprávný; spi-
sovatel udává 12 důvodů proti této samo-
účelnosti. Na to udává 8 zásad, kterými
se má řídit kritika o krásu.

Pak jedná o osmi zákonech krásného
umění a o podmínkách umělecké činnosti,
z nichž některé jsou subjektivní, vlastní
umělci: vlohy, řádné plnění povolání, jiné
jsou všílidské.

Když pak promluvil o rozdělení umění
dle účelu vnitřního a vnějšího, podotýká
ke konci ještě něco málo z estetiky
evangelické, a to o hudbě.

Tím jsem naznačil **aspek** **poněkud před-**
mět, o kterém spisovatel mluví!

* * *

Vzhledem na způsob, jak o něm mluví,
opakuji slova, která kdysi zaslechl sv.
Augustin, jichž uposlechl a dobře učinil:
Tolle, lege. Ano, ať si knihu tuto pořídi
nejen všichni kněží, nýbrž i myslitel a po-
pravdě toužící laikové. Naleznou v ní
jasné rozřešené záhady mnohé a dojdou
upokojení.

Když sv. Otec Lev XIII. 1879 vydal
slavný okružní list o studiu filosofie sv.
Tomáše Akv. a nařídil, aby se postarali
všichni biskupové a arcibiskupové o to, aby
filosofie ta na fakultách, ústavech a školách
theologických všude byla zavedena, byl
to tehdy 39 roků starý doktor filosofie a
profesor na gymnasiu v Německém Brodě
Eugen Kadeřávek, jenž činil příměšené
kroky, aby vůle sv. Otce provedena byla
pokud možno nejdříve. Když pak se stal
profesorem této vědy na české theologické
fakultě v Praze, pracoval o tomto před-
mětu s plní mravenčí a prací usilovnou,
žehož důkazem byly mnohé publikace dí-
lem v rozličných časopisech, dílem samo-
statné. Když pak odešel do výslužby a
nyní žije jako převor v premonstrátském
klášteře želivském, neustává od práce své
a jeho vřelým přáním jest, aby mu Bůh
dopřál tolik života a síly, aby mohl vydati
křesťanskou filosofii celou. Celé tři díly
má již hotové v rukopisu, první vyšel již
tiskem, druhý se tiskne a třetí vyjde
potom.

Jest to tedy životní práce učenice vš-
hlášeného, který po léta sbíral, uvažoval,
pořádal, piloval, a nyní předkládá, co uznal
za nejlepší. Česká, a snad slovanská lite-
ratura vůbec, má má býti povděčna za
práci tu, poněvadž celou filosofii křesťan-
skou, soustavně vydanou, dosud jsme ne-
měli. Před léty vydalo Dědictví sv. Prokopa
Dra V. Hlavatého: Rozbor filosofie sv. To-
máše Akvinského, ale to jest téměř jenom
překlad této stati z německého díla Dra
Alb. Stöckla: Geschichte der Philosophie
des Mittelalters; pak napsal Dr. Josef Po-
stolák dvě části filosofie podle zásad sv.
Tomáše Akv., totiž: Logiku materiální,
metiku a ontologii, a dva díly kosmologie
— dle výkladu — z dr. Rob. Neusch-

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Fišálka v Chrudimi.

Telefony: 48a řídícího, 48b umělníka.

Akciový kapitál a rezervy K 90.000.000.—

Vklady K 600.000.000.—

Centrála v Brně.

Fišálky: Boskovice, Břeclava, Bratislava, Holešov, Jablonec n./Nisou, Chrudim, Kroměříž, Mor. Ostrava, Nám. Brod, Olomouc, Opava, Píseň, Praha, Prostějov, Přerov, Těš., Třebíč, Uh. Brod, Val. Mezirádk. Letní expositura v Lázních Luhačovicích. (Telefon fišálky v Bratislavě čís. 589, telegramy: Moravoagro).

Vklady na knížky, běžný a široký účet úrokuje co nejvýhodněji.

Penížní obchody bankovní a směnárenské všech druhů.

Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a veřejným korporacím.

Remboursní úvěry. **Financování importu a exportu.**

Třídní loterie. **Pojišťování loď.**

Křesťanskou sociologii, rovněž dílo velmi
dobré, a obě díla původní, ale jsou to jen
části. Od dra Kadeřávka budeme mít
křesťanskou filosofii celou.

Vzhledem na rozdělení filosofie máme
za lepší rozeznávat logiku formální a
materiální a noetiku; proto je lépe noe-
tiku od logiky materiální oddělit a tak
o ní pojednat. Logiku formální dělíme
na elementární, která jedná o prvcích, ele-
mentech našeho poznání, jimiž jsou: pojem,
soud, úsudek, a na vědovědu, která jedná
o vědě a formách vědeckých: výměru,
rozdělení, důkazu, metodě, systému.

Ježto filosofie aristotelicko-thomistická
jest v naší literatuře nová, bylo spisovateli
mnohá slova nová, zejména termíny tech-
nické, utvořit. Některé snad bude dobře
časem nahraditi jinými, na př. bytost, ostavek
a j. Také místo adjektiva smyslný snad
by bylo lépe smyslový. To jsou však ma-
ličkosti, které hodnotu spisu nesnižují.

Poněvadž byl spisovatel rektorem české
university, věnoval se svolením rektora a
sboru profesorského dílu své j. Cena 32
Kč a 2 Kč porta je za stávajících poměrů
nízká. V komisi ji má Družstevní knih-
kupectví v Hradci Králové, které vyřídí
všecky objednávky správně a rychle.

Úprava knihy je velmi slušná, tisk zře-
telný. Kéž nechybí kniha ta v žádné
knihovně českého kněze ani vzdělaného
laika, a necht v ní čtou a ji studují všichni
velmi pilně!

Dr. Fr. Šula.

**„Věstník společnosti sv. Cyrila a Me-
toděje“** vyšlo právě č. 1.—2. O slovanské
liturgii ve XX. století podává významné
informace dr. Jos. Vaja. Důležitým jest
dlánek dr. J. Čiháka „Novodobá etika“. O
padesátém výročí smrti Vatikánského
píse dr. Jos. Stejskal. Zprávy ze Společ-
nosti sv. Cyrila a Metoděje jsou důrazným
poučením k úsilné práci. Společnost ta jest
střediskem československé inteligence, v
němž se soustřeďuje veškerá naše katolická
kulturní práce; z tohoto střediska má vy-
cházeti přehled vykonané již práce a potřeb
kulturních; v něm a z něho mají vycházeti
pokyny k další práci. Za členy by se měli
horlivě přihlašovati i katoličtí laiciové.
„Věstník“ vychází čtyřikrát za rok ve vol-
ných lhůtách. Předplatné na rok 6 Kč.
Členové společnosti s příspěvkem aspoň
10 Kč ročně dostávají „Věstník“ zdarma.
Redakce a administrace jest v Praze II.,
Národní tř. č. 6.

Katolíci českoslovenští!

Připravujte se na svůj sjezd, který se bude konati ve dnech 28. až 31. srpna 1920.

- Obrana.

MUDr. Šimsa o povaze křesťanství.
Marná jest naděje střízlivých pozorovatelů,
že se liberální vědomosti o církvi u nás
vytříbí a rozmnoží kritickým studiem.
V době, kdy přední protestantští historikové
a pastoři v Německu neostýchají se stále
otevřeněji psáti o světych stránkách kato-
licismu, liberální inteligence české vrhá do
veřejnosti stále temnější stíny své historické
ignorance. Bezhlavý fanatismus vede k zpá-
tečnictví přímo komickému.

Do samého vážného, pozitivními kvali-
tami vynikajícího „Zvonu“ zavlekl své
úžasné fantazie MUDr. Šimsa v úvaze
„Zásady starověku vědecky vysvětleny.“
Že pisatelovo péro jest vedeno tvrdší jistou
soustavností, patrné již z této notorické lži:
„I dnes, kdybychom neměli své samostat-
nosti, nikdo by nezměl psáti proti zá-
sákům, jichž je plno v bibli, v životě svatých
i v každém poutnickém místě.“ S dovolením
— byl za Rakouska trestán dr. Herben, když
si tropil poeměch i z církevně známých
základů svatojanských? Byly konfiskovány
přílišné a poeměčné verše Macharovy na
jazyk sv. Jana, na Daniela a Susannu a na
jiné svátce? Proti zášákům biblickým
vycházejí útokem celé státi; nebyly kon-

fiskovány ani socialistické a židovské su-
rové židlivosti o Svaté rodině. A kterým
aspoň cizím židům se něco stálo za to,
když si na volnomyšlenkářském sjezdě
tropili poeměch se samé existence Boží?
Šimsa přece není nemluvnětem, aby nevě-
děl, že jest pravdou pravý opak jeho tvr-
zení. Pověstný Renanův „Život Ježíšův“
byl přeložen do češtiny za vlády Habsbur-
ků dvakrát. A tam se přece mluví ne-
liko proti zášákům, ale i proti Božství
Ježíšovu.

MUDr. Šimsa posuzuje a odsuzuje
křesťanství krátce, řízně a pohodlně takto:
„Křesťanství je samá mystika a askese,
smyslu pro život skutečný nemělo. Samé
modlitby, oči k nebi, kostely, obřady, samé
pokora, zbožnost, poslušnost, trpělivost,
chudoba — otroctví — nikde energie, sa-
mostatnost, síla — škoda antiky! . . .
Religiosní fanatismus zpohloval všechny
duchovní síly lidí.“ — Tak! Kdyby takové
řádky na mrzačení historie přinesl autor
do kterékoli seriózní redakce francouzské
nebo anglické, byl by hnán ze světa, že
by sotva cestu našel.

Charakteristika MUDr. Šimsy by
mohla na československou jednotu.

Ale nečetl pisatel aspoň evangelium a katolický katechismus? Pal všechny objavy z života prvokřesťanů? Tehdy byla mystika a askese v květu největším a přece jak praktické luštění otázek sociálních i jiných posemáckých! Pisatel by přece měl znáti ta místa biblická, kde se praví, že hoden jest dělník své masy, kde se protestuje proti vyděračům a švýrcům. V listech sv. Pavla jsou tak výrazná základní pravidla k zrušení otroctví, k němuž také základem křesťanství došlo bez hrozných převratů a krveprolití! Antické vzdělání bylo věcí soukromou, bylo výsadou bohatců. Církev však prohlásila, že knižní kultura náleží všem — i nejobednějším — a také zakládala školy pro všechny. A což ty učené spisy a hymny prvokřesťanských intelgentů, což ten nepředsídlivý zpěv chorální!

Energie! Když prostý rybář — kmet sv. Petr uprostřed bezcitných karabátníků prohlásil, že sluší více poslouchati Boha než lidí, projevil hrdinství větší než kopa moderních řečníků, vřikajících o dnech husových proti církvi katolické. A což ty energické odpovědi samých dětí vůči pohanským soudcům, kteří vyhrožovali mučením! Křížové výpravy obětavých dobrovolníků svědčí o větší hrdinství než vítězné výpravy novověké, do nichž hnáni mučové státními rozkazy. Kdo jiný kladl hráze zátopám mongolským než křesťanská energie. Středověké rytířstvo rozhodně nepředstavovalo jen trpělivost a pokoru. Jestliže «religiosní fanatismus» pohlcovoval všechny duchovní síly, proč Svatí otcové i ve spisech náboženských tak skvěle luštěli otázky sociální, hospodářské a politické? Proč na universitách, zakládáných papežskou stolicí, byly fakulty filosofická, právní a medicínská?

Ale na učení dále šel smysl historické abecedy! Bylo přece jeho vlastní povinností prolisťovati aspoň Nový zákon dříve, než začal poučovati jiné. Předstopovati před čtenářstvem a takovou ignorancí jest neomalenou drzostí. Z připomenutých řádků pisatelových možno si učiniti úsudek, jakou vědeckou cenu mají i jiné jeho vývody.

Ty protikatolické plakáty! Nyní nejpatrněji lze se přesvědčiti, v kterém táboře stojí fanatická slova a národníství. A zde našla svůj nejbezpečnější útulek občanská snášelivost. Katolíci nechodí loviti do očí svých revírů duše nespravedlivým tupením konfesi jiných. Omezují se na obranu vlastních posic a svých příslušníků. Zato hned v počátcích republiky evangelioi (přý dědicové beránčích Českých bratrů) mluvili výslovně na schůzích proti katolictvu, lepili štvrty protikatolické cedule a vnucovali obecnostu výbojně letáky.

Ale jen ať se jejich krev trochu uklidní, protože by naše protagitace podobného rázu měla pro ně výsledky podstatnější. Jelikož protikatolické cedule se vylepují dále, mohli bychom odpověděti cedulemi s těmito pravdivými nápisy: «Lide český! Husité přivedli Karlovu universitu na pokraj záhuby hlavně tím, že se podělili o většinu jejich statků. Když pro lakotu předních reprezentantů sektářství i v rukou protestantských kusů universita smutně živořila, volili mistři za rektory šlechtické ohlasečky, aby od jejich protestantských bohatých otců obdrželi větší milodary. Ale v naději té byli zklamáni. — Tisíce Koníšků tábořských zničili českému národu statisíce knih, soch a obrazů. — Husité lidu českému obrátili v prach a popel staroslavny Vyšehrad, většinu Malé Strany a Hradčan. — Pamatuji, národe, že Čeští bratři nejprve byli krutě pronásledováni a mučeni právě od husitů. — Čeští lutheráni a Čeští bratři u nás proti kultuře románské podporovali smérnice sektářských živlů germánských. Zvolili za krále českého neochopného Němce Fridricha Falckého, jehož sektářská konfese nebyla ani lutherská ani českobratrská. Teď u nás král naši semí vyseval a dal uplatňovati vnitřek proslulého domá švýcarského. — S postupem

lutherství v Čechách postupovala i germánská otroctví na hradištní země. Po vydaní Rudolfova majestátu rozmohly se v Praze německé bohoslužby. Třicetiletou válku započali čeští sektáři obranou sektářství dvou poněmčených městeček Hrobů a Broumova. Obranu země svěřovali domácí sektáři vůdcům cizím. — Lide český, pokud jsi husitský, nezapomínej, že Hus brojil mocně proti kacířům, které kladl po bok ďáblům. Souhlasil, že kacíři (svobodomyšlní křesťané) mají býti trestáni a vybízeni, aby liknaví poddaní byli od světských vrahností násilného pužení k bohoslužbám. — Husitská šlechta, která za války se spojovala se selskými stejnověrci k vraždění a mučení katolíků, po válce místo odměny přitužila pouta lidu poddaného.»

Podobných jiných pravdivých vět dalo by se na odvetaých plakátech ovšem vytisknouti mnohem více. Tedy jen ustaňte ve hře s ohněm a zbraní dvojsednou v době, kdy v zájmu republiky jest potřeba aspoň trochu snesitelného národního soužití. Dráždění většiny menšinou by se mohlo vyplatiti neztracenému fanatismu špatně.

Semitská záplava už zase v našem území začíná. Dobře jsme předpověděli, že antisemitské hnutí v Polsku odnese naše republika. Zde mají cizí židé pobyt nepřijemnější, zatím co český katolík užije větší tolerance v cizině než v městě, kde se zrodil. Za polských porážek počali prchatí staří židé do naší republiky ze strachu před ztencením svého jmění — a mladí proto, aby se vyhnuli vojně. Jenom v Moravě Ostravě, kde se již za války keřsávalo a pašovalo do tří států nejpohodlnější, objevilo se v Kostelní ulici polských židů přes dvě stě.

Jestliže tací cizáci svými čachry český národ ochudili o miliardy, to by ještě nebylo nejhorším neštěstím. Ale tu jde o to, že skorumpovali hrozně i prostý lid, takže ohavnivá ziskuchtivost bude otravovati české nivy celá desítkami. Novým přílivem zahraničních cizopasníků dorazí se morálka v širých oblastech zcela. Nikdo ne zvaných ale velice vtravých hostů nepřinutí u nás k práci, která by opravdu byla občanské prospěšná a jež by sloužila k zvýšení blahobytu národa našeho. Na př. za války na hradeckém okrese pět šestina náliškých uprchlíků bylo národností židovské. Zbývající šestina uprchlíků křesťanských byla u nás připoutána k užitečné práci — větším dílem těžké. Ale ani je diný ze židů nedal se přinutiti k práci ruční; a při tom sám stát stáral se o ně mnohem úzkostlivěji než o obyvatelstvo domácí. Semitští uprchlíci zbaveni trapných front. A ti, kteří přišli otrhaní, netoliko na větší útraty byli šaceni, ale odjížděli pak jako boháči. Židovským čachrům poplána plná zvlí, zatím co čeští maloobohodníci zavírali své obudé krámy. A z domácích židů (ani těch nejpokrokovějších asimilantů) žádný jim nezahřmél do duše, jaké mají povinnosti k týranému a do únavy pracujícímu lidu pokřtěnému.

Cizí ti kořistníci obyčejné dříve věděli, co jim dle místodržitelského výnosu «patří, než samo hejtmanství. Docházeli s rásnými urgencemi na politický úřad dříve, než příslušný rozkaz dodán úředně.

Že noví uprchlíci, kteří k našemu státu ani nepatří, lepšími nebudou, o tom jest již přesvědčen každý. Ale právě u nás mají židé opravdu na úkor lidu domácího Jerusalema nový, takže odtud by je nedostal do Palestiny nikdo ani heverem. Do nové země zaslíbené (zvláště do Prahy) proudí také husté židovské univerzitní studentstvo. Vlastně také židé veřejně prohláší, že se jim v naší republice vede blaze. Ale čím pevněji o to, aby na rajských časech bralo také podíl obyvatelstvo domácí? Marně a marně vzpomínáme, kteří z halicko-židovských boháčů učinili pro náš národ něco dobrého z upřímné lásky nebo aspoň s občanskou snášlivostí. A Češi

2 řádné hochy

do učení přijme

umělecký závod fotografický

J. F. LANGHANS

Hradec Král., Adalbertinum.

sami? Zatím mlátí holemi do Orlů, boří české sochy, rvou se na schůzích, okrádají se a tupí vzájemně. S izolované a imunní své galerie má žid velice příjemnou podívanou.

Politika.

Trapná zemlenost vládní koalice.

Jestliže koalice se dožila jak častých neúspěchů z jestliže jí v sluchu hučí stále hlasitější rep-tání občanstva, pak to zajisté není přílišným povzbuzením k napínání energie.

Prvé zasedání poslanecké sněmovny skončilo hůře než počalo — jako by to byl výsměch z demokratických řádů republikánských. Poslanci stran vládních prozradili tak hříšnou netečnost, až svou apatii českou veřejnost ohromili. Byli by málem zmařili přijetí vládního návrhu. V lavicích koalicičních scházelo dne 10. t. m. 21 koalicičních poslanců. A hlasovalo se přece o smlouvě s Rakouskem. «Venkov» 11. t. m. trpce napsal: «Do třipětinové většiny nedostávalo se 5 hlasů! A proč? Poněvadž celá řada českých poslanců ve sněmovně scházela! Ve všech lavicích zely značné mezery! A zejména v lavicích vládních stran! Břítce šlehá zástupce lidu, kteří chtějí mandát svůj vykonávati doma a do Prahy jezdi si pouze pro kuřivo.»

«Nár. Politika» při té příležitosti krčí rameny, nad potencí vládní většiny. «Slavná vláda a hlavní její sloupové přece snad konečně nahlédnou, že s touto majoritou vůbec nemohou co kloudného poříditi a že budou musit poohlédnouti se po lepší většině. ať se to už komu líbí nebo ne... Pájde-li to takto dále, pak náš parlamentarismus brzy bude se světa srovozen. Je smutné, že se o to starají naši lidé.» — Tak tedy vyhlíží to skutečné republikánsko-demokratické nadšení, sotvaže dozněly poslední hřimavé akordy velepisní na sokolský slet. I «České Slovo» praví, že «vládní tábor mohl si při lepším vedení věci všechny nepřítelstnosti ušetřit.»

Přijeli se starají vládní strany o upevnění nových dynastií. Na př. rozhodně by bylo prospělo, kdyby byl Prášek po všech zaručených zprávách o svém tajemství Emilu Kučerovi ustoupil hodně do pozadí. Ale už zase ho vidíme v čele senátu.

Významný projev soc. demokracie české.

Dne 12. t. m. konána na Smíchovské konferenci, svolaná příslušníky soc. dem. pravice. Přítomno bylo 248 delegátů organizací z Čech, Moravy, Slezska a Slovenska. Po řeči poslance Bechyňe schválena rezoluce, namířená proti akcím komunistické skupiny ve straně soc. demokratické. Praví se v ní, že spory v lůně soc. demokracie nejsou vedeny o cíle dělnického hnutí, ale týkají se method proletářského boje. Dále se prokládá: «Konference jest toho názoru, že Československá republika jest pro československý proletariát přirozenou základnou v jeho zápase za sociální osvobození z námezdné závislosti, i považuje za povinnost proletariátu chrániti republiku a její existenci před pokusy komunisticko-anarchistických method, jež, nevyrůstající ze zdejší reality a nemající opory v mezinárodní situaci, ohrožily by nejenom její vývoj a existenci, nýbrž i budoucnost československého proletariátu. Konference vyslovuje přesvědčení, že agitací methody komunisticko-anarchistické skupiny natě by vedly k rozvratu a zkáze strany. Vyzývá proto všechny soukružky a soukružky, aby na všech místech s rozhodností takové agitaci čelily, aby naprosto rozvrátily organizaci a vyzývá je, aby všude ostrvally při osvětlovacích záležitostech sociálních

Hoře, jmenován sekretářem bisk. vikariátu, kap.
nohorského; Jan Kabrňák, farář v Předhradí, ob-
držel expositorem canonicorum. — Ustanovení:
pp. Karel Bítba, kaplan v Ronově, zároveň
kaplanem tamtéž, Josef Ullrich, zst. kaplan v
Žitavě, kaplanem v Sedlci. — Ustanovení
profa. T. Kříž, v. n. — Ustanovení doct. Litke

OBNOVA

Tydeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá samostatně a ne frankované expedicí v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevypáčené se nepřijímají, neobjednané nebonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. č. 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Katolicismus pro národ.

Jak se zámožní katolíci čeští starali o svobodu staré vlasti, vysvítá mimo jiné i z protokolu generální konference Národního svazu českých katolíků, konané v Chicagu r. 1919. Katolíci Čechové přispěli utiskovaným právě tehdy, kdy Němci vyhrávali na všech stranách; kdy Rusko bylo zdoláno a Průšek stál skoro před branami Paříže. (Tehdy lidé v Americe obrovskými miliony sužili se agitací mezi representanty českého živlu ve prospěch Rakouska.) Svaz dohodl se s liberálním Národním sdružením o společné akci. Návrh na dohodu zaslala ústředna Svazu 3. května 1917. Odpověď dlouho nedorazila. Konečně však smlouva podepsána od zástupců obou stran 17. května. Svaz utužen na chicagské konferenci v červnu 1918, kde založeno společné těleso, do něhož pojmuti i Slováci; nazváno odbočkou Národní rady.

Katolíci však chtěli vědět, jak si Národní rada v Paříži představuje vnitřní útvar budoucího českoslov. státu zvláště v ohledu církevním. Za tou příčinou zaslána cestou diplomatickou příslušná listina do Paříže. Předseda Národní rady Masaryk však dlel tou dobou v Rusku, kde zachránil a posílil tamní čsl. armádu. Když pak přibyl do Chicaga, předložil mu Svaz opis toho memoranda. Masaryk prohlásil pak ústně i písemně, že není a nikdy nebyl nepřitelem katolického náboženství, ale byl a jest dosud nepřitelem katolicismu

rakouského, zneužívajícího náboženství k politickým cílům vlády rakouské. Rozhodně se vyslovil proti konfiskaci církevního majetku; prohlásil, že takový zábor nikdy státu požehnání nepřináší. Nejvhodnějším poměrem církve ke státu dle jeho názoru byl by systém, jaký panuje v Americe. — Toto prohlášení katolíky uspokojilo.

Dne 5. května 1918 před hotelem Blackstone statiscům Čechů a Slováků prohlásil kněz Jedlička: »Profesore Masaryku, v tomto boji za osvobození národa československého my, čeští katolíci, jsme s Vámi a s Vámi až do konce vytrváme.«

Přes to stálo to mnoho práce, a nesnázi, než byl připuštěn k armádě ve Francii český kaplan, Alfons Biskup z Ameriky. Bylo nutno dovolati se pomoci samého Masaryka, aby nemusil ten kněz sloužit se zbraní v ruce. Kaplan ten byl mužstvem přímo zbožňován. Vyznamenal se vzácnou obětavostí a vpravdě rytířskou statečností.

Dne 5. července 1919 odjela do Sibíře delegace americké Národní rady, v níž byl i předseda Národního svazu Jan Straka.

Svaz účastnil se dle svých sil pomocné akce pro Československo. Poslal prostřednictvím první své delegace 18.350 dolarů (100.000 fr.) Českoslov. Červenému kříži. Polovic zásluky práškového mléka v ceně 6.000 dol., zasláno Červenému

kříži pro děti, zaplatil Svaz. Za dovoz a pojištění zásilek dobročinných zaplatilo se 30.000 dolarů, z čehož zapravil Svaz třetinu. Týž Svaz podpořil hmotně čsl. legionáře ve Francii, vdovy a sirotky v Československu atd. Celkem vyplatil Svaz na pomocnou akci sumu přesahující 90.000 dolarů.

Tato i jiná fakta při nejmenším svědčí o upřímné touze českých katolíků amerických po osvobození staré vlasti a ardečné radosti nad vznikem naší republiky.

Když však v Československu konal přednášky katolický redaktor amerického »Hlasu« H. Dostál, který měl o naší samostatnosti veliké zásluhy, byl bezcharakterně obviněn z rejdů protirepublikánských.

Kdo pak dochová republiku jako dozrávající plod Hlučínsko? Nebyli to moderní lžihasité, ale katolické kněžstvo, jež svými »Katolickými novinami« houževnatě udržovalo český živel, českou kulturu. Teď se dožilo odměny! Nic pilnějšího radikálové neměli letos na práci, než k Husově oslavě připravit protikatolickou řeč. K oslavě komandována hlučínská posádka. Katolíci tamější jsou roztrpčeni tím více, že protestantská správa pruská nekomandovala nikdy katolických vojáků k oslavám Lutherovým. Kdo pak to chce hazardně vydati Hlučínsko na pospas církve agitaci?

Vojenský přidělenec na plebiscitním území slovenském (ve Spiši a Oravě) právě sdělil ve svém referátu, že o utu

ZÁLOŽNÍ ÚVĚRNÍ ÚSTAV

Založeno 1888. V HRADCI KRÁLOVÉ. Založeno 1888.

FILIALE: Praha • Smolná • Hrad Králové n./L. • Jachtarov n./M.

V prázdninovém období:

Akreditky na veškeré lázeňské lázně v Československé republice a cizině.

Peněžní schránky (zlaté).

Výměna cizích peněz.

Obstarává veškeré obchody bankovní.

žení věrnosti obyvatelstva k naší republice mají největší zásluhu studenti a kněžstvo. Právě kněžská horlivá agitace má zásluhu, že Spiláné a Oravané vyhánějí polské agitátory.

Ve čtyřlístech velice kritických české kněžstvo na Těšínsku trvá na plném právu svolání k obyvatelstvu ve prospěch republiky naší.

Nu — a do toho všeho vpadly nenávidné, otrokářské návrhy Bartoškovy na provedení církevní «odluky», která vlastně má představovati tuhou zajateckou klec. Tu je vidět jako na dlaní, kdo republice obětavě pomáhá a kdo ji k radosti nenávidných círků rozněčňuje.

lépe dohlédlo na dráhách, co všechno se od nás pokoutně vyvívá v deseti tisících vagonů.

Všeka opravdu česká srdce nechť se zmuží k různému a svornému odporu proti fanatickému justamentu německému. Nesmíme strpěti rozvrácení republiky těmi lidmi, kteří za války s českým lidem neměli kusa soucitu.

Politika.

Herbenův výstup na Slovensko.

Dr. Herben již loni lhal, jak vatikánské kruhy se snaží odtrhnouti Slovensko od republiky. Když nyní při svém zájezdu na Slovensko nemohl vyčlenit žádný dychtivě hledaný dokument, klepaří znovu. Prý «katolická propaganda je politická, je řízena ze zákulisí Maďary a podzemními vlákny Římem, ať to mnozí zaslepení nebo naivní nástrojové slovenští vědí nebo ne.» Jak prý vysvětliti přirozeným způsobem náhlý obrát Hlinkovců od «sladké republiky» k odboji proti ní?

Odpovídáme nenapravitelnému fanatickovi, že jen slepec může nevědět a jen hluchý neslyšet, jaká bezuzdná tyranie vyvolala u Hlinkovců touhu nikoli po odtržení republiky, ale po autonomii. Ostatně dr. Herben prozrazuje sám, že největší roztrpčení jest u Hlinkovců na pokrokařské Sokoly a na vyhánění konfese katolické ze škol. Skutečný osvícenec přece má pochopiti, že jen duše zcela otrocké a bezcharakterní bez vážného protestu by mohly trpěti deptání vlastního životního názoru ve škole, barbarské scény ve chrámech a různý jiný útlak lži a lsti. Vědělo se přece předem (dr. Kolisek o tom referoval již před převrácením podrobně), jaká jest nálada mezi Slováci. Při tak dlouhé propagandě maďaronské ani nebylo možno, aby všichni Slováci zahodili pro republiku dříve, než její tvářnost viděli. Bez úsilných a obětavých akcí Hlinkovců by se Slovensko vůbec nebylo k nám připojilo. Jestliže tedy zcela přirozeně velký počet Slováků i po převratu najednou si nemohl zvyknouti na přetrhání dlouholetých (zvláště hospodářských) pátok s Peští, mělo se k změně názorů pracovati pedagogicky, mírně a otcovsky. Ale protikatolický pokrokař dr. Šrobár, ačkoli věděl, že Hlinkovci mají na osvobození Slovenska podíl lví, okázale prohlásil, že «ludovú stranu treba celou vehemenciou potierat.» A také potíral jako paša. Tím však neprospl lži a lsti pokroku, nýbrž soc. demokracii, židům a bolševikům, jak nyní scenerie zřetelně ukazuje. Hlinkovci chtějí Slovensko zachovati republice rozhodně, jak svědčí i nové oficiální jejich projevy a jak patrně z jejich velikého odporu proti Maďarům a zrádci Jehličkovi. Ale nepřejí si, aby jejich vlast se stala arénou k prohánění splašených a zbrklých otů pokrokařských proti vůli skutečného slovenského lidu.

Dle Herbena prý «zakrslým» duším katolickým znamená katolictví víc než být Slovákem. Ale vždyť přece právě pokrokaři ujařmovali nejhlubší skutečné rázovitě vlastnosti duše slovenské. A tyž Herben velebí jindy České bratry, kteří rádi odešli do Německa a přišli o svou řeč, než by se byli vzdali své víry. To čestství se nevyčerpává pouhým jazykem; má sytou náplň. Kdo tedy kopal cynicky do náboženských sklonů slovenských, stal se nejtrešnějším provinilem na společné věci československé.

Kdo chce práskat tlustou holí Slováci dle, aby nás měli rádi, jest duší otrokářskou, která do spořádané republiky nepatří.

Při patření na bolševické krasné ohnuty na Slovensku by se mohla ludová strana Šrobárovým pokrokařům smáti. Ale ružomberský ludový «Slovák» vidí dle nad hroznou situací východního Slovenska palčivou bolest. «Slovák» kon-

statuje, že jeho výstrahy byly nazývány od pokrokařů štvanicemi. Nyní pak jest povolána k zdolání požáru výhradně strana soc. demokratická, která přece Slovensko ovládla. List volá vlastenecky, aby se seskupili v mocný křesťanský šik všichni, kdož mají ještě trochu slovenského citu a chtějí se vyhnouti otroctví bolševického draka anebo maďarského despotismu.

Tento tklivý republikánský projev jest nejlepší odpovědí na klepaření bezcitných pokrokařů, jichž «vlastenectví» spočívá v bezcitném dráždění slovenské krve, v pomlouvách a v touze, aby se vypátřala nějaká ta ludová zrada, která by jim byla milejší než klidný rozvoj a blaho republiky.

Německý odpor proti republice.

Když Němci seznali, že to české neustávající faungličkářství má příliš málo obsahu a když seznali, že vláda jejich křiku ustupuje, přestaly jim naše národní manifestace imponovati nadobro. Se smíchem se dívali, jak koalice místo rázného vystoupení proti německým soc. demokratům utiskuje české katolíky a dopouští zabírati i jejich chrámy. A když hašteřivost a sobecké choutky zodpovědných českých politiků do veřejnosti pronikaly tolik pohoršlivě, pak se Němci nelekli ani sokolského sletu.

Zatím co vojenské kapely vyhrávaly Zahradníkové církví, zatím co pořádány protikatolické oslavy Husovy, Němci sbírali své síly proti českým akrobatům, frásistům a lačným sobcům. Marně naše menšiny volaly po vydatné pomoci, marná byla upozornění, že jest potřebí zakřiknouti Šeligra, Felcána a maďaronské židy. Vždyť bylo přednější urážeti české katolíky bojem za Bartoškovu «odluky».

Teď se dostavila výslednice. Vyživovací krize posloužila za záminku k protičeským bouřím a pro samostatnost «Deutschböhmen», kde jest tolik Čechů. V uzavíraném území Němci křičí po ulicích veřejně: «Nieder mit den Tschechen», «Los von Prag», «Nieder mit Masaryk» a pod. Dne 21. t. m. v Litoměřicích na táboru lidu volali burášci «Hoch Wilhelm». Volalo se po otevření vojenských skladů. Dne 19. prohlášena na náměstí v Jablonci n. N. generální stávka celého o kresu. Komunista Stritt, jehož otec jest milionářem, vyčítal českému dělnictvu, že zradilo Internacionálu a vybízel k zřízení republiky rad. Dělnictvu českému bráněno v práci a na českou interpelaci místodr. rada Hübnér prohlásil, že nebylo vyhověno jeho žádosti za přidělení vojenské pomoci. Na českých obchodních spáchaných násilnostech.

Německí sedláci na Českobudějovicku odpírají vyplňovati dotazníky předkládané za účelem zjištění majetku.

Tyto a jiné povážlivé zjevy volají 1. po upřímné a pevné solidaritě stran českých a 2. po silné československé vládě, která by dovedla Němcům opravdově imponovati. Také jest nejvyšší čas, aby se důkladně vyšetřilo, jaké úředníky vyslala vláda do území tolik sopečného. Jest totiž veliký rozdíl mezi energickým a vyváleným odborníkem a protekčním dítětem, které třeba umí podrážditi, ale v kritické okamžikě — zejména v Československu — mizerie zásobovací rozhodně nemůže býti tak velká, když se bylo

Ze světa.

Konference ve Spa, která měla donutiti Němce k splnění podmínek míru zklamala značně, protože se rozcházely zájmy spojenců. Nestejné stanovisko k otázce ruské, italská snaha okupační, neúčast Ameriky a jiné trapné okolnosti dodaly Němcům kuráže. Konference prodloužila (již podruhé) Němcům lhůtu k snížení počtu říšské obrany na 100.000 mužů do 1. ledna 1921. Zmenšeny požadavky na dodávky německého uhlí. Vůči rušitelům míru dohodové autority prozradily slabost, ale zato si berou právo rozhodovati o Těšínsku, které přece nám patří beze všech dalších debat a právníkého šetření. — Mezinárodní konference Svazu národů konati se bude v Bruselu 25. září. — Rusové na frontě proti Polákům postupují dále. Spojenci zaslali sovětové vládě ultimatum o zastavení nepřátelství na polském území. — V Mezopotamii propuklo povstání arabského obyvatelstva proti Angličanům. Dráha mezi mořem a Bagdadem na několika místech přerušena.

Úvěrní družstvo ELIŠKA v Hradci Králové

Adalbertinum

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědní a poskytuje výhodné půjčky.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Továrník Václav Zbořil v Bystrici pod Hostýnem vynalezl nový dopravní stroj «autoped». Dva modely jeho budou vystaveny v automobilové výstavě pražské. — K výrobě metrického centu papíru jest potřebí 625 kilogramů dřevoviny. Noviny většího formátu, jež vycházejí ve 100 tisících výtisků, pohltí denně tolik dříví, kolik vyroste za rok na hektaru půdy. — O radikálních bouřlivácích, kteří způsobili našemu národu často mnoho škody, píše se až do omrzení. Nemusíme zde poukazovati ani na muže, kteří silně a neblaze zasáhli do české politiky. Upozorňujeme jen, jak velká řada článků v posledních letech věnována radikálu Šabinovi, který svou bezcharakterností prozradil několikým způsobem. Ale velice tvůrce pozitivních hodnot jsou odtrženi. Kdyby se nebyl ujal přemýšlivý nejvýznamnějšího moravského badatele Sušila kněz dr. Vyshodil, čekali bychom na kritický životopis Sušilův posud. A pož proslulý učenec a buditel Purkyně? Cizina zajímá se o jeho život více než Parnas český. Místo domácího prozkoumání prof. Chodounský r. 1889 přeložil životopis německý, sepsaný od Heidenhaina. Na podrobnou biografii s důkladným vyličením prostředků, v němž se šenišlův učenec jména světového pohyboval, čekáme podnes. (Jin Sušil, jak Purkyně byl, smýšlení katolického.) Nyní vyšla uspořádáním MUDr. Jedličky «Jana Ev. Purkyně Korespondence (1841-1904)». Ověřte si na věrnou důležitost jak pro seznání křesťalové povahy věhlasného zakladatele moderní fysiologie, tak pro poznání jiných českých velikánů, Purkyněvi dopisujících. — O pr...

objev španělský kněz Miguel Asín Palacios, který jest profesorem arabštiny na madridské universitě. Zkoumáním arabských rukopisů podařilo se mu zjistiti, že »Božská komedie« v důležitých bodech jest závislá na mohamedánské středověké mystice. Dante zmatenou spoustu obrazů výhodně fantazie ladně uspořádal, křesťanským smyslem prohloubil a spojil je s podkladem západní formy. Poetické ty vjemy zpestřil vlastní ženiální fantasií. Vykonat titánské dílo, jehož majestát ani po 600 letech neztrácí svého kouzelného lesku. Dante, duše hluboce křesťanská, jest největším básníkem všech věků a všech národů. — Moskevská »Pravda« konstatuje, že prohlídka tamních škol vedla k překvapení velice trapnému. Školy jsou navštěvovány pouze čtvrtinou žactva; děti jsou bez obuvi, hladové a nemocné. Jestliže toto přiznává sám bolševický list, nejsou ovšem zprávy z úst pozorovatelů nestranných přiznávajší. »Nár. listy« doplňují zprávy »Pravdy« informacemi našeho krajana, který učil v Moskvě po 12 let. Sovětská vláda vytvořila sjednotné pracovní školy I. a II. stupně. Škola II. stupně (pro mládež od 14 do 17 let) proměnila se v jakousi útulnu dospívajících, zamilovaných dvojic. Žáci kouřili ostentativně za ohobách i ve třídách. Každé chvíli dle nařízení komisariátu o-

světy pořádali »meetingy«, jež kopřily často rvačkou. Výsledky vyučování byly prabídné; vždyť děti navštěvovaly školu hlavně k vůli rozdávaným potravinám. Když však staré »buržoasní« zásoby mizely, řídí také ve školách počet dětí. Ve škol. roce 1919—20 řada učitelů z hladu se rozprohla. Učilo se 1—2 hodiny při mrazu dvou stupňů. Takový svědek! Ale »Právo lidu« dne 4. t. m. tvrdilo, že v sovětovém Rusku jest dítě všeobecným kultem, »vychováváno krásou a opravdovým květem života.« Takové a podobné deklamacce ovšem naprosto nic nemění na drsných faktech. Kde hladu zmírání stačí, tam ani děti nemohou mít ráje. — Na vídeňské výstavě Svazu umělců »Secession« vystavoval svá díla mladý malíř kněz Valentin Držkovic, rodák z Velké Pojomy ve Slezsku. Jeho obrazy a lepty byly uvítány nadšenou pochvalou německého tisku; všechny obrazy byly brzy prodány. Ze Slezska (zvláště ze svého rodiště) má umělec celou radu studií a kreseb, jichž použije při některé práci přísti. Jeho práce jsou bohužel české veřejnosti naší republiky posud neznámy. Držkovic absolvuje letos mistrovskou školu umělecké akademie ve Vídni a chystá se na podzim na cestu do Mnichova a Paříže.

Kulturní jiskry.

Nová buržoasie v Rusku — odpornejší a nesetelnější než buržoasie za carské vlády. Našinec p. Alois Petr vyprávěl nám po svých zkušenostech z Moskvy, kde viděl všecko vlastním zrakem, jak útlačně stoupá v sovětovém Rusku kapitalismus židovských spekulantů a kesařů, zatím co poctivý dělník ruční práci se uživit nemůže. Slova jeho jsou potvrzována stále jasnější zprávami jiných očitých svědků.

Pane dr. Šmerale, pokud nevyvrátíte věcně zprávy svědků nezaujatých, potud si ponechejte své pohádky pro sebe! V listu »Občité Dělo« přináší tato slova petrohradského advokáta G. B. Šljoberga:

»Bolševici chtěli zničit buržoasii — sedliči ji však a rozmnožili. Zničili jakési množství cenných papírů, okradli pokladny a anulovali běžné účty. Tímto postupem rozvrátili určitou část soukromého vlastnictví. Ve skutečnosti však v Rusku nebylo nikdy tolik milionářů a spekulantů jako nyní. V Petrohradě existuje burza, na níž velice živě obchoduje se s akciemi bank a podniků, bolševiky znacionalizovaných. Spekuluje se i s akciemi, jež nejsou po ruce prostřednictvím starých bankovních poukazek. Spekulace rozvila se ve formě, pro ni samu až nepřijemné, kapitalistické instinkty a touha po peněžním růstu, objevil se nový typ buržoasie — komisaři, zbohatnuvší z krádeží, a sedláci, vysádkaví plodinami selského hospodářství. U těchto buržoů nového druhu vyvinuly se, zcela dle vzoru bývalé buržoasie, nízké a podlé choutky. Za ohromné peníze kupují se luxusní předměty, košerce, piana a pod. Jinými slovy: komunisté, zničivše osobně ruskou buržoasii, nedali národu výchovy a tím způsobili její znovuzrození, v daleko horší však formě« (Národní listy z 11. t. m.)

Ing. Alexandr Axelrod konstatuje, jak rychle z inteligence se stávali v Rusku nejbohatší vydědenci. Tito občané byli nuceni žít se z toho, co jim přidělila bezcitná byrokracie nová; byly to šetrné almužny. A tak inteligenti prodávali šaty, knihy, obrazy, abytky látek a pod. To všecko skupovali spekulanti nové lidové formace: zbohatlí námořníci, rudí gardisté a dělníci úředníci. V tajných lichvářských obchodech se dále koupě a výměna. Tak čímžliem vznikala rychle byrokracie nová, typičtější a tišší a tišší, inteligentnější šetrnější.

Ovšem některé bolševické dekrety, o kterých se mluví v širém světě, ukazují hezkou tvář. Ale jest otázka, zdali jsou plněny. Na př. zavedeno nejúplnější pojištění nezaměstnaných, nemocných a pojištění starobní. Ale přý spíše velbloud uchem jehly projde, než se dostane nepřívilovaný dělník ke svému plnému právu plativem sovětské byrokracie. Ke konci Axelrod praví, že bolševictví proletariátu nepomohlo, ale naopak jej přivedlo do postavení nejvážnějšího, nesnesitelného. Utvořilo pod socialistickou vlajkou mocnou baštu světového kapitalismu.

A tu se tážeme my, jak mohla doufat Evropa, že ruští spekulanti židovští, kteří se ocitli s Trockým na vrchu, zavedou opravdovou rovnost? K tomu že by pracovala rasa, která již za carské vlády ve válece lid tolik vysávala? Patrně, že chvalofeši na Leninovu družinu byly za velké peníze objednávány. V Rusku řádí kapitalismus hůře než v zemích jiných. Dole nikoli k spravedlivému rozdělení jmění, ale pouze k jeho přesunům — a to ve zhoršeném vydání nerovnosti. Vznikla buržoasie nová, v níž otrokářské choutky jsou vystupňovány na nejvyšší bod; taková změna pak nastala za přivatu — sociálně-reformních dekretů. Než-li Desatero Boží v srdci, pak ho tišítné paragrafy nenahradí.

Jak vznikly a žijí v XIX. století první organizace dělnické. V letech šedesátých, kdy žoky židovských kapitalistů u nás již nabývaly velikého objemu, bylo dělnictvo zvláště v Praze v postavení prabídném, nesnesitelném. Tehdy židovští kapitalisté a zaměstnavatelé nehnuli pratem pro lepší los dělníků, mezi nimiž práce do úpadu a hladovění nebylo žádnou okřídlenou a demagogickou frází.

Na ochrannou organizaci muselo se rozhodně pomýšlet.

Dr. Chleborád svolal na den 17. prosince 1867 schůzi pražského dělnictva na Štěpánský ostrov, na níž se jednalo o založení dělnického spolku »Oul.« Účastanství nebylo valné, sedlo se celkem na 60 dělníků, kteří návrh Chleborádův přijali. Dne 1. března konala se ustavující valná hromada spolku, jehož předsedou zvolen dr. Chleborád. Deputace spolku žádala kardinála knížete Schwarzenberga, aby dinnost »Oulu« zasvětil slavnostní mši na Týně. Při slavnosti svčasně spolkového praporu konaly se bohoslužby u sv. Trojice v Poděbrkách. Dr. Chleborád zahájil při slavnosti kladení základního kamene k Národnímu

Záložna v Hradci Král.

zapsané společenstvo s ručením hmotným

Československé náměstí.

Vklady na knížky.

Půjčky. - Úvěry osobní

a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.

Vadla. - Eskompt účtů a směnek.

divadlu dělnickou manifestační schůzi slovy: »Ve jménu Boha trojjediného, ve jménu svatých za nás orodujících patronů českých, zahajují první schůzi českých dělníků.« Na schůzi té přijata resoluce, jejíž konec zněl: »K čemuž Bůh dopomáheje a usneseno vyslati deputaci k císaři Ferdinandovi a ke kardinálu Schwarzenbergovi, aby prosila o jejich přezh.

Tedy upřímná starost o zlepšení dělnického postavení rozvíjela se ve znamení katolické víry. Židé však ihned vydenichali, jak by v krátkém čase takové hnutí ohrozilo rychlý vzrůst jejich bohatství. Vždyť na př. potravní dělnický spolek pražský začal kupovati zboží ve velkém a prodávati lacino. »Ouly« vznikaly mezi českým dělnictvem též v Liberci a v jiných průmyslových městech Čech a Moravy. Začaly se zakládati i dělnické spolky úvěrní a výrobní.

Israelité vždycky dobře uhodli, kterého hnutí kurs stoupá a v které společnosti by mohli s vlastním hmotným užitekem parádovati jako radikální reformátoři. A proto pomocí svých pokřtěných přátel svedli dělnické hnutí na jiné koleje — dle vzoru německo-židovského. Dne 6. září 1872 »Dělnické Noviny« prohlásily, že se dělnictvo české seokupuje v samostatnou stranu politickou. Na počátku roku 1873 již nesly podtitul »Časopis sociál. demokratický.« Křesťanský názor světový českého dělnictva rychle měněn na marxistko-materialistický; tato podkopná práce dala se tím spíše, že sami liberálové svými akrobatickými produkcemi filosofickými odváděli český lid od praporu kříže. Nyní liberálové klidí ovoce své předválečné protikatolické spolupráce.

Obrana.

Knížky vydali svony a přitřaly. Tahle písničku dýchavičný kolovrátek pokrokové chrapčí už tak dlouho. Můžeme odpovéděti, že milující matky vydaly docela své osmnáctileté syny. Ti, kteří svony a přitřaly rekvirovali, mají pokoj. V klidu žijí i židé, kteří z toho měli veliký kšeft. Protikatolické radikálové váhají súčtovat i s těmi, kteří bezcitně denuncovali kněžstvo snažící se svony a přitřaly chrámům zachovati. Zato však se útočí bezohledně proti lidem — okradeným.

Při té příležitosti jest vhodné upozorniti, koho vychvalují přisnávající kněží ustoupivších z nutnosti před vídeňsko-židovskou hrabivostí. Moderní lihušité oslavují dosud Tábor. Nuže — právě Táboři v katolických kostelích také rekvirovali všecko, co se dalo odnésti a speněšiti. Materiál s uloupených svonů prodávali do ciziny, s kalichů a monstrancí stleukali peníze na podporu dalšího válčení. A taková vojenská praxe kvetla u husitů i za jejich velkého vpádu do Míšně roku 1450. Na poschodu k Drážďanům české vojsko silně plenilo a páliło. Po dobytí Gery město i zámek spálony; při tom pobito i mnozí žen i děti. V ohromné kořisti husitské se ocitlo i více zvonů a ohranových skvostů. Při návratu Fořtlan-dem české vojsko plenilo dále; při čemž zvláštní zájem jevílo o rekvisici svonů. Starý letopisec český jasně nad kořistí. Praví, že Čechové časně přiváděli »největší svonov a dobytka, koní i roucha křá-

ného množství veliké. Cizí pisatelé mluví o kněžích 600 svatých.

V Sasku vzbudil takový způsob drancování dlouhodobou zášť proti Čechům. Sám správce husitské církve Rokycana se toho kostelního rabování zhroutil, zvláště když seznával, k čemu se uloupených předmětů užívá. Napsal ve své Postille: »A vy, bídní Čechové, ježto, kdež jedete tam do jiných zemí, do Míšně a jinam, ježto jste brali kostelní věci, kalichy, ornáty, ubrusy, zvony, shledáte, nebudete-li se káti, což vás potká. Potom přijevše dělali z kalichův pánve, z ušnětých kabáty, z ubrouskův košile, čechle. A kterak toho bude Buoh těšice matiti, nastojte! A vy, ježto kostelních věcí ohováte nepositivě, kalichův a jiných věcí, tu kdež s svými manželkami své vůli pášete, běda bude, nastojte! Kterak vy všady při všech věcech své duše zavodíte!« (Musejník z r. 1879 str. 207)

Zde tedy čtete černé na bílém, jak sám duchovní vůdce husitstva kárá své lidi z daleko horších předsíní proti svonům, než z jakých se odvažují lžihusité vinit katolické kněžstvo nyní; k tomu dodatí dlužno, že episkopát náš dvakrát ve Vídni žádal, aby rekvizice zvonů byly zastaveny.

Jak bylo užito speciálně uloupených zvonů? Že by bývaly zavěšeny do českých kostelů, o tom není žádných zpráv. Zato však víme, že právě vynálezem husitským jsou houfnice, lehou pohyblivá děla; tyto se stávaly většinou z děloviny. Lila se i veliká děla (tarasnice). A materiál ze zvonů byl nepraktičtější dělovinou. Jestliže Rokycana odhazoval loupění zvonů cizích, jak asi pohlížel na husitské rekvizice a znemřecení zvonů domácích. Až tedy lžihusité začnou znovu melodii o zvonech a přístalích, odpovězte: Husitské voje rekvirovaly netoliko zvony, ale i kalichy, monstrance, relikviáře a bohoslužebná roucha; a to netoliko v cizině, ale i v obcích českých.

Pokrokoví proti volebnímu právu žen. Jaká spousta neupřímných řečí byla od radikálů proslovena před válkou ve prospěch ženské emancipace! Když přišla nejvhodnější příležitost k vtělení slova ve skutek, pokrokové panstvo vždy v řadě evropských států couvle. Heroldové všeobecného volebního práva vždy se lekli, že by větší ženy jako voličky učinily v plánech protikřesťanského pokroku důkladné škrtky. A tato bázeň trvá dále zvláště v Belgii, která jest natírána barvou rudou proti vůli obrovské většiny lidu.

Belgická sněmovna zamítla 89 hlasy socialistů a pokrokářů proti 71 hlasům katolických návrh katolického poslance, aby ženy dostaly hlasovací právo. Vidíme, že pokrokoví a socialističtí agenti mají z belgických žen brozný strach. — Z tohoto významného případu lze jasné seznati, jakou cenu vlastně mezi belgickými protikatolickými radikály demokratické úsilí má ve skutečnosti. Maska s tváří demagogických agentů padá.

Proti uvolnění žen a pro volební právo. **Žitavský návrh Bartošův** pracují zodpovědní reprezentanti agrární strany. Máme nyní i v iniciativní výbor, který podané návrhy zamítá a nepřipouští je ke projednání, anebo je rozděluje příslušným výborům ke projednání. V pátek, dne 9. července jednal tento iniciativní výbor o návrhu posl. Šamalky na uvolnění zemědělské skluzné a v sobotu, dne 10. července o Bartoškově návrhu na porobení a zotročení katolické církve v českoslov. republice. Jak se při tom zachovala agrární strana? V pátek, dne 9. července hlasovala se socialisty proti uvolnění skluzné a v sobotu zase se socialisty pro návrh Bartošův. Oboje hlasování znamená zradu na rolnickém venkově, ježto zemědělský lid je pro uvolnění skluzné a proti znárodnění svobod náboženské výjimečným zákonem.

Ze známí Bartošův návrh duchovní zotročení, přiznává v 7. článku sám evangelický »Hus«, který kritizuje takto:

Královéhradecká bankovní jednota společnost s r. o. v Hradci Králové.

Depoční adresa: Alibanka.

Účet pošt. spoř. č. 140.978.

Číslo telefonu 88.

Provádí veškeré obchody bankovní a směnové.

Vklady sřrokovájí se nejvýhodněji.

Bankovní obchodních směnek.

Složití listky poštovní spořitelny na poštovní sdarma.

»Prohřešením proti zásadě odluky je paragraf pátý, který stanoví, že úprava poměrů náboženských a církevních děje se výlučně zákony státními. To znamená, že jako bylo za dnů Rakouska a. k. katolické náboženství, nyní má býti každé jakékoli náboženství republikánsky opuncováno. Vytýkáme dále, že § 18. určuje organizaci církevním společností, což je proti duchu odluky mezi církví a státem. Křivdou je, když kněží a zřizenci spolků náboženských nesmějí převzítí státní funkce veřejné správy státní, ano nesmějí býti ani volitelni do výboru spolku náboženského. Záleží na tom, co míní zákon slovem »kněží« a »zřizenci.« Dle toho by snad českobratrský farář nesměl býti členem staršovstva církevního a kurátor sboru nesměl by snad býti úředníkem státním. Proti duchu a smyslu opravdové odluky jest a znamená zotročení § 20., dle něhož poplatky za předevzaté výkony a obřady církevní musejí býti předem schváleny politickým úřadem první instance. Zotročení znamená §§ 21., 22. a 23., dle nichž čtvrtinu svých ročních příjmů je povinen náboženský spolek věnovati veřejné dobročinnosti dle nařízení státu; je povinen účtovat veřejné a podávati politickému úřadu každoročně své účty ve čtyřech opisech atd. atd. Není odlukou od státu, ale přikování ke státu § 28., dle něhož veřejný kult podléhá dozoru státních politických úřadů. Jakýkoli úkon kultu veřejného musí se ohlašovati nejpozději 24 hodin napřed úřadu bezpečnostnímu. Politický úřad jest oprávněn vyslati do každého náboženského shromáždění svého zástupce!«

»Hus« i jiné body prohlašuje právem za násilnost a praví dále: »Navrhovatel chce učiniti ze státu pána mnohem svrchovanějšího, než bylo Rakousko za Ferdinandů a Marie Terezie, a z církve ne rovnoprávnou pomocnici, ale otrokyni své libovůle.«

Nuže — a nyní agrární poslanci pracují Bartoškovi do rukou — jistě proti

plání valného počtu vlastního voličstva. Chtějí snad tak hoditi na usmířenou sousto radikální části svého tábora? Roztrpění proti vázanému hospodářství varheta i mezi agrárníky jako lavina, což jest patrné z toho, že zvláště na Moravě mnoho agrárníků vstupuje do spolku katolického rolnictva.

Ujařmení jak hospodářské tak duchovní český sedlák dlouho nesnese. A klikatiny, jakými se chce ubíratí vpřed nedůsledná družina Švehlova, jsou stále nechtutnější.

Pe nových násilnostech, po nových případech hrubého deptání katolické svobody prohlašujeme: Chceme, aby hrdość českého katolíka na svobodný náš stát mohla býti upřímná. Až se začneme chlubití před cizinou rozmachem českého živlu, nechtějte se sptavými a nedůvěřivým pohledem nekrčí nad chvalofeši naší rameny jako nad šablonoovitými frázemi, do nichž se nutí vydědění nevolníci. Chceme se ve vlasti cítiti jako doma a nikoli jako Danielové v jámě lvové. »Lepší žalář s okovy nežli volnost otroka.« Po tom toužíme, aby s opravdovou radostí nevělebili toleranci a blaho naší republiky výhradně a hlasem povýšeným jenom židé. Kdo chce v republice zakládati kastu parit a kánici pro pozitivní občanstvo katolické, kdo tleská ujařmujícím návrhům Bartoškovým, ten ať jméno demokracie nebere nadarmo; tací fanatičtí občané, kteří skutky a skutečně vyjádřenými otrokářskými plány svými směle škrtají své demokratické a liberální hesla předválečná, patří za svou bezcharakterní hru do žaláře spíše než usvědčení zloději. Kdo nutí do velkého nářadu na př. katolické Slováky, proti kterým spáchány od radikálních taky — vlastností nejsurovější přečiny, láme páteř jejich charakteru a žádá od nich farizejství, čímž je demoralizuje. Kdykoli řeknou katolíci před cizinou sebevědomě »My Čechi«, nesmějí poslouchati na nás pohlížeti jako na milostivé trpěný přivěšené národa nýbrž jako na složku rovnocennou, již se ve vlasti nevede hůře než živlům nečeským.

Školský obzor.

Uvolní zlatého ptáka z pehádí — a teď nově, se s tím. Pokud volná škola výsela vysoko ve vzduchu, spíván k její chvále mnohohlasý harmonický sbor všech protikatolických herců. Ale teď, kdy se jedná o uskutečnění školy takové, dochází ke rvavým hádkám, jak určiti jasné její výměr a účel. Každá radikální strana chce »volnou« školu jen pro sebe, pro vlastní kulturní cíle. O směrnicí výchovy však mládeže se perou zvláště soc. demokraté a nár. socialisté.

»Večerní České Slovo« dne 19. t. m. vytváří ohnivými barvami obraz boje o školu na Žitkově. Jak soc. demokracie tak Svaz socialistických bezvěrou agitují tam fanaticky pro volnou školu socialistickou; vymáhají pro ni od obecního zastupitelstva místnosti i peníze. Za tím účelem seřívá ulice a sabotují teror a galerie v zasedací síni obce zastupitelstva. Když však zastupitelstvo se zachovalo odmětáv, »dole k našim brachiálnostem.« Nyní štvou soc. demokraté ulici proti nár. soc. členům zastupitelstva dle. V jedné poradní schůzi

neřivoli ani k tomu, aby člen obce zastupitelstva Jeřábek (nár. socialista) směl přečísti dopis učitele o podstatě volné školy.

Výkonný výbor řel. strany socialistické (nár. socialistů) v Žitkově ve svém prohlášení protestuje proti vymáhání toho, k čemu obec kompetentní není. »Jednání soc. demokracie, která svolává na galerii nejen své straníky, ale i temné živly ulic, snažila se za pustého splnění, mávání holemi a insultováním znásilniti svobodné rozhodování lidového zastupitelstva, je za dosavadních právních a společenských poměrů nepřipustné a lidovým svobodám nebezpečné a strana naše postaví se takovému teroru vždy a všude na odpor.«

List ještě dodává: »Chceme volnou, ale skutečně volnou školu a ne školu, předehnutou na místo klerikalismu černého klerikalismem rudým.«

Tedy — nestojte hlediště obou radikálních stran protikatolických jest již sřejné a vybíjí se hlubokými výbuchy. Za vědu, která má býti podkladem výchovy

mládeže, bude každá strana prohlášovat něco jiného. V příčině morálky bude rozdíla ještě žalostnější. V naslínání na pravidla morální lidé se netoliko oba tábory cítí, ale v obou projevují různá mínění některé skupiny.

Socialistické sotva se sami nadáli, že při otevření bran k triumfálnímu vjezdu Volné školy sdvihnou se hole a savčická spílání ovisenců proti ovisencům.

Zlatý pták se již ocitl v kleci, má sladce zapěti. Ale zatím král hlavičku do krčních pírek, aby mu ji někdo nerozbil. Nár. socialisté a soc. demokraté hádají se hlouzně, jaký se mu má předkládati k zoub semeneček. Teď se teprve přemýšlí, co takový úlovek vlastně znamená a jak se s ním má naložit. A tyto sváry pak mají imponovati českým konservativcům, kteří na základě dávných a velice výmluvných zkušeností dobře vědí, jakou má mít škola trvácnost.

Náhledy nár. soc. tisku o volné škole.
V „Social. proudcích“ uveřejnil učitel své názory, z nichž vyjímáme: „Volná škola v Kladně (socialistická) je školou experimentální (pokusnou). Dělat pokusy na dětech, je riskantní.“ Nečiní-li pokusů nejvšl svědomití a zkušení psychologové, z dětí stanou se pokusní králíci, na nichž spáchán hřích neodpuštělný.“ Dále praví pisatel: „Volná škola má vychovávat člověka — ne soc. demokrata, ne čes. socialistu, agrárníka, národ. demokrata, klerikála a j. To byla by výchova jednostranná. Náboženství a politika do volné školy nepatří. Kladenská škola pěstuje rudý klerikalismus. Mluvílo a psávalo se proti klerikálním procesím a dnes za ně máme procesní pod rudým praporem. Nedávno byly zde děti žižkovské, které rovněž přišly s rudým praporem a soc. dem. odznaky v procesí. Jednu církev jsme zatlačili a druhá se objevuje. Těmto církvím ale pokrokový učitel sloužiti nebude, pro tože škola je pro všechny... Můj náhled je, že ani studenti nemají pěstovat politiku. Neřed učit se, učit — žít širo-

Náhledy zde vyslovené vědím dšlem se shodují se zásadami naší strany lidové, jak jsme je již vyslovili dávno. Ale pisatel nedopověděl, snad ani sám nedomyslí. Jak se utváří duše toho žáka, který nemá býti dotčen náboženstvím? A nemá-li se již v útlém mládí vštěpovati některý důsledný názor světový, kde naléztí pornou krystalisační nit pro morálku? Dítě musí věděti netoliko, že má dobro konat a v čem dobro spočívá, ale také musí znáti příčiny, proč má ctnost pěstovat a jaký jest poslední neklamný cíl života vzorného. Posud však čeští protikatoličtí pedagogové teprve uvažují, jaký základ morálce dáti; mohou tedy vyučovati, ale pro výchovu jisté základny nemají. Nemá-li se mládež vychovávat na podkladě marxismu, jest nutno vštěpovati názory jiné. Ale jaké — aby se vyhovělo jak vědě tak tužbám rodičů? Tu jsme u samotného, gordického uzlu, který se nerozváže jednoduchým přetnutím, nýbrž ještě jon více se zatmá. A tu také se přihlašuje hlasitě otázka, kolik práva bude mítí na dítě učitel a kolik otec. Jak patrnó i z žižkovského případu, právě rodiče radikální nejméně dovolí, aby učitel vychovával děti proti jejich vlastnímu přesvědčení. Co dlouho s krajním sebezaporem snášeli rodiče katoličtí, toho nebudou trpěti rodiče socialističtí. Sotva učitelstvo zajásalo nad volnou školou, již se ukazuje ohmurná perspektiva dikta tury mimoškolské, velice nedůtklivé. A budou-li se vyvíjeti poměry dosavadním směrem, pak teprve učitelstvo sezná, jak bude spoutáno. Již nyní rozkazují lidé, kterým jde justament netoliko nad náboženství, ale i nad vědeckou pedagogiku a vědu vůbec.

děno bylo nenucené, bez programu a někdy i pod tlakem ulice.« — Nu tak vidíte, když podobné výtky pronášeli lidovci, hubovali kořistníci na »klerikální nepřátele republiky.« Nabízený lék prohlásován. za protilidový jed, jen aby se keřasové obohacovali pokoutním prodejem dále. »Usmysli si sobě moudře«, říkali vši bodři staří Čechové před započítím důležité akce. Ale moderní konšel dovede zmoudřiti teprve tehdy, kdy ho smutná zkušenost teprve trkne. Proč jenom posl. Slavíček se svými druhy již dávno sám nezakročil proti lenochům a proti zřizování zbytečných úřadů? Vždyť přece od počátku republiky třímají žezlo a vysílají po širé vlasti ostré řečnický proti stranám jiným.

Ale najednou ze lví kůže se proklubává lišák. Dle »Podvysockých listů« posl. Hrizbyl v Kutné Hoře 12. t. m. prohlásil, že donutí li soc. dem. levice soc. dem. ministry k vystoupení z vlády, »pak nám národ, socialistům nic jiného nezabude, než abychom také z vlády vystoupili.« Takovou kuráž tedy projevuje patentovaná státní strana pro dobu kritickou; jen honem zahodit flintu do žita právě tehdy, kdy bude moci uplatniti svou sílu víc, než ve spojení s rudým karafiátem. Zodpovědnost jest ovšem věcí velice choulostivou, ale útekem extravlastenců se neprovědou nikdy reformy ani hospodářské ani sociální.

Národohospodářská hlídka.

Obrovský deficit státního obilního ústavu. Státní obilní ústav má 1500 milionů K deficitu. Tak se hospodář se zemědělskými plodinami. Zaměstnává 10.000 úředníků a úřednic, kteří neustále jezdí po republice za různými komisemi, rekvisicemi, prohlídkami atd. Při tom však státní obilní ústav nevedl vůbec žádných knih a záznamů o miliardových obrazech, jak úředně konstatoval prezident nejvyššího účetního kontrolního úřadu. Je jasno, že za těchto okolností státní obilní ústav nejen že má obrovský schodek, nýbrž stojí mimo to republiku obrovské miliony, které ovšem musí platit poplatnictvo. Takové je agrární-socialistické hospodářství v republice!

Jak sčítáme s Vídní! Stalo se okřídleným slovem, že náš národ sčítával s Rakouskem a teď že došla řada na sčítování s Římem. Nechtěli byste, chabří rytíři, ještě trochu počkat? S Rakouskem přece ještě daleko sčítováno není. Naše vlast zavází tam plno uhlí z donucení — jako by byla státem vasalským. Spekulantů židovští (hlavně podlouným dovážáním našeho zboží do Vídně) přinášíjí tolik nových účetních položek, že se bilance oddaluje stále více. Nyní pak samo ministerstvo pro zásobování lidu sděluje, že si naše vlast (bývalá obilnice celé Cislajtanie) od zkrachovaného Rakouska vypůjčila 1200 vagonů mouky. Poslouží tento fakt naší reputaci v cizině? Při samostatnosti téměř dvouleté žebříme o kus chleba hned v Americe hned zase jinde. A jsme-li s německým Rakouskem spoutáni tuhými řemeny dosud, jen ať neuvídí radikální chloubu o „dokonaném sčítování s Vídní“ německé židy v home-rický smích. Raději by se mělo hezky těbe pátrati, kolik vagonů té rakouské mouky jest vyrobeno z českého obilí. Židovští exportéři totiž to ani na nejnašnější naše prosby neprozradí. Tudíž, pane pokrokáři, agrárníku a socialisto, napřed dekať svou chrabrost a obratnost při opravdovém sčítování s Rakouskem. Pak teprve si vysloužíš vysvědčení způsobilosti k sčítování s Římem. Pak také přero na spoliské čapce bude českému radikálovi lepe slušeti.

Sociální obzor.

**Protest proti nečinnosti nár. so-
větských poslanců a senátorů. »28. Říjen«
ze dne 11. července napsal:**

„Dnes odesílají politické i odborové organizace strany českosl. socialistů kraje berounsko-hořovickéhoho připsal svým poslancům a senátorům, v němž projevují jim svoji nedůvěru. Projev nedůvěry odůvodňují, že 1. páni poslanci a senátoři příliš málo dbají svých povinností vůči svým organizacím, 2. bratříčkují se se soc. demokraty, zatím co členové jejich organizací zde na venkově vydáni jsou nej- sprostšímu teroru soc. demokratů ničením existencí, vyhazováním z práce, 3. spoko- jují se pouze papírovým protestem, ale nijak zvláště — jako odstrašující příklad — pro vyrovnání sporu se neangažují, 4. nestarají se valně, aby koaliční zákon a zákon o ochraně práce byl respektován, 5. svým jednáním členové organizací jsou zvikláni ve své důvěře k poslancům a vystupují z organizací. Následkem toho organizace se drobí, takže příštím volbám hrozí se s obavou vstíc a podávají proto ultimatum.“

Necht už si konečně vezmou naučení všichni zástupci lidu, že promyšlená a důsledná práce platí mnohem více než radikální výřehy, s kterými se vystačí jen při volbách.

Dobro úředníků a zřízení čestných.
strany Hlavní v Praze. Všichni, kteří touží,
aby se zlepšily jejich hmotné poměry, aby
skutečně ve svobodné republice také svo-
bodně žiti mohli, všichni železniční úřed-
níci a zřízení, poštovní úředníci a zří-
sení, úředníci a zřízení všech ostatních
stavů a stavů bez rozdílu pohlaví, kteří
domnívají, že po přetržení zadržování u nás
činná a skutečná svoboda pro všechny

úředníky a zřizence, leč za krátko se přesvědčili, že jich hmotné a stavovské zájmy nejsou hájeny, ba že jsou odstrkováni, učitelé a profesori, úředníci a zřizenci samosprávných úřadů, kterým jest znemožňováno svému přesvědčení dáti průchod a k němu se hlásiti, úředníci a zřizenci peněžních ústavů a pojišťoven, soukromí úředníci a zřizenci, vykonávající svědomitě a poctivě své povinnosti, za něž jsou nedostatečně honorováni, sdružili se v »Unii úředníků a zřizenců českosl. strany lid.« v Praze, jediné to lidové odborové organizaci, která jich zájmy skutečně do krajnosti hájí a podepřena o českoslov. stranu lidovou, čeliti bude všemu teroru, persekuci a pronásledování a svým členům poskytuje právní poradu a ochranu ve služebních sporech. Pro každý odbor státních úředníků jsou založeny zvláštní odbory a sice: železniční, poštovní, finanční, soudní, politický, kde se speciální otázky ve schůzích jednou měsíčně pro dotýčný odbor svolaných zvláště řeší.

Když už odhlasování, opatrný křemel
rozhledlmi rozdává rozum. Nár. soc. po-
slanec J. Slavíček ve »Stráži lidu« upo-
zornuje, že jest už nutno ustati v dema-
gologii prázdné, která rozeštvávájc lid ni-
čeho nesprávi, ale mnoho poškodí. Práví
také toto: »Pracujeme draho a spravujeme
se draho. Po převratu mnozí lidé myslili,
že pracovati nemusíme a místo osmi hodin
intenzivní práce podobné cizině pracovali
někteří jednotlivci 6 a také 3 hodiny
denně, hlavně ve státních a komunálních
podnicích, jak dokumentárně je sještěno.
Úřadů máme mnoho, nastávají spory o
kompetenci a nestranný pozorovatel za-
řídá většiti pověsti, že stínovány byly pro
osoby, nikoliv z potřeby. Hospodářství ve-

Rozmanitosti.

Zatím co u nás kváší bezeslý radikálismus, jinde trpké zkušenosti vedou k správnému ocenění vyzkoušených a osvědčených zásad konservativních. Italský ministr školství Croci (pozor, pane ministře Habrmáne!) vystoupil ve sněmovně proti beznáboženské a neutrální škole; prohlásil, že vláda trvá na předložení zákona, příznivě katolickým soukromým školám; dle této předlohy státní a soukromé školy mají být postaveny v přímé zkušebnosti na roveň. — Neupřimost radikálních horlivců, kteří říjí výhradně z kritiky, prozradí se ihned, jakmile jejich požadavky jsou splněny. U nás tolik se křičelo: »Vláda lidu, republika, lidový parlament!« A teď právě radikální zástupci lidu v posl. sněmovně svou povinnost hříšně zanedbávají. Při důležitém hlasování scházelo 21 vládních poslanců a 7 ministrů. A jak jest jinde? V anglickém »Daily Mail« se píše, že poslanectví sněmovna mechanizuje soudinnost tak, že klesne brzy na pouhý nástroj k dělení zákonů. Brzy ustanou debaty a ostřejší kritiky podaných návrhů. Poslanci usnávají se i o nejdůležitějších záležitostech jen tak po sousedsku v kuřáckých pokojích a do zasedací síně jdou jen hlasovat. Ze 760 členů parlamentu bývá za debaty přítomno pouze 40—50. Ostatní sedí v kuřárnách anebo opouštějí dům. V té příčině tedy u nás již dostihujeme Anglie. Jen abychem se také raději přiučili z jejich světlých stránek! — Proč kurs naší zahraniční politiky klesá? Za hranice posílají se jako naši zástupci nikoli imponující, ale radikální příživníci a prázdni mluvčové. Naše vyslanectví najalo si místnosti v soukromém paláci pařížském. Pronajímatelka požadavala své republikánské nájemníky k hostině. Jeden z nich, »moc vysoký pán« a český socialista, pronášel ošklivé a hrubé vtípy náboženské. Snažil se také přítomnou francouzskou společnost obelhávat tvrzením, že náboženství v naší republice jest překonanou věcí. Tato neotesanost působila trapně. Sama hostitelka vstala a prohlásila rázně: »Já jsem katolička!« Jaké to posílá plinocenky do samé Paříže!

»Husův národ?« Aspoň si učiní Francouzi obrázek, jak vyhlíží ta lžihusitská náboženská tolerance. — Už jsme dávno konstatovali, že dryádnický, negativní ráz oslav husitů nestupňuje lásku k češství, ale posiluje anarhistické proudy a bolševictví. Teď jeden příklad zvláště názorný, Brněnský orgán levice »Dělnický Deník« zdůrazňuje, že táborový program byl komunistický. Jestliže se má stát i programem našim, pak jest potřebí podporovat komunisty — ergo záky židovských bolševiků ruských. — Odkud bolševická řeka přibírá své prameny, patrně ze slov samých soc. dem. slovenských »Robotnických Novin«, které svěřkají, že do rudých organizací vtrácejí se lidé zločinní a maďarští uprohlíci. Podotýkáme, že kdyby došlo k bolševickému převratu, přihlásili by se okamžitě o veliký podíl lidé, kteří olupovali raněné u Čelakovic. — List nár. socialistů »Česká Demokracie« píše: »Pomalů, ale jistě šití se rozkládají v naší straně. Ani nás nikterak nepřekvapuje panamské hospodářství v Malozemědělské Jednotě, o němž mluví 28. Říjen ze čtvrťky. I nejpovrchnější pozorovatel musil se divit, odkud lidé, kteří přišli před nedávnem v rozdrbaných šatech do Prahy, zmohli se na elegantní automobily a pod.« Proti štvavím českých vlastenců proti »Orlu« ozval se mužně sám Modráček 28. Hjena, jehož protikatolický směr jest až příliš dobře znám. Napsal: »Tím méně je na místě útočiti proti jiným tělocvičným spolkům, které jsou ve vleku politických stran. Rozseváním nenávisti se věci nepomůže. Děln. Tělocvič. jednoty právě tak jako Orel nejsou Sokolstvu příliš daleko; až i u nich pokroková idea národní a státní překoná stranické otázky dneška, stanou se i ony účelnou oporou naší svobody a samostatnosti.« — V Něm. Brodě zatčen polenský žid Leo Graf, který obchodoval padělánnými stokránovými stávkami. Řekl, že je koupil od Wolfganga Alta z Morav. Ostravy. Do nekalých těch obchodů Altoých jest zapletena řada židů v Polsku a okolí.

sjezdu čl. katolické konání Prahou průvod k hrobům našich sv. patronů. Spolky a organizace, které se míní tohoto průvodu účastniti s praporem, nechtějí oznámiti svoji adresu a přibližný počet členstva, jež se sjezdu účastní, Kancelář Rady čl. katolické v Praze II. Spálená 80.

Čeho nám nejvíce třeba? Deního tisku! Ten musí zajistiti tiskárna strany, která zvyšuje akciový kapitál na 3 1/2 milionů korun. Upisujte akcie po Kč 250. Peníze tv nedáváte, nýbrž výhodně ukládáte. Úpisní listy zašle zdarma Československá akciová tiskárna v Praze-II., Spálená ul. 15.

Důležitá upozornění ke katolickému sjezdu ve dnech 28.—31. srpna 1920. Poněvadž se v našich časopisech vyskytují zprávy, že jednotlivá katolická střediska svolávají svoje schůze ve dnech sjezdových bez předchozí dohody s přípravným výborem sjezdovým, žádáme, aby dotyčné korporace, které mají úmysl se ve dnech sjezdových sejíti, sdělily Řečnické komisi sjezdové svoje úmysly na adresu předsedy kanovníka Václava Müllera Praha-Vyšehrad 82, by mohl, pokud toho program sjezdový dovolí, býti vzat zřetel na tato přání. Jinak nemůže výbor ručiti za to, že se jim dostane místnosti a času k takovému shromáždění.

Všem členům Sociálního studentského sdružení v Hradci Králové! Výbor SSS se usnesl svým členům, kteří hodlají účastniti se některého našeho sjezdu v Čechách a nemají peněz, poskytnouti obnos na půjčku s měsíčními splátkami anebo menší část darem. Pošlete tedy co nejdříve svoji žádost s podotknutím, zda na splátku či darem, pouze na kol. Oldřicha Víta, Hradec Králové, Čelakovského tř. č. 487.

Česká Tělovýchovná jednotka Orel koná 25. července členskou schůzi s přednáškou br. Šulce: »Stávající poměry v republice a Orel.« — Po schůzi divadlo. Všechny stoupence zve výbor.

Na Českomoravskou vysočinu! 8. září koná se v Želivě manifestační sjezd katolického lidu a mládeže. Promluví nejlepší řečníci. Konejte již nyní přípravy! Program sjezdu bude včasné oznámen.

Do okrsku královéhradeckého. Dne 22. srpna koná se veřejné cvičení Orla okrsku královéhradeckého, spojené se sjezdem mládeže v Kostelci n. Orli. Bratrské odbory a spolky v okolí se žádají, by toho dne ničeho nepodávaly.

Na okres přibyslavský. V neděli 25. července pořádá katolická mládež farnosti nítkovské a přibyslavské v obci Vojenské v zahradě p. Musila zahradní slavnost s programem: 1. O půl 2. hod. přednáška br. Ant. Markvičky z Něm. Brodu. Proslavy mládeže. 2. Lidová veselice a solové výstupy. 3. Večer věneček v hostinci p. Kofinka. Nechtějí dostaviti se mládež i z okresů sousedních. K hojně účasti zvou pořadatelé.

Na Královéhradecku! Důležité s potěšením doznat, že naše katolická mládež postřehla dobře úkol svůj v dnešní vážné době a čile všude se organizuje, schůze a sjezdy pořádá, vzájemně se poznává a povzbuzuje. Nebude již pomalu okrasu, kde by naše mládež v jednotlivých osadách nebyla seskupena. Náš okres, bohužel, v tomto ohledu zůstal ještě hodně pozadu. Ve většině osad nemáme skupiny mládeže, která by byla hybnou silou našich organizací a katolického života. Nutno, aby také již zde bylo započato. Svola-váme proto v neděli 25. července na 2. hod. odp. do spolkové místnosti »U Nováků« v Králové Městci okresní schůzi mládeže, k níž zveme všechny knočky a dívky katolicky smýšlející. Přijďte v hojném počtu vzájemně se povzbudit a poraditi!

Zapojení jednoty orlejské. Kde jest možnost i ochota Orla zapojiti, dopíše na Zemský svaz Orla v Hradci Králové. Dostanete potřebné informace a rady, po př. i řečníka.

Církevní obzor.

Poutí poutí a akademie bohoslovců českých a slovenských na posv. Velehradě ve dnech 2. a 3. srpna 1920. V pondělí 2. srpna: Odpoledne společný průvod od »Cyrilky« do kostela. Uvítání s kazatelnou. Veni a Spiritus a sv. požehnání s krátkou adorací. O půl 7. hod. zahájení akademie. 1. Prokop Neužil, převor a předseda II. americké mise: »Velké Slovanstvo čeká na apoštoly z církve Cyrilovy a Metodovy.« 2. Jan Strakoš: »Křesťanským novoevangelismem k obrodě.« Společná večere s rekreací ve slovenském sále, při níž, jakož i příští den, zpívá sbor bohoslovců za řízení p. prof. dra. Jana Martina. O 9. hod. společná večerní modlitba v kostele. — V úterý 3. srpna: O 6. hod. ráno slavnostní kazání vldp. P. Cyrila Jeze T. J., slavná mše sv. a společné sv. přijímání. Po službách Božích společné snídání. O půl 9. hod. akademie ve slovenském sále. 1. Dr. Frant. X. Novák: »Čeho je třeba bohoslovců, aby se stal z něho dobrý kněz.« 2. Dr. Josef Buday: »Nynější stav slovenského kléru a lidu.« 3. Inž. Vilém Bitnar: »O významu »Musea«.« 4. Dr. Frant. Hrachovský: »O směrnicích kněžského života.« Po přednáškách debata a porady. O 12. hod. zakončení pouti v kostele: krátká

promluva dra. A. C. Stojana »na rozloučenou«, Te Deum a sv. požehnání. Uctění ostatků sv. Cyrila a píseň: »Dítky na odchod se strojme«. Společný oběd s rekreací. Odpoledne bohoslovecké porady. — V neděli 1. a v pondělí 2. srpna poutí Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje. Od úterka večer do 5. srpna katechetský kurs. O stravu a noclehy postaráno. K hojně účasti uctivě zvou bohoslovci.

Poutí na Moravu a Slovensko. Spolek lurských poutníků uspořádá ve dnech 4.—8. září t. r. poutí na Velehrad, Sv. Hostýn a do Šaštína na Slovensku pod protektorátem senátora Msgra Dra. C. Stojana. Odjezd z Prahy dne 4. září ráno na Velehrad; v neděli dne 5. září odjezd do Šaštína, kdež bude přátelský večer s přednáškou a koncertem. Dne 6. září odjezd ze Šaštína a příjezd na sv. Hostýn, odkudž dne 8. září dopoledne odjezd do Prahy Cesta tam i zpět bude obnášeti asi 110 K. Poněvadž počet účastníků jest omezen, jest v zájmu každého, aby se co nejdříve přihlásil buď u pokladníka spolku Ant. Kašpárka, faráře u P. Marie Sněžné v Praze-II., Jungmanovo náměstí č. 20. anebo u jednatele Jos. Rösslera, faráře v Solnici.

Československá strana lidová.

Hradec Králové. Organizace čl. strany lidové pořádá v neděli 25. července veřejnou schůzi ve dvoraně »Adalbertina« o 3. hod. odpolední. Na programu jest přednáška p. tajemníka Aloise Petra: »Poměry v sovětovém Rusku«. Vstup vol-

ný. Hojná účast našich z celého okolí jest žádoucí.

Katel, spolkům a organizacím oznamujeme, že v neděli dne 29. srpna t. r. dopoledne bude u příležitosti všeobecného

2 skříně, 2 postele, 2 noční stolky, umývadlo se zrcadlem od Kč 3000— a jiné

malá továrna nábytku

Štuberský, Hradec Králové.

Orlům. Cvičící truhlář obdržel místo. Cvičitelé řemeslníci by měli místo své změnit a věnovat se vedení jednoty orléské, přiblížit se a Zemského svazu v Hradci Králové.

Pozvání ku plešním schůzím a konferenci Orla, která koná se v neděli 28. července o půl 11. h. dopol. v Hradci Králové (Adalbertinum). K účasti na důležitě této schůzi zveme všechny naše jednoty i odbory. — Zemský Svaz Orla čsl. v Hradci Králové.

Kongres Volné Myšlenky má být letos v září v Praze. Jest nutno však poznamenat, že o podstatě a cílech této židovské, protikatolické, výbojné mezinárodní společnosti. Proto všude rozšiřujte publikace „Časových Úvah“, vycházejících v Hradci Králové (Adalbertinum): dr. Reyl: Proti „Volné Myšlence“ 2 díly za 1 K; V. H. Hradecký: Volná Myšlenka 56 h; dr. Konečný: Monismus a křesťanství 32 h; Voňávkova: Justiční vražda Ferrerova 52 h; Liberté: Kulturní boj 48 h. Objednávku učíte co nejdříve.

Zprávy místní a z kraje.

Pozvání vst. dam z Hradce Králové a okolí na čtvrtý všeobecný sjezd katolíků československých v Praze ve dnech 28. až 31. srpna. Ve vážné chvíli, kdy milá vlast naše chystá se vyslati velké řady katolicky smýšlejících mužů a žen do města Libušina, by tu projednávány byly důležité otázky o rozkvětu církve a víry v novém státě, vlt. paní a dámy města Blížčina a okolí nesmějí zůstat v řadě posledních. A poněvadž zde jde o věc svatou, sluší se, aby především členky mariánských družin, pamětlivky jsouce slavných tradic svých, také tentokrát ukázaly, že chtějí vynikati v bohumilém nadšení a obětavé horlivosti k větší cti a slávě Boží a ke cti Bohorodičky. Proto vzhůru! Pod praporem Marie Panny do matičky Prahy na všeobecný sjezd katolíků československých především vy, vlt. pí. sodálky — chystá se tu pro vás mimo všeobecný onen sjezd zvláštní sjezd družinský dne 29. srpna. — Přidružeť se však a to v počtu co nejhojnějším, i vy, vlt. paní a dámy nesodálky, pokud duch Kristův prochvívá zbožné srdce vaše; ukažte se býti statečnými a rozhodnými ve společném nebezpečí ohrožené víry a přispějte ochotnou a obětavou účastí k lesku, a zdaru čtvrtého tohoto všeobecného sjezdu! — Blíží okolnosti odjezdu, jízdného, legitimací a bytu oznámeny budou později. Zatím vroucími modlitbami k Bohu, nebeské Matce a zemským patronům vy prosíme sjezdu požehnaný průběh a trvalý účinek. O rychlé, předběžné přihlášky s poznámkou, zda vlt. dámy otázku bytovou samy si hodlají opatřiti, prosí za přípravný komitét dam Hed. Lendeckeová, dvorní radová a starostka Mar. druž. dam v Hradci Král.

Klášterské divadlo. Kvapilova „Oblaka“ nemají ani veliké myšlenky ani strhujícího motivu. Neucelenost nese na sobě celý děj a byť i jednotlivé akty už předvěděné byly sebe konečnější tragikou jednotlivých osob, přece jen dojem celkový není mohutný, imposantní, jak by se u osobně prožívaných tragedií dalo předpokládati. Kdyby herecká pohotovost, rutina a důkladné procítění jednotlivých akterů nepřičinily celému ději svého důrazu, byla by se hra minula s účinkem naprosto. Obecenstvo naše není až dosud vychováno na jemné a sensitivní a s jeho pozorností setkává se hlavně to, co je uvyklo hledat a také nalezat v dnešním materialistickém světě. Jeho zájem neutkví na Petrovi, který má být, ale není knězem svou zbabělostí před životem a svým pochobeným názorem na lásku, jež pro jednotlivce (Máju Zemanovu) je mu vším a pro veškerenstvo, pro lidstvo (matku a strýce) ničím nebo skoro ničím — ale na té scéně, kde se sobě přiblíží kněz — muž a žena, žena krásná a neuvědoměle milovaná. Ta chvíle lidské vášně, jež svým hlasem krve vše ostatní zastírá, může však nad být okamžitým zapomněním, ale nikoliv životním cílem, který před sebou nutno mít i v stáří Petrově. Petr se probouzí tehdy, když v srdci Máje se probouzí láska k veškerenstvu (jeho matce, strýci) a ona nechce zničit štěstí lidí, majících štěstí jen v Petrovi, k němuž ona, herečka Mája má ještě mnohé, vysoké, krásné cíle... Hra byla jistě, vyrovnaná důstojnou přehrou; postavy věrné a životné. Eva Vrchlická není na naší

scéně nováčkem; její hra byla vyhracena velmi ostře a v některých situacích ovládla; bylo by si přáti, aby častěji zanesla do naší scény vzruch a gesto velikých interpretů duševních hnutí. Celková souhra nebyla ničím porušena. Večer minul v náladě zcela klidné a vyrovnané; nic ideově vzrušujícího než paskvil tragedie, jež mohla vzbudit útrpnost obecenstva a Máje nad Petrem Kociánem — člověkem bez energie! Obecenstvo chovalo se k hostům z Národního Divadla velice pozoruhodně. — F—a.

Day odvozd na Hradecku. Rychnov n. Kn. 2., 3., 4., 5. Kostelec n. Orli. 6., 7., (8) 9., 10. srpna. Opočno 12., 13., 14. srpna. Nové Město n. M. 16., 17., 18. srpna. Hradec Králové 20., 21., (22.), 23., 24., 25., 26., 27., 28. srpna. Nechanice 30., 31. srpna. 1., 2. září. Broumov 2., 3., 4., 5., 6., 7. srpna. Teplice 9., 10., 11. srpna. Police 12., 13., 14. srpna. Náchod 16., 17., 18., 19., 20., 21. srpna. Česká Skalice 23., 24., 25. srpna. Jaroměř 26., 27., 28. srpna. Dvůr Králové n. L. 30., 31. srpna, 1. a 2. září.

Ve schůzi měst. zastupitelstva 26. t. m. projednají se návrhy na stavbu nouzových domů; rozhodne se o povolení k zřízení tiskárny p. Vokolka. Dojde k rozhodnutí o návrhu, aby místo po p. řediteli Domečkovi bylo obsazeno povýšením a aby na místo koncipisty byl vypsán konkurs. Vyžádá se svolení k vybírání další obec. přirážky.

V gymnasiu královéhradeckém letos bylo 320 řádných žáků, 2 privatisté a 3 veřejné žákyně. Ze samého Hradce bylo 45 žáků. Učitelský sbor čítal 26 členů.

První maturitní zkoušky na dívčím reformním gymnasiu, které se konaly za předsednictví gymn. ředitele p. Josefa Kofínka, měly skvělý výsledek. Bylo ze 17 abiturientek 14 uznáno dospělými s vyznamenáním, 3 dospělými všemi hlasy.

Na měst. dívčím lyceu, kde předsedal ředitel ústavu p. Al. Vaňura, nabylo vysvědčení dospělosti s vyznamenáním 8 abiturientek; ostatních 14 bylo uznáno dospělými.

Prázdninový dopisovací kurs pro učitelky ženských ručních prací byl zahájen při městské vyšší škole pro ženská povolání hospodářská 12. července za účasti 32 učitelky.

Zahradník-Brodský — utíká s tribuny. Českoslov. církev uspořádala v Malešově táboru lidu, při němž promluvil Zahradník-Brodský. Po jeho řeči o slovo se přihlásil česlavský kaplan Havelka. Za napiaté pozornosti posluchačstva mluvil slovy Husovými — kterého se Brodský dovolával — o nové církvi. To nedalo tiše sedět apoštolu na balkoně, nervosně vyskočil a volal: „Vy se chcete se mnou hádat, mějte se tu hezky, s Bohem!“ Za všeobecného smáchu utíkal Brodský s balkonu. Bohužel i na tomto táboře došlo ke krvavé rvačce, k níž první popud dal sám Brodský, od povídaje na poznámku Havelkovu o celibátních historkách, by začal nejdříve o sobě: „Kdyby to bylo jinde, nařezali by vám.“ Prvním útočníkem byl jakýsi Hladký, jenž má dokonce strýčka vzorným knězem. Krvavé rány do obličeje dostali naši stoupenci z Kutné Hory pp. Černovský a Karel Krulíš. — Je vidět na případě malešovském, že církev čsl. utíká před rozumnými důvody, ale šíří se hrubým násilím. A to už na nás neplatí. Nedáme se a vždy, pane sekční řede, půjdeme, i když...

Přelouč. Zemfel p. Václ. Jarolím, ředitel chlapec. m. školy v Přelouči v. v. Zase byl pochován jeden z těch, kteří zůstali věrni své víře až do smrti. Narodil se r. 1853 v Přelouči z rodiny rolnické. Absolvoval reálku v Pardubicích a pak studoval na technice. Když byla r. 1878 obsazena Bžena, musil narukovati k pěšímu pluku č. 74. Když svlékl vojenskou uniformu, stal se učitelem v Rovni a pak Holčicích. Odbyl zkoušky pro 2. a 3. odbor škol měšťanských, působil ve svém rodišti. Pracoval ve škole horlivě a při tom ještě nalezla jeho mravenčí píle dosti času k pořádání časových přednášek. Horlivá byla jeho práce pro povznesení včelařství. V zahradě ukazoval žactvu názorně, jak se nejlépe šlechtí stromky. Jak obrovský počet stromků (i druhů zvláštních, nevidaných) za těch 33 let nasázel k užítku a okrase naší krajiny! Jako ředitel byl přísný sám na sebe a tak předcházel sboru dobrým příkladem. Proto přeloučská škola měšťanská byla nejzdatnější v okrese pardubickém jak v docházce, tak prospěchu. Sám ovšem vlastních dětí neměl, ale o cizí sirotky a své příbuzné staral se jako pečlivý otec. Za dlouhého svého působení měl dlouhou řadu kolegů různých povah, ale všichni musí uznati, že v obcování s nimi byl milým a snášlivým. Nesčetná jest řada jeho žáků, kteří si vděčně vzpomenu jeho péče právě nyní, kdy tělesné ostatky dobrého učitele uloženy do hrobu. Jarolím hleděl využítkovati všech svých schopností k prospěchu svých rodáků. — I po převratu stejně pravidelně chodil do kostela. Když cítil, že mu síl ubývá valem, přijal včas a při vědomí sv. svátosti. Chtěl, aby mu bylo prominuto, jakož i on sám odpustil ze srdce všem, kteří ho kdy zarmoutili. Veřejně pak děkuje za veškerou lásku a blahovolnost, kterou mu po 19 let v Přelouči ona duše křišťálová prokazovala, bývalý katecheta E. B.

Dašice. V neděli 25. t. m. bude svěcen nový zvonek v Moravanském u Dašic. O 2¹/₂ hod. odpol. vyjde z Dašic procesí s hudbou. Kázání prosloví vdp. farář L. Hora. Po svěcení bude koncertovati hudba holičská za řízení kapelníka p. Č. Holuba. Sousední lidové organizace srdečně se k této slavnosti zvou.

Do Přelouče a Zamberka. Po mém útěku z farnosti pečínské někteří bídní lidé rozhláší o mé osobě, že prý jsem se zastřelil neb oběsil. Prohlašuji toto za ničemnou lež a sprosté utrhačství. Vy, mnozí pečínští a hlavně ti dva, kteří jste mě za moji poctivou práci vyštvali, poznáte brzo, že i na vás dojde a dojít musí, protože Bůh je spravedlivý. Připravili jste mi křížovou cestu, ale budiž. Po velkém pátku přišla neděle vzkříšení, to si pamatujte. Necti vás, že během 10 roků již 3 kněží od vás utekli. Budete li tak zacházet s mými nástupci jako se mnou, dočkáte se, že fara vaše bude bez kněze. Lépe učiníte, když budete zametat před svým prahem a mně, jenž vašemu teroru ustoupil, dáte pokoj. Děkuji na kolenu Pánu Bohu, že jsem z Přelouče ven. Než ten váš chrám Páně, který jsem za 5 let opravil z venku i uvnitř, vám bude vždy připomínati moji osobu. Tolik. — Fr. Herman, farář pečínský t. č. v Praskačce.

Husova oslava v Lačici. Dne 5. července večer konala se v hostinci p. starosty Kruntoráda „oslava“ Mistra Jana Husí; jako slavnostní řečník do-
stavil se čes. soudruh Peňáz z Něm. Broda. Publikum na rychlo seřváno bylo veřejnou vyhláškou — vytroubením. Pozvaný řečník však řekl, že nezná vůbec českých dějin, neboť jen stále oháněl se starými frázemi proti Římu. Neškodilo by, kdyby si opatřil Dějiny českého národa od Fr. Palackého, otec národa, jež ostatně každý pořádný Čech a tím více ctitel Mistra Jana Husí má dobře znáti. Ale takle žádati od českých soudruhů jest příliš mnoho. Soudruh Peňáz poslal své věrné, jak by oslavu mohli světlou památku Husova; vybíral totiž k odpovídání od církve katolické. Takhle rozumí čeští socialisté oslavu

Mistra Jana Husa, jenž ve slavném osvědčení víry, které předložil český a polský páni kostnickému koncilu v květnu 1415, praví: „Ježto naše vše toužím, abych byl věrný té Pána Ježíše Krista, jenž jest hlava a ženich svaté církve, kterou vykoupil, proto jakož dříve častěji jsem činil, čímž i nyní tuto protestaci, že jsem nikdy zatvrzele nebyl, aniž chci budoucně co říci, co by byl na odpor pravdě víry; že jsem držel, držím a držeti pevně toužím všemu pravdu víry, takže dříve, než bych chtěl bludu protivného hájit, spíše bych v naději a s pomocí Páně vytrpěl opravu strašlivou smrti.“ — Tak smýšlel Mistr Jan Hus, jenž — ačkoliv zastával a hlásal učení anglického bídaře Viklefa — přece bránil se podezření, že by nebyl katolickým křesťanem. Že pak Mistr Jan Hus nesváděl k odpadlictví od církve katol. jako soudruh Peňáz, to vysvětluje z listu, v němž Mistr Jan Hus loučí se s věrnými Čechy: „Prosím Vás, abyste pravdu boží, kterouž jsem s božského zákona psal a z řeči svatých kázal a psal, abyste se té drželi; prosím, abyste se varovali lstivých lidí.“ — To je ovšem něco jiného, nežli to povídání Peňázovo, k němuž přítomní český soudruzi alež přikyvávali. Inu — pýcha a hloupost rostou na jednom stromě!

K pouti soléckých farníků do Vamberku. Obdržel jsem mnoho dopisů, v nichž jsem žádal, abych sdělil, jak jsem se přes hranice do Vamberku dostal a jaké poměry v Kladsku a ve Vamberku zvláště panují. Odpovídám tudíž následovně: Došel jsem na okr. polit. správu v Rychnově n. K. a předložil jsem žádost 2 K kolkem opatřenou o vystavení cestovního pasu do Jugoslaviie (hodlám totiž jeti na slet Orli do Mariboru). Zároveň jsem prosil, aby bylo v pasu poznamenáno, že platí také k cestě do Pruského Slezska a zpět na dobu do 30. září t. r. Žádosti mé bylo ochotně vyhověno; potřeboval jsem pouze 3 K kolku a nenalepené podobanky. Mimo to sestavil jsem seznam všech pouťníků a pouťnic s udáním zaměstnání a bydliště a opatřil razítkem farního řádu a svým podpisem. Tyto dvě listiny vzal jsem s sebou, abych se jimi při přechodu hranic vykázał mohl. Na hranici si nás vůbec nikdo nevšímal. Radím tudíž dpp. spolu-
bratrům event. vřadům pouti, aby si o dotýčný

pas na hejtmanský základní, po případě vysvědčí si jednoduchý blanket, opravňující k přechodu hranic a u četnictva jej dále podepsat. Mimo to sestavte si seznam všech pouťníků a nechťe jej podepsati obecním úřadem a nechťe-li obecní úřad obtěžovati, podepište sami a opatřte razítkem farního úřadu. Tak se to praktikuje v našem orlickém podhorí a ještě jsem neslyšel, že by někdo od hranic byl zpět poslán. Nesmím ovšem zamlčet, že si mně ve Vamberckých pouťnících a pouťnicích od Červ. Kostelce a Hronova stěžovali, že jim četníci činí potíže při podepisování listů, opravňujících k přechodu hranic s doložením, aby se pomodlili doma a do Vamberku nechodili. Takovým četníkům důleži říci, že jim do toho nic není, kde se katol. křesťan chce pomodlit. Máže-li polský židovský spekulant s pelzy (dosud bohužel v naší republice dleci) s povolením úřadů překročovatí hranice, aby čachroval, musí býti katolíkům dovoleno, aby se pomodlili mohli na pouťním místě, od kteréhož celou řadu jet odlo-
čení byli. Co se týče poměrů v Kladsku, sdělují, že se tamější obyvatelstvo k Čechům slušně chová, v hostincích a v obchodech možno platiti našimi penězi až na některé malé výjimky. Za 100 K dostane se 80 marek. Ubytování i stravování ve Vamberckých jest poměrně levné. Všem pouťníkům mohu doporučit vambercký hotel u Hřebenburskému naproti kostelu; hostinský Branka, který umí dobře česky, věnuje se svou choť, rozenou Moravkou, všem pouťníkům největší pozorností. V Dušňkách (Reinerzu) jest na náměstí hotel „Deutsches Haus“, patřící mému dlouholetému příteli p. Herdenovi, který mluví také česky. Tohoto pána mohu všem co nejvíceji doporučit. Připomínám, že jsem s pouťníky celou cestu do Vamberku i zpět vykonal pěšky, aniž bych na sobě anebo na pouťnících nějaké únavy zpoz-
roval. To k informaci všech těch, kteří se na mne s prosbou obrátili. Na četné dotazy odpovídám, že v srpnu hodlám ještě jednou uspořádati pouť do Vamberku, jež bude spojena s výletem na Vrchmezí, do lázní Dušňák, na Hejšovinu a do lázní Chudoby. Kdo by se chtěl této pouti účastniti, přihlas se u podepsaného. Vše bližší bude včas oznámeno. — Josef Rössler, farář.

Zakládání československé církve v Libuně. Dražba „Jarů“ čsl. strany lidové v Jičíně. účastnila se 11. t. m. táboru lidu v Libuně, který byl svolán k založení čsl. církve pod protektorátem Sokoja. Za katolickou církev promluvil Jičín-
ský kaplan Josef Mádl a profesor učil. ústavu Sobíšek, rovněž z Jičína. Předseda táboru veřej-
se rozčiloval při citátech z Palackého, jímž kap-
lan J. Mádl obhajoval dobu husáckou; rovněž
tak jevil nervositu při objektivních a pádných
historických dokumentech Sobíškových. Pokou-
šel se docela vzít kaplanovi slovo. Ale zakročil
tá různé sám lid; vymohl svobodu našim řeč-
níkům. Po výsledcích do nové církve nevstoupil.
Dle celkové nálady také nevstoupil. Jen se nedal!

Různé zprávy.

Protkatolické vandalské v Libuně. Dle zprávy „Nár. listů“ ve Slaném za bližšího dne v předvečer oslavy Husovy (5. července) bývalý řízný rakouský šikovatel s několika dělníky se dal do kácení sloupu Sv. Trojice. Vyjel na žebřík se strany, kde byla socha P. Marie, poplival sochu a zpočítával a pak ji urazil kladivem hlava. Při tom se smálo na 200 lidí. Takový „kulturní čin“ provedli soc. dem. bolševici před okny okres. hejtmanství. — Není tu potřeby pouk-
zovati na nepustitelnou rovní, jakého by se nyní Turek sotva dopustil. V té příčině křičí zločm sám až příliš pronikavě. Ale nutno se zamyslet i nad jinými okolnostmi. V té soše byli poličko-
vání i naši poctiví předkové, kteří r. 1681 vzty-
čili sousoší na poděkování za odvrácení mora. Tu bylo šakováno ušlechtilé české rozkladným morem, šířícím se do Čech z ciziny. Byla tu su-
rově potupena i památka mistra Husa, který tak často veřejně dával najevo úctu k Panně Marii, o které docela napsal, že bez její přimavy nelze člověku doříti spasení. Dále četné takové vandalské skutky prozrazují, jakým švindlem bylo u-
šlechťování demagogů, sloužících zájmům sem-
ským, že chtějí bolem proti církvi nastolit vládu snášelivosti a náboženské svobody. Rovněž tak se odhaluje proknaná lež, že odkatolčení zname-
ná pokrok kultury. Kdo čte se zřejmou cynickou radostí o vandalské tábořské, v tom se láska k umění neposiluje.

BALDACHÝNY PRAPORY

DOPOBUČJE

F. STADNÍK, OLMOUC

KOSTEL. PARAMENTY A NÁČINI

KADIDLO

Objednejte si Dočtálovu:

Požáry vzplály.

Cena 1 K. Velice silná a historická doba. Vyšla jako kniha. Kolportáží objednejte vříd mnozí v
Druhá strana knižnímu v Hradci Král.,
188
Adalbertum.

Antonín Zavadil,

nejstarší závod pasířský a zlatnický
v Hradci Králové č. 436.

(člasy na tvárnou nřítka K. V. Skuherský).

Zhotovuje velkore náčoby kostelní, ze zlata, stříbra,
kovanu a j. kovů v uměleckém provedení.

Opavky a movatřiční stříbrné náčoby čísl. a se
různou trusitřivostí.

Kovaní a stříbrní v ohni; nřítování.

Gump. nřítová

Byčské provedení!

Vydávatel a redaktor: Josef Polák. — Mařitel: Tiskové družstvo v Hradci Králové. — Tiskna Nakupatel knižnímu v Hradci Králové.

ZVONY

z pravé zvonoviny ve dvou jakostech
dodávám v době nejkratší. Dodám
i scházející zvony ve všech tónech
a v každé váze. Rovněž upozorňuji na
svoje známé

hudební nástroje

v jakosti nejlepší a ceně levné. Od-
borné opravy levně. Pište o informace.
Pozor na adresu!

Václav Červený,
Hradec Králové, 888.

Kostelní paramenta

prapory a bohoslužebné náčini v nejvýhodnějších
cenách nakoupíte u doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA

Havý Hradec Králové, Čechy.

Vyádejte si ceny, nežli objednáte
u firmy jiné.

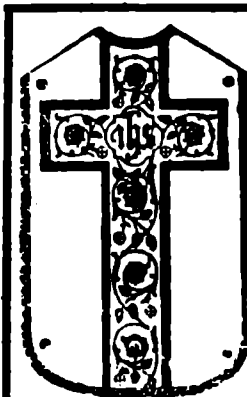
MEŠNÍ VÍNA

sarutání přirodní, neporečená, prvotřídni jakostí.
Lidánské Ia. druh roč. 1916 a K 14.— na 1 litr.
Lidánské II. druh roč. 1917 a K 18.50 na 1 litr.
Moravské jemné, ročník 1918 a K 18.— na 1 litr.
Vino jest úplně čisté a spěšné k stáčení do lahví.
Dodává v sudích od 50 litrů výše chvalně známá firma:

Alaie Čížek, přímý dodavatel metalků vín
a soudní znalce vín.

Založeno r. 1897. v Bumpal. Založeno r. 1897.

Trusitřiví vřadné střípy ve Znojme.

Paramentní závod
nejstarší české firmy:

Ignace V. Neškudla syn

v Jeleném n. Orli. (česky)

bratr P. J. Neškudly, býv.

arife ve Výprahticích)

doporučuje:

velkore kostelní rou-

chy, kerachy, prap-

ory, jaké i kovové

bobolů. předměty.

Česky, rospřety i náčiky

na náčiku náčima a franko

Tisíce pochvalných uznání

a vynamování.

Nejlevněj. nákupní pramen v rep. Československé.

Kaněky,
modrotisky,
sytkoviny,
dělasy,
flanely,
sásky,
oxfordy,
gráde,
barokty,
řifony,
řitřinky,
křymoty,
sásky,
brogaty,
plátka pololáná,
plátka celoláná,
plátka rustá,
plátka ročá,
plátka alamitřová,
plátka na ročoty,
otaminy,
sukna,
gloty,
ruřmity,
uhřiminy,
řtrahy,
kopy,
máky,
křifky,
atd.

Zasíláme opřt

ZBYTKY

od vedle uvedeného zboží
až 6 m dlouhé, bodící se
na blasy, kotlíle náčity,
sukna, děčké obločky atd.

**20 metrů za
Kč 400.—**

Platěbai výhody:

Polovinu a to: Kč 200.—

uzneme zaslati předm — ab-

vajílech 200 K napliti se po

obřídni zboží do 8 deč.

Nebodící se zboží vždy

přijmeme zpřt.

Vesky se nemanějí!

Pište hned na řma:

Fr. Holman.

obchodní dčm.

Závod náčitelůsky.

Vřadné Hřt.

Břtve „Touřitřivostí“.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nepřilepené a ne frankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. šk. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Sjezd našeho studentstva.

Manifestační shromáždění katolického studentstva československého v Brně bylo velkolepé. Radostí a nadšením se plnila srdce všech pozorujících, jak dědictví otců ujmají se nadšené šiky dorostu, jak nová jarní mládež se vlévá do tisíciletého kmene českého katolictví. Právě jako upřímní vlastenci pozdravujeme jásavě bezpečné známky, že pracují k obrození křesťanského čestství, energické, ohnivé zástupy naší mládeže v době, kdy rakety jiných stran tak žalostně sklámaly.

Zatím, co rozlézá všechny strany jiné malomocenství, jsme svědky pružného pochodu katolického studentstva, které navazuje na zlatou dobu Otce vlasti rozléhá hřejivá světla i v divokých houštinách.

Sjezd se dne 25. t. m. na 1000 zástupců studentkých organizací. Ze všech projevů studentů i studentek zazníval povzbudivý signál opravdového idealismu; proti moderním ztřeštěným karikaturám pokroku a reforem vztyčeny standardy hesel reálních, staletími vyzkoušených.

Studentstvo shromáždilo se ze všech krajů republiky. Dostavila se i řada významných hodnostářů duchovních i laických, kteří si zjednali v národě autoritu hlavně svojí nejvšednější a bystrou prací.

Archiepiskup dr. Fr. Kordaš připomněl, že polární nádherná hvězda, dle níž se v temnu noci orientují plavci, jest vlastně dvojhvězdám. Takovým dvojhvězdám v Hlíd duchové uprostřed rozbouraného života národů jest věda a víra; ty splývají v individu v jedno světlo, ukazující do přístavu věčné pravdy a lásky. Světlo víry chrání i samu vědu před jejím rozkladem, úplným bankrotem.

Magre dr. Šrámek pravil, že katolicismus u nás byl v podvědomí a proto byly smrtelné celé spousty lidí i inteligence. Zahubila však víchřice, která bureje. Mízi podvědomí a živelní síla začíná se projevovat. Jen v mládí jest síla idealismu. Nežádáme se zastrážiti ani slovy ani činy našeho ministerstva vyučování a dokážeme, že dovedeme více pracovat a trpět, abychom stanuli tam, kam nás volá katolický lid. Vy konáte práci též na zabezpečení státní samostatnosti; proto měl by vám býti celý národ vděčný. Ale neslyšel jsem zde vítati zástupce vlády a státních úřadů. Jsou-li pro svobodu pro všechny, je třeba, aby uvažovali, k čemu je povinován stát a aby také státní mocí je podporovali.

V. Davídek prohlásil, že koleť Arnošta z Pardubic stane se netoliko střediskem, nýbrž i majetkem studentstva jen uvědomě katolického.

Hlavní referent právník Doležal pravil, že v katolickém táboře není rozdílu mezi mládeží studentkou, rolnickou a dělnickou. Program naší mládeže všech stavů jest zásadně týž. Dnešek jest charakterisován umíráním českého pokrokářství, jehož puch však dosud otravuje náš vzduch. Nyní, kdy jsme dosáhli samostatnosti, nemá bořivý palác husitský kam chodit. Ukázalo se, že moderní husitství je negativní, netvůrčí. Jest potřeba konstruování, ale hoří se dále. V 19. století bilo se do církve jménem vědy; nyní však se karta obrací, jménem vědy nutno kritizovati pokrokářské zpátečnictví a lži husitskou mytologii. Katolictví domyslílo světový problém náboženský až do konce; ono jediné pevně stojí, zatím co všechno kolísá. Vůde nastává renaissance katolicismu. Boj proti katolictví v naší republice jest hříšný luxus. Zápasí se u nás proti Římu právě ve chvíli, kdy význam a vliv jeho v celém světě nebyvale vzrůstá. My tento boj přijímáme a vybojujeme. Katolicismus dnes jest vůde pokrokem.

Slovenský abiturient Sidor konstatoval, že dvě třetiny slovenského studentstva se kloní k programu katolickému.

Anetka Březinová z Brna referovala o významu organizace katol. studentek. — O realizaci hnutí katol. studentstva referoval Fr. Tomáček. Oznamil, že v Mariiboru bude založen »Cyrilomethodějský slovenský svaz akademických spolků.« Žádal, aby pražská Strakova akademie byla dána katolickým studentům.

Andrej Hlinka konstatoval, že Slovensko před zánikem se uchovávalo vlastní konservativností. Slovenský kněz má zásluhu o to, že rodná řeč zachována i v době, kdy nebyla ve škole a úřadě trpěna. Po převratu vyváželi Čechy do Slovenska místo dobra fanatické volnomyšlenkářství, jež ovšem vyvolávalo živý odpor. Slovensko bude se učit od českých lidových organizací. Morava a Čechy státnou katolickému Slovensku vzorem.

Dr. J. Sedlák promluvil o poměru našeho národa k církvi s historického stanoviska. — Dr. Nosek přednášel o obnově křesťanské společnosti na základě křesťanství.

Všecky referáty svědčily o velké výsplošnosti a hlubokém studiu současných otázek. Posilovaly, zapalovaly nové jiskry nadšení. Celý sjezd byl manifestační vskutku impozantní a otevíral výhled do radného, tvůrčího a radostného života nového.

Politika.

Zpusost strany převratu.

Jest to trapnou ironií a dokladem úžasné slabosti vlády, že právě po jásavém všesokolském sletu vystupuje u nás na jevišti sebevědomý polský žid dr. Hahn, komunista každým coulem, který připravuje diktaturu proletariátu.

Ve schůzi svých důvěrníků promluvil otevřeně o síli německých nepokojů na českém severu: »Mohu sdělit v příkaze stávkového výboru a v souhlase s českým soudruhem Hulou (důvěrníkem české organizace), že v této otázce společného postupu mezinárodního zde u nás nemůžeme déle čekat, až představenstva obou stran, české a německé soc. demokracie, s vyjednáváním budou hotova. Jsou-li v naší straně nebo v odborové organizaci soudruzi, kteří posílají před slovy »dělnická rada« odpor, pak jest mi to zcela lhostejné. Ne titul a slova rozhodají, ale obsah. A my dělnických rad nutně potřebujeme... Čtyřdenní stávka byla hlavní zkouškou naší mohoucnosti, zdatnosti. Budeme musiti míti ještě více a větší zkoušek, jež nás posílí a zocelí, až jednoho dne budeme moci zvolati: »Generální zkouška jest u konce, divadelní představení může začít!«

Tahle mluva jest zcela zřetelná. Liberecký advokát prozradil ve své řeči, že mu jde pouze před převratem o získání a souhlas českých soc. demokratů. Prozradil, že stávka vyvolána hlavně z netrpělivosti vůči straně a odborovým organizacím. Dr. Hahn odmítal každé usmíření, které by se nestalo se souhlasem kladenské ústředny revoluční. Sdělil, že na svoji zodpovědnost vyslal již do Kladna jednoho soudruha, aby vyšetřil, co kladenští o severočeské stávce soudí.

Už jest zcela jasno, že v Kladně, Liberci, Brně, Olomouci a některých místech slovenských jsou střediska komunistické agitace mezinárodní (československé, maďarské, německé a židovské). A jako hlavní harcovníci staví se do popředí židé.

Jak vláda zmaří podpory bez pevné solidarity s naší stranou lidovou, to neuhodne ani Ben Akiba. Místo utvrzování moci českého živlu Habrman a jiní dráždili katolíky přes všechnu mez trpělivosti. Hlinka zavřen, na slovenské studenty strany lidové pořádány štvaniče. Šrobár potíral Hlinkovce »velkou vehemencí«, ale dr. Hahn jest na svobodě dosud. Kam se tedy vlastně poděl vlastenecký cit?

Madžarské pokusy.

Maďarům nelze věřit ani nyní, že chtějí naši republikou žít v pokoji. Utlačují barbarsky Slováky, kteří sbyli v hranicích jejich státu a vysílají své agenty a špiely na Slovensko, aby v nevhodném okamžiku došlo znovu k přepadu našeho státu. Jako nebylo možno věřit židovsko-maďarským bolševikům, tak musíme státi na stráži i proti intrikám nových vládou, ať již jakkoli prohlašují, že jejich směrnicí jest křesťanská. Chytrá maďarská vláda nabídla dohodu svou pomocí proti ruským bolševikům. Ale dohoda je plácla přes nastavenou ruku, protože věděla, jak by za své služby chtěli Maďaři veliké procenty na úkor území československého a Jugoslavia.

Hřinkové ozvali se několikrát proti maďarským intrikám hodně rázně. Vláda naše pak místo nechtěného podezřívání ludově měla by zakročit konečně rázně proti rafinovaným nitkám maďaronských židů a bolševiků.

Klub poslaneců strany lidové

ve svém brněnském zasedání dne 22. července konstatoval, že jeho zásluhou české bohoslužby v rakouské republice zachovány tam, kde doposud byly zřízeny.

Klub rozhodně trvá na tom, aby pro ty, kdož nejsou samozásobiteli, stanovena byla pevná, dostačující kvota na výživu za ceny nezvýšené a pro samozásobitele, jakmile odvedou příslušný kontingent, aby byly zrušeny kvoty spotřební, jakož i mléčí povolení. Klub pak důrazně vyzývá vládu, aby bezodkladně postarala se o nákup scházejících nám nutných obilnin a ořiziny. Ve věci teroru dělnického unesl klub zříditi komisi právníků, jež by prozkoumala otázku kolektivních (hromadných) smluv pracovních. Jednotlivými Výkonnými výbory strany budou vypašeny všeobecné sbírky po celé republice na oběti teroru a ochranu proti němu. Bude pak mimo to svolána zvláštní porada zástupců Ústředí všech stavovských organizací strany, aby připravila odvetná opatření za znásilňování našeho organizovaného dělnictva.

Hromadné a naléhavé žádosti katolických organizací za urychlené obsazení uprázdněných biskupských stolic v republice bude klub účinně podporovati.

K praktickému provádění právní ochrany a na oddělení všech křivd spáchaných na církvi zřídí poslanecký klub zvláštní kancelář v Praze.

Klub vyzývá veškeru stoupencevto

FEUILLETON.

Husitská šlechta.

Stále výrazněji odlupuje historie polátku ze šlechticů, kteří po smrti Husově se stavěli do pósy reformátorů, aby lovili ze statků kněžských výhradně pro vlastní zisk. Na programový účel záboru jako by byli úplně zapomněli.

Hroznou chybu na demokratismu spáchali Táboři, že po prvních svých velikých vítězstvích svěřili své osudy výhradně vůdcům aristokratickým.

S šalem pohlíželo i ošebrašené kněžstvo kališné, jak panstvo užívá zabraných statků hlavně k hmotné posile vlastních rodin.

Velice prospěšná byla by podrobná studie, jak se zachovali k národu a jeho kultuře po husitské válce právě ti urození, kteří ze statků církevních zabrali k osobnímu užítu nejvíce.

O chameleonovi Čechu z Vartenberka, který se s počátku postavil v čelo odboje proti Sigmundovi, není zde potřebí mnoho slov. Známý odjinud, jak se sobectví změnil své přesvědčení čtyřikrát.

Tento slova srazoval jak katolíky tak husity a těžil se u husitů veliké vázanosti i tehdy, když jeho hanebná hra byla jasně

Akolový kapitál K 200,000,000.—.
Rezervní a pojistné fondy přes K 100,000,000.—.

Živnostenská banka filialka v Hradci Králové

provádí veškeré obchody
bankovní i směnárenské.

Úvěry. — Vklady. — Úhrady na cizinu. — Akkreditivy.
Cenné papíry. — Bura. — Běžné účty.

strany, aby zvýšeným ještě úsilím soustavně a co nejdůrazněji potíralo agitační rejdy maďarsko-německé křesťansko-sociální strany na Slovensku, republice Československé stejně nepřátelské jako podkopné práce jiných stran protistátních. Se zřetelem na kritické poměry politické i hospodářské na Slovensku zdůrazňuje klub, že nelze trpěti déle přechovávání a stěhování se cizinců, zejména židovského původu, na Slovensko ohrožujících integritu i právní řád státu. Budiž tu konečně užito rozhodně a soustavně všech prostředků na záchranu.

Poselstvo strany Lidové trvá neochvějně na celistvosti historických zemí českých, žádá tudíž s největším důrazem nedílnost Těšínska a stejně neoblomně trvá na celistvosti Slovenska a prohlašuje za čestnou nyní povinnost vlády, zde mimořádně zodpovědné, aby vymohla na, dohodě zachování celého Těšínska, Oravska a Spišska republice Československé, jak se toho naše strana od začátku důsledně tiskem i všemi ostatními projevy vždy domáhala.

Te Těšínsko!

Jest našim trapným bolákem tak dlouho právě vinou těch, kteří nad ním měli míti stráž nejpilnější. Tato smutná pravda potvrzuje se stále určitěji. O Těšínsko jednalo se za zády Národního shromáždění. Ve chvíli nejvážnější, když dr. Beneš měl nejhonůzvnatější v dohodě se zastávati nejspřavedlivějších požadavků českého lidu, z jeho okolí vyšel v »Journalu de Débats« články, který klidnil francouzskou veřejnost a tím také konferenci velvyslanců, která měla o Těšínsku rozhodovati; v článku ke všemu se lhalo, že rozhořčení české nad dělením Těšínska pominulo. Potom ovšem konference nerozhodla se nám dáti víc, než co chtělo naše oficiální zastupitelstvo.

prohlédnuta. Kam před bitvou na Žižkově sahala jeho moc, katolické kněze vyháněl a dosazoval na rychlo posvěcené kněze husitské na jejich místo, ať bylo smýšlení ve farnostech jakékoli.

Nás teď zajímají jiní šlechticů horlité Jakoubkova kalicha. Kolegou Čechovým byl královský zemský hejtman moravský Lasek z Kravař. Ten rovněž s jinými šlechtici násilně změnil náboženskou drávu. Povoloval mnoho husitských kněží z Čech do Moravy. Potřeboval nějak zdůvodniti své sbory reformačním úsilím. Olomoucká kapitola r. 1416 stěhovala si do Kostnice, že páni na Moravě netoliko katolickým kněžím odňali pozemky, ale dokonce i zakázali poddanému lidu odváděti jim desátky. Když se chtěli kněží zebráci udržeti na svých působitích aspoň příjímáním milodartů od lidí cizích, pobráný jim i tyto poslední podpory. Hlavní prsty v propagaci této »svobody slova Božího« měl Lasek z Kravař, na jehož statcích byla největší řada zabraných obrotů katolických. Dlouho se konfiskaci té netěšil. Zemřel r. 1416. Ale jeho rod se obohatil silně.

Jiným velice vtipným znalecem konjunktury byl kněz a polní hejtman táboraký Bedřich ze Strážnice. Ten rozuměl artikulu pražskému, namířenému proti zboří a panování kněžstva, v praxi zrovna tak jako

A jaké neodpuštělné chyby spáchány již dávno dříve! Poláci uveřejňovali v zahraničním tisku spoustu článků ve svůj prospěch. Lidili nás i prostřednictvím rumunského tisku jako barbary. Ale naše vyslanectví v Bukurešti mlčelo.

Národním shromážděním byla dána dru. Benešovi určitá směrnice; volení zástupcové lidu prohlásili zřetelně, že trvají na plebiscitu, na celistvosti Těšínska a jeho příslušenství k naší republice. Na základě toho také čeští kněží na Těšínsku vydali plamennou výzvu k věhlasu ve prospěch české věci.

Když však dr. Beneš odjel do Spa, na jednu se troušily pověsti, že plebiscitu nebude, že se ministr poddal bez váhání na milost a nemilost dohodě. Také dne 10. července dr. Beneš prohlásil jménem vlády, že upouští od plebiscitu na Těšínsku, Spiši a Oravě a rovněž jménem vlády se zavázal k loyálnímu provedení rozhodnutí dohody.

Tento úžasný obrat Benešův jest nedemokratický, protistátní a protiparlamentní. Smí náš parlament jednoduše svým souhlasem jednání Benešovo zpečetiti a schváliti? Tím méně to jest možno, slyšíme-li, jak Poláci dále pustě nadávají a vyhrožují.

Dle rozhodnutí rady velvyslanců ze dne 28. t. m. má se nám z Těšínska dostati celý uhelný revír karvinský a celá dráha košicko-bohumínská. Ale větší část země připadá by Polsku i s ohromným uhelným bohatstvím. Město Těšín bylo by rozděleno na dvě části!! Na Oravě má vésti hranice mezi Babí Gorou a Magurou. Na Spiši by šla hranice od Jurgova až po Čorštýn, který jest polský.

Padlo v té věci opravdu poslední slovo? Mají býti polští násilníci nespravedlivě odměňováni právě v ten čas, kdy jest nej-

Prokop Veliký a Payne. Jeho tlupy řádily na duchovenských statcích na Velehradsku. Pamětník o Borčicích vypovídal: »Desátky pro faráře (katolického) našim potem vyžískané na hrozby pronásledovatelů byli jsme nuceni odvésti.« Vojáci Bedřichovi odvedli plebána borčického Mikuláše do Ostrohu, kdež jej mučením nutili k odpadu od katolické víry. Když však duchovní statečně vzdoroval, upálili jej.

Bedřich zabezpečil si veliké panství na Kolínsku. R. 1448 snažil se odloučiti Táboři od strany Jiřkovy a navazoval přátelské styky s katolickým intrikánem a sobcem Oldřichem z Rožmberka a pak lupičem Koldou ze Zampachu, s nímž pak bojoval proti vojsku Jiřkovu.

Byla to věru podivná pro Olymp, když se smlouvali z důvodů ziskných Bedřich ze Strážnice a Táboři s katolickým rodem Rožmberským proti Jiřmu z Poděbrad — a proti zájmům země. R. 1453 poddal se Bedřich králi Ladislavovi, který zápisnou jeho smu na Kolíně rozmnožil o 8000 zlatých.

Jiným výtečníkem byl pan Vilém z Postupic; byl to muž bohatý, ale uchvátit pro svůj rod statky biskupa litomyšlského. R. 1452 stal se hejtnanem v Litomyšli. Dobrák ten však smýšlil se s císařem Sigmundem proto, aby si držení úchvatu zabezpečil.

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filiálka v Chrudimi.

Telefony: 48a Hřbitovní,
48b aménárna.

Akciový kapitál a rezervy K 90.000.000—

Vklady K 600.000.000—

Centrála v Brně.

Filiálky: Boskovice, Břeclava, Bratislava, Holešov, Jablonec n./Nisou, Chrudim, Kroměříž, Mor. Ostrava, Nám. Brd., Olomouc, Opava, Píseň, Praha, Prostějov, Pterov, Telt, Třebíč, Uhers. Brod, Val. Meziříčí. Letní expozitura v Lázních Luhačovicích. (Telefon filiálky v Bratislavě čís. 589, telegramy: Moravagro).

Vklady na knížky, běžný a široký účt úrokuje co nejvýhodněji.

Fondy obchodu bankovní a směnárnické všech druhů.

Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a veřejným korporacím.

Remboursní služby.

Financování importu a exportu.

Třídní loterie.

Pojišťování loď.

vhodnější příležitost k zkročení jejich dravosti? Patrně, že pronásledovaný Hlinka se postaral o soudnost Spíška a Oravského mnohem lépe než dr. Beneš o všecka

tři sporná území. Na Hlinku teď ostře hubují ve svých listech jak Poláci tak Maďaři; ale dr. Beneš má vládu polskou v lásce.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Cestovatel A. V. Friš trpce si stěžuje v „Očiště“, jak byly v Praze bagatelisovány jeho sbírky, které měly cenu na půl milionu korun. Psal z Paříže Náprstkovu Museu, aby se jich ujalo. Když však nebylo pro ně posláno, psal znovu, že je dává darem. Neodepsali a neodvezli jich. Zatím košťatí chlapeč vloupali se do místnosti, rozbili bedny, vybrali sbírky a hráli si na Indiány. Když se Friš vrátil, shledal, že z rozbitých beden vyprochal naftalin a řádili tam moli. Cestovatel totiž má politické spory s vládou — a proto sbírka, jež jest plodem šestileté úsilné práce v divočinách, odnesla nervositu kritizovaných politiků. Také doklad, jak jde pokrokům upřímně o vědu! — Papež Benedikt XV. vystoupil rázným prohlášením proti „vidění, zjevení a proroctví Kláry Ferehanové, jež byla ve Francii známa pode jménem „Lázrak loublandský“. — Roku 1845 platilo se na trati z Vídně do Olomouce (dlouhé 28 mil) v I. třídě 11 zl. 12 kr., v II. třídě 7 zl., v III. tř. 4 zl. 40 kr. Z Vídně do Prahy přes Olomouc (61 mil) v I. tř. 21 zl. 6 kr., v II. tř. 13 zl. 3 kr. a v III. tř. 9 zl. 4 kr. Za děti do dvou let na klíně se neplatilo, do 10 let se připlácela polovička. R. 1846 jezdily mezi Vídní a Prahou již dva páry vlaků. — Amundsenova výprava letos objevila a vědecky prozkoumala novou zemi, jež se nachází v sousedství země cara Mikuláše II. — V 150. čísle lidového „Slováka“ byl skon-

čikován celý hlavní obsah veřejného dopisu abiturienta Dezidera Gojdoše, věnovaného pokrokatému řediteli přešovského gymnasia Prehlškovu. — Přírodopysce Reinke v díle „Die schaffende Natur“ praví, že jest nemožno přesně upravit hranice mezi přírodovědou a přírodní filosofií. Díla některých přírodopysců přímo se hemží planou spekulací. Praví, že žádný přírodopysce přítomnosti a budoucnosti nemusí se stydět za víru v Boha. „Kdo byl vychován v nauce křesťanské, ví, že první články vyznání víry nemá pro člověka jenom náboženský, nýbrž i filosofický obsah a cenu.“ Nové fantastické směry metafysické jsou jen chatrnou náhražkou náboženství. „Theosofie a okultismus jsou následkem ateismu.“ V předmluvě Reinke upozornil, že všecko, co má ve spisech Darwinových cenu trvalou, projevil už profesor botaniky v Berlíně Alex. Braun (+ 1878). Tedy kdo byl vlastně myslitelem bystřejším a opravdovějším? — Letos v říjnu uplyne 400 let od objevení úžiny Magelhaensovy. Portugalský plavec Fernao Magelhaens čili Magellan, který se narodil r. 1470, vstoupil r. 1517 do služby Karla V. Objevil r. 1520 cestu kolem jižní Ameriky do Tichého oceánu. Po velkých svízích objevil i Marianské a Filipinské ostrovy. V březnu r. 1521 padl v boji s domorodci. Jižní Amerika chystá památku hrdinného objevitele na listopad a prosinec t. r. veliké oslavy. — Anglický inženýr Wates vynalezl přístroj, kterým lze vyslati jiskrové depeše z letištního aeroplanu. — První bezdrátová telefonická depeše dospěla dne 22. července z lodi „Viktoriana“ (plující do Kanady) do Londýna. Bylo mluveno na vzdálenost 880 km. — Prvnímu pěstiteli národní české hudby umělc Pavlu Křížkovskému byla odhalena pamětní deska na rodném domě v Holasovicích u Opavy. — „Styl“ oznámil, že dekorativní malíř prof. F. Kysela byl úředně vyslán, aby vymaloval jednu komnatu na Pražském hradě. — Spolupracovník katolického listu „La Croix“ Jean Vézère obdržel letos první cenu Akademie věd a umění právě za nádhernou kantátu náboženskou. — Výzkumný parník „Solověj“ Budimiroviče, který proplul mořem Karakým, uvázl v ledu. V dubnu letos bylo uloženo kapitánu Sverdrupovi, aby výpravu zachránil. Dne 13. května kapitán opustil Bergen. Karakou úžinou dostal se vpřed bez obtíží. Ale 16. června setkal se s širokou masou polárního ledu. Plul tedy oklikou severozápadním směrem, kde se ukazoval led méně nebezpečný. Ale znovu bylo potřeba změnit směr plavby a vyčkati. Dne 17. června zachytila výprava bezdrátovou depeši ruské „Kanady“, která rovněž vyplula k záchráně „Solověje“. Nastalo závažné mezi oběma výpravami.

Ledoborec „Svjatogor“ konal Sverdrupovi při rozdělení ledu výtečné služby. Brzy předstihl Sverdrup „Kanadu“ značně a obdržel z parníku „Solověje“ bezdrátovou depeši. Ledové skály, drcené po boku lodí, byly stále vyšší a hrozivější. Konečně velká posádka „Solověje“ (87 mužů) uvítala osvoboditele hluchým „hurá“. K ránu pak přijela „Kanada“. Dne 20. června odpoledne nastal návrat všech tří výprav. — Valná hromada naší Pedagogické akademie koná se opět na Velehradě 3. srpna.

Kulturní jiskry.

Domácí liberální stádní o skutečné povaze husitství bylo nejobořší právě tehdy, kdy husitský kalich ozářován nejokvělejší bengálem. Za základ přednášek o Husovi sloužila drzá německá podvrhání „Pogiova“ skoro půl století, jako by neexistovaly ani dějiny Tomkovy.

O tom, jak Hus největším dílem překládal a vypisoval z Viklefa, musil nám povědět teprve Němec Loserth. O skutečné povaze úsilí bojovníků táborových podrobně a jasně širší českou veřejnost informoval Němec Bezold, jehož dílo vyšlo již dvakrát v českém překladu. O velkých slabínách kalíšnických zápasů a smlouvajících se s Římem v XV. a XVI. století, o ujačnění rolnictva za věku husitského a smutném životě husitské university po prvé zcela otevřeně promluvil nejdříve Francouz Denis. Podobu Husova (nepravá) kreslena u nás dle vybájené předlohy německé. Neforemná a štvavá píseň „Hranice vzplála“ zavěsila se jako dotěrný parasit na vkusnou melodii polskou. Hltány u nás také fantastické povídky Herlošovy o Husitech. Díle správy „Zvonu“ bylo u nás provozováno před padesáti lety prvé oratorium „Mistr Jan Hus“ podle — Aug. Zeunea. Přeložil je Smilovský. Tiskem vyšla ta práce roku 1868 v Boleslavi a r. 1869 u Grégra. Jak to dílo uvědomovalo, patrně z toho, že v něm vystupují také podle dobové záliby lenauovské i oikáni, kteří se přece objevovali v Čechách až v době pozdější.

Takto tedy Husovi „splácen povinný národní dluh.“ Nebývalo by lépe trochu čísti Husovy spisy? Když K. J. Erben vydal tři svazky Husových spisů, většina jich rozebrána od katolických kněží, takže „správi husité“ spokojili se raději libovými pohádkami.

Praktická výslednice moderní filosofie. Nejbystřejší filosofové doby přítomné přiznávají, že nynější proudy myšlenkové jsou smateným klubkem, že filosofie maršl Medá' východiška z bludného kruhu. Ale negativní stránka materialistických názorů světových se uplatňuje k hrůze další jemnoctných až příliš důkladně.

Nietzsche (1844—1900) velebil pnd po moei (Wille zur Kraft). Kdo jest nadšen ideálem nadělověka, musí vidět v nynějším člověku překážku k uskutečnění cíle pravého; neami úzkoprsým soucittem podporovati jeho slabosti; musí svrátit ty řádky, jež udržují jeho existenci. Proto také Nietzsche útočil proti křesťanství, které náboženstvím soucitu směřuje k rovnosti všech a rdousí vzrůst duchů mocných.

Ta filosofie nadělověka uahvátla silně Velkoněmce, jak prozrazují křiklavé dokumenty ze světové války.

Ale nedosti na tom. Bezcitný materialismus i po velké porážce německé sfly fyzické žádá jako nenasytný Moloch oběti další. Profesor trestního práva Karel Binding a lékař Alfréd Hoch vydali v Lipsku knihu „Svoboda zničení života nesehných bytostí.“ Zde hledí zdůvodnit návrh na usmrcení slabomyslných lidí. Nyní se prý musí Německo vážně zabývatí otázkou, zdaž jest oprávněn potřebný náklad na ty obtížné existence. V nynější situaci německého lidu není místa pro bytosti poloviční, čtvrtinové nebo osminové. „Naši německou úlohu po dlouhou dobu bude: nej-

Také r. 1436 obdržel zápis na litomyšlské panství. Od té doby sloužil věrně císaři a táhož roku obléhal v jeho službách husitský Hradec Králové. Při tom přišel o život.

Kolegou Čechka z Vartenberka byl Jan Městecký. Ten vloupil klášter Opatovický již za života Václavova. Byl dle dra. Kalouska hotov ke každému zločinu. Ale po jedinou změnil tento spekulant své přesvědčení v názor výhodnější. Za víru války přidal se s Čechem k vojsku Sigmundovu; stavěl se, jako by chtěl hájiti statků církevních.

Takových šlechtických reformátorů byla u nás velká řada. U většiny převládalo alčování, kde kyne větší zisk osobní.

Tisíce a tisíce katolických kněží a mnichů dalo se raději od husitů umučiti, než by byli katolickou víru zradili. Do hrobů těchto hrdinů se kopá dosud.

Husitští šlechtici po dokonané konfiskaci zapomněli na humánní a kulturní povinnosti, jež měli se statky převzít. Nadto vložili na bedra venkovského lidu těžké jho, jakého drobný zemědělec v předchozím století nepocítil. Ale ti dle úsudku nynějších křesťanů byli šlechtetnými reformátory a osvoboditeli.

krásnější využití plavěhl pro naše účely. Tedy necht jsou zabíjeni ti, kteří slabomyšlnost jest nevyhléditelná; vždyť prý nemají vůle ani štít ani zemřít. Necht zvlášť zřízené komise vždy rozhodnou, kdo jest k zabiti zralý.

Tedy němečtí učenci spějí tam, kde byli před tisíciletím Hotentoti a jiní divocí národové, kteří slabomyslné a neduživce jednoduše poslali na onen svět. — Je-li taková morálka velice odporná, jest aspoň s materialistických pohledů snadno vysvětlitelná. Nemá-li člověk duše, ale pouze chatrné tělo, není-li určen k cílům nadzemským, prospívá materialistickým směrům svého okolí často méně než zvíře. Nemůže-li tedy plniti pozemské diktáty ateistů, co tady s ním?

Jaké strašné následky by mělo znepokojení takového práva k náhlým popravám, o tom pánové obvykle pomlčeli. Teď přece za dobré zaplacení by různé komise ležce prohlásily za bílé bohaté strýčky a staré tety, aby se nedočkaví dědicové brzy měli dobře. Brzy by pak byly přijaty i návrhy na »doražení« slabých dětí, lidí dlouho chorých a otravování neduživých starců. Padoušské křivdění by pak slavilo orgie, protože by různí komisaři dekretovali často ne dle vědy a rozumu, ale dle vlastní kapsy. Čím se liší takový Binding od divošího krvežíznivce? Tím, že nechodí s ostěpam v ruce v medvědí anebo tygří kůži. Bez uznání náboženského Desatera moderní morálka splyne s africkým barbarstvím. Nedieme se! Co Nietzsche napověděl, k tomu přidávají nejmladší jeho žáci jadrný a přilehavý doslov.

● Stávek severočeské přinesl dne 25. července zajímavé dokumenty »28. Hjen« z Liberce. Při »hladové« stávce německé bylo možno dostati v hostinci oběd za 6 Kč a k tomu libovolný salám za cenu levnější než v Praze. Po ulicích chodily smějí se dívky k pekařům a blíží vánočkami. »Stávkový výbor« nedovolil nikomu pracovati pod pohrůžkou vydrancování místností. Hlavním pánem v Liberci byl městský rada, komunistický sociální demokrat dr. Hahn, jiná takto advokát a haličský žid. Tento reformátor Československa vybízel při nedávném meetingu, aby se neplatily republiční daně, pokud plně nezaplátí válečné půjčky. (Ale nebyl poslán ani do kriminálu ani za hranice. Pozn. Obn.) Když čeští živnostníci chtěli otevřít krámy, magistrát jim řekl, že jim neručí za bezpečnost krámů; prý vojsko na ulici nesmí. Pisatel se dorozumíval se 4 řad důstojníků. Jeden mluvil lámanou češtinou, druhý vůbec česky neuměl. Měli odznaky tak zv. štábních důstojníků. Ve vrátech kasáren stráž odpovídá na dotaz lámanou češtinou a raději spouští liberckou němčinou. (Inu ovšem — proto se tedy stávkující Němci nemusili vojáka bát! Ale i na tyto vojny musí platiti občan český.) Bolševické »sověty« i v okolních obcích zasedaly pod obrazy Františka Josefa a Karla. A stávku podporovali němečtí fabrikanti, kteří měli plné sklady. — Takhle jsme tedy zvítězili nad Germanstvem, takhle jsme se osvobodili. Dovolili by vídenští Němci české menšině jen pátý díl takových extravagancí, jaké páchali u nás Němci?

„Československé sjednocení.“ Takový název nese nový časopis, který nezakládá nové strany, chce připravovati půdu k nutnému politickému přeskupení a k přetvoření nespravedlivého hospodářského pořádku v duchu lidskosti a bratrství.

V programu listu praví se dále:

»V otázce náboženské hlásíme se k požadavku odluky církve od státu a školy v tom smyslu, aby zákonem bylo zaručeno, že každé náboženství může se volně vyvíjeti organizovanou péčí svých přívrženců, že však nesmí býti nikomu vnucováno nebo státi se nástrojem politické nadvlády nebo protistátní agitace.«

Tohle zní zcela jinak než divošíské škrtky radikálních kejklřů, kteří hledají

Královéhradecká bankovní jednota

společnost s r. o.

v Hradci Králové.

Depoňal adresa: Albibanka.

Účet pošt. spoř. č. 140.373.

Číslo telefonu 63.

Provádí veškeré obchody bankovní a směnárenské.

Vklady zárukují se nejvýhodněji.

Bankovní obchodních směnek.

Služby listky poštovní spořitelny na požádání zdarma.

osobní zaopatření v rozsvězení náboženského anarchismu a barbarského ubíjení svobody lidu věřícího. Jest věru přiznání, že hned po oslavách Husových přišly návrhy dra. Bartoška, které značí nejúpornější boj proti ideálu, jež byly Husovi nejdražší.

Již jsme upozorňovali dávno, že jest nejvyšší čas k vážné a opravdové kooperaci občanských stran v zájmu národního blaha, nemá-li býti zničeno dílo osvobození bolševictvím, duchovním i fyzickým. Ale pokrokový fanatismus raději trpěl rány zasazované tvrdou pěstí přátel Leninových, než by se vspamatoval k praktické spolupráci záchranné s živly konservativními. Co mu na tom záleželo, že se oslabují národní živly vůbec, je-li pronásledována bezohledným přestupováním zákonů dosud platných druhá strana v národě — strana lidová! Konečně veliký rozmach židovstva, jehož síla u nás nebyla nikdy tak mocnou jako v dnešních dnech, vede přece jenom k rozumu.

Nyní dochází konečně »Československým sjednocením« aspoň k přípravám. Necht se pánové rozhodnou libovolně. O jejich kůži pro případ dalších náhlých převratů jedná se více než o kůži naší. Katolictvo po novém pronásledování vstane jistě silnější, ale plytký liberální utrpí rány smrtelné. My jsme posud v zájmu národního celku pracovali poctivě a důsledně.

Bolševické mučírny. O těch pronikaly správy k nám již dávno. Také naši legionáři potvrdili, jak bolševici zajatce před zabíjením »strašně mučí. Ostatně náš p. Al. Petr nám vypravoval, jak za frontou ve voronežské gubernii bolševici dávali na ruce zajatců zvláštní náramky, při nichž stisku se zapichovaly připevněné jehly za nehty. V Moskvě v »rogodské zastávce« v administrativním oddělu byly soudy děsné. Jednou tam byl p. Petr povolán za svědka. Z vedlejší světnice zasníval tak strašný, přímo zvířecí nářek mládežnického obžalovaného, že sám soudce se horečně chvěl a prohlásil, že v soudu bude pokračovati jindy. Zkrátka při výslechu užívalo se často strašného bití — zrovna jako v době barbarské.

Nyní přinesl některé jiné obrázky Alex. Kijevljanin v pražském »Čechu.«

V kijevské »žezvyčájce« mučili ubožáky na rozkaz židovského komisaře židovští výrostci 16—20letí a čínští vojáci. Nešťastné oběti po přečtení rozsudku bylo poručeno svléci se do naha a oděv i obuv s prádlem odevzdati do rukou strážce. Rozkaz byl obyčejně doprovázen kopnutím a

řízou nadávkou tohoto druhu: »Tak dělej, ty buržujská svině, botiček ani límečků už nepotřebuješ; za chvíli budeš u paměťky, kterého máš tak rád!« — Třesoucí se a omdlévající oběti navlečené nepocitní »chalát« (plášť) celý zakrvácený a pak odvedli nešťastnou obět do stáje v zahrádě. Nešťastník před odchodem z temného sklepa rozloučil se svými soudruhy, políbili se, pokřikovali ruským křikem a poslední slova odsouzeného: »Pozdravte ode mne ženu a dětičky...!« zanikla v drzém smíchu katanů. Ve stáji začalo první mučení. Tahaly se obětem nehty kleštěmi. Pak mučedník svázan a vyřezávaný z jeho zad a prsou dlouhé pruhy kůže obyčejně ve formě pravoslavného kříže. Potom byl poléván vařící vodou anebo skalpován. Krvavá záda namazána solí, čímž způsobena strašná muka. Konečně byl nebožák zastřelen.

Byla-li obět žena, pak zkusila před smrtí od zpustlých katanů ještě více. — V podvečer v kuřáckém saloně soudce — milionáře za zvuků hudby byly nádherné hostiny — nad hroby umučených ustanovených otců a učenců ruských. Spoluhojící dámy v jedné ruce šampaňské a v druhé červeno-modrou tužku zaškrtyvaly jména nešťastníků vězněných ve sklepech česvyčájky. Červené zaškrtnutí znamenalo smrt ještě téže noci a modré půlhodinové mučení...

Zkrátka barbarství děsnější než když v dávných dobách tam poroučeli Tataři. Tygří pudy provalily se tím hrozněji, čím vyspělejší rozum mohl býti rafinovanější. Teď už se může pochopiti, proč požádali štětlý tisk tolik psal a píše o dávné španělské inkvisici a proč s nejdopornější drzostí posud katolictvu podkládá touhu po hranicích. Má se tak odvrátiti pozornost od »jemnocitné« bolševických osvoboditelů. Všecky fráze a omluvy Leninových pomocníků ve státech jiných jsou marny, pokud úžasné zprávy o inkvisicích v Kijevě, Moskvě a jinde nebudou vyvráceny. Ale těžko přemlouvati a podpláceti živé svědky oněch do nebe volajících bestií.

Pranic se nedivíme, že sama soc. dem. pravice u nás trne nad tím »pokrokem demokratické humanity«, odvracející své stoupence od ráje Leninova, v němž se dají dobře výhradně keřastům, lihvařům a katanům. Počítání světového názoru křesťanského nyní vede k věčnému barbarství než pohanství fády a slofády před dobou Kristovou.

Obrana.

Věda a víra jsou sestry. Na sokolském sletu těžil se zvláštní pozorností americký romanopisec, belletrista a myslitel Wells. »Venkov« přinesl o něm pochvalný článek a jeho portrét. Tento spisovatel světového rozhledu napsal v díle právě vydávaném »Obrysy dějin« tuto pozoruhodnou stať: »Třebaže mnoho početilostí bylo napsáno o nepřátelství vědy a náboženství, není opravdu takového nepřátelství. Co všechna světová náboženství prohlašují s inspirací a vnitřního poznání, to ukazuje historie, stávající se jasněji, a věda, zabírající širě,

jako skutečnost poznatelnou rozumem a dokázatelnou, že totiž lidé tvoří jedno společné bratrstvo, že mají též společný původ, že jejich individuální životy, jejich národy a plemena se křídí a poměňují a na konec zase splývají v jednom společném lidském osudu na této malé planetě mezi hvězdami. A psycholog se teď může postaviti vedle kazatele a ujišťovati nás, že není rozumného míru v srdci, není rovnováhy a bezpečí v duši, dokud člověk nestratí život svůj, aby jej našel, a nevíří a neukázně své sámy a vůli tak, aby neměla k nim

přistupu chůvě, soupeření, strach, pud a úzkost. Historie našeho plemene a osobní zkušenost náboženská jsou si tak blízky ve své souběžnosti, že se modernímu pozorovateli zdají býti skoro totéž. Obě vyprávějí o bytosti sprvu neustálé a slepé a naprosto zmatené, která však zvolna si vytápává cestu k jasnému klidu a spáse ake spořádaného a souvislého. To jsou v nejprostší formulaci obrysy dějin. Ať máme cíl náboženský nebo jej naprosto popíráme, linie obrysů zůstávají tytéž. Wells správně dovozuje, že věda je něco tak měnivého a neurčitého, že v mnohém případě nelze se o ni opřít, natož čekat, až dokáže na chvíli tu onu thesi. Dobře se posl. dr. Kramář smál odstavení naší ústavy, dle něhož má býti vyučování řízeno vždy dle nejnovějších poznatků vědeckých. Výchova musí se přece opírat o určitá axioma neměnná.

Tábor je náš program. Tak prý nyní často provolává tábořský starosta Šeda, který docela i blouzní o obnově starého husitismu, jež však zapomíná studovat. Nuže — v Táboře při mši dra. Farského, sloužené v ornátě, hráli hudebníci, zpíval »Hlahol.« Ale Táboři umělou hudbu církevní a vícehlasý zpěv prohlašovali za »uší daremné lpehtání a dyndování krato-

chvilná.« Z uloupených ornátů dýchali si kabáty a upalovali nebo topili i kněze ka-lišné, které zastihli při oltáři v ornátě. A svoboda na Táboře byla taková: kdo zanedbal účast na kázání, byl ještě roku 1451 mrakán; stával se totiž podezřelým z různosti víry. — Kam s tím programem do nynější republiky!

Nebáli se a vyhráli. Po 40letém hou-ževnatém boji katolickém konečně ho-landská komora 70 proti 8 hlasům přijala návrh zákona, kterým se svobodné školy náboženské staví úplně na rovní školám státním. Nyní tedy svobodné školy kato-lické budou placeny státem. Vhodné me-mento pro katolíky české, kteří nesmějí býti považováni ve své vlasti za raby!

Obvobozujeme se. Pro moravskou uni-versitní knihovnu pražské ministerstvo koupilo (bez vědomí jejího ředitele) od evangeliického duchovního Szalatnaye za čtvrt milionu korun knihovnu, za kterou zkušený antikvát nabízel 30.000 K. Do téže knihovny ustanovení teď dva židé (Bergman a Deutsch). Deutsch se teprve učí česky. Když se tam měl vloupi dostati katolický filosof dr. Kratochvíl, způsobilo to mezi pokrokaři velikou vřavu. Nyní však zavládlo hluboké mlčení.

tam 18letý syn sekčního šéfa v jistém mi-nisterstvu v automobilu se dvěma slední-kami; konal s nimi několikadenní výlety do okolí. Při tom tamější hospodáři vspo-mínali, co se loni napsali a našebrali, než dostali trochu benzínu, aby mohli vymlácit a odvést obilí. Protože pak se nemohou rolníci posud domoci cestou úřední nejpo-třebnější dávky benzínu, žádají sekčního šéfa, kde kupuje jeho syn benzin a přimluvil se, aby ho dostali aspoň tolik, kolik mladík za ty dny propálil.

Teď už si zvyká veřejnost na všecko, takže se řekne: »Maličkost!« Ale pardon — právě tahle drzá vyzývavost hoška vy-sokého úředníka jest hodně výmluvná. V »demokratické« republice mladý pa-náček zcela ležérně dráždí pracovitě ob-čany, aby dokázal se vši bezohlednou a marnivou zpupností, že se systém byro-kratický nezmění, ale zhorší a — že se vyměnily pouze osoby. Ovšem napřed by bylo potřeba promluvití hezky ostře s tatíkem, který vychovává takového »re-publikána.« Jednou už by měla naše ve-řejnost vědět přesně, co se propálí dra-hého benzínu ve státních automobilech a kolik je ho nutně potřeba. Který vládní stáženec se potají obhacuje, má býti volán k pořádku; ale který si přímo veřejně šašky tropí z nedostatku a nesnázi spoluobčanů, má býti vsazen do nejtěžší samovazby.

Sensaci hospodářství národní. Škodovy závody v Plzni zašantročují podniky ně-meckému židovstvu. »Zinnwerk Krupka« u Teplie prodán zásluhou germanisujícího ředitele Goltze německému židu Mauthne-roví. — Firma Schichtova v Ústí n. L. germanisuje dále. Má pobočnou závod »Elidne« který jest v rukou čistě německých. Tu-ková ústředna, která dělá českým závodům milosti, má pro Schichta tuků vždy dosta-tečné množství. Když do pražských jatek bylo zavezeno mnoho vagonů slaniny úplně zkažené, která musila býti prodána na zpra-cování mýdla. České podniky byly opomi-nuty a všecko si odváží Schicht. — Proto tedy legionáři bojovali!

Pekračujeme? V poražené Vídni jest nyní laciněji než v Praze. Zvláště slušný oblek možno si pořídit levněji než u nás — v zemi, kde již před válkou bylo 80 procent textilní výroby. Válčné rány ho-spodářské se tam rychle hojí, zatím co neobratností českých feldčarů rány naše jítí se nejpovážlivěji. Náš export značně se zmenšil a za nynějších pracovních po-měrů v konkurenci zahraniční se zardousí zcela vývoz právě těch výrobků, jež byly předmětem exportu nejdůležitějšího, nej-výnosnějšího. Místo zboží bude ministerstvo vyvážeti dělníky. Nu — a místo nepotřeb-nějších surovin přivážeti k nám vlaky oizí židy.

Sociální obzor.

Politovní úředníci a zřizenci, muži i ženy! Vstupte do »Unie úředníků a zřizenců čsl. strany lidové« v Praze, která bojuje pro Vaše lepší so-ciální bytí! Nedejte se másti nikým a postavte se do našich řad! Přihlášky přijímá sekretariát »U-nie«, Praha II, Na Slupi č. 14. Zápisné 2 K, mě-síční členský příspěvek 1 K.

Soukromí úředníků a zřizenců bez rozdílu po-laví! Na popud »Unie úředníků a zřizenců čsl. strany lidové« v Praze podán byl v Nár. shro-máždění návrh na novelizaci zákona o starobním Vašem pojištění a žádáme, by ti, kteří v pozdě-jším věku vstoupí do starobního pojištění, mohli požívatí pense již v 60. roce místo v 70. Jedná odborová organizace, která návrh ten podala ve Váš prospěch, byla »Unie úředníků a zřizenců

čsl. strany lidové« v Praze. Hlaste se ihned za členy. Nesbuzeme, ale skutky dokazujeme, že pro Váš pracujeme. Přihlášky přijímá: »Unie ú-ředníků a zřizenců čsl. strany lidové« v Praze, Na Slupi 14.

Domováci! Byli jste zklamáni ve všech Va-ších dosavadních organizacích! Ne kolektivní sdružova s majiteli domů, ale zákonná úprava má-že Vám prospěti. Za Vaše zájmy jedine bojuje li-dová, Vám nejbližší organizace »Unie úředníků a zřizenců čsl. strany lidové« v Praze. Povinnosti Vás všech jest, byste ihned do »Unie úředníků a zřizenců čsl. strany lidové« v Praze II, Na Slu-pi 14, vstoupili. Zápisné 2 K, měsíční příspěvek členský 1 K.

Národohospodářská hlídka.

Práce dělá placených reformátorů. Přímou šasneme nad úzkostlivou republi-kánskou »pěší o lid«. Vymýšlejí se nové úřady, v nichž stále přibývá protekčních děd, beroucích velké platy. Pomalu na každého občana bude připadat jeden státní úředník nebo zřizene. Poplatníci místo zlepšení svého losu budou platit, až se budou ohýbat. — Předsedou »Správního výboru Pozemkového úřadu« jest poslanec Laube, který v »Čes. Slově« uveřejnil stesk, že »Pozemkový úřad« nic nedělá. (Inu — jsou tam usazení funkcionáři dle politio-kého koalčního klíče. Viceprezidentem jest »odborník« red. Svazil.) Ale prezidentem ústavu jest přece agrárník dr. Viškovský, který si vzal dovolenou. Laube tedy se obrátil se svou urgencí na Svazila, který svolal vedoucí úředníky; ti prohlásili, že všecko to, co Laube navrhuje, již mají propracováno a připraveno; ale čekají jen na schůzi — správního výboru; teď prý, v době dovolené dra. Viškovského, který provedení plánu brzdí, bylo by možno již jednou energicky zašláti. Teprve pak sta-

rostlivý Laube svolal schůzi správního vý-boru; svým článkem snad chtěl zakryti liknavost vlastní. Ale proš Svazilovi úřed-níci sami nečinili dávno nátlak na Lau-beho? Patrně, že v Pozemkovém úřadu se velmi dobře řije těm, kteří o pozemkové příděly nejsou nuceni žádati. Je tedy ten úřad zřízen pro povznesení zemědělství či pro pohodlné živobytí radikálních prote-žentů?

Nebrázdíte! Celé stovky státních auto-mobilů šíří vytrvale puch po Praze a nejbližším okolí, jako by byl benzin zdarma. Když však přijde poctivý rolník nebo živ-nostník s žádostí o nejnútnejší příděl ben-zínu, řekne se mu, že »není.« Jako by státní vozidla měla platiti daň za živnost-níka, odsouzeného k nucené zahálce. Př-mou cestou úřední těžko trochu benzínu sehnat; kdo se však chytne za šosy žida nebo socialistické protekce, tři řádky na visítoce okamžitě mu otevrou sklad. Takhle novobyrokratický šlendrián kvete buj-něji než před válkou. — »Role« 27. t. m. přináší výmluvný obrázek z Blatné. Přijel

SVATEBNÍ SKUPINY
zdařile provádí
J. F. LANGHANS,
uměl. závod fotografický
Hradec Král., Adalbertinum.

PLAKÁTY ■ PROGRAMY

a vstupenky pro slavnosti, sjezdy, zábavy, divadla, veřejná ovičení v různých velikostech, jedno- i vícebarevné, jako i všechny do oboru knihtisku spadající práce zhotovuje rychle, vkusně a za ceny solidní

BISKUPSKÁ KNIHTISKÁRNA V HRADCI KRÁLOVÉ.

(Podnik »Tiskového Društva pod ochranou sv. Jana Nep.« v Hradci Král. (Adalbertinum).)

~~~~~ Provádějte prakticky heslo „Svůj k svému!“ ~~~~~

Rezanitosti.

Právě na Olivetské hoře přečetli sebovdomý židovský generální guvernér Palestiny Herbert Samuel poselství anglického krále, kterým se přiděluje židům Svátá země za domovinu. Na téže hoře zřídil si také Samuel své sídlo. Kdo tedy ve světové válce vyhrál nejlépe? — Rakovina v národním tělese rychle se šíří. Nejdříve, židovskými záchrannými jednotkami společenskými v národě jsou spořádány rodiny. Dr. Bartošek však svým návrhem prosadil rozlučku manželkou, která zvláště ve Francii a Americe natopila již tolik zla. Vědělo se ovšem hned, že nového zákona se bude sneužívati od lidí nelehkomyslnějších — jako jinde. Nyní mladí manželé, sotva žijí pohromadě dva měsíce, již se houfně rozcházejí — pro nepřekonatelný odpor. Soudní úředníci chytají se za hlavu nad obrovským náhrnem nové práce. Na př. na Král. Vinohradech bylo před rozlučkou ročně asi 80 rozvodů, teď však za půl léta na 1200. Jinde podobně. Lehkomyslnost manželů bude mít hrozný vliv na výchovu dětí. — Jakým obyčejstvím vznikli noví kapitalisté v Rusku, prozrazují také významné zprávy italského »Secola.« Banky se socialisovány v jedinou státní banku. V ní však otevřeny »úctárny«, které měly upouštati jmění různých spekulantů. Ale ti sovětskému rublu nevěřují a proměňují své miliony za cenné předměty — zvláště diamanty, které úsaně stoupily v ceně právě zvýšenou poptávkou. Teď ať sovětská vláda činí prohlídky! Jak vyzkoumá, kde se ukrývají maličké drahokamy? Zbohatlíci na vládu vyzráli. — Nyní v celých Spojených státech napočteno 105 milionů obyvatelstva. New York má přes 5,621,000 obyvatel; od posledního sčítání přibýlo 850,000. — Italská lidová (katolická) strana usiluje o mezinárodní styky. Výbor lidové internacionály vyložil delegátům různých národů svou ideu, která byla nadšeně schválena. Jakmile dojdou další souhlasné prohlášení, správa lidové strany svolá první schůzi lidové internacionály. Taková organizace byla ovšem přímo vyprovokována barbarickými násilnostmi živlů protikatolických, které se za účelem ujačmení katolictva organizovaly v internacionální svazy již dávno. — Sám úřední bolševický orgán »Izvestia« uveřejnil statistiku činnosti mimořádných sovětských soudů k potírání »politických zločinů«, dle níž bylo r. 1919 zatčeno 128,000 osob a popraveno za tu dobu 10,000 osob. — Rudý teror proti našim dělníkům v N. Jižně

místo ochabnutí stoupl. Dne 28. t. m. na vyzvání firmy Hücklový se odebralo veškeré dělnictvo křesť. soc. do továrny. Ale soc. dem. dělníci prohlásili, že jich tam nepřipustí a že neručí za ně; ať přý naši hned vstoupí do jejich organizace. Naši odmítli a poukázali na zákony. Ale soc. dem. důvěrník Dronz mávl rukou: »Co pak zákony, ty my neuznáváme!« Nato křesťan. social. dělníci: »Když neuznáváte zákony, my neuznáváme vaši organizaci.« Továrník pak deputaci náletož oznámil, že nezbyvá jiného než očekávati výsledek rozhodčího soudu. — Předseda velkoněmecké strany v Rakousku dr. Dinghofer sdělil nedávno na schůzi voličské, že republika rakouská platí na Belu Kuna a jeho bolševický dvůr 3500 K denně. K tomu podotýká »Reichspost«, že civilní lista, kterou platilo celé Rakousko ošafati na jeho dvůr, dvorní divadla, muzea, sbírky a zahrady, činila ročně 11.3 mil. a civilní lista, která se platí Belu Kunovi, činí 12.3 mil. ročně. Ve věci té byl podán velkoněmeckou stranou v Národním shromáždění dotaz. — Kalvíni i na Slovensku jsou společností privilegovanou. Dle »Slovenského Deníku« až do podepsání mírové smlouvy neuznávali republiku. Faráři a učitelé nesložili státu slibu. Na konferenci v Miškovci církevní hodnostáři kalvinští štváli proti republice. Bylo rozhodnuto, aby kalvinští funkcionáři složili slib, budou-li o to požádáni; ale konference neuznala, že by o hranicích bylo rozhodnuto neodvolatelně. Kde pak stáli tedy tak dlouho vytrvalí soudcové Hlinkovi? O kalvínské oposici byli tiše, jako by dělali zkoušku z hluchoněmoty. — Pěknou to máme rovnost republikánskou! Na jedné straně graduovaní inteligenti trpí velikou bídou, na druhé straně se hýří tak, že by občan XIX. století ani neuvěřil, jak dovede vyhazovati z kopýtka nová generace. Dle »Večerníka« Práva lidu jediná pražská vídná zaplatila na pákové dani 168,000 K. Při policejní noční pochůzce překvapeno bylo v jedné vinárně 40 hostů, kteří při vpuštění do místnosti se musili zavázat, že utratí při víně nejméně 5000 K. Ale proč denky, zaznamenávající takové zprávy, nejmenují určitou adresu oněch místností? A proč hosté, překračující drze policejní hodinu, nejsou zjištěni a trestáni? Zhýrali zbohatlíci též se největší čestností v době, kdy pilné řeholnice prožívají v republice muka očišťovací!

Církevní obzor.

K věrouce čel. církve. Ta se teprve vyvíjí. V Táboře prohlásil dr. Faraký, že věří v Ježíše Krista, ale nevěří »v papéřské kejkle«, proměnu chleba a vína. »Nám stačí vzpomínka na jeho zřítomnění.« Ale při tom sloužil mši. Bral ovšem také Husovo jméno nadarmo. Hus přece věřil o mši sv. jako katolíci a sloužil ji jazykem latinským. Při tom vzpomínáme, s jakou roztříštěností v »Národ. listech« dr. Faraký po jmenování nového arcibiskupa stýskal, že jeho kandidatury dbáno nebylo. — Ve Hlinsku dne 18. t. m. jednatel čel. církve Veteš ve své promluvě sdělil, že jeho matka chtěla, aby byl knězem; on však přý »Pána Boha nechtěl dělat.« Tudíž posud vlastně se neví, jak se utváří čel. věrouka, jež ovšem bude dílem lidským a dle toho také ne bude mít větší autority.

Poutí na sv. Hostýn a Velehrad na Moravě a do Šaštína v Nitranské stolici na Slovensku pořádná bude spolkem českoslovan. poutníků do Lard ve dnech 4.—8. září 1920 pod protektorem p. senátora Nár. shr. Msgr. dra Ant. Stojana, kanovníka v Olomouci. Pořadí: Účastníci z Čech vyjedou v sobotu 4. září z Prahy (Masarykovo nádraží, Hybernská ul.) v 6.55 ráno. Možno přisedati v 9.50 dopol. v Pardubicích a v 10.53 dopol. v Chocvi i v různých stanicích až do Č. Třebové.

Přes Olomouc, Přerov, Hulín do Bystřice p. H., v 9.34 večer na Hostýn. — V neděli 5. září dopoledne kázání dp. P. Rybáka T.J. a slavná pontifikální mše sv., již sloužití bude Msgr. dr. Ant. Stojan. Prohlídka památností. Odpoledne pobožnost křížové cesty, požehnání a večer světelný průvod. — V pondělí 6. září v 10 hodin dopol. odchod ze sv. Hostýna do Bystřice, odkud v 11.40 odjezd přes Hulín do Uh. Hradiště ve 2.41 dopol. a odchod na Velehrad. — V úterý 7. září po mši sv. odchod v 6.45 ráno do Uh. Hradiště, odjezd v 8.32 přes Kutý a příjezd do Šaštína na Slovensku ve 4.59 dopol. — Ve středu 8. září v 6.22 večer odjezd přes Kutý, Břeclavu, Brno přímo do Prahy. Zpěvnky nebo poutní knížky a odznaky z předstých poutí do Lurd s sebou. Přihlášky k poutí přijímá pokladník spolku Ant. Kašpárek, farář u Panny Marie Sněžné v Praze II, Jungmannovo nám. č. 20 a jednatel spolku Jos. Rössler, farář v Sojnicích v Čechách. Jízdné s 20 proc. slevou bude obnášeti asi 110 K. O ubytování bude postaráno za levný peníz, stravování na vlastní účet, proto potraviny, zvláště chléb, s sebou.

Slavnost Perleňská v seminářském kostele sv. Jana Nep. v Hradci Králové bude se letošního roku konati v neděli 1. a v pondělí 2. srpna. Pořádek bude následující: V neděli 1. srpna bude o 6. hodině odp. kázání, po něm pítanie s požehnáním. Pak bude slyšena sv. zpověď. — V pondělí

Pro správné posouzení

moderních myšlenkových proudů rozlišujte spis Em. Žáka:

Volná Myšlenka

Stran 34. Cena 1 K 60 h, poštou 1 K 80 h

Bratrství knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové, Adalbertinum.

2. srpna budou slouženy mše svaté; první v 6 hodin, druhá v 7 a třetí v 8 hodin. Mezi nimi bude slyšena sv. zpověď. V 9 hodin bude kázání a po něm mše sv. zpívaná. Odpoledne ve 3 hodiny kázání a pítanie s požehnáním. Všichni věřící, kteří v tyto dny sv. svátosti přijmou, mohou získati tolikrát plnomocné odpustky (jež lze převlastiti duším v očistci), kolikrát do kostela vkročí a tam na úmysl Sv. Otce se pomodlí. Sv. zpověď možno vykonati již předtím v kterémkoliv kostele a v kterýkoli den v týdnu mezi 26. červencem a 2. srpnem; rovněž Tělo Páně možno přijmouti v kterémkoliv kostele dne 1. a 2. srpna. Odpustky možno získati v neděli od 12. hodiny polední do půlnoci s pondělíka na úterek. V pondělí odpol. po ukončení pobožnosti bude v oratoři seminářské shromáždění členů III. řádu s řeholními volbami.

Československá strana lidová.

O pouti na Táboře u Lomnice n. Pop. dne 8. srpna kázati bude o 10. hodině vdp. P. Neužil, převor z Chicaga, ředitel II. americké mise. — Odpoledne téhož dne o 2. hodině uspořádá organizace lidové strany schůzi v Lomnici n. P. v hotelu »Reháček«, na které promluví jmenovaný p. převor a p. poslanec Košek. — Katolíci širého okolí se zvou k účasti na této pouti na Táboře a na odpolední schůzi v Lomnici.

Přihlášky na všeobecný sjezd katolická se den ode dne ze všech končin naší republiky množí. Ještě radno, aby sjezdoví hosté, kteří mají v Praze příbuzné a známé, si u nich zabezpečili byt tak, aby úkolem sjezdové ubytovací komise bylo postarati se o nocleh účastníkům sjezdu, kteří nemají v Praze osobních známých.

Všeobecný sjezd katolická československých v Praze ve dnech 28. až 31. srpna. (Adresa sjezdové kanceláře: Praha 200-II, Pštrossova ul. Telefon č. 1126.) Jízda na sjezd bude účastníkům umožněna jednak zvláštními vlaky, jednak všeobecnou slevou jízdného. Zvláštní vlaky hlášeny jsou z Brna, Olomouce, přípravy se konají pro zvláštní vlaky z Mor. Slovácka, ze Slovenska, z Něm. Brodu, z Hradce Králové; jinde jednání zahájeno. Ve význačných střediscích utvořte pro to zvláštní výbory a vyjednejte si sami v dohodě s místním staničním úřadem a příslušným ředitelstvím. Sjezdová kancelář bude všude radou i skutkem nápomocna. — O všeobecnou slevu jízdného je žádáno a příznivě vyřízení očekává se každý den. — O ubytování pečuje ubytovací komise. O noclehy bude postaráno jednak v soukromých bytech, jednak hromadně. Kdo činí nároky, aby mu byl obstarán nocleh, dopis včas sjezdové kanceláři a udeř počet mužů i žen, kteří si noclehu přejí, zda pro celý sjezd či jen pro některé dny a které. Ubytovací komise pečuje o to, aby účastníci z téhož kraje nebo okresu, farnosti byli pokud možno pohromadě. Proto čtěte přihlášky včas, na přihlášky posledních dnů nebude možno vzít zřetele.

Pražské Přednášky. Dne 2. srpna obvyklá schůze v 8 hodin s přednáškou.

Katolíci! Do boje za naše práva! K boji tomuto potřebujeme dobrý tisk, který nám finančně zajišťuje naše tiskárna. Proto zvyšuje akciový kapitál na 2% milionu Kč. Očekáváme, že tato akce u našich spolkovních spolků, odboček a konarmů najde plného pochopení. Upisováním akcií podpo-

Národní sociální jednoty malozemědělců. hospodářská jednotka, že se bavila v rozprávku. Képeť, věci na „kšeft“ a za potraviny zůstávala dlužná. Stát obilnému útvaru dlužuje Jednota 4 mil. K a mlynářům 2 mil. K. Jednota malozemědělců nakoupila také za 50.000 K plesových střešníků. Jedine roztomilemu hospodářství pověstných ústředí, kde předáci nář. sociální uplatňují svůj vliv, má Jednota co děkovati, že ještě žije.

Dočkáme se přece konečně poměru pořádku a právních? Z Bratislavy 8. t. m. sděleno o projevu soc. dem. ministra: Dnes přijal ministr Déer ve velké dvoraně vládní budovy veškerou, na 3000 členů čítající deputaci krajské maďarské strany. Deputaci vedl posl. Koloman Fussy. Když mluvit vstoupil do dvorany, shromáždění maďarských rolníků (většinou ze Žitného ostrova) přijali ho voláním „Ejjen“. Jménem deputace předseda strany dr. Jan Mohacsi přednesl stížnosti maďarského rolnického lidu. Ministr dr. Ivan Déer ve své odpovědi poukázal na to, že stížnosti má nejen rolnický lid, ale i všechny jiné vrstvy obyvatelstva, a to nejen v naší republice, nýbrž i všude v každém státě po celém světě, neboť žijeme v době hospodářských a sociálních krizí, které zavíná dlouhá a krvavá válka. Tyto krize nedají se zažehnati krajnostmi, ani bílým ani rudým terorem, leč jedině rozumem, smírou cestou, cestou demokracie. Třídí a politické protivy burdou vždy a není možná lidská společnost bez takovýchto protív. Bylo by marným úsilím chítí úplně odstraniti tyto protivy jakýmkoliv terorem, ale naši snahou musí býti, protivy tyto vyrovnávati. Teror je nebezpečným prostředkem i pro toho, kdo ho používá, neboť vždy vyvolá ještě silnější teror proti tomu, kdo ho použil. Do převratu žili jsme ve státě feudálním a absolutistickým, a proto dnes ještě jsou nám nezvyklé způsoby demokracie, kde každý hlásí se o své právo, třeba i hlučným způsobem. Organizace prožívaly u nás na Slovensku svoji dětskou dobu, protože jsou náklonnější používatí proti sobě i násilnějších prostředků. K tomu je tu státní moc, aby zjednala a udržela pořádek, bez kterého není nám možno vyhlednouti ze zhubných následků války. Ministr vyzval shromáždění, aby vyslal užší výbor, který s odbornými referenty ministrovými projedná jednotlivé stížnosti malých rolníků. Odpověď ministru vyslechli shromáždění s uspokojením. — Víťame taková slova uvážlivého hodnostáře s povděkem. Ale nechť si pán ministr také promluví důkladně s pověstným bolševikem Felcánem, který hrozí zabitím každému, kdo není bolševikem, šve proti českému úřednictvu a činí silnou oporu maďarským úředníkům a jejich školám.

Už jest republikánský umělecký zájem na postupu. Ještě dnes vám zvoní v uších předrepublikánské stesky, jak dusily křiklavě vzněty umělecké „vřáda a cirkev“. V prvních dnech republiky slavnostní řečníci mluvili do ochraptění o krásnu a dobrou. A teď nemůže nikdo říci, že církev pokrokové rozlety kulturní „násilně rdousí“. A jaký facit svobody? Přetvářka protikatoického pokroku se jeví v ostrém světle. Biografie, kabarety a šantány jsou plny. Hltají se detektivky, vřskají se odrhovačky. Ale podpora nejkrásnějšího umění? Samo „Právo lidu“ píše: „Stále se ostuda, kulturní skandál, jaký jen může býti. Obě Mánesovy výstavy pro slabou návštěvu mají deficit přes 1000 K denně. Kdo je tím vinen? Kdo je vinen touto ostudou? Nevážíme říci, že naše vlastenecká buržoasie. Byl sokolský slet, bylo slávy, nadšení, hluku a křiku, až šla hlava kolem. Česká buržoasie slavila triumf. Stěžela se ze všech konců republiky, neřitovala set ani tisíců korun, aby se v Praze mohla reprezentovat, ukázat, aby Prahu mohla „užít“. Ale na Mánesa a na jeho výstavu si nevzpomněla. Kdyby jen desátý díl účastníků sokolského sletu byl navštívil Mánesovu výstavu, nemuselo k této ostudě dojít. My jsme byli svědky a viděli jsme, že ve dnech sletových slavností byly natřaskány kavárny, restaurace, vinárny a kabarety i ty neobskurnější až k prasknutí, přepřáceli se vstupenky do různých zábavních místností až desatero i dvacateronásobně, ale 3 koruny na vstupenku do Mánesovy výstavy jim nezbývaly. Ano — taková je ta naše vlastenecká i vlastenečtím jen říční buržoasie. O všem — Josef Mánes byl proletář, malíř proletář a tedy — nač by se na něho vzpomínalo? Ten bude dobrý, až se budou chlubiti někde při láhvi vína českým umělcem. Ale lit

Záložna v Hradci Král.

zápůjčné společenstvo s ručením ohroženým
Československé národní.
Vklady na knížky.
Půjčky. - Úvěry osobní
a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.
Vadla. - Eskompt účtů a směnec.

a podívat se na jeho dílo, potěšit duši (malí-li vůbec nějakou?), potěšit se Mánesem vytvořenými krásami, pro to měščí smyslu nemají. Dále budou blábolit o Mánesovi jako umělci, ale když v Praze byli a měli příležitost díla jeho shlédnouti, nečinili tak. — Taková je jejich láska a úcta k umění. Sledovali jsme, kdo navštěvuje Mánesovy výstavy. Je to student, dělník, malý úředník, tu a tam nějaký umělecký entuziasta a dost. Ti bloudí sály, vnímajíce do svých duší onu všecku lůbeznost a krásu Mánesových maleb, ale pokladna výstavní zeje prázdnotou a vykazuje denně 1000 K deficitu. Opravdu kulturní skandál prvního řádu! Kdo by se měl stydět?

(Z a s l á n o.)

Československá akciová tiskárna vypala II. emisí k zvýšení akciového kapitálu na 2 a půl milionu korun čsl.

Nemusíme Vám vykládati, co znamená tiskárna pro rozvoj tisku a tím i strany. Proto všechny politické strany nejen dosavadní tiskárny modernisují, ale i nové zakupují.

Vybudujeme-li si i my moderní tiskárnu, může strana zdokonaliti tisk a přikročiti k vydávání vlastního deníku strany, stojícího na výši doby. K tomu účelu má sloužit zvýšení kapitálu.

Proto doporučujeme tuto důležitou akci tiskárny všem přátelům. Upiš každý dle své možnosti a doporuč svým známým. Očekáváme, že duchovenstvo v první řadě ukáže pro akci tuto plného pochopení a přičiní se, aby z jejích obcí co největší počet akcionářů přišel.

Emisní cena 1 akcie činí K 250.—; uplatni možno i více akcií.

Za Klub duchovenstva čsl. strany lidové:

K. Toman, farář,
místopředseda.

M. Levý, duch. správce,
tajemník.

2 skříně, 2 postele, 2 noční
stolky, umývadlo se zrcadlem od Kč 3000.— a jiné
nabízí továrna nábytku

Skuherský, Hradec Králové.

Kostelní paramenta

prapory a bohoslužebné náčiní v nejvýhodnějších cenách nakoupíte a doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA

Nový Hradec Králové, Čechy.

Vyžádejte si ceny, nejlépe objednáte u firmy jiné.

MEŠNÍ VÍNA

sarudně přirodní, neposkvrněná, prvotřídní jakosti.
Lidmanské I. druh roč. 1916 à K 14.— za 1 litr.
Lidmanské II. druh roč. 1917 à K 18.80 za 1 litr.
Moravské jemné, ročník 1918 à K 18.— za 1 litr.
Vino jest úplně čisté a vhodné k stáčení do lahví.
Dodává v sudcích od 50 litrů výše chvalně známá firma:

Alois Ůřek, příslušný dodávatel mešních vín a soudní znalce vín.

Založeno r. 1897. v Hradci Králové. Založeno r. 1897.

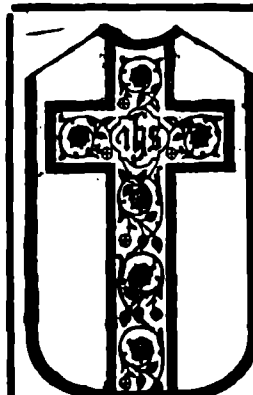
Tramžní stánek náčiny ve Znojme.

Kostelní nádoby,

kalichy monstrance atd., klenoty, notářské prsteny, hodiny, jídelní přístroje, opravy a nová slázení odborně a levně provádí

JAN STANĚK,

pasíř a ošleour, stálý přísečný znalec semského trestního a okresního soudu,
Praha L-979, ul. Karoliny Světlé, 13 n.

Nejlevněj. nákupní právní v rep. Československé

Paramentní závod
nejstarší české firmy:

Ignác V. Neškudla syn

v Jabloně n. Orli. (Čechy)

bratr P. J. Neškudly, býv.

arát ve Výprachticích)

doporučuje:

veškeré kostelní rou-

cha, kerolické, pra-

pory, jakož i kovévé

bohosluž. předměty.

Ceniky, rozpočty i stálky

na náskud s dárma a franko

Tiše počítavých umění

a vyznamení.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 80 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklamáce se zasílají nezalepené a ne frankované expedicí v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nebonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. šk. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo.) Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo.)

Ve víru nových směrů.

Moderní zápas duchů jest podivnou velice zajímavou, ale nic více. Z labyrintu nejrůznějších cest a cestíček nevede tápání k růžovému jitru — ale do nových temných, nevlídných pralesů. Ovšem máte dosti mnoho na vybranou staršího i novějšího: Českobratrskou církev, Armádu spásy, Československou církev, Vojnou myšlenku, spiritismus, materialismus, komunismus atd. Teď sdružení českých spiritistů vzpružilo se k novému oslnivému, majestátnímu gestu. Chce zavést »vědeckou spirituální víru«, snaží se zase svým rázovitým způsobem obroditi národ »v duchu Husově«. Kdo všechno ještě mistra Husa ke svým službám připoutá!

V Německu: směr — nové heslo. Jakkoli Nietzsche »Übermensch« fatálně zklamal, přemýšlí se o jiném honosném »liber«. A tak se náhle objevilo slovo »überkonfessionel«. Již také se ustavil v Berlíně celý »Bund der Überkonfessionellen«. Prý to má být útulek pro dobré a ušlechtilé živly všech kulturních náboženství, jejichž jádrem je náboženská, totožná s nejvyšší filosofií a nejčistším uměním. Tento Svaz chce stavěti »náboženské budovy«, jež by nahrazovaly kostely; v nich se má zameziti vzniku pocitů, které dělají sebe jednotlivá vyznání. No — tohle je přece jenom specialita! Takovým způsobem se vytvoří nejvýše »liberale neutrum«. Takový myšlenkový směr jest velmi dobrý k ukrácení dlouhých večerů akademickou debatou. Ale tvorba nových hodnot? Jen tenkrát náboženství pro životní praxi něco znamená, má-li imperativy kategorické, zavazuje-li k povinnostem nekompromisně, jasně a bez klíček. Tudíž jen to náboženství, na němž

vidí vyznavači posvěcení Boží, může něco dokázati. A taková konfese musí mít ustálená, pevná dogmata. Jest totiž nutno věděti netořko, co mám činiti, ale i z jakých důvodů a k jakému konečnému cíli mám dle přijaté morálky žíti. A toto »proč« zjevuje nám dogmatika. Bez věrouky povýšené nad diskusi takové nadkonfesi náboženství bude platit pro praxi asi tolik, jako »následování Tolstého«.

Nedivme se, že na rozvahách protestantismu víří nyní tak divoká horečka. Veliký rozmach katolicismu úpadkáře dráždí; ti hledají honem a spoň jakousi náhražku, aby něco proti Vatikánu postavili. Jde však o to, jakou si »Svaz nadkonfesi« zjedná autoritu zvláště v okamžicích, až bude poroučet práci pozitivní, vyžadující značný sebezápor a ušlechtilou obětavost členstva.

Proti komplikování konfesiho zápasu u nás staví se sám opoziční list agrární »Role«; píše totiž 14. července: »S politickým patříme na obnovu víry u nás náboženské třenice a chováme oprávněné obavy, že stržen bude neuvědomělý český lid do víru, za nímž zjevovaly se v lesích přišery Adamitů! Národ náš se dosud z minulosti ničemu nenaučil. A přece měli by aspoň zodpovědní živlové a veřejní činitelé věděti, že největším našim neštěstím byly třenice náboženské, zbytečné hádky o víru a přesvědčení, z nichž vznikaly posléze rvačky, občanské války a na konec nějaká Bílá hora. Více svědomí je třeba mít s lidem, ježto lavina snadno dá se strhnouti, nesnadno ale zastaviti. My nepokládáme vůbec nové dnešní náboženské třenice v republice za dílo nějakých bloubačů z přesvědčení, nějakých

myslelů, nýbrž za tajnou propagandu našich nepřátel, kteří znají naše city a naši mírnost a snaží se také v tomto směru nás rozeštvati. Je to žlutý bolševismus, pomáhající rudému bolševismu. Je třeba obou se vyvarovati. Vždyť poměry v Československé republice jsou dnes už přišerné.«

Nové směry zvláště nábožensko-filosofické zapadnou brzy nejméně jako přechodné stíny. Vždyť právě filosofie nachází se v nejtrapnější situaci, takže není schopna nám podati skutečný vědecký názor životní. Před červánky nového majestátního jitra katolicismu zmizí lesk moderních světlůšek rychleji než bludiček středověkých.

Politická výchova?

Právě v počátcích republiky měly byti naše politické akce co nejostřejší a pracovní postup nejdělejší. Vždyť jsme byli odkázáni už tenkrát výhradně na vlastní sílu. Bylo potřebí nejtužší i drobné námahy k dobudování státu a k urovnání vnitřních nesnází jak k vůli rozvoji pravidelného chodu v záležitostech vnitřních tak pro zvýšení důvěry dohody.

Místo toho byli jsme svědky neustálého jásohu; slavnost následovala za slavností. Zle by byl dopad každý střízlivý posuzovatel, který by byl poukázal opravdu rázně, že máme teprve vigílii národního hodu a že nemáme dostatečných důvodů slaviti bezstarostně hod sám.

Místo práce obranné, která by opravdu imponovala jak Němcům v republice tak národům zahraničním, docházelo k nejasnému dráždění živlů těch, o nichž se vědělo, že existenci republiky nepodeprou dobrovolně ani slovem ani jediným

ZÁLOŽNÍ ÚVĚRNÍ ÚSTAV

Založeno 1868.

V HRADCI KRÁLOVÉ.

Založeno 1868.

FILIALE V: Praha • Semily • Dvůr Králové n./L. • Jablonec n./M.

V prázdninovém období:

Akreditky na veškerá lázeňská místa v Československé republice a cizině.

Pancéřové schránky (safes).

Výměna cizích peněz.

Obstarává veškeré obchody bankovní.

gestem. Když pak Němci a Maďaři, ohledavše děkující slabiny nových řádů, začali zpuště, velezrádně bouřit, najednou praktická sebeobrana českého živlu prozrazovala netoliko slabost ale i vyjavené roušky.

Co se všechno z Prahy po 28. října slibovalo! Bylo na jasných táborech zvěstováno, že by nám dohoda dala třebas i třetinu Dolních Rakous, klybychom o to požádali.

Ale jaký Velký pátek následoval po masopustu, když došlo k maďarskému přepadu a když se dravé spáry polské orlice zafaly pevně do tří území československých.

Vádcové stran vládnoucích dobře věděli, že lid český k samostatné a rozvážené správě věcí vlastních vychován není. Věděli, že právě spousta článků politických, nevzájem se potírajících, již před převratem působila v české duši jen zmátený vír. Měli tedy svatou povinnost vychovávat české příslušníky státu od politické abecedy — a nikoli v celém lese praporů a táborů uhlášovat, jak velikými jsme pány a jak vítězi veliká osvědčení.

Zvláště Těšínsko, Orava a Spiš staly se zkušenými kameny české nepřipravenosti a slabosti.

Ve svízelném diplomatickém boji s Polskem hned měl být náš národ podrobně poučován o nesnadnosti situace. Ale viděli jsme opak.

Vyjmáme zde něco z dokumentů, uveřejněných v nekonfiskovaných »Národních Listech«.

Na př. v protokole o zasedání Národního shromáždění ze dne 25. února 1919 škrtnutý všechny výkřiky posl. Dyka, jimiž provázena byla řeč ministra Švehly. Poznámky týkaly se právě Těšínska.

29. dubna 1919 konal se velký tábor lidu na Václavském náměstí, kdež byla přijata resoluce, že se náš lid Těšínska nevzdá a že žádný Čechoslovák nesmí podepsat akt, kterým by bylo Těšínsko oderváno od našeho území. Zpráva o manifestaci byla telegrafována min. Benešovi. Hned dne 30. dubna nato vyslovila se v témž smyslu deputace dělnictva z Těšínska před prezidentem. Též dne velký tábor soc. demokratický a 31. srpna tábor čsl. strany socialistické manifestovaly hlučně pro Těšínsko. V těch dnech promlouvala souhlasně Praha a dlouhá řada jiných českých obcí.

Dne 2. září 1919 řekl prezident deputaci slezského lidu: »Rozumím vašim bolestem a sdílím vaše obavy... Já sám nehláším toliko princip národnostní, nýbrž také historický... Slezsko bylo po staletí částí našeho státu, my na Slezsko máme plné právo a právo se nemění agitací a hlasováním.«

V 70. schůzi Národního shromáždění prohlásil předseda Tomášek: »Národní shromáždění vyjadřuje jednomyslnou vůli celého národa, prohlášením, že Těšínsko jako integrující součást republiky československé musí s ní zůstat organicky a trvale spojeno. (Souhlas.) Kdyžby přes veškerá

FEUILLETON.

Z historie největší knihovny světa.

Osvícený papež Mikuláš V. (1447—1455) již předtím, než byl zvolen za hlavu katolictva, skupoval cenné rukopisy tak horlivě, až se zadlužil.

Rozumí se, že v sběratelské činnosti pokračoval tím dychtivějším, když se mu dostalo s nejvyšší hodností i značných prostředků hmotných. Vymasnažil se ze všech sil, aby se stala vatikánská knihovna nejvýznamnějším střediskem i světské vědy mezi národy kulturními.

Dalekosáhlý význam takového úsilí zářil před očima zraky tím jasněji, uvážíme-li, že tehdy ještě v Itálii tiskařské umění bylo neznámo. Těm, kteří měli touhu po vědeckém studiu, obyčejně včetně peněz nestačily na zakoupení velice drahých rukopisů.

Učený papež nespokojil se sbíráním a rozmnožováním rukopisů domácích. Mikuláš působil na inteligenty téměř ve všech zemích evropských, aby jeho knihovnu obohatili; na př. vyslal své důvěrníky i do Řecka, Anglie i do území velmistra Německých rytířů, aby tam pátrali po cenných rukopisech a tyto buď zakoupili anebo opsali. Sami papežští legáti (na př. učený Casa) účastnili se přímo této akce, jelikož věděli, že ničím

Královéhradecká bankovní jednota

společnost s r. o.

v Hradci Králové.

Depoňal adresa: Alibanka.

Účet pošt. spoř. č. 140.978.

Číslo telefonu 88.

Provádí veškeré obchody bankovní a směnárenské.

Vklady sárokují se nejvýhodněji.

Eskont obchodních směnek.

Složití listky poštovní spořitelny na požádání zdarma.

naše práva přirozená a historická bylo rozhodnuto jinak, Národní shromáždění československé nemohlo by svolit, aby takový akt podepsali zástupcové čs. republiky, neboť znamenalo by to podepsat akt, který uzákonuje bezpráví, ohrožující budoucnost čs. státu. — V téže schůzi učinil min. předseda Tusar prohlášení: »Československý národ od prvního okamžiku, když bez jeho přičinění vynořila se otázka těšínská, stál jednomyslně na stanovisku, že jest samozřejmé, že o státní příslušnosti těšínského Slezska nemůže být sporu. Podřídíme své zvláštní zájmy rozumným a nutným požadavkům celku, ale požadavky polské nemůžeme nikterak uznat.«

12. září 1919 deputaci těšínskou ujistil Tusar podporou vlády a prohlásil, že národ a vláda těšínského lidu nikdy neopustí. — V 72. schůzi Nár. shromáždění dr. Beneš pravil: »Těšínsko reklamujeme za dnešních poměrů přirozeně celé.« — V 78. schůzi soc. demokrat Němec konstatoval: »Naše strana zaujímá v otázce těšínské stejné stanovisko, jako ministr zahraničních věcí, že totiž celé Těšínsko náleží nám a že nikdo není oprávněn, aby nám je bral.«

Ministr dr. Beneš prohlásil 11. března 1920 v Nár. shromáždění na dotaz lidovce Rýpara: »Máme zjištěnu celou spoušť případů násilí se strany polské... Vidí (Poláci), že boj plebiscitový naprosto nezadržitelně prohrál, vidí, že tím bude úplně odhalena nesprávná taktika některých jejich agitátorů, vidí, že tím nic nezískají a že jen svou nespravedlivou politikou poškodili skutečné zájmy státu... Musím z tohoto místa u-

jistiti všechno obyvatelstvo těšínské, že svého práva na celé Těšínsko se nevzdáme, že se ho vzdání nemůžeme.«

Dne 6. června uveřejněno v »Gazetě Warszawské«, že ministr Beneš poukázal jeliemu zpravodaji na spleť národnostní mosaiku Těšínska a dodal: »Za těchto poměrů není možno nakreslit hranice a i po plebiscitu se ukáže, že těšínského Slezska dlejší nejze.«

Ale již 15. července v konferenci předsedů klubů v senátu za přítomnosti Švehlovy vládní strany rozhodly, že se v senátu nemá mluvit a jednat o Těšínsku. — Dne 23. července pak působil dotaz Msgra Šrámka o Těšínsku ve stálém výboru na vládní poslance jako střelení do vrabců. až výbor nebyl schopen k usnášení.

Jáku — tohle že jest reálná politika? Tohle jest politická výchova českého lidu za režimu demokratického? O různých klíčcích a tajném porozumění vlády s Poláky nevěděli ani opoziční poslanci — natož český lid všechn!

Český radikalismus srazil si vaz právě po pompésním sjetu všesokolském. A právě mnohmluvný a vypínavý radikalismus nám ukuchtil polévku z jedovatých muchomůrek, když okázale pronásledoval obyvatelstvo katolického smýšlení. Výšlehy vojnomyšlenkářského despotismu nám škodily ve sporných územích nejvíce.

Nemělo se občanstvo místo honosných manifestací raději poučovat vážně o pravém stavu věcí a o nejvhodnějších prostředcích k zamezení pohromy? Té reální přímočaré politiky bylo u nás dosud tak poskrovnal

Všeobecný sjezd katolíků československých v Praze 28.—31. srpna.

(Adresa kanceláře: Praha-II 200, Pštrossova ul. Telefon 1126.)

Sleza železnice povolena usnesením ministerstva železnic 33% pro všechny třídy osobních vlaků na sjezdovou legitimaci. Žádáno však opětně, aby sleva zvýšena do té míry, jak povolena jiným, na př. Sokolu. Jízdu lze podniknouti

svého pána tak příjemně nepřekvapí jako přinesením rukopisu. A čím dražší a četnější knihy agenti přinášeli, tím radostněji papež platil. Jakmile se dověděl, že v Dánsku nebo Norsku chová se rukopis římského klasika, již tam poslal svého plnomocníka.

Největší kofist přinášeli pomocníci Mikulášovi z východu krátce před dobytím a po dobytí Cařihradu. V Římě celý dav vzdělaných písařů texty opisoval. Když r. 1450 před zručením římským morem papežský dvůr se uchýlil do Fabriana, kde se robil tehdy nejlepší papír, musili jeti opisovači a překladatelé zároveň. K opisům však užíváno nejraději pergamenů. Rukopisy dle přání papežova měly sloužit prospěchu obecnému, všem učencům.

Správcem knihovny byl jmenován Giovanni Tortello, který byl dobrým znalcem antických klasiků. Papežova štědrá ruka byla i nejmákladnějším jeho akcím stále otevřena; čím více Tortello zakoupil, tím radostněji uznání papežovo mu bylo odměnou. Počítá se, že mu vydal Mikuláš V. pro účely knihovny celkem 40.000 skudů. V katalogu prý zaznamenáno již v roce úmrtí papežova 5000 svazků; to byl ovšem hotový div na onu dobu.

Latinské rukopisy byly rozřazeny do osmi obrovských skříní. Do první zařazeny rukopisy biblické, do druhé literatura náboženská Sv. otců, do třetí knihy sv. Tomáše Akv. a Alberta Veli-

ve dnech 27. srpna až 1. září. »Povolení žádané vyšší skvěly, pře se v povolení, »nemůže ministerstvo železnic z finančních důvodů vzít v úvahu.« Každý účastník sjezdu, který obdrží od nás legitimaci opravňující na sjezd, může ve

kého, do čtvrté jiných církevních spisovatelů; v páté skříní umístěna jak díla theologická a historická tak práce prvých pohanských klasiků; v šesté skoro výhradně díla theologická a kanonická; v sedmé zastoupeni převahou pohanští spisovatelé, na př. Plorus, Livius, Cicero, Juvenal, Quintilian, Virgil, Claudian, Statius, Catullus, Terentius, Ptolemaeus, Seneca, Apuleius, Vegetius, Frontinus, Makrobius, Salust, Valerius Maximus, Xenofón, Sittus Italicus, Plinius, Horác, Ovid, Homér v překladu, Justin, Columella, Euklid a jiní. V poslední skříní umístěna pestrá směs profánních i církevních autorů.

Inventáře svědčí o vynikajícím bystrozrakut papežově, předstihujícím svou časnou dobu na velkou dálku. Mikuláš předvídal, jak se vědecké badání v příštích dobách silně rozčlení, jak vzniknou nová odborná studia. Ačkoli tedy jako zbožný nástupce sv. Petra shromáždil větším dílem spisy theologické, přece seskupil velký počet učených svazků i z oborů laických.

Mikuláš V. svou činou podporou kultury posílaje i vědu a umění; jeho práce má blahodárný vliv na celá tisíciletí. Posud učenci hloubají v rukopisech, které byly zachovány jeho přičiněním.

Od r. 1455 ovšem vatikánská knihovna obrovsky vzrostla. Jakkoli hinde (zvláště při universitách, zřízeny knihovny velkolepé, papežská knihovna jest posud největší a nejbohatší. Celá řada i českých badatelů zde plně studovala, takže

Záložna v Hradci Král.

zápasné společenstvo s ročením jménem

Československé národní.

Vklady na knížky.

Půjčky. - Úvěry osobní

a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.

Vadla. - Eskompt účtů a směnek.

imovaným dnech použítí kteréhokoli vlaku osobního z kterékoli stanice českoslov. státních drah a zpět a platí pouze 2 třetiny líždného (třídny, které použije. Aby nenastalo s vydáváním legitimací zdržování, žádáme, aby agitace byla v nejbližší době provedena a rozeslané dotazníky co nejdříve vráceny.

Program sjezdový rozdělen je ve schůze slavnostní a odborové; kromě toho budou dva přídny pro schůze ústředních spolků mimo vlastní program sjezdový. Jednání sjezdová mají obsáhnouti celý život křesťanský a pojednat o všech časových otázkách. Má to být pozitivní práce, která by rozšířila obzor, vytkla směrnice a cesty a ne-rozpetylovala se snad v plané polemice, čím méně rušivým šitvám po způsobu sjezdu volnomyslenkářského. Hlavní těžiště práce je v sekcích, jež budou souběžně pracovat tři a to 1. pro křesťanskou výchovu, 2. křesťanskou osvětu (věda, literaturu, umění) a 3. křesťanský život. V každé sekci bude 7—8 referátů, jež postupně oznámíme. V plenárních třech schůzích navážou řeči na práci v sekcích, jejichž základním heslem jest: Omnia restaturo in Christo. Za sjezdu budou schůze Svazu křesť. učitelstva, Orla, Třetího řádu, Mariánských družin, Papřové rodiny, Spolku katechetského, Rady čsl. katolíků, kněžstva lidového klubu, Cyrillské jednoty, Svazu charity, Vincencianů a j.

V příčině ubytování žádáme důtklivě všechny účastníky, aby zabezpečili si noclehy soukromě, pokud je jim to možno, u známých a příbuzných. Mnozí zdejší obyvatelé odkládají s nabídkou svých látek ubytovacímu výboru, poněvadž reservení je pro své známé z venkova, o nichž však nevědí, zda skutečně na sjezd přijdou. Obstarají-li si účastníci dle možnosti soukromě nocleh, ubude ubytovacímu výboru mnoho starostí, poněvadž bude pečovat jen o ty, kteří zde vůbec nikoho nemají.

O ubytování, hromadné i v soukromých bytech, pečuje ubytovací komise. Aby se zabránilo možným nepřítomnostem, žádají se účastníci, aby neotáleli s přihláškami na dotaznicích, které počtujeme právě rozesílati. Jde nám nejen o to, aby noclehy byly zabezpečeny, ale též, aby účastníci z téhož kraje (okresu, farnosti) byli pokud možno pohromadě. Toho rozřídění může provést uby-

v neposlední řadě i Vašíkova děkujeme za oblasnění mnoha temných míst historie naší.

Státní knihovnictví staročeského.

Kdo si vzpomene, jaký byl stav knihovnictví českého v sekulárním století XV. a XVI., naráží na se trpkému pocitu. Nechtíme se ani o tom, jak velkou řadu knihoven v Čechách zničili bezohledně Konšalšové táborští. Ti trhali, pod kola vozů motali, pálii a do ciziny prodávali nejméně knihy nenáviděné, katolické konšese. Ničili i svazky jiných oborů z otevřeně přiznaného odporu proti vědě. «Který člověk se svým mistrovstvím vědí a chlubí, jest zpozanlý.» Pohaněním prý jest také studium filosofie a sedmera umění. Odtud běsněl proti zdrojům učnosti.

Ale s knihovnamí bylo u nás dosti zle i po válce. Vždyť ani husitské a protestantské misie univerzální nechťli rozuměti velikému významu starobylých rukopisů. Přičiněním sebeotných do-brodinců sice ta a tam rozmnožovaly se knihovny kolejší. Ale měly většinou v té příčině prozrazovat trestuhodnou nečinnost, z které je později nevytěžala ani čili konkurence školy jesuitské.

R. 1836 s žalem zasmáhl rektor JH Plocek, že byly vykradeny z koleje národa českého cenné knihy, o které se patrně nestarali ani koležské ani správa. Vždyť dva plodili přes dvě léta

tovací výbor jen tenkrát, budou-li mu přihlášky zaslány včas.

Orelské jednoty účastní se průvodu a budou mít v neděli odpoledne samostatnou akademii.

Národní divadlo je zadáno pro účastníky sjezdu na pondělí večer. O rozprodeji vstupenek a divadelním kusu, který se bude hrát, podána bude zpráva v těchto dnech.

Katol. spolky a organizace oznamujeme, že v neděli 29. srpna dopoledne bude u příležitosti všeobecného sjezdu čsl. katolíků konán Právo průvod k hrobům našich sv. patronů. Spolky a organizace, které se mají tohoto průvodu účastnit s praporem, nechť oznámí svoji adresu a přibližný počet členstva, jež se sjezdu účastní, kanceláři Rady čsl. katolíků v Praze-II, Spálená ul. 80.

Politika.

Kdo vlastně řídí světovou politiku?

Jsou to přirozeně ti, kteří se válkou nejvíce zmohli. To nejsou ani Angličané, ani Francouzi, ani Srbové, ani Češi. Zato však miliardové své výdělky proměňují v hodnoty politické chytří židé. Podávali se jim netoliko rozeštvati pokřtěné národy mezi sebou, ale s použitím všeliké rafinovanosti povedlo se jim rozřítiti jednotlivé národy a státy na veliký počet vzájemně se potírajících stran. Tu pracuje žid Volnou Myšlenkou, tam bolševismem, jinde liberalismem; leckde agituje k rozeštvání i falešně předstíraným antimilitarismem. Kde v čase nynějším nalezneš lučavku nové značky, všude hledej žida.

Bronstein jest carem židovským. Z Palestiny plují lodí pod židovskou vlakovou. K vyjednávání s Polskem jest delegován žid Sobelsohn, předním kapacitami mezi bolševiky na Slovensku i jinde, kde se neváleli, jsou židé atd. Jako mají židé v rukou burzu, zrovna tak nejlépe vědí, kde a jak stoupá nebo klesá který kurs na burse politické. Ti židé, kteří se staví v čelo některých hnutí otevřeně, nejsou ani tak nebezpeční, jako ti, kteří se tají za kulisy a mají k svým službám zástupy politiků, označovaných za »zástupce lidu«.

Nejobratněji umějí židé operovati drahotou. Vždy vědí, kdy a kde jest potřeba k vůli udržení národních různých některým vrstvám přilepšiti nebo přitřítit. Davům zpracovávaným na komunisty, přilepší se poněkud na úkor občanstva jiného, aby se posílila jejich směrnice; ale jen zdánlivě, protože se výhody stanou bezúčelnými zdrážením životních potřeb a jinými nástrahami. Tak se udržuje neustále vědomí moci širých mas, ale zároveň jejich krajní nespokojenost, jen aby co nejdříve jepice vletly do plamene revoluce, popálily si křídla a staly se tím poddanější hříčkou v rukou židovských komisařů. Spokojenost křesťanstva byla by koncem židovské nynější nadvlády. Proto se podpichují nové a nové rvanice, tak že zápas duchů je zběsilejší než za světové války.

Intervence papežova byla hrdě odmítnuta. Proto se dohodnou národové fanatismem a dalším proléváním krve již tak dlouho marně.

odnášeli pergamenové foťantý židům, aniž to některý ze správců poznal.

Svědkové u soudu vysvětlili, že mistr Petr Kodiceň dával donášeti do svého soukromého domu po plných putnách knihy z koleje Císařské a Andělské.

R. 1617 prorektor sboru profesorů poukázal na špatný stav bibliotéky »hořelí«. Knihy se tam válely po příměch a na podlaže v pokoji, který měl okna vybitá.

Winter úř. že sekulární mistři nelze omluviti »z jisté loutavosti jiné, kterou se neprosplněli lidé od Jesuitů rufově čilých.« Odkládaly se věci nejneopatrnější. Na př. r. 1590 přinesl Roscius knihu kuponou na regesta k bibliotéce, do profesorské rady. Ukazoval tituli, jaký by měl na knihu napsati; ptal se, může-li tak zůstat. Kolegové rozhodli, »aby se toho odložilo do jiného času přílepnějšího, že jest festum (svátek) pana děkana« (univerzitního). Tedy práce dvou minut odložena do příští porady!

Mistři neustýchnuli se veřejně vyznati, že některé knihy i prodávali. Na př. r. 1605 zaznamenali, že odprodali několik svazků staročeských knih.

Majestátům z r. 1609 univerzita připsala konfesi protestantské scola i formální. Ale o podniknutí »reformací« vyzobého učení jest čtení vzbuzející trapný úsm. Na př. vstupující konšese se souhlasem profesorů dala sávek, aby se s bibli-

Jaké vyhlídky má třetí internacionála?

V táboře soc. dem. panuje veliký světový boj mezi Druhou Internacionálou a mezi Třetí (nekompromisně revoluční, bolševickou). »Právo lidu« dne 4. t. m. poznamenává: »Jak již oznámíme, zamítlo anglické dělnictvo na svém národním sjezdu ve Scarborough přistup ke III. Internacionále 2.940.000 hlasy proti 225.000. Francouzské dělnictvo vystoupilo sice z II. Internacionály, neprohlásilo se však pro třetí. Připočteme-li k tomu i dělnictvo v Německu, jehož převážná část zůstala při druhé Internacionále, nepočítaje různé jiné skupiny, jež nejsou dosud rozhodnuty, nebude žádné z obou Internacionál možno prohlásiti, že by byla výrazem vůle dělnictva. A tak bude vlastně Internacionála socialistická připravena o svůj význam a stane se pouhou sekciou politickou. Zejména podivným dojmem to působí, když třetí Internacionála prohlašuje, že si bude vybírat, koho připustí a koho nepřipustí do svých řad. Třetí Internacionála však také dokazuje, že není čistě marxistickou, když vykládá celé organizace, v jejichž členstvu se nacházejí Kautský a jiní, jediné proto, že odsuzovali diktaturu proletariátu. Tím pozbývá Třetí Internacionála hodně na vážnosti. Poněvadž bolševickou metodu boje neprovozují ani italsí socialisté ani jiní, kteří se ku třetí Internacionále už přihlásili, bude to členství třetí Internacionály mnohem platoničtější než bývalo u druhé. Pro praktický postup a boje dělnictva bude mít třetí Internacionála ještě menší význam, než ho měla Internacionála druhá... A bez Internacionály není praktické uplatňování zásad socialistických myslitelné.«

Výklad dra Beneše o sporných územích.

Dr. Beneš dne 4. t. m. vysvětloval a omlouval svou taktiku dlouze. Plebiscit byl zbraní dvojsložnou; mohl nám urvat zrovna ty kraje, kterých jsme nejvíce potřebovali, jelikož by se byl prováděl dle jednotlivých jeho pásem. Již před převratem bylo známo českým politikům, že se bude Těšínsko dělit; toho stanoviska dohoda nikdy nezměnila, i když jsme žádali za celé Těšíns-

otoky univerzitní prodaly knihy psané na pergameně »písmem starodávným, takže se sotva čísti mohou«; nechť se prý za ně koupí jiné »užitečnější«. Téhož roku také katolík Jakub Horčík v předmluvě k své »Konfesi katolické« žaloval, že »v těchto zarmoucených časech« inověrci »knihy staré a traktáty, volumina (svazky) znamenitá, co v klášterech a jinde nacházejí, trhají a páli«.

R. 1524 byl vypuzen od Betlemské kaple radikální sektář Martinek. Později byl obviněn, že rozzrazil betlemskou biblioteku. Při soudním řízení vyšlo na jevo, že se ztrácely knihy již za Martinkových sekulárních předchůdců.

Věra žalmu čísti, vzpomínáme-li, jak před husitskou dobou se již Karel IV. postaral skvěle o biblioteku univerzitní a co knih bylo nakupováno tehdy v klášterech! Po bitvě na Bílé hoře Jesuité přivezli knihy inověrců velkou vůlí, pečlivě odložili do svítilných odělní pro vědecké studium.

Srovnávejme! V XV. století tam »tamná moc nebezpečného Říma« a v Čechách v pokročilejším XVI. a XVII. století tak ubohý kulturní rozvoj sekulární. Někteří náššané tehdy o své soukromé knihovny starali se pečlivěji než profesorský sbor o biblioteku, která měla této veřejné a masovému významu.

sko energicky. Jestliže se tvrdilo, že nedbal ministr zahraničního výboru sněmovního, a senátového, dlužno konstatovati, že takové usnesení neexistuje. Bylo jen v příčině plebiscitu projevováno mínění. Nebáhalo se o to té věci proto, že o to žádal sám dr. Beneš, aby neměl vázaný ruce. »Jednal jsem úplně v intencích principů konstitučních a také ve smyslu naší konstituce. Angažoval jsem prostě svoji ministerskou zodpovědnost a nic více. To také jsem sdělil v ministerské radě a ministerská rada se v tom smyslu se mnou solidarisovala.«

Navržena čel. socialistou drem Frankem a soc. dem. Němcem resoluce, v níž se praví: »Stálý výbor oceňuje velkou práci dra Beneše... Je přesvědčen, že ministr zahraničních věcí neporušil parlamentárních zvyků.« — Tato resoluce přijata 11 hlasy proti 10. Proti resoluci hlasovali nár. demokraté, lidovci a Němci. Nár. demokraté navrhovali, aby se schůze odročila a aby byl přizván k jednání dr. Kramář jako zřetelný těšanský o-

tázky. Pro resoluci tu však hlasovali s nár. demokraty pouze lidovci.

Různé.

Ruské vojsko po úporných bojích překročilo Bug. Od Varšavy jsou vzdáleni Rusové jen 50 km. Pojáci však prohlašují, že budou bojovati dále, i kdyby musili vyklidit Varšavu. Prý Francouzi jim chystají velkou pomoc. Papež přijal polského vyslance a snaží se jeho vlasti přispěti. — Většina nepokojných živlů ve východním Slovensku pracuje ve službách Horthyových, tedy ve prospěch maďarského nacionalismu. — Bolševici chystají z Baku ofensivu proti Armenii k podpoře Kemala paše. — Francouzové v Syrii upevnili značně své postavení. I jejich situace v Kiliku novým vítězstvím značně se zlepšila. — Řecký postup na Cañhrad vítězně se rozvíjí; dosaženo již čatařské čáry.

Volné listy.

Autorita. Byly za Rakouska doby, kdy se v Čechách všelike autoritě vysmívali a kdy sebevědomí jedincovo rostlo podle toho, jak uměl a dovedl s vysokou hleděti na autoritu. Byli předáci a vůdcové, kteří takovým způsobem stavěli svoji popularitu u davu, jenž nepostíhal, že kritik, kácející autority jiných, uváděl na trůn autoritu své drahé osoby. Mládež se učí a proto jest učeliva. Vidouc, jak snadno jest káceli modly a všechno všudy fezati, pocítila, jak se jí velikášstvím zatěžila hlava; poznala, že s troškou nezažítých moderních hesel možno deklamovati o životních názorech a hrát si na prohazovače nových cest.

Přišel obrát, s ním poválečný mravní rozvrát — a v záplavě obecné porušenosti volá se důtklivě po autoritě. Autorita má tu zvláštní povahu, že může býti hned silou, nebo hned slabostí, že může dnes vévoditi a zítra býti pošlapána, takže tane na myslí vzpomínka, že s kapitolou ke skále Tarpejské jest jenom krok. Teoretický kapitál před válkou v Čechách leckteré podryvače model opoloval, a dnes Tarpejská skála smutných skutečností životních je naplňuje hořkostí a bezradností. Revoluční řeka neopadáva a přibírajíc nových litivých bystřin myšlenkových, valí mohutně a hučící peřeje a vylévá se nad břehy všech respektabilít a autorit. Učedník čarodějův pozná kouzelné slovo. Když pán odešel z domu, milý učedník ono slovo propovídal, hned tu byl z něho nic pomocník. Učedník mu poručil, aby mu nanosil vody. Pomocník nosil a nosil, až voda počala se ze džberu přelévati. Učedník křičel, že jest již vody dosti, ale pomocník vede stále svou a pořád nosí. Protože učedník znal jenom slovo, kterým pomocného ducha přivola a nevěděl hesla, kterým by ho zase zažehnal, vody přibývaly, až z toho vznikla Deukalionská potopa.

Tímto příkladem neříkáme, že mravní bída koťví svými příčinami výhradně v předválečném nadbytečném doktrinarství, ale, odměřujícíce, co způsobila válka, tvrdíme, že politická, sociální a mravní výchova nedala se tak, aby lid, ocitv se polednou ve vlastním státě, dovedl aspoň jak tak nabyté svobody užívati. Mravní a právní anarchie otřásalí leckde vnitřními poměry států, ale neděje se tak všude a stejnoměrně. Belgie na příklad, jež válkou postížena byla přímo a několik let stála pod tlakem těžké boty německého vojáka, ozdravěla ku podivu brzo a její čilý hospodářský život může vzbuzovati až naši závist. Naproti tomu naše republika, ač válečného míru byla uchráněna, strádá revolučním vřením a právní nejistotou.

Bylo by zajímavé srovnávati podstatné vlastnosti obou těchto státních útvarů a vysvětliti by, pokud lze mluviti o nezbytných vlivech poválečných a pokud ty které závady vyvěrají z národní povahy. Ožehavé této otázce však se vyhýbáme a zjišťujeme aspoň to, že důležitý úkol ozdravovací v naší republice přísluší vládě.

U nás velké obliby došel dvojitý způsob kritiky. Jedni strkají všechno na vládu, druzí, větším dílem stoupenci spojených vládních stran, považlivé poruchy sociálního života vysvětlují poválečnými poměry. Dobrá kritika však kotví ve věčném rozlišování. S jedné strany působí poválečná anarchie s divokými a nekritickými hesly socialistickými a s druhé strany třepotá se slabost a nerozhodnost vlády, jež proti materialistické zkaženosti a strannickým vášním nezakročuje důslednou obranou práva a pořádku, z čehož ze všeho pochodí ovšem pozbyvání vládní autority, kterýžto zjev zplozuje zase zla nová a další. Že podjarnování vládní autority jest na škodu státního celku, jest pravda, kterou dokazovati znamená by tolik, jako do Athen nositi sovy.

Sociální směry a jiné duševní proudy vznikají a postupují nezávisle na vůli vlády, ale tam, kde jimi jest poškozoováno blaho obecné a kde jimi podvracován jest právní řád, nastává povinnost, aby vláda rozhodovala svojí mocí. Vykonyvání policie a trestního práva nechraší jenom individuální a sociální statky, nýbrž pečuje též o stát sám. Vědomě udržovati a zdokonalovati právní řád, náleží k nejhlavnější účelové činnosti každé spořádané vlády. Kdyby vláda naší republiky po této stránce byla si zcela vědoma, jak zhořbné v právní vědomí občanů zasahuje každé couvnutí od právní bdělosti, nebydy by možný zjev, jež jsou smutným příznakem vnitřní anarchie. Vzpomeňme jen přepadů a drancování krámů a živnostenských místností. Nepořádky tohoto druhu, nechceme-li hned přísně souditi, lze snad vysvětliti dlouhým válečným strádáním, ale nicméně vládní moc počínala si tak, jako by se ani nechumělo. A co ty násilnosti a zločiny na venkově? Diktuje-li se: »toho a toho štváče nesmíš propustiti ze služby«, stávkuje-li se pro nejmocnější záměny v době sklázně, pobíjí-li dělníci na venkově své zaměstnavatele a hospodářské zřizovatele, možno-li dle třídní zvrhlosti připravovati jednotlivce o osobní svobodu, za blíže dne vykrádati jeho majetek, dovoleno-li terorizovati a tělesně týrati okresní hejtmany a soudce, zřizovati dělnické soudy opanované hned výkonnou mocí, z práce vyháněti

SVATEBNÍ SKUPINY
zdařile provádí
J. F. LANGHANS,
uměl. závod fotografický
Hradec Král., Adalbertinum.

a výživy zbavovati dělníky přesvědčením nesocialistického, propouštějí-li se zřejmí spiklenci proti státu, snáš-li se podpašující velezrádná propaganda a kdo ví co ještě mnoho jiného — pak ve státě právnímu řádu vyzvánějí umíráčkem.

V primitivních dobách byla rozsáhlá autonomie a vlastní soudnictví rodiny, rodu a kmene ve státě. Z právních dějin se učíme, že postupem času stát takové ojedinelé prameny práva pohltil. takže dnes jediné on sám jest tvůrcem práva a jemu samému náleží, rozhodovati o prostředcích právního donucování. Tato právní skutečnost u nás však jest zvrácena; vrátím jsme se k dobám nejen primitivním, ale také barbarským, kdy se soudí a trestá dle chvilů postvaného davu a kdy dosavadní právní řád kulturní společnosti dán jest v pln nápadům nesvědomitých demagogů.

Riká se, že ministr vnitra, Švehla, míní ustáliti poměry a zavést pořádek po dobrém; pak bylo by ovšem mluviti o metodě, již užívá se často s prospěchem ve škole, v rodině a denním styku bližního s bližním. Kde však běží o prospěch celku, o pevný a postupem věků ustálený řád právní, nad nímž jest bedlivě bděti v dobách tak bouřlivých, jako jsou dnešní, pak metoda couvání a trpělivosti jest velmi slabou pomůckou výchovnou, neboť množící se zlo ukazuje, že na místo kázně nocení kazeň dobrovolná nikde se neprojevuje a že naopak svévolné rozmetávání právního řádu očividně roste. Není tedy divu, že kde který rozvášnělý vlastenec v dvanáctou hodinu k vládě volá, aby se již jednou vzchopila a dbele své autority, obrazně nalezla na ty živly, které z nebezpečných sklonů bolševických podvracejí právo a ohrožují jsoucnost republiky.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

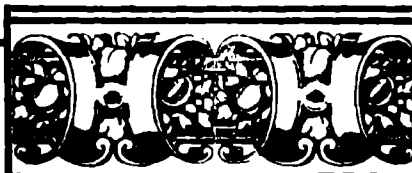
Padesáté výročí své ordinace oslavil kanovník Josef Koberle, který jest od r. 1892 farářem v Přistoupimí. Jeho zásluhy o zvelebení včelařství jsou chváleny i v daleké cizině (na př. zvláště na Balkáně). Dlouhou řadu let redigoval »Českého včelaře«, do něhož napsal spoustu odborných článků. Z jeho pera vyšly stručné dějiny českého včelařství, r. 1896 vydal »Památník včelařů československých«. Jezdil často poučovat odbornými přednáškami. Předsedal několika včelařským sjezdům v různých městech evropských. — Zastanci Královédvorského rukopisu inž. Barešovi napsal dne 12. března Ad. Heyduk, že se Hanka staroslovanskými rukopisy i starými písněmi a zkazkami pihě obíral a je tu a tam nápodobil: leč že by s to byl něco padělati tak důkladného a nového, nevěřím, ač s Dundrem podobné věci pihě studoval. Leč Dundr byl úředník jen podřízený Hankovi a nevalně vzdělán, zvláště v odborné ceně Rukopisu v dopise pravil, že by něco tak velkolepého, vznešeného i krásného nemohl

BISKUPSKÁ KNIHTISKÁRNA V HRADCI KRÁLOVÉ

ADALBERTINUM

ADALBERTINUM

DOPORUČUJE SE KU VŠEM PRACÍM Z OBOU KNIHTISKU
PROVÁDÍ VYKVNĚ ZA OBNY PŘÍMĚRNĚ LEVNĚ TISKOPISY PRO POTŘEBU OBORODU, PRÁVNÍSLU A ŽIVOTA VĚRNÍHO, SPOLEČENSKÉHO A SPOLEKOVÉHO, ČASOPISY, BROŽURY, DILA, OBRÁZKY, ÚČTY, TABELE, OBÁLKY A DOPISNÍ PAPIRY.

PODNIK
TISKOVÉHO DRUŽSTVA

DOPORUČUJE SE KU VŠEM PRACÍM Z OBOU KNIHTISKU
PLAKÁTY, POZVÁNKY PRO SORUKE, SJEZDY, SLAVNOSTI, DIVADLA, PLESY A ZÁBAVY, ADRESKY, VISITKY ATO. UDRŽUJE STÁLÝ SKLAD TISKOPISŮ PRO ÚŘADY CÍKVNÍ DLE NEJNOVĚJŠÍCH NÁMĚRŮ.

vytvořit při největším studiu a nejbodlivějším přičinění. Ovšem rukopisný spor dosud ukončen není. Dr. V. Hrubý vydal právě spis »Rukopis královédvorský padělek Hankův«. Zde jsou sneseny dokumenty pozoruhodné, ale i z těch některé dají se kritizovati. — Ženijním dílem jsou Janssenovy »Dějiny německého národa od sklonku středověku«, v nichž jest rozptýleno tolik předsudků proti katolicismu. Vůdce centra dr. Windhorst prohlásil: »Je to nejlepší kniha, která vyšla v celém XIX. století.« Také málokterý spis šel tak rychle na oběh. Prvá část I. dílu vyšla tiskem r. 1876 u Herdera, VI. díl vytištěn r. 1888. Další svazky vyšly až po smrti autorově — osmý r. 1894. Dějiny ty vyšly dosud ve 20 vydáních. Obrovskou práci vyžadovalo důležité to studium. Na př. pro III. svazek nahromadil Janssen 12.000 listků, cedulí a cedniček. Velikého množství shledané látky užíval opatrně, jen částečně, s přísným výběrem, aby knihy příliš nevzrostly. Pro nás jest zajímavé, že Janssen pobyl k vůli svým studiím také v Praze; seznámil se s našimi dějinami dobře. Vydal v revui »Katojik« r. 1873 článek »Hus a česká komuna v 15. století«. — Ve »Vlasti« uveřejňuje Ondrouš Fritz-Vítavotýnský článek: »Historický vývoj volby papeže«. — Konečně máme státní doly solné. V nejvýchodnější části Podkarpatské Rusi přeshly v náš majetek nyní po odchodu Rumunů fakticky netoliko rozsáhlé lesy, ale i největší solné doly župy marmarošské v Akně-Slatině (severně od Marmarošské Sibihi). Solné ložisko jest dlouhé asi 2160 m a široké 1700 m; dosud zjištěná mocnost ložiska činí asi 170 m; celková potence objeví se ovšem ještě značně větší. Pokud lze dosud odhadnouti, stačila by sůl tam uložená republice na dvě století. Dobývá se tam hornickým způsobem. Vytěžená sůl jest jemnozrná a neobyčejně čistá. V letech 1917—18 se vytěžilo 50.000 tun ročně. Republika v blízkém Velkém Bočkovu získala také velikou chemickou továrnu, jež zpracovává sůl na sodu, Glauberovu sůl a jiné chemické výrobky.

Kulturní jiskry.

O situaci biblického studia přináší cenné informace dr. B. Kutal v »Našinci«. Při zřizování střeleckých zákopů za světové války byly odkryty na hoře Nebu (na východním břehu Mrtvého moře), v Bittiru u Jerusalema a u Biserby (na jižní hranici Palestiny) mosaikové dlažby. Nedaleko Ramsesových pyramid odhalen při kopání palác faraona Merenptaha (panoval 1225-1215 před Kr.). Velkolepá palácová stavba má celou řadu nádherně ozdobených sálů s trůnním sálem Merenptahovým; jsou tam velké nástěnné malby. — P. L. Fonk T. J., který Hdíl 15 let papežský biblický ústav, byl povolán za konsultora papežské komise pro biblická studia. Jeho místo rektorské zaujal P. Fernandez T. J. Od ledna tohoto roku vydávají profesori papežského ústavu čtvrtletník »Biblica« za roční obnos 20 lir. Otiskují se zde dlouhé články i kratší studie a posudky. Papež nynějšímu rektorovi přikázal, aby zřídil v

Tedy ona továrna stává se vítanou našim sklárnám a továrnám na mydlo, které byly tísňeny v posledním čase velkým nedostatkem sody. — Velice časovou a důležitou publikací jest práce dra Fr. Snopka »Svatí Cyrill a Methoděj, apoštolé slovanští«. Je to otisk z III. svazku Bohovědného slovníku. Vyšlo u V. Kořby v Praze. Dr. Snopek jest v současné době předním znalcem doby cyrilometodějské, což dokázal také bystrou kritikou německých spisů, které snažily se slavnou památku slovanických věrozvěstů snižiti. Životopisný místní, podaný slovatným autorem, spočívá na poznatcích nejnovějších a jest psán vesměs kriticky. — V nejbližším čase vyjde v Paříži kniha z pera velitele Lasiera, v níž uloženy budou výsledky studií na Sibiři. V ní bude hojně dokumentárních zpráv o našich legionářích. Lasier svými články ospravedlnil již dříve generála Janina a čsl. legie v souvislosti se smrtí generála Kořčaka. — Světznámý indický básník a filosof Rabindranath Tagore, poctěný Nobelovou cenou, zavítá brzy do Evropy. — Vládní kruhy vypisováním různých podpor a zakládáním nových škol snaží se objeviti se v záři nadměrné pokrokovosti. Ale akcemi jiného druhu podřívají inteligenci a uslechtilému umění půdu, jak již častěji připomenuto. Nejnověji jest vzrušena veřejnost nařízením Zemského správního výboru o zvýšení dávek ze zábav. Z biografů, kabaretů a tančiren bude se vybírat dávka jen málo zvýšená. Zato však z velkých koncertů se má platiti 50 procent z brůta. Zemská komise před svým rozhodnutím se neporadila ani s ministerstvem kultu. Jak se teď povede České filharmonii? Co tomu řekne jen konservatoř! Přece každý odborník již nyní žalostně pozoruje, jak jsou stísněni novými poměry právě vynikající virtuosoové. — O našem ženiálním básníku Otakaru Březnovi uveřejňuje proslulý katolický kritik H. Bahr v »N. W. Journalu« 25. července řádky plné nadšení. Prohlašuje za hanbu, že náš básník posud neobdržel Nobelovy ceny.

Jerusalemě fiktivku ústavu, která by se věnovala hlavně speciálním studiím zeměpisným, semitské starověké a studiu nápisů. Ve Freiburgu a Breisgavě byl v květnu pořádán biblický týden v biskupském domě. Byly to večerní přednášky vynikajících odborníků, jež byly končeny požehnáním.

České herese v XIV. a XV. století. V několika dnech vyjde velmi významná kniha osvědčeného historického badatele Aug. Neumanna. Spis ten do nového světla postaví Husa a jeho nauku na základě výmluvných dokumentů. Autor prostudoval učení valdenské, katarské a beghardské. Srovnáním se zachovanými památkami českými došel k novým objevům a závěrům. Studie vyjde v knihovně Cyrilometodějského tiskového spolku v Olomouci. Je to u nás první pokus o systematické prozkoumání českých kacířství středověkých.

Obrana.

Církevní jmění a umění. Dne 27. července poplašeně zvěštovalo »Právo lidu«, že na Skalce u Mušáku v kostelíku jest slavný obraz Brandův ohrožen. »Za obraz, jenž jest umístěn na stropní stěně, zatéká, ležto střecha kláštera jest v žalostném stavu. O jak velké ohrožení běží, vidno z toho, že angličtí umělci, kteří před časem byli na Brandův obraz upozorněni, nabízejí za obrovskou sumu peněz ve zlatě... Nechť tedy ministerstvo učiní všechno pro záchranu uměleckých památek!

Ejže, kolik věcí naednou soc. dem. demik přiznává! Tedy ta temná církev, ta »brzda umění a vědy« stavbou kostelů sloužila znamenitě rozvoji umění! Až znovu vojnomyšlenkářský letos v Praze začnou probíhat nad »zpátečnicí« své klatby, v majestátním postoji se jim budou smáti v též městě věže dómu Svatovítského, Týna, Erneuz, velkolepá kopule Karlova atd. (Až se tam hledají tak nádherné stavitelské památky husitské, protestantské anebo — vojnomyšlenkářské!) Ta »brzda všeho pokroku« vystavěla v tisícletých svatyních významná musea umění.

Ale teď jde o to, jak se nádherné památky za-

chovají, až dle židovsko-vojnomyšlenkářského dikťátu církvi se jmění odepne. Ani nynější hmotné prostředky církve u nás nestačí na udržení a renovaci umění kostelního; nutno pořádati k tomu účelu sbírky. Když katolický tisk ohlásil, že práce na domě Svatovítském jsou ohroženy nedostatkem peněz, tisk socialistický napsal, aby si katolíci platili na dostavbu sami. (Ale pak chtějí nad těmi stavbami býti poručníky živly nekato-lické!) Tedy jestliže se mají zachovati nejcennější české památky umělecké, musí zde býti značný důchod k jejich udržení. Teď naednou hlásá »Právo lidu«, že »příčině obrazu Brandova« běží o věc celého národa. Ale což teprve ty veřejné chrámy gotické s poklady neocenitelnými! Mnoho barbersky zničili Táboři a pak za 30leté války cizí i český luteráni. Kdo teď jankovitě vříská, aby se všechno církevní jmění zabralo, ohrožuje i ty starobylé památky našeho umění, které dosud zbývají. A jedná-li se o věc celého národa na Skalce, co říci těm moderním otráveným barbarům, kteří zničili nyní za republiky sta uměleckých křtů a sáčů? To jest přece také národ silně ochuzován.

Úvěrní družstvo ELIŠKA v Hradci Králové

Adalbertina

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědní a poskytuje výhodné půjčky.

Nu — uvidíme, co podnikne ministerstvo na rozkaz vládního orgánu. Snad vyjedou tři, čtyři automobily s pány kouřícími speciality, zaplatí se za komisi značné diety, sepiše se protokol. A pak se bude — uvažovat.

O právním postavení katolické církve má »Čas« pojmy velice originelní. Uvažuje o zabírání katolických far duchovními československé církve, z čehož »klerikálové« učiní prý důležité politikum a přichází k výsledku, že tyto okupace far nejsou s dosavadním právním řádem v souhlase. Ale »Čas« by nebyl »Časem« a kalnou studnicí problémů, kdyby nenašel postranní dvířka k útěku i z pevných hradeb právního řádu. Dovojuje s pastorskou důkladností: »Je-li dosavadní právní řád na straně katolické církve, nutno konstatovati, že počínání československých, hostelnost veřejnosti i vlády jsou dostatečným důkazem toho, že s tímto právním řádem nespojuje se již žádná opinio necessitatis, přesvědčení, že tento řád je nutný a správný. Nic nemůže se státi pro jakékoliv právo smrtelnější nehodou než ztráta tohoto přesvědčení u obecností! Bez něho právní řád stává se mrtvou literou a jako taková snadno bývá odstraňován! A je-li zákonodárství v tom pomalé, najde si změněné právní přesvědčení cestu jinudy — praxí, faktickým odbíháním jeho. Dnes naopak opinio necessitatis tvoří se z analogie ostatních demokratických řádů a samosprávných zřízení na straně všech těch, kdož církvím odnímají všechny nároky na privilegovanou ochranu práv a žádají zrovnoprávnění jich všem ostatním korporacím.« — Dobře si zapamatujte, jak »Čas« pohrdavě bagatelisuje práva milionů československých katolíků. Kdyby klerákoři četná právní společnost chtěla zabrat synagogu hrstce německých židů, hned by povstali na obranu netoliko židé čeští, ale i zahraniční — ba i »Čas« sám. Ale tu se odnímá bezohledně majetek náboženské společnosti velké. Naše církev olupuje se o věci, které ji darovali zbožní katolíci dosud žijící a proti tomu lupu hlasitě protestující (na př. v Jaroměři). A komu jest dovoleno katolický majetek rozkrádati? Je to společnost, která posud od státu úředně není sdružena státně uznávaným, není právním subjektem. Ale jeffm členům docela bázlivé úřednictvo dovoluje zmocniti se matrik, jež mají pro stát důležitost tak velkou. Kde pak je ta »hostelnost veřejnosti«, do které se »Čas« drze velhává? Vždyť přece katolické chrámy patří té církevní společnosti, k jejíž ochraně se stává jako hradba druhá strana v národě, celý tábor lidovců. A jaká plyne státní morálka z »dobrácké« shovívavosti vládní k přečným sloupům církve dra Farského? Hrozno důsledky domysliiti. Smí-li totiž kdokoli zabírat naše kostely a vyháněti z nich katolíky, jakým právem by bylo lze zakročiti proti nespravedlivým záborům budov společností jiných? Což kdyby katolíci na jiných místech, kde se těsní v zchátralých kostelcích, zabrali větší svatyni některé náboženské menšiny? Jak taková přiznání vlády, projevovaná na útraty elzí, poslouží československé reputaci za hranicemi. o tom mají uvážliví právníci a politkové úsudek jednomyslný. »Čas« vidí neomluvitelné lupčství; ví, že celá řada keřasů hromovým protestem by zamezila zabírání některé karbenické místnosti jázeňské; ale v příčině církve katolické se odvažuje ještě mluvit o našich »nárocích na privilegovanou ochranu vládní«. Jaká pak je to žádost za privilegium, chceme-li, aby katolický farář nebyl z řady vyháněn anebo aby v ní neměl trpěti kněze-odpadlíka? Jak dlouho byl by strpen v čsl. ministerské kancelií úředník, který by ohlásil naší republice otevřený boj? Ti, kdož katolické kostely obdarováni a žádají dosud naléhavě, aby darovaná rocha a jiné bohoslužebné potřeby katolickým zůstaly, rovněž stěposí o žádnou výsada. Privilegií užívají u nás společnosti zcela jiné

než církev katolická. Jestliže sám vládní orgán prohlásuje platný právní řád, proč se pak nadívá, že se anarchie šíří také zde. Komunisté, seznam-

vajíce velkou vládu přiznávají k uchvatitelským kostelům, posilují svoji kůrč k náskokům druhá j-

Církevní obzor.

K přehledu organizace terciářstva. Podpisa-
ný prosí podruhé v bratrské lásce ty dpp. ředi-
tele III. řádu sv. Františka, kteří dosud nevyho-
věli jeho prosbě, aby mu poslali kratičkou zprávu
o 1. založení obce, 2. počtu členů a 3. činnosti
terciářů. Prosí o podání do 25. srpna k přehledu
a provedení organizace terciářstva na sjezdu ka-
tolických. S díky P. Leander Brelcha, ředitel III.
řádu, Praha II, 753.

Osobní zprávy. Ustanovení pp.: Josef Zuzánek,
zat. katecheta při reálném gymnasiu v Jihlavě,
skutečným katechetou a profesorem při reál.
gymnasiu tamtéž, Al. Váňa, farář v Břatograd,
administrátorem in spirít. v Pěčíně a excurr. ad-
ministrátorem ve Slatině n. Z., Václav Volánek,
admin. ve Slatině nad Z., administrátorem v
Chroustovicích, Ant. Tvrdík, koop. v Č. Bělé,
administrátorem v Liblci u Chotěboře, Josef Je-
žek, novosvěcenec, zat. kaplanem v Chotusicích.
— Úmrtí: p. Josef Doležel, farář ze Sv. Jiří na
odp. v Brandýse n. Or., † 2. srpna. — Uprázdňené
fara: Chroustovice ve vikariátu vysokomýtském,
na patronátě Alberta Thurn Taxis, odchodem p.
Al. Doubravského na trvalý odpočinek. Konkurs-
ní lhůta končí 11. zář. — Lhůta konkursní na u-
prázdňené fary Přepychy a Ronov prodloužena do
31. srpna.

Schůze duchovenstva v Kutné Hoře bude ve
středu 11. srpna o 1. hodině odpol. v sále hotelu
»Pošta«. Ref. dr. Šulc z Hradce Králové »O cír-
kevních poměrech v Čechách«. Hojná účast jest
velmi žádoucí.

Rychnovský vikariát. (Schůze skupiny.) V pon-
dělí dne 9. srpna o půl 11. hod. dopol. koná se ve
»Stodance« u Rychnova n. Kn. schůze skupiny,
na níž referováno bude o průběhu valné hromady
a o akci pozemkové. Účast všech členů žádoucí;
hosté jsou vřele vítáni. Společný oběd v restau-
raci »Stodánky«. — Jednatel.

Československá strana lidová.

Valná hromada Tiskového družstva v Hradci
Králové bude v úterý 24. srpna odpoledne. Pro-
gram oznámíme budoucně.

Čerčilov. Výlet do Dolního Čerčilova, stano-
vaný na 8. srpna, odkládá se na neurčito.

Hradec Králové. V neděli dne 8. srpna bude za
příznivého počasí o půl třetí hodině odpol. u P.
Marie sv. požehnání a na Rožberku o 3¹/₂ hod.
kázání a pobožnost. Za nepohody jest o 4. hodině
kázání a sv. požehnání u P. Marie. Prosí se o hoj-
nou účast věřících.

O pomíti na Táboře u Lomnice n. P. dne 8.
srpna káže převor Neužil z americké mise. Odpo-
ledne téhož dne o 2. hodině pořádá lidová strana
tábor ládu v Lomnici. Promluví Neužil, Košek a
Reichejt. — V pondělí 9. srpna po 2. hodině odp.
promluví převor Neužil ve Staré Pace v kostele
konferenční řeč k duchovenstvu, které se z celého
kraje zve k účasti.

Katol. studentstvo a veřejnost! Blíž se 15.
srpen — den krajského sjezdu katol. student-
stva v Kutné Hoře! Program: V sobotu 14. srp-
na o 7. hodině večer přátelský večírek. V neděli
15. srpna o 8. hodině mše sv. v chrámu sv. Jana
Nep. O 9. hodině zahájení sjezdu. Referáty: Do-
poledne: 1. Dr. J. David: Náš poměr k otázkám
dneška. 2. Kol. J. Bohdanecká: Studentka a soci-
ální otázka. Odpoledne: 3. Kol. L. Pavlík: Prá-
ce v odborech SSS. 4. Kol. Al. Janáček: Dnešní
poměry ve studentstvu. — Ať není ani jednoho
katol. studenta a studentky, kteří nesčastlivě
se jiného našeho sjezdu, na tento by se nedosta-
vili! Přijďte rozšířiti svůj obzor a nadchnouti
se k nové práci! — Katolická křesť. naše veřej-
nost, neopomeň ani ty přispěti nám také svojí ú-
častí! Přijď přehlednou řadu svých mladých,
nadšených bojovníků a potěšiti se v jejich stře-
du! Přijď načerpat nové síly k práci za svojí ví-
ru v přiboji nevěří! — Sjezdová kancelář otevře-
na jest v hotelu »Pošta«, Husova tř. 148. Na ní
adresujte přihlášky ke sjezdu a o legitimaci. Při
přihlášce podepište, zda reflektujete na nocleh
a stravu. — O. V.

Česká Třebová. Tělocvičná jednota Orle se-
hraje dne 8. srpna o půl 8. hod. večer »Požaloň
šťeti« od Loučenského.

Národohospodářská hlídka.

Komu prospěje vázané hospodářství nejvíce?
»Hlas Republiky« sděluje: »Socialisté najímají
boufy výkupních komisářů a dělají nákladu mezi
čestky. Komisářem nesmí býti dle úřední instruk-
ce ten, kdo vzhledem k svému postavení by
mohl mít negativní zájem na výsledku výkupu.
Tedy rolník jím býti nesmí. Jeden výkupní ko-
misář bude mít na starosti 15—20 obcí. Platy
královské. Měsíční paní 600—700 K a ještě pra-
videlnou mimořádnou odměnu dle výsledků vý-
kupních. Dohromady při uspokojivé činnosti do-
stane takový komisář 14.000 K. To by s ním lec-
který úředník X. hodnostář třídy měnil a každý
sedlák. Ještě to není vše. Za předsklizňové práce
dostane každý komisář, jehož okres dodá celý
kontingent, ještě zvláštní remuneraci 500 K. Za
každé procento nad kontingent dostane k tomu
25 K. To je odměna za desetměsíční práci. Dělá-li
něco v červnu a v červenci, dostane komisář
deně 30 K. K tomu se chce všude dobře
najít a domů přivést paníčko celé kuřry. Ale musí
být hodný za to a vysledit každé zrno. Za 30 tisíc
už jednakdo jedaco udělá. Denní dieta členů komise
vyšetřovací zůstává 20 K, četníkům se zvyšuje z
8 K na 12 K. Který zemědělec se bude zdráhat,
bude mu obilí hned vymláčeno a odebráno. —
Takové zařízení ovšem vyčerpává měsíčně milio-
ny a přece jen se pořádku nedocílí. Lichva kvete
dále; obilí se může vyvážeti anebo zatažiti i nyní.
Na mnoha místech nutno dále opatřovati si a-
provisaci pod rukou. Velice praktický návrh Ša-
malíkův, který měl vybavit sedláky z otročiny a
přece jen konsumentům prospěti, nenarazil na
nepochopení. Vždyť jeho výhody byly tak jasné.
Ale byl odnět zlou vůlí kořistníků.

Už zase se chystá nový medikament proti
lichvě. Dosavadní obranná opatření rozmnožila

úřednictvo, dopomohla mnohým potřebným k
překážce zaopatření, ale — lichvať se dále, le-
nom že rafinovanější. Nyní ministerstvo výživy
chce podat ministerské radě nový návrh na potí-
rání lichvy. Dozorčí orgány mají být rozmnoženy
o 300 nových úředníků s pravomocí pro celou
republiku. Zreorganizovaná instituce má vejti
v činnost 1. zář. Náklad by tu činil ovšem nejmé-
ně čtvrt miliónu měsíčně. Komu tedy nyníší síť,
nastražená na lichváře, vlastně nejvíce prospěje?
Úřednictvu. Malá rybářka se v ní přikrčí, ale
lichvářští žraloci, pšouni a krokodýlové prokou-
nou její vlátna snadno.

Právě »Venkov« (1. srpna) stýská, že se neví,
kolik půdy jest oseto obilím, ale kontingenty
jsou předepsány přece. Samo ministerstvo pro zá-
sobování konstatovalo před předpisem kontin-
gentů jednotlivým zemím a také po něm, že »zji-
štění letošní osevné plochy není ještě úplně
skončeno«. Ale ministr Johanes vypočítal kontin-
genty hned. Vzaly se za základ výpočty z po-
zimu r. 1918. Ale to je chyba, protože na př. plo-
cha ozimá zmenšila se již aspoň o 20 procent.

Jak dlouho budou trvati takové drahé státní
pokusy o »zlepšení aprovisace«? Dosavadní vá-
zanost podstatného prospěchu se nedocílí. Ho-
spodářství není fabrika. Jednou vydá více, po-
druhé méně dle stavu povětrnosti, dle zručnosti
rolníků, dle množství umělých hnojiv, stavu
dobytka atd. A protože výsledek je stále měnlivý,
ani nejpřesnější státní dohled nemůže konstatov-
ati přesně, co lze odváděti bez poškození ro-
lníků a — co lze zatažiti. — Zatím se mají z
možné práce sedláků a jejich dělnictva dobře ú-
ředníci. Konsumentů, kteří nemají zvláštní pro-
tektce, živoří v nedostatku a trnou strachem při
pomýšlení na dny příští.

Rozmanitost.

Karpatorští Sokolové při příjezdu z Ameriky
byli v Praze velice nadšeni bratrským uvítáním.
Ale dle zprávy »Slov. východu« byli rozčarová-
ni, když zavítali na Podkarpatskou Rus. Čím
dále šli, tím více byli zklamáni; kam se podívali,
tamý Maďar, samý šid — a v národě rozvat. —
V Šopce u Mělníka dne 25. července pořádá v
zahradní místnosti Sokol koncert za účinkování
vojenské hudby z Litoměřic. Na hostinci vlád
červenobílý prapor. Ale soc. demokratický dá-
věník zakročil u hejtmanství mělnického proti
Sokol; hejtmanství pak doručilo pořadatelství
příkaz, aby hudba hrála jen v uzavřené místnosti
a prapor aby byl sňat. — V Alexandrii byla v po-
sedním čase zřízena československá obchodní ko-
mora, jejímž předsedou je žid — Leopold Kohn,
dříve dohazovač, pak agent a konečně obchodník
v Alexandrii. Roku 1909 zbankrotoval, načež spo-
jil se s nějakým Angličanem, ale firmu stihl v
krátké době tentýž osud. Za války byl pan Kohn,
ještěž pracoval pro Rakousko a Německo, ang-
lickým guvernérem z Egypta vypořádan a směl
se vrátit až nyní, kdy předložil příkaz o česko-
slovenském příslušenství. O tomto povedeném
předsedovi čl. obchodní komory v Alexandrii
vyjádřil se doslovně ředitel tamního anglického
vyslanectví sir Gree, že divně reprezentuje če-
skoslovenskou národnost v Egyptě, když mimo
jiné neumí ani slova česky! — Do Bratislavy pří-
jele komise, pro kterou se měl obstarat automobil,
ale nebylo jej možno sehnat. Konečně se zjišťo-
lo, že s jedním autem odjel na svůj venkovský
byt bývalý vysoký úředník a nyní poslanec a že
dosud auto nevrátil. O druhém pak se zjišťo-
lo, že na něm jel na dovolenou pan ministerský rada
a to hned do Prahy, ačkoli má jinak volný listek
na železnici. Cestou pak se mu stala nehoda; au-
tomobil narazil na mřížku a rozbil se. Pan rada a
jeho průvodce utrpěli čitelné zranění, řidič byl
pak pohmožden velmi těžce. Za této extrakturu
pana rady, který ovšem eklekticky jel na dovo-
lenou až do Prahy, zaplatí republika jak automobil,
tak i zranění řidičovo. — Známo, že v iniciativ-
ním výběru posl. anketovaný pobíhá návrh Ša-
malíkův na vytvoření sítě sociálně-ekonomické

koalice. K tomu sluší dodat toto: Senátoři stra-
ny lidové vypracovali návrh podobný, který byl
již vytyštěn; měl se dostat do hospodářského vý-
boru, kdež jest předsedou agrárník Hyrš. Náš
poslanec Ševčík s Hyršem o tom vyjednával. Před-
seda napřed slibil, že vyhoví; ale pak se ulekl
socialistů a výboru nesvolal, takže porážku Ša-
malíkův výběrného návrhu dovršil. — Česko-
slovenská textilní komise zaměstnávala jako ú-
ředníka 27krát trestaného (6 krádeží a 21 zpro-
něv) člověka. Když se teď ocitl před soudem
znovu, řekl státní zástupce: »Na lavici obžalo-
vaných sedí tu vinník jediný. Ale na této široké
lavici měli by usednouti všichni funkcionáři tex-
tilní komise, aby byli celou naší veřejností sou-
zeni.« Kdyby tam byl totiž pořádek, nemohl by
tam býti přijat za úředníka takový trestanec. —
Několika rolníkům v moravském Brtově prodala
rajsienka z Dlouhé Lhoty Thomasovu moučku
po 66 K, ačkoli úředně stanovená cena činí pouze
11 K 90 h. Zjištěno pak, že rajsienka sama do-
stala moučku až z třetí ruky a a všechny byly
drahé. Případem se zabývá úřad pro potírání
lichvy. — V Jaffě byl spuštěn první parník s
vlnkou židovského státu. — Den co den mohutní
v Berlíně v každém odboru práce křesťanské or-
ganizace dělnické, které tam zařizují své odbo-
rové sekretariáty. Velice nápadné jest odpadání
od soc. demokracie; právě nyní, kdy nebezpe-
čenství Spartakovců znovu ožívá, dělníci milá-
jíci dobrý řád a pokoj hledají záchranou tvrz v
řadách katolických. — Ve vlnárně odlehle ulice
karlínské číšníce obdržela za 1 měsíc z prodeje
vina 2000 K provize. Kolik tedy vydělá vlnárník?
— Ministrem veřejných prací stal se v Německu
katolický kněz Braun. Jest věru významno, jak
po všech socialistických fanfárahách najednou se
tam uznává, že vlnárně katolický kněz sociální
reformu vezme do rukou nejohroženějších. Těch
bankrotů socialistických akcí se dožil v Německu
až příliš dost. — Prvním ženským kožešnickým to-
varyšem stala se u nás Milada Haviřková v Ho-
řovicích, která po třicetém učení složil tovaryš-
skou zkoušku s výborným prospěchem.

Vzestup Orla po známých náklonnostech v Luži
ještě velice utěšený v celém okolí. Vznikly jednoty
v Luži, Chrastě, Nových Hradech, Leštince a na

jiných místech. Patrně, že rozlet Orla se neza-
razí žádným terorem.

Zprávy místní a z kraje.

Slavnostní otevření ředitelství českých státních drah v Hradci Králové. Co od r. 1890 bylo větším přáním Hradečanů a čemu velké oběti přinášeli, žádruha překážek se nelekajíce, stalo se dne 2. srpna 1920 skutkem. Hradec Králové, středisko kulturního života a hlavní tepna všech sociálních zájmů na východě, oslavil otevření ředitelství čsl. státních drah ve svém městě. Co znamená ředitelství pro Hradec a širé okolí, snadno pochopí, kdo uváží, že s více než 700 úředníků přibýlo do města 3000 nových obyvatelů. Aby ředitelství mohlo být umístěno ve vhodných budovách a město nemuselo okamžitě přikročit k stavbě nových budov, čímž by se ubytování velmi oddálilo, zapůjčilo ministerstvo Národní obrany bývalá voj. kasárna, která město pro kanceláře upravilo vlastním nákladem. Otevření ředitelství bylo slavnostní a velmi srdečné. Přesně v 11 hodin dostavil se do vkusně vyzdobené zasedací síně ministr železnic Jihů Stříbrný, sekční šéf min. želez. Aufednček, generál Syrový, místní francouzský generál se svými pobočníky, zástupcové všech státních úřadů v Hradci Králové, starosta města dr. Ulrich, předseda okresní správní komise Srdínko, poslanec Černý, žurnalisté atd. Starosta dr. Ulrich, všeje vítaje ministra Stříbrného a přítomné zástupce všech korporací, vyzvedl slovy vhodnými a nehledanými důležitost ředitelství drah v Hradci Králové a poukázal na potřebu, s nímiž bylo zápasiti, než ředitelství uvedeno bylo ve skutek. Zdůraznil význam ředitelství po stránce lokální, vzpomenu velikých zásluh býv. ministra železnic dra Zahradníka, neméně zásluh min. Stříbrného, ministra Národní obrany Křofáče, ministra soc. péče dra Winttra, ministerstva práce, jež umožnilo stavbu 14 domů pro úředníky; projevil nečistou radost nad přítomností hrůdy světodělných událostí na Sibiři gen. Syrového, ujistil úřednictvo, že město se všestranně vynasnaží, aby mu byl pobyt v Hradci Králové po každé stránce příjemný; přál si, aby dlo tak významné a potřebné také trvale v Hradci Králové se udrželo a končil provoláním slávy ministru Stříbrnému. Jménem shromážděného úřednictva promluvil sekční šéf min. želez. Aufednček. V úvodě poukázal na několik velmi důležitých fakt, zvláště že ředitelství železnic v Hradci Králové zaujmáti bude přes 2000 km drah; vzpomenu neblahého Rakouska, jež systematicky české želez. úředníky zastřkovalo do německých krajů, ačkoliv na kompetentním místě ve Vídni bylo prohlášeno, že čeští úředníci a česká ředitelství jsou z nespolehlivějších a nejlepších. Důvěruje, že želez. úředníci, plnivši svědomitě povinnosti k macešskému Rakousku, ještě s větší věrností a přichylností půtní je budou k republice. Praví dále, že to, co po válce i za války vykonalo pro želez. úředníky, zřizence a zřízení ředitelství drah město Hradec Králové, nevykonalo žádné jiné město v celé republice. Obťže, které zřízení ředitelství stavěly se v cestu, zdá se se téměř nepřekonatelné. Ze konečně všechno bylo zdoláno a ředitelství uskutečněno, připočítá dlužno za zásluhu starostovi dra Ulrichovi, který nečkal se žádných námah a obětí a získal si zásluh nehynoucích. (Všeobecný souhlas.) Končí provoláním slávy budovatelji samostatného státu tatěčku Masarykovi. — Ministr Stříbrný v krátké, srdečnosti prolnuté odpovědi obrací se na prvé místo k p. starostovi. »Nepřicházím, pravil, »abych lichotil anebo chválil, než za povinnost pokládám zde, vážený pane starosto, promluvit a s plným vědomím opakovati, že o zřízení ředitelství státních drah v Hradci Králové získal jste si zásluh ojedinělé. — Železničtví je barometrem kultury, zdůrazní každého národa, poukázal v Náš další. Místo různých díků přeje si ministr, aby prvé ředitelství českých státních drah v Hradci Králové stalo se vřbec vzorem všeho železničtví v republice. Po vzájemném představení problémů si ministr a zástupcové nově zřízené kancelářské místnosti, jejich je veliký počet. Odborného výkladu se poděl sekční šéf Aufednček. Po prohlídce ředitelství odešel ministr shromážděným velkým zařazením nově postavených 14 úřednických budov. Ministra doprovázeli

a vysvětlění podával stavitel Jihlavec. O 1. hodině odpoledne připraveno pro pozvané hosty a lich zástupce občerstvení v Grandhotelu, při němž — jako vždy — hotelier Urban klidil všeobecné uznání. K večeru vrátil se ministr zpět do Prahy. — Hradec prožil svůj významný den historický. Po etapách dostupuje v závodění východočeských měst toho významu, jaký měl dávno již v dobách předbělohorské samostatnosti. Nespravedlivou zlobu časů minulých napravuje plným právem čas nynější.

Sjezd abiturientů hrad. gymnasia z r. 1888 koná se dne 17. a 18. srpna. Vítání všichni, kdož s námi v letech 1877—85 společně studovali. Program tomu, kdo ho snad nedostal, pošle na požádání kol. Oehm, profesor v Hradci Králové.

Pouť do Vamberka konala by se dne 16. srpna, jestliže by byl dostatečný počet přihlídek do pondělka 9. t. m. Tožk na dotazy. Přihlašujte se u p. Matějčka, nožife na náměstí. Vyjelo by se v neděli 15. srpna do Solnice. Odtud pak se sounickým vdp. farářem by se nastoupila pouť.

Poradna pro sociální péči. Sociální odbor obce Hradce Králové otevřel dnem 1. srpna 1920 poradnu pro sociální péči v místnostech popláního úřadu na Malém náměstí. Poradna otevřena je každodenně od 9—12 hod. a od 2—3 hod. odpo. a je bezplatně přístupna každému, kdo potřebuje jakékoliv příspěvk. Vedena je sl. H. Žabovon (absolventkou sociální péče v Praze), která je tajemnicí sociální péče v Hradci Králové. — Purkmistrovský úřad v Hradci Králové. Starosta: JUDr. Fr. Ulrich, v. r.

»Přehled důležitých poštovních poplatků platných od 1. srpna 1920« možno objednat po 2 K ve zdejší poštovní reklamaci kanceláři.

Sjezd sociálních pracovníků, obcí, úřadů a l. koná se 8. srpna o 10. hod. dop. v přednáškovém sále Musea v Hradci Králové, kde ředitel zemského úřadu pro péči o válečné poškozence pan O. Kypr podá přesný výklad, jak prováděti se bude sociální služba a výhody při soustředění. Jsou to v přední řadě obce, imž mnoho se uleví ve starostech o postižené své příslušníky a je v zájmu jejich, by vyslaly určité alespoň 1 delegáta.

Požár. Dne 3. srpna v půl desáté v noci oclila se v plameni stodola p. Holečka na Pláckách; požárem zničeno tam mnoho letošního obilí. Hradecský hasičský sbor, který se dostavil na místo neštěstí první, houževnatým úsilím zachránil před zkázou sousední obytné stavení.

Prvním čestným doktorem bohosloví české bohoslovecké fakulty na Karlově universitě v Praze jmenován vsdp. převor praemonstrátského kláštera Želiva PhDr. Eugen Jan Kadeřávek, který 26. července dovršil v plné síle duševní a tělesném zdraví 80. rok věku svého. Zajímavý je dopis, kterým jmenování to bylo doprovázeno. Stojí v něm: Profesorský sbor bohoslovecké fakulty university Karlovy v Praze, připomínaje si vděčně v den Vašich 80. narozenin všecku práci, již jste jako jeden z prvních profesorů téže fakulty pro rozkvět její vykonati ráčil a jsa pamětliv Vašeho vědeckého snažení v oboru filosofie křesťanské, čímž jste této vědě u nás zase dopomohl k patřičné vážnosti, která jí jako nezbytné pomocné vědě bohosloví náleží, unesi se v řádné poradě dne 7. května t. r. k návrhu profesora dra Jana Lad. Sýkory s jednomyslným nadšením na tom, jmenovati Vaši Magnificenci prvním čestným doktorem bohosloví na bohoslovecké fakultě university Karlovy v Praze. Podepsaní zasílají jménem sboru Vaši Magnificenci diplom této nejvyšší hodnosti, již fakulta má právo přikládati, s neupřímnějším přáním, aby Bůh, jež tak bohatě pracem Vaši Magnificence, že si plným právem zaslouží toho uznání fakulty bohoslovecké, sílil Vás i nadále a popřál ještě mnohá a šťastná léta, byste se nejen dočkal dokončení svého velkého díla, nýbrž i jeho blahodárného vlivu na vědu filosofickou k prospěchu naší fakulty, kněžstva, jež odhovává, i církve svaté v Čechách. Kéž spíjí se dnes i vždy přání fakulty, které vrobil ve starém akademickém »Quid bonum, faustum, felix fortunatumque

evenia«. Prosíme, byste neráčil vykládati ve zlé, že fakulta v těchto mimořádných dobách neodevzdává diplomu, jak by se slušelo, osobně — je mnoho důvodů, které tomu dnes brání — spolu žádáme, byste ráčil počtu, fakultou Vám podávanou, tak radostně přijati, s jakou láskou a oddaností se podává.

Pokusy o komunistické reformy na Hořicku. Již ta »socialisovaná« aprovisační je pro poctivé a nemajetné občany těžkým břemenem. Ranných bramborů je v našem okrese ve skladech plno, ale není odbytu. Proč? Hořická aprovisační ústředna účtuje za kilo 1.60 K. Městský lid tedy se raději rozchází houfně po vesnicích, aby si koupal z volné ruky; vždyť obdrží kilo za pouhou 1 K. Přirážet hned 60 procent proto, aby se zaplatili zbyteční úředníci — to je přece trochu mnoho. Až by komunisté zvířezili zcela, pak by teprve těch úředníků přibýlo! — Zatím dochází k pokusům. Ovšem pravý komunist pamatuje v přední řadě na sebe — jak svědčí arcibiskup Le-nin a Trockij. To je také vidět u nás. Kdo pekl místo chleba perník pro obchod, ten to přece nečinil v zájmu blaha všech. — J. Bičíš vzrušil veřejnost těžkou obžalobou soc. dem. strany hořické, která se přiklonila k směru komunistickému. Obviňuje bývalého redaktora soc. dem. listu hořického, že zašantročil majetek divadelního spolku dělnického v Hořicích. Práví, že subvence, určené na podporu lidové kuchyně, byly investovány do různých obchodů a že za ně byly koupeny domy. Úřadům předkládány falešné zprávy o počtu obětí, knihy vedeny dvoje (jedny pravé a druhé s nesprávnými položkami pro úřady). Družstvo »Lidový podnik« bylo vlastně jen na papíře. Podíly žádné splaceny nebyly, valné hromady nekonány, ale fingovaný protokol o nich obchodnímu soudu zaslán. Ředitel podniku si dal podvodně potvrditi od úřadu výkazy o zásobování členů; pomoci těchto výkazů pak dostával od vlády veliké příděly různého zboží; vyráběl se tedy pohodlně perník a cukroví k osobnímu zisku. — Všecka veřejnost naše čeká velice dychtivě, jakým způsobem hořičtí komunisté vyvrátí obžaloby tak strašné. — Muž, který prohlásil, že je »orientován nekompromisně boševicky« a který odporučoval internacionálu boševickou, za několik týdnů prosil národní demokracii o nějaké zaměstnání. Jak řečeno: vůdcové komunistů pamatují v přední řadě na blaho vlastní; urvou si lvi podíl z nádherného sadu — a ty lidé se pas na písčíně, která hostí trochu vřesu; tam potom budeš moci zmírat hladu v svornosti, bratřství a plné rovnosti.

Různé zprávy.

Slovenští luteráni proti návrhu Bartoškova. Konvent augšpurské církve — z augšpurků a helvetských utvořila se u nás »českobratrská« církev — na Slovensku uveřejňuje v »Národních novínách« protest proti návrhu Bartoškova a prohlašuje, že návrh v evangelickém lidu na Slovensku bude roztrpčen a že není tak nebezpečný pro luterskou církev jako pro stát. Slovenští luteráni prohlašují, že návrh Bartoškův nesmí být ani základnou k jednání. Bude nyní zajímavé, jak se slovenští luteráni, kteří jsou ve straně rolnické na Slovensku, zachovají k české straně agrární, která v iniciativním výboru hlasovala pro surový návrh Bartoškův.

Kdy až konečně dojde k důkladným problémům v lázních? Sama »Národní Politika« dne 28. t. m. se rozepisuje o karbanictví lázeňském. V Karl. Varech jeden bohatý prohřál čtvrt milionu. V Mar. Lázních jsou tři hermy, umístěné v předních restauracích. Lze se tam dostat z protekce sekretáře hráček společnosti nebo některého z karbaníků. Kojem stoju sedí hasť hráčů — válečných zbohatláků. Sedí tam i obilnostné matrony, které se dychtivě vrhají na karty. Mladší dámy se přidružují k těm mužům, kteří hodně vyhrávají. Hraje se o 400—500 K, ale u některého stoju je stále v banku 4000—5000 K. — Ale proč se tam jména těchto upírů? V novinách se uveřejňuje, jak byla potrestána některá venkovanka, která si chtěla nepoctivě přivydělat 10 K. Ale lidé, kteří spekulaci okrádají národ náš o miliony, sedí v Mních pohodlně za větrem. Tam by se přece mohly celé komunistické národní přehrávat. Ale strach před lidovými »špionáží« je v republice veliký.

I v republice jsou pečlivé ceremonie. Vidíme to již z přecházení vyvěšování praporů. V brněnské »Svobodě« MČ Zdr. Vašíček audienci Sokolů u prezidenta. Zajímavý je začátek: Vrchní ceremonionář dr. Jiří Guth poskakoval mezi námi jako čítec. Pod šedivou hlavou pichlavým zrakem vyměřoval mezery mezi námi, rovnal nás, přehlížel a dvorně štěbetal, že prý tak málo práce s deputacemi ještě neměl jako s námi. Byli jsme úplně v jeho moci... Byli jsme plni očekávání ve slavnostně nervosní náladě deputační... Vše připraveno? táže se starostlivě přač hlava ceremoniářova, která jako ostříž stopuje zmítající kotist... — Co bylo dříve satyrických poznámek o ceremoních církevních a jiných!

Mládeži katolické! Katolickým studijním střediskoškým i vysokoškolským, žákům škol odborných i měšťanských, rolnické i řemeslnické mládeži obojího pohlaví vřele doporučujeme právě vyšší Kalendář katol. studentstva československého na rok 1920—1921. Kalendář vydal spolek katolických akademiků »Moravan« v Brně redakcí Dr. Jos. Kratochvíle. Vedle kalendáře v slovenském nářečí obsahuje část všeobecnou, poučnou a studentskou a organizační. Čistý papír na poznámky. Vkusně vázaný kalendář stojí pro studenty z »Moravana« Kč 6.—, jinak Kč 8.—. Objednávky přijímá Občanská tiskárna v Brně.

Katolictví a vlastenecké hrdinství. Mezi 370 studijními theologie v semináři sv. Sulpice v Paříži jest 68 bývalých důstojníků francouzské armády. Je tedy seminář jen pro duše zaleklé, pro zlomené páteře? — Dle úřední zprávy ministerstva války bylo z 555 katol. kněží, sloužících v armádě jako voj. kuráti, usmrceno 68, ze 112 protestantských zabito 6. 131 kněz katol. dostalo řád čestné legie, 134 válečný kříž s meči; z protestantských bylo vyznamenáno řádem čestné legie 10 a vál. křížem též 10. Poměrně ze všech vyznání nejvíce padlo katol. kněží, ale bylo jich též nejvíce vyznamenáno. — Jestliže se tolik a tak často hlásá, že nám svobodu vybojovali hlavně Sokolové, nechť se uváží, kolik Orů dalo se k legiím nikoli k vůli lepší existenci, ale pro skutečný boj proti sveřeposti germánské. Jak »Soc. demokrat« sděluje, napsal 9. června 1916 »Čechoslován«, který za války vycházel na Rusi a bojoval

pro zřizování čs. legií, že ze 160 sokolských cvičitelů na Rusi přihlásilo se jich do legií pouze 8. Organ boľševický soudí, že teprve bude odhaleno »hrdinství sokolské«, až všechna pravda o jejich výjele na jevo.

Velký úpadek protestantství jeví se i ve Francii. Tamější reformovaná gener. synoda rozhodla se zrušit 159 menších farností z nedostatku finančních prostředků. Bylo již zavřeno 43 far; zbývajícím 116 sborům bylo dáno na rozmyšlenou, zdají chytějí zaplatiti příslušný obnos do společné pokladny. Také byl učiněn návrh, aby faráři vedle svého úřadu zastávali nějaký úřad občanský. — Tato zpráva evangelického tisku jest výmluvná. Tedy před válkou na ony farnosti peníze byly, protože také existovalo více věřících. Dnes však stáde se rychle rozprchává. Jak často prorokovali protestanté zánik církve katolické! Zatím však právě ve Francii po všem minulém pronásledování zřizují se bez pomoci vlády nové duchovní správy katolické, vydržované dobrovolnými příspěvky katolických nadšenců. Ale protestantství v zemi Hugonotů hyne tak nápadně! — V Jugoslávii němečtí evangelici ztratili polovinu duší. Sluší uvážiti, že dříve byli rakouskou a maďarskou vládou v Chorvatsku, Bosně i jinde protežováni. Nynější slovenská vláda naopak postupuje proti německým evangelickým bezohledně již proto, že představovali dříve germanisující bašty. — Katolictví rychle přibývá jak v Anglii tak v Americe i jinde. A postupují tam vlastní silou, aniž by čekali na státní berly. Kdekoliv katolíci byli silně pronásledováni, tam nyní květou. Dovedou u nás pochopiti zaslepení fanatikové ducha času? Právě nyní za ryčných pokrokařsko-socialistických útoků se naše řady do bře pořádají a mohutní. Zato však protestanté němečtí stýskají, že jejich církve jest v rozvalinách. Přestala totiž mocná ochrana ramene Vílemova. A ve Francii ohlašuje se útek z protestantství právě po velkých slavnostech katolických. Dlo hří hyne, dlo Boží přetrvá věky.

Co jest právo? Jakmile jest zvuklána protikřesťanskými elementy autorita náboženského Desatera, nastává nejistota na všech stranách — i v táboře bezvěrců. Pojem práva v každé politické straně jest jiný a ke všemu dle zevnějších

okolností se tam ještě mění; a tak těm, kteří by měli budovati a organizovati větší díla, vyžadující dlouhou dobu, klesají v resignaci ruce. Vždyť nové »právo« může jejich nákladné přípravy učiniti zbytečnými. »Co jest pravda?« tážal se Plát. A takových rozpačitých Plátů za nynějšího zlověstného víru krčí rameny celé řady. — Moderní myslitelé soudili, že právo přirozené, vstřípené do našich srdcí od Boha, dá se nahraditi úspěšně právem pozitivním. Ale válka dokázala nedostatečnost pozitivního práva jak v oboru mezinárodním tak státoprávním. V kruzích právních slaví proto renaissance právo přirozené, o jehož vybudování má největší zásluhu katolická filosofie — jak už na to bylo poukázáno ve článku »Katolicism a přirozené právo« v »Našinci« ze dne 1. května 1920 — dle svědectví Sombartova Archivu. — Nyní zase protestantský učenec, profesor Wolzendorff v knize »Geist des Staatsrechtes« ukazuje na nedostatečnost a neplodnost pozitivního práva a ukazuje na velikost práva přirozeného. Ve Vídni svého času, jak upozorňuje »Reichspost«, rozvinul tytéž myšlenky P. Konst. Hohenlohe O.S.B. Katolické vědě i v otázce přirozeného práva dostává se zadosťčinění.

Co znělo důvěru Slováků k Čechům. Kajícně doznává tisk socialistický, že vlastní vinou roztrpčili jsme si Slováci. »Soc. Budoucnost« píše: »Lid prodchnut jest hlubokým citem náboženským. Náboženství má pro něho význam prvotní, největší. Kdo prohřešuje se ve směru náboženském, jak on je chápe, stává se jeho nepřitelem. Naši lidé na Slovensku po této stránce také se provinili. Staly se případy, které se státi neměly. Není důstojno pokrokového člověka, urážeti druhého v jeho nejsvětějších citech. Není projevem pokroku, poškozují-li se sochy, představující svatě, nesvědčí o slušnosti, neřku-li o pokroku, ruší-li se úkony náboženské.« Proto navrhuje orgán nár. socialistů »dobrou výchovu a vzdělání a poměry se změnit«. Jakmile lid bude vzdělán v »naši« (rozuměj nevěrecko-husitské) kultuře, projeví se účinky nového života i ve směru nábožensko-duchovním. Tvé přání, »Soc. Budoucnosti«, se tentokráte u Slováků nespíná, o tom jsme pevně přesvědčeni.

Paramentní závod
nejstarší české firmy:
Ignáce V. Neškudla syn
v Jemném L. Orli. (Čechy)
bratr P. J. Neškudly, býv.
arafa ve Vprahticích)
doporučuje:
veškeré kostelní ro
cha, kerouky, pr
pory, jakož i kovové
bohosluž. předměty.
Ceniky, rozpočty i náklady
na akásku sdarma a franko
Tisíce pochvalných uznání
a vyznamenání.
Nejlevnější, nákupní pramen v rep. Československé.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
**2 skříně, 2 postele, 2 noční
stolky, umývadlo se zrcadlem od Kč 3000.— a jiné**
nabízí továrna nábytku

Skuherský, Hradec Králové.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

MEŠNÍ VÍNA

sarabně přirodní, neporušená, prvotní jakosti.
Lisánské Ia. druh roč. 1916 à K 14.— na 1 ltr.
Lisánské II. druh roč. 1917 à K 18.50 na 1 ltr.
Moravské jemné, ročník 1918 à K 18.— na 1 ltr.
Vino jest úplně čisté a spolehlivé k stálosti do lahvi.
Dodává v sudcích od 50 litrů výše chvalně známá firma:

Alois Cílek, příslušný dodavatel mešních vín
a soudní znalos vín.

Založeno r. 1897. v Kumpolci. Založeno r. 1897.

Transitní sklad obilí ve Znojme.

Našinci!
Své úspory nejvýhodněji a nejbezpečněji uložíte jedině
u naší katolické
Československé záložny v Praze
Spálená ulice 46-IL.
Vklady úročí se výhodně.
Daň dachodkovou platí záložna sama. — Povinná
revize »Jednoty náložen« v Praze.
Zápůjčky všeho druhu.
Směneční úvěr (krátkodobý) zejména v dnešních
dobách zvláště výhodný.

Kostelní paramenta
prapory a bohoslužebné nářadí v nejvýhodnějších
cenách nakoupíte u doporučené fy.
JOSEF NEŠKUDLA
Nový Hradec Králové, Čechy.
Vyžádejte si ceny, nežli objednáte
u firmy jiné.

ZVONY
z pravé zvonoviny ve dvou jakostech
dodávám v době nejkratší. Dodám
i scházející zvony ve všech tónech
a v každé váze. Rovněž upozorňuji na
svoje známé
hudební nástroje
v jakosti nejlepší a ceně levné. Od
borné opravy levně. Pište o informace.
Pozor na adresu!
Václav Červený,
Hradec Králové, 336.

Antonín Zavadil,
nejstarší závod pasířský a zlatnický
v Hradci Králové čis. 436.
(dílny na tovarnou nábytku K. V. Skuherský).
Zhotovuje veškeré nádoby kostelní, ze zlata, stříbra,
bronzu a j. kovů v uměleckém provedení.
Opravy a znovuvstavení starých nádob čistě a se zá
rukou trvanlivosti.
Zlacení a stříbření v ohni; niklování.
Ceny mírné! Rychlé provedení!

Prodá se
elegantní salonová damašková
garnitura nábytku.
Bílá v Hradci Králové, Nýtská pl. č. 219.

BALDACHÝNY
PRAPORY
DOPORUČUJE
F. STADNÍK, OLOMOUČ
KOSTEL. PARAMENTY A NÁŘADÍ
KADIDLO

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklamace se zasílají nezalepené a ne frankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. šk. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Lidový triumfátor.

Jest jím předseda čsl. strany lidové prof. J. Šrámek, který dovrší dne 11. t. m. svou padesátku.

Krausná a dlouhá byla cesta tohoto novodobého Mojžíše, než vyvedl lid svůj ze zajetí na výsluní opravdové křesťanské svobody a skutečného sebeurčení. Byl nucen bojovati na několik front — i proti nechápavým a zpohodlným katolíkům. Šrámek velmi dobře pochopil, které složky našeho národa mají budoucnost; předvídal, které vrstvy kráčí k vynikajícímu významu. Stal se organizátorem lidovým v nejušlechtilším slova smyslu. Podílel se práce, která v tomto století před válkou vůdci přinášela velmi málo radosti a uznání. Bylo neobdůbnější a strapštinou věci organizovat dělnictvo v době, kdy soc. demokracie se již chlubila tak značnou mocí a našim organizátorům nohy žárlivě podrážela; vždyť v prvních letech tohoto století hleděly s nedůvěrou na naše dělnické organizování i řady katolictva. Dělnické křesť. sociální organizace byly na Moravě slaboučké již proto, že jim nepodávali pomocné ruky právě ti, kteří se měli o ně starati v prvé řadě. Ale Šrámek počal pracovat právě mezi dělnictvem a lidem pracujícím fyzicky vůbec. Neodstrašovala ho netečnost semánvána na tohka různých místech. Jako profesor na theologickém ústavu brněnském vychovával si celou řadu nadšených spolupracovníků. Přivedl jak svízelnou drobnou práci tak ladnými přednáškami «Všeoborové sdružení křesť. dělnictva» na Moravě k velikému rozmachu.

Práci Šrámkovu v neposlední řadě žehnají katolické domkáři a majetkové dělníci. Když se kaly r. 1912—13 plány k založení organizace domkářské, Šrámek naznačil odbornými radami cesty, po nichž by se mohlo to sdružení bráti k opravdovému a trvalému rozkvětu. Vždyť ostatně kolébka Šrámkova stála v Orygově pod chudou rolnickou stísečkou.

R. 1898 byl náš jubilar zvolen za předsedu «Všeobor. sdružení křesť. dělnictva». Od r. 1902 působil jako kooperátor ve Všebovicích. R. 1905 jmenován docentem sociologie na theologickém učelství v Brně a od r. 1911 profesorem. Zemským poslancem zvolen za Vyškovsko r. 1906 a rok na to tamtéž poslancem říšským, r. 1913 zemským poslancem za Uh.-Hradišsko. Po říjnovém převratu r. 1918 stal se členem Nár. Výboru v Praze a předsedou klubu lidové strany v revolučním parlamentě v Praze, v r. 1920 předsedou klubu lidové strany ve zvolené poslanecké sněmovně v Praze.

Právě jako předseda strany ukázal světu své vlastnosti nejskvělejší v plné síle. Prospěl netoliko zmohutnění a sebevědomí strany vlastní, ale i celé republice neizdařilejšími akcemi. Velikého uznání dostalo se jeho taktice i od našich nepřátel.

Jakkoli již dávno před válkou předvídal, že organizace křesťanského lidu musí čelit protikatolickému přívalu prostředky novými, cestami radikálnějšími, nikdy se nedal zlákatí citlivostí tuctových demagogů. Kde pozoroval konservativní odpor, tam dovedl vřdně a přátelsky přesvědčovat, aby mohutné hnutí se nerozdělilo na dva protínové proudy. A lidovým zůstal Šrámek vždycky.

Kdo sleduje jeho činnost, nevychází z obdivu nad horečnou prací tohoto vynikajícího vůdce. Předseda nasazuje i noc, aby vždy byl na svém místě. Stojí na stráž u všech průlomů; žádný chytrák nedovede ho překvapit při podřimování anebo malé bdělosti. Uchvacuje všude svou jedinou opravdovost.

Naším vřelým přáním jest, aby při plném zdraví ze svých důmyslných projektů ještě mnoho zdárně dokonil. Bůh žehnej našemu šlechtnému horlivému dlouhá léta!

na tento oficiální zástupce naší republiky zatčen a s jinými Čechy zavezen nákladním automobilem do Moskvy. Neměli by právě soc. demokraté energicky protestovati proti takové «mírumilovnosti» bolševické?

Bývalý Muňův spolupracovník v Rusku soudr. Beneš v ostravském «Duchu času» varuje Lenina před českými komunisty. Prý psal v letech 1917—18 na radu Leninovu dvakrát do Čech Šmeralovi a Burianovi, aby založili stranu komunistickou. Ale do 28. října «radikálové zůstali za pecí. Byli věrni Francu Josefovi. Akce Neumannova a Sonnenscheinova je takového druhu, že čestný člověk se k ní v Čechách nepřipojí. Sonnenschein je osobnost víc než podezřelá. Klement je agent-provokatér, je často viděn v společnosti tajné policie a ještě někde jinde. V březnu r. 1920 přijel do Moskvy s Olbrachtem a Vajtaurem s plnými mocemi od pražských komunistů (1) soudr. Salát-Petrík. Beneš o něm napsal, že je to bývalý reportér Baštyřova orgánu a rakouský kapitán. Střílel zajaté Rusy. Byl také mezi děsojnký, které rakouská vláda komandovala do rudé a československé armády, aby vyvolali konflikt. A jaké prý hrozné věci páchal v «čezvyčajce»! Salát stal se v Moskvě mnohonásobným obročníkem. — Beneš mluví dále o rozkrádání miliónů, sebraných v Čechách na hnutí komunistické. Za tyto peníze obohacení jednotlivci neuspřádali ani přednášek o Rusku. — Salátův společník Rudnianský od té doby, co se oženil s příbuznou Znověvovou, stal se mocným pašou. Má automobil, dva sekretáře, čtyři sluby a dvě služby. Žena jeho — vzdor pracovní povinnosti v Rusku — lenoší, nic nedělá, od tloušťky sotva chodí, je plná diamantů a perel. Rudnianský do 11 hodin spí a v poledne již ležá domá.

Tací lidé by to zkomunistovali Ruskou by soukromý majetek jiných bratrsky — ale jen asi mezi 300 lidí, mezi nejvřemější pomocníky. Ostatní proletariát by se však na ně musel díti do řpadu — jako v Rusku.

Leninovi bojovníci u nás.

Jest výrazným znamením doby, jak lidé, kteří se po 28. říjnu skromně krčili u vědomí svých černožlutých extravagancí, vystupují nyní okázale v naší republice v čele podvratných komunistů. Uvažte — tyto «dobrodinci» prý chtějí zvelebiti hmotný stav proletariátu! Jen to je ukrutně nápadné, proč jít semíť za války i ne-majetné občanstvo vysávali. Kde pak byl aspoň jediný komunist — člověk, který by byl promluvil dělnickým židovským keřadům do svědomí? Také příliš málo měli na zřeteli socialisté židovští falšovati kočky a bankovky.

Ale teď najednou Tauselgové, Sonnenscheinové atd. vystupují s přímě záměrem tržní proti sdruženým rolníkům a živnostníkům, jako by ne-potřebovali žádného bohatého v přední řadě mezi výzvy.

Politika.

Naše republika a komunisté.

Když se zmocnili Rostova nad Donem bolševici, vytvořili byt korespondenta «Venkova» prof. A. J. Kačery a správce evakuační komise československé Jungwirtha. Zatíci maditele komisionář-

ského obchodu Neřika a Škvora a zástupce firmy Lavin a Klement Janotku; tyto uvrhli do lousných sklepů a majetek jejich rozkradli. Když náš konsul Hromádka zakročil ve prospěch uvězněných, byl hrubě odbyt; ani se mu neřeklo, proč jsou čeští lidé vězněni. Dne 27. května z čista jas-

Česká banka filiálka v Hradci Králové

provádí veškeré obchody bankovní i bursovní
za podmínek velmi výhodných.

Vizitky na knížky a běžné účty úročí se nejvý-
hodněji dle doby výpovědi.

Akiový kapitál K 200.000.000.—.
Reservní a pojištné fondy přes K 100.000.000.—.

Živnostenská banka Mělník v Hradci Králové

provádí veškeré obchody
bankovní i směnárenské.

Úvěry. — Vklady. — Úhrady na cizinu. — Akreditivy.
Cenné papíry. — Bursa. — Běžné účty.

Dne 9. t. m. byl odvážen z Jičína do Prahy německý bolševik a lupič Hölz, který se snažil před německým kriminálem nalézt ochranu v českých lesích a dle možnosti rozpoutat bolševické výšehy i u nás. Na nádraží okazale ho doprovázeli židovští bolševici s Goliatem v čele. Loučili se s ním hloučně po německu.

Dne 10. t. m. v místnostech Lidového domu v Praze konala se schůze soc. dem. mládeže, v níž rokováno o odvodech. Do debaty se vmísili židovští komunisté němečtí Fischer a Kohlmann. Kteří žádali, aby byla zavržena i mílice a aby bylo schváleno ozbrojení proletariátu. Kohlmann prohlašoval jménem českých, německých a nás židovských soudruhů, že bude dobře, páde-li socialistická mládež na vojnu k vůli vyslídění skladiště zbraní a jiných výzbrojních předmětů. Žádoucích pro ozbrojení proletariátu. (A tohoto chlapíka úřady neintervenovaly!)

Mise ruského Červeného kříže, která do Prahy přibyla, čítá pět členů, většinou židů. Vůdcem jeťm jest žid Ollmerson, který se zajímá zvláště o Slovensko. Jeho pravou rukou jest polský žid Višněvskij; dále jest v misi žid Jakobson. Záležitosť zajatců jsou jim věci podřadnou; více je poutá politika. Neměli by právě tyto lidé fici zdejším židům, že jim žádný druhý stát neudělí takové privileje, jaké mají u nás?

Bolševičtí židé ani prstem pro naši samostatnost nehnuli; semity zde neutiskuje nikdo. K čemu tedy velké izraelské bouření právě nyní?

Množí se zprávy, jak židovští komunisti rozeštvávali lid na schůzích moravských a sloven-

ských — zrovna jako by cítili zápach nějaké mršiny. Dá si spofádaný lid český ještě dlouho líbiti takové cizácké poručnickování v době, kdy dosud hlaholí hymny o národní svobodě?

Významný manifest soc. demokratické pravice.

V »Záři« otiskují zástupci soc. demokratické pravice manifest, v němž se vyslovují zcela jasně pro demokracii a pro koalici. Rázně se zde vystupuje proti koalici levici.

Provolání, podepsané převážnou většinou poslanců, senátorů a jiných významných soc. dem. pracovníků, ohlašuje toto:

»My podepsaní prohlašujeme, že se nepodpíjíme politice katastrofy a rozvratu. Nebudeme bídu lidu zvyšovat a odmítáme úsilí těch, kdož v množství bíd lidových mas spatřují půdu svých extrémních snah. Nevezmeme si na svědomí a zodpovědnost politiku, která podle našeho přesvědčení nutně by vedla k porážce dělnické třídy a ke zkáze republiky.

Dnes neběží již o spor mezi levým a pravým křídlem strany, dnes jde o spor mezi sociální demokracií a komunismem, který zásadně zamítá demokracii a parlamentarismus a jedinou spásu spatřuje v revoluci dle ruského příkladu. Obracíme se proto k Vám, soudruzi a soudružky, abyste všude působili proti politice katastrofy a násilného převratu a pro politiku demokracie, revolučního vývoje a zachování státní samostatnosti, slovem: pro politiku československé sociální demokracie!

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Horečné zvědavosti člověka dnešního nestačí rychle zpravodajství velkých žurnálů; nestačí ani, vychází-li některý list třikrát denně. Nyní se usiluje o rozeslání fotografií sapsačních výlevů cestou telegrafickou. Anglický list »Daily Mirror« již přinesl zdokonalené fotografie, zasláné z New Yorku telegrafii. Tedy nyní bude možno s

oznámením vzrušující události zaslati věrné vyobrazení zároveň. To znamená novou, přímo senační etapu ve vývoji novinařství. — Velice proslulého vynálezu původcem jest slovenský kněz Josef Murgaš z Ameriky, který se narodil v Tajově (v župě zvoňenské). Zabímal se o elektrotechniku již na gymnasiu a v ostřihomském semináři.

zale, ale nové bouře, podporované Francií, přinutily ho k hledání bezpečnosti v Anagni, kdež 27. března 1377 zemřel. Již 9. dubna slavně intronisován nástupce, Ital Urban VI. Vlachové cítili uspokojení, že tento jejich krajan do Avignonu neprechce. Ušlechtilé duše, které bořely pro důkladnou reformaci »v hlavě i údech«, čekaly od asketického a přímého nástupce sv. Petra divy.

Všichni současníci souhlasně chválili Urbanovu mravní přsnost a svědomitost v konání povinností. Zvláště se zamýšlel davům papežův rázný odpor proti svatokupectví. Urban zadával benefice jak na svém dvoře tak jinde bez vyžadování pohorlivých poplatků; nikdy nedával souhlasu k vydírání, ačkoli se častěji ocitl v citelné nouzi. V úřadování levil velkou zručnost dlouholetého praktika. Nic mu nebylo odpornějšího než zlořády kněžské. Nad novým papežem jásal Chrištoforus z Placenz, který napsal svému pánovi Lodovicovi Gonzagovi z Mantui: »Odvažují se prohlásiti, že církev od jednoho sta i více let neměla žádného podobného pastýře.« Chvála Urbanův bystrozrak.

A přece právě politika tohoto papeže vedla k osadnému církevnímu rozkolu. Právě překotné a bezohledné čistění jenom otravné bacily korupce rozmnožilo. Tak obrovské těleso, jakým byla církev, nebylo možno uzdraviti hned. Jestliže choroba trvala přes 70 let a zlořády zapustily do pedy duše a také kořinky, nebyly zde nikem vyhládky novely. Fysický mátlak neomračoval a

Jako kaplan konal výzkumné práce. R. 1896 odjel do Ameriky, kde po tři léta organizoval práci. R. 1899 zřídil si laboratoř a r. 1903 podal žádost o patentování »Tone systému«. Když mu bylo vyhověno, utvořila se ve Filadelfii společnost na využitkování Murgašova telegrafování bez drátu. Zkouška provedená r. 1905 vydatně se znamenitě. Dosaženo elektrických vln dlouhých 200 mil. Nový patent Murgašův byl schválen r. 1909. (Systém zdokonalen tak, že možno bylo použít střídivého proudu.) Systému Murgašova začala užívat společnost jiná pod změnou jména systému: tvrdilo se, že zdokonalení jest zásluhou Marconiovou. Ale soudně zjištěno, že vynález jest Murgašův. Dnes užívá se soustavy Murgašovy na všech lepších stanicích jiskrové telegrafie.

Větrni bystře redigovaný časopis pro katolickou hudbu posvátnou »Cyril« dochází velké pozornosti i v daleké cizině. Jest chválen od mlánského časopisu »Musica sacra«. Francouzský profesor Amadée Gastoné (výborný znalec chorálu) sleduje církevní hudbu českou s velkým zájmem a slibuje, že o ní uveřejní články v listě proslulé vysoké školy hudební »Schola Cantorum«. — V brněnské »Hlídce« připojuje dr. J. Sedláček pozoruhodné poznámky k »M. J. Husovi« dra Novotného. — Před novým odjezdem do Ameriky uspořádá Kubelík poslední koncert 29. srpna v přírodním divadle v Šárce ve prospěch legionářů a podpůrných fondů Spolku čes. žurnalistů. — Při hypnose jest potřeba největší opatrnosti. Dne 3. t. m. uspal v Proseku hypnotisér Marion Annu Šarochovou. Dne 5. t. m. dělnice chodila při práci ve vysocanském cukrovaru zmačtaně jako bez sebe — až jí bylo nutno dopravit do všeobecné nemocnice. — Na pražské konservatoři hudby bude zřízeno hudebně-pedagogické oddělení; zatím na školní rok 1920—1 se zřídí dva ročníky, jichž hlavní předměty budou sborový a solový zpěv, klavír, housle, varhany. Prospekty o tom oddělení zaslal rektorát hudby. — Chrámoví hudebníci katoličtí v Badenu semkli se ve »Svaz kostelních hudebníků« se sídlem v Karlsruhe. Účelem svazu jest sloučení všech katolických hudebníků z povolání, kteří svůj úřad zastávají správně a jejichž mravy jsou bezúhonné. — Když J. R. Hradecký chtěl vydati svůj román u A. Neuberta, řekl se mu: »Píšte tak jako Brodský. Napište mi román třeba o štu arších. čím delší, tím lepší; vím, že knihy Brodského jsou vodička — ale na takové věci já mám klientelu. Hleďte taky, aby tam nebylo eroticky nic závadného, ale může to býti hodně rozvířné — naše věci čtou hlavně ženy... Za takový román vám dám 180 K za arch, jak Brodskému. a román může vycházeti hned.« — Náš krajan P. Lilák, který zná 6 jazyků, koná v belgických Antverpách platné služby našim vystěhovalcům. Tento kněz jest úředníkem u Red Star Line. Právě dovršil 60. rok. Za tou příčinou antverpský »Ons Volk« přinesl na přední straně jeho podo-

nepodmaňoval duši. Bylo potřebí netoňko energie, ale i psychologického talentu. Proces upřímného obrátu ve velkých společnostech trvá delší čas. — Nyní jsou na př. dobře známy příčiny evropské choroby. Dohoda zvítězila nad traviči evropského pokoje, ale ani její veliká síla vojenská nezastavila kaňkých proudů rázem. Horečka zhubných válek zmítá národy evropskými dosud. Přísny Urban VI. svou přikroští a choerickým kvapem třtiny nařčené nevzpřimil, ale dolamoval. Utíral čtvrtý a listy jedovatých bylin, ale nepozoroval, že k vytrhání jejich kořinek taková taktika je slabá. Scházela mu křesťanská náinnost.

Papež začal reformovati předně v nejvyšších hierarchických kruzích — na vlastním dvoře. — Hned druhý den po své korunovaci neopatrně nazval ty biskupy a preláty, kteří na dvoře žili, křivopřisečáky, protože své kostely opustili. Za čtrnáct dní nato kázal ve veřejném konsistoriu a mřskal zde chování kardínálů a preláta tak prude, že způsobil silné rozčilení. Především snažil se vykořeniti svatokupectví. Žádal, aby všechny věci přednávané na římském dvoře byly vyřizovány zdarma; kladl důraz na to, aby sobaři odměn zvláště kardínálové, protože mají býti jinému duchovenstvu vzorem a zrcadlem spravedlivosti a svatosti. Překážel i jiným přímám kardínálů, že se vtráta otázka, z čeho vlastně mají být v polozpuštěm a zchudlém Římě vyřizováni. Dne 6. čer. učinil papež, že se stavěl vehementně proti

FEUILLETON.

Reformace papeže Urbana VI.

»Babytonské zajetí« papežů v Avignoně (1305 až 1376) znamenalo vleký a trapný neduh tělesa církevního. Francouzská vláda opřádala hlavy katolictva rok od roku k vůli svému politickému zájmu nitkami tak pevnými, že bylo k jejich přetrhání zapotřebí jak obrovské energie tak nevšedního důvtipu.

Náš Karel IV. jako úředně uznaný vrchní ochránce všeho katolictva horlivě vybízel papeže k přesídlení do Říma, slibuje k tomu účelu svou pomoc fysickou.

Ale vtráta se otázka, zda-li sám mocný Otec vlasti dovede přemoci dlouhá a tuhá chapadla dvora pařížského. Francouzská vláda měla dosti prostředků k rozpoutání politické bouře proti papežské stolici v samé Itálii. Jakkoli Urban V. narážel na vzdory samých kardínálů, přece opustil 30. dubna 1367 Avignon. Před Římem byl v říši od Karla IV. slavně uvítán. Ale všechny dobré vlastnosti papeži nepomohly k upevnění jeho samostatnosti. Když vypukly v Itálii bouře a francouzští kardínálové jeví stáe bouřevnatější odpor proti novému svěmu sídlu, Urban r. 1370 se vrátil do Avignonu.

Zbožný a obětavý jeho nástupce Řehoř XI. za přispění Karlova opustil Avignon r. 1376. Roku následujícího byl sice v Římě uvítán velice oká-

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filialka v Chrudimi.

Telefony: 48a řidičství, 48b směšárna.

Akciový kapitál a rezervy K 90.000.000—

Vklady K 600.000.000—

Centrála v Brně.

Filialky: Boskovice, Břeclav, Bratislava, Holešov, Jablonec n./Nisou, Chrudim, Kroměříž, Mor. Ostrava, Nám. Brod, Olomouc, Opava, Píseň, Praha, Prostějov, Píseň, Třebíč, Uhav. Brod, Val. Meziříčí. Letní expositura v Lázních Luhačovicích. (Telefon filialky v Bratislavě č. 589, telegramy: Moravoagro).

Vklady na knížky, běžný a široký účet úrokuje se nejvýhodněji.

Penížní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu.

Finanční podniky. — Zálohové úvěry obcím a veřejným korporacím.

Remboursní úvěry.

Financování importu a exportu.

Třídní loterie.

Pojišťování loď.

biznu, připojuje dík za to, že jubilační šifil v Belgii známou českou literaturu. Lilák napsal z Belgie četné a velice pozoruhodné články do katolických listů českých. — Padesátý dožil se 7. srpna vynikající učenec dr. Jos. Samsour, profesor

církevní historie na bohosloveckém ústavě v Brně. Jeho spisy jsou četné a důkladně promyšlené. Svými dokumenty rozptýlil mnoho protikatolických předurků. Přejeme mu mnoho sil k záslužné práci další.

ově sv. Lucie v Syrakusách. Při vykopávkách odkryty byly obrazy a nápisy, které vznikly ve třetím století po Kristu. Objeven snad nejstarší obraz antického malířství, křesťanského, znázorňující anděla troubícího v den soudný. Prof. Orsi objeví dále na téže místě památky ze 7. a 8. století, jako obrazy sv. Heleny s křížem, 40 mučedníků ze Sebasty v Armenii a j. Dopisující člen společnosti dr. Jindřich Josi mluvil pak o vykopávkách na sílnici Salafia Vecchia, kde objeveny byly nápisy jako sca Dei Genetrix a něco dále Pro nobis (snad Sancta Dei Genetrix, intercede pro nobis), obrazy Matky Boží s děťátkem a p. Objevy budou mít velký význam pro křesťanskou archeologii. — Jestliže tedy v době tak prastaré již byla vzývána Panna Maria za přimluvu, přibývá nový doklad, že naše nynější víra jest zrovna taková jako u starých křesťanů. Katakomby a různé vykopávky stále výmluvněji svědčí ve prospěch dogmatiky katolické.

Národohospodářská hlídka.

Výběžek státního hospodaření na velkostatku.

Nový doklad poskytuje velkostatek Csenki-Pusztu u Karvy, ve výměře 12.000 našich mětic velmi úrodné orné půdy a mnoha set mětic pastvisok. Dvůr patřil osířilomskému primasovi; po převratu byl mu zabaven a vzat s úplným živým i mrtvým inventářem do hospodářství ve státním režimu. A výsledek toho hospodářství: deficit 2.000.000 korun za jeden rok, kromě toho dobytek vybit, hospodářské budovy a stroje neopraveny atd., jak již to při takovém hospodářství bývá. — Byla tam ovšem celá kompanie správců, ředitelů, komisařů, revisorů atd. Až začne ta socialisace, to se teprve počít takových starostlivých hlav rozmnoží. A nikde není tak obtížná kontrola skutečného výběžku jako při pořídním hospodářství. Vždyť konečně i každý rok dle náklady počasí výnos se mění.

Jaká jest reputace našeho průmyslu. Pro samý pokrok a neustálé konference jak o mzdách tak exportu, tak konkurenci atd. zapomíná se tvrdošíjně na to, co jest nejobtížnější podmínkou našeho vývozu. Dochází zpráva přímo ohromující. Ústředna české industrie v Záhřebě žaluje, že ceny československého průmyslu jsou vysoké a při tom jakost zboží pochybná. Takové vysvědčení tedy dáno české ruce, která před válkou svojí obratností tolik proslula! Tohle tedy má být ten republikánský pokrok! V takové zlověstné vysvědčení jsou tedy najednou zaklety frázyvíte fanjáry o moderním vývoji našeho národa. Tedy sama česká instituce záhřebská, která jest zřízena k mravní podpoře našeho průmyslu, láme hůl jak nad svědomitostí pracovních, tak nad cenami, které musí zaměstnavatel od ciziny požadovati, má-li dostáti svým finančním závazkům.

že se ocitl ve velmi trapných finančních nesnázích. Podporoval korupci Mikuláš z Clemangens o něm mpsal: „Za své celé vlády byl zcela slušnou francouzských princů a baronů; trpěl od dvořanů všelikou potupu, propíchnoval dle jejich přání biskupství a prelatury velmi často mladým a nehodným lidem; činil k získání přízně mocných obrovské výdaje, povoloval jim všechna vydání, kterými obtěžovali kněžstvo, docela jim le nabízel a přivedl tak duchovenstvo skoro zcela pod moc světských knížat, z nichž každý zdál se býti papežem spíše než on sám.“

Jestliže tedy vidíme, jak narazil čelem na tvrdou zeď sám mocný papež, mohl snad míti větší praktické úspěchy nedlouho potom Hus? Ten prohlásoval, že bezohledné šlehání konservativní kněze napraví. Užíval slov a titulů příliš příkrých i tehdy, kdy jich bylo málo potřebí a kdy se podpalovaly překočným bojem jen vášně. Hus chtěl napravovat zločiny notoriko v Čechách; spěchal do Kostnice v naději, že se k jeho vývodům přidá většina přítomných zástupců světa křesťanského. Proč si nevzpomněl na trapný osud vlivnější autority křesťanstva, než byl sám? Papež ovšem nespolehal na mocné světa tohoto: čeští vikariáři byli poštěky obratnějšími a zastíhli si velice silnou oporu urozenou. Ale jestliže věděli, jak ohrožují reformaci aristokratické francouzské měly také trochu zpytovat opravdovost šlechticů českých. A kdo chtěl v Čechách pravdu

Kulturní jiskry.

Soc. dem. senátor Hybeš o lidovém vzdělání. Starý tento bojovník, který inklinuje ke komunismu, těší se stále u soudruhů velké vážnosti. Na konferenci soc. dem. strany v Brně vyslovil se v polemice proti soudruhovi Ješinovi: „Není třeba, aby dělníci se učili čísti a psát, poněvadž by pak každý chtěl býti účetním a podobně a žádný by nechtěl dělat.“ Ješina tento výrok Hybešův citoval na konferenci soc. dem. pravice na Smíchově dne 12. července 1920. Hybeše nedávno oslavovaly všechny soc. dem. listy jako prvního českého republikána. — Patrně, že na dobu novou v republice nestátí.

Jak působila zpráva o stržení Mariánského sloupu v Paříži, vypravuje dle vlastní zkušenosti člen americké mise Hynek Dostál v „Hlasu“ z 6. července t. r. Když při svém návratu z Československa byla mise zdržena stávkou železničářů v Paříži, docházela přes Louvre do hostince paní Zelenkové, jejíž manžel padl v boji jako hrdina za svobodu Francie a našeho národa.

Jednou zasedly u vedlejšího stolu čtyři inteligentní dámy, které plynouly českou veteřbílí a spěch československé lidové výstavy v Louvre. Byly to: akademická malířka Zdenka Braunerová, Renata Tyršová, Wanklová a její sestra. Pánové Nekula, V. Jelínek, Dostál a Sekera představili se kralankám a k pochvalám výstavy připojovali své radostné úsudky sami.

Pak se začalo mluvit o dnech českého osvobození. Když se dotekl stržení Mariánského slou-

přepychovému vystupování kardinálů; ale mluví, bratrská domluva byla by tu prospěla více než despotické zákazy. Připomínám, že papež v shromáždění svého dvora ostře napadal jednotlivé kardinály, vysvětluje si snadno, proč se znovu připojovali k protipapežským intrikám francouzské vlády.

Na pařížském dvoře Karla V. vzbuzoval reformační kvas Urbanův veliký hněv již proto, že papež si počínal tak samostatně, jako by do církevních věcí neměl pranic co mluvití velmoc ta, která nedávno ještě udávala církevní politice směr. Francouzský král věděl, že k návratu papežské kurie do Avignonu nikdy nedojde, jakmile ve sboru kardinálů získají Vlachové většinu. Karlovy domluvy konečně tedy zřekaly tajemnému plánu pařížskému i ty francouzské kardinály, kteří delší čas váhali porušiti věrnost k papeži. Král siřbil, že jejich revoltu posílí třebas i vojskem, i kdyby v tom případě musil ukončiti válku s Anglií.

Sv. Kateřina Sienská, která i svým diplomatickým bystrozrakem tehdy tolik prosadila a reformy s velkým žárem horžila, varovala a napomínala papeže. „Spravedlivost bez míhoordenství“, psala Urbanovi, „byla by spíše neprávem, než spravedlivostí“. Tato i jiná varovná slova ženinní foholnice však narážela na neokrotnou papežovu amfiočnost.

Ke všemu zneptáčetli si papež velice vlivné politické přátele: Neapolskou královnu a jejího manžela, knížete Otů z Brumvíku. Nepohodil se

pu, všechny dámy ten čin bez obahu odsoudily. Dodaly, že jest smutným zjevem, že hlavní vinu na tom měla fanatická Češka — člen Národ. shromáždění.

Po krátké pomlčce Zdenka Braunerová pravila energicky: „Pánové! Zničením sochy Panny Marie na Staroměstském náměstí byla jsem do duše uražena. Jsem upřímnou Češkou a katoličkou, stoupenkou strany lidové. Tímto prohlášením ničeho ve vlasti dnes nezískám, ale nedbám toho. Když sloup Mariánský padl, tu se mi vřítala ustavičně myšlenka, že musím něco učinit, abych tu hanbu českého národa odčinila. Napadla mne myšlenka, kterou jsem ihned provedla. Zakoupila jsem velký smuteční věnec, vzala jej, zašla jsem na Staroměstské náměstí a položila na podstavec, kolem něhož trosky krásné sochy, postavené ku cti Matky Boží, byly rozházeny. — Nemohla jsem více učinit, abych svoji bolest utišila a urážku. Matce Kristově ve tvář vmetenou, částečně napravila. — Čekala jsem, že někdo z davu se na mne vrhne, mne ztýrá, uhodí, ale nestalo se tak. — Přiznám se, byla bych ráda tu ránu snesla pro své přesvědčení.“ — Když domřavila, tu v jejích jasných očích objevily se slzy.

Významné objevy archeologické z doby starokřesťanské. Dle referátu „Náhlence“ proslulý sekretář papežské archeologické akademie římské O. Marucchi přednesl před krátkým časem na schůzi akademie archeologické v Římě zprávu o nejmohutnějších objevech prof. Pavla Orsiniho na hřbi-

i s hrabětem Onoratem Gaetaním z Fondi. Tu našli obojí kardinálové svou nepřiznivější chvíli. Jakmile započala velká práce, brali si dovolenou druh za druhem z příčin zdravotních. Mohli poukazovati na to, že v parných dnech letních opravdu vznikají v Římě hromadné těžké choroby. Shromáždili se v Anagni. Dne 9. srpna 1378 vydalo 13 shromážděných kardinálů manifest, jímž ohlašováno uprázdnění stolce papežského, protože prý vojba Urbanova jest neplatnou; dne 20. září ohlásili z Fondi užaslému světu, že zvolili za papeže Roberta Genevského, který se nazval Klementem VII. Tenkrát napsal sv. Kateřina Sienská: „Dáblové v Římě podobě předsevzali volbu a nezvolili zástupce Kristova, nýbrž Antikrista.“

Tak započal onen velký církevní rozkol (1378—1417), který natropil tolik zmatků a pohorlení. K schismatu došlo netoliko za velké podpory vlády francouzské, ale i pod patronátem královny Neapolské Johanky a jejího manžela hraběte z Fondi. Když se dovědělo o rozkoju ochuravělý, staříček Karel IV., postavil se proti činu francouzských kardinálů energicky se zbytkem posledních svých sil. Ale vše bylo marno.

Toužil francouzští kardinálové po jakémkoliv reformaci? Vždyť Klement VII. byl muž marnivý a širokého svědomí. Vyživil se tak vysoko blávně proto, že byl pokrevně spřízněn s královským dvorem francouzským. Tento vzdoropapež byl nucen státi se koutkou pařížského dvora již proto,

Královéhradecká bankovní jednota společnost s r. o. v Hradci Králové.

Depoňní adresa: Alibanka.

Účet pošt. spoř. č. 140.273.

Číslo telefonu 88.

Provádí veškeré obchody bankovní a směnové.

Vklady úrokují se nejvýhodněji.

Bankovní obchodních směnek.

Slovní listky poštovní spořitelny na požádání zdarma.

Ta strašná obžaloba musí vzbudit příslušnou ozvěnu. Povolání kruhy jsou povinny důkladně toto obvinění vyšetřit, jestliže náš stát nemá vyváženosti místo průmyslových výrobků do ciziny dělactvo.

Nová medicína proti lichvě. Již se vyčerpaly léky nejrůznější, ale židovští chytáci s pohrdlým úsměvem vždy objevili nějaký „protilek“, takže se lichvař veselé dále. Panstvo nechce přiznat, že z toho neúhru by nejlépe vyhojila obnova staročeské poctivosti, vypěstovaná křesťanstvím. — Teď z největší nouze zkouší se nový prostředek. Z ministerstva pro zásobování lidu se oznamuje: Aby se co možná potlačilo podlédné vyvážení zboží a zejména potravin za hranice, a aby se zvýšila bedlivost a horlivost dozorců úředních orgánů na hranici, nařizuje ministerstvo pro zásobování lidu, aby úředním orgánům, které by zachytily zboží jakéhokoli druhu, zejména pak obilí vyvážené podlédně z území čsl. republiky, byla jako odměna vyplacena ze zboží zachyceného při podlédném vývozu, které by bylo prohlášeno za propadlé ve prospěch státu, částka rovnající se při poměrných poměrech, které jsou předmětem státního hospodářství, 50 proc. základní přejímající ceny bez přírůbků, při zboží, pro které není stanovena úřední cena, 50 proc. tržní cenu, za které zboží to bylo koupeno. Tento prostředek ovšem zdá se velmi praktický. Jen neselže-li znovu! Ale co si jenom cizina pomyslí o holkubkém národě, až se dozví, že jest u nás potřeba k zamezení kriminálních podvodů udělení zvláštní odměny za povinnost — samým orgánům

dozorčím? Nu — vždyť prý jsme národem Husovým; a teď zvlášť nekazí charakteru římský klerikalismus, každý se může orientovat v morálce dle Husa svobodně.

Jak agrárně-socialistická vláda respektuje zákony. Nár. shromáždění usneslo se na zákonu o reorganizaci uhelného hospodářství. Tento zákon je už 4 měsíce uveřejněn, ale dosud se z něho provedlo jen 30 proc. uvalení daně na uhlí. Ustanovení zákona o uhelných komorách a uhelných radách provedeno nebylo. Tak dbá agrárně-socialistická vláda na zákony, které sama prosadila. Celá reorganizace uhelného hospodářství bude patrně záležet v tom, že uhlí bude ještě dražší než dosud.

Pražské vzorkové veletrhy. Oznaky a železniční legitimace pro vystavovatele Pražských vzorkových veletrhů. Vystavovatelé Pražských vzorkových veletrhů obdrží bez zvláštní objednávky oznaky a legitimace železniční přímo a jediné od kanceláře veletrhů za režijní poplatek Kč 5.—. Jednomu majiteli tržní expozice bude za poplatek Kč 5.— vydán pouze omezený počet oznaků a legitimací dle rozsahu expozice nařizující. Nad tento počet budou oznaky a legitimace vydávány za plný obnos Kč 25.—. Pro zaměstnance pražských firem budou místo oznaků vydávány zvláštní legitimace, jež po sdělení počtu nepřetržitě zaměstnaných osob vydá kancelář veletrhů. S expedicí oznaků započne se v těchto dnech a jsou proto veškeré urgency bez účelny.

Rozmanitosti.

Socialistický milionář v Chicagu William Lloyd a 19 jiných členů komunistické strany byli odsouzeni pro zločin spiknutí proti vládě do těžkého žaláře od 1 do 5 roků. (Milionář ovšem nestával se komunisty, aby se bratrsky dělili, nýbrž aby jako nové vrchnosti více vyzískali. Vždyť to vidíme na Rusku.) — Ve Francii se zakotvuje po-

kárati svatokupectví, neměl být jednostranným: vždyť přece simonii podporoval sám dvůr Václava IV. a královští málci. Když viklefovci proti válce arcibiskupa Zbyňka Zajíce dopomohli k zvolení třetího papeže, bezděčně jen zmatky a svatokupecké praktiky rozmnožili. Proti nástupci toho třetího papeže pak vystupoval bouřlivě sám Hus. Dodáme-li, že viklefovci troasím bludy notorické (přesazené z Anglie na českou půdu), tím spíše pochopíme, že jejich akce nařázena na odpor samých opravdových reformátorů domácních i cizích. U nás v bouři husitské většina církevního jmění byla skonfiakována od bohatců — a ne-reformovalo se tím ani kněžstvo katolické ani husitské. Také úroveň vzdělání v obojím kněžstvu valně poklesla již proto, že universita husitskou konfiakací byla skoro zničena. Kaháná církev byla by se z věkloho vnitřního neduhu nevymanila ani tehdy, kdyby byla stvrdila kompaktní papežská stolice.

Tragický osud Urbana VI. volal na všechny strany k rozvaze; vždyť přece rok 1378 byl nejživějším svědectvím, že zlořády nezavinili jen blesarchové, ale že na nich měla velký podíl zpanná a chamtivá moc svátá. Bylo tedy potřeba luštit složitou otázku reformace s přiblížením ke všem pačlivým okolnostem. Příkré moralisování ještě nebylo kamenem reformní moudrosti. Obnovu zdravých řádů mohly provést jen hlavy ženatí a to od etapy k etapě při plných úvahách o poměru mezi světské a duchovní.

řádek stále pevněji. Jest tedy zcela přirozeno, že k zlevnění potravin tam nyní přistoupilo i snížení cen oděvu a obuvi. Prezident syndikátů obchodníků oburvil prohlásil, že v zimě budou boty po 50 francích. Kdy se dočkáme u nás? — Nemine týdne, aby se nepsalo o židovských kočkách, falšovatelských bankovkách a pašeráckých v naší republice. V pražské kavárně zadržen 19letý mláde- neček J. Weiss, u něhož nalezeno 49 padělanců stokrátových státovců. Řekl, že tašku s padělky obdržel od dvou souvěrců. Vyšlo na jevo, že ve společnosti Weissově jest Salomon Perlberger ze Slezska, bydlící v Praze. Nu — a Weiss jest ze Slovenska a také bydlí v Praze. Jaká to tam je přehlička obřízých cizinců v době citelné nouze bytové? — De „Venkova“ (z 5. srpna) Maďarí a maďaroni na Slovensku chtějí maďarisovat pomocí evang. církevní autonomie. Za schůze rady východního distriktu ev. a v. církve konstatováno, že Maďarí a maďaroni brání se poslovenštění škol v krajině slovenských. Při protestantském gymnasiu v Rimavské Sobotě měly být slovenské paralelky, ale Maďarí je znemožnili. Ačkoli v Kežmarce a Levoči jsou již gymnasia německá, žádají Němci ze Spiše, aby ev. gymnasia v Nové Vsi nebylo poslovenčeno. Rožnovská ev. církev žádala, aby tamní ev. dívčí měšť. škola byla maďarská. Také se žádá, aby ev. vyšší gymnasion v Prešově (župa žarišská) zůstalo maďarským. Ale — v celé župě jest pouze 3.74 procent Maďarů. Nu — a pak prý škodil slovenskému živlu „římský klerikalismus“! Šrobár potíral ludovce statně, aby posílil vlastní stranu. Zatím však dopomohl tím k velkému rozpětí soc. demokracie — hlavně levici. A teď nad vzrůstem maďarského bolševictví se chytá pokrokařské panstvo za hlavu. — Omluva o vzdušné dopravě poštovní mezi Prahou a Paříží jest již podepsána. Pošta vzduchem se bude dopravovat čtyřikrát týdně; z Prahy do Paříže letadlo dostihne

za šest hodin. — Známý spisovatel Horký vyměnil několik přesvědčení — podle toho, jaký kymal s které směrnice zisk. Začal v Čechách s nejostřejším radikalismem a jedovatou ironií. Ale tu již měl silnou konkurenci. Odešel a zkoušel znovu své ostří hlavně na stromu katolické církve. Ale prudké výsledky nezakryly, že má spisovatelský talent podprostřední. Tedy do Ameriky — a mezi bolševiky. Ti přijmou a dobře platí každého, kdo má břítký jazyk a hodně odvahy. Horký, aby na sebe lépe upozornil, napsal drastické brožury proti dru Benešovi a prezidentu Masarykovi. Nyní chce se v plné parádě vrátit do vlasti, ale československá diplomacie čini jeho odjezdu překážky. — V Rakousku proti bývalému dělnickému radovi Fischerovi nařizeno policejní vyšetřování. Lpí na něm podezření, že 14. a 15. července dal o své újmě složiti uherské ovoce, určené do Německa. Přichází se na to, že se dopustil i jiných přečinů, zejména fetišovým obchodem. A tento rudý keřas se prohlašoval za socialistického reformátora! — Porotním soudem v Praze odsouzen byl na 18 měsíců úředník textilní ústředny Ladislav Šima pro zločin zpronevěry a podvodu. Šima — píše „28. říjen“ — dělal před soudem ještě velice dobrého republikána: Mohl prý bráti mnohem více, ale nechtěl škodit tolik republice; textilní komisi byl by prý nešetřil... Vzácné, řdumilné srdce tohoto komunisty! K vůli republice měl nároky skrovné. Ale budou kdekoli lepší komisaři bolševictví? Máme to pěkné zkušenosti již při počátcích socialisace! — Maďarský Horthy předplatil po 20.000 výtisků židovských listů „Neue Freie Presse“ a „N. Wiener Tagblatt“. Tak tedy vyhlíží křesťanství nové maďarské vlády, která chce uchvátit Slovensko. — Jak se u nás obětují pro vlast vysokí úředníci, protekční děti socialistické vlády, patrně z toho, že jeden lékař v pražském předměstí má na dveřích své ordinace sněh upozornění, že ministerským úředníkům nevydává lékařských vysvědčení za účelem dosažení dovolené. Jistě těch „nemocných“ přibývalo trochu moc. — Noviny oznamují, že bolševictí agenti vpašovali korunní klenoty ruské do Anglie. Obchodníci drahokamy jsou varováni před koupí těch pokladů.

Pozvání

k valné schůzi Tiskového Družstva
pod ochranou sv. Jana Nep. v Hradci Král.,
která konati se bude

v pondělí 22. srpna t. r. o 1. hod. odp.
v síle „Adalbertina.“

Program jednání:

1. Protokol valné schůze z 25. srpna 1919.
2. Zpráva jednatele.
3. Zpráva pokladní a revizní.
4. Volba nového výboru.
5. Návrh výboru na novou úpravu tiskových podniků družstevních.
6. Návrh na zvýšení členských příspěvků.
7. Vojné návrhy.

Pozn.: Nesedě-li se v ustanovenou hodinu potřebný počet členů, bude valná hromada zahájena o hodinu později a bude způsobilá platně se usnášeti za každého počtu členstva (§ 10. stat. nov). — Návrhy, které mají se ve valné hromadě přednati, buďtež nejdéle do 18. t. m. podány Sekretariátu Tiskového družstva.

V Hradci Král., dne 10. srpna 1920.

Karel Keppel,
jedenatel.

Dr. Fr. Šulc,
předseda.

Církevní obzor.

Úmrtí. P. Jos. Pleštil (V Vujn.), kněz na odpocinku v Loučenci, zemřel 9. srpna 1920.

Kněžský spolek podpůrný konati bude svou valnou hromadu v Praze u příležitosti všeobecného sjezdu katolíků čs. Projednány budou záležitosti, týkající se kněžského domu v Luhačovicích. Místnost rokování bude oznámena při slavnostní schůzi. — P. Lužný, předseda spolku.

Schůze duchovenstva v Poříčce bude ve čtvrtek 19. t. m. o 1. hod. odp. (na děkanství). Magre dr. Šulc promluví o církevních poměrech v Čechách a op. Fr. Jakl o organizaci. Jest žádoucí, aby kněžstvo z Poříčska, Litomyšlska a Skutečska dostavilo se v hojném počtu.

Československá strana lidová.

Všeobecný sjezd katolíckých československých v Praze 28.—31. srpna. (Adresa kanceláře: Praha-II. 200, Pštrossova ul. Telefon 1126.) Účastníci katol. sjezdu v Praze, dbejte přesně těchto pokynů! Přístup do všech sjezdových schůzí bude dovolen jen na sjezdové legitimace, které zní na jméno a vydává je sjezdová kancelář (v Praze II.-200). Kdo účast na sjezdu ohlásil, pošle mu kancelář soupisný lístek, na němž se přesně vyznačí jméno a adresa každého účastníka, poznamená se, jakou legitimaci si přeje (na celý sjezd či na jednotlivý den a který), přeje-li si lístek do Národního divadla a v jaké ceně. Zároveň přiloží se seznam cen (do Národního divadla i za legitimace) a připojí složný lístek. Účastník přesně vyplní soupisný lístek za sebe a ostatní z místa, vybere všechny peníze a odešle obě nejdříve do 18. srpna. Jakmile obě dojde, zašle kancelář obratem poštou na udanou adresu legitimace a podrobný program sjezdový s praktickými pokyny pro účastníky v Praze neznalé. Tento postup musí býti zachován, nemají-li nastati zmatky. Z téhož důvodu nelze sjezdových legitimací ani divadelních vstupenek posílati na úvěr. Legitimace sjezdové opravňují k slevě jízdného 33% pro všechny třídy osobních vlaků ve dnech 27. srpna až 1. září. V Praze budou se legitimace vydávati ve sjezdové kanceláři, zbude-li pro účastníky místo. Lístky do divadla budou dle přání dávány na sedadla vedle sebe. Dne 24. srpna nebudou se pro venkov divadelní přihlášky přijímati, zbylé lístky dají se do rozprodeje v pražských knihkupectvích.

O noclehy v soukromých bytech i hromadné bude postaráno pro všechny, kdo se včas přihlásí, pokud se jim nepodařílo soukromě u známých a krajanů si je obstarati. Na aprovisaci pamatuj každý z domova.

Dotazníky rozeslali jsme jednak sami, jednak prostřednictvím některých ústředí, ale z jednoho naprostou nedostatečností adres přišlo mnoho remitend a my nevíme, kdo byl adresátem. Které spolky neb organizace nedostaly dotazníku, nepokládejte to za úmyslné opomenutí a hlašte se samy.

Poličko. V neděli dne 1. srpna konala se ve Voldřiši u Poličky okrsková manifestační schůze katolické mládeže. Ač bylo počasí nejisté, přece byla účast značná, hlavně z řad jinochů. Schůzi zahájil známý pracovník mezi katolickou mládeží Jan Netas z Voldříše, který přítomné srdečně uvítal a adélní slovo prvnímu referentu, studijnímu z Hradce Králové Vítovi. Ten v obsáhlém referátu podal obraz dnešních poměrů mezi českou mládeží a naznačil úkoly katolické mládeže. Referát odměněn potleskem. Nato promluvil František Rádek ze Sádka o úkolech Orla. Ke konci promluvil třetí referent krajský sekretář strany

lidové a správce fary dp. František Pakl. Obsáhlé probral dnešní situaci státní, vnitropolitickou, hospodářskou, sociální a náboženskou. Ukázal, že u nás je dusno v každém ohledu a nejvíce ve směru náboženském. Poukázal na krutou persekuci katolíků v republice a hlavně mládeže. Poznamenal, že osud katolíků českých je podobný osudu prvníků křesťanů. Chybí jen, aby nás nepřátelé dali zašiti do koží, obložili smolou a zapálili jako světné pochodně, jako to učinil Nero. V tomto zásepe musí katolická mládež býti kádrem a rezervou síly a nadšení. Ku konci pak citoval il-mavá slova bývalého luteránského pastora a potomního katolického spisovatele a apologety Haaseho z knihy jím na obranu církve katolické sepsané. V úvodu této knihy autor prohlašuje imposantními slovy, že za katol. pravdu pokorně chce všechno dáti i ochotně zemřít. Všechny referáty odměněny bouřlivým potleskem. Předseda pak poděkoval všem referentům. Zapěním národní hymny schůze skončena.

Českoslovenští zemědělci! Svoláváme mimořádnou valnou hromadu Katolického spolku československých zemědělců v den 22. srpna 1920 od 10. hod. dopoledne do velkého sálu Katolického domu ve Vyškově, s kterou bude spojen velký sjezd československých zemědělců. Jsou poměry v republice naší skutečně tak mimořádné, zvláště co se týče státního nuceného hospodaření zemědělskými plodinami a volného obchodu. Nynější vláda vůbec nepomýšlí, aby toto hospodářské zotročování lidu zemědělského bylo odstraněno, ba naopak jest jejím plánem, aby toto novodobé otroctví opět tvrdým způsobem bylo prováděno. Všecka posavadní vládní nařízení o upotřebení sklízni směřují proti zájmům a požadavkům zemědělským. Nuže přijďte všichni, hlavně z celé Moravy manifestovati pro své požadavky a pro svou hospodářskou svobodu. — Josef Šamalik, předseda.

Slovenský svaz Oreľstva. Ve dnech zájezdu do Mariboru a Lublaně byla komána mezi předáky oreľského hnutí jugoslávského a československého řada porad a konferencí o vytvoření slovenského svazu Oreľstva. Zásadně bylo rozhodnuto, že svaz bude vytvořen. Jakou formu mít bude, jaký bude jeho řád a pod., o tom ještě se účastněná organizační tělesa oreľská dohodnou. Svaz tento pak vstoupí do Mezinárodní federace křesťanských tělocvičných organizací, na jejímž ustavení se rovněž pracuje a to hlavně se strany francouzských katolických gymnasií. Tím Oreľstvo naše stane na světovém mezinárodním fóru. Význam jeho tím přirozeně stoupne. Nejdůležitějším předpokladem našeho uplatnění v mezinárodní federaci však je bohatěná, vytrvalá a systematická práce vnitřní.

Zprávy místní a z kraje.

Pout' do Vamberka. Poutníci vyjedou z Král. Hradce v neděli dne 15. srpna o čtvrt na 3. hod. dopoledne a přijedou do Solnice v 6 hodin večer. Zde nocleh. V pondělí dne 16. srpna ve 4 hodiny ráno půjde procesí ze Solnice přes Skuhrov, Zákoní, Grunwald do Dušnická (Reinerz). Příchod do Vamberka kolem 5. hod. odp. Kdo by se chtěl ještě dodatečně přihlásiti za účastníka, oznam to do neděle buď v závodě nožiském p. Matějčka na náměstí v Hradci Král., anebo telegraficky farmínu úřadu v Solnici.

Ministerstvo financí dochází stížností finančních úřadů, že některé organizace státní, ze-

jména rolnické, odraďují svoje členy výzvami v úsuku, aby přiznali k dávce z majetku, pro které jest stanovena lhůta do 31. srpna 1920, ještě nepodávali a slibují jim, že podání přiznávky za ně obstarají. Ministerstvo financí vidí se nuceno poplatnictvo před uposlechnutím těchto svodů co nejdříve varovati. Je naprosto nemožné, aby jakákoliv politická organizace byla s to, tuto práci, kterou má na sta úředních orgánů vykonati v době dvou měsíců, vykonati za poplatníky včas a správně. Škodlivé následky pro zameškání lhůty nestihnou organizaci, na jejíž radu protokolárně sepsání přiznávky odmítla a podání přiznávky od-

**V A T E B N Í
SKUPINY**
zdařile provádí
J. F. LANGHANS,
uměl. závod fotografický
Hradec Král., Adalbertinum.

ložili, nýbrž jednotlivce. Jest to zejména ustanovení, že dávka se zvýší o 2 proc. případně i 5 procent těm, kdož přiznání včas nepodají. Rovněž varovati jest co nejdůtklivěji před domněnkou, že poplatníci učiní zadost své povinnosti a zbaví se trestních následků, podají-li v posledních dnech lhůty přiznávky nepřesně a neúplně sepsané. V těchto případech vydají se poplatníci v řízení ukládacím svízelnému vyšetřování a zjišťování správného stavu svého jmění a výlohy s tímto šetřením spojené budou po případě nuceni sami dle § 38. zákona o dávce z majetku zaplatiti, nehledě ani k tomu, že mohou býti mimo to trestáni pro pokus zkrácení nebo zatajení dávky dle § 57. cit. zákona.

Poradna pro sociální péči. Sociální odbor obce Hradce Králové otevřel dnem 1. srpna 1920 poradnu pro sociální péči v místnostech popisního úřadu na Malém náměstí. Poradna otevřena jest každodenně od 9—12 hod. dop. a od 2—3 hod. dopoledne a jest bezplatně přístupna každému, kdo potřebuje jakéhokoliv přispění. Vedena jest sl. M. Zabovou (absolventkou školy pro soc. péči v Praze), která jest tajemnicí sociální péče v Hradci Králové.

Poštovní autobusová doprava z Hradce Králové (od nádraží) do Stěžer bude zahájena dnem 15. srpna. Odjezd ráno v 6 hod. 20 min. z nádraží, příjezd do Stěžer v 6 hod. 42 min. Ze Stěžer v 6 hod. 50 min. a příjezd na nádraží v 7 hod. 13 min. Druhý odjezd: v 10 hod. 25 min., ve Stěžerách v 10 hod. 47 min. Návrat v 12 hod. 20 m. a příjezd v 12 hod. 43 min. Třetí jízda z nádraží: v 6 hod. 20 min. odpol. Návrat ze Stěžer v 6 hod. 50 minut. Prodloužení trati přes Nechanice do N. Bydžova bude uskutečněno tehdy, až budou provedeny nutné opravy sítě.

Okresní úřad pro péči o válečné poškozence v Hradci Králové pořádá sjezd sociálních pracovníků, obcí, úřadů a j. dne 8. t. m. o 10. hodině dopolední v přednáškovém sále Musea v Hradci Králové. Účelem sjezdu bylo sledování veškeré humanitní spolky a úřady, obce, penzijní ústavy, politické strany a žurnalistiku v jednu instituci, která by měla zmírniti bídu a strasti nešťastných, hlavně pak válekom poškozených. Sjezd, jehož se účastnilo na 200 osob, zahájil p. Fotter, předseda okres. úřadu pro péči o válečné poškozence v Hradci Králové a žádal p. O. Kypra, ředitele zemského úřadu pro péči o válečné poškozence, o výklad. Pan Kypr podobně vyložil, jak prováděti se bude sociální služba při soustředění všech institucí a za součinnosti zemského úřadu. Pravil, že na pojišťování invalidním válekom poškozených jest interesováno 10 proc. obyvatelstva v Čechách. V Čechách máme na 12.000 invalidů a na 10.000 válečných vdov. V této zemi se počítá na 150.000—160.000 sirotků po otcích ve válce padlých neb zemřelých. Renta válečných invalidů v Čechách dosahuje výše 1 miliardy korun. Vláda pomýšlí na vyřazení chudinství z kompetence jednotlivých obcí a zařazení veškerého chudinství do zemského úřadu sociální péče. Krok tento

PLAKÁTY

PROGRAMY

a vstupenky pro slavnosti, sjezdy, zábavy, divadla, veřejná cvičení v různých velikostech, jedno- i vícebarevné, jakož i všechny do oboru knihtisku spadající práce zhotovuje rychle, vkusně a za ceny solidní

BISKUPSKÁ KNIHTISKÁRNA V HRADCI KRÁLOVÉ.

(Podnik «Tiskového Družstva pod ochranou sv. Jana Nep.» v Hradci Král. (Adalbertinum.)

Provádějte prakticky heslo „Svůj k svému!“

Úvěrní družstvo ELIŠKA v Hradci Králové

Adalbertinum

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědní a poskytuje výhodné půjčky.

odůvodňuje se tím, že menší obce, které mají mnoho svých příslušníků válkou poškozených, nemohly by nésti velkého nákladu na zmírnění nouze svých příslušníků a ti by pak byli vydáni všanc nouzi, kdežto zemská správa by mohla spíše všem vyhovět. Je jistě, že nynější humanitní spolky činí opravdu mnoho dobra pro mnohé válečné poškozence, ale nemohou přece všem vyhovět. Na druhé straně jsou zjištěny případy, kde mnohý jednotlivý poškozenec chodí od jednoho ústavu k druhému, všude žádá o pomoc — a když dostane, jde zase dál, ještě je s tím nespokojen. Ale jindy opravdu potřebný poškozenec o přispěvek. V sousedění všech humanitních ústavů a spolků v jeden celek vidí řečník zlepšení poměrů válečných poškozenců. Ze pro toto sousedění v Čechách jeví se pochopení, vidí řečník z toho, že podobných úřadů pro péči o válečné poškozence jest v Čechách již 39. — Pan dr. Vaničkův pravil, že součinnost jest nutná a žádá, aby tento úřad byl pro poškozence a ne poškozenec pro úřad. Mimo to žádá, aby úřední síly byly dobré a schopné. Dále k věci mluvil p. Baudyšová a několik jiných řečníků. Řečník z Nového Bydžova žádá o všeobecné pojišťování všech invalidů i neválečných a vytýká, že nyní jen se mluví o válečných invalidech, ale pro mrzáky a invalidy, kteří dávno před válkou jsou ponecháni na pospas tvrdému životu, nic se nečiní. Bylo opravdu bohu slyšet, že tímto upozorněním byli někteří pp. invalidé uraženi a hlasitě protestovali proti řečníku. Vždyť proto byl svolán sjezd, abychom se uhradili, jak pomoci invalidům a všem poškozeným. Jestliže cítí bolest a bídu válečný poškozenec, musíme uznati, že také cítí ten nešťastný mrzák, který mnohdy při těžké práci a nahodilé nehodě přišel o ruku neb nohu, zrak nebo něco jiného a jest zde úplně bez naší jaké-

koliv pomoci. Při tom musíme uznati, že je to také náš bratr, náš souduh a občan. S poštovním jsme nuceni konstatovati, že nedošlo k nějakému pozitivnímu výsledku, ačkoliv to bylo tolik žádoucí. Doufáme však, že všichni veřejní činitelé a lidé dobré vůle budou dále usilovati, aby všem poškozeným mohlo být spomoženo náležitě a včas.

Vyhláška o nařízení fin. ministerstva ze dne 30. června 1920, č. 49.944. Na základě zmocnění daného v předposledním odstavci § 9. vládní nařízení ze dne 30. července 1919 č. 432 sb. zák. a nař. stanoví finanční ministerstvo pro podávání poplatkových výkazů o nájemch a pachttech ve smyslu nařízení právě uvedeného zpětné celoroční lhůty do konce měsíce února každého roku, a to dle stavu v den 1. února. Tím odpadá výkaz o poplatných nájemch a pachttech, který se podává mē do konce měsíce srpna 1920 (za předchozí pololetí končící dnem 31. ledna 1920), takže nejbližší výkaz podá se (za celou dobu od 1. února 1920 do konce ledna 1921) do konce měsíce února 1921. Tím změněny jsou i posavadní pololetní lhůty pro zaplacení poplatku se smluv nájemních ve zpětné lhůty celoroční se splatností do konce měsíce února každého roku.

Jedovaté houby zavinily příšernou tragedii. Pan Bohumil Tomek, průvodčí vlaku v Ploštiích, nacházel v lese u Kratonoh hoinost hub. Podělil se o ně se švakrem p. V. Moníkem, rolníkem, s nímž bydlí v též domku. Houby se jedly v obou rodinách v sobotu. Večer pocítili někteří nevoimost a v neděli ráno bylo nutno na rychlo povolati lékaře. Paní Tomková uzdravila se brzy, protože zavčas užívala mléka. Též její hošík Bohouš ve třech dnech byl mimo nebezpečí. Zato však za hrozných bolestí skončil v Ploštiích pan Moník v noc z 10. na 11. t. m. Pan Tomek v hradecké nemocnici podléhl otravě dne 12. t. m. před polednem. Služka Moníkova A. Svobodová (rodem Polka) posud se zmrít v téže nemocnici mezi životem a smrtí. Žalostné tyto případy vyvolaly v obci velké vzrušení. Sousedé projevují upřímnou soustrast dvěma řádným rodinám, tak trpce navštíveným. — Případy otrav houbami oznamují se zároveň z Třebechovic a Borohrádku. I nezkoušenější houbař má míti vždy na zřetel, že každá jedlá houba má potměšitého jedovatého bratranka. Jest často potřebí velice bystrého oka, aby byl od jedlé houby rozeznán. V přičině hub opatrnosti nikdy nezbyvá.

Různé zprávy.

Kněz z rodiny Washingtonů. Mezi novosvěcenci, kteří byli nedávno vysvěceni na kněze v koleji P. Marie v Emmitsburgu ve Spojených Státech, je též prasynovec generála Jiřího Washingtona, P. Richardson Blackburn Washington. Novosvěcenec jest právníkem Janě Augustina Washingtona, který byl bratrem prvního presidenta republiky severoamerické.

Politika barberského nástří. Podvratné živly v Rusku před válkou prohlašovaly, že carští žandarmové a bajonety nezastaví volný rozlet ducha a svobody. Teď však tytéž elementy vězní svobodu ducha netužšími pouty fysickými, užívají metody němé tváře z praesent. V Moskvě dne 1. t. m. na II. kongresu třetí Internacionály Lehin reagoval na řeč vůdce německých neodvislých soc. demokratů Crispiena. Táza se, jaké stanovisko zaujmou neodvislí k diktatuře proletariátu. Tvrdil, že strana neodvislých má v sobě protirevoluční živly. Politika, která se bojí násilí a terorismu, není schopna existence. Diktatura proletariátu bez teroru a bez násilí proti nehoršímu nepříteli proletariátu a dělnické třídy není myslitelná. Lenin skončil: »Nemůžeme spolupracovati s Kautským a nepřeteleme si nového člena v naši komunistickou internacionálu, který stojí na stanovisku Kautského.« — Předseda revolučního válečného tribunálu sovětské republiky sdělil, že od 2. května do 26. června bylo vyneseno 600 nových rozsudků smrti. — Polskému agentu v Sazni podařilo se zachytiti text tohoto bolševického rozkazu z 29. července: Komisaři generálního štábu 12. armády, souduhu Kamisovi! Podařilo se nám dosvěditi, že položíme Polákům podmínky příměří teprve 4. srpna. Můžete proto, a pokud neobdržíte rozkaz generálního štábu iron-

ty, válčiti proti Polákům, nedbajíce žádného závazku. Tento rozkaz je podepsán Stalínem, členem revolučního sovětu severozápadní fronty. — Bolševická »Ekonomičeskaja Žizň« v č. 145. napsala, že za frontou brzdi práce pro znovuvzřízení transportů hlavně liknaví zřízení; také pracovní výkonnost nakladačů jest nízká. Proto prý jest nutno provésti militarizaci dalších. »Týl musí býti přinucen pracovati vojensky.« Tedy připravuje se nové zotročení dělnictva, tak že ruská židovsko-bolševická robotárna mění se v nesnesitelnou káznici. — Tak podporují prázdnost ducha a voimost podvodní tyrané, kteří slibovali raijskou svobodu.

Úsporný systém zavádí se — v Rakousku. Počet vládních automobilů zredukován na nejskvěnější mřru. Nezastala by v Praze celou řadu automobilů tramway? Vždyť tam pro státní hodnostáře nejsou cesty tak daleké, jako ve Vídni. Nyní zaplatí se za automobil bez garáže, benzínu, bez oprav i bez šoféra 250.000 Kč. Mělo by dojiti k přesnému soupisu a kontrole úřednických automobilů v ministerstvu financí, aby se poznalo, kolik jich jest opravdu potřebných.

Velice časová slova pronesl zástupce republiky švýcarské, president státní rady Savoy, při příležitosti imenování nového biskupa lausannského. Jeho řeč byla pronesena jménem vlády a vyhláše tedy v jisté míře i program vlády. Savoy dle zpravodaje »Observatore Romano« mimo jiné řekl: »Občanská společnost nemůže žiti pouze ze svých vlastních sil, pouze z arsenálu svých zákonů. Mnohé události poslední dokazují, že národové spějí k strašlivým propastem. Ze vracejí se k horšímu barbarství, opouští-li moudrou nauku, jejíž strážníky bádšou a věčnou jest církev katolická. Kolik třebas znamenitých duchů, stájo se

Záložna v Hradci Král.

zápáné společenstvo s ručením ohmesseným

Československé náměstí.

Vklady na knížky.

Půjčky. - Úvěry osobní

a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.

Vadla. - Eskompt účtů a směnek.

neprátelskými pořádku a blahu lidu, poněvadž zneuznali ceny křesťanské morálky a síly učení Toho, který přinesl pokoj světu! Nejbezuzdnější materialismus zplodil v moderní civilizaci naši novopohanství. Jsme šťastni, monsignore, že můžeme vám říci, že dosud známe politiku, formulovanou takto Bosuetem: »Třeba hledati pevný základ státu v pravdě, která jest matkou míru; a pravdu naléztí lze pouze v náboženství!« Dovoluji si opakovati, monsignore, to, co jsem již za podobných okolností měl čest říci vašemu ctěnému a želenému předchůdci Monsignorovi Colliardovi: »Vláda může vám dáti plné ujištění, že se bude ve svém jednání řídití učením církve a že obzvláště bude sledovati učení velikého papeže Lva XIII., obsažené v nesmrtelných encyklikách o křesťanském zřízení státu a základních občanských povinnostech křesťanů.« — K tomu dlužno dodati, že ve Švýcarsku panuje netoliko vzorný pořádek, ale také opravdová svoboda. Švýcaři dobře znají povahu anarchisticko-bezbožeckých živlů z častého jejich pobytu na švýcarské půdě již dávno před válkou. Bylo by známkou obratu ke skutečnému pokroku, jestliže by se nad slovy uvedenými vážně zamyslii i státníci naši. V čem vynikají politickou obratností nad státníky švýcarské? Český lid volá stále hlasitěji: Více poškivni a úspěšné práce a méně překotného radikalismu!

Hadačské umění v Paříži kvete a hodně vynáší. Kde jest nedostatek pravé víry, tam se rychle ujímá pověra přes všechny voimomyšlenkářské fráze o soběstačnosti osvíceného ducha lidského. Vždyť právě inteligentní dámy jasnovídkám platí největší daně. Ve »Večerníku Práva lidu« dne 30. a 31. července jsou zajímavé obrázky ze samé Paříže, která sice se probouzí nyní rychle k novému životu náboženskému, ale přece mezi obyvatelstvem má obrovské řady neverčů dosud. »Petit Parisien« tvrdí, že v Paříži dnes žije se na 35.000 osob prorokováním, hadačstvím a vykládáním karet a žije se dobře. Obchody jsou znamenité. Sedí bába při ohniisku, měří vodu z misky v misku. Dvanáct misek v jedné řadě — ale kdepak! Tak už to dávno není... Běh doby zmoudernisoval i věštkyně lidských osudů, »neomylné« čtenářky karet, tajemných listů v knize Budoucnosti. Skafní jeskyně a dompata v lesích zeji opuštěná. Vyhasly poslední jiskry na ohniisku a věštkyně »vale« daly tajuplným křídům přírody. Stěhovaly se nejprve na pokraj a později i do středu měst. Nelze se tomu divit. Vymýcený a vyrovnaný kruh kol osad lidských vzrůstal den ze dne a věštkyně šly »za chlebem«, t. j. za svými klienty a hlavně klientkami. Prvotní přibytky, nedostl komfortní, vyměnily se za úpravné byty, kde ohniiska nahrazena jsou kamny poslední soustavy a časem zrestaurovaly i svůj zevnějšek. Jako motýl z kukly vybašly se i ony z plachet, plen a šátků a přišly na milost paní Modu. Tváře jejich nekryjí již po většině vrásky. Zákaznice vítá sladký úsměv a černou kočku, pradávný svůj symbol, zachovaly si sotva hadačky na obrazech starých mistrů. Také vzdach stánku jejich umění nepáchne a nečpí více starým lektvary kořenými. Naopak. Nečastěji libě voní čerstvě vařenou kávou, neboť téměř všechny »věhlasné dámy« přijímají své návštěvy toliko v hodinách odpoledních. A misky — mají-li věštkyně jaké — obyčejně z malovaného porcelánu, pěkně srovnané dělají parádu v »cinkostnu«. S bytem a zevnějškem změněny byly arci i způsoby. Nevím, nevím, jak by se asi podívala dnešní »madame« na pána, který by jen tak beze všeho k ní vpadl na poradu, jak stará balada nám o tom vypráví. Tak se již dnes návštěvy »nevedou«, k čemu pak by by »fórcpamr«? Ne, ne. Chcete-li se dověděti něco z toho, »co je jisté, pro vaše štěstí, co vás čeká nebo nemine«, musíte pěkně

pozorovat svoje okolí. Veru, ne levně je mluvitne zatížená. Stěny světle tapetované čekány »zde-
bí« mnohdy bývají v okrajích rámců,
na prst tlustě zláčených. Mezi okny, zakrytými
así desaterem stůr a záclon, sepiatých důkladnými
řezáky s osnatými koulemi (za dob Žižkových
jmenovány podobné koule ježky a užíváno jich ja-
ko vydatné zbraně proti nepříteli), v háji umě-
lých palm, polovinu stěny zabírá zrcadlo. Roz-
umí se arci! samo sebou, že také »zlatem faso-
vané... — Tak a podobně Večerník pokraču-
je. Není to vlastně nepřímá obžaloba nevěry, v
níž jest pařeníště pověr nejrozmanitějších?

Pro koho má být vlastně škola vojnou? Jen
pro nečetnou vojnomyšlenkářskou kástru učitel-
skou. Jiným se má státí svérací kazalkou. Učitel
katolického přesvědčení docela z ní má být vy-
kopnut. »Našinec« dne 30. července uveřejnil
tyto řádky. »Kulturní skandál stal se — píší »Ha-
nacké listy« — v zasedání městského zastupitel-
stva 15. července 1920. Referent školského odboru
prof. A. Soška vytasil se s návrhem (v městské
radě neprojednaným), aby učitelce sl. Veronice
Vlkové byla vrácena žádost o místo ředitelské,
jelikož prý neposkytuje dostatečné záruky, že
bude působit v duchu osvětovém a republikán-
ském, a místo aby se vypsalo znova! Sl. Vlková
působí v Prostějově už dlouhou řadu let jako uč-
telka vzorná a všeobecně vážená, odchovávala celou
generaci, působila i osvětově i lidumilně, pořá-
dajíc s dětmi divadelní hry ve škole a v Nár.
domě atd. Ale má jednu vadu: Je přesvědčení
katolického. Ne v polit. slova smyslu. Někdy se
nesúčastnila politiky katolické. Ale kat. smýšlení
stačilo pokřokovým kolegům jejím ve školském
odboru, aby všemožně usilovali o její odkopnutí.
Napřed odložili žádost, že prý není přiložena kva-
liфикаční tabulka, což bylo chybou inspektora. Nyní
pak vypadl s bojejším obviněním, ovšem zcela
bezdůvodným. Bezpráví toto, šlapající veškeru
spravedlnost a svobodu svědomí, hájili učitel
Kühndl a prof. Pokorný, rozhodně proti tomu
protestovali radní farář Dostál a pan Ponížil a
dosáhli toho, že polovina městského zastupitel-
stva nehlasovala pro návrh prof. Sošky. I národ-
ní demokraté tentokrát uznali, že se tu děje
křivda, jak pravil farář Dostál, do nebe volající!
Při opačné zkonšce však už nevytrvali, takže
absurdní návrh prošel. Doufáme, že zde nebylo
promluveno poslední slovo. Katolíci, otevřte oči!

Profanost pokřokáckého zpravodajství jest
více než drzá. Liberálnímu tisku českému ozná-
mila »Jihoslovanská tisková kancelář« (prý), že
na sjezu Orlů v Mariboru bylo usneseno pojme-
novat Orlý jménem »katolíci Sokolové«. Je to
leť. Prý účast na sjezu byla slabá. Cvičení rov-
něž. Zatím však slavnostní průvod pohyboval se
při druhé hodině a na cvičišti za veliké nepo-
hody bylo přes 50.000 lidí. Toľka účastníkům
odvažuje se lháti zpravodaj o velké manifestaci
do očí. Některá cvičení Orlů, dle úsudku svědků,
kteří byli i na všesokolském sjezu pražském, byla
prudnější než ona sokolská. V 11 řádcích tři
nehodně — to přece jest odvěta příliš ne-
ohrabaná. Zpravodaj však ani slovem se nezmiň-
o násilnických neurvalostech, jakých se v Jugo-
slavii proti Orlům dopustili pokřokáři Češi a od
nich poštvání pokřokáři slovinští. Jen bychom
rádi věděli, který občan tak nezapnou tiskovou
kancelář lidí.

Literatura. »Družstvo Přátel Studia« v Praze
vydalo ve velmi silné správě »Lektoraty« se
střetím opravdu vybranými, výraznými. Zvláště
pozoruhodné jsou: Smrť Voltaireova, Sv. Gertrudy
Veliké Hostičině, Rakálská legenda, Primát papeže
řámského v církevních knihách církve východní,
Optima, Hudba bítov, Matějův denní zpěv. Velký
zájem vzbudí »Stánovy pro smolemské Klari-
sky«, napsané roku 1436 Janem Kmitou, provin-
ciálem řádu Minoritického provincie českopolské.
Opřítiny jsou v původní ladné mluvě staročé-
ské se zachováním speřkového pravopisu. Dru-
hou významnou publikací »Družstva Přátel Stu-
dia« jest »Johanna z Arku« od Thomase De Quin-
cey. Přeložil Ant. Lid. Štěl. Expediře Ladislav
Kuncič v Praze II., Spálená ul. 15. — U Kotrby
vyšlo 13 sešitů »Fragmentů« Em. Žáka. Jsou to
krátké, ale velice obsažné úvahy časové, na jed-
notlivé dny a doby roční. Doufáme, že »Fragmen-
ty« naleznou hojnou čtenářů. Zvláště kněz nalez-
ne zde bohatou políhnicí cenných dokumentů
k příměru reformy. U obou nakladatelů vyšlo

V. Hradského »Odněmče sel« (Stran 30, cena
80 h.) Autor velice obratně rozptýluje mhy, kte-
ré na mysl českou navěsilo německé lutherství,
německý názor světový. Že obvyklá filosofie dělní
potřebuje důkladné reformy, ví se ovšem již dáv-
no. Proto všechna čest těm, kteří proti dějepisným
bludům přinášejí dokumentární svědka k zjednaní
plného jasna. — 4. číslo »Věstníku díla šíření víry«
obsahuje nové důležité zprávy ze zámořských mi-
sijních stanic. V každém sešitu tohoto časopisu
naježne se zajímavá látka etnologická, dějepisná
anebo přírodovědecká, tak že »Věstník« slouží
vhodně i šíření vědy. — V 5. a 6. čísle »Cyrilla«
uveřejňuje zaslaný badatel dr. Jos. Vals důle-
žitý článek »Staroslovanské texty liturgické«.

O milosti jedná pátá kniha Katolické věrouky
od Dr. R. Špačka. Obsahuje dvě části. 1. O milosti
vůbec (pojem o rozdělení), a o milosti úkonné
(milost sama o sobě, vlastnosti milosti, účinnost
a poměr milosti ke svobodné vůli). 2. O milosti
habituální. O ospravedlnění v 5 hlavách (Čím při-
spívá k ospravedlnění člověk? Co působí ospra-
vedlnění Bůh? O ospravedlnění jakožto stavu
duše. O vlastnostech ospravedlnění. O ovoci o-
spravedlnění nebo zásluze.) Šestá kniha jedná:
O vlastnostech vůbec: pojem svatosti, svatostné
znamení, ustanovení a počet svatostí, účinky svá-
tosti, působení svatosti, přísluhovatel a přijímatel
svatosti, svatosti před Kristem, svatostiny). Z u-
vedeného obsahu jest viděti potřebu knihy dnes,
kdy vznikáním nových církví a heresí jest za-
potřebí informovati se o nauku tak důležitou jako
je milost a svatost. Oba knihy jsou v jednom
svazku o 224 stranách vydány Dědictvím sv. Pro-
kopa v Praze. Cena 18 Kč. Tam se tiskne další
část, takže v několika letech budeme mít celou
několikadílnou vědeckou dogmatiku od univ. prof.
Dr. R. Špačka. Nejen každý kněz, ale každý kat.
inteligent má mít tuto knihu ve své knihovně. —
Objednat se může u Dědictví sv. Prokopa v Pra-
ze nebo u Holířka v Olomouci.

Sta milionů stál »plebiscit na Těšínsku«. Tisíce
lidí žilo zadarmo na účet plebiscitu na Těšínsku.
Peníze se pod touto firmou přímo rozhazovaly.
Vládní orgány psli, aby uklidnily veřejnost, že
už dávno se vědělo, jak to dopadne s Těšínskem.
Proč tedy se vyhazovaly na Těšínsku miliony až
do poslední chvíle? Je opravdu nutno, aby vláda
složila účty finanční o vydáních na těšínský ple-
biscit.

Katolicism v Anglii po válce seslil. Na výroční
schůzi »Katol. pravdy« v Manchesteru minulý mě-
síc řekl jeden z řečníků: »Zde v Manchesteru ne-
byly kostely při mši sv. ještě nikdy tak plny.
Počet komunikantů se v posledních dvou letech
zdvojnásobil. Počet těch, kdo jeví zájem
o konverzi, jest prostě podivuhodný. Každá ka-
tolická obecná škola v městě i na jeho obvodu
jest nejen plná, nýbrž přeplněná katolickými dí-
tkami. Nedávno Anglikánem vydaná kniha »Armá-
da náboženství« (Army and Religion) přiznává
že vojáci angličtí za války z 90 procent chovali
se k náboženství hostejně. Jesuita Flater ve
spisu »Catholic Soldiers« (katolíci vojáci) na-
opak dokázal na základě autentických zpráv, že
katolíci vojáci i na bojišti vykonávali své ná-
boženské povinnosti a to z Irska téměř 100 pro-
cent, ze Skotska 90 procent. — Státní církev an-
glikánská pozbývá vůbec vládního postavení
a stává se obyčejnou sekton protestantskou. An-
glikánský lid z 80 procent stojí stranou své cír-
kve, dělníci i střední stav. Kněžstvo ježich z
části plně s racionalistickým proudem, nevěří
ve zmrklých vstání Páně, v Trojici a ve Vířeni.
Náboženství redukuje na religiozitu a dogmata na
úctyhodnou památku.

Po pochlebových lžích čas pravdy. Po »28.
řádu« radikální demagogové, kteří se rychle špi-
hali po hřbetech lidí prostomyslných ke žlabům
a žlábkům, pochlebovali lidu českému jako sborní
náboženských anět a světozákladních filozofů. Ale
toť ministr Švehla ve své velké řeči v Sanech
nařikal na velký úpadek mravnosti. »Nařká-li
se«, pravil, »že pan ministr větra, že republika
do té doby nic většího nám nepřinesla, spíše
že je ona, pak pravím: Ano, je a bude ještě zle!
Neboť nemyslete, že dnem 28. října stali jsme se
snad rázem již národní republikány. Mnohým
nevykoupeš ve vodě, a my, bývalí otroci a ra-
bové chlebo obstarávající, opožďujeme se s tím, pře-
něc charakterem a mravními obzary, kdo byl
po válce otrokem, nemáme se svých bledých svě-

nouti jen zloha pozůstatky cizího jha.« — Ale to
jest jen kus pravdy. Nynější bezcharakternost jest
snad jen a jen následek bývalé rakouské otročiny?
Vždyť přece rakovina demoralizace právě nyní
pokračuje; a podporují úžasnou korupci lidé, kteří
mají tolik příležitosti a možnosti činiti nápravu.
V jaké pak očistné vodě se měl vlastně mouřenín
vykoupat, bral-o-li se mu v republice nábožen-
ství a jiná řázení se mu nepřipravila? V se obec-
ně, že korupci za Rakouska podporoval hlavně
semitický kapitalismus. Učinila něco republika proti
výstředkům této moci, zděděné po Rakousku?
Vždyť se pomáhá do sedla novým a novým židům,
přicházejícím k nám z ciziny. — A čtěte »Národ.
Listy« ze dne 4. t. m. Tam se ukazuje, jak my-
šlenky socialistické, která měla přinésti blaho
společnosti, zneužívá se v praxi od sobců. »Praxe
je dokladem, jak málo vlastně je tato myšlenka
pochopena davem i jednotlivci, kteří se k ní
hlásí. Dochází k teroru nikoliv snad — jak se
tomu pěkně říká — jen z fanatismu pro myšlenku,
ale jednoduše proto, že velmi mnoho lidí má
v sobě velkou dávku vrozené surovosti, spros-
ťácké hrubosti a přímo krvelačnosti, kalné pudy,
jež musí projeviti a uplatniti. Nedobrému člověku
i nejlepší myšlenka může se státi v temnotách
jeho ducha osudným zábleskem. před nímž se
zvířecky splaší jeho špatná přirozenost. Tím hůře
pak, vznucuje-li myšlenka nenávist a slepou bo-
lovnost a když s těmito temnými složkami lidské
povahy přímo počítá a hraje«. — V knížce V.
Jeřábka »Dědina za války« se ukazuje, jak i v
malé vesničce, kam válka jen málo zaléhala, přece
»vojnou« zvířel lid i v Borovničce. Uvolnily se
i misty zničily svazky rodinné a manželské, vy-
mizely mravy, láska k bližnímu, stud i vědomí
lidské důstojnosti. Touze po mamonu muselo vše
z cesty ustoupiti. Ženy z Borovničky obížděly
dědiny a s nekalými fintařmi levně hleděly nakou-
piti obilí a brambory, aby tím ubíraly potřebnou
výživu skutečně chudí, neboť s plnými pytly a
putnami putovaly pak do města keřasit. Tak
vydělávaly »borovničské chudery« bez valné ná-
mahy až čtyři sta kornů i více týdně. Zlákání
skvělými výdělky i dělníci vypovídali práci, aby
se mohli nerušeně věnovati fomesnému keřasení.
Někde jezdili takto »do světa« z domu tři až
čtyři lidé. A k tomu válečné podpory na výživu:
v Borovničce jen bylo jich za 30.000 K měsíčně!
Žilo se v dědině bujně a rozmáhe a přemnožé
ženy si pochvalovaly »zlatou válčku« a přály
si, aby jen »hodně dlouho potrvála«. — Tohle
zavinila jen a jen válka? Byl-li odpor proti ne-
řestem Vídně u nás opravdu tehdy živelný, proč
se učil »český dobrý lid« bezcítným a nevlaste-
neckým knytům a handlům právě od fanatických
nepřátel všeho českého? S haštsko-židovskými
pařeráky a keřasy byly ve spojení desetitisíce
českých lidí. A přece se vědělo, že se tak pracuje
k utužení otročiny. Nikdy by nebyla naše vlast
za války tolik rozkrádána, kdyby byli židovští
spekulanti narazili svým čelem na charakternost
a solidaritu českého lidu. »Vydali zvony a písňá-
ly! Tak vřískali do světa o vysávaných kněžích
keřasové, aby odvrátili pozornost od svých pri-
vátních keřas. Zloději křičel »Chyťte ho« proti
mužům, kteří z násilných rekvizic zvonů měli
místo peněz plno soužení. Po válce pak zbohatli
spekulanti »přímě soudně hříchy Rakouska«, vy-
stupovali v póze rozčlených proroků na stoly,
rozžáněli rukama na bačkonech a nabízelí lidu
své vědcovství. Občanstvo, jež by nebyvalo zko-
rumpováno silně materialismem již před válkou,
bývalo by zachovalo vůči haštským keřasťákům
mrazivou a imponující uplatnost. Tedy jen ať se
nesvádí na »válku« každý privátní zločin sobe-
ckého kořatníka. To, co prohlašují Švehla nyní,
mělo se hodně blástit, všude a zvrátně vyklá-
dati hned v počátcích republiky. Lepší včasné,
řebas i ostrý šk. než aspavací vodička ve
chvilách historicky tolik vážných.

Císařský nábytek vybaven dostala dcera jed-
noho brněnského žida. Ten, jak píše »Den«, zá-
častně se dražby po císaři Karlovi, nakoupil mno-
ho věcí a to se ví, že neprodělal. Dcera dostala
výbavu císařský nábytek zadarmo.

Socialistický lid se Slovenska pro samostatné
bývalého strana. Na konferenci strany soc.
dem. v Košicích na Slovensku probírali soc. dem.
poslanec slovenský (!) dr. Tamaš. Že patří ke
řetěd internacionále a že komunistická strana na
Slovensku zřizována bude, ať soc. dem. stane v
Praze dopadne jakož. Tedy také a nás státi se

2144 v čelo bolševictví. Tak je tomu v Rusku, Maďarsku, Německu a na celém světě.

Jde strana lidová proti národu? Brožura Baarova a Těpého „Na obranu“ stýská, že má naše strana všechno extrakatolické; prý „tvoříme národ v národu“. Tu se vrtá velice časová a ožehavá otázka, kde vlastně jest jádro národa a kteří vůdové jsou fakticky oprávněni mluvit ve jménu tohoto českého lidu, který nezapomněl pozitivních tradic a ctností svých poctivých otců. Národ — máme-li zřetel k nynějšímu jeho rozčlivení — v staročeském slova smyslu neexistuje. Jsou tu protikatolické politické strany, které kolem sebe zřítily hluboké příkopy a tvrdé bašty na odboj i výboj proti sobě navzájem. Tyto tábory české na domácí rvačky vyčerpají mnohem více energie, než na zápas s živly něčeskými. Nejpokornějšího katolíka by utopily na lžici vody, ale při tom se spojili tu s německými židy, tam maďarskými komunisty, jinde zas s německými sociálními demokraty nebo s cizáckými vojnomošenkáři. Jestliže bychom tedy chtěli náboženství zcela „odpolitizovati“, ke které té straně se přidáme? Jest schopna provést opravdovou národní solidaritu strana soc. demokratická nebo agrární? Či se máme přidati k straně Herbenově nebo k fanatickým čl. socialistům? Ani jedna z těch stran netlumochí staročeské tradice Riegrovy, Palackého, Sušilovy a Havlíčkovy. „Národem v národu“ jest každá z těchto stran; při tom ještě všechny právě nyní podléhají vnitřnímu rozkladu a prozrazují až příliš určitě, jak se odcizily svými směrnicemi programu ušlechtilých českých buditelů; nechť již ryzí češství dále posilovati, ale s tím národním fondem, jež nastřádala desetiletí předešlá, jednoduše k vlastnímu zisku obchodují. Poklady zděděné promrhávají, platíce jimi své radikální sporty, které by vyvolaly u staročeských probuzenců nejlivější odpor. Místo všenárodní práce pytláči a rabují v národním revíru. Nyní jest situace taková, že i katolík chť nechť musí se k některé straně přičleniti. Máme tedy jíti se Šmeralem nebo Frabšou? S Herbenem či Zemínovou? S Práskem či dr. Stránským anebo Modráčkem? Opravdový katolík, který chce zachovati trochu důslednosti a nemá strážiti výsměch, nepáde ani s jedním z nich, protože ti to hledí povahit v prach a bláto netoliko extrakatolictví, ale katolictví vůbec. Musí-li tedy katolík hledati k uhájení svých práv některou politickou stranu, jest povinen hledati si takovou, která by z něho neudělala ušmákaného raba a jeho nejlivnější potřeby pohrdlivě neodmítala. To jest strana lidová. Jestliže někdo namítne, že by některá z těch stran byla k nám spravedlivější, kdyby s ní katolíci splynali, odpovídáme, že takový kritik prospal nejméně patnáct let. Vždyť katolictvo zkoušelo nejrůznějšími způsoby, jak by se mohlo vyhnouti založení strany vlastní. Po všech kopancích, kterých se nám dostalo, za války řada katolických listů kladla důraz na národní solidaritu; opětovně tyto listy prohlašovaly, že se chceme vyhnouti strohému konfesnímu boji a že požadujeme jen tolik, co nám dle lidských práv náleží. Oaže jsme vystupovali proti německým křesť. socialistům; lečli jsme vůči nekatoличkým politikům českým v době pro národ nejvyšší kritické tolik ústupnosti, až katolíci laikové dávali ostrý výraz svému rozrůpění. Ale naše volání po smírném spojení bylo marné. Místo věčného květování buďly výtržky a začal pěst vojnomošenkářská obrana se proti všemu kněžstvu vůbec. Dr. Herben po válce konstatoval, že se sice kněží do jeho strany přidávají — ale že proto ještě duchovnictvu odpůšeno nebude. V okamžicích pro republiku nekritických semla dr. Stránský v Národním shromáždění ohlašoval toužebně: „Zahájíme kulturní boj.“ Ztratili bychom poslední špetku sebevědomí, posbívali bychom dáry v živočišnou moc vznešené nasky křesťanské, kdybychom v prachu takových lidí prošli za parden, že jsme katolíky a žádali, aby nás náboženství přitáhlo za podruhy. Ty „národní“ snahy ve stranách extranrodních vlastně vedou k zdeptání toho, co dává národnosti sílu opravdovou. Na př. ze Slovanského s velikým hřládem vrami liberální filozofie a rozumová nula listy vlněvací, sčrtě smazáně národního boje. K úpadkovým stranám liberálním levi socializ. trochu ležnosti jen proto, že jest jim přiléhavé liberální boj protikatolický. Kdybychom se odhodlali ke kritice a k ní přiléhavě, našel by

proti ni tak prudký boj jako proti katolictvu. A s pádem strany hrožila by se práva církevní neodvratně. — Kdo má smýšlený opravdu republikánské a nechce býti nevolníkem, ten přece má také trochu upozorniti na povinnosti svých Čechů k nám katolíkům, nesoucím blížně dne i horka. Když příslušníci stran nekatoличkých se dopouštěli proti nám nehrubšího násilí jako proti cikánům, tehdy bylo povinností právě nynějších katolíků „extrakatolismu“ zastati se veřejně, prakticky a důrazně pronásledovaných. Kdo pak má hájiti nezadaňná práva lidu katolického více, než katolický kněz? Ale v době zběsilého reje právě nynější soudcové „extrakatolismu“ zachovávali klid. A viděli přece zřetelně, jak protikatolické řádění podporuje sítě moc něčeského židovstva. — Kde je národ, kdo pak je vlastně národem? Nejlépe představuje národ strana naše, která není třídní a snaží se spojit všechny občany dobré vůle. S jejím programem v příčině věci církevních musí souhlasiti každý uvážlivý politik — i jinověrec. Vždyť jinověrcům a nevěrcům nechceme ničeho bráti. Ale mnohem širší jest náš program národní, sociální a hospodářský. Na to zapomínají naši soudcové zcela, že naše zásady, týkající se věcí světských, jsou pro národní celek neizdravější a že bychom byli jako praví vlastenci nuceni bojovati se stranami jinými již v zájmu časného prospěchu národního. To pochopují velmi dobře sami prostí laikové a proto se ke straně naší přidávají houfně. Zatím co v jiných táborech hnusají zhoubné rakoviny, u nás vítězný pochod. Právě naše strana jest nejvhodnější tlumočnicí požadavků poctivého lidu českého. Za jiné strany volily obrovské peněžní obnosy, naše zástupce volil lid. Jinde přemlouvali agitátoři občany zcela jiného smýšlení, pro naše kandidáty odevzdány však listky skutečných nášců. A ejhle — tvoříme druhou stranu v národu a vynucujeme si respekt i svoji upřímnou práci národní.

Oleje,
fermež, barvy, laky
a materiální zboží
k levnému nákupu doporučuje
J. Vaněk,
centr. drogerie Hradec Král.

Paramentní závod
nejstarší české firmy:
Ignác V. Neškudla syn
v Jabloně n. Orli. (bývalý
bratr P. J. Neškudly, bývalý
arší ve Vojenské službě)
doporučuje:
veškeré kostelní ro-
zch, kerucí, prap-
ary, jakož i veškeré
bohosluž. předměty.
Cenky, respoty i sálky
na úctě náram a franko
Těles pochvalných a námi
a vyznamenaní.
Nejlevnější nákupní pramen v rep. Československé.

Kostelní nádoby,
kalichy monstrance atd., klenoty, notářské
prsteny, hodiny, jídelní přebory, opravy a
snovu slacení odborně a levně provádí
JAN STANEK,
paší a oisleur, stálý příručný znalec sou-
abního trestního a okresního soudu,
Praha I.-978, ul. Karolíny Světlé, 12 a.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
2 skříně, 2 postele, 2 noční
stolky, umývadlo se zrc-
adlem od Kč 3000— a jiné
malé továrna nábytku
Skutelský, Hradec Králové.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

MEŠNÍ VÍNA
marčané přírodní, neporušené, prvotřídní jakosti.
Lázeňské la. druh roč. 1916 à K 14— za 1 litr.
Lázeňské II. druh roč. 1917 à K 18 50 za 1 litr.
Moravské jemné, ročník 1918 à K 13— za 1 litr.
Vino jest úplně čisté a spolehlivé k stáčení do lahví.
Dodává v sudích od 50 litrů výše chvalně známá firma:
Alois Oilek, příslušný dodavatel mešních vín
a soudní znalec vín.
Založeno r. 1897. v Humpolci. Založeno r. 1897.
Transitní vinné sklady ve Znojmě.

Antonín Zavadil,
nejstarší závod pasířský a zlatnický
v Hradci Králové čis. 436.
(dílky za továrnu nábytku K. V. Skuberský).
Zhotovuje veškeré nádoby kostelní, ze zlata, stříbra,
bronzu a j. kovů v uměleckém provedení.
Opravy a snovaznění starých nádob čistě a se zá-
rakou trvanlivosti.
Zlacení a stříbření v ohni; niklování.
Ceny mírné! Rychlé provedení!

Paramenta,
prapory, sešy
a církev. námi
dodává nejlevnější
JOSEF VENO,
českosl.
odborný závod
Jablonec n. Orli.

Umělé zuby
staré zlato, stříbro, platina a grafitové
slonky kupuje za nejvyšší cenu
St. Stejskal,
střed hodinářský v Hradci Králové,
Čelakovského ul. 443.

Kostelní paramenta
prapory a bohoslužebné námi v nejvýhodnějších
cenách nakoupíte u doporučené fy.
JOSEF NEŠKUDLA
Nový Hradec Králové, Čechy.
Vyžádejte si ceny, nežli objednáte
u firmy jiné.

KOLÁRKY
celnicové, dvojité
opět zasílá
F. STADNÍK, OLOMOUČ,
výroba kostelních paramentů
a praporek.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklamacie se zasílají nezalepené a ne frankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. šk. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo.)
Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Program všeob. sjezdu katolíků českoslov. v Praze ve dnech 28. až 31. srpna t. r.

V sobotu, 28. srpna.

Dopoledne ve 3 hod. (Česká fakulta bohoslovecká.) Schůze Svazu křesť. učitelstva.

Večer o 6. hod. (ve velké dvoraně na Žofíně):

I. slavnostní schůze.

Chorál Zahájení sjezdu a volba sjezdového předsednictva. Proslov ndp. arcibiskupa Msgra dra Kordače. Promluva posl. Msgra Šrámka.
1. řeč: Spása společnosti v Kristu. (Přednese posl. P. Andrej Hlinka.)

V neděli, 29. srpna.

Dopoledne o 7. hod. Seřazení katolických spolků a organizací na Král. Vinohradech a odtud průvod Prahou k hrobům sv. patronů na Hradčany, zde služby Boží: u sv. Víta, u sv. Jiří, u Věch svatých a u hrobu všech sv. patronů.
Dopoledne konají schůze sdružení:

- O 2. hodině:** Mariánské Družiny. (Arcib. seminář.) — Orej: slavnostní akademie se cvičeními. (Velká dvorana, Žofín.) — Terciáři. (Merkur.)
- O 3. hodině:** Konference předsedů tovaryšských jednot. (Jednota katol. tovaryšů.)
- O 3. hodině:** Spolek poutníků lurdských. (Česká fakulta bohoslovecká.) — Papřová rodina. (Arcib. seminář.) — Křesť. soc. vzáim. se podporující spolek českých žen a dívek. (Malý sál, Žofín.)
- O 4. hodině:** Třetí řád sv. Dominika (v kostele u Dominikánů).

Večer o 7. hodině ve velké dvoraně na Žofíně:
II. slavnostní schůze.

2. řeč: Výchova křesťanská nebo volná. (Senátor řed. Josef M. Kadlčák z Frýdlantu.) — 3. řeč: Církev a stát. (Posl. dr. Fr. Nosek z Prahy.) — 4. řeč: Naše kultura a církev katolická. (Prof. Thdr. Jan Sedláček z Brna.)

V pondělí, 30. srpna.

Dopoledne o 8. hodině mše sv. u P. Marie před Týnem. (Ndp. arcibiskup Msgr. dr. Kordač.)
O 9. hodině zasedání sekcí:

Sekce I. (Pro křesťanskou výchovu.)
(Žofín, malý sál.)

1. Moderní škola a kato. učitelstvo. (Ref. senátor řed. Josef Kadlčák.) — 2. Katechese laická. (Ref. prof. dr. Josef Hanuš z Prahy.) — 3. Náš dorost, jeho organizace. (Ref. taj. p. Chlumský z Prahy.)

Sekce II. (Pro křesťanskou osvětu.)
(Česká fakulta bohoslovecká.)

1. Osvětná práce mezi lidem. (Ref. dr. Janda z Prahy.) — Slovensko a křesťanská kultura. (Ref. senátor prof. dr. Kovařík ze Žiliny.) — Unionistické snahy na Velehradě. (Ref. P. Fr. Jaroš T. J. z Hostýna.)

Sekce III. (Pro křesťanský život.)
(Žofín, velký sál.)

1. Křesťanská rodina, její význam a povinnost v naší době. (Ref. inž. Dostálek, člen ob.

zastup. města Prahy.) — 2. Úkoly naší ženy v přítomné době. (Ref. posl. sl. Aug. Rozsypalová z Plzně.) — 3. Obec v naší době a křesťanství. (Ref. sen. dr. Fr. Karas z Prahy.)
Dopoledne o půl 3. hodině pokračování sekcí v týchž místnostech.

Sekce I. (Pro křesťanskou výchovu.)

4. Tělesná výchova mládeže a cile Orejstva. (Ref. Fr. J. Žampach, místostarosta Orla.) — 5. Studentstvo, jeho práce, ideály a sdružení. (PhC. Josef Krlín, člen ČLA.)

Sekce II. (Pro křesťanskou osvětu.)

4. Lidový zpěv duchovní, jeho význam pro kulturní život národa. (Ref. univ. prof. PhDr. Dobr. Orej z Bratislavě.) — 5. Liturgie, její význam náboženský a kulturní. (Ref. kan. V. Müller z Prahy.)

Sekce III. (Pro křesťanský život.)

4. Národní hospodářství a křesťanství. (Ref. ředitel praž. pojišť. doc. dr. K. Svoboda.) — 5. Účast českoslov. katolíků na mezinárodních kato. podnikcích. (Ref. chefred. Fr. Světlík z Olomouce.)

O 4. hodině v místnostech české fakulty bohoslovecké: Schůze českoslov. katechetů.

Večer o 7. hodině v Národním divadle: Karel Kovařovic: «Na starém bídle.» Zpěvohra o 4 obrazech dle «Babčky» Boženy Němcové. Napsal Karel Šípek.

V úterý, 31. srpna.

Dopoledne o 8. hodině mše sv. u P. Marie před Týnem. (Sloužití bude některý člen neid. episkopátu.)

ZÁLOŽNÍ ÚVĚRNÍ ÚSTAV

Založeno 1862.

V HRADCI KRÁLOVÉ.

Založeno 1862.

FILIAŁKY: Praha • Semily • Dvůr Králové n./L. • Jablonec n./N.

V prázdninovém období:

Akreditivy na veškerá lázeňská místa v Československé republice a cizině.

Pancéřové schránky (safes).

Výměna cizích peněz.

Obstarává veškeré obchody bankovní.

O 9. hodině poslední zasedání sekce v týchž místnostech jako v pondělí.)

Sekce I. (Pro křesťanskou výchovu.)

6. Výchova a péče o mládež opuštěnou. (Ref. kan. Magre Fr. Vaněček z Prahy.) — 7. Mra-
vonka bez Boba. (Ref. Jar. Kaděček.) — 8. Náboženské potřeby našich vojáků. (Ref. býv.
pojm. kerát V. Kronus z Prahy.)

Sekce II. (Pro křesťanskou osvětu.)

6. Literární a vědecká práce katolická a její
organizace. (Ref. univ. prof. dr. Fr. Stejskal z
Prahy.) — 7. Ochrana našich uměleckých pa-
mátek církevních. (Ref. univ. prof. dr. J. Ci-
balka z Bratislavě.) — 8. Náš katolický tisk.
(Ref. posl. red. Flor. Tománek z Bratislavě.)

Sekce III. (Pro křesťanský život.)

6. Katolické zásady a moderní stát. (Ref.
posl. dr. Mazanec z Prahy.) — 7. Organizace
charity. (Ref. dr. P. Fr. Krus T. J. z Prahy.)

Odpoledne konají schůze sdružení:

O 2. hodině: Terciáři (v Merkuru). — Katol. ze-
mědělci.

O 3. hodině: Klub duchovenstva čsl. strany li-
dové. (Žofín, velká dvorana). — Obecná Jed-
nota Cyrillská. (V Křesťanské Akademii.) Na
programu otázka varhanická. — Zemská kou-

ference Orja. (Česká fakulta bohoslovecká.)

— Svaz charity. (Česká fakulta bohoslov.)

Večer o 7. hodině:

III. slavnostní schůze.

5. řeč: Charita nebo humanita. (Pl. B. Pe-
čínková-Dlouhá z Prahy.) — 6. řeč: Naše další
úkoly po sjezdu. (Posl. red. V. Myslívec.) —
Zakončení sjezdu. Chorál: Sv. Václave.

Po všechny dny sjezdové:

1. Výstavka Křesťanského umění. (V Křesťanské
Akademii.)
2. Výstavka Svazu charity. (V malém sále u Vor-
šilek.)

Upozornění!

Na všech tratích čsl. státních drah povolena
účastníkům pro osobní vlaky sleva 33 procent.
předložili-li sjezdovou legitimaci naší, opatřenou
vzadu kolmek 50 h pro III. třídu, 1 K pro II. tří-
du a 2 K pro I. třídu. Sleva činí 33 proc. jízdného
osobního vlaku té třídy, kterou kdo jede. Každý
může jeti ve dnech 27. srpna až 1. září kterýkoli
den do Prahy a zpět. Doporučují se však nejdéle
24 hodin před zamýšlenou jízdou ohlásiti předno-
stovi stanice, že tím a tím vlakem pojedí do Pra-
hy tolik a tolik osob, aby byl potřebný počet vo-
zů přichystán. Lze podat též písemně na podací
rubriku pro event. kontrolu.

Povaha komunistické horečky

Nic lehčího než prosit davy poštvat proti plat-
ným řádům společenským a sešikovatí velkou
armádu slibováním vlády a blahobytu proletari-
átu. Lid nepotrvá složitě okolností společenské a
hospodářské, nejlépe si přilís hlavu starostí o ce-
lou hradu překážek. Heslo „vybílit“ zdá se mu
velice jednoduchým a neomylným všelékem,
jestliže radikální demagogové sami na obtíže ú-
spěšné socialisace neupozorní.

A počátek převratu jak v Rusku tak v Ma-
ďarsku jen přilákal svou veselou, bujnou tvář-
ností nové davy do tábora komunistů. Vždyť bol-
ševici užívali na cizí útraty nejrůznějších rado-
vůnek až do přesycení. Ale zapomínalo se, že
po krátkém posvícení nastane brzy velice tísni-
vý půst, až po vyjetí cizího krámu bude se vy-
žadovati placení ráje vlastní posilovací prací bol-
ševickou, vlastním hospodářským důmyslem.
Nevzpomnělo se, jaká bezradnost nastane, až
vypovědí přes všechny pohrůžky službu schopní
pracovníci, na jejichž šíji kladeno jeho otroctvé.

Jestliže jest tedy nepopulárnější a nejnau-
dnější věci sestávají masy ke komunistické revoluci,
ani nejbystřejší genius dlouho neudrží bolše-
vickou společnost v blahodárném vývoji. Ztro-
skotaly pokusy provedené ve skrovném rozsahu;
tím horší výsledek se dostaví tam, kde vlna-

mi komunismu a kolektivismu se zaplavuje celý
stát a kde kolečka celé úřednické mašinerie ná-
hle se mají přizpůsobiti nové směrnicí. Dopadne
to tak, jako kdyby chtěl někdo pozemní lokomo-
tivy náhle použiti k pohánění parníku anebo při-
mutit stroj z textilní továrny k práci v továrně
na nábytek.

„Diktatura proletariátu!“ Jíž toto heslo před-
povídá zřetelně zavedení nevolnictví pro společ-
enské vrstvy jiné. I kdyby fyzickou mocí dělnic-
tvo si vymutilo největší svobodu, neujalší ducha
občanů oloupených, nepřinutí jich k spolupráci
upřímné a radostné.

Nyní jest již tolik socialistických opatření proti
lichvě, proti převážení do cizích států, proti lik-
navě dodávajícím rolníkům! Ale švindl pokračují.
Jakkoli by nastal bolševický převrat, jak velká
část obyvatelstva by se poslušně podřizovala dik-
tátu? Ještě menší než v Maďarsku. Venkované
by ukryli potraviny tak opatrně, že by aprovisa-
ce zbošlevisovaných míst vážla mnohem trap-
něji než opatrování měst moukou v čase nyněj-
ším. Zboží, které se nyní nabízí, náhle by zmizelo
jako v propadlšti.

Jestliže by hrozil inteligenci ještě horší exis-
tenční los než nyní, pak by se postavila na stranu
utiskovaných proti diktátorům. Kdo by měl

učedník se musí vzdělávat na tovaryše déle, než
jiný jinou na učitele. Podle toho byly platy. A
jestliže učitel si přivydělával při muzikách, ne-
platilo přece v očích tehdejšího lidu kostelnictví
za něco méně důstojného. Vždyť tehdy ministro-
vávali při oltáři vážení a majetní sousedé, kteří
pokládali službu kostelní za čest.

Jakkoli postavení učitelovo bylo stísněné, pře-
ce jeho význam byl větší než v sektářském věku
před Bílou horou. V XVI. století nebyla návštěva
školy povinná — a učitelský stav byl pokládán za
přechodné zaměstnání, za průchodní bránu k po-
volání jinému, výnosnějšímu. Proto také málo-
který učitel tehdy zůstal věren škole delší čas.
Již ta nejrůznější pojmenování učitelů jsou svě-
dectvím, že nebyli pokládáni za příslušníky
zvláštního státního, definitivního stavu. Učitelé
nazýváni oficiálně, oficiální ředitel školy slul rek-
tor, magister, mistr, školní mistr, ludimagister, ludi-
praeses, ludimoderator, director, gymnasiarcha,
bakkál. Někdy učitel zván konrektor, kolega,
podmistr, subdascalus, kantor, sukcentor atd.
Někde při nedostatků učitelů učivali starší žáci.

V XIX. století státní učitelský stav zvolna, ale
jistě a vytrvale.

Kdo se chce rozesmát nad požadavkem mini-
sterstva vyučování z r. 1852, jen ať se poučí, jak
upravili poměr školy ke škole a nás hunké a
protestanté. Napovídá mnoho již ta okolnost, že
škola obyčejně stávala u kostela na hřbitově, aby
k místům bohoslužebným bylo co neblíže. Hes-

S V A T E B N Í
SKUPINY
zdařile provádí
J. F. LANGHANS,
uměl. závod fotografický
Hradec Král., Adalbertinum.

značné peníze, ten by za ně po příkladu židov-
ských spekulantů okamžitě zakoupil nějaké kle-
noty anebo jiné cenné předměty, které by se
daly před slydivým zrakem rudých gard snadno
ukrýti.

I kdyby rolníci se podvolili rozkazům žáků
Leninových, nestačila by úroda domácí dlouho k
ukojení hladu. Vždyť přece i nyní jest nutno do-
vážeti mnoho potravy z ciziny k nám, nemají-li
se vystěhováti desetitisíce rodin těch, které se
živý průmyslem. Byla by pak cizina ochotna do-
vážeti republice bolševické? Agrární Rusko, kde
již před válkou bylo průmyslu tak málo, snese ov-
šem bojkot ciziny déle; ale i tam řádí již dlou-
ho hlad zle mezi samým dělnictvem.

Náš průmysl jest většinou vývozní. Jestliže
však export vázne již nyní, co bude od nás cizi-
na objednávat, až bychom propadli bolševictví?
Ke všemu za změněných poměrů by bylo nutno
od ciziny požadovati za tovární výrobky vyšší
ceny, než jaké chceme dnes. A což když cizí stá-
ty, v nichž rozhodují protibolševičti kapitalisté,
neprodají našim továrnám ani nepotřebnějších
surovin? Pak nastane vývoz nikoli výrobků, ný-
brž vyhladovělých dělníků. Již sama hmotná bída
povede k rozkladu celého národa dříve, než pře-
kročí naše hranice politický dobyvatel.

Pokud by nebyly zbošlevisovány větší státy
evropské s plným zdarem, potud by naše repub-
lika — připoutaná tolika zájmy k cizině — za-
platiti musila svůj odvážný pokus životem. Zku-
šenost výmluvná a nepopírná svědčí, že přece
ani v ohromném agrárním Rusku Leninův plán
nevedl k zlepšení materiálních poměrů, ačkoliv
úsilí o zdar tam trvá celá léta. Netoliko zprávy
občanů konservativních, ale i samy informace
čelných bolševiků jsou svědectvím, že hlavní a
nehradikálnější zásady Leninovy už se vyhazují
přes palubu. Co však již sami ruští bolševici od-
mítají jako odporoučnou věc, to bolševičti dema-
gogové v naší republice hlásají dále jako nádherné
nové evangelium.

Má se naše těžce založená republika státi po-
kusným krájkem cizích, židovských nápadů? Tu
by naše hrde hlásaná česká soběstačnost zmizela

jen sektářů pro školu bylo: Napřed čest a slá-
vu Boží a pak teprve křtemi umění! Protestantský
mistr Petr Kodice z Tulechova (1533—1589), vy-
nikající český pedagog, ve svém školním řádu z
r. 1586 praví, že účelem svobodných umění jest
sláva Boží i užitek církve. Mezi sektáři byla
svorná zásada, že školy „jsou království nebes-
kého jako nějaké stěpnice, slova Božího všelék,
pobýznosti srdla, chrosti pokladové“ a pak také
ovšem „křtemi umění veřtatové“.

Dle obecných pravidel školských byly společ-
né modlitby žactva s učiteli ráno hned po vstání
anebo když se v kostele zvonilo. Mládež byla v
kostele každý den — i v zimě. Učení se začínalo
modlitbou nebo zpěvem na kolenou vykonaným.
Po učení zase se modlili na kolenou. Večer nové
dlouhé modlení a zpívání společné. V neděli byli
přidrzeni žáci dopoledne k duchovnímu cvičení,
kázání, katechismu, bohoslužbě; odpoledne ú-
častnili se nešporů. Při kostelním zpívání žalmů
ráno, večeří nebo též v noci musili býti přítomni
s žáky všichni učitelé. V bratrských školách i o-
bčed byl provázen modlitbou a rozjímáním.

K obvyklým školním pobožnostem však při-
stupovaly církevní funkce veřejné (žactva i u-
čitelstva), ke kterým byla škola vázána stipen-
diem. Právě služba chrámová byla pokládána za
jednu z hlavních úkolů školy; k větší zvelebení
bohoslužeb vydržována nejochotněji.

Na školách husitských a protestantských bylo
zbožným odkazy vyžadováno tolik služeb chrá-

FEUILLETON.

**Jaký byl život sektářských škol u nás v XV. a XVI.
století.**

Pohrdlivá gesta při zmínkách o katolickém ži-
votě církevním starší doby utvářeli se již — staro-
modními; prozrazuje-li však pyšná kritika igno-
rancí, stává se nezapnou a někdy i komickou.

V č. 47—48 „Zvonu“ poukazuje F. Zuman s
tendenčním údivem, jak r. 1852 ministerstvo ve-
řejného vyučování a konsistoř snažily se spojit
funkci učitele, regenschorio a kostelníka. Mini-
sterstvo poznamenalo, že obce nemají dosti pro-
středků k placení tří osob. Konsistoř pak slibuje
si blahodárný vliv na školství v ohledu nábožen-
ském i mravním, bude-li učitel choristou i kostel-
níkem. Kdo uzná staročeské tradice a tehdejších
poměrů, dělá ovšem oči velice udivené. Zuman
praví: „Dokument, který by rozesmál, kdyby v
lédu svém nebyl tak smutný.“

I nám je bolno při vzpomínce na tehdejší po-
stavení učitelovo a stav školství vůbec. Ale jaká
příčina tu k smíchu? Tehdy národové monarchie
habsburské ještě se nevzpamatovaly z obrovských
finančních nákladů na války; bouře v roce 1848
také blahobytu nezlepšily. A tehdejší ubohý kan-
tor od nynějšího učitele se liší podstatně. Jaké
bylo jeho vzdělání? Do roku 1848 byly pro uč-
tele tří- až šestměsíční kursy; nebož roku zave-
dly kursy jednoroční a r. 1849 dvouleté. Tedy

v zatvých vinách bolševictví, jako chatrná bárka
v mořském víru.
V kom zbyvá ještě jiskra českého citu, kdo

nechce kopnouti brutálně do slavných našich tra-
dic a do nejtěšnějších stránek národního děje-
su, nestane se zákem Leninovým.

Politika.

Radikální vědce.

Jakou černošskou politiku provádět za vál-
ky a jak protestoval proti «náramnkovému» státu
československému dr. Šmeral, jest obecně zná-
mo. Na jaře r. 1918 (dle Habrmann) ve Vídni pro-
hlásil: «Nejsem pro revoluci dělnickou a sociali-
stickou nyní, jelikož jsem se jako marxista učil,
že úspěšná dělnická a socialistická revoluce může
se provádět jen tehdy, když jest nadvýroba prů-
myslu, když všech prostředků životních jest na-
bytek a ohromné dělnické masy jsou k revoluci
připraveny, ale nemohu být pro revoluci dnes,
když jest podvýroba.»

Ale teď, kdy jest nouze o potraviny a průmysl
vážně poklesl, najednou dělá reklamu hokus-poku-
sům Leninovým a povzbuzuje komunisty. V soc.
dem. «Duchu Času» člen výkon. výboru soc. dem.
strany píše, že z Ruska se vrátí Šmeral II. Je
místopředsedou výkon. výboru strany, mí-
stopředsedou poslaneckého klubu, redaktorem
«Práva lidu», ale nechodí nikam a povinnosti
svých nepřijímá. Zachovává tajemné mlčení a dle
slyšení pouze o jedné věci: že v listopadu se do-
staví finanční bankrot a potom že přijde revolu-
ce a diktatura proletariátu. Ale propadne ve ško-
le státníkově po druhé. Zakládá svou akci na myl-
ných předpokladech a k tomu chce si vyrovnávat
staré osobní účty s Tusarem a Bechyněm.

Tedy pro osobní hněvy mají se dávat na po-
chod obrovské masy. Co záleží Šmeralovi na re-
publice a tisících zklamanych proletářů? Jen
když si schladí osobní žábu. A tohle se nazývá
vážnou cestou k sociálnímu obrození národa!

Strach před bolševiky slabne.

Ruské sověty ovšem i v posledním čase pla-
tily sponu agitátorů v cizích státech, hledíce
porazit i umlčet zdravý rozum velkými mlhony.
V Anglii zachycena listina propagačního oddělení
bolševické vlády; tento dokument svědčí o roz-
větvenosti obrovského systému, pracovního k
rozpořádání světové revoluce sociální. Jedni agen-
ti Moskvy jsou v stálém písemném i telegrafním
spolení s ruskou-židovskou centrálou, podávajíce
informace. Každý člen této tajné organizace je
veden tak, aby druh o druhu nevěděl — aby te-
dy každý opravdu samostatně pracoval a případ-
ně opravoval informace mylné. Agenti mají in-
strukce velice podrobné a jest jim ukládáno sli-
dit po poměrech v nejrůznějších institucích ci-
zích států.

mových, až jim vyučování stálo trpělo. Žáci vo-
láni v hodině vyučovací na anniversaria, po škole
(dle stipendií) na nešpor, vigilie, tenebrace a jiné
ceremonie. V Praze posílali žáci na službu i do
jiných kostelů. Kutnohorský r. 1589 si poroučeli,
aby pro učení «žádné zpívání od žákovstva ob-
meškáno nebylo.» V děkanské instrukci polenské z
r. 1594 se čte, že žáci jsou povinni zpívat v ne-
dělní summu. Ale jestliže by někdy bylo vzkázá-
no do školy, aby mezi literáty přišli rektor, kan-
tor a mřádcem, nechť to hned vykonají.

Jelikož těch pobožností bylo příliš mnoho, ne-
má divu, že je žáci odbývali leckde rychle a le-
dabyly. Vždyť leckdy bylo žactvo v kostele přes
2 hodiny bez přestávky. Ale stať nechtěli roz-
umět právu mladé krve buňé. Když na př. v
Kutné Hoře roku 1616 byl přilmán za školního
správce mistr Velvarský, městská rada žádala,
aby se neodbývaly nešpory tak «běžné a s ja-
kejšími chvátáním, jak se to od několika let na
veliké pohoršení mnohých pobožných lidí a
zlehčování služeb Božích dělo.»

Chudí žáci (mendici, mendikanti) ztrávili více
času v chrámu a při nábožném koledování než ve
škole při knize. Ti musili leckde i kostel vymetat.

Mezi hlavní funkce církevní žactva husitského
a protestantského náležel zpěv při pohřbech; i
michudli mívali pohřeb se zpěvem žákovským.
K bohatému konání dostavila se celá škola se
všemi učiteli, k chudšímu část školy. Určeny ta-
ké příslušné poplatky, které se zvyšovaly nebo

Ale všechna práce kavalírsky placených žpionů
nedovede svými výsledky zastráhat státníky ty,
kteří již mají až po krk dost ohrožování evro-
pského pokoje.

Francie, která skvěle zdolala stávkou politické,
uznala vládu vítězného generála Wrangla, čímž
se postavila proti sovětům velice sebevědomě. V
notě Millerandově se praví: «Sověty zastupují
jen malou menšinu ruského národa a zmocnily se
vlády listí a násilím. Od 2 a půl roku nestrpí žád-
ných všeobecných voleb; naopak znemožnily vy-
tvoření lidového zastupitelstva, vzešlého ze vše-
obecného hlasovacího práva. Fakta dokázala, že
současný režim v Rusku zbudován je za popření
všech zásad cti a dobré víry, všech zvyků a
tradici, které tvoří základy styků národů i jed-
notlivců.» Francouzský «Temps» praví, že Fran-
cie jest ochotna uznat každou vládu ruskou, kte-
rá vstoupí bez odporu v území, podřízeném její
svrchovanosti.

Rovněž Amerika veřejně vytkla, že nynější
vládci Ruska nevládnou z vůle a souhlasu ruského
národa; nepřipustili lidových voleb. Vůdcové této
vlády otevřeně se honosili, že nemají nejmenší-
ho úmyslu dodržeti smlouvy, které podepsali do-
rovolně.

Tudíž Francie a Spojené státy podnikly proti
Trockému ofensivu ideovou a morální v době,
kdy rudá vojska se hnala vítězně k Visk. Tyto
projevy vzbudily ovšem velké překvapení a roz-
čilený rozruch mezi III. internacionálou všech ze-
mí. Proto také bolševičtí agenti aspoň rozvinuli
velikou akci k svolávání protestních schůzí proti
válce s Ruskem. Ten horečný chvat na záchranu
družiny Leninovy stal se velice podezřelým a
přes všechny vítězné bolševické zprávy svědčil,
že sovětovému mlýnu dochází voda.

Socialistický tisk u nás oznamoval dne 16. t.
m., že Varšava padla. Druhý den psal, že pád
toho města se čeká v několika hodinách. Ale na-
jednou dne 18. t. m. došly zprávy, že byli bolše-
vici v okolí Varšavy poraženi na několika mí-
stech a 19. t. m. z Polska oznámeny další, větší
porážky sovětovců vojsk. Patrně, že socialističtí
referenti chtěli co nejdříve své vítězství přání
ve skutek. — Jakmile nyní přestanou se sypat
z Ruska mlhony, agenti bolševičtí v západních
zemích umdlí ve své činnosti.

Těsněji naše příslušníci k Jugoslavi

provedeno prostřednictvím ministra dra Beneše.
Vláda jugoslávská vyšla československé misi vstříc

snížovaly dle počtu a jakosti zpěvů. Brala tedy
stoju netoliko fara, ale i škola. Někdy byly žá-
dány poplatky velice přeměřené.

Od křtin brah poplatky žáci ti, kteří ministro-
vali. Na výroční pouti chrámové chodili žáci
hrát a zpívat za plá i přes pole. Leckdy si vy-
dělávali mendikové zvoněním v kostele.

A což učitel? Ten byl obecně pokládán za
«služebníka obce», jejího «náčelníka», nad nímž
dozor vedli inspektoři čili gubernátoři, volení z
městských rad. Druhou bezprostřední vrchnos-
tí býval kněz, který při obazování školy často
měl slovo rozhodné.

Závislost učitelstva nižšího i vyššího na kně-
zi byla dosti tuhá již proto, že učitel byl svou
službou připoután netoliko ke kostelu, ale i k
fari. Někde býval duchovní správce předním in-
spektorem nad školou, třebaže sám stav ducho-
venský byl v poddanství dosti tuhém.

Jak si vydělával učitel na obživu? Bral od
žáků bohatších školní plat. Dále vydělával tím, že
s žáky se účastnil kostelních funkcí. Pevný plat
«stojecí, stojatý» byl jen někde — bral se obyčejně
ze záduší, k němuž odkazovány peníze a pozem-
ky jak pro kněze, tak pro učitele; obyčejně byl
velice skromný; s takovým platem bývaly spojo-
vány povinnosti boboslužebné. Protože ty dá-
chody by byly učitele nevyživily, chodil v určité
dny učitel se žáky dům od domu žebrať.

Mimořádná odměna krmila učitele z kostel-
ních zpěvů pátečních tam, kde nebyl povinen ty

Ověrní ELIŠKA v Hradci Králové

Adalbertinum

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědní a
poskytuje výhodné půjčky.

s velkou ochotou. Vždyť nepokojné Maďarsko
působilo každou chvíli vzrušením. Hlavním úkolem
konvence dvou slovanských států jest zabezpečiti
provádění mírových smluv a dokázati, že podu-
najská konfederace států jest zbytečná. Expansi-
vita maďarská musí seznati, že o zachování ne-
ztenčeného území slovanských států jest dobře po-
staráno.

Rázá.

Posl. Stívín soudí, že jest potřeba nových vo-
leb do Nár. shromáždění, protože dosavadní ko-
aliční politika se všemi stranami zprotivěla. — An-
dřej Hlinka uveřejnil ve «Slováku» k duchoven-
stvu otevřený list, v němž připomíná svůj pro-
jev z 10. listopadu 1918; tehdy vyzval kněze, aby
se postavili na půdu republiky československé.
Stěžuje si, že část duchovenstva posud spokojuje
se kritikou; nechť se tedy všichni postaví otevře-
ně po bok lidové strany. (List ten jest psán vý-
hradně na adresu té části duchovenstva, která
dosud není uvědoměle slovenská.) — Stále jasněji
se ukazuje, že bolševické randály ve východním
Slověnsku jsou vlastně dirigovány od nynější ma-
ďarské vlády, která jest přece zásadně protibol-
ševická. Tedy Horthy volá k poškození naší re-
publiky mizerné prostředky; přenášejí na Tatry
ty otravné bacily, které z Pešti vyhostil. — De-
legáty anglického dělnictva francouzská vláda
vyzvala k opuštění Paříže. Pohrozila jim, že v
případě neuposlechnutí budou vypovězeni. Pa-
trno, že živly kladoucí důraz na ustálený pořádek
stávají se ve Francii den co den silnější; jinak by
vláda nevystoupila tak rázně proti občanům, na-
držujícím komunistům. — Organisované vojsko
albánské vpadlo 15. srpna do Jugoslaviie u Debry
v tak veliké síle, že pohraniční vojsko jugoslav-
ské bylo nuceno ustoupiti na pravý břeh Driny.
— Občanská vláda lotyšská byla prý svržena soc.
demokraty. — Řeka má se prohlásiti dle přání
D'Annunziova za «svobodný stát kvarnerský». —
V Římě se utvořil ústřední propagační kancelář
bolševický. Delegát sovětu Vodorosov slíbil po-
třebné peníze. Jen aby ruští bolševici brzy ne-
žebrah o peníze v cizině sami! — Do Prahy pří-
jede vynikající ruský revolucionář Burcev, kte-
rý jest odpůrcem Leninova systému.

nešporní zpěvy konati zdarma. I jiné mimořádné
zpěvácké funkce kostelní se leckde učitelé zvlášť
platily.

Někde učitelé si musili pohledávati koledová-
ním plat. O svátcích zvlášť památných konaly
se «petice» (vlastně žebroty) v kostele neb před
kostelem.

Učitelé brah všude důchod z pohřbů a někde
i ze zvonění. Poplatky za pohřební průvod a
zpívání při něm (se žactvem) žádali leckde uči-
tele přilíš vysoké. Proto se stanovily pevné saz-
by i pro učitele.

Zvonictví bylo ve XIV. století zaměstnáním
čestným; hlásivali se o ně klerikové. Církevní
fád kázal: «Zvonky učené a ne leiky mňte, kteří
by zpívali nebo čísti uměli.» Nemá divu, že bylo
pokládáno za funkci důstojnou intelektuála i ve
dvoem stoletích následujících. Samým rektorům
škol ukládáno za povinnost v chrámu zvoniti.
Kamhorovi Danieli Lounskému platili literáti při
kostele sv. Valentina v Praze r. 1599 o Suchých
dnech pouze 30 grošů. Ale kdyby prý spolu za-
stal povinnost zvoníkovy, nechť dostává část
peněz placených za zvonění. Někdy zvonili žáci,
ale rektor bral důchod. V Polici docela rektoru
ukládáno spravovat hodiny. Ve Dvoře Králové
školní správce zavazován péci hostile.

Dle řádu evangelické agendy z r. 1582 zástup-
ce vrchnosti světské (panský úředník) téměř se
osady, zdali jsou svorní farář, učitel a kostelníci;
farář se ptal, jak se chová učitel.

Rozpaky a obavy. Sociálně-demokratická strana má vážné starosti, které jí připravili bolševici, vlastní její synové. »Právo Lidu« dlouho hltalo a záplatovalo, jen aby zachránilo stoupence strany a udržovalo zdání jednoty aspoň na venek. Při tom vůdci tento list socialistický činili všemožné ústupky rostoucímu bolševictví na úmlu strany, socialismu, bezpečnosti republiky a přecházel často hranice rozumné rozvahy tak, že zdálo se, jako by již všichni vůdcové i ministři socialističtí s rozvinutými plachtami plavili se do zaslíbené země komunistického ráje. »Právo Lidu« vzbuzovalo zdání časopisu, jenž neví, co chce a kam míří.

Z tancování jeho mezi vejci rysuje se a vyniká ta jistá pravda, že bolševictví bylo jím podpiáno, neboť chtěti vznikající požár uhasiti přiléváním oleje, jest způsob, jež zahrnuje již nepřiměřenou zkušenost.

Jest se proč diviti, že socialističtí vůdcové tak dlouho němě přihlíželi rodícímu se bolševictví, jež hned v zárodku udusiti radši jednak hrozný příklad Ruska, jednak nejisté a neustálé vnitřní poměry republiky. Nechybělo také varovných hlasů, které důtklivě na nebezpečnosti ukazovaly. Platno nic. »Právo Lidu« hrdlo svou a vůdcové chovali se tak, jako by se jim věc ani netýkala.

Ani Šrámkova výzva v parlamentě nic nepomohla. Jest přece ještě v živé paměti, že předseda klubu lidových poslanců vůdcům socialistickým dovořil, že jsou odpovědní z osudu republiky a že mají povinnost vystoupiti z přitímní a rozhodnouti se buď na pravo nebo na levo. Šrámek vyhlásil vlastně to, o čem jsou přesvědčeni všichni rozumní lidé.

Hrozba neustálým bolševickým nebezpečstvím leží olouvenou lží na všem politickém životě a zejména brzdi tvořivý národohospodářský postup a podnikání. Nevíme, proč sociálně-demokratická pravice zatroubila na poplach teprve nyní a proč vůdcové tak drahý čas prodávají. Probuďto je vojsko ruské, jež blízkostí svojí české bolševiky přivedlo do varu, či jim bylo rozžehnalo světlo jiným činitelem? Nevíme. Z projevu sociálně-demokratické pravice však vysvítá, že počíná si uvědomovat vážnost situace a chápat svoji odpovědnost.

S důraznou rozhodností vystoupil proti českým komunistům zejména poslanec Bechyně. Tím nám na mysl slova Dantonova: »Měli jste pravdu, přátelé, s těmito lidmi není možný smír. Budiž to tedy válka! Oni nechť se zachrání republiku s námi, bude tedy zachráněna bez nich, bude zachráněna jím na vzdor.« Možná-li malou revoluci přirovnávati k velké revoluci francouzské, poslanec Bechyně vypověděl válku

Jakkoli platy na oficiály byly rozmanité, nemohli se z nich užívati, třebaže z povinnosti úřadu byli téměř všichni svobodní. Proto obyčejně učitel obědval na faře zdarma a někde dostával tam i večeři. I kněžím velice nutným ukládáno stravování učitelů za povinnost. Často docházelo mezi strážníky a hostiteli k mrzutým rozmrškám.

Zkrátka žádná rozlučka školy od církve a kostela, nýbrž naopak nejtěsnější sektářské spojení školy, kostela i fary. Jakkoli samo hmotné postavení knězovo bylo chatrné, přece bylo obstojnější než učitelovo. Proto mnoho učitelů vstupovalo do stavu duchovního.

Školy byly vydržovány od obcí v přední řadě k vůli náboženské výchově dětí a k zvelebení bohoslužeb. Proto učitelům a žactvu ani nepřišlo na mysl za funkce kostelní se stydět. Kdo se tedy nyní chce smáti kostelnictví učitelů v XIX. století, jen ať zbytečně a nezapně neuráží předbřlohorské sektáře, kteří jsou přece od křesťanství velebeni. Jestliže teď při obřadech čsl. církve posluhují i graduovaní pánové, byla tedy v minulém věku služba chrámová velice odporná jen lidem těm, kterým jsou v oku manifestace náboženské vůbec. Onen pokus o připojení učitelů k službě kostelnické odsuzujeme; tolik však tvrdíme, že tehdy v jiném směru starala se o zvelebení národního školství u nás církev více než státi a než tehdejší liberální kritikusové.

českým bolševikům, a veřejnost bude pozorovati, zda rozhodnutí to jest upřímné a zda provedeno bude do všech důsledků. Nestačí ohnivými slovy kárati a tepati, ale jest potřebí činu.

Tentýž poměr mezi teorií a praksí náležel i manifestu socialistické pravice, která poučuje pošetilé komunisty, že třídní vláda v republice není možná. O tomto manifestu mohli bychom říci slovy shakespearovými: »Pozdě, ale přece.« Drama boje proti bolševikům v sociálně-demokratické straně se tedy rozvíjí, a počkáme, nebudou-li to jen papírové výnosy. Strana kone v rozpacích a obavách, a kdybychom chtěli býti zlomyslní, dovedli bychom, co všechno v této věci zavini vůdcové. Protože však jde o obecný prospěch republiky, všech výtek dnes pomijíme a přejeme hlasatelům válečné zástavy všeho zdu.

Mnohem dříve, než přišel se svými myšlenkami poslanec Bechyně, každý soudný pozorovatel věděl, že čeští komunisté vyšlapávají cesty Němcům a Maďarům, kteří nemohou na ten čas fyzickou mocí, chytají se obranně aspoň vnitřních rozkladných myšlenek, aby samostatnost naši oviklávali a seslabovali. Maďaři na Slovensku připojili mysl svou k bolševictví proto, aby v sociální bouři a ve zmatku hesel kořistili pro záměr odtržení Slovenska od naší republiky, a slovenští bolševici rojí se právě ze sociálně-demokratického úlu. A naši Němci, jimž vládou popřáváno tolik zvůle? Těm působí velikou radost každý ohnivý kohout, jenž odkudkoli vhozen jest na českou stěchu. Jako ve světové válce říšští Němci Leninem a Trockým přivedli v rozklad Rusko a jeho armádu, tak našim Němcům jest vítáno české bolševictví, jimž bychom podlamovali síly samostatného státu a uzrávali ke konečnému pádu.

Odtud jde na jevo, jak velikého zločinu dopouštějí se ti čeští inteligenti, kteří veřejně i tajně holdují bolševickým myšlenkám, a jest strašlivým vysvědčením duševní a mravní chudoby, když sklon takový projevují též universitní profesoři, kteří nechápají, že reformy sociální nedají se nadiktovati mezinárodními dobrodruhy, nýbrž že jest jim vyrůstati z domácích poměrů našeho lidu. Vyňmajíc Marxe, jenž dychtil státi se náčelníkem školy stojící na výši doby, jež by se domníval, že komunismus možno v život uvéstí nařízením. Naši inteligenti bolševici, šilhající do Ruska, sobě neuvědomují, že bylo-li by možno zavést komunismus, nemohlo by se tak státi třídním terorem a nařizováním absolutistické vlády, jako jest Leninova a Bronsteinova, nýbrž dobrovolným sdružováním a takovou výchovou, jež by znamenala úplnou a zásadní přeměnu nynějšího člověka, což ovšem jest pouhým snem.

Dávají-li se naši inteligenti bolševici uchvacovati jakýmsi mravním jádrem Leninových úmyslů, pak jejich nadšenému křikání uslo, že cokoliv provedl, vykonal přece zrušením svobody, hrůzou, surovým diktátem a že stoupenci jeho nejsou lidé strhovaní ideálem, nýbrž lovci tělesných požitků, drancovníci cizího majetku a sběratelé milionů, kterými zaměňují miliony staré společnosti. Jest to starý materialismus a služba hmotným zájmům, jimž nelze vybudovati nové společnosti komunistické, ba ani socialistické, jak se jí dožaduje na příklad česká sociální demokracie.

Socialismus bez ideové přípravy. Myšlenka sesocializované společnosti byla zážena v pouhou organizaci za účelem hmotného zlepšení, jehož dělnictvu ze srdce přejeme; ale vůdcové si neuvědomili a leckde nechápou posud, že k těmto cílům jest potřebí mravní a duševní výchovy lidových vrstev. Upoutavše pozornost vrstev těchto výhradně ke hmotným zájmům, přispějí tak k porušení davů; místo aby zničili sobectví, rozšířili základ jeho a proklínající je u kapitalistů a buržoá, nevědomky uvedli je ve svoji dělnickou armádu. Ani v komunismu ani v socialismu nezměníli sobeckého člověka, a tato skutečnost jest bařvan, který dříve se cesty odvaliti; obejtí ho pouze, znamená zmar cílů komunistických i socialistických. Člověk se nezmění, koupí-li si do přibývku nový nábytek, zavěsí-li na okna záclony a žije-li blahobytně. Člověk musí se proměnit vnitřně, ve své duši.

Nedbalýce komunismu, dle jehož předpisů trvalé společnosti vůbec vybudovati nemožno, upíráme pozornost toliko k socialismu. Socialisté v naší republice měli by uvažovati o tom, že nelze lidstvo vzít do náručí jako otep sena, a přenést je do socialistické říše jedním skokem. Lidstvo musí se tam bráti krok za krokem, musí proměnit své prostředí, ve kterém žije. Dělnictvu nesmí se říkati »uživej, život jest právo na štěstí«, ale spíše »čiň dobré, život jest povinnost«. Dělnictvu nemá se říkati pouze »každému dle jeho potřeb a náklonnosti«, ale také »každému dle lásky a obětavosti«. Vynalézati formule a úpravy a zanedbávati člověka vnitřního znamená chůti rámcem nahraditi malbu.

A což teprve jednotlivce a společnost! Jak mohou socialisté hlásati svobodu jednotlivce, když ze svých organizací dělají kasárny, do nichž nesnášlivě a mstivě usilují kde koho zavřít? Ano, tady právě se musí ukázati schopnost socialistická: spojit jednotlivce a společnost, tyto dva projevy života, ve vyšší celek, v němž by práva a povinnosti obou byly jasné vyčteny a vyrovnány. Jednotlivec sám o sobě vede k anarchii; společnost, není-li spravována svědomím, zplozuje despotismus a nehybnost. Socialisté na podkladě darvinského materialismu uspokojivému spojení jednotlivce a společnosti vykopali hrob a strádají vnitřním rozporem filosofické nauky; neboť jak může na podkladě tomto vzniknouti společnost rovnoprávných, když hlásá se právo nejsilnějšího jedince?

Tady účty spořádati může jen učení křesťanské, které, šetříc svobody jednotlivce, vede k vyšší jednotě společenské, v níž všichni jsou rovni před Bohem a vyzbrojení sebezapíráním, obětivostí a láskou k bližnímu, která nařizuje, aby jednotlivec neuvolňoval se od společenského cíle a společnost aby nezkrušovala a netyranisovala jednotlivce. Tady není základem mechanický darvinismus bez duše, nýbrž velkolepá zásada: »Nebo jako v jednom těle mnohé údy máme, ale nemají všichni údové jednotejšího díla, tak mnozí jedno tělo jsme v Kristu a jedni druhých spoluúdy.«

Jde o to, aby slova tato byla obrácena netoliko na každého jednotlivce, nýbrž na celý soubor schopností sil, které služí lidstvu: jedná se o to, aby životodárné síly těchto apoštolových slov užito bylo ve tvorbě nových společenských poměrů. Obsahují světlo, pohyb, život a vývoj, jsou nadána výchovnou mocí, protože s tělem sociálních formulí spojují říšící duši.

Před výbuchem sopky.

Nejpovážlivější příznaky bolševického varu vyzývají vládu svým temným hukotem k nejvyšší ostražitosti a k nejráznější ochraně ústavy nedávno přijaté.

Dne 14. a 15. t. m. konali na Kladně poradu komunisté, kteří se vrátili z Ruska. Byli přítomni i bývalí »ministři« slovenského kabinetu Janouškova a zástupci levice pracující v Čechách. Redaktor Beneš z Moravské Ostravy, který obvinil Janouškovy ministry Švarce a Fridricha z hrozných bezcharakterností a kořistnictví, byl vyzván, aby svá tvrzení dokázal. Když přednesl Beneš své dokumenty, Fridrich byl ze skupiny vyloučen a Švarc prohlásil, že na Beneše podá žalobu.

Když promluvil Beneš proti Petříkovi-Salátovi, Muža se na žalobce obořil a hrozil mu šibenicí. Beneš raději z Kladna uprchl. Byla přijata proti němu resoluce. Z konference vysvitlo, že sociálně demokratická levice jest úplně ovládána komunisty, kteří čekají jen na příhodný okamžik k uskutečnění převratu.

Jakou socialisaci a rovnost bolševičtí vůdcové u nás připravují, to lze viděti tak jasně jako na dlaní. Ani jediný z těchto »ideálních reformátorů« neobětoval revoluční akci své vlastní jmění, ačkoli jsou mezi nimi i boháč. Naopak pánové již v době příprav velice bděle opatrují a plní své kapsy. Čekají, že po převratu jejich jmění ještě vzroste — zrovna jako majetek rusko-židovských komisionářů bolševických.

Průběh kladenských porad jen potvrzuje zprávy Benešovy o úplatnosti a chamtivosti českých bolševiků. Naši komunističtí »spasitelé« přitáhli z Ruska miliony na rozvrát naší republiky a užili

Královéhradecká bankovní jednota společnost s r. o. v Hradci Králové.

Depoňní adresa: Alibibanka.

Účet pošt. spoř. č. 140.273.

Číslo telefonu 83.

Provádí veškeré obchody bankovní a směnové.

Vklady úrokují se nejvýhodněji.

Eskont obchodních směnek.

Složní listky poštovní spořitelny na požádání zdarma.

těch peněz hlavně k zvýšení svého osobního blahobytu. Tudíž pokojné a pracovitě obyvatelstvo republiky naší čeká dychtivě, kdy vláda začne důkladně vyšetřovat ohromující údaje komunisty F. Beneše, který přece své nedávné spolupracovníky velmi dobře zná.

Diktatura proletariátu má být u nás uvedena v život nikoli na přání většiny českého lidu, nýbrž násilím na těmž lidu, násilím zaplaceným z ciziny. Kdyby měl převrat živý a řízený zahraničními komandanty, trůňovali jen několik dní, nestála by naše republika v očích států spouštěných ani za zlamanou řešli. Každý by se na ni díval s pohrdlivým gestem jako na středoevropskou Albánii. Tedy rychle vyšetřem notorických revolucionářů, charakterisovaných od F. Beneše tak markantně a plasticky.

Ušlechtilá demokratická idea jest něčím zcela jiným než sobecké lovení v kalných vodách. Individua, která slouží té společnosti, jež nejtěšněji platí, nejsou schopna zlepšit podstatně sociální poměry ani na měsíc. Právě zvěstuje dne 18. t. m. „Večerní České Slovo“, jak na Kladensku předáci levého křídla dali se za úplatek do služeb úřednictva bývalého knížete Fürstenberga. Úřednictvo hledělo hmotnou odměnou přivést vlivné soc. demokraty k povolení, aby se mohl Fürstenberg vrátit na svůj statek v Lánech k nerušenému pobytu. Agitace ta narazila u některých na odpor; a tito prozradili na nedělním táboru lidu, co jim bylo řečeno o úspěchu podplácení jiných. Starostovi Tuchlovic Pavelkoví řekl při tajném smlouvání správce v Rudě, že někteří předáci jsou již získáni na Kladně i v Praze. Obvodový sekretář soc. dem. Benda ze Strašecí a závodní důvěrník Ing. na (šachě) Anně přejí již budou spolupracovat. Horník Kuthan a starosta obce Lán Homouz potvrzovali, že Benda byl

podplacen. Benda, který byl při schůzi přítomen, ani ono obvinění nevyvracel; vymlouval se pouze, že chtěl získati peníze pro soc. demokratickou organizaci. (Tedy soc. dem. levice má růst za peníze šlechtického kapitalisty!) Ale Benda zůstal odpověď dlužen na dotaz, kde vzal peníze na zakoupení fúry obilí, jež odvážel panským povozem z rudovského dvora.

Ale ještě chamtivější kořistnictví vyzírá z bolševických chapadel židovských v republice naší. Ani jediný bohatý žid, který v Čechách nebo východním Slovensku rozdmýchuje zápalné jiskry, nevzdává se svého jmění ve prospěch stoupenců.

S takovými lidmi byla by spřátelená Francie hotova brzy a kráče. V samém Rusku bez dlouhých ceremonií se dovedou zbavit těch, kteří by osnovaň něco proti sovětům, třebaže bolševická vláda se ustavila proti vůli obrovské většiny národa. Vždyť samo „Proletarskoje Echo“ napsalo: „Nejhorší zločin, který musí býti také nejpřísněji potrestán, jest agitace za cizí peníze, směřující k podvrácení sovětové soustavy v Rusku.“ Ale bolševická politická morálka má vytrvale dvojí až trojí tvář. Sovětoví finančníci totiž se snaží, aby za cizí peníze docházelo k zločinným převratům ve státech jiných.

Jestliže sama soc. dem. pravice se staví proti převratu, a schvaluje zachování právního stavu, není přece nemožností rázně zakřiknouti revolučních výdělkářských spekulantů. Slabost a nedůslednost naší vlády stržila již v cizině pohrdavých úsměvů dost. A kdo s velkým chvatem internoval Hlinku, má dokázati odvahu k energické rozmluvě s Pekařem, Muňou, Janouškem a různými Taussigy. — Vždyť sopka hrozí výbuchem každou chvíli.

Kulturní jiskry.

Za svobodu vědy a svědomí! Tak volali před válkou volnomyšlenkáři, herbenovci, socialisté a židé. Hubovalo se slavně na zkostnatělosti Vídně a na její byrokratické „rdousení ducha“ i v době, kdy na naší universitě hráli přím profesori pokrokářští a kdy universitní volnomyšlenkáři házeli fanatickou agitací smolné zápalné věnce na střechnu církve naší. Volnomyšlenkář dr. Krejčí rozhodnutím byrokratické Vídně obdržel definitivu právě tenkrát, když jeho vědeckému spisu jasně dokázal dr. Chalupný omyly přímo úžasné. Zato však dr. Kratochvíl nedostal se na universitu právě proto, že byl katolík. Pokrokářský tisk mu předem výsměšně oznámil, že jsou jeho naděje marny.

Zkrátka za byrokraticko-militaristického Rakouska měli pokrokáři k volnému psaní a mluvení proti světovému názoru domu císařského volnosti dost a dost. A teď? Katecheta Fr. Pelan sepsal učebnici církevního dějepisu pro školy občanské. Ale k novému vydání neobdržel ministerského schválení. Když v té věci intervenoval senátor Msgre dr. Štojan, odpověděl mu ministerský úředník, že kniha nemůže státní schválení obdržeti, jelikož prý neodpovídá dějepisným názorům Demsovim a Masarykovým.

K tomu poznamenáváme, že címe Masaryka jako zvolenou hlavu státu, jako nymějšího předního našeho politika. Jest to potřebí prostě již proto, aby cizina viděla, že zde nějaká autorita platí a česká ukázněnost není jen na papíře. Ale chce-li ministerský úředník obhájoval z byzantinismu státníkovu neomylnost v dějepis, pak jedná proti předválečným zásadám a heslům samého prezidenta, který přece tolik horlil proti

autoritářství ve vědě a doporučoval samostatné zkoumání.

Svoboda vědeckého badání zaručena 113. paragrafem naší republikánské ústavy. A § 119. dle: „Veřejné vyučování budiž zařazeno tak, aby neodporovalo výsledkům veřejného badání.“ Kniha Pelanova těm výsledkům neodporuje a jest docela opřena o autoritu proslulých domácích badatelů odborných, na př. Palackého a Tomka.

Dále právě ministerský úředník by měl přece vědět, že za posledních 15 let věda odkryla tolik dokumentů odhalujících stinné stránky českého sektářství, že bývalé romantické pojmání dvou světů předbellohorských před žhavými paprsky jejího zrcadla se rozpívá jako dešnový snůh. Kdo chce ustrnouti na tom, co napsal již v minulém století Denis, ten chce prospati všechny prozkumy Pekaře, Krofky, Novotného, Sedláka, Hrubého, Wintra a jiných povolaných znalců. Ostatně Denis sám přiznává otevřeně, že se může v jeho dílech nalézt řada omylů nezámýšlných. A Masaryk svým povoláním nebyl historikem dítěte a menší jím dosud. To ostatně jasně a dokumentárně vložil dr. Pekař.

Také jest listo, že pochod historické pravdy, která stále výmývně vyvrací protikatolické předsudky, nezastaví ani sebe okázalejší státní slavnosti husitské. Proud nových historických výzkumů prorazí si své řečiště i přes všecku nepřehlednou úzkoprsost ministerského úředníka.

Věru na všesokolském sletu se měla stavěti socha české Svobody s dvojitou tváří, s jednou vřelou a druhou polkačskou; pak by to byla alegorie klamavě krásný stav. Na jedné straně propouští censura bolševické, státní nebezpečí —

články, na druhé straně konfiskuje katolickým listům řádky o dru Benešovi, které vytryskly z péče o blaho republiky. A teď už se docela zakazuje katolickým dětem vštěpovati katolický názor na ducha českých dějin, zatím co německý a maďarský tisk svobodně tupí naši republiku.

Ale jest tu doklad ještě horší protimyslnosti, ještě nápadnějšího dvojího lokte. Ačkoli § 119. naší ústavy nutí právě zodpovědné činitele k největší vědecké svědomitosti, sám okresní školní inspektor dr. F. A. Soukup napsal pro školy měšťanské dějepis, v němž jest řada neodvážnějších protikatolických nepravd; pan inspektor odbytý zrezivělé šlágry anebo nedokázané domněnky volnomyšlenkářské a socialistické snaží se vštěpovati do mladých katolických duší. Zdá se, že se chtějí popíchatí pánové vlastním rapírem. Takový dějepis přece na soudu vážné kritiky moderní naprosto neobstojí. Za si chtěl p. inspektor udělati dobré oko ve vládnoucích kruzích. Ale katolíci se postaví na pečlivou stráž. Naši katolický zástupci (duchovní i laičtí) nyní mají povinnost interpelovati, jak mohla dojíti úředního schválení školní kniha Soukupova, která pravdu mrzačí a skutečnou vědu bije ve tvář ometeným koštětem, vypuštěným z předešlého století. — Jen ať se ukáže, kde už dávno jest velkodílna na tendenční komolení vědy a zmáslinění svědomí.

2 skříně, 2 postele, 2 noční stolky, umývadlo se zrcadlem od Kč 3000— a jiné

nabízí továrna nábytku

Skuherský, Hradec Králové.

Rozmanitosti.

Ve vesmělském Herne byli ustanoveni tři učitelé-neverci. 90 procent rodičů se usneslo, že nebudou k nim posílati děti do školy. Protože vláda učitele ty odvolati nechtěla, připojila se k rodičům herneským celá organisace katolických rodičů v porýnském a vesmělském obvodu průmyslovém, kteří rovněž vyhlásili školní stávkou až do hodiny propuštění oněch neverců. — V rozdávaní náboženských společností jest k nám cizina až příliš štědrá. Patrně nevěří, že ta „husitská“ část českého národa něco dobrého dovede samostatně založiti. Vidí u nás příliš mnoho napoušků, ale žádného husitu soběstačného. U Otčanských hřbitovů rozbila svůj stan církve metodistická z Ameriky. Shromáždění se koná v plátném stanu. Kazatel (americký Čech Dobeš) předčítá text písní, které jsou zpyvány s původem harmonia a pak hlásá „pravdu Husovu“ — ovšem tu americkou. Kdy už přestane ubohý Hus konati nevolnickou práci nejružnější, i protichůdným společnostem? — Oposiční „Soc. Demokrat“ sděluje, že Tusar jezdil na Dobříšsku na hostiny s francouzskými důstojníky a oslovoval Colloreda-Mansfelda „Vaše Jasnosti“. — Předseda židovské delegace na pařížské mírové konferenci Sokolow pravil na židovském sjezdu karlovarském, že československá mírová delegace v Paříži budiž vydatně podporována a šla v ochraně menšin až na nejzářší hranici; československé delegaci přisluší hlavní zásluha o to, čeho bylo ve věci vůbec dosaženo přes velký odpor jiných států na mírové konferenci. Židovský „Prager Tagblatt“ však ve svých poznámkách k onomu referátu ztotožňuje národnost židovskou s německou. Praví totiž, že jest nutno, aby Němcům bylo zaručeno naší ústavou více, než co jim poskytuje mírová smlouva versailská. Inu žid velmi dobře ví, který živel udržuje sňu a útočnost Němců u nás nejbouževnatěji dále. — Arcidiecése pražská čítá nyní všech kněží 1855, mezi nimi 400 řeholníků. Katechetů je tam 305. — Protináboženská a protikatolická činnost Sokola jest prokázána i soudně. Starosta a jednatel Sokola v Dolních Bojanovicích žaloval Františka Pořízka, faráře tamtéž, u okr. soudu v Hodoníně, že tvrdil o Sokolu, že bere lidem náboženství a odebírá protikatolické noviny. Čímž prý se dopustil vůči Sokolu a jeho členům urážky na cti. Farář nastoupil důkaz pravdy, že Sokol skutečně bře lidem náboženství a odebírá protikatolické noviny, a okresní soud v Hodoníně p. faráře rozsudkem ze dne 12. dubna 1920 č. j. U-IV 397-20 osvobodil. — Přomá obvinění pronášeli legátů dne 12.

června na schůzi v New Yorku. Na př. Manušek tvrdil, že se v Americe na vojně přímo verbovalo a že Československá národní rada tamní dostala od francouzské vlády 150—800 franků za každého naverbovaného legionáře. Američtí tito legionáři byli takto prodáni do cizinecké legie francouzské. V »Rovnosti« dne 15. t. m. mluví dr. Šmeral o legionářské inkvisici v Sibiři, zapalování celých vesnic atd. »Venkov« provází ten referát pohodlným gestem: »Poznámek k tomu netřeba.« Odpovídáme však, že tu jest potřeba promluvit jasně a dokumentárně jak proti Manuškově tak dru Šmeralovi. Národ své oči dítalý přece nesmí nechati taková obvinění klidně »plavat«. Že výklady Šmeralovy jsou nespolehlivé, ví se už dávno. Ale zvláště záhodno jest nyní důkladně prošetření jeho informací ruských. — V »Nár. Politice« inseruje jistá firma pražského předměstí doslovně: »Zejména hřívky, tvrdé, cibulí, česnek, mrkev, jakož i veškerou zeleninu zasílá o 30 proc. levněji než ústředny a aprovisace...«

V Lysé n. L. světil státní obilní ústav komisionářství brambory Zeimářskému družstvu. Ale obce si stěžovaly jak na špatnou jakost tak váhu dovozených zeměků. Aby brambory byly »těžší«, do jednoho vozu nalito pět vody, linam zas poslány promíchané silně hlínou a pod »Právo Lidu« volá, aby byli provinilci potrestáni. — Dne 5. srpna na nádraží v Kótech byl hrozně ztýrán od legionáře z Čech administrátor z Holče Pavel Macháček. Zatím, co se dal kněz do rozhovoru s legionáři moravskými a slovenskými, zaútočil na něho onen Čech za pokřiku »Hlínkovec«. Legionáři moravských a slovenských, kteří kněze chránili, bylo méně než českých. Byl tedy kněz zbit pro nic za nic od českých tohák, až upadl v bezvědomí. Byl dán do důstojnického vozu a dopraven do Bratislavy. V Holči pak byl zraněn uvitán od velkého zástupu přátel, kteří ho zasypali kyticemi. Myslíme, že legionáři na východu Slovenska by měli práci vděčnější s Felcánem a jinými bolševiky, kteří posud chodí svobodně.

Církevní obzor.

Osobní zprávy. Vyznamenání: p. Jan Čefovský, farář v Chotějovicích, obdržel expositorem canonice. — Ustanovení pp.: Emil Jaroš, kooperátor ve Vrbicích, kaplanem v Žižkovicích, Otak. Hůla, kaplan v Holčicích, zař. kaplanem v Bohdanči u Pardubic, Kar. Škacha, novosvěcenec, kooperátorem v Maršově, Jos. Hanzlík, kooper. v Nové Vsi n. Pop., administrátorem tamtéž, Hubert Kuhn, kaplan v Litvčicích, administrátorem ve Valteřicích. — Uprázdňené fary: Valteřice, ve vikariátu Janškovském, na patronátě nábož. matice. Konkursní lhůta končí 15. září 1920. — Borovnice Velká, ve vikariátu hostinném, na patronátě nábož. matice, odchodem p. Jana Klaschky na trvalý odpočinek. Konkursní lhůta končí 12. října 1920. — Lhota Zálesná, ve vikariátu vrchlabském, na patronátě nábož. matice, odchodem p. Vinc.

Gottwalda na trvalý odpočinek. Konkursní lhůta končí 12. října 1920.

Kněžská cvičení duchovní začnou v seminářském kostele v Hradci Králové v pondělí dne 23. t. m. o půl 6. hod. večerní a skončí ve středu 25., případně ve čtvrtek 26. t. m. ráno. Ubytování v semináři a Borromaeu; stravování v Adalbertinu. Přihlášky předem u rektorátu semináře jsou žádoucí.

Duchovenstvu jižního kraje. Dne 23. t. m. (v pondělí) vykoná v jižním děkanství chrámu Páně rektorka vdp. p. provinciál Fr. F. Dr. J. Kap. Vyskočil. Promluvy budou asi 4 (ráno o 8. a 11. hod. odpo. o 2. a 5. hodině). Změna pořádku vyhrazena. Kdo by reflektoval na oběd v některém hostinci, učiní přihlášku na děkanství.

Československá strana lidová.

Společná manifestační schůze zemědělců z Čech, Moravy, Slovenska a Slezska konati se bude při příležitosti katolického sjezdu v Praze dne 29. srpna o 2. hodině odpoledne v sále u sv. Tomáše na Malé Straně. Promluví poslanec Šamalik, Záruha, Adámek, starosta Krejčí, senátor Šabata, Navrátil a j. Katolíci rolníci i domkáři z Čech, Moravy, Slezska i Slovenska sdružení se hromadně slavnostního průvodu v neděli o 7. hodině odpoledne pod svými prapory a korouhvemi. — Všichni k této manifestaci katolíci!

V Červeném Kostelci pořádá Katolická Jednota v neděli dne 22. srpna divadelní představení: »Ukradené štěstí« ve spolkové místnosti. Biláž na plakátech. Žádáme katolický lid, aby nás v obnovené divadelní činnosti hojnou návštěvou podporoval.

Sjezd katolického studentstva v Kutné Hoře. Zatím, co pokrokové studentstvo »spí spánkem spravedlivých«, jak napsalo samo »České Slovo«, referuje o našich prázdninových sjezdech, my katolíci studenti neustáváme ani o prázdninách ve své činnosti, pořádáme své sjezdy, jež mají ukázat celé veřejnosti náš duševní vzrůst a naši organizační sílu. Také sjezd v Kutné Hoře, pořádaný dne 15. srpna, jasně ukázal, že v obou směru jsme za letošní rok velmi mnoho získali. Přítomno bylo na 160 účastníků, z nichž bylo 100 studentů. (Přítomni byli delegáti SSS z Hradce Králové, Čáslavě, Mladé Boleslavi, Prahy a Chrudimě.) V sobotu večer uspořádali členové kutnohorského studentského sdružení pěkný zábavný večer — velmi čteně navštěvený. V neděli ráno účastníci se studentů mše sv. u sv. Jana a o 9. hodině začalo sjezdové jednání, zahájené kol. Houkalovou, předsedkyní kutnohorského SSS. — Předsedou sjezdovým zvolen dlouholetý pracovník studentský PhC. Jano Šrámek, místopředseda kol. Houkalová, zap. kol. Bora z Hradce Králové. — Kol. dr. David promluvil na thema: »Náš poměr k otázkám dneška. Jasně definoval stanovisko mladé inteligence katolické k otázce náboženské, sociální a národnostní. Referát vyvolal živou debatu, do níž zasáhli i přítomní hosté a kněží. — Kol. Adamová z Hradce Králové načrtna nám

svým básnickým, visionářským způsobem profil křesťanské ženy v rodině, ve škole a ve veřejném životě. Řeč kol. Adamové vynikala takovou čistotou myšlenek, dokonalostí formální i přednesu, že ji pan prof. Adam v debatě nazval »příkrásnou pohádkou«. — Kol. Pavla z Prahy mluvila o práci ve studentských odborech: apologetickém, literárním, sportovním. Dále o studentských dílnách a odborech orekských. — Po obědě zahájeno jednání zase o čtvrt na 3. hodině. Na programu byl referát kol. A. Janáčka z Hradce Králové: »Dnešní poměry ve studentstvu«. Kol. Janáček v řeči půl 2. hod. trvalic vyličil dnešní ideovou degeneraci — morální a organizační krizi a stagnaci v dnešním pokrokovém studentstvu. — Zapěním národní hymny byl sjezd zakončen. Zbytek dne byl věnován prohlídce města. V pondělí vykonána prohlídka Sedice, chrámu, kostnice a tabákové továrny. — Rozlištěli jsme se domů posíleni ve své víře ve vítězství naší věci — a rozhodnutí pracovat dvojnásobně více než dosud. — Na konec je třeba poděkovat všem našim příznivcům, kteří se p. uskutečnění sjezdu zasloužili. Stoupencům Českoslov. strany lidové, kteří poskytli nám aprovisaci, ctihodným sestřím Voršílkám, které s neobyčejnou srdečností nás ubytovaly a pohostily a všem ostatním, kteří přípravnému výboru radou i skutkem přispěchali na pomoc. Všem těm patří srdečné »Zaplať Bůh!«

Soc. Stud. Sdružení v Prostějově, katol. dům získalo malou zásobu exem. překrásných obrazů sv. Cyrilla a Methoda od mistra Jana Köhlera v rozměru 60x80 cm., jež co orig. litografie vzbudily obdiv i v chůzi a jsou krásnou ozdobou příbytků, spolkových místností, kaplí atd. Ve snaze prohloubit kult cyrilometodějský v celé republice, zasílá tyto za pouhých Kč 30.—. Doporučujeme důstojným farním úřadům, spolkovým funkcionářům atd., aby objednali si v čas několik exemplářů.

Přátelé Zemědělců! Prožíváme chvíli vážné! Kojní jsme se nadějí, že povolání činitelé ve vládě začnou se dle prosb a protestů vycházejících z řad zemědělců našeho venkova a v nastávajícím hospodářském roce splní naše oprávněná a

Záložna v Hradci Král.

společné sdružení s ručením hmotným

Československé národní.

Vklady na knížky.

Půjčky. - Úvěry osobní

a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.

Vadla. - Eskompt účtů a směnek.

spravedlivé požadavky za naše hospodářské osvobození. Ačkoli tento náš požadavek není namířen proti žádné složce našeho národa, ba naopak jedině jeho uskutečněním je možno dosáhnouti spravedlivého zásobování veškerého občanstva ve státě, přece marně voláme po jeho splnění. Navždy má zůstat zemědělec otrokem centrály, které pověstnými rekvisicemi pod záminkou »zabezpečení výživy občanstva« provádějí hrozné drancování venkova. Na všechno naše volání po nápravě jako na výsměch jest nám odpovídáno různými nářeznými, jimiž uvalována jsou na bedra zemědělce stále nová nesnesitelnější břemena. Než dále mluví! Je nutno pronést rozhodné slovo, a proto upozorněte všechny zemědělce ve vaší obci a okolí, že ve středu dne 28. srpna pořádáme ve velkém sále Besedního domu v Brně o 10. hod. dopol. velký manifestační sjezd zemědělců, na němž také zařídíme postup do budoucna. Přijďte zmařit chystané záměry vlády na zavedení ohromné daně z práva mléčného. — Předsednictvo Katol. spolku českoslov. zemědělců.

Odebírejte Obnovu!

Zprávy místní a z kraje.

Péče o válečné poškozené. Na obecní úřady byly rozeslány přihlášky ke vdovským rentám manželek nezvěstých a přihlášky pozůstalým. Obecní úřady dle zákona jsou povinny vdovám a pozůstalým poraditi při vyplňování a potvrzenou přihlášku zaslati příslušnému bernímu úřadu k doplnění a potvrzení. Jiný postup jen vyřízení zdržuje. Žádala-li vdova za staré vlády rentu a doklady k tomu přiložila, nechť vyžádá se u okresní politické správy potvrzení, které doklady přiložila a přiklopení ostatních dokladů odpadá. Veškeré doklady jsou kolku prosty, rovněž i poplatků za vyhotovení (u obecních, farních a j. úřadů).

Zápis na státním gymnasiu žáků do I. tř. bude 1. a 2. září, nových žáků do II.—VIII. tř. 2. září, dosavadních žáků 3. září, vždy v Borromaeu o 8. hod. Ostatní na úřední tabuli tamtéž.

Zapa obchodních gremií uspořádá 22. srpna v půl 11. hod. dopoledne přednášku o dani z majetku v sále městského průmyslového musea v Hradci Králové. Referent p. Dr. Šolta, koncipista obchodní, živnostenské a průmyslové ústředny. — Obchodníci, dostavte se všichni! — V týž den a v těchže místnostech odpoledne ve 2 hodiny koná se řádná valná hromada župní. Účast delegátů gremií nutná!

Tábor lidu konala soc. demokracie na zdejší náměstí dne 19. a 20. odpoledne proti intervenci v Rusku a pro navázání hospodářských styků s ním. Účast kromě továrního dělnictva byla poměrně slabá. Vždyť jiné občanstvo pokládalo vzhledem k rozhodnutí vlády onu manifestaci za zbytečnou. Rudý prapor tentokrát nenesen; zato však standardy s nápisy: »Ať žije III. Internacionála! Pro smír se sovětským Ruskem!« a pod. Po řeči posl. Chalupy přečetl p. Nykodým resoluci, která byla shromážděnými přijata.

Tábor Československé církve s Vojnou Myšlenkou a Českobratrskou církví v Poříčce. Spojené firmy, sdružené za účelem boření Říma u nás, totiž církev československá, českobratrská a věrná družka Vojná Myšlenka, začínají protřetati již i odlehle kouty české, aby lovily ovečky do svého ovčince. Ovšem, kdo zná poměry v Poříčce a zvláště pány socialisty, ten si snadno mohl vypočítati, že socialisté pošli nezkušenou posadu za skutečnými. Tak se také stalo. Neděle 8. srpna byla určena k tomu, aby rozžehla světlo no-

vé výry v Poličce a aby zaplašila římskou tmu. Dříve v 10 hodin konal se na náměstí — právě v době bohoslužeb — tábor lidu. Vyvozlil si vhodnou dobu — věděl, že věřící lid jde do kostela a že snad přece někdo se zastaví u jejich vyčezného krámků. Řeči všech řečníků nesly se známým štvavým tonem. Každý nabízel jiné zboží dle toho, za kterou stranu tu mluvil, ale všichni končili unisono: »Pryč od Říma!« Při schůzi a po ní rozdávali jako obyčejně přestupné blankety. Každý si mohl vybrati zboží dle libosti ze tří krámků: lichace byla odbytá, nastalo shánění duší. — K tomu několik poznámek. Ta československá církev se asi cítí velmi silnou, když si běže na pomoc nevěře z Voňé Myslenky! Za měsíc má prý přijíti jeden z vůdců čsl. církve a sjouzí na náměstí mši československou. Nyní osobní poznámku: Za církev československou mluvil pastor ze sousední Borové, bývalý katol. theolog Andrej. Jak mi bylo v úterý po schůzi z věrohodných úst řečeno a mnoha osobami potvrzeno, sháněl prý se pan pastor po mé osobě a volal po táboru: »Ať sem jde telecký farář katolický, ať sem jde Pukl, ten zde jistě je; on povídal, že nám to rozháže, ať vystoupí a mluví!« K tomuto vzácnému vyzvání musím přece odpověděti: Pane pastore! Vešce mne těší, že jste mi chtěl udělit slovo a sháněl se po mé malíčkosti. Jak jsem se stal populárním! Těší mne velmi Váš interest o moji osobu. Ani jsem nechtěl věřit, že jste mi sám nabízel slovo. Když jsem to uslyšel, hned jsem si pomyslel: »To jistě čsl. církev nastupuje novou taktiku.« Dosud našemu řečníku a zpěvákovi knězi nikde slovo povolití nechtěl — ano bítím a škrcením hrozil — jako se stalo kaplanu Havelkovi nedávno v Ledči. A nyní najednou se mi udílí slovo! Kam to zapsat? Děkuji uctivě za privilegium. Ale teď trochu pepře, pane Andreje. Vy jste prý křičel, že jsem slibil, že Vám to rozháším. Jak jsem Vám to mohl rozházet, když jsem se o schůzi dověděl až v neděli ráno? Nemohl byste mi říci, kde jsem něco podobného prohlásil? A i kdybych o tom dříve věděl, nebyl bych přišel, poněvadž jako pořádný kněz musím konati v neděli bohoslužby a ne hulákati na táboru lidu před kostelem a vyrušovati lidi z pobožnosti. Dle toho jste se měl také řídit. Ovšem u Vás je hlavní slovo — nezáležejí na tom, zda v modlitebně či na táboru lidu. To slovo je všude stejné: »Dolů s Římem!« Vaším ovečkám je to také jedno, poslouchají-li Vás v barokové modlitebně či na náměstí v Poličce. I kdybych býval přítomen — nikdy bych se k slovu nehlásil. Ne proto, že bych se bál — já měl jinší rozhovor s bývalým teleckým pastorem — já jsem se neleká ani šesti evang. učitelů. Dovedl jsem jim sám v evang. hostinci dne 24. dubna oponovat. Pan učitel Nekvinda by Vám mohl o tom ledacos povědět. Já jsem se neleká ani žaloby bývalého ministra Křofáče. Nebyl bych se aniž lekl ani Vás. Nebyl bych však s Vámi mluvil, protože nesnesete pravdy. Jakmile se začne na vašich táborech mluvit pravda, začne řev, hoje, nože, škrcení. Když ani to nepomůže, spustí připravená hudba pochod, aby pravda byla umlčena. V Poličce jste měl odvahu, ale když jsem mluvil v Borové mnohokrát a posledně dne 1. srpna, proč jste mi to nerozházel? Bylo to přece ve Vaší osadě. Na plakátě jste měl ohehrané téma: »Náš poměr k Římu.« Já bych Vám poradil o jiném tématě, mnohem časovějším a zajímavějším, za které by Vám byl lid vděčný a sice: »Náš poměr k Jaltelsumu a Abelesum«, aby se nemusilo říkat: »Československá Palestina!« O tom mluvíte — Římu dejte pokoj a on Vám dá dva. Řím Vám nic není dlužen. Řím nám nedělá dráhotu ani nepředpisuje rolnictvu kontingenty. Radím Vám, abyste si vzal do ruky znova katol. dogmatiku, ji prostudoval a pak nebudete bouřit proti Římu. Copak Vám ten Řím udělal? Proč jste nechal katol. theologie? Abyste si však nemyslel, že jsem přece jen bojácný, radím Vám pro příště, abyste mi poslal na schůzi pozvánku a pak — bude-li to v jiné osadě nebo v Poličce — pohodlný povoz. Přes kopce do Poličky nerad chodím a povoz do-

kola stojí mnoho peněz. Jednat si sám kočár a pak být na Vašem táboře ještě škrcen — to je trochu mnoho. Jsem Vám vděčen za šíření mé popularity. Buďte zdrav a neuthumujte výčitek svědomí štváním. — V Telecku u Poličky 12. srpna. Fr. Pukl, správce fary, krajský sekretář strany lidové.

Praktiky čsl. církve. V Bohdaneči těžce onemocněl pan farář Hovorka. A právě této jeho choroby využil dr. Farský k novému výboji. Ohlášena jeho přednáška. Učitel Hodat začal čile agitovati. A už naši protivníci začali rozkřikovati, že zaberev kostel, i kdyby se jich k nové církvi přihlásilo jen 50. Spolehlá na to, že nyní duchovní správu vésti musí nový kaplan, který jest tam teprve od 1. t. m. a v místních poměrech ještě dobře se nevyzná. — Iu v naší republice jest všelicos dosud možné, jak ukazují již jiné případy »zabírání«. Ale jen radíme panstvu, aby pamatovali na zadní kolečka. Katolictvo, jež jest u nás nyní tak mohutně zorganizováno, dlouho rozhodně nesnese právní anarchii, jakou zavádí i čsl. církev. Zatím nechť si učiní veřejnost úsudek o plánu bohdaňském, podporovaném od lidí, kterým jindy kostel a náboženské obřady kterékoliv církve jsou trnem v oku. Právě k lázku těžce chorého a zasloužilého faráře přicházejí se svými supjmi plány.

Musejní spolek ve Skutči slavnostně otevře své sbírky, uložené v Obecním domě na náměstí v II. poschodí, dne 22. srpna v 10 hodin dopoledne. K slavnosti té zvou se srdečně všichni rodáci a všichni citelové staročeských památek z našeho okresu. — Příští budou sbírky musejní přístupny každou neděli od 10—12 hodin dopoledne.

Loučec u Nymburka. Na pohřeb Josefa Pleštila, vynikajícího včelaře, kněze v. v., sešlo se 12. t. m. 23 kněží. Pleštil narodil se r. 1863 v Zámosti u Rožďalovic. Po vysvěcení působil v Lužanech, Pecce, Radimi a v Kunvaldu. Pak se dostal do Ostružna. Jelikož v Ostružně se roznemohl tak, že nohy mu vypověděly službu, žádal do pense a odešel k příbuzenstvu do Loučene, kde pobýval přes 22 let. Pohřeb byl krásný, ale vešce truchlivý. Kněz zemřel v poměrech velice stísněných. Podvýživou jeho choroba se stupňovala, až 14 dní před smrtí duch jeho byl zatemněn. Dokud byl cukr laciný a med drahý, bylo tomuto otci okolních včelařů dobře. Míval 30—40 plných úhů. Ale nepřímým počasím r. 1919 přišel o tento pramen obživy. Žádal o podporu a přídavek; ale než staříčkému pensistovi bylo pomozeno, zemřel. Nemažou zásluhu o urovnání jeho skrovné pozůstalosti má místní farář. — Odpověď sladce, duše dobrá, která jsi pila kalich trpkosti tak dlouho!

Milota. Společný a záložní spolek konal 27. července valnou hromadu. Z účinných závěrky za rok 1919 vidno, že rezervní fond činí 1488.72 Kč, závodní podíly 570.— Kč, vklady 114.331.27 Kč, požadavky na záplátkách 9.373.06 Kč, čistý zisk 1.576.63 Kč, z něhož dle usnesení zakoupen podíl 420 Kč Lidového tiskového spolku a zůstatek čistého zisku odkázán rezervnímu fondu s výslovným přáním, aby při něm utvořen byl základ fondu **společného domu**. Peněžní obrát byl: 311.634.08 Kč. Spolek tento ustaven v dubnu 1914, tedy těsně před válkou, avšak co dobrého za tu nedlouhou dobu naši věci vykonal! Přičítáte se, aby při žádné organizaci Společný spolek nechyběl! — Stejně dobře u nás prosperuje Odbočka hospodářského sdružení křesťanských zemědělců, na niž své příznivce z okolí upozorňujeme a ji doporučujeme. Zápisné 50 h a 1.20 Kč roční členský příspěvek. Svoje úspory nenechávejte doma ladem ležeti, ale uložte je u naší Raiffeisenky, která nyní vklady záročí 3½%. Svůj k světu! Upozorňujeme, že při Svazu našem je zřízeno také pohřbovací oddělení: životní, proň ohní, krupobití, vluování, dobytka atd. Pro okres hořický jednatelem pro uzavírání pojistek od Svazu jest jmenován p. Fr. Krkonůvka, rolník v Milotě č. 61., na něhož se v této záležitosti i v obecních věcech obraťte; on vám nezištně a ochotně podá informace a poradí. — Vlt. Štěpánek, pokladník.

Jak se vyrábí republikánská náboženská svoboda, o tom píše v Plzni bratrský »Český Západ« takto: »Jak se dělají moderní pohané, mohli by podati doklady dělníci od Škodů. Když takový vypasený důvěrník nebo obrádověrník vystoupí v přestávce nebo mezi prací na stělu a začne vykládati napapouškované fráze proti církvi a víře a hned po té rozdává odhlašovací lístky odpadlické a terorem nutí dělníky, aby podepsali. Kdo podepsati nechce, jest terčem posměchu, ale jest mu i vyhrožováno, že bude z práce vyhnán. Máme několik případů zjištěných, ale dotýkáme se Boha nás prosí, abychom jich neprozrazovali — a jsou to soudruzi. — Umřel dělník katolík. Pozůstalý vyjednal křesťanský pohřeb. Ale druhý den přijdou na faru a odřkávají — neradí — kněze, protože by prý s ostatními dělníky neobstáli a nedostali by od organizace žádného příspěvku, kdyby šel na pohřeb. Máme několik případů z různých míst — V obecním ústavu narodí se dítě. Na ústav přispívají všichni poplatníci bez rozdílu. Ale to nevaří, aby matka dítěte byla komandována, aby odpadla a dítě své nedala pokřtiti — proto, že paní starostová dotyčné zpátečnické a otrokářské Lhoty jest obrsoudružka. — Ano — takhle se provádí moderní pohanství propaganda: lži, pomlouvání, násilím, zotročování.«

Alols Muna — denunciantem dělnictva. Majitelé prostějovských kloboukáren uzavřeli protizákonnou smlouvu, že nepřijmou žádného dělníka z jedné továrny do druhé bez souhlasu dřívějšího zaměstnavatele. Dělníci se vzepřeli takovému nevolnictví a pověřili odborovou komisí centrálních organizací, aby vymohla zrušení onoho ujednání. Odborová komise také učinila příslušné kroky. Ale 26. ledna apoštol nekompromisního, neirázajícího socialismu a sekretář Al. Muna řekl řediteli firmy L. Neumana, Vořkovi, že si dělníci zrušení oné smlouvy nepřejí; jsou prý spokojeni. Proti smlouvě prý se staví pouze p. Hirsch jako společník firmy Max Kohn, se kterým si již v soc. dem. »hlasu lidu« poradí. Takhle tedy přední apoštol komunismu a sekretář dovede zrazovati a denuncovati dělnictvo. Modráčkův »28. říjen« dne 17. t. m. dokládá: »U soudu svědky dokážeme Munovi jeho mčemnost, které se na kloboučnickém dělnictvu dopustil, aby pomocí přízně ředitele a šefů zachránil separatistickou organizaci.«

Podíly »Dědictví svatojanského« za r. 1920 již došly. Členové Dědictví, kteří jste nám své podílové listy světlili, vyzvedněte si podíly v našem knihkupectví. Poplatek za režijní výlohy obnáší 2 K 50 h. Kdo si přeje zásičku poštou, oznam to lístkem. **Družstevní knihkupectví a nakladatelství v Hradci Králové (Adalbertinum).**

»Poslední Novosti« o cestě Šmeralově do Ruska. Pařížský časopis ruský »Poslední Novosti« (red. M. L. Goldstein) č. 52 z 26. června (2. str. pod čarou) píše o cestě Šmeralově na Rus do slova toto: »Český socialista Šmeral, usilující nyní v Praze o přátelství a spolek se sovětským Ruskem, byl uvítán s velikou slávou. Přijeli mu naproti do Hamburku, postavili k němu »čestnou stráž« pod dozorem které odbylo se jeho pohostinství, aniž by měl nejmenšího spojení se zemí dělníků a sedláků. Nepřijel do styku ani s dělníky ani se sedláky. Ani se český host nedověděl, že za noci před »zrušením trestu smrti« jen v Petrohradě bylo »zafazeno do vydání« (popraveno) 580 lidí!«

Páperky.

Jak se protáhli řetězec úzkostlivých úvah, jakým způsobem náš svéprávný národ má uspokojiti netočíro fanatické nacionální německé, ale i hrstku maďarských Bumbříčků na Slovensku! Ale jakým způsobem po lidku se srovnati s miliony českých katolíků, o tom ještě naši radikálové vážně a opravdu právnický neuvážovali. Jak se má však zachovati svéprávnost a soběstačnost českého lidu, jestliže v láně samého národa se lehkomyšlně vyrábějí obrovské davy vyděděnců? Němcům a Maďarům vyšlo se vstříc až příliš, ale ani jediný z nich nevolil Masaryka za presidenta. Naši lidovci byli mrakáni, ale odezdali všechny hlasy ve prospěch Masarykův a nedali ani jediného hlasu německému katolíkově dr. Naegleovi. Z toho lze lemmati, komu záhr národního celku leží na srdci více: zdaž lidovci či fanatickým radikálům.

Různé zprávy.

Česká grafická Unie v Praze II vydala právě krásné Album VII. Vysokoháského slotu ve vzorném provedení. Obsahuje 36 různých pohledů na

slot, vesměs provedených ve vzorném tisku z hloubky neotypické. Lze obdržeti u všech knihkupců za 25 Kč.

Němci v XV. století tvrdili, že Čechové jsou nepřemohitelní, pokud jsou ve vozové hradbě pohromadě. Jakmile však se z ní rozptýlí do menších oddílů za kořistí, tehdy lze na ně udělat úspěchem. — Kdybychom nyní se zdržovali ve vozové hradbě národní solidarity, kdo by se na naše bašty odvažil? Těch bouří rozbíhajících se za kořistí jest již příliš mnoho; proto také roste troufalost protičeských výbojců.

Kdo chce porozumět nejméně strunám hudebního cítění, kdo chce poznati křesťalový základ pravého hudebního krásna, musí studovati bedlivě římský chorál. A podobně v praktické filosofii: Kofeny všech ušlechtilých vznětů, naleznete v křesťanském názoru světovém. Jinak ideje humanity, svobody, bratrství atd. jsou bublinami, které sem tam poletují bez cíle a prasknou i při skrovném zavanutí severáku. Parádní deklamatoři ještě nemusí býti upřímnými tvůrci opravdových hodnot pozitivních. Jak ušlechtilější hudba tak harmonie filosofická má své čisté, opravdu osvěžující zřídlo v křesťanství.

Čím hustěji se u nás ozývalo heslo bratrství, tím hluchely drsněji odporové sváry sobecké a de-

spotické; a tak právě v čase demokratické rovnosti máme nejvíce politických stran, které většinou bojují nikoli o rovnost, ale o despotickou nadvládu. Právě v době, kdy nejvíce se odporovalo reálné nazírání a vědecké studium pramenů, české davy přestávaly se poučovati v historických knihách a valem si opatřují dějepisné vědomosti z románů, divadel a fantastických obrázků (hlavně v biografu). Ozývaly se signály zvoucí k vyšším, vážnějším uměleckým metám; a malují se odporové nestvůry. Když se rozlila největší záplava politických článků a přednášek, praktická politika dopouštěla se nejméně přírodních přemetů. Když se rozezvuky polnice Svobody, až jejich hlas prorazil i tišiny nehlubších lesů, zvedlo nejzpuštěnější hlavu tyranství po způsobu mongolském. — Tedy frázemi jest již lid náš přesyten a čeká toužebně, kdy konečně moderní apoštolé místo dlouhých řečí začnou hromadnou akci praktikovati to, co doporučují jiným.

Tábor má být našim programem? Vždyť už v prvních letech války husitské jej odsuzovali ostře kališníci. Pak vystoupil proti němu resolutně Chelčický se svými žáky. Konečně jej zdolali společnou rukou Jiří Poděbradský a Rokycana.

Kdo tedy pro Tábor příliš horuje ten ubližuje pověsti sektářů jemnějších, ušlechtilějších.

Po všech heslech demokratických, po všem přivolávání vlády lidu najednou sami pokrokaři přiznávají, že v Rusku bez teroru, bez kategorických diktátů silné ruky neze si státní pořádek představit. Lid prý tam jen tehdy vytrvá v řadách ukázněných, pustí-li se na něj hrůza. — Dobře! Ale proč se dříve lhalo, jako by demokratická forma republikánská byla všelékem na všechny sociální a politické nemohy? A proč literáři, posuzující schopnosti lidové duše ruské střízlivě, tolik se kaboní na středověký feudalismus, na patronátní soudy a Karla Velikého? Tento Karel přece jen nespáchal tak děsných masakrů jako Trockij a jeho družina. A pak — vždyť přece občan dávného středověku měl ještě menší knižní vzdělání než nynější ruští dělníci a mužici, kteří pod terorem židovského panstva sténají.

Pravilo se, že se česká páteř okamžitě narovná, až se odcirkevní. Ale kdo pak nyní tak bázlivě ustupuje židovským kapitalistům, Němcům a Maďarům? Čeští katolíci to přece nejsou.

KOLÁRKY

celuloidové, dvojité

opět zasílá

F. STADNÍK, OLMOUC,

výroba kostelních paramentů
a praporů.

Kostelní paramenta

prapory a bohoslužebné nářadí v nejvýhodnějších cenách nakoupíte u doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA

Nový Hradec Králové, Čechy.

Vykádejte si ceny, nežli objednáte
u firmy jiné.

Oleje,

fermež, barvy, laky
a materiální zboží

k levnému nákupu doporučuje

J. Vaněk,

centr. drogerie Hradec Král.

Mařinol

Své úpory nejvýhodněji a nejbezpečněji uložíte jedině
u naší katolické

Československé záložny v Praze
Spálená ulice 46-II.

Vklad, úročí se výhodně.

Daň důchodovou platí záloha sama. — Povinná
revize „Jednoty záložen“ v Praze.

Zápůjčky všeho druhu.

Směrníční úvěr (krátkodobý) zejména v dnešních
dobách zvláště výhodný.

Hospodářská správa města Hradce Králové

prodá

starou mlátičku
za 3.000 Kč.

Bližší oděli se v měst. technické kancel. v Hradci Kr.
Purkmistrovský úřad v Hradci Králové
dne 12. srpna 1920.

Starosta:

Dr. Fr. Ulrich.

MEŠNÍ VÍNA

saradně přirodní, neporušená, prvotřídní jakosti.
Lisánské Ia. druh roč. 1916 a K 14 — za 1 litr.
Lisánské II. druh roč. 1917 a K 15 50 — za 1 litr.
Moravské jemné, ročník 1918 a K 13 — za 1 litr.
Vino jest úplně čisté a spolehlivé k stáčení do lahví.
Dodává v sudcích od 50 litrů výše chvalné známé firma:

Alois Cílek, příslušný dodavatel mešních vín
a soudní znalec vín.

Založeno r. 1897. v Humpolci. Založeno r. 1897.

Transitní vinové sklady ve Znojme.

Paramental závod
nejstarší české firmy:
Ignáce V. Neškudla syn
v Jeleném z. Orli. (čechy)
bratr P. J. Neškudly, býv.
arší ve Výprašticích)
doporučuje:
veškeré kostelní ro-
cky, korekce, pra-
pory, jakož i korekce
bohosluž. předmětů.
Cenky, rozpočty i záhlavy
na úkasku zdarma a franko
Tisíce pochvalných uznání
a vyznamenání.
Nejlevnější nákupní pramen v rep. Československé.

Antonín Zavadil,

nejstarší závod pasířský a zlatnický
v Hradci Králové čis. 436.

(dřívý na továrnu nábytku K. V. Skuherský).

Zhotovuje veškeré nádobí kostelní, ze zlata, stříbra,
bronzu a j. kovů v uměleckém provedení.

Opravy a znovuzřízení starých nádob čistě a se ná-
rzkou trvanlivosti.

Zlacení a stříbření v ohni; niklování.

Ceny mírné

Rychlé provedení

Pro školy
houby, křídla, inkoust

levně koupíte v centr. drogerii

Jan Vaněk,

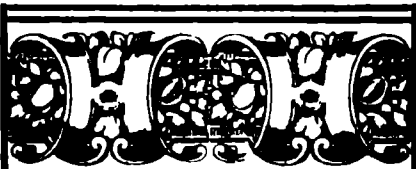
Hradec Králové.

BISKUPSKÁ KNIHTISKÁRNA V HRADCI KRÁLOVÉ

ADALBERTINUM

DOPORUČUJE SE KU VŠEM PRACÍM Z OBOU KNIHTISKU

PROVÁDÍ V KUSNĚ ZA CENY PŘÍMĚRNĚ LEVNĚ TISKO-
PISY PRO POTŘEBU OBCHODU, PRŮMYSLU A ŽIVOTA
VEŘEJNÉHO, SPOLEČENSKÉHO A SPOLKOVÉHO, ČASOPISY,
BROŽURY, DÍLA, CENÍKY, ÚČTY, TABULY, OBÁLKY A
DOPISNÍ PAPIRY.

PODNIK
TISKOVÉHO DRUŽSTVA

DOPORUČUJE SE KU VŠEM PRACÍM Z OBOU KNIHTISKU

PLAKÁTY, POZVÁNKY PRO SCHŮZKY, SJEZDY, SLAVNOSTI,
DIVADLA, PLESY A ZÁBAVY, ADRESKY, VISITKY ATD.
UDEŽUJE STÁLÝ SKLAD TISKOPISŮ PRO ÚŘADY OB-
ČEVNÍ DLE NEJNOVĚJŠÍCH NAŘAZENÍ.

Vydávatel a zolp. redaktor: Josef Polák. — Mařinol: Tiskové družstvo v Hradci Králové. — Tiskna Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry slevy. — Reklama se zasílá nesalepné a nefrankované expedicí v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inzeráty se platí hotově. — Odběratelství koná jen písemnou výpověď. — Číslo účtu pošt. úř. šek. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Zdař Bůh katolickému sjezdu!

Někdy ještě v našich českých zemích nebyl pořádan tak veřejný katolický sjezd, jaký se připravuje v Plzeň na dny 28.—31. srpna.

Právě nešťastné útlaky katolické konfese probudily z dřímoty na statisíce duší. Znamení doby jsou tolik výmluvná i proto, že naši sokové odhazují základní masky a útočí s otevřeným hledím.

Velikých manifestací jest i nám zapotřebí, aby ohem si zjednali příslušný respekt v čase nynějším, kdy dochází práva jen ten, kdo po něm důrazně volá. Všecky naše poukazy na nezadaňná práva jsou hrachem házeným na stěnu, dokud nezahřívají veřejně síly naše sbory.

Posud výsadní právo na ulici činí si naši fanatičtí protivníci. Svými hlučnými průvody zatlačovali naše oprávněné požadavky do pozadí. Nuže — jest potřeba, aby v demokratickém státě i zástupy katolického lidu uhájily si právo na významné manifestace; vždyť mocným štítem lidu veřejného jest ta politická strana, která si za voleb uhájila druhé místo v závodě se stranami jinými. Při tom máme na zřetel, že jinde volily milionové obnosy, u nás však přesvědčení.

Sobevedomě, s čistým štítem povah se naše pluky po ulicích pražských. Vždyť víme, že jsme pro zdar republiky poskytli oběti největší a že posud z převratu nemáme hmotného zisku žádného. Dále celá česká veřejnost jest svědkem, že

utiskování stoupenci strany lidové podřizují se zdravým řádům republiky pro blaho celku mnohem ochotněji než sami příslušníci stran vládních, kteří z nás lačně tyčí.

Náš sjezd má také dokázat, že čeští katolíci tvoří obrovskou obec soběstačnou a že bez pomoci cizí dovedou strhati pouta, jež se jim kládou na ruce od českých radikálů za vydatné podpory cizáckých kolísanek.

Republika musí zvědět, kde jsou její stěžní píle; kdyby bývala lnež ve svých počátcích veřejnému lidu ponechala, což jeho jest, byla by nyní mnohem mohutnější a ušetřila by miliardy.

Právě proto, že víme nejlépe, co vlasti jest k spásu a pokoji, musíme hodně hlasitě provolávat zásady svého programu. Jinak historie budoucnosti by nám právem vytýkala zrádonošnou zbabělost.

I svět zahraniční, kde se jeví tak silný vzestup katolického obrození, musí se dovědět, že katolíci v naší republice energicky a clevědomě pracují. Vždyť i jinde tolik radostného ruchu a neživějšího nadšení.

Pro práva Božská, pro práva veřejného lidu, pro zabezpečení republiky a mohutnou sílu českého živu v ní! Toť naše heslo, s nímž do Prahy spěcháme. A kéž nastávající všeobecný sjezd katolíků československých přinese mnoho zdárných plodů ceny trvalé!

Úřady; někteří byli zároveň duchovními správci anebo kazateli. Někteří místní starali se více o zlepšení důchodu ze skrovného hospodářství kolejšího než o přednášky. Bývali pro zanedbávání svých povinností častěji napomínáni.

Byl-li stav profesorstva ubohý, nebyl radostnější pohled na žactvo. Návštěv universality značně vadily zlátné praktiky privilegovaných stavů, které strhávaly synky svých poddaných se studií. Opětované sněmovní zákazy takového brzdění kultury byly málo platny. Ještě r. 1609 usnesli se místní prosit císaře i sněm, aby, odůvodně své poddané, oddávali se studiu, propouštěli z čilověčenství (z nevoľnosti).

Větší počet žactva bylo těžko na universitu sehnati v době, kdy Čeští bratři raději posílali své synky do universit německých a kdy čilá vysoká škola jezuitská hostila i mnoho sektářského žactva. Ani to nepomáhalo, že místní na bakaláře povyšovali i mladíky, kteří prozrazovali nešťastnější mezery ve svém vědění. R. 1533 místní žádali, aby pražští konšelé zrušili školy postranní, protože se tak dělo ujmá počtu žactva universitního. Jindy zase agitovali, aby řada žáků škol partikulárních raději přestoupila do university, jen aby život kolejší nebyl tolik zamklý.

Majestátem Rudolfovým z roku 1609 dána universita v moc zcela zemským stavům, kteří si zvolili ze sebe 24 defensory na obhájení ne-
toliko konšolů, ale i vysoké školy. V přímě

Ukážněná výchova.

Dosavadní stav školské výchovy v republice jest pro katolictvo nadále prostě nesnesitelný. Nensutečňuje se zde nějaká solidní nová směrnice, ale šíří se vlastně bezcílná rozháranost.

Dítě musí býti podrobeno kázni a kategorickým příkazům rozhodně. Ale protikřesťanský vychovatelé nenalezli nového morálního bodu, o který by svou autoritu opřeli. Dítěti vštěpuje se místo pozitivního životního názoru negace. Mluví se mu o snášlivosti, ale při tom neomalovaný protikatolickými výpady jest drážděno proti náboženskému přesvědčení svých rodičů.

Náboženské zásady, které — při nejmenším — znamenají vážné problémy i mezi mysliteli nekatořickými, kři se nezralým chlapcům jako »překonané pošetilosti«. Neří pak divu, že dvanačletí chlapci katolických dogmat učívali jako hračky máce ke kopání v prachu silničním.

Před převratem dbáno přísně, aby žádný vychovatel neurazil možčíšského vyznání. A běda chlapci, který by byl řekl spoležáku židovskému s nenávisťou tendencí »šlede«!

Ale teď jest zpracovávána mládež tak, aby se poskládala samému katechetovi. Chlapec, který neumí ještě káse čísti, na základě pokro-
kásko-vychovatejských »informací« pokládá se za osvícenějšího než kněz. Ovšem fanatikové šlebaří ve škole jen toho, kdo se dá; žádný z nich nezmiňuje se s opovržením ani o nejzasta-

konfese ovšem rozhodovali již dříve na universitě protestanté. Nyní však protestantští urození stali se zde poručníky. Od roku 1609 však čekali místní, že se defensori zastanou také jejich hmotných zájmů a že privilegovaní stavové vlastní obětavostí přispějí k podstatnému zvele-
bení stavu.

Ale — bylo mnoho řečí — a málo viny. Defensori velkopanský kontrolovali a poručeli o věcech, kterým nerozuměli; ale peníze nutné na restauraci vysokého učení podrželi ve svých kovaných trezích dále pod zámkem. Co tu pro-
neseno parádních řečí a slibů do budoucnosti! Zrovna jako při kandidátních řečech za voleb do moderního parlamentu. Instrukce vydaná 21. října přikazovala defensorům, aby při universitě byli znovuzpřítzeny i ostatní tři fakulty, na které tíž defensori dosazovali budou muže hodné a učené. Upraví se pluky profesorů.

Sněm rozhodl se též o dobrovolné beru na zvelebení university. Ale ta sbírka se nevydařila; vždyť universita nařikala na velkou nouzi stále od r. 1609 až do Bílé Hory.

Za to však se musili místní shýbat před despotismem protestantských defensorů-ignorantů. Wintor praví: »Tušíme, že nikdy na nikom nebyli profesori tak tuze závidli, jako na defensorech. Ti si opravdu osobovali svrchovaná práva, takže autonomie školy Karlovy v ty doby předbello-
bořské poklesla na snížila. Místní bez pění do-

FEUILLETON.

Péče o sektářskou universitu po Rudolfově majestátu.

Po husácké válce přelali čeští sektáři jen malý zlomek dřívější proslulé university Karlovy; ze čtyř fakult zbývala zde jen fakulta nejnižší, totiž filozofická, která vlastně sloužila za přípravku k studiu na třech fakultách významnějších.

O hmotné poměry mistrů až do Bílé Hory bylo postaráno velice bledně. Sám rektor university Jiří Písecký r. 1533 napsal, že ta moderní universita pražská jest nade všecko uveřfení ve svých členech oplakaná, zloupená, opuštěná. R. 1534 rektor Jan Chocenský napsal, že jest opuštěná, zmenšená, že jest to dům zřícený. Profesory nazvali r. 1536 dva faráři uštěpačně, ale dosti případně, almužníky. Vždyť měšťácké pšestství lockde vynášelo více než profesura na universitě. Také jenom menšina mistrů vytrvala na vysokém učení až do konce života. Od roku 1547 do 1608 učilo tam celkem 69 mistrů; ale z nich při svém školáckém úřadě setrvala jen třetina; ostatní se rozprchávali k zaměstnání výnosnějšímu. Celé řady mistrů při universitě setrvalých se přelivovala řadými

raletních náboženských židovských, protože by dostal okamžitě na pamětnou.

Jest potřeba radikálního obrátu již v nastávajícím roce školním, protože katolická nemůže dále snášet dosavadní výstavbu. Jestliže se vydávají články, v nichž jsou otištěny nejdrzejší protikatolické blásky, vědu přímo barbarsky, jestliže se dětem vypravují nejpohoršlivější protikatolické vymyšleniny, musí katolický poplatník protestovat konečně se vším důrazem: Až potom — a ne dříve! Nemí možno hovětí tomu lži pedagogickému proudu, který vlastně šíří ve školě ideovou anarchii.

Žádný pedagog v Evropě nenalezl dosud za náboženskou výchovu dostatečné náhrady. Naopak vidíme, že ve státech kulturně nejvyspělejších zavádí se křesťanská výchova tam, odkud byla před časem nedávným vypuzena. Zkušenost jest totiž nejlepší učitelkou. Na př. právě ve švýcarském kantonu basilejském § 45. zákona z 21. června 1880 změněn v ten rozum, že vyučování náboženství ve školách státních odevzdává se církvi a náboženským společnostem. Také učitelé státní smějí vyučovat náboženství nebo morálku, budou-li církví nebo náboženskou společností k tomu pověřeni. V odůvodnění této změny starého liberálního zákona se praví: „Bezkonfesií vyučování náboženství nemůže nadchnout ani učitele, ani žáky.“ Změnou zákona z r. 1880 dobývali katolíci švýcarský velikého úspěchu, jelikož dosud katolické děti musily chodit do náboženských hodin interkonfesiálních, t. j. ve skutečnosti protestantských. Ovšem dodati dlužno, že v těch interkonfesiálních nábož. hodinách se nešlo o katolicismus tak drze jako o pokrokařských podučitelů u nás.

V Holandsku po dlouhém kulturním boji, po 50letém tuhém zápase parlamentním utiskovaného katolictva nastaly školské poměry přímo ideální. Dle nového školského zákona, přijatého minulý měsíc, mají všichni učitelé ať obecných škol státních, ať svobodných škol náboženských, nebo kterýchkoliv soukromých stejný plat od státu a to bez rozdílu, jsou-li stavu duchovního nebo světského. Svobodné školy náboženské mají pouze jedinou podmínku státního uznání a to, aby měly alespoň 20 dětí. Lze říci, že zákonem tímto zaveden je v Holandsku ideál svobody vyučování. Katolíci v Holandsku, kteří této úplné svobody vyučování dosáhli, doufají, že učitelé škol katolických budou nyní v příznivější situaci než učitelé škol státních, jelikož katolíci v Holandsku své katolické učitele rádi a všemožně podporují. Tím svobodné školy získají na výkonnosti. Katolíci v Holandsku počnou nyní domáhat se téhož principu svobody vyučování také pro školy střední a univerzity.

V promluvě konané minulý měsíc v americkém Brooklynu k členům Hamilton-klubu pravil episkopální (protestantský) biskup Burgess: „Mám největší úctu pro církev katolickou jako pro spo-

řensou nepodnikati ani nejmenší věci, a defensoři pletli se do všeho, drabdy i nešetně.“ Na př. zkosnatějí pánové velice se pohoršili nad tím, že mistr Jakub Krupský v překladě knížky Plutarchovy slovo „paederastia“ přeložil „samcologicitv“. Defensoři docela tvrdili, že by měl být Krupský i s překladem upálen. Bylo z toho nenasáz mnoho. Zkrátka právě na „osvobozené“ univerzitě byla svoboda vědy spoutána nejvíce. Poručníci univerzity se zlobili, že vůbec se odváží Krupský onu knížku „držet“ vydati v české řeči. Když ten překlad přece jen měl být spálen, hrozili mistři, že se raději zřeknou profesury. Vznikly prudké hádky, až naposledy přikázáno, aby se exempláře knížky té potlačily.

Když do pátého sedění defensorů mistři opět přinesli návrhy na reformu vysoké školy, defensoři je těšili pouhými sliby. Jednalo se o zřízení konviktu pro 50—60 žáků, protože nedostatek žactva byl velice trapný. Ale protože nebylo peněz, byl ten projekt marný.

Mocní páni defensoři v jednom z následujících sedění docela rozhodli, jakému předmětu má který profesor učit. Věru hrozí to svoboda učení!

Trapné bylo jednání, jak zaplatit dostatečné mzdy jedenácti profesorům přísti zrestaurované školy a zvláště odkud platit těm novým profesorům, kteří byli od defensorů přiděleni k staré univerzitě. Místi stali nechtějí nové katedry vydržovat z vlastních příjmů beztoho skrovně-

Akolový kapitál K 200.000.000.—
Reservní a pojistné fondy přes K 100.000.000.—

**Živnostenská banka
filialka v Hradci Králové**

provádí veškeré obchody
bankovní i směnárenské.

Úvěry. — Vklady. — Úhrady na cizinu. — Akreditivy.
Cenné papíry. — Bursa. — Běžné účty.

lečností, která se především vyznamenává úžasnou energií. Důkazy toho jsou všude patrné. V minulých 16 letech získala církev tato 6 milionů členů čili 93.6 procent. Mohutný tento vzrůst je dojista z velké části výsledkem osadních škol, které církev tato podporuje a rozšiřuje. Jedině v New Yorku navštěvuje osadní školy více než 100.000 dětí. Děti tyto jsou vychovávány v náboženském duchu katolické církve. Musíme doznat, že je to právě náboženská výchova, která dodává jejich vzdělání ceny. Naše církev by učinila dobře, kdyby založila podobné školy, a já doufám, že i my budeme brzy mít vlastní osadní školy.

Zkrátka katolická výchova školní dochází stále významnějšího uznání samých nekatolických vážných myslitelů. Ale u nás má být ujažmeno

měnivým, anarchickým voľnomyslenkářstvem i díle horlivých rodičů katolických.

Již ty neblahé výsledky, které se dostavily dosud, měly by zastaviti šílený let do propasti. Katolíci ani nesmějí dále snášet dosavadní morální útlak ve školách, na které platí; mají velkou zodpovědnost před historií. Zbabělost jest nyní vlastností, která nejméně platí. Nastávající veliký katolický sjezd musí být v kulturním zápase školním významným mezníkem. Již od počátku tohoto roku školního musí nastati blahodárná změna, aby místo ukázněnosti mládeže nenastala anarchie a zdivočilost ještě horší, než jakou trpce pociťujeme nyní. Bylo by přímo nejmno- stí bojovati proti osvěžujícímu vánku katolického obrození, který vane nyní všemi kraji západní Evropy.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Nových 10 středních škol českých bude otevřeno počátkem školního roku 1920—21 (v Ústí, České Lípě, Trutnově, Brně, Krá. Polí, Hlučíně, Žatci, Opavě a Břeclavi). — Největší náleziště jantar (který jest předpotopní zkamenělou pryskyřicí) dosud byla na baltickém pobřeží a v nížinách severního Německa. Nyní však v americkém státě New Jersey objeveno velké náleziště v hloubce 130 metrů. — V Berlíně jest nazýván český inženýr B. Jirota českým Edisonem. Tento vynikající krajan náš zjistil, že veškeré bytosti a všechny hmoty jsou obklopeny silokřivkami, resp. že vydávají síly, které se odlišují od sil magnetických a elektrických. Jirota vyšetřuje nyní vlastnost těchto nových sil na předmětech velikých, které jsou izolovány vůči vlivu veškerých vnějších sil. Vitalismus zasaď materiálismu těžké rány výmuvnými důkazy, jak samo rostlinstvo přemáhá neznámými silami překážky nebo nedostatek hmoty. Zdá se, že objev Jiroty bude novým dokumentem malomoci Büchnerova a Haeclova materiálismu. — Nobelova cena za literaturu bude prý letos udělena 53letému řediteli Národního divadla v Madridě

Jachtovi Benaventovi, jehož drama došla v Americe vřelejšího přijetí než v samém Španělsku. U nás papouškují se po židovských listech, že „klerikální“ Španělsko jest zemí kulturně úpadkovou. Z nádherných plodů španělské literatury se nepřekládá skoro nic, ale z německé a francouzské i takový brak, který v samých krajích svého původu nenalezl ohlasu. — Nejvyšší hora na světě, himalajský Everest, odhaduje se na 29.000 stop. V červnu příštího roku anglická Zeměpisná společnost přesně ohledá tento vrcholný bod zeměkoule; vypraví se na horu z území tibetského. — Na památném Kozím nalezena řada úlomků cíhel a dlaždic polovaných, stejných s oněmi, jimiž je vyložena podlaha kaple na Zvíkově. Dlaždice pocházejí z konce minulého století. — Proslulý cestovatel Roald Amundsen vyjel dne 6. t. m. z Nome na Aljašce k Wrangelovu ostrovu, odkud se nechá nésti ledem k severní poloce. Doufá, že nyní cíle svého jistě dosáhne a soudí, že se vrátí v pěti letech. — V červenci nalezl v Americe na svém poli (východně od Marshall) meteorické kameny. Největší z nich váží asi 30 liber; je tvaru oválného a zcela hlad-

kých a matřel university — defensoři a stavové privilegovaní vůbec — měli kapsy zaplány. Jest to nesmrtelnou hanbou, že se o hmotné potřeby vysoké školy protestantské urozeni starali tak málo právě v době, kdy jim bylo poskytnuto tolik příležitosti k svéráznému kulturnímu rozmachu.

Po vydání majestátu ovšem Německo v Praze rychle mohutnělo. Protestantští Němci zřizovali si tam svoje svatyně a r. 1611 založili si také německou školu u sv. Salvatora, jejíž konkurenci pocítili univerzitní mistři velice nepříjemně. Německá škola chtěla si počínati samostatně jako nějaká akademie. Nastaly tuhé spory, až konečně defensoři přiměli německé učitele, aby vstoupili do fakulty pražské university. Ale tu došlo k hádkám novým. Němci chtěli učit dle vlastního dobrozdání, přibírali látku, která náležela universitě; říkali, že jim po české škole nic není. Naposled se jakž takž srovnali přece.

Roku následujícího došlo k velikému škorpění nových mistrů se starými a novému trapnému jednání o slušné opatření profesorstva. Soukromé i úřední návrhy na opravu akademie byly od defensorů přitímány stále chladněji. Rektor Campanus nařikal, že reforma nechce se dařiti proto, že sliby nebyly dodrženy. Dne 3. listopadu zapsáno v knihách, že jest universita od defensorů opouštěna. Defensoři vůbec scházeli se zřídka a ještě obyčejně v počtu tak skrovném, že nebylo

možno jednati. Místi znovu naléhali, aby bylo zrušeno poddanství těch, kteří chtějí studovati. Tudíž privilegovaní stavové nevyplnili ještě do té doby podmínku tak kardinální k rozmnožení počtu žactva. Winter kritizuje: „Věru nelze nevinit šlechtickou oligarchii českou; nemístné psudné skrbjictví a nečinnost z něho plynoucí byl těmi dobami již její ráz; jako teď chtěla opravovat universitu bez peněz, takž stejně prováděla i revoluce bez peněz; stále tvrdili páni, že nedají, že nemají, a když přišel vítěz trestal, bylo peněz dost.“

Místi vzchopili se k čilejší práci teprve tehdy, když prazvláštní „spolupráce“ defensorů skoro úplně přestávala. Profesori začali sháněti milodary pro školu na vlastní pěst, písíce do různých měst. Ale obdrželi málo. K tomu všemu rektor a místi musili upomínati sběratele, aby vydali, co přijali; vyčítali dvěma rektorům školním (v Sušici a Čáslavi), že si peníze zadrželi. Rektor sušický se vymluvil, že mu s těmi penězi utekl kolega, ale on že přece 5 kop posílá.

Ke všemu se ukázalo po smrti mistra Prokopa Paemla, že tento muž hospodářil podvodně k zisku vlastnímu. Při tom mistr Skála na úmu sboru lakotil opravdu poboršlivě pro sebe. Protože se domluvy mistrů odrážely od uší hluchých, této r. 1614 na Skálu žalovali defensorům, ale nevedli nic.

kg. Ostředí váží od 2 do 12 liber. Americký tisk píše, že se sešlo s tím, že obrysy tělesného obrátce, či jiném obrysy hada a žáby. Že by cíl světa se svým světovým pozdravem zároveň vysílaly úkazy svého života ústrojího, ovšem zatím v jen americká fantasie. — Do Londýna přibyl nedávno polární badatel Stefanson, který strávil uprostřed ledu a sněhu pět šestá roku. Právě, že v těch krajích zcela jeho výpravě stačilo k potravě a palivu to, co tam našel. Palivem byl tučený tuk. Na moři živila se výprava masem medvědí a tulením. Pod sněhem se vyhrabalo snadno nízké rostlinstvo, sloužící za potravu zvířatům. Stefanson doporučuje, aby k větší získání hojného masa v těch krajích se pěstovalo hojnost sobů, kteří se rychle rozmnožují. — Horská královna Karakorum (v řetězci Himalajských hor) byla skoro bez vody. Proto obyvatelstvo po pět let na úbočí vysokých hor, svažujících se do jejich kraje, snášelo slámu, roští, kyprou půdu a kamení; vytvořili tak lůžko pro sněh. Vždy na jaře před tímto nanesli novou vrstvu různé hmoty, až se vytvořily umělé ledovce, reservoáry vody, která v létě zvolna stéká, aniž by se ledovce rozplynuly. — Přes časté výzvy do 15. srpna navštívilo Mánesovu výstavu pouze na 22.000 osob. Počítáme, jak Praha jest velká a jaké množství lidí z jiných měst tam proudilo zvláště o dnech sokolských. A jak často se tvrdilo, že se věnují horlivěji kulturním věcem davy po zavedení 8 hodinové doby pracovní. Zatím však pro skutečné kulturní umění jest stále menší porozumění. A co těch vzletných frází blahobů každodenní!

Politika.

Sarženské zranění bolševictví.

Jak dychtivě čekaly u nás státoborné živly na vyvrcholení vítězství bolševických, patrně z jejich novinářských lží a projevů překypujících nadšením. Živly »antimilitaristické« lásaly u nás nad falešnou zprávou o pádu Varšavy jako za světové války militaristická Vídeň nad zabráním Bělehradu. Náhodou flasko zprávy o Varšavě bylo ještě horší než zklamání těch, kteří oslavovali dobytí Bělehradu právě v těch okamžicích, kdy voje rakouské rychle z něho prchaly.

Na pád Varšavy nadšenou ódu přinesla komunistická »Rovnost«. Už prý to město přepychu opuštěno jest rozmařilými představiteli velkého světa, kteří uprchli, aby uvolnili místo vítězům, jímž jsou ruští a polští dělníci. Pád Varšavy prý urychlí sociální revoluci i u nás. — Jakže — dědictví těch buržoá má převzít opravdu dělníci? »Rovnost« lhala vědomě. Vždyť přece ví, že kapitalismus řádí v Sovdopě hůře než v evropském západě a že židovští komisaři v Rusku žijí rozmařilejší než jinde velkostatkáři. Právě dělnictvo jest v Sovdopě málemeno zle v židovských robotárnách. A dělníci nechovali se k

Mistři začali naříkati, že z některých vsí přidělených universitě vychází menší užitek než jest náklad, jaký se na ně činí. Naznačovali defensorům, že by se měly konati nové sbírky; apel ten byl marný.

Některé reformy sice se provedly přece, ale hmotná nouze byla stále větší. Neprospero universitě ani to, že v čelo své stavěla šlechtické chlapce jako rektory; urození jejich otcové jako by o materiální štěstí přední sekulární školy v Čechách nevěděli. Roku 1617 mistři psali umíralému Radslavovi staršímu ze Vchynic a z Tetova, aby ji poskytl nějaký milodar, který by byl k jeho počtě nazván »beneficium Vchynicianum«. Ale urozený pán nedaroval nic.

Téhož roku pánům a rytířům shromážděným se k sněmu psali mistři důtklivě, že »mnohokráté psali o vyzdvížení akademie k předěšlé slávě«; ačkoli »na to souhlasování defensorové některé věci nařídili, však k dokonalému vyzdvížení téhož učení, nedostatkům a neduhům zastaralým nejvíce na překážce bylo, že některé věci, zvláště co se sbírky dotýče a prodaje neb směny vsí vzdálených, bez sněmovního snesení k svému vykonání přísti nemohly«. Připomínali také, že dosavadní kvestor universitu ošklil. Prošli, aby se páni stali akademie »heroldy a živé«. Ale ani tehdy mistři nepodíli. Uroveci byli již příliš zaneprázdňováni přípravou ke vzponě.

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Průmysl v Chručimě.

Telefony: 42a řídící, 42b směšova.

Akceový kapitál a rezervy K 90.000.000.—

Vklady K 600.000.000.—

Centrála v Brně.

Průmysl: Bankovna, Břeclav, Bratislava, Holešov, Jablonce a Nisou, Chručim, Kroměříž, Mor. Ostrava, Nám. Bred, Olomouc, Opava, Píseň, Praha, Prostějov, Přerov, Těš, Třebíč, Uhers. Bred, Val. Meziříčí. Letní expositura v Lázních Luhačovicích. (Telefon řídící v Bratislavě č. 589, telegramy: Moravoagro).

Vklady na knížky, běžný a široký účet úrokuje se nejvýhodněji.

Poštovní obchody bankovní a směšovací všeho druhu.

Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a veřejným korporacím.

Remboursní úvěry.

Financování importu a exportu.

Třídní loterie.

Pojišťování loď.

prostému mužstvu nikde tak krutě jako u sověto-
ví. To jest přece obecně známo. Tedy pád Varšavy by nám byl nepřítel ani svobodu ani blahobyt Židé ovšem z Polska prchají houfně — několik židovských rodin se ocitlo z Polska až v Nulích. Ale to přece jest známo, že dovedou židé obrátit vojsko za lichvářské ceny dodávat než bojovat.

Na Kladně uspořádána k počtu »varšavských vítězů« velice hlučná slavnost. Zatím však varšavští »rozmařilci« již hnaří bolševiky na několika stranách od Varšavy tak pádně a rychle, že prchající ani nevěděli, kudy dříve utíkat. A rána za ranou dopadala na záda sovětů dále, takže chvilkový triumf změnil se v řadu strašných porážek.

Z událostí rychle se hromadících vysvítá, že jsme byli o průběhu bojů informováni přímo hanebně. Couvařící polské voje lženy jako tlupy rezervních, rozprchávacích se zoufalců. Zatím však se ukázalo, že ústup aspoň částečně měl za účel vládati bolševiky do pasti. Jinak by se nebyl proměnil triumfální pochod Rusů tak náhle ve zpěv pohřbový.

Nyní se oznamuje, že z 21 diví, jež měly umožnit ve Varšavě panství židovské, 6 jest zničeno úplně, 8 částečně a 7 na útěku zaznamenává těžké ztráty. A při tom sto tisícová armáda Wranglova od Krymu postupuje vítězně dále, nalezajíc podporu ve válečných operacích jiných protibolševických Rusů.

Nyní ukazuje se zřetelně, že po zhroucení Polska byl by se Chaim Bronstein-Trockij spojil s Německem na porážku dohody. Vždyť Německo beztoho podporovalo i střelivem Sovdopě vydatně. A bez německých důstojníků by byli stuhoví Trockého nedokázali nic. Zdáli Poláci zdrtí Rusy zcela, není ovšem dosud jisto. Ale co nedokáže meč, to dokončí vlnitá rozvrát bolševického režimu, který se nezastaví ani před děsnými mučidly »črevyčátek«.

Tím háře bylo s universitou, že již roku 1615 zemřel velice ideální a horlivý mistr Vavřinec Nudožerský, zapadla všechna reforma s ním do hrobu. Rok před jeho smrtí opustili školu mistři Vratislavský a Tetauer, kteří zpronevěřili universitní peníze.

R. 1617 zvolili mistři za rektora proslulého doktora Jana Jesenise z Jesen, který však nemluvil česky. Mistři však si řekli, že tento starý již učenec jest šlechtic a že by mohl své statky odkázat akademii.

V posledních 4 letech před revolucí byl počet žactva tak malý, že r. 1617 nechťli se mistři s právem žáků veřejně ukázat, aby se jim protivníci nesmáli. Při tom německá škola protestantská, opírajíc se o mocné německé šlechtice, vedla si na úkor universitu jako akademie pořád, tak že docházelo k dalším třenicím.

Ovšem za války bylo s neohybnými mistry ještě hůře.

Tak opatrováno tedy proslulé dědictví Karlovo od neohybných pravníků katolických dědů velkých. Církev katolická založila universitu slavnou, ale církev protestantská k potřebných důchodů ani dát nemohla, protože sama dostatečného jmění neměla. A ti, kteří drželi konfiskované statky církevní, byli k bláznům kultury hlavi, ačkoli přece se statky měli také přehled osvětové povinnosti.

Nyní na rychlo volá soc. dem. Mezinárodní svaz odborový: »Mír mezi všemi národy!« Nechť prý proletariát projeví odpor proti jakékoli válce. Ať se ukončí okamžitě vojenské útoky na Rusko! Vždyť prý ruská vláda chce popřít polskému národu sebeurčené. Všude nechť se učiní konec výrobě válečného materiálu! — Ano — teď, kdy bolševici prchají. Když chtějí rozvrátit a ujařmit celé Polsko, ani slůvkem rudá internacionála neprotestovala proti zásobování ruského vojaka západoevropským střelivem. Ale pravda — skutečný mír jest velice žádoucí a snad se dostaví fakticky, až přestanou bolševici platit v nejrůznějších zemích bolševické štváče.

Velice výrazné svědectví o zmatcích ve vládní koalici

podává samo »České Slovo« dne 25. t. m. těmito řádky: »Situace v Stálém výboru parlamentním je neobyčejně vážná. Vládní většina prožívá krizi, již vyvolal vládní návrh o úpravě a úhradě cen mouky. Situace je zkomplikovaná úplnou nejistotou ve vládě. Návrhy ministerstva zásobování a financí o úhradě cen mouky narazily na živelný odpor. Koalice vládní nebyla po několika dnech svolána, největší vládní strana nalézala se v akutní krizi a nemůže dodržovati závazků, jež na sebe přejímá; vláda neustále odvolává své návrhy a zas předkládá nové. Ke všemu tomu množí se stížnosti koalovaných stran na neloyálnost (teror, jednostranné obsazování míst v ministerstvu zásobování straníky soc. demokraty), soustavné útoky vedoucího vládního listu proti vládě a koalickým stranám. Je akutní krize; nedostatek silné ruky vládní vůči vnitřní anarchii. Zasedání Stálého výboru poskytlé žalostný obraz selhávajícího režimu. Je pochopitelné, že opozice má velmi lehkou situaci, z níž zejména těžší posí. Šrámek a dr. Rašín, kteří se s radostí pasou na rozpácích, které vyvolává tato trapná situace na tvářích přítomných ministrů.«

Rámě.

Ve vnitru Srbaka bylo zvoleno při obecních volbách 85 demokratických správ, 35 radikálních, 16 komunistických, 3 agrární, 2 neutrální a 1 republikánská. — Nové albánské útoky na jugoslávské hranice severně od Skaderského jezera byly odraženy. — Při vítězném tažení ruského vojska ve Wyszkově se vytvořil sovět, složený ze dvou židů a jednoho Poláka. Ale brzy sovět rychle se uchýlil do Ostrova. — Lenin jest pojitkem velice vychytralým. Sorganizoval v Moskvě sjezd zástupců mohamedánských národů, kde prohlásil, že bolševici zbaví všechny mohamedány nadvlády kapitalistických národů. (Ale kdo zbaví moskevské dělníky nadvlády lichvářů a tyranů židovských?) Patrně, že pokrokovému Leninovi i Mohamed jest dobrý k rozměcování válečných nepokojů. — Britská vláda prý poskytne Egyptu neodvislost.

Kuchařku, event. vdovu po menším úředníku, děvče pro úklid a prádlo přijme od 1./II. 1920 H. Skuherská, Hradec Král.

Kulturní jiskry.

Nové opravy vědy. Astronomie učinila v posledních desetiletích obrovské pokroky. Ale mnoho domněnek (na př. o povrchu Marsu a H-měsíčních oběžnic) prodáváno jako výsledky experimentální vědy. Dr. Arn. Dittrich v „Nár. Listech“ dne 5. t. m. uveřejňuje opravy nedávných tradic starého stylu. Řeší otázku, zda-li se nachází v soustavě samých obrovských stálíc velkokrát, jehož povrch se řídí pohyby i oněch obrovských hvězd. Fantasie lidská hledala střed vesmíru hvězdného; ozvaly se hlasy, že jím jest Sírbus. Ale nyní se ukazuje, že to jest těleso poměrně malé. Jím hledali centrum vesmíru v Pleiadách a že asi Alkioné jest centrálním sluncem. Badatel Hall prohlásil, že takové ústřední slunce sice neexistuje, ale není vyloučeno kroužení malého slunce kolem bodu mezi alfa, delta, dzéta Andromedae. Walkey se domníval, že centrem jest hvězda Canopus, která vysílá 50tisíckrát tolik světla co slunce; přičítá se mu také obrovská hmota. Jiní odborníci však praví, že Walkey nejišťuje vliv hmoty Canopu, ale vliv hvězdného proudu. Tyto hvězdné proudy jsou jediným podstatným objevem v pohybech stálíc. Holandský astronom Kapteyn objevil v domnělé anarchii stálíc dva hvězdné proudy. Ukázalo se, že různé směry v prostoru nejsou stejnéprávné, jak žádá kinetická theorie plynů. Kapteyn dokazuje, že soustava stálíc skládala se původně z dvou tlumů hvězdných, oddělených i prostorově. Tyto dvě hvězdné bubliny letěly v pradávno době proti sobě a nyní se pronikají. Schwarzschild praví, že planety krouží kolem slunce stejným směrem, kdežto stálíce jsou stejně často levotočivé jako pravotočivé. Slunce stojí vně středu mléčné dráhy, vně těžiště souhrnu stálíc, kol něhož hvězdy krouží. S tohoto stanoviska pozorujeme pohyby sousedních stálíc, čímž vzniká iluze obou Kapteynových proudů.

Turner představuje si dráhy stálíc velice výstřední, tak že se podobají spíše drahám komet než planet. Každá stálíce jest na dlouhé, skoro parabole podobné elipse buď na cestě k těžišti vesmíru nebo na cestě od těžiště. Tím vzniká významný směr, jenž dle Turnera ukazuje přímo na těžiště světa. Turnerovy pohyby stálíc lze pomocí označen v akustice obvyklého nazvání kmitem. Stálíce kmitají kolem těžiště světa.

Dr. Dittrich se táže, proč by hvězdná soustava měla být věčná. Bude potřeba dalšího badání. „Jen jedna věc jest již dnes poměrně jistá. Není středního tělesa. V těžišti nebes není žádné převládající hmoty. Hvězdy tvoří císařství, tvoří republiku... každá stálíce svou hmotou přispívá k hmotě světa, čímž vzniká pole gravitační bez centrálního tělesa, jednotlii počtu republiky stálíc, obdobné demokratické státní moci.“

Dodáváme, že nad tou republikou hvězdnou jest přece jen velkokrát — živý, jehož moc z nových objevů vysvítá ještě patrněji. Ať již se dochází k jakýmkoli zkušenostem, všichni astronomové dívají se velice účelně v říši hvězd. Tedy nová theorie znamená zásadní korekturu nedávných tradic. Počkáme, zda-li i Kapteynovy a Turnerovy údaje nebudou opraveny v čase nejbližším.

V jiném čísle týchž „Nár. Listů“ praví se, že psychotechnika nemůže splnit všechno, co si oběhla za úkol. „Jest člověk tak přesně a nezměnitelně konstruován jako stroj? ... Zdar v práci a vysoká výkonnost není ani tak odvislá od vrozeného nadání jako od intenzity vůle, od zájmu o věc a pevné víry v úspěch. Jack London byl dobrodruh a povaleč, který nedovedl správně napsati větu, psychotechnik, který by byl zkoušel jeho spisovatelské nadání, byl by jej klasifikoval pátou — nesmírným napětím vůle překonal tisíce překážek a stal se jedním z nejslavnějších spisovatelů. — To ovšem neznamena naprosté zavržení psychotechniky. Je to dobrá pomůcka, jež zkoumá a měří pracovní schopnost a nedostatky člověkovy. Nesmí však na základě těchto nedostatků odstraňovat, nýbrž má radit, jak přemoci tyto nedostatky. Ovšem při zkoušení vyučujících pracovníků, kteří má se světit bezpečnost lidstva nebo druhý stroj, musí se postupovat s velkou opatrností. ... Lze důvodně popřít, že (psychotechnika) bude vůbec moci přispět při tvorbě a zlepšování práce společnosti.“

Královéhradecká bankovní jednota

společnost s r. o.

v Hradci Králové.

Dopisní adresa: Alibabka.

Účet pošt. spoř. č. 140.273.

Číslo telefonu 83.

Provádí veškeré obchody bankovní a směnové.

Vklady zárukují se nejvýhodněji.

Eskont obchodních směn.

Slezní listky poštovní spořitelny na požádání zdarma.

Tedy časová a důvodná výstraha těm, kteří na základě monistického chápání snažili se člověka pokládati za stroj, v němž svobodná vůle nehrá významné role. Čím více některé záhady se šíří, tím spíše přibývá záhad nových neúšlechtilých. A opravy různých teorií rychle pokračují.

Spolupracovník „Ducha Času“, Beneš, který vytkl českým bolševickým organizátorům tak chamtivé kořistnictví, velmi dobře pracovní bolševické (zvláště české) zná. Pan Al. Petr dle vlastních zkušeností, nabytých v Moskvě, s námi sděluje, že byl Beneš jedním z prvních úředníků čes. při lidovém (bolševic.) komisariátu zahraničních věcí v Moskvě. Stal se pravou rukou Čičerimovou v době, kdy Muha organizoval české bolševiky v jiném ruském kraji. Beneš byl spoluprátelem prvního bolševického listu českého, znal se dobře s předními špicemi bolševického převratu ruského. Může tedy velmi mnoho vypravovat nejen o Leninovi, ale i Muňovi, Satišovi a jiných svých bývalých soudruzích.

„Nelogická výchovná taktika. Vlastenectví stalo se vinnou radikální pojmem příliš širokým a hodně neurčitým. Kdo by viděl vlastenectví jen v podpoře a šíření české řeči, měl by na mysli pouze zevnější formu bez potřebné ideové náplně. Protikotlické elementy hledaly tedy nějakou ideu, která by je ostře lišila od Říma, ale přece by obsahovala nějaké prvky pozitivní. Sáhlo se tedy k husitství — ale jak! Přednášeli se a vštěpuje se husitismus božnáboženský, podává se tedy pouhá slupka bez jádra. Jestliže moderní husitismus má vésti k Volné Myšlence, znamená to spojování oheň s vodou, jest to kliklavé lži-husitství. Odmyslíme-li si od starého husitství ideu evangelia a křesťanství vůbec, co z něho zůstane jako potrava duše moderní? O markantně národním významu husitských vojů příliš nemluví. Vždyť husité příliš ochotně pino cizinců nejen do své církve, ale i do svých vojenských řad. A po husitské válce velké zástupy husitských vojnů sloužily katolickým cizincům proti husitkému občanství českému — ba i proti Jiřímu Poděbradskému. A nadchne snad pravdivé řešení husitské války k pěstování umění?“

Tedy naposlédy zbývá pro moderního člověka z husitství — výhradně militarismus, proti němuž přece zvláště před válkou brojili slyšné právě ti, kteří se prohlašovali za nejnaděšenější cítilce Husovy. Tedy výchovná taktika na základě falešného chápání husitstva musí končit bankrotem, neudrží trvale ani plamen ušlechtilého vlastenectví. Patrně to zvláště tam, kde k vojsku bylo přivazováno husitství nejvíce. Husitství bez náboženství — toť pták bez křídel, loď bez vesla. Husitství bez určitých dogmat a článků mravnostních sice se hodí k slavnostním praporům a krasofétnictví, ale nedovede sytiti hladovící duše a organizovat duševní výchovu.

Husitství netheologické jest tělem bez duše; povzbuzuje sice energii, ducha revolučního, ale není schopno náležitě určit směr a účel i své výkonnosti. (Na př. sami zaslaní legionáři, kteří prapor Husův ctili, svěřili se o konečný pozitivní účel svých těžkých bojů.)

Husitství bez náboženství nemůže zorganizovati národní výchovu logickou, prakticky účinnou. Rozohní fantazii, rozšíří spousty plodů básnických, ale ruší dozrávání hodnot, které dává národu smysl reálný. Mezi žibhusity hučí neúpornější sváry v otázkách pro rozvoj národa nejdůležitějších. A zápasníci marně tápají, kde by ve svém husitství našli pevný Archimédův bod k zdvžení břemene neštěstí.

Touha po všesvětovém náboženském ideálu jest i v Evropě stále patrnější. Vysoce vypjatý šovinismus nacionální šeredně své nositele zklamal. Takové „národnostní evangelium“ snažilo se posvěcovati prostředky i špatné a vedlo k sobecké bezcharakternosti, k šlapání všelidských práv. A demoralizace dlouho přece nemůže vítězit nad právem národů jiných. Ostatně neustálé národní třenice již se dávno lepším duchům hnusí svými výsledky. Rvačky neznamenaají užlečtíkou soutěž, ale naopak vyžadují těžké a zbytečné oběti na — sesurování.

Na druhé straně stála rudá internacionála, která naopak snažila se potlačit i ty charakteristické rozdíly národnostní, které k úspěšnému rozvoji lidstva zdánlivě přispívají. Internacionála byla svým světovým názorem tělem bez duše; místo třenic národnostních pak podporovala zlobné boje třídní. I její plány dožity se bankrotem.

Není tudíž divu, že velcí myslitelé hluboce uzavřeli o slovech Kristových. vyzývající k šíření jednoho evangelia mezi všemi národy a k zřízení všesvětové morální společnosti, která by bděla nad zachováním příkazů nezměnitelných a práva přirozeného. Vždyť lidstvo potřebuje konečně trochu klidu, aby nepadaly se stromů plody posádky práce dřívě, než dobře uzrají. Touha po katolické a universální církevní ideálu vznáší se mezi vzdělanstvem celého světa. Pozorovatelé duševního života a vnitřních proudů v duševním světě konstatují, že od doby romantiky nejevily se takové sympatie pro život a účel církve, jako je tomu dnes. Je tomu tak i mezi inteligencí protestantskou a židovskou. Katolicismus, který chce novokatolická akademická inteligence, není katolicismus koncesí, který by se vzdával specificky katolického. Právě naopak. Hledá se a uctívá se právě to, co je specificky katolického. Ve velké části moderní vědy a literatury setkáváme se stále s formulí, že v hlubinách všech otázek dneška tkví náboženský problém. A čím dále tím více ujímá se u evropské inteligence přesvědčení, že to je právě církev katolická, již připadne při řešení problémů dneška hlavní úkol. Je pak tím zajímavější, že přesvědčení toto je nejobtížnější u těch, kdož dosud stojí mimo církev. Není pochybnosti, že stálíme na prahu náboženské obnovy evropské inteligence a že obnova tato provádí se v duchu katolicismu. — Vždyť také principy katolické to byly, které v těžkých dobách světové války překonaly všechny ofěsy nejkvětější. Jinde bankrot, náhlé změny a nepodivnější kompromisy. U nás stálost i za hromových bouří.

Národohospodářská hlídka.

Bankrot nář. státního hospodářství. Přikně by naše vlast byla hospodářsky zreformována, až by ji do rukou dostal zcela demokratický nář. socialist. „Právo lidu“ dne 24. t. m. píše o nář. soc. „jednotě možností ekonomických a hospodářských dráhařů.“ „Kopovalo se a dopravní se kde koma a jen když to „vynášelo“, bez ohledu na to, zda přičtením dráhařů své členy

mohou zásobiti či ne. Z toho povstala rozvrát národních sociálních konsumů a lidé v nich organizovaní počali vystupovati a z nedůvěry vypovídali podřady a vládu, takže v jednotlivých místech slavně zahálená činnost byla neslavně skončena a v mnohých místech konsumy nacházeli se ve stavu apatie. Co se děje v jednotlivých místech v našem, děje se v jednotě našezemské

Vzhůru pod prapor náš!

„Pomozte nám boží křesťanství! Tak bylo nejdříve voláno v jednom čísle „Nár. Pojtek“ a tak voláme i my, katolické studentstvo, k našim katolickým veřejnostem, k našim rodičům, kteří posílají své syny a dcery na studium.

Náš se zcela právem na úpadek mravnosti dnešní mládeže. A tyto nářky se den od dne stále množí. Téměř denně čteme v novinách o podvodech, krádežích a vraždách, páchaných mládeží sotva obecně škole odrostlou. Čteme o sebevraždách studentů, kteří často z neznámé (?) příčiny končí svůj mladý život. A co jest toho příčinou? Toho příčinou je nedostatek víry v Boha, nedostatek náboženství. Když takový student nebo studentka po celou dobu svých studií slyší jak z řad profesorů tak i z řad svých spolužáků jen samé posměšky a pošklevky, páchané na náboženské přesvědčení, pak se ovšem nedivíme, že dle se často nese jako bahno dnešním proudem nevěry.

Vy, katoličtí rodičové, zda jste si dobře vědomi, jakému nebezpečí v ohledu náboženském a tím i mravním vystavujete své syny a dcery, posílající je na studium? Co učiníte, abyste čelili tomuto přiválu nevěry, který snad zachvátí i vaše děti? Myslete, že stačí jim ta dobrá vaše naučení, ty vaše modlitby a příkazy vás? Jste si jisti, že neunoučí i vaše děti v tom proudě nevěry?

Neunoučí! Neunoučí! Máte na, oprosti se o mocné balvany, které stojí dnes (proudě) tomu v cestě. Těmito balvany jsou naše katolické studentské spolky, naše Sociální studentské sdružení, která podávají studentstvu pomocnou ruku. Tato sdružení musí nejen svým členům jejich náboženské přesvědčení zachováti, ale i dále je k životu křesťanskému vésti. Úkolem těchto katolických studentských spolků jest vychováti katolickému lidu dobré vůdce, dobrou katolickou inteligenci. Jsme dobře pamětlivi slov našeho velkého biskupa Ed. Brynky: „Česká inteligence to byla, která náš národ připravila o víru a spokojenost a bude to opět inteligence, která tomu lidu tu spokojenost vrátí!“

Proto vy, katoličtí rodičové, nezapomeňte na ty naše balvany, na naše Sociální studentské sdružení! Vaši synové a dcery naleznou tam v těžkých dobách útěchy, nasbírají tam nové síly k boji za víru svých drahých rodičů. Jedno takové Sociální studentské sdružení je i v Hradci Králové. Přijďte tam své syny a dcery za členy, chcete-li, aby si tu víru, kterou vy máte, i nadále po dobu svých studií i potom zachovali. Katoličtí rodičové, je to vaše nejsvětější povinnost! A vy, kolegové a kolegyně, studenté, chtějte, vzhůru pod prapor náš! — Soc. stud. sdružení v Hradci Králové.

Československá strana lidová.

Valná hromada Tiskového Družstva pod ochr. sv. Jana Nep. v Hradci Králové konala se v pondělí 23. srpna v „Adalbertinu“. Účast členstva byla sice o něco menší než loni, ale přec poctem převyšovala praesenci let minulých. Schůzi zahájil předseda Msgr. dr. Šulc spolkovou modlitbou. V řeči zahajovací promluvil o současných neblahých poměrech politických, sociálních, hospodářských a náboženských. Zdůraznil nezadatelnost práv církve a apeloval na stavovskou solidaritu kněžstva a jeho věrnost k církvi sv. Památka zemřelých členů Družstva uctěna povstáním. Na základě jednomyšlného usnesení bylo upuštěno od čtení protokolu valné hromady z roku 1919, zprávy jednatele a pokladní, protože rozdíly jsou tiskem. Zprávy ty jednomyslně a bez debaty se schválily. — Zevrubně projednávali se návrhy výboru na novou úpravu tiskových podniků družstevních a na úpravu služného družstevního úřednictva. Debaty účastnili se pánové: Msgr. dr. Reyš, far. Císař, far. Šetina, chefred. Sahuja, far. Řih, Msgr. dr. Domaby, fed. Beneš, farář Novák a sekr. Jukl. Návrhy výboru byly schváleny a změny v družstevním časopisectvu budou v příhodný čas uvedeny ve všeobecnou známost. — Schválen také návrh výboru na změnu členských příspěvků v tom smyslu, aby členové přispívající I. tř. platili ročně 20 K místo dosavadních 5 K a členové přispívající II. tř. 10 K místo dosavadních 2 K. — K návrhu faráře Nováka usneseno poslati spolků katolického učitelstva pozdravný příspěvek. — Při volbě nového výboru zvoleni pánové: Předsedou Msgr. dr. Fr. Šulc; místopředsedou Msgr. dr. Gustav Domaby; jednatelem fed. Karel Keppl; pokladníkem dr. Bedř. Augustin; členy výboru: Msgr. dr. Fr. Reyš, fed. Vl. Sekera, far. Aug. Novák, far. Ad. Hubálek, prof. Jan Sobotka, prof. dr. J. Sobotka, far. Vinc. Šetina, dr. Hugo Doskočil, katecheta Jos. Světlý, katecheta Josef Jeřábek a kaplan Jos. Roldeder. Protože volných návrhů nebylo, schůze skončena apelem předsedy na vytrvalost a horlivost v apoštol. práci. — Jest v zájmu kněžstva i katolického lidu, aby instituce tak důležitá, jako jest Tiskové Družstvo a jeho podniky (knihotiskárna, knihkupectví a časopisy), byly všemožně podporovány. Doba nynější, toužící po zrození prvků souladných, přímo nutí k budování a posilování institucí významných ideově, sociálně i hospodářsky. Bylo by znamenitým dekadencí, kdyby Tiskové Družstvo nerozvíjelo se úměrně s dnešním a potřebami doby.

Časové úvahy v Hradci Králové vydávají nové cenové dílo prof. dra Ot. Tamba: Časové základy výchovy za mírovou cenu K 1.50. Studie dr. Tamba obohacuje naši literaturu pedagogickou novými idejemi a novými myšlenkami. Vše doporučujeme. — Co se týká vydání v „Knihov-

ně Obnovy“ studie dra Konečného „V boji o nové náboženství“. Upozorňujeme a doporučujeme.

Katolickým rodičům k zápisu dětí do škol! Upozorňujeme rodiče dětí školou povinných, ať jsou kteréhokoli politického přesvědčení, aby neopomenali při zápisu svých dětí do škol dle rozdílně žádati a na zápisních listcích napsati, že si přejí, aby jejich děti byly v katolickém náboženství řádně vyučovány a aby se účastnily všech náboženských úkonů katechetou od dětí požadovaných. — Rada čsl. katolíků.

Na Královéměstěčko a Poděbradsko. Sdružení katolické mládeže spolu se stranou lidovou koná v neděli dne 5. září první okresní sjezd ve Vrbici s tímto programem: Dopoludne o půl 10. hodině sraz skupin a organizací u hostince pana Kozla. Odtud průvod ke kostelu, kdež o 10. hod. bude kázán dp. Málka ze Staré Boleslavi a pak mše sv. Po službách Božích průvod zpět a rozchod. Dopoludne o půl 2. hodině zraz na téže místě a pak průvod do zahrady p. Kozla, kdež promluví pp. poslanci V. Myslivec, Košek a župní tajemník p. Reichelt. Na to lidová veselice s pestrým zábavním programem. Večer věneček v sále hostince pana Kozla. Vstupné dopoludne do zahrady 3 K, večer do věnečku pán 8 K, dáma 6 K. Mládeži, agitační čile pro holou účast na našem prvním okr. sjezdu, který má být vzpruhou našeho katolického hnutí. Dostavte se, pokud možno, četně v národních krojích! Vypravte odevšad společné povozy, o jejichž umístění bude postaráno. Kdo reflektuje v ten den na oběd, přihlas se předem u pana Kozla, hostinského ve Vrbici!

Ze Svratky. Skupina Sdružení katolické mládeže pořádá v neděli dne 29. srpna t. r. národní slavnost dožínkovou s tímto programem: Dopoludne v 9 hodin uvítání hostů u školy; odtud průvod s hudbou do kostela na slavné služby Boží. Dopoludne: sraz u školy v 1 hodinu, průvod s hudbou na pole, kde se odehrá dožínková slavnost, potom do Svratky, kde v radnické zahradě bude koncert, tombola, žertovná pošta, buffet a jiné atrakce; večer na sále radnice věneček. Za nepřítomnosti pořadí koná se slavnost s plným programem mimo průvod v sále městské radnice ve Svratce. — Lidovci! Přijďte z celého okolí! Přijďte na vozích! Ukažte nepříteli, jak vzrostly naše řady, že nás nerozbijí! — a nerozbijí! Národní kroje jsou vítány!

Národní okresní „Orla“ pořádá v neděli dne 5. září t. r. cvičitelský kurs ve spolkové místnosti p. Suka ve Velkém Poříčím s následujícím programem: Dopoludne o půl 9. zahájení kursu, od 9—11 nářadí, od 11—12 základy z teorie. Odp. od půl 2—3 cvičení pořadová, 3—5 cvičení prostá. Každá jednotka nechť kurs ten obejde jedním členem a jednou čítkou, pokud možno již čá-

„Děti k učení“

V nastávající školní době pošlete své děti k nákupu

školních knih, psacích a kreslicích potřeb

— 40 —

Družstevní knihkupectví a papírnický v Adalbertinu v Hradci Králové.

Na skladě máme: Veškeré školní knihy, sešity, psací a kreslicí potřeby užívané na školách obecných, měšťanských a gymnasiu.

stejně zapracovanými. Účastníci nechť vezmou sebou: cvičící úbor, zápisník, dosud vyřá čísla „Věstníku“ a kdo má, tedy i moravské „Sborníky“. — Kurs říditi bude zemský náčelník br. Menci. „Zdař Bůh!“ Jednatel.

Schůze Orla a mládeže v Králově Dvoře koná se v neděli dne 29. o půl 4. hodině dopoludne v hostinci na Karlově. Mluvití bude br. Jos. Polák z Hradce Králové. K této schůzi zvou se všichni členové lidové strany.

Zprávy místní a z kraje.

Z osvětového odboru posádky královéhradecké. Č. O. B. v Hradci Králové darovala osvětovému odboru zdejší posádky ze své poslední slavnosti v Jiráskových sadech obnos 100 Kč, jenž připadl ve prospěch fondu pro zřízení vojenské knihovny v naší posádce. Osvětový odbor posádky královéhradecké upřímně děkuje štědrým dárcům a těší se, že jeho snahy po sbližení se s P. T. obecníkem a nedostatky technických prostředků budou i dále stejně pochopeny.

Půjčování vojenských koní. V poslední době množil se žádosti i osobní intervence u zdejšího oddělení ohledně přidělu koní na revers neb polní práce. Žadatelé, odvolávající se na vyrozumění řad okresní správy politické neb vojenských úřadů, že koně k dispozici nejsou, obtěžují ministerstvo národní obrany zbytečně a bezúčelně. Žájemci, kteří potřebují koně na delší čas (na revers), obraťte se s žádostí na vojenskou evidenci koní. Žádosti buďť podány okresní politické správě, jejíž komise pro spolupůsobení při propůjčování vojenských koní určí přesně pořadí, ve kterém se mají koně zapůjčovat. Na kratší dobu zapůjčuje koně nejbližší posádkové velitelství, k němuž buďť veškeré žádosti řízeny. Ještě však vojenská správa disponuje pouze nepatrným množstvím potahů, jest přirozeno, že nemohou všechny žádosti býti vyřízeny kladně. Přes to však s ohledem na panující nemocí hovězího dobytka bylo nařizováno, aby vojenské útvary žadatelům dle své možnosti vycházely co nejvíce vstříc.

Dávka z majetku. Ministerstvo financí prodává žito jhřtu ku podání příznávek k dávce z majetku všeobecně do 15. října 1920. Toto prodávání jest konečné a bylo voleno tak dlouhé již v uvážení všech přání a žádostí pronájemců žití, které neví více počítati; individuální prodávání nebude buď vůbec povolováno nebo jen z

dávodu zvlášť závažných a přímě kontrolovaných a to pak jen na dobu co nejdé. Na žádost osob dávku povinných sepsané se přiznání též protokolárně u berní správy v Hradci Králové a doporučuje se, aby ti, kdož výhody ne použijí hodlají, již nyní k úřadu se dostavili a nenechávali sepsání přiznání na poslední dobu, kdy nebude možno pak všem vyhověti. A upozorňuje se, že nepodání (v čas) přiznání má za následek zvýšení dávky o 2, případně o 5 procent.

Živnostenská banka Hlálka v Hradci Králové převzala zastoupení Evropské akciové společnosti pro pojišťování cestovních zavazadel v Praze a doporučuje P. T. obcensivu ve směru tomto svoje služby. — Premie činí 10 K za každých 1000 K pojištěné hodnoty s platností 60 dnů; polistka platí pro cesty po celé Evropě všemi dopravními prostředky.

Zápis žáků do I. třídy státní reálky v Hradci Králové koná se ve středu 1. září 1920 od 8. do půl 10. hodiny dopoledne v ředitelně, po té hned přijímací zkoušky. — Žáci ze škol měšťanských přihlášili se k zápisu též ve středu 1. září od 8. do 10. hodiny, načež bude každý hned zkoušen. — Zápis nových žáků z jiných veřejných škol středních bude ve čtvrtek 2. září od 10—12 hod. v ředitelně. Blíží zprávy na návestní tabuli v ústavu.

Na div. reál. gymnasiu a dívčím lyceu koná se zápis nových žáků do I. třídy dne 3. září, do III. a IV. třídy dne 2. září od 8—10 hod. Žákyně na ústavě ve studiu pokračující budou se zapřisováti dne 4. září o 11. hod. dopol. — Opravné a dodatečné zkoušky konají se 4. září o 8. hod.

Při počátku škol. roku ve středu dne 1. září bude o 8. hod. ráno v chrámu sv. Ducha pro katolické žačstvo mše sv. a obec. škol mše sv. se vzýváním Ducha sv. Katoličtí rodiče se žádají, aby své děti na bohoslužbu poslali.

Circolo Italiano mercoledì, primo di Settembre alle otto. Grandhotel.

Důležitý den Esperanta v Hradci Králové. V neděli 29. t. m. sejdou se v Hradci Králové Esperantisté a přátelé hnutí esperantského, aby projednali všechny otázky společného zájmu. Nejvýznamnějšími body celodenního programu bude založení «Klubu Esperantistů v Hradci Králové» a pracovní schůze zástupců všech súčasných esperantských korporací, jež úkol — vzhledem na příští světový kongres esperantský v Praze (1921) — bude neuvěřitelně důležitý. — Všichni zainteresováni, i ti, kteří Esperanta dosud neovládají, ohlaste ihned svou účast na adr.: O. Sklenčka, místní delegát U. E. A. v Hradci Králové.

Návrat ze Sibíře místopředsedy Všeob. sdružení křesť. dělnictva. Bratr Jan Říha, který v našem sdružení před válkou velice horlivě pracoval, musil hned roku 1914 obléknouti vojenskou uniformu. Zakusil v rakouské armádě mnoho svízeli. Když se konečně dostal do ruského zajetí, přihlásil se v Sibíři mezi legionáře. Dne 20. června t. r. vsedl jako člen 3. technické rotě na loď spolu s různými odděly našich legionářů. Odtud se plulo mořem Japonským, Čínským a Indickým oceánem přes průplav Suezský do Terstu, kdež loď zakotvila 7. srpna. Do Hradce milý náš spolupracovník zavítal 21. srpna. Přijel s tím, aby po obětavém strádání ve své rodné zemi užil mnoho klidných slunných let, aby mohl s obnovenou horlivostí pracovat dále k zdatu naší dělnické organizace.

Sociální politika. Výsledky všeobecného sprostředkování práce okresními ústavy ležely se ve II. čtvrtletí 1920 v obvodu zemské centrály práce pro východní Čechy sídlem v Hradci Králové takto: Počet přihlášených pracovních míst 14.552; počet přihlášených uchazečů 12.280 (mužů 8.130, žen 3.653 a učňů 497). Sprostředkovaných osob 12.631. Proti loňskému roku, v totéž období, klesl počet přihlášených míst o 2.323, počet přihlášených uchazečů klesl o 4.192 a počet docílených sprostředkovaných klesl o 3.211. Zvlášť příznivých výsledků docílily tyto okresní ústavy: Hradec Králové (1732), Náchod (1071), Jaroměř (802), Králové Dvůr (662), Pardubice (553). Nezaměstnaných textilních dělníků dlelo bylo 4.789. — V uplynulém čtvrtletí umístěno 77 válečných invalidů.

Hlavní porotcové pro III. porotní období: J. Antoš — Morlec, Fr. Bernát — Bráňov, Josef Burkart — Králové Dvůr, J. Dušek — Píseň, Fr. Dvořákovi — Neznásov, Ant. Franc — Nové

Město, J. Píedler — Teplice Horní, Ad. Ottavský — Broumov, Leopold Hřtschein — Náchod, V. Hoteček — Josef, J. Hlaváček — Doudleby, J. Jirmánová — Hronov, R. Komárková — Ploštš, L. Kocian — Týniště, Ant. Labský — Praskačka, O. Pick — Starkov, J. Procházka — Lhotka pod Kostelcem, J. Povýšil — Mašovice, Ed. Pohl — Bärwald, Fr. Poledník — Dvůr Králové, J. Prajzler — Popovice, J. Pavlík — Náchod, Fr. Ryšavý — Dobruška, A. Středová — Česká Skalice, V. Souček — Stračov, J. Slavík — Náchod, V. Semerád ml. — Smiřice, J. Steinerová — Náchod, J. Široký — Řibsko, P. Šolc — Nechanice, M. Šmatolánová — Chlum, A. Štěpánský — Č. Kostelec, J. Vašítko — Černíkovic, V. Vyčítal — Žampach, J. Žalman — Lodín, J. Zelený — Náchod. — Náhradní porotci z Hradce Králové: J. Blažek, F. Knepr, M. Nožicková, R. Neumann, R. Moučka, B. Melichar, J. Růžicka, M. Vinařová a A. Vysekál.

Směrnice Záložního ústředního ústavu v Hradci Králové proplácí u svých pokladen dne 1. září t. r. splatné následující kupony: 3 a půl proc. zástavní listy české hypoteční banky, 4 proc. železniční úpisy české zemské banky, 4 proc. bankovní dlužní úpisy Živnostenské banky, 4 proc. výpůjčka města Pízně, a na případná přání kontroluje, zda titry těchto kuponů nebyly sčíslovány.

K řádění «vlasteneckých reformátorů» církevních věcí v Uhersku. V «Nezávislých Listech» uveřejňuje dle slohu známý konfident článek pod názvem z Uherska, v němž prozrazuje hned s počátku, že dne 8. srpna příslušníci protifirského hnutí uspořádali slavnou českou mši a tábor lidu úmyslně u kostela římsko-katolického a proti faře, aby pastýř svého stáda měl příležitost nejbližší uhláti osobně zájmy církve černé, protičeské. Tak se podívejme! My katolíci jsme myslili, že ta česká mše, sloužená odpadlým knězem Ferd. Tichým, s hudbou, jest bohoslužbou, přiměsenou ke cti a slávě Boží, tudíž k zúčtění a povznesení citu nábožnosti. Zářím to byla provokace osoby farářovy, církve katolické. Kristus řekl: «Přináší-li dar svůj na oltář, a tu si rozpomeně, že bratr svůj má něco proti tobě: nechej tu daru svého před oltářem, a jdi prve, smiř se s bratrem svým, a potom přijď, obětuj dar svůj.» Kde jest pravda, p. pisatel slov vašich: «Nic proti křesťanství se nemluví a neděje, když to kázání vašeho celebranta bylo špiněným kněží a vrháním zloby proti katolické církvi? A což kdyby pan predikant zvěděl o otravě farářovy studně a pokusu otravy lidí i dobytka, o házení smrdutých vajec na faru, o ničení drůbeže a úrody farářovy, o zpusťlých písňích při harmonice za svitu luny po Uhersku pěrých, o tom funuse, který jistý zpusťl s košilí vytaženou jako rochetou za vedení stejně, novou kulturou vycvičených fumebráků pořádat, o kradení dvířek, bombardování kamením za noci stavení, škádlení porodní babičky (až z toho soud byl), sl. učitelky, házení klad do vody atd. atd. Byl by ovšem as smutný dojem o Uhersku; za to však hojně látky pro svou řeč ku povznesení morálky. Ano, když již mluvil p. Tichý «od srdce k srdci jako protifirský kněz», jenž «zná zákulisí», proč, nezačal se zákulisím místním, uherským? Byl by snad přece některého ztraceného získal a obrátil na lepší cestu, aby mu snad nebyla úzkou, když «našly alkoholem» domů vrávorá. Pan pisatel článku má patrně zlost. Píše: «Ale on (farář) utekl». A proč — utekl? Předně je ho, p. pisatel, jako pořadatel toho «hecu» nepozval ani na mši ani na hostinu, ač se před tím do ušáků a koroptví, bažantů mazalo jako «u Krasníka». Za druhé se říká: «Kdo uteče, vyhrá», totiž nad vámi, protože se dobře známe ze soudů. A konečně po vykonané bohoslužbě mohu říci, kam mi líbo. Vy jste křičel, že jsem vskočil do vlaku. Jen když to nebylo do «Barbory», do studené Mzně. Když se již mistrem J. Husem oháníte, nevíte, co as řekne jedné z jeho revolučních zásad vyřčených větou: «Nikdo není pánem světským neb duchovním, kdo se v těžkém hříchu nalézá.» Jste otcem rodiny a děti nalézou na vás těžký hřích, na př. nestřídmost. Kdyby vás proto s otázkou složil, z domu vyřazely a řekly, že jste přestal být otcem, zda byste své otcovské právo proti Husově zásadě nehátil u okresního soudu? Máte pravdu, do Kamoty se již nechodí; košile nymfili, i ty z hadrů, jsou drahé, což teprve by stála kalící košile, urobená z dráhých látek! A ani není třeba líbat nobou papěří, ať i to

Záložna v Hradci Králové

sapeané společenstvo s ručením hromazeným

Československé náměstí.

Vklady na knížky.

Půjčky. - Úvěry osobní

a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.

Vadla. - Eskompt účtů a směnek.

Jest čestnější, než líbat výkaly znečištěnou silnicí aneb činit pokání tubé až do zmrznutí, jak se to jistému pánovi, když si spletl cestu domů, sialo do opravdy. Ve svém zaslánu pravíte též, že «takových Ferdinandů Tichých jest více, kteří se musí zapřít, svoje přesvědčení utajit, jelikož města římská od jakživa jde až za hrob.» V tomhle jste na omylu. Kdo odpadne od katolické církve, přeruší styk s bývalou církví a ta s ním jedná jako každý jiný úřad, na př. zemská školní rada. Nechce-li být učitel učitelem, vypoví ho ze školy, zadrží mu plat i pensí, což není mstou, nýbrž důsledek jeho jednání. Též vám, p. pisatel, připomínám, že má církev Kristova moc až dosud pro heresi a schisma vykučovat ze svého středu; tu má od Něho samého: «Kdo by církve neposlechl, buďž vám jako pohan a publikán». Kdybyste byli věřícími, nestrpěli byste vedle sebe novodobé voňomyšlenkáře, pohany moderní. Ještě se musím zmíniti o hrůzostrašném poblížení a mučení našich nejlepších lidí atd., ovšem že «společným nepřitelem Římem». Pan pisatel článku zalepuje násilí, které se děje katolíkům a také dalo na př. od Husitů, kteří lidé do ohně za živa házejí, vraždili, z oken vyhazovali atd. Také jinoverci vodili Švédy do Čech; a ti byli mnozí do hlaf a když byli nabubřelí, skákali po nich. Rovněž nevíte nic, jak peníze Gustavovského spolku německého české evangeliky udržovaly ve víře a v spojení s Berlínem. O papeži, který zachránil české pány přičiňným Štefánkovým, také nic nevíte. Vy máte svůj řád protifirský a stále stejnou písničku. Naladte už jednou ty písňaky dle pravdivých dějin, aby vám falešně nepísali. — Na zdar!

Nový sarový čin církve československé. Dne 19. srpna t. r. o půl 8. hodině večerní štálo se děkanství a chrám Páně v Holohlavech kvištěm pustého násilí stoupenou církve československé. Dav pod heslem «Moc vychází z lidu», sesílený četným zástupem z okoli, zvlášť z Jaroměře, jal se za úplné večerní tmy násilně dobývat dubová vrata děkanství s pustými nadávkami a výhrůžkami, páčil dřevěnými i železnými pákami, sekerou je rozsekal a po jednohodinovém úsilí do děkanství vnikl. Na churavém starém panu děkanovi na to vymáhal obydlí pro svého faráře a žádal vydání klíčů od kostela. Když se vidělo, že nepomáhají žádné rozumné důvody a mnozí z útočících se dopouštěli i násilností na přítomných z děkanství domu (byla služka ztýrána), dp. kaplan jménem pana děkana prohlásil, že ustupuje násilí a za volání rozhořčeného davu: «Protože musíte» vydal klíče právě sem přibýlému čl. faráři Vincenci Brebisovi, bývalému kaplanu v Přepýšicích. Za volání «slávy» a potlesku stěhován byl nábytek do děkanství, jenž pro téhož pána. S lástí nato výtržníci vrhli se do kostela, kdež na kazatele promáhel nový farář slova o lásce. divně se vyjímající v tom davu, k hrozné nenávisti rozvázněným. Hrdyplně řáděl, které skončilo po 10. hod. noční, doprovázena hudba. Neslýchané jednání poštvaného davu převýšilo hrůzy křčené v podobných případech na místech jiných. Od rozvázných osob čin tento všeobecně uznáván za průkop k bolševismu, jenž hrozí plnou zkázou naší republice. Sémě rozkolníkem Kufíkem za pomoci některých předních agrárních v kolatu Holohlavské zaseté přineslo «krásné ovoce». Naši lidé, netušíce toto noční přepadení, přišli na znamení zvonu, ale nemohli proti ohromné přesile ničeho podniknouti; chováli se čestně a rozumně. Všechna vlna jednotlivých pustých a protizákonných výjevů spadá na ty, kteří zapomněli, že úcta k zákonům, spravedlivosti a pořádku jest základem každého společenství státu a také i naší republiky. Kdy, národe, poznáš, co je ti ku pokod, kdy poznáš, že dělníky jsou odlišeni života? Běží měva potleskem slova.

S V A T E B N Í
SKUPINY
zdařile provádí
J. F. LANGHANS,
uměl. závod fotografický,
Hradec Král., Adalbertinum.

Různé zprávy.

Sarové nášl na katolickém lidu slezském. V Hrabyni dne 15. srpna konal se na poutním místě nepolitický tábor rodičů proti nevěrečným snahám o školu. Již před táborem bylo patrné, že se něco chystá. Nár. soc. »Bezručův kraj« přinesl štvavý článek red. Červinky proti táboru. Vydány zvláštní letáky, vybízející k agitaci proti táboru. Lidu se sešlo velké množství, též mnoho Moravců. Při řeči posl. Čuřka začala vřava. Klaci pískali, házeli prskavky, podnapil čsl. soc. a soc. demokraté začali fackovat a bušili do našich lidí. Hvízdání a křik znemožňují jednání. Resoluce však přece přijata. Náš slezský lid dosud nepoznal na sobě, co umějí socialisté. Teď to ví a rozhodnutí proti původci je velké. Červinka jest jen v Opavě možným. Vidí, že vzrůst Lidové strany zabíjí jeho časopis a proto chce, než to praekne, nadělat hodně ránu. Moravci z kraje nám připadného ovšem byš celí úžasně nad českou kulturou. Nedělní tábor bude mít dohru, která původcům výtržnosti nebude příjemná. Výsledek pro naši stranu je nepochybný, neboť každý rozumný člověk odsazuje násilí na katolických spáchání.

Ruční sociálních reforem — tajnými výsady. Co platny nejlepší reformní výnosy a celá řada inspektorů, jestliže pokoutně se udílí různým společnostem privilegia! Té skutečné demokracie vidíme nyní tak málo! — Socialistický stát již, jak hanebně málo odvádějí, jsou obilí velkostatků na Uhersko-Hradčicku; více toho přičítá agrární straně. V tom kraji však má největší hospodářství židovská cukrovarská rodina Mayova. Agrární poslanec Stoppel odpověděl tedy socialistům v brněnské »Svobodě«: »O všem, pan Johaniš je teprve krátko ministrem a neví, že ministerstvo zásobování udělilo důtku zemskému orgánu, že provedl Mayův revisi. a že to byly orgány ministerstva zásobování, které u Mayů na Hradčicku nic nemají, ač tam bylo echováno 27 vagonů obilí. Pan Johaniš asi také neví, že jsme to byli my, kdo se domáhal rychlé parocence a vnučené správy Mayům a že je to právě ministerstvo zásobování, které jako všem židům i Mayům drží palec. Bratři Mayové se ani netají svým vlivy v Praze.«

Kostelní paramenta
prapory a bohoulubné nátní v nejvýhodnějších cenách nakoupíte u doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA
Nový Hradec Králové, Čechy.

Vykádejte si ceny, nežli objednáte u firmy jiné.

Paramenta,
prapory, sochy
a církev. nátní
dodává nejlevněji
JOSEF VEND,
českosl.
odborný závod
Jablonec n. Or.

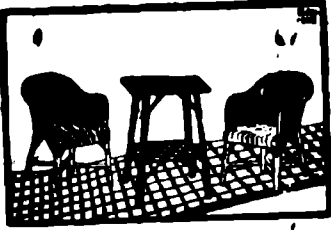
Plynový motor
o 4 KS, systém »Otto«, model E3 (postavený firmou Langen & Wolf, Praha) a příslušné zařízení pro přívod plynu na výhodných podmínkách ihned se prodá.
Nabídka na adm. t. l.

ZVONY
z pravé zvonoviny ve dvou jakostech dodávám v době nejkratší. Dodám i scházející zvony ve všech tónech a v každé váze. Rovněž upozorňuji na svoje známé
hudební nástroje
v jakosti nejlepší a ceně levné. Odborné opravy levně. Pište o informace.
Pozor na adresu!

Václav Červený,
Hradec Králové, 330.

Paramenta: Závod
nejstarší české firmy:
Ignáce V. Neškudla syn
v Jabloně n. Or. (čestný)
bratr P. J. Neškudly, býv.
arafa ve Východních)
doporučuje:
veškerá kostelní rou-
cha, koberce, prapory, jakož i keřové
bohosluž. předměty.
Osniky, rozpěty i záslky
na ukásku zdarma a frank.
Tisíce pochvalných uznání
a vyznamenání.
Nejlevněj. nákupní param. z rep. Československé.

Oleje,
fermez, barvy, laky
a materiální zboží
k levnému nákupu doporučuje
J. Vaněk,
centr. drogerie Hradec Král.

Mělnická společnost
pro průmysl košíkářský
spol. s r. o. Mělník.
Filátka: Hradec Králové.
Čelakovského třída,

přesídli
v nejbližších dnech
do místnosti fy. F. Hanuš a syn
proti záložně. Českoslov. náměstí.

Pro školy
houby, křidu, inkoust
levně koupíte v centr. drogerii
Jan Vaněk,
Hradec Králové.

KOLÁRKY
celnicové, dvojité
opět zasílá
F. STADNÍK, OLMOUC,
výroba kostelních paramentů
a praporů.

MEŠNÍ VÍNA
sazurčené přírodní, neporušená, prvotní jakosti
Lidánské Ia. druh roč. 1916 a K 13 — za 1 litr
Lidánské II. druh roč. 1917 a K 12 50 za 1 litr
Moravské jemné, ročník 1918 a K 12 — za 1 litr
Vino jest úplně čisté a spůsobí k občerstvení do lahvi
Děluje v sudích od 50 litrů výše obchodní známá firma:
Alaís Cihák, příslušný dodavatel mešních vín
a soudní znalce vín.
Založeno r. 1897. v Rumposel. Založeno r. 1897.
Tradiční vinové sklepy ve Znojme.

PLAKÁTY ■ PROGRAMY
a vstupenky pro slavnosti, sjezdy, zábavy, divadla, veřejná cvičení
v různých velikostech, jedno- i vícebarevné, jakož i vložky do oboru
knihárny spadající práce zhotovuje rychle, vkusně a za ceny solidní
BISKUPSKÁ KNIHTISKARNA V HRADCI KRÁLOVÉ.
(Podnik »Tiskového Društva pod ochranou sv. Jana Nep.« v Hradci Král. (Adalbertinum.)
Provádějte prakticky bezle »Svůj k svému!«

Vydavatel a zodp. redaktor: Jan Palák. — Místní: Tiskové družstvo v Hradci Králové. — Tisk: Biskupská knihtiskárna v Hradci Králové.

OBNOVA

Týdeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nesalepené a nefrankované expedicí v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. č. 6. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo.)
Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Velkolepý katolický sjezd.

Náš sjezd konaný ve dnech 28.—31. srpna byl opravdu mohutným projevem širokých mas českého a slovenského lidu v naší republice. Nebyl počinem politické strany; měli do něho přístup katolíci různé politické konfese; jeho účel byl v přední řadě náboženský, církevní, kulturní. Nebyla to také přehlídka množství našich; k účasti se nekonala nucená rekrutáž, jak to bývá u stran jiných. I z těch upřímných našich, kteří se dostavili, veliké množství se neúčastnilo manifestace průvodu — a přece tento průvod trval přes dvě hodiny; kráčelo k hrobům českých patronů od chrámu sv. Ludmily přes Václavské náměstí na 60.000 katolických horlivců. A že se po malé agitaci dostavilo množství překvapující, patrně z uspořádání schůzí podružných.

V první slavnostní schůzi prohlásil dr. Hruban: »Sjezd náš jest slavností lásky, věrnosti a míru. Proto nebudeme vzpomínati všech těch projevů nenávisti a nezkroceného záští, ať se k ní propáštěje »Kosmická jednotka« letáky, které s věží rozhazuje mezi účastníky našeho sjezdu, nebo rada některého českého města plakátovými projevy, před chvílí na nárožích nalepenými.«

Sjezdových schůzí účastnili se pilně český episkopát, senátoři a poslanci strany lidové a vynikající zástupci katolictva i ze vzdálených států dobohodových. Rovněž z cizích států došly velké pozdravy katolických korporací.

Sjezd manifestoval velice vroucně i pro naši republiku a právo českého lidu. Dr. Hruban prohlásil: »Celé naše jednání ve svých důsledcích má být projevem věrnosti. Věrnost k Bohu, věrnost k církvi, láska k národu i vlasti, naši drahé

republiky a jejímu ústavnímu zřízení. Dnes v této slavnostní chvíli holduje náš sjezd samostatné, svobodné československé republice.« Slova byla provázena nevykřikitelným jásotem. Hudba hrála obě národní hymny, které shromáždění s nadšením zpívalo. A hned pak zahřímalo žofínským sálem několikrát hromadný, spontánní projev: »Ať žije republika!« — Tento moment ať si dobře zapamatují ti, kteří vidí, jak z jejich radikálních stoupenců se tvoří bolševičtí kverulanti, kteří projevují nespokojenost s republikou tím hlasitěji a odporněji, čím více soust se do jejich stále lačných úst hájí. Nejpevnější oporou republiky spořádané, bdící nad zákony přijatými od Národního shromáždění, jsou právě katolíci.

Ale vláda, která přece dobře ví, že republiku nespasí legie placených agentů politických stran a že by se republika bez piňých rukou trpělivého katolického lidu zhroutila, na sjezd svého zástupce nevyslala. (Na bratislavský sjezd konservativních židů do Bratislavy poslala úslužně ihned svého zástupce, který židy ujistil, že plně oceňuje jejich význam pro republiku.)

Referáty na sjezdu byly vpravdě velké časové; vynikající řečníci přihlíželi bystře k budoucnosti, k důsledkům nynějších proudů v republice.

Ze zahraničních hostů budil zvláštní pozornost rektor pařížské university katolické Msgr. Baudrillard, který vyřídil pozdrav pařížského kardinála a 80 biskupů francouzského národa. Vyřčil, jak naše církev ve Francii po těžkém pronásledování znovu zmohutněla. Vyslovil naději, že i u nás katolictvo po nynějších svízích dospěje k vítězství.

Pan biskup dr. Kašpar přednesl pozdrav Sv. otce a nuncia Micary. Spisovatel a člen francouzské Akademie »nesmrtelných« René Bazaine, slavný šéf generálního štábu Fochova de Castelnau, redakce deníku »La Croix« a křesťanský dělníci francouzští zaslali své pozdravy. Osobně pozdravil sjezd za italské katolíky vojenský kurát Don Francesco Galloni.

Odborové schůze o křesť. osvětě, Orleech, mládeži, studentstvu, živnostnictvu, rolnictvu a j. konány v pěti až šesti sálech najednou. Na orelské konferenci celých Čech přijat návrh Hradce, aby přijalo všechno orelstvo jednotnou organizační formu v celé republice s »Ústřední radou« v Brně a aby se zřídila »Zemská rada orelská« pro Čechy se sídlem v Praze.

Královéhradecký arcipastýř na sjezdu ve svém proslavu rozváděl slova kardinála Hartmana: »S vděčnou myslí vzad, s hrdinou myslí vpřed a s pevnou vírou vzhůru!« — Pražský arcibiskup mluvil o zvláštním postavení katolictva ve světě.

Ve velké dvoraně žofínského sálu pořádána po prvé orelská akademie. Zdařilá cvičení vyvolala velikou pochvalu.

Do závěrečné schůze sjezdu dostavil se pežecký nuncius Micara, který přál shromážděným, aby sjezd přinesl bojnost zdaru republice.

Celý průběh sjezdu vynikal pružnou živostí, láskou k ideální práci a nezlomnou nadějí na vítězství. Praktický výsledek sjezdu jest znamenitý a mnohostranný.

Z resolucí na sjezdu přijatých.

Na třetí slavnostní schůzi přijaty tyto resoluce o škole a práva katolictva na vlastní kostely:

»Všeobecný sjezd českých katolíků konaný roku 1920 v srpnu v Praze, protestuje co nejdůrazněji

ZÁLOŽNÍ ÚVĚRNÍ ÚSTAV

Založeno 1868.

V HRADCI KRÁLOVÉ.

Založeno 1868.

FILIALE: Praha • Semily • Dvůr Králové n./L. • Jablonec n./M.

V prázdninovém období:

Akreditky na veškerá lázeňská místa v československé republice a cizině.

Pančičkové schránky (safes).

Výměna cizích peněz.

Obstarává veškeré obchody bankovní.

proti odkřesťanění školy a proti odluce církve od státu dle návrhu dra Bartoška. V návrhu spatřuje těžké porušení naší ústavy i právních zásad, na nichž dle mírové smlouvy náš stát zřízen a veden býti má. Přijetí tohoto návrhu, který jest zhoršeným vydáním pověstného odkřesťovacího zákona ve Francii, kde dožil se úplného flaska, znamenalo by u nás úplné znášení náboženské svobody, rozvření osudných bojů vnitřních dlekosáhlého významu a ohrožení našeho státu v samých základech. Proto prohlašujeme že proti provedení tohoto návrhu zabíjíme nejrozhodnější a nejkrajnější boj. — Mírová smlouva a naše ústavní listina zaručuje svobodu náboženského vyznání a ochranu majetku v naší republice. Všeobecný sjezd čsl. katolíků, konaný v srpnu roku 1920 v Praze, s bolestí musí však konstatovati, že mnohé katolické kostely v naší republice byly katolíkům násilným způsobem ukořisťovány a viníci těžkými zločiny proti veřejnému pořádku a řádu obtíženi že zůstali bez trestu. Proti tomu co nejrozhodněji protestujeme, takové počínání za velmi nebezpečné pro veřejný řád a pokoj prohlašujeme, poněvadž jeden zločin nepotrestaný rodí celé řady zločinů nových. Žádáme, aby v naší republice povolání orgány našich zákonů dbaly a je prováděly, aby svoboda náboženská a ochrana majetku u nás

byla zaručena nejen zákonem úskutným v theorii, nýbrž i zákonem prováděným v praxi.

Na schůzi katechetů vyjádřena v resoluci věstími slovy lojalita k republice a dodáno: „Až do provedení zákona rozlučkového chceme s rozvážným učenlivcem čsl. ve škole v míru a svornosti spolupracovat na zdárné výchově naší milé mládeže a s důvěrou v jeho vyspělost očekáváme, že ono v nynější rozvrácené době nesníží se k tomu, aby jakýmkoli způsobem uráželo duši dětskou v jejím náboženském citění neb dokonce svádělo k bezvěrectví nebo jiné konfesi. Znovu zdůrazňujeme, že v první řadě rodiče mají právo rozhodovat o mravně-náboženské výchově svých dětí a že trváme na zavedení u nás státních škol konfesionálních a laických dle rozhodnutí rodičů aspoň 40 školou povinných dětí, což považujeme za rozluštění nejideálnější a také jediné spravedlivé.“

Na schůzi terciářů usnesl se, aby 700. výročí založení třetího řádu sv. Františka r. 1921 bylo oslaveno jubilejním sjezdem na Velehradě o svátcích svatodušních a sjezdu krajským. Požádán československý episkopát, aby s povolanými činiteli III. řádu ostatních národů světa byl zahájen stálý styk a zvláště společná akce za tím účelem, aby opět mezi národy zavládl trvalý mír sociální.

Politika.

Ó sbo naše státu

tisknou cizí listy zvěsti velice křiklavé. Tak na př. orgán židovských spekulantů v Berlíně „Boersen courier“, který má tykadla velice citlivá a oči jako oslí, napsal 24. srpna, že naše tři vypsané státní půjčky měly žalostný výsledek. Ministerstvo financí ostýchá se výsledek upisování oznámiti veřejně. Republika naše má prý 700.000 státních zaměstnanců a 500.000 mužů vojska. Shodek státního rozpočtu na rok 1920 korálí 2300 mil. Kč.

Česká armáda vyžaduje ročně 3600 mil. Kč., ačkoliv je povoleno 1500 mil. Kč. Ministr Engliš oznámil, že republika má nyní 30 miliard dluhů, tak že musí se na něj ročně platit nejméně 1200 mil. Kč. úroků. Ale ve skutečnosti jest dluhů mnohem více. Kdo platí ty úroky v přední řadě a kteří finančníci je přijímají? „Klerikálové“, řídí těmi beroucími bankéři nejsou.

Německé listy píší o stavu republiky zřívavé kritiky a posměšné stati; ty články se čtou ovšem i v kruzích dohodových. Jest potřebí, aby naše vláda informovala cizinu, do jaké míry německý disk lze.

FEUILLETON.

Vydání zvony a písňaly ...

Tak se vyčítá katolickým kněžím. Ale že mohlo pro záchranu zvonů učiniti více židovstvo, které z nich tylo, než olupování kněží, o tom se nemluví. Okradený je dosud bit, ale kořistník užívá zcela nerušeně podlé své válečné spekulace.

Vydání zvony a písňaly ... Nu — a teď docela vydávají — celé kostely, nhýbají odpadlím i v místnostech farních — protože proti fyzické převaze — proti pěstnímu právu chytře zorganizovaných dobyvatelů sám náhle přepadený kněz kostela a fary uhájiti nemůže. Sluhy habsburského militarismu vystřídali při přepadech „vlastenečtí antimilitaristé“.

Ale ohlédneme se v naší historii o 300 let zpět. Tehdy také „vydávali“ kostelní potřeby a klenoty i ti katolíci kněží, kteří byli odhodáni za víru i život dáti.

Tehdy četní protestanti ve spojení se sektáři německými a maďarskými dělali revoluci na útraty katolické církve. Co jí zbylo po konfiskacích husitských a co si těžce nasbírala znovu, to jí hrabivé prsty vydíraly, aby se opatřily prostředky na vydržování vojska.

Na př. na Moravě olupovali protestanté klášter za klášterem, kostel za kostelem, kněžský dům za domem. Někteří vyháněným kněžím nedovolili vzít si sebou ani breviáře. A nebyli přece katolíci duchovní tak hroznými velezrádci, když

Výklad ministra Beneše.

Dne 1. t. m. dr. Beneš ve schůzi stálého výboru učinil výklad o svém jednání s Jugoslavií a Rumunskem. Právě, že doslovný text smlouvy s Jugoslavií bude uveřejněn v nejbližší době. Onen pakt má hlavně za účel dodržení mírové smlouvy s Maďarskem. Detaily dohody s Rumunskem budou podrobně projednány a skončeny, až přijede do Prahy rumunský vyslanec. Byla dojednána úprava hranic mezi Podkarpatskou Rusí a Rumunskem. Právě, že národové středoevropské mají zvláště hospodářské zájmy společné, tak že v té příčině jest potřebí uspořádati konsolidaci. Ale strach z obnovy Rakousko-Uherska jest zbytečný. Všeobecná situace Evropy jest nyní obtížná a změní se úplně teprve po delší době. Možno však předpokládati, že se jednota mezi západními spojení zachová i v budoucnosti. Na východě bude anarchie trvati ještě dlouho. Má-li se centrální jednota zachrániti před rozvratem, musí naše republika s Jihoslovanskem a Rumunskem vytvořiti společnou linii.

Právě se konají přípravy, aby k Malé dohodě přistoupilo i Řecko.

tě přece sám proslulý československý politik Karel ze Žerotína proti vzpoule energicky protestoval a nedal se přinutiti ke spojení s odbojnými stavy ani tenkrát, když mu za jeho vzdor hrozila ztráta statků i hrdla. Tento muž dobře vypořádal, jak veliké moci v Čechách a na Moravě nabývá revoluční taktikou cizácký živel německý.

Zvony a písňaly — toť bylo pro evangeliky málo. Rozkrádaly se kostelní nádoby zlaté i stříbrné. Z kalichů určených pro krev Páně razily se peníze na výplatu vojska. Katolické duchovenstvo přinuceno i k vydání bohoslužebných rouch domácního nářadí a j.

Ty věci nekradly se jen za účelem válečným, ale i k osobním ziskům vynikajících vzbouřenců. Manželka největšího násilníka Puchaima jedla z paten. A zatím co kněží v zimě r. 1619—20 vyháněni do mrazu anebo v pontech věznění, užívali revolucionáři, že jejich akce směřuje k svobodě a „dobrému porovnání“ protestantů s katolíky. Leckde tam, kde nedovolili direktori organizátorům povstání osobně se obohacovali přímo, kradlo se jak na účet katolické církve tak revoluce. Na př. sekvestrovi komisaři z Olomouce Obendorfer a Markwart usvědčení ze zlodějství.

Ovšem tehdy duchovní „vydávali“ vzbouřencům stavěm i sochy a obrazy. V Nové Říši evangelici vyloupili kostel, obrazy svatých a sochy byly rozbity a vyházeny; svatozánek rozbit. Sobe sv. Petra byly vypíchány oči jeden kříd vražen; tak byla socha obrácena k mytu, aby sv. Petr „vybíral myto“. Taková reformace o-

„Svoj k svému“

V nastávající školní době poslejte své děti k nákupu

školních knih, psacích a kreslicích potřeb

— do —

Bratrství knihopisectví a papírnařství v Adalbertinu v Hradě Králové.

Na skladě máme: Veškeré školní knihy, sešity, psací a kreslicí potřeby užívané na školách obecných, měšťanských a gymnasiu.

Různé.

Generál Wrangel omezuje se na defenzivu. — Ofensiva polská po povolání nových bolševických sil uvázla. Trockij prohlásil, že dobytí Varšavy a zbolševisování Polska musí zůstat cílem Ruska. Zatím však v Ukrajině silně se rozšířilo protibolševické povstání. — Sváry v Belfastu vyblíejí se v krvavých občanských bojích. — V Podkarpatské Rusi vyhlášeno stanné právo, tak že všechny komunistické a maďarské schůze byly zakázány. — Jihoslovanské vojsko podniklo útok na celou albánskou frontu, zlomilo její tuhý odpor a obsadilo nepřátelské posice u Usterice.

všem volila prapodivnou cestu k evangelickému zasloučení. V Dalečicích sektářský kazatel znetvořil sochu Ježíšovu, Matky Boží a sv. Vavřince, zurážev jim nosy.

Při tom všem bylo katolickým kněžím těm, kteří do korunovace Fridricha Falckého nebyli vyhnáni, doporučeno, aby veřejně s kazateli ohlásili korunovaci a za něho se modlili. Katolickému knězi u sv. Blažeje v Olomouci poslal Puchaim dlouhou modlitbu za Fridricha připomínající pohřebku přísného trestu, nebude-li se jí modliti. Kněz raději spasal se útlukem.

Ovšem v Čechách nebylo o mnoho lépe. Zde byli katolíci rovněž tvrdou pěstí přinuceni k „vydávání“. Chrám sv. Víta do té doby byl velkolepým museem starých památek národních. Ale za vedení dvorního kazatele Fridrichova, kalvínce Abrahama Skukáta došlo k „vyčištění chrámu“. Obrovský kříž, který stál nad hlavním oltářem po staletí, jednoduše shozen na dlažbu, až se rozštěpil. Zrovna tak svržen obraz Panny Marie a sv. Jana Evang. Při tom se ozývala slova výměšná. Obrazy malované, řezané i do kamene vtesané byly s posměchem zhyzděny anebo ničeny. Na kusy rozluceno nářadí s uměleckými rytinami. Strženy nádherné koberce s hrobní patronou českých, rozkradena roucha bohoslužebná. Odnesen mistrně vytvořený kříž, stojící na alabastrovém hrobě českých panovníků. Obrazoborství trvalo dne 21. prosince 1619 celé odpoledne. Dne 22. prosince byly vyraženy všechny památky děla. Za dozoru Skukátova setvářeny oltáře a obrazy a kosti v nich chované rozházeny

Nejodvážnější podkopy.

Až se bude psát kritická historie nynějších zpěných věr v naší republice, užasne potomstvo; jaké vešleby vlasteneckých radikálů a nás potykali a jak komary cedili. Vůde jest patmo liberální sládků, kde který lidovec krišuje vládní režim, aby se hned běželo na hrad s bezecnou denunciací: »Klerikálové švou proti republice!«

Zatím však zcela notoriční zrádové a náhonci rozkladných židovských plánů rozšiřují svou činnost za pomoci cizáckého kapitálu nerušeně. A »protiklerikální« rytíři ustupují uctivě s cesty, ačkoli přece vědí, že bolševictví jest zabitákem neotoliko neúspěšnějšího češství, ale republiky naší vůbec. Pánstvo velmi dobře ví, že bez naší energické spolupráce republiku nezachrání, ale na samé půdě sopečné dráždí nás a znásilňuje ještě šizlivěji, než za světové války. Jen ať tedy systové, přepaňující jen občany trpělivé, přilíš mnoho nemluví ani o svém hrdinství, ani o republikánském patriotismu.

Sám osobní přítel bolševických špicí ruských Beneš prozradil, že čeští agitátoři Leninovi obdrželi obrovské peníze z Ruska, jichž užili hlavně pro sebe. Kde bylo jaké vyšetřování zahájeno? Kde se ozval spontánní poplach těch tisíců Sokolů, kteří na sleu tak sebevědomě mluvili o své síle?

Nyní z Vídně docházejí zprávy, že maroděři zkrachované bolševické vlády maďarské nalezli ve Vídni útolek u manželky komunisty Kause, dcery milionáře. S těmito i jinými komunisty sídlícími ve Vídni pracuje slovenský Jirousek, který vyhlásil sovětovou republiku na Slovensku spolu s Janouškem — a dále pražsko-německý komunista Sonnenschein. Vídeňské centrum jest ve stálém spojení s Kladnem, odkud komunista Srba plínáší každého pátku poštu; v sobotu se vrací s poštou vídeňskou. Agitaci platí sovětové zastupitelstvo v Berlíně. Posílají se do Vídně miliony marek. Výplata koná se každého pátku v Siebenbrunských kasárnách. Zvláštní péči věnuje vídeňská ústředna agitaci na Slovensku, kamž odešla nedávno expedice s komunistou Takacsem v čele.

Nuže, privilegovaný strážci českého Sionu, sčítávali iše s Vídni? Zdá se, že se vám ani do těch účtů nechce, ačkoli nyní hrozí z proradného a chamtivého města toho nebezpečí horší než před válkou. Berlín s Vídni nepodařují si rukou k vůli povznesení českého proletariátu; to přece chápe i podprůměrný politik. Ale ti, kteří vyvinuli náramně velkou energii proti vlasteneckému Hlinkovi, přijímají klidně zprávy o nejdřelších vídeňských podkopech a neodvažují se volati před úřady k zodpovědnosti zcela veřejně placené pomocníky Bronsteinovy.

Představenstvo čsl. soc. dem. strany dělnické

po dlabě. Dvě služby kazatelovy nakládaly lebky a kosti do košů, odnášeli je k spálení. V Peruštsinské kapli rozbořeny oltáře, ostatky svatých rozmetány po zemi a pak spáleny. V bytě Skutětově spáleny též obrazy z kaple té. Také se fanatikové pokusili o zboření hrobu sv. Víta a sv. Jana Nep.

Tři dny trvalo vandalské řádění v chrámu založeném a bohatě vykrášeném od syna Elišky Přemyslovny Karla IV. Vždyť v domě svatovítském bylo tolik památek drahých srdci českému, že nebylo je možno zničit v čase kratším.

Za několik dní nato začalo pustošení chrámu jesuitského, k němuž přišel Fridrich v plném lesku, jsa doprovázen 24 drabanty a řadou lokajů.

Tenkrát se přece měl zastati rázně katolických památek Čechové lutherští, kteří přece tvořili převážnou většinu národa a s vandalským nesouhlasili. Bývalo by se jim listě podařilo zraziti řádění cizáků kalvínských, k nimž se svou konfesi dráždila jen malá hrstka národa. Když na př. vstoupil do chrámu sv. Víta lutherán Vilém starší z Lobkovic, tu na jeho zakřiknutí obrazoborec Skutět z chrámu prchl. Když pak též Lobkovic důtklivě vytýkal králi, co se v domě páchá, vynouval se Fridrich hlavě: »Má v tom vina není, ale Skutětova a těch osob, kterým ten kostel svěřen a k opatrování jest dán.« Tak nepřímou rýp, že se lutherští opatrovníci kostela měli energičtěji o uhájení památek starati. Když chvil král odstraniti velký kříž na Karlově mostě, staroměstští se vzepřeli a loch vůle svítla.

Fridrich na radu Skutětovu dal sepsati naří-

vydatu společně s představenstvem něm. soc. dem. strany dělnické provádění, aby soudruzi a soudružky byli připraveni uposlechnouti volání představenstev, až by situace vyžadovala osvědčení činem solidaritu se sovětovým Ruskem.

Ale bolševická »Rovnost« postupuje ještě otevřeněji. Dne 12. srpna volala, aby proletariát vypověděl občanským stranám boj; nechť socialistický sjezd vypracuje válečný plán na porazení dosavadních řádů; socialisté mají ihned tvořiti rady, které by se zmocnily továren a dílen. Na schůzi důvěrníků Velké Prahy usnesena resoluce, v níž se žádá průlom do zásady soukromého vlastnictví a zbudování komunistické společnosti.

A jaké zápalné řeči se pronášely při postupu bolševického vojska k Varšavě! Jen lidé zcela hluchí nedovedli ubohnouti, kam socialističtí demagogové svým »vlastenectvím« míří. Při Poljích tepali militarismus až běda, ale ofensivu rudého militarismu vítali s velkými hymnami. A přece se ví obecně, že nikde nebyl vojn tak ubohý ujařmenec, jako v rudých gardách. Valná většina ruských bojovníků byla vlečena proti své vůli na jatky. Nejmenší známka neposlušnosti trestána od bolševických poháněčů smrtí. Co tu bylo křiku, aby se Polsko do ruských poměrů nepletlo! Ale na druhé straně s lástí očekáváno, až po dobytí Varšavy bude celé Polsko ujařmeno židovskými komisaři a barbarskými čezvyčájkami — a až sluhové Bronsteinovi znásilní i státy jiné imperialismem horším všech předcházejících.

V Praze židovsko-němečtí komunisté Fischer a Kohlmann volali na schůzi socialistické mádeže po ozbrojení proletariátu. Na Slovensku žid Tausig provolával Třetí internacionálu. Třetí pluk legionářský při návratu do vlasti měl rudé prapory s nápisy: »Sláva třetí internacionále!« Vydal provolání, aby se bez náhrady vyvlastnily a socialisovaly továrny a statky.

Kdy pak už se konečně probudí moderní, puncovaní rytíři Blaničtí? Kdekol se dostali katolíci ke skutečné spoluprádě, tam nastal pro bolševiky podzim okamžitě. Na př. ve Francii poctiví a pracovití občané se bolševiků naprosto nebojí; naopak bojují s nimi rázně a s otevřeným hledím. U nás však fanatická zloba protikatolická jest přednější než zájem poctivého českého lidu.

Patrně to bylo i při našem sjezdu. Inteligentí, kteří by měli při bolševickém nebezpečení v přední řadě pracovati k solidaritě občanských stran, neměli nic plnějšího na práci, než starost o dráždění katolictva a kašpárkovské pokusy o zmaření účelu sjezdu. A zároveň horlivě připravují sjezd volnomyšlenkářský k větší slávě židovského zednářstva. Ale svobodní zednáři právě se vyslovují pro socialistickou republiku.

zení, aby všechny zvony byly v Českém království pobrány a na Pražský hrad svezeny. Nechť se také boří všechny oltáře a všechny obrazy nechť se z chrámů odstraní. Toto nařízení síce sepsáno, ale živelný odpor českých sektářů, na nichž závisela moc Fridrichova, zabránil veřejnému prohlášení rozkazů tak barbarských. Sám kníže z Anhaltu řekl zinnému králi: »Již tobe nejenom v městech Pražských, ale po celém království Českém nejen katolíci, ale také i lutherové i husiti nenáviděti počínají; saského kurfirsta (lutherána) jakožto svých svobod proti tobě mstitel a celého království dobrého přítele i ochránitele do Čech volati a jeho za svého krále míti chciš!«

I z jiných okolností zcela zřejmě vysvítá, že tehdy mohli lutherští uhájeti neocentelných památek svatovítských zcela dobře bez všelkého nebezpečení osobního. Vždyť přece nejmenší msta na lutherské oposici byla by Fridricha z Prahy vyhnala.

Co je malý Konláš proti velkému barbaru Skutětovi! Ten zničil tolik památek, že by dnes mohly cena nejméně jedné miliardy. Kteří radikálové tedy vřekají dosud o nestatečnosti našich kněží za světové války, jen ať se zamyslí nad zbabělostí českých sektářů, kteří dovolili pustit řáditi jinověrci Skutětovi v nejnáděrnější kleonitnici, království Českého. Ono vandalské nedá se omluviti ani zásadami kalvínské konfese. Kdo měl v těle srdce lidské, neubrání se žalu, ať náleží církvi kterékol.

Věnujte pozornost
výkladním skříním
firmy

J. F. Langhans,
= umělecký závod fotografický =

Hradec Králové.
Adalbertinum.

Kdo chce tedy u nás propagovati vlastenectví dle maršruty berlínské, vídeňské a zednářské, jen ať dále lže, že katolicismus jest naším nepřitelem. Z toho blínu, který z takové demagogie zkveté, rozhodně se rozbojí liberálům hlavy víc než katolíkům. Z lásky k republice stojíme na stráži. Ale největší bdělost a energii vším právem vyžadujeme od těch, kteří se postavili v čelo státu. Nechtějí-li konati nejdůležitější povinnosti za své velké platy, ať ustoupí silám schopnějším anebo — při nejmenším — ať nemaskují svoji zbabělost bojovnými signály »protiklerikálními«. Kdo střílí po komárech, ale před vky se rychle skrývá, neotoliko se připravuje o všechnu důvěru, ale stává se přímo komickým.

Povaha násilné praxe církve československé.

Tato církev chce si pořídit místnosti a prostředky k bohoslužbě hodně lacino. Nalézá horlivou podporu u těch, kteří před válkou hlásali, že k modlitbě se nejlépe hodí chrám přírody a že není zapotřebí skvostných nádob a drahých rouch bohoslužebných.

Kostel nebo fara zabere se lupičským přepadem — nejráději za úmy. Násilníky neodvrátí od nespravedlivého držení cizího majetku ani hlasité protesty ještě žijících dobrodinců kostela. Kteří energicky prohlašují, že darovali roucha nebo jiné rukelné potřeby církvi římsko-katolické, nikoli náboženské společnosti nové.

Leckde vyjednává se předem s duchovním správcem katolickým, aby vydal klíče od kostela bez fyzického násilí. Jinde se docela vzkáže pro klíč jednoduše kostelníkovi, jako by v té příčině nebylo potřebí šetření ani primitivních ohledů na právo. Ale farář přece ani nemá práva kterémukoli jinověrci propůjčovati k bohoslužbě kostel, protože není jeho majitelem, nýbrž pouze správcem. To se přece ví obecně. V Čechách usadili se za války trvale haléřtí židé, kteří za vyhledávané peníze si zakoupili statky. Oběžuje někdo správce těch lafundij žádostí, aby vydali klíče od sýpek a kanceláře? Sebe menší násilí bylo by tu zřetelné okamžitě státní mocí. Ale náboženská společnost, která ještě není od státu uznána, smí beztrusně přepadat majetek církve, která u nás má domácí právo celé tisíciletí. Jestliže příslušníci nové církve tak často mluví o Chelickém a Komenském, tážeme se: Dobývali se žáci Chelického do husitských či katolických far a kostelů sekerami? Radil Komenský, aby se pronášely před svatostánkem katolickým rvavé a splhavé promluvy? Krácel Bratr Blahoslav s hudbou uprostřed válnivého davu k přepadení katolického chrámu?

Hus, Rokycana a Chelický nespojovali se k církevnímu výboji ani se židy ani s nevěrci. Teď při zakládání skupin církve československé stojí za kmotry volnomyšlenkáři, kteří zcela zřetelně hnou vodu na mlýn židovský. Tato fanatická sekta nevěry ze záští proti Písmu odváží se docela i u nás tvrdit, že Kristus vůbec neexistoval; jakto polčkovala nototoliko zcela jasnou historii, ale kopia brutálně i do moderně-vědeckých pravidel historického bádání vůbec. A třeba lidé že by měli nějaký zájem na šíření a utvrzení čistého evangelia? Ti že by přáli rozkvětu nové křesťanské církve opravdové? Vždyť přece podpora kterékoli církve křesťanské jest proti jejích programů. Samy Bartoškovy despotické návrhy na ujařmení církvi všech vysvětlují dosti. Tedy volnomyšlenkářská asistence jest hrozná faleš.

Tito lidé přicházejí se svou pomocí pouze k rozeštvání lidu věčného, aby pak byly rozptýlené skupiny křesťanů přemoženy snadněji.

A ze všech úkonů chránových jest jim přece největším trnem v oku právě mše svatá; záležejí jim na potírání podstaty eucharistické bohoslužby v první řadě. Na agitacních schůzkách mluvívá například voľnomyšlenkář, který přikládá sekeru ke kofenu pozitivní víry; vedle něho stojí zcela klidně propagátor nové církve, jako by kladné hodnoty náboženské organizace byly věci podružnou. A když začne mluvit sám, špatně by před naslouchajícími fanatiky pochodil, kdyby vášnivě nenapadal pozitivní fády, ale naopak klidně vytožil katechismus nové společnosti. Devadesát procent „nadšenců“, kteří se chystají vstoupit do nového ovčince, neumí „Věřím v Boha“. Církev působící z lásky a za přísluhy duší protikřesťanských nemůže plněsti duším laickým po pravdě Boží nové ráno. Vždyť i k tomu nebude potřeba dostatek volnosti.

Když v Praze byl nuceně stěhován cizí židovský spekulant, soc. dem. dělník z Daňkovky s velkým rámcem zakročili v jeho prospěch a pomáhali uložit nábytek do místnosti zpět. Jen ať si tedy zkusí výbojná církev přepadnouti synagogu třeba i v místě, kde je židů jen šedesát. Bude odrazena tak rázně, až jí při útěku sotva nohy stačí. A při těch přepadech katolických kostelů mluví se ještě o nutném postupu náboženské tolerance, lásky k bližnímu. Tážeme se: Kdy v tomto století u nás katolíci rozkrádali majetek

církve židovské nebo kterékoliv evangelické? Kdy chodili do shromáždění jinověrců, aby nekřesťanskými útoky jim rvali ze srdcí kladné hodnoty jejich přesvědčení? Moderní agitátoři jeví toleranci ke každému — jenom ne ke katolictvu. Tak se nyní krystalizuje „boj za svobodu“, který jest křiklavým podvodem.

Když 21. prosince 1918 vítal v Praze královéhradecký biskup p. presidenta Masaryka, slyšel odpověď: „Děkuji vše za pozdravný projev a doufám, že rozkvět demokratické republiky bude také ke zdaru církve.“ Slova osoby tak vynikající přece nebyla řečena pouze vítajícímu arcipastýři, ale i na adresu občanstva nekatolického smýšlen. Kdo se tedy prohlašuje za činitele Masarykova, má mít na paměti i jeho programová slova. A je snad přepadem katolického majetku podporou zdaru a rozkvětu naší církve?

Jestliže se mluví k výbojům fanatických nepřátel katolické církve, vstává se otázka, zdali jest spravedlivě zavíratí do kriminálů nemajetné škůdce cizího majetku. A jest jisto, že ti lidé, kterým se podaří beztržně oloupiti katolictvo, snadno dostanou zášus i na vyvlastnění majetku jiného. Jen aby nynější fanatikové sami brzy nesplakali nad výdělkem! Kofistnictví nezastaví se u kostelů — a tichým přihlížením k pronásledování katolíků porušuje se právní stav republiky vůbec. Že za takových zjevů nestoupá k našemu státu důvěra těch obzinců, kteří vstupují s námi ve styky finanční a hospodářské, potvrdí rozvážný politik každý.

Sociální obzor.

Proti tisíciúhradě zvýšené ceny mouky a občanským kontrolám zvedlo plamenný protest řemeslnictvo a jiní příslušníci středních stavů dne 25. srpna ve dvoraně žofinské. Přijata byla resoluce, v níž se protestuje s největší rozhodností proti úmyslu vlády, uvážiti na řemesla a obchod nové, přímo již nesnesitelné břemeno: platiti okr. nemocenským pokladnám i korunu za každého dělníka denně na úhradu státního nákladu, potřebného k tomu, aby určitým občanským vrstvám poskytována byla mouka i při zvýšených cenách obilí za nízké ceny. Provedením tohoto úmyslu byly by vážně poškozeny především menší a střední živnosti a určitě vyvolána by byla nebo podstatně zvětšena nezaměstnanost, dnes již četným řemeslným odborům hrozící. Ve všech živnostenských oborech byly dělníkům v nejnovější době podstatně zvýšeny mzdy právě s ohledem na nastávající zvýšení cen mouky a chleba. Tím dospěli jsme k tak vysokým výrobním nákladům, že v četných oborech nastává nemožnost objednávek. Nemůžeme se spokojiti se zdánlivým ústupkem, že za dělníky v domácnosti živnostníkův stravované nemá býti denní jednorázový příspěvek na mouku vybírán. Úleva tato nemá pro největší počet živnostníků, hlavně ve Velké Praze, žádné ceny, poněvadž ve vlastních domácnostech téměř vůbec dělníků nestravují, a tak je tomu dnes již i v četných menších městech. Výhoda ta prospěje tudíž zcela jiným vrstvám, nežli živnostníkům, což je dvojnásob nespravedlivé, poněvadž živnostníkům a obchodníkům ukládány jsou právě nyní ohromná břemena daňová, jichž jiné občanstvo jest ušetřeno. Proč nemají jiné zámožné vrstvy (rentisté, vysocí úředníci a kapitalisté, kteří dělníků nezaměstnávají) také přispěti na opatření levnější mouky? Stejně nespravedlivé a stranicky křiklavé je, že osoba, neorganizovaná v okr. nemocenské pokladně, má slevu pouze do 15.000 K, kdežto osoba v nemocenské pokladně organizovaná, do 30.000 K. Protestujeme rozhodně proti tomu, aby výběrčí této dávky byly okresní nemocenské pokladny, nabyvše s nimi smutné zkušenosti. Protestujeme dále proti tomu, že těžké toto zatížení produkčního občanstva má se státi bez schválení Národního shromáždění a senátu. Žádáme všechny poslance, a nichž lze předpokládati trochu smyslu pro zájmy středních vrstev občanských, aby použili všech prostředků aby přislíbená předloha projednána byla v plném Národním shromáždění, v němž by se zasadili o to, aby dosaženo bylo jiné rozřešení této otázky, nikoli takové, při němž by stav živnostenský byl vážně poškozen a téměř na pokraj záhuby přiveden. — Se stejnou rozhodností protestujeme proti zave-

dení t. zv. občanské kontroly, hlavně proti jejímu vyložení jednostrannému, proti živnostníkům a obchodníkům namířenému uspořádání a složení, mající po všech zkušenostech oprávněnou obavu, že řádní živnostníci a obchodníci budou vydáni šikanování a libovůli nových komisářů a kontrolorů, kdežto největší část pravých zdražovatelů a pokoutních prodáváčů, kteří ve velkých rozměrech keřasské obchody provádějí, zůstala by ze stranickosti nedotčena a prováděla by své řádění dále. I v této věci voláme po spravedlnosti a žádáme i pro sebe nezkrácenou rovnost občanskou a prohlašujeme, že v hájení našich práv budeme postupovati neústupně a společně v naprosté solidaritě a kolegiálnosti bez ohledu na politickou příslušnost.

Resoluce ta byla schválena s velice hlučným souhlasem. Vždyť se nyní zachází i s malými a nerajetnými podnikateli jako s nevoľníky.

Správná cesta k vyrovnání třídních protív jest opuštěna právě v době, kdy situace volá co nejdůrazněji po rychlém řešení. Vždyť propast mezi kapitalismem a prací šklebi se stále do větší šíře a hloubky. Čím více se množí knihy o sociálních reformách, tím jest stav v praxi zamoťanější, tím hlučnější sociální sváry vybuchují. Vyucenými ústupky se neklidí ani zaměstnavatel ani zaměstnanec; spíše jsou dráždivým k dalšímu boji ještě chnivějším.

Tu nutno mít na zřetel, že smír nepřinese žádný, sebe vtipnější sociální systém, nový sám o sobě. Více zmůže sociální morálka než sociální věda. Doktrina nikdy nenahradí mravní pocit zodpovědnosti před Bohem a lidskou společností. Křesťník dovede se vyhnouti svižně hrotem stérých paragrafů. Že jest otázka sociální v přední řadě otázkou mravní, o tom neuvažují ani moderní zaměstnavatelé ani největší dělnické tábory. Obě tyto třídy (protichůdné a přece jen na sobě závislé) vycházejí při svých požadavcích s téhož stanoviska materialistického, jako by měla sváry urovnati hmota a nikoli duch. Člověk však není stroj, který by se pohyboval podle počítáckých formulek. Má svobodnou vůli, která se nedá přinutiti k určité směrnici fyzickým tlakem jako hodinový stroj perem. A tuto vůli nutno podmaniti měkce morálkou, jejíž příkazy nejsou měnivou hříčkou akademických diskusí.

V římské říši před zrozením Kristovým poměr pána k služebníkovi spočíval rovněž na zásadách hmotářských. Z pracovníka náležitě učiněn stroj bez přihlížení k jeho potřebám duševním. Otrok navzájem přemýšlel o zrcení svého pána, o pomstě. I proto váhati pohanští patriciové uvolniti poslušnost povraťtí, aby dělníci nevyužili náhlé úlevy k fyzickému zdoňání ustupujících. Tu

Oužral družstvo ELIŠKA v Hradci Králové

Adalbertinum

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědní a poskytuje výhodné půjčky.

byl kompromis opravdu přátelský věci nejobtížnější, protože chyběla ideová základna k udržení obstojné rovnováhy. Teprve křesťanská nauka sbratřovala a uhladila hroty stavovských protív klidným vývojem bez hrozných sociálních ořesů. Kde byl jak od sluby tak pána uvítán společně též zákoník, tož evangelium, tam ovšem na morálním podkladě byla shoda snadná; kde se sluha cítil jako v rodině, tam pracoval horlivě i ve prospěch svých velitelů.

V severní Evropě ovšem neššíro se křesťanství z vrstev nižších do vrstev panujících, nýbrž naopak s hora k poddaným. Aristokracie, která přijímala křesťanství, na mnoha místech ještě dlouho ponechávala poddané v ujařmení, třeba že jim sama nauka křesťanství předkládala. Tuhá pouta však znenáhla i zde povolovala. Společně uznávání zákona nadpřirozeného, povýšeného nad lidskou kritiku, působilo v sociálním ohledu blahodárně. Ovšem u nás v XV. a XVI. století poddanství se přituzovala netoliko zřímst a despotie aristokracie, ale i strach před převraty. Ale aspoň v českobratrské církvi mohli její šlechtici údové bez bázně uvolniti pouta nevoľníkům — souvěrcům. Nestalo se tak však ani za svěřených dob třicetileté války. (Tím ovšem není řečeno, že by bývali českobratrští šlechtici k poddaným krutí.) Kdekoli byly tehdy zabrány pozemky katolické církve, tam poddaným nebyla dána svoboda; naopak ti hned podřizování privilegovaným stavům. A tehdy byla přece dosti vhodná chvíle k skutečnému osvobození.

Nyní jest dohoda velkých zaměstnavatelů a zaměstnanců problémem neapaktivnějším — už proto, že byrokratičtí kapitalisté se neuskrovnou, ale jako na posměch mluví větší přepych než před válkou. (Kde jsou ty idylky, vpravdě patriarchální vztahy ze století XIX. na př. v hospodářství, kde čeledín i syn statkářův musili pracovati každodenně stejně!)

A tu vidíme, jak marně luší poměr dvou tříd matematika. Zaměstnavatel praví: „Tu máš mzdu, kterou ti dávám jen proto, že musíš. Jinak s tebou nemám co činiti. Poměr otce k synovi ve fabrice nehledej. Zato však máš svobodu.“ — Dělník podobně: „Pracuji v tvém závodě jen z nouze, jen proto, že si nemohu založiti dílnu vlastní. Dej, co mi náleží, ale o skutečný rozkvět svého podniku starej se sám. Považuji tě za svého nepřitele.“ Společná ideová základna tu schází.

A kdo pak zavírá tak velké sociální bouře na Slovensku? V době osvoboditelské práce pronášely se k negramotnému lidu jen ideové fráze, lehké jako pír pampelišky. Zato však se slibovalo: „Povede se vám dobře, lépe než pod vládou Pešči.“ A na neřychlejších koni přiváděli socialističtí heroové: „Jen pod prapor náši! V jeho sílu bude o vaše hmotné poměry nejlépe postaráno!“ Kdo by se divil, že lidu oloupenému o víru otců vryly se materialistické sliby do paměti nepevnější! A jestliže též dělnický lid s úžasem pozoruje, že jeho materiální situace jest ještě horší, jaký div, že se bouří! Vázemí z něhož celé davy ožebračených Slováků nyní se stěhují přes Prahu do Ameriky, jistě nejsou časy ralské. Židovští kapitalisté však tam mají větší hody než před válkou.

Srovná takové protivy sociální věda? Vízme přece ruské bolševíky! Tam se keřasuje bezuzdně než v starém Rakovsku za války. Dělník poctivou prací se tam neudívá, ale na druhé straně nad miliony vyhladovělých dělníků a intelektuálů, sražných do zákopů, prochází se na slunné stráni hord zbohatých komisářů, kupců, tyranů i tyránků. V židovských robotárnách tamějších vládní režim nepřipustnější. Vzájemnou páskou tam není altruismus, ale knuta. Dosavadní fády, dělní obyvatelstvo v Sovdopě na kasty privilegované a ujařmené, udržuje strohý systém militaristický.

Královéhradecká bankovní jednota

společnost s r. o.

v Hradci Králové.

Depoňal adresa: Alibankas.

Účet pošt. spoř. č. 140.273.

Ústřední telefon 83.

Provádí veškeré obchody bankovní a směnové.

Vklady úročí se nejvýhodněji.

Eskont obchodních směnek.

Složení listů poštovního spořitelny na požádání zdarma.

Tedy ani Bronstein nenalezl v marxismu kouzelný proutek, který by vyčaroval sociální jaro bez použití železného teroru. Ale vláda optená o děla, karabáč a nadměrné množství dobře placených vojáků, nemůže mít dlouhého trvání. Jakmile se vojsko rozpustí, sovětový systém se rozsype. A pak — chtěj nechtěj — musí se hledat k docílení souladu mezi vrchnostmi a poddanými taková základa, jaká neexistuje v marxismu. Jen zduchovnění veřejného života srovná zlopostveštné protivy, jen zákon Boží učiní konec dlouholeté velké trapné válce mezi pracedárci a dělníky v evropském kontinentě. Dělník nesmí být považován za stroj hromadící mozočnou rukou kapitál do rukou cizích a zaměstnavatel musí se reprezentovat jako srdečný otec. Sblížení duší, vzájemné porozumění lidí dobrých vykoná větší divy než tisíce paragrafů, které dovede vde nedobrá vždycky obcházejí.

Svobodný zednář a socialisace. »Právo lidu« 29. srpna sděluje z Paříže: Padesáté výročí třetí republiky má být oslavováno rozličnými oficiálními slavnostmi. Francie demokratická, protiklerikální a socialistická chystá oslavy zvláštní, neboť nepovažuje nynějších vládců republiky za pravé nástupce Gambertovy. Lóže svobodných zednářů »Světové sdružení« odpověděla na úřední pozvánku, aby se účastnila úředních slavností, touto resolucí: »Přihlížejte k tomu, že 1. třetí republika představuje jenom zájmy buržo-

asie, obohativší se válkou, 2. třetí republika zapírá revoluční svobodomyšlnou tradici, navazující opět diplomatické styky s Vatikánem, 3. třetí republika odpírá úplnou a dokonalou amnestii vojákům a námočníkům, zednářská lóže »Světové sdružení« se nemůže účastnit slavnosti 26. září.»

Zpravodaj dodává: »Tato resoluce mluví za celé knihy. V zednářských lóžích, jež už zde arci ztratily větší část svého bývalého vlivu, sdružuje se hlavně inteligence t. zv. středostavovská. Dělnictvo si našlo živé formy organizační a pokud je v lóžích zastoupeno, tvoří v nich jen menšinu. Vyšlo-li ze zednářské organizace usnesení, jež výše uvádím, je to jen důkaz, že i v kruzích nesocialistických, ale zásadně pokrokových, roste živelní odpor proti nynějšímu režimu. Hlavně nový rozmach klerikalismu, který je nynější vládou aspoň vlnitě trpěn, ne-li přímo podporován, pobuňuje všechny, kterým jde skutečně o blaho republiky. Při všech oficiálních příležitostech vidíte zde nyní církevní funkcionáře. Ačkoliv se zákoně nic nezměnilo na poměru státu k náboženství a církev je organizací soukromou počíná si klerus, jako by bez něho republika nebyla možná.»

Teď se má jen přepočítat, kolik těch zednářů jest nutných. Taková »socialisace«, jaká jest v Rusku, by se ovšem židovským zednářům líbila, protože by bohatí Taussigové a Popprové zbohatli ještě více.

Národohospodářská hlídka.

Nové zprávy o krachu národně-sociálního družstevnictví přineslo nedělní »Právo lidu«. O hospodářství těchto spohuvládců republiky v Československé jednotě malozemědělských družstev předkládá onen deník tyto dokumenty: »Pánové Vrbenský, Stříbrný a consortes namáhali se všemožně, aby korupční bahno z národně sociálních »družstev« nedostalo se na povrch; přes veškerou jejich námahu provalilo se však více než tu-recké hospodářství v národně sociální Československé jednotě malozemědělských družstev, a ani miliónář Rosenkranz, jemuž dáno národně sociální družstevnictví do pachtu, nebude s to bankrot zastavít. Je zajímavé, že národní sociálové nemravným nátlakem politickým zastrášovali zejména své židovské »líferanty« před žalobou, což po celé měsíce se jim dařilo. I na vládu vykonán byl tlak a vyhrožováno zvláště býv. ministru financí Sonnátgovi politickým skandálem a rozbitím koalice, když nezpůsobí, že taková ústředna, obilní ústav atd., chystanou žalobu finanční prokuraturě nezastaví. A to vše se dělo se strany politického vedení nár. sociálů, aby se krylo nesmírné bahno osobního prospěchářství a v mnoha případech osvědčené keřství jednotlivých pánů, jsoucích u vesla. Družstvo konsumní nedostávalo na př. mouku, poněvadž mlýnáři nedostávali od Jednoty peníze a vzpírali se mouku na dluh dále zasílati. Delegáti družstev jezdili do Prahy, inecenovali v Obilním ústavě a v ministerstvu zásobování výstupy, že nejsou zásobeni, ale vedení Jednoty nemělo tolik upřímnosti tímto hrdem říci, že peněz, složených dělníky, bylo mi-

sto na mouku použito na nákup předmětů, s kterými se obchodovalo za hranice, i do nenáviděné Vídně, kamž se zejména vyvážel perník za pomoci vlivného činitele z Cukerní komise, která povoluje za zády ministerstva zásobování z bratrské lásky k ubohým financím Jednoty vydávala. Důkazem, kam až věci dospěly, je spousta žalob, které firmy, jakožto věřitelé proti Jednotě podaly. (Nár. soc. jednota se značně zadlužila i u cizáků.) Žaloby tyto obnášejí celkem kolem 13 miliónů korun. Je vidět, že bratři ve volbě obchodního spojení činili velmi málo výběru a že vlastnictví jejich, tak na odív vystavované, je stejně švindlem a podvodem, jako u vlastenecké buržoasie, poněvadž, jedná-li se o »kšeft«, pak bratrům výdělek nade vše, ať od Němce, žida či Maďarona, jen když to nese do kapes. — Úřady povolily již vymáhání exekucí na Čsl. jednotě malozemědělských družstev: Státnímu ústavu pro oleje a tuky 4 mil. K, Oděvnímu úřadu 90.000 K a Zemědělské společnosti pro zpeněžení dobytka 200 tisíc korun. — Tedy dosud platí slova básnířkova, že vlastní oslavu zjedná »ne horoucností povalečná«, ale »práce tichá a společná«. Nadutá ignorance a neobratnost ukryje se sokolskou čapkou jenom na chvíli. Teď by měli Frabša a Zemínová trochu promluvit také do duše nezapných kormidelníků nár. sociální lodí. Pro příští plnou kontrolu táborů jiných zapomněk na dráha vlastní podlahy. Dejte hospodářům z Klofáčovy strany do rukou finance republiky celé — a za pět let ji koupí žid i s červenobílým praporem.

zprávě dostavili se do kardinálova domu. — Strana sociálně demokratická v naší republice vysílá do Ruska studijní delegaci; patrně referát Šmerhiv naprosto nestačí. — První československá loď »Legie« pod naší vlajkou opustila dne 24. srpna Vladivostok. Přijede do Terstu počátkem října. Bude konati pravidelnou plavbu mezi Terstem a Dálným východem. — V Curychu konal se sjezd 300 delegátů křesťansko-sociálního (katolického) dělnictva. Kongres jen zamítl socialisaci všech výrobních prostředků ale současně též kapitalistickou hospodářskou soustavu, založenou na úsilí o osobní zisk a požitek. Bylo řečeno, že tvoření cen má být podřízeno zájmům celku. — V minulých dnech na Plzeňsku při volbách delegátů na soc. dem. sjezd byla levice poražena. Oficiální kandidátka strany obdržela 10.433 hlasů a kandidátka levice 877 hlasů. Zvoleno 38 delegátů, kteří se vesměs hlásí k pravici. — V polské armádě dochází v zájmu vnitřního klidu k odžidovštění. Desetitisíce židovsko-polských vojáků až po šikovatele mají být z vojska odstraněny a dopraveny do koncentračního tábora v Jablonné u Varšavy. I tu jest patrné, jak jsou židé v každém státě živlem nespolehlivým. Tolik vojáků by Poláci z armády právě nyní nevyklučovali, kdyby se nemusili bát jejich dorozumívání s židovskými komisary ruskými. — Ruští bolševici odsoudili dceru hrabě Tolstého Alexandra k internování až do skončení války. Tato Alexandra spolupracovala před válkou se svým otcem a obstarávala mu službu sekretářky. Kdyby teď Tolstoj vstal — a viděl, jak se chová k jeho filosofii nynější proticarský režim ruský! — Dp 30. srpna ztratili bolševici v Polsku 48.000 zabíjených a zatčených 80 tisíc, internovaných na 90.000. — Teď se pojednou dovídáme, proč mělo být odstraněno z východ. Slovenska vojsko, ozbrojeno dělnictvo a proč se tam mělo socialisovat bez náhrady. V Hlohovci před odvody dne 13. srpna soc. demokraté uspořádali schůzi, na které se usnesli že k odvodům nepůjdou. Druhého dne ráno soudruh Bedeč dodával mladým desertérům kuráže v zámecké zahrádě. Tento demagog dne 15. srpna nadal hrubě ve vinárně vojenské policii, která ho vybízela k odchodu, protože překročil stanovenou noční hodinu. Protože přes svou rvavost byl odveden na radnici, byla z toho druhý den bouře mezi dělnictvem. Soudruh Sopuch dne 17. srpna na táboru lidu žádal odstranění vojska z Prašátu, ozbrojení dělnictva, socialisaci a docela i amnestii politickým provinilcům. Při tom důstojnictvu nadával. Legionáři žádali aby byl zloduch zatčen, ale marně; za několik dní bylo ministerstvu udáno, že Sopuch ukradl dělnickému konsumu v Hlohovci sto tisíc korun! Tedy pro zajištění blahobyti Sopuchova měly nastati dalekosáhlé bolševické změny. Kteří radikální »reformátoři« ještě bolševiky povedou? Sopuch zatím zmizel bez stopy. — »Rovnost« píše o F. V. Krejčím, který byl vyslán agrárně-socialistickou vládou na Sibiř udělat v legiích pořádek: »F. V. Krejčí, ať přijel za situace tak napjaté, s jádrem vlastního, prostého mužstva armády vůbec nesnažil se dostat do stálých přímých styků. Když přijel do Omska, Jekatěrinoslavl, Irkutsku, měl všude od Kolčaka a jeho generálů připraveny bankety, byl všude oslavován jako spolusvoboditel národa, proti »rebelům« vojenským byla u něho předem vyvolána předpojatost a z masy prostých příslušníků armády dostaly se přímo k němu skoro jen Potěmkinovy vesnice.« Patrně tedy, že republika měla na zbytečné výpravy peněz dost. — V Praze V otevřena židovská škola »s českým jazykem vyučovacím s náležitým zřetelem k němčině«. Že ten zřetel bude nadálejší, možno uhadnouti již předem. Jedná se jen o to, co této nové škole konfesní řekne dr. Bartošek, jemuž přece ani Starý zákon není knihou posvátnou.

Československá strana lidová.

Ruch v katolickém učitelstvu. Každý učitel, který se nyní hlásí otevřeně ke katolickému názoru světovému, jest právem hrdinou. Nastavuje čelo špámí nejlépeovatějším. A přece zabývá idea jest u nás i v řadách učitelstva na postupu. Dne 28. srpna konal schůzi Svaz křesťanského učitelstva v místnostech bohoslovecké fakulty v Praze. Šel byt přepřán. Po vřelých slovech senátora

Rozmanitosti.

Příbramské státní doly asi budou zrušeny; hlavní stříbrnosné žíly jsou vyčerpány a při dobývání stříbra ve větší hloubce náklad převyšuje výtěžky. Roku 1885 platilo se dělníkovi průměrně za rok 521 K; nyní však 5411 K. Ovšem zastavení práce v dolech tak proslulých znamenalo by

pro Příbramsko značnou katastrofu. — Mariborského alatu Orla účastnila se i silná skupina Srbů z Bělehradu. — Dne 29. srpna zemřel v Paříži proslulý kardinál Ametté, který za války osvědčil ducha hrdinného a obětavého. Četné vynikající osobnosti — i Millerand — po truchlivé

Kadlářka promluvil odborný učitel Karel Ježek o práci organizační. Svaz pracoval dosud výhradně pro obvod Čech. Jest třeba zřídit stálý sekretariát a sekce. Učitelka Bajerová navrhla členkou daň, což schváleno jednomyslně. Bylo zehráno na to, že někde sami kněží dostatečně nepečují o to, aby mládež se účastnila v bojném počtu služeb Božích. Učitel Hromádka podal zprávu o potěšitelné vaší schůzi katolického učitelstva v Brně. Následovala velice čilá, povzbuzující debata o dalších praktických krocích k utužení organizace. — Katolická jednota českých učitelů na Moravě konala dne 20. srpna mimořádnou valnou schůzi v Bystřici pod Hostýnem. Bylo zde čile debatováno o důležitých zjevech časových. Usneseno rozšířit vhodně účel spolku. V rozhovoru o stanovisku Jednoty ke spolku učitelů zdůrazněno opět žádání zřízení svazu; ale samostatnost Jednoty budíž zachována. Ve volných návrzích přijat návrh, aby valná schůze konala se v pondělí velikonoční v Olomouci. — Dne 23. srpna sešly se katolické učitelky v bojném počtu v Píerově, kdež v klášterní místnosti uspořádána

na oslavu stých narozenin Boženy Němcové velice zdařilá akademie. Výstižný referát o proslově spisovatelce přednesla učitelka A. Růžicková.

Sociální Studentské Sdružení v Hradci Králové započne nový školní rok slavným »Vení Sancte« v neděli 5. září o 9. hod. dopol. v chrámu Panny Marie. Katol. studenti a studentky dostavte se v bojném počtu! Účast členů povinná! — Výbor. Hradec Králové. O svátku Narození P. Marie ve středu dne 8. září za příznivého počasí bude v kostele P. Marie sv. požehnání o půl 3. hod. odpol. a na Rožberku o 3¹/₂ hod. kázání a pobožnost. Za nepohody bude o 4. hodině kázání a sv. požehnání u Panny Marie. Prosí se o hojnou účast věřících.

Na vysolání **Českomoravskom!** Manifestační sjezd katolického lidu a mládeže koná se 8. září v Želivě. Konejte přípravy! Slavnostním kazatelem bude senátor opat Method Zavoral. O politické situaci promluví poslanci Václav Myslivec a Václav Košek. O úkolech mládeže bude referovat tajemník Sdružení mládeže Václav Chlumský z Prahy.

Zprávy místní a z kraje.

Protest, zasláný Společnostem živnosti o dělních a Národním družstvem krejčích v Hradci Králové ministerstvu zásobování, předsídi ministerké rady a Státnímu výboru Nár. shromáždění v Praze. S veškerým důrazem a nejvýše roztrpčením protestujeme proti úmyslu vlády, aby na stav řemeslnicko-obchodní uvalována byla nová břemena. Stav řemeslnický a obchodní prožívá krizi a vláda činí, jako by bylo její intencí stav tyto různými opatřeními ublíti. Na stav živnostenský bylo od 28. října 1918 pamatováno vládou jen tenkrát, když se jednalo o uvalení nových břemen na živnostníky. V posledních dnech rozhodnuto, že má býti uvaleno nové nespravedlivé břemeno na náš stav. Zaměstnavatelé mají platiti na úhradu státního nákladu, aby mohla býti levněji prodávána mouka dělníkům (z každého dělníka 1 Kč denně) a vrchol strasti je v tom, že okresní nemocenské pokladny mají býti výběrčími orgány. Jsou okresní nemocenské pokladny státní institucí, že jsou pověřeny vybíráním státních daní? Se stanoviska státní správy nemohou býti okresní nemocenské pokladny žádným platebním místem státních daní, protože žádným státním úřadem nejsou. Navrhovatel tohoto zákona nesledoval prospěch všeho občanstva, neb by musel dojít k resultátu, že malý živnostník nesnese tohoto zatížení a dělník propustí a tomu pak vláda bude vypláceti podporu v nezaměstnanosti; a ti, kteří nepropustí své dělníky, budou mít větší reži, poněvadž tato daň musí při kalkulaci započítati jako každé jiné vydané výrobní a to znamená, že se neodpomáhá drahotě, ale že se tato zvyšuje a živnostnictvo je pak za cizí vinu škálováno. Členové podepsané korporace protestují proti takovému nespravedlivému a jednostrannému opatření. — Václav Medek, předseda společenstva. Jan Novák, předseda družstva krejčích.

Z Obchodní, živnostenské a průmyslové ústředny v Hradci Králové. Londýnská firma zajímá se o koupi různého již opotřebovaného zařízení pro pládelny, tkalcovny (hlavně stavy), parní stroje a kotle a zařízení pro rafinaci třtinového cukru. Bližší sdělí vývozní kancelář ústředny.

Čítárna a knihovna měst. přám. muzea otevírána jest po prázdninách, dnem 1. září počínaje, každý všední úterek a pátek od půl 6. do půl 8. hodiny večer. Jenom čítárna také v neděli od půl 11. do 12. hod. dopol., pokud nebude třeba vytá-

pěti. Knihy lze odvésti kdykoli domovníkovi muzea p. Košťálovi.

Dobročinný komitét dom v Hradci Králové konati bude v pondělí 6. září o 4. hod. odpol. v místnosti Rudolfiny svoji řádnou valnou hromadu, ke kteréž uctivě zve P. T. členy a členky spolku.

Valná hromada Klubu esperantistů v Hradci Králové, založeného 29. srpna, dokázala účastí 41 hradecských a 25 účastníků z jiných měst, že zájem o esperantské hnutí utěšeně roste. Snahy p. Skleněky, předsedy klubu, pěstovati vpravdě demokratického ducha, upřímně vítáme. Rovněž zájem dělnictva které bylo zastoupeno funkcionářem Osvětového svazu. Na dolaz, zdali dáti se má přednost lidu či Esperantu, vysvětlil pan dr. Fousek, že Esperanto pro své ustálené formy a co prakticky vyzkoušená a rozšířená řeč zasluhuje všeobecného použití. Pan restaurátor Prokop ze Starokče konkrétně vyložil užitečnost Esperanta. Ačkoli ovládá 4 jazyky, jen Esperanto dovedl se porozuměti současně s Arabem, Francouzskou a dvěma Japonci. Další výsledky činnosti klubu uveřejníme příště.

Zlodějský specialista se produkuje stále častěji na poučovském hřbitově, kdež krade s hrobu vázy. Vyčítá vždy chyťte, v kterém oddělení jest hlídačka, aby jinde přilpil dlouhé prsty na vkusné nádoby. To mějtež na zřeteli ti, kterým by se odvážilo podezřelé individuum vázy prodávati.

Z Poradny o sociální péči. Z daru Armády spásy bude se vydávati mléko pro všechny potřebné děti, které dosud mléka nebo kakaa ani z Československé péče o dítě, ani z odbočky Masarykovy ligy proti tuberkulóze nedostávaly. Mléko vydávati se bude pro všechny nemajetné děti, které trpí podvýživou a jiným způsobem mléka si opatřiti nemohou. Hlaste se nejdříve do 15. září v Poradně pro sociální péči, Malé náměstí (popisný úřad).

Zranění. Paní jednoho zdejšího hudebníka čistila mužovy šaty, v nichž nešťastnou náhodou byl ukryt nabitý revolver. Vyšla rána, která ji těžce zranila nohu. Jen pečlivému ošetření v nemocnici jest co děkovati, že nebylo nutno přikročit k amputaci.

Dar. Továrník p. Rudolf Steháký věnoval škole v Černožicích n. L. 10.000 K jako základ fondu na pořizování školních potřeb mládeže. Učinil dar ten z radosti nad »prvorozeným«.

Různé zprávy.

Dr. Fr. Jetaš, odborný lékař nemocí nervových (neuralgií, svíže ischiasu) a kloubních (rheumatismu, dny, tuberkulózy) Praha, Batelánská 12, ordinuje opět pravidelně.

Na katol. sjezdu v Praze ztratil někdo brajle s pouzdrmem jedné firmy hradecské. Přihlášky adresujte sjezdové kanceláři Praha 200-II.

Tři pesničky o našem sjezdu. Jest potřebí notné dávky drzosti, že-li někdo do očí statistikům očitých svědků některé události. »Právo Lidu« uveřejnilo 29. srpna pod titulem »Havraní se slétali« o katolickém sjezdu tyto řádky: »Má to být ge-

nerální přehlídka silně prořídých řad našich černých havranů. Chápeme to jejich úsilí, jejich snahu, aby pokud možno ještě ty své drobečky a trošky, jež v republice ještě mají, posílili a povzbudili. Není však třeba chovati nějaké obavy. Sláva klerikálních sjezdů, sláva jejich perád, jejich přehlídek, je již dávno u konce. Dnes jen živoři. Světová válka zasadila jim smrtelnou ránu. Nevzpamatují se již. Všechny ty prostředky, jimiž působili na mysl malého lidu, selhávají.« — »Večerní« 31. srpna napsal: »Všeobecný sjezd katolíků československých dopadl — studeně... Také ne-

Záložna v Hradci Králové.

zapsané společenstvo s ručením hmotným

Československé náměstí.

Vklady na knížky.

Půjčky. - Úvěry osobní

a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.

Vadla. - Eskompt účtů a smének.

byl tak velký, jak se předpokládalo. — Zato však »Národní Listy« referují dne 30. srpna takto: »Všeobecný sjezd československých katolíků svolaný Radou československých katolíků do Prahy, koná se v těchto dnech za značných okázalostí a velké účasti katolíků z Čech, Moravy, Slezska, Slovenska a Hlučínska. Pozornost budí včerejší průvod katolických organizací a spolků s prapory, hudbami hlavními ulicemi pražskými. Sjezdu je přítomen francouzský host monsignor Baudrillars, rektor katolické university v Paříži a člen francouzské Akademie dále řada biskupů a jiných hodnostářů katolické církve. Na sjezd bylo vydáno přes 15 tisíc legitimací. Velice čteně jest zastoupena Morava. Účast na sjezdu a průběh jeho ukazují, že klerikalismus je na postupu. O tom mohou přemýšlet zejména ti, kteří svým radikálníčením a překotným a často nedomyšleným reformářstvím a namože i nerespektováním náboženského cítění lidu vyvolali v něm dojmy a názory, jichž výrazem je zbojovnění katolictví a značný úspěch katolicko-poľtické agitace a organizace v lidu.« — Teď si tedy, čtenáři vyber z listů těch, z nichž ani jeden nám není přátelský. Ale lhaní »Práva lidu« jest povážlivé i vůči těm, kteří sjezdu neviděli. Lfčiti úpadek katolictva v době, kdy lidová strana se reprezentuje v parlamentě jako tábor po soc. demokratech nejsilnější, to znamená podceňovati silně soudnost vlastního čtenářstva.

O zločinné zhoubě národa napsal MUDr. Světíř v »Nár. listech«: »Zločinné odhánění plodů bylo sice již před válkou. Zato ve dvou poválečných letech vlivem všeobecné demoralisace, živelným rozpoutáním požívačnosti ve vrstvách nejširších, stupňovanou nechutí k jakémukoliv sebeovládání, vyhýbáním se všemu, co ukládá obět a má listě nepohodlí v zápětí, při všem tom žalosťném orglosti svědomí a citovým cynismem, zahmlěným i tam, kde by se ho člověk nejméně nadál, zdomácněly zločinné potraty také na venkově, i v chaloupkách, jež bývaly kdysi požehnány. I tu nabývá zlo rozměrů hrozivých. Dle toho, co vidím a slyším, soudím, že zločinné vyhánění plodu značí dnešního dne aspoň pětikrát více životů, nežli mezi dospělými vyhubí sama tuberkulóza, jako lidový mor právem obávaná. Zlo šíří se jako lavina a bude záhy zřetelné i ve statistikách. Nebude se jevit pouze řídkým porodem, nýbrž i vzrůstem úmrtnosti matek. . . . Vyhánění plodu nemůže se dít bez zlého, destruktivního vlivu také na mravní charakter žen. Jde přece o zločin, který vraždě se podobá jako vejcí vejcí. Násilně přerušoval mateřství u ženy jest srážným sklonem ke každé lehkomyšlnosti, k uspávání svědomí, k rozpoutání požívačnosti, k mravní skaze. Nemá-liž to třikrát zlý nepřítel? A tato Harpyie, lovcí v přítm dnešního úpadku mravů i uvolnění kázně, řádí dnes bez překážky, přehřívána strážci zákona a shovívavě omlouvána všelkými apoštoly materialistického hedonismu. Jejich učení, v naprostém rozporu s nejlepší tradicí národa, posilovalo posměchem žibot pohavně zdrženlivý, zlehčilo cenu mravní čistoty, a osvobození žilcůch padla rozpoutalo vraždy nezrozených. Nevím, jak na tento těžký problém pohlížejí sociologové, ale vidím, že justice je vůči němu slepá na obě oči. Ramena spravedlnosti chodí po venkově netečně kolem prosulých popravišť, aniž by mnohému andělské schopnosti se nešťastnou rukou i lidsky, když se jim na ni prstem ukáže. Nenajdou-li se u nás požehnaná řada, jež by promluvila k svědomí národa slovy schopnými mrtvé kosti křásti, nevstane-li včas ječná hlava, která by dovedla čelit záludnému domně přezíranému nebo podceňovanému, obávám se důvodně, že osudný přlivatek národa vymařičního, kterým jsme dosud časovali své maďarské sousedy, padne nešťastně také na bla-

ve náh. Bez mateřské obětavosti a sebeobětavé
trpělivosti, bez dobrých, počestných maminek ne-
bylo by dorostu. Bez vůle k mateřství nebylo
by národa.

Teorie a praxe národního. Dne 21. t. m. nár.
soc. »Socialistická Budoucnost« nařká, jak soc.
demokraté pro jiné přesvědčení ztýrali nár. soc.
dělníka, vyhodili z práce a přle mezi jiným: »A
my si představte, že v našich továrnách zavá-
dí se mravy, které jsou v odporu všem pojmám
o svobodě přesvědčení a že velká část dělnictva
jest nucena jednati proti svému přesvědčení a
jestliže se nepodřídí, jest dokonce insultována a
z práce vyhazována. Každý člověk má právo a
povinnost pracovat. Nikdo mu nesmí zbraňovat
v práci, že nechce uznati tu neb onu kastu poli-
tickou.« — Idu, slyš se roní proto, že těžká ruka
soc. demokratická dopadla na ty stoupence stra-
ny Křofčovy. Ale o tom »Soc. Budoucnost« ne-
mluví, jak právě nár. sociálové pronášedluť krutě
tovární dělníky naší strany lidové a že při vy-
žebování našeho dělnictva z práce postupují nár.
socialisté solidárně se stranou soc. demokratic-
kou. Proto krokodýlí slyš nikterak nesluší ob-
čanům těm, kteří terorizují a znásilňují všude,
kde se jim jen fysická možnost naskytne.

**Proslové hry a závody olympijské v Antver-
pách** zahájeny byly — katolickými bohoslužbami.
V katedrále sloužil Rekviem za oběti války svě-
tové kardinál Mercier, největší miláček lidu bel-
gického. Při Rekviem byli přítomni guvernér,
purkmistr, zástupci úřadů civilních i vojenských,
konsulové cizích států, závodníci — a docela
i zástupci všech národů (i Egypťané a Japonci).
Když dozpíváno »De profundis«, pronulvil k ú-
častníkům kardinál; pravil, že hry olympijské
nejsou hrou jalovou, ale jsou školou. »Chceme-li,
aby atletism nebyl brutálním přerodem živočiš-
ného násoru Nietzscheova, musí býti dílem soci-
ální výchovy v intencích civilisovaných národů.«
Po proslovu Mercierovu zapěno »Te Deum«. Když
odpoledne přijel král Albert, seřadil se průvod
národů, který se pohyboval kolem královské lo-
že, kdež vedle krále seděl Mercier. — Kamkoli
zástupcové českého národa zavítali, všude se se-
kávali ve veřejnosti a tím, co jest natnou složkou
spořádaného proudění demokratisace a co naše
vláda zámyslně pomílí. Všude jinde se projevovala
úcta k náboženským projevům veřejným a při-
slušná podpora náboženského kultu. U nás však
posud vláda jest přirozenou strkajícím hlavu do
písku, jako by nevěděla o velkém obrátu ve-
řejného mínění v Evropě a — jako by nábožen-
ské citění obrovských mas českého lidu bylo
prchavým »nutným zlem« a záležitostí nejpodruž-
nější. Žádá-li několik osob podporu kteréhokoli
sportu, hned tu je vláda s rukou pomocnou.
Chť-li cizí židé v Praze se usaditi delší čas,
okamžitě pracuje vládní protokol. I k pouhým
zábavám širšího stylu jsou hned komandováni zá-
stupci vládní. Ale — náboženství většiny české-
ho lidu jako by neexistovalo. Takle přirozí po-
litika dlouho trvati nemůže, nemá-li se nám ci-
zina útrpně smílet. Vždyť zástupci českých ú-
řadů a korporací ložně se účastní v cizině těch
náboženských manifestací, jímž se vyhýbají ve
vlastní zemi rodné jako kočka vodě. Ovšem na-
prосто si nepřejeme, aby na katolické bohosluž-
by byli úředně komandováni nevěrci anebo jno-
věrci. Rozhodně nechceme, aby kdokoli k vůli
katolictvu musil utajovati své přesvědčení ane-
bo předstírati jiné. Ale tolik práva máme, aby
konečně vláda laštila reálně naléhavé otázky
církvní politiky a neomezovala se pouze
na konflikty farních posazků a podporu proti-
katolických fanatiků.

Soc. dem. sekretář Vavřica zatím pro ve-
střed. Čs. soc. demokracie ustanovila na Slove-
nsku sekretářem soudr. Vavřicu, spolupracovníka
Bely Khana. Tarčenko-sv. martinské »Národní
opiny« teď sděluje: »Po této dni zavřeli Vav-
rica, který dozna, že pracoval na Slovensku z
pověření maďarského ministerstva pro národ-
nostné menšiny, na kterého čele stojí dr. Bleyer.
Posledný sprostředkoval spojení maďarské vlá-
dy s vládou polskou. Pracovali podlé dopodrob-
na vypracovaného programu. Ofenzivu proti
Slovensku — podlé dohodnutí — mají začít 30.
dvou stran. Pořadí vojsko málo vtrhnout při Ja-
ložské a maďarské při Lpěaci. Na Slovensku
mala být nová vláda v Zakopanem. Vavřica se
dohodl i s polským posádkem Daszynskim o

dalším postopování, které schválil, vraj i v Pa-
říži. Ministerstvo s plnou mocou oddalo Vavřicu
rizikánnemu súdu.« — Nemí bolševictví na Slo-
vensku nejodpornějším humbukem a podvodem?
Ti lidé dovedou poslušovat každému, kdo otřásá
existencí naší republiky, i kdyby to byl zásadní
odpárc Leninovy politiky.

Klamání veřejnosti. »28. říjen« uzavírá: Sdělit
jsme již, jakým způsobem hrazen býti má schodek,
který v našem státním rozpočtu se objevuje ná-
sledkem toho, že abnormálně zvýšeny byly přeji-
maeí ceny za obilí. Vyslovili jsme také své po-
chybnosti, zda tímto způsobem schodek bude
možno uhraditi, a myslíme, že sotva našel by se
někdo, kdo by měl k tomu odvahu. O této stránce
věci až dosud také se u nás mluví velice málo,
protože jest to dosti nepřijemné; vedle toho pak
je u nás ustáleným zvykem, že velká část lidí
zájem státu a tím i existenci národa klade až na
místo poslední. Celý vyřešený problém má zá-
sadní chyby. Nejdůležitější z nich je: 1. že všemu
ludu povídání o placení schodku zaměstnavateli
málo lidí věří — nemáme nic proti tomu, věří-li
vláda; 2. že se onen plán nepovede; 3. že scho-
dek konec konců zaplatí konsument, kteří nemají
ročního příjmu 20.000 K, tak dobře, jako ti, kteří
sento příjmu anebo ještě větší mají. To je fakt,
který nenechá se žádným způsobem vymluvit.
Celý schodek obnáší totiž 4.184.465.000 a odpo-
čítáme-li zisk při cukru, který počítá se předem,
aniž lze zjišiti výsledky cukerní kampaně a tím
i možnost vývozu jeho, na 1.920.000.000, zbývá
neuhrazený obnos (diference) 2.264.465.000 Kč. —
Výnos dávky samozásobitelů při 25 Kč z 1 q
odhaduje se na 240 mil. Kč. Zaměstnavatelé a
stát mají tudíž uhraditi přes 2 miliardy korun.
Nyní bychom rádi věděli, z čeho bude hraditi stát,
jehož rozpočet je pasivní. O zaměstnavatelích,
kteří »prodávají«, ani nemluvíme...

**Č. 6. a 7. »Archiv«, listu Družiny literární a
umělecké, právě vyšlo.** Obsah: J. A. Koráb: Z
nových básní. Dominik Flecka: Matka Boží v
Trn. Bedřich Konařík: Listy sv. Hildegardy pa-
pežům. Dr. Jar. Hruban: Hory sv. Františka. Jan
Kasprowicz: Má píseň večerní. Oab. Ronaj: Lili-
ím. Boh. Kyseľ: Tírao de Molinav »Svátce Se-
vílký«. Dr. Jar. Řehulka: Pes (Dobroč.). Fr.
Dohnal: Kristus v legendách moderní literatury.
(Dobroč.). A. S. Chudobka: Poutníkové. — Po-
sudky knih. — Okna. — Obrázková příloha: J.
Köhler: Studie hlavy ke křížové cestě — »Archiv
literární«, který vychází jako příloha »Archiv«,
obsahuje práce O. Stedíka (Příslovek k otázce
Goethe a Čechy), O. V. Charvát (První ročník
literárních listů), A. Neumann, O. S. A. (Výbor
z předhusitských poměrů), E. Maňka (Koncepty
dopisů Pavla Křížkovského) a archiválie. »Archiv«
vychází měsíčně nákladem Družiny za řízení K.
Dostála Lutínova, Dr. Fr. Hrachovského, Fr. Stří-
žovského a L. Zampěna. Předplatné obnáší i s
»Archivem«, jež vede V. Bítar, 30 Kč. Ukázko-
vá čísla zašle administrace v Olomouci, Wilsonovo
náměstí č. 17.

Nové vandalské surovosti. V noci z neděle
22. srpna na pondělí 23. srpna byl zločinnými li-
dmi povalel kříž na silnici z Moravské Nové Vsi
do Hrušek. Kříž litinový rozbil se na kusy, ká-
men, do kterého byl zasazen, byl nárazem kříže
o zem poskocen. Čtrnáct dní dříve povalel byl
kříž na cestě z Moravské Nové Vsi do Týnce.
Tedy i na Slovákku zásluhou českých »bohatých
duchů« ujmá se nová »kulturní orientace«, kte-
rou ovšem velice snadno chápať i lidé bezgra-
metní. Protikřesťanský pokrok jest zbožím stále
lacinějším. — V Dobrovicích na Mladoboleslavsku
stála socha sv. Jana Nep., která byla již tím ve-
lice památná, že byla postavena 20 let před jeho
svatořečením. Socialistické vedení obce odhodlalo
se sochu odstraniti, ačkoli Památkový úřad v
zájmu kultury proti tomu protestoval. Obec dala
postaviti lešení a socialista Zapadlo nařídil ská-
cení sochy za asistence městské i četnické strá-
že. Když se octla socha asi metr nad zemí, le-
šení se vyřinulo a zranilo smrtelně dělníka Ho-
rym a devítiletého chlapce Maturu. Také kul-
turní dokument! Lidé, kteří ani nedovedou pa-
mátku staročeského umění bez pohromy odstra-
niti, kasají se, že jsou povoláni dáti národu umě-
ní nově lepší. Jakožto repetační nám zkládají v
cizině sta zklacených soch, o tom není potřeba
důvodů vykládat. Takové systematické vandali-
ství nepáchá se teď kromě evropského Ruska ni-
kde v celé ostatní Evropě. A naše republika v

době komunistických záchvěvů potřebuje přízně
katolické veřejnosti k svému zachování jako
solí. — Kácením soch ovšem idea se nedá vyko-
peniti. Duch není strojem, který přestane pracovat
po jednom barbarském úderu perlika. S
každým skácením sochy vzrůstá v duších ušlech-
tilých láska ke katolické tradici. — A kde je vi-
na? Nebyl volán od úřadů k zodpovědnosti ani
jediný učitel, který drze před dětmi khal, že sv.
Jan byl »keřas« a že řečník »dodává jazyk«,
který se pak uctívá jako zbytek světcův. Toto
neomalené balamucení jest v nejostřejším kon-
fliktu s paragrafem, který žádá aby se děti vy-
učovaly na základě poznatků vědeckých. — Ta-
ké dokument, jak otrlí agenti nevěry sami nevěří
svým frázím o umírání církve. Hyne-li katolic-
tví opravdu neodvratně, proč se fanaticky bojí
sochy? Proč se na schůzích tak dryáčnický o
církvi lže? Proč se zakládají nové časopisy spe-
ciečně k šíření nevěry? V patrný zánik církve
rozhodně nevěří ti, kteří vyhánějí katolické dě-
lníky z továren, kteří činí na dělnictvo fysický
nátlak, aby se katolických obřadů nedúčastnilo.
Kdo církvi hrubě nadává a rozšiřuje o ní na-
směšné pamflety, kdo rozhazuje prohané tisko-
viny i mezi účastníky katolického sjezdu, ten sám
nevěří, že církev se chýlí k pádu. Kdo nedovede
lidu dáti nového pozitivního názoru životního,
ale přece přímo běsní proti evangeliu, jest lha-
řem, kdykoli začne mluvit o potřebě náboženské
tolerance a prozrazuje svůj strach před vítěz-
stvím pravdy náboženské. Umírá-li církev oprav-
du, pak sami její protivníci mají ji popřáti posled-
ní lehkou hodinku s útrpným úsměvem na rtech.
Ale proč ten dryáčnický vřskot právě u lže
církve umírající? Jen ať se nečiní tedy směšným
panstvo to které jest doháněno zlým svědomím
k cholerickým gestům. Církev mohutní stále více
a kmoť! Pozbylové již duši nábožensky založe-
ných nezmaňou.

Moderní motivování ostatků. Skoro všechny české
deníky (na př. »Právo lidu« 27. srpna) píš o tom.
Jak 26. srpna americká deputace do Zem. nár.
musea přinesla památné pero, jímž byla podepsána
deklarace společných cílů 12 národů středoevrop-
ských ve dvoraně Nezávislosti ve Filadelfii 26.
října 1918. O věnování památného pera byl sepsán
protokol. — Ve »Venkově« 24. srpna píše Ant.
Nečásek, že ženevští Čechové chodí s úctou a
pietou kolem domu, kde začínal své osvoboditel-
ské dílo Masaryk. Zde smeknete klobouk. řek mi
můj průvodce, ukazuje na hotel. Na moji otázku
proč, odvětil: Zde bydlel a pracoval Masaryk! —
Denně pak jsem se zastavoval před nevelkým tím
domem na kterém by měla býti česká památní
deska. — Jest jen chvalitebno, váží-li si Čech i
těch památek, které jsou v souvislosti s naším
osvobozením. Ale proč se posmívají katolíkově,
smekne-li před svým chrámem a uctívá-li ostatky
světců Božích?

**Pozoruhodné výroky na bratislavském sjezdu
židovském.** Do Bratislavy sjeli se pravověrní židé
z celé střední Evropy, ze Švýcar, Německa, Ma-
ďarska atd. na kongres, jež měl bratislavský ra-
bín Schreiber. Rokovalo se, jak to udělati, aby
židé dostali Palestýnu, ale zůstali tam, kde jsou.
Po řečích židů ze Švýcar a Německa usneseno,
aby se zakoupil u nás statek za 5 milionů K, kde
by se vychovávali hospodáři — pro Palestýnu. Pe-
níže prý se sejdou. (Pozemkový úřad pozor!) Na
to si stoupl vládní (Čs.) referent dr. Šmíkově a
ubezpečil židy, že republika nepodceňuje význam
židovstva jako cenného elementu pro konsolidaci
našeho státního útvaru. (Tím vlastně židy požá-
dal, aby zde zůstali nebo se k nám přestěhovali.)
A dodal, že totéž ujištění dostali židé od presiden-
ta Masaryka a ministrů: Šrobáta Détera, Maňo-
viče a Habrmna. — Nyní to tedy vidíme, kde je
elementem naší stát udržitelný. Máme to totiž
od vlády černé na bílém. — Patrně tedy Habrman
právě od konservativních židů čeká nové epochál-
ní objevy pokrokové v přičině životního nároku.

Gorkij o »ruském blahobytu«. »Nynější pronáší
trpká slova, třebaže se dá sám s osobní vypoří-
tavitostí do služeb bolševických. V bolševických li-
stech »Krasnoj Gazetě« a »Pravdě« napsal v člán-
cích »O práci« toto: »Nyní je vše majetkem lidu
a zatím rozvrat a začátek se zvětšuje. Saratovský
divoch mluví v Panza, penzenký v Saratově. Měti
stavby, páli místo dříví draký starobylý nábytek.
Zabíhají zásluky do pláten obrasů. O ničení oby-
čejných věcí ani mluvívat. A židé se chýlí »ni-
čením« starého. Cítá bátost k národnostem dobrá

neal. Z hlouposti a nedostatku úcty k své práci lidí hubí hospodářství republiky. To jsou maličkosti — zvláště pro nás, kteří chceme naučit celý svět novému pořádku života! Ale možno-li se naučit uvědomělé práci od učitelů, kteří sami neumějí a nechťejí pracovat? Kterým skoro poslední kašhoty padají s nohou? Nemyslím, že evropský dělník bude hledět s úctou na holé nohy svých ruských soudruhů. Revoluční socialistická poštika, to je vše pěkné, ale práce — nejdříve. Takových maličkostí jsou desetitisíce a v celé masě dávají obraz rozvratu, lenosti a zločinné nevšímavosti. Nikdy jsme nepracovali tak špatně a negativně, jako pracujeme nyní. — Uvěřte komunistická veřejnost v ostatních částech Evropy aspoň spisovateli bolševickému? Kde byli povoláni po světové válce k obrozenské práci katolíci, všude se jeví krásný rozkvět — zvláště v Belgii. Kam však vkročí komunistický socialista, i tráva přestává růsti.

Zprávy z vojska. Z královéhradeckého velitelství sděluje se s námi, že zpráva »28. vína« o němčině posádky liberecké nezakládá se na pravdě, ležto vojní tanněři jsou vesměs národnosti české. Rovněž důstojníci ovládají němčinu v míře potřebné. Také se konstatuje, že kněze Macháčka z Holice na nádraží v Kutech insultoval ruský legionář Martin Jeřábek z Kukova na Slovensku, který se splel v osobě; ale Macháček nebyl ztýrán až do bezvědomí. Slovenští legionáři budou přiměřeně potrestáni. — Rádi slyšíme zprávy příznivější, než jaké čteme v denním tisku. Ale uvítali bychom jednu zpravodajskou reformu. Čtujeme o nepřistojnostech ve vojsku zprávy samého tisku radikálního. Tam opraveno není včasné nic. Zato však za 3—4 neděle pojednou jest dodána oprava nám, kdy už věc pozbývá významu.

Kuchařku,

event. vdovu po m. úředníku, děvče pro úklid a prádlo přijme od I./II. 1920

H. Skuherská, Hradec Král.

KOLÁRKY

celuloidové, dvojité

opět zasílá

F. STADNÍK, OLMOUC,

výroba kostelních paramentů a praporů.

Neslevněj. nákupní pramen v rep. Československé.

Paramentní závod nejstarší české firmy:

Ignáce V. Neškudla syn

v Jabloum L. Orli. (Čechy)

bratr P. J. Neškudly, býv.

arafa ve Výprachticích)

doporučuje:

veškerá kostelní roucha, korekty, prapory, jakož i kovové bohosluž. předměty. Ceníky, rozpočty i záhlavky na uhásku zdarma a franko. Tisíce pochvalných uznání a vyznamenání.

MEŠNÍ VÍNA

zaručené přírodní, neporušené, prvotřídní jakosti
Lisánské I. a. druh roč. 1916 a K 13— za 1 litr
Lisánské II. druh roč. 1917 a K 12-50 za 1 litr
Moravské jemné, ročník 1918 a K 12— za 1 litr
Vino jest úplně čisté a spůsobilé k stáčení do lahví
Dodává v sudech od 50 litrů výše ohlasné známá firma:

Alois Cílek, přísežný dodavatel mešních vín a soudní znalec vín.

Založeno r. 1897. v Humpolci. Založeno r. 1897.

Transitní vinné sklady ve Znojme.

Kostelní paramenta

prapory a bohoslužné náčiní v nejvýhodnějších cenách nakoupíte u doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA

Nový Hradec Králové, Čechy.

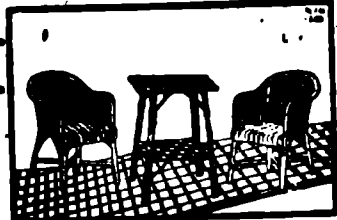
Vyžádejte si ceny, nežli objednáte u firmy jiné.

Mělnická společnost pro průmysl košíkářský

spol. s r. o. Mělník.

PHÁlka: Hradec Králové.

Čelakovského třída,

přesídlila

do místnosti fy. F. Manuše a syn

proti záložně. Českoslov. náměstí.

Kostelní nádoby,

kalichy monstrance atd., klenoty, notářské přeteny, 'odšny, jídelní přibory, opravy a znovu slacení odborně a levně provádí

JAN STANĚK,

pasíř a oiseleur, stálý přísežný znalec zemského trestního a okresního soudu, Praha L-979, ul. Karoliny Světlé, 12 n.

UPISOVÁNÍ

na čtvrtou státní půjčku republiky československé

s použitím rakouských a uherských válečných půjček počíná pro osoby neprivilegované a pro jmění sirotčí a opatrovanecká

dnem 1. září 1920.

Upisovnyami jsou státní berní a poštovní úřady a peněžní ústavy v území republiky Československé, které vydají na požádání potřebné tiskopisy a podají bližší informace.

Podrobné podmínky upisovací obsahuje vládní nařízení ze dne 14. srpna 1920, č. 489. Sb. z. a n. a vyhláška ministerstva financí ze dne 24. srpna 1920, č. 79129/25041/20 uveřejněná pod č. 495. Sb. z. a n.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nesázená a ne frankovaná expedicí v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. č. 49.080 (Tiskové družstvo.)

Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo.)

Ráz volnomyslenkářského sjezdu.

Po velké reklamě a úsilném zvaní dala se čekat účast obrovská. Skutečná inteligence zároveň doufala, že se v Praze pronese skvělé řeči, ukazující nové blahodárné směrnice pozitivní, opravdu vědecké. Zvědavě se hledělo vstřícnému velikému jitra lidstva, jehož červánky se na kongresu vytvořily. Vždyť přece Volná Myšlenka tak dlouhý čas omezovala se na protikřesťanské štvání, aniž dala světu vědecký názor životní.

Tím více bylo si přát, aby Volná Myšlenka něčím podstatným přispěla k rozvinutí skutečného pokroku a k zřízení sadu k pěstění a dozrávání reálních hodnot blahodárných, že posavadní její pokusy v tom směru končily žalostnými bankroty.

My katolíci jsme čekali, zda-li nositelka svobody nějak rázně sešlehná úžasné otrokářství, jaké deptá šle českého katolicismu a zda-li aspoň vydá ohnivý protest proti nejvšestranějším surovostem, spáchaným na pokojných lidech věřících. — Vždyť přece volnomyslenkáři sami dobývají svobody teprve nepotřebují; mají zde zvláště tolik, že překračují beztrápně i republikánské zákony, vydané na ochranu volného dechu spoluočanů jiných. Jestliže kdo u nás snáší neurvalé pronásledování, pak jest to katolík. Vlastenecké občanstvo bylo zvědavé, jak ta „bojovnice volnosti“ se vysloví o rejdech světepého bolševictví a židovských maďaronů.

A ošle — všude zklamání! Formou poněkud vzletnější a parádnější opakovaly se staré svobodářské fráze, jimiž naše publikum jest přesyceno. „Nár. L.“ v č. 249 napsaly: „Kongresu bylo ne zcela neoprávněně vytýkáno, že částečně co do obsaženosti probíraných problémů a co do výkonné intenzity zklamal očekávání a že vnitřně nedostihuje hloubkou debat kongresu předchozího, konaného v Praze r. 1907.“ — Jak také mohlo být jinak? Každý přece chvil zvěděl, co za 13 let Volná Myšlenka ze svých báječných slibů spínila. Zatím však velké krachy jejích rozmachů nutily k opatrnějšímu mluvení; bujň sokolové hleděly ukrývatí své připálená křídla.

Ve Vídni za války vyvinula V. M. velice hořejnou činnost protikatolickou, ale ve prospěch ujařmených Slováků v Rakousku neúčinná nic. Tu práci ponechala katolíkům Babrovi a Hoerstrovi.

Dr. Krejčí, jehož neomluvitelné vědecké nezary odryl dr. Chlapný, hrál na sjezdu velkou úlohu. Po frázovitých slovech o potřebě spojení V. Myšlenky s nevolným filosofickým názorem

positivistickým (který právě za války zkrachoval nejhůře) vyznal dr. Krejčí přece jenom upřímně aspoň toto: „Kdybych měl na základě výsledku té ohromné světové války zhodnotit vše, co se stalo a vystavil horoskop (hvězdoprávecký nástroj) nejbližší budoucnosti ve smyslu a duchu záměrů V. Myšlenky, neodpověděla by bilance (výslednice) našemu přání. Stalo se méně, než se státi mělo a mohlo, ať to vezmeme s kteréhokoliv stanoviska.“ My pravíme, že V. Myšlenka si počínala jako nejzbabělejší laň vůči nejkrvavějším násilníkům, ačkoli proti katolíkům cenila zuby vlčí.

Dr. Bartošek mluvil rafinovanou nesvědčitostí dále. Před sochou Husovou pravil, že římské katolictví musí být vymazáno z duše národní. A proč? Prý při volbě prezidenta se ukázalo, že katolictví jest u nás tendencí rozvratnou a protistátní; vždyť hlasy, jež byly odevzdány pro Masaryka, byly dány ve prospěch německého theologa. — Tážeme se, co s tím theologem měli v politice společného katolické poslanci české. Ti přece Masaryka volili. A jestliže se dovolilo hlasovat i Němcům, proč se hněvati na volný projev jejich názorů? A jen muž nesvědčivosti ztotožňuje zájmy státu s některou osobou. I kdyby byli naši poslanci hlasovali pro jiného Čecha, mohli se zcela rázně postaviti proti jakémukoli nepoctivému zrádování.

V pondělí red. Körber žádal, aby v učitelských organizacích v ohledu náboženském nebyly trpěny kompromisy. Vždyť na př. v Žitkově k 900 bezvěreckého žactva jsou pouze jediný učitel a jediná učitelka bez konfese. — Tohle si dobře pamatujeme! Die Körbra a jeho soudruhů má učiti atheistické děti jen učitel bez konfese; tedy učitelé jiného názoru životního nemají máti do takové školi sně přístupu, i kdyby k názorům rodičů těch dětí se chovali šetrně. Tohle tedy má býti nehmotnější svoboda! Ale volnomyslenkářský sjezd ústy Körbrovými napověděl katolíkům to, čeho nechtěli. Má-li býti pro děti bezvěrecké učitel bezvěrec, čím spíše mají rodiče katolické právo žádati, aby jejich děti vyučoval učitel smýšlející katolického. Přiznávali se v republice takové konfesi právo školské rodícím židovským, má snad násobná přestáti, žijící katolické rozhodně takové právo také.

Prof. dr. Hobza, sekční šéf ministerstva zahraničí, doznal, že po všech bojích zůstává pa-pežství neztraceno. Tedy prý — nutno provést

rozlišení církve od státu. (Ale pak tu po těžkém zápase církev naposledy zmohtne ještě více. Vždyť přece Francie učí výmluvně.)

Autor Husova pomníku Šatoun důrazně promluvil pro ochranu památek uměleckých. (Řekl to zajisté na pravou adresu, protože katolíci starobylých soch nebohých, nýbrž odchovaní protikřesťanských demagogů.) Dobře poznamenal, že státi na písku ten, kdo budovu lidského štěstí zřizuje bez lidskosti a kultury.

Dr. Bartošek znovu lhal, že se chová katolická církev k našemu státu nepřátelsky. (Měl raději poukázati na to, jak zavířnými odpůrci naší samostatnosti se stali volnomyslenkáři vídeňští, liberální a berlínští.) Pak prohlásil, že vzhledem k svým návrhům na oddělení církve od státu (jež mají věřící lid úžasné zotrčetí) zaujímá k církvi stanovisko naprosto nekompromisní. Jeho návrhy prý musí býti uzákoněny beze změn. A tomuto prohlášení přítomní apoštoloé volnosti (!) tleskali. — Připomeneme jim to, až zase při volebních schůzích začnou zpívat, že nechť katolíky utiskovati a že nám nikdo nechce víru brát.

Jest vhodné srovnávací. Na našem sjezdu katolickém duše hořící pozitivními ideály, nadšené pro ušlechtilou práci ve prospěch národa celého. Ozývala se tam slova smíru, odpuštění. Dána řada podnětů pro akce blahodárné. Na volnomyslenkářském sjezdu však se ozývala slova nenávisť a kalena zde nová pouta na ruce svobodných občanů. V. Myšlenka přišla rozeštvát národní vřasy právě v těch kritických okamžicích republiky, kdy sám ministr Staněk volá po úsilnější kooperaci občanských stran a snažně žádá rozšíření koalice, větší solidaritu.

Jakkoli XVIII. kongres Volné Myšlenky v Praze byl světový, účast na něm byla slabá. Nepomohlo napravití nic, protože se volnomyslenkářským monistům k tvořivé práci nedostávalo síly; ale také nic nepokazilo, protože fráze tam přednášené zněly tak dutě, jako by bývaly vyňaty z obehnaných kolovrátků českých radikálů.

Politika.

Pro kompromisní politiku

volá ministr Staněk stranu národně demokratickou i lidovou; teď pozoruje, že bez čilé kooperace jiných stran koalice republiku před velkou katastrofou neuchrání. Není správně tvrzení Staněka, že dnešní neurčitý stav zavírá pouze strany opoziční. Ale jná jeho slova jsou hodna uvážení. Ministr mluví o možnosti vybudování dvou bloků: občanského a socialistického. Nepředstavují si věc tak, že by snad bloky ty měly státi proti sobě jako dva nepřátelské tábory, naspak, přáli bych si, aby ony se jaksi doplňovaly a sobě práci usnadňovaly. Zkrátka: musel najít kompromisní cestu. A tu při dobré vůli snadno najde, zvláště když oblékneme se kolem sebe, po státech sousedních, a vezmeme si z nich

Česká banka filiálka v Hradci Králové

provádí veškeré obchody bankovní i bursovní
za podmínek velmi výhodných.

Velmi na knížky a běžné účty úročí se nejvý-
hodnější úle doby výpovědi.

Aktový kapitál K 200.000.000.—.
Rezervní a pojistné fondy přes K 100.000.000.—.

Živnostenská banka Hlávka v Hradci Králové

provádí veškeré obchody
bankovní i směnárenské.

Úvěry. — Vklady. — Úhrady na cizinu. — Akreditivy.
Cenné papíry. — Bursa. — Běžné účty.

poučení, že nevedl tam k čm ani teror rudý, ani bílý. Přátelské soužití jest nezbytné. Kompromisní politika jest potřebnou. A až upravíme tyto poměry mezi sebou, jsem jist, že budeme touto úpravou dobře působiti i na strany jiných národností a že pak tu konečně dojdeme k onomu parlamentárnímu životu, jenž v každém ohledu zabezpečí žádoucí vývin naší republiky.

Nu — a nepsali jsme v tom směru již dávno? Dříve však jest potřeba, aby dosavadní koalice osvědčila dobrou vůli ke kompromisnímu soužití. Dosavadní protikatolické neurvalosti, které vládou trestány nebyly, nezvyšují chuti ke spolupráci. Koalice má uvážiti, že příslušníci strany lidové svědomitěji plní příkazy v Národ. shromáždění přátelé než strany ty, které ve vládě mají své ministry. Kde pak jest tedy skutečná opora státu? Bude-li dobrá vůle u stran jiných, pak našinci zajisté nebudou váhati s utužováním české solidarity, které jest potřebí jako soli proti elementům německým, maďarským, židovským a bolševickým.

Velezrádné usnesení soc. dem. levice.

Dne 5. t. m. konala se v Kartě konferencí marxistické levice, která podala znovu důkaz, jak marxismus šlape brutálně po nekrásnějších květech české, pěstovaných a střežených žárně obětavými našinci buditeli. Kdyby v předválečné době nebyli pokrokaři tak byzantsky poskluhováli soc. demokracii, jistě by její moc nyní nedostoupila tak hroznivé výše. Ostatně rozvážení soc. dem. pracovníci sami v rozpacích nyní nevědí, co s přílivem živitů nešťastnějších ve svých řadách mají dělati.

Konference levice schválila návrhy a resoluce, nad nimiž vstávají vlasí pokrokařským byrokratům, kteří i za války vytrvale viděli „neohroživější nebezpečí“ v pokojném, klidném a spravedlivém Římě. Konference praví zřetelně:

„Musí býti překonán nacionalismus, jak v masách dělnictva českého, tak i německého. Idea nacionální musí se státi tím, čím jest, ideou nepatrnou v porovnání s velkou ideou mezinárodního proletariátu a solidarity světového revolučního zápasu za osvobození všech pracujících. Jen když, překonavši nacionalismus, rozbíjí souručenství s vlastní buržoazí, dělnictvo české a německé nadejde se v jednom společném šiku revolučního boje, jen když podaří se do této třídní jednoty získat také uvědomělé dělníky maďarské, polské a ukrajinské, jedině tenkrát bude možno v tomto státě mysliti na vládu proletariátu a na přeměnění republiky v republiku socialistickou.“

Nu tak vidá! I nejnutnější známky universalisty církve katolické byly vytýkány jako nebez-

pečné ohrožení českosti. Nyní dává III. Internacionála odpověď, kde se vlastně krystalizoval nejmarkantnější úklad svéprávnosti a solidarity českého živlu. Jestliže se členové levice tolik starají o soudruhy nečeské, nechť jen řeknou, co tyto učinili ve prospěch našeho osvobození, kdy pod tlakem militaristické Vídně v monarchii trpělo Slovanstvo všecko velice krutě. Ale pokrokoví (vlastně zaostalí) Kmotři Rozumci budou dále mluvit setrvačně o bubáku „černého nebezpečí“, pokud je nepohltí rudá výheň.

Významno jest, že ruští bolševici (původně lidé nacházející se v žoldu německém) vyhlašují boj z národnostních hnutí pouze všeslovanskému, jak svědčí resoluce moskevského kongresu III. Internacionály. O pangermanismu resoluce nemluví.

Rážna.

Stanné právo rozšířeno k zabránění podlouhého vývozu na naše všechny pohraniční okresy. Mělo se dříve lépe kontrolovati, jak pohraniční orgány plní svoji povinnost. — Ministr Sonntág na agrární schůzi v Prostějově dne 5. t. m. prohlásil, že jest potřeba u nás také Malé dohody vnitřní. Dnešní koalice tou dohodou není. Musíme se starati o vytvoření útvaru mohutnějšího, většího, kterou utvoříme se svými, nikoli s cizími. S výstavbou republiky posud nejsme hotovi; proto jest nutna jednotná česká politika všech českých stran. Zcela správně. Ale jen aby našinci posud neodnášeli rány za neobětavostí, kterých se dopustila dosavadní koalice! Agrárníci nyní chtějí živě, jak jim otěže padají z rukou. — Pošáci zastavili pronikání litevských oddílů na polskou půdu; porazili bolševického generála Buděného, jehož jízda byla nucena od Hrubého k Ustíslungu a Vladimíru Volyňskému ustoupiti. — Generál Wrangel obsadil Oděsu. — Na Kavkaze bolševici postupují. — Generální stávka ve Württembersku skončena velice trapnou porážkou komunistického dělnictva. Stávka byla politická. — Uveřejnili se nové dokumenty, jak Lenin za světové války působil v Rusku rozklad ve prospěch Německa, které mu poskytovalo podporu. — Z Moskvy se sděluje, že v procesu proti bývalým ředitelům konsumních spolků byli odsouzeni k smrti dřívější ministři za vlády Kerenského Nikitič, Borchard a Morduchovič. Trest jim byl změněn v doživotní káznici. — Dle sdělení komunisty Dittmanna jest v Moskvě zaměstnáno na 30.000 policistů a špiců mnohýmnohými úkoly. „A jsou to vesměs staří carští špicové! Každý, kdo se odváží jenom slova proti vládě (bolševické), jest obžalován co protirevolucionář a zatčen.“

krutosti, lása, jako by ušvil šitava a dá svého mozku dovolenou.

Tahle rachejtě vyprská právě v čase, kdy Roudnický se nalézal na Slovensku. Vědělo se tu, že mu nebude možno ihned se brániti; dříve než promluví, zločinná rachejtě rozšíří hroznou páchu a vykoná velkou práci pro žihusťáky „pokroky“. Snad dočela povzbudí moderní „Boží bojovníky“ bez Boha k vytržení jiného duchovanstva. Ale to jest také v tomto zákeřném přepadu jediným důvodem.

Který nezaujatý muž přemýšlel však o jednotlivých bodech, nevycházel z údivu. 1. Což vojenkému knězi náleželo pátrati s patrokou po zrádcích? 2. Kněz měl moc dát na prvním stromě pověsiti vojína ochravného tytem? 3. Jestliže Němec viděl rakouskou patroku, byl tak pošetilý, že se ihned bez nucení přiznával k svému protirakouskému rozhodnutí? „Večerní České Slovo“ ještě dodalo: „Protokol s tímto strašlivým obviněním, nejstrašnější, jaké může býti vrženo na českého člověka, tím hroznějším, je-li obviněný českým poslancem, poslal jsme ministerstvu Národní Obrany k vyšetření a zakročení. Vyšetřit a zakročit ve věci musí i Národní shromáždění.“ Takhle horlí vojnomyšlenkářská duše, která si měla předem sáhnout na hlavu, má-li všecko v mozku v pořádku.

V zápětí se ukázalo, že to obvinění jest nejstrašnější dokumentem o kalném zřídle bezecných pomluv — a že by tedy ministerstvo Národní obrany a Národní shromáždění mělo zločinnému původci již uchystati zrovna takový osud, jaký on chystal katolickému knězi. Vždyť už přímo jest hanba žiti uprostřed moderních pirátů, kteří maskují vlastenectvím surové přepadení poctivé krve české.

Otravný plyn, vypuštěný po prvé v Českých Budějovicích, byl náhodou rozptýlen dříve, než se Roudnický do Čech vrátil — a to zásluhou svědka knického. Jest tudíž dokázaným faktem, že Roudnický od prosince 1917 až do převratu roku 1918 na frontě východní nebyl, nýbrž nacházel se tehdy na frontě italské.

A právě na frontě italské byl Roudnický vyšetřován krátce před převratem u vojenkého soudu v Tridentě pro urážku císařovu.

O charakteru Kadounově přinášejí bratrský „Hlas lidu“ zprávy hrozně. Dopouštěl se v práci takových neurvalostí v cihelně, že byl z práce propuštěn. Pak vyráběl košťata a nyní žije bez práce. Slušní lidé všech politických stran se ho štítí. Jak to, že tento prazvláštní „legionář“ celá dvě léta o zločinu Roudnického mlčí, ačkoli přece slyšel o jiných fanatických útocích proti němu? Jedná se tedy o to, kdo tohoto člověka k zločinné tži navedl. Jsou totiž individua, která za dobré zaplacení jsou ochotna hláti i před soudem a dát se zavřít za peníze případně i do kriminálu. Veškeré poučení však jest, na jak pošetile upravenou věštku dali se chytiti radikálové různých stran. Vždyť ta zpráva prolétla význačným tiskem i v celé řadě listů jiných.

Druhý případ! Kdo začal dne 22. srpna s násilnostmi v slovenské Pruské na katolickém táboru, bylo vyloženo jasně a dokumentárně tiskem katolickým. Prohaní štváči nedovedli ani slovo vyvrátiti z lidoveckých zpráv o neurvalosti útočníků. Ale teprve po třinácti dnech zmohla se čs. tisková kancelář na uveřejnění úřední zprávy o událostech při svěcení praporu v Pruské. (Bezpochyby ta zvěst někdo přivezl těžce na starém trakuři, že se tolik opozdila.) A přece dva týdny v novinách se švalo, že židovci jednoho člověka zabili a druhého smrtelně zranili.

Tedy úřední zpráva praví, že na Hlávku výklad o obtěžování hospodářů od státních orgánů vykřikl legionář Jan Machálek: „Pane Hlávko, to je lež! Na ta slova prý jeden farář zvolal: „Zabte ho! Nato se strhl na táboře rvačka. Dva legionáři těžce zraněni, ale že očekávají, že z poranění vyvážnou.“

Potud tedy zpráva úřední. „Večerní České Slovo“ v téže číslu, kde uvádí již Kadounovy, přineslo podobizny „krvavých obětí Hlávkových štvanic“, jak leží na lážku, mluví o nich jako o nebojových beráncích. Došlo prý k „bestiálnímu přepadení“ jejich. List ten končí: „Pátého Hlávku, krev těchto legionářů leží na Vašich rukou a budete se s ní zodpovídati před svým Bohem, věřte-li v něho.“ — Zde se zřetelně prozrazuje syste-

Výroba krvelačných činů „klerikálních.“

Radikálové spáchali na židovcích již tolik činů krvavých a jiných násilností, až veřejnost trne nad návratem barbarství. Svépově duše ve svých rozpacích tedy se chápají nyní této taktiky: 1. Provokují nejráznějším způsobem katolíky k fyzické sebeobraně; dráždí nás rafinovaně k činům nepředloženým, aby našinci aspoň něčím omluvu pro násilnictví vlastní. 2. Jestliže se jim prohraná taktika špatně daří, že si na vlastní oči aspoň vymýšlejí fantastické bašky o „klerikálních“ hajdooch.

Als prohranost nepřátelů katolictva jest až příliš neobratná. „Večerní České Slovo“ dne 4. významným tiskem sděluje, že přibyl nový doklad k řadě (!) dokumentů o rakulácké a přímo ka-

tanské činnosti kněží za války. Již haní o „řadě dokumentů“ vyavřít zřetelně, čeho by si vojnomyšlenkářský úpadkový deník pínou vracenosti přál.

Po tomto úvodu opakuje list zpráva „Stráž lidu“, jak prý bývalý vojenký kurát a nyní náš poslanec Roudnický dal v březnu roku 1918 popraviti desátíka Německa za to, že tento se mu podřekl, že jako Čech šel sloužit za českou samostatnost. Sděluje tak „očité svědectví“, legionář Karel Kadoun.

Z celého sestavení tohoto sdělení jest patrné, že radikál uvěřil lehce největším protikatolickým nesmyslům. Chytně-li krváckou zprávu o kněžské

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filialky v Chrudimi.

Telefony: 48a řidičství,
48b směšárna.

Akciový kapitál na K 120.000.000—

Vklady na K 800.000.000—

Centrála v Brně.

Reservy na K 70.000.000—

Filialky: Boskovice, Břeclav, Bratislava, Holešov, Jablonce n./Nisou, Chrudim, Kroměříž, Mor. Ostrava, Nám. Brod, Olomouc, Opava, Píseň, Praha, Prostějov, Přerov, Třebí, Třebíč, Uhers. Brod, Val. Meziříčí. Letní expozitura v Lázních Luhačovicích. (Telefon filialky v Bratislavě č. 689, telegramy: Moraveagre).

Vklady na knížky, běžný a úrovní úroků co nejvýhodnější.

Početní obchody bankovní a směnárenské všech druhů.

Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a veřejným korporacím.

Remboursement úvěry.

Financování importu a exportu.

Třídní loterie.

Pojišťování loď.

matické štvaní lidí lačnících po hajduckých činech katolictva.

Odpovídáme, že na Hlinkových rukou nepři krev žádná již proto, že vůbec neštil, ale pouze vykládal o zlořádech při mletí. (K tomu jest republika, aby poctiví občané mohli svobodně kritizovat hospodářské nepřístojnosti.) Ale i kdyby byl mluvil řečník ostřejší, naprosto nezavinil lakoukovi rvačku.

Pravda však jest tato: Když Hlinka vykládal, jak dvěma chudobným ženám v Novém Městě nad Váhem bylo odebráno po 30 kg mouky, kterou nesly hladovící rodině, zvolal jeden legionář: »Pane Hlinko, neštil! Muž ten pokusil se řečníci dále. Ale právem roztrpčený lid ho zatlačil k blízkému domu. Vznikl pěštní zápas. Legionář se svými druhy prchl, ale pak přichl bajonetem do boku jednoho mladíka, stojícího při faře (dále od slavnostního tábora lidu). Pak házeli socialisté s legionářem po našincích kamením. Ale musili před hloučkem našinců prchat dále. Před frančiškánským klášterem střelil legionář z revolveru a byl by střelil dále, kdyby mu nebyla zbraň vypověděla službu. Vstříc mu kráčel jeden železniční dělník, který na zápasu neměl podílu. Ale legionář, který ho považoval za svého protivníka, začal na něho dorážeti revolverem, který selhal. Onen dělník praštil útočníkem o zem a jiní nabíli jemu i jeho bratrovi. Tak došlo k zranění provokatérů teprve potom, když byl bajonetem těžce zraněn našinec.

Socialisté hned povolávají vojsko a četnictvo na našince jako na hrdce nebo vzbouřence; ječelo se, že Hlinka sám vyzýval k vraždě. Jiní řekli, že »viděli«, jak místní farář držel v jedné ruce kříž a v druhé nůž. Jiní hlásali, jak tři Orlové běhali po ulicích s noží a vraždili legionáře atd.

Jak byli provokatéři drzí, patrně z toho, že na táboru dráždil malý hlouček fanatiků na šest tisíc našinců. Naši nepřátelé totiž přišli si zvyklí již na trpělivost katolického lidu, jež nechávaly veřejné orgány pronásledovat.

Tentokrát se však provokatéři přepočítali. Na soud nepřišel Hlinka, ale souditi dlužno provokující legionáře, kterým přece jest zakázáno tropiti politické, stranické randály na veřejných schůzích. Dva kněžští legionáře hleděli chrániti. K skutečné bitce došlo daleko od řečnického, tak že Hlinka ani nevěděl, co se v dálce děje.

Teď jest otázka, proč úřední zpráva přišla teprve potom, když v »Lidových Novinách« i jinde byla vychrlena celá řada lží a kdy sestrojeny celé krvácké romány. Státní úřady přece věděly a také měly povinnost vědět pravdu hned. Ale dlouho popřáno volné pole štvácké fantasi.

Voláme rozhodně, aby přestali radikálové zahrávat s ohněm! Někdy neshýšíte, že by ztýrali některého notorického keřasa židovského, jichž jest i na Slovensku plno. Zato dráždí živě povstlou slovenskou krev, aby prozradili, zač to jejich vlasťpnečtvi vlastně stojí.

Hospodářská reforma?

Orgán agrární opozice žádá revisi všech centrá, ke které ovšem mělo dojít již dávno. Jako důvod uvádí tento případ: President Vojsa po ročním úřadování v tukové ústředně zakoupil ještě s třemi jinými úředníky v březnu letošního roku od Karla Mayera, obchodníka ve Vodňanech, továrnu »Triumf« u Netolic za kupní cenu 1.140.000 Kč, na niž byla hned hotově složena při podpisu smlouvy částka 640.000 K. Při soupisu jmění dne 1. března 1919 byl p. Vojsa ještě zcela nemajetným podúředníkem, takže ani žádného majetku nemohl přiznati, za rok nato, aniž by se ošklivým děditvím nebo výhrou na los vykázati mohl, nabyl takového majetku, že se stal do jedné čtvrtiny spolunajatelem továrny v ceně přes milion korun.

Jak jsou ústředny drahým aparátem, patrně z toho, že jeden ředitel má 74.000 K ročně a ještě chce přídavky. Komisař dostává za vykoupení 1 centa 4 Kč. Pak ovšem republika doplácí na chleboviny z vlastní sklízni 100 milionů Kč.

»28. říjen« sděluje: Firma Jurák a spol. v Praze, která trvá teprve něco přes rok, vydělala na obchodech se Státním občanským ústavem a Státní centrálou tukovou a olejovou přes 5 mil. Kč, ačkoliv má pouze 120.000 Kč základního kapitálu, a vyplácí 1.204.000 Kč vlivným osobám jmenovaných státních ústředí. List se ptá: Jedná se zde o korupci ve velkém a mezi korupčníky jsou osoby v úředních funkcích. Vládě jsou ostatně tyto věci známy z revizní zprávy ministerstva financí. K čemu jsou revize? Kdo drží ochrannou ruku nad tímto hospodářstvím? Podotkne-li ještě dříve, že většina část krmív byla asi zaprodána do ciziny, jak svědčí výplata provise firmám vídeňským. A to se děje v době velké nouze o krmivo a při velkém nedostatku mléka u nás. — A tohle mají být přípravy pro socializaci k vy-

rovnání třídních protiv? Jest v té příčině tolik radikálních nápadů! Ale páni reformátoři prokazují zjevně, že chtějí přeměnu sociálních řádů výhradně k nadměrnému osobnímu užítku; budou kapitalismus nový a prohlubují vědomě třídní protivy. Pod socialistickým praporem naleznou útulek i nejchamtěvější byrokrati.

Holešovický továrník Umrath chtěl si své jmění dopravit z republiky do ciziny na devíti vagoncích. Ještěž však tentokrát bylo zřízení železniční bdelé, byl náklad zabaven. Mezi drahocenným nábytkem nalezeno několik centů monky, metrůk omasiku, velké množství pařtů a několik beden zavařeniny. Vedle toho zabaveno za 13 milionů cenných papírů, mnoho klenotů a vkladů knížky na 3 a půl milionu K. — Ovšem kolik takových tučných kaprů pustěno z českých vod do rybníků německých a maďarských bez vyraňování, nyní již se nedovíme. Slyšíc o tisících vagonů ve službách pašeráckých, již jsme měli obavu, že nějakým »omysem« bude rozvezena též Sněžka nebo aspoň svatováclavská věž. Jest-li Umrath chtěl se vši drázností odvézt celý vlak, patrně velmi dobře byl informován, v kterých částech případech se to jižým povedlo.

V »Českém Slovu« se prohlašuje, že »Společenské družstvo Velké Prahy« není v žádném obchodním spojení s nár. sociální »Jednotou malozemědělských a hospodářských družstev«, které tak hrozně zkrachovala. Ale »Právo lidu« 4. t. m. odpovídá, že »Společenské družstvo« bylo a jest členem »Jednoty« a ručí svým jménem za všechny její závazky. Týž list píše o hospodářství nár. sociálních finančníků další podrobnosti. Poslední firma »Jednoty« stála 15.000 K. Ale »Jednota« má ještě jednu nezapomenutelnou bolest, totiž »kolonizační fond«. Sběratel 1918 příslušky uchazečů o půdu:

kdo se stal na její výzvu členem »kolonizačního odboru«, zaplatil 5 K zápisného a členský podíl 50 K. Přihlášených pak bylo na tisíce. »Právo lidu« podotýká: »Jsem zvědaví, zdali Jednota těmto členům členské podíly vrátí, dostane-li se do konkursu.« — Tedy pozemková reforma hodně vynesla už dříve, než se začala provádět, ale — nikoli malým zemědělcům.

A už zase nová aféra! Družstvo obuvnických dělníků v Polné ucházelo se o dodávku státní obuvi. Bylo však odmítnuto; udán důvod, že není dostatek kůže. Ale obchodnímu jednateři Fr. Zabylovi ministerstvo vnitra dodávku zadalo a přidělo kůži. S dodávkou však kšeftovalo dle vzoru řetězáků několik osob tak, až jsou teď zatčeny 4 kapacity spolu s vrchním četnickým strážmistrem. Současně dne 4. a 5. září »Právo lidu« přináší hrozné ukázky z Hospodářské ústředny mín. železnic. Kromě látek prodávána houfně i obuv. Na př. firma Steinová v Praze 500 párů po 74 K, 580 párů po 69 K. Oděvnímu úřadu byly vráceny Hospodářskou ústřednou houfně dobré látky a konfekční předměty, aby mohly býti nakoupeny ihned dražší a horší u soukromých firem.

Albina Bráha, Skopalíku a Riegře, kteří jste tak těžce zřizovali soběstačnou českou domácnost, vizte, jak hospodaří s národním jménem vaší řádíkální dědkové! Drželi jste se staré morálky náboženské. Ta však zašlapána, aby učinila místo »pokrokovějším a osvícenějším morálním zásadám.« Teď lze jasně srovnávat, která morální základna byla bezpečnější.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Geolog Želízko zjistil ve skalní štěpi u Malenic nad Volynkou ve vykopávkách zbytky pravěké zvířeny až z doby ledové, kdy Pošumaví mělo ještě ráz tunder sibiřských. — O mladší sebevědomé generaci básnické uvedlo v č. 21. »Lit. Echo« tato slova D. H. Sazzetzkého: »Nacházíme nejrozmanitější typy, a přece mají všechny ve svém nedostatku nadání čosi společného. To je tím, že tiito básníci pracují podle pravidel převážně rozumem; jejich opojení není citovým opojením duševní extase, třeba by to tisíckrát zdůrazňovali, nýbrž umělou vášní, a schválností, hledanost, mermomocí činné úsilí o nové city, uplatňování neslýchaných duševních požitků, které to své já zbožňují, vynalézání nových slovních tvarů, snaha dávat slovům dosud neznámý výklad a výraz nevysloveného... dává tomu básněni onu divně chladnou stejnoměrnost, která různost původců smazává... Toť vada nejmladších, že lámajíce a rozpětvávajíce své síly chtějí něco nemožného, a tím pozbyvají své osobitosti... Vlastní citový život se dusí pod přívalem slov, který má být citem a není ničím jiným než mluvením bez hořící duše, nejchladnějším opojením a zažitkem mozku.« Tolik bylo moderních fantasií o pěstění silných individualit uměleckých! Zatím však se shledáváme s naučenou plochosťou, papouškováním anebo s akrobati, kterým schází právě to, co skutečné básníky posvěcuje a jejich oheň živí. — V nakladatelství Herderově vyšla významná kniha konvertitky: »M. Scharhausové (M. Albertové) boje, vzpomínky a vyznání.« Konvertitka jest totiž protestantského pastora, jemuž svou knihu věnovala. O spis její leží se v Německu velký zájem jak mezi katolíky tak protestanty. — »Societá Editrice Perrella« v Neapoli vydává mezinárodní revui filosofickou, která jest pokračováním předválečného »Logu«. Otištěné články v pěti jazycích — i německém. Směr listu jest idealistický. — Práci polského historika Karla Lutostanského »O dělení Polska a boji za samostatnost« počítá francouzská Akademie cenou Drouya de Lhuys. — V plzeňském »Prameni« redaktor J. Vrba odhalil předlohu dvou knih Jos. Šimánka »Háj satyrů« a »Oživlé mramory«. Jest to práce moderního autora anglického H. Ridera Haggarda. — Anglická společnost »Zeppelin« přišť rok uspořádá cestu kolem světa letadlem. — Klub mladých skladatelů moravských v Brně, který si vzal za úkol provozovati komorní skladby mladých autorů, v nastávající podzimní sezoně bude pokračovat. Vypraví každé dobré dílo i z jiných území republiky a přihlížeti bude i k nejnovějším zjevům zahraničního ruchu skladatelského. — Nové láčoní modí! Matěj Čerták,

kteřý s Tolstým obcoval často osobně, vydal knihu osobních vzpomínek na tohoto ruského filosofa. Právě, že v něm byly vlastně dvě povahy: starosvětský ruský bárn, který nebyl přitelem nejnižších vrstev, i osvobozený ruský mužik, nutící se do sešských zvyků. O tom dvojitě povahovém sklonu Tolstého psali již dříve myslitelé naší. Švédský spisovatel Hedenstjerne prozradil, jak choť Tolstého Sofja s hereckou rutinou dovedla předstírat zbožnění vlastního muže. Jinde uveřejněny dávno před válkou dokumentární zprávy, jak právě ve vesnici, kterou Tolstoj snažil se vychováti, panovala krutá bída, zlost a zločinné nepravosti; v Jasně Poljaně byl život chmurnější a drsnější než v jiných ruských osadách. — Ostatky proslulého básníka polského Jolka Slowackého budou převezeny z Paříže do vlasti. — O. H. Shaw napsal režiséru Nár. divadla Maškovi, že pracuje na novém díle. Objevná

předmluva pojedná o tom, jak se náboženství a víra projevovaly za posledního půl století; následuje nato velká hra o pěti dějstvích, z nichž každé tvoří samostatné drama — tedy pentalogie. — Krásu slovenských písní líčí Pamí Eisner v knížce »Slowakische Volkslieder«, jež jest vydána nákladem ústavu »Das Riff« v Bratislavě. — V Německu zemřel dne 1. t. m. vynikající psycholog bpské university Vilém Wundt. Náležel k nejvýznamnějším představitelům německé filosofie. Hlavně se zasloužil jako experimentální badatel v psychologii. Stal se otcem psychologismu ve filosofii. Důkladnými úvahami ovládl materialistickou filosofii, přiváděje své čtenářstvo k poznání potřeb duše, k idealismu. Jméno Wundtova často se ozývalo u nás již před válkou v kruzích vědeckých, zvláště za polemiky dra Chalupného s volnomyšlenkářským profesorem dr. Krejčím.

Obrana.

Komu bude náležeti škola? Dle radikálních diktátorů každému jinému než katolíkům, za nimiž přece stojí politická strana co do sfty druhá v národě. Nyní mají pokrokaři nejvyšší čas k přemýšlení, jaké smýčky by zachlyly ložch krky okamžitě, až by katolictvo bylo nuceno z boje o školu ustoupiti.

Na všeobecném sjezdu v Praze bylo prohlášeno s dramatickým gestem: »S plným přesvědčením prohlásujeme, že naše národní škola nebude dotud osvobozena, dokud nebude úplně posvětštěna a dokud vyučování konfesionmu náboženství nebude z národních škol naprosto odstraněno.«

Tak vystřelen ostrý šíp výhradně do tábora katolického. Vždyť práva židovské konfese ve škole vedoucí činitele sjezdu toho nikde nepotlačovali, zato však křtze vyhazovali.

Ale jen ať brzy pánové zoufale nelomí rukama nad výsledkem své konfesion negace! Už se objevují příznaky tak tuhých pout, jakých ještě pokrokoví učitelé na rukou neměli! Dne 30. srpna konána v Praze a předměstích celá řada socialistických schůzí, na nichž (dle svědectví »Práva lidu« z 31. srpna) byla přijata všude resoluce, ve které se d: »Jsme přesvědčeni, že reformu školskou v rámci školy dnešní nelze uskutečniti. Nevěříme, že by bylo možno školu reformovati tak, aby za dnešních kapitalistických poměrů v československé republice odstranila třídní protivy v našem dětském kolektivu, kde utvrzuje celý hospodářský a společenský pořádek ve smyslu nedotknutelnosti soukromého vlastnictví.« — Tedy škola má býti socialistická, nikoli pokrokařská. Až by volnomyšlenkáři porazili katolíky zcela, pak by padli brzy na bojišti v nerovném zápase se socialisty sami. Který učitel by se zpěchoval zaučovati mládež v marxismu, leť by ven okamžitě.

V resoluci se žádá ještě před přeměnou našeho státu v socialistickou republiku v přičině školství toto: »Sestátnění všech škol bez rozdílu. Provedení jednotné činné školy v celém státě. V této škole musí býti vzdělání bezplatné a povinné. Zakazuje se vyučování náboženství a účast na náboženských obřadech.«

Taková jest tedy tvářnost socialistické svobody! Z dětí rodičů různých konfesi a různých politických stran mají se vyráběti jednotné stroje — dle libovůle vládního režimu, třeba od většiny obyvatelstva nenáviděného. Ostří tohoto diktátu mří ovšem v přední řadě proti katolictvu. Ale zároveň tu jest nápoověď, jak socialisté hodnotí zatočiti třeba i pokrokovým učitelstvem, které by si chtělo zachováti aspoň částečně samostatnost pedagogického úsudku a školní praxe.

Ovšem židé při těch všech signálech se jenom samolibě usmívají. Pro výchovu jejich dětí už se nalezne privilej — zrovna jako v obchodu, komisionářství, zásobování a jinde.

Tu připadá nejdůležitější slovo katolíkům, na které se provádí útok frontální i s obou boků.

Nové dokumenty bezvědeckého výboje. Ted pánové odhodili beráncí roucho plně, takže kůže tygří jest patrna každému. Dne 8. t. m. ve výboru V. Myšlenky dr. Batěk pravil, že rozhodně jest nutno žádati očistění škol od vlivu kléru a zavedení laické morálky. (Ale tahle morálka laická ještě u nás ani nebyla sestavena, natož aby byla kompetentním činitelům předložena! Ostatně stala by se hned sporným bodem politických stran.)

Učitel Čálek přečetl resoluci čs. obce učitelské, již se co nerozhodněl žádá zveřejnění všeho školství, odloučení školy od církve, odstranění náboženského vyučování ze všech kategorií škol, zákaz zřizování škol soukromých a bezvýjimečné odstranění řádových učitelů i učitelek ze všech školních služeb. — Tak se tedy znovu zdrazňuje, co prohlásilo pokrokařské učitelstvo před českou veřejností dávno. Přijímá velké úkoly ukládá učitelstvo organizaci, které se říká stát. Jest snad úkolem státních orgánů v svobodné republice politicky dohlížeti, v jakém názoru světovém vychovávají rodiče své děti? Vždyť státní moc nyní sotva stačí k zdočování notorických vlatizrádců, k omezení pašování, k zavírání falšovatelů bankovek atd. Nyní však stát má předpřipovati ještě převěření dětem, má zavíratí žactvo do volnomyšlenkářských klecí. Má otrocké ušlapaní církve nazvatí odínkou; katolické školy.

Kulturní jiskry.

Mohutný rozvoj zednářství konstataří svorně světové listy. Vždyť také po válce jsou židé pětkrát bohatší než dříve. Mohou tedy hravě upláceti tisk z peněz na křesťanstvu vydržených a podporovatí bohaté všechny organizace protikřesťanské. Časopis »America« (číslo červnové 1920) přináší o tom statistiku na základě stavu v prosinci 1919. V čele zednářské obce stojí Spojené státy s 51 okresy, 15.225 ložemi a 2.086.800 členy. Největší velkolože je v Nov. Yorku; ň jest podřízeno 872 loží s 202.777 členy. Nejmenší velkolože je v Nevadě s 22 ložemi a 2078 členy. Na druhém místě stojí Velká Británie s 5130 ložemi a 327.745 členy. V Anglii je z toho 3342 loží a 240.000 členů, ve Škotsku 1158 loží a 69.745 členů, v Irsku 530 loží a 18.000 členů. V Austrálii je 7 velkoloží, 1025 soukromých loží a 74.733 členů. Kanada má 9 velkoloží, 1057 soukromých loží a 118.113 členů. Pokud Anglie a Irsko se týká, jsou číslíce udány přibližně; ve většině okresů od prosince 1919 počet loží a členů silně vzrostl. Započítány nejsou také činné zednářské organizace v anglických koloniích v Indii, Egyptě atd. I v Jižní Americe učinilo zednářstvo mohutný pokrok. Jak sděluje korespondenční kancelář »Catholic News Service« (dne 30. června 1920), založili zednáři v Chile společnost pro elementární vyučování, která chce celou školskou výchovu dostatí do své moci a každý náboženský vliv ze škol vymýtití. Společnost tato rozšířil prý se po celé latinské Americe za tím účelem, aby náboženský ráz všech škol v různých státech odstranila. Aby mohli činiti katechetickým školám, které zbožní katolíci založili, zřizují zednáři Recreatorios dominicales infantiles (nedělní zotavné ústky pro děti), které mají nahraditi katechetické školy. Podobně jako v Americe a Velké Británii šíří se zednářství i jinde. Také v naší republice zakořenilo. Leckteré, ne-li všechny protikatolické akce u nás byly podněceny zednáři. Zvláště příznivou půdu pro své snahy nalézají v anglosaských zemích. Neslýchané lomození frázemi o humanitě, sbratření světa, svobodě a demokracii, které ovšem se skutečností je v úplném rozporu, připravilo zednářství půdu. Národy světa žijí většinou v takové duchovní mlze, že nejsou ani s to, aby tento zlořád odhalili. A pro anglosaský kapitalismus je zednářství nejlepší tělesnou gardou, jakou lze si mysliti. Francie to krásně demonstrovala.

V zájmu katolické literatury a umění na všeobecném sjezdu čs. katolíků byla v sekci »Pro křesťanskou osvětu« na návrh dr. Stejskala přijata tato resoluce: »Všeobecný sjezd katolíků československých v Praze, uváživ neocenitelný význam krásného a vědeckého písemnictví pro život katolický, aby byl zachován, vzpružen a posílen, a oceniv veliké zásluhy spisovatelů katolických v různých vlastech našich, kteří následně zřídili příkladu kněží-buditelů, snažili se pěstovati rodný jazyk svůj ve všech oborech krásné a vědecké literatury na základě vlastní práce a badání, nebo zprostředkovatí znalostí vynikajících spisů a prací jiných katolických národů, žádá: 1. Aby spisovatelé katolictví nezakopávali hříben nadání spisovateleckého a věnovali svůj čas, pokud bez útrny povinností svých mohou, tomuto odvětví činnosti spisovatelecké, slednotili se ve spolky spisovatelů katolických, zvláště ve Společnosti svatých Cyrilla a Metoděje, a dbali přímého směru katolického také v krásné literatuře, ze-

jména pěstující tvorbu dramatickou, a vybírajíce si vzory a náměty ze života našich předků, katolíků československých; 2. aby se katolickým spisovatelům dostalo stipendií z prostředků státních; 3. aby ti, jimž Bůh udělil více prostředků, podporovali činnost spisovatelů bojnými dary Společnosti sv. C. a M., po případě jiným ústředím katolickým, aby zvláště jmění a obročí, katolíky získané, neztrácelo se pro účel katolický, nýbrž aby z něho mohly býti dávány podpory na studie, přípravy a cesty spisovatelů, jakož i na vydávání děl takových, které povahou svou nemohou počítati na veliký obbyt, ač jsou nejvyšší důležitosti; 4. aby všichni katolíci odebírali zásadně jen knihy a časopisy katolické a tak umožnili jejich vydávání, aby odmítali veškeren úskl duchu katolickému se přičítí, paměťtívi jsouce zásady: v katolické rodině má býti jen katolická kniha a katolický časopis.«

President Masaryk o židovských školách v Československu. V rozhovoru s vydavatelem curyšské »Jüdische Presszentrale«, pravil president Masaryk, že židovské školy na Moravě a na Slovensku budou udrženy a že stát bude brzy hledati a najde způsob ke zřízení nových židovských škol na národním podkladě, dle zásadní úpravy, vytyčené v mírové smlouvě versailské.

Snahy v německém protestantismu o zavedení zpovědi a klášterů. »Čech« přináší tuto zprávu: »Německá protestantská »vysoká církev« vydává list s titulem »Církev«. List zasazuje se o tyto cíle: V německém protestantismu budíž zavedena biskupská ústava, větší samostatnost církve, činnost kazatecká nechť poněkud ustoupí vůči liturgii orientované více svátostně a budíž používáno bohatých liturgických rouch. Mimo to má býti zavedena fakultativní soukromá zpověď, breviář a kláštery. Jako liturgická řeč doporučuje se — angličtina, protože liturgie římská, k níž je snahou se přiblížiti, prý nesnese překladu do němčiny. — Snad tedy přece není církev katolická tak »přezilá«, když protestantismus chce použít jejího zřízení a její organizace za prostředek, aby se osvěžil a oživil...«

Dokument stále časový. Orgán Národní rady v Paříži »Československá Samostatnost« přinesl tuto zprávu z vyjednávání mezi Masarykem a Slovanskou Ligu v Americe: »Na otázku Jana Jančka, tajemníka Slovanské Ligy v Americe, jak bude zařazena v Československém státě náboženská otázka, prof. T. G. Masaryk odpověděl, že v Československém státě bude panovati úplná náboženská svoboda a svoboda náboženského přesvědčení. Jest žádoucí, aby na tento princip náboženské smláčenlivosti bylo stále pamatováno už i nyní v našich řadích.«

Přejeeme p. prezidentovi, aby se mu podařilo tuto předpoověď realizovati. Zatím vychovatelé Habrmanovi štvou děti proti náboženskému přesvědčení jejich rodičů. Někteří náboženskou výchovu zcela zakazují. Dr. Bartošek ukul celý otrokářský řetěz na rdousení katolické svobody. Kde jest potlačováno náboženské přesvědčení už v samé škole, tam ovšem nelze o náboženskou svobodu mluvit.

Odebírejte a rozšiřujte Obnovu!

které odchovávali státu nejvěrnější a neplínnější občany, mají se zrušit a řemeslníci i s řemeslnicemi se mají vyhnati.

Nuže, pánové, vypovídáte-li bej na život a na smrt, nechcete-li žádného kompromisu, pak se my sami nebudeme dožebraťovati nějakého příměří. Vypověděli jste znovu boj na celé čáře. Až pak dojde katolíci budou odmítat i ty voňomyslenkářské pedagogy, kteří farizejsky začnou předstírat toleranci, pak stýsejte jen na sebe. Kdyby nyní bylo uspořádáno po obcích hlasování rodů, jaké učitele si přeji, rázem by byla většina pokrokovského učitelstva bez existence. Pokrokaři tedy chtějí, aby stát znášil jak velkou většinu poplatníků, tak jejich děti. Tak daleko však ještě nejme a také nebudeme.

Sociální obzor.

Sjezd živnostnictva a obchodnictva Československé strany lidové bude se konati 19. října o 9. hod. dopol. v zasedací síni Obchodní a živnostenské komory v Praze II., Náměstí republiky. — Živnostníci konservativní, poznejte konečně svou sílu! Jiné strany Vás žádaly, aby z Vás těžily pro jiné. Za nynější koalice jsou Vaše zájmy poškozovány nejcitelněji. Samostatné podnikavosti při neustálých šikanách ubývá, čímž trpí celý stát. Střední stav musí být zachován! To bylo našim neochvěným heslem před válkou a musí být i naší praktickou snahou i v nynější době pro živnostnictvo nejvyšší křídlo. Přispějte horlivě k plnému zdaru našeho sjezdu. Spása jest v energické svépomoci.

Z programu sjezdu našeho živnostnictva a obchodnictva. O dnešním stavu středního stavu promluví poslanec a krejčovský mistr Sedláček. O úkolech nynějších truhlářský mistr Lukavský. O organizaci tajemník Brožek. — Odpoledne o 3. hodině prohlídka veletrhu.

Angličtí organizovaní dělníci proti ruským sovětům. Výkonový výbor anglické strany dělnické dává na úvahu tyto otázky: Má být připuštěna diktatura jedné části mezinárodního socialistického hnutí nad ostatními nebo její veto (zápověď) v otázce součinnosti s jinými národními socialistickými stranami? Má být prováděna politika a metoda jedné sekce pro nastolení socialismu ve všech zemích? Je správně vyvolat občanskou válku (ozbrojeným buržoasi a ozbrojeným proletariátu) k porážení kapitalismu? Je dokázána morálnost a užitečnost metody, jež dává menšině právo vnucit svou vůli většině nebo bezmocné většině, což je podstatou diktatury komunistické strany? Je mravně a trvale cenné umlčovati hlas a vliv menšiny za revolučního období? Mají býti zrušeny parlamentární instituce a vnučeny menšinou nové formy vlády a administrace? Je přípustno užívati metod sabotáže a propagandy uvnitř existujících socialistických, politických, dělnických a průmyslových organizací? Je kolegiální zatracování a pomlouvání socialisty, kteří se rozcházejí s komunistickými vůdci v otázce metody? »Nepokládáme za nutné«, dodává výkonový výbor Labour Party, »abychom podrobně odpovídali k jednotlivým bodům memoranda.«

Kdo drží zlořád agrárně-socialistického vládního systému? »Lid« píše: »Zákon o úhradě cen mlýnských výrobků postihuje až živnostnictvo, které si teprve nyní uvědomuje, že vstupem živnostníků do vládní koalice upletlo na sebe karabáč. Vládní koalice jest složena ze strany soc. demokratické, nár. sociální a z republikánského klubu Švehlova, k němuž se připojili nár. rolnická strana slovenská a politická strana živnostenská. A v poslanecké sněmovně je 281 poslanců. Nadpoloviční většina je 141. Poslanců vládních bez poslanců politické strany živnostenské je 136. Teprve se 6 poslanci politické strany živnostenské má vládní koalice 142 hlasů, nadpoloviční většina. V senátu je senátorů 142. Nadpoloviční většina je 72. Vládní strany bez živnostníků mají 70 senátorů. Teprve se 3 senátory politické strany živnostenské má vládní koalice 73 hlasů, nadpoloviční většina. Bez poslanců a senátorů politické strany živnostenské neměla by dnešní vláda v parlamentě většiny a nemohla by vydávat takové zákony. Švehla dříve asi mnoho slíboval, ale nyní spokojil se tím, že si zajistil zvolené živnostenské poslance, kdežto o živnostenské zájmy má nevěda. Je agrárník! A socialisté teprve nemají živnostníky v lásce. Ti jsou nyní na rozcestí, neboť

Královéhradecká bankovní jednota
společnost s r. o.
v Hradci Králové
Depoňní adresa: Alibanka. Účet pošt. spoř. č. 140.878. Číslo telegrafu 88.
Provádí veškeré obchody bankovní a směšobenské.
Vklady zárukují se nejvýhodněji. Bankovní obchody směšob. Slední listky poštovní spořitelny na požádání zdarma.

nejsem spokojeni s politikou svých poslanců. Varovali jsme je před separatistickou politikou. Kdyby se připojili k některé, programově jim blízké straně, záleželo by za nimi ne 6, ale 20—30 poslanců, po případě za dané situace celý opoziční blok, který by znemožnil jednostranné zákonodárství dělníků a sedláků.

Objednejte si **Destálovu**:

Požáry vzplály.

Cena 1 K. Velice zábavná a historická četba. Vyšla jako brožura. Kolportáři objednejte větší množství v **Družstevním knihkupectví v Hradci Králové**, 186 Adalbertinum.

Národohospodářská hlídka.

Obrůvský projev rolnictva proti centralismu a kořistnictví. Dne 28. srpna došlo v Brně k velké manifestaci katolických zemědělců, které se účastnilo i hokrost rolnictva ze stran jiných. Vždyť vlastně v době »svobody« jest zvláště majordomů tak ušlechtilých a tolik bláznů, jak nebylo v době roboty. Vždyť už schází jen to, aby tučné placení zřízenci počítali sedláckým hrách v hrnku na jejich vlastní plotně. Předseda katolického spolku československých zemědělců Šamalik promluvil proti nákladným a špatně fungujícím centralismům. Naše strana byla první, která se ozvala proti zamýšlené kruté dani z mléčného práva v listech a na sjezdech. Našinec první prohlásil vládě otevřeně, že jest daně tato naprosto nepřijatelnou. Agrární poslanci a ministři temněkráté byli nuceni živelným hnutím rozbořeného rolnictva se postaviti proti vlastnímu směrnicí a proti svým koaliciálním soudruhům-socialistům. Proto přinuceni socialisté s mléčí daní ustoupili. Proto slavíme dnes jedno slavné vítězství. (Jest z něho patrné, že bylo možno svrhnouti okovy dávno dřív, kdyby byli agrární zástupci osvědčili vůči socialistům hned s počátku větší ráznost a kdyby nebyli trhali solidaritu stran občanských. Protikatolická zášť a bázeň před dupnutím socialistů byla mocnější než třídní zájem. Pozn. red.)

Šamalik také vysvětlil, proč musil jiti do správní komise Obilního ústavu a vyvrátil lapidárními dokumenty zákeřné lži, jímž jest od agrárních polekanců zasypáván. Sami nepřítelé musili mu dosvědčiti, že v Obilním ústavu chrání zájmy zemědělské. Pokračoval: »Neopustíme chudobných a spotřebních vrstev obyvatelstva, dodáme spravedlivý a možný kontingent. Moravě spravedlivě upravený, ale ona část sklízě, kterou pro svou spotřebu máti musíme, musí býti uvolněna za každou cenu. A neprovede-li to vláda, provedeme to sami! Nemá to revolty proti republice nebo zákonům, vždyť my chceme zachrániti republiku a zachrániti lidu před hladem. My jsme zabavení celé sklízě neumali a proto právem můžeme svého práva a svého majetku hájiti. Dnes musí nastati činy, ale činy rozvázné, jež by ani republiky ani lidu neohrozili.«

Senátor Ševčík řekl nuceně státní hospodaření jako článek fetišu bolševictví, které nás plní obavami v celé republice; vždyť nás taková taktika vrhá v bídu stále větší.

Posl. Janalík dovozoval, že socialisté hájí a drží centraly proto, že tak mohou zabezpečovati si konsumní spolky zvláštní zásobování. Jedni jsou zásobováni několikrát, ale mnoho jiného dělnického lidu ani jednou. Všichni svorně do boje proti teroru!

Šlovácký domkář Ant. Místík navrhl další resoluci v níž se praví m. j. toto:

»Zabavení celé sklízě celou náfiarovací neuznáváme. Žádáme proto, aby vládní nařízení o

Antonín Zavadil,

nejstarší závod pasířský a zlatnický
v Hradci Králové č. 436.

(dílny na továrnu nábytku K. V. Skuberský).

Zhotovuje veškeré nádoby kostelní, ze zlata, stříbra, bronzu a j. kovů v uměleckém provedení.

Opravy a znovuvyřezání starých nádob čistě a se zárukou trvanlivosti.

Zlacení a stříbření v ohni; niklování.

Ceny mírné!

Bychlé provedení!

zabavení sklízě a o státním obhospodařování zemědělskými plodinami, jež se stalo bez schválení Národního shromáždění, zastaveno bylo potud, dokud o této věci nerozhodne poslanecká sněmovna a senát.

Zavazujeme se dodati spravedlivý a přiměřený kontingent obilí pro zásobování a výživu spotřebního obyvatelstva republiky, kterého neopustíme a hladověti nenecháme. Přineseme pro republiku všechny možné oběti, avšak prohlašujeme, že své právo a svobodu výroby a spotřeby za žádnou cenu porušovat nenecháme. Prohlásíme ona část, kterou pro svou spotřebu máti musíme, za svůj svatý, nedotknutelný a volný majetek, s nímž nakládati budeme dle potřeby a nutnosti. Neuznáváme žádné spotřební kvoty pro zemědělce ani mléčích listků. Žádáme vládu, aby v zájmu pořádku a klidu odvolala zabavení části sklízě, kterou pro svou potřebu zemědělci máti musí a mléčí listky zrušila. Prohlásíme, že jsme ochotni provésti sebeobranu do nejkratších důsledků.

S nevyhnutelným hromovým souhlasem bylo přijato toto prohlášení. Ke konci zahřívalo v shromáždění: »Chceme průvod!« Seřadilo se přes 6000 účastníků, kteří šli k místodržitelství. Požadavky shromážděných předložil prezidentu Černému Šamalik. President ocenil veliký význam sjezdu a poděkoval, že projev se činí v klidu a pořádku. Střihl svou podporu a telefonické sdělení ministrům Tusaroví, Švehlovi a Johanisovi.

Teď musí dojiti konečně k nápravě — zásluhou neohrožených zemědělců katolických.

Kdy pak už začne přísná kontrola a spravedlivá rekvizice na místech nepotřebných? Mají živnostníci nestáti vypalováni archy přiznáním svého jmění a svých skrovných příjmů. Rolníkovi předpisují lidé, kteří hospodářství neznají, kolik mu musí vyměšti pole, kolik mají krávy nadojiti atd. Každý člověk do úpadu pracující a starající se svědomitě i o zdar vlasti, jest hlídán jako nebezpečný zajatec, aby se dokumentovalo, jak vlastně ta moderní svoboda má podvázána křídla tuhými dráty. Ale židovští spekulanté, kteří k našemu osvobození a blahu republiky nepřispějí ničím, mění a mají volnost tak velkou, až jest všeobecný údiv. Při počátcích republiky potřebovali verkovanka byla přímě sňhána, prodávali něco o dvě koruny dražší, než se z Prahy předpisovalo. Ale židům bylo dovoleno prováděti milionové obraty spekulací s vládními papíry na účet českých jejich majetků. Dávno se vědělo, že židovské plány k nedovolenému vývozu tisíců vagonů a zálučné čachry bursovní se páchají ve veškerých maďarských městech republiky. Ale schválně se zapomnělo na kontrolu přecetných židů tam se shromážděných. Ani nabyti vedení v evidenci židů cizí, kteří se tam sňhádli po převratu z ciziny. Vědělo se, že bez velkých špiček není možno

pašovali od nás zboží po dráze za miliony. Tedy kontrola na hranicích bývala by více prospěla, než bádání, kolik která kráva mléka vydá. Vláda se nezabývala, čím pro nás užitečným se žije v Praze celé kompendium lidí z ciziny přivážejících. A přece každý týden propukávaly zvěsti o židovských kolikách a falšovačích bankovkách v samé Praze. Farám i kostelům se odnájejí i nepotřebnější kusy půdy; za to však neslyšíme, že by se vyvlastnilo několik kordů židovskému statkáři, který se zde do tepla usadil teprve za války.

Hovořilo se hloučce o zabavení válečných zisků; v praxi však se čekalo, až nepoctiví spekulantů orientující své zisky bezpečně uloží za hranicemi anebo až za ně nakoupí zlata a skvosty, které se dají pohoďně ukrýti. Teď už na zachycení největších lichvářských a pašeráckých zisků není ani pomysleno. Zato nejvíce jest šikanován občan, poctivou prací sedřený anebo ustaraný gázista. Co se mělo napravit v našem hospodářství přijímáním stíháním velkých zbohatlíků, to mají teď poctiví pracovníci napraviti hladem; ba i nářob-

ky mají pomáhati k sanaci toho, co rozvrátili dosud žijící lidé národnost nečeské. Že se takhle patriotický cit nepěstuje a že vlastenecké deklarovanky vyznávají dutě, jest jen přirozeným důsledkem neblahé politiky hospodářské.

Ve státě občanské rovnosti utvořeny kasty tolik křiklavé a nesnesitelné, že by nad tím žal občan, zrozený v XIII. století, kdyby z hrobu pro informaci o pokroku sociálním vstal.

Z konfliktace budou privilegovaní socialisté vyjmouti. Agrární »Rodný kraj« přináší tento obrázek soudruha Pfeifra z Vratice Kropáčovy. Po převratu zabavil mu Národní výbor v Ml. Boleslavi šest vagonů různých věcí, které si vezl z Ukrajiny, kde byl za války správcem 13 dvorů. Tehdy byl zatčen, dlouho vyslýchán, ale byl prý osvobozen! Nedávno zas vybíral si vklad 24 tisíc Kč na stavbu sídla. Na upozornění, že mu socialisté mohou cihelnu zabrat, odpověděl: »Proti tomu jsem zabezpečil legitimací politické strany soc. demokratické«, kterou ukázal.

Církevní obzor.

Osobní zprávy. Ustanovení: p. Jos. Bibus, novovečenec, kaplanem v Brandýse n. Orli. — Úmrtí. P. Jan Daňša (V. Vln.), kaplan sebranický na odpoč. v Lubné, zemřel 31. srpna 1920.

Nový děkan v Hradci Králové. Konečně vyslovilo ministerstvo vyučování a národní osvěty souhlas s volbou městského zastupitelstva, tak že nyní jest skutečným děkanem dlouholetý a zasloužilý kaplan zdejší p. Jan Brabec. Zdejší obecnost srdečně gratuluje vídnému a obětavému knězi, který svým skromným chováním a dobrotou si získal oblibu obecnou. Nový děkan narodil se r. 1877 v Hrbově a vysvěcen byl v Hradci r. 1900.

Schůze duchovenstva v Kyšperku bude se konati ve středu dne 15. září o 1. hod. odpo. (na laře). Magre dr. Fr. Šulc promluví o církevních

poměrech v Čechách a dp. Fr. Jukl o organizaci. Jest žádoucí, aby se dostavilo duchovenstvo i z širšího okolí.

Katolickým benefikátům. Klub duchovenstva vyzývá všechny katolické benefikáty v republice, kteří by buď příslušníky tak zvané československé národní církve neb jiným způsobem ve svých právech ohrožování byli, aby bezodkladně zaslali vyřízení skutkové podstaty s udáním provinlivých osob a s označením svědků do advokátní kanceláře dra Václava Popela, Praha II, Národní tř. 32, zasílající přirozeně oznámení rovněž i příslušné mejd. konsistoři. Klub duchovenstva lidové strany sjednal se jmenovaným advokátem, že všelikou tuto speciální agendu povede. — Výbor klubu duchovenstva čsl. strany lidové.

Československá strana lidová.

Organizace lidové strany v Hradci Králové zahajuje budoucím týdnem znovu svoje schůze v Adalbertinu. První bude ve středu dne 15. t. m. o půl 8. hod. večer v malém sále. Promluví pan senátor Magre dr. Fr. Reyl o všeobecném sjezdu katolickém v Praze.

Na Náchodsko, Úpícko, Novoměstsko, Hromovsko, Českoskalecko a okolí! Oskrová slavnost orelská, jakož i konference důvěrníků čsl. strany lidové, koná se dne 12. září v Červeném Kostelci. Program: Dopoledne slavnostní kázání a bohoslužby, zkoušky cvičenců, konference důvěrníků. Odpoledne průvod městem, nato na cvičišti proslovy senátora dra Reyla a posl. dra Noska. Řeč zem. jednatele br. Al. Petra: »Proč zakládáme tělocvičné jednoty orelské«. Cvičení žáků, žaček, členů a členek. Lidový koncert úpíské kapely červ.-kostelecké. Píšte si o vstupenky do předprodeje! Všichni lidovci, přátelé Orla, katol. mládeži na shledanou v Červ. Kostelci!

Důležitá upozornění do Vysokomýtska! Žádáme všechny upřímně katolíky smýšlející jinochy, členy sdružení katolické mládeže a »Orla«, kteří při nedávných odvozech byli odvedeni ke službě vojenské a k vykonávání této přidělení budou do Vysokého Mýta, aby se po nastoupení vojenské služby v tomto městě ihned přihlásili do řad katolické mládeže u p. Josefa Bečičky, mistra obuvnického ve Vysokém Mýtě, Šafaříkova ulice č. 145 (býle Litomyšlské brány). — Vřd. duchovenstvo a důvěrníky skupin Sdružení katol. mládeže a Čsl. strany lidové prosíme, aby odvedené katol. jinochy laskavě vybídli, aby v městě vojenské služby jistě vstoupili do skupiny Sdružení katol. mládeže. O totéž vybídnutí svých synů prosíme i pány rodiče, kteří nechť, aby jejich synové

upadli vinou jiných stran do demoralizace a nevěry.

Na Vysokomýtsko! V neděli 19. září o 2. hod. odpo. koná se ve Vysokém Mýtě v sále hostince »Na střelnici« u Pražské brány velká schůze stoupenců čsl. strany lidové a katol. mládeže z okresu vysokomýtského, na něž promluví pan poslanec Václav Myslivec, redaktor z Prahy, a dp. Václav Chlumský, sekretář Sdružení katol. mládeže z Prahy. Žádáme veškeré své stoupence a katol. mládež z okresu vysokomýtského, aby se této velké schůze účastnili a přivedli s sebou i své známé. K hojně účasti zveme i našince z okresů sousedních. — V týž den o 10. hod. dopol. koná se v téže sále okresní konference důvěrníků Čsl. strany lidové a katol. mládeže. Program bude velmi důležitý! Páni důvěrníci dostavtež se určitě všichni!

Naším odvedencům strany lidové! Kdož nyní naručuje, pamatujte, abyste se v posádkových městech ihned dali zapsati do místních skupin Sdružení katolické mládeže. Uchováte si zde přesvědčení svých dobrých rodičů, kteří budou o Vás beze strachu. Seznámte se s jinými bratry. Zároveň v katolické organizaci budete čerpati nadšení k obraně vlasti a všech lidí poctivých. Vyhnete se tak rozkladným proudům bolševickým, které ohrožují trvání našeho samostatného státu. Tedy vzhůru do organizace i na vojnu!

Družstvům, Odbočkám a Raiffeisenkám! Upozorňujeme všechna Družstva, Odbočky H. S. a Spořitelny a záložní spolky na »Pokyny ku příznání k daní z majetku«, kteréžto zasíláme na komandní družstva a některé Raiffeisenky. Na požádání zašle jeden exemplář po K 1.40.

Zprávy místní a z kraje.

K návštěvě Bakulovy družiny v Hradci Králové. Jsme v době, kdy stále se mluví o humanitě, která se však zecarňuje. Odsraňujícím příkladem jednání přímp macešského jest družina Bakulova. — Stát přemýšlí o malbě koníren, ale návštěva si věci důleže důležitějších, opravdu humanitních. —

Člověk, který má předovím snahu a lásku ke své věci, ke svým dětem zmračeným, ze kterých chce a také již dokázal učiniti tvory lidské společnosti užitečné — a nutno zdůraznit — i členy vynikající. Jest odsarkován. — V Hradci Králové byly pořádány dne 3. září dvě přednášky pana

Věnujte pozornost
výkladním akčním
firmy

J. F. Langhans,
= umělecký závod fotografický =

Hradec Králové.
Adalbertinum.

Bakuly s demonstracemi, které měly za účel informovati obecnost. Úspěch těchto přednášek byl velice uspokojivý jak finančně tak i morálně. Veliký vřv morální měla odpolední přednáška, pořádaná pro dívky. Při večerní přednášce zmínili se p. Bakula o třech chlapcích, kteří byli do ústavu přivezeni ve stavu málo nadějném a kteří po dvou až po třech letech pobytu v ústavě stali se zdatnými pracovníky. Jeden jest výtečný litograf, vynikající originalitou; je zaměstnán ve velkém grafickém ústavě v Praze. V přednášce se zmínili p. Bakula o velkých potřebách, kladených i od těch, kteří mají moc poměry družiny zlepšiti. Promluvil také o práci svých chovanců, která je všestranná a jejíž výběr se ponechává jím samým. — Po přednášce předvedli chovanci ústavu národní i lidové plesů různých národů. Zajímavá a poučná byla tato část programu. Byl předveden chovanec, který — ač bezruký — dovedl si vždy a ve všem pomoci. Úspěch byl úpiný a obecnost nerado se loučilo s milou družinou. Nechtě si nyní obecnost uvědomí své důležité povinnosti!

Záložní ústava v Hradci Králové svolává mimořádnou valnou hromadu na sobotu dne 25. září o 11. hod. dopol. do zasedací síně okresního výboru v Hradci Králové, která má schváliti podmínky stanovené pro zvýšení akciového kapitálu. Nato přikročilo by se pak k zvýšení téhož z K 4.800.000.— prozatím na 10 milionů korun a později na 15 milionů korun, které příslušná ministerstva rovněž schválila. Blížší viz insert.

Na státní odborné škole pro umělecko-průmyslové zpracování kovů v Hradci Králové nově byli ustanoveni za profesory pp. Rudolf Pitra, inženýr mostárny firmy A. Ippen v Hradci Králové a Rudolf Macok, inženýr akciové společnosti pro výrobu minerálních olejů v Pardubicích. Pro dílny klempířské ustanoveni byli důvěřovými pan Artur Bartoňek, mistr klempířský z Mladé Boleslavi.

Panorama Národní jednoty Severočeské v Hradci Králové za kostelem sv. Ducha. Tento týden »Páří«.

Polenitě dříví z městských lesů prodávati se bude v městském důchodenském úřadě těm, kteří se o ně přihlásili dle dřívější vyhlášky, od 9—11 hod. dopol. a to: V pondělí 13. září pro domy čp. 1—75, v úterý 14. září čp. 76—150, ve středu 15. září čp. 151—270, v pondělí 20. září čp. 271—380, v úterý 21. září čp. 381—500, ve středu 22. září čp. 501—576. Poukázky vydávati se budou na předložení chlebové legitimace pouze na 1 prosl. metr měkkého polenitého dříví proti hotovému zaplacení. Dříví zaplacené nutno odebrati do měsíce ve všední dny pouze z místa na stvrzence určeného za přítomnosti lesního zřízence.

Dívalie ve volné přírodě. »Ty!« v Hradci Králové připravuje na 18. září v Jiráskových sadech veselohru Viktora Krylova: »Divoška«. K účelu tomu upraven bude pavilon ve středu sadu ležící, na jehož balustrádě odehrává se bude intimní a sytý veselý děj zvolené hry. Při započeti a v přestávkách koncertuje hudba. Začátek hry určen jest na půl 3. a konec na půl šestou hod. odpo. Vstupné na křesla 7 K, I. místa 6 K, II. místa 5 K, III. místa 4 K, k stání 2 K. Doporučuje se učiniti v čas záznamy v papírnicku pana Matouše. Nebude-li počasí příznivo, platí zakoupené lístky pro neděli na to následující a to buď v sadech Jiráskových neb při další nepohodě v městském Kyšperově divadle v tutéž dobu, kdež křesla platí pro lože a tribunu, I. a II. místa pro sedadla v přízemí a III. místa pro sedadla na galerii. Číslo odpovídající číslům v divadle.

Krasy rozmohly se v našem městě v míře nikdy nebývalé! V Pospíšilově třídě svým hrozd-

alim. Činí velké škody i na budovách. Leckde se přímo hemží a v noci konají zdravotní a apovísační procházky i po zdevastovaných mostech ve skupinách. Tu jest potřebí veřejného zakročení, protože privátní prostředky pomáhají málo. Jestliže by se zavedlo do míst, která těmto hrozbám nejvíce trpí, několik psů-mysáků, nastala by velká úleva v několika dnech. Vždyť takový obratný pes vyhlídí a zakousne v hodině až 30 kryt.

Dívaldo. V úterý 14. září sehraje jednota „Klicpera“ v Klicperově divadle „Ředitel panství“, hra v 5 jednáních od Cizlera. Začátek o půl 8.

hodině. Předprodej vstupenek u firmy Veselý na Velké podlaží.

Bratři legionáři bez rozdílu stavu a příslušnosti dostaví se na informační schůzi v neděli dne 12. t. m. o 10. hod. dopol. v sále Besedy v Hradci Králové. Referenti obou stran. Účast nutná!

V čs. lážkovém skladišti v Praze-Karlíně bude se dne 10. září 1920 v 10 hodin dopoledne konati zájímavý řízení na odběr hadrů z ložnic součástek a z pytlů pro dobu od 1. října do 31. prosince 1920. Bližší v úředních listech.

Různé zprávy.

Kdo také „šťastný národ“. Byl to sám sv. Václav, jenž se hnušila neupřímná dvojakost. Národ ovšem byl již katolický, ale pohanské řády brály v něm prím. Většina lidí pokřtěných tehdy u nás dle příkladu aristokracie holdovala barbarickým zlovykům. Kvetlo také dále otroctví a lidokupectví. Sv. Václav postavil se svou opravdovostí a svými reformami proti většině, ačkoli předvídal, že ho to bude státi život. Také zakládal „národ v národě“, ale mál do něho říci, že úsilím jeho bylo extrakatolictví; chtěl aspoň poněkud veřejný život uvést v soulad s Desaterem. Zrovna tak sv. Vojtěch, který neupřímněli méněnou návahou seskupoval kolem sebe občany na ochranu Božských a církevních práv a káral ty kořistníky, kteří do otroctví prodávali i pokřtěné zajatce. Ve Francii byli prohlášováni za „národ v národě“ i ti katolíci, kteří dokazovali lásku k zemi rodné heroickými činy a nemínili hájiti svých práv zvláštní konfesní stranou katolickou. Ale k politické sebeobraně dohlí musilo, neměla-li zednářská kosa podemknouti tam katolíky jako žito. Po trpkých zkušenostech a zvláště po seznání obětavosti katolického obyvatelstva v době války sami francouzští nevěrci jsou nuceni přiznávat, že katolíci byli nejnadhšenější a nejvýznamnější hradbou proti vpádu národa cizího. Jilboslovanský biskup Jeglič byl poplivan neioodpornějšími potupami za to, že shromáždil slovenské katolíky k politické sebeobraně. Tento hodnostář tedy seskupoval i v malém národě „národ zvláštní“. A eště — nyní dosvědčují sami liberálové, jak mají právě stoupenci Jegličovi lvi podíl na rytířské vytrvalosti vlastenecké a na osvobození národa celého. V Itálii také „extrakatolický národ v národě“. Ale nebýti toho, dnes by tam řádili bolševici bezuzdně jako v Rusku, kde přece popové šli s národem, majíce docela národní liturgii. Protikatolická veřejnost klidně přilhlží, jak židé slonostití i „asimilovaní“ samostatnými akcemi politickými pečují o utvrzení síly a velikého vlivu v naší vlasti. Co však jest dovoleno v česko-národní republice židům, to se odírá neologicky katolictva. Jest přece zřejmo, jak právě zástupci strany lidové obratnou politikou a houževnatou energií vypomohli celému národu na místech nejnebezpečnějších, kde se mnoho viklalo a drobilo. Mgr. Šrámek rozhodně prokázal republice služby lepší než dr. Stránský, dr. Šmeral anebo Klotáň. Kdyby rozhodní katolíci pracovali ve stranách jiných sebeobětavěji, námlaha jejich by se přijala sice s milostivou blahosklonností ochotně; ale veřejného mínění by se tyto věci nedotýkaly. Vždyť i nad hroby kněží-buditelů se vřiská, že „klerikálové nic pro národ nemůžou“. Zásadly katolické práce by si přivlastnili lidé jiní — a hubovalo by se na „klerikalismus“ dále. Že i každý katolík vůbec zvláště v nynějších strohých chvílích jest povinen politickou činností podporovati národ, o tom není sporu. Ale jako mužové charakteru a důslední nesmějí se dáti katolíci nakloniti do politického podělkování kterékoliv strany, která levi přetáhne tendence setoliko „protiklerikální“, ale docela i protikřesťanské. Který katolík by se „různě spřáhl na veřejných schůzích s fanatickým volnomyšlenkářem, polápal by za posměchu veřejnosti vlastní prapor. — A že jsme u jiných stran neobříbeni, uspeni? Vždyť se ty strany také tupí mezi sebou. Něco pro své přesvědčení musíme ochotně strpěti i my, nemáme-li se s ním veřejnost poskládati jako tvarohovým rytím. — Naše politika slouží ke zdraví netoliko právům církevním, ale republice vůbec. A historie jednou přimá, že to „klerikální třídění“ vlastně bylo cestou k blahodárné politické solidaritě celých národů, které by se bez naší strany rospřítily

neblučně a trapně v 6 táborech jiných — jako mocné Labe ke konci svého toku mizí v hrozném bahně.

Prastará památka latinského jazyka. Zajímavé odhalení obsahuje pamětní spis anhaltského historika prof. dra Wäschke, věnovaný berlínskému filologovi Ulrichovi Willamowitz-Moellendorffovi k zlatému jubileu doktorskému. Spis pojednává o nápisu na kameni zvaném „Lapis niger“. Lapis niger je popsán kámen v tak zv. hrobě Romulově na Forum Romanum. Dle prof. Wäschke obsahuje Lapis niger nikoli, jak se dřívější badatelé domnívali, Lex sacra, nýbrž zlomky pozemkového zákona, který vydán pro kolonii Sora, založenou r. 451 př. Kr. Možná tedy nápis považovati za jednu z nejstarších dosud známých památek latinského jazyka.

Slovensko — Těšínsko. Rada města Tmavy na Slovensku uspořádala po městě sbírku na stavbu Národního divadla moravsko-slezského v Ostravě a její výnos Kč 607.— odvedla spolku „Národního divadla moravsko-slezského“. Jest zjevem velmi potěšitelným, že naše Slovensko chápe význam rychlého vybudování tohoto divadla pro celý národ a dává tak krásný příklad všem městům a obcím v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Které z nich bude následovati první příklad slovenské Tmavy? Veškeré dary a příspěvky přijímá spolek Národního divadla moravsko-slezského ve Slezské Ostravě.

Mezi příčiny nespokojenosti Slováků kladou „Národní listy“ 28. srpna i chybnou metodu administrativní a špatnou volbu úřednictva. Píší: „Řekli se: Nejlepší lidé na Slovensku! A co se zatím stalo? Jaké vojsko, jaké úřednictvo, jaké učitelstvo bylo na Slovensko vysláno? Mnoho pravdy jest na výroku bolševického agitátora Feicana, že Češi si zdatné úředníky nechali doma a na Slovensko vyslali jen ty černožluté, z války kompromitované a doma už nemožné. Těm že věřilo se rakušáctví a nepřátelství k lidu, zvláště slovanskému tak, že nemohou než zlé činiti lidu, jež spravují. A co háte, na místa úřednická dosazování neb na nich ponechávání jsou lidé, kteří po převratu prchlí do Uher, neb kteří při vpádu bolševického zbrojné postavili se po bok rudým loupežníkům proti lidu slovenskému, vraždili a loupil. Takoví nekaří lidé, když seznali, že Československo není útvarom jen přechodným, přilhláží se do služeb našeho státu československého na Slovensku, zůstávajíce v níru i rodinách svých zarytými Maďarony. A bývali pardonováni, ba leckdy dává se jim přednost před uchazeči slovenskými. Že úředníci takoví nepracují pro československý stát, nýbrž spíše proti němu, při nejmenším pasivní rezistenci, je každodenním a všedním úkazem. A jak znenamavujícím dolem působí to na lid slovenský, lze si snadno pomyslet. Učitelstvo je celkem lepší než úřednictvo, naprosto neschopné je však učitelstvo z bývalých maďarských škol. Učitel takový, zvyklý konati jen hařabala povinností, nedovede se k intenzivnější práci pedagogické vzchopiti, ani jen o bývalých egyptských bracích za vlády maďarské. nedovede sám pravopisně slovensky psáti, nezná-li pravopisu dětí vyučovat. O moderní metodice nemá ponětí a nikdy se jí už nezaují.“

Zvláštní neschopnost vládního listu. Vládní orgán projevů podív, proč katolický sjezd nezaujal pozdrav p. presidenta naší republiky. Ale pokročí přece mají vynikati bystrosti úsada. Vždyť přece — právě před sjezdem volnomyšlenkářským — byl by p. president uváděn do státoce nevinně přilepné, až by měl na pozdrav náš odpověditi otocovsky vřelá. A pak — jsme přece republikáni, nemí potřebí úzkostlivě zachovávat cenzurními s doby rakonské, kdy při každé

Úvěrní družstvo ELIŠKA v Hradci Králové
Adalbertinum

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědní a poskytuje výhodné půjčky.

vhodné i nevhodné přiležitosti státní úředníci vyžadovali bojánní projevy panujícímu domu. Říká se, že si teď lid vládně sám — tedy nikoli jedna, třeba sebe zastoužítejší osoba. Není tedy potřebí v každý čas hlubokých úklon po příkladu perských satrapů nebo čnských mandarinů. Kdo se nesklání neustále před prvním občanem státu, neříká tím ještě, že zcela bagatelisuje jeho zásluhy a práci. A právě ti, kteří jsou zcela zřejmě ve státě utiskováni, mají přímo povinnost osvědčiti trochu sebevědomí, nemají-li si získati název duší zakrslých, souhlasících s protidemokratickými a nerepublikánskými pouty. Pozdrav byl věci chomloativou i proto, že se mohl vykládati jako projev nadšený pro nynější režim ministerský. Zároveň rozlišujeme dobře! Sjezd katolíků nebyl shromážděním politické strany lidové, která má k politické hlavě státu těsnější vztahy než společnost náboženská. — Po vládním orgánu prodíkoval se s údivem svým i Modráčkův „28. říjen“. Tomu odpovídá 5. t. m. zcela vhodně „Čech“: „Ze svého shromáždění, konaného dne 6. ledna 1919, odeslal katolický lid pražský pres. Masarykovi holdovací telegram na pražský hrad a na odpověď čeká do dneška. — Byl konán v Roudnici katol. krajský sjezd a z něho odeslán telegram pres. Masarykovi, papeži do Říma a pražskému arcibiskupovi. Pan arcibiskup odpověděl obratem, za několik dní došla odpověď z Říma, ale od p. presidenta republiky nemá katolický lid odpovědi dodnes. Naproti tomu sjezdi se zástupci židů v Karlových Varech. Tam vyslovili radost nad tím, že náš stát první úředně uznal národnost židovskou a pak předčítána telegrafická odpověď presidenta republiky, v níž se vyslovuje přání, aby se jednání konference potkalo s úspěchem. — Před několika dny měli židé kongres v Bratislavě a toho se účastnil zástupce čsl. vlády a také p. prezident věnoval sjezdu svou blahovonnou pozornost. Na sjezd katolíků vládní zástupce nepřišel (bude však jistě na sjezdu Volné Myšlenky!) a p. prezident sám den před počátkem sjezdu odejel na — lejný byt.“

Kolik jest vlastně v Rusku bolševiků? Skrovná menšina tyranisuje a vysává tam bezohledně neorganizovanou většinu. Německý dr. A. Goldschmidt po návratu z Ruska snaží se ve své knize „Moskva 1920“ kresliti kolem bolševických zvěstev ornamenty. Vždyť přece v Rusku vládnou židé! Ale přes to přiznává toto: V sovětském Rusku jest na 150 milionů obyvatel, ale bolševiků pouze 600.000, tedy dvěstěpadesátý díl všech duší. Goldschmidt praví, že nikdy ještě žádný režim nevládl s tak malým počtem lidí. Bolševici sami přijímají nové členy váhavě, aby se k jedné míse nehmla hned několik kořistníků; vždyť skoro všichni bolševici činí si nárok na dobře placený áfad. Tedy chytří vysavači, kterým se nechce dělati, švihají v robotárnách knutami nad skutečnými dělníky.

Prodej nábytku

Nábytek ze dřeva tvrdého, lesklý, salonní a sice pohovku, židle, fotaly plyšem potažené, kredenc, umývadlo, noční a toaletní stolek, vše s mramorovými plotnami, postel, šatník a l. jakož i nábytek ze dřeva měkkého, vše zachovalé, prodá se na laze v Běrných z volné ruky. Pošta Králův Městec.

Kostelní paramenta

prapory a bohoblažebná nářadí v nejvýhodnějších cenách nakoupíte a doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA
Nový Hradec Králové, Čechy.

Vyřádejte si ceny, nežli objděnáte u firmy jiné.

Vydávateľ a zodp. redaktor: Jozef Páček. — Miesto: Tiskové družstvo v Mestoch Kráľová. — Tisk: Hlavná tlačiareň v Mestoch Kráľová.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nesalepené a nefrankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. šek. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

François Veullot:

Politická a sociální situace ve Francii.

Parlament právě odjel na prázdniny a zimní zasedání nezačne před Všemi svatými. Sněmovna zvolená 16. listopadu již vyplnila téměř čtvrtinu svého úkolu a kabinet Millerandův již podal důkazy své zdatnosti. Jest nyní čas pohlédnouti na politickou a sociální situaci Francie. Nechci zde mluvit o otázkách cizích. Postačí podotknouti, že nedostala-li dosud Francie záruk a zadostučinění, kterých má právo žádati a které jí byly slíbeny — veřejné mínění to zdůrazňuje s nepokojem a podrážděním — přece důvěřuje ministerskému předsedovi, že využítuje co nejlépe trnité situace. S druhé strany, ač události odehrávají se na východě Evropy působí Francii vážné starosti, přec neztrácí chladnokrevnosti.

Ve vnitřní politice jsou to dvě zajímavá hlediska, která chci osvětliti, totiž: otázku náboženskou a sociální. První bylo předmětem mého posledního listu. Hlavní, ano jediná půda, na kterou byla postavena otázka náboženská, jest: obnova styků diplomatických mezi Francií a Sv. stolicí. Označil jsem, za jakých podmínek konečná úprava poměru byla odložena na měsíc listopad. Omyl v taktice parlamentní a vnější okolnosti způsobily odklad spíše než oposice malých frakcí. Avšak obě směrodatné komise podaly zprávu příznivou a vláda se rozhodla po dorozumění s většinou sněmovní ukončiti tuto záležitost.

Je to význačné znamení, které jest v odporu k dřívějším omylům: náboženská otázka soustředěna na jednom hledisku, totiž napraviti chybu a sice nejtěžší chybu protiklerikální politiky. Celá situace přítomná je zahrnuta v tomto zjevu: že nepřátelé církve snaží se všemi prostředky zabrániti neb oddáliti smíření, to nás ani neznepokojuje ani nepřekvapuje; známa jest jejich zaslíbenost a houževnatost. Avšak jejich pikle a zuřivost ukazují jejich bezmocnost. Tato zuřivost protiklerikální se ukazuje stejně i na jiném poli: někdy v tom neb onom městě za vlivu sektářů, neb i v parlamentě v některé choulostivé otázce, vyvolávající vášně neb předsudky, mohou dočísti úspěchy částečných a obnoviti obtížné pleťtichy. Ale celkem jsou v menšině a ve stavu přemožených.

Hlavní věc jest, že Union sacrée — svaté spojení — trvá. Právě nastrojené pikle radikálů, jimiž kladou překážky diplomatickému dorozumění s Římem, způsobily jasné a mocné potvrzení tohoto svatého spojení a sice od ministerského předsedy. Nemůžeme dosti připomínati tu odpověď, kterou Millerand dal nedávno na pozdní nátky zaslepených antiklerikálů: „Od doby rozluky měli jsme válku, a ti, kteří se potkali v zákopech, mohou se potkat i jinde.“

Církev potkává se na všech místech vlasti. Biskupové, představitelé moci světské a služobné kupové a prefekti, starostové a faráři už nevystupují nepřátelsky. Často byli společně na středních

slavnostech. Zde církevní vrchnost je pozvána k národní slavnosti, tam veřejný funkcionář neb poslanec účastní se bohoslužeb. Včera fialová klerika se skvěla při prohlídce 14. července, dnes v normanském městě Wire starosta a poslanec drží stuhý nebes u přítomnosti 15.000 věřících, kteří přišli oslavovati 800leté jubileum Praemonstrátů. Velmi málo klerikální obecní zastupitelstvo města Lille prokazuje poctu biskupovi, který opouští město; v Calais volají „oicové“ zpět sestry, kdysi vyhnané z nemocnice. Podniky katolické, jako Sdružení tělocvičná a sportovní, patronátu ve Francii mají nyní často za předsedy vládní autority, které předsedají a tleskají jejich snahám. Křesťanské dělníky v hodině krize vyzývá předseda ministerský k součinnosti proti revolucionářům; ve sněmovně se jim dostává pocty a díky i od členů kabinetu.

Toto svaté spojení je patrné i v parlamentě. Katolíci už nejsou „v ohradě“ neb bezmocní v několika úzkých lavicích. Tvoří živou většinu vládní a ministerské. Jest dnes zcela přirozeným, že křeslo obchodu jest v rukou jednoho z nejbojovnějších katolíků města Lyonu a nikdo není překvapen, že držitel křesla orby začal svoji kariéru ve sdružení odborovém, které je ve svém dorostu a duchu křesťanské.

Neméně důležitým je, že předseda mezinárodní komise náhradní je Louis Dubois, praktický vzorný katolík. Známe dobročinné a horlivé sdružení ve kterém p. Dubois učí děti katechismu. Na lavicích většiny, v čele vlivných skupin stojí Castelnau, jehož živá víra je tak známa jako nadání válečné, a Noblemaire, jehož křesťanské přesvědčení zná každý. Sto poslanců úředně vyzvaných vládou zastupovalo parlament a senát francouzský při svatořečení Johany z Arku. A několik týdnů později v pařížském Bourbonském jednomyšlně bylo odhlasováno ustanovení národního svátku k její počti.

V Lucemburku několik dní později ministr vnitra a většina se sdružila okolo předsedy katolické skupiny p. de Lamarzelle, aby postavili na pranýř výkony a divadla nemravná, která senátor označil. Hned nato sněmovna odhlasovala večer před jeho odjezdem potlačení jisté nemravné propagandy. Předtím na návrh volnomyšlenkářského poslance vzdala sněmovna čest a dala podporu knězi, původci vědeckých objevů a profesoru Katolického institutu v Paříži.

Každá tato událost — vzata jednotlivě — jest výjimkou. Spojíme-li tyto události, které se staly během několika měsíců jak v parlamentě tak v celé Francii, označují nám nového ducha.

Jako důkazy tohoto nového ducha označil jsem srdečné vztahy mezi vládou a dělníky křesťanskými. Tato událost otvírá nám nový obor, kde musím vytknouti také několik rysů: totiž obor sociální. Toto neočekávané spojení je zárukou

obnovy. Osa politiky sociální se naprosto přemístila. Nedávno „nutnost protiklerikálního boje“ strhla veřejnou moc k tomu, že šetřila špatné živly výstřední levice; právě tehdy, když bojovali proti teoriím a osudným hnutím, hledala tato moc přispění křesťanských dělníků. Dnes potřeba obnovy národní nutí vládu, aby se opírala o sociální hnutí katolické. Tento převrat mínění a vlivu objasňuje celou situaci. Současně dává nám naději a našemu úsilí dobrý pohled do budoucna.

Ostatně jest beze sporu po 3 měsících, uplynulých od bolševického pokusu o převrat 1. května, že spojení veřejné moci a živlů pořádku a sociálního míru zvítězilo. Není snad v Evropě místa, kde by revolucionáři utržili větší porážky a byli účinněji potlačeni než u nás. Nestavíme si marných a prázdných přeludů! Víme určité, že příznivci převratu a přátelé diktatury proletariátu pokusí se o vítězství propagandou ještě účinnější. Leč stav síly morální, která obdržela přednost, je takový, že přemůže nový pokus.

Souhrnem vzato, nový zjev určující celou situaci je tento: Přes to, že jest velmi mnoho bídy a velmi mnoho touhy po útocih, před nimiž nutno se míti na pozoru, moc náboženská není potlačena a spoutána vládou, naopak čím dále tím více stává se družkou a spolupracovnicí. Třeba nutno zápasiti o zachování tohoto stavu, přec s pomocí Boží tento nový stav zdroj vítězství a pokrok.

Přeložil L e v ý.

Politika.

Ministerstvo úřednické.

Dne 15. t. m. naposledy se sešla ministerská rada koalice. Nato ve schůzi Stálého výboru oznámila demise vlády. Od presidenta republiky, který resignaci Tusarovy vlády přijal, jmenování do nového ministerstva:

Ministrem vnitra, jenž zároveň je pověřen správou mín. předsednictví: J. Černý, prezident zemské politické správy na Moravě. Ministrem zahraničí: dr. E. Beneš. Ministrem Nár. obrany: gen. Husák. Mín. financí: dr. Engliš. Mín. spravedlnosti: dr. Aug. Popelka, první prezident nejvyššího soudu. Mín. obchodu (pro oba obory): dr. Rud. Hotowetz. Mín. školství a nár. osvěty: prof. dr. Šusta. Mín. pošt: gen. řed. dr. Faika. Ministrem zemědělství: prof. dr. V. Brdík. Mín. sociální péče: prof. dr. J. Gruber. Mín. unifikace: dr. V. Fajnor. Mín. pro Slovensko s plnou mocí: župan dr. Mičura. Mín. železnic: dr. V. Burger. Mín. zdravotnictví: fysik města Prahy dr. Procházka. Mín. zásobování: mín. rada Leop. Práša.

Vytoučený českých komunistů ze strany soc. demokratické.

Dle „Práva Lidu“ z 15. t. m. schůze zastupitelstva čs. soc. dem. strany přijala velkou většinou hlasů resoluci, v níž se čte:

„Konference zastupitelstva českoslov. soc. dem. strany dělnické usnáš se po debatě o posledních událostech ve straně takto: Soc. demokratická strana, věrna svému programu a dosavadní pátstoleté činnosti mezi českým proletariátem pro věc socialismu, nemůže opustiti svůj starý program, ani dosavadní, na nejširší demokracii založenou konstrukci strany, nemůže rovněž dosavadní práci a taktiku přeměnit tak, jak toho žádá komunistická internacionála. Mezi soc. demokracií a komunismem, jak jest z Moskvy hlášen, jsou tak hluboké rozpory, že zastupitelstvo strany nuceno jest prohlásiti, že ti, kdož jsou stoupenci komunistického směru, nemohou zůstat příslušníky soc. demokratické strany a nemohou zejména spolupřihlížeti o dalších jejích osudech. Zastupitelstvo strany uvážilo, že komunisté ve straně, využívající nespokojenosti dělnictva s koalicí, vedli boj o zastoupení na sjezdu pod heslem proti účasti naší ve vládě a zastřeli tím hluboký rozpor mezi sociální demokracií a komunismem, jak se projevil zejména nyní po sdělení moskevských podmínek pro přistoupení k III. internacionále. Zastupitelstvo strany usnáš se proto, vzhledem k tomu, že sporná otázka účasti ve vládě přestala být vystoupením ministrů sociálně demokratických z vlády akutní a že je třeba podmínky III. internacionály prodiskutovati v organisacích, aby sjezd strany byl odložen na dny 25. a 26. prosince t. r. Výkonnému výboru strany se ukládá, aby učinil všechna opatření, nutná k zabezpečení existence strany, aby tato nemohla býti cizími elementy rozvrácena a aby na příštím sjezdu rozhodovali o dalším postupu strany pouze delegáti soc. demokratické strany. Zastupitelstvo strany má za to, že jenom takovým způsobem může zachrániti existenci strany, československému proletariátu tolik drahou; jenom tak zachráníme svobodu a samostatnost svého rozhodování, na něž jsme v našem hnutí v minulých desetiletích v zájmu českého proletariátu právem kladli vždy tolik váhy a důrazu.“

Konec rudozelené koalice.

To už nebyla vláda, ale váda. Strana straně, sekční šéf druhému sekčnímu šefovi činili prudké výtky v časopisech. Důvěra ciziny přirozeně klesala až na bod mrazu, když v samé soc. demokracii vzplanula prudká válka domácí. Když se komunistická frakce zřejmě odlučovala a poroučela věci, které odporovaly dosavadnímu programu soc. dem. strany u nás, bylo patrné, že Tusarovi ministři mají půdu podkopanou. Vláda měla ve sněmovně poslanecké ze 281 poslanců 141 a v senátě mezi 142 členy 73. Tedy i nepatrné odštěpení zbavovalo ji náhodně většiny. Teď si představme, v jaké trapné situaci ocitli se agrárníci, když viděli námluvy našich soc. demokratů s rudou stranou německou. Východiskem z dusné mrákoty mohlo býti zatím jen ministerstvo úřednické. Vlast byla poškozena strašně tím, že každá strana viděla jen sebe a že ministři zbarvení dle

své politické příslušnosti musili posluhovat mnohem více zájmům stranickým než všerepublikánským. Odtud tak časté beztestné porušování zákonů a poměření z kriminálů individuál těch, kteří těžce se provinili proti zcela jasným paragrafům. Proto také tak drze zdvihaly hlavu živly maďarující a germanisující. Na škody způsobené vládou stranickou bude náš národ dlouho vzpomínat.

Nová vláda bude vypílet hořké lekvary, které po demisi ministerstva Tusarova k ústům přiložit musí. Teď teprve se má vzbudit a posílit účta k zákonům a centrální autoritě. Nyní se má obnoviti pořádek a posílit státní administrativa. A co tu čeká neodbytných úkolů hospodářských! Doufáme, že nová vláda vystoupí také s větší energií proti nečeským bořitelům naší republiky zvláště na Slovensku a posílí spolehlivost českého vojska.

Boševická úplatná epidemie

nepřestane v Evropě tak brzy, i kdyby Wrangel Moskvu dobyl. Kdekoli boševičti židé cítí horkou půdu pod nohama, tam odjíždějí i s obrovskou svou kořistí za hranice, kdež ze svého bohatství dávají některé procento na propagandu v jiných zemích, aby mohli vyjít krámy i jinde. Proto agenti boševičti nepřestanou ve své činnosti, pokud židovské peníze neustanou jedovaté bacily boševické vpichovati pod kůži národů jiných. Žid naposledy ozebračenou Rus ponechá samu sobě a začne si trůny stavěti jinde. Proto bude potřeba ostražitost stupňovati tím více, čím Poláci jsou znovu blíž k Kijevu.

Různé.

Boševické lhavé zprávy z bojiště dostaly nyní sprchu v této zvěsti: Wrangelovo vojsko zničilo dvě boševické divize a zajalo 6000 nepřátel. — V rukou polských ocitl se již i Vladimír Volyňský. V okolí Hrubešova přešel jízdní pluk donských kozáků k Polákům. Napřed tito kozáci porazili všechny boševické komisaře, kteří byli přiděleni k tyranisování pluku. Polské úřady zatklý dne 14. t. m. čtyři členy boševické organisace, kteří byli ve spojení s komunisty z Tarnopolu, Budapešti a s boševickou částí Vídne, do něž obstarával poštu z Moskvy. Bylo u nich nalezeno osm milionů v německých devisách a sto tisíc rublů ve zlatě. — Sděluje se, že boševické vojsko pokouší se o Afganistan. — V Petrohradě došlo k velikým protiboševickým nepokojům; jak potvrzují zprávy z různých stran, hnutí protiboševické ohromně se šíří, tak že Leninovi komisaři leckde jsou nuceni skrývat se před pomstou ujařmenců. Mezi dělníky v Koloně u Moskvy nastalo silné vření. Sověťová vláda dala obsaditi všechny dílny vojenskými oddíly čínskými. — Soc. dem. dělnictvo na Ostravsku dne 15. t. m. na dvou schůzích jednomyslně se usneslo proti III. internacionále. Byl ohlášán boj proti extremistům (boševikům), neustanou-li rozbižeti stranu.

Dr. Ant. Podlaha psal o Konášovi věčně již v VI. ročníku „Vlasti“ (z r. 1889—1890) a pak r. 1893 v 2. sešitě „Sborníku historického kroužku“. Otevřel jazyky pramenů do té doby tichých, tak že značně obohatil naše vědomosti o kulturních i jiných poměrech století osmnáctého. Ale pro liberály jako by kritická věda neexistovala a jako by se při vyslovení jména Konášova měla dáti „svobodně myslícímu“ mozku dovolená. Kletby jsou tu lacinou náhražkou činnosti usazovací.

Jest tedy včasno opakovati něco z Konášova života aspoň v tisku našem. Antonín Konáš narodil se v Praze r. 1691. R. 1708 stal se mistrem filosofie. Vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova. R. 1724 stal se misionářem; v tom povolání — tehdy velice krušném — ztrávil skoro 37 let. Úkol ten byl pro něho tím obtížnějším, že byl skoro neustále nemocen. Ačkoli však byl stížen dvojnásobnou průjzčí, častými křečovými záchvaty a prudkými bolestmi hlavy, ovládal se tak dokonale, že nezhřelka za jediný den pronesl patero nadšených kázání.

Putoval z místa na místo netoliko z horlivosti náboženské, ale i z lásky vlastenecké. Dobře věděl, jak veliké zmetky a škody národu našemu způsobily věroučné roztržky. Hleďši tedy čelití různosti ve víře „rozmlýval vlastenců“ způsoby těmi, které sám pokládal za vhodné a účelné.

Věnujte pozornost
výkladním skříním
firmy

J. F. Langhans,
= umělecký závod fotografický =

Hradec Králové.
Adalbertinam.

Souzení Říma.

Kdyby choustivá situace naší republiky nevyžadovala nejvážnějšího jednání a nejtěžší zodpovědnosti za všechny veřejné řeči politické, působila by fanatická akce protikatolických živlů jako humorná fraška.

Slyšte, nynější Řím musí býti odsouzen za to, co se v Čechách dělo před pěti stoletími. Generální amnestie dostanou při tom netoliko všichni násilníci táborští, ale i nynější jejich obdivovatelé. V XVI. století byli sektářští úředníci u nás velice úplatní; sektářské učitelstvo dle dlouhé řady dokumentů, snesených Wintrem, páchalo veliké skandály. Budou se teď souditi k vůli tomu úřady a školy v republice?

Vynikající politické a světské hodnostářské přilímali v XVI. věku při obsazování královského stolce veliké úplatky. Tudiž — hrr na nynější sekční šefy a ministry!

Řím musí býti souzen! Ale ten Řím sotva cítí ostří kalených špů, které radikální ústa na něj metají. Vatikán den co den mohutní. Zato však hrubé ostěpy se vrhají přímo proti hrudi českého katolictva nynějšího, které s národem nese břímě dne i horka. Podřizujeme se řádům republiky ochotněji než strany vládní — a proto máme býti trestáni. Kdybychom vypřáhli ze sourozectví, rázem bylo by po samostat. republice. Vždyť přece tvoříme druhou stranu v národě. Jen se tak trochu rozhlédneme! V počátcích republiky sehnáno jen v Čechách a na Moravě přes milion podpisů proti vyloučení římského katechismu ze škol. Na velkolepém sjezdě pražském ve 4 dnech se vystřídalo na dvě stě tisíc českého občanstva katolického, kdežto účast Čechů na kongresu Volné Myšlenky byla ubohá.

Hrdinství zbabělosti a zcela falešný patriotismus fanatických prozrazuje se nejkřiklavěji tím, že němečtí katolíci mají pokoj v době, kdy se metají granáty do našeho středu. Jen jděte štvát proti Římu v naší republice do měst poněmčených — a uvidíte, s jakým výsledkem odejdete.

Radikálové učinili hlučnou manifestaci ve prospěch zločinných žen v Řepích, jako by to byly mučednice nejvznešenějších ideálů. Ale od trestnice hned se kráčí s vyjeveným skřekem proti Čes-

Z celé řady jeho výroků vysvítá, že k odstranění bludných knih nevedl ho zarputilý hněv, nýbrž srdečná bolest nad zaváděním českého lidu do bludů. Jeho zásadou bylo, že kacířské knihy jsou jako falešné mince.

Vzpomenouti sluší, že v tehdejší době vznikaly u nás sekty nejpodivnější, na př. i sekta požidovská. Podnětem k náboženským skupinám blouznivců byly i bludné knihy — velikým dílem pověřené. S protestantskou literaturou německou vplížilo se k nám plno nerozmanitějších pověr již v století šestnáctém. (Vždyť na př. spisovány tlusté svazky o různých odrůdách ďáblů.) Tento příliv zmatených myslí neustál ani po bělohorské bitvě.

Podlaha na základě pozorného prozkumu o Konášovi praví: „Dobrých knih neničil nikdy, nýbrž svědomitě jich šetřil. Knihy polepšitelné s velikou péčí a bedlivostí odpíraje sobě spánku, i v noci opravoval a často na začátku nebo na konci knihy poznamenal, že censuru vykonal. Ano i knih zcela špatných — pokud možno bylo — šetřil a je k budoucímu užívání vědeckému do knihoven jezuitských ukládal. Sám bibliotekář Hanuš svědčí: „Shledáváme, že všechny vzácnější knihy Konášem stíhané se zachovaly, a že jich tedy, jakož po válkách husitských a po restauraci Ferdinandem II. zavedené již velmi Hd-

FEUILLETON.

Jaké knihy četl nebo opravoval Konáš.

Za neustávajících deklamací o volném myšlení přemýšlí se nejméně rozumně, vyslehně-li nějaké heslo protikatolické. Na poskák jedno jméno navěsí se ve fanatickém žaru nejběžnější nepravosti. Osoba od žihusitů souzená stává se přímo hlavním představitelem některé odporové vlastnosti v historii našeho národa. Mluví se o ní jako o symbolu zvrilé špatnosti.

Na př. tenhle Antonín Konáš! O jeho působení mluví se u nás s odporem tak velikým, jako by byl patronem všech českých kazisvětů a vandálů. Uvádějte doklady sebe jasnější, že Táboři, švédští protestanté a jiní sektáři zničili v Čechách tisíckrát více starých památek — a mluvíte k uším hluchým. Konáš jest vlečen za vlásy jako nešťastný ujařmenec na nejhrůznější žihusitské schůze, v nichž se ani zmínka neděje na př. o tom, jak husité zničili staroslavný Vyšehrad a obrátili v rum skoro celou Malou Stranu. Chrlí se žilivé blesky na hlavu tobo Jesuky tak, jako by měli býti nejméně stokrát souzen a ortelován od samých kazisvětů husitských.

kým poctivým občanům katolickým, kteří udržují plnou práci a národní solidaritou republiku a práva naší národnosti.

Cizím židům, zrozeným a vychovaným v polských krajích, dopřává se u nás netoliko klidný útlak, ale i přiležitost k velikému obohacení, třebaže tyto přivandrovalci mluví německy nebo žargonem židovským.

Radikálové pořádají tak dlouhou řadu štvání proti nám, ani jednou se neodvážili uspořádat velkou schůzi protizidovskou — ani proti židům, hmonícím se z ciziny do Prahy a jiných českých měst tento rok. Německá synagoga má pokoj, zatím co katolické kostely české trpí veliká násilí.

V Německu katolické spolky české pořádají své slavnosti nerušeně. Ve Vambeřích čeští pouťníci netrpí nejméněho ústrku. Naopak jim tam českým jazykem posluhují němečtí kněží. V starobylém poutním místě českém (v Luži) však placení rváči odvážili se způsobit krveprolití proti dvaceti tisícům českých účastníků katolické manifestace.

Na Slovensku bylo před převrácením 19 katolických gymnasií. Ta jsou všechna postátněna — s výjimkou jednoho maďarského. Evangelici však svá gymnasia podrželi. Orlové se nedovolují ve školách cvičiti; jiným však ano. Katolickým studentům zakazují se tam scházet, co zatím židovsko-maďarští kapitalisté, kteří pomáhali Maďarům při vpádu na Slovensko, roztahují se tam nyní pyšněji než dříve a rozmnožují své miliony z mozolů katolických.

Na Hlučinsku naši národnost nezachoval husitismus ani volnomyšlenkáři, nýbrž právě římská kněžská. Ale najednou si vláda vzpomněla, že jest tam potřeba zachraňovati češství štvavou slavností husitskou.

Že taková politika vede k rozkladu, vědí nejlépe sami radikální demagogové. Patentovaní vlastenci vidí na vlastní oči, jak svými protikatolickými rejdami nerozmnožují vlastenců, nýbrž — řady bolševiků, kteří jsou kučavkou svébytnosti

českého živlu a strohými protivníky ideálů našich buditelů.

Zato však náš katolický sjezd prospěl české solidaritě republikánské více než celá hejna radikálů, sedících u plných míst. Našinci z Hlučinska a Slovenska výslovně vyznali, že po částých bolestech cítí teplo v republice a v Praze teprve nyní, kdy vidí tak velké davy Čechů stejně smýšlejících.

Proč jenom radikálové vybírali na národní osvobození velké sumy od katolictva, proč užívali v legionářských bojích tolika paží katolických, když nyní zpupně oteklují Řím? Cházejí se snad reprezentovati před světem jako záluční intrikáni?

Pánové k soudu nad katolíky zvou i dvanáctero pokolení israelových, aby tak dokumentovali ještě markantněji, že jim jest otročina milejší než solidarita českého živlu v době, kdy zvláště soc. demokraté němečtí (mezi nimiž mají židé velké slovo) přicházejí k vládě se hmotnými požadavky německo-nacionalistickými.

V boji protikatolickém má se jádro českého živlu hrubým kopím přímo do srdce. Protirímský ryk má přehlušiti hlasy kritizující hospodaření radikálních úředníků a nemírné obohacování protekčních dětí uprostřed národní nouze. Národ náš ožebračují nyní zcela jiné živly než římské. A v kom zbyla jiskra nefalšovaného vlastenectví, hlasitě musí protestovati proti štvanicím, které jsou pro republiku a demokratické řády jedovatějším utreichem než formální veleizrada.

Kdyby se k našemu národu chovaly všechny jiné rozhodující kruhy diplomatické tak jako Řím, mohli bychom 80 procent vojska rozpustiti.

Tedy jen zatím pozor na nepřátele nejbližší a nyní nejnebezpečnější: na německé a maďarské nacionalisty a komunisty, na bolševiky ruské a české a na germanizující a maďaronské židy! Zároveň nechť dojde k okamžitému vyšetřování notorických vyžíráčů republiky, kteří se nestydí rozkrádati český majetek a ujařmovati katolický lid pod lživými hesly pokroku, demokratisace, humanity, rovnosti a svobody!

Předválečný liberalismus český.

V málokterém národě zplodil liberalismus kašičkářství a ramenářství tak odporne, jako v našem národě. Právě nejvážnější otázky české duše se nedomyslíly, kdekoli lákalo pohodlí k dvojakosti.

Liberální akademik hřmal proti Římu proto, že se mu zdál podporou Vídne. Jeho vlastenecké rozčilování odnášeli kněží i nejdovětší, kteří se nikdy nechtěli dáti do služeb Vídne. Ale mladý liberální horlivec po své horečné ofenzivě pucoval náhle kluky u notorických byrokratů, aby se mohli státí sluhou Vídne direktně. Z důvodů čistě materiálních složil katolickou přísahu věrnosti Habsburkům, chodil jako soudce na csařské mše v uniformě rakouské se šaví po boku a odsazoval

ké byly, velmi málo páli, ba hojně v knihovnách jesuitských uchoval.

Počet knih Koníášem zničených náramně byl nadsazován. Pelzel citoval po paměti a chybně, že jeden jesuita mluví o 60.000 zničených knih. Zatím však v onom prameni se praví o 30.000. (V tom jsou zahrnuty i četné výtisky jedné a téže knihy.) Jesuitský pisatel dodává, že náhradou za četnou Koníáš knihy dobré, jež sepal a s velkým nákladem vydal, rozdál. (Toho nechtěli ani Táboři ani Švédové.)

Podle toho však na základě výmluvných statistických záznamů odkazuje do příslušných hranic i ona zpráva, která neměla účelu dějepisného, nýbrž byla vepsána do chvalořeči. Koníáš ničil i knihy cizojazyčné. Dokládá: »V II. vydání svého »Klíče« zaznamenává kromě knih českých také 890 knih německých, 263 latinských a 77 francouzských, které zničeny býti mají. Zbude tudíž na knihy české z třiceti tisíc toliko polovina.«

Svůj »Klíč« (seznam knih zakázaných) vydal Koníáš r. 1729. Zde dělí knihy zapověděné na tři druhy: a) knihy náboženské, b) nestoudné a c) knihy, které mají býti opraveny. Knih prvního druhu zaznamenal 1564 (255 latinských, 868 českých a 441 německých). Knih nestoudných 534 (449 německých, 77 francouzských a 8 latinských; česká žádná). Knih polepšitelných 176 (92 českých, 80 něm. a 4 latinské). Tedy mezi 2274 kni-

val do kriminálu prostofeké vlastence. Při tom však v úzkém kroužku dále bědoval, jak klerikalismus je oporou Vídne, překážkou patriotismu.

»Klerikalismus zlomil páteř českého národa! volal liberální kašička-úředník. Poučovat tak také svého synka. Ale v praxi byl opatrný. Z církve nevystoupil, i když samo Písmo prohlašovalo za snůšku bajek, protože bylo pohodlnější i »husitovi« nedomyslet. Poslal dále svého synka na náboženské hodiny ke katolickému katechetovi — jako na potrestání. A při tom markýroval protiklerikálního hrdinu.

Liberál jevil velké pohnutí při líčení zbožnosti mistra Husa, Českých bratří a Komenského. Někdy ronil při tom docela sličky. Když však viděl tytéž

hami jest pouze 996 českých. A tohle že byl tendenční útok na českou literaturu?

Hlavně obracel Koníáš zřetel na literaturu náboženskou. Klade otázku: »Což kdyby kniha nějaká hospodářská, historická, lékařská, neb jakákoliv jiná, která o náboženství nejedná, někde bludem kačfiským zapáchala?« Odpovídá: »Není taková kniha pod tak těžkou klatbou zapověděna.« Ale blud se má vymazati anebo se má zjednatí od biskupa povolení k užívání knihy takévé. — Útočil tak snad Koníáš vědomě a zlobně na českou vědu?

Koníáš prohlašoval za nepravdu, že by církve Písma sv. lida nepřála a čtení bible mu zapovídala. Ale zcela právem církev žádá, aby se čtla bible ve smyslu pravém. Koníáš poukazoval vhodně na II. list sv. Petra, kdež se praví: »Jako i ve všech epistolách, mluvě Pavel v nich o těch věcech, v nichž některé věci jsou nesnadné k srozumění, kteréž neučení a neustaviční převracení, jako i jiná písmena k svému vlastnému zabytí« (3, 16). Dokazoval hrubé omyly překladů kačfiských. Šestidílná Králíčká bible byla zakázána pro text místy chybný a bludné výklady; rovněž tak nekatolické bible tištěné v Halle, Berlíně a jinde. Tomu se není co diviti. Nyní jest vydáván kritický překlad bible vynikajícího učence katolického dra Hejla; tato bible vyniká nad všechny dosavadní překlady a výklady i mno-

Ověrní družstvo ELIŠKA v Hradci Králové

Adalbertinum

přijímá vklady na úrok dle doby výpovědní a poskytuje výhodné půjčky.

projevy pobožnosti u katolických venkovanů, k sta mu nestačila na vychrtení nenávistných nebo posměšných kritik. Růženci se posmívali, ale před modlícími ženami židovskými projevoval respekt.

»Hus že byl kačf?« rozčilovali se prudce liberální minulého století; měl mozek tak hý, že si ani neosvojil řádně správného výměru kačfství. A přece tvrdil-li, že Hus vedl i ve věrouce k novým obzorům, měl důsledně uznati, že Hus kačfem byl. Kačfství přece nemělo býti pro liberála slovem odporným. Ostatně liberální horlivci čerpali většinou své vědomosti o Husovi výhradně z německého pamfletu Lžipogiova, jehož hebrejský překlad uvedl do českých myslí největší zmatek.

Liberální mladočech naučil se papouškovati po socialistech, že náboženství jest jen věci soukromou, jen aby otázky církevní vůbec do důsledku luštití nemusil. Nevšiml si, že Hus a Komenský snažili se pocírkevniti všechno a že vůbec sám katechismus různých vyznání zasahuje silně do života veřejného — ba mohutněji než principy politické nebo sociální. Náboženství reguluje netoliko jednání jedinců, ale i celých společností. Právě proto došlo k obrovskému hnutí husitskému a vítězným bitvám Žižkovým, že žáci Husovi pokládali náboženství za věc nejveřejnější, za důležitější otázku celých společností, než byly na př. záležitosti hospodářské nebo umělecké.

Kašičkářský mladočech leckdy prohlašoval: »Náboženství se může vyučovati ve škole dále; ale ať se co nejvíce obmezí dogmatika. Má se probíratí výhradně mravouka.« Ubohý mozek zase zapomněl domyslet. Vždyť věrouka je nezbytnou základnou mravouky; dogmatika udává zcela jiný směr. Křesťan musí jasně věděti, z jakých příčin a k jakému nadpřirozenému cíli má dobro konati. Náboženská nauka obsahuje kategorické imperativy. Podřídí se jim davy ochotně, jestliže se jim nevysvětlí účel křesťanského sebezáporu a křesťanské charity?

Liberál dovedl i v srdcích vlastních dětí otřásti základy křesťanské víry. Opakoval ubohé fantasy z Draperových »Dějín konfliktů mezi náboženstvím a vědou«, které byly přímou cestou k povalení hlavních pilířů křesťanské nauky vůbec. Když však jeho synek stal se důslednějším a pronášel přímo rouhání, tatík se rozčiloval: »Já jsem sice mladočech — ale tohle přestává všechno. Kus ideálu náboženského si přece musíš uchovati.« — Zatím však kárající muž sám měl domyslet, že má jíti konsekventně buď na pravo nebo na levo a nikoli klíčkovati neobratně mezi dvěma směry.

Bouřilo se proti zjevené víře. Ale náhle se řeklo: »Vlastenecké a lidumilné kněze máme rádi,

věrecké rozhodně. Ale dovoňuj evangelisti faráři, aby jejich souvěrci přijali tuto bibli za hlavní zdroj svého náboženského vzdělání?

Zato však benátská bible z r. 1506 a protestanta Melantricha z let 1549, 1556, 1560, 1570, 1577 a 1613, které nemají text příliš porušený, mají býti jenom na některých místech opraveny. (Vždyť na př. ve Zjevení sv. Jana byla »šelma« vyobrazena s papežskou tiarou na hlavě. Dať by evangelický farář svému lidu do rukou bibli, v níž by nad šelmou byl odznak vrcholní hlavy evangelické církve?)

Vnitřní hodnota knih zničených byla většinou nicotná. Byly to nezázivné anebo zesurovančí traktáty a pamflety náboženské, jmenovitě polemické a agitací. Na př. Antikristů obou dvou, Machometa a papeže jednotelné učení 1565 — Zach. Bruncvíka Srovnání dvou tyranů církve: Goga a Magoga, Antiocha Epiphanease a Antikrista papeže 1631 — Jesuitův Zrcadlo, spíš, v němž se ukazuje o sekty jesuitské původu, počátku, zmocnění, varost; o list, obmyslnosti, chytrosti, praktikách, dvořím ošemetným mlávením; nadto i o účincích, skutcích zlých, v končinách světa jejich původem vykonaných v Praze 1619. — Bidonesa z Bidenthalu Vojtraha proti v římsko-katolické náboženství katolické ubližování, všechněm k Augšpurské neb české konfesi se přiznávajícím Čechům potřebné spravení.

těm chceme popřít p'né volnosti a poskytneme jim podporu. Zase nedůslednost. Vždyť přece kněz byl v první řadě reprezentantem určitého názoru světového, názoru římského. Násobíka a jiná misionářská pravidla nepozbývají ceny, učil jim muž nevlástecký anebo jinak chybní. A svádí-li kněz třebas nešťastnější od kterékoliv pravdy, nemá si vysloužit jeho nauka odpuštění. Buď — anebo! (Dokončení.)

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Náš krajan dr. V. Zapletal, který jest universitním profesorem ve švýcarském Frýburku, jest výborným biblistou, vydal v Paderbornu knihu »Jephthas Tochťer«, která jest výsledkem studia velice hlubokého. Zapletal procestoval Zajordání a prostudoval dopodrobna dobu »Soudců«. Zpracoval celý úryvek knihy »Soudců« o Jeftovi a vyplnil mistruš mezery, jež se v ději oku čtenářova nápadně jeví. Lčí s markantní podrobností poměry, v nichž Jefta a jeho dcera vyrostli. Dochází k výsledku, že tato dcera skutečně byla zabita. Již dřívější práce biblické zjednaly Zapletalovi v cizině veliké jméno. Nová tato studie respekt k jeho učenosti zvýší. — Není všecko zlato, co se leskne. Časopis »Právník« v seš. 8. přináší počátek kritické práce Ant. Horáka »Zákon rozlukový po roce práce«. Soudce-člověk tu žádá od zákona více než pouhé pravidlo; vyžaduje od těch, které má chrániti, vážné chápání účelu života. Poukazuje na mravní zodpovědnost. Spisovatel dří: »Naše ústavní listina prohlašuje v § 126. slavnostně: Manželství, rodina a mateřství jsou pod zvláštní ochranou zákonů. Ale zákon rozlukový, který pokládáme za vymoženost, nejen manželství žádné »zvláštní« ochrany neposkytuje, nýbrž je přímo ze vši opravdové a účinné ochrany vysazuje.« Dokazuje to věcně na základě bohatých životních zkušeností. — Do nedávna pyšně hlášáno, že náboženství bude zcela dobře nahrazeno uměním; vždyť prý náboženství jest vlastně zkrašlování života! Ale právě nyní ocitá se samo umění v největších rozpacích — zrovna jako filosofie. Volalo se po pokroku umění. Ale nynější umělecké směry nedovedou plnit ani ten přesně vymezený úkol, jaký se zdarem si obralo umění staré. Na př. v malířském oboru vidíme zástup akrobatů, kteří s napětím všech nervů snaží se podat něco nového, zcela zvláštního, ale mnozí obloudy a nesrozumitelné hádanky. V Paříži pořádána slavnost dadaistů, nevšitvená elegantním světem. Malíř Picabia tam pravil: »Malujeme, aniž hledíme zobrazovati předměty; píšeme, aniž hledíme na smysl slov. Nehledáme, leč rozkoš vyjadřovati se, ale dávající obrazům, jež kreslíme, slovům, jež sestavujeme, smysl symbolický... nejen mimo zvyk zavedený, nýbrž ve spojitosti zcela náhodné. Jakmile dílo hotovo, spojitost nezajímá mne již, náleží minulosti.« Kdy-

Již tituly prozrazují, co tu bylo snešeno lhavého, neomluvitelného kalu. Na př. o těch brozových zločinech jesuitského řádu do r. 1619 služební spisovatelé lutherští a českobratřští v Čechách nevěděli. Stačí si prohlédnouti nejnovější monumentální dílo Kroessovo o Jesuitech v Čechách do Bílé hory anebo jenom posudek Denišův, abychom hned poznali bezcharakternost sektářského fanatika, sepsavšího »Zrcadlo«. To obojité mlávnění a lhavé vykrucování před úřady bylo právě u sektářů v Čechách až příliš časté, kdežto Jesuita vyznával všude svou celou víru jasně a netají se účelem svého poslání.

K věroučnému znatku sektářů v XVIII. století poznamenáváme, že deismus vyšších tříd býval spleten se svobodným zednářstvem, jež se u nás od roku 1727 silně šířilo a bylo čilým pomocníkem pruské politiky. Zednářské knihy veleblily pruskou vládu; přiznávaly, že řím od r. 1738 prokázala služby neocenitelné. Poučovaly, že 1. zednářstvo děkuje hlavně Hohenzollernům za své zavedení a rozšíření v Německu a 2. že Hohenzollernové, kteří k masonerii přistoupili, ukázali se pravými a zdárnými zednáři. Průsvětiví použili vydátně zednářstva při svých výbojích v zemích českých. Mezi šlechtou u nás zakládány zednářské lože. — Jest tedy snad veliký div, že zednářské knihy byly u nás stíhány v zájmu katolickém i monarchistickém? K zed-

Královéhradecká bankovní jednota

společnost s r. o.

v Hradci Králové.

Dopisní adresa: Albibanka.
Účet pošt. spoř. č. 140.273.
Číslo telefonu 88.

Provádí veškeré obchody bankovní a směnové.

Vklady zárukují se nejvýhodněji. Eskont obchodních směnek.

Složní listky poštovní spořitelny na pořádání sázek.

by tak vstal staří Italští mistři! Ovšem dadaismus ztratí se v mlhách tak brzy jako jiné umělecké ztřeštěnosti, které byly odřukovány novými větrnými víry jako páperky. A v těchto měnivých a nesrozumitelných hokus-pokusech má i prostý člověk nalézt náboženství. — V anglických novinách jsou zajímavé výpočty o práci včel. Aby nasbíraly 1 fund medu, spotřebují šťáv ze 62.000 květů, k nimž vykonají nejméně 2.750.000 letů, někdy velmi dlouhých. Význačný to dokument pro včelí práci! — V Oděse byl od bolševiků popraven ruský novinář E. S. Gorský. V Petrohradě zastřelen bez formálního soudu žurnalista S. L. Bursin, který byl duší petrohradského »Domu literátů a učenců«. Sám bolševický pán Petrohradu Zinovjev řekl přimlouvajíc se deputaci žurnalistů, že osobně pokládá Bursina za nevinného. Ale jakkoli se přimlouval za uvězněného sám Maxim Gorkij s jinými vynikajícími literáty, byl Bursin popraven. — Dne 12. t. m. Kubelík koncertoval s velkým úspěchem ve volné přírodě — v diva-

dle šáreckém. Bylo krásně slyšeti jak orchestrální doprovod, tak i nejmenší zvuky houslí mistrůvých. — Postup sedé, suché prósy v duších materialistických nedá se zastavit žádnou deklamací o krásnu; nejvýš naučí se posluchači jakési vnější etiketě umělecké, chodí do koncertů, obrazů a pod. ze zvyku, ale v srdci ideální oheň uhasíná. V »Jednotě« čteme, že bronzové sochy v Praze prachem a špinou nabývají ba i vy sedé. Pomníky jakoby byly vytvořeny k radikálnímu řechnění! »Umělecká kultura byla u nás soustavně zanedbávána. Mladá generace dekadentů zveličovala její význam, denní náš tisk je úžasně hrubý; čtete jen, co píše o českém baroku. A tak prvotřídní naše umělecká díla nejsou chápána, nejsou populární; bez vznětů chodíme kol nich, nemluví k našemu tupému nitru, bez protestu zřime jejich ničení, a inteligent soudce mlčí nebo osvobozuje ruku útočníka, jenž motykou otlouká profily a záhyby jemných barokových soch.

Vybíjení katolických kostelů.

Cizina nyní nás pozoruje a zkoumá s dvojnásobným zájmem. Domníváte se, že českou moc a český pořádek bude bráti vážně po častých zprávách o zkrvavení českých katolíků a vytloukání našich kostelů? Páchají se taková násilí na katolických nyní v tureckém Cařihradě, v pravoslavných krajích Balkánu anebo v protestantském Německu?

Sežene se v té či oné obci tlupa lidí, kteří neumějí ani »Věřm v Boha« a kteří nenavštěvovali kostela žádného. Jsou to občané, kteří jsou ochotni dnes vytloukati křesťanské krámy, zítra zmlátiti rolníka v jeho vlastním přibytku a následující den rozbíjet schůze. S řevem se vloupají do kostela nebo do fary, žádají »jmenem víry« za klíče — a »reformace« jest hotova. V dobytém kostele prosloví se před svatostánkem »za nevykřikelného nadšení« nekřesťanský štvavá řeč počínající třebas slovy »Veletěně shromáždění«. Pak »s velkým nadšením« sami bezvěrečtí volnomyšlenkáři obcují novým bohoslužbám po několik neděl. Ale brzy z návštěvníků zbývá jen nářekému bouření nemlčely ani úřady světské ani duchovní — a chránily český lid před epidemií cizácké rakoviny.

A což teprve ty knihy notoricky pověrečné! Byly to vědy na české kufte; soumrak duší rozptyloval ten, kdo je blouznivému lidu prostěma odnímal.

Před konfiskací knih zřejmě závadných nebyla uchráněna ani šlechta, která si vedla po německu. Na př. na zakročení Konrádovo zabavena hraběti Fr. Ant. Sporckovi celá zásoba knih vesměs německých. Hrabě později sám uznal, že chyboval.

Spisy skutečně cenné buď podrobeny opravě anebo shledány nezavadnými, jako: Veleslavínovy, Kocínovy, Tadeáše Hájska; Komenského Labyrintu byly na závalu ponez některé z posledních kapitol. — Lze tedy říci, že spisy jinověrců pronásledovány tendenčně proto, že svědčily o osvědčenosti sektářů?

Tožk tedy aspoň o činnosti a úmyslech Konráda a jeho družů. Tendence Konrádova říši se zásadně od fanatické zamatosti Táborů, kteří kazili knihy výslovně již proto, že tyto propagovaly vyšší vědu. Kdo chce tedy přisně souditi, nechť předem podstatu obvinění řádně vyšetří.

10—20 osob. Tak se oslavuje vítězství »evangelia, Husa a Chelického«. Jen když se zvýší k radosti židů náboženská anarchie mezi lidmi pokřtěnými.

Proti takovým přepadům by měli rázně vystoupiti rozvášní občané vesměs — bez rozdílu politických stran v zájmu klidu republiky a veřejného pořádku a v zájmu vlastním. Mlčení nekatolických žurnálů k barbarským těm násilnostem znamená nepřímou spolupínu na surovostech: mlčící se přiznává, že mu je lhostejno, jestliže se šlapou do prachu paragrafy naší ústavní listiny republikánské. Komu je dovoleno vyháněti do savadní držitele kostelů, ten pak brzy vyhází jiné občany z jejich bytů; ten si smí troufati i drancovat obchody — zkrátka zaváděti prakticky justici mongolskou. A obráceně: smí-li štváč diktatorsky zabíratí kostel, na nějž nedal ani groše, pak by bylo svobodno přepadeným katolíkům neodbytného a hrubého lupiče v sebeobraně zraniti. Který spravedlivý soudce pošle za mříže katolíka, bránciho svůj kostel, aniž by zároveň zavřel sveřepého útočníka? Nemá-li být vybíjení katolických kostelů počátkem osudné občanské války a posilou bolševictva, nechť všechny politické strany uváží, jaký zodpovědný úkol na ně doléhá.

Jestliže teď má tak velikou vůli sdružení, které ještě ani státem uznáno není, za krátko jiná skupina občanstva může založiti nějakou církev »česko-pokrokovou« a vyháněti ze svatyní jak katolíky, tak evangelíky a nadto i — příslušníky církve dra Farského.

Při rozpouštění vlády dne 15. t. m. prohlásil sám pan prezident: »Poctivost a pořádek, práce a povlnný pokrok musí se státi činným heslem netoliko vlády a jejích orgánů, nýbrž všech občanů, všech stran a směrů.« Významná tato slova hřmí do zatvrdělého svědomí fanatiků zvláště nyní. Maďarští bolševici na Slovensku, němečtí židé a Poláci pozorují, jak jest utiskována u nás strana, která znamená největší reálný podporu a prospěch republiky. Což tedy divu, jestliže jejich přehmaty rostou a jestliže ve smíšeném území českému živlu se chystají arputnější násilnosti než v čase berlínských vítězství?

Napřed se lid rozeštvá a pak strážcové výboje pošlou na katolický kostel individua, kteří jsou ochotni za nějaký úplatek seděti v žaláři třeba dva měsíce. Nezdá-li-li se útok, umřel si morální původci toho pozdvižení ruce a vymluví se na »nezodpovědné živly«.

Dřívě horliví pokrokoví »obránci Husovy pravdy« katolictvu kostely s »parádními předměty« vytýkali. Bohoslužba prý má být prostá v duchu a pravdě a pro tu stačí i »chrám přírody«. Ale tohle neřekli evangelikům a neřikají ani československým církevníkům. Naopak pomáhají jim netoliko k dobývání kostelů, ale i k uchvácení ornátů a zlatých kalichů pro bohoslužbu novou. Nekřičí ta přímo podvodný účel jejich předválečných »reformních zásad«?

Rádi bychom věděli, která strana, která korporace v zájmu republikánského klidu by byla tolik trpělivá jako my, až by byla tak bezuzdně a proti zákonům oloupaná. Pracovní katolíci rolníci, řemeslníci a dělníci žijí trpělivě tisíce a tisíce darmochlebů svou plí a svými daněmi; za to však neužijí pokoje ani ve vlastních svatyních.

Upozorňujeme znovu, že jiné české strany již dávno činily námluvy s přibuznými tábory cizojazyčnými v naší republice, kdežto česká strana lidová dosud nezahájila vyjednávání s německými

křesťanskými sociály, ačkoli tu byly již tak časté příležitosti; potvrzujeme i jinak skvěle, že chceme sloužit národu českému, jehož krev jest nám společná. Kdo takové straně státotvorné surově ubližuje, kdo nám krade kostely, ten ať slovo vlastenectví nebere nadarmo.

Proto pravíme klidně, ale rozhodně: Teď až opravdu dost! Postavíme se s plnou energií proti novým přepadům. Ale nejen to. Kostely již zabrané musí nám být také vráceny; jinak by brzy po nových zábořech vláda navrhovala kašičkářské kompromisy a naléhala by, aby »k vůli pokoji« některé kostely byly ponechány církvi nové přece.

Ne — s notorickými násilníky vyjednávati nebudeme. Napřed nutno vrátiti předměty ukradené vesměs — a pak teprve možno jednati. Jinak by historie těžce kárala katolickou zbabělost. Dosavadní naši trpělivost nikdo nesmí pokládati za zaječí slabost. A kdo chce v kradení pokračovati, ať si následky přičte sám!

Kulturní jiskry.

Bolševici stávají se pravdomluvčími. Těžké okolnosti nutí je nezdolně k pronášení některých pravdivých slov. Člen ukrajinské sovětové delegace pro jednání s Poláky, komisař Manukiskij, napsal v »Charkovské Izvěstii«: »Doposud žili jsme jako dědici-hýřilové na účet toho, co jsme dostali od kapitalistického stroje. Jezdili jsme ve vagonech, postavených před válkou, nebo v automobilech, vzatých ze skladišť na frontě, oblekaři jsme se ze starých zásob intendance. Žili jsme jako evangeličtí ptáci, nesili, nežali a krmili se výborně. Leč nyní stojíme na kraji propasti, na jejímž dně tají se naše záhuba.« Manukiskij končí svoji stať takto: »Pro nás není výběru. Chceme-li existovat, musíme pracovat, ale to ukazuje se být nemožným následkem toho, že všude narážíme na pasivní resistenci obyvatelstva při všech pokusech o sblížení. Jsme osamoceni a všemi nenáviděni. Co dělat?«

Pan Hillersohn. Pražští bolševici mají atrakci — obratného žida z Ruska dra Hillersohna. Jakmile k nám zavítá zahraniční žid, hned můžete pochopiti, že žádných darů nepřináší, ale hledí ždímati a prováděti plány ve prospěch semitů. Vždyť přece víme, jak se o českou zemi zasloužili haličtí uprchlíci.

Pan Hillersohn přibyl k nám jako vůdce ruské mise, která má dopraviti zbytky ruských zajatců do vlasti Leninovy. Dřív u nás již hezky dlouho, ale stará se horlivě o věci zcela jiné než o návrat Rusů. V. L. Burcev za své návštěvy v Praze vyjádřil se o tom sluhovi Lenina a Trockého roztrpčeně: »Strašnou přímo věc zvěděl jsem a vyšetřil o tom, co se děje s ruskými bolševiky v Čechách. Pan dr. Hillersohn až podnes žádných zajatců ruských domů do vlasti neposlal, jak byl jeho úkol, nýbrž plně je již zorganizoval v komunistické oddíly, krmí je plně svojí literaturou a oni ve chvíli, kdy Polsku brozila zkáza, čekali, že v Československu sehraje tutéž roli, jakou hráli Číňané v Rusku, a pomohou svým českým soudruhům zplenit zemi, jež je dosud hostila.«

Hillersohn má u nás hodně pomocníků. V jedné kavárně pražské (v Hyberské ulici) každý večer se shromažďují cizí židovští politikové, kteří konferují s drem Šmeralem.

Ale židovsko-ruský panoš Trockého vycítil, že má zde práci dosti nesnadnou jak pro svůj židovský původ tak pro vyspělost obecnstva, které nemůže zapomenouti na »dobrodlní« židovských fašistů bankovek, kořalků, keřasů a pašeráků. Aby tedy zastřel svůj židovský původ, prohlašuje se za bezkonfesního. Zatím však nemůže zapřít, že pochází ze známé židovské rodiny. Jeho bratr proslul jako soudní obhájce ruských židů. Za války byl jako ruský příslušník u nás internován hodně měkce a teple — v Karlových Varech. Ale na zakročení židovské obce karlovarské byl propuštěn do Ruska. Tam po bolševickém převratu zastával ve službách Trockého vynikající úřady a účastnil se důležitých akcí diplomatických.

V Praze v hotelu »Imperial« si zřídil informační kancelář hlavně pro věci maďarské, slovenské a židovské. Snáží se dokazovati, že židé v bolševické části Ruska daleko nehrájí tak velkou úlohu, jaká se jim připisuje; a přece nyní samo

kamení volá do všech úhlů světa, že na místo carského dvora nastoupila židovská společnost; to se nezastře ani tím, že si židovští vladaři dávají lahodná jména slovanská.

Je smutno českému srdci, že v Praze se roztahuje a svobodně své rejdy provozuje cizí žid, jako by bylo jen otázkou několika týdnů oficielní svolání vlády židovské. Kdyby proti vládě bolševické rozvinul v Moskvě agitaci některý Čech. Trockij by s ním byl hotov hned. Ale u nás ze strachu před Kladnem, židem Sonnenscheinem, dr. Šmeralem a jinými náhončími cizácké moci židovské popřává se cizímu agentovi největší volnost. Domácím katolíkům proti všemu právu i proti stávajícím zákonům uhpupí se kostely. Rodilí Pražáci se sňatkem čekají, protože nemožnou ani v okolí sehnati pro sebe dva pokojíčky. Když však za nynější války rusko-polské přibýlo do Prahy 300 polských židů, prchájcích před povinnostmi k vlastnímu státu, byli ubytováni hladce. Teď už tedy víme, zdali byli řeholníci ze svých pražských útulků vyháněni z lásky k českému lidu.

Pan Hillersohn dokáže v Praze víc, než velký počet českých katolíků.

Důvodný protest Alice Masarykové. Naše státní zpravodajská kancelář (Čtk.) nespíchá právě se zprávami nejdůležitějšími, zastupuje náhradou naše obecnstvo zvěstmi zcela bezvýznamnými. Zvláště jedná-li se o zprávy z bolševického »ráje«, jest silně váhavá. Vždyť její vedení jest v rukou socialistických. A tak se dovídáme teprve dne 14. září z Paříže, (bez prosřednictví Čtk.), že 3. září »Obščje dělo« napsalo: »Předsedkyně Československého Červeného kříže dr. Alice Masaryková obrátila se jiskrovým telegramem na Čičerina s protestem proti tomu, že mise moskevského Červ. kříže, již v hlavě stojí dr. Gilleron, zabývá se stále jen buď obchodem nebo propagandou. Mademoiselle Masaryková zdůraznila, že Československý Červ. kříž takových metod neužívá, a neschvaluje jich. Žádá, aby se ruská mise omezila přísně jen na organizaci návratu ruských zajatců do vlasti.«

Nové útoky na katolické kostely. Vypadá to jako divoké křepčení právě před hrozbou bouře. V Litovli odbor naší Matice cyrilometodějské měl pořádati dne 12. t. m. veřejnou schůzi. Ale tak zvaná »československá církev« ohlásila svou schůzi v téže místnosti. Hejtmanství obě schůze zapovědělo. Našinci tedy šli do kostela, kdež dr. Hrachovský kázal. Když se o tom dověděli naši protivníci, s hrozným řevem se hnali ke kostelu. Šest těch »reformátorů« vniklo dovnitř, z nichž Zukaš zařval na kazatele: »Dobř s námi! Když v našem nepokoji výtržníci zmizeli, kostel zavřen a sloužena mše sv. Venku řvalo asi 200 lidí. Volalo se také, že dr. Hrachovský musí být oběšen. Zatím co profesor Stoklas měl štvavou řeč, dobývali se do kostela ti extravlastenci, kteří, když bývali jindy otevřený, vyhýbali se mu zdaleka.

Když násilí nepomohlo, »reformátoři« měly udati Hrachovského, že v kostele koná schůzi na legitimace. Úřady nato nezastkly prof. Stoklasa, ale — Hrachovského. Když kněz vyšel, vyzval ho komisař Horníček, aby ho následoval na hejtmanství; výzvu učinil jménem republiky — v níž

Záložna v Hradci Král.

kapesné společenstvo s ručením jmenným

Československé náměstí.

Vklady na knížky.

Půjčky. - Úvěry osobní

a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.

Vadla. - Eskompt účtů a směnek.

není náboženské nesvobody. A tak za jasu fašistů šel Hrachovský v průvodu komisaře a četníka. Jeden mladíček na cestě kněze míšřoval, že dnes naposledy kázal, protože mu ziomí vaz.

Když na hejtmanství místo úředního šetření vrhl se na zatčeného se svými výkřiky radikálové tam již přítomní, Hrachovský prohlásil, že tam nepřešel poslouchat jejich rozkazy, ale že chce, aby s ním byl zaveden protokol. Když ten úřední akt vyřízen, kněz odešel. A tím ten neslavný útok byl ještě méně slavně skončen.

Katolíci v Litovli se vzpružili; prohlásili, že kostela za žádnou cenu nevydadí a že osoby a majetek předních štváčů jim ručí za bezpečnost kostela. Okresní hejtman chytře chce přiměti katolíky, aby dovolili československé církvi bohoslužbu po ranní mši sv. katolické. Takhle státní úředník hájí dosud platné zákony. Proč jenom žádný politický úředník nevyzve různé moderní sektáře, aby se dělili s židy o jejich synagogy?

Dne 5. září v Čes. Kremži u Krumlova pronesl odpadlý kněz Dlouhý-Pokorný štvavou řeč. Pak se vrhl zástup rváčů ke kostelu. Ale 14 srdnatých Orlů a několik členů mládeže postavili si zůlivcům na odpor. Do Orlů bylo mláceno holemi a čákaný, rvány na nich šaty, tak že dva z nich byli zbrotěni krví. Neměli na obranu jiného než deštníky. Již také útočník Šimeček běžel na děkana s resolutním diktátem, aby vydal klíče. Když byl vypuzen, měl tolik drzosti, že se dovolával asistence četnictva. Náhodou na četnické stanici se ještě nezapomnělo, že bezpečnostní — i od katolíků placené — orgány tu nejsou k tomu, aby pomáhaly zlodějům a porušovaly tak republikánské zákony. Četníci udělali útoku konec.

Orlům a mládeži náleží veliká zásluha, že byl kostel uhájen. Teď však jest ještě zapotřebí, aby promluvíli ti, jimž svěřena ochrana veřejné bezpečnosti. Jak katolíci v oněch dvou obcích tak naši poslanci a senátoři nyní mají povinnost bouřevnatě a nekompromisně trvati na tom, aby se surovci byli zahájeni řádný soud. Jinak dojde to tak daleko, že poctivý katolík nebude bezpečen před barbarskými pěstmi ani ve vlastním přibytku.

Obrana.

Ve službách židovských a germánských. Nyní už vlastně není potřebí dalších dokladů, komu hlavně Lenin a Trockij se svými kavalírsky placenými pobočníky slouží. Že ruští židé byli již dávno nejvěrnějšími spojenci Berlína, pochlubili se Němci již r. 1912. Jak nynější vůdcové bolševiků mafili ruské válečné operace a nahánějí nyní do kapes židovským kapitalistům, o tom svědčí dokumenty nejpádňější. Ale přece jest ještě dobře zaznamenati svědectví ruského proticarského revolucionáře, politika a žurnalisty V. L. Burceva; ten pravil po svém zavřání do Prahy zpravodaji »Venkova«: »Leninové — to nejsou Rusové, to jsou zrádci, lupiči a vrazi naši! Oni zpustožili Rusko, zradili je a prodali. Jako přítel českého národa nepřál bych vám, aby vaše země prožila od svých bolševiků, byť i v malém stupni, to, co prožilo Rusko od svých bolševiků. Zde v Praze žije šel ruského Červeného kříže Hillersohn. Řeknu mu totéž, co jsem řekl jeho kolegovi Koppovi v Berlíně, a tak jako Kopp, tak i on nemůže mně odporovati a vyvrátiti, že jeho šef a hlava jeho vlády — Lenin byl po celou dobu vojny německým agentem. V době války v r. 1916 přijel Lenin tajně do Bernu za účelem návštěvy německého vyslanectví, od něhož obdržel peněžní sumy a direktivy německého gen. štábu, jež podával referáty o své činnosti. O této proradné činnosti Leninově tvrdil jsem již dávno, a když jsem byl před mšelem v Berlíně, ottákl jsem o

tom prohlášení ve »Vossische Zeitung«. Ani německá vláda, ani Kopp nemožli fakt tento vrátiti.

Židovští dobrodruzi Polska. Sám redaktor komunistického listu berlínského »Freiheit« 12. t. m. napsal: »Nemám důvodu, abych něco přibarvoval. Je pravda, že všechna komunistická mllice v krajinách Rusy obsazených až na výjimky pozůstávala ze židů. Je pravda, že členy revolučních komitétů byli do Polska s rudou armádou dopraveni židovští agitátoři, a to nejenom židé ruští, nýbrž i židé rakouští a maďarští. Je pravda, že část židovského obyvatelstva se s neobyčejnou ochotou hlásila do služeb komunistických agitátorů. Činili to v naději, že budou tak židé osvobozeni od polského jha.«

Teď by se mělo řádně vyšetřiti, kteří polští židé a proč tak náhle hledali i našli útulek

v naší republice. Kdo z polských židů bolševikům pomáhal, ten jistě nepracoval proto, aby v zájmu »rovnosti a bratrství« něco ze svého jmění ztratil. Naopak polští židé hleděli nedočkavě vsířiti novému zlatodolu lichvy a keřaství, které tak sňbě bují právě v dosahu politické moci Trockého.

Teď se roznášejí zprávy, jak postupující Poláci židy mlučí a olupují. Při takových židovských zprávách jest potřebí velké opatrnosti úsudku. Jen počkat, až také promluví jiní! Jedná-li se o potrestání skutečných velezrádců, kteří mají na svědomí potoky krve spoluobčanů, pak ten židovský nářek poctivé lidi nezmate. Židé volají k celému kulturnímu světu, aby se lich ujal. Když však bolševici páchali zvěrstva na polských křesťanech, židovský tisk zapovídal dovoz zbraní na obranu proti rudým gardám.

Národohospodářská hlídka.

Na nedostatečnou organizaci našeho obchodu stýská dne 8. t. m. samo »Právo lidu«. Práví: »Čteme-li zahraniční listy, upoutá naši pozornost při zběžném jich prohlížení kritika, kterou naše zahraniční zastoupení jsou provázena. Tyto hlasy — zvláště v listech italských — vyznívají pouze v ten smysl, že s republikou Československou není vůbec možný žádný vážný styk a to z té jednoduché příčiny, že v cizině sedí mnohdy na vedoucích místech lidé neschopní, kteří byli objeveni bůhví v které z pražských kaváren. Jednak i proto, že úřednictvo nižších hodnostních

tříd je bídne honorováno a tak spojení nejrůznějších okolností působí, že každý uzavírá obchody bez ohledu na republiku na svou vlastní pěst. obchoduje s velkým ziskem a za tučné provize a tak poctivě zabývá v cizině naše dobré jméno a v touze, obohatiti se v čase co možná nejkratším, vyvolává o naši republice nejhroznější představu. A tak pro bídu jedněch a bezcharakternost a ziskuchtivost druhých stávají se naše konsulární a vyslanecké úřady vlastně jen expositurami pro vidování pasů.«

Rozmanitosti.

Sověťská vláda nafídila v Ukrajině mobilisaci. Trockij vydal výnos, dle něhož jsou rodiče vojenských povinných odpovědní za své syny. Proto také do 15. srpna v okrese vinickém bylo zkonfiskováno přes 400 hospodářských usedlostí pro prohnutí vojáků z rudé armády. Takhle tedy Trockij provádí antimilitarismus! A takovou tyranii hledí dokázati, jak nadšeně jde do boje ruský lid. V káznici jest více svobody a spokojenosti než v bolševickém státě. — Pro volby do obecního zastupitelstva v Jihlavě, je žbudož za týden. smluven byl společný postup soc. demokratů českých i německých. Tak se ovšem jenom zpupnost německá posílí! — Die »Čes. Slova« na bolševické konferenci karlínské dne 5. t. m. plukovník Mlčoch, který vede vojenskou akci bolševického státečku v našem státě, radil zakládati vojenské rady a demoralisovati vojsko, aby nebylo při převratu schopno klásti odpor. Komu to účel posvěcuje prostředky? — Pověstný Běla Kun místo sebezpytu, proč uvedl Maďarsko do hrozné katastrofy, rozvinuje v Rusku horlivou činnost a pracuje jmenovitě v sověťové žurnalistice. Práví v »Pravdě«, že kromě Polska má sověťové Rusko největší nepřátele v Rumunsku a Maďarsku. — V Praze byla jednou velká demonstrace proti drahotě; zástup, který se nazýval proletářský, rozbil v hotelu »Imperiál« na Poříčí okno, aby tak dal na jevo svůj odpor proti sedlům tam »keřastům a měšťákům«. Ale brzy potom podobný protidrahotní průvod táhl kolem »Imperiálu« s provoláváním slávy. Okno bylo zachráněno před novým bombardováním, protože v hotelu se usadil předseda bolševické mise, bohatý žid dr. Hilfenon. Ten se zařizuje v Praze již po domácku. Chce tam zakoupiti tiskárnu pro tisknutí rudých spisů, protože prý papír jest u nás mnohem levnější, než v Sověpili. K čemu ještě Praha není dobrá na účet domácího obyvatelstva! — Pražské volebníky byly zahájeny dne 12. t. m. v Průmyslovém paláci výstavním starostou dr. Baxou. — Anglickému listu »Daily Herald« nabídli ruští bolševici úplatek 75.000 liber šterlinků, aby psal v jejich prospěch. Ale tento list je při nynější úplatnosti tisku bříou

vranou. Nabídku odmítl. Zato celá spousta jiných redakcí nalézá se v žoldu židovsko-ruských kapitalistů již dávno; za peníze pšíj proti vlastnímu přesvědčení. — Československá strana socialistická svolává sjezd zastupitelstva strany na dny 26.—27. září. O vnitřní a zahraniční situaci naší republiky bude na něm referovati senátor Křofáč. — Na velkém území činském panuje hrozný hlad, protože se tam urodilo pouze 8 procent obvyklé každoroční sklizně. — Katolické ženy francouzské účelně se organizují. Liga jejich zvaná liga žen francouzských má 900.000 členkyň. Spojila se s patriotickou ligou, která byla před tím založena v Lyonu, a nyní mají obě spojené ligy svoje sídlo v Paříži; účelem jejich jest křesťanský život vždy a všude, zvláště v rodině. Spolu byla založena společnost k politickému vychovávání žen, poněvadž mají nyní hlasovací právo, aby ho použily, a aby pro jejich nečinnost a neúčastenství při volbách se místní zvolení nedostalo zase nepřítelům církve. — Němci zakládají stranu živnostenskou, která (nehledíme-li k malým frakcím) bude u nich stranou sedmou. — V Uhrách jest silné hnutí protizidovské. V Budapešti promluvil proti židům vášnivě nadporučík Ivan Hejasz, který žádal, aby byli vyhnáni z celého Maďarska. To se ovšem snadno řekne. Ale jak to provést? Kdykoliv židé z okolí československého území se náhle stěhovali, vždycky platil útraty národ náš; vždycky u nás přibývalo keřastů a pašeráků. Jen ať si Maďaři své židy laskavě podrží, aby se k nám nehnali proudem. Pokud židé v Uhrách silně utiskovali slovenský živel, potud se jim Maďaři klaněli. Teď už ovšem Maďarsko semitů nepotřebuje; ale jen ať jimi netrestá státy okolní. — Ve zmínčených krajích naší republiky provádějí nyní Němci na Čechy a naše školy útoky smělejší než před převratem. Čím více se české strany hašteří a čím český radikalismus jest proti katolictvu výbojnější, tím silněji roste kuráž německých nacionalistů. A zatím čeští voľnomyšlenkáři místo ochrany menšin plně pořádalí štvavé schůze proti českým katolíkům. Proti německým však si netroufají. Tak vyhýbají skutečnění národního programu.

Církevní obzor.

Katolická prvouka chystá se nákladem R. Prombergera v Olomouci na rozlet po československých školách v třetím vydání. Nynější drahotní poměry tiukové dotýkají se citelně všech učebnic školních a nemnou bohužel ani Prvouky,

ježž nové vydání bude o něco dražší, než bylo druhé. Lacnějšího vydání druhého je na skladě už jen nepatrný počet výtisků, takže jen prvním včasým zakázkám bude moci být vyhověno. Též Výňatek katol. prvouky, obsahující katechis-

10 pohřebních písní

pre sopran, alt, bas a 6 hudeb. (2 klar. B, 2 horny E, basovka B a bas) od Kajetána Tichého. — za Kč 14.40 h zaše

V. Najedlý, Praha - Vinohrady, Moravská ul. 3.

Objednáno četnými farními úřady.

nové učivo a celou přípravu k prvnímu přijímání svátostí, se tiskne v novém vydání a bude se expedovati pořadem došlých objednávek tak, aby z počátku školního roku mohli být na stolku i na lavicích. Metodické pokyny a osnovy k učení podle Prvouky podává Doprůvod katol. prvouky.

Československá strana lidová.

Z Hradce Králové. Těl. jednota »Orla« v Hradci Králové pořádá v neděli 26. září o půl 8. hod. večer ve dvoraně Adalbertina těl. akademii. Předprodej vstupenek v knihkupectví v Adalbertinu.

Zemský svaz Orla a náčelnická rada v Hradci Králové konají své plenární schůze v neděli 26. září v Hradci Králové. Náčelnická rada o 10. hod. dopol. a Svaz o 1. hod. odpo. Účast všech nutná. Zvláštní pozvánky posílány nebudou.

V zájmu Jičinského družstva k opatření lidového domu. Málokde v diecési je půda pro hnutí náboženské a lidové tak nebezpečná, jako u nás. Hned od počátku našeho osvobození rozvinuly všechny instituce pokrokové, hlavně někteří profesori zdejší šlenou agitaci, aby smazali křesťanský ráz města. Toto úsilí však vedle zhoubných výsledků (odpadlů k bezvěří téměř 500) mělo za následek probuzení našich k pilné práci organizační a spojkové. Máme tu radu katolíků, konferenci sv. Vincence, zábavní družinu »Jaro«, Orla a vedle hospodářského sdružení též družstvo pro opatření a udržování lidového domu. A tomuto družstvu věnujeme tyto řádky. Rádi bychom měli středisko, v němž by měly domov všechny naše instituce a doufáme, že by se jim teprv dobře dařilo. Jičín má též svůj význam jako turistické východisko, centrum pro duchovenstvo, jako metropole studentsiva. Měli bychom hned řady mládeže i dospělejšího dorostu, kdybychom jim mohli poskytnouti to, co dává svým domem Sokol. Tyto úkoly vzalo na sebe ono družstvo, které stojí na poli ideovém, nikoli výdělečném. Úkoly ty jsou jistě velké a proto hledalo a hledá družstvo členy a příznivce v širém okolí a apeluje zvláště na přátele Jičínka, na bývalé studující zdejší, z nichž mnozí zaujímají vynikající společenské postavení a ideály náboženské zůstaly jim svatými. Členové jsou řádní (200 K., zakládající (100 K). Přispívající (10 K ročně) a čestní za zvláštní zásluhy. Přijímáme jakékoliv dary a prosíme, aby na nás bylo pamatováno zvláště při závěti. Adresa: »Družstvo pro opatření a udržování lidového domu v Jičíně«. — k rukám prof. S. Soběška.

Na Novopacko, Jilemnicko, Lomnicko, Turnovsko! Krajský sekretariát čsl. strany lidové v Turnově hodlá společně s Okrskem Orla v N. Pace uspořádati v nejbližší době jednodenní cvičitelský kurs orelský pro začátečníky. Die usnesení poslední zemské konference strany a všeobecného sjezdu katolíků v Praze jest povinností všech katol. organizací, obzvláště mládeže, aby orelskou myšlenku všemožně šířily. V důsledku toho žádáme, aby z každého města byl vyslán alespoň jeden schopný člen do kursu. Přihlášky přijímá br. Karel Štekbauer, krajský tajemník v Turnově č. 87. — Krajský sekretariát čsl. strany lidové v Turnově.

Na Německobrodsko! V neděli 19. září o 10. hod. dopol. v Něm. Brodě v městském divadle promluví »O politické situaci« poslanec dr. Fr. Nosek z Prahy.

Na Přibyslavsko! V neděli 19. září o 2. hod. odpo. koná se v Přibyslavi v hotelu Klamáček veřejná schůze lidu. O politické situaci promluví posl. dr. Fr. Nosek z Prahy. — Lidovci, dostavte se v hojném počtu!

Z Poříčska. Předem oznamujeme, že v Sádce koná se dne 26. září okresní sjezd mládeže, spojený s dožínkovou slavností. Na dopoledním táboru promluví p. red. Šupka z Hradce Králové. Dávěujeme, že stoupenci ze sousedních okresů též se dostaví a hnutí katolické mládeže na Poříčsku posílí.

Ča. Orel v Černilově. V den sv. Václava pořádáme orelskou slavnost. Ráno o 7. hod. v chrámu slavnostní kázání Msgr. prof. dr. G. Domažila, složení orelského slibu a pak mše sv. Večer v 7 hodin v sále u Jindř. slavnostní akademie. Program bohatý a pestrý: Proslov, koncertní čísla, recitace, cvičení. Zvláštní plakáty se nerozesílají. — Pořádáme slavnost tu na paměť 10letého trvání Orla. Deset let již uplynulo, co stojí

jednota naše v obci, kde jest většina evangelická a kde je silná jednota sokolská. Za 10 let jsme vzrostli a porosteme ještě více, až budeme mít svůj vlastní dům, svoji tělocvičnu. To je touha nás všech, která se nám má napřesrok splnit. Šetříme, hrajeme divadla, pořádáme zábavy, ukládáme groš ke groši. Leť sami bychom všecko jistě nezmohli. Obracíme se proto ke všem přátelům orelské myšlenky, aby sebe menším darem pomohli zbudovati první Orlovnu v hradecském okrese. Zvláště kolářským černilovským naskytá se v den velikého knížete sv. Václava k tomu příležitost. I potom nechť jest jejich heslem: Vše pro Orlovnu v Černilově! Na sv. Václava na shledanou! Nechť roste a mohutní náš Orel!

Zprávy místní a z kraje.

Z Obchodní, živnostenské a průmyslové ústředny v Hradci Králové. Ministr zemědělství v Bulharsku umístí 20—30 českoslov. agronomů za výhodných podmínek v bulharské sítní službě. Ministr obchodu hledá 3 důlní inženýry pro kamenuhelné doly. Ministr vnitra hledá vodní inženýry k provádění prací regulačních a využití vodní síly. Též profesori všech odvětví jsou v Bulharsku hledáni. Uchazeči udeřtež bližší data i požadavky na adresu: Délégué spécial du Gouvernement de La République Tchécoslovaque Sofia. Podotýkáme, že čeští pracovníci jsou v Bulharsku od osvobození tohoto státu činní a pro svou zdatnost vážení.

Upozornění na výhody při placení dávky z majetku hotových a napřed. Dle § 55. zákona z 8. dubna 1920 č. 309 sb. z. a n. dlužno částku 15% dávky, nejméně však 500 Kč nebo činili dávka méně než 500 Kč, tedy celou dávku zapraviti hotově nebo vkladními listy vydanými při zadržení bankovek nebo převody vkladů u peněžních, bankovních a jiných ústavů po rozumu odst. 1, čís. 4. vit. § do 30 dnů po doručení platebního rozkazu; zbytek nutno zapraviti v šesti pololetních lhůtách, z nichž první je splatná 4 měsíce po doručení platebního rozkazu. Byla-li však počáteční splátka 15%ní a první z dalších pololetních splátek zaplacená hotově, započítá se tak platba částkou o 5% vyšší. Mimo to jsou přípustny dobrovolné splátky na dávku před její splatností, a to i před doručením platebního rozkazu. V těch případech nahradí se plátcí ze splacené částky 6% úrok za dobu ode dne platby do dne splatnosti, kterýžto úrok může ministr financí podle stavu peněžního trhu zvýšiti až na 10%.

Obchodní gremium vyzývá tímto své členy, aby neprodávě přihlásili svůj personál k pensijnímu pojištění vyjma učně a sluhy. Pojištění je povinné a k uvarování následků upozorňujeme, by členové vyzvedli si přihlášky v inspektorátu Zemské pojišťovny v Úřednických domech u p. inspektora A. Kochlůfka.

Ředitelství zkušební komise pro školy obecné i měšťanské v Hradci Králové přijímá opovědi kandidátů ke zkouškám v podzimním období do 18. října 1920. Zkoušky začnou dne 15. listopadu.

Upisování IV. státní půjčky za účasti majitelů rakouských a uherských válečných dluhopisů. Odkazujeme na vyhlášku ministerstva financí v těchto dnech uveřejněnou ohledně upisování této státní půjčky se strany osob neprivilegovaných. Státním komisařem pro tuto půjčku byl jmenován p. Fr. Režný, vrchní fin. rada, přednost o-kresního fin. ředitelství v Hradci Králové. Upisovny (čsl. peněžní ústavy, pak berní úřady a platební pošt. šekového úřadu) nechť dluhopisy válečných půjček, jim při upisování předložené, zasílají přímo Bankovnímu úřadu, ministerstva financí, filiálka v Hradci Králové, čímž vyřizování se zjednoduší a urychlí. Dluhopisy každého jednotlivého upisovatele musí být zvlášť srovnány (upisovatelem podepsány) a opatřeny páskou se jménem a adresou upisovatele.

Při dopravním úřadě v Hradci Králové ve skladisti pro nákladní zboží budou se dne 21. t. m. od 8 hodin ráno do 12 a od 2 do 5 hodin odp. prodávati ve veřejné dražbě následující předměty: 17 balůk plátěných prázdných pytlů, 1 de-miljon lihu, 5 nových cestovních košů, 1 sud rumu, 1 pytel sody, 2 pytle vikve, 2 sudy karbolu, 1 sud běloby, 1 pluh, 1 bedna řetězů, 1 sud benslu, 1 bedna svíček, 1 bedna řetězů, 2 sudy dehtu, 1 bedna rakví, 2 bedny mýdla, 1 bedna krému, 16 železných postelí, 2 balíky homí, 1

bedna znojemských okurek, 1 pytel kartáčů, 1 plechovka vasellinu, 1 decimálka, 1 železné ruční pohrabovačky, 1 bedna elektrotechnických potřeb 200 kg a různé prázdné nádoby, jako sudy, bedny, demijony a jiné.

Klicperovo divadlo. Dne 11. září a pak dva následující dny pořádal Sokol divadelní večer ve prospěch stavby nové tělocvičny. Sokolský dorost nacvičil pohádkovou hru v Karvinském lese. Pořadatelstvo mělo připustit hru na scénu teprve po důkladném zkrácení. Bylo by usnadnilo svým malým efektnějším vystoupení a možnějším přednes. — Čtrnáctý září znamená zas blahý den po tolik dlouhém čekání. «Klicpera» jakoby byl zapadl do hlubin zapomnutí. Že jsme na jeho probuzení všichni čekali, svědčí přeplněné řady sedadel a stísněné hlavy dychtivě čekající, až se rozhrne opona a nám ukáže se známé tváře. Naše očekávání nebylo zklamáno. V Řediteli panství (Josef Cizler) touží dvě ideální duše překlenout propast tradic rodových a tvrdý odpor uraženého malého člověka. Flirtuje tu sice také se sociálními otázkami, které jsou však jen vnějším vyjádřením vlivu ředitele na lzu; padlo i několik frází o účelu života a několik podivných názorů na kněze jako obětovaného beránka zbankrotělé rodiny, což ostatně doplňovalo vhodně ilusi distinguované rodiny, která se stydí přimouti soucit od nízkého a plnou hrsti bře žebračkou almužnu z rukou sobě rovných. Účinkujícím a jejich neúměrné pili se skutečně podařilo vystihnouti jednotlivé povahové rysy autorem podtržené a vyzvednuté do popředí. Pan Ing. Hruška budil podiv a jeho vystoupení svědčilo o dokonalém studiu každého gesta i slova. I oduševnělé vystoupení m. Peřínové nás přímo přesvědčovalo, že její Iza jest jedinou šlechtinou bytostí na zámku, jedinou diplomatkou s nejušlechtilějším srdcem. Byl to večer velmi krásný, jeden z nejlepších našeho Klicpery a jistě se nemínil i v Nymburce svým úspěchem. Škoda jen, že mýsty nedostatečné artikulování nám mnohé slovo učinilo nesrozumitelným. Kdy uvidíme zase něco tak silného? — Jek.

Hospodářská jednota pro Slovanský východ, odbočka Hradec Králové. Žádáme firmy, které zamýšlí vstoupiti v hospodářské styky s Ruskem, aby oznámily Hospodářské Jednotě pro Slovanský východ, zde druh zboží, (které by mohly dodat), jeho cenu a dobu dodání. Jedná se hlavně o potřeby hospodářské: kosy, srpy, pluh, brány, hospodářské stroje všeho druhu, lopaty, vidle atd., nářadí domácí, nadobí a jiné potřeby, v dalším by se pak mohlo jednati o konfekci z látek a kůže, po případě nábytek, sklo a porcelán.

Divadlo ve volné přírodě. Jak oznámeno, sehraje tuto neděli dram. sdruž. «Tyl» v Hradci Králové v Jiráskových sadech V. Krylova veselohru «Divoška». Představení bude trvat od půl 3. do 5 hod. odpoledne. Kdyby však nad očekávání přece počasí selhalo, platí zakoupené lístky na příští neděli buď v sadech nebo v divadle, což oznámeno by bylo plakáty.

Tolerance. Píše se nám: Pokrokářští Sokolové domlouvají úsilně jiným společenstvím, aby vystoupili z katolické církve. Předkládají jim blankety k podpisu a zasílají je sami na hejmanství. Židé k vystoupení z náboženské obce nenutí; patrně israelská konfese i se starým ritem jest pokrokovější, humanitnější a vlastenečtější, jak se ukázalo zvláště za války. Členové, kteří byli snadno a rychle «vystoupeni», sami prozrazují, jak se dlouho nečekalo na jejich vnitřní souhlas; chodí do katolického kostela dále. Co

tu bylo před válkou vzletných slov o respektu k cizímu přesvědčení! Teď vidíme, proč se tolik básnilo zvláště před katolíky, kteří přece nikomu jeho víry násilně nebrali! Před 14 dny konala V. Myšlenka schůzi, k níž pozvala kromě strany lidové všechny jiné strany. Na lep se jí však chytil skoro jen Sokol a několik učitelů. Rozhodnuto, že se 19. t. m. bude konati «proti-firská» schůze, na kterou se také pozve kněžodpadlík. (Tak budou rázem napraveny hospodářské a politické zločiny!) Tedy jen dobře pamatovati, kdo se snaží rozeštvát národ v době nejhroustlivější, kdy zelené oči bolševické číhají na kofist! Volná Myšlenka má nejméně práva k braní jména tolerance nadarmo. Nás ovšem svým fanatismem neporazí. Ale nechť katolíci vždycky včas připomenou, komu se národní solidarita nejméně líbila.

Blahobyť. V třetím roce republiky účelnou hospodářskou politikou se přece jenom aprovisace mohla zlepšiti. Ovšem, cesta k nápravě nevede slepým následováním taktiky rakušácké, která naháněla do kapes cizáckým lichvářům. Při do-savadním vázaném hospodářství stává se nevolníkem jak rolník tak konsument a zbytečný úřednický aparát pohltní víc, než co stojí potraviny dané pod závěru. Včera div nebyla v obecním dvoře o brambory rvačka. Tísnil se tam zástup tak veliký, až některé žny omdlěvaly. Brambory se měly vydávati o 1. hod. odpo., ale lidé přicházeli dle starých válečných zkušeností již před polednem, aby nemusili příliš dlouho čekat. Odpoledne byl nával tak obrovský, že funkcionáři nevěděli si rady; ježto hrozily nepořádky, přivolaní tři strážníci. A co tam dychtivě čekalo žen z kruhů «měšťáckých», o jejich blahobyti se posud bájí! Rozdělování brambor mělo se skončit o 4. hod., ale trvalo do půl 7. hod. večer. Tak tu stojí konsument v frontě jak dav pátečních žebráků v době, kdy vidíme plno bramborových polí, jakmile vykoučme z města. Vždyť každé kilo bramborů se musí zkontrolovat několika úředníky a zřízenci, musí se vozit sem a tam, než se dosáhne do rukou konsumentových. Páni z ústředí ovšem na frontě státi nemusí.

Různé zprávy.

Úprava pachtovního. (Důležité zejména pro dp. beneficiáty.) Dle nařízení ze 3. srpna 1920 č. 471 (vyd. 14. srpna) může majitel propachtovaného pozemku, jehož pacht byl ujedнан před 1. lednem 1920 na dobu nejméně 3 let, zvýšiti smlouvené pachtovné, jestliže k průměrnému čistému výnosu z pozemků stejné jakosti, druhu a polohy jest nepoměrně nízké, na výši úměrnou tamního průměru; jest však také povinen je snížit, je-li nepřiměřeně vysoké. Do 4 týdnů po dnu, kdy nařízení nabylo platnosti (t. j. od 27. srpna), musí strana zvýšení se domáhající oznámiti druhé smluvní straně doporučeným nebo na potvrzení dodaným dopisem výši zvýšení. Nedo-de-li do 14 dnů odpověď, považuje se její mlčení za souhlas, bylo-li v oznámení na tento následek výslovně upozorněno. Nedohodnou-li se strany ani výslovně ani mlčky, podá se soudu návrh na rozhodnutí soudní, který jest kolkovati dle ustanovení poplatků pro soudní řízení sporné. Návrh se podá do dvou měsíců po dni 27. srpna. Poštovní doprava se do lhůty nezapočítává. Podati jest tolik stejnopisů návrhů, aby mohl býti jeden každému z odpůrců doručen a mimo to aby jeden mohl býti podržen u soudu. O přiměřenosti žádaného zvýšení (1/2 skůzně je jistě přiměřená, když platí propachtovatel daně a přírůžky; rozhodnutí ale také místní poměry) rozhoduje soud rozhodčí, který sestává z přednosty okresního soudu a dvou přísedících, volených stranami. Útraty platí strana, která podlehla. Podání k soudu musí býti kolkováno. Podrobné prostudování zákona doporučujeme. Vzorce dopisů pachtovým i podání k soudu vydala Bisk. knihtiskárna v Hradci Králové.

Na govínky z literatury biblické upozorňuje dr. B. Katal v «Našinci». Slavný assyriolog a biblista mnich-basilián Haluscynskyj ve Lvově vydal r. 1917 knihu «De urbis Babel exordium ac de primo in terra Sinear regno» (O počátcích města Babelu a o prvním království v zemi Sinear). Jde tu o známé vypravování o stavbě města a věže Babelu. Autor na základě nepřímých studií a na základě nově odkrytých památek dochází

Vydávatel a zodp. redaktor: Josef Polák. — Majitel: Tiskové družstvo v Hradci Králové. — Tiskne Blatnácká knihtiskárna v Hradci Králové.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nezálepené a ne frankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. šek. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo.)
Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Svatý Václave!

S námi byl jsi, kníže svatý, v svatý boj když národ spěl,
splnily se touhy dávné,
žije Čechů plémě slavné,
jarou písní o volnosti český kraj se rozepěl.

Zaplesal! — Proč zmkl náhle? — V cestu padá noci stín,
obzor rdí se do krvava,
stará kletba z hrobu vstává,
hlavu svoji pozdvihuje vzdorně temna ze hlubin.

Bratrská zášť, stokrát kletá, vražedkyně dětí tvých,
v hodokvasu kolem hýří . . .
Ach, což nikdy neusmíří
krev tvá, svatý vojévodo, kletbu věků minulých?

Vrátile slávu české zemi, vrať též lásku synům svým!
Potři hlavu divé saně,
v jedno sepní české dlaně,
vypros svornost, sílu lásky nám i všechněm budoucím!

Vladimír Hornof.

Blahobytníci a proletariát.

Právě převrat 28. října poskytl naší straně vítanou příležitost k zřejmému důkazu, že nejsme Atlasem, udržujícím kapitalismus a latifundie. Ti, kteří tak dlouho dryáčnickými skřeky organizovaný lid veřejně podezřívali, že tu jest k udržení velkostatků šlechtických a hierarchických protřáli si oči jako po velikém úderu, když jsme spontánně prohlásili, že latifundie mají být rozděleny bez výjimky a že velká nerovnost majetku má konečně přestat.

Vytřeštili zrak ovšem i bohatí židé, kteří chtěli mít dvě železka v ohni. Na jedné straně nacházeli židovští finančníci oporu v radikálním dělnictvu, na druhé straně židovští statkáři chtěli se svézti společně s pokřtěnými.

Velkou mrzutost nad zklamanou záluďnou hrou prozrazuje židovská »Tribuna«, která nyní napsala: »Není pochyby o tom, že by bylo v Čechách potřebí strany konservativní, jež by vyrovnávala překotnost dnešní politiky, zvláště když současně

nestal se tím živlem konservativního elementu, jež očekávaly od jeho vytvoření rozvážné živly buržoasní. Ale klerikální strana naše opouští tuto půdu a vrhá se do překotnějších hesel než sami socialisté.«

Běda — zle jest s židovským rozpočtem! Ale ještě přiznává sám kapitalistický list, že naše strana díky v přecpaných městech sešívati nebude, nejsou naše hesla nijak překotná; znamenají střídavou, účelnou politiku hospodářskou a sociální, která materialistickým buržoám zatne žílu praktičtější než všechny krvavé nože sobeckých demagogů komunistických. My chráníme těžce uspořádaný majetek lidí opravdu pracujících. Ale cítíme odpor k blahobytníkům, kteří berou pro vlastní osobní zisk z vylichvařených kapitálů ročně statisíce nebo docela miliony.

Ale pozorujme počínání těch, kteří se pokládají za privilegované spasitele proletariátu. Na příklad, kteří se v naší republice vyřadili po zádech

dělnictva k nejvyšším úřadům, nežili jako občané prostředně situovaní. Naopak jejich kavalírské vystupování dráždilo samy jejich voliče. Omlouvali se potřebami reprezentace. Ale dalo se jim namítnouti, proč dříve tak prudce bili do zevnější reprezentace biskupů, která byla mnohem lacinější.

Pojednou začala proti socialistickým hodnostářům prudká kampaň těch »nejuskutečnějších a nejupřímnějších« přátel pracujícího lidu. Ale ukázalo se příliš brzy, že ti nejmodernější spasitelé a apoštolé mají snahy ještě sobectější než vůdcové odsuzovaní. Prozradilo se, že komunističtí vůdcové oposce sledují sobecké prospěchy ještě křiklavěji, než staří zástupci organizovaného dělnictva.

Když propukl v minulých dnech rozkol mezi soc. demokraty a komunisty se vši prudkostí, fotografoval orgán Němcův a Tusarův nezištnost soudruhův Muňových ostrými paprsky. Ve »Večerníku Práva lidu« 20. t. m. sám Stivín, který se dříve pro komunisty tolik exponoval, napsal o bolševiku Josefu Skalákovi: »Z veliké mýry zjev patologický. Studijní objekt pro lékaře a psychology. Téměř dvacet let svého života věnoval studiu náboženských záhad, vzniku bible, existence Krista a podobným problémům. O politiku se nikdy valně nestaral, teprve za války vzrůstal v něm zájem o věci strany z odporu proti oportunistické politice dnešního »také komunisty« dr. B. Šmerala.«

O dru Václavu Houserovi Stivín píše: »Za války staral se o dvě věci: O svůj obchod mlékem a sýrem a o to, aby nemusel na vojnu. První starost mu ulehčila jeho manželka, také »komunistka« Houserová, od jejíhož pultu kolikrát odcházela soudružka, dělnická žena, prosící o mléko pro své nemluvně, s prázdnou, zatím co celé litry mléka byly od Houserů roznášeny »starým zákazníkům«, t. j. měšťáckým rodným vinohradským. Aby nemusel na vojnu, šel starý ředitel Okresní nemocenské pokladny Zimmermann na dovolenou a dr. Houser stal se ředitelem. Tak se vyrovnal náš »komunistka« se světovou válkou, se světovým imperialismem, když šlo o skutky. Co teď hlásá, jsou jen slova. Po válce vznikla Československá republika. Dr. Houser si usedl na jeřábek jako dovozní a vývozní spekulant. Účastnil se svým kapitálem mezinárodní dovozní a vývozní společnosti »Prima«, jež prodávala na př. boty do Holandska v době, kdy »komunisté«, tedy Houserovi žáci, štváli po schůzích proti soudruhům ministrům, že nedovedou opatřit dělnictvu boty, zarazit vývoz a zarazit exportní zisky. V jedné bouřlivé schůzi komunistů bylo teprve nedávno dr. Houserovi uloženo, aby z »Primy« vystoupil; dosud se tak — pokud vím — nestalo.«

O Karlu Votavovi: »Agitátor i žurnalista schopný, ale člověk bezcharakterní, zbabělý a ve finančních věcech lehkomyšlný.«

A jak pak »se finančně obětovával« ve prospěch nuzáků ti bolševičtí Taussigové, Sonnenscheinové

Aktiový kapitál K 200,000,000.—.
Rezervní a pojistné fondy přes K 100,000,000.—.

Živnostenská banka filialka v Hradci Králové

provádí veškeré obchody
bankovní i směnárenské.

Úvěry. — Vklady. — Úhrady na cizinu. — Akreditivy.
Cenné papíry. — Bursa. — Běžné účty.

a jiní židé? Teď chtějí najednou mnoho rozdávat — ale nikoli ze svého. Netouží po majetkové rovnosti, nýbrž pouze po přesunu velkého kapitálu na osoby vlastní. Chtějí se usadit do teplých křesel starých byrokratů a tato křesla si ještě vyzlatiti.

Kdož pracují za židovsko-ruský zold, mají peněz plné hrsti a žijí jako v pohádce. Právě se objevil v Praze před trestním senátem židovský komunista ze Slovenska Viktor Ferderber. Byl obviněn z kapesní krádeže. Prohlásil, že byl za bolševické vlády v Uhrách důvěrníkem lidového komissariátu pro veřejnou dopravu. Po prchnutí Kunově pohodlně se potuloval po Slovensku a dostal se pomocí přítele Likenthala (ti u nás mají privilegovanou moc!) do Prahy, kde měl schůzky s uherskými a ruskými bolševiky v soc. dem. »Lidovém domě« v Hybernské ulici. A zase zvláštní protekci přenocoval — v důstojnické noclehárně (!) na Hlavíčkově náměstí a ukradl svému spolunocležníku Skalicznému tobolek s 10.500 K.

Tak tedy vyhlízejí kapacity s kouzelným prowmkem čarovného bolševictví v ruce, kteří se tváří, jako by objevilí osňující sociální hodnoty!

A pozlátka padá i jinde. Rakovnický »Krok« píše: Vicepresident stát. pozemkového úřadu expáter br. Josef Svozil do věrejška »smrděl krej-

carem«. Jako vedoucí redaktor »Českého Slova« chodil ostentativně Prahou v potrhaném kabátě a promaštěném širáku — dnes už je jinak. »Vicepresidentem« není ani celý rok — ale už je, jak oznamuje nár. soc. »Česká Demokracie«, vlastním pěkně vily a účastníkem v podniku na výrobu automobilů! Letošní dovolenou tráví na zámku býv. knížete Colorado-Mansfelda ve Stráších u Rokycan, používá knížecí ekvipáže, zkrátka: proletářsky »strádá«. Stejně jako br. Karel Exner: ten roku 1913 před vyhublými tkalci na náhodské kašně vykřikoval vášnivá hesla proti »buržoustům« — dnes nosí metrákové bíško republikánskou Prahou, nebo se vozí automobilem jako spolumajetník továrny »Triumf« a velkoobchodník uhlím — na náhodské tkalce si ani nevzpomene! — Jen když se po jejich hřbetech vyšplhal k vlastnímu dobrému bydlu!

V přišlých odstupech od tohoto chamtivého víru vidíme organizátory strany lidové s dlaněmi čistými. Čím více naši vůdcové ve prospěch nuzného lidu věcí jeho obětovali, tím lačněji se jim zakusovaly do týlu tygří zuby podrážděných kofistníků, strachujících se o své plné mísy. Záchrana všech poctivých a pracujících občanů jest ve straně lidové.

Politika.

Stanovisko výkonného výboru naší strany k úřednické vládě.

Dne 21. t. m. konal výk. výbor čl. strany lidové schůzi, na které po obsáhlé debatě byl jednomyslně přijat projev tento: 1. Stavíme se zásadně proti každé vládě úřednické, jakožto neslučitelné s demokratickou ústavou. 2. Z těchto důvodů nesouhlasíme s názorem, projeveným v listě pana presidenta, že by úřednická vláda měla převzít program bývalé vlády, jež přivedla stát náš na pokraj zkázy, a přiznáváme jí pouze ráz admi-

nistrativní, záležející v upravení vnitrostátních poměrů a zavedení pořádku. 3. Poměr naší strany k vládě bude vyčkávací a závislý na podmínkách výše uvedených.

Demagogické, zápalné řeči Šmeralovy.

Již jest věru těžko rozhodnouti, komu lhal a lže dr. Šmeral více: zdali za války rakouské vlády a národu či nyní bolševikům. Tento muž s velikým náparem hledá zápalnou jiskru pro komunistický požár. V pondělním »Večerníku Rudého

Co kárali staří na svých současníkch, to by nyní slehali bičky uzlovatými na tvrdých šíjích kalených zarputilců nynějších. Slyšme, jak uslechtilý Jan Kollár tepáním zlořádů svých vrstevníků mrská ještě výstižněji — jako by v prorockém vidění — nepravosti času nynějšího:

Do zlých časů, Bůh to s nebe vidí,
naše živobytí upadlo,
až se strašné jejich zrcadlo
ruka očím odkrýtl stydl.

Zmatek točl krajín běh i lidí,
duch má závrať, srdce uvadlo,
ba, ó nové světa divadlo!
sám už sebe rozum nenávidí.

Se svobodou válčí nesvoboda,
pravda sluje nyní neštěstí,
a ctnost řídne jako stará moda.

Nejhorší pak ta jest chyba věku,
že, — ač oči osten bolestí,
nemoc tají a smích činí z léku.

Nehodí se ta slova na nynější společenské prostředí lépe než na dobu Kollárovu?

Ženíální polský básník Adam Mickiewicz bezdívě přemýšlel o příčině strasti svého národa. Mnoho zkusil sám a cestoval do velikých dálav. A právě v Římě utvrdil se v katolickém svém přesvědčení, poznávaje nejasně, co jest jeho lidu v zmatcích tehdejších ke spasení.

Práva« se tvrdilo s dryáčnickou pózou a se zrakem herecky vytřeštěným, že naše republika má býti zatažena »do strašlivého komplotu«. Prý komunisté vystoupili v rozhodný okamžik, aby zabránili »nebezpečnějšímu úkladu«. Článek docela s hadí vychytralostí jeví úzkost o udržení naší neodvislosti; prý komunisté zápasí »za staré a známé názory presidenta Masaryka«.

V denních listech 23. t. m. rozptýlil ten nápadný »vlastenecký« strach klidnou odpovědí sám ministr dr. Beneš. Právě, že stanovisko neutrality v příčině Ruska zaujímá vytrvale jak sám, tak Masaryk. Nikdy ani v posledních nedělích nebyl učiněn žádný nátlak na vládu československou v žádném smyslu. »Je mi tudíž nepochopitelné, jak český politik a poslanec může mluvit o komplotu atd. Odmítám tudíž podobné insinuace, prozrazující pouze neznalost a nevědomost těch, kteří podobné insinuace šíří. V »Pražském pondělí« dr. Šmeral mluví o politice ministerstva zahraničních věcí paušálně a bez konkrétních dokladů. Dokonce se odvažuje naznačovat, že jsem měl doklady proti Horthymu a nechtěl je uveřejnit — je v tom insinuace, že ministr Beneš by chtěl být pro reakci vlády Horthyho. Maďarský emigrant, jenž mi fotografie dokumentů ukázal, mi je neponechal a současně mi sdělil, že už má dojednání s jistými listy jejich publikaci. Ale dr. Šmeral chopí se toho, že druhý den ráno dokumenty nejsou v novinách, a udělá z toho mezinárodní komplot reakce, kde dr. Beneš se spojí s Horthym. Přímou zarážejícím je však, že dr. Šmeral tvrdí, že naše zahraniční politika je odpovědná za těžkou situaci na Slovensku, vyvolanou propagandou bolševickou. Radí pak, aby se tomu čelilo spojením se s maďarskými komunisty proti Horthymu. Zahraniční ministerstvo k tomu jen opět dodává: Především se naše zahraniční politika s komunisty spojovala nebude; a dále vláda československá má v rukou doklady, že komunisté maďarští jednak soustavně byli na Slovensko dřívejší vládou maďarskou posíláni, jednak, že je to element politicky, mravně a národně tak nespolehlivý, že je přímo neuvěřitelné, že by vážný československý politik, kterýkoli strany, mohl se jen odvážit s něčím podobným před naší veřejností přijít.«

Jest možno, aby dru Šmeralovi důvěřovali nyní aspoň komunisté? Ten už měl nějakých špatných »orientací«!

Zato však naší republice hrozily skutečně velké úklady z jiné strany. Maďarsko spolu s Rakouskem vyvíjejí propagandu rukou společnou: středem intrik jest sama Vídeň. Spiklenci vyvolávají u nás hnutí bolševické, neboť v zkalených vodách se kvi nejpohodlněji. Židé s lidmi pokřtěnými kladou podkopy společně a vydávají zkorumpovaným individuíům velké sumy. »Arbeiterzeitung« sděluje, že celostránkové inserty německo-nacionálního a křesťansko-sociálního tisku, kte-

Mohl velmi dobře přehlédnouti, jaké kamé stopy i v Polsku zanechal apoštolé Voltairovy, Rousseauovy a jiných protikatolických osvícenců francouzských. Právě za svého pobytu v Paříži psal (r. 1832—34) svého nesmrtelného »Pana Tadeáše«, do něhož vplel přísné odsouzení falešné demokracie protřímské a sobeckých kejkřů voltairiánských. Mickiewicz výrazně vylíčil, jak lidé otrávení blínem západním docela považovali za »zrádce vlasti« právě ty Poláky, kteří zůstali starým dobrým zvykům svých otců neuvěřnějšími.

V »Panu Tadeáši« řeční při hostině zkušený podkomoří takto:

»Ach, pamatují časy, v nichžto nad otčinou se prvně shlukla divá honba za francinou! Když cizí poběhlci, bříkajíce kordy, sem náhle vtrhli, jak by Nohajci to hordy, zde stíhající každý předků odkaz svatý, i víru, mrav i právo, ba i staré šaty.

Žel bylo hledět na ty hejsky ledažaké, jak mluvili skrz nosy nebo bez nich také, vždy z brožurek a gazet četli chlubné věty věstící nové víry, práva, toalety.

I našla tenkrát zběh ta k myslím šrou cestu, neb když chce Pán Bůh národ podrobiti trestu, nejdřív mu vezme rozum. Nesměli se floutkům již opřít ani moudří, jak by rovní bloudícím.

rýmí se dělala nálada proti naší republice, byly placeny maďarskými penězi. Jedním ze členů podvratného komitétu jest pověstný redaktor »N. W. Journalu« Leopold Mandl a jiným bývalý lidový komisař sovětské republiky maďarské pro Slovensko Baďán. A o této čisté společnosti dr. Šmeral nevěděl ničeho?

Pravice vyhrává.

Levice zvířila svou bojovností kolem sebe mnoho prachu. Zabrala »Právo lidu« a vyhnala některé pravičáky z jejích úřadů. Sám senátor Svěcený, který tak horlivě se zastával zločinných žen v Řepích, náhle vyhozen na dlažbu.

Ale když došlo k střízlivému sčítání hlasů, seznává levice k svému úžasu, že jest proti Tusarovcům velice slabá. Napřed zněly hřmající bojovné povely. Ivan Olbracht (který má matku židovku) volal: »Do řad třetí Internacionály! A s ní po boku se starými bratry do revoluce! Třebas jednati rychle! Zabouřil také »podplukovník« Mlčoch. V polemice s pravičákem dr. Soukupem prohlásil, že u nás, dříve než se půjde na barikády, neboť se jít ani přes mrtvolu vlastních otců. Tento »podplukovník« byl za války aktivním rakouským poručíkem u myslivců. Pro nepřeknou záležitost degradován a uvězněn. Utekl do Švýcar a pak nabídl své služby cizinecké legii, která ho však nepřijala. Naposledy po zkoušení štěstí u různých stran a národů »přijal místo« u bolševiků. Kdo všechno tedy chce rozhodovati o losu republiky celé!

Ale po třesku granátů najednou přímo náhlé sahají míru. Vždyť největší křiklouni bývají nejodpornějšími zbabělci, jakmile se na ně schystá jen malá sprcha. »Večerník Práva Lidu« (Tusarov) dne 22. t. m. sděluje: »Ve včerejší poradě zastupitelstva strany překvapil dr. Šmeral umírněností svých vývodů, vykládaje, že s blízkou revolucí nepočítá, že může přijít také až za 20 let, po případě že mohou mít pravdu i ti soudruzi, kteří v násilnou revoluci nevěří a počítají s klidným vývojem věcí v Evropě k socialismu.«

Proč — proč jen tedy ta radikální kanonáda mění se v idylickou píseň? Snad Trocki, který jistě spráskl ruce nad prací a charakterem svých

českých cititelů, zakázal vývoz svého semence, jehož nemá mnoho ani k potírání Poláků.

Na poradách zastupitelstva soc. dem. strany dne 21. t. m. proti levičákům, vedeným tentokrát dr. Šmeralem, se reprezentovala pravice jako silná většina; 46 hlasy proti 16 komunistickým rozhodla, aby sněm strany se nekonal již v září, nýbrž ve dnech 27.—29. listopadu. Učiněna opatření, aby bylo odčiněno násilné zabránění tiskárny a »Práva lidu« od levičáků. Usneseno, aby komunisté na sjezd strany nebyli připuštěni. Hlavním vedením sekretariátu strany byl pověřen posl. A. Němec a generálním tajemníkem ustanoven posl. Johánis. Schváleno usnesení komanditní společnosti »Skalák a spol.«, majitelky Lidového domu a tiskařských podniků »Práva lidu«, aby dosavadní ředitel podniků J. Skalák byl z komanditní společnosti vyloučen; na jeho místo povolán J. Malý.

Různé.

Zcentralisované Německo naráží na nejsilnější odpor v Bavorsku. Strana lidová (katolická) prohlašuje důrazně, že si přeje formy federalistické. Žádá, aby si jednotlivá území sama určovala státní formu. — Volení zástupců čsl. legionářů na schůzi 22. t. m. se usnesli na projevu, v němž žádají, aby naše vláda ihned vypověděla všechny podezřelé cizince, zvláště Hillersona, dokáže-li se mu podvratná činnost. Nechť jsou stíháni celou tíhou zákona ti čsl. komunisté, kteří se provinili na zahraničním díle našich legionářů. V projevu jest apel na české občanstvo: »Stáňte pevně a neoblomně na půdě práva, spravedlnosti a zákona a sjednoťte se všichni k záchraně naší ohrožené svobody a samostatnosti!« — Ve Francii na místo odstoupivšího Deschanela jest kandidován Millebrand obrovskou většinou hlasů jak v senátu tak v poslanecké sněmovně. — Polské vojsko dobylo Zbruče a pokračuje dále. Ukrajinské vojsko zmocnilo se hlavního města podolského Kamence Podolského. Sami bolševici oznamují, že město Kijev jest vážně ohroženo ukrajinskými povstanci. Ukrajinské oddíly atamana Machny odjízdy všechna železniční spojení mezi Kijevem a Poľtavou. Polská armáda ve dnech 15.—25. srpna zajala na 100.000 nepřátel a ukořistila 245 těžkých děl kromě četného válečného materiálu jiného.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

»České hudby« v Kutné Hoře vyšlo právě č. 11—12. Vydána zde velice přístupná a snadná k nacvičení Česká mše (pro mužský sbor se sólovým kvartetem) od Al. Strébla a pak jemná píseň Bradáčova »V snách přišla ke mně« s průvodem klavíru. O chorálních rukopisech kláštera Tepelského podává odbornou úvahu J. V. Vacek.

Tu se jak před nákazou zlekal celý národ, neb sám již v nitru vlastním cítil moru zárod.

Ač láli modním bláznům, přec jich sledovali, vzor mluvy, práva, cti, jak šatu od nich brali.

To byla maškaráda v masopustní době, vždyť bylo nedaleko k postu — ku porobě.

Kdys v okresu Ošmánském — ač jsem byl jen děcko,

o podčíníkovici pamatují všechno, jak na vozíčku francském k otci zarejdoval, — on první po francouzsku v Litvě vystupoval.

Jak za rarobem ptactvo, všechno za ním táhlo, a zastával-li někde, závisť vše prahlo. Drnkačka o dvou kolech nebyla to zhořla, když se š po francouzsku řeklo kariola.

Jak lokaj seděl vzadu z každé strany pejssek, a na kozlíku Němec suchý jako rejssek; měl nohy jako bídla, na sířevicích přasky, punčochy po kolena, gnaše za podvazky;

pak paruku, jež vzadu v pytlí nabíhala. Ta podívaná starým proč se smáti dala, a chasa žehnala se, selkám bledly tváře: to čert prý z Němec jezdí na benátské káfe.

Kroj podčíníkovicův — říci nedovedu; nám zdál se páponkem neb opicí dle vzhledu; on v peruce si kráček jako v zlatém rounu, ba k témuž rád š rovnal; my zas ke kolovnu.

Uvážil-li se, že celoroční předplatné činí pouze 24 K a že publikace »Č. hudby« jsou vypraveny vždy velice vkusně, nelze odepřít nakladatelstvu zvláštního uznání. — O účelném stavebním plánu Nového města Pražského vyšla v Nár. listech delší bystrá úvaha. Autor, odborný znalec, praví ke konci: »Celkem vzato jest půdorys Nového města

A cítil-li kdo tehdy, polský kraj náš ryzí žeť krásnější než modní opičení cizí, ten mluvil; neb ihned zakřikl jeť mladý, že staví pokrok, cestu kultury že hradí, ba — tak byl rozum zvrácen — že svůj národ zradí!

Pan podčíníkovice prý, že nás zreformuje, že pro konstituci nás vycivilisuje, a Francouzi že v pěti dobra úsilovní prý vynalezli, že jsou lidé sobě rovni, — ač dávno dí to Písmo svaté spasitelně, a každý kněz to říká na své kazatelně.

Ba zásada to stará; jde jen o splnění. Leč tenkrát panovalo také zaslíbení, že nevěřili věcem nejdávnějšími v světě, když francouzsky jich nečtil v novomodní věš. —

Náš novotář slal »markýz« — s rovností to v shodě, neb titul ten byl tenkrát po pařížské modě. Když moda změnila se, v úvahu je vzata, a markýz, ten se s lety změnil v demokrata;

však časové se mění — za Napoleona náš demokrat se opět zvrhl na barona, a kdyby děle živ byl, snad by novým zvratem pan baron dal se pokřtít demokratem.

Jako by ta slova podkomoršího byla užite i na naše poměry! Co se nyní blásá jako senační re-

Pražského skutečně koranou zakládání měst českých, jehož období se šm končí. Co do obšířlosti rozlohy jest největším dílem, neboť tehdyž skutečně hlavní rozměry půdorysu Prahy od brány Strahovské k Horské i od Vltavy po Vyšehrad rovnaly se rozměrům Paříže, byl tato vykazovala plošný rozměr zastavený větší. V založení svém, hlavně nádherných náměstí, i v celém rozvrhu nese znak velkoleposti a neobyčejné prozíravosti do budoucna, štědrost ve výměře veřejným účelům věnovaných ploch vpravdě královskou. Úprava ulic hledí dobře k dosažení nejkratších spojení. Volba soustavy čtvercové při založení ulic a poloha daleké většiny ulic ve směr sever-jih a východ-západ není výrazem nejvyššího rozvoje umění v zakládání měst českých a má jisté nevýhody vzhledem k opatření stran slunečních pro stavení i pro malebnost města, ale dá se vysvětliti tím, že možnost volně, celkem nespoutaně rozvinouti město i velká rozlehlost nenutila umělce, aby užil všech vymožeností k největšímu využití místa pro účely zastavovací, jako jest nutno činiti v ostrohožské poloze měst českých, kde městské omezeno jest vrcholem ostrohožiny a zformováno často bizarně přirozenou jeho formou. V Praze umělec chtěl narysovat na desku území dílo znamenající velikost, a to podařilo se mu měrou, která stačí i dnešním poměrům a zaslouhuje naší úcty. Z tohoto půdorysu, zhotoveného počátkem století XIV., vane moderní duch století XX., ale i účel určený pro obchod a živnost. — O moderním mysticismu píše v »Obč. novinách« dr. Jos. Kratochvíl. Autor knihy o moderním mysticismu Francis Orlerson vyjádřil hluboký mysticismus Abrahama Lincolna. V náboženskosti velikého státníka vidí autor jediný pramen síly, jež mu umožnila vykonati tak velké věci v poměrech přetěžkých. Výra Lincolnova v božské řízení dělin byla mu netoliko nevyčerpatelným pokladem energie, ale i vnitřním světlem, jež ho vedlo životem. — V »Čase« 19. t. m. prof. Vodák o knize komunistického básníka Neumanna »Ať žije život!« praví: »Neumannův komunismus, ač velmi poctivě a ku podivu rozsáhle prováděný, není rozhodně ryze komunistický, nýbrž je to směr jako kubismus, futurismus, expresionismus, dynamismus, unanismus, dnes ten a zítra onen. Jakmile by se v něm sebe méně zdomácnělo, počítli by Neumann hned, že »nesnese me opakování« a výra komunistická byla by spěšně vystřídána jinou. Jako každá víra, jež netrýská přímo z naší duše.« Patrně tedy, že Neumannova náladová duše nemá schopností právě k jasné promyšlené politice. — 40leté jubileum oslavuje časopis pro křesťanskou mládež »Anděl strážný«, který byl založen a dlouho redigován P. Ambrožem. Řízení letošního ročníku převzal katecheta Emanuel Masák; hned první číslo svědčí, že se dostal tento zasloužilý časopis do rukou velmi

formační novota, to jest zrůda polepená novým pozlátkem. A vydělkářská gligrlata, lancufíj na podiu se svými tatarskými přelalkami, mňj se dle kursu toho neb onoho radikálního směru zrovna jako onen »markýz a demokrat.«

Ale made všechny různé verše pro každý čas jsou nevhodnější slova Písma sv. »Pán pak jest Duch; a kde jest Duch Páně, tuť i svoboda. (II. Kor., 3. 17.) Tak jest vůle Boží, abyste dobře činíce, k mlčení přivedli nevědomost nemoudrých lidí: jako (právě) svobodní, a ne jako mašice svobodu za zástěru zlosti, ale jako služebníci Boží. (I. Petr 2. 15, 16.)

Nitro materialistovo všech věků a národů křesť výstředně kniha Moudrosti: »Řekli bezbožní, neprávě u sebe přemýšlejíce: Krátký a teskný jest čas života našeho, a není znám, kdo by se byl z pekel navrátil . . . popel bude tělo naše a dach se rozplyne jako lehký větérek a život náš pomine jako stopa oblaku . . . Pokřtež tedy a požijevme dobrých věcí, kteréž tu jsou . . . Drahým vínem a masem naplníme se, a ať nemine nás květ času. Korunnáme se růžemi, prve nežli zvadnou; nižádná nebud louka, které by nepřešla buřnost naše. Žádný z nás nebud prázden rozpaslostí naší, všudy pozůstavme znamení veselosti . . . Utiskneme chudého spravedlivého a nešetíme vdovy aniž se ostýcháme šedin starce mnohého věku. A sňma naše bud nám pravidlem spravedlnosti, neb co nestatečného jest, ze neuzitečně shledáno bývá. Protož oklamáme sprave-

dobrych. — J. Segond vydal v Paříži u Alcana svazek „La guerre mondiale et la vie spirituelle“. Jest to velice cenný příspěvek k filosofickému chápání světové války. Segond snaží se klidným způsobem vysvětliti válku jako vnitřní proces lidského vědomí, jež jest zároveň a vždy i vědomím jednotlivých individuí i vědomím celého lidstva. Přátelství a nepřátelství jsou ve vědomí národů ideální útvary vnitřních kontrastů. V hájení války jest Němec brutální; to pocituje se v hloubi vědomí bojovníka. Jakkoli však byly vznešené účely války, jak je hlásala Dohoda, tak úplně selhaly při jednání mírovém. A to proto, že to byla ideologická abstrakce duchovních snah, jež za boje smažily se překonati válku. — Norský vicekonzul v Římě prohlašuje, že asi účastníci Amundsenovy výpravy Tauessen a Knudsen byli od bolševiků zavražděni. Ruská vláda oznámila, že oba zahynuli vzhledem na překážky, jež se jim postavily na cestu. Ale Amundsen tvrdí, že byli znamenitě vypraveni; považuje jejich skon smrtí přirozenou za vyloučený. — Grafické umění u nás před válkou bylo již v krásném rozvoji. Nyní jeho rozmach bude posílen zřízením státní školy grafické, na jejíž zřízení podal již loni návrh v Národním shromáždění profesor B. Němec. Škola jest dvouletá a úplná bude obsahovati čtyři oddělení.

Kulturní jiskry.

Traviči českých studií nepřestávají s orientálskou chytrostí dráždit katolický lid k hněvu proti republice. Jelikož však jejich manévry se nedaří, aspoň bezcharakterně podezřívají; pomlouvají, že si strana lidová přeje monarchického převratu. Jako by nebylo potřebí v přední řadě vzít notné košile na velezrádné bolševiky, kteří právě na Slovensku v krajích promísených Maďarstvem zdvihaří hlavy zločinné!

Nyní oznamuje se s počůchými poznámkami, že dru Benešovi dostaly se do rukou doklady o monarchické propagandě, která zasahuje i na Slovensko. Jen tedy s nimi ven, aby přestaly zbytečné řeči. Opakujeme znovu, že lidová strana netoliko v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, ale i na Slovensku jest stranou republikánskou, což dokázala při všech významných příležitostech i hromadnými manifestacemi; to dokáže i v okamžicích neklidných. Jest potřebí, aby úřednická vláda osvědčila proti zrádcům ruku pevnější než vláda koalici. K dostavbě a upevnění republiky jest potřebí na předním místě klidu a vědomí jistoty. Bratrský „Našinec“ dne 22. l. m. správně dí: „Žádný převrat bez krveprolití není u nás možným. A proto všichni vlastenci a stoupenci pořádku a pokoje, všichni přívrženci demokratické republiky musí být zajedno v obraně proti každému převratu. Chaos, jaký nastal,

živého, nebo neužitečný jest nám . . . a vytýká nám přestoupení zákona a rozhlašuje na nás hříchy obcování našeho . . . Těžko nám na něj i mluvit, nebo nesrovnává se s jinými životy jeho . . . K smrti nejohavnější odsudíme ho . . . Toto myslím a bloudím, nebo oslepila je zlost jejich.“ (2, 1—21.)

V příčině slibování společenské reformy a pozemského ráje na půdě nevěry praví bible: „Moudrost záští tohoto světa bláznovstvím jest a Boha; nebo psáno jest: Polapím moudré v chyrosti jejich. A opět: Pán zná myšleni moudrých, že jsou marná. Protož žádný se nechť hub lidmi. (I. Kor. 3, 19—21.) Pakliž máte hořkou závist a svárové jsou v srdcích vašich, nechťubte se a nebývejte hněti proti pravdě. Neníť zájisté ta moudrost s hůry sestupující, ale jest zemská, hovradná, ďábelská. (Jak. 3, 14—15.) Bláznivý učiněn jest každý člověk s uměním (svým). (Jer. 11, 17.)

Jest dobře upozorňovati, že byli moudří myslitelé již před dávnými věky a že měli hojnost příležitosti k tepání takových odporných a malomocných pozérů, jakých nyní vidíme celé řady. Staré třeštění po delších přestávkách vždy se opakuje; my však máme pamatovati, že pro rozumné občany důleple má být opravdovým, praktickým učitelem život.

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filialka v Chrudimi.

Telefony: 48a řídícího, 48b směrná.

Akciový kapitál na K 180.000.000—

Vklady na K 800.000.000—

Centrála v Brně.

Reservy na K 70.000.000—

Filialky: Boskovice, Břeclava, Bratislava, Holešov, Jablonce n./Nisou, Chrudim, Kroměříž, Mor. Ostrava, Nám. Brod, Olomouc, Opava, Píseň, Praha, Prostějov, Píseň, Telč, Třebíč, Uh. Brod, Val. Meziříčí. Letní expositura v Lázních Luhačovicích. (Telefon filialky v Bratislavě č. 589, telegramy: Moravoagro).

Vklady na knížky, běžný a široký účet úrokuje se nejvýhodněji.

Peněžní oběhové bankovní a směnárenské všeobecné druzh.

Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a veřejným korporacím.

Remboursement úvěry.

Financování importu a exportu.

Třídní loterie.

Pojišťování loď.

poškodí republiku v celém světě. — Při tom ovšem jest potřebí dbáti, aby republika zůstala republikou pro všechny strany národní a aby z ní násilníci nedělali pro tolik četné lidovce káznici.

Jako opravdoví republikáni netoliko jsme podepřeli volbu presidenta Masaryka, ale chceme jej účinně podporovati ve všech všennárodně důležitých podnicích a plánech. Jsme na tolik vyspělí, abychom seznali a uznali, že ani jediný prezident svým životním názorem nemůže splyvati se stranami všemi, ale že přes to vlastenecké obyvatelstvo musí mu těžký úkol polehčovati již k vůli záchraně pořádku a dozrávání prospěšných akcí ve státě.

Dobrodinci českého proletariátu z Ruska. Ve všech státech měli za války židé tolik příležitosti ukázati lásku nuzným vyděděncům prakticky! Kdyby byli Rothschildové s rabíny pracovali pro mír upřímně, rázem bylo by po vojně. Bez židovských pokladen válka nebyla možná — a tytéž pokladny mohly tolik přispěti občanům trpícím nouzí! Ale teď najednou židovsko-bolševické kapacity se předhánějí v ujišťování, jak nastolí vládu proletariátu. Uvažujeme, že docela cizí židé najednou jeví právě k českým proletářům nehorlivější přiznání! Ovšem útraty leninovského převratu mají krvavě platiti občané českí, kteří si na stará kolena něco uspořili. U nás provádí se bolševicko-židovská propaganda zatím za uloupené ruské zlato.

„Venkov“ přináší portréty společníků Hillersonovy misse. Jsou skoro všichni židy jako jejich pán. Višněvský, referent pro obchodní věci v misi Hillersonově, je odborníkem v bavlnářství. Byl povolán do misse z Turkestanu, kde byl právě činným v oboru bavlnářském. Před válkou byl tři léta v Berlíně. Vystupováním a smýšlením je polský žid. Jakobson, docent slavistiky na universitě, náleží k misi jako úředník. Je to mladý ruský žid, právě jako H. Isakovič Levin, bystrý a čilý mladík úplně židovské fysiognomie, teprve as 20letý, který byl v Moskvě sekretářem Hillersonovým. Z celé delegace nejdůležitějším bolševikem je mladý Lotyš Nette, který prý lpe na sociální revoluci celým svým srdcem a v komunismu je tvrdý, pevný, orthodoxní. Celá jeho rodina pracuje pro komunismus. Jediným ruským členem misse je Kuzmín, který se do delegace nehodí ani vystupováním ani smýšlením, ale musí být vzat do ní proto, aby tam byl též jeden Rus. Pochází z vážené rodiny a za vlády sovětu uplatnil prý se jako „bezpartijní“ znalec cizích jazyků. Děť rád vtípy na bolševism, ale není prý što, zdaří nehrabe roli protibolševika jen proto, aby si zjednal v Praze přístup do kruhů, které by delegaci zůstaly asi jinak zavřeny. List dodává na konec, že i matka českého bolševika p. Ivana Olbrachta byla židovkou a že před nedávnou svou smrtí ještě psala synovi na Rus dopisy (citované drem Šmeralem), v nichž žhavými slovy schvalovala agitací činnost synovu.

Krať bolševických teorií v Rusku. Jestliže naši bolševici tak horlivě volají po komunismu, měli by v prvé řadě důkladně pokárati samý generální štáb Trockého. Vždyť právě vláda v Sovdeplí páchá nepravosti do nebe volající netoliko na rovnosti a demokracii, nýbrž na samém ruském proletariátu. Již řada zpráv z roku minulého a z počátku roku tohoto zřejmě dosvědčovala, že v Rusku vládní otroctví horší než v X.—XIV. věku. Ukazuje se, že carský režim byl proti nynějším otrokářství patriarchální humanitou.

Nyní promluvil sám říškoněmecký komunist Wilhelm Dittmann, který se vrátí z Moskvy kamž vykonal studijní cestu. Tento muž nedopustí, aby mu bolševici dali klapky na oči jako jiným, kteří své výlety k Trockému a jeho nejbližšímu okolí nazývali živě očitým studiem.

Dittmann své zkušenosti popsal dne 1. zář. v orgánu neodvislých (komunistických) soc. demokratů „Freiheit“.

O ruských sedláčích praví: „Revoluce nebyla s to změnit těchto primitivních lidí. Ještě dnes nejsou ani socialisty, ani komunisty, o politice státu a společnosti nemají ponětí. Tato chmurná masa sedláků, tento silný blok 75% obyvatelstva, byl vzdor své indiferenci, ba odporu k socialismu a komunismu učiněn základem bolševického panství. Jen hmotný zájem připoutal ruské sedláky k revolučnímu režimu, který mu dal nejenom mír, ale i zemi v ohromném rozsahu, totiž pole majitelů velkostatků. Ruský sedlák má nyní více půdy, neplatí však daní ani majitel velkostatků, ani státu, nepotřebuje tudíž, jako dřívě, prodávati obilí, dobytek, mléko a maso, aby sehnal peníze na daně. Může tyto produkty z části spotřebovati sám, dílem podloudně prodati a tržbu si nechati, pokud to nemusí při rekvizicích odvésti za státemi ustanovené ceny. Není pak divu, že tyto protibolševičtí sedláci bolševickou vládu, která jim ohromně jejich materiální stav zlepšila, ochraňují z bázně, že by jim nový režim mohl vzít půdu a osvobození od daní. Tento materiální tmel bude ruského sedláka k bolševickému režimu poutati tak dlouho, dokud se neustanou různé pokusy, aby komunismus byl i na ruském venkově prováděn v praxi. Tenkrát se ruský sedlák vzhoupí k odlišmu a komunismu v Rusku na venkově doposud vůbec není.“

Dle Dittmanna v Rusku již dávno minul čas, kdy si zabírali ruští dělníci průmyslové závody pro sebe. „Nepřetržitě takto jediného roku. Během této doby bolševičtí vůdcové přišli ke kormutlivému přesvědčení, že ani stupidní selský dav, ani většina průmyslového proletariátu není zralá a schopná, aby řídila demokratickou samosprávu hospodářství a státu v socialistickém smyslu. Dav ve zkoušce neobstál, zklamal, ukázal, že je bez kultury, hospodářsky a politicky nevědomý, bez úsudku a proto neschopný činn. Bolševici stanuli před alternativou, buď se vzdají směleho pokusu oštepovat divočinu utlačitým roubem, nebo změnit metodu. Učinili poslední. Vzdali se ide demokratického sebeurčení a samosprávy proletariátu a krok za krokem přišli k systému státního nátlaku ve všech oborech veřejného života. Při tom na místě diktatury proletariátu, na níž původně mysli, zavedli diktaturu nad proletariátem. Bolševici, kteří se teď jmenují „komunisty“, považují se za „přední stráž proletariátu“. Chci nyní socialismus zavést sbora, diktaturou, když se to nezdařilo zespodu. Aparát, který převrat ten má provést, se skládá ze sovětské byrokracie a rudé armády. Za tohoto režimu podle oficiální zprávy revolučního tribunálu od 15. června do 15. července letošního roku, tedy za měsíc, bylo zastřeleno na základě rozsudku mimořádných komisí 93 osob. „Administrativní“ popravy nejsou v tomto počtu obsaženy. Tisková svoboda, spolkové a shromažďovací právo, osobní svoboda pro jiné než komunisty neexistují, volby do sovětských sborů se konají ve veřejných schůzkách, tajná volba je zakázána. Volby jsou většinou neoficiální a konají se pod teroristickým nátlakem.

takže na opozici není pomyšlení, nepohodně vojny se zruší.

Dělníci pokračují: Je zavedena všeobecná branná povinnost, oběhové jsou střílení, rovněž hospodářský život je militarizován, dělníci a dělnice nesmějí stávkovat, jinak jsou odváděni do koncentračních táborů jako »desertéři práce«. K níčemuhu dlu, ženy musí pracovat od 18. do 40. roku. V závodech je režim závodních rad dávno odstraněn. Závody spravují ředitelství, dosazená shora. Závodní rady musí se starat jen o sociální péči, pracovní disciplínu a stranickou agitaci, do správy závodu nesmějí hovořit, jsou pouze pomocnými orgány komunistické strany a státní byrokracie. Stejně platí o odborových organizacích. Všichni dělníci jednoho závodu jsou nucenými členy odborové organizace, příspěvky se jim strhují se mzdy. Jelikož seznam členů komunistické strany platí jako soupis čekatelů na nějaký úřad v sovětské byrokracii, hrnou se stále do strany pochybné elementy. Ze členů komunistické strany je největší část v některé státní sovětové službě. Podle poslední oficiální statistiky centrálního komitétu bylo ze 604.000 členů, které čítá komunistická strana v celém Rusku, činných jako dělníci pouze 70.000, t. j. 11 procent... Celá komunistická strana v Rusku se tudíž proměnila v byrokratickou armádu, která svou celou existencí je závislá na trvání diktatury. V Moskvě je sotva 100.000 dělníků, za to však 230.000 sovětových úředníků a úřednic všech odstínů. Při tom jsou poměry jako u všech válečných společností v Německu. Bylo mi řečeno, že kde dříve zahálelo 10 až 12 úředníků, tam stojí dnes jeden druhému v cestě počtem 60 až 80. Dějí se marné pokusy, aby neschopnost, sabotáž a korupce byly z tohoto obrovského byrokratického aparátu vymýceny.

Takové nadělení tedy přinesli židovští marxisté ruskému proletariátu. Placení demagogové v jiných zemích by měli žádati, aby předem jejich chleboďárce Trockij vykouslil bolševický ráj v Rusku a pak teprve přísně odsuzoval »buržoijních států. Přece všechno lidstvo se nesmí stát pokusnými králíky židovských experimentů a ujařmenými poplatníky vychytrakých, privilegovaných keřasů. Jestliže sám německý komunista spráskl nad bolševickým státem rukama, pak jest neodpustitelným zločinem, jestliže před davy prosmyslnými podplacení agenti jeho dílo vychvalují.

Sociální obzor.

Příplatky na mouku a živnostníci. Stále jasněji se jeví, že návrh zákona o příplatcích na chléb a mouku nebyl stálým výborem Nár. shromáždění ani dokonale uvážěn ani bedlivě prostudován; jinak by nebylo možno, aby nové břímě toto tak nerovnoměrně, nesociálně, ba neuvěřitelně nepravdělivě na některé vrstvy poplatnictva rozvrženo bylo. Proč drobný živnostník příplatci musí již při šestnáctém tisíci svého ročního příjmu, kdežto dělník teprve při jedenáctém? Takovou sociální rovnost sotva kdo bude s to obhájit.

Uvážil-li se, že je na tisíce »aristokratů dělníků«, jejich roční příjem pohybuje se mezi 20—30 tisíci K a na druhé straně že je rovněž na tisíce samostatných živnostníků, jejich čistý příjem převyšuje sice 15.000 K, ale daleko nedosahuje 30.000 K, je s podivením, proč jedni při stejném příjmu musí příplatci, kdežto na druhé se příplatci musí, ač pro sebe požadují jinak stejných, ne-li větších občanských práv.

Povážlivým je dále pasus, že kdo má více než 30.000 K imění dávce z majetku podrobeného, rovněž musí příplatci. Jak pak, když tímto šťastlivcem je člověk starý, ke každé práci již neschopný, který, i když vládne jměním na př. 100 tisíc K, jest vlastně jen lepším žebrákem dnes, kdy roční důchod 8000 K jest naprosto pro rodinu nedostatečný! Na druhé straně opět aktivní obchodník, zbohatník, někdy milionář, v jakém poměru příplatci na několik tisíc málo lidí svého personálu, při milionových obrazech a tisícoch ziskoch, proti řemeslníkovi s tímtož počtem lidí atd. ale při daleko zdoluhavějším obrátu a nesnadnějším, namáhavějším, nepoměrně daleko menším výdělku?

Nekřiklavěji jeví se konečně nerovnost ta u inteligence, sloužící za pevné pily. Zbylo-li v některé rodině, válkou nejvíce postižené, vysaté

Královéhradecká bankovní jednota společnost s r. o. v Hradci Králové.

Depoční adresa: Albibanka.

Účet pošt. spoř. č. 140.278.

Číslo telefonu 88.

Provádí veškeré obchody bankovní a směnárenské.

Vklady srovnávají se nejvýhodněji.

Eskont obchodních směn.

Slovní listky poštovní spořitelny na požádání zdarma.

a ochuzené této občanské třídy ještě něco pro děti a obnášeli to náhodou přes 30.000 K, žádá zákon i zde příplatek na mouku a chleba. Zákon tento vyvolává svou průzračnou stranickou tendencí všeobecný odpor, neboť považován jest za další jedno opatření k soustavnému, pozvolnému ochuzování, ničení a konečnému zproletarisování středních výrobních stavů, řemeslníků a živnostníků. Doufáme pevně, že nynější, z osvědčených odborníků složená vláda se postará o to, aby zákon tento buď jinak upraven byl nebo vůbec se zrušil. Diference za cenu mouky a chleba nechť se rozvrhne spravedlivěji a rovnoměrněji na všechny. — Živnostníci.

Sjezd delegátů živnostnictva a obchodnictva naší strany. Dne 19. t. m. sešlo se v Praze přes 200 delegátů. Jednání svědčilo o utěšené vyspělosti živnostnictva a obchodnictva strany lidové. Bylo zřejmo, že shromáždění rozumějí významu občanské solidarity v našem státě a tím opravdovému vlastenectví mnohem lépe než radikální Hejslované. Projevilo zájem i pro potřeby jiného obyvatelstva. Zahajovatel sjezdu, tajemník B. Stašek, konstatoval, že vlastně všechny strany živnostnictva opustily; jen poslanci strany lidové zastali se ho prakticky a účelně. Posl. Sedláček zdůraznil důležité požadavky živnostenské a nastínil

program živnostenské práce družstevní. Jest v zájmu národa, aby živnostnictvo uplatnilo svou práci v rámci čsl. strany lidové. — Prof. Drápalík probíral přístí náš program a tajemník Brožek úkoly naší organizace, v nichž významný podíl připadá ženám. Po dalších proslovech usneseno, aby se ustavilo pro celou republiku jednotné ústředí; při tom zachovány buďtež zemské autonomní výbory a sekretariáty. Jednotná organizace ponese název »Svaz lidových živnostníků československých«. Za předsedu »Svazu« zvolen Fr. Lukavský, truhlář na Král. Vinohradech, prvním místopředsedou Fr. Ptáček, zámečník v Praze III., druhým Fr. Matoušek, obchodník v Dobrušce. — Zdařilý sjezd zakončen vřelým doslovem Staškova a zapěním národní hymny. — Již jest nejvyšší čas, aby přestala cesta křížová českého živnostnictva. Toto bylo netoliko zrazeno, ale docela bylo nuceno činiti nevolníka odborovým organizacím jiných stavů ve stranách radikálních. Stávalo se Lazarem, sbírajícím drobty, padající se stolu cizího. Právě v posledních dvou letech bylo sešněrováno a vyssáváno tolik, až docházel dech. Stále jasněji jest patrné, že tábor lidový jest stranou budoucnosti — a právě zde, kde nepřevládaly zbrklé theorie, nalezne živnostnictvo tak dlouho čekáný svůj klidný rozvoj.

Národohospodářská hlídka.

Příčiny úžasné drahoty státního hospodářství. Agrární »Cep«, jehož lidé v celých houfích sedí v centrálech a tedy poměry znají, píše: »Úžasně náklady na socialisty řízený Státní obilní ústav. Ve Státním obilním ústavě působí 13 ředitelů, každý s platem 6500 K měsíčně, 70 podředitelů, každý s platem 5000 K měsíčně a asi 200 komptoinstek, každá s platem 1500, 1700 a 2000 K měsíčně a tentýž počet kontrolorů, revidentů atd. s velikými příjmy a dietami, kromě všeliakých dávek v naturáliích. Možno si vypočítati, kolik milionů stojí ročně úřednický aparát a jaký vliv má na ceny obilnin a výrobků z nich. V bramborové ústředně je 130 úředníků, jakmile je sklizeň odbytá, po dobu 6—7 měsíců nemají ničeho na práci, ale plat berou přece. Socialističtí předáci ovládli hospodaření obilnin a socialistické ministerstvo pro zásobování stojí nás téměř celou miliardou. Tak na př. největší ústředna, Státní obilní ústav, stojí nás stát více, než všechno obilí dohromady, vykoupené od rolnictva. Kdo tuto ohromnou režii zaplatí? Producent a konsument. Úžasná je cifra, uváděná »Cepem« jako náklad na ministerstvo zásobování. »Večerník Práva lidu« nesusouhlasí s ciframi »Cepu« a dokazuje ciframi, že má se vykoupiti 95.000 vagonů obilí, t. j. 9.500.000 q a že bůžby i státní aparát ten i miliardou (což prý je přehnané). zdražoval by i kg obilí pouze (1) o 1 K, čili metrický cent o 100 K. Tedy výkup a správa každého metrického centu obilí stojí 100 K, ovšem vedle skutečné materiální ceny obilí samotného. — »Práva lidu« též napsalo: »Agrárníci volají po uvolnění obchodu. Uvolněním obchodu dostanou tento do rukou zase obchodníci a pak se teprv ukáže neschopnost agrárních družstev k řádnému obchodování v plném světě. Právě pro ně je státní hospodaření zemědělskými plodinami zlatým dolem lehkých a milionových výdělků. Pramen tento vyschne jim ihned, jakmile obchod bude uvolněn a jakmile se dostanou ke slovu obchodníci. Toho by si měl být agrární ústředník vědom a měl by vážně uvažovat o řádné organizaci družstevní na počtvých zásadách založené, kterou by se mezi obchod v zájmu producentů i konsumentů vyložit. Ale nadávati na ústředny a držet je v ruce a těžiti z nich — to poctivě není.«

Zase jedno pozlátko s Brünstelnovy architektoniky padá. Již před časem bylo oznámeno, že ruská vláda shání cizí kapitalistické průmyslníky, aby obnovili tovární výrobu, zničenou bolševickými sociálními hokus-pokusy. Zaručovala jim, že si mohou výdělek ponechat pro sebe po splátce dosti skrovné daně. Tedy cizincům zaručena volnost sebeurčení, zatím co domácí lid přikován do židovských robitáren bez naděje, že si něco pro státi ušetří. — Nyní pak »Večerník Práva lidu« dle berlínského soc. dem. »Vorwärts« referuje, jak znásilnila ruská vláda dělnické odborové organizace za to, že tyto projevíly odpor proti otravným metodám bolševickým. Soc. dem. list docela se poděkl takto: »V Rusku jest totiž vedle postátněné industrie ještě také industrie soukromá, která zvláště v oboru vinařském a kožním nabývá pro naprostý úpadek státních závodů stále větší a větší převahu. Tak na příklad v druhé polovici roku 1919 zpracovaly nacionálněsované závody pouze 27 procent viny, kdežto soukromé 73 procenta. V této soukromé industrii není však vůbec žádných organizací odborových, poněvadž zmíněné státní dozorní orgány tu nemají co dělat a jinak jsou bolševici k osudu dělníka hostejní. Jest tedy proletariát v Rusku dnes vydán bez obrany, buď zvlášť vládní, nebo soukromého kapitalisty. — Tak vidá! Tedy právě sověty ujařmily dělníka daleko hůře, než »milostivé vrchnosti« malorošníci v XVI.—XVIII. století. Kdo tudíž ještě dnes u nás bolševictví odporučuje, páse netoliko vlněná, ale hotový zločin na proletariátu. Napřed má povinnost Trockij dokázati, že sociální ráj opravdu vykousliti dovede a pak teprve podpláceti prodávající individua k agitaci v cizích zemích.

Ačkoli v Rusku má státní výroba oporu v moci diktátorské, ačkoli tam tovární práce jest militarizována, přes to všechno soukromé podniky předstihují ve výrobě státní dílny skoro trojnásobně. Není tohle strašlivou obžalobou neschopnosti židovských komisářů? Jest ovšem také otázka, kam se zisky dějí. Očití svědkové (na př. p. A. Petr, který dlouho pobýval v Moskvě) nám dokumentárně vyličují, že dělník v sovětském Rusku poctivou práci se uživit nemůže, ale že naopak kreatury nejhloupější se tam silně obohacují.

Rozmanitost.

V Sibiři mají katolíci 40 farností a na 200.000 věřících — hlavně Poláků. Nyní tam bude zřízeno katolické biskupství. — *Reichenberger Ztg.* sděluje: Nedávno jeli dva důvěrníci severočeské dělní společnosti do Prahy, aby vyjednávali v ministerstvu o přidělení stavebních zakázek. V pátek večer odjeli a v sobotu bylo vše projednáno. Zůstali však v Praze na neděli a vrátili se až v nedělní večer. Účet, který podali, obnášel za dva dny 972 K 60 h, tedy skoro 1000 K. Klasickou odpověď dali řediteli podniku, když přehlézel účet a pozastavil se nad jeho výší. Tázali se ho: „Kolik vás stojí oběd v Praze?“ A když řekl: „Za 25 K se v Praze dobře najím“, odpověděl mu jeden z nich: „Ano, vy jste jen duševní pracovník, my však pracujeme těžce a musíme dvakrát tolik jíst, jako vy.“ List k tomu dodává: A ještě jsou blouznivci, kteří věří, že socialistická správa, socialistická byrokracie pracovala by levněji. — Jak dosavadní radikální demagogové pozbývají důvěry davů, svědčí mimo jiné tento případ: V Praze oznámilo Volné sdružení řemeslných tovaryšů schůzi na 8. září cedulemi, na nichž se čelo: „Schůzi tuto nesvoláváme vypasení sekretáři politických stran, nýbrž dělníci.“ Konečně si tedy protírají oči i zklamaní radikálové. — Jak to přijde, že ve Vídni jest české mýdlo skoro o polovici levnější, ač se musí platit drabý dovoz? To jest ovšem židovské obchodní tajemství. — Nejnebezpečnějším nepřitelem pěstitelů bramborů jest rakovina, která se značně rozmáhá v Ultráči, Německu i Anglii. Nutno učiniti bedlivá opatření, aby taková nákaza nebyla zavlečena i do naší republiky. — Ve Vodňanech zahájena činnost školy rybářské, do níž zatím přijato 20 žáků. — Bude zřízena zvláštní komise k prozkoumání historie sibiřských legií, počínaje rokem 1918, aby se posoudily spory nyní se vlečoucí na základě přesných dokumentů. — Zajímavé přiznání! *„České Slovo“* praví, že si „klerikálové“ oddechli, protože „nastolení úřednické vlády jest snesitelnější pátka než koalici vláda, která chtěla hoditi přivržencům Římu smyčku na krk.“ Tedy radikální smyčka jest tou vaší svobodou? — Padesátileté jubileum proslulého centra oslaví němečtí katolíci roku příštího. Centrum napsalo na svůj štít svobodu, církev, ochranu křesťanské rodiny, náboženskou výchovu ve škole, federativní ráz nové německé říše a samosprávu zemí. Centrum zachránilo v Německu katolicismus i za prudké války světové a jest mu pevnou bází i nyní. — Známý čelný politik německé říše, člen katolického středu a bývalý ministr financí Erzberger, uveřejňuje právě svoje paměti. Vypravuje v nich o své rozmluvě s posledním císařem rak.-uherským Karlem, který mu řekl v dubnu r. 1917: „V Německu neznají Rakousko-Uhersko. Také císař Václav ho nezná. Právě mně ondyho, že v Rakousku důležito germanisovati ještě víc. Ale to já nemohu dělat. Většina „mých“ národů jsou Slované a já nechci národy „svoje“ znásilňovati. Odpově-

děl jsem vašemu císaři, že pruská germanizační politika na východě není povzbuzující.“ — Na českou zpravodajskou kancelář, kterou vedou socialisté, stýská se stále více. Dne 16. t. m. přinesla zprávu, že jakási tajemná „Rudá otep“ snaží se rozvrátit italský stát. Ale tahle „otep“ byla přece jen silným pepřem! Shledalo se, že italská slova „Fascio rosso“ (Rudý svaz) přeložila kancelář až příliš volně. — Na Žižkově i radikální rodiče odhalili upřímně své pravé smýšlení o výchově školské. Tato pražská čtvrt jest nelsocialističtější. Učitelé rozeslali dotazníky po rodičích, zdať si přejí nábožensko-mravní výchovu ve škole a náboženského vyučování. A ehm — 80 procent rodičů odpovědělo kladně. Tedy sami radikálové hrozí se nynější morální anarchií a hledí z kalného víru zachrániti aspoň své děti. Jinde ovšem ještě silnější počet žádá výchovu náboženskou. Tedy — kdo lehkomyšlně a zpupně proti našemu náboženství ve školách vystupuje, ať nežije o své lásce k českému lidu, jež bezohledně dráždí. — Na Velehradě dne 19. t. m. pořádán překrásný sjezd naší omladiny moravsko-slezské a slovenské. — Zase jeden dokument, komu se česká solidarita nelíbí. Do obecních voleb v Jihlavě jdou nařináci společně se stranou nár. demokratickou a živnostenskou, kdežto čl. socialisté, soc. demokraté a realisté účastní se voleb samostatně. — *„Živnostenské Rozhledy“* zaznamenávají: V dělnickém konsumu na Bečedliho třídě v Dejvicích provedl revisor revisi, při čemž shledal, že miska, na níž se pokládalo vážené zboží, byla zatížena 5 kg. Tudíž vše pro drobný lid! — V Sepekově, pouťním místě v Čechách, byl úředně zakázán tábor katolického řádu, a když nařináci svolali si schůzi důvěrnou, byla násilně rozeznána. Tak vypadá svoboda v demokratické republice. — Nedávno velký dojem vzbudila zpráva, že vnučák Renanův se stal nehorlivějším katolíkem. K ní se druží nyní zvěst neméně zajímavá. V Sogmontu v Koloradu stal se farářem benedikťan P. Alois Luther, potomek německého protestantského reformátora Luthera. V Pensylvánii žije několik rodin z rodu Lutherova, ale jsou vesměs katolické. — Organ Zem. spolku majitelů trafik sděluje všem zvědavcům, kteří nedovedou pochopiti, kde jsou viržinky, že minulý měsíc bylo v Praze zabaveno ministerstvem financí v trafikách 300.000 viržinek pro reprezentační potřeby úředníků tohoto ministerstva. Na doklad, že v ministerstvu financí kouří se pro reprezentaci, otiskuje organ trafikantů tento přepis: Ústřednímu ředitelství tabákové režie v Praze! Žádáme o laskavé zaslání bezplatně k účelům reprezentačním: 500 kusů doutníků Regalia media (z rezervované zásoby), 800 kusů egyptských cigaret a 300 kusů viržinek. Ale tohle přece není realisace demokracie! — V Německu je 90 proc. obyvatelstva organizováno církevně. V Braniborsku vystoupilo r. 1919 ze zemské církve lutherské 80.000 lidí, z čehož v samém Berlíně 41.438. Z vystoupilých pouze 332 přihlásilo se k jiné církvi.

Církevní obzor.

Ostřední zprávy. Vyznamenání: p. Ant. Šklíba, farář v Újezdě u Chocně, jmenován bisk. notářem. — Investitura: pp. Václ. Bartoš, admin. v Zamberku, farářem tamtéž, Jan Medek, farář v Čes. Petrovicích, farářem v Říčkách. — Úmrtí: p. Jos.

Buben, poší superior n. o. v Újezdě pod Troskami, † 20. září 1920. — Uprázdňená fara: Petrovice České, ve vikariátě králickém, na patronátě pana Karla Stubenberg-Nimptsch. Konkursní úřad končí dnem 11. listopadu 1920.

Československá strana lidová.

Důležitá upozornění křesťanským železničářům z obvodu královéhradeckého Ředitelství státních drah.

Na neděli 26. září t. r. a sice na 2. hod. odp. svoláváme do Hradce Králové (Adalbertinum) poradu za účelem voleb do důvěrníckých výborů, které konají se budou od 17.—26. října. Dostavte se všichni gázisté i dělníci!

Sekretariát čl. strany lidové
v Hradci Králové.

Tělocvičná jednota „Orla“ československého v Hradci Králové pořádá v neděli dne 26. září 1920 o půl osmé hodině večer **tělocvičnou akademii**. — Program: 1. I. J. Jindřich: „Svatý Václave.“ Mužský sbor. 2. Proslov. 3. Žačky: Prostná 4. Žáci:

Prostná s praporky. 5. Ženy: Prostná (Velehradská). 6. Mužstvo: Hrazda. — II. 7. B. Smetana: „Věno.“ Mužský sbor. 8. Dorost: Prostná župní. 9. Žačky: Prostná se šerpami. 10. Žáci: Různostil. 11. Ženy: Prostná s bubínky. 12. Muži: Bradla. 13. Muži: Prostná župní 1921. — Dvorana Adalbertina. — V úterý dne 28. září o půl 9. hod. dopoledne v katedrálním chrámu Páně sv. Ducha „Slavnostní slib“ a mše svatá s promluvou. O půl osmé hod. večer ve dvoraně Adalbertina **Prádelnický večer**. Účinkují tamburaši a smíšený pěvecký sbor Orla Královéhradeckého. Vstupné 4 K za osobu.

Josefov. Byla zde založena besídka katolické mládeže a dorostu katolického. Je to namo k uhlášení katolictví pěstování v čas a důkladně ka-

Věnujte pozornost
výkladním skříním
firmy
J. F. Langhans,
= umělecký závod fotografický =
Hradec Králové.
Adalbertinum.

tolický dorost. Tento argument uznal místní duchovní správce vdp. farář Ladislav Seidl, který s čilým členem místní lidové organizace řezbářem p. Jindřichem Kratochvílem mají o založení besídky zásluhu největší. Také knihovnu podařilo se jim z darů sehnati. Dnes je to velká výmaha: spolek sotva půl léta trvající a již má svoji vlastní knihovnu. Členstva je na 50 hlav. Vykonáno bylo několik zdařilých a poučných schůzí spolkových, které — ač slunéčko silně vábilo do přírody — byly velmi čteně navštíveny. Také několik zajímavých výletů uspořádáno. První schůze byly v bytě p. Kratochvíla, potom odbyvány byly v místnostech Komenského školy. Odtud však musila besídka brzy odejti, protože tam byla na prázdniny umístěna vojenská jakási kancelář. Tužbám besídky vyšel s ochotou vstříc p. Fr. Guld, místní fotograf a předseda místní organizace lidové. Schůze byty odbyvány v jeho fotografickém atelieru. Kde budeme v zimě? Tato roční doba nejlip schůzím a zábavným kroužkům svědčí. Nebylo by pěkné, aby slibný začátek nedostatkem místností byl udušen. Můžeme být připraveni, že někdo, komu bude besídka trnem v oku, šroubal by do díla slibně započatého, kdyby místnost pro schůze volena byla nevhodně. Kdo čteš, rozumíš! Zdař Bůh!

Ústřední Rada Orla Československého žádá správy všech Jednot, aby neprodleně ji oznámily jména všech svých k vojsku odvedených členů a současně udaly, kam, do které posádky odvedenec je přidělen k nastoupení vojenské služby. Ústředí oznámí jména těchto odvedenců Jednotám v garnisonních městech, aby je do svého středu přijaly. Jednoty vystavte službu nastupujícím vojnům řádné legitimace a poukazy na Jednoty v těchto městech, aby tyto vojáků přijaly mezi své členstvo. Odcházejícím členům budež důtklivě uloženo, aby se po dobu své vojenské služby přihlásili u Orelských Jednot v místě jejich vojenské služby a tam plně navštěvovali cvičení a účastnili se spolkového života. Nedopusťte, aby se naši odvedenci na vojně stali obětí lákání a nástrah spolků protichůdných! Orelské Jednoty jsou dnes ve všech městech na Moravě, ve Slezsku, ve značné části Čech i Slovenska. Nemí se proto třeba vymínovati, že tam či onde našeho spolku není. Všechny rady a pokyny v této věci poskytneme Vám Ústřední Rada Orla Československého v Brně, Nová ulice 8.

Chrástka. Katolické spolky, sdružené v místní organizaci čl. strany lidové, oslaví v úterý 28. září památku dědice země české, sv. Václava, takto: Ráno v 9 hodin mše sv. v kláštere, odpoledne slavný průvod k soše sv. Václava o 3. hod. z arciděkanského chrámu a o 7. hod. večer slavnostní večer s přednáškou našeho oblíbeného besídkáře a redaktora p. Fr. Šupky z Hradce Králové; po přednášce živý obraz a divadelní představení „Neštěstí ku blahu“, obraz ze života o 4 dějstvích od Ad. Bognera. Po programu volná zábava při hudbě p. Tichého. Zveme srdečně všechny upřímně české duše k této oslavě prvního budovatele naší samostatnosti. Kéž sousední organizace nás navštíví! Svoji k světu! Upozorňujeme, že začne se přesně v 7 hodin — proto v čas každý zaujmí své místo a opatří si jeli v předprodeji na obvyklých místech.

K všeobecným katolickým sjezdům. Ozval se návrh, aby se konaly každý pátý rok v Praze — a mezi tím v jiných středisech republiky sjezdy zemské a diecéšní. Bratrský „Našinec“ odpovídá: „Podle našeho názoru bylo by naprosto nesprávné pořádat všeobecné katolické sjezdy jen v Praze. Musí se tu střídát země: Čechy — Morava — Slezsko — Slovensko. Města: Praha, Brno, Olomouc, Nitra, Banská Bystrice, Opava, Hradec Krá-

lové, České Budějovice hodí se velmi dobře k pořádání všeobecných sjezdů katolické československých. — Zcela správně! S tímto stanoviskem se ztotožňujeme i my.

Organizace lidové strany v Hradci Králové již od příštího týdne bude konati své schůze ve čtvrtek (místo středy) opět o pát 8. hod. večer v sále vedle dvorany. Dne 30. t. m. přednáší dp. katecheta Fr. Dostál na thema: Z křesťanské charity.

Zprávy místní a z kraje.

Divadlo. Se zvědavým očekáváním jsme jistě všichni v neděli odpoledne usedali za připravené stoly v »hledišti« divadla v přírodě — v našich sadech. Nevěřil jsem dosud, ale nyní, když prohlížím jeviště, zdá se mi být skutečně vhodným pro děj na venkovské vilce ruské. Volba místa byla tedy dost šťastná, snad ani rozložitě větve kaštanů nebrání divákům ve výhledu na scénu, na které péčí režie neschází nic, co by naši ilusi mohlo zvýšit. Ostatně děj »Divůsky« Krylovy nezádá ani příliš mnoho. Je to obvyklá ruská veselohra, taková římská »fabula togata« se šlechtickou, nezbytným ječím synem a jenerálem ve výslužbě a konečně i s nutným venkovským zabobaným hospodářem, jenž musí mít dospělé dcery na vdávání. Veselohra je lehká, spádová a rozkošná. A takovým stylem se také podařilo účinkujícím ji provést. Stačí snad jen upozorniti na skutečně šibalskou veselost a neohrožené vystoupení sl. B. Vydrové v titulní úloze. I její sl. sestra nám provedla svůj šibalský plác znamenitě. Z pánů se řbil jistě nejvíce páně Valáškův starostlivý otec. I p. Dvořák se snažil všemožně vžít se do generálské pózy, která mu tu a tam trochu unikla. Vystoupení »Tyta, bylo snad prvním a v každém ohledu jistě zdařilým pokusem nápodobiti široce známé divadlo v Šárce. Některé divadelní práce skutečně jsou jako stvořeny pro takové »antické« provedení přírodní (Furiant, Loupežník atd.), ale přece jen je tu spousta věcí, které ilusi naši ruší. A není-li té! Vždyť konec konců umění není nic jiného, než jedinou velkou krásnou ilusi. Představte si, že v zanícení posloucháte druhé jednání, jakž takž jste se vžili do skutečností své ilusorní představy a v tom do vás kuchme sklepník beroucí prázdnou sklenici s vašeho stolu se slovy: »Ještě jednu, prosím?« A jste doma. Při třetím jednání totéž. »Platit, prosím. Jedno pivečko?« ... Přes to však musíme nazvat pokus zdařilým a v ochotnické činnosti našich sdružení jest též málo plus. — V Klicperově divadle večer koncertovali naši oblíbení mistři K. Hoffman a J. Hefman. Po takovém večeru, v němž nám zpíval Suk, Beethoven, Debussy a Brahms na houslích a klavíru umělci tak technicky dokonale vyspělých, je těžko psát. Člověk nerad se ptá »jak«, ale nejraději zaboří hlavu do dlaní a psal by něco podobného, co napsal Sova po Smetanově kvartetu: »Jak opilý ze síně koncertní jsem s hučícím se davem vypotácel ...« Vzpomíná nerovnaně na Sukovu balladu i barlesku, na poslední »presto agitato« sonaty Brahmsovy a v duši mu zůstává stále dojem týž, dojem velkého umění. — Jek.

Jazykové kroužky v Hradci Králové (anglický vždy v pondělí, italský každou sobotu; oba v 8 hod. večer v Grandhotelu, německý každý pátek v 8. hod. večer, restaurace Liška) tvoří stolovou společnost příslušníků bez rozdílu stavu, předsvědčení resp. národnosti. Doporučujeme zvláště našemu dorostu, dělníkům, studujícím, obchodním silám a pod. Není třeba, aby účastníci perfektně ovládali tu kterou řeč, neboť kroužky mají za účel zdokonalení jazykových znalostí. Účast na zmíněných kroužcích jest bezplatná. 24. září bude v německém kroužku přednáška »O esperantském hnutí«.

Veřejné kursy Esperanta zahájeny budou počátkem měsíce října: odpolední a večerní kursy pro začátečníky a kurs pokračovací. Jehož cílem bude seznámiti účastníky s historií a organizací esperantského hnutí, s esperantskou literaturou překladovou i původní a konečně i prohloubiti znalost jazyka samého. — Uspořádáním i vedením kursů pověřil zdejší Klub esperantistů O. Sklenčku (Živnobanka), který jediný jest oprávněn přijímat přihlášky na základě podmínek, označených plakáty na rozích. — Zájem o studium

Krajský sekretariát Sdružení katol. mládeže v Hradci Králové svolává na den sv. Václava 28. září konferenci mládeže z okresu Královéhradeckého. Účast všech, zvláště funkcionářů, nutná! Sraz mládeže o 8. hodině ranní v sále Adalbertina. Odtud v průvodu do kathedrály sv. Ducha, kde bude slavná mše sv. s promluvou a slavnostní slib »Oria« královéhradeckého. Dostavte se určitě v hojném počtu!

Esperanta vzrůstá stejnou měrou jako praktické používání jeho ve stycích s cizinou. — Do letošních podzimních kursů zveme každého, kdo pro styky mezinárodní má porozumění a jakýkoliv zájem. Příštího roku koná se v Praze XIII. Světový Kongres Esperanta, který snad konečně dokáže každému pochybovači to, co my, esperantisté, již léta hlásáme: že problém jazyka mezinárodního existuje a že Esperantem jest výborně a definitivně vyřešen!

Jmenování ve státní službě stavební. Ing. Fr. Fischer, stavební rada, jmenován vrchním stavebním radou; stavební a zemědělský ing. Kar. Zapadlo, vrchní stav. komisař, jmenován stavebním radou v odboru pro vysoké stavby zemské správy politické; stavební komisař ing. Frant. Slabý jmenován vrchním stavebním komisařem a stavební adjunkt ing. Václav Kněžek stavebním komisařem.

Z obchodní, živnostenské a průmyslové ústředny v Hradci Králové. Uhebné oddělení ministerstva veřejných prací v Praze rozeslalo všem obchodním a živnostenským komorám republiky československé měsíční přihlášky o přidělení průmyslového uhlí na měsíc listopad 1920; tyto přihlášky vydává Ústředna na písemné požádání závodům a průmyslovým podnikům, jichž měsíční spotřeba toho měsíce činit bude nejméně 12 tun uhlí (koksů, briket) a to jak tuzemského tak i cizozemského. Přihlášky nutno dle poučení řádně stejnopisně a pravdivě vyplnit, správně frankovat. Celý blok musí býti uhebnému oddělení ministerstva veřejných prací nejpozději do 2. října 1920 předložen, neboť jinak nebude vzat vůbec na přihlášky zřetel.

Zápis do odborné školy pokračovací pro učednice ženské živnosti oděvní se koná dne 28. září od 9—12 hod. dopolední v dívčím lyceu. K zápisu dostaví se všechny učednice oděvních živností z Hradce Králové, Praž. Předměstí, Malšovic a Věkoš, přinesou s sebou propouštěcí vysvědčení nebo výkaz z I. třídy školy pokračovací a 2 K zápisného.

Zásobování brambory. Vládním nařízením z 13. září upraven obchod brambory s platností od 22. září. Brambory jsou ovšem opět státem zabaveny, aby — nevymřely ústředny, aby rolníci nedostali mnoho za brambory a konsumenté aby nezubínili. Rolník dostane za metr 37 Kč a do 30. listopadu příplatek 5 Kč, dohromady 42 Kč. Obilní ústav přidělí brambory obci za 50 Kč a ta je smí prodávat až za 60 Kč — třeba by s tím neměla více práce, než že vystaví konsumentovi poukaz, na který si může u producenta brambory odebrat. V Hradci Králové žádá zásobovací městský úřad 74 Kč za poukaz na 100 kg bramborů. Doufáme, že bude přeplatek vrácen bez záloh u lichevního soudu. Konsumní kvota na dobu 10 měsíců obnáší pro samozásobitele 150 kg, pro ostatní 120 kg na osobu. V Hradci Králové dávány poukazy pouze na 50 kg na osobu. Snad budou dodatečně poukazy na scházecích 70 kg dávány. Či máme větě »Přímý nákup zeměků u producentů se neosvědčil a tudíž se nepovoluje«, rozuměti tak, že se nikomu nedá více poukaz, aby si brambory koupil u známého, kde by byl jistě dobře obslužen? Producenti musí odvézt brambory k obci, kde pak budou fronty, čekání, tlačence, nadávání a kde se konečně dostanou brambory všelijaké, nahnilé, namrzlé, s hlínou a kamením? Každý nemá příbuzné, u nichž je přímý nákup dovolen — v okrese s povolením okresního obilního úřadu, mimo okres s povolením zemského obilního úřadu. Zákazem přímého nákupu veřejné zásobování nic neznamená. Kdo má brambory zamluveny a nedostane povolení k odběru jich, musí je dostat u obce, ale přítel mu ze zmluvěných alespoň část pod rukou nechá, aby dostal částečně slibu svému; a o ty brambory přijde veřejné

zásobování. Konsumenté, pokud nepatří do kasty privilegované, jeví nad tím stoletým a drahým aparátem vesměs silné roztrpčení a žádají, aby byl dovolen nákup přímý. Dosavadní aprovisační praxe jest přece vídeňsko-židovská a zklamala brozně už za války. Teď se vyjímá prapodivně tvrzení, že »národ si vládne a hospodář sám«, když se poctiví občané republiky shromažďují houlně do front jako páteční žebráci, aby za těžce vydělaný peníz jim byla milostivě přenechána byrokratickým zřízením nedostatečná část potravin nejpotebnejších, jež si mohou pohodlněji a laciněji opatřiti cestou soukromou.

Dvě soc. dem. schůze. Krystalisace dvou různých směrů mezi stoupenci Marxovými pokračuje nyní rychle. V obou opozičních táborech víří přirozeně horečná agitace. Staří vůdcové, kteří o lesk rudého praporu si získali zásluhy veliké neúnavnou námahou, rozjždějí se poučovat dělnictvo o praktické nemožnosti systému Leninova, který právě v samém Rusku tak děsně zkrachoval a utvořil novou kastu blahobytníků, necitlivější než byla carská kamarila. V pondělní schůzi na Střelnici býv. ministr Hampl vykládal věcně a celkem správně, z jakých důvodů nastolení diktatury dělnictva u nás možno není. Bylo by předem potřebí, aby se pevně semkli dělníci soc. demokratů, lidové i nár. sociální. Ale ani to by nestačilo, protože by spojení sedláků s měšťáky znamenalo silný protitlak. Stoupenci levice, v nichž tužba srdce a báječné sliby již dávno šířené vítězí nad rozumem zcela, dávají na jevo, že rozumně přemýšletí nechtějí. Ozývaly se skřeky: »Vyhodte ho! — Ty ses už našel dost!« a pod. Také proti zdejšímu náměstkovi Benešovi ozývaly se vzdorné výkřiky; prý nemá sociálního citění. Beneš v průběhu schůze tlše se vytratil. — Hampl musil vysvětlovati, že mu šlo více o zájmy soudruhů než o jeho osobní. Když se mělo hlasovati o resoluci, která měla znamenati vítězství pravice nad levicí, zvedla se pro ni sotva třetina rukou. Velká většina si ulevovala protesty. Teprve při následující schůzi důvěrné horké hlavy poněkud se utišily a Hamplovu směru vyslovena důvěra. — Dne 22. t. m. došlo na Střelnici ke schůzi druhé, která byla zahájena o 6. hod. odp. a trvala až přes 11. hod. Za levici referoval soudr. Hes. Vytýkal, že do ministerského kabinetu šli soudruzi proti vůli strany. Soc. dem. ministři smluvili prý svůj odchod se Švehlou. Býv. ministr Habrman měl na schůzi pernou úlohu. Když mluvil, hlaholily výkřiky: »Hanba mu, vyhodte ho ven!« Habrman zdůraznil, že rakušákem byl dr. Šmeral. Hes prohlásil, že se Šmerala nezastává, ale — že bylo za války rakušáckým celé zastupitelstvo strany. Habrmanovi prudce vytýkáno, jak jest bídne postaráno o zásobování a že jest všecko zdraženo. Když se nám. Beneš při řeči Hesově usmíval, bylo na něho útočeno prudkými slovy. Chvillemi směs hlasů bouřila dlouho, takže jednání se přerušovalo. Naposledy většina přítomných vyslovila vůli, aby se konal sjezd hned tuto neděli, jak žádají stoupenci levice v Praze. — Ovšem jest naděje, že po nových zprávách o situaci levice i soudruzi z Hradecka nabudou větší rezvahy.

V kraji začal-li bohumilím ... Kdyby tak Tyl vstal a viděl, jak ta bohumilá generace nynější, uctívající Husa a Chelčického, má duše útlé a jak hospodář s tím, co týž buditel ve společnosti nadšených českých kněží pro český lid nastíral! Jedovaté žlázy Voňné Myšlenky naběhly netoliko z hněvu nad chabým výsledkem jejího sjezdu pražského, ale i proto, že katolický sjezd krátce předtím tak skvělým způsobem osvědčil oddanou věrnost k republice a ducha smírného. Právě tyto vlastnosti velkolepé katolické manifestace vydráždily k zvýšené kousavosti společnost, které jest houževnatý svár nejmilejším živlem, ba podmínkou její existence. Voňá Myšlenka právě v okamžicích pro republiku nejkritičtějších, kdy komunisté otevřeně hlásali rozvrátí nynějších řádů republikánských, ohlásila řadu štvavých schůzí, aby kurs české sily byl v cizině ještě více znehodnocen. — Dne 19. t. m. na hradeckém náměstí konán voňomyslenkářský tábor lidu, jehož tvářnost mohl každý předvídati již ze štvavých plakátů. Konstatujeme, že po vřískavých potupách Frabšovských i po jiných veřejných schůzích radikálních fanatiků vždycky přibýlo stoupenců naší straně lidové. — Tak i nyní. Nejvíce k tomu posloužil p. aktér Štranc svým vystoupením vskutku rázovitým. Tento státní úředník (bývalý po-

slušný a vlastenecký rakouský šikovatel, všem dobře známý »zupák-štramák«, poznámka sazeče) stal se pověstným a proslulým »dobrodincem chudého lidu« právě za války, kdy oddaně sloužil místodržetelskému radovi Smutnému a — hlavně svému prospěchu. Za války se mu vedlo tak dobře, že mu mohli závidět i c. k. byrokrati se zlatými límci. Ačkoli neměl ani čtvrt korečku polnosti, krátil se u něho nápadně velká řada slepic, kterých by byl nevyživil, i kdyby jim byl rozdál celý příděl na chleбенky. Tajemství toho hospodářského úspěchu silného českého jedince znalo dobře zvláště jeho sousedstvo. Ale při tom také nezapomínal na prospěchy milostivé vlády. To poznali sedláci při jeho rekvisicích. Docela i když dva sedláci žádali zbrojní pas, řekl jim, aby si ho zasloužili úpisem na válečnou půjčku. S převrtem však do tohoto rakouského hrdiny vjela nová krev. Metamorfosa nápadnější, než o jakých básní Ovidius! Ale konečně — snad se také lek! aby nedostal dovolenou se svým šéfem zároveň! Jen se vždy obratně přitočil do toho prostředí, z kterého něco kouká! A dobře pochopil pružný hrdina. Slepičce v značném počtu kdákají dále. Ale něco přece na omluvu jeho cholerického vystoupení! Kdyby ti, kteří se mu smáli, věděli, že někdy bývá u něho porušeno přímé spojení nervové sítě mozku s hlasivkami, pak by ho byli spíše politovali. Jednou mu dal sám Smutný dovolenou pro jakýsi zmatek myšlenkových jisker, které snad už tenkrát byly předzvěstí příchodu myšlení příliš volného. Před odchodem z kanceláře napsal německy: »Že Bůh jest, věřím, ale že je na nebesích, nevěřím.« Podle tohoto zcela originálního principu, na nějž nepřišel ani Kant, nutno posuzovati i jeho (tentokrát obětavé) sokové vystoupení. Lidé procházející se na náměstí, částečně se smáli a částečně vřelili hlavou nad těmi gesty, kterými svolával větší účast obecní, aby osvěžilo duši lékem volnomyšlenkářské moudrosti. Předem poučoval o Václavu IV., »jednom z demokratických Přemyslovců«. Tohoto krále neodvážil se objevit ani Palacký ani Krofta; ale i malí studentci to-muto výzkumu se smáli a počínali se rozcházeti. Církev prý jako ropucha sedí na prameni života; jest to stoka vší špíny a bahna. Prý válku dělali klerikálové. (Štrunc ovšem z vojny zas hleděl pomáhat; ale nedělal to z nenávisti k Vídni — ani pomýšlení!) A proč se věřící bojí o mariánský kostel? »Já ani nevím, kde to je!« (Rádi věříme. Kdyby tomuhle filosofovi ukázal někdo katolický katechismus, taky by sotva věděl, co tam je. Ale kritizuje jak kostely tak celou věrouku.) — Nač náhodou učený úředník Štrunc zapomněl, to doplnil Müller. Lhal o kněžském žehnaní zbraním. Dnes prý není možno pochopit takového člověka, který ještě v Boha věří. A jaká to hloupost věřit, že byla Eva zavržena pro pouhé ochutnání jablíčka; on Müller jich snědl víc a co se mu zlého stalo? (Patrně, že si měl přečíst také malý katechismus pro školy obecné.) A jak věřit v Boha, když kanovníci nosí červené kolárky? Budějovický biskup docela prý užívá při oltáři větší konvičky vína. (Zatím se tu jedná, pane řečníku, o větší konvičky s vodou k obřadu »lavabo« při pontifikální mši sv.) Takovými povídky krmil Müller posluchačstvo dále. Ke konci hlasováno o resoluci, v níž žádáno, aby se všichni církevní maletek zabral bez náhrady, aby se též vyvlastnily »přebytečné« kostely. Řeholnice mají se vyhnati netoliko ze škol, sirotčinců a jiných dobročinných ústavů, ale i z nemocnic. (Snad proto, že se do nemocnic hlásí k službě velká řada obětavých Židovských žen.) A nechť jsou řeholnice odstraněny nejdříve v Hradci. Punktum! (Jen tak trochu počkat, až co řeknou jiní a až se národ vypořádá s fanatickými škůdci největšími! Jen pomalu a po pořádku!) Když došlo k hlasování, pino zvědavých bázlivců v zástupu leklo se hlasovati proti. Vždyť viděli tolik nenávisných blesek. Ale dva studující zdvihli ruce přece. Ale tu jste viděli hned tvářnost volnomyšlenkářské svobody! Křik, nadávky, přívání! Osvícenci měli smělce jako zločince. — (Proč se tedy vůbec ptali zástupu na mínění?) Co je vlastně Volná Myšlenka, jaké jest její posilivní kredo, posluchači se nedověděli. Snad to nyní začne Štrunc studovat. Při dlouhých, surových útocích na přesvědčení českých katolíků marně čekalo obecní, jak soudí řečníci o náboženství židů, kteří přece nyní u nás mají pětkrát tak velkou moc jako katolíci. — Tak se tedy uveřejní »v kraji bohumilém« pilíře republiky těžko

vydobyté. Jak taková »tolerance« státu prospěje, ať uvažují ti, kteří jsou za pořádek zodpovědní.

Podvod »Volná Myšlenka.« Mezi pořadateli nedělního protikatolického tábora byla na plakátech uvedena i zdejší tělocvičná jednota »Sokol«. Nyní se s námi sděluje s kompetentního místa, že plakáty jhať, že představenstvo »Sokola« nemělo na formálních přípravách k táboru žádné oficiální účasti a že naopak s fanatickým řečením na táboru naprosto nesouhlasí. — Ovšem zodpovědní zástupci »Sokola« měli učiniti rázné prohlášení již před táborem. Vždyť jméno »Sokola« parádovalo na cedulích hezky dlouho před 19. zářím. Ví se přece obecně, jaký »blahodárný vliv« mají volnomyšlenkářská shromáždění na občanskou solidariitu. Také se dostavilo na tábor mnoho Sokolů s odznaky. — Patrně, že si »Volná Myšlenka« chtěla poříditi vši mocí velkou reklamu i způsobem bezcharakterním.

Zapamatujeme si. Teď se má vyhledávat, co české vrstvy sblížuje; a konečně — mají se vyhledávat ve všech konfesích hodnoty, které zushlechťují a vedou k národnímu souladu, klidnému dožrávání. Ale Volná Myšlenka, která katolíky bezcharakterně zrádčuje, šlape i republikánské zákony svým běsněním. Před školní mládeží, která potřebuje kázně, tupí přesvědčení jejich rodičů a pronášá pustá rouhání, odhalující tak nepoctivost svého hesla o soukromosti náboženského přesvědčení a snášlivosti. O katolících, jichž práce pro republiku jest záslužná a nutná, mluví se jako o bezprávných cikánech. Ba nebezpeční cizinci těší se u nás větší šetrností než český občan hlásící se ke konfesi katolické. Všude v cizině jeví se k českému katolíkovu větší snášlivost než v jeho rodné zemi. Proč jenom takové štvavé tábory neuspřádá »hrdiná« Volná Myšlenka v území smíšeném — třebaš proti katolictvu německému? Ví, jak by rychle prchala. Pravíme klidně, ale s plným důrazem: Nepokládejte naši krajní trpělivost a snášlivost za slabost! Jen ať se nepřepočítají skrytí morální původci takových štvanců! Víme dobře, z kterých koutů ten severák vane. Zapamatujeme si dobře, jak se s námi jednalo nyní a ve vhodném okamžiku vždycky připomeneme, kdo se zapomněl naučiti primitivním požadavkům snášlivosti a civilisace.

Konkurs.

**Okresní správní komise
v Hradci Králové**

vypisuje tímto soutěž na místo
obvodního lékaře
pro zřevnatí obvod se sídlem v Kuklenách.

K obvodu přiděleno jest 11 obcí s 9792 obyvateli dle sčítání z r. 1910.

Služné činí ročně: . . . . . 1400 Kč
drahotní přídavek ročně . . . . . 280 Kč
cestovní paušál ročně . . . . . 580 Kč
dočasný přídavek k cestov. paušálu
ročně . . . . . 580 Kč

Místo obsadí se prozatímne na jeden rok.

Žádosti řádně dle předpisu § 5. zák. ze dne 23. února 1888 č. 9. z. z. doložené podány buďtež do dne 11. října 1920.

V Hradci Král. dne 21. září 1920.

Předseda:
Hynek Srámský.

**Správní rada
měst. elektrických podniků
v Hradci Králové**

žadá dne 2. října t. r.

**kompletní provedení vrchní
stavby elektrárny
na Slezském Předměstí.**

Plány vyloženy budou a rozpočty jakož i podmínky obdrží se za poplatek K 50.— v kanceláři el. podniků v Jiřkově tř. čp. 339, přízemí, od 23. do 27. září denně od 9—12 hod. dop. Lhůta ofertní končí ve středu dne 29. ve 12 hod. v poledne.

Správní rada elektr. podniků.

Předseda:
Mareš.

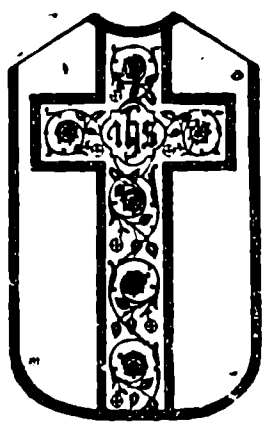
Umělé zuby

kupuji a platím 5 až 7 Kč za zub, staré
zlatě a stříbro kupuji za nejvyšší cenu.

Stan. Stajská,

závod hodinářský a zlatnický

v Hradci Král., Čelakovského ul. 443.

Paramentní závod
nejstarší české firmy:
Ignace V. Neškudla syn
v Jabloněm n. Orli. (čechy)
bratr P. J. Neškudly, býv.
arát ve Výprahticích)
doporučuje:
veškerá kostelní ro-
cha, kerouhve, pra-
pory, jakož i kované
bohosluž. předměty.
Centky, rozpočty i záskly
na nářadí zdarma a franko
Tisíce ochvalných uznání
a vysnamování.
Nejlevněj. nákupní pramen v rep. Československé.

Úvěr/družstvo Eliška v Hradci Král.,

katolický ústav,

přijímá vklady a poskytuje půjčky.

Doporučujeme Vám dobrou četbu:

- A. Dostál: Radosti rodičů.
- J. Zákoucký: Cestami života.
- B. Bouška: Pod hradbami Vyšehradu.
- V. Špaček: Bratři.
- Fr. Kotál: Ve spárech dravcových.
- A. Dostál: Na hláse.
- A. Dostál: Mandik.
- A. Dostál: Za pomoci dobrodinců.
- J. Zákoucký: Jen výše!
- J. Zákoucký: Za štěstím.
- B. Bouška: Utopením ku štěstí.
- J. Sabula: Vojtěch Habr.
- Fr. Pilbauer: Čtyřlístek.
- J. Milota: Ztracený statek.
- M. Tušek: Za otcem.

Každý svazek stojí pouze 60 hal. bez poštovného

Objednávky přijímá

Dědičství Malákových v Hradci Král.

Adalbertinum.

KOLÁRKY

celulozové, dvojité
opět zasílá
F. STADNÍK, OLOMOUČ,
výroba kostelních paramentů
a praporů.

MEŠNÍ VÍNA

saručané přírodní, neporušené, prvotřídní jakosti
Lisánské I. druh roč. 1916 à K 18.— za 1 litr
Lisánské II. druh roč. 1917 à K 12.50 za 1 litr
Moravské jemné, ročník 1918 à K 12.— za 1 litr
Vino jest úplně čisté a způsobilé k stáčení do lahví
Dodává v sudcích od 60 litrů výše chvalně známá firma:

Alois Cílek, přísejtný dodavatel mešních vín
a soudní znalec vín.

Založeno r. 1897. v Empelci. Založeno r. 1897.
Transitní vinové sklady ve Znojmo.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklamace se zasílají nezalepené a ne frankované expedicí v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inzeráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. šk. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo.)
Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Čechové!

Osvobozený český stát nepřevzal za nás, za svobodné občany české, povinnosti k vlastnímu národu a Ústřední Matice Školská, která tak výdatně přispěla zase k zbudování naší republiky v dějinných hranicích, nebyla nikterak zbavena povinnosti starati se o rozmnožení a upevňování českých škol. I když většina mateřských ústavů přešla do správy státní a i když stát zřizuje české školy všude, kde se o ně hlásí rodiče, přece jen péče státu doposud nestačila a nestačí, aby poskytl ochrany a pomoci chudému žaťvu a těžce zkoušenému učitelstvu větší měrou, než občanům jiné národnosti.

Právě našim předním strážím národnostním musí přispěti na pomoc český národ sám, a to ve

školství, prostřednictvím osvědčené organizace — Ústřední Matice Školské — která si nad to vytkla za další úkol soustřediti snahy po českém školském vzdělání všude, kdekoliv se ozývá hlasy český.

Podle mírové smlouvy Čechové v okolních státech mají právo svým nákladem zřizovati si ústavy vzdělávací; a tu s důvěrou obrací se na nás, státní národ český, o pomoc a přispění. Nesmíme zklamat důvěry ani českých menšin ve smíšených obcích, ani důvěry Čechů zahraničních, sice bychom dali na jevo slabost, která by se těžce vymstila i na našem státu našem.

Nechť se rozvážejí tyto trudných úvah, jež naplňují jistě duši každého poctivého Čecha zá-

rmutkem, prosíme, abyste pomohli

Štědrým darem svatováclavským

zachraňovati a upevňovati české mládeži české školy a krajanům svým za hranicemi rodný jazyk a abyste soustředili obětavost svou na tento účel; neváhajíce tedy již, pošlete příspěvky poštovní spořitelnou československou — každý podle velikosti svého vlastenectví a své obětavosti národní — Ústřední Matici Školské v Praze.

V obcích, kde jsou místní odbory Ústřední Matice Školské, odevzdejte příspěvky místnímu odboru mateřskému na výzvu, opatřenou odborovým razítkem a podpisem.

ZÁLOŽNÍ ÚVĚRNÍ ÚSTAV V HRADCI KRÁLOVÉ

zve k upisování

**26.000 kusů svých nových akcií po 200 Kč nom. VIII. emise
v úhrnném obnosu Kč 5.200.000—,**

jimiž na základě usnesení mimořádné valné hromady ze dne 5. prosince 1918 a 23. června 1920, jakož i státního schválení ministerstva vnitra ze dne 24. srpna 1920, č. 50.943/20—17

**zvýšen bude jeho akciový kapitál z Kč 4.000.000—
na Kč 10.000.000—.**

Upisování možno u centrály Záložního úvěrního ústavu v Hradci Králové a jeho filiálkách v Praze, Semilech, Dvoře Králové n. L. a Jablonci n. Nis.

Kurs upisovací stanoven Kč 300.— pro akcionáře, jimž dle § 7. stanov přísluší předem právo, nabytí nově vydaných akcií v poměru svého akciového majetku; na 12 akcií posledního vydání 13 akcií nových, jinak na 1 akcií posledního vydání 1 akcie nová.

Placen hodnoty upisovaných akcií třeba státní oceněné s vykonáním upisovacího práva a složené obnosy záručí se 5% p. a. do 31. prosince 1920.

Dosavadní akcionáři, kteří se upisování účastní, necht předložit zároveň s přihláškou upisovacímu místu své akcie, znějící a Kč 200.— nom. (bez kuponových archů a talonů), které budou po označení o vykonaném úpisu ihned vráceny.

Vše to platí i pro ony upisovatele, již učinili svého času přihlášku předběžnou.

Repartici upisovaných akcií provede správní rada ve lhůtě nejkratší.

Rozdělení event. zbylých akcií vyhrazuje si správní rada Záložního úvěrního ústavu ve smyslu § 7. stanov.

Přebytek zisků — po srážce výloh emisních — připadne rezervnímu fondu akcionářů.

Nové akcie jsou účinné na zisk od 1. ledna 1921 počínaje.

Kdo nedodrží upisovacích podmínek, ztrácí nárok na nové akcie.

Veškeré potřebné tiskopisy na požádání zdarma u pokladny Záložního úvěrního ústavu v Hradci Králové a jeho filiálkách v Praze, Semilech, Dvoře Králové n. L. a Jablonci n. Nis.

Lhůta upisovací končí dnem 15. října 1920.

V Hradci Králové, dne 30. září 1920.

**Záložní úvěrní ústav
v Hradci Králové.**

Královéhradecká bankovní jednota

společnost s r. o.

v Hradci Králové.

Dopisní adresa: Alibábka.

Účet post. spoř. č. 140.274.

Číslo telegrafu 88.

Provádí veškeré obchody bankovní a směnárenské.

Vklady sárokují se nejvýhodněji.

Řádnost obchodních úkonů.

Slovní listky poštovní spořicí na poštovní sdarma.

Bolševická inkvizice.

Tolik slavnostních řečí již vychřelo o postupující uvědomělosti lidstva. Zatím se nevidí pro stromy les a pro samý blín se nevěří na jeti. Moskvy dávají jsou v zajetí nejbezcitnějších demagogů, kteří svou sofistikou a satyrou šíří tak, tak to právě vyžaduje jejich kšeftovní konjunktura.

Vzpomeňme, jak pověřený strach byl šířen před „černým nebezpečím“, když papež nabízel svou ruku pomocnou k zastavení vraždění a solidnímu míru mezi národy! Pokřtěný náhončí židovských zájmů hláholil přetvářkou foršmá, jen aby vysavačská takтика v kalných prouděch mohla pokračovati. Celé roje nových a nových frází o červánkách nekarovnějšího jara odvracely pozornost známých mas od židovských prstů.

Snadno tedy pochopitelně, proč obyvatelstvo největší části Evropy očito se v židovském podnáhmu. Ale kdyby to byl jen podnáhmu! V Rusku přece zavedeno otroctví horší než za vlády pohanských barbarů tatarských. A ještě se nalezne dosti úplatných listů, politiků a řečníků, kteří líčí obrovskou kázň jako slunnou dobu nádherné svobody.

O židovských robotárnách v Rusku není třeba už se štkat. Komunisté, kteří přišli do Ruska z jiných států a seznali tam hrozné ujaření dělnictva, páchají zločin na lidu, kterému sověťová zřízení vychvalují. To jest přece velice nápadno, proč tiž demagogové nevyzývají komunistické nespokojence proletářské k přesídlení do Ruska, kde čeká tolik práce! Houf dělníků německých, kteří zajeli přes hranice do ráje Leninova na vlastní pěst, vrátili se ve stavu velice zbědovaném. A od nás nebo z Maďarska komunistickému dělnictvu do Ruska naprosto se nechce.

Nyní však zvláštní pozoruhodnost zaslouží, jakým katanským způsobem se postčkáje v říši tyranů Trockého všeliká svoboda. Ještě se nezapomnělo, jak požidovštělý tisk v Evropě budoval, když carská vláda r. 1906 po zdolání revoluce popravovala nejnepohodnější individua. Revoluce totiž byla vystředána drobnou válkou, banditským za bílého dne. Revolucionářské živly přepadávaly banky, obchodní domy, pošty, sídla statkářů a pod. Atentátům padaly za obět i pokojné ženy a děti ruských držitelů moci. Stolypin tedy byl nucen chránit pokojné obyvatelstvo voľenskými sbudy, které popravily r. 1906 v celém Rusku 700 osob a roku následujícího 600 osob. Stolypin ovšem předvídal, že svou ochrannou snahu zaplatí svým životem. Proto sepsal včasné závěš, že chce být pohřben tam, kde bude zavražděn. Byl proti němu podniknut atentát několikrát, až

naposledy srdnatý státník vykrvácel. Svou smrtí však vykoupil životy milionů.

Ale pozorujme, jak si počínají nynější židovští dědici židovských tradic z let 1905—1906! Sám bolševický časopis „Izvěstia“ 16. července napsal, že revolučním tribunálem od 22. května do 22. června bylo k smrti odsouzeno 600 osob jenom v Moskvě. Tedy v jediném městě za jeden měsíc utraceno tolik životů, jako dříve v celé obrovské říši carské za celý rok. A veliký rozdíl jest v tom, že carská soudcové odsuzovali notorické bandity, kdežto nyní loupeživí bandité popravují občany svobodomyšlné a poctivé.

Z 600 osob v Moskvě popravených připraveno o krk 133 za prorevoluční, 45 za povstání, za sběhnutí 273 a za zneužití moci v úřadě 33. Uvažme tedy, jak strašné tam vládnou poměry, když v samé Moskvě bolševický tribunál cítil se nucen v měsíci průměrně každý den dát zastřelit vlastního úředníka. Tito lidé přece žijí v blahobytu, tvoří kastu privilegiovanou; přes to však svou chamtivostí ohrožují i osobní zájmy úředníků vyšších. I osoby vládnoucí okrádají se a podvádějí navzájem. Za zločin protirevoluce a povstání pokládá sověťová vláda ovšem i obranu proti kruté rekvisici, žalobu na špatnou aprovisaci a pod. Nejvýmluvnější jest veliká cifra desertérů. Svědčí o tom, že otroci houfně prohají z nesnesitelných robotáren, ačkoli vědí, co jim za to hrozí. Raději voň smrt než strašné živoření v nesnesitelném očistci.

Dle scenerie Moskvy možno se dovtipit, jaké krvavé lázně připravují bolševici ruskému lidu i v jiných městech, jež jsou dosud pod panstvím Trockého. Ovšem ruští židé s veřejnými zprávami o počtu poprav nespěchají. Zvláště hromadné popravy a strašná mučení nešťastných obět hledí utajit. Ale s částečnou statistikou svých ortelů přece vyrukují ve chvílích, kdy považují za nutné svým ohlášením zastrašit hladový lid, který se bouří.

A co ty děsné statistiky sověťových poprav již z roku 1919 a s počátku roku tohoto! Pravdivost zpráv těch Múlovci vyvrátit nedovedli, ale měli dále o svobodě a diktatuře ruského proletariátu a jeho sociální reformě. Někdy draz, fabricky vyráběná lež neodívá se hávem tak majestátně, někdy tak cynicky se nevysmívala skutečnosti jako nyní. A lidé, kteří leví proti papežské stolici tolik troufali božovitě, dají si zacpat ústa židovským tiskem a stávají se bážlivými zalezlky. Raději bouří proti inkvizici pračasně, která jest už přece mrtvolou zcela neškodnou.

konného výboru III. internacionály, datovaný v Moskvě 26. srpna. Toto bolševické poselství přivezl Zápotocký direktně z Ruska; bylo mu výslovně přikázáno, aby je předložil sjezdu. Tento vzkaz znal osovatele komunistického sjezdu již několik neděl před 25. zářím, ale tvářili se jako lidé zcela svobodní. Moskva kárá komunisty, proč hned po volbách nerozblili poslanecký klub soc. demokratický a proč nešli svou cestou při hlasování. Taktéž Moskva přikazuje vytvoření samostatné jednotné strany komunistické v naší republice dle pravidel vyslovených moskevským mezinárodním sjezdem; žádá ustavení jednotné centralistické komunistické strany, zabývající v době revoluční dělnictvo všech národností československého území. Moskva žádá naše komunisty, aby vystoupili ze soc. dem. strany a spojili se s Neumannem a Sonnenschelmem.

Tedy bylo nepravdivé netoliko tvrzení Šmeralovo, ale i prohlašování jiných řečníků, že nechť stranu rozblíeti, že chtějí dále zůstat v soc. demokracii, že sjezd konaný jest vlastně řádný sjezd soc. demokratický a pod. Moskva zavrhne jednotu strany a zřetelně pravi, že by setrvání komunistů v soc. dem. táboru je vedlo k zbláznění.

Zástupce židovské organizace Kohn byl upřímnější; řekl, že se přiznává otevřeně k III. internacionále. Slibil, že židé budou proletariát podporovat v tomto boji až do poslední kapky krve; očekává od přítomného sjezdu, že dá základ k revoluční internacionále. Šlechtitý Kohn opatrně všem zamčel, za kolik těch židovských dělníků-proletářů mluví. Také nevysvětlil, proč za režimu Kunova v Maďarsku prolili židé dosil krve křesťanské, ale sami se „uulili“ právě při nekřesťanských zápasech do ochranných zdí pešských. A kolik asi židů bojuje ve vojsku ruském? Ti jsou přece „nepostrádatelní“ jako komisaři daleko za frontou.

Rusko spěchá na mír.

Právě teď by co nejvíce potřebovalo netoliko míru, ale i značné pomoci českých komunistů. Proto také jejich horečné vzkazy a poselstva do Prahy. Dne 24. t. m. v Rize prohlásili zástupci Ruska, že se již zřekají omezení počtu polské armády i jiných bolševických požadavků. Jen aby mír byl zpečetěn rychle — co nejrychleji! (Vždyť netoliko Poláci, ale i Wrangel ženou nyní bolševické voje jako bezbranné stádo.) Tedy nechť předběžné ujednání se podepíše do 10 dnů!

Snadno lze pochopit horečný chvat bolševiků, kteří mají stále větší strach před soudem samých zotročených Rusů. Zatím celé řady židovských keřasů z Ruska odjíždějí se svou kofletí za hranice, aby tvořili lučavku křesťanských společeností jinde. Tady by měly státy pokojně se vši rázností zakročit a židy ty, prchající od krámu rozkradeného a vyfedeného, podrobiti důkladnému vyšetřování — případně je poslati zpět k Leninovi. Wrangel diktuje jako jeden z nepřítomných trestů vyhnání provinilců z osvobozených krajů do oblasti bolševické. Ale jiní snaží se s penězi, na nichž žijí tolik krve nevinné, za hranicemi začínati nové hody.

Manko bolševictví.

Komunistický materialismus nese na svém čele zřetelné známky nehlubšího úpadku rozumu i citu. Když marxisticko-leninovské polnice dovřeštěly svůj triumfální pochod do bran světa nového, i duše chladné trnuly nad Saharou, která na ně zírala.

Komunismus barbarskou tlapou šlape netoliko rozvoj kultury, ale i základy nepotřebnější civilizace. Vysmívá se všem historickým zkušenostem, pokládá neúspěšnější škry vlastenectví za přezitek. Potírá duchovost a svobodnou vůli; pokládá davy za beztvárný vosk, který pouhou fyzickou mocí lze přelévati do kterékoli formy společenské jednání rázem.

Co se nepodařilo mužům nejosvěceništěm, kteří netoliko stanovili sociální a hospodářské reformy, ale přetvořili živé na rozum a cit, to má nyní provést po kaprácku hrstka zřetěštěných dobrodruhů za pomoci vysavačských voľenských tlup. Dobře si zapamatujme, že na posledním komunistickém sjezdu internacionály v Moskvě bylo řečeno: „Komunistické strany budou jen odbočkami

Politika.

Mířiny a základy komunistického sjezdu.

Z Moskvy se již silně hartusilo, kdy už přece také u nás dojde k divokému tanci. Ale přes všechny velké samy, které u nás měly vyrobiti umělé bolševické „veřejné mínění“, čeští komunisté poznávají, že jsou velice slabí a že v ruská klobka Leninova věří v našem státě posud většinou právě občanské nejzastatelnější, zvláště negramotní obyvatelé východního Slovenska.

Komunisté tedy aspoň učínají to, co by se dalo nazvat velkým gestem. Na sjezdu svolaném proti vůli Tamara, Němce a Stivína, obnivení mluvili pro Třetí (bolševickou) internacionálu, ale spolu předstírali histou dávku rozjařené rozvahy a umírněnosti. Lidé zuby tolik vidí svou koflet ještě hodně vysoko.

Dr. Šmeral stanul před těžkým úkolem, jak promluvit z okna vstříc Moskvě a zároveň kompromisně k českým davům. Jestliže se napřed mluví o socialisaci všeho, řečník formulovat požadavek, aby se šetřilo majetku malých a středních vlastníků a aby vklady drobných vkladatelů byly v peněžních ústavěch vyplaceny. — Ale kde pak zůstane ten komunismus? Vždyť se má tedy přece veřejně národa ponechat soukromý majetek. Prohlášení Šmeralovo má být lapačkou na střední vrstvy, které posud bolševictví energicky vzdorovaly.

Řečník pravil: „Prohlásil, že není pro nás žádných povolů z Ruska! Jest věru div, že Šmeralovi nebyla vyřčena veliká neupřímnost hned na místě. Ostatně hned 27. zářím sám komunistický delegát Zápotocký z Kladna přečetl vzkaz vý-

Moskvy a musí svůj postoj a celou svou taktiku zařizovati dle toho, jak z Moskvy bude nařízeno. Tedy vrchním pánem světa, diktátorem netoliko dělnictva, ale i univerzit, tisku a umění má býti rusko-německý žid. Ovšem celý takový systém by se zřítíl s ohromujícím rachotem, jakmile přestalo by bezohledné amilitarisování veřejného života čili jakmile by byla zrušena kasta líných darmochlebů, žijících z násilí.

U nás právě ti, kteří za starého Rakouska nevíce povykovali proti militarismu, nesvobodě a zpátečnictví, chválí nyní bezcharakterně bolševické tyrany, kteří tytéž nehezké vlastnosti prozrazují v míře silně stupňované. Demagogům pranic na tom nezáleží, že by pro případ bolševické komunistace naše vlast se stala pouhou podřízenou odbočkou Moskvy.

Nejosudnější chybu má bolševictví v samém svém základě. Potírá duchovost, věří jen na sílu fyzickou. Ale existence duše a její potřeby hlásí se o svá práva hlasem čím důraznějším, čím úporněji jest popírána. A kořeny bolševického stromu nejsou svaženy žádnou rosou idey duchové. Proto na něm listí tak rychle uvadá.

Jiná davová hnutí — i sociální — mívala úspěchy velké proto, že na svůj štít psala úspěšná hesla duchově-morální. A nejlépe staly se mohutnými veletoky takové davové proudy, které hledaly své posvěcení v některé vznešené ideji náboženské.

V bolševictví však schází nejpřírodnější tmel; toto nepracuje pod zorným úhlem věčnosti, nenalezlo ani určité směrnice filosofické, nedovede vědecky zdůvodnit, jaký jest vlastně poslední cíl lidského života a kterak jej prakticky sledovati.

Starozákonní Izraelité vyvinuli obrovskou energii a vzdorovali nesčetným bouřím jednotnými svými zásadami náboženskými. Křesťanská kultura byla po dlouhé věky mocnou brzdou proti přívalům mongolských hord proto, že západním národům byla prázlivou a společnou páskou jedna víra. Španělsko odrazilo i mocné voje Napoleonovy, poněvadž v tamějším obyvatelstvu hořel opravdový cit vlastenecký. Z úcty k hodnotám duševním vznikaly ve středověku university, katedrály a významné knihovny. Nikoli jen přirozený soucit, ale hlavně věroučné potvrzení, že

nejboží chorý žebrák jest bratrem vynikajícího hodnostáře a že platí před Bohem více než hříšný vladař, dalo vznik špitálům a jiným dobročinným ústavům. Tedy dějiny nám praví, že trvalé a zdárné reformy lze provést fakticky jen tam, kde se bere přední zřetel na potřeby duše a kde se nemluví jen o hmotě.

Jaký vlastně má bolševictví krystalizační bod ve sféře spirituelní? Bije se — aspoň na papíře a na schůzkách — proti materialistickým kapitalistům, ale tento odboj vzniká z podobných příčin a tužeb, jaké prozradili sami byrokratičtí milionáři. Tu je boj hmoty proti hmotě; ale hmota v boji o skutečnou blaženost stává se největší lhávkou a podvodnicí tam, kde se stává nikoli služkou, ale panovnicí ducha. Bolševici volají po rozbití kapitalismu proto, aby nastal přesun vlády hmotářské, aby byla vytvořena nová kasta lidí sytých žijících — kasta diktátorů. Vždyť ruské skutečné poměry jsou tolik poučné. Lákaají proletáře do svého středu hlavně slibováním, že jim dobře bude na zemi — a to i na účet lidí nejpilnějších a nejpoctivějších, nesoňhlasících s komunistickým systémem. V prostředí tom netoliko se potírá duchovost, ale bagatelisuje se tu cynicky i rovnost, humanita a neinevitenší tolerance.

Bolševictví jest dokumentem, jak lidský duch, odpoutaný od náboženství, stává se vrakem bez stěžně na rozbouraném moři i za velikého pokroku lidské vědy. Jest to děsný doslov notorické malomoci nynější fáse soc. demokracie. Právě tehdy, kdy pyšná babylonská věž zdála se dosahovati k hvězdám, řítí se vnitřní slabostí s velikým krachem.

Bolševictví jako dozvuk Marxovy materialistické theorie snad ještě tvrdou pěstí zpřetrhává i v jiných státech mnoho nitek úspěšné kultury, ale tak brzy zpečetí ještě více pravdu, že materialistický názor světový není žádným krystalizačním bodem trvalé a zdravé reformy sociální, že není žádným tmelem společenským. Neanimuje k obětavosti, ale naopak vydražďuje sobectví do nejvyšší míry a již tím působí ve vztazích společenských rozkladně. A takový rozklad nezastře ani nezastaví na dlouho celé divise vojenství. Bez spirituelních hodnot každé hnutí stává se bezpátečným.

Kulturní jiskry.

České sekty v století XIV. a XV. Již řada historiků vážným studiem přišla k poznání, jakou velkou roli hrály cizí bludy v českém sektářství. Cenné příspěvky nové o tom přináší kniha P. Augustina Neumanna, která vyšla jako 8. svazek Knihovny Cyrilometodějského tiskového spolku v Olomouci. Autor, který v hojně míře se věnoval studiu i v archívech, předkládá obšervy velice zajímavé. Na základě dokumentů konstatuje: 1. Vliv valdenství, katarství, begardství a fratičtství na českou mysl. 2. Táboři byli skutečně žáci Valdenářů, ač ovšem i jiní činitelé na ně působili. Výstřední Táboři stáli pod vlivem sekty Svobodného Ducha. 3. Při vzniku Jednoty bratrské mělo vliv valdenství a begardství. 4. Čechy stály pod vlivem ciziny a byly přechodnou stancí v šíření cizích bludů do zemí severních a východních (Brandenburg, Pomorán, Slezsko a Polsko.) — K práci vlastní, jež jedná o vlivech valdenářských, begardských, o begardech v době husitské, o anglo-české sektě »Vespertilionistů«, o vlivech katarových, o genezi táborství, o vzniku Jednoty bratrské a o Mikulášcích, připojit autor řadu důležitých příloh z pramenů archívních.

Knihka Neumannova jistě v kruzích odborníků vzbudí silný ohlas. Dr. Sedláček osvětlí cizí prameny bludů doby Husovy kritikou velice důkladnou a sám poukázal, jak jest potřebí dalších vážných prozkumů zvláště v přičině výronky česko-bratrské a tábořské. Jest věru div, že se práce nechopili již dávno historikové laičtí, když přece Němec Loserth svými pozoruhodnými studii přímo podíl české historiky, aby konečně šli ke kořenům českého sektářství. Ovšem — k rozptýlování romantických bajek bylo potřebí v liberálním prostředí mnoho srátek. Populárnějšími se stali písaři ti, kteří bez dokumentů špili památku sv. Jana Nepomuckého.

Komunisté všech národů — jak rychle do Ruska přeběhla Bronsteinova vláda jest nápadno, že sice celé řady bolševických židů ruských

se rozíždějí na agitaci do cizích států, ale že nepřipravují transporty neruského proletariátu do moskevského ráje. V Rusku dle souhlasných zpráv bolševických čeká na dělnictvo tolik zadržené práce, zviděštlí továrny, že by se tam měly vyžít statisíce — ba miliony nových pracovníků. Proč jen tedy nespěchají do Ruska houfy proletářů zahraničních a proč Bronsteinova vláda nafiňuje cizí proletáře (hlavně Čilany) výhradně ke službě vojenské?

»Právo lidu« v č. 230. přináší dokument k vysvětlení, kterého vlastně po zprávách očitých svědků českých ani není mnoho potřebí. Německá delegace sjezdu moskevské Internacionály komunistické vrátila se z Ruska rozčarována. Zmíněný již komunista Dittmann praví, jak romantikové blouzní o blahobytu a nových úspěšných projektech moskevského komunismu. Ale německí dělníci, kteří zajeli do Ruska, »jsou ohromeni a zdrceni tamějšími poměry«. Sami to německé komunistické delegaci řekl. »Německí dělníci byli velmi nepřátelsky přijati ruskými soudruhy, kteří je pokládali za vyžídače posledního chleba a domnívali se, že obsadí místa ruských dělníků, aby mohli být posláni do nákopů. Když se sdráhali pracovat ve zpatně továrně, ve které dělníci nemají žádné samosprávy, byli tovární správou a zástupcem sovětové vlády zahrnuti nadávkami »kontrarevolucionářů«. Německá delegace neodvratně socialistů prohlédla si tuto továrnu a ověřila si sdělení německých dělníků vlastní zkušeností. Továrna, která dříve zaměstnávala 17.000 dělníků, má nyní 5.000 dělníků, stav závodu je velmi špatný. Nástroje a stroje jsou znehodnocené a čístečně, továrna velmi špatně funguje a ruské domácí dělnictvo práci sabotuje. Německá delegace byla pozvána do schůzky skupiny německých dělníků, ve které měli svoji sídlo. 80 mužů chce se vrátit, 69 jich nepracuje, 11 je zaměstnáno v továrně. Dělníci jsou vesměs organizováni socialisté a komunisté a mluví si, že byli obětí vystřelovacími agen-

Po nouzi!!!

neb nedečkaně očekávaná »Kuchařka střevní«, sbírka vyskousěných jídelních předpisů pro domácnost od Anastasia B. Seidlové právě vyšla! 1150 receptů, 400 stran, cena 20 Kč s poštov. výlohami, v pevné plátěné vazbě Kč 28.—.

Od této ještě na skladě:

»Malá domácnost.«

Úprava jednoduchých pokrmů 167 receptů Kč 1.—.

Dostati lze v nakladatelství

Družstevního knihkupectví
v Hradci Král. (Adalbertinum).

ty. Vyživovací poměry jsou prostě nesnesitelné.

Proč jenom židovští diktátoři ruší za tak dlouhý čas nevykouzili vzornou komunistickou osadu alespoň v jediném městě ruském? Jest nehorší zločinem dleati pokusné královky z národů jiných, zatím co doma páchnou otravná korupce a šklebí se bída na dělnictvo v první řadě. Na »studium dělnických poměrů« činí do Ruska výlety bolševických agentů dost; tyto placení námezdníci ovšem už předem vědí, dle jaké maršruty směřují referovati. Jdou se také podívat jen tam, kam je židovští komisaři zavedou a užijí i v Moskvě pro své osoby dobrých časů. Ale z »kapitalistických« států do »dělnické říše« pluky proletariátu nevezou. Kdykoli začne komunistka na schůzi strašně rámsit proti zlořádům ve státech západních, hned se ho zeptejte, proč tedy neide se svými stoupenci okusit blaha sovětského. Vždyť území spravované bolševickou diktaturou jest tolik rozsáhlé a občanstva jest tam tak málo i v krajích slynoucích velikou úrodností a hojným přírodním bohatstvím.

Debrodinci židovsko-bolševictví v Praze. Pan Hillerson se tužil dost, aby všupil do českých mozek zvláště v Praze orientálního ducha. Ovšem zapomněl, že náhodou český lid jest značně vyspělejší než dělnictvo ruské; u nás dobře se ví, že by proletariát slavil po bolševickém převratu jásavý masopust asi dva měsíce — a pak by přišla kostnatá bída.

Hillerson vloudil se do naší republiky svým prohlášením, že přichází dopravit do vlasti zbývajcí ruské zajatce. Zatím však posud neposlal do říše Leninovy ani jeden transport; zato však chce těchže negramotných vojáků použít k podpoře bolševického systému.

V misi Hillersonově nemachází se ani eden Rus. Minulý týden tato mise rozmnožena. V prvotním hotelu pražském se ubytovala maďarská židovka ze Slovenska jako Hillersonova tlumočnice. Což potřebuje Leninův emisar tlumočnice k dorozumění s ruskými zajatci? Přibyl též do Prahy Lotyš Zimla v úloze »sovětského kurýra«. Ale mlému kurýrovi zalíbilo se v Praze tak, že s posestvím do Moskvy naprosto nespěchá, jak toho ákol kurýra přece vyžaduje. Teď v misi Hillersonově jest pět židů, jedna židovka a dva Lotyš. Ale ani jediný Rus. Vždyť i Kuzněv, který byl pokládán do nedávna za arilce, jest vlastně semitou. Skutečně Rusové pracují zatím do úpady v sovětských robotárnách; kdyby takový dělník do Prahy přišel, šetrně by zhatil svým referátem v soc. demokratickém Lidovém domě rozpočty Hillersonovy.

Pražanům jest velice nápadno, jak se přihlašují horlivě do komunistického tábora černožlutí židé, kteří za války pořádali blačné manifestace k oslavě byrokratické Vídně. Inu — vždyť žid dovede křeftovat ve všem a — v každém krámě. Komunisté v Praze se těšili, že jejich manifestační průvod nedělní bude číslu na 20.000 duší. Zatím však v průvodu kráček sotva tři tisíce lidí. Významno, že to byli většinou židé, imenovitě občané pražští a pražských okrajů. Občané poručíci ubohý průvod volali na židovské mladíky jménem, tak že někteří se semitských manifestací raději se z průvodu vytrhali. Na Staroměstském náměstí, kdež před sochem Husovou mělo vydati mocný hlas Jericho, čekala sponza českých občanů, kteří orientální kandidáty diktatury uvítali satyrickými poznámkami. Řetěním komunistů-

ckým za smích českých davů nebylo rozumělo. Když jeden šel pronést cosi urážlivého o Milšarykovi, došlo k výbuchu a také řekl, až byla mluvena zakročili police.

Jedna okolnost osvětluje pravý účel mise Hillersona jako blesk. Na táboře staroměstském totiž ruští zajatci z Josefova tvořili židům ochrannou gardu. Jak se tyto lidé mohli náhle odvážit do Prahy? Jest nutno septati se důrazně Hillersona, kdo je tam vlastně povolal.

Dál už ovšem vyzývává drzost cizích živlů v české Praze jiti nemůže. Uvažte! Vrchními vůd-

ci a výkonnými orgány komunistické diktatury nad českým občanstvem mají se stát židé ruští, maďarští i němečtí. To už by český občané musili mít v lebkách tvaroh místo mozků, aby vlezli do Leninových chomoutů bez protestu.

Každý český občan si vzpomíná na sensační metamorfózy pružného židovstva zvláště v Praze. — Napřed jerlíský ryk proti odpůrcům Viléma Berlyna. Pak nám Čechům se nemůže nic zlého státi a sokolské »Na zdar.« Konečně slavnostní defilírka před rusko-židovskými emisary.

Obrana.

Kritika kongresu Voleň Myšlenky. Již tak dlouho V. Myšlenka s velkým hlučím za lesku a reklamy pompésních manifestací hledá pravdu a vědecký názor světový. Vlastně tváří se, jako by hledala. Jest ostatně potřebí k tomu zvláštního štvavého, agitačního sdružení? Vždyť o záhadách duše a cti lidského života přemýšlí tisíce filosofů-odborníků na universitách, kteří vědí více než farní agenti nevěry. Všichni proslulí filosofové dohromady nedovedli dát světu tak vznešené a ucelené učení, jakým jest evangelium. Zato však hašteření vzrůstá i mezi universitními profesory nynějšími. A účastníci volnomyšlenkářského kongresu se hádají i o takové věci, které představují nejpálčivější otázky lidské duše. Šířiti myšlenkou anarchii a štváti proti křesťanskému názoru světovému dovedou ovšem lehce také ignoranté, kteří si neosvoili ze solidních filosofických prozkumů ničeho.

Hezká řada let uplynula od té chvíle, kdy světový kongres V. Myšlenky se pořádá v Praze po prvé. Dávělivci tedy čekali dychtivě, jak splní za tak dlouhou dobu přední kapacity volnomyšlenkářského hnutí své oslavit sliby. A výsledek? — Zklamání horší než na kongresech předcházejících. Slyšíme posudek tisku nekatolického!

»Československé sjednocení« píše: »Jakási nejistota zachvěla se v některých řech kongresu. Jakési tiché přiznání, že všechno to, co krásného Voleň Myšlenka podává, nestačí, že všechna důraznost a pravdivost jejích myšlenek není dosti velká, aby přes ni nevanulo ještě nebezpečí. Nebezpečí náboženské víry, neboť ta jest základem všeho. Plot, který Voleň Myšlenka staví, jest laťový plot intelektualistických ideí; není to stmenění života, který proudí přece citem, a dokud víra náboženská se neodstraní, jsou všechny pěkné výplody rozumu marny. Ale protože život je tu a chce vědět, proč je tu, kam proudí a kde je konec, je-li nějaký, je třeba na tyto otázky dát odpovědi, t. j. odpovědi lepší, než jaké hlásají klerikálové, a pak teprve nebezpečí zažehnáme. — Výklad prof. dra Krejčího je tak nejasný, že lze se všeobecně domyslet, proto spokojíme se jen žádostí, aby slavnostně proslavené myšlenky československého představitele Voleň Myšlenky jasně veřejnosti vyložil.«

V příčině pozitivního výsledku volnomyšlenkářského úsilí o praktickou tvorbu nových hodnot »Českoslov. sjednocení« praví: »A tak zůstal kongres V. M. po této stránce (protiklerikální) jenom na povrchu. Svě laické morálce nedal nové velké myšlenky, která by byla s to nahradit náboženskou víru dobročinností, nedal jí centrální velkou, hrdinskou ideu, jakou jest u většiny na př. bojování křesťana s hříchem, nedal jí symboly, kterých je přece lidu třeba, aby uznal něco za jasné a dosti dobré k napnutí síly a k účtu. Hnutí V. M. má stále ještě něco z charakteru universitního karbonářství, co dnes již je anachronismem, a proto dnes celé toto hnutí jest hnutím poměrně střední inteligence, která v nedostatek hloubky intuitivního poznání a měšťanského klidu cítí. Spokojí se jen s negací, s odstraněním víry, leč po nové tvorbě, zaměstnána dosti již tímto odporem, netouží.«

Tedy jinými slovy: fiasko na celé čáře, tiché

přiznání úplného bankrotu. Zhasly všechny lampy, které měly prosvítiti temnoty nejtisnivější a odkrýti nové vědecké směrnice duševního úsilí. A k vyhlášení tohoto bankrotu sešly se volnomyšlenkářské hlavy z nejrůznějších národů a z dalekých končin.

Zdravé soc. demokratické úsudky v době generální zkonšky. Násilnické vystoupení českých bolševiků v Praze zůstane vždy aktem zvláštní historické důležitosti. Proto jest dobře vstřípiti si v paměť kritiku, jakou byla akce Šmeralových stoupenců provázena. Dr. Fr. Soukup, který náležel dříve k nejhorkokrevnějším socialistickým řečníkům, dne 25. září v »Právu lidu« osvědčuje významnou rozvahu. Přichází k přesvědčení, že směr s levičáky není možno smluviti. »To smířování trvá už celý rok! To je situace k zoufání a k nesnesení.«

Dále poukazuje na to, jaká veliká a mnohotvárná sociální práce na soudruhy čekala. »Ale místo takovéto práce se u nás — budiž Bohu žalováno — stále jen žvaní, žvaní a žvaní, až z toho žvanění má celá strana již přes rok koliku.« Jestliže si dr. Soukup znovu ve své tísni vzpomíná na Boha, patmo, že mu není lépe než tehdy, kdy k němu volal za války v krátké své vazbě. A jaké vysvědčení dává majestátní uvědomělost soudruhů, o které bylo do nedávna tak chlubivě básněno!

Dr. Soukup pokračuje: »Mluví se jen a jen o dělnických radách, ačkoliv nemají u nás docela žádného smyslu, mluví se jen a jen o třetí internacionále, ačkoliv nikdo dnes ještě neví, co se z té internacionály jedné skupiny proletářského světa ještě vůbec stane, a mluví se jen a jen o diktatuře proletariátu, ačkoliv celá ta diktatura není u nás ničím jiným nežli velkým a jen povšechně a prázdně pronášeným gestem... Smluvte se pak a vykládejte! Píle si můžete vymluvit, všechno marné! — Jsou lidé, kterým kdybyste snesli celé vagony argumentů, s pohrdlým úsměvem se od vás jen odvrátí a při tom si myslí, že s několika hesly z Moskvy pohrál najednou moudrost celého světa.« — Dřív ovšem nebylo mnoho lépe. Soc. demokrat, který něco přečetl z Marxa a tří tenkých brožurek své strany, domníval se, že jeho hlava vyniká svou osvíceností nad hlavy měšťácké jako nádherný maják nad světla bludiček. Jak často se opakovala fráze o uvědomělosti soudruhů!

Dr. Soukup v příčině radikálního Šmeralova poznamenává: »My všichni jsme po převratu pracovali do úpadu, abychom republice dali nejmoudřejší ústavu a položili základy pro její socialisaci — my všichni jsme neudělali nic, ale takový dr. Šmeral, který si pro Rakousko mohl upsat ruce a ubíhat nohy, ale pro republiku dosud nehnul rukou, který místo práce si odešel na výlet do Švýcar, který ani v době svých dvouletých prázdnin nenapsal jedině knížky o Marxismu a o Rusku nám píše pohádky — to je dnes ten pravý nekompromisní revolucionář třetí internacionály.«

Velmi dobře řečeno. Ale mnoho se mohlo napraviti již dávno, kdyby uvážlivý soc. demokraté byli mluvili v pravý čas tak upřímně a opravdově, jak mluví nyní.

Věnujte pozornost
výkladním skříním
firmy

J. F. Langhans,
= umělecký závod fotografický =

Hradec Králové.
Adalbertinum.

valné hromady, dne 26. března t. r. konané, vyřčil průběh jednání s jednotlivými ministerstvy a přednesl definitivní vyřízení vlády ze dne 24. srpna t. r., dle kterého tato svolila ku zvýšení akciového kapitálu z Kč 4.800.000.— na Kč 15.000.000.— a k žádané změně firmy na »Obchodní banka« pod podmínkou, že z kumulativního rezervního fondu uvolněna bude částka Kč 1.948.000.— a věnována obnosem Kč 1.600.000.— na částečné odškodnění vkladatelů a akcionářů, utrpěvších ztráty při nuceném narovnání v roce 1915 a Kč 348.000.— na dotaci pensijního fondu úřednictva ústavu, který při vyrovnání ústavu na ztráty byl použit. Jelikož vyřízením tímto byla žádost správní rady celkem příznivě vyřízena, navrhuje, aby valná hromada schválila podmínky vládou stanovené a připomíná, že finanční stav ústavu vzhledem k letošním příznivým výsledkům oslaben nebude.

Pan vrchní ředitel Kolářský pojednal pak obšírně o nynějším stavu banky a značné její mobilitě, jakož i přírůstek vkladů na vkladních knížkách, poukázal na příznivou pololetní bilanci a ujistil přítomné, že dosavadní výsledky letošního roku umožní vyplácení vyšší dividendy než v letech minulých.

Při hlasování o bodu programu odevzdáno bylo 27 lístků, reprezentujících 6.444 hlasů, kterými jednomyselně vysloven souhlas s vládními podmínkami.

Doslovem předsedy byla pak valná hromada skončena.

Záložní úvěrní ústav v Hradci Králové zvyšuje akciový kapitál. V mimořádné valné hromadě akcionářů Záložního úvěrního ústavu, konané dne 5. prosince 1918 a 25. června t. r. usneseno bylo zvýšení dosavadního akciového kapitálu z Kč 4.800.000.— na Kč 15.000.000.— a zmocněna správní rada, aby zvýšení toto — po schválení státní správou — postupně provedla. Na základě výnosu ministerstva vnitra ze dne 24. srpna 1920 č. 50.943/20-17, jímž schválení státní správou dosaženo, přikročuje se prozatím k vydání nových 26.000 akcií v úhrnném obnosu Kč 5.200.000.— nominale, čímž zvýší se jeho akciová jistina z Kč 4.800.000.— na Kč 10.000.000.— Základ ústavu bude touto emisí posílen jak co do kapitálu, tak i co do rezervních fondů, jímž celý ažijový výnos takřka nezkráceně se přidělí, což prospěje nemalé i vnitřní hodnotě akcií. Kurs nových akcií stanoven na Kč 300.—. Uplatovací lhůta končí dnem 16. října t. r. Bližší podmínky obsahuje veřejná vyhláška v insertní části.

K srovnání hospodářsko-sociálních poměrů ruských se situací v naší republice jest vhodný článek soc. demokrata Evžena Šterna (v č. 229 »Práva lidu«), který polemizuje s komunistou Olbrachtem. Štern píše: Kdyby Olbracht byl poměry v Rusku kriticky stopoval, věděl by, že tato katastrofální metoda, a zaktikování každého, kdo řekne, že drahotu a lichvu lze překonat jedině úsilovnou výrobou — se zle na bolševicích pomstila. Nedovedli pak ani za svého režimu vystupňovat výrobu, hlad a bída za režimu bolševiků dalším poklesem výroby horentně stoupala a nikde lichva — spekulantství — není tak rozšířeno jako v dnešním Rusku, ačkoliv své spekulanty stíhají. Jsou dělníci na Rusku za diktatury »proletariátu« v zesocializovaných továrnách tresty nuceni k práci. Tovární výbory byly odstraněny a zavedl se diktát v podnicích. Na stávkou je i zaveden trest smrti... Kdybychom dnes zesocializovali rázem náš průmysl, pak hrozí nám hospodářský osud horší dnešního Ruska, poněvadž jsme daleko méně soběstační než Rusko, které tvoří téměř celý světadíl. Bylo by nejen po úveru, ale i po dovozu a vývozu do ciziny. Vidíme, že obr Rusko — my jsme proti němu trpaslíkem — marně téměř již celý rok pomocí Krasína, Litvinova, Kameněva,

Národohospodářská hlídka.

Mimořádná valná hromada akcionářů Záložního úvěrního ústavu v Hradci Králové. Dne 25. září 1920 konala se v zasedací síni Okresního výboru v Hradci Králové mimořádná valná hromada akcionářů Záložního úvěrního ústavu za účasti 27 akcionářů, zastupujících 6996 akcií s tolikéž hlasy.

Na programu bylo schválení podmínek zvýšení akciového kapitálu, vládou stanovených.

Předseda správní rady p. Rudolf Vitoušek zahájil valnou hromadu, načež místopředseda p. Dr. Závacký přednesl hlavní body žádosti správní rady, podané vládě na základě usnesení mimořádné

atd. atd. Žádá Anglii, Francii, Ameriku, Itálii, aby s ním navázali hospodářské styky, bolševičtí vyjednávači nabízejí zlato, koncese — vše dosud marně. Chtějí naši komunisti, aby naši, sotva zrodilí se republiku, stáli stejný osud? Považují za svoji povinnost otevřeně říci: Pro radikální socialisaci průmyslu v naší republice shledávám dnes vhodnou psychologickou situaci v poválečném citovém rozpořádání dělných mas, ale neobyčejně nevhodnou situaci hospodářskou. Olbracht mi musí odpustit, že jsem tak nepoeticky založen, že v otázkách hospodářských takového dosahu, pro mne — marxistu — není směrodatná okamžitá nálada, nýbrž národohospodářská fakta... Jedná se o to, abychom se od ciziny emancipovali také hospodářsky. Ministr financí Engliš ohlásil pro příští rok finanční plán, podle kterého státní příjmy a výdaje budou v rovnováze. To znamená, že stát náš nebude již nucen v cizině se ucházet o drahý úvěr a že bude mít v řešení vnitrohospodářských otázek volnější ruce. Zvýšíme-li domácí produkci zemědělskou, uhelnou, polotovary atd., nebudeme nuceni vše toto draho v cizině kupovat a budeme blíže možnosti socialisace, nevázáni ohledy na cizí kapitalisty...

Olbracht píše o bídě, nezaměstnanosti, bytové krizi, valutových, dopravních nesnázích a vyvozuje z toho všeho, že máme-li vybědnout, musíme následovat ruského vzoru, musíme provést revoluci.

Kladu mu otázku, na niž, nevyhýbá-li se věcné diskusi, jistě odpoví: V Rusku po bolševickém převratě je taková bída, že cizí delegát Šmeral, ačkoli byl hostěn v prvním státním hotelu, v několika týdnech ztratil plných 10 kg a poněvadž není člověk nejzdravější a jedlík nejstřídmější, musel odejet domů. Na ulicích Moskvy viděl ženy, jež dle něho v důsledku revoluční mody — nosí krátké vlasy, dle jiných, povrchnějších pozorovatelů, je to v důsledku tyfóvé epidemie z hlada, v Moskvě, sídle vlády sovětů, řádcí. I Šmeralovi bylo nápadno, že v Moskvě pracuje čím dále tím méně tovarů. Dnes dělnictvo prchá na venkov. Moskva, Petrohrad se vyhláňují, zemědělců nedodávají potravin, lichváři spekulují a státní rozpočet bolševické vlády nepohybuje se v miliardách, ani v bilionech, nýbrž v trillonech, to znamená v číslech již astronomických.

Jak jest průmysl v naší republice český. Neustávali jsme vybízeti k střízlivým úvahám, co vlastně v československých krajích náleží českému živlu opravdu. Vždyť přece národohospodářská situace jest jedním z nejdůležitějších ukazatelů naší politické potence a síly českého národa. Místo parádních slov mělo se plně přemýšlet, zdali nepřichází obrovské procento českého živlu do podnájem židovského. Semitský kapitalismus v našem státě uplatňuje svůj vliv jak v kultuře tak v politice u nás až příliš nápadně.

Český tisk zajímal nad velikou výší českého průmyslu a obchodu při zahájení pražského veletrhu. Ale při pozornější přehlídce výstavy nadšení rychle vyprchávalo a tváře se prodloužily trapným zklamáním. Vystavují totiž výhradně tyto velcí průmyslníci: Abraham, David, Efraim, Moses, Löwy, Kohn, Winternitz a jiní občané národnosti židovské. Plná ruka českých inženýrů, důvěhodoucích úředníků a dělníků jest ve službách továrních podniků nečeských. Na veletrhu hluboká němčina a žargon židovský, jako byste se ocitli v Jerusalemě.

Židovské výklady vyvolávají melancholický povzddech ze samých úst pokrokových. »Národní listy« 23. září upozorňují, že židé na své svátky, které trvají dlouho, dosud drží. »A tak, jakmile uboží židovské svátky, na pražských veletrzích

je obchod »mdlý«. Obchodníci ze Slovenska nepřijíždějí a nepřijíždějí též obchodníci z cizozemská, neboť dobrých 90 procent z těchto jsou židé. Co platno, že na našich veletrzích je množství vhodného zboží; oni nepřijdou, nebudou si kaziti svátky, proč pořadatelé na to zapomněli — jejich vina. Jak viděli, bez židů to přece jen u nás i při té samostatnosti nejde, ať chce, kdo chce, co chce říká. Čili mravní poučení, páni pořadatelé: příští veletrh nepořádejte o židovských svátcích!

Nu tak vidí! Výrazné to ocenění »soběstačnosti národa Husova«. Strany, které pod praporem »protiklerikálním« kácely kulturně-náboženské pilíře pravého českého, naposledy musily nezbytně uvážnouti v síli židovské a opřít se v boji proti jádru českého lidu o živly cizí i na poli národohospodářském. A při tom se mluví tolik o našem osvobození!

Dávka z majetku. Dle § 5. zákona o dávce z majetku podléhá jmění přes 10.000 Kč celé dávce. Výjimku činí zákon u živitelů (vyjma otce) nezaopatřených příslušníků rodiny, sirotků, osob k výdělku nezpůsobilých, pak u osob odkázaných na pevné příjmy služební, odpočinkové, zaopatřovací, důchody z kapitálů, nepřesahuje-li tento příjem ročně 8000 Kč (totiž roku 1919) a jmění dávkou povinné 100.000 Kč. U těchto osob předepíše se dávka pouze z obnosu 10.000 Kč přesahujícího, a dle § 55 poslední odstavce zaplatí osoby tyto pouze dvě třetiny vyměřené dávky. Poněvadž otcové jsou vyjmuti, týká se výhody tyto matek, dědů, babiček, synů, dcer, vnuků a těch, kteří skutečně příslušníky své rodiny vydržují. K rodině jest čítati příbuzné do 4. stupně, tchána, tchyni, děti za vlastní přijaté a schované. Připomínáme však výslovně, že nárok na tyto výhody se musí v přiznání k dávce z majetku uplatnit. Samy o sobě ho účady nepřiznají.

Zásobování brambory. Ministerstvo zásobování si z nás udělalo žerty. Povolilo sice rolníkům, že mohou své příbuzné zásobiti brambory až do 120 kg na osobu, za povolení vybírá obilní ústav 2 Kč z metrů, ale »příbuzenské brambory« se nepočítají rolníku do kontingentu, který mu obilní ústav předepíše. Odkud má ten rolník »příbuzenské« brambory vzít? Sám má vyměřeno 150 kg na osobu jako samozásobitel, ostatní brambory jest povinen odvésti. Nedodá-li tolik, mnoho-li mu páni, kteří sotva na poli brambory od řepy rozeznají, předepsali, zrekvirují se mu i jeho vlastní. Odkud má vzít brambory pro příbuzné — mimo kontingent? Páni jsou na stížnosti hned hotovi: »Nechť si vezmou příbuzní brambory od obce.« To by každý rád udělal, jen kdyby to byly samé brambory, co se »u obce« dostane. Ono však odpadne polovic na hlínu, brambory shnilé, kamení — a co zbude, jsou brambory dobytčí, škrobáky, které po Vánocích není možno požívat. Kde kdo na ty poměry nadává. Nejen strany opoziční, ale i agrárníci a socialisté všech denominací. Proč pak tyto nefeknou svým poslancům: »Když takhle s námi budete jednat, postavíme vám židě — přede dveře do parlamentu?« Nám opozičním, jako dobrým republikánům, zbývá — zákon, resp. vládní nařízení. Zachováme loyálně všechny zákony, zachováme také »bramborové nařízení«. To předpíší zdravé, přiměřené suché, země i křídla, prosté brambory. Hlíny smí být nejvýš 2 proc. U bramborů, lichž jako kosti nevyhovuje ustanovením, má nastoupiti přiměřená srážka. Žádejte brambory »jak zákon káže«; zákony nejsou pro týrání svobodných občanů, ale pro jejich dobro. I v tom je nutno, aby se páni zákonodárci a vykonavatelé zákonů — odrakoušili!

Záložna v Hradci Král.

zápůjčné společenstvo s ručením ohroženým

Československé národní.

Vklady na knížky.

Půjčky. - Úvěry osobní

a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.

Vadla. - Eskompt účtů a směnok.

Jejího teroru byl odhlasován u nás paragraf ještě laskavější. Ale než, by byl teroristé volání jednoduše k zodpovědnosti před soud, to raději vláda dělníkům nespravedlivě vyhnáním platí odškodné. Brněnská »Soc. budoucnost« sděluje: »Terorem sociálních demokratů vyštvaní horníci na Ostravsku obdrželi v těchto dnech obnos 31.000 Kč jako náhradu za ušlou mzdu. O další obnos náhrady se jedná. Tak to u nás chodí. Sociální demokraté vyhazují z práce horníky a republika je platí.« — Z Londýna hnal bolševického plinomocníka Kameněva-Rosenfelda, že tam za obrovské peníze rozšiřoval bolševickou propagandu. Rusko-židovský zlatý prach sype se ovšem do kapes agentů ve státech jiných. Z Rigy byla vypověděna bolševická mise Červeného kříže. Když byli členové mise zatčeni, nalezeno u nich dvanáct milionů v německých, rakouských, romanovských a ukrajinských hodnotách. Vyšetřování, vyšlo na jevo, že mise prostředkovala mezi Moskvou a komunisty v jiných státech. »Rudé Právo« přináší podrobnou historii počátku konfliktu, který skončil zabráním Lidového paláce v Hybernské ulici komunisty. Nás zajímá hlavně sdělení o poměrech v »Právu lidu« před zákonem, když pan Stivín byl ještě šéfredaktorem. Tehdy usnesením výkonného výboru bylo nařízeno, že redakce »Večerního Práva lidu« není panu Stivínovi podřízena, neboť úkolem Večerníka bylo uváděti na pravou míru přemety, prováděné p. Stivínem v čísle ranním. Tedy jinak ráno a jinak večer! A tohle měla býti hluboká studnice rudé neomylné moudrosti. — Odpadlíci Zahradník a Farský, kteří nejprve si vyšlapali teplá místa ve vládě, než založili novou »církve«, dostali — dovolenou, ze které se už nevrátili. Éra těchto reformátorů byla érou politického nepotismu a protekcionářství, které zastínilo všecko, co v tomto směru se páchalo ve starém Rakousku. — Dosavadním orgánem indických katolíků byl kalkuiský list »The Catholic Herald«. Ježto však katolíků v Indii stále přibývá, bylo přikročeno k založení nového katolického deníku v anglické řeči. Na díle pracuje hlavně arcibiskup v Simlii. — Prý v nejbližší době vyjde tiskem úplný český překlad Talmudu. Bylo by to dílem velice záslužným. Talmud obsahuje netoliko fanatické zásady protikřesťanské, ale i slova hluboké moudrosti, vysoce vynikající nad slágy moderních pozérů. — V Paříži se utvořila církev pozitivistické filosofie, která právě za války tak uboze zkrachovala. Již nová církevní má budouv se třemi oltáři, které znamenají vlast, rodinu a lidstvo. Jsou tam také sochy některých filosofů. Často tam bývají porady nové církve. Patrně tedy, že tato společnost usiluje o zbožnění lidí a lidských vztahů; kdekoli takové sdružení vzniklo, tam začala brzy hněba. Nikoli sebezbožnění, ale sebezpyt vede občany od stupně k stupni výše. — Zemřelému primasovi Španělska, arcibiskupovi toledskému, kard. Quisasoovi, věnují německé orgány centrové velké články a zdůrazňují, že on to byl, který v první řadě obhájl neutralitu Španělska ve světové válce. Kard. Quisaso stal se v 41 letech biskupem v Osmě, v 53 letech arcibiskupem ve Valencii a v 61 letech primasem toledským. Byl reformátorem všech těchto diecézí a pravým otcem svého duchovenstva.

Rozmanitosti.

»Tägliche Rundschau« dne 22. t. m. uveřejnila úryvky z důvěrného okružního listu komunistů německých. Tiskopis onen má název »Směrnice pro poslední boj«. Vybízí se zde k bezkompromisnímu zápasu. Leták sděluje, že političtí komisaři bolševičtí povedou komunistickou propagandu ve vojsku. Odpor měšťáckých vrstev bude potírán s naprostou bezohledností. Jenom vycházení komunistických novin bude dovoleno. Jakmile komunisté dostanou do rukou veřejnou správu, budou pozatýkáni dělníci vůdové, občanskí poslanci, důstojníci, úředníci atd. »Směrnice« také dává návod pro zabránění bank, tovarů, srovin a pod. Pro

výživu lidu pro počátek předpíší se jen hromadné stravování. Tedy všechno dle málo osvědčené metody Trockého. A pak ještě někteří osvícenci notorické zločince prohlásí za ubohé, ideální blouznivce. — Sám dr. Soukup v úvodníku »Práva lidu« prozrazuje, že židovští kapitalisté dávají na komunistické organizace tisíce a že stojí namnoze v čele jako předsedové. Nu — a jiné rudé organizace neobdržely od židů ničeho? Proč pak »Právo lidu« už dávno při povšechném bouření proti kapitalismu neuhodilo křebíčku přímo na hlavu? — Republika zdědila paragraf na obranu svobody dělníkovy již po Rakousku. Za neutacha-

MEŠNÍ VÍNA

zaručené přirodní, neporušené, prvotní jakosti
Lisánské I. druh roč. 1916 a K 18.— za 1 litr
Lisánské II. druh roč. 1917 a K 12 50 za 1 litr
Moravské jemné, ročník 1918 a K 12.— za 1 litr
Vino jest úplně čisté a spásné k stáčení do láhví
Dodává v sudích od 50 litrů výše ohrožená známá firma:

Alois Čížek, příslušný dodavatel mešních vín
a soudní znalec vín.

Založeno r. 1897. v Rumpolci. Založeno r. 1897.
Tradiční vinové sklepy ve Znojme.

Československá strana lidová.

Slavnostní dny Orle v Hradci Králové vydaly se skvěle. Dne 26. září v přeplněném divorane Adalbertina pořádková velice pečlivě připravená akademie, na kterou se dostavil i p. generál Philipe s důstojnickou družinou. Sbor zapěl několik zpěvů. Seskupen krásný živý obraz, představující hrad sv. Václava. Br. Petr promluvil o lécích Orelstva. Největší část akademie byla vyplněna pestrými cviky jak mužů a žen tak dorostu a žactva. Všecky zdařilé výkony sledovány s napjatou pozorností. — V den sv. Václava šlo Orelstvo v čelním průvodu (v krojích i bez nich) do chrámu Panny Marie, kde měl nadšenou promluvu p. kanovník Černý. Orelstvo pak složilo slib věrnosti své organizaci, víře a národu. Slavnou mši sv. sloužil s asistencí p. kanovník Kutnar. Na kůru zpívali pěvci-Orlové za řízení p. dra Svobody. Ke konci zahráhla hymna »Kde domov můj«. — V přátelském večírku rozvinula se ušlechtilá zábava. Za řízení p. V. Jurkoviče hráli tamburaši, zapěny krásné sbory, sehraja čísla solová a předneseny básně. Všecky tři manifestace našeho zdatného Orelstva byly zdařilé a velice povzbudily k práci další. Všecka čest všem, kteří velkou svojí obětavostí o zdar se tak krásně zasloužili!

Na schůzi místní organizace ČSL v Hradci Králové dne 7. října večer o půl 8. hod. v Adalbertině bude přednášet dp. Pukl, admin. v Telci. Hojná účast žádoucí.

Z Hradce Králové. V neděli 3. října o 5. hod. odp. pořádá spolek »Anežka« schůzi v malém sále Adalbertina. Přednášet bude vsdp. dr. Fr. Rey, kanovník, na téma »Čechy a Řím«. Žádají se členky, by se v hojném počtu seřadily.

Sobota. (Svčeni zvonu. Schůze.) V neděli dne 3. října ve 2 hod. odp. koná se svčeni nového zvonu, pořízeného od farníků a šlechtických dobrodinců. Slavnostní kázání obětavě promluví vsdp. Magre Ant. Kaška, děkan z Kostelce n. Orli. a posvátné obřady ochotně vykoná vsdp. Magre Fr. Tomíček, vikář z Vel. Ouffma. Po církevní slavnosti bude v hotelu »U zeleného stromu« blízko kostela schůze místní lidové organizace, na které promluví vzácný host, oblíbený povídkař p. Fr. Šupka, redaktor »Štítu« z Hradce Králové, na téma: »Sv. Václav a národ český« a p. Jan Voborský, spisovatel a básník z Prahy na téma: »Moderní humanismus«. Přátelé lidového hnutí, agituje pro hojnou účast! V neděli 3. října v Sotnici na shledanou!

dena odpoledne na stadion s hudbou na podívanou sportovního programu. Tu parádu doprovázel celý učitelský sbor, ale papa ředitele viděn nebylo. Byl asi jinde zaměstnán. — Vzpomínáme my, katoličtí rodičové, jak o křizových dnech minulých v letošním květnu nechtělo ředitelství školy ani v ojedinělých případech dovoliti dětem ráno sůčastnit se pobožností v kostele, když by byly přišly asi o 45 minut vyučování a když o to někteří katoličtí rodiče písemně žádali. Děti byly zadrženy slíbenou špatnou známkou z mravů a pak po umouření aspoň neomluvením hodin. To bylo v šlépěch cínky — ale přávo dne 27. září a všechna ta neobhátá školní prázdnina v šlépěch YMCy. Čtenáři, zamysli se a porovnávej! Až přijdou do města agitátoři Armády Spásy, přijdou snad také na rozkaz naše děti poslouchat sladké zvuky tahací harmoniky, která publikum svolává? — Jeden z publika.

PH zápisu do školy ptá se učitel matky na náboženské vyznání jejího dítěte. Matka se zarazí, neví co říci. »Snad katolické?« chce pomoci učitel. »Ne, my jsme se oddělili«, odpoví matka. »Nu, a náležíte k některé jiné církvi či jste bez vyznání?« ptá se učitel dále. Po delších rozpácích matka odpoví: »A to já ani skoro nevím, ale můj »starej« to bude vědět, on dostal z hejtmanství ta lejstra. Já se ho pčidu zeptám.« — Takové jest »uvědomění« některých lidí, kteří »súčtovali s Římem.« — n

Zprávy místní a z kraje.

Státní reálka v Hradci Králové. Při zápise na počátku roku zapsáno bylo do I. třídy 183, do II. třídy 152, do III. třídy 117, do IV. třídy 83, do V. třídy 62, do VI. třídy 41, do VII. třídy 38 žáků. Úhrnem 648. Jest tedy nutno zříditi v I. až III. třídě po 2 odbočkách, ve IV. a V. po 1.

Velká kromada »Dobročinného komitétu dam« v Hradci Králové konala se dne 6. září v místnosti »Rudolfiny«. Jednohlasně zvoleny následující dámy: předsedkyně: p. A. Czarbová, místopředsedkyně: p. M. Steinfeldová, jednatelkou: A. Eiglová, pokladní: p. R. Jirotková. Do výboru dámy: pp. M. Beránková R. Hobzková, B. Kofinková, A. Slámová, M. Špačková, B. Štefanová, P. Tohmanová, E. Uhrová, M. Urbanová. Revisorem účtů vdp. ředitel Vl. Sekera.

Městské Kšeparovo divadlo v Hradci Králové. Ve čtvrtek 30. září o půl 8. hod. večer koncert prof. Kamila Kisch-Trojana a pianisty Oty Hře.

Přiznání za třetí čtvrtletí 1920 k daní přepychové dlužno podat do konce měsíce října 1920 u berní správy, v jejímž obvodu se podnik provozuje. Přiznání budíž podáno na tiskopise, který lze bezplatně u berní správy obdržeti. Spátku daně z obrátu za třetí čtvrtletí t. r. jsou povinni učinit do konce měsíce října 1920 podniky, které za prvé čtvrtletí docílily hrubé tržby přes 100.000 korun. Vyplněný tiskopis výpočtu odovzdá se berní správě a vypadařící daň z obrátu zapraví se u berního úřadu. Zároveň upozorněte se na řádné vedení nařízených záznamů; nevedení záznamů neb nesprávné zápisy jsou trestny.

Pokyny nováčkům sloužba nastupující. Nováčkové, kteří nastoupí dne 12. října 1920 službu vojenskou, se vyblízejí, aby přinesli si nutné čistící potřeby, mýdla na ruce, jakož i lideiní náčiní. Náhradou bude jim při nastoupení služby za tyto rekvizity vyplacen přiměřený obnos. Nováčkové ročníků 1898 a 1899 přinesť se sebou k presentaci veškeré svoje vojenské dokumenty, aby mohla jejich dopravní služba vojenská přesně býti zjištěna.

Osobní. Dne 6. října 1920 slaviti bude p. Julius Schlauf, úředník v Hradci Králové, se svou manželkou Fanouš stříbrnou svatbu v chrámu Páně sv. Ducha o 10. hod. dopol. Při téže příležitosti bude slaviti též jejich syn Alois Schlauf, dirigent hudby t. č. v Nepřevláčích, se sv. ženou Rožáňkovou z Prahy v téže chrámu Páně a v téže hodině svůj sňatek.

Jak se Maďarů chrání proti okupaci, to stojí za zřazení v době, kdy maďarští a jiní cizí bolševici se u nás procházejí svobodně. V úvodu hradecký občan p. J. Schlauf byl nucen zajeti do Ostržibomy k větší urovnání jedné paměťlosti. Setkal se v Uhrách s největším protičeským fanatismem; neanž před Maďary promluvil ani slůvka českého, tak že se se musel dorozumívat německy. Když přišel do kasárna s dotazem, nechtěl poručík český pas čísti; ať se mu to přeloží do něm-

činy. Při tom řval, že Češi jsou paktéři, psi, lampové a zloději. »Was haben die Czechen uns beraubt, das bekommen wir wieder zurück.« Křičel tak, že se vojáci sbíhali a dotaz p. Schlaufa, kam se má v příčině pozatálosti zemědělského švagra vojna obrátiti, nesodpověděl. Na voj. státní policii pas potvrzen, ale jednání při tom hrubě jako v cikánském táboře. Náš občan byl pak všude stopován — i v hostincích, kavárnách pozorován, jak mluví. Běda, kdyby byl promluvil česky! — Slyšel také, že Slovensko nejdéle v půl roku musí býti vráceno. Na hřbitově ptal se jednoho majora, kde jest hrob švagra. Odpověděl, že neví. Konečně hrobař lámanou němčinou naznačil, kde zesnulý pohřben. Večer v hotelu onen major (silně podnapilý) se tázal našeho poutníka, co vlastně na hřbitově chtěl. Po nahlédnutí do pasu řekl: »Also Sie sind Pemák; da sollten Sie über Maul bekommen.« Vykládal pak maďarsky své rozumy jiným důstojníkům, kteří hosta div zrakem neprobodli. Šavle jim pod stolem rachotily. Při pokusu o návrat p. Schlaufovi činěny obtíže 4 dny. Řeklo se mu, že Češi neučiní Maďarům nic po vůli; proto prý se jim to musí oplátiť. — Takhle se tedy Maďaři chovají k cizinci zcela neškodnému, pokojnému. Střeží své hranice jako ostříž, přátelského slova s našinci nepromluví. — Ale u nás? Jako by hranice na Slovensku neexistovaly — a zlodějský bolševik maďarsko-židovský vyspí se v pražských kasárnách!

Zimní. 20. t. m. večer byly ztraceny 3 listy plánu okrajní nemocnice v Rychnově n. Kn. na nádraží hradeckém. Náleželo se žádat, aby za odměny zaplál plány ty na adresu oné nemocnice.

Pokračující taktika v Janově. V našem garnisonním městě usadila se YMCA. Jistě, že pro vojny a také jenom o ty se prvotně starala. Dnes už však dále se popalárnil i mezi občanstvem a prodává kakao a jiné lahůdky kde komu i se řad civilních. Proč se stát nepostará, aby se ty věci dodávaly strádajícímu občanstvu přímo bez zbytečné milostivé intervence zřízení cizího kulturního podniku? — V době neuvěřitelné války k sobě YMCA i školní mládež. Ptáte se, jak? Než poslyšte! Neměla YMCA dosti na tom, že jsou její chlapi v podvečer a dávno už po klukovské policejní hodině do oken místnosti YMCy zvědavě nahlíželi. To jí nestačilo. Chytla něco veřejného a oficiálního. Uspořádala sportovní dny podzimní a k obkacení a rozšíření programu pozvala místní chlapeckou školu měšťanskou k účasti. Republikańský pan ředitel Ant. Špišák hned školákům upřávil rosvrhu odpolední tak, že už o půl 3. hod. odp. bylo skončeno vyučování a šlo se veselé na stadion studovat hry ku programu. To se dělo po celou řadu dní. Dlouhé cesty přepočiných žáků a drahoty školních potřeb našly v ty dny velmi malé procento útraty. Něco však za něco! Dne 27. září byla všechna školní mládež ve-

Různé zprávy.

Židé odpovídají na patolizující radikálních židů. Jak v nich hrklo 28. října! Ale najednou ze směsi českých hlasů pronikalo stále přitěžlivě: »Já nejsem medvěd — já jsem Vašek.« Židovské duše, které volaly za války »Hele, okřivily a provolávaly »Na zdari!« — Brzy však seznaly, že téhle přetvářky vlastně ani není třeba ve síře, kde myšlenky na zvonivou unci převažují pomyslením na národní čest. Nějaký čas židé markýrovali Sokoly aspoň zevnějším ústrojem. Nyní však »Zprávy židovské« oznamují, že se utvořila židovská tělocvičná jednota »Makabi« v Praze a zahájila již 1. září t. r. své cvičení v tělocvičně obecné školy ve Vladislavské ulici. Máme tedy o nové národní vojsko více — o Makabejce. — Nač jaké ohledy? Vždyť židé mohou nyní ještě směleji prohlašovat, že »nám Čechům se nemůže nic zlého stát, i kdyby se mezi nimi uživalo výhradně žargonu židovského. Teď židé dávají Sokolu výpověď. Ale radikálové spolknou hořkou pilulku trpělivě; zato tím drzáli budou ještě dále, že není potřebí jednot Orelských. — Na Slovensku »asimilace« židů má podobnou historii jako u nás. Jak fanaticky proti připojení Slovenska židé protestovali a jak raději pomáhali v tom území maďarským bolševikům jest dobře známo. A přece se tam těší velikým výsadám; mají tam svobodu větší než vlastenečtí ludovci, kteří tolik krve pro naši republiku prolili. »Nár. listy« dne 18. t. m. sdělují: »Ludový svaz židov pro Slovensko« se ustavil a sídlem jeho je Bratislava. Společně chce všechny židy na Slovensku k zákonné organizaci. Vládní úřady udělily mu sankci. Po stránce politické domáhá se bude uplatnění občanských práv židů v rozměrech, které jsou započteny jiným občanům a vyznáním v naší republice. Po stránce hospodářské chce zachovati v obchodě, průmyslu, živnostech a zemědělství v suzích ústavy a v demokracickém duchu práva po těchto stránkách židům přiznaná. Soc. komise svazu dostala již k úlevě pouze v obyvatelstvu židovském zajištění 100.000 od židovského podpůrného výboru v Novém Yorku. Deputace svazu mohla prezidentu republiky předložiti pamětní spis. Dr. Masaryk slíbil, že prozkoumá pečlivě tužby v něm vyslovené a podporovati bude die právomoci své snahy po zvláštním zastoupení židů slovenských v parlamentě. Svaz chce zachovati také židovské školy a zřizuje slovenské kursy jazykové pro židovské učitele, usiluje o to, aby židovské školy na Slovensku byly přizpůsobeny potřebám nového státu. — Na tak vida! Nežasněti emancipace! Jestliže »Svaz« bude chtít jen tolik práva, kolik mají hlínkovci, to špatně pochozí. A na úlevu jaké »židy« zaalány ty peníze z Ameriky? Vždyť jsou teď židé na Slovensku mnohem bohatší než před válkou. Tvoří tam příjmy aristokracií, ale — tvrdí se jako strana — takýřidová.

Čechoslovenská, zrušena a počet obyvateľstva. Státní statistický úřad uveřejňuje na základě sčítání lidu z roku 1910 přesnou statistiku o velikosti čechoslovenské republiky a nynížším jejším počtu obyvatelstva. Počet zprávy té čim prostoru Čechoslovenska po odečtení území odstoupeného Polákům v Těšíně, Oravě a ve Spiši, 140.570 čtver. kilometrů, na nichž žije 13,594.973 obyvatel. Z tohoto počtu obyvatel hlásí se k čechoslovenské mateřské řeči 8 037.078 obyvatel. Němců je 3,747.540, Maďarů 1,071.328, Rusínů 432.760, Poláků 166.802, příslušníků jiných národností 52.421. Převládá-li na tyto číslы na procenta, je v republice 59.12 proc. Čechoslováků, 27.57 proc. Němců, 7.88 proc. Maďarů, 3.18 proc. Rusínů, 1.23 proc. Poláků, 0.28 proc. příslušníků jiných národností a konečně 0.64 proc. cizinců. Pokud jde o vyznání náboženské, je v republice 11,675.903 katolíků, 928.636 protestantů, 591.842 příslušníků řecko-katol. církve, 361.659 židů a 36.933 stoupenců jiných vyznání a bezvěrců. Čechoslovensko odstoupilo Polsku v těšínském území prostoru 101.286 hektarů, na nichž jest 90 obcí a úhrnem 148.821 obyvatel. Z toho připadá 2445 na Čechoslováky, 46.731 na Němce a 96.807 na Poláky. V Oravě odstoupeno bylo 38.870 hektarů, na nichž je 14 obcí a 16.133 obyvatel. Z nich je 15.500 Poláků, 205 Slováků, 213 Němců, 155 Maďarů a 60 příslušníků jiných národností. Ve Spiši bylo odstoupeno Polsku 19.471 hektarů, na nichž je 13 obcí s úhrnem 13747 obyv. Z nich je 73 Poláků, 8219 Slováků, 191 Němců, 92 Maďarů. — Tato statistika jest potěšitelná a činila by nás hrdost, kdyby . . . Má se totiž vypočítati, kolik pátý a továrních podniků náleží opravdu živlu českému a v kterých územích Praha vládne fakticky, neochvějně.

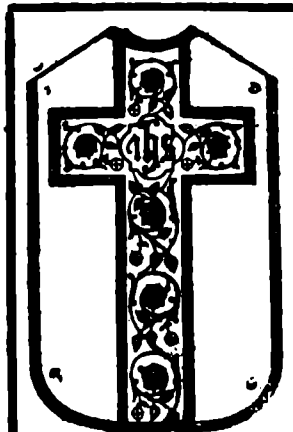

dán na pospas; je všeobecné přesvědčení, že desolátní poměry, v nichž se nachází Polsko, byly zavineny většinou židovskými společnostmi, které přivydily pokles vahy, které vyvážely ze země potraviny, skupované po polském venkově. čímž vznikala na mnoha místech hlad. Tím se stalo, že nyní není uznávána ani loyálnost bohatých židů, kteří přispěli peněžně na válečné účely polské. Agitace protižidovská trvala déle, ostrosti jí přidal chování se židů za bolševické invase. Židé se vyhýbali vojenské povinnosti, prchali za hranice, v územích pak obsazených bolševiky bratřili se se svými souvěrci, bolševickými komisary. Při ústupu bolševické armády pochopitelně prchali s bolševiky, takže je iich nyní Litva pína. Kdo z nich zůstal, stal se obětí vzteku polských vojáků. Zvlášť zuřivé pogromy byly uspořádány na židy ve východní Haliči, kde ukrajinská i polská armáda provedla hotový masakr mezi židy, obviňovanými ze zrady. I v samých kruzích vládních je silná protižidovská nálada. — »Kurier Poranny« oznamuje, že polská vláda se rozhodla rozpustit stranu židovských socialistů, poněvadž vystupovala v dorozumění s Moskvou nepřátelsky proti polskému státu. — Třebaže zprávy o masakrech jsou silně přehnané, důležno poznamenat: Jen ať si Poláci počínají opatrněji! Žid nepřestal dosud býti pánem světa!

Podatelné začátky komunistické emancipace.
Dne 22. září konala se ustavující schůze 33 členů dělnické rady velkého Brna. Komunisté vyčítali, že Tusarovci staví na špičce nedělníky a že chtějí tedy reformovat složení představenstva dělnického. Nuže, jak ta očista provedena? Do rady zvoleni nedělníci, kteří jsou považováni podvodně za dělníky. Uvažte, odpadlý kněz a redaktor Rouček prý pracuje u První brněnské strožrny, profesor Grimich je »stavebním dělníkem«, redaktor Votava u firmy Brand a Lhuillier, redaktor Burian u firmy Porges a JUDr. Růžicka reprezentuje »Realistický klub«. Jednání v radě bylo dvoujazyčné, české a německé. — Němcům ovšem naši komunisté se velice líbí, protože kalí vody. v nichž ctitelé Bismarckovi chtějí pohodlně lovit dvoukilové kapry pro liberecko-berlínské hody. Komunista Olbracht prohlásil neomaleně: »Pod žezlem Habsburků bylo otroctví menší než jest dnes.« Ale tento reformátor zapomněl dodat, že za Habsburků by se bolševici byli houpali na šibenici. (Ostatně mají své krky tak rádi, že by raději za dobré zaopatření vídeňským byrokrátům posluhovali, jak figury za války ukazovaly.) Jest snadno pochopitelné, že výroku Olbrachtova využil náležitě »Prager Tagblatt« k radosti svého židovsko-německého publika. Tusarovo »Právo lidu« sprásklo ruce nad moderním výhonkem rudého tábora a napsalo: »To je něco strašlivého! Takhle mluví komunistka Olbracht, jenž byl ustanoven za diktátora a censored uloupeného »Práva lidu« a jemuž list německé buržoasie pochlebuje, že je to »der kommende Mann«. Před celým světem takový Olbracht křičí, že Rakousko bylo lepší, nežli naše republika, že za Franze Josefa bylo lépe nežli za Masaryka.«

Z a s l á n o.

Následkem 50% zvýšení platů našich kočí a závozníků, 110% zvýšení cen ovsu se strany zeměského obilního ústavu, více než 40—50% zvýšení cen veškerých řemeslných prací nutí všechny podepsané zaslátelské firmy v Hradci Králové I. a II. zvýšiti sazby dovozní na náš ceník ze dne 27. února, od 1./10. 1920 a) při kusovém zboží o 1.— Kč — 100 kg, b) při vagonovém zboží o — 80 Kč — 100 kg. Ostatní poplatky zůstávají nezměněné. J. Vacek. — H. Richter. — J. Elsner. — V. Kocian-Doubek. — Václav Šrámek. — Karel Lyr. — Kalles & Klapka.

Paramentní závod
nejstarší české firmy:
Ignace V. Neškudla syn
v Jabloně n. Orli. (Čechy)
bratr P. J. Neškudly, býv. arší ve Vyprachticích)
doporučuje:
veškeré kostelní rožky, keramiky, prapory, jakož i kovové bohosluž. předměty. Ceníky, rozpočty i zámlky na akustu zdarma a franko. Tisíce pochvalných uznání a vyznamenání.

Nejlevnější nákupní pramen v rep. Československé.

Kalendáře na r. 1921.

**Roľnický kalendář
kalendář Moravan,
Kapesní kalendář,
Studentský kalendář**

dobily si mezi našim lidem uznání a obliby.

**Kalendáře vydány budou
koncem měsíce září t. r.**

Loňského roku nemohlo býti velkémú návalu objednávek vyhověno a prosíme naše stálé odběratele, by na vedle připojeném lístku dodávku kalendářů ihned si zajistili.

Jen včasné objednávky mohou býti zavčas vyřizeny.

Kalendáře na rok 1921 účtujeme:

»Roľnický kalendář« . . . kus 10 Kč,
kalendář »Moravan« . . . kus 10 Kč,
»Kapesní kalendář« . . . kus 6 Kč,
»Studentský kalendář« . . . kus 8 Kč

a poskytujeme při hromadných objednávkách slevy: při nejmenší objednávce 12—24 kusů 25%, při objednávce 24—50 kusů 30%, při objednávce přes 50 kusů 40%.

Peřlivně a obal účtuje se rozliční cenou!

Objednávejte hromadně

na adresu:

OBČANSKÁ TISKÁRNA

spol. s r. o.

BRNO, Starobrněnská ul. 19-21.

P. T.

OBČANSKÁ TISKÁRNA, BRNO,
Starobrněnská ul. 19-21.

Objednávám tímto

výtisků

»Roľnického kalendáře«,

výtisků

kalendáře »Moravana«,

výtisků

»Kapesního kalendáře«,

výtisků

»Studentského kalendáře«.

Kalendáře zašlete mi ihned po vyjítí
koncem září t. r. dobírkou.

Jméno: .....

Obec: .....

čís. domu: .....

poslední pošta: .....

**Paramenta,
prapory, sochy
a církev. nářadí**
dodává nejlevněji

JOSEF VEND,

českosl.

odborný závod.

Jabloné n. Orli.

ZVONY

z pravé zvonoviny ve dvou jakostech
dodávám v době nejkratší. Dodám
i scházející zvony ve všech tónech
a v každé váze. Rovněž upozorňuji na
svoje známé

hudební nástroje

v jakosti nejlepší a ceně levné. Od-
borné opravy levně. Pište o informace.

Pozor na adresu!

Václav Červený,
Hradec Králové, 530.

Kostelní nádoby,

kalichy monstrance atd., klenoty, notářské
prsteny, hodiny, jídelní přístroje, opravy a
znovu slazení odborně a levně provádí

JAN STANĚK,

pasíř a ošleour, stálý přisedlý znalec sem-
ského trestního a okresního soudu,
Praha 4-970, ul. Karoliny Světlé, 12 n.

Členové kovové odznaky Ústřední Matice
Skočské, jež založeny jsou na známém motivu Al-
šova z matičních obětí, prodávají se členstvu
po 3 K v kanceláři matiční v Praze I, Hrnova tř.
č. 3, nebo prostřednictvím každého matičního
odboru.

Kostelní paramenta

prapory a bohoslužebné nářadí v nejvýhodnějších
cenách nakoupíte u doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA
Nový Hradec Králové, Čechy.

Vyzádejte si ceny, nežli objednáte
u firmy jiné.

KOLÁRKY

celuloidové, dvojité

opět zasílá

F. STADNÍK, OLMOUC,

výroba kostelních paramentů
a praporů.

! VZÁCNÁ ČETBA !

Dr. J. Konečný vydal cenné dílo

V boj

o nové náboženství.

Stran 88. — Cena Kč 5-60.

Objednávky vyřizuje

Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové.

OBNOVA

Týdeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklamáce se zasílají nezalepené a nefrankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nečká, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu poč. úč. šk. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo.)
Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Předbělohorská aliance politická.

Dějiny se někdy opakují s překvapující podobností, i když obnova politického seskupení si vytyčí novou směrnicí. U nás poukazovalo se s oprávněným roztrpčením, jak ve světové válce Vídeň se spojila netoliko s Berlínem, ale i s Cařihradem proti Slovanům. Hořko bylo českému srdci, že Bulhaři pomáhali Velkoněmcům.

Ale protikatolické živly v našem národě, které nejostřejšími satyrami šlehaly strakatý čtyřspolek a zároveň lkaly nad Bílou horou, měly se nejvážněji zamyslet nad minulostí. Vždyť zevnější forma protestantské aliance předbělohorské tolik se podobala vojenské alianci středostátů za války světové!

Protestantští Čechové při svém povstání mnohem pihlší zřetel obraceli k vítězství německé víry než k právům a nedělnosti země koruny české. (Víra jak lutheránů tak Českých bratří vykristalisovala se tedy dle konfese augšpurské.) Německý živel po majestátě Rudolfově značně zmohutněl v samé Praze, kde německé bohoslužby reklamovaly pro sebe výhodná střediska. Za bezprostřední příčinu k povstání udali sami čeští stavové útlak protestantství v německých městech Broumově a Hroboch. Podporovali čile luthersko-německý živel v Brně, Olomouci, Jihlavě, Opavě a v jiných městech, kde v magistrátech rozhodné slovo měli Němci. Zvolili si německého vzdorokrále a vrchní velení svých vojsk svěřili německým aristokratům.

Češi také sháněli politické spojení hlavně v

těch územích německých a maďarských, která i později tvořila državu habsburskou. Jak horlivě tu bylo smlouvání s protestantskými Němci i Maďary!

Přihlédneme jen letmo k některým fázím politických a vojenských úmluv. V zemích rakouských Habsburkové potlačovali protestantství bezohledněji, příkřeji než v zemích českých. R. 1608 zavázali se hornorakouští stavové evangeličtí neholdovati Matyášovi dříve, pokud by jim nezaručil svobodu náboženskou; k nim se přidružili protestantští páni a rytíři dolnorakouští. Když jim nechtěl Matyáš potvrditi svobodu písemně, odjeli k hranicím moravským, počali sbíratí vojsko a vyjednávati se stavy moravskými a uherskými o pomoc podle smlouvy ivančické i šterboholské.

Na moravský sněm r. 1610 v Olomouci dostavili se Jiří Erasmus Tschernembl a jiní dva evangeličtí vyslanci stavů rakouských; dovolávali se součinnosti stavů moravských při jednání s králem Matyášem. Tudíž stavové moravští vypravili tři delegáty ke králi, aby se přimlouvali za požadavky stavů rakouských; slíbili, že budou podle nich státi. Také pak skutečně ve Vídni důrazně se zastávali evangeliků rakouských. Zatím i protestanté čtyřští začali jednati s Moravou o pomoc morální.

Smlouvání německo-maďarsko-české pokračovalo až do vypuknutí pražské revoluce. Češi přestali spřádati u vědomí své slabosti politiku čes-

Melanchthona nepovažoval za zakladatele nové církve, nýbrž za vůdce stran, protože dle jeho soudu pravá Kristova církev jest vždy jedna a tatáž. Nechtěl se nazývatí stoupencem Lutherovým a v srdci chýlil se více k umírněnému Melanchthonovi. Velikou váhu kladl na spisy Sv. otců církevních.

Ale svobodomyšlnost se Keplerovi v prostředí protestantském ele vyplácela. Protože již za svých universitních studií v Tübingkách projevoval, že nesohlasí ve všem s úředním luthernismem, byl ze své otčiny navzdýcky vystrčen od nedůtklivých orthodoxních protestantů. A Kepler přece byl dále měkká, poddajná, která nechtěla rozvířiti veřejné sváry.

Ve svém díle »Prodiromus dissertationum cosmographicarum« z r. 1596 dokazoval v 5. kapitole, že Koperníkův systém světový Plánu neodporuje. Ale senát protestantské university tábinské celou tu hlavu vyškrtl, tak že odevzdal úsaku dílo skomolené. Kepler byl tolik povolný, že netoliko proti obmezenému soudu neprotestoval, ale vynechal onu kapitolu i v novém vydání toho spisu r. 1621. Vyláčil se, že celá astronomie nestojí za to, aby se ji poboršl třeba i jediný člověk věřící v Krista. Když se tážal tábinského profesora Haftenreiffera, má-li dokázati zvláštní ávahou, že Koperníkovy objevy s biblí se srov-

kou a začali prováděti politiku falckou. Vyrázili válečně proti Habsburkům spolu s německým obyvatelstvem Čech, Slezska, Horních a Dolních Rakous a za pomoci vlády savojské, ale bez — Moravy, která přičleněním Žerotinovým v první fási války zůstala věrna Ferdinandovi. Habsburkové měli hlavní oporu v zemích románských; opřeli se také o německou katolickou menšinu svých zemí dědičných, o Bavorsko a — Polsko. Oba nepřátelské tábory tvořily podivnou a nepřirozenou národní strakatinu. Když byl v Čechách zvolen za krále Fridrich Falcký, přidal se k Čechům na snažné prosby i Gabriel Bethlen, který se zmocnil v září 1619 severních Uher a vtrhl do Rakouska.

Volba Fridricha Falckého byla nouzovou bran-kou ze situace zmatené a velice neutěšené. Byla vzhledem k okolnostem nápadnou kuriozitou. Ferdinand II. byl zvolen za císaře německého 28. srpna 1619 — ve chvíli, kdy již vzpoura česká trvala přes dvě léta; zvolen i za pomoci stavů protestantských. Dal mu hlas sám lutherský kurfiřt saský, který krátce předtím dělal si laskominy na trůn český. Sám zástupce Fridricha Falckého hrabě Solms odevzdal hlas ve prospěch Ferdinanda, takže na konec volba Ferdinanda II. byla jednohlasná. Ale též Fridrich Falcký již tehdy byl zcela srozuměn s přáním Českých bratří, aby dosedl na trůn český. Byl také zvolen od vzbouřených stavů za krále českého dva dny před volbou Ferdinandovou na trůn německý (26. srpna). Byl tedy Fridrich prapodičným poddaným povýšeného Habsburka.

návaj, úzkostlivý Haftenhoffer projevil bázeň před vznikem nových sporů v protestantské církvi. Kepler tedy prohlásil, že si více váží pokoje církevního, než nejvýznamnějších výzkumů.

Ale Kepler pokoje nedožel. »Podezřelý kacíř« byl ostrážěn od orthodoxních inteligentů stopován; profesori mu radili, aby setrval raději přesně u matematiky a nerušil náboženského míru hvězdářstvím. Po tři léta marně žádal Kepler, aby mu bylo dáno nějaké placené místočko ve Virmemberce, které by odpovídalo jeho vzdělání; ačkoli žil zcela bezúhonně a s úspěchem kázal, profesori ho prohlásili za nezpůsobitého k službám v prostředí církve protestantské.

Uchytil se r. 1594 na evangelickém gymnasiu ve Štýr. Hradci jako profesor matematiky a morálky. Profesori v Tübingkách mu vzkazovali, aby jen ve Štýrsku setrval a domů se nevracel. Roku 1600, kdy se octl Kepler v nejcitelnější nouzi, přerušil s ním na dlouhá léta veškeré písemné spojení. Když bylo ono gymnasium katolickou reakcí zrušeno, odebral se Kepler r. 1600 do Prahy k Braheovi, aby mu hlavně pomohl nahraditi planetární tabulky Reinholdovy, které pokládány za nesprávné. Po smrti Braheově byl jmenován r. 1601 císařským matematikem se skrovným platem.

FEUILLETON.

Učenec a protestant.

Že byl ženíátní reformátor hvězdářství Mikuláš Koperník († 1543) nábožným členem stavu duchovního a že ho Luther po jeho objevech nazval bláznem, to protivníci katolicтва přilíš nápadně zamíchají. Také se nerado mluví o tom, jak proslulý Tygo Brahe († 1601) byl vyhnán r. 1597 z vlastní hvězdárny, zbudované velkým nákladem, obmezeným fanatismem protestantským. (Brahe pak nalezl útulek na dvoře katolického panovníka Rudolfa II.) Jaké brozné hříchy na vědeckém pokroku spáchali protestantští theologové v XVI. století v Německu vůbec a jaké pestré roje pověr (zvláště o ďáblu) pustili do světa, o tom svědčí dosud tlusté svazky předbělohorských dokumentů. Kolem těchto protikulturních zjevů chodí i lži-husité tíše a opatrně v bačkorách. Zato však na svém koleovrátku neustále opakují dýchavičnou písničku o vyšetřování Galileiho.

Dnes chceme poukázati na osudy německého učence Jana Keplera (1571—1630), současníka Braheova. Kepler byl protestantem umírněným, měl otevřený zrak pro vynikající kvality katolické církve; byl mužem snášlivým. Luthera a

Morava se přihlásila do odbojného spolku, podporujícího zájmy falcké, teprve tehdy, kdy se zdálo, že Thurn Ferdinanda za pomoci Němců zdrtil.

Protože jak vojenská sítnice Fridrichova tak zemské finance byly neustále na míře horší, obrátil vzdorokrál toužebný zrak — k Turecku. Bylo ujednáno, že sultán Osman II. poskytne Fridrichovi pomoc. Navzájem Fridrich 12. července 1620 slibil sultánovi dary a poplatek 700.000 tolarův. Zimní král také se zavázal, že bude s královstvím českým a provincemi vždycky sultánu ve věrnosti a oddanosti stát. Jestliže tedy za světové války staly se Berlín a Vídeň spojenci Turecka, Fridrich dopustil se skutku horšího, strašně ponižujícího. Učinil české království poplatným čili vasaľním Turecku, učinil je vlastně částí sultánovy říše. Ovšem toto politické otroctví, které mohlo brzy ze střední Evropy učinití reidiště mongolských hord, bylo přerušeno navždy Bílou horou. Pamatujeme, že tehdy odpor všeho nezotročeného křesťanstva proti Turecku byl mnohem silnější, než v době nynější. Vždyť sami vladaři křesťanští před Fridrichem své poddané neustávali upozorňovati na krutost, chamtivost a barbarství mohamedánských Mongolů, kdežto vlády berlínská a vídeňská předstihovaly se počátkem tohoto století v úklonách před Cařihradem.

Nuže — spojenj císařů Viléma II. a Františka Josefa I. s Tureckem bylo věci nemorální, nepřirozenou. Zvláště slovanské katolicťvo trpce pocíťovalo, že panovník katolický k vůli ujaťmení Slovanskťva katolického a pravoslavného spojuje se vojensky s německým lutheranismem a mongolským mohamedanismem. Ale proč všeťší s vysokých věží proti té alianci tak pronikavě trubky těch občanů, kteří pěj truchlivé dumky nad porážkou Fridricha Falckého? Vždyť spojenci v první fázi třicetileté války tvořili skupinu nepodobnou skupině středostáťů za války světové. Čechové se paktovali s Němci a Maďary dříve než se dorozuměli s Moravou. Čeští lutheráni a Čeští bratři spojili se s Němci v zemích koruny české, s Němci v Německu i v zemích rakouských, s Maďary a Turky. Nuže — šachovnice velké podobná seskupenj za světové války. A jako dříve živel románský rozrazil šky protestantsko-německé, tak i nyní rozbil železnou zeď militarismu vídeňsko-berlínského.

Politika.

Útek židů z Ruska.

Co jsme předpovjďali několikrát, už je tu. Chyťtí židé věděli, kdy kopnouti do lodí, která je nesla k přistávkám plným zlata, aby si zřídili nový blahobytný život na daleké souši. Pařížský „Temps“ 6. t. m. píše: „Nic přesvědčivěji nedokazuje zhroucení sověťové moci jako ta okolnost, že téměř všichni bývalí lidoví zmocněnci z největší části již opustili Rusko a uprchli do

Čeští protestanté jeho vědecké práci nekladli překážek již proto, že mezi nimi byly poměry rozhárané a nejisté. Ale běda názorům učencovým, jestliže zazněly do ovzduší německých protestantů-konkordistů! V Lipsku bylo zmařeno saskými theology vydánj Keplerova spisu „Aussführlicher Bericht von Kometen des Jahres 1607“. Kepler byl nucen uchýľti se s tím dílem do Augšpurgu, kdež našel největší podporu v katolickém pánovi Herwartovi z Hohenburku.

Mnoho trpěl Kepler, když se jeho postavenj zhoršilo neppokoj stavovskými, zchudnutím a konečně smrtí Rudolfovou.

R. 1612 přesíťli do Lince jako profesor matematiky na tamějším gymnasiu. Čekali ho tam i důležité práce jiné. Správcem náboženské osady tam byl tuhý konkordista Daniel Hízler. Keplerovi bylo přikázáno, aby před započatím přednášek podepsal konkordanční formul. Učenec jako člověk přjmý vymjňil si svobodu přesvědčení v přčině několika článků. To Hízlera velice pobouřilo, tak že mu odepřel veřejně večeři Páně. Toto odmítnutí považoval jemnocitný Kepler právem za velkě zábanbné. Stěžoval si vrchnímu církevnímu řádu ve Štutgartě; připomněl, že jeho odchýlné názory nedávaly pohoršení, protože jim prostý lid stejně nerozumí. Ale Štutgartská konsistoť odpo-

Akciový kapitál K 200.000.000.—.
Reservní a pojistné fondy přes K 100.000.000.—.

Živnostenská banka

filálka v Hradci Králové

provádí veškeré obchody
bankovní i směnárenské.

Úvěry. — Vklady. — Úhrady na oisau. — Akkreditivy.
Cenné papíry. — Bursa. — Běžné účty.

Německa. Pokud pak byli židovského původu, neopomenuli vzjti s sebou nahromaděné poklady. Teď se budou židovšť zbohatlíci zdálky ruským žebrákům posmívati. Pijavice vyssály všecku šťávu a začnou činnost v politických krámcích jiných.

Ale nechť se přliš Evropa neraduje nad zhroucením Leninova systému! Vždyť všemí mastní mazaní židovšť „emigranti“ již nyní statisťcovými díškrecemi rozpoutávají zápasy v zemích západních. Jest na př. nápadno, že v naší republice došlo k nejmělejším demonstracím komunistickým právě ve chvíľích, kdy ruské voje se ocťaly v rozkladu.

Naše republika se přjmo cizími židy hemží. V Praze jsou židé i z Estonska a Turecka. Nejhledanějším útlkem těchto obtížných cizinců je dům č. 7 v Hyberské ulici; poukazy na asylní právo cizím židům vydávají Klein, Taussig a Lustig. Maďarsko-židovšť studenti, jejich počet v Praze tolik stoupl, chovať se velice vyzývavě. Učme se konečně z cizí škody, aby se u nás neopakoval podobný turecký koncert, jaký spustila jeriřská kapela pod taktovkou Trockého v Rusku.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

V soutěži latinských básníků v Amsterdamě byl vyznamenán dvěma zlatými medaľemi a desíťi čestnými vzpomínkami zbožný básník Francesco Sofia Alessio. — Proslulý historik a oddaný přítel našeho národa Ernest Denis zavítá do Prahy. — V Americe zemřel konstruktér okariny Rud. Teschner, který dle modelu okariny antické začal r. 1878 vyráběti nástroje dokonalejši. — Jelikož moderní proudy filosofické, jak se krystalisovaly krátce před válkou, strašně zklamaly, hledá filosofie nové cesty k svému uplatnění. V „Novém Atheneu“ se praví: „Už není „čistě“ filosofie, která skokem do říše metafysických vjtvorů beze vší hlubší podstaty a souvislosti zmocňovala se reality. Filosofie přestává být královnou, absolutní vládkyní, aby se stala rozumnou vjđkyní po celém oboru lidského vědění nejen o přírodě, i o „duchu“, o vědomí... Positivism musí zahynouti

věděla, že bludafe nutno tak dlouho od společnosti pravověřících odlučovati, pokud se bludných domněnek nevzdá; Hízler prý jednal zcela správně.

Od té chvíle po 10 let (pokud linecká protestantská obec trvala) snášel Kepler nejrůznějši ústřky; marně po 7 let usiloval, aby byl zbaven protestantské církevní klatby. Hafenreffer mu slíbil, že se za něho u Hízlera přimluví, ale slibu nedodržel. Kepler r. 1619 Hafenreffrovi psal, že konkordanční formul mlčky přijímá, ale podepsati ji nemůže, protože by to znamenalo úplný souhlas, schválení všech bodů; nechť jen jest připuštěn k večeři Páně!

Hafenreffer odpověďi jménem theologické fakulty, že Keplerovo vyznání neuspokojuje; prý má učenec bloupou a rouhavou obrazotvornost. Nechť tedy napravit pohoršení, které zavinil jeho bláznivý rozum. Kromě toho theologové v Tübingkách oznámili zvláštím okružním listem všem lutherským sborům, že Kepler jest z církve jejích vyobcován. Jaké právo k takové tvrdosti měl lidé, kteří sami bouřevnatě zamítali autoritu cíkve obecné? Odkud měli poslánj k neomylnému výkladu bible?

Jestě bylo štěstím, že se k němu katolíci chovali mnohem lépe. Přjmý soud rozhněvaného protestantsťva nedopadl boľesně na hlavu hvězdářovu hlavně proto, že lutheršť sami za války se

Rázně.

Příměří mezi Polskem a Ruskem již bylo podepsáno. Potáťm splněny téměř všechny požadavky ze strachu před Wranglem. Litva bude oddělena od Ruska koridorem. — Ukrajinská armáda překvapila boľševické voje velikým průlomem mezi Žmerinkou a Brailou; ukrajinská řjzda operuje již v týlu boľševického vojska. Kořist jest obrovská. — V Bratislavě byla vyvolána německo-maďarskými cizími agenty komunistickými protistátní stávká, která však narazila na odpor i velké části soc. demokratů. Protože odborové ústředj odepřelo vypláćeti stávkové podpory, vypravila se komunistická deputace pro peníze na financování stávký do — Vjdně, kdež jest na píl milionu židů a mnoho přátel Bely Kuna-Khona. Ale deputace byla zadržena. Kdy pak už cizí agenti budou vykázáni z našich hranic opravdu rázně? — Delegáti sjezdu německých soc. demokratů v Karlových Varech zdrcující většinou se vyslovili proti komunismu systému Leninova. — Jako jinde tak i v Itálii došlo k velké roztržce mezi soc. demokraty, v nichž se objevila silná frakce boľševická.

jen proto, že chce usmrťiti „srdce“, jehož potřebu nesíťí, že chce zastavit tu lavinu lidských ideálů, nejen náboženských, ale ideálů vůbec, které budou vždy ze srdce i vášní lidských přjšťiti, a že dosazuje na jejich místo jedinou vášeň, do nekonečna vydrážděný pud teoretického poznání, nekonečnou vůľi k analýse neschopnou oně libezné sympatie ke všemu lidskému, jež dovede život člověka ozáťiti onou gloriolou ideálů, pro kterou toľik lidí žilo a umíralo. Tato slova napovjďají, jak veliký humbug se prováděl před válkou s nedomyšlenými fantasiemi pod štítem vědy; zároveň se zde naznačuje, že nová směrnice začne se obírat pokladem náboženského zjevení vážněji. — Nové, velkolepé objevy učiněny pod zemí v sousedství Macochy. Prokopán vchod ke třem velikým jeskynním prostorám. Jedna jeskyně jest jako nádherný dóm; odtud na všechny strany idou

ocíťi ve velikých nesnázích. Když pak r. 1622 protestantský sbor byl zrušen, zůstal Kepler na místě jako matematik císařský. Katolíťtí aristokraté jej chránili jak před Bílou horou tak později. V klatbě lutherské přes všechny své prosby, přes všecko zapřísahání učenec zůstal až do smrti. Čímž mu ztrpčen život velice boľesně.

Jesuité s Keplerem obcovali přátelsky. Kepler sice za 30letého obcování s nimi seznal, že výslovně uznávají jedinou vjru za pravou, ale že jinověřci zbytečně netýrať. Proto k učeným členům Tovaryšstva Ježíšova lnul stále oddaněji. Katolický pán Herwart z Hohenburka, kancléř vévody bavorského, Keplera v těžkých okamžicích povzbuzoval a všelkou svou službu mu nabízel. Odporučoval učence jak hodnostářům svěťským, tak duchovním. Arcibiskup koľnský Arnošt prokazoval slovutnému hvězdáři velkou pozornost. Kepler měl velkou radost, když od arcibiskupa obdržel vzácný dalekohled Galileiho. Arnošt dal též vytisknouti Keplerův spis „Dioptrice“. Podporoval Keplera ve zlých časech i lmočně. Přiznivci hvězdářskými byli i papežšťi nunciové ve Štýrském Hradci a v Praze a jiní církevní hodnostářé. První dalekohled, který se stal Keplerovým majetkem, byl darem Jesuitův; u také se za něho přimlouvali u vysokých hodnostářův. Jesuité znamenali pro badáťele i značnou podporu

chodby. Čekali se objevy další. Pohádkovitý labirint stane se nyní jistě dostaveníčkem přečetných cizích turistů. — V »Pedagogických Rozhledech« referuje J. V. Křma, že v pozůstalosti univerzitního profesora Fr. Čády nalezeny velice důležité rukopisy; na př. »O spánku a snu« a i. v. — Hvězdářská věda stojí před novou záhadou. Mlhoviny otáčejí se kolem určitých středů a srážejí se v nové hvězdy. Analýs jejich paprsků dokázalo se, že kromě jiných látek v nich se nachází helion, nebulium a plyn. — Zvláštní italská komise má za úkol vydati nesmrtelná díla proslulého zakladatele římské školy pro hudbu chrámovou Palestriny, který žil v XVI. století. — Maksim Gorkij jest ruským šmeralem, vypočítavým sobcem. V únoru ještě bolševikem nebyl; stal se jím teprve potom, když bolševici nakupili celou horu nepravostí do nebe volajících — jako na posměch všeliké morálce. Když seznal, že bylo pozavíráno několik desítek ruských učenců, napsal Leninovi list, v němž prohlásil: »My, zachraňující svou kůži, řezeme národu hlavu, ničíme jeho mozek. Je zřejmo, že nemáme odvahy čestně za-

hynout, jestliže se utkáme k takovému barbar-skému a hanebnému prostředku, za který považují vyhlašování kulturních sil země.« Upozornil, že mezi vězňými jest většina nemocných starců, které mohl hlad a žalář zabít. A teď Gorkij sedí u egyptských hrnců a ssaje mizu z ujařmeného dělnictva, ke kterému dříve sám náležel. — Právě vyšlo 1. číslo III. ročníku »Květů mládeže«. Je to výborně redigovaný list orekské mládeže. Předplatné na rok 10 K. Vychází v Brně, Nová ul. 8. — »Zvon« započal svou 21. roční pouť pěknými pracemi předních našich literátů. Tento časopis snaží se povznášeti estetickou úroveň českého čtenářstva opravdově. Právě proto, že to jest beletristický týdeník elitní, zápasí s tiskařskými nesnázemi více než literární podniky, hovoří všedním vášním davů. Přejeme »Zvonu«, aby mohl vycházeti brzy za tak příznivých technických a finančních auspicií jako před válkou. — V brněnské »Hlídce« B. Spáčil v článku »K psychologii odpadu« velice bystře pojednává o duševním procesu Lutherově před odpadem.

MODERNÍ		FOTOGRAFIE	
v nejrůznějším provedení sboťová			
J. F. Langhans uměl. velkozávod Hradec Králové, Adalbertinam.			

Kulturní jiskry.

Nové poznámky o humanitě a reformaci tábořské přináší na základě vědeckých dokumentů P. Ant. Rejzek ve »Sborníku historického kroužku«. Moravští Táborité ve spojení s odpadlým knězem Bedřichem ze Strážnice kolem Velehradu přepadali kláštery a svatyně, aby je olupovali a pustožili. (Bedřich později stal se pověstným jako sobecký, nevlástenec ramenář.) V lednu r. 1421 byl přepaden klášter a kostel velehradský, kdy 13 mnichů přehlo. Táboři 5 řeholníků zbývajících spoutali a na skřípec uvrhli, aby z nich mučením vynutili přiznání, kam uschovali kostelní klenoty. Mučení bylo stupňováno tak, až zmračený ubožáci umírali. Táboři pak i mrtvolu zohavili a useknuté údy sem tam poházeli; konečně kusy mrtvol naházeli do studně a pak zasypali, aby jednou tyto ostatky nebyly od katolíků uctívány. Kručníky pohazovali po zemi a z vylámaných skříní vybrali vše, co bylo ze zlata nebo ze stříbra. Mrtvolu opata Jana a jeho bratra si nechali stranou; zavlekli je druhý den do chrámu, složili hranici z rozbitých oltářů a ránnů, na kterých ta dvě těla upálili.

Pak vyrazili Táboři na Polešovice. Spoutali kněze Mikuláše, který se pokusil zabránit jim v plenění kostela. Naložili jej na vůz a ztýrali jej, když nechtěl zapřít katolickou víru. Pak jej odvezli na luku proti Uher. Ostrohu, kdež ho upálili. Když do Polešovic později byli posláni jiní dva kněží katoličtí (Zikmund a Václav), i ti byli od husitů usmrceni. Táboři opevnili se na ostrově, odkud podnikali lupičské výpravy do šírého okolí.

Obrátili v ssutiny i Boršice. Vhodno poznamenati, že v opatství velehradském v době válečných akcí tábořských panovala vzorná kázeň; mniši plně pracovali a vedli život asketický. Opat

intelektuelní. Informovali jej horlivě o vlastních cenných výzkumech. Proto Kepler o Jesuitech ve svých listech psal s velkým uznáním.

Keplerova víra byla hluboká, opravdová. Byl si vědom své vynikající práce badatelské. Ve svém proslulém díle »Harmonices mundi libri V.« napsal s oprávněným sebevědomím: »Je mi ho stejně, bude-li či nebude-li dílo moje čteno od současníků neb od pozdějších pokolení. Za sto let nalezne čtenář jistě.« Spolu však i největší ze svých objevů přičítal moudrosti Boží, jak patrně z četných poznámek, limitě své učené spisy protkáva. Prohlásil, že čím více se Bohu blížíme, čím více ladnost světa poznáváme.

Za zmínku stojí jeho stanovisko k fanatickému reptání protestantskému proti vědecké opravě kalendáře, nařizené papežem Řehořem XIII. Pastoři tehdy užívají i pověrečných výmyslů proti změně »papežské«. Kepler však uznal otevřeně, že papežova oprava počítání dnů v roce jest nejlepší.

Ke konci života přízní císařovou a Albrechta z Valdštejna bylo o jeho bmotné potřeby velmi dobře postaráno. Učenec zemřel r. 1630 v Řezně s tím vědomím, že mu bylo od zlostnatých protestantů přece vráceno, v době, kdy měl nekrupnější starost o svou rodinu.

Jan II., který r. 1421 skončil smrtí mučednickou, byl vzorem klášterní sebekázně a osvědčil při mučení velikou zmužilost.

V boji o náboženství. (Ke kritice monismu.) Tento název nese vědecké pojednání povolného znalce prof. dra Jana Konečného. Spis přišel jako na zavalanou, aby rozptýlil celý roj nestvůrných moderních předsudků, které svou ubohost marně se snaží zastíratí frázemi, které jsou učené jen zdánlivé.

Autor poukazuje na slova Masarykova: »Náboženství jest centrální a vůdčí duchovní sílou životní, je úsilím o život nový, o nové a vyšší životní hodnoty.« Upozorňuje, jak v naší době právě národové nejvzdělanější projevují velikou žízeň po náboženství. »Atheismus, negace Boha, nemůže rozhodně uspokojiti lidského ducha, toužícího celým svým bytím po poznání pravdy a v ohledu theoretickém i praktickém, hledajícího nutně a neúnavně poslední a nejvyšší příčinu veškerenstva a snažícího se odtud přehlédnouti veškeru dějství světové.«

Dr. Konečný kriticky analysoval argumentace Kantovy a názor pozitivisty Humea a promlouvá o atheismu theoretickém. Cituje slova Reinkeova: »Existenci Boha známe právě tak dobře jako jsoucnost světa mimo nás.«

Objasňuje správný výměr náboženství. Lazarus tvrdí, že poznání Boha patří k pojmu člověka a že tedy jest podstatným znakem lidství. Wundt pokládá náboženství za vnitřní maetek lidské duše, plynoucí z její přirozenosti. »Náboženství jest vztah celého člověka k Bohu, jeho rozumu, vůle i citu, jakož i podřízených funkcí tělesných službě Boží.«

V pojednání o odchylných názorech o podstatě náboženství poukazuje na intelektuelní chabrost. »Naše náboženství protestuje již ve svém pokru proti stotožňování náboženství jen s vírou a žádá proniknutí celého člověka náboženským přesvědčením a to nejen v soukromém, nýbrž i veřejném životě.«

Náboženství má ovládati všechny akty lidské. Akty vnitřní úcty náboženské se jeví také zevně a vnitřní úcta k Bohu přechází v úkony vnější bohopocty. Nenaideš národa, jenž by víru svou neprojevoval zároveň zevnějšími úkony bohoslužebnými. Potřeba kultu plyne také z toho, že náboženství nebylo nikdy a nikde považováno za věc čistě soukromou. Náboženství stalo se zále-

žitostí rodinnou, občanskou a sociální. Společnost a stát mají náboženství hájiti a podporovati jako mocného a stát udržujícího činitele.

Autor řetězcem nezvratných dokumentů dokazuje neudržitelnost hypotézy, že lidstvo postupovalo od nejnižších forem náboženských k náboženství monotheistickému. Právě naopak: jasné paprsky skutečné vědy zcela zřetelně poučují, že původním náboženstvím lidstva byl monotheismus. To seznáváme tím patrněji, čím hlouběji jdeme do historie národů indoevropských.

Bůh jest bytost osobní. Život světa není životem Boha, ale život ten není nezávislým na první a nejvyšší příčině všehomíra, která vše proniká, vše udržuje v bytí, zachovává, řídí a spravuje. Připuštěním a uznáním osobního Boha plyne také uznání zjevení. Stopy zjevení v náboženství národu primitivního dokazuje v proslulém svém spise Le Roy. Bůh může člověka zjevením poučiti a může také činiti zázraky; zázrakem neničí zákonů přirozených, nýbrž obmezuje je toliko na čas v jejich činnosti a působení. Racionalismus stojí bezmocně před zázraky, jichž jsme svědky v době přítomné.

Zevrubně autor vysvětluje, že monismus nemůže býti náboženstvím budoucnosti. Poukazuje na trapný osud monistického kláštera »Unesmy«. Vypovídá-li materialismus úplně službu v oboru poznání, tím nespolehlivějším jest ještě v oboru praktického života. Monismus chtěl vypěstiti zvrucnění náboženství spojením Boha se světem, zbavil ho však vlastní jeho podstaty, samostatnosti a svéprávnosti a učinil z něho bezradného vězně přírody.

Kniha vyšla v »Knihovně Obnovy« jako 33. svazek. Cena 5.50 K. Obledávky vyřizuje Družstevní knihkupectví v Hradci Králové.

Rozmanitost.

Ve Florencii vstoupil do františkánského kláštera syn známého ruského spisovatele Maxima Gorkého, což vzbudilo značnou sensaci. — Kapitulum vikářem v Olomouci jmenován šlechtetný pracovník dr. A. C. Stojan, který má vrchní pravomoc nad arcidiecézí až do okamžiku, kdy bude jmenován nový arcibiskup. — Židovští úředníci měli v Brně na dlouhý den prázdno. Zato však děti, které na sv. Jana Nepomuckého šly do kostela, byly ve škole trestány nebo šikanovány. — »Českoslov. deník« si stěžuje, že na Vsetínsku příslušná lhová prodejna žádá od živnostníků zálohy jdoucí do tisíců; ale lfi dostane výhradně žid, i když hostinské koncese nemá. — »Bratislavský deník« napsal: »Není téměř odvětví, v němž bychom se nesetkali se záluďnou činností

Královéhradecká bankovní jednota společnost s r. o.		
v Hradci Králové.		
Dopisní adresa: Alibabka.	Účet pošt. spoř. č. 140.275.	Číslo telefonu 88.
Provádí veškeré obchody bankovní a směnové.		
Vklady sárokují se nejvýhodněji.		
Escont obchodních směnek.		
Složení listky poštovní spořitelny na poštovní sdarma.		

židovskou. Jest věru úžasné, jak židovská klika dovede pracovat. Vláda odejme nějaké obchodní privilegium židovským držitelům, kteří jeho provozují k své existenci naprosto nepotřebují — a již je zle. — Běhaři, stěžují si, obtěžují úřady, nabízejí úplatky, a když úřady pevně za svým rozhodnutím stojí a nepovolí, počnou pracovat jinak. A zase osvědčenou metodou: získá se personál, zaměstnanci a ulice, a již to jde. Nejde-li to ještě v Bratislavě, půjde to v Praze. Zlákáji, co se dá, chopí se veřejného teroru. Tak na Slovensku odhala vláda licence na biografy — a v Praze se šve ulice proti tomuto vládnímu rozhodnutí. — V. L. Burcev dne 2. října ve svém listu »Obščee Dělo« poukazuje znovu na své obvinění z roku 1917, že Trockij s jinými židovskými drubry byl za války ve službách německého generálního štábu. Nyní se dostalo Burcevi v Berlíně bližších informací o stycích Trockého s generálním štábem německým před květnem roku 1917. Styky ty započaly vlastně již v srpnu roku 1914. V té době obdržel Lenin celkem 70 milionů marek na bolševickou agitaci v Rusku a jiných zemích dohodových. »Tvrdím, že demonstrace v Zimmerwaldu a Kinttalu byly zorganizovány Leninem za německé peníze a za účasti německého generálního štábu! R. 1917 dostal se Lenin do Petrohradu s německou pomocí. — Londýnská »Morningspost« sděluje: »Ve schůzi ústředních sovětů dne 28. září prohlásil Lenin, že podpory, věnované bolševickou vládou na agitaci bolševickou ve střední a západní Evropě, dosáhly výše 10 miliard rublů ve zlatě. Z toho obnosu zůstalo ve střední Evropě a v Německu pět miliard.« Tudíž bolševici dovedou vyrábět »veřejné mínění« a získávají davy způsobem nejděsivějším — zakupováním židovských duší. A podplácení z peněz získaných zločinným vydíráním, loupením a ujařmením třídy pracující. Místo přitažlivé idey tu

hraje hlavní roli zlatý kov. — »Nár. dem.« píše pod označením: Vliv Židů v rakouské sociální demokracii roste: V provisorním rakouském Nár. shromáždění 1918—19 měli němečtí soc. dem. 39 poslanců, z toho 9 Židů; v Národním shromáždění v r. 1919—20 měli 71 poslanců, z toho 22 Židů. Sociálně demokratická strana Národního shromáždění vyslala do vlády 9 státních tajemníků, z čehož 6 Židů. — Habrman právě před svým odchodem z ministerstva prokázal zvláštní milost, která ovšem v těch dnech byla již laciná a nevlekla za sebou osobní mrzutosti. Ministerstvo školství a národní osvěty totiž 15. září prohlásilo československou církev za církev státem uznanou. Ale snad se mělo o tom úmyslu přece také něco povědět předem Národnímu shromáždění?! — O straně nár. socialistů píše sám nár. soc. orgán »Čes. Demokracie«: »Shoda strany národně sociální v nynějším jejím složení není možná, jak dokázal sjezd zastupitelstva. Nynější strana čs. socialistů není záchranou socialismu, jak se snaží světu namluvit, nýbrž spíše jeho balastem, podstatnou překážkou rozvoje. A nelze se diviti. Zakladatel strany Klofáč je dnes loutkou frakce Stříbrného a Frankeovy, dr. Vrbenský jde samostatnou cestou a pp. Špatný s Trnoblanským vyjímali by se nejlépe v bezprostřední blízkosti dra Šmerala, Muni a Zápotockého. Na jaké úrovni sjezd stál, ukazuje, že bylo tleskáno řečníku, který tvrdil, že vedení strany není jednotné, že se rozchází v základních otázkách, a rovněž tleskáno referentu, který jednotnost vedení sjezd ubezpečoval. Na sjezdu nebylo žádné životnosti, žádného zájmu. Sjezd byl formalitou, která neznamena nic, a zároveň dokumentem nehlubšího úpadku a rozkladu strany. Čím rychleji bude rozklad ten postupovat, tím lépe.« List dokazuje, že inž. Záruba stal se obětí komandýrky, které dokázal, že svedla stranu na zcestí.

čtvrtek 14. října ve veřejné dražbě různé nalezené předměty (asi 1000 kusů), jako cestovní vaky, deštníky, hole a j. Dražba bude se konati od 8—12 hod. dopol. a od 2—5 hod. odp. v místnostech skladště Zál. úv. ústavu (naproti hotelu Holub).

Ze Sportovního klubu. Na hřišti S. K. v Hradci Králové bude 16.—17. října sehrán turnaj o stříbrný pohár putovní; zápasiti bude 12 mužstev. — Dne 9. října uvítá Sportovní klub fotbalové mužstvo z Těšínska. Zápas bude sehrán v sobotu a v neděli. Jest to první jejich zájezd do Čech.

Abonentní koncerty Hudeb. odboru Okres. o-světového sboru počnou již v příštím týdnu koncertem Ševčíkova kvarteta.

Divadlo. Dramatické sdružení »Tyl« v Hradci Králové připravuje na dny 23. a 24. října v měst. Klicperově divadle veselohru »Léčivý sen« (Ta pravá) od Ludvíka Fuldys.

Koncert Stanislava Tábora, solisty Sdružení mor. učitelů a Emy Marešové pořádá se dne 9. října v městském Klicperově divadle. Začátek o půl 8. hod. Klavír »Petroff«.

Neotálejte a kupte si akcie Českoslov. tiskárny! Jeden kus pouze za 250 K. (Praha II., Spálená ul. č. 15.) Tiskárna ta jest velice důležitým podnikem pro velenutné šíření tisku strany lidové v době historicky tolik významné. Peníze uložené do těch akcií se majiteli neztratí, ale ponesou úroky.

Do Hoře a Josefova. V příštím čísle.

Různé zprávy.

Zdražení tiskařských potřeb od té chvíle, kdy jsme určili nové předplatné, stupňovalo se několikrát, takže nakladatelstvo bylo nuceno stále větší obnosy na každé číslo dopláceti. Ke všemu ještě přistoupilo překvapující zvýšení poštovného. Náš tisk tedy kráčí cestou trnitou. Proto jsme přes nejlepší vůli nuceni vydávati dočasné »Obnovu« v rozsahu zmenšeném.

Náhrada za ztracené poštovní zásilky. Bylo zjištěno, že poštovní úřady srážejí při výměře náhrady za ztracené zásilky čistý zisk v libovolné výši, průměrně 5—8%. Obchodní gremium žádá své členy, aby mu bezodkladně oznámili, komu byla tímto způsobem náhrada vyměřena, se sdělením čísla i data úředního sdělení o výši dotyčné náhrady, přesného obsahu zásilky, její ceny i výše srážky.

Kalendáře na r. 1921.

**Rolnický kalendář
kalendář Moravan,
Kapesní kalendář,
Studentský kalendář**

dobyly si mezi našim lidem uznání a obliby.

Kalendáře vydány budou koncem měsíce září t. r.

Loňského roku nemohlo býtí velkému návalu objednávek vyhověno a prosíme naše stálé odběratele, by na vedle připojeném listku dodávka kalendářů ihned si sjasitili.

Jen včasné objednávky mohou býtí zavčas vyřízeny.

Kalendáře na rok 1921 sdílujeme:

»Rolnický kalendář« . . . kus 10 Kč,
kalendář »Moravan« . . . kus 10 Kč,
»Kapesní kalendář« . . . kus 6 Kč,
»Studentský kalendář« . . . kus 8 Kč

a poskytujeme při hromadných objednávkách slevy: při nejmenší objednávce 12—24 kusů 20%, při objednávce 24—50 kusů 30%, při objednávce přes 50 kusů 40%.

Polštovné a obal sdíluje se režijní cenou!

Objednávejte hromadně

na adresu:

OBČANSKÁ TISKÁRNA
spol. s r. o.

-BRNO, Starebrněnská ul. 19-21.

Československá strana lidová.

Přednášky v Hradci Králové. Dne 3. t. m. v četně navštívené schůzi spolku »Anežka« v Adalbertinu promluvil věcně a dokumentárně o historii poměru Říma k našemu národu p. senátor Msgr. dr. Fr. Reyl. Posluchačstvo přijalo vzácné poučení velice vděčně. — Dne 7. t. m. o nynější situaci katolicity přednášel nám velice poutavě horlivý organisátor p. Fr. Pukl. Slova jeho přesvědčila a znamenitě shromážděné poučila.

Na Novobydžovsko. V neděli 31. října o 10. hod. dop. bude **Okresní konference důvěrníků** za účasti posl. dra Noska. Účast všech místních dů-

věrníků je povinná. — Odpoledne o 3. hod. bude členská schůze organizace novobydžovské, na které promluví p. dr. Nosek.

Místní důvěrníků a stoupenců čl. strany lidové na okrese štokém! V neděli 10. října o půl 10. hod. dopol. koná se **Okresní konference důvěrníků ve Štokách** v hostinci pana Matouška. O časových otázkách a o našem dalším pracovním plánu referuje tajemník Ant. Mrkvíčka. Dostavte se ze všech obcí v hojném počtu. Přístup na tuto konferenci mají pouze organizovaní lidovci.

Zprávy místní a z kraje.

Před nastoupením vojenské služby nováček. Každý nováček lebece si uvědomí, že dnešní poměry, za nichž nastupuje vojenskou službu, podstatně se liší od poměrů, za nichž byli jiní, starší načení tak učiniti. Neřeba mysleti ani na doby válečné, kdy nováčkové po nejnemnějším výcviku několikanedělním hnání byli na frontu do zákopů. Stačí mít na mysli poměry normální, neválečné. Nováček nebude přivítán cizím jazykem, nebude nucen osvojovati si velení německé, nebude vydán nebezpečí, že již pro svůj český původ bude terčem mnohých ústřků. Bude mezi svými. Bude pod krovem vlastního národního státu! Tato okolnost odnímá veškeré odium vojenské službě. Nečiní ji více nutným zlem, nýbrž jest vlasteneckou povinností, které každý rád a s nadšením se má podrobiti ve vědomí, že pomáhá společně s ostatními dokonalovati veliké dílo osvobození národa. Tato armáda není žádnou armádou »Jeho Veličenstva«, nýbrž jest to armáda, sloužící jen potřebám národním a jakmile tomuto svému poslání vyhoví, stane se zbytečnou. Nezavinili jsme my, že musíme být na bedlivé stráž svých nejcennějších statků národních, své samostatnosti proti zahraničním nepřátelům, kteří nechťeli se smířiti se stavem, jak byl vytvořen výsledkem světové války. Naše armáda jest armádou určenou jediné k obraně. Ani o pít za ně nenesou se naše aspirace. Ale ani o pít za ně nemají žiti aspirace našich sousedů. To jest počátek i konec naší vojenské potulky. A pracovatí pro tuto politiku jest součástí povinnosti každého občana republiky. Mladý

občan, nováček, jest volán k vojenské službě, aby se k této povinnosti připravil. Stát respektuje v něm rovnoprávného občana se všemi jeho občanskými právy, žádá na něm však také plnění povinností. Nejevědomitější plnění těchto povinností jest pro každého nejvyšším mravním závazkem. Jde jen o zájmy republiky, která jest stělesněním samostatnosti a svobody národa. Stát, který takto pohlíží na nové příslušníky čs. branné moci, vyjde jim aké vstříc co nejvíce, pokud tomu doba nedostatku nepřekážá a poskytne jim vše, aby jim konání vojenské povinnosti ulehčilo. Proto každý nováček v povznesené náladě a s hrdým čelem oddá se nové své činnosti, k níž volá jej zákon jednomyslně schválený revolučním Národním shromážděním.

Královéhradecké hůlce »Typografické Besedy« podařilo se získati na 30. října večer a 31. října odpoledne padesátičlenný pražský pěvecký sbor »Typografia« a plně spoléhá, že vzhledem k velkým finančním obtížím se zájezdem těchto populárních pěvců spojených obecnostvo místní i z okolí dokáže bojnou účastí své pochopení pro koncerty, které budou uměleckým požitkem prvního řádu.

Lihová sněženka. Obchodní gremium v Hradci Králové vyzývá všechny své členy, aby mu bezodkladně sdělili stížnosti, jež mají proti Lihové sněžence.

Bankovky s falešnými kofky budou přitímány na platbu dávky z majetku a přírůstku na majetku. **Dopravní úřad** v Hradci Králové prodá ve

OBNOVA

Týdeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nezálepené a ne frankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplácené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství koná jen písemnou výpověď. — Číslo účtu pošt. úř. šk. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Odluka církve.

Důležitá otázka odluky církve katolické od státu luštila se u nás posud na straně nekatolických živlů výhradně divokým skřekem a zdviháním sevřených pěstí. Takové chování reputaci naší republiky za hranicemi velmi málo zvýší, zvláště když konfesním požadavkům židovským vláda vyhovuje přechootně s hlubokými úklonami.

Fanatikové zapomínají, že se tu jedná netoliko o katolíky české, ale i německé a maďarské, před kterými mají státní orgány až příliš nápadný respekt. O rozluce tedy se nebudou smlouvat pouze katolíci čeští.

„Nár. Listy“ 13. t. m. v referátu o výhodách rozlučky ve Francii praví, že by měli o nich uvažovati „naši zásadní odpůrcové rozlučky, svolávající síru a oheň (i?) na hlavy těch, kdo o ni u nás usilují“. Na kterém pak obzoru „Nár. Listy“ tu síru a oheň vidí? Či zaspaly celá dvě léta, že nevidí, jak právě tisk strany lidové o rozluce mluví klidně a rozvážně již tak dlouhou dobu! Za samé války jsme prohlašovali, že poměry jsou neudržitelné a že skuteční věřící jsou nuceni bojovati proti zbyrokratisování a ujařmení církve, jaké připravila Vídeň.

Ale právě liberálové a pokrokaři měli dávno jasně vyložit, od koho a od čeho má nastati rozlučka církve věřících, kteří přece i nadále zůstanou státními občany. Právě pokrokaři měli hojnost příležitosti dokázati, že jejich svobodomyšlná hesla nebyla švindlem a že chtějí snášeli-voť reálné aplikovati i na tak čtené katolictvo.

To přece samy „Nár. Listy“ věděly, že návrhy Bartoškovy jsou otrokářskou provokací, k níž charakterní katolík přisvědčiti ani nesmí. Má-li katolík platit nevěrcům daň již z pouhopouhé účasti na bohoslužbách, kde pak je svoboda? Také není opravdovou přípravou k spravedlivé odluce štvání proti katolickým věročlánkům ve školách a sarové posměchy z naší víry na veřejných schůzích. Kdo říká, že má kostely všechny zabrat stát a pomáhá československé církvi ke kostelům přehorlivě na účet církve naší, nepočíná si důsledně.

Právě 15. září pokrokařská „Škola měšťanská“ uveřejnila inkvisiční výzvu, aby se pátralo, který učitel kandidoval na program lidovců, „největších nepřátel republikánské školy“. Přidán rozkaz: „Jména těchto zrádců stavu nám oznamte!“ Tedy — psancem má býti netoliko obyčejný katolík, ale i stoupenec strany lidové, největší ze stran skutečně národních.

Mají býti ujařmení katoličtí rodiče, katoličtí učitelé i katolické děti školní. Katolíkům se milostivě dovolí, aby na toto jařmo hodně platili.

Proti takové „odluce“ nutno protestovati s nejvyšším rozhodnutím. Katolíci jinověrcům a nevěrcům přejí ochotně učitele podle vlastní chuti. Ale tolik žádají a také si dobudou, aby děti katolických rodičů byly vychovávány katolícky. A jestliže volní myšlenkání zcela otevřeně zakazuje zřizování katolických škol konfesních, my se zeptáme, zdali tak urputně chtějí postupovati také proti náboženství evangelickému a židovskému.

A kdožkoliv by chtěl okrást katolické kostely o jmění k udržování bohoslužeb nehmotnější, ten přece neodmítne, ale odpoví. Poškozuje sice sa-

my větší laiky, kteří by stejně musili znovu prostředky k potřebám kultu sháněti.

Je-li odluka na skoku, pak si vyhradíme se vším důrazem, aby na jmenování hierarchů neměli účasti notoričtí nevěrci aneb fanatičtí jinověrci. Budeme žádati, aby kostely sloužily Bohu v duchu a pravdě a nikoli k zvýšení lesku některých osob (třebas byrokratických liberálů). A nikdy nedopustíme, aby se podkopávala učitelům našeho náboženství půda pod nohama řezí samou školní mládež katolickou. Dobrou vůli k spravedlivému vyrovnání mezi státem a církví musí osvědčiti i kruhy nekatolické. Ječlivé tábory „protiklerikální“ nejsou ke klidnému dorozumění žádnou solidní přípravou.

Politika.

Slovenská strana lidová.

Výkonný výbor lidové strany v Žilině 28. září protestuje proti vytvoření ministerského kabinetu z úřednictva. Vládě má udávati směr sněmovna, nikoli jiný činitel. Přes to nechce lidová strana klásti vládě překážky, pokud se tato vynasnaží uváděti zákony v platnost. Nechtě se zabezpečí svoboda tisku, svoboda shromažďovací a spolková. Slovenskou úrovní nechtě jest v první řadě započteno samo Slovensko. Budiž uznáno právo Slováků na samosprávu. Strana staví se proti jakékoli diktatuře a žádá skutečnou lidovládu.

Výkonný výbor spolu s lidovými poslanci a senátory zatracují akci maďarské a německé křesť. sociální strany. Protestuje proti zasahování těch křesť. sociálů do čistě slovenských krajin, protože jejich počínání není ani křesťanské ani slovenské. Ludovci ohlašují proti dalším provokacím křesť. sociálů nekostřejší boj. — Tak odpovídají ludovci na odpornou potměchuť pokrokařů, kteří by rádi viděli hlinkovce ve spojení s Maďary. Bezecně žijí o spojení ludovců s maďarskými křesť. sociály republika neprospívá, prohlubují propasti mezi tábory národními. Ale co na tom mstlivým štvácům záleží?

Bouřlivá byla schůze Slováků v Šaštíně, kam se 26. září dostavilo vyslechnout Hlinku přes 8000 našich. Hlinka mluvil pro pořádek v republice, odporučoval pracovitost a protestoval proti křivdám. Pokud hrůška socialistů jen vyzýval pokřikovala a pískala, zůstali ludovci klidní. Když však rudí útočníci začali házet kameny a vytahovat nože, rozprčení naši se proti nim postavili tak rázně, že povykující výtržníci nevěděli, kudy utíkat; prohaňci „hrdinové“ odhazovali i radě karafiáty a prosili o pardon. Klid byl obnoven v krátké chvíli.

Krvavý byl 10. října tábor ludový v Náměstově. Provokovali tam — jak často hady — voláči Považte tu smlost Hlinkovu! On prý „šval-

poukazem na vyhazování křížů ze škol. „Rozpaloval vášně“, když poznamenal, jak protikatoličtí Češi Slováci „šatli“. Když se proti pokřikujícím vojnům ozvala za řeči našeho senátora Klímka kritika, hned osm vojnů se vrhlo s bodáky proti tribuně. Lid bránil svých vůdců. Za nastávajícího zápasu přitrhlo ještě 20 ozbrojených vojnů. Byli usmrceni dva rolníci a řada jiných hlinkovců byla zraněna. Rozhořčení lidu jest obrovské. Žádá se, aby ten český pluk byl ze Slovenska odvolán. Byli zkrvaveni také vojni.

Tu konečně se musí ozvati hodně důrazně otázky: Co mají na práci vždycky na ludových táborech pokrokaři a socialističtí vojáci? Kdo je tam volá? Proč nedokazují své hrdinství na maďarských bolševicích a německo-židovských kořistnících? Proti vlastní krvi mají kuráže dost a dost; před krvavými zlojínky se schoulí do temnot.

Od té doby, co Šrobár neomaleně prohlásil, že bude ludovou stranu se vši vehemencí potírat, myslí si fanatikové, že ludovci jsou fackovacími panáky, do kterých může každý kopnout. Ale hlinkovci si dobudou shromažďovací svobody státi co státi! A nechtě vláda nedopustí, aby si vždycky musili pomáhati proti provokatérům sami!

Zároveň máme dobře na mysli, jaké štvance pořádali v samých Čechách proti katolictvu na veřejných táborech netoliko poslanci, ale i státní úředníci. Myslíte si, že katolíci budou za cecho-tu bezvěrců věčně mlčet? Ať už jen konečně úřady hájí platných zákonů i proti volnomyšlenkářským demagogům. Jestliže by druhá strana v národě začala brániti nezadájných svých práv rázně sama, pak by provokatérům došel dech brzy. Kdo miluje republiku a československý lid opravdově, nikdy nebude ve spolku s židy brutálně provokovati ryze český tábor náš, který jest tak mohutný.

Jistě si nepřete, aby u nás zavládly poměry irské!

Různé.

Došly zvěsti, že ukrajinští povstalci proti bolševikům dobyli Kijeva. Židé rychle z Ukrajiny prcháji. Jen aby z těch uprchlíků nedostala naše republika lví příděl! — Ve dvou týdnech bude zahájeno jednání o definitivní mír mezi Moskvou a Poláky. — Bolševický delegát Kopp v Berlíně stal se správcem sekretariátu pro bolševickou propagandu v západní Evropě. Mezi členy bolševické delegace jsou židé Adler, Glücksmann, Fräger, Jung a Reich, který je tajemníkem Koppovým. Kopp horečně usiluje o to, aby byli uvolněni Rusové internovaní v Německu pro rudou armádu. — Že bolševická vláda jest vlastně židovskou, nedovedou zastít ani nejprohnanější zaprodanci. Sama ruská armáda jest zcela v rukou židovských. Polská armáda zachytila v Žitoměti přísně

Česká banka filiálka v Hradci Králové

provádí veškeré obchody bankovní i bursovní
za podmínek velmi výhodných.

Vklady na knížky a běžné účty úročí se nejvý-
hodněji dle dob výnosů.

důvěrný armádní rozkaz ruský z 20. března. V něm se praví, že »personální stav ruských divísl. sestává ze dvou úplně různých částí: totiž z čistých komunistů výhradně židovského původu a z mobilisovaných, chabých sabotérů původu místního. Vzhledem k tomu velitel divise Kohn přikazuje: »Po dobu akce divise na frontě nechť se obsadí všechna nepřednější místa, jakož i výzvědné oddíly výhradně ruskými gardisty místního (ruského) původu, rozhodně však nikoliv židy; těmto nechť se svěří jen politické a kancelářské práce, místní služba atd. Tedy v Rusku židovští despotové umějí si vlastní krev ukrýt do bezpečí za devaterou stěnu lépe než za světové války. Ať prolévá za židovské zájmy vlastní krev člověk pokřtěný!

MODERNÍ FOTOGRAFIE

v nejrychlejší provedení
zhotoví

J. F. Langhans
uměl. velkosvobod
Hradec Králové,
Adalbertinum.

Kulturní iskry.

Prorocký žalm pro všechny věky. Přehlédneme-li nynější evropskou šachovnici, seznáme, že pro přítomnou dobu jest evangellum ještě významnějším světle než pro současný Herodovy a Pilátovy. Čteme-li o promluvách a skutcích Kristových, v němž obdivu kořime se Moudrosti, která obzírala jasné poměry celých tisíciletí budoucích a dle toho svá slova volala.

Ale do nynějšího bludiště vrhá ostré paprsky kritiky i Zákon starý. Vznešený hlas Boží pravdy nepřehlásí moderní keklíři ani tisícem svých pronikavých píšťalek. Bankrot moderní civilisace jest nevyhnutelně obranou Pisma, třebaže bezděčnou. Vizme na př. žalm třináctý! Promítáme-li smysl jeho výroků do věku moderního, připadá nám, jakoby býval spisován speciálně pro nynější situaci evropského lidstva.

Nuže, čteme a srovnávejme!

»Rekl nesmyslný v srdci svém: Není Boha. Porušení jsou (lidé) a zohavení ve snažení svém; není, kdo by činil dobré, není ani jednoho. (Volnomyslenkáři a socialisté vyhlásili zásadu, kterou již starozákonný mudrlec pokládal za zpátečnickou a nazval ji nesmyslnou. V patách za nevěrou přikvačily švindly v »aprovísaci, kořkařství, keřasení a marnotratnost.)

Hospodin s nebe shlédli na syny lidské, aby viděl, jest-li kdo rozumný aneb hledající Boha. (Nástupce sv. Petra dle hlasu Božího odporučoval, aby děsné sváry se uklidnily dle příkazů e-

FEUILLETON.

KARDINÁL GIULIANO CESARINI.

Tento muž, jehož jméno tak hluboce jest vryto do historie české země, zaslouží u nás zvláštní pozornosti. Jest ovšem pravdou, že roku 1431 staral se o pokoření husitstva fysickou mocí. Vždyť navzájem husité ani se netažili úsilím o vyloučení všeho katolictva v zemích koruny české a svými částmi pleny za hranicemi uváděli v zděšení celou střední Evropu. Jest však jasno, že Cesarini měl vroucí přání, aby k sjednocení křesťanstva došlo nejraději cestou přátelskou.

Před památnou bitvou domažlickou obrátil se na Čechy 5. července 1431 významným manifestem. Sliboval, že bude přilít každý laskavě jako bratr, kdokoli se navrátí do lůna církve. »Nesme-li my všichni bratři a křesťané, nemáme-li jednoho a téhož Spasitele Krista Pána, jedno a totéž Písmo svaté? Táhneme se zbrojí k vám jen nerad a jen z nutné potřeby, abychom se neutečeli nedůvěřivě, jak náboženství u vás hyne, kostely se boří, obrazy svatých se ruší, svátosti se šlapají, věrní křesťané se sužují a země okolní bývá plněna a zpuštěna.« (Katolíci přicházeli osvobodit Čechy dobré vále od tyranství radikálů. »Nedomnívejte se, že by hrstka oněch lidí

Královéhradecká bankovní jednota

společnost s r. o.

v Hradci Králové.

Depoňal adresa: Alibank.

Účet pošt. spoř. č. 140.878.

Číslo telefonu 88.

Provádí veškeré obchody bankovní a směnárské.

Vklady zárukují se nejvýhodněji.

Eskont obchodních smének.

Slovní listky poštovní spořitelny na požádání zdarma.

vangelických. Pátral pilně po rozumných a bohaboňých diplomatech.)

Všichni se odchýlili, spolu neužiteční učiněni jsou; není, kdo by činil dobré, není ani jednoho. (Kdož cynicky odmítl intervenci papežovu, zároveň také prohlášovali, že osvícenost lidského rozumu lépe se v praktické pacifikaci osvědčí než přihlídnutí k zákoníku náboženskému. Ukázalo se brzy, že se svým rozumem neužiteční učiněni jsou.)

Hrob otevřený jest hrdlo jejich; jazyky svými listivě činí; jed lých hadů pode rty jejich. (Jen sledujeme podvodné sňby nynějších sobeckých komunistů a jejich prohané lži o »dik-tatuře dělnictva« v Rusku. Jedu stíhají po rozumných občanech víc než dost.)

Jeichžto ústa zlořečení a hořkosti plna jsou; nohy jejich rychlé k vylévání krve. (Vzpomeňme na nevěrecké schůze a tábory o dnech svatojanských. Vzpomeňme, jak se povykovalo, aby se s katolíky naložilo jako s vlastizrádci. Už také tekla krev pokojných věřících na několika místech. A což teprve krvavé čezvyčajky bolševků ruských!)

Zkáza a neštěstí na cestách jejich, a cesty pokoj nepoznali; není bázně Boží před očima jejich. (Kamkoli vkročil komunista, i tráva přestává růsti. Průmysl rozvrácen, hlad, nahota a zima moří lid. Demagogové, kteří lapali hejly na heslo antimilitarismu, zmilitarisovali docela i pracující lid a neustávali ani v strašných válkách občanských ani výbojích. Při tom ozývá se pusté rouhání.)

Což nepoznají (toho) všichni, kteří páchají nepravost, kteří šírají lid můj jako pokrm chleba? (Rusko proměněno v káznici. U nás nevěrci vyhazují z továren na dlažbu dělníky hlásící se k organizaci křesťanské. Klidně trpí vyžírání pracujícího lidu od orientálských vetřelců.)

(Kteříž) Hospodina nevzývají, tam se třesou strachem, kdež není strachu. (Pravda velice významná! V Rusku bolševici obrátili svůj hněv proti křesťanským chrámům, ale synagogy par-donovali. U nás boží se kamené sochy jako »nebezpečí«. Vyhání se z Prahy pokojné foholnictvo. Hlínka byl internován, zatím co maďaronští židé na Slovensku a Podkarpatské Rusi svobodně páchali protirepublikánské relidy.)

Nebo Hospodin při pokolení spravedlivém jest; vy (pak) jste radu chudého zahanbili, ježto Hospodin naděje jeho jest. (Vlivný předák socialistický u nás prohlásil, že katolíci v naší republice stanou se žebráky. Poctivý občan jsou skutečně stále chudší. Netoliko se trháli pozem-

věděla více nežli celý svět i celá církev křesťanská od mnoha století. Vrátili se Čechové do obecné církve, naleznou všechnu lásku a přízeň, kterou dítě může očekávat od otce a matky.

Ovšem co neurovnala celá řada dlouhých theologických schůzí, nedovedl srovnati ani list Cesariniho. Křesťanské vojsko potom utrpló hanebnou porážku a válka pokračovala.

Konečně došlo k jednání s husitskými Čechy v Basleji, k jednání nikoli s papežem, ale s obecným koncillem basilejským, mezi nímž a Vatikánem byl poměr velice napjatý. Palacký o Cesarinim dí: »Bylo veliké štěstí, že právě on povolán byl předsedati ve sboru na místě papežově; tuším zajisté, že každý jiný předseda byl by dal se odstráti nesnáze, které naň čekaly.«

Dne 10. ledna 1433 Cesarini vřel Čechy řečí vpravdě křesťanskou, vřelou: oslovil husity jménem matky církve jako její syny, po jejichž návratu tato matka touží. I Čechové srdečnou promluvou byli dojatí k slzám. Za dalšího jednání Cesarini neopomenul ničeho, čím by získal rozum i srdce husitů. Ale přesvědčoval se stále více, že rozumné důvody pro české poselstvo nepatří. Jestliže husité vystupovali proti koncilu v postoj soudců, měli si živě uvědomiti, že sami představují tři hašteřící se strany (kalíšníky, Sirotky a Táboři). Taková svárlivá obec s třemi věroukami velkého sněmu imponovati nemohla.

ky od far a kostelů, ale zabírají se docela samy kostely a místnostmi farní. Ale žalm posiluje nádeji na lepší los lidí božích se Boha.)

Kdo dá ze Slona spasení Israelovi? Když odvrátí Hospodin zajetí lidu svého, plesati bude Jakob a veseliti se bude Israel. (Osvobození bohabojných rychle se blíží, jak ukazují bezpečné příznaky netoliko ve Francii a Itálii, ale i v naší republice. Po plesu Jakoba kapitalistického nastane útěšné blaho Jakoba ideálního, Kristova.)

Věru, brzy se bude čísti v Evropě bible se zálmem desateronásobně větší než před válkou. Její prorocké hlasy platí pro všechny věky.

Církevní obzor.

Schůze duchovenstva. Tiskové Družstvo svolává na čtvrtek 21. t. m. do Hradce Králové schůzi duchovenstva, na níž pojedná se o důležitých otázkách časových. Přítomen bude některý z poslanců. Schůze počne o 11. hod. dopol. v Adalbertinu.

Duchovenstva vikariátu rychnovského. Žádám vdp. spolubratry, aby se účastnili schůze duchovenstva, jež se koná ve čtvrtek 21. října o 11. hod. dopol. v Hradci Králové. Účast všech velmi žádoucí, jelikož se bude jednati o důležitých časových otázkách. — Rössler, jednatel.

Československá strana lidová.

Chrudim. Svaz lidových živnostníků československých pořádá v neděli 17. října o 3. hod. odp. v sále u Lohanských protestní schůzi živnostnictva a obchodnictva proti zákonu o korunové dávce moučné. Referentem je Fr. Lukavský, truhlář z Král. Vinohrad. Žádáme o hojnou účast našich živnostníků a obchodníků z Chrudimě a celého okolí, neb vlakové připojení je výhodné.

Z Úpice. V neděli 17. t. m. večer bude ve spolkové místnosti u p. J. Vacka veřejná spolková schůze, na níž promluví posl. Dr. Nosek. Všichni stoupenci účastněte se! Dávěrník.

Česká Skalice. V neděli dne 17. koná se přednáška o významu Orla. Přednáší br. Jos. Polák z Hradce Králové.

Z Píště. V neděli 17. října odp. bude schůze místní organizace. Přednášet bude vdp. dr. Gustav Domáňal z Hradce Králové. Dostavte se všichni!

Naším studentům. První číslo »Jitra«, časopisu katolických studentů středněškolských, právě vy-

šlo. Husité protestovali proti tvrzení, že netvoří součást církve obecné. Sám Prokop Veliký prohlásil 4. února: »Urážíte nás, pravice, abychom se vrátili do církve, jako bychom byli z ní vystoupili. My jsme netoliko nevystoupili, nýbrž snažíme se přivést k ní všechny křesťany a vás také.« Tato slova přirozeně vzbudila ve sboru veselost. Otcové nebyli takovými ignoranti, aby nevěděli, jak sami stoupenci Rokycanovi doma prudce kaceřují Táboři.

Cesarini po marných pokusech o smír 11. března konstatoval klidně dvě stanoviska: koncil má za to, že jest církev u něho; Čechové však si myslí, že církev jest u nich. Doložil výpně: »Nuže tedy, sjednoťte se s námi -- a bude církev celá.« Chci, aby se stali Čechové členy sboru a soudili spolu s otci katolickými. Ale Češi věděli, že by ve sboru tvořili menšinu a napřed uhořeli, že by byli přehlasováni. Proto na návrh nepřistoupili, ale přece měli za to, že jsou syny církve nikoli národní, ale obecné. Tu bylo ovšem každé dorozumění těžké. Obecný sněm se nescházel s velkým nákladem a nemalými potížemi ani jindy proto, aby přijal poddané rozkazy menšiny.

Veliké poňmutí způsobila řeč Cesariniho na rozloučenou s Čechy 13. dubna. Kardinál žehnal husity křížem: »Poručím vás Otci, Synu i Duchu svatému.« Rokycana polehnal pak sbor.

Možná bohatým a uceleným obsahem, z něhož vy-
jdáme: »Bianičí rytíři«, »Hymnus českého ná-
roda«, »Na troskách pohanstva«, »Z prvního litra
mládí« a p. Přináší i ukázkou studentské poesie a
seznamuje nás se studentským hnutím u nás i za
hranicemi. »Litro« jest jediným časopisem kato-
lického studentstva a nejlevnějším studentským
časopisem vůbec. Předplatné jest 4 Kč pro stu-
denty a 8 Kč pro nestudenty na půl roku. Ka-
toličtí studenti, rodičové a příznivci jejich žá-
dejte první číslo na ukázkou na adresu: Admi-
nistrace »Litra«, Praha II., Voršílská
1. —

Záložní úvěrní ústav v Hradci Králové

zvýšuje akc. kapitál na 10 milionů Kč.

**Upisovací lhůta končí
v sobotu dne 16. října 1920.**
Kurs upisovací Kč 300.— pro akcionáře.

Zprávy místní a z kraje.

Kilperovo divadlo. Dne 2. a 3. října provedla
Jednota divadelních ochotníků Stechova »Zmate-
nou pohádku« — vpravdě zmatenou mýchaninu
lyriku a — komedie. Literární ceny valné Ste-
chova komedie nemá. Je tam spousta složek, které
nemají vnitřního svého odůvodnění. Jen, aby tam
byly. — Provedení samo nebylo rovněž úplně u-
spokojující. Nemluví o členech, kteří vypomá-
hali zaplniti nutnou spoustu osob, ale i sám pan
Jan Huňáček ve svých lyrických momentech ne-
byl obratným. Pan E. Svoboda oživil komedii
zdařile svým vystoupením, rovněž sl. Skorkovská
byla pro svou roli jako stvořena. — 10. října
vedla na naši scénu Č. O. B. Jiráskovo drama
»Otec«, uchvacující svou naturalistickou silou, až
přeháním kletých vlastností vesnického sedlá-
ka. Pozornost naši upoutalo toto představení vy-
stoupením pražského umělce p. Želenského, jehož
typické, místy až karikující gesto vzbudilo náš
obdiv a zastihlo všechny, kteří se na jevišti o ú-
spěch pokoušeli. — V sobotu 9. t. m. koncerto-
vala p. Marešová a p. Tauber, solista sdr. uč.
Vystoupení bylo neobyčejně úspěšné. Svědčí o
tom zájem, jaký obecnost na výstupech proje-
vilo svým neutuchajícím vyvoláváním zdatného
umělce, toužícím po nových a nových počtech.
— B. Jek.

**Z Obchodní, živnostenské a průmyslové ú-
středny v Hradci Králové.** Strany podávající žá-
dosti za vývoz a dovoz upozorňují se, že jest nut-
no v každém případě opatřiti žádost před jejím
odesláním úřadu pro zahraniční obchod nebo ex-
positurám kolkem 3 Kč, ježto jinak vydávají se
nebezpečí stíhání pro důchodkový přestupek
zkrácení kolikovního poplatku.

Český ská-klub v Hradci Králové zahájil dne
9. t. m. opět svou činnost. Usneseno pořádati
18. t. m. valnou hromadu, která bude se konati
o půl 8. hod. večer v hostinci »U černého koně«.
Klub uspořádá letos na Zvičíně několik kursů pro
začátečnický i pokročilý lyžaře, v případě přízni-
vých sněhových poměrů i na Zámečku. Mimo to
podniknuto bude několik větších zájezdů do Krko-

Jaký byl charakter Juliana Ce-
sariniho? Hned slyšíte vyvětralé fráze: Hlad-
ký a chytrý římský diplomat! Prázdný úhoř dle
vzoru Palomara! Liberální malíř by zobrazil
usměvavou »jesovitskou« tvář s pýchavým zra-
kem. Jak už si vykouzila cynická fantasie podo-
bu i těch předecennitelských »jesovitů«.

Zatím však byl Cesarini charakter přímý a re-
formátor neupřímnější. Byl to velikán, od něhož
by se byli Táboři v přímě zdravé křesťanské
očisty mnohemu naučili.

Trnitou cestou Cesarini vyšel se k posta-
vení tolik vynikajícímu. Studoval v Perugii jako
veliký nuzák. Žil tam ze skrovných almužen. Aby
mohl i v noci studovati, sbíral odhozené zbytky
svíček. Když dosáhl doktorátu, přednášel v Pa-
dui církevní právo. Jeho osvědčenost a ušlechtilá
mysl současně okouzlovala. Byl postavy ste-
plé, vzezření krásného. Každý, kdo s ním osob-
ně obcoval, odnášel si hluboký dojem. Před kní-
žaty choval se vážně a přísně, ale k poníženým
velice přívětivě a dobrozděčně. Podiv budilo,
jak žhavě horlil pro zvelebení církve, jak lehce
ovládal zhlazené společenské formy, jak hlabo-
kou učinnost theologickou i humanistickou si o-
svoil. Jeho ohnivá výmluvnost uchvacovala a
mocně imponovala i protivníkům.

Historik Vespesiano da Blaucci byl nadšen
jeho křehkým mravem a zbožností. Kardinál

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filialka v Chrudimi.

Telefony: 48a řídícího,
48b směnárna.

Akciový kapitál na K 190.000.000.—

Vklady na K 800.000.000.—

Centrála v Brně.

Reservy na K 70.000.000.—

Filialky: Boskovice, Břeclava, Bratislava, Holešov, Jablonec n./Nisou, Chrudim, Kroměříž, Mor.
Ostrava, Něm. Brod, Olomouc, Opava, Píseň, Praha, Prostějov, Přerov, Telč, Třebíč, Uher. Brod,
Val. Meziříčí. Letní expositura v Lázních Luhačovicích. (Telefon filialky v Bratislavě čís. 589,
telegramy: Moravoagro).

Vklady na knížky, běžný a široký účet úrokuje se nejvýhodněji.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu.

Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a veřejným korporacím.

Remboursní úvěry.

Financování importu a exportu.

Třídní loterie.

Pojišťování loď.

noš a Orlických hor za vedení osvědčených vůd-
ců. Ježto klub chce svým členům hromadným ná-
kupem opatřiti lacinou a dobrou výzbroj, žádá
všechny, kdož na výhodu tu reflektují, aby se do
schůzky dostavili. Výhody té budou však účastni
i členové nově přistoupení. Členské příspěvky
jsou vyloženy u klubovního sekretáře p. Ed.
France, drogisty na Velkém náměstí.

Legionářská výstava. Osvětový sbor 4. čs.
pěšího pluku Prokopa Velikého pořádá v Hradci
Králové ve dnech od 24. října až do 10. listopadu
legionářskou výstavku v městském muzeu. Vy-
stavovány budou historické památky, obrazy a
fotografie ze života legionářů 4. pluku od doby
jeho založení, útupu z Ukrajiny, bojů na Sibíři
a návratu do vlasti.

Jižní Černou Horou do Starého Srbska jest
thema přednášky prof. V. Hronka z Jičína, kte-
rou pořádá klub foto-amatérů v úterý 19. října v
8 hodin večer v muzeu. Bude provázena 175
světelnými obrazy. Předprodej lístků v knihku-
pectví p. Píši.

The English Circle will meet on Monday
25 th of October at 8 p. m., Grandhotel.

Okresní hospodářská rada vykonala revizi cu-
kerních lístků v některých obcích našeho okresu.
Bylo zjištěno, že ve 4 obcích bylo odebráno o
281 lístků více, než příslušelo. Upozorňujeme, že
podobné revize budou se opětovně konati ve
všech obcích a že každé nesprávné odebrání cu-
kerních a chlebových lístků bude přísně trestáno.

Zásobování masem. Od nynějška nebude maso
z nutných porážek řezníkům vydáváno, poně-
vadž jest rezervováno pro místní posádku a zá-
sobování Prahy. Řezníci mohou si opatřiti maso
pouze z dobytka poraženého na porážkové listy,
které vydá jednotlivým řezníkům okresní poli-
tická správa.

Protestní schůzka živnostnictva a obchodnictva
proti zákonu o jednokomorové dávce moučné po-
řadí v neděli 17. října ve dvoraně »Adalbertina«
živnostenský odbor čsl. strany lidové v Hradci
Králové. Začátek o 3. hod. odpo. Referuje V.
Dvorský, obchodník z Prahy.

Zásobování brambory. Dle zpráv pražských
listů je na nádražích v Praze nahromaděno tolik
bramborů, že si s nimi nevědí rady. Proto je o-
becenstvo vyzýváno, aby nakupovalo brambory
do zásoby; poukazuje se na nebezpečí, že v zí-

vždy spal v kaňčném rouchu žíněném, každý pá-
tek se postil při chlebě a vodě; každou noc se
svým kaplanem spěchal do chrámu na zvláštní
pobožnost a zpovídal se denně.

Středost kardinála neznala mezi. Vydržoval
řadu nemanžetných studentů v Perugii, Bononii
a Sieně, Isa paměťiv svého tvrdého mládí. Aby
dal příklad žádoucím reformacím jiným prelátům,
nechtěl přijmouti více beneficí, spokojil se s
biskupstvím v Grossetu. Jeho důchody tedy ne-
byly nejvyšší. Aby tedy mohl každému o-
pravdu potřebnému prosebníkovi vyhověti, žil
velice prostě; sotva který dělník by se byl spo-
kolil s jeho nutným stolem. Ještě jako kardinál
duplikáty své knihovny rozprodával, aby mohl
udělati almužny. O nemocné pečoval s otcovskou
obětavostí.

Bisticeci volá: »Poznal jsem velmi mnoho mužů
svatého života, ale mezi nimi žádného, který by
se rovnal kardinálu Cesarinimu; od pěti set let
církve žádného takového neviděla.«

Cesarinimu nebylo potřeba sháněti popularitu
a obdiv pro vlastní osobu; kdekoliv krátce pobyl,
všude mu prokazována úcta upřímná. Zdálo se,
jakoby z každého jeho pohybu ctnost vyzařovala,
ačkoli obcoval s lidmi nenuceně.

Kardinál byl velkým přítelem klasických
studij. I na svých diplomatických cestách pilně
pátral po zkopířech antických autorů.

mě pro mrazy zásobování třeba uvážne. V Pra-
ze, kde většina nemá místností pro nahromadění
bramborů do zásoby, mají se konsumenty záso-
biti. A venku, kde každému nájemníku možno
brambory uložit ve sklepě, má každý pod ztrá-
tou zásoby potvrditi, že nemá 10 kg bramborů,
aby dostal lístek — bramborenku na několik kg
bramborů! Pak budeme mít fronty na brambory;
zda týdně či měsíčně a na kolik kilogramů, naří-
zení nepraví. Až budou mrazy a brambory ce-
stou ze skladiště do prodejny zmrznou, až se
pro mrazy nebudou moci brambory ani rozděliti
a lid bude hladovět, co na tom? Jen když se bu-
dou míti úředníci v ústředně dobře a našpičkují
si kapsy!

Flasko československé církve v Hořicích. Nár.
demokracie uspořádala řadu přednášek o nábo-
ženských otázkách a pozvala k tomu dr. Farské-
ho, Hrejse, Bartoška a Herbena, samé kapacity
v trháni skály Petrovy. Na přednášku o katolickém
náboženství nepřistoupilo předsednictvo, v němž
jsou tři přední činovníci protestanté, ale zaručilo
katolickému zástupci loyálně svobodu slova. —
První dostavil se zástupce církve českosloven-
ské. Jaké však bylo jeho zklamání, když v pro-
storném sále sedělo plných 53 osob — a to ještě
hlavně volnomyšlenkáři a evangelíci. Dal také
výraz svému zklamání, lituje, že dal Hořicům
přednost, když se oň jinde trhali a když mohl na
příklad v Litovli mluvit před tisíci. Počal s mize-
rností našich sociálních a politických poměrů,
na nichž je vinna prý naše samospasitelná, neomy-
lnická katolická výchova; proto mají-li se poměry
změnit, je třeba jiné — samostatné a opravdu
národní výchovy, již se může národu dostati jen
v nové církvi československé, jejíž posavadní ú-
spěchy lžili tak, jako by šlo vše s tím násilni-
ckým zabíráním kostelů hladce a nevinně. Jeho
lidé se jdou do »svého« kostela pomodlit, ale
Orlí jim v tom násilně brání a klerikály poštvány
jdou je znásilňují. Milostivě nabízel nám spolu-
vlastnictví far a kostelů, které jsou ne majetkem
katolické církve, ale národa, docela jak slychat
na komunistických tábořích. Dr. Farský nejspíše
sešmáňoval netoliko náboženské zásady, ale i
kněžský stav, do něhož přece sám vstoupil. Jak
se o tom vyjádřil předseda zdejší V. M., to by
si jistě řezník za rámeček nedal. — Místní děkan
odpověděl mu v delší řeči a ukázal na Holohla-

Cesarini horlivě se staral o spojení církve zá-
padní s východní a povzbuzoval křesťanstvo k
obraně proti barbarským hordám tureckým. Na-
rodil se r. 1398 a zemřel r. 1444 po nešťastné bli-
vě u Varny.

Na basilejském koncilu r. 1433 při loučení Pro-
kop Veliký odpověděl na přesvědčivá a žetná
slova smírná Cesariniho prudkou řečí proti zlořá-
dům církevním. Chválil Valdenské, mluvil o zby-
tečných obřadech a pod. Jako by byl zapomněl
na tyranskou justici tábořskou, na veliký počet
cizích žoldnéřských kořistníků ve vlastní vozové
hradbě a na plác samého lidu tábořského, ožeb-
račeného tábořskými rekvizicemi. Též roku ve
svém táboře před Písní Prokop byl těžce zra-
něn stolicí do hlavy a docela dán do vazby od
lidí, které vodil k vítězství, takže po osvobo-
zení opustil vojsko nevzděčné. Tedy Prokop již
v Basileji měl místo drsných výtek trochu pře-
myšletí o svých lidech, kteří se prohlašovali se-
bevědomě za nepovolnější a neuvzornější refor-
mátory.

Bystrozrak ušlechtilého askety Cesariniho se-
znával již předem, že náhlým náporům fyzickým
by byl místo reformace vznikl nový žalostný
smutek. Hnalé k tomu přesvědčení dospěl te-
prve hořkou zkušeností.

vech, jak to „pomodlení v našem kněze“ vypadá; pověděl, jak již dávno musila by se katolická církev pro hnilobu zborit, kdyby měla být takovou, jak ji řečník měl, kdežto ona po světové válce stojí tu pevně a morálně silněji než kdy jindy. Bez obahu dr. Farského vmetl, že by dnes nestál zde jako protikatolický řečník, kdyby se mu bylo dostalo, po čem toužil a že ještě před 2 roky mluvil k úplné spokojenosti své nadřazené vrchnosti k žákům o papežství a katolické církvi; že by k rozkožu vůbec nedošlo, kdyby 139 jeho soudruhům byl papež ožen se dovoil, poněvadž k rozkožu nedospěl z vnitř citěné potřeby, nýbrž z nahodilé zevnější příležitosti bez základu, programu a vůdců idey a nemohou se ani z daleka porovnat s reformátory minulých věků, kteří převraty sami dělali a za svůj program, za svou ideu života i svobodu obětovali. Reformátoři popřevratoví čekali, až jiný převrat za ně udělají, aby si mohli sednout do tepla a pomáhal Volné Myšlence ubíjet katolickou církev. Pan děkan reagoval na všechny šlágry řečníkovy, celibát, svobodu svědomí, mateřštinu v bohoslužbě, poukázal, že to nebyly důvody náboženské, jež pohuly profesory naší university a téměř všechny přední naše listy — ani socialistické nevyjímaje, aby zaujaly naprosto odmítavé stanovisko k novému náboženství v českém národě, nýbrž čistě národní a politické; citoval prof. Rádlu, Pekaře i Šustu, z nichž první dva dr. Farský v replice popravil, na třetího, jenž je náhodou ministrem vyučování, tudíž jeho představeným, se neodváživ. Zejména poukázal p. děkan, jak by se na nás mohlo vymstít, kdybychom uivořili uprostřed Evropy ostrůvek protikatolický, obklopený kol dokola národy katolickými, hlavně kdybychom chtěli své novoty vnucovati zemím, s námi v jednu řadu sdruženým, jež pro ně nemají žádného porozumění a přes všechno úsilí českých nevěrců katolickými zůstanou. Skončil Římem, citovav výrok Beneše i Štefanika o korektní a lojální politice Říma vůči českému národu. Třeba Řím kdysi stál proti nám, protože my jsme stáli proti němu, Řím dnešní je jiný než středověký; národ, který dosáhl své samostatnosti, musí dělati politiku a ne historii, která je sice učitelkou, ale nikoli vůdkyní národa, jenž musí umět zapomínat a hledat přátele všude, kde lich naléztí může. Dr. Farský reagoval na řeč pana děkana, opeřiv ji několika banálními vtipy a sesměšniv nikoli pouze katolickou církev, ale náboženství vůbec. Snad není si ani vědom, že pracuje přímo pro V. M., která také jednou, až se dlo jeho rozpadne, sebere ovoce. — K „černé mši“ nedošlo a pan doktor prvním autobusem opustil nevděčné Hořice, sňbliv, že se sem ještě jednou podívá, o čemž pochybujeme, protože si svou písničku odehrál. — Fiasko! — O bezpečnost děkanské budovy a chrámu Páně bylo se strany katolické organisace a odbory mládeže všestranně postaráno a zaslouhuje tato poslední pro své nadšení všeho uznání. Průvod k P. M. lobovské o sv. Václavu byl tentokrát pravou manifestací katolického lidu, jenž dokázal, že zde jest a ze svých posic nikým vytlačiti se nedá. Nadšeně promluvil vdp. superior Pernička z Hradce Králové.

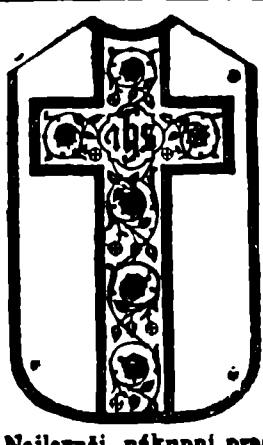
Bolševická propaganda v Josefově. Pokojní příslušníci naší republiky žasnou nad tím, co jest ještě dnes u nás dovoleno cizím živlům rozkladem. Pro samé stíhání a šikanování Hlinkových studentů a jiných stoupenců strany lidové zapomíná se hasiti tam, kde doutná neopovážlivě. Pan Hillerson měl vypraviti první transport zajatců do Ruska již 1. září. (Divíme se vůbec, že republika čekala tak dlouho na nějakého ruského sprostředkovatele.) Ale místo repatriace provádí se něco jiného. Josefovští zajatci zajiždějí k Hillersonovi do Prahy. V táboře se nachází sídlo Centrálního výkonného komitétu, v jehož čele stojí židé. Již se také ruší bolševici těm, že jim budou dodány zbraně k „osvobození“ československého proletariátu, jak na takné schůzi 24. září bylo řečeno. Rozjíždějí se agitovat i do vzdálenějších měst. Jest zjevem velice škůlivým, že Centrální komitét používá místností školních. Odkud tato náhlá benevolence veřejných orgánů v době, kdy české korporace jsou v tísni pro nedostatek vhodných místností? A ještě jednu zajímavost! Pan ředitel školy obecné a občanské Ant. Seifert dovoil několika příslušníkům zajateckého tábora ruského (profesorům, učitelům a inženýrům) hospitovat v některých třídách. Ti prý v táborové škole učí a rádi by poznali způsob našeho vyučování. Rádi bychom věděli, z kterého vyššího místa takové povolení bylo dáno. Což oni ruší inteligenti tolik potřebují vědět, jak se u nás vyučuje nedospělá mládež? Sám p. ředitel jistě si nedovoil tak přílišnou vládnost osvědčovati bez

pokynů vyšších. S josefovskými zajatci jsou ovšem ve velice živém styku komunisté čeští. Jak dlouho zde budou ještě trpěti obtížní cizinci, kteří naši zemi vykládají! Kdyby jim aspoň posílal aporovací Lenin! Jest potřeba zvláště důrazně si promluvit s Hillersonem.

Různé zprávy.

Všem srdcím soucitrným! Městečko Senožaty navštíveno bylo dvojitou krutou katastrofou. Dne 11. srpna vznikl požár, jenuž padlo za obět 10 obytných stavení. Dne 6. října vypukl nový požár, který za strašné vichřice uchvátil 24 obytných stavení i s budovami hospodářskými. Přes 160 lidí je bez přístřeší. Požáru padlo za obět několik kusů hovězího dobytka, vepřů a spousta drůbeže. Všecky zásoby píce, obilí, slámy, bramborů jsou zničeny, stejně i všechny menší hospodářské stroje. Celá řada osob utrpěla při zachraňovacích pracích vážná zranění. Celková škoda — málně odhadnuta — činí 2 miliony korun a hrazena jest pojistným pouze 70.000 K. Občané, kteří zůstali uchráněni neštěstím, daleko nestačí vydatně přispěti ubohým sousedům. Proto voláme k naší širší veřejnosti: Pomoz každý, kdo může, i sebe menším dárkem krutě postiženým ubožákům senožatským! Všechny dary peněžité i naturální budou veřejně v listech kvitovány. Zasiťlati račte na adresu: Farní úřad v Senožatech.

Občanská tiskárna v Brně vydala jako každoročně své oblíbené katolické kalendáře „Rolnický kalendář“, „Moravan“ a „Kapesní kalendář“ v provedení velmi pěkném. Vypravení kalendářů je velmi vkusné a doporučujeme všem, by obratnou objednávkou zajištěli si kalendáře pro své rodiny a nevydávali peněz za různé bezcenné kalendáře. Při hromadných objednávkách značné slevy. Objednávky ihned vyřídí „Občanská tiskárna“, Brno, Starobrněnská ulice 19/21.

Paramentní závod
nejstarší české firmy:
Ignace V. Neškudla syn
v Jihlavě L. Or. (Čechy)
bratr P. J. Neškudly, býv.
arát ve Výprahticích)
doporučuje:
veškeré hostelní ro-
cha, korekce, pra-
pory, jaké i kevo-
behození: předměty.
Cenky, rozpočty i záhlavy
na úkás: u zdarma a franko
Tisíce ochvalných uznání
a vyznamenání.

Nejlevněj. nákupní pramen v rep. Československé.

Přijme se natěrač,
dobrý emailista u firmy
K. V. Skuherský Hradeo Král.

Kalendáře na r. 1921.

Rolnický kalendář
kalendář Moravan,
Kapesní kalendář,
Studentský kalendář

dobily si mezi našim lidem uznání a obliby.

Kalendáře vydány budou
koncem měsíce září t. r.

Loňského roku nemohlo být velkého návalu objednávek vyhověno a prosíme naše stálé odběratele, by na vedle připojeném listku dodávku kalendářů ihned si zajistili.

Jen včasné objednávky mohou býti závčas vyřizeny.

Kalendáře na rok 1921 čítujeme:

• Rolnický kalendář . . . kus 10 Kč,
kalendář „Moravan“ . . . kus 10 Kč,
• Kapesní kalendář . . . kus 6 Kč,
• Studentský kalendář . . . kus 8 Kč

a poskytujeme při hromadných objednávkách slevy: při nejmenší objednávce 12—24 kusů 20%, při objednávce 24—50 kusů 30%, při objednávce přes 50 kusů 40%.

Pečlivě a obal dárky se raději cenou!

Objednávejte hromadně

na adresu:

OBČANSKÁ TISKÁRNA

spol. s r. o.

BRNO, Starobrněnská ul. 19-21.

KALENDÁŘE

na r. 1921 již vyšly a objednávky obratem vyřizujeme. Jak jsou oblíbeny, svědčí nejlépe již 18. ročník kalendáře

VENKOVAN

jehož náklad je pravidelně rozebrán, přináší povídky od předních našich spisovatelů. Budou se Vám líbiti a mnohou přečtete si dvakrát. Ti, kteří chtějí v. c. kalendář, nechtějí si zakoupit také

TŘEBÍZSKÝ

nesoucí jméno populárního lidového povídkáře. Tyto katolické kalendáře různého obsahu doporučujeme všude. Řiďte se heslem: do katol. rodiny katolický kalendář a nepřítelům našim ani jedině koruny za kalendář, jehož čtení otravuje lid. Chcete-li ještě více druhů, obstaráme je. T. d., kdž

již vyšly

objednejte si je ihned. Stačí, když dopíšete korespondencím. Jednotlivě stojí Kč 10— při tuctové objednávce 35 procent s připočtením poštovného, takže přijde jeden asi na Kč 7.—. Ty máte obětovati každý! Kdo je organizovaným a upřímným lidovcem, koupí v první řadě naše kalendáře, jež vydává podnik strany. Objednávky

expeduje Československá
akciová tiskárna Praha II.,
Spálená 15.

MEŠNÍ VÍNA

saroučené přírodní, neporušené, prvotřídní jakosti
Lissanské Ia. druh roč. 1916 à K 18.— za 1 litr
Lissanské II. druh roč. 1917 à K 12.50 za 1 litr
Moravské jemné, ročník 1918 à K 12.— za 1 litr
Vino jest úplně čisté a spásobné k stáčení do lahví
Dodává v sudech od 50 litrů výše chvalas známá firma:

Alois Čížek, příslušný dodavatel mešních vín
a soudní znalec vín.
Založeno r. 1897. v Rumpel. Založeno r. 1897.
Tržištní vinné sklepy ve Znojme.

Oltář

spěvák a modlitební kniha

již vyšel.

1 výtisk brožovaný (nečtý) 6 Kč
1 „ brožovaný (čtý) 7 „
1 „ vázaný . . . 10 „

Objednávky vyřizuje

Družst. knihkupectví
v Hradci Králové.

(Adalbertinum.)

Objednávky dříve učiněné jest
nutno opakovati!

Naučíte se dobře
a lacino vařit
používáním

Kuchařky „Jitřenky“

od A. B. Seidlové.

Stojí franko nověmá 22 Kč, váz. 28 Kč.

Od této spisovatelky
„Malá domácnost“
stojí franko 1 Kč 20 h.

Objednávejte

v Družstevním knihkupectví v Hradci
Králové (Adalbertinum.)

OBNOVA

Týdeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nezálepené a nefrankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. šek. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo.) Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo)

Proměny díla lidského.

Když byla založena 8. ledna t. r. církev československá, napsali jsme v 3. č. t. l. toto: »Každá církev, každá sekta musila počítati aspoň poněkud s okolnostmi a pomýšlet na různé kompromisy. Musí tedy i nová církev nynější čtít nechtěj vyjednávati netoliko s volnomyšlenkáři, ale i s katolíky českými i německými. Musí luštit přesněji otázku stanoviska k episkopátu a ke svátostem. Musí si zříditi autoritu s právem exekutiv; a to jest úkol velice nesnadný.«

Všelicos z naší předpovědi se již vyplnilo a nová církev bude nucena krok za krokem se vyrovnati i s naznačenými elementy jinými. Negace a příkrá kritika katolické církve k jejímu udržení nestačí.

Že agituje ve spojení s bezvěreckou Volnou Myšlenkou, jest každému zřejmé. Volnomyšlenkáři ji docela pomáhali dobývati kostelů; dávali se zálibně zapisovati do jejího členstva. Navštěvovali v zabraných kostelech i její bohoslužby, pokud toho bylo potřeba k utvrzení rozkolu. Ale za několik týdnů z chrámů zmizeli tiše jako horská mňha.

Církev československou budou brzy interelovat netoliko znárodnění katolíci, ale i jiné obyvatelstvo naší republiky.

Již nyní pozorují členové nové církve, že se jejich ostrůvek bez vydatné pomoci vnější neudrží. Potřebu příklonu k většímu tělesu církevnímu seznávali husité, Čeští bratři i čeští protestanté, ačkoliv jejich spojení se světem zahraničím nebylo tak rozšířené a spleťté jako spojení našeho národa nyní za tak vyspělé komunikace.

Dne 12. t. m. Zahradník-Brodský vyložil zástupcům pražských deníků, jak čsl. církev požádala, aby mohla splynouti s pravoslavnou církví srbskou. K vůli dorozumění přijel do Prahy biskup Dositej. Čsl. církev požádala, aby byl vychováván její dorost na pravoslavné fakultě v Bělehradě a aby byl do Prahy dosazen biskup srbské církve. Pak by se název čsl. církve změnil.

Tedy již nyní nová církev doznává, že vlastní silou nevystačí a že potřebuje silné zahraniční opory. Proto jest ochotna ke kompromisu, který zpočátku sotva přišel na mysl. Ale o tomto kroku, který vážně se dotýká a zájmů nekatolického a nečeského obyvatelstva v naší republice, budou jednati mimo Srby i elementy jiné.

A již jednání se samou Jugoslavií prozrazuje obůž. Posud lovila nová církev duše uličkováním o veliké svobodě. Nyní však ji nutí pravoslavná společnost k větší ukázněnosti, k určitějšímu formulování zásad. Jihošlovanskí theologové totiž žádají, aby čsl. církev plně přilála pravoslavnou věrouku a aby se úplně podřídila pravoslavným předpisům.

Takové požadavky nepřekvapí nikoho, kdo chce porozuměti primitivním požadavkům církevní kázně. Kde jest nějaká církevní idea jen zevnější humbukem bez vnitřního obsahu (na př. moderní lžihsutství), tam ovšem může panovati volnost neomezená! Kde však náboženství má býti faktickým průvodcem praktického života, tam církev nesmí připustiti dvojit — trojit dogmatiku a kolísavou morálku.

Zkušenosti vnutřly samým sektám přímo ho-

dili si proti radikálům pravidelnou a přísnou inkvisici. Když se v XVI. století ráz protestantských sekt v Německu poněkud ustálil, každá z nich nervosně ostříhala naporušenost vlastní dogmatiky; netoliko protestanté vylučovali ze svých církví, ale docela neposlušné i krutě pronásledovali.

Když r. 1547 prchali Čeští bratři před Ferdinandem a mstivými husitskými kněžskými do Pruska, byli tam podrobeni od protestantů nejpršnějšímu výsledku z katechismu. Byli přinuceni svou věrouku pozměniti a docela i všelicos ze svého disciplinárního řádu. Nadto byla nad nimi ustanovena velice bdělá kontrola pastorů. Protestantští theologové řekli Českým bratrům bezohledně: »Sluší se, abyste se přizpůsobili vy nám a nikoli my vám; vždyť nikdo pro vás neposílá, nikdo vás sem nepozval.«

Ale s úzkokolejným vývojem dogmatickým čsl. církve to půjde těžko. Právě sděluji noviny, jak na schůzi v Kroměříži se vyhýbal dr. Farský věroučné disputaci. Ve Zborovicích pak na dotazy kněze Chýlka pravil, že čsl. církev jest pro náboženství osvícené — s tajemstvími lasknými. Nevěří v katolickou nejsvětější Trojici, kterou prý nikdo nemůže pochopiti. Farský vzhledem k mši sv. mluvil nikoli o proměně způsob, ale o zpřístupnění. I jiné výroky Farského znamenaly radikální odklon jak od víry pravoslavné, tak protestantské. Prý věročlánky čsl. církve budou vydány na sněmu obcí r. 1921.

Tu jest otázka, zdali po veliké svobodě nynější aspoň sami příslušníci čsl. církve se mezi sebou shodnou — a co nové dogmatice řekne Dositej. Ať je jakkoli, veřejnost se přesvědčí, zdaž jest pravdivá fráze o soukromosti náboženství aspoň v tomto případě. A jiná jest otázka, jak se zachová v naší republice k novému pevnějšímu útvaru imovérce a co si vyžádají od republiky navzájem protestantští Němci vzhledem k svým církevním vztahům k Prusku. Německým bumbříčkům totiž vláda naše ustupuje tím ochotněji, čím více dopouští pronásledování českého kato-
lictva.

Cyklus o náboženské otázce III. dne 17. t. m. v Hořicích.

Otázka náboženská zůstává přes všechny útoky doby centrální otázkou životní. Na veřejných schůzích a táborech lidu řeční stoupenci nejrozličnějších stran a směrů o otázce náboženské a o stanovisku své strany k ní.

Národní demokracie v Hořicích uspořádala za tím účelem cyklus o náboženské otázce, sestávající ze čtyř částí a pozvala řečníky různých církví i stran — katolického řečníka ovšem nepozvali, ale zaručili mu svobodu slova, bude-li chtít pronést svůj názor. Za církev československou přednášel v Hořicích prof. Hrejsa, za československou dr. Farský a za Volnou Myšlenku dr. Bartošek. Dr. Herben pozvání do Hořic nepřijal a tak ohlášený cyklus byl třetí přednáškou minulou neděli ukončen.

Dr. Bartošek mluvil — jak se ani jinak nedá myslet — o snahách a ctech Volné Myšlenky.

ském, politickém, hospodářském, sociálním a vůbez každém. Poukazoval na racionalistický ráz V. M., na její úctu k myšlence, její snahy po pokroku náboženském — vlastně nadnáboženském a vyslovil přesvědčení, že se V. M. stane krystalizačním bodem nové společnosti. Podáv krátký přehled boje o volné myšlení v posledních stoletích, předvedl úkoly V. M. v naší republice. Nyní počal klidný tón řeči přecházet v pathos a řečník mluvil pln zápalu a rozhořčení o veliké úloze V. M. v naší republice, jež se má státi zvláštní baštou volnomyšlenkářů celého světa. Dopisy, jež dostal řečník od cizozemských účastníků posledního sjezdu v Praze, poukazují na nadšení, jež si tito odnesli z Prahy. »To byla báseň. « to byl krásný sen, tak prý psali účastníci pražského sjezdu dru Bartoškoví. Věříme rádi, neboť toho štěstí se jim zase tak hned nedostane, aby byli tak vřdně přijati některým presidentem! Proto bude u nás hájit V. M. republiku, osvobodí národ od římského jha, provede odluku církve od státu, ovšem nikoli cestou konkordátu, nýbrž parlamentním odhlasováním, prosadí laicisaci školy a sice tak důkladně, že školy koniesní nesmějí býti ani dovoleny. Jako není dovoleno rodičům otravovat děti fysicky, tak ani morálně — náboženskou pověrou! Tato laicisace bude se vztahovat na celou společnost, Slovensko nevyjímaje. Styky světové budou napomáhati tomuto kulturnímu snažení, jež hož hlavní devizou jest boj proti pověře, předsudkům a dogmatismu.

Po skončení dvouhodinové řeči určeno slovo našemu řečníkovi prof. Dr. Konečnému z Hradce Králové. Ve své řeči přes hodinu trvající poukázal především náš řečník klidným a věcným způsobem na to, že i věřící katolíci musí vřdně snahy po volném myšlení. Přetne si, aby myšlení zbaveno bylo všech předsudků a hypotéz, jež ho mnohdy upoutávají v dosažení jeho nejvyššího cíle — nabytí pravdy. Avšak myšlení naše je jen tehdy svobodné, nevychází-li z předpokladů, řídí-li se zákony logiky, ilchž nelze zvrátiti a odpovídá-li majestátu pravdy. A zde se právě rozcházejme s V. M. upírající náboženskému názoru na svět veškeru reelní oprávněnost, ha zvracující sám pojem náboženství.

Myšlení naše tihne dle zákona přičinnosti k poznání nejvyššího a posledního principu všehomíru, odkudž pak nabývá jednotného názoru na veškeru dějství světové, dávající tak celému životu určitý smysl. A život náš, má-li býti opravdu žit, musí mítí jasný smysl, jak dokazují výroky velikých myslitelů moderních i starších. Prof. Konečný uvádí výroky filosofů Augustina, Tolstého, Goetheho, Euckena a Mareše, aby zdůraznil, že volné myšlení nemůže se obejiti bez uznání existence Boží. Odtud nastává utváření praktického života, jenž se bude řídití zákonem Božím — nikoli jako něčím heteronomním — cizorodým, nýbrž jakožto nejvyšší normou mravní, odpovídající lidské přirozenosti právě tak, jako ji odpovídá poznání Boha.

Proto nebude možno vyloučiti náboženskou morálku ze škol. Odpovídati jediné lidské — rozumné přirozenosti a má také nejvyšší sankci, než nemůže člověk zvrátiti. Podle toho nebude moci ani laicisace školy jiti tak daleko, aby nábožen-

Zavedení srovnávací vědy náboženské do školní výchovy náš řečník vítá a sice proto, že se otevírá mládeži zrak a pozná, že náboženství není výplodem chorobného mozku, nýbrž postulatem rozumné přirozenosti samé. Avšak vyučování této vědě musí být opravdově svobodné, nesmí vycházeti z předpokladu, jak ji sledujeme ve spisích občana Dupuise, dále Burnoufa a Jacolliota, kteří jsou dnes ve vědeckém světě odbytými veličinami. Jasným dokladem, jak vyučování a studium srovnávací vědy náboženské vede k obrodě křesťanství, jest nám mladá Francie. Jasně a bystré hlavy hlásí se tam dnes otevřeně ke katolicismu a vstupují do řad duchovenstva.

Rozhuky církve od státu si již dávno přejeme, ale žádáme, aby ve svobodném státě byla také svobodná církev. Církev katolická má ještě dnes i u nás své oprávnění. Řečník nezastírá innohé stinné stránky z církevního života v Čechách, ale žádá spravedlnost u posuzování těchto zjevů a prosí, aby se uvážilo, jak osudným může být práve dnes u nás nenávisť k Římu, jenž jest nejvyšší etickou mocí, k níž se obrací právě největší státy Evropy s plnou důvěrou. Prozíraví státníci, jako na př. Dr. Kramář, radí k největší šetrnosti k Římu.

Přes mnohé výtky hlavně sociálních demokratů a národních socialistů mluví řečník klidně dále, poukazuje na to, že jest to známkou velké nesvobody nutit svobodné občany k výstupu z katolické církve a že jen povrchní myslitelé se dávají zlákat, kdežto pravý inteligent zůstává v zděděné víře dále. Sama V. M. si nařká na naši inteligenci, že z církve nevystupuje. Důvod toho hledati v tom, že pravý inteligent myslí a dle hesla Masarykova domýšlí a poznává, že církev není nikterak proti pravé svobodě a pravému pokroku. Ke konci radí prof. Konečný V. M., by si vážila svobody, přesvědčení, panětliva slov Kolářových: „Sám svobody kdo hoden, svobodu zná vážiti každou.“

V odpovědi své na vývody našeho řečníka odpovídá dr. Bartošek známým osočováním papežství, nazývá katolickou církev doklepávací litičí, sesměšňuje náboženskou pravdu poukazem na výsledky studia srovnávací vědy náboženské, jež dokazují, že již národové Východu měli své svatosti a zázračné úkony, své baiky o Ježíškově a pod. Přitom si myslí, že to jsou výsledky svobodného badání v dějinách náboženství. Ukážeme brzy p. dr. Bartoškově i těm, kteří nadšeně tleskali jeho vývodům, že všechny jeho „exaktní“ znalosti dějin náboženských jsou výplodem fantazie a jednostranného, nesvobodného myšlení.

V doslovu činí místní učitel Malina trpké výtky učitelstvu, že zůstává nadále v církvi katolické. Dosavadní přednášky o náboženské otázce musily prý ukázati každému myslícímu člověku, kam má jíti. Řečníci katoličtí by bývali lépe učinili, kdyby nebyli vůbec mluvili.

Rádi věříme! Mnohé pány mrzí klid našich řečníků a ideové zdůvodnění katolické pravdy, a to u mnohých posluchačů nezůstane jistě bez účinku!

Úvěr. družstvo Eliška v Hradci Král.,
katečnický ústav,
přijímá vklady a poskytuje půjčky.

Církevní obzor.

Církevní oslava 28. října. Připomínajíc si v den 28. října vděčně výročí osamostatnění své vlasti, zažíté pocítné v ten den vroucí tužbu, aby nabytá samostatnost byla nám všem na časné a duchovní dobro. Vědouce pak, že rozkvětu daří se v národech jen Boží milostí, musíme povznést tužbu své prosebně k nebeskému Dárci všeho dobra. Důstojné duchovenstvo bude proto 28. t. m. konati služby Boží s chvalozpěvem „Tě Boha chválíme“ způsobem dle možnosti slavným a postará se, aby lid zbožný povzbuzen byl jich četně se účastniti. — Z bisk. konsistoře 19. září 1920.

Schůze duchovenstva v Hradci Králové 21. října t. r. konané účastnilo se přes 100 kněží. Referenty byli: Magre dr. Šulc, kan. Kutnar a posl. dr. Nosek. Projednaly se všechny důležité církevní i politické otázky za napjaté pozornosti shromážděných. Věštní byli uspokojeni danými velmi cennými informacemi a pokyny a žádali, aby v příhodné době schůze zase byla svolána, neboť je nutné, aby kněžstvo bylo stále a správně informováno.

Královéhradecká bankovní jednotá

společnost s r. o.

v Hradci Králové.

Depoální adresa: Albibanka. Účet pošt. spoř. č. 140.278. Číslo telefonu 88.

Provádí veškeré obchody bankovní a směnérenské.

Vklady zárukují se nejvýhodněji. Eskont obchodních směn.

Složní listky poštovní spořitelny na požádání zdarma.

Československá strana lidová.

Činným členům České Ligy Akademické se oznamuje, že dle § 8. jednacího řádu jsou povinni během 14 dnů po zahájení spolkové činnosti znova za členy se přihlásiti a nová nationalia vyplniti. Kolegové bydlící mimo Prahu nechtě se tedy laskavě písemně u jednatele přihlásiti o nationalia. Kdo tak neučiní, vyškrtuje se sám ze seznamu činných členů.

Hradec Králové. Ženský spolek „Anežka“ pořádá ve čtvrtek 28. října **Společenský večer** s bohatým původním programem na oslavu republiky v Adalbertinu. Restaurační zařízení. Předprodej v družstevním knihkupectví.

Nový Bydžov. Konference důvěrníků všech organizací z okresu bude 31. října o 10. hod. dopoledne „U zlatého Anděla“. Bude přítomen posl. dr. Nosek. — Odpoledne o 3. hod. bude v hotelu „Lev“ členská schůze, na níž promluví posl. dr. Nosek. Ať každá organizace jest zastoupena!

Kalendáře na r. 1921.

**Roľnický kalendář
kalendář Moravan,
Kapesní kalendář,
Studentský kalendář**

dobyly si mezi našim lidem uznání a obliby.

Kalendáře vydány budou koncem měsíce září t. r.

Loňského roku nemohlo býtí velkémú návalu objednávek vyhověno a prosíme naše stále odběratele, by na vedle připojeném listku dodávku kalendářů ihned si sjístili.

Jen včasné objednávky mohou býtí zavčas vyřízeny.

Kalendáře na rok 1921 účtujeme:

• Roľnický kalendář . . . kus 10 Kč
• kalendář „Moravan“ . . . kus 10 Kč,
• Kapesní kalendář . . . kus 6 Kč,
• Studentský kalendář . . . kus 8 Kč

a poskytujeme při hromadných objednávkách slevy: při nejmenší objednávce 12—24 kusů 25%, při objednávce 24—50 kusů 30%, při objednávce přes 50 kusů 40%.

Peřetovné a obal účtuje se reľiřní cenou!

Objednávejte hromadně

na adresu:

OBČANSKÁ TISKÁRNA
spol. s r. o.
BRNO, Starobrněnská ul. 19-21.

Zprávy místní a z kraje.

Oslava 28. října v Hradci Králové. Místní organizace lidové strany oslaví za součinnosti okresní organizace den Svobody takto: 1. V předvečer svátku bude na kostelích slavnostně vyzváněno. 2. Dne 28. října o 8. hod. ranní v katedrálním chrámu Páně kázání prof. dr. G. Domabyla a mše sv. za šťastnou budoucnost naší vlasti. Při mši sv. se zpívá píseň cyrilometodějská „Ejhle, oltář . . .“, po mši sv. „Te Deum“, při němž se zpívá lidová píseň „Bože, chváľme Tebe“, na čez následuje píseň „Svatý, svatý . . .“, požehnání N. S. O., hymna svatováclavská a národní. 3. Po mši sv. o 10. hod. ve dvoraně „Adalbertina“ veřejná schůze, na které prosloví poslanec JUDr. Fr. Nosek slavnostní řeč „Za demokratickou a křesťanskou republiku“. 4. Večer o 8. hod. tamtéž pořádá dámský spolek „Anežka“ společenský večer, na němž promluví „O významu 28. října 1918“ senátor dr. Fr. Reyl. Na programu jsou čísla hudební, zpěvní, recitace a dvě výborné aktovky. Zařizuje restaurační. Buffet. Vstupné do tohoto

proje. listků v „Družstevním knihkupectví“. Dárky do buffetu přiléhají se v den produkce odpol. v „Adalbertinu“, I. poschodí a bude jejich výřezku použito ve prospěch podpůrného fondu spolkového. Lidové organizace a naši příznivci se tímto zdvořile zvou k hojně účasti.

Poradna sociální péče je přemísřena z kanceláře Popisného úřadu, Malé náměstí, do kanceláři Okresního úřadu pro péči o válečné poškozence, Čelakovského třída čp. 472 I. (Živnostenský dům). Kdo potřebuje jakékoli rady neb pomoci, nechtě se na tuto poradnu s důvěrou obrátí v úředních hodinách od 8. do 12. hod. dopoledne.

Legionářská výstava. V neděľ dne 24. října v 10 hodin dopoledne bude slavnostní otevření legionářské výstavy 4. pluku sřb. legií. Pro širší veřejnost výstava otevřena počínaje dnem 24. října o 12. hod. polední.

Váleční invalidé — a veřejná dobročinnost. (Úřední.) Ministerstvo sociální péče upozornilo výnosem ze dne 8. září t. r. na to, že se vyskytl případ, že dva váleční slepci v Prostějově dovolávali se veřejné dobročinnosti. Šetřením bylo zjiřřeno, že jde o slepce z Pardubic, kterým byly zakoupeny domoviny, jednomu mimo to započtena trafika. Mimo to při značných invalidních pořizích není naprosto potřebí, aby některí z válečných slepců vůbec se veřejné dobročinností dovolávali. Budiř proto každý takový slepec a válečný invalida vůbec neprodleně zjiřřen a případ budiř oznámen ministerstvu sociální péče přimo, které pak učiní příslušné opatření.

Koncert pražské „Typografie“ ve Vídni. K pozvání vídeňského „Máje“ zajel pražský pěv. sbor „Typografia“ do Vídne a uspořádal tam v sobotu 4. září t. r. koncert, jenž setkal se s velkým zájmem vídeňských Čechů a snaživému sboru přinesl rozhodné vítězství. Po úspěších, jakých dobývala ve Vídni po léta pěvecká sdružení moravských i pražských učitelů, nebyl úkol mladého sboru snadným. Tím uznáníhodnějši jeví se jeho vlastní úspěch, o jehož zaslouženosti nebude nikdo, kdo slyšel tento sbor již dříve v Praze, na pochybách. Pěvci, vedeni mladým inteligentním svým dirigentem drem Jandíkem, zpívali klasická díla z české tvorby vokální (Smetana, Dvořák, Foerster, Novák) i řadu harmonisovaných písní lidových (jako solisté uplatnili se v nich se zdarem tenorista Herle a basista Šefl) a výkony svými zanechali v posluchačstvu hluboký, nesmazatelný dojem. Vídeňské velké listy píší o nich: . . . Jsou skromní, nevřirají se. Sebevědomí umělců spočívá ale v řich klidných pohledech. Je to sebevědomí umělců, kteří se nelekají největřích obětí a nejtěžří práce, neboť obě ty vlastnosti člověka povznášejí. Vane z nich i z řich výkonů něco mladého . . . Čisté umění čistých duří . . . Přednes všech skladeb přinášel posluchačům ryzi pořitek umělecký a v bouřlivých projevech nadšeného uznání vyřřevala se všechna nevyslovitelná vděčnost, již náš vídeňřtí krajané cířřili se bratrskému sboru zaň zavázání. „Typografie“ představi se po úspěřném vídeňřkém zájezdu královéhradeckému obecnstvu v sobotu 30. října večer a v neděľ 31. října odpoledne v Klicperově divadle. Dvorana bude vytopena.

Kostelec n. Orľ. Jako jinde i u nás vše stojí ve znamení boľe proti klerikalismu. Kde jaký „čistý a neziřřtný“ charakter proti nřm se řene. Nedávno zde řkřil leták výplod chorobné nenávřsti proti katolické církvi. Roznářel jej učitel Güttner a kostelecké suřazetky. Leták podepsaly politické strany, které dosud hlásaly, že náboženství je věci soukromou. Nyní od toho upustily a proti náboženství boľují. Podepsal jej řtřž Sokol. Povídá se, že Sokol chce stupňovaným boľem proti náboženství v zapomenutý uvěřřtí jakěřsi pověřřtí o jednom chytrém odvodu, když se mělo rukovati na Slovensko. Pak snad také zmizí nelibost v řidě nad řřm, jak na některých nádrařřích po převřřtu některí Sokolci české voľáky bratrsky řacovali, když řřto z řronty domů rukovali. Sokolci u nás prý řou na klerikály tuze rozněřvaní. Prý z ob-

ni výbor rychle před svou smrtí a jenž činí asi 50 tisíc korun, chtí Sokolové vrátit tu částku, jež připadá na klerikální poplatníky okresu, aby tyto nemohli říci, že Sokol je živ také na jejich útraty. Na klerikálech si brousí zuby též někteří političtí živnostníci. Klerikálové zdejší jim však neublížili. Naopak byli dosud jediní, kteří je podporují. Zlobu svou by mohli političtí živnostníci obrátiti proti stranám, jež zde mají konsuny a tím živnostníky poškozují. Jsou zde 3 konsuny. V jednom je soustředěna většina národních demokratů. Pak socialisté demokratičtí i národní zde mají svůj konsum a konečně i agrárníci, jimž poslanci živnostnosti tlačili káru, mají zde družstvo, jež obstará agrárníkům veškeré hospodářské potřeby, jež by mohli obstarat i obchodníci a tím přece obchodníkům škodí. Rozumný člověk by tedy soudil, že hněv politických živnostníků by se měl obrátiti spíše proti jmenovaným, než proti lidovcům. Vždyť lidovci, kdyby byli chtěli, silný konsum již dávno zde mít mohli. Nyní možná, že štváním stálým budou k tomu donuceni. Pak ale ať jin nikdo viny nedává. Přece nebudou stále tak hloupí, aby podporovali ty, kteří se jim posmívají a proti nim štvou. — (Orlice-film.) Zdejší filmová společnost bude prý filmovat následující obraz! Kropáč a šavle v objetí a k nim pohlíží profesor Puma. O obraze jest již rozhodnuto. Jen o postoji a ostatních ozdobách vynikajícího onoho muže není ještě jistoty. Herec, jenž bude onoho profesora představovat, neví, jaký si má vzít kabát. Profesorský výtečník ten je zvyklý na kabát z pestrých ostudných flastrů a kinoherci ještě takový šat nedovedou znázorniti. Kromě toho jest směla opravdu ševcovská s tím, jak znázorniti na obraze všechny rakouské cnosti, jež mu jeden kolega veřejně vypočítal. Aby se pak vědělo, proč se takový obraz má zvěčniti, k tomu dodáváme: Kropáč a šavle jest oblíbené a velmi již ohehrané heslo pana profesora v boli proti církvi. Ty rakouské cnosti jsou ku příkladu vypočítávání výhod rakouských válečných půjček a vybírání na ně u žactva, výborná činnost jeho při soupsech ve válce, bystré vypočítávání osetých ploch, harcování po okrese na revise za pěkné rakouské dietky atd. atd. — (Městský důchod.) Zdejší zasloužilý a všeobecně oblíbený městský důchodní pan Jul. Pecival zažádal po 40leté službě do pense. Přelom mu v pensí stálého zdraví a za blahodárnou činnost ve prospěch města mu děkujeme. Po městě se proslýchá, že na jeho místo chce spořitelna usaditi některého ze svých zaměstnanců. Má jich prý dosti a proto chce některého poslati o poschodí výše. — (Pravice a levice.) Dnes se mnohé věci dějí na pravo i na levo. U nás docela i jeden konsum. Levice si vzala »na sebe« pár set lidových párů botek a prodávala je »na sebe«. Vyděleček, prý asi 6 tisícovek, snad bude mít levice také »u sebe«!

Druhá pracovní schůze východočeských esperantistů koná se 24. t. m. v Pardubicích. — Kromě záležitostí ryze organizačních pojednáno bude o možnosti ev. zájezdu cizích esperantských hostů XIII. světového kongresu Esperanta — který se bude konati v srpnu 1921 v Praze — do našeho kraje. — Každý, kdo se této velevýznamné schůze účastní, nechť naprodléně svou účast oznámí na adresu řed. Václav Poppe, Pardubice, lihovar.

Čsl. církev ve Dvoře Králové. Velké plakáty před schůzí Zahradníka-Brodského hlásaly: »Pryč od Říma a blíž čistému evangeliu!« Posluchači přednášky však se s úžasem tázali, zdali se nabírá čistá voda evangelia z páchnoucí kaluže. No — to byla jednou »evangelická« řeč! Jeden dělník pak řekl: »Tohle že je člověk studovaný a inteligent?« Jiný hlas: »Tak delikátně jako Zahradník nemluví žádná sprostá hokyně na pražském plácku.« Jedna dáma prohlásila: »Čtla jsem ráda spisy Brodského, ale ode dneška pro ty sprostoty nedám za ně ani krejcaru.« Nezaulati inteligenti svorně prohlašovali, že divoké útoky Zahradníkovy působily strašně trapně. Někteří lidé říkali, že ne nadarmo se chrílily takové komické špy právě před posvícením. Protože však pašáca v církvi Kludského vábí vtipy časovějšími, vrátil pražský apoštol naprosto flásko. Hlázdo si sliboval od Brodského teple hlázdečko na útraty pošetilosti lidské, ale zklamal se zle. Litujeme jeho dobré matičky-vdovy, která takové »reformaci« nemůže rozumět a s obavami hledí budoucnosti vstříc. Malé děti ledí chleba, velké ulítají svým matkám srdce.

Vlastenecký čin městské rady ve Dvoře Králové n. L. Otcové města vyhrožují vládě demisi pro obtíže aprovisační a dali to nalepit i na rohy. Nežali to štvání obyvatelstva, hrůznosti to listů nená. Vždyť alespoň ti chytřejší z nich dobře vědí, že ještě vláda něco při tom zavínala, listě

MODERNÍ FOTOGRAFIE

v nejrůznějším provedení
shotovi

J. F. Langhans
uměl. velkozávod
Hradec Králové,
Adalbertinum.

to není vláda nynější, nýbrž ta, která od smutných poměrů, které způsobila, utekla. Na tu si však páni soudruhové tolik netroufali, poněvadž přála jejich konsumům. Nyní, když má zavládnouti trochu spravedlnosti, hrr na ně! Divíme se pánům, kteří se tak rádi honosili svým vlastnictvím, že se dali od soudruhů k takovému demagogickému způsobu jednání svěsti. Či už jim došly rozumy, kterých mívají nazbyt a neznají jiné cesty? Anebo myslí si snad, že je jinde lépe? Snad by je mohl p. dr. Uhlíř, na kterého věří více než na Pána Boha, zase trochu pocvičit. Když všemu tak dobře rozumí, mohl by jim poradit, aby podruhé neprovedli podobný čin vlastenecký.

Čtenářům svým doporučujeme tyto klasické vlastenecké, nejvýše náležitější a velice zajímavé spisy krásné literatury italské:

Z mých žalářův.

Upomínky Silvia Pellica. Z vlastního přeložil M. Netval. Tisk a nakladatelství Cyrillomethodějského v Praze, str. XII a 267. Cena Kč 2-70.

Poslední listy Jakuba Ortisa.

Napsal Ugo Foscolo. Z vlastního přeložil M. Netval. Nakladem knihkupectví J. L. Kobrova v Praze. Str. 179. Cena 80 h.

Francesku z Rimin.

Tragédie Silvia Pellica. Z vlastního přeložil M. Netval. Tiskem J. Bekyty v Praze. Nakladem vlastním. Cena Kč 4-50.

Tyto veškeré spisy dostati lze v každém českém knihkupectví; Francesku z Rimin také u nakladatele JUDr. M. Netvala, advokáta v Humpolci.

Různé zprávy.

Podezřelá starost o dobro kněžstva. Tisk liberální, pokrokový a socialistický svorně dává na jevo nápadnou starost, aby episkopát nižšímu křesťanstvu nemilosrdně neublížoval. Pánové, známe dobře pravou příčinu vaší náhlé humanity. Toužíte po nových různých, abyste rozdělené řady katolickeho tím spíše pak mohli uiafmiti a ožebračiti — i s nižším duchovenstvem. Nebyly projevem největší tyranie otrokářské návrhy Bartoškovy? Ty přece čelí i proti nižšímu duchovenstvu. A což když čsl. církev vytloukala z chrámů jak chudé faráře tak kaplany? Ani »Nár. Pohlika« neutrousila několik varovných slov na adresu surových násilníků, kteří i farní místnosti okupovali pro sebe. Na tábořech řečníci z řad čsl. socialistů bláboli o katolickém kněžstvu jako o nestvůrách a vlastizrádcích. Vybízeli fanatické davy k násilnostem proti kněžstvu, ale ticho bylo v tábořech těch, které nyní projevují až dojemnou péči o nižší duchovenstvo. A kde byli ti mecenáši, když se trhali pozenky od chudých far a kostelů? Jen ať pánové uváží, jak tuhou disciplinu vyžadují socialističtí vůdcové od vlastních poplatníků a jak docela tyranisují dělníky, kteří by se chtěli proti jejich diktatuře postaviti. Jestliže tedy představení kněžstva a církve vůbec žádali disciplínu v církevním ústrojí, nejsou proto ještě nemilosrdní. — Jen tedy pozor na falešné přátele, kteří projevují nervosní obavy právě tehdy, kdy lich potřebuje katolickeho nejméně!

Čtenářům naše upozorňujeme, že již vyšly kalendáře »Venkován« a »Třebízský« na r. 1921. Přinášejí velice pěkné povídky. Mnoho z nich přečtete si dvakrát, jak jsou zajímavé. Jednotlivé

Záložna v Hradci Králové.

zápisné společenstvo s ručením hromadným
Československé náměstí.

Vklady na knížky.

Půjčky. - Úvěry osobní

a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.

Vadla. - Eskompt účtů a směnek.

stojí Kč 10. Při tučové objednávce 35% slevy. Kupujte a doporučujte v první řadě kalendáře, které vydává podnik strany a to jsou naše. Čistý zisk z nich připadá ve prospěch hnutí. Dopíšte korespondenčním listkem na československou akciovou tiskárnu Praha-II, Spálená ulice 15.

Všecko smeti do naší republiky. Nikde kromě Ruska nenalezli židovští keřasové tak hojně teplé útluky jako u nás, zatím co celé houfy poctivých Slováků jsou hnány nouzí do Ameriky. Všude se zakrožuje proti cizáckým bolševikům rázněji než v našem státě, ačkoli přece nyní v zemi samé domácí soc. demokracie by bylo potřeba zakrožiti. Trpí se volání, aby český lid porchl bezcitným tyranům židovským v Rusku, jimž tam mizí půda pod nohama. Jak se vybouřily po dlouhé zkušenosti cizí státy z horečky volnomyšlenkářské, prozradil zřetelně světový volnomyšlenkářský sjezd v Praze. Právě proto pro blínová semena hledá se nová půda u nás. Nejvíce šíří Volnou Myšlenku úpadková strana čsl. socialistů, která potřebuje protikatolickým křikem přehlušiti hlasy o čemých finančních skandálech vlastních kořistníků. Strana zbankrotčlá chýlí se v povodni Volné Myšlenky jako posledního záchranného prkna. »Pryč od Říma« se křičí, aby se zakryly dlouhé prsty a nehty radikálních chantivců Slyšíme hrdé tvrzení, že jsme se odpoutali od Vídně, ale německé hrubé operety a frašky u nás klidí dále potlesk.

Občanská tiskárna v Brně vydala jako každoročně své oblíbené katolické kalendáře »Rolnický kalendář«, »Moravan« a »Kapesní kalendář« v provedení velmi pěkném. Vypravený kalendářů je velmi vkusné a doporučujeme všem, by obratnou objednávkou zajistili si kalendáře pro své rodiny a nevydávali peněz za různé bezcenné kalendáře. Při hromadných objednávkách značné slevy. Objednávky ihned vyřídí »Občanská tiskárna«, Brno, Starobrněnská ulice 19/21.

Oltář

spěvník a modlitební kniha

již vyšel.

1 výtisk brožovaný (nešitý) 6 Kč
1 " brožovaný (šitý) 7 "
1 " vázaný . . . 10 "

Objednávky vyřizuje

**Družst. knihkupectví
v Hradci Králové.**

(Adalbertinum.)

**Objednávky dříve učiněné jest
nutno opakovati!**

Pokus o zabrání farního kostela československou církví v Uher. Brodě. Po příchodu P. Jar. Hlobila za administrátora do Uher. Brodu pokusil se Oskar Malý dostat se do kostela způsobem velmi příznačným. Radil totiž P. Hlobilovi, aby mu beze všeho vydal kostel k české bohoslužbě a hlásil do konsistoře, že musil ustoupiti násilí. Pošle prý na něho na oko několik mužů, kteří budou P. Hlobila držet v zajetí — a tím bude věc hladce vyřízena. Sváděl tedy p. Malý administrátora ke lži a podvodu a klamání církevní vrchnosti. Pokus ovšem selhal. Pořím chodily na farní úřad deputace pokrokových spolků o propuštění kostela k českým bohoslužbám p. Malého. I to bylo ovšem zdvořile odmítnuto. Nyní měla pomoci bytová komise. Tvárci bytového zákona ani ve snu nenapadlo, že zákon tento má sloužiti také k zabrání kostelů. Ale československá církevní napsali bytové komisi žádost, která začíná úředním právnickým madsrováním: »Dle nařízení staré se bytová komise o opatření místností obytných, provozovacích pro živnost, úřadoven a pod. Sem spadá tudíž i opatření místností k účelům církevním, pokud jest tu možnost dána. A ta u nás jest. Stalo se tak již kdesi v Čechách, a proto žádáme, by slavná bytová komise sdělila

farní kostel, majetek fideikomisu, zabavila pro účely církve českoslov. atd. Dle tohoto šalamounského výkladu považují tedy českoslov. církevníci svou bohohužbu za živnost či obchod, k jehož provozování má jim bytová komise zaopatřiti místnost. I to jest pro náboženské cítění českoslov. „věřících“ příznačné. Ani tento pokus nevedl k cíli. Že žádali patronátní úřad statků Kounicových o vydání kostela, rozumí se samo sebou. Ale poněvadž každý rozumný člověk i u úřadů světských uznává, že náboženská sekta, i když uzavírá své členy církvi katolické, nemá žádného práva na majetek katol. církve, přechází českoslov. věřící, kteří dříve většinou kostelu se vyhýbali, trpělivost a proto chystají se sáhnouti k církevnímu boševictví a zabrat farní kostel násilím. Ohlašují tak veřejně v Českém Zápase č. 33, kde ve zprávě o schůzi dra Farského v Uh. Brodě čteme: „Slíbili jsme si, že konečným naším cílem bude zabránění děkanského chrámu, od něhož za žádnou cenu neupustíme, i když to nebude hned.“ Jest přece přirozeno, že katolíci dobrovolně svůj kostel nevydají, sáhne se tedy k násilí. Nu dobře. Jsme připraveni. Katolíci však chtějí odpověděti ráznou sebeobranou.

Nejchytřejšími politiky světa byli a jsou Židé. Politika - toť předvídavost, praví Denis. Jak předvídali ti čeští pokrokoví inteligenti, kteří před válkou tak hluboce se klaněli synům Marxovým, jest viděti podle řádění Sonnenscheinů, Taussigů, Hillersonů, Felcánů a jiných boševiků v naší republice. Zato Židé pozorovali situaci světovou okem nejbělejších. Mohli předem povědět, jak se utváří v naší republice situace, pokud národ se bude posmívati tradicím svých poctivých dědů a pokud židovský kov zde bude hráti velikou roli. Roku 1900 vyšel český překlad spisu francouzského učenice Gougenola de Mousseaux. Tam se praví, že r. 1860 založil Grenier „Alliance Israélite Universelle“, v níž seskupili se vybraní představitelé všeho zednářského světa, hlavně sionisté. Proto jest Alliance jaksi zednářským senátem, mocnějším než všechny parlamenty světa. Židé tise rozhodují o míru, vojně mezi státy, obohacují se na jejich účet. Politiku židů v budoucnosti obsahují zápisy Sionské hlavní kanceláře, jež stanoví zásady a postup tento: Politická svoboda je idea a ne faktum. Idea svobody je neuskutečnitelná. V politice zvíťazí Síla: násilí má býti principem, chytrost a licoměrnost pravidlem pro vládu. Podporujeme teror, nutící goje buď k slepé poslušnosti nebo k nečinnosti. Zlákáme všechny národy, aniž by toho pozorovaly, k součinnosti při vybudování nové základní budovy, již projektujeme... Zlomíme svazky v gojovské (křesťanské) rodině, zničme privilegia inteligentních tříd. Teď jsme my zákonodárci, my tvoříme sond a my rozhodujeme v gojovských vládách. My řídíme vše silnou rukou, od nás vychází vše zachvacující teror. Rozdrobení stran vrhá je všechny do našich rukou. Mohli jsme se báti gojovské síly národní, ale my jsme použili všemožných prostředků, aby se síla jejich nesoustředila, zvedli jsme mezi nimi silnou zeď - nedůvěru jedněch k druhým. Každá republika musí projíti několikaletým stadiem. V prvních dnech slepec, motající se na pravo, na levo, šlíf. Druhé stádium je demagogie, z níž rodí se anarchie, vedoucí nutně k despotismu, ale už ne k zákonitému, otevíracímu a proto k zodpovědnému, ale k nečistému despotismu. Musíme podlomiti Viru a vyrvat z hlav gojů princip Božství a Ducha a to všechno zaměnit arithmetickými výpočty, materiálními zájmy. Musíme přeložiti průmysl do spekulativní půdy, tak že vše bude přecházeti do našich kas, ježto všechny nitky průmyslu jdou z našich klubek. Nižší třídy gojů půjdou proti inteligentům-gojům, až se nám uždá způsobiti rozhodný převrat. Plnění gojovských zákonů zmenší se na minimum. Autorita zákona je podkopána liberálním výkladem. Podstrčivše gojům lákadlo liberalismu a podplacení, rozehli jsme v nich lakotu a všechny rozkladné náruživosti, z nichž první je úplatnost. Tím se vyvolají nepořádky, nespokojenost a všeobecná nevraživost. — Jest až příliš dobře patrné, že Židé počítali velice bystře. Kdo by chtěl podezřívati, že snad teprve nyní někdo židům něco podstrkává na základě událostí nynějších, necht' jenom nezapomíná, že zmíněná kniha v samém českém překladě vyšla již před 20 lety. Gougenol

praví správně: „Židé jsou rozkladným živlem každé společnosti lidské a každé vlády. S pomocí Richarda Lassala a Karla Marxe rozvítli boj a nedorozumění mezi dělníky a zaměstnavateli. Při tom židovští kapitalisté, vlastní vykořisťovatelé lidu, zůstali chytře ušetřeni boje.“ — Patrné, že s velkou revolucí započali Židé tam, kde bylo nejméně gramotného obyvatelstva a kde měli své nitky nejlépe spředeny. Napřed tedy v Rusku a pak mezi ngramotnými davy maďarskými. Ale naposledy se přece jenom přepočítají, ožije-li včas všude silný křesťanský duch. Aspoň Moskva již se hali do smutku.

„Pravda o Bílé Hefe.“ Ke dni 6. července bylo vydáno „Právo“ jako protihusitský leták „Pravda o Husovi“. Desetitisíce tohoto letáku rozletly se po celé republice a všude vykonaly letáky své dílo. Táž redakce vydá ke dni 8. listopadu opět jako leták příslušné číslo „Práva“ pod názvem „Pravda o Bílé Hefe“. Cena bude režijní. Upozorňujeme na toto číslo všechny naše spolky, jednoty Orla atd. a žádáme, aby objednávky byly učiněny předem, bychom mohli zjistiti náklad toho čísla. — Administrace „Práva“ v Přerově.

Kostelní nádoby,
kalichy monstrance atd., klenoty, notářské prsteny, hodiny, jídelní přístroje, opravy a znovu zlacení odborně a levně provádí
JAN STANĚK,
pasíř a ciseleur, stálý přísežný znalec zemského trestního a okresního soudu,
Praha I.-079, ul. Karoliny Světlé, 12 n.

KOLÁRKY
celuloidové, dvojité
opět zasílá
F. STADNÍK, OLMOUC,
výroba kostelních paramentů a praporů.

Kostelní paramenta
prapory a bohoslužební náčiní v nejvýhodnějších cenách nakoupíte u doporučené fy.
JOSEF NEŠKUDLA
Nový Hradec Králové, Čechy.
Vyžádejte si ceny, nežli objednáte u firmy jiné.

Objednavejte hromadně!
„Církev československá“
od dra Šulce.
Stojí 50 h franco.
„Kam od Říma?“
od Jos. Rohledera.
Stojí 1 Kč franko.
Objednávky přijímá administrace časových tisků v Hradci Král., Adalbertinm.

MEŠNÍ VÍNA
zaručené přírodní, neporušená, prvotřídní jakosti
Lissénské I. a. druh roč. 1916 à K 13— za 1 litr
Lissénské II. druh roč. 1917 à K 12 50 za 1 litr
Moravské jemné, ročník 1918 à K 12— za 1 litr
Vino jest úplně čisté a způsobilé k stáčení do lahví
Dodává v andech od 50 litrů výše chvalně známá firma:
Alois Čížek, přísežný dodavatel mešních vín
a soudní znalec vín.
Založeno r. 1897. v Humpolci. Založeno r. 1897.
Transitní vinné sklepy ve Znojmě.

ZVONY
z pravé zvonoviny ve dvou jakostech:
dodávám v době nejkratší. Dodám:
i scházející zvony ve všech tónech
a v každé váze. Rovněž upozorňuji na
svoje známé
hudební nástroje
v jakosti nejlepší a ceně levné. Odborné opravy levně. Pište o informace.
Pozor na adresu!
Václav Červený,
Hradec Králové, 550.

Paramentní závod
nejstarší české firmy:
Ignáce V. Neškudla syn
v Jabloném n. Orli. (Čechy)
bratr P. J. Neškudla, býv. aráře ve Výprachticích)
doporučuje:
veškeré kostelní recha, keramiky, prapory, jakož i kovové bohosluž. předměty.
Cenky, rozpěty i sálky na uhás. zdarma a franko
Tisíce chvalných uznání a vyznamenání.
Nejlevněj. nákupní pramen v rep. Československé.

Přijme se natěrač,
dobrý emailista u firmy
K. V. Skuherský. Hradec Král.

Antonín Zavadil,
nejstarší závod pasířský a zlatnický
v Hradci Králové čis. 436.
(dílny za továrnou nábytku K. V. Skuherský).
Zhotovuje veškeré nádoby kostelní, ze zlata, stříbra, bronzu a j. kovů v uměleckém provedení.
Opravy a znovuzřízení starých nádob čistě a se zárukou trvanlivosti.
Zlacení a stříbření v ohni; niklování.
Ceny mírné! Rychlé provedení!

Paramenta,
prapory, sešy a církev. náčiní
dodává nejlevněji:
JOSEF VENO,
českoslov.
odborný závod
Jabloné n. Orli.

Odebírejte a rozšiřujte Obnovu!

Bursovni rozkazy provádí
a spolehlivé informace o všech bursovniích papírech ochotně podá
Živnostenská banka, filiálka v Hradci Králové.
Telefon č. 111.

OBNOVA

Týdeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nezalepená a ne frankovaná expedicí v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. šek. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo.) Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Základna státního pořádku.

Ve Spojených státech amerických vláda již před válkou vyzvala přední právníky a historiky, aby na základě přímého prozkumu oznámili, zda-li charakter této obrovské republiky jest bezkonfesní či křesťanský. Na základě důkladně prozkoumaných dobrozdání znalců prohlášeno úředně, že Spojené státy dlužno pokládati za velebou křesťanskou, protože elementy křesťanské mají nad jinými silnou převahu; jako důsledek toho poznání připojen výnos, že tučení křesťanství znamená urážku lidu amerického a podléhá trestům.

Nyní americká vláda ve svém oběžníku, vyzývající k vstupování do vojska, praví: „Náboženství jest podstatně nutné. Jako takové je uznáno za potřebné pro naši armádu a je postaráno, aby se vyhovělo náboženským potřebám vojáků. Každému vojínovi je poskytnuta možnost, aby následoval hlasu svého svědomí, ale účta a nabádání k náboženství a k plnění náboženských povinností se pokládá za důležitou povinnost každého občana.“

Významno, že tak rozhodli učení a velice zkušený zástupcové lidu v republice veliké, opravdu osvícené. Takovou konfesi veřejně oznamuje vláda státu opravdu demokratického, svobodného, v němž se vystřídala a své štěstí zkoušela celá řada životních názorů náboženských i bezvěreckých. Po dlouhých zkušenostech tedy přední hlavy amerického velistátu dobře vědí, z jakých příčin nutno o náboženský charakter vojska pečovat.

Vhodno připomenouti otevřené doznání presidenta týchž Spojených států Williama Howarda Tafta. Tento osvícený muž r. 1900 byl předsedou komise pro Filipíny; r. 1901 jmenován guvernérem těchto ostrovů. Od r. 1904 byl sekretářem v departementě války. Od r. 1906 vedl vládu na

Kubě po čas velikých nepokojů. Svěřena mu i jiná důležitá státní poslání, načež nastoupil cestu kolem světa. R. 1908 zvolen presidentem Spojených států na období 1909–13. Měl tedy hojnou příležitost k seznání, čeho jest nevíce zapotřebí k zajištění pořádku a zdravého rozvoje státu. (Rozuměl státnické vědě rozhodně lépe než Habrman, Klobáček anebo Johaniš.) Nuže tento muž právě tohoto roku 25. září v Bostonu prohlásil: „Poznal jsem, že bez vlivu náboženského lidová vláda byla by nemožnou. Národ bez náboženství postrádá nejmocnější oporu a marna je veškerá jeho snaha o zlepšení vlastního mravního stavu. Jsou to jedině lidé nábožensky založení, kteří mohou utvořiti silnou, zodpovědnou vládu.“

Stojí za zmínku, že právě řada posledních presidentů amerických, kteří svou konfesi nenáleželi k církvi katolické, projevovala veřejně úctu jak k papeži tak zvláště k institucím katolickým ve Spojených státech. Jejimi slovy: nejosvětlejší a nejzasloužilejší hlavy americké velebce dávno se zbavily ubohých protikatolických předsudků, jakými operují a popularitu shánějí demagogové v republice naší.

A jaký pak životní názor světový dává se občanu českému, aby svízele vojny a jiné opravdu odhodlaně snášel? U nás nepodporuje se ani katolictví ani česko-bratrství ani pozitivní konfese jiná. Krasofečnicki předkládají národu k uctívání prazvláštní husitismus; jest to husitství takové, jako rajka oškubaná o nejkrásnější péra. Husitství bez náboženství jest peň bez životodárné mízy, jest to karikatura životního názoru; jest to předmět akademických i proutnírodních diskusí, ale nikoli živelní síla, pudící duši k obětavým úkonům prospěšným. Husité zvali se bojovníky Božími; nehledali zpruhy k velkým činům ve frázovitých deklamacích o vlastenectví, ale v bibli a v jejích kategorických imperativech.

bo hlasování jako v politických parlamentech. Jest nutno zde přihlížeti k apoštolskému poslání, k legitimní autoritě. Na př. ve věrouce jsou citlivé, choulostivé body, na nichž důkladné vysvětlení pouhý lidský rozum nestačí zrovna tak, jako byl neschopen objeviti samočinně Zjevení, pravdy nadpřirozené.

Není divu, že i vnější řízení obrovského stroje, jakým jest církev, musí se řídit poněkud jinými pravidly než vedení organizace jiné. Setřeli se s života církevního pel mystických vztahů, pak brzy hrubá síla dílu lidskému dává přednost před dílem Božím; pak také neplodné hašteření nabude vrchu nad pozitivní prací a utěšeným dožíváním ušlechtilých hodnot duchovních.

V XV. století — v době těžké krize papežského stolce — zachváčeno bylo křesťanstvo horečkou sněmovní. Koncil, obecný koncil církevní stane se všehojivým lékem! Tak letělo od úst k ústům. Při tom horlivě neuvážili, že i sněmovní usnesení zůstanou bez účinku, pokud zpuhčí vladaři světské budou držeti nad zlořádu ochrannou ruku a pokud na př. neodprou fyzickou podporu vzdoropapeži.

Odbojná Pisa a rozpačitá Kostnice.

Došlo r. 1409 k nezvyklému koncilu v Pise.

Volnomyšlenkářství jest přímo cynický kontrastem ideí husitských: svádí docela k barbar-skému výsměchu z toho, co bylo husitům nejdražší. Jestliže na Slovensku sojdateska lži-husitská si činila i v čaru posměchy z rouh a úkonů určených k bohoslužbě eucharistické, byl tam zároveň potupen i Husův, Jakoubkův a Rokycanův kalich. Co zbývá z husitství okleštěného o živou víru? Snad nějaká svoboda? Přetné dokumenty přece svědčí zřetelně, že husité usilovali svobodu katolickou potlačit ohněm, mečem i utápěním konservativců. A Táboři páli i topili samé kněze kališné. Za všechna předešlá století inkvisice katolická v Čechách si nevyžádala tolik krvavých obětí jako inkvisice pražských kališníků a Táborů za několik let.

A což vlastenectví? Dějiny Palackého a V. Tomka jsou zřetelným zrcadlem, že hekatomb obětí tvořila větším dílem těla česká. Táboři přijímali do svých vojsk tolik cizinců, že při obležení Plzně dobrá polovina jejich vojsk skládala se z cizích kofistů. Nikdy si Češi nerozbíjeli hlavy navzájem tolik jako za války husitské. A taková škola nesmí platit nyní, kdy jest potřeba soustředění všech sil českých proti nepříteli vnějším.

Má-li nám z husitství zbývat hlavně vzpomínka na vítězné vraždění, co potom znamenají častá liberální hesla antimilitaristická v národě našem? Němci to dopracovali k hroznému bankrotu právě z velké pýchy nad válečnými úspěchy svých předků.

Volná Myšlenka není vlastně světovým názorem; jest to vtělená negace, přivlečená k nám z ciziny. Kde se toto hnutí objeví, tam k radosti židovských spekulantů mezi arijským obyvatelstvem dochází hned k urputným bojům; vždyť schází osa, kolem níž by se krystalizovaly hodnoty pozitivní. A my právě nyní potřebujeme tolik principu spojujícího! Zatím však se česká

Benedikta XIII. Počinali si jako vrchní správcové církve, jako by býval papežský stolec uprázdňen. Duši tohoto spiknutí proti papežskému primátu byl ctížádostivý a zlopověstný Balthasar Cossa, jehož nazval Řehoř XII. odchovancem bezbožnosti a synem zatracení.

Údálosti brzy následující potvrdily, že Řehoř předvídal bystřeji než sněmovníci v Pise. Ostatně sám král Ruprecht předpověděl, že z odbojného počínání kardinálů vznikne větší zmatek a trojice papežů. Sněmovníci sesadili oba papeže a zvolili za hlavu církve vetšího starce, jehož schopnosti na zdolání přetěžkých úkolů daleko nestačily. Ale Cossa měl nad výsledkem volby velikou radost. Zvolený kmet Petr Philargi, který se nazval Alexandrem V., byl hříčkou v rukou Cossových; měl uslapati prohnatému šplhavci cestu k nejvyšší hodnosti. Cossa dobře počítal, že Alexander dlouho živ nebude. Sněm v Pise zrovna tak se opíral o moc světskou jako do té doby papežové. K zvolení Alexandrově přispěli značnou měrou i čeští vikleři ve spojení s Václavem IV., stavše se tak bezděčným nástrojem potměšilé, odporné politiky Cossovy. Alexander také nepanoval ani rok — a 17. května 1410 zvolen papež Cossa, který přijal tiaru jako Jan XXIII.

Z „demokratisace a reformace“ Pisy tedy vyšel jako vítěz muž, který jest jedním z nejhorších

FEUILLETON.

Poměr koncilů k demokratizaci a reformaci církve.

Katolická církev jest v poměru k jiným společnostem útvarem zcela zvláštním. Zabředl by do těžkých omylů ten, který by chtěl její zřízení přeformovati dle moderních různých sdružení světských. Ostatně stále se opakující zkušenost velice zřetelně poučuje, že ani nejbystřeji promyšlená forma státní není kouzelným lékem tam, kde vládní otěže spočinou v rukou sobců nebo povah despotických. V takových případech i republikánské zřízení selhává; těžko kontrolovatí, zda-li zvolení zástupci lidu nezradí svých reformních hesel za tajné úplatky jakékoli formy.

Přirovnáme-li zřízení církve katolické k organizaci forem politických, nazveme ji útvarem monarchickým. V ní vládne legitimní nástupce sv. Petra, jež nelze zbaviti hodnosti jako některého presidenta republiky. Biskupové tudíž zde mají právo spolurozhodovati, pokud uznávají svou závislost na nevyšší viditelné hlavě. A laikové tudíž jsou řádnými členy církve, pokud se podílují v přičině dogmatiky, mravouky a církevní disciplíny biskupům spojeným s papežem.

V pastýřském a učitelském úřadě církev ne-

Bursovni rozkazy provádí a spolehlivé informace o všech bursovních papírech cohotně poda Živnostenská banka, filiálka v Hradci Králové. Telefon č. 111.

duše neustálými štváncemi femesných demagogů ochuzuje, aniž se poskytuje za ožebračení náhrada.

Foch, Castelnau, Philippe a jiní francouzští generálové katolíci nebyli hloupější než důstojníci bezvěrečtí; a jesti obecně známo, že právě víra rozplamenila jejich vlastenecký žár, posílila nejběžnější svědomitost a povzbudila k nadlidským činům obranným. A tito hrdinové vyznávali otevřeně, že svá vítězství nepovažují za vrchol vlastenecké práce, nýbrž pouze za prostředek ke klidnému a svobodnému vývoji národa, za podmínku úspěšného dozrání vyšších, ideálních hodnot.

Zatím v Čechách, kde davy plaše se rozhlíží po obzoru, která hvězda vlastně vede k spáse, v zemi negace čištění národních sil osudně se šíří právě vinou volnoomyšlenkářských demagogů. A právě ti, kteří ze zášti proti konfesi pozitivní velebili husitství nadšeně, netihnou k obětavému shromažďování národních sil, nýbrž — k chladnému, bezcitemu bolševictví.

Patrně právě nyní, že neustálé diskuse a akademické hádky o světový názor naprosto nestačí. Život skutečný není diskusí, jest velice vážnou, přísnou praksí, která vyžaduje okamžitých a určitých regulativů.

A tato pravidla nalezly osvětlené státy nikoli v mlhavých hypotézách, nýbrž v kategorických imperativích (závazných, bezvýminečných rozkazech) náboženských. A nynější davové čištění, nejistota, houstající domácí zápasy, stoupající vzájemná zášť a nesvědomitost občanů zodpovědných v naší republice jsou nehlásitelnými výtky, aby stát nás podporoval náboženské citění širých mas ze všech sil. Vláda má usnadňovati a podporovati rozvoj každé vážné pozitivní konfese (nikoli kejkliře, kteří žijí z mlhavé „svobody“ a z cynického dráždění občanů opravdu věřících).

Liberálům a pokrokářům zní v uších ovšem velice nepřijemné heslo o jakýchkoli kategorických imperativích. Ale nechtě tedy objeví tito lidé nějaké lepší kladné principy než vláda americká! Má-li nastati konečně opravdu státní pořádek, musí tu býti Boží Zjevení a Desatero pevnou základnou.

Katolickému lidu na Královéhradecku!

Dnes, kdy všichni trpce pocítujeme na vlastní kůži tvrdý boj o život, není to nic divného a nezvyklého, že nás na ulicích zastavují chudší než jsme my a prosí o dar z našeho přebytku. Sbírá se na fondy, na školy, osiřelé děti, trenšiny české, na společnosti i jednotlivce a my rádi i neradi dáváme, abychom se zbavili dotěrných vyběračů...

V tyto dny jsou mezi prosícími snad nejhudší z chudých — studenti — vaše děti. Den sv. Mikuláše je den štědrosti pro ně, hrdé proletáře, jak je nazval v „Lidu“ Bodlák ve svém feuilletonu. Užívají tedy svého práva a prosí, ne, připomínají vám všem jen jedinkrát v roce povinnost, kterou máte všichni katolíci ke své mladé generaci katolické inteligence.

Oni, kteří nestaví svou chudobu na odív, kteří dovedou žít, protože žijí ze sebe, studenti, kteří sami se uskrovnou i v nepatrném obnosu, jež od svých rodičů s trpkými počty vyžebravali, budují si z vlastní své obrozující síly idealismu organizaci neobyčejně učenou, chtějí dáti sobě sami, co jim svět dáti nemůže, chtějí dáti a vrátiti jednou i vám, co vám svět běže! Nelekají se osobního utrpení a obě i pro svou svatou věc. Ale síly jejich nestačí!

Drahota, která na nás všechny doléhá jako můra a ssaje spokojenost naší duše, tísní i je. Pocítují to ve své práci organizační i sociální. Nemaí dostatek prostředků, aby mohli dokonale udržovati v běhu všechny nutné požadavky svého „Ústředí“, jejich dva časopisy „Jitro“ a „Život“, které mají pro studentské hnutí ohromný význam, pohltí chromný peníz, protože nejsou časopisy výdělečnými!

Odkud a kde hledati pomoc a pochopení, nežli u vás? Na vás a na vaši podporu, katolíci, to záleží, mají-li naši studenti jíti na započaté cestě dále. Umožněte jim další práci, usnadněte jim jejich úporné boje existenční. Učinite tak sebe menším darem jim obětovaným.

Navštivte jejich podniky a zábavy za tím úč-

lem požádané (S. S. S. v Hradci Králové v Borromaeu sehraje 7. listopadu divadlo ve prospěch mikul. daru.)

Vykonejte sbírky ve svých organizacích při schůzkách a požádejte akademii nebo večírek v jejich prospěch.

Podpořte je, jak můžete, vždyť jsou to vaše děti, vaše naděje a budoucnost národa. To mluví víc než všechny argumenty.

Katolíci okresu královéhradeckého totiž byli mezi prvňáky; nechtě i letos zachováti si toto čestné místo v srdcích vděčných studentů! Dary posílejte s výslovným označením „Ve prospěch mikul. daru“ buď přímo: Ústředí katol. studentstva českosl. Praha II, Voršílská 1, nebo: Sekretariát čsl. strany lidové v Hradci Králové, Adalbertůvum.

Úvěr. družstvo Eliška v Hradci Král.,
katolický ústav,
přijímá vklady a poskytuje půjčky.

Kalendáře na r. 1921.

Roľnický kalendář
kalendář Moravan.
Kapesní kalendář.
Studentský kalendář

dobyly si mezi našim lidem uznání a obliby.

Kalendáře vydány budou koncem měsíce září t. r.

Loňského roku nemohlo býti velkému návalu objednávek vyhověno a prosíme naše stálé odběratele, by na vedle připojeném lístku dodávku kalendářů ihned si zajistili.

Jen včasné objednávky mohou býti zavčas vyřízeny.

Kalendáře na rok 1921 účtujeme:

• Roľnický kalendář . . . kus 10 Kč
• kalendář „Moravan“ . . . kus 10 Kč,
• Kapesní kalendář . . . kus 6 Kč,
• Studentský kalendář . . . kus 8 Kč

a poskytujeme při hromadných objednávkách slevy: při nejmenší objednávce 12—24 kusů 25%, při objednávce 24—50 kusů 30%, při objednávce přes 50 kusů 40%.

Peřetvé a obal účtuje se rozdílně cenou!
Objednávejte hromadně
na adresu:

OBČANSKÁ TISKÁRNA
spol. s r. o.
BRNO, Starobrněnská ul. 19-21.

Královéhradecká bankovní jednota společnost s r. o. v Hradci Králové.

Depoňal adresa: Albibanka.

Účt. pošt. spoř. č. 140.278.

Číslo telefonu 88.

Provádí veškeré obchody bankoví a směnové.

Vklady zárukují se nejvýhodněji.

Bankovní obchody směneč.

Složní lístky poštovní spořitelny na požádání zdarma.

vládl dále v územích, kde měli oporu ve světových vladařích.

Nový koncil v Kostnici — opravdovější a úspěšnější — učinil papežské trojici konec. Jestliže v Plse soudili papeže kardinálové, v Kostnici otcové soudili jak papeže tak kardinály — a to tak příkře, že div tito nebyli vyloučeni z jednání o slepocení církve a o reformách. Ale skutečných reforem Kostnice provedla málo.

Odboj basilejských proti papeži-reformátoru.

Francouzská vláda nechťela zapomenouti na dobu papežů-zajatců avignonských z XIV. století, z nichž tolik mýzy pro světské účely ssála na úkor křesťanstva jiných států. Snažila se, podkopávati pod nohama púdu jak Martinovi V. (1417 až 1431) tak zvláště ušlechtilému reformátorovi Eugenu IV. (1431—1447).

Francie usilovala využiti ve svůj prospěch co nejvíce koncilární horečky, která zachvacovala nejvíce universitní učence. Bylo dále patrné velké úsilí, aby monarchický charakter církevního zřízení byl zrušen a aby sněmy jednoduše papežům předpisovaly jako poddaným funkcionářům. Takové převratné snahy byly nebezpečny již proto, že sami sněmovníci v důležitých otázkách valně se rozcházelí. A pak — mohl sněm sám o-

dostaví a jak tito rozhodnou i ve jménu nepřítomných. Z krajů vzdálenějších při tehdejších obtížném cestování putovalo ke koncilům theologů málo, zatím co země roľanské byly silně zastoupeny.

Konečně po houževnatém hartusení zahájen koncil basilejský 23. července 1431 — za velmi slabé účasti. Oposice proti jurisdikci papežské stolice byla zde silná. Ale odpor Eugena IV. proti koncilu málo zmohl, protože vedoucí faktori opřeli se o mocné laické vladaře. Význam sněmu stoupal i proto, že se od něho čekalo smíření husitů s církví. Z té příčiny podporoval proti papeži konciláři i císař Sigmund.

I tento sněm vyhlásil své nadprávi nad papežem. Papež a kardinálové voláni před soud sněmu s pohrůžkami trestu. Zástupci nižšího kněžstva připuštění výnosem z 26. září 1432 v tak velkém počtu, že byl vyššímu kléru zcela odňat směřovací vliv na jednání. Tak se měl provésti radikální převrat v řízení církve; z náměstka Kristova měl se stát pouhý prvý řídící konstitučního shromažďení. Kdyby se byl tak zachovali faráři k biskupům a laikové k farářům, bývala by se za tehdejších dob církev úplně rozpadla na velkou řadu skupin vzájemně se potírajících.

Vážné nebezpečství nového schismatu přinutilo papeže s konciláři vyjednávat i pokračo-

Italii byl mistřivý despota Filippo Mario Visconti, kníže z Milánu. Kondottieri (volení náčelníci) Mariovi vpadli do papežského území, až Eugen IV. byl nucen uchýliti se do Trastevere. Náslinici prohlašovali, že jednají z uložení koncilu. A právě toto násilí přinutilo papeže k povolnosti. Zatím co bylo obyvatelstvo papežského území hrabivou soldateskou drancováno, přehl papež do Florencie.

Větší část koncilářů stavěla se dále fanaticky proti papeži. Vůdcem té oposice byl francouzský kardinál Louis d' Aleman z Arles; usiloval o to, aby se stal koncil stálým úřadem, který by v sobě spojoval všecku plinomoc a vrchnopastýřské právo; papež měl býti odsouzen k podřízené úloze. Na místo monarchické jednoty měla nastoupiti demokratická mnohost a vláda parlamentní většiny. — Takto koncilářové místo propagace nejdůležitějších reforem podporovali rozvrat církve.

Dne 9. června 1435 bez dlouhého rozmyslu zrušil koncil některé nepostradatelné poplatky, určené pro pokladnu papežskou. Z jakých jiných zdrojů by měl papež sehnati nejnútnejší prostředky pro řádnou správu svých kanceláří a placení vyslanců, o to se koncilářové nestarali. Eugen IV. žil právě ve Florencii jako vyhnanec ze skrovných almužen svých příznivců. A právě tehdy potřeboval peněz, aby osvobodil sebe a

Čtenářům svým doporučujeme tyto krásné vlastenecké, nejvážnější a velice zajímavé spisy krásné literatury italské:

Z mých žalářův.

Upomínky Silvia Pellica. Z vlastního přeložil M. Netval. Tisk a sklad knihupectví Cyrilometodějského v Praze, str. XII a 267. Cena Kč 2-70.

Poslední listy Jakuba Ortisa.

Napsal Ugo Foscolo. Z vlastního přeložil M. Netval. Nakladem knihupectví J. L. Kobrova v Praze. Str. 179. Cena 80 h.

Francesku z Rimin.

Tragédie Silvia Pellica. Z vlastního přeložil M. Netval. Tiskem J. Bokyty v Praze. Nakladem vlastním. Cena Kč 4-60.

Tyto velké spisy dostati lze v každém českém knihupectví; Francesku z Rimin také u nakladatele JUDr. M. Netvala, advokáta v Humpolci.

Církevní obzor.

Upozornění larním úřadům. Podily Dědic-
vůl Matičkách počínají se již expedovat.
Aby usnadněna byla manipulace a zlevněny ex-
pediční výlohy, prosíme o dobrotivé oznámení
jména a čísla diplomu každého člena z farnosti a
ihned pošleme podíly společně.

Církev a doba.

(Úryvek z kázání arcibiskupa Irelanda The
Church and the Age, podává dr. Jan Konečný.)

Dne 18. t. m. bylo tomu právě 17 let, co arci-
biskup Svatopavelský Ireland pronesl za příle-
žitosti 25letého biskupského jubilea velkého kar-
dinála Gibbousa velevýznamnou řeč, v níž líčí
markantními rysy povahu doby demokratické a
udává směrnice, jak smířiti se s dobou demo-
kracie. Hodlaje vydati celou řeč zvěčněného arci-
biskupa, podávám dnes jen malou ukázkou na
tomto místě.

Nebojím se doznati, že během století, jež se
končí, dopustili se zástupci církve té chyby, že
nemohli důcho poznati nových potřeb své doby
a podati jim ruku smíru a přátelství. Neschází jim
vymluvy, jež nejsou bezcenné a které také re-
spektují. Církev se nemění ve svých božských
prvech a jest nevídyše konservativní. Avšak její
obava přede změnou, třeba tak oprávněna do
jisté míry, překračuje meze a přechází na území,
kde změny jsou žádoucí. Jest pravda, že trans-
formace (přeměny) doby zrodily se za podmínek
velmi nepříhodných a nejméně přípustných. Re-
voluce z r. 1789, jejíž bouřné a ničivé vlny, po-
dobné divokému horskému proudu, byly zbarve-
ny krví, byla ohlušujícím signálem nové éry. Pra-
porčenci doby vztýčili často prapor bezbožství
a anarchie. Mnozí lidé, jako Lamennais, kteří se
pokoušeli o smír mezi dobou a církví, byli ne-
rozvážní v řeči a svou nedočkavostí zavinili fi-
asko pro sebe a zastrátili spolence. Avšak přes
všechny tyto výmluvy jistí představitelé církve
— opakují — myslili a jednali velmi pomalu. Ne-

protestantský historik Voigt praví, že na sněmu
znělo jako žert a výsměch horování pro apoštol-
skou chudobu apoštolského stolce v době toliké
kritické.

Byly přijaty i jiné návrhy na ponížení papež-
ské hodnosti. Eugen IV. stěžoval si v pamětním
spise všem katolickým dvorům na odvážné roz-
hodnutí koncilu. Napsal zde, že basilejský papež-
ské legáty libovolným obmezením jejich autority
vlastně sesadil a připustil je pouze jako pre-
sidenty zdánlivé. Zadávají beneficie, zřizují ko-
mendy, udělují papežské dispense, vynárají sa-
mi pro sebe poplatky „annáty“, které odpírají
papežské stolici. Osobují si revísi případů zadr-
žených papeží a modlitbu za něho v bohoslužbě
potlačili.

Basilejská demokracie, jež se skládala větši-
nou z Francouzů, vítala nadšeně i nejzbrklejší
návrhy, které byly namířeny proti papežství.

Pravé úmysly Francouzů přiznal otevřeně bi-
skup tourský těmito slovy: „Buď musíme apoštol-
skou stolicí vyrvat z rukou Italských anebo ji
tak oškubati, že by nic na tom nezáleželo, kde
zůstane.“ Tedy ty francouzské elementy, které
držely papežskou stolicí v zájmu po 70 let a které
zavinily 50letý rozkol církevní, znovu zdvihaly
bezvinnou tlapu, aby obnovily žalostné církevní
znatky.

„Demokratická“ směrnice v Basileji byla ve

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filialka v Chrudimi.

Telefony: 48a řídící, 48b směnárna.

Akciový kapitál na K 180.000.000—

Vklady na K 800.000.000—

Centrála v Brně.

Reservy na K 70.000.000—

Filialky: Boskovice, Brno, Bratislava, Holešov, Jablonec n/Nisou, Chrudim, Kroměříž, Mor.
Ostava, Něm. Brod, Olomouc, Opava, Píseň, Praha, Prostějov, Pterov, Telč, Třebíč, Uher. Brod, Val.
Meziříčí, Tábor. Letní expositura v Lázních Luhačovicích. (Telefon filialky v Bratislavě čís. 689,
telegramy: Mora a agro).

Vklady na knížky, běžný a úrovní účet úrokuje co nejvýhodněji.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeho druhu.

Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a veřejným korporacím.

Remboursní úvěry.

Financování importu a exportu.

Třídní loterie.

Pojišťování loď.

dovedli položiti ruku na svou dobu, neuměli po-
světliti křesťanstvím její aspirace a věsti její po-
chod vpřed; doba šla dále — překročila hranice.

Byli sice někteří Lacordaire-ové, kteří po-
znali a hlásali povinnosti doby přítomné, avšak
jejich ustrašení spojenci je opustili. Reakcionáři
je osočili z nebezpečného liberalismu a nolo-
lařství, takže byli umlčeni. Většina neviděla než
nefesi doby a zavrhovala ji ze vsí síly. Její dob-
ré a šlechetné snahy jim ušly, ba nechtěli vůbec
ani v ně věřiti. Doba stála se jim světem temnot,
před níž Kristus varoval své učedníky. Získati
ji někdy evangelium bylo ztracenou nadějí. Domní-
vali se, že jedině zvláštní zázrak byl by s to do-
síti toho úspěchu a proto uchýlili se až do té
doby služebníci Kristovi do svých „záměch sta-
nů“ do sakristií a svatyní, kde, obklopeni ne-
patrným hloučkem věřících, mohli se alespoň u-
chrániti před nakažlivou záplavou.

Doba odkázaná sama na sebe, na falešné a
zvrácené vůdce, odvracela se každým rokem více
a více od církve, zatím co církev sama držela
abych tak řekl — v izolaci své vlastní energie.
Rozhořčena pak touto známkou antipatie, utvr-
dila se doba ve svém nepřátelském smýšlení a
jala se veřejně vyznávat své opovrhování nábo-
ženstvím. Tento politováníhodný stav věci pře-
vládal v jistých zemích více než v jiných, avšak
nebylo kraje, jenž by tvořil výjimku. Církev svi-
nula svůj prapor výbojný, svůj prapor vítězný.

MODERNÍ	
FOTOGRAFIE	
v nejrůznějších provedení shotovi	
J. F. Langhans	
uměl. velkořevod	
Hradec Králové,	
Adalbertinum.	

V tom se přihlásilo naléhavé jednání církve
s Řeky o sjednocení. Propukl mezi koncilem a
papežem nový spor o místo, kde by mělo k vý-
znamnému vyjednávání dojiti. Protipapežská stra-
na na koncilu se zmíněným kardinálem z Arles v
čele sehnala na rychlo z okolí Basileje hořnost
kněžstva, takže vytvořila většinu. A tato většina
diktovala, aby koncil s Řeky se odbyval buď v
Basileji nebo v Avignoně anebo v některém mě-
stě savojském. Tak vyhozen nový francouzský
trumf proti území papežskému.

Menšina s kardinálem Cesarinim v čele hlaso-
vala dle papežova přání pro Florencii nebo Udine.
Papež se důvodně bál, že v Avignoně chce o-
posice pod ochranou francouzské vlády zříditi
vzdoropapežskou kurlí. Ačkolí sami Řekové roz-
hodně protestovali proti městu tolik vzdálenému,
oposice kardinála z Arles trvala houževnatě na
svém, takže zástupci církve výhodní tím spíše
se, přiklonili k papeži.

Basilejská oposice hněvem se necítila. Volala
31. července 1437 papeže před svou soudnou sto-
licí; chrlila žaloby zcela neoprávněné, docela
přičítala Eugenovi vinu za neštěstí papežského ú-
zemí. Když se papež hájil buhou, koncil mu hrozil
sesazením. Marně Cesarini rozvážnými argumenty
klidil zaryté vášnivce, marně naznačoval, jak
jest potřebí, aby křesťany východní uvítala svor-
ná církev západní. Opustil tedy velký muž Ba-

Československá strana lidová.

Sociální studentské sdružení v Hradci Král.
sehraje v neděli dne 7. listopadu Molierovu kome-
dii Šibalství Skapinovo- ve prospěch mikuláš-
ského daru katolickému studentstvu. Podpořte své
studenty a účastněte se nebo pošlete alespoň pe-
něžitý dar. Hraje se na domácím jevišti v Borro-
meu. Začátek v 7 hodin.

Sjezd úředníků a zřizenců strany lidové spojený
s valnou hromadou. Sobota dne 6. listopadu 1920
o 7. hod. večer slavnostní představení v Nár. di-
vadle v Praze. Slavnostní proslov. Prodáná nevě-
sta. Opera od Bedřicha Smetany. Venkovští účast-
níci nechť si včas o lístek dopsí! Neděle dne 7.
listopadu 1920, dopoledne o 9. hodině: Mše sv.
u sv. Ignáce na Karlově náměstí. O 10. hodině:
předporada delegátů venkovských i pražských
členů v Spálené ulici č. 15., II. posch. Odpoledne:
Žofin, dolejší sál. Přesně o půl 2. hod.: Po zprá-
vách „Naše nejbližší odborové úkoly a další orga-
nizační plán“, referuje tajemník kol. Jos. Fikejzl.
„Poměry soukromých úředníků a zřizenců“, před-
nese člen obecního zastupitelstva pražského, kol.
Malota. „Požadavky státních úředníků“ sdělí odb.
tajemník kol. Rud. Brušák. „Požadavky státních
zaměstnanců“, referuje kol. Nešvara. Volba ústřed-
ního výboru.

Veledůstojnému duchovenstvu a katolické in-
teligenci! V době duchovního přerodu třeba nám
zaujati pevné stanovisko vůči šifcím se nepřá-
telským heslům i brožurám, jimiž je soustavně
podrýván křesťanský názor světový. Stojíme zde
oedíněli proti organizovaným šikám Volné My-
šlenky a Osvětových svazů, vydávajícím spoustu
brožur, v nichž materialisticko-atheistický názor
světový vnucován jest širokým vrstvám našeho
národa. Skupina Společnosti sv. Cyrila a Methoda
obrala si za úkol odrážeti tato osudná hesla dle
zásady velkého biskupa Brynychy: „Proti knize
knihu!“ Od r. 1919 vydali jsme celou řadu časo-
vých pojednání, nehledíce na žádné překážky a
oběti. Tolik však žádáme od naší katol. intelligen-
ce a duchovenstva, aby naši Společnost ze všech
sil podporovali jak hmotně tak i příspěvky lite-
rárními. Společnost sv. Cyrila a Methody čítá
však bohužel jen něco přes 20 členů s ročním
příspěvkem 6 K a většina členstva i tento ne-

možno od toho „demokratického“ shromáždění
čekati pro církev žádný prospěch.

Brzy papež posílil svou autoritu koncillem o-
tevřeným ve Ferrate (8. ledna 1438), kamž se
dostavili 4. března i Řekové. R. 1439 došlo ve
Florencii aspoň k formálnímu sjednocení obou
církví.

Basilejsí, kteří přece se měli radovati z tak
významného sjednocení, ve vášnivém zaujetí o-
snovali raději nízkou instu. Na návrh „lopověsné-
ho kardinála z Arles 25. června 1439 papeže se-
sadili „pro tvrdší neposlušnost“. Počínání
hrstky koncilářů bylo přímo směšné a vzhledem
k velké zodpovědnosti zasloužilo nejvyššího
trestu. Za vzdoropapeže zvolil 5. listopadu leden
kardinál a devět biskupů cířádstvího knížete
Amadea Savojského, který si dal jméno Felix V.
Basilejsí mu povolili ve zvláště níže ty daně,
které uprtně Eugenovi odpírali.

Pochybná sláva Amadeova ovšem brzy za-
nikla, protože měl vzdoropapež mezi vladaři „svět-
skými“ oporu skrovnou. Ale to jest pozoruhodno,
že basilejský koncil, který kolem sebe tolik hluku
natropil a tolik nasliboval, netoliko neprovedl
vážných reforem, ale z nekalé vášně se pokusil
o nový církevní rozkol. Tak si tedy počínal sněm
zdemokratizovaný. Tolik otců tu bylo potřebí k d-
kazu, že celá basilejská oposice neměla tolik roz-
myslu a bystrosti jako papež. Významno, že ba-

patrný příspěvek za letošní rok ještě nezapavila. Prosim proto všechny naše členy o zaslání letošního příspěvku na dp. Karla Kepla, ředitele Borromaea v Hradci Králové a veledůstojné pp. vikáře prosím o doporučení naší Společnosti na vikariálních schůzích. Kněžstvo diecése královéhradecké vyznamenávalo se vždy svým idealismem a krajní obětivostí, nechť nechybí dobré vůle ani zde, kdy stojíme v tak těžkém boji! — Bratři, konejše svou svatou povinnost a přihlaste se činně za členy Skupiny! Prof. dr. Jan Konečný, jednatel.

Přednáška v Hradci Králové. Ve spolku „Anežka“ přednášet bude v neděli 31. října p. kanovník Černý „O povinnostech křesťanské ženy“. Začátek v 5 hod. odpoledne.

Oslava 28. října v Hradci Králové uspořádaly místní organizace strany lidové velice zdařile. V katedrálním chrámu promluvil k velikému zástupu věřících vzletně Msgre dr. Domaby, načež sloužil mši sv. arcipastýř za slavné asistence. Chrámem hlaholil mohutně lidový zpěv. Ke konci zapěno Tě Bohu chválíme. Svatý Václave a Kde domov můj. Na schůzi v Adalbertinu obsažné proslovy měli senátor Msgre dr. Reyl a poslanec dr. Nosek. — Velice krásný společenský večer s pestrým a krásným programem uspořádal vzděl. spolek „Anežka“. Účastenství bylo veliké a všichni návštěvníci odcházeli s velikou pochvalou.

Právě vyšel!

Ph. Dr. Eug. Kadeřávka:
**Soustavy filosofie
křesťanské**
díl II.

700 stran Kč 45.—, poštou Kč 47.—
(díl I. stojí Kč 32.—, poštou Kč 34.—)

Objednávky vyřizuje
**Družstevní knihkupectví
a nakladatelství**
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Zprávy místní a z kraje.

Klicperovo divadlo. Pěti Osv. k. jsou opět pořádány abonentní koncerty. Prvním programovým večerem bylo vystoupení známého českého Ševčíkova kvarteta. Bohužel přináší naše občanstvo tomuto podniku velmi malé porozumění vstříc. Nepatrná návštěva v koncertě působila až deprimujícím dojmem. Styděl jsme se všichni, že je tak mnoho lásky u nás k biografu a tak málo nadšení pro vyšší vyžití požitkem. — Velmi

zbožného, obětavého a reformujícího. Také jedno poučení zdali hlas množství musí být hlasem Božím! Kde davy kývají bezmyšlenkovitě demagogům, tam ať se vůbec o hlasu lidu nemluví!

Pro český národ jest basilejský koncil památný dlouhým vyjednáváním s husity o sjednocení. V samé Basileji demokratický koncil smlouval se s husity tři měsíce zcela marně, ačkoli tehdy ještě prozíravý Cesarini v koncilu mnoho platil. A tu jest otázka, proč husité po některých nezdarech nezačali jednati raději přímo s papežem, jehož charakter tolik vynikal nad povahu vůdce basilejské opozice! Vždyť se husité předsvědčili ve vlastní zemi, že každá schůze svolaná k „demokratickému“ náboženskému dorozumění mezi jejich sektami končila vždy svárem ještě větší.

Co bylo ve století XV., opakovalo by se v míře zhoršené nyní, až by se zavrhl autorita viditelné hlavy církve a začal by demokratický zápas duchů na veřejných církevních shromážděních.

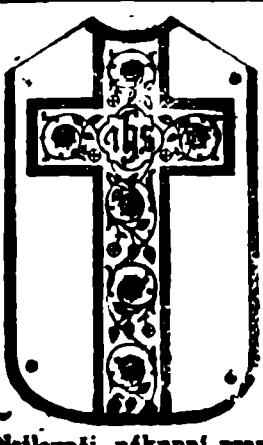
Velkým štěstím pro církev naši v době tolik nesnadné jest, že máme papeže, jehož věhlas imponuje ilnověrcům i bezvěrcům.

Jisto jest, že zdemokratisování církve podle některých návrhů moderních nevedlo by ke skutečné reformaci, ale ke zmatkům zjednotěného

vytříbeným a vzácným požitkem nám, byl koncert Hony Kurzové, klavírní virtuozky. Její výspělá a dokonalá technika, spojená se vzácnou schopností umělecké její duše, která se dovede vžít, vcítiti a dle toho se stihující efektem také reprodukovati, činí nám ji vzácnou a milou. Je to těžké vybíratí čísla nejkrásnější z programu, v němž nás a naši tvárnou, vnímající duši udržovala v zanícení od prvních, vstupních akordů Varhanního Bachova koncertu až po finale Chopinovy Polonaisy (která zdá se — tvořila korunu večera). S. Kurzová je umělkyně velmi slibná. — Dne 23. a 24. října předvedlo dram. sdružení „Tyl“ po pilném studiu s nevšední péčí na naší scéně Fuldovu veselou, působivou komedii „Sen ho vyléčil“. Umělci naši si tentokrát vytkli cíl hodně vysoký, uvedše vedle svých jmen obsazení úloh v divadle Smíchovském, jako by mlčky vyzývali k srovnání. Veselohra, která svým psychologickým základem a i celou koncepcí neobyčejně upomíná na Egerovu komedii Adam, Eva, Hád, řeší psychologicky velmi zajímavě problém umouření života neschopného snílka, „zneuznaného genia“, temuž divoký sen vrátí střízlivý rozum a poznání, že konec konců nejlepší je pro něho to, co má, a že nejlíp je nechat umění těm, kteří něco umějí. Postavu snívého a kolísavého Šlebusa, malíře, básníka a blouznivého komponistu dost případně charakterisoval p. Dvořák a také sl. Vydřov, na niž spočívala celá tíha večera, se podařilo dosti pružně přesunouti se přes místo vyžadující hodně talentu. Ve druhém aktu by jí bylo neškodilo více ohně a energie. — B. Jek.

Divadlo. Dramatické sdružení „Tyl“ v Hradci Králové schraje v pondělí dne 1. listopadu výpravnou dramatickou báseň Gerharda Hauptmanna „Hanička“ o 2 oddílech.

Občanská tiskárna v Brně vydala jako každoročně své oblíbené katolické kalendáře „Roličnický kalendář“, „Moravan“ a „Kapesní kalendář“ v provedení velmi pěkném. Vypravení kalendářů jest velmi vkusné a doporučujeme všem, aby obratnou objednávkou zajistili si kalendáře pro své rodiny a nevydávali peněz za různé bezcenné kalendáře. Při hromadných objednávkách značné slevy. Objednávky ihned vyřídí „Občanská tiskárna“, Brno, Starobrněnská ulice 19/21.

Paramentní závod
nejstarší české firmy:
Ignace V. Neškudla syn
v Jabloněm z. Orli. (Čechy)
bratr P. J. Neškudly, býv.
arafa ve Výprachticích)
doporučuje:
**veškeré kostelní rou-
chy, korekty, prapery,
jakož i kovové bohovníky,
předmety.**
Cepky, rúpočty i zásluky
ve všech nádras a franko.
Tisíce ochvalných uznání
a vysvědčení.

Nejlevnější nákupní pramen v rep. Československé.

MEŠNÍ VÍNA

saručené přírodní, neporušené, prvotřídní jakosti
Lisečské I. druh roč. 1916 a K 18 — za 1 litr
Lisečské II. druh roč. 1917 a K 12 60 za 1 litr
Moravské jemné, ročník 1918 a K 12 — za 1 litr
Vino jest úplně čisté a spůsobité k stáčení do lahví
Dodává v sudech od 50 litrů výše ohlasné známá firma:

Alois Čížek, přímý dodavatel mešních vín
a soudní znalce vín.

Založeno r. 1897 v Bumpolci. Založeno r. 1897
Transitní vinné sklady ve Znojme.

Záložna v Hradci Král.

zápisné společenstvo s ručením omezeným
Československé nájemní.

Vklady na knížky.

Půjčky. - Úvěry osobní

a hypoteční. - Zálohy. - Kauze.

Vadla. - Eskompt účtů a směn.

SVÍCE CHRAMOVÉ
pravé voskové, výborné
polovoskové,
paškály,
triangle, jakož i

KADIDLO
dodává opětně každé množ-
ství, nejlevnější staré české
továrna na svíce, mydla a sodu

Jos. Pilnáček, Hradec Král.

Přijme se natěrač,

dobrý emailista u firmy

K. V. Skuherský, Hradec Král.

KOLÁRKY

celulozové, dvojité

opět zasílá

F. STADNÍK, OLMOUC,

výroba kostelních paramentů
a praporů.

Antonín Zavadil,

nejstarší závod pasířský a zlatnický
v Hradci Králové č. 436.

(dílny se továrnou nábytku K. V. Skuherský).

Zhotovuje veškeré nádoby kostelní, ze zlata, stříbra,
bronzu a j. kovů v uměleckém provedení.

Opravy a znovuzřízení starých nádob čistě a se zá-
rukou trvanlivosti.

Zlacení a stříbření v ohni; niklování.

Ceny mírné

Rychlé provedení!

*Rodina Kneprova vzdává tímto za tolik důkazů opravdového
přátelství, projevených při úmrtí milované matky a babičky, paní*

Marie Kneprové, roz. Tomanové,
soudkyně

svůj uctivý dík!

Hradec Králové, v říjnu 1920.

OBNOVA

Týdeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá samostatně a ne frankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu poč. úř. šek. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo.)
Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo)

Kletba zlého činu

Vřetivé polnice radikálních živlů, které vytrubovaly mobilisaci proti »nevlásteckému klerikalismu«, měly na zřeteli zcela jiné zájmy než vlástecké. Běsnění proti slovenským katolíkům, kácení soch, žilhusitská manifestace na Hlučínku, vyhazování křížů ze škol a pod. — to všecko jen sloužilo k rozvrátění a zeslabení českého živlu k radosti židů, Maďarů, Němců a prodejných duší bolševických. Takové »hrdinství« vyvolalo na tvářích živlů protičeských útrpné smíchy. Bylo to pro ně přímo výzvou, aby se nebály, zvláště když se zpozorovalo, že čeští náslavci netroufají si ubližovati katolíkům německým a maďarským.

Záhlaholila hned ozvěna. V uzavíraných územích, kde byli Němci po 28. říjnu 1918 silně zaraženi, nastal pro české menšiny znovu očistec. Komu se chůze velezádná, Němci začali diktovati vládu s takovou pýchou, jako r. 1871 diktovali Francouzům v dobyté Paříži. Vláda, která internovala Hlinku, obýhala před Němci a maďaronskými židy pružně záda — a drzost německých buržoazních rosta.

Došlo k nelodpovědným provokacím německých odvedenců. Teď »Deutsche Post« se vši neomluveností navrhuje, aby se ustálil k vítěznému poměru německé irredenty »Generallandtag der Sudetendeutschen«. Právě 23. října, že pro případ války sudetskí Němci mohou se stát v počtu tří čtvrti milionu naší republiky osudnými. Tedy Němci hovoří tak drze a bagatelisují český živel tak odporně, jako by u nás nebylo žádné vlády a jako by bylo dovoleno kterékoliv skupině u nás realizovati novou státní formu. Kdyby se jediný český katolík jednou větou podobně prohlásil, byl by utěpán. Němcům jsou dovoleny jakékoli velezádné skřeky.

FEUILLETON.

Reformační rozběhy doby josefinské.

V českých legionářích v Liberci přirozeně budila odpor socha císaře-germanisátora Josefa II. Požádali tedy ministerstvo Národní obrany, aby byla odstraněna. Ministerstvo odevzdalo žádost generálnímu inspektorátu. Odpověděl na ni sám gener. inspektor Machar širším rozkladem, z něhož vyjímáme:

»Josef II. jest jednou z největších postav velké epochy nového věku, doby tak zvaného osvícenského absolutismu... Jako radikální a pokrokový reformátor své doby byl Josef II. z rodiny Habsburgů panovníkem poměrně nejlepším. Zvláštním důkazem toho jest zvláště, že »Řím a jezuitská hierarchie katolická světlou památku Josefa II. všeobecně osocovala. Jisto jest, že pokud se může mluvit o demokratismu panovníků, císař Josef II. panovníkem-demokratem byl... Germanisační snahy Josefa II. ovšem zastírat nelze, ale musíme si uvědomiti, že tyto germanisační snahy nebyly protičeské, nýbrž vyšly z důvodů čistě administrativních... Rušení klášterů a omezování náboženských řádů a škol činily z Josefa II. přímo předchůdce velké revoluce francouzské a vzbuzovaly k pokrokovému panov-

Ještě pozoruhodnější jest německá taktika praktická. V »Reichenberger Zeitung« poslanec Knirsch volá po sloučení všech německých stran k politice činu; nechť vstoupí do společné německé fronty všecko od průmyslového dělníka až k fabrikantům, aby se mohl zahájit boj proti základům státu.

Tak hovoří Němci. A v českém prostředí? Radikálové mají báječnou radost z křečovitých přeměn československé církve a z odcizování katolicko-církevních budov. Pod praporem Husovým spílají na táborech českým katolíkům a místo různé akce proti Liberci zvou horečně k vystupování z církve. Tak dráždí nejsilnější stranu národní, zvláště úpadková strana Křesťanů. Kde mají čeští socialisté v obci většinu, tam svou »toleranci« osvědčují přímo odpornými diktáty. Obecní zastupitelstvo v takových místech jednoduše vystupování z církve katolické odhlasuje. (Židům se tam na jejich konfesi nesahá.) Docela pokrokové obecní rady dávají na obecní útraty plakátovati výzvy protikatolicky zahrocené. A pokrokové křtkové tohle nazývají obranou češství. Pak se nemají Němci smát!

S kým pak tedy chtějí vlastně Křesťanové socialisté hájiti český živel proti Němcům a Maďarům? Jak utvoří bez katolické mohutný národní blok, před nímž by zalezli do svých děr židé,

bolševici, Němci, Maďaři a Poláci? Jest už nejvyšší čas, aby české davy rázně prohlásily, že kejkřlivstvím a demagogickým sportem se česká síla nezachraňuje.

Ať zabouří hulvátství z kterékoliv strany, radikálové se třesou jako osiky; jestliže však velká národní strana i při pronásledování se chová křídlně a důstojně, totiž radikálové to považují za slabost — a hned se dávají v boj statečněji než loni proti maďarským bolševikům.

Ale pozor, panstvo! Katolický lid má vašich otrokářských akcí zrovna dost — až po krk! A doba k sčítování i s domácími škůdci české mohlutnosti blíž se kvapem. Zkrachované existence a lidé prcháající ze zbankrotělých hospodářských podniků české katolíky pravému vlastenectví učiti nemohou, i kdyby husitským praporem mávali až nad svatovítskou věž.

Není možno déle klidně poslouchati, jak si Němci tropí švandu z hraček radikálních fanatiků a jak jejich troufalost vzrůstá tím více, čím pronikavěji bouří česko-radikální skřek.

Rozmanitost.

V Rakousku se při volbách ukázalo, že bolševiků, kteří si činili nárok na ovládnutí celého státu, jest malá hrstka. V celé Vídni obdrželi 14.000

Česká banka filiálka v Hradci Králové

provádí veškeré obchody bankovní i bursovní
za podmínek velmi výhodných.

Vklady na knížky a běžné účty úročí se nejvýhodněji dle doby výpovědní.

živlů... vystupování proti všem pověrám, pouhým, zázrakům a jiným přežitkům středověkým, proklamovaly Josefa II. zřejmě za člověka doby nové.

Tak tedy zní slovo básníkové. Podívejme se však trochu, co praví drsná a nepopěrná pravda historická.

Jak pak prospěli osvícenci Voltaire, Rousseau a jiní cynikové vlastní zemi svým revolučními výkřiky? Jizlivým posměchem a popíráním zjevených pravd ještě se nevykonali utěšený sad nových květů, který by vydal nové výživné ovoce. Dědicové Voltairovi zavedli místo svobody a nového snesitelného řádu děsnou hrůzovládu; quibouda tyranisovala tam svoboda přesvědčení mnohem hrozněji než všechny despotie předcházející. Francie by bývala pod jakobínskou knoutou vykřvácela, kdyby nebyl obnovil aspoň nějaký pořádek despota Napoleon. Po všech hymnách na svobodu hledali Francouzi záchranu u nobou krvavého dobyvatele, jemuž se podřizovali s větší ponížeností než minulým panovníkům uslechtilým, svobodomyšlnějším a mírumilovným.

Josef II. při své malé prozíravosti nepozoroval, že láska k osvícenskému voltairismu jest zahráváním s nebezpečnými třaskavinami. Nevěděl, že francouzští Jakobíni odmění se za osvícenství habsburského dvora tím, že popraví jeho vlastní sestru Marii Antoinettu způsobem nejvyš-

všecku habsburskou moc. Netoliko ožebračilo, nýbrž i jinak strašně poškodilo národy, kterým Josef II. vládl. A toho přece absolutista Josef nechtěl.

Bylo velkou chybou, že Josef II. v mládí právě k vědě historické jevil velikou nechuť. Jeho téžavá mysl podržela v paměti mnohem méně než jeho bratři Karel a Leopold. Kdyby se byl panovník do ducha dějin důkladněji pohroužil, byl by se uvaroval tak častého protihodového skokanství. Josef II. raději pilně studoval řízkivé stati Voltairovy a stal se velkým obdivovatelem pruského protihodového militaristy Bedřicha II.

Velemocný ministr zahraničních záležitostí Václav Ant. z Kounic-Rietberku byl velkým ctitelem Voltairovým a za svého pobytu v Paříži učinil z Rousseaua svého tajemníka. Václav papežské stolici dával na jevo pyšnou pohrdavost, ale pro demokratisaci ve státě habsburském nevykonával ničeho.

U dvora vídeňského mnoho platil též pokřtěný žid Josef svob. pán Sonnenfels (od r. 1763 profesor státních věd), který kladl důraz na zvelebení společenské police. Snažil se zmírniti náboženství podřízeným služebním police. Panovník prý neměl »tuto opravu ve svých rukou zanedbávati«. Prý tak zvaná kázeň dobrovolnictva jest podstatnou částí náboženské police. Sonnenfels postupoval v dvorských hodnostech a byl stále a

hlasů a v celé republice na 20.000. Obecní volby v Itáli skončily velkou porážkou bolševiků. Proč se tedy tolik bát u nás a dokonce hrbit »husitské« hřbety i před bolševiky přivandrovalými? Kdo se vyhýbá se zavilým fanatismem souručenství lidovců, ten ovšem musí sekat poklony i před cizími židy. — Kdekoli v Anglii zastupitelství obce se dostalo v loňských volbách do rukou radikálního dělnictva, všude stoupily obecní dávky. Není tudíž divu, že letošní volby znamenají velkou porážku zástupců dělnických. Ve mnohých obcích nebyl zvolen ani jediný kandidát dělnický. — V Kolíně 31. října pořádán okresní sjezd lidové strany. Když kráčelo procesí do hlavního chrámu, legionáři přes veškeré domluvy mu zastavili cestu náměstím. Komu má prospěti tato směrnic? Na to dává odpověď 28. říjen v Hradci Králové. Zde za soc. dem. Svaz legionářů mluvil lámanou češtinou žid, o jehož hrdinství jsme před osvobozením ovšem neslyšeli ničeho. A tento žid bouřil proti »buržoim; jako by nestačila domluva židům, kteří jsou nejvýznamnějšími typy skutečné buržoasie. — V Libušíně u Kladna zabrali si katolický kostel bolševici. (Na některou židovsko-německou synagogu si ani jediný přítel Muňův a Hillersonův netroufá.) S kazatelnou promluvil soudruh Stádník z Kladna o »socialisaci« naší republiky. Zapěna pak »Internacionála.« Ovšem z takové vyvlastňovací taktiky se ježí nyní vlasť i volnomyšlenkářům, kteří pomáhali zabírat kostely pro československou církev. Hrabivá ruka vyučenců Leninových totiž se nespokojuje s »vlastním« kostelům, ale chce se objevit také v komnatách bezvěreckých zbohatlíků. Jak rozkrádání církevního majetku prospěje naší pověsti — a hlavně valutě a obchodu — v cizině, jest ovšem jiná mrzutá otázka. — Bývalý poslanec židovských sionistů Stricker prohlásil, že ze 120.000 židovských voličů v Rakousku volilo 90.000 kandidátku soc. demokratickou. Jest tedy rudá strana opravdu proletářská? Židovští kapitalisté jí mohou zlomit krk každou chvíli — zrovna jako u nás. — Pěči papeže Benedikta XV. bude zřizována v Miláně universita s fakultou theologickou, filosofickou a právníkou. — Proti nesociální dani chlebové podali protest poslanec Václ. Sedláček a soudruzi. V protestu se upozorňuje na křiklavé mezery a nedůslednosti. Na př. živnostník jest nucen připláceti 1 Kč daně i na své učně, které vyučuje a ze kterých ničeho nemá; dále i na zaměstnaného dělníka, který jest samozásobitelem a »mouky na lístky neodobírá. — »Abend« vypočítal ohromné platy úřednictva při reparační komisi, které se vyplácejí ve zlatě. Přednostu jednoho oddělení má 100.000 K (šest milionů korun rakouských), zástupce přednosty 50.000 K; zástupce čsl. republiky dr. J. Zahradník přes jeden milion čsl. korun. A tohle má být republikánská a demokratická náprava? Kdo pak tolik vypočítal biskupům a kanovníkům velké platy? Jsou to ti, kteří berou platy ještě větší. Sekundární lékaři pracují na Moravě za 316 Kč měsíčně a inamně se po dvě léta namáhali, aby dostávali aspoň tolik, co 19letý vyučenec ve fabrice. — Výsledek letošního sčítání lidu ve Spojených státech amerických jest tento: obyvatelstvo dosáhlo počtu 105,683,108, což znamená proti roku 1910 přírůstek o 14,9 procent. Připočte-li se obyvatelstvo Aljašky a vojsko sloužící mimo pevninu,

omaleně spílal. Vláda však nařídila vídeňským bohoslovcům, aby navštěvovali Sonnenfelsovy přednášky.

Na radu tohoto semíty ustanovila vláda roku 1770, že učitel svým úřadem závisí pouze na světské vrchnosti. Tedy místo demokratisace odporu státní absolutismus nad církví i školou. Vsať také Sonnenfels vynášel policejní stát do nebe. To byla pěkná demokratisace!

Germanisace Josefova vztahovala tvrdou ruku jak na práva českého jazyka tak na českou literaturu i bohoslužbu v chrámech. Tehdy svedl národ náš s habsburským domem tuhý boj za své katolické přesvědčení a katolické zvyky. Jestliže pokrokaři jsou tolik citliví v příčině liturgické řeči a jestliže nedovedou odpustit žádnému katolíkovu sebe menší poškození práv české řeči, tu věru budí úžas jejich odpuštění něbezohlednějšímu germanisátorovi. Patrně z toho, že jim při jejich vlasteneckých deklamacích jest čeština čímsi podružným, ale zato protikatolický fanatismus věcí hlavní.

Germanisaci Josefovou zasahováno čestství těžkými ranami přímo do srdce. Již r. 1781 stěžoval si Pelcl, že v Praze skoro všechny bohoslužby se konají německy, zejména kázání; lid neváže zpívat, protože se ozývají s křtů zpěvy německé. Pro farní kostely nařizovala vláda jedno kázání ranní krátké pro lid služebný a potom kázání če-

žije pod hvězdnatým praporem na 118 milionů duší. — Čeští studenti v Praze musili by spát na ulici, kdyby nesáhli k svépomoci. Židovští kapitalisté, mající v Praze rozsáhlé komnaty, ani prstem nehnuli k zmírnění bytové nouze českého studentstva. Zato však přijímají pod svou střechu spoustu cizinců. Jen v Nuslích ubytovalo se u židů několik set podnájemníků-cizinců. Tito cizinci přijíždějí do Prahy hlavně z Maďarska. A podíváte-li se blíže na ty typy, seznáte, že jsou to největším dilem bolševičtí židé. Český katolík jest štván jako psanec, ale maďarský žid u nás se těší výsadám. — Kam šlápne socialista, tam i tráva přestává růsti. Ve schůzi brněnského obecního zastupitelstva 29. října konstatováno, že rozpočtový schodek stoupl o 30 milionů korun. Stav obecních dluhů činí 169 milionů K. Socialistická radnice vydává plno peněz, na které není úhrady. — Bolševický kahanec v západní Evropě přes všechny židovské úplatky dohroživá. V Bruselu tajemník socialistické strany Vandervelde dne 30. října ostře mluvil proti zlořádům ruských bolševiků. Moskevské podmínky zavrženy v Belgii 493 tisíci proti 76.000 hlasů.

Schůze
širšího výboru Tiskového
družstva
pod ochrannou sv. Jana Nepomuckého
bude v pondělí 8. listopadu t. r.
o 2. hod. odpo. v Hradci Králové
v »Adalbertinu«.
Přítomnost všech členů výboru jest velmi žádoucí.
V Hradci Králové, dne 4. listopadu 1920.
Karel Koppl, Dr. František Šule,
jednatel. předseda.

Církevní obzor.

Osobní zprávy. Kanonické investitury: pp. Jan Novák, administrátor v Čechčicích, farářem tamtéž, Václ. Jančík, administr. v Samšíně, farářem tamtéž, Václ. Ševčík, administr. v Červ. Potoku, farářem tamtéž, Al. Sommer, kaplan v Žacléři, farářem ve Vidochově, Fr. Herman, farář v Pěčíně, farářem v Lánech na Dálku. — Ustanovení: pp. Ant. Šklíba, pens. farář újezdský u Chocně, za fundatistu v Praskačce, Vít. Štěpánek, kaplan v Miletíně, za administrátora v Újezdě u Chocně, Kar. Wiesner, kaplan v Častolovicích, za l. ka-

»nejvíce obvyklé« řeči v osadě. Vládní kruhy pak se snažily prohlášovati za »nejvíce obvyklou« řeč němčinu, kde se jen trochu dalo. Na př. dle nejvyššího nařízení r. 1784 bylo v Týnském chrámu 28. listopadu první německé kázání, okres hlavního chrámu staroměstského prohlášen za dvojazyčný čili ve skutečnosti za německý — až na tu »čeled«. U sv. Víta bylo po kázání českém německé. Ještě denunciant podal žalobu císaři, že se u sv. Víta koná bohoslužba ranní i odpolední česky, třeba že prý okres jest německý.

R. 1775 hospodářským úředníkům nařizováno, aby nedovolovali poddaným pouti do Prahy k hrobu sv. Jana. Také biskupům nařizováno, aby vyzvali kněze ke kázání proti procesím.

Strašnou ránu české kultuře zasadila vláda Josefa II. neodpuštělným pustošením a prodáváním starých památek při rušení klášterů. Ani sto Konlášů by nebylo tak vandalsky naložilo s knihami jako úředníci Josefovi. Ale co se Konlášů vytýká jako největší zločin, to pokrokaři při Josefovi patrně pokládají za »tragický omyl« anebo »malé nedorozumění«. Drahocenné rukopisy prodávány po librách na sýr, celé vozy důležitých knih ničeny. Proslulé obrazy prodávány za babku. Plný vůz knih z klášterních knihoven prodáván za jeden nebo dva zlaté. Stříbrné a zlaté skvosty skupovali židé. Nadto se kradlo jako při nepřátelském vpádu.

Akolový kapitál K 200.000.000.—.
Rezervní a pojištné fondy přes K 100.000.000.—.

Živnostenská banka filialka v Hradci Králové

provádí veškeré obchody
bankovní i směnárenské.

Úvěry. — Vklady. — Úhrady na cizinu. — Akkreditivy.
Cenné papíry. — Bursa. — Běžné účty.

plana ve Dvoře Králové n. L., Viktor Bibus, kaplan ve Zdoňově, za l. kaplana v Žacléři, P. Fulg. Novák, ThDr., O. Praem, II. kaplanem v Humpolci, Jan Ježek kaplan v Červ. Janovicích, administrátorem v Bílé Třemešné. — Uprázdňené fary: Bílá Třemešná, ve vikariátě iaroměřském, na patronátě Miloslavy Lohařové, resignací faráře Stan. Kordule. Konkurs končí 23. listopadu 1920. — Újezd u Chocně, ve vikariátě vysokomýtském, na patronátě Nábož. matice, odchodem far. Ant. Šklíby na trvalý odpočinek. Konkurs končí 12. prosince 1920. — Pěčín, ve vikariátě králickém, na patronátě Nábož. matice, investiturou far. Fr. Hermana na faru v Lánech na Dálku. Konkurs končí 12. prosince 1920.

Následování hodno. V pochopení důležitosti Skupiny Společnosti sv. Cyrilla a Methoděje přistoupil za zakládajícího člena s obnosem 100 Kč dp. katecheta Halama z Pardubic. Kdo bude následovat tohoto příkladu?

MODERNÍ	
FOTOGRAFIE	
v nejrůznějších provedení shotovi	
J. F. Langhans	
uměl. velkozřevod Hradec Králové, Adalbertinum.	

Československá strana lidová.

Ze ženského spolku »Anežka« v Hradci Králové. Vzdělávacím úkolům hledí spolek náležitě dostáti. V neděli 31. m. m. v spolkové přednášce promluvil působivě p. kanovník Černý »O úkolech křesťanské ženy.« Dne 3. 10. ve členské schůzi objasnil p. senátor Dr. Reyl přesvědčivým výkladem poměr Říma k Čechám Den samostatnosti dne 28. října oslaven byl pečlivě připraveným společenským večírkem ve dvoraně Adal-

ský hrad v kasárna; jen veliké roztrpčení českého lidu jej pohnulo k odvolání tobo plánu.

Velice vzkypěl hněv zvláště lidu českého, když Josef II. nařídil, aby mrtvoly hned v rakvích byly posypány vápnem k vůli rychlejšímu setlení. Pak vyšel rozkaz, aby mrtvoly byly zašívány do plátna a tak do hrobu vpuštěny bez rakví; má se na ně nasypat vápno. Odpor ovšem jen se stupňoval. Vždyť za takový pokrok by se poděkoval i každý moderní osvícenec.

Dokud byl větší počet klášterů, chudým jiných na jejich podpory se studovalo pohodlně. Když byly rušeny, počet studujících stále lábl. Když pak státní úředníci duchovenstvo i před žactvem tupili, samy generální semináře Josefovy hostily zcela nedostatečný počet kněžského dorostu. Jednou poznamenal před Josefem II. hrabě Odonek, že se při svízelných poměrech sotva naleznou jinoši, kteří by do seminářů vstupovali. Císař odsekl řízně: »Tuť jest snadná pomoc; dání je k stavu duchovnímu odvésti jako k vojsku.« Tak tedy rozuměl absolutistický panovník demokratisaci, svobodě svědomí a církve. Když se papežská stolice ohrazovala proti církevním nezdravým novotám, Kounic odpovídal, že si vláda zjedná u poddaných poslušnost. »Kdo by se ve svém svědomí cítil obtíženým, tomu je volno, aby se vystěhoval.« Takové tedy bylo stanovisko voltairánů k volnosti svědomí rakouských

burána, kdež promluvil p. senátor Dr. Reyl o významu téhož dne, sl. Zahradníková přednesla vzletně báseň J. Vrchlického »Čechy«, sl. Jeřábek uvedla se na koncertní podium ukázkou svého lahodného a vyskoleného hlasu a p. Koráb zapěl příjemně 2 čísla z Bendlových »Cikánských melodii«. Dramatický odbor spolkový za ochotné pomoci členů jednoty kat. tovaryšů sehrál svižně dvě aktovky »Pensionát paní Borové a »Proces o hubičku«. Obě hry hodi se velmi dobře na scénu našich spolků. Působí neodolatelnou a při tom velmi delikátní komikou. Ve hře překvapovaly adeptky sl. Lipova, sl. Adamírova a sl. Dvořáková, jež podala zdařilý výkon s p. Svatákem v komickém dvojzpěvu »První ordinace«. Šťastný večer měl p. Voitech v působivé roli školníka. O vyskolených talentech pp. ochotníků netřeba chválu opakovati. Byli jako vždy na svém místě. Dlužno vzpomenouti však velmi zdařilého podání role venkovské dívky sl. Janouškovou. Rozmanitě působila recitace pí. Jirotkové. V pestrý program lačně zapadla klavírní čísla čtyřruční sl. Zahradníkové, Kubiškové a Lipové. Celkem dlužno vyznati, že pečlivě připravený program byl také s plným zdarem absolvován. Plného vděku doznala též rozmanitost bufetu, jež připravila pí. Uhrová, pí. Kieslichová a sl. Uhrová. Večerek pocítili návštěvou J. M. ndpp. biskupové Dr. Doubrava a Dr. Kašpar. Výber vzdává vřelé díky všem dárcům k výpravě bufetu a všem účinkujícím, kteří přispěli ke zdanu večera. — K vánočním svátkům chystá se vánoční nadílka chudým členkám. Spolek »Anežka« zasluží pozornosti v ženském světě hradeckém, protože je v městě naším jediným ženským spolkem, jenž vzdělávací činnost spojuje s podpůrnou. Ženy katolické, hlase se za členky při spolkových přednáškách, jež se konávají prvou neděli v měsíci! Příští až v prosinci. Zdař Bůh!

Kukleny. Tuto neděli 7. listopadu sehraje dramatický odbor naší strany v hostinci p. V. Šrajbra vesnickou historiku se zpěvy »Na Kozlanském Klepáči«. Začátek o půl 8. hod. večer. Po divadle volná zábava. Okolní organisace strany lidové zajistí dají na jevo své bratrské sympatie četnou návštěvou.

Politika. Spolkový ruch zahájen byl opět měsícem říjmem v našem městě. Ve dnech 17., 18., 28. a 31. října sehrál dramatický kroužek katol. jednoty »Farské tajemství a »Na umělecké dráze z pera dp. Aloise St. Nováka, místního kaplana. Herci dali si záležeti na svých výkonech a sehráli role své k spokojenosti autora, jenž hry řídil s pí. M. Březovskou. Píle některých dam sehnala šaty opravdu skvostné, jaké ještě dosud jsme na našem jevišti nezřeli. Obecenstvo bylo nadšeno a hned si přálo, aby autor ještě napsal třetí díl k dvojdílné hře s pohnutým a poutavým dějem. — Prvního listopadu přednášela ve spolkových místnostech pí. A. Šmahová z Prahy. Byla srdečně uvítána, neboť lid toužil po štvanicích Frabšových a po protikatolických slavnostech Sokola zase jednou slyšeti pravdu. Je opravdu s podivením, že i k nám se Frabša odvá-

Přijme se natěrač,
dobrý emailista u firmy
K. V. Skuherský. Hradeo Král.

Nejnešťastnějším podnikem Josefovým byly generální semináře pro bohoslovce; tyto ústavy měly rdousiti svobodný dech církve i národu co nevíce. Za profesory vláda ustanovovala notorické bludaře, cynické racionalisty — i zednáře. Tito profesori byli ovšem nejspolehlivější oporou strohému absolutismu vídeňského a čilými vládními špehouny. Císařovou houževnatou snahou bylo, aby všichni hodnostáři církevní byli v přední řadě nejoddanějšími politickými přísluho-vači centralismu vídeňského. Kropáč tedy měl býti v těsném spojení se šavlí a měl jí býti podřízen. Takový poměr přece budil odpor u všech pokrokářů moderních v tomto století. Odkud tedy najednou pochvala dvora Josefova? Panatikům se líbí tyranisování církve i tehdy, kdy despotická chapadla se přehrábnou ke rdousení svobod il-ných.

Prvním rektorem gener. semináře pražského se stal zednář Augustin Zippe, který před vládou byl patolizalem, ale vrchností duchovní dával na jevo způsobem neomaleným pohnutí. Pravověrným katolíkům bylo v těch seminářích zle. Svátostní tam bylo pohrdáno; přednášelo se, že účelem člověka není Bůh, nýbrž člověk sám; láska k sobě samému jest jedinou ctností, která všechno ostatní obsahuje; ďábel lidí nepokouší; církev nemá žádné moci zákonodárné. Nad mravní výchovou alumnů lomili rukama i lidé, kteří ke katolictví mnoho nepřilnuli. R. 1789 psal jeden biskup ra-

Královéhradecká bankovní jednota

společnost s r. o.

v Hradci Králové.

Depoňal adresa: Albibanka.
Účet pošt. spoř. č. 140.978.
Číslo telefonu 88.

Provádí veškeré obchody bankovní a směnárenské.

Vklady zárukují se nejvýhodněji. Bankovní obchodních směnek.

Složení listky poštovní spořitelny na požádání zdarma.

žil. — Ve dnech 31. října, 1. a 2. listopadu pořádán byl zde okrskovým náčelníkem br. Vtipilem z Krouné orekský cvičitelský kurs, jehož se účastnili cvičenci z Poličky, Sádka, Kamence, Oldříše, Širokého Dolu a Korouhve. 14. listopadu bude zde přednášeti na schůzi okresních důvěrníků dp. Stašek, sekretář Č. S. L. z Prahy.

Zprávy místní a z kraje.

Klicperovo divadlo. Jednota »Klicpera« oslavila 28. říjen slavnostním představením Dvořákových Husitů. Husité jsou pozoruhodným a významným projevem tvořící duše Arnošta Dvořáka a byli se všech stran uvítáni s příslušnými sympatiemi. Okolnosti, v jakých Dvořák svou tragedii psal, opravňovaly ho k hlasitému volání protestu k nejtruchlejšímu dobám našich dějin, byť to byly doby pro české jméno válečnické nejslavnější. Husité jeho nejsou apotheosou české slávy, ale jsou zhuštěným obrazem české duše reformní ve všech jejích vadách a stránkách světlých, jsou smělou obžalobou všeho, co bylo tam i zde shnilého, falešného, hříšného. Není to jen faleš a zloba na straně Zikmundově, ale je i nešlechterná obojnost a nesvornost i u kalíšných a Dvořák líčí hodně lidsky národního našeho slepého hrdinu, jenž se před svou smrtí neumí a nesmí bez výčitky svědomí pomodlit ... jakož i my odpouštíme ...; hodně lidským je tu i kněz Prokop a dovedou bloudit, hodně bloudit i jeho oddaní bojovníci. Tak prorocky zní výkřik Hamušův nad mrtvolou Magdinou: »Varujte se jejích velikých poblouznění! Nejdůslednějšího propracování dostalo se v dramatu osobě Prokopově; jeho tragédie životní a jeho vztahy k reformnímu hnutí, jeho vzrůst a pád jest vlastně jádrem celé práce — ostatní je tu k vůli němu. Hra jest neobyčejně výpravná a náročná. Možno však říci, že společnost našich ochotníků dovedla všem tvrdým obtížím se postaviti směle vstříci a provedla tragedii k úplnému uspokojení. P. Ing.

Prodám harmonium

5 her, pedál, úplně srovnalé. Hodí se i pro kaple.

Vondrák Fr.,
č. učitel v. v., Nový Hradec Král.

kouský belgickému: »V našich seminářích jest veta po náboženství a mravnosti.« Ze seminářů po půl léte vládě se podával seznam temat kázání, katechesí a četby. Takový státní absolutismus (a nota bene germanisačně-vídeňský) přece nebude chváliti ani moderní pokrokář. Vláda Josefova nechtěla náboženství zničit, nechtěla ani provésti odluku církve od státu. Naopak snažila se ve svých rukou spojití moc světskou i církevní a vnucovali věřícím svou vůli dvorními dekrety. A s tím přece moderní radikálové nesouhlasí.

Však také Josef II. usiloval, aby povyšování na biskupy schválil výhradně do vlastních rukou. (Když poslal do Lombardie dva biskupy německé, bylo z toho ovšem velké pozdvižení.) A k tomu to usílí, aby každá papežská listina prošla napřed rukama vídeňského ministerstva, než ji bude dovoleno čísti pravým adresátům, biskupům!

Který pak pokrokový a český člověk by strpěl na své šíji bez protestu takovou vídeňsko-centralisačně-osvícenskou oprátku?

Radikalismus ještě nemusí znamenati pokrok — a divoké přemety nejsou ještě reformami. Právě netalené vření poddaného lidu pohřbilo absolutistické podniky Josefa II. a jeho nevědomitých rádců tak rychle. Některé reformy Josefovy druhu jiného zasluží pochvaly, ale Velkoněmci také nechtí Josefa II. pro reformy, nýbrž pro jeho germanisační činnost.

Hruška stvořil ve svém Prokopovi postavu, v níž se snoubil hluboký náboženský mysticism s pevnou energií vojevůdcovskou, pod jejímž krutým bítím srdce zažehnuté láskou. Sl. Kumpoštová vytvořila zdařile měkkou, oddanou Magdalenu a sl. Skorkovská vášnivou, fanatickou, až k vraždění silnou Adamitku. Také mocný přednes p. Šimákův i gesto blížilo se představě tábořského hejtmana.

V pondělí dne 1. listopadu provedlo sdružení »Tyl« dram. báseň Hauptmannovu »Haničku«. — B. Jek.

Levný nákup starších bot. Vojenská správa má na prodej značný počet šněrovacích bot, které mohou po opravě konati ještě dobré služby. Boty prodávají se ve 3 skupinách: 1. opravy schopné, přibližně spárované po 10 Kč, 2. opravy schopné, nespárované, jak leží, po 8 Kč za pár a 3. boty na přištipky po 5 Kč za 1 kg. Žádosti kokované 2 Kč řiďte na intendanci voj. velitelství v Praze s udáním potřebného množství a s dokladem, že obuvi dostaně se přímo spotřebitelům. Žádosti nutno podati nejdéle do 12. listopadu t. r. Žadatelům vyhotoveny budou poukazy, na základě kterých možno boty zaplatiti a odebrati ve vojenské opravě a úschovně v Praze III. Újezd. Zboží možno shlédnouti denně mimo neděle a svátky od 8—12 hod. dopol.

Course of Business English held by Dr. Čermák every Saturday at 5 p. m. Lyceum, V. class, I. story.

English Circle every Monday at 8 p. m. Grandhotel.

Německý kroužek každý čtvrtek. Grandhotel v 8 hodin večer.

Spolek na podporu chudých studentů v Hradci Králové koná ve středu 10. listopadu o 6. hod. večerní v Besedě svoji řádnou valnou hromadu s obvyklým programem.

Právě vyšel!

Ph. Dr. Eug. Kadeřávka:

Soustavy filosofie křesťanské

díl II.

700 stran Kč 45.—, poštou Kč 47.—
(díl I. stojí Kč 32.—, poštou Kč 34.—)

Objednávky vyřizuje

Družstevní knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové, Adalbertinum.

Různé zprávy.

Pro koho platí zákony? Hodně neomaleně se přiznala »Armáda spásy«, že má privilegia v a-provisaci na úkor živlu domácího. Milostivé vrchnosti z doby starých Franců se obnovují. Některé moderní instituce zvláštní výsadou příjdu lacinou ke zboží, aby pak mohly udělovati milodary — pro morální prospěch vlastní. Die hradišho »Čas«, který byl listě dobře informován, byly rozeslány okresním obilním ústavům připsy, čímž se dovozoval odběr mouky pro »Armádu spásy« za starou cenu. Takhle ovšem lze zakoupiti dlouhou řadu duší. To se děje v době, kdy v katolických seminářích jsou časté nucené prázdniny pro nedostatek jakékoliv mouky a bramborů. — Nyní ministerstvo pro zásobování lidu vysvětluje, že prý ty výhody byly poskytnuty jen 24 osobám u hlavního národního stanu této organisace. Tedy

zatím 24 opobám! Kdyby se neozvaly protesty samého socialistického listu, bývaly by protistavné a nedemokraticky poskytnuty výsady osobám dalším. Taková privilegia přece patří na přetřes Nár. shromáždění. Ministerstvo pro zásobování lidu není přece úřadem pro laciné zásobování »Armády spásy«. A právě proto bylo zřízeno, aby se učinila přítrž výsadám. Jestliže v platném řádu si dovoluje výimky samo zodpovědné ministerstvo, jak pak takovým způsobem zdůrazňuje respekt před autoritou republikánských zákonů? Od českých far a kostelů se trhali pozemky, ale cizincům se poskytl hmotné výsady. Jest dobře si zapamatovati, jakým způsobem se určilo šíři u nás sektářství. Na jedné straně se trpělo nezákonné zabírání katolických budov a odpadlíků se opatřovala teplá hnízdečka, na druhé straně poskytovány aprovisační výhody. A pak se hlásá do světa, jak spontánně »se valí české davy z důvodů ideálních od církve katolické do táborů jiných.

Co jest čsl. církev? Co jest Volná Myšlenka? Tyto časové otázky probrány jsou jasně v letáku, ve kterém jsou též vyvráceny obvyklé lži proti církvi katolické, na př. o církevním majetku a p. Objednejte si tento leták zvláště farní úřady, kde se vyskytují odpady; mohou jej dle praktického návodu výhodně použít, aby zjištily, zda odpad v jednotlivých případech byl upřímně míněn. Letáky i s návodem dodá kancelář Rady čsl. katolíků v Praze II., Spálená ul. č. 80.

Občanská tiskárna v Brně vydala jako každoročně své oblíbené katolické kalendáře »Rolnický kalendář«, »Moravan« a »Kapesní kalendář« v provedení velmi pěkném. Vypravení kalendářů jest velmi vkusné a doporučujeme všem, aby obratnou objednávkou zajistili si kalendáře pro své rodiny a nevydávali peněz za různé bezcenné kalendáře. Při hromadných objednávkách značné slevy. Objednávky ihned vyřídí »Občanská tiskárna«, Brno, Starobrněnská ulice 19/21.

Páperky.

Jak se lačně popásaly oči milionů byrokratických duší na zprávách z bojiště za světové války! Krvavé zápory národů bylo pro ně tím, čím byla pro krvežíznivé davy pohanské arény gladiátorů a čím se slává biograf zrakům sledujícím detektivní historky. Chroptění skonávajících vojáků znělo v sluch svědčící jako hrůzočinná hudba operní. Nyní však diváci jsou nuceni přáti šetřit za sedm — šetřit tím větší, čím představení dle trvá a čím jeví se bylo rozsáhlejší. Že po divokém reji roztáhne svůj chumurný plášť nad Evropou kostnatá bída, tolik chladná, dychtivě čtenářů válečných zpráv se nenadáh.

Pokud civilisace příliš nepokročila, vyjadřovaly se city výhradně zrakem. Když častá četba fantasií příliš rozohnila, překypovala vyjadřováním pocitů přebytně ústa. Teď však jazyk nestačí. Mluví se už rukama a nohama; v Rusku nadto revolverem a provazem. Tedy pokrok aspoň v něčem.

Sv. Václav a sv. Vojtěch snažili se zamezit v naší zemi židovský obchod s otroky. Nejmodernější radikální spasitelé však židovské otrokářství podporují. Tito demagogové od starých otrokářů liší se tím, že vhnějí pod židovsko-bolševické jméno zástupy pod standardou báječné svobody.

Souhlasí apoštol v říši velkomoravské spoují se s říší proti germánství. Zrovna tak nyní čeští katolíci trvali ve spojení s Vatikánem proti germánským konfesion — i těm, které se ukrývají za masku českonárodní, ale pomáhají Velkoněmcům.

»Národe, vládněš si a spravuješ své věci teď sám!« Tak bylo provoláváno do všech, i zapadlých míst naší republiky. Ergo — jsi-li zavřen do žaláře anebo je-li ti diktována velká pokuta odsoudil ses také sám. Jsi-li vyssáván úředními, platíš celé zástupy úředníků také dobrovolně. Mají-li skvělou kariéru v úřadech lidé, postrádající odborných vědomostí, také jsi o to svobodně usiloval, národe milý! Na Slovensku překročili demarkační linie a v zápětí nato následující záplava maďarských bolševiků patrně také byla z vůle národa. Do nedávna vládla oligarchie, která byla o to horší oligarchií dávnych, že každé ve-

líčenstvo táhlo za jiný provaz. Uplyne ještě mnoho vody, než začnou vládnouti české davy samy sobě fakticky.

Za církevního rozkolu na hraně století XIV. a XV. šlechtici, kteří se dávali vysvětit k vůli uchvácení některého benefícia, přenechávali větší funkci kněžským rukám schopnějším, platíce zjednaným chudým svým zástupcům skrovně almužny. V husitsko-protestantské době v XVI. století některý sektářský duchovní stal se správcem několika farností; zjednal si kněze pomocného jako do podruží a vyplácel mu libovolně skrovnou odměnu jako podřízenému pomocníkovi. Co bylo dříve v prostředí církevním, to se nyní opakuje v úřadech světských. Každou chvíli slyšíme o některém povýšení, který se vyšplhal k vynikajícímu a dobře placenému úřadu, postrádaje odborného vyškolení. Nevěděl by, jak se v úřadě otočiti, kdyby mu odbornými radami nepřicházeli na pomoc opravdoví znalci, kteří jakožto podřízení jsou odhýváni platem macešským.

Dříve po každé válce v místech postižených pracovalo se s dvojnásobnou horlivostí na odčinění škod. Nyní isme však vyspěli tak, že sociální řády a zlořády šíří nezaměstnanost v měřítku, jakého před válkou nikdy nebývalo. A při tom ještě přicházejí dryáčnické sliby rájskými.

KONKURS.

Dnem 1. ledna 1921 obsadí se místo

VÝPOMOCNÉ SÍLY

pro ženské oddělení
v okres. ústavu pro spravedlnost
práce a služeb v Hradci Králové.

Plat 300 Kč, drahotní příplatek 150 Kč měsíčně.

Žádosti s průkazy o předložení vzdělání, stáří, zachovalosti, zdraví a dovednostním zaměstnání podány buďtež Okresnímu správnímu výboru do dne 16. listopadu t. r.

Okresní správní výbor v Hradci Králové,
dne 27. října 1920.

Předseda:
E. Šrámek.

Kostelní paramenta

prapory a bohoslužné předměty v nejvýhodnějších cenách nakoupíte u doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA

Nový Hradec Králové, Čechy.

Vyšleďte si ceny, nežli objednáte u firmy jiné.

MEŠNÍ VÍNA

sarudeno: přírodní, neporušená, prvotřídní jakosti

Nejménějším prímě drub nyní à Kč 14.50 za 1 litr
Velmi jemný druhý drub nyní à Kč 14.— za 1 litr
Jemný třetí drub nyní . . . à Kč 13.50 za 1 litr.

Vino jest úplně čisté a spůsobí k stáčení do lahví
Dobrá v sudoch od 50 litrů výše ohlavně známá firma:

Aleš Čížek, příslušný dodávatel mešních vín
a soudní znalec vín.

Založeno r. 1897. v Rumpel. Založeno r. 1897
Transitní vinové sklady ve Znojmo.

Kostelní nádoby,

kalichy monstrance atd., klenoty, notářské prsteny, hodiny, jídelní přebory, opravy a umou slavnostní odborně a levně provádí

JAN STANĚK,

paší a ošleour, stálý přísečný znalec samoského trestního a okresního soudu,
Praha I.-079, ul. Karolíny Švédké, 12 n.

ZVONY.

Jeden z mnohých

poděkovacích listů.

Pan Václ. Červený, Hradec Král.,
Šafaříkova 550.

Dovolují si Vám oznámiti, že jsem a oběma zvony úplně spokojen. Při dané příležitosti rád Vaši solidní firmu odpočetím. Zvláště větší zvon (235 kg) má velmi dojemný tón a ovládá celé okolí. Až bude potřebný obnos pro třetí největší zvon pohotov, tu si dovoluji otáčet se sase na podmínky.

Jaroslav Souček, farář,
Mistřín na Moravě.

Též velké hudební nástroje.

Kalendáře na r. 1921.

Rolnický kalendář kalendář Moravan, Kapesní kalendář, Studentský kalendář

dobyly si mezi našim lidem uznání a obliby.

Kalendáře vydány budou
koncem měsíce září t. r.

Lohského roku nemohlo být velkého návala objednávek vyhověno a prosíme naše stálé odběratelé, by na vedle připojeném listku dodávku kalendářů ihned si zajistili.

Jen včasné objednávky mohou býti závčas vyřízeny.

Kalendáře na rok 1921 účtujeme:

»Rolnický kalendář« . . . kus 10 Kč
kalendář »Moravan« . . . kus 10 Kč,
»Kapesní kalendář« . . . kus 6 Kč,
»Studentský kalendář« . . . kus 8 Kč

a poskytujeme při hromadných objednávkách slevy: při nejmenší objednávce 12—24 kusů 25%, při objednávce 24—50 kusů 30%, při objednávce přes 50 kusů 40%.

Podrobné a obšířnější se rozšíří cenou!
Objednávejte hromadně
na adresu:

OBČANSKÁ TISKÁRNA

spol. s r. o.

BRNO, Starobrněnská ul. 19-21.

Převzatím závd
nejstarší české firmy:
Ignác V. Neškudla syn
v Jihlavě L. Ort. (Čechy)
bratr P. J. Neškudly, býv.
máte ve Východních
doporučuje:

velké kostelní ro-
cha, korekce, prap-
ory, jakož i kovové
bohobuž. předměty.
Cenky, rozpočty i záhlky
na úskupku záruka a franko
Tisíce pochvalných uznání
a vyznamenání.

Nejlevnější nákupní pramen v rep. Československé

Paramenta,

prapory, zochy
a církev. nářadí
dodává nejlevněji

JOSEF VENO,

českosl.
odborný závod
Jablonec n. Orł.

Z pedagogických myšlenek J. A. Komenského.

Proslulý reformátor školství pokládal křesťanské náboženství za základ a hlavní zpruhu zdárné výchovy.

V X. kapitole »Informatoria« pravi rodičům: »Netěš se z dětí, není-li bázně Boží při nich. Lépe jest bez dětí umřít, nežli nepobožné mít, dí mondrý Sirach. Nade všecko tedy nevyš ať se starají rodičové o navedení dětí svých k neošetmetné, pravé vnitřní pobožnosti, bez níž by sic i umění i mravové jacíkoliv více ke škodě nežli užítku byli: tak jako nůž, meč, sekera v ruce pošestilého, čím ostřejší, tím škodlivější.« Poučuje též, že rodičové mají u dětí »pobožnosti základ položit modlitbami« a na konec této kapitoly napomíná rodiče: »Ničeho tedy rodičům víceji šetřit nesluší (jak jim spasení dětí jejich milé), jako aby ve vše dobré je zavozuíce, ničemu zlému k nim nedali . . . sic volá Kristus: Běda, kdo pokouší jednoho z malíčkých těchto!«

Svoji »Didaktiku« začíná upozorněním, že Bůh stvořil člověka, aby sám rájem byl rozkoší Bohu svému. Ale stýská nad hříchy lidí: »Místo opatrnosti té, aby k věčnosti jsouce stvoření k věčnosti se stvořili, jest nejen na věčnost, ale i na tu smrtelnost se zapomínání dokonale a toliko v zemských, tělesných věcech zároveň s hovady se válení. Místo moudrosti nebeské, kteráž v zřetlosti Boha záleží, jest mrzuté od téhož Boha . . . odvrácení a jeho proti sobě dráždění . . . Běda tobě, nešťastné pokolení, žeš tak hluboko do neřádu zabředlo!«

Pokračuje: »Tomuto pak nás Písmo sv. učí, že pod nebem jiné cesty k napravení zlostí našich není, jediné (leč jen) mládeže dobré vedení . . . Boží syn řekl: »Nechte děti, ať jdou ke mně a sebrajte jim, nebo takových jest království nebeské. Slyšte, prosím, všickni lidé, co tuto všech lidí mistr a Pán mluví! . . . Ó dítky, přemilé dítky, kéž vy tomuto nebeskému privilegium rozumíte! Vaše hle jest všechna sláva, co jí v porušeném pokolení ještě pozůstává! Váš jest Kristus, vaše posvěcení Ducha, vaše milost boží, vaše dědictví věka neskonaleho . . . A ehmle my urostlí, kteříž sami sebe za lidi, vás za opičata, sebe za moudré, vás za bláznata, sebe za výmluvné, vás za nemluvílata držíme, ať k vám jsme my na učení odesláni! Vy nám za mistry dání, vaši činové našim za mistr vykázaní!«

Komenský vysvětluje dále: »Mimů, od světa ještě neoscedlá, spásobnější jsou k obvyknutí křtu Kristova nežli ti, které svět blemem svými zandilil a zvlánil.«

Co jest zdárná výchova? »Věsti pak vládeť jest, opatrovat prostředky, jak by před nákami a neřizami světa ohrazena, v tom dobrém, jehož sám v srdci složené má, zachována i k šťastnému zrozu rozhodána, též uměním všelike moudrosti a pravé Boha i všech skutků jeho známosti vycena a tak pravým a pravé rozumností světem právě ošvicena býti mohla. . . . Chcete-li spořádané, rozsečené, skvělé ohoe, církev, školy, domy milé, školy napřed založte a spořádate, aby se učení a cvičení pravým rozsečením a pravými umění, ctností a pobožností důmyslně byly.«

O cíli lidského života di: »My zde cíle svého nedocházíme, ale jinam patření mít musíme. Cokoli se zde v životě tomto s námi děje, jen stupňové jsou, po nichž jdouce vždy výše vstupujeme, a vždy vyšší nad sebou jiné stupně vidíme, nevyššího nikdy nedosahujeme. . . . Nemůž nikdy žádný svých snažností ani se nasytit ani dojít v tomto životě . . . První bydlíště naše jest život matky, druhý země, třetí nebe. . . . V třetím všecko bude dokonalé, bez nedostatku . . . A tak cíl člověka není zde, než potom teprv bude. . . . Život tento ne pro sebe sám než pro budoucí ten, přijít teprv mající, tedy (vlastně mluvě) není život, než příprava toliko k životu pravému.«

Příprava k pravému životu (věčnému) záleží v prohlédání skutků božích a v obracení se k Bohu.

Komenský resumuje: »Z čehož všeho závěrka jde, že právě člověkem zde na světě býti, jest ošviceným, ctnostným, pobožným býti, to jest znáti jasně sebe i všecko, řídit rozšafně sebe i všecko, obracet sebe i všecko k studnici té, z níž plyne všecko. V tom třem všechna sláva člověka záleží, protože to podstata jeho jest.«

Rádnou školu definuje takto: »Pravá škola jest, kde se vtip lidský známostí pravou všech věcí ošvicuje, povahy a obyčejové v uslechtilou harmonii pořádku, srdce v Bohu mocnými kořeny zakládá a k rozličné libé výmluvnosti jazyk formuje.«

Nejdůležitější ve školách jest »v Bohu věčných sladkostí vnaďu cítiti, po té vůli ští, s Bohem se poiti, Boha v srdci pěstovati a od něho pěstování býti. Tomu všemu mají učiti školy, všemu pravím bez výminky, protože humanitatis officinae (důmyslnosti lidskosti) slouží chtějí a mají.« (Didaktika ve vydání Beránkové, str. 1—59.)

Volné listy.

Zastýdte se! Národ náš, nabyv samostatnosti, představuje se světu určitě, nežli bývalo před tím. Evropa dívá se na nás jednak ze zvědavosti, jednak ze sobeckého zájmu, protože za spolitosti mezinárodní není li hostejno, jak si vedeme v politice, v hospodářství a v životě sociálním. Jest úsilím naší ctižádosti, abychom od vyspělých národů dostali vysvědčení rozvážené zralosti. Proto

našinci, kteří vidí dále, než za hráz českého rybníka, těžce nesou zjevy, které k pravé duševní zralosti mají se asi tak, jako Thersites k Demostenovi — s tím toliko rozdílem, že Thersites byl planý mluvka, ale nebyl bolševikem a komunistou.

Že u nás lidé dávají se ochotně zapřáhati do Leninových prostraňků, jest každému rozumnému vlastenci velkou záhadou, ovšem ne toho významu, kdy člověk s rozjímavým sebráním myslí usiluje doniknouti jádra otázky, nýbrž záhadou, jejíž absurdnost naplňuje duši hnusem a ošklivostí.

Marně by se vymlouvalo, že k Leninovu a Bronsteinovu komunismu hlásí se u nás po většině dělnické vrstvy, které nejsou o věci dobře zpraveny. Cizina o vyspělosti národa soudí přece dle projevů a smýšlení nejčestnější třídy dělnické, která se vyhlašuje za vlastní nositelku demokracie. Cizina, které stali jsme se divadlem, velmi málo dá také na vysvětlování, že čeští dělníci komunisté jsou sváděni redaktory, řečníky a, žel, také spisovateli, z nichž smutně proslul Newman, Olbracht a Malířová. Také nelze zapomínati, že Leninovu bolševictví, jak již jednou v »Obnově« jsme se vyjádřili, s nadšeným koktáním poklonili se inteligenti z bývalé strany realistické, jež druhdy vysoko třímala žezlo kritického rozumu.

Svedeme-li vinu z komunismu na jistou část naší inteligence, dostaneme se teprve z bláta do louže. Potom se nás kulturní cizina právem zeptá: Jak jest možno, že v národě, jenž nabyt vytožené samostatnosti, vyskytují se inteligenti, kteří podporají hnutí, ohrožující základy samého státu? Jak jest možno, že tyto inteligenti nedbají poválečné slabosti své říše, se všech stran obklopené nepřátelskými hranicemi, a přímo i nepřímou vyslovují souhlas s šíleným pokusem, který na místo nového a zdravého života společenského působí rozvrat a sálá horečkou hospodářského a sociálního vysílení? A tak sond kulturní západoevropské spravedlnosti nemůže než vyzníti odsouzením našich Leninovců a Bronsteinovců, kteří nemají již tolik mravní odvahy, aby se zastýdli.

Když tyto lidé široce a dlouze vykládají, jak český národ po třicetileté porobě došel svého ideálu, pak řeč jejich jest odpornou komedií a datou deklamací z toho důvodu, že jejich Lenin rozkladem ruské armády a mírom Brest-Litevským zrad-

Záložní úvěrní ústav v Hradci Král.

Založeno 1888.

Centrála v Hradci Králové.

Založeno 1888.

Pobočky: Pípa, Semily, Dvůr Králové n./L., Jablonec n./L.

Kupuje cizí valuty.

Inkasuje šeky a pohledávky v cizině.

Uhraňuje účty do ciziny.

Provádí veškeré obchody bankovní.

Bursovni rozkazy provádí

a spolehlivé informace o všech bursovních papírech ochotně podá

Živnostenská banka, filiálka v Hradci Králové.

Telefon č. 111.

ně ohrozil nejen věc všeho Slovanstva, ale zejména českou samostatnost. Nelze zajiště závěrečným smírným akordem spojit radost z české samostatnosti a zároveň kofiti se bezcharakternímu zrádci, jenž vědomě pracoval o vítězství německé. Smutně poučné jest dívat se na tyto pukliny českých charakterů a českého svědomí.

A jak porozumět psychologickým hloubkám, že lidé, jimž v Rusku šlo o zničení středních mocností, jako na příklad prof. Maxovi, doma omývali Leninovy bolševiky, kteří mírem Brest-Litevským umožnili Němcům východní frontu a volniti a převést milionová vojska na západ? Jestliže my tehdy chvěli jsme se v Čechách, o více tragickými chmurami zastíhny byly naděje našich bojovníků za svobodu v Rusku, jimž Lenin s Bronsteinem snadno mohli připravit nejen zánik osamostatňovacích českých cílů, ale také doživotní vyhnanství! Jak tedy upřímně pracovali v Rusku o porážku Rakouska, když tak snadno a rychle je odbolela strašná rána, kterou bolševici zasadili dychtění, jež bylo životním programem našich legionářů na západě, jihu a na východě?

Naneivýš prostá a celému světu přístupná jest myšlenka, že Leninův komunismus, nemaje za mák budující síly, vyznačuje se skrz na skrz toliko krvavým a rozvratným terorem, čímž k pasivu československému přistupuje pasivum sociální. A, prosím, čtěte naše realisty, zejména univ. prof. Nejedlého v realistické »Stráži« a poznáte, že co do činů bolševických, z nichž lidé zešleli, nemá slovíčka odsouzení, že o lotrech, pro něž malým trestem byla by vysoká šibenice, mluví přeslašenými doktrínami a že v měkkých bačkorách a pln respektu chodí kolem Lenina, toho troglodyty, jenž se rozvalil v Kremlu a dívá se sveřepě hrůzám, jež by lidskost ráda shledávala neuvěřitelnými.

Neschvaluje. Když jsme v »Obnově« za války odsoudili metodu, jakou psal bývalý »Hlas«, bylo nám odpovědí bouřlivé pohoršení a výtky o rozbíjení katolického tábora. Nemohouce tehdy své myšlenky o pravděpodobném konci války podat po lopatě, usilovali jsme aspoň o to, aby hříchy jednoho listu nebyly svalovány na bedra všech českých katolíků. A podobný zajišťovací úmysl nás vede, abychom poznamenali, že neschvaluje, jak »Věstník Cyrilometodějský« píše o prezidentu Masarykovi. Ústava demokratické republiky naší zajiště dovoluje kritiku činnosti prezidentovy, ale dlužno dbáti při tom věčnosti, kterýmžto požadavkem musí se spravovati zejména strana lidová, chce-li si zjednávatí vážnosti a chce-li v dosavadní strannické pranic vnášeti tón slušnosti a žentiménství.

Úvěr. družstvo Eliška v Hradci Král.,
katolický ústav,
přijímá vklady a poskytuje půjčky.

FEUILLETON.

Pozdvížení pražského dělnictva roku 1844.

Roku 1844 došlo k zosílenému pozdvížení českého dělnictva pražského proti židovským zaměstnavatelům. Jaké to pokroky učinila židovská moc od konce století XVIII., kdy tomuto národu byla propočtena náležitá práva, čímž se těžilo do té doby jen obyvatelstvo křesťanské? Židé nevyužili otevřených cest k politice, k utužení právního poměru k obyvatelstvu českému; naopak židovská moc byla podmanivší, porážející; vyúsťovali a hátili jako kokotice v jeteli.

Začínali s přátelským úsměvem a se sváděním šlby vláde tam, kde potřebovali plných rukou českých k uskutečnění vlastních hospodářských a finančních plánů. Když však si upevnili nově svá střediska výdělků, přepočítali mysl nepřátelskou.

Již v první polovině století devatenáctého stalo se u nás židovstvo ve velkopřímělivém životě rozmanitým; se vzrůstem židovského bohatství a s tímto křesťanského dělnictva. V Praze výnosná výroba kartonů nacházela se převážně v rukou židovských. Těmtož

Rezmanitost.

V Moravském Krasu objeveny nové nádherné jeskyně v oblasti Býčí skály; táhnou se k Jedovnicím. Tudiž na Moravě objeveno tolik podzemních divů jako nikde na světě. — Novým prozkoumáním zjištěno, že pověsti o 60.000 knihách, zničených Konrádem, jsou zcela nesprávné. Co Konrád zničil skutečně, byly pověrečné a jiné bezcenné škváry. A týž Konrád za knihy odebrané rozdál tisíce dobrých českých knih. Nyní však zjištěno toto: Když r. 1622 císař Ferdinand II. odevzdal pražskou universitu Jesuitům, bylo shledáno, že ze 4500 drahocenných rukopisů, které měla universita před husitskými boulemi, scházeli celé tři čtvrtiny. Drahocenné ty památky rozprodali a rozkrátili místní husiti a protestanti, jak se stýskalo již před Bílou horou. — Leninovým sekretářem jest žid Schoksmán, který byl nedávno zadržen v Chicagu, kam se dostal na falešný pas. Nalezeny u něho dokumenty o revolučních plánech v Japonsku, Číně a Indii. Schoksmán byl uvězněn. — V Anglii rychle se množí přestupy ke katolicismu, protože tamější státní církev nachází se ve velké krizi. Za minulý rok jen ve 2 biskupstvích bylo 7000 konvertitů. Cíl laičtí apoštolé i na ulicích a v parcích šíří před zástupy katolickou víru; zřizují se i misionářské školy. Řada vynikajících mužů vstoupila tiše do katolické víry. Nedávno stal se katolíkem hrabě Alexander z Hochbergu, syn prince a princezny z Piessu. — Ze Slovenska se vystěhovalo ve 2 republikánských letech již přes 30 tisíc pracovitých slovenských mužů a žen do Ameriky, což jest trapným vysvědčením pro politickou a hospodářskou správu Slovenska v době, kdy maďaronských a německých židů na Slovensku přibývá. Při vystěhovalectví hraje velkou úlohu netoliko velká nouze, ale i hrubé urážení náboženského citu slovenského občanstva. Teď by teprve měl dokázati dr. Šrobár, jakým jest chlapíkem v pozitivní práci pro blaho skutečného lidu slovenského. — Na zbytečný státní obilní ústav vidíme v republikánském rozpočtu skoro 95 milionů Kč výdajů řádných a přes 61 mil. mimořádných. Na umění a literaturu však patřováno pouze 10,565.769 Kč výdajů řádných i mimořádných. A pak prý osvěta pod protiklerikální ochranou rozkvete co nejmohutněji! — V téže době, kdy sliboval ministr dr. Engliš zlevnění uhlí, židovský uhlobaron Weimann některé druhy uhlí zdražil od 1. listopadu o 500 Kč na vagoně. Tážeme se: Je vinna obecnou bídou u nás církev či někdo jiný? A kdo dovede tak rychle »vyvlastňovati« katolický majetek, proč si netroufá aspoň důrazně zakázatí hrozné předražování německo-židovským milionářům? — Při kopání kanalisace na Pražském hradě nalezeny byly zbytky nejstaršího hradního kostela, založeného snad již Bořivojem. — Soc. demokratický výbor II. internacionály, který se shromáždil dne 5. t. m. v Londýně, vydal manifest, kterým rozhodně odsu-

židovským kapitalistům drželi v sociálním zápase s českým lidem palec.

Zvláště pro nynější dobu, kdy Hillersonové, Apfelbaumové, Zederblumové a Kohnové slibují komunistům modré s nebe, jest vhodné a velice poučné vzpomenouti prvního velkého zápasu českého dělnictva s přemocí židovskou.

Slyšíme, co o tom napsal dr. V. Řezníček. Tiskaři neměli s židovskými zaměstnavateli ani smlouvenou lhůtu k vypovězení z práce ani plat dopředu ani od konce. Tedy dělníková práva byla vyřazena zcela na milost a nemilost továrníků. R. 1844 platili továrníci za potíštění 120 loket tolik, co platili před několika lety za 60 loket. (Tak se přisvědčili dělníci, odcházející od jiných zaměstnání, o pravé povaze a cíli zaměstnavatelů zhořelých, jejichž ruky stály na shobených živých pražských dělnících.)

Na nespokojenost dělnictva odpovídali židé právním gestem.

V továrních začaly se zaváděti takové stroje »perrotiny«; nevzdělané dělnictvo, místo aby bylo požitkem s pokrokem a včas se přizpůsobilo s příslušnými sociálními výhradami, začalo slyšet bouřiti proti perrotinám. Ale trapnější byl ještě dojem z pacifikace židovství továrníků, kteří dávali na jevo s velikou výzývavostí, že jim jest

zule moskevské bolševictví. Práví se zde: »Budeme vůdce III. internacionály, že znamenají dělníky. Okradli neb oloupili ruský lid a místo by vytvořili demokratickou vládu, zavedli turu armády, a to nikoli diktaturu armády, tatiátu, nýbrž armádu jednoho výboru.« — beční volby v Itálii přinesly soc. demok. velké zklamání. V samém Turíně, který byl považován za nejpevnější baštu radikálních sstů, zvítězily strany konstituční. — Proti přímým živlům bolševickým seskupili se v Němci rolníci v obrannou organizaci. Zemědělci i padné generální stávce dělnictva, při vzpce a protístavních útocích na hospodářský živ staví dovoz potravin na tak dlouho, dokud n obnoven pořádek a ústava. Proti násilnictvu vede se 700.000 rolníků ubrániti. — Jak pro »socialisace« v Leninově Rusku, přiznává petrohradská (bolševická) »Krasnaja Gazeta« sesocialisovaných podniků bylo v červnu stávek, z nichž 20 bylo prováděno násilností Županský úřad v Turč. Sv. Martině vykáže kolik židů, kteří pracovali proti republice. těchto škůdců se ujal agrární advokát dr. D. Podal žádost za další jejich strpění. — I starokatolíků v Americe arcibiskup de Be oznámil papeži, že se podrobuje katolické ctomuto konvertitovi jsou podřizeni 2 staroříční biskupové a 50 kněží. Jiným význař konvertitou v Americe jest biskup dr. Fr. Kinsman z Wilmingtonu, který složil vyznání tolické víry do rukou proslulého kardinála bonse v Baltimore. — Jak nehorázně se kl o Hlinkovi, patrně z tohoto případu. »Vedne 9. t. m. zaznamenal pokrokařské zprávy Hlinka jede do Ameriky za zrádcem dr. J. kou. Zatím však týž den Hlinka mluvil v I v Nár. shromáždění.

Nádherné kříd

anglické soustavy za Kč 28.000.— nabízí Václav Červený, hudební nástroje Hradec Králové, Šafaříkova ul. 560.

Československá strana lidová.

Organisace čs. strany lidové v Černilově řáditi bude v neděli 14. listopadu o 7. hod. v hostinci p. Jindrové v Černilově veřejnou schůzi, na které promluví pan poslanec dr. N. o tom, zdali vyhovuje program strany lidové stavu rolnickému.

Lhota Matějová. Dne 14. t. m. organisace strany lidové uspořádá tamburašský večer o 7. večer v sále p. Novotné.

pokud neměli dostatečnou zásobu nových st. Když po brněnském trhu průmyslníci měli p habaděj a po sezoně nového zboží nakvap n třebovali, mzdu ještě snížili. Nabídky dělnictvu místo 45 krejcarů jen 21 kr. a na místě 24 p 10 kr. Zároveň chladně dodáno, že za krátko bude dělnictva vůbec potřebl.

Nejnešetřnější chovala se k dělnictvu tov. bratři Porger z Portheimu na Smíchově. dělnictvo 18. června 1844 zastavilo práci; žá zvýšení mzdy a — odstranění perrotiny. Kdy bylo odepfeno, tiskaři stroj roztroukli. Zástup volatčích vzrostl a ničil perrotiny i v svých vodech. Ale již také vojenaké police vřelých ochranu židovstva alarm.

Dělníci se před četnou vojenkou letov zarazili. Zato tisíce dělníků chvělo se obrátiiti ky den se svými stížnostmi k arcivévodovi páru, tehdejšímu zeměpřevci království česk Ale v tom jim zabránilo vojsko, které mělo př rozkaz, aby se srocování dělnictva nezapřilo.

20. června vydána policejní vyhláška, v řeteno, že s rušičkou pokroje a šílené střež i přímě naloženo. Prý není důvod k výtržnos Necht se vrátí každý dělník k svému zaměst bez odmlady. (Taktéž tedy habšburcká vláda s nla hluboko svou hlavu před židovskou mocí)

Hrátky v Hradci Králové

zápisné společenství s ručením omezeným

Československé náměstí.

Vklady na knížky.

Půjčky. - Úvěry osobní

a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.

Vedla. - Ekompot účtů a směn.

Důležité upozornění! Naše katolické spolky a organizace pořádají často zábavné večery anebo po přednáškách solové výstupy, kuplety, krátká divadla a pod. Též naše organizace mládeže obírají se často tímto oborem. leč o slušný a pravým humorem prochnutý kuplet jest nouze. Proto Rada čsl. katolíků bude vydávati sbírku žertovných výstupů, kupletů a divadel, krátkých her, kde bude pěstován zdravý humor. Sbírká má název „Veselé Večery“. První knihu budou tvořiti vybrané solové výstupy salonního komika Wanderera. Na 4 svazky předplácí se i s poštou 20 Kč i s provozovacím právem. Předplatné zasílá se kanceláři Rady čsl. katolíků v Praze II., Spálená ul. čp. 80.

Katolické veřejnosti! Tyto dny rozeslali jsme na 2000 ukázkových čísel našeho časopisu „Jitra“. Prosíme, aby každý, kdo nemá časopis odebrati, co nejdříve nám ukázkové číslo vrátil, neboť celý téměř náklad prvního čísla jest již rozebrán a bývá jen něco málo exemplářů pro nové odběratele stále se hlásící. Vraťte je v původní obálce! Administrace „Jitra“, Praha II., Voršílská 1.

Kakleny. Dramatický odbor lidové organizace zdejší s pružnou energií vypravil hru s četnými zpěvy „Na Kozianském Klepáči“ za obětavého přispění hradeckých bratří a sester. Obecenstva dostavilo se do prostranné dvorany Šraibrový tolik, že pro značný počet nedostalo se místa. Pro nepříznivé okolnosti větší hromadná zkouška byla vlastně jediná; k tomu k vůli zabezpečení sálu bylo nutno datum představení urychlit o týden dříve, než spočátku kalkulováno. Přesto jak sóla tak pěvecký sbor kladly velkou pochvalu. Dobře zřízený orchestr doprovázel zdatně. Charaktery staročeských dobrotvorných osob tlumoceny výborně. Veliký morální úspěch první veliké dramatické reprezentace našich v obci zdejší jest velice potěšitelnou zpruhou k jarému postupu dalšímu, zvláště když povzbuzuje tak velká sympatie obecenstva z místa i širého okolí.

Organisace čs. strany lidové v Černilově pořádá bude v neděli 14. listopadu o 7. hod. večer v hostinci paní Jindrové v Černilově veřejnou schůzi, na níž promluví p. poslanec dr. Nosek: „Zda-li vyhovuje program strany lidové stavu rolnického.“

Upozornění důvěrníků.

Období, na které byli podle zákona o stálých zasedáních voličských jmenování přisedlíci a náhradníci dosavadních volebních komisí místních, zřízených pro jednotlivé obvody volební v obcích a komisí reklamačních u okresních úřadů politických, končí dnem 31. prosince t. r.

Na příští budou, jak známo, přisedlíci a náhradníci za každého přisedlíceho jmenování okr. správy politickou na dobu tří let.

Když se začal raditi dne 21. června o dalších krocích výtří zástup dělnictva pod širým nebem, vojáci dav rozptýlili. Dělníci byli rozehnáni před soudní budovou na Dobytčím trhu, kdež bylo několik tiskařů vězněno. K revolucím však se nepřidávali i různí povaleči a taláci, kteří nyní začali činit různé výtržnosti proti — židovským obchodníkům na Tandlmarku. Tamtéž handrlata ovšem nezaváhala to, z čeho vinili dělníci židovské milionáře. Ale při všem trapném rozruchu městské bezpečnosti nemělo sice příležitosti na práci, než vydati vyhlásku proti shromáždění těchto povalečů tiskařů.

Ale hejtmanství se ani nepokoušelo o urovnání poměru mezi fabrikanty a zaměstnanci. Pápež došlo v noci na Uhebném trhu a kolem Tandlmarku k novému arocení. Zakročili husaři, při čemž bylo poraněno 36 osob. Jeden husar zabit. Když židovští tiskaři nastoupili, přitáhla setina granátů. Důstojník přes to, že ho házel hustě kamením, psal si tak rovněž, že výstupy byly zastaveny bez následků. Konečně granátníci postupovali zvolna s bodákem v pohotovosti, ale bez střelných ran.

Tu tam však každý žid v Brně jako jedinou dary trpce žaloval, poče židé svou neústupností zavazeli příčinu ke soudům tak zapracovali.

Tiskaři se nedali vyprovokovati k dalším vý-

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Státní v Československu

Telefony: 48a řídícího,

48b směnárna.

Akciový kapitál na K 120.000.000—

Vklady na K 800.000.000—

Centrála v Brně.

Reservy na K 70.000.000—

Filiálky: Boskovice, Břeclav, Bratislava, Holešov, Jablonec n/Nisou, Chodim, Kroměříž, Mer. Ostrava, Nám. Brod, Olomouc, Opava, Píseň, Praha, Prostějov, Píseň, Třebíč, Uh. Brod, Val. Mezitří, Tábor. Letní expositura v Lázních Luhačovicích. (Telefon filiálky v Bratislavě čís. 589, telegramy: Moravagro).

Vklady na knížky, běžný a široký účet úroků se nejvýhodněji.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všech druhů.

Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a veřejným korporacím.

Remboursní úvěry.

Financování importu a exportu.

Třídní loterie.

Pojišťování loď.

Aby podle možnosti všechny strany mohly býti v komisích těchto rovnoměrně zastoupeny a příslušné úřady mohly dbáti při určování osob návrhů stran, podejtež strany návrhy své nejdříve do 1. prosince t. r. u příslušného úřadu politického.

Jest píšnou povinností všech důvěrníků, aby bezodkladně okr. hejtmanství navrhli vhodné osoby do komisí.

MODERNÍ	
FOTOGRAFIE	
v nejrušnějších provedení	
zhotoví	
J. F. Langhans	
uměl. velkozávod	
Hradec Králové,	
Adalbertinum.	

Zprávy místní a z kraje.

Klicperovo divadlo. Dne 6. listopadu zahájila nová divadelní společnost měst východočeských svůj čínoherní zájezd. První práci, kterou se nám představili umělci, byla číla veselohra „O Adrienu“ (z francouzského přeložená). Láskou zblázněný mladík dává se na výboj krásné Adrieny, choti fádlního, ale záletného šosáka. Adrienu klíčkuje dovedně před útočnickem — až poražena vlastním mužem a jeho nevěrou — se vzdává vytrvalému bláznění mladíkovi, jenž i při tom dovede být neobyčejně velikomyslným. Přirozeně, že nás na prvním místě zaujalo provedení a výše talentu nových umělců — a musíme k vlastní spokojenosti doznati, že jsme něco podobného nečekali. Budou-li všechny večery takové, jako byl první, máme se nač těšiti. Byl to zvláště pan Sedláček, jenž svým neobyčejně ucelným a ukázněným formulováním gesta, svým sympatickým

cích. Písemně žádal propuštění zatčených druhů, úpravu mzdy a odstranění nových strojů. V pondělí dne 24. června se shromáždili na Perštýně na svém herberku, aby vyslechli odpověď úřadů na své žádosti a stížnosti. Herberk však obklopen vojskem a tiskaři po skupinách odváděni do nádvorí Karlových kasáren, kamž bylo doneseno i několik svazků Mskovek. Dostavili se hodnostáři vojenští i civilní. K tiskařům zajatým protlačila se celá řada tiskařů jiných, kteří chtěli dobrovolně sdíleti trest osovany proti zalcům.

Tiskaři po napomenutí purkmistra Müllera prohlásili, že se k pokojné práci milerádi vrátí. Nechtěli však jsou jejich stížnosti vidně uváženy. Řekli, že byli k výstupům dohnáni nemilosrdným jednáním židovských zaměstnavatelů, kteří (souce zde přítomni) vyslechli osobně hořké žaloby, jak vysazovali, lidí a sužili.

Protože židé proti kritickým faktům se bránili včetně nemohli, shromážděná komise rozhodla, že tiskaři nemají býti trestáni. Bylo potrestáno pouze devět osob, jež se vzpouzely vojska.

Dne 22. června znovu v továrnách na kartony se pracovalo.

Vřetí dělnictva proti kapitalistům stupňovalo se i zde. Jednalo se tedy židům o to, jak bouře předejiti a vzrůst vlastního kapitálu bezpečně posílit. A tu chvátí hoháč předkonatí dobu a děl-

a hudebně zpěvným hlasem dovedl upoutati listě každého a bude s m. Ritou Štefanovou středem pozornosti příštích večerů. Rovněž pan Peršl vložil mnoho do své práce, co ukazovalo jeho osobitě, poutavě pochopení. — I třetí večer dne 8. listopadu dopadl nad očekávání slibně. Pan Paul vypočítal si dovedně každý úmyslný pohyb a povedlo se mu drtivě místy působit svojí tragickou bolestí. — Návštěva byla při této Mahenově tragedii (Nebe, Peklo, Ráj) právě tak jako před několika měsíci při představení společnosti Vrbovy neobyčejně chabá. Je to pochopitelné. Řekl jsem již tehdy: Jsou to příliš tragické kapitoly, kterých návštěvník nerad vidí — protože je ve valné většině prožívá. A za padesát let — jim lidé ani neporozumějí. — Úterý, 9. listopadu. Cypriena. Viktor Sardou, znamenitý tvůrce intrikánských komedií, zahrál si také ve své Cyprieně neobyčejně lákavým způsobem: slovem, vtipem i situací. Je to živá doba rušného rodinného zákulisí velkých rodin francouzských před odhlasováním zákona o rozluce. (Připomínám analogii loňskou u nás.) „Manžel má jedinou chybu, že je manžel a milenec jedinou ctností, že je milencem,“ řekl si Sardou — udělal z manžela vtipnou situaci komikou něžného milence. Cypriena najednou otevřela oči, viděla, že to je vlastně hodně zajímavé a že manžel in spe Arhémar je vlastně hlupák. M. J. Kovaříková také dovedla vykouzliti Cyprienu tak vtipně a pružně, že ji platily téměř po celý večer naše sympatie a obdiv. Škoda, že porozumění vadilo příliš rychle její slovo. Pan Nový, host Nár. div., zaujal svou vážnou manželskou taktikou a láskou a p. Sedláček zůstal věren tomu, co jsme řekli o něm již první večer. —B. Jek.

Osobní z pošty. Vrchní poštovní správce pan V. Imlauf v Hradci Králové 2. jmenován ředitelem poštovního úřadu. Vrchní poštovní oficiál p. J. Haken vrchním poštovním kontrolorem. Vrchní poštovní oficiálové II. třídy jmenování vrchními poštovními oficiály I. třídy pánové: J. Janský, J. Kadečka, E. Řehák, F. Šandera, J. Pablán, A. Franc, J. Robl, V. Chalupa a J. Štrský.

Dramatické sdružení „Tyl“ v Hradci Králové sehraje výbornou Fuldovu veselohru „Sen ho vyběhl“ 14. t. m. v Dělnickém divadle v Novém Hradci Králové a dne 20. a 31. t. m. v Městském divadle v Novém Bydžově. Sdružení připravuje

ctvo samo chytrým manévrem o celé mše. Vmísili se mezi proletářské nespokojence a stavěli se jim v čelo. Materialistickým názorem světovým a brojením proti křesťanství odvraceli dělnické davy od plné kontroly financí židovských fabrikantů a připoutávali vydědence tím účinněji k obalaze židovských paláců. Žid Marx r. 1869 vydal spis: „Zur Kritik der politischen Ökonomie“ a r. 1867 první díl apism „Das Kapital“. Celá řada bohatých židů od té doby stavěla se v čelo hnutí dělnického. Židovští kapitalisté přispívali i v Rakousku štědrě k zakládání socialistických listů, ale také do nejvýznamnějších usazovali systematicky své souvěrce.

Konečně židé učinili svým komunistem z Rusů davy nejobořších žebračů; pod vládou Trockého-Bronstaina jept v Moskvě otroctví dělnictva svízelnější, než v staropohanském Římě.

Až na nás židovští předáci komunistů znovu se rozepři v elegie nad smutným postavením proletariátu, jenž jim drazně připomíná rok 1844. Již při první velké zkonice z humanitě bohatí židé strážně propadli. Nemali milosrdenství s chudáky opravdovými a pracujícími svědomitě. Dopouštěli se na ně v zájmu vlastního zájmu hříchu do sebe volajícího. Ale krátce nato slibovali židé raské časy i dělníkům Mpe situovaným a — budili v nich odpor k milosrdným sestram.

Královéhradecká bankovní jednota

společnost s r. o.

v Hradci Králové.

Depoční adresa: Alibanka.

Účet pošt. spoř. č. 140.273.

Číslo telefonu 83.

Provádí veškeré obchody bankovní a směnové.

Vklady zárukují se nejvýhodněji.

Eskont obchodních směnek.

Složní listky poštovní spořitelny na požádání zdarma.

„Bytovou nouzi“ a získalo celou řadu působivých novinek.

Bucharova přednáška „Krkonoše v zimě“ pořad dne 20. t. m. o 8. hod. večerní v sále městského průmyslového musea Český ski klub v Hradci Králové. Předprodej lístků (sedadlo 4 a 3 Kč, lístky k stání 2 a 1 Kč) na tuto propagační přednášku obstará laskavě p. knihkupec Piša.

Pacifické hodiny jsou na zdejší radnici. Přestaly se na vzdory bit již za války, třebaže jsou černožluté; nechť se však ani v republice.

Ve prospěch invalidů. Žádáme pp. zaměstnavatele (továrníky, obchodníky, živnostníky), kteří by byli ochotni přijmouti invalidy zdarma na školení na dobu nejvýše šesti měsíců. Ubytování a stravu převezme úřad. Přihlášky ústní i písemné přijímá přednostka okres. úřadu pro péči o válečné poškozence v Hradci Králové, Živnostenský dům, I. posch., číslo telefonu 122.

Výstava akad. malíře J. Vlčka, poručíka ruské legie, zahájena bude 14. listopadu o 11. hod. dopol. v městském prům. museu v Hradci Král.

„Typografia“ (pěvecké sdružení pražských typografů) zpívala dne 30. a 31. října v Klicperově divadle v Hradci Králové. Vystoupení Typografie bylo velice zdařilé. Sbor čítal na 50 členů a zpíval pružně, mistrně. Od koncertů moravských učitelů nebyl zde tak zdařilý pěvecký sbor jako tento. Vynikal zvláště dobře nacıčenými bassy. Tenoři byli slabší. Velmi pěkné číslo bylo solo barytonu s doprovodem zpěvným, který lahodil jako dobré varhany. Sbor má zkušeného, energického dirigenta. Velice trapně působila skrovná návštěva dvorany. Takový sbor zasluhoval zvýšené pozornosti. A právě dělníků bylo tak málo! Pořadatelstvo učinilo chybu, že určilo koncert na nevhodné dny. Ale bývá-li při druhořadých zábavách obyčejně návštěva četná, měly být zpěvy tak uslechtilé a povznášející bagatelisovány? Věru trapné znamení doby, která sňbovala tolik nových sadů s poetickými květy!

Brambory. Několikaletá zkušenost učí již křiklavě, že dosavadní státní hospodaření zeměčaty jest nesnesitelné. Aby se brambory uchránily před zmrznutím, zamlouvali si je konsumenty dříve již tehdy, pokud nebyly vykopány. A teď znovu tak spolehlivá a zdoluhavá procedura, než konsument obdrží kilo! Zdejší občanstvo dlouho netrpělivě na brambory čekalo. Konečně — v kraji tak vyspěle zemědělském — vydávány červené brambory ze Slovenska. Ale než se roztřídily, mnoho jich pod kohnou zmrzlo. Příroda se totiž nechce fiditi paragrafem.

Za příčinou zařízení dřevních místností úřadu okresní úřadovna pro péči o válečné poškozence v Hradci Králové, Čechovského tř. čp. 472-I. (Živnostenský dům) pro strany pouze od 8. do 12. hod. v poledne po dva dny v týdnu a to ve středu a v sobotu.

Sobovražda vojna na zámku Hrádku u Nechanic. O vzrušujícím tom případu došlo nám toto zaručeně pravdivé vysvětlení. V sobotu dne 30. října přijel na zámek Hrádek vojenským povozem vojn. zásobovacího oddělení 4. pluku Poláček a žádal, aby byl předpuštěn k malíři zámku pana Harrachovi, jemuž prý má odevzdati vlastnoručně dopis. Pan Harrach přijal vojna u přítomnosti svého přednosty ústřední kanceláře p. Dra Radimského, vzal do ruky vojnem mu podaný dopis a chtěl jej přečísti společně s p. drem Radimským. V tom však vojn. vyňal pistoli a s pohrůzkou zakázal dru Radimskému, aby v dopis nahlížel. Aby vojnovi bylo vyhověno, odevzdal p. Harrach s dopisem nazad a dr. Radimský stranou. V tu chvíli vojn. vypálil na dra Radimského ránu, takže jej zranil a hned na to si vpálil kul do pravého spánku, skácel se mrtev k zemi. Osoba 4-točnickova jest tak p. Harrachovi tak dru Radimskému úplně neznáma a je proto vylošeno, že by čin býval byl spáchán z náklých osobních důvodů.

Renov. mal. Dopravní. Učitele Bojara svrhl káze, rád by býval administrace ránu dostal československého faráře. Dejte pozor, pane učitel,

Čs. zemské vojenské velitelství bude pořadat telefonní a telegrafní kurs. Do kursu, který bude pořádán od 15. listopadu do 15. prosince 1920, může býti přijato 20 invalidů. Přijetí do kursu podmíněno jest přijímací zkouškou. Žádosti opatřené 2 K kolkem nutno zaslati hned čs. zemskému velitelství (odd. pro přiděl mužstva kap. Panc) v Praze.

Boj o kříž v Přepychách. Zdejší mladý učitel Jánský, vyznání evangelického, neměl nic důležitějšího na práci, než ve své domýšlivosti zpupně si zahrát s náboženským citem našeho věřícího lidu. Odstranil totiž kříž ze své třídy — ve třech ostatních třídách kříže se stěn sňaté pohodil pod stůl, ač dříve na učitelské konferenci jeho návrh na odstranění křížů byl zamítnut. I vážní občané zdejší varovali jej před nerozvážným tím jednáním, ale marně. Ba i zdejší žid — učitelův domácí pán — mu radil, ať toho nečiní. Učitel Jánský rozbouřil již dříve klidnou naši jinak obec tím, že dětem zakazoval křesťanský pozdrav „Pochválen Pán Ježíš Kristus“ a vůbec že proti katolickému náboženství nepřátelsky vystupoval. Když se roznesla zpráva o odstranění kříže, lid zdejší se cítil jednáním tím ve svém náboženském přesvědčení pokoufen a hluboce uražen. Obyvatelstvo bez rozdílu politických stran žádalo zadostiučnění od učitele za potupu učiněnou sv. kříži. Učitel Jánský musil sv. kříž, jež zanesl ke školdozorci Hrochovi (jenž je s ním jednoho svýšlení), zase u přítomnosti lidu přinést do své třídy zpět, a to ověnčený. A proto mnoho rámsu v Israeli. Pan učitel Jánský hned celou věc udal; na místě se objevili k vyšetřování dva četníci. Ano, žádáme vyšetření celé záležitosti a spravedlivě a potrestání viníka, jenž zdejší celou veřejnost svým odsouzením hodným jednáním zbytečně rozbouřil. Či jsou věřící občané v demokratickém státě jen k tomu, aby platili a za své peníze snášeli urážky svého přesvědčení? Teď ta snášlivost „ubohých“ evangelíků jest v pravém světle.

Občanská tiskárna v Brně vydala jako každoročně své oblíbené katolické kalendáře „Rolnický kalendář“, „Moravan“ a „Kapesní kalendář“ v provedení velmi pěkném. Vypravení kalendářů jest velmi vkusné a doporučujeme všem, aby obratnou objednávkou zajistili si kalendáře pro své rodiny a nevydávali peněz za různé bezcenné kalendáře. Při hromadných objednávkách značné slevy. Objednávky ihned vyřídí „Občanská tiskárna“, Brno, Starobruňská ulice 19/21.

(Zasláno.)

Přátelům a stoupencům Čsl. strany lidové!

Po dlouhém boji a úsilí zdařilo se naší lidové organizaci zakoupiti krásný hotel „Slavák“ na náměstí v Litomyšli. Aby však vyhovoval pánům účelům strany, musíme bezpodmínečně v dohledné době zříditi v něm sál a divadlo.

Jest zřejmo, že vybudování těch místností, bez nichž neudržíme naše slibně se rozvíjející hnutí, bude vyžadovati velkého finančního nákladu. My však důvěřujeme v Boha, že vzbudí nám dobrodince, kteří pochopí naše jen k dobru církve a vlasti směřující snahy a nebudou se rozpakovati podpořiti nás peněžitými obnosy v akci tak smělé, ale nutně a úspěšně v budoucnosti doceněné.

Prosíme zvláště naši miláčkyně důvěrníky lidové strany na litomyšlském území, aby při každé příležitosti neopomenuli učiniti sbírku na okresní lidový dům v Litomyšli. Žádáme našich stoupenců i všech, kdo krásné a vznešené podporují, aby neodepřeli peněžitého daru těm, kteří v jejich obcích budou pověřeni sbírací akcí ve prospěch okresního domu.

Apeklujeme i na bratrské korporace po celých Čechách a zesterské Moravě, na Slovensku, dojde-li těch z novin neb jiným způsobem zaúmoť o našem podniku, aby vykonaly v jeho prospěch sbírku. Malý dárek neškodí ni nejchudším a nám velmi prospěje. Dary na spočkový okresní lidový dům přijímá a upřímným „Bůh zaplať!“ kvítuje Dr. R. Jan Durek,

t. č. přímocník a okresní důvěrník strany lidové

SVÍCE CHRÁMOVÉ

pravé voskové, výborné polovoskové, paškáty, triangle, jakoz i

dodává opět každé množství, nejlevněji stará česká továrna na svíce, mydla a sodu

Jos Pilnáček, Hradec Král.

MEŠNÍ VÍNA

zaručeně přírodní, neporušená, prvotřídní jakosti
Nejemnější prima druh . . . à Kč 14.50 za 1 litr
Velmi jemný druhý druh . . . à Kč 14.— za 1 litr
Jemný třetí druh . . . à Kč 13.50 za 1 litr.
Vino jest úplně čisté a spůsobí k stáčení do lahví.
Dodává v sudech od 50 litrů výše chvalně známá firma:

Alois Čížek, přísečný dodavatel mešních vín a soudní znalec vín.

Založeno r. 1897. v Bumpel. Založeno r. 1897

Transitní vinové sklepy ve Znojme.

PES

Kdo by s pánem spolubratr přenechal do fary psa asi 1—2 roky starého, nebo štěně, ale čistotného, lepšého druhu a dobrého hlídače, oznam to dopisem do administrace tohoto listu pod značkou: „P E S“.

Fermez Kč 34.—

laky, barvy, materiální zboží ve velkém i malém nabízí levně

Jan Vaněk,

centrální drogerie v Hradci Králové.

Kalendáře na r. 1921.

Rolnický kalendář
kalendář Moravan,
Kapesní kalendář,
Studentský kalendář

dobyly si mezi našim lidem uznání a obliby.

Kalendáře vydány budou koncem měsíce září t. r.

Ložského roku nemohlo býti velkým nároky objednávek vyhovíno a protože naše stálé odběratelé, by na vedle připsaném listu dodávku kalendářů ihned si sjednali.

Jen včasné objednávky mohou býti sčas vyřízeny.

Kalendáře na rok 1921 účtujeme:

„Rolnický kalendář“ . . . kus 10 Kč
kalendář „Moravan“ . . . kus 10 Kč,
„Kapesní kalendář“ . . . kus 4 Kč,
„Studentský kalendář“ . . . kus 3 Kč

a poskytneme při hromadných objednávkách slevy: při nejmenší objednávce 10—24 kusů 20% při objednávce 24—50 kusů 25% při objednávce přes 50 kusů 40%.

Podrobné a další údaje se redčí na požádání v administraci vydávající kalendáře na zápis:

OBČANSKÁ TISKÁRNA spol. s r. o.

BRNO, Starobruňská ul. 19/21.

OBNOVA

Týdeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nezalepené a nefrankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. č. 49.080 (Tiskové družstvo.) Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Mluva číslic.

Suché, klidné číslice jsou často neúčinnějším studeným obkladem na hlavy rozpálené řemeslnou demagogií. Tisk čl. socialistů a jiných volnomyšlenkářů, který při milionových podvodech přivandrovalých židů zachovává nápadný klid, spustil divokou kanonádu proti vládní položce 54 milionů na katolický kult. Hřůza hrůzoucí! Republika se zakolísá v základech, jestliže nějaké peníze přijdou do českých rukou katolických, které jsou stále ožebračovány!

Předem dlužno si uvědomiti, že ona položka po odečtení příjmů dosahuje pouze 37,687.506 K. Uvážíme-li, že celý rozpočet republiky činí přes 14 miliard korun, seznáváme, že církevní položka znamená pouze čtvrt procenta celého státního výdání. A pak církev nepřijímá žádnou milost. Stát za Josefa II. si plno majetku uloupil anebo za pakatel rozkradl. Za to založil Náboženskou matici, jejíž náhrada byla zcela nedostatečná. Jestliže tedy se u nás chrání soukromé jmění i haličských přivandrovalců (kteří lichvou se stali miliónáři), rozumný člověk pochopí snadno, proč má znáti stát svou povinnost k domácím katolíkům.

Ostatně kněží v kancelářích na mnoze pracují pro stát zdarma více než radikální špihalové ve státních kancelářích pražských, kteří nemají ani polovičního vzdělání. Kdyby přešla velice složitá a zodpovědná kancelářská práce kněžská do rukou laických, pak by noví úředníci stáli přes 200 milionů. Rozumí se, že mnoho zkrachovaných existencí radikálních čeká dychtivě na zaopatření v nových a nových úřadech, ačkoli těch přebytečných bylo založeno dost. Odtud ten pokřik proti kněžskému vedení matrik, odtud volnomyšlenkářská mobilisace k zotročení katolictva. Proto také nestoudné lži, že „církev má stejné majetku nadbytek“.

Velice žalostný obraz by poskytovalo podrobnější vyličení trapné nuzoty kněžstva i církevních budov. Na př. dobrá třetina kanovníků v naší republice nemá takové příjmy, jako vyučenci ve fabrikách. V seminářích bylo nutno i za republiky prodávati dlouho prázdniny pro nedostatek jak potravin tak topiva. Právě 17. t. m. „Národní Listy“ píší o samém arcibiskupství olomouckém: „93 procent arcibiskupských příjmů je zatíženo daněmi a penesími a také ze zbývajících 7 procent třeba hraditi leckterý výdaj.“ Na téže stránce tohoto listu v jiné lokalitě se praví: „Množství duchovních zaměstnáno je v nejrůznějších podnicích... Na Lounsku farář X. je zaměstnán v cukrovaru od 2 hodin odp. do 10 večer. Soused jeho v P. našel si rovněž polodenní práci u velkostatku. Jeden duchovní ve výslužbě vypomáhá jako hudebník v orchestru předměstského blogru...“

Není tedy krvavým, protisociálním barbarickým výsměchem, jestliže volnomyšlenkáři pokřikují, aby se kněží oddali apoštolské chudobě? Netoliko chudoba, ale strohá bída u většiny liž jest — i při té státní položce. Bezvěrcům však jde o úplné vyhladovění, o fyzické potlačení „kleriků“.

Jestliže čl. socialistům vstávali vlasy nad 54 (vlastně 38) miliony katolickými, proč nechtěli mluvit o tom, kolik milionů již vyasali němečtí židé, umístění ve zbytečných úřadech? Proč

nespočítají, za kolik milionů se rozkradlo a za kolik milionů se potravin zkazilo při vázaném hospodářství? Jaké miliony utratil zbědačelý český lid z nedostatku bytů, aby se mohly v Praze pohodlně ubytovati tisíce haličských cizáků! Co je těch necelých 38 milionů proti strašné škodě, zaviněné na Slovensku lehkomyšlným překročením demarkační čáry, nařízeným čl. socialistou!

Ale srovnávejme cífy! Dr. Zahradník (neklerikál) má jako člen reparační komise přes jeden milion Kč ročně. Sama vláda navrhla, aby se přidalo státním zaměstnancům 1.200 mil. Kč. Propočítání služebních let vyžaduje nových 600 mil. Ačkoli se jedná o pouhou výpomoc, o přídavek nevalný, kolikrát ona cifra převyšuje obnos určený na církev!

Tři vládní listy (které si neplatí ministři sami) stojí ročně 4,720.000 K, ale příjem jejich jest jen 1,260.000 K. Dopláci se tedy z peněz poplatnictva 3,460.000 K. Když vypsána subskripce na dílo „Národ legiím“ (ve prospěch sirotků po legionářích), zástupcům slíbeno ze sebraných peněz 15 procent, tedy ze 3 milionů K celých 450.000 K.

A co stojí prazbytečné ministerstvo pro „výživu lidu“, jehož orgány zavinily zkázu ohromného množství bramborů a jiných potravin! Toto ministerstvo vykazuje v rozpočtu pouze na chleбенky a jiné předělové listky 9 milionů. 45 milionů vyžaduje náklad tiskopisů a 56 milionů též náklad u obilního ústavu. Tedy zde jen tiskové potřeby stojí skoro polovici toho, co se má poukázati církvi na věci nejménější. Zbytečný státní obilní ústav má dle budžetu výloh na 150 mil. K.

Volnomyšlenkářský tisk roní herecké slzy, že se má církev platit, když je v republice tolik strádajících vdov a sirotků. Nuže nechť nevyžírají socialisté a jiní volnomyšlenkáři chudinu v ústřednách. Režie obilních centrál pohltí za jediný hospodářský rok 1650 milionů Kč; tato režie stojí o 50 milionů více, než stojí veškeré obilí chlebové pro veřejnou aprovisaci. A při tom ministerstvo zásobování má nyní skoro 30 milionů deficitu!! Posl. Šamalik vypočítal, že by mounka z přímého nákupu a dodávky přišla konsumentům o 1.50 K levněji, než přijde s centrály.

Maří-li tedy čl. socialisté velikou útrpnost: se sirotky, ať vyzvou své lidi a židy, aby konečně z centrál odešli anebo aby sloužili chudině tak nezlátně jako řeholnice v nemocnicích.

Jen ten benzín pro přebytečné vládní automobily, v nichž se vozili volnomyšlenkářští úředníci od doby převratu, stál více, než obnáší položka na katolický kult.

Ale víme, proč právě nyní se vyrazí hromadný skřek bankrotářských radikálů. Nynější alarm

má zastřít celou řadu jejich milionových podvodů, jejich hrozné hospodářství v malozemědělské „Jednotě“ a pod. Jest tedy dobře farizeům přistříti k očím srovnání číslic.

Volné listy.

Zápas ministrů s mravností. Jsou okanžiky v životě lidském, jak dí Schillerův Wallenstein; mezi ně náleží chvíle, kdy dr. Vrbenský, bývalý ministr výživy za stranu československých socialistů, svědčil před porotním soudem. Kdo si dobře uvědomí, jaké mravní a povahové kvality má být ministr, kdo plně chápe, jaké svědomité nevyšší úředníky má míti naše republika, poválečným chaosem razící si cestu do přístavu společenského pořádku, práva a spravedlnosti, tomu bylo nevolno, když četl svědecké výpovědi dra Vrbenského.

Redaktor „Nár. listů“ byl obžalován ředitelem „Velkonákupní společnosti“, že dal vytisknouti článek, v němž byl ředitel Lustig (soc. demokratický žid) viněn z kořistění a vyžíráni republiky. V čas obecného tukového nedostatku přivezena byla velká zásoba tuků z Ameriky do Terstu. Tuková ústředna, ač byla zřízena, aby obstarávala a rozdělala tuky, zásilky nepřijala. Nekonalá tedy své povinnosti v době nekritičtější. Dodatečně její výmluva, že tuky jsou špatné, byla vyhozena do povětří radou Vegrem, jenž před porotou prohlásil, že tuků v Terstu nikdo z ústředny nezkoušel. Co do věci, výmluva ta má takovou cenu, jako známý přechodník „koukaje z okna přšelo“, a po stránce mravní musí vytáčka tato záležti do nejtemnějšího kouta. Jakýmsi tajemným způsobem, o němž prý dr. Vrbenský nic neví, dověděl se o zásilce Lustig, ředitel Velkonákupní společnosti sociálně demokratické. Pán tento podnikl na rychlo obchodní cestu k ministru zásobování dra Vrbenskému a veřejnost se dověděla, že ministr s ředitelem sjednal kilogram po 16 K za americký dolar, ač ministr Beneš z Paříže vzkázal a ministr Rašín se nálehavě dožadoval, aby tuk byl prodán po 20 korunách, čímž stát měl se uvarovati ztrát, protože americký úvěr byl dlouhodobý a protože se nevědělo, nebude-li dolar ještě podražovat. Rašínovu a Benešovu péči o státní finance slovnitý jejich kolega dal však bujným větrům a uveden byv při výslechu do úzkých, zoufalým rozhodnutím chtěl gordický uzel tísnivých otázek roztkti prohlášením: „I kdybych byl věděl, že mám prodati tuk po 20 K, nebyl bych tak učinil, protože bylo potřeba pomoci strádajícím.“

Královéhradecká bankovní jednotna

společnost s r. o.

v Hradci Králové.

Depozitní sídlo: Albihaška.

Účet pošt. poř. č. 140.373.

Číslo telefonu 33.

Provádí veškeré obchody bankovní a směnárenské.

Vklady srovnávají se nejvýhodněji.

Bankovní obchodních záležit.

Státní listy poštovní spojitelné na poštovní sídlo.

Jenže věc má ne háček, ale pořádný hák. Skutečně strádající lidem obecní aprovisační úřady ukazovaly své prázdné ruce, a čiperným Lustigem a ministrem drem Vrbenským tak byl navale do socialistických konsumů, které právě před obecními volbami lákaly a kupovaly duše voličů.

Redaktor »Nár. listů« byl osvobozen, protože provedl důkaz pravdy: Ředitel výdělečné společnosti vyžírál a vykořisťoval republiku. S tímto ředitelem ocitl se ovšem vzhůru bradou i vzorný ministr, jenž nechtěl před soudem dokázat, že za minulé koaliční vlády bylo provozováno nemravné třídní zásobování a že proti všem příkazům čestnosti a proti přísaze složené v ruce presidentovy ministr může nedbatí zájmu státního, a by podporoval účely strany. Nedosti na tom; na velikou ostudu naší proceš cizinců také ukázal, že v republice na ministerská křesla mohou se přilepiti lidé, kteří baráčnickým duševním obzorem svým počínají si tak, jakoby rychtařili někde v počestné obci Kocourkově nebo Makotřasech.

Ale jedna věc se nám při dru Vrbenském přece zařbila. Odmítnuv přísahati jménem Božím, bezděčně dal na jevo, že se neshuší volati Boha za svědka mravní hniloby.

Nehas, co tě nepálí. Parlamentní zpravodai »Čecha« minulé soboty projevili podiv, že ministr dr. Beneš hlasoval proti tomu, aby duchovenstvu dostalo se podpory zákonem o státních zaměstnancích. Mníme, že hlasování dra Beneše není záhadou bedlivému pozorovateli našeho veřejného života. Z duševních zkušeností jest známo, jak člověk a zejména veřejný funkcionář těžce nese útoky, podnikané na svou osobní čest, k čemuž přistupuje ještě ta závažná okolnost, že dr. Beneš jest ministrem zahraničních věcí. Jestliže na letáčích a v novinách ministra napadal cestovatel Frič, nebylo zalisté potřebí, aby kampaně stante pede účastňovaly se ty které katolické noviny a mezi nimi velkou měrou také sám »Čech«. Jak si toho ministr Beneš všiml, jde na jevo z toho, že ve své obranné odpovědi zdůraznil útoky z prava a z leva.

Jest-li tento výklad správný a uhodili-li jsme tomu na kloub, bylo by tím hlasování ministrovo ovšem vysvětleno, ale ne ospravedlněno. Zeměná ministr měl by nestranně uvážiti, že duchovenstvo dle spravedlnosti a práva nesmí býti viněno z toho, když někdy v katolických novinách Homér podřimuje. Naše noviny měly by míti tedy stále na zřeteli, že na kněze se všechno svezlo, že žijeme v republice mocenských sil a že v nynějším protikatolickém ovzduší taktická obezřetost není vlastností, jež by se směla zastrkovati na místo poslední.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Velice vítanými novinkami překvapil českou veřejnost hudební závod A. Neuberta v Praze (Hybernská ulice). V nově založené sbírce »Edition Neubert« vydal čtyři arie z Dvořákovy »Rusalky« s doprovodem pianu. Již dlouho marně voláno, aby významná díla Dvořáková byla popularisována, aby zvláště jeho operním melodickým byla uvolněna cesta z veřejného podla do našich domácností. Smetanovi jest již déle prokazován zasloužený hold — v některých směsích, fantasiích a podobných přeměnách tolik, až by ženíatní autor sám proti zneužití svých skladeb protestoval. Dvořák stál v přítmí, zatím co se u nás kupovaly hromadně směsi fádnic i dryáčnický dráždivých vídeňských operet. Proto zaslouží uznání, že právě v době pro tisk velice obtížné Neubert vydal zpěvy ze stále svěží a úchvatné »Rusalky«. Úpravu dle partitur dovedně pořídil

Akolový kapitál K 200,000.000 —.
Rezervní a pojištné fondy přes K 100,000.000 —.

Živnostenská banka filialka v Hradci Králové

provádí veškeré obchody
bankovní i směnárenské.

Úvěry. — Vklady. — Úhrady na disko. — Akreditivy.
Cenné papíry. — Bursa. — Běžné účty.

Při nákupu dárků k sv. Mikuláši a Vánocům

obraťte se na
Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové
(Adalbertinum).

Poslouží Vám dětskými hrami,
knihami, školními potřebami,
obrazy a jinými uměleckými
předměty.

Jindřich Másl, takže zachován pel jemných záchrvěv umění Dvořákovy. Prvá arie stojí Kč 3.30, ostatní po 4.40 Kč, což jest cena poměrně levná. — V »České Hudebě, v č. 11.—12. vyšla Stréblova »Česká mše« pro mužský sbor, která pro svou zpěvnost jistě si získá značnou oblibu. V č. 15.—16. téže kutnohorské sbírky nacházíme pružnou mazurku Fr. K. Vacka pro piano, Purschův jemný mužský sbor »Nezachod, slunéčko« a vánoční zpěvy Malátovy pro 3 dětské hlasy s průvodem klavíru a harmonia. — Českému umění vytýká Jiří Mahen v »Jevlšti« — nedostatek myšlení. Tam tedy dospěla kultura za ryčných fanfár o svobodě umění. Mahen vytýká naší literatuře, že jen tůká nad událostmi dne; spisovatelé nedovedli býti proroky svému lidu. Umění za dvě léta republiky nedovedlo nám vymodelovati postavu naší Republiky a nedovedlo zahřmát v hudbě těmi hromy úzkosti a nadějí, které v nás burácely. Stále se vykládá, jak velký úkol čeká na naše divadlo; ale nové obzory se neobjevují, chodíme na docela pěkné staré věci. Marně čekáme na zážrak. »Nevydupeme ho«, dodává Mahen. »neplodná půda neplodí na povel«. Kde pak jsou tedy ty divy, které slibovali pokrokoví umělci po »rozbití pout římských«? — V uměleckém měsíčníku »Orfeu« stýská Vladimír Polívka: »O úpadku t. zv. národní písně se u nás píše a mluví všeobecně. Víme, že se nepřestuje, nezpívá. Místo ní na venkově rozšířeny jsou pražské popěvky kabaretních produktů. Mládež kladě si za čest poznati co nejdříve nemovnější čísla Hašlerových a jiných chansonů. Je to nedostatek lásky k lidové písni, málo hrdosti na skutečné umělecké poklady lidu. Velkoměsto se všemi špatnostmi považováno za vzor, a importuje se odtud překotně. Z toho vyplývá úpadek tvorby nových písní lidových.« V čem spočívá tato tragika? Pokrokaři se domnívali, že zlemní srdce davů, když je budou vypuzovati svými protikatolickými hesly z kostela. Zatím však právě hudba církevní (v

přední řadě vznešený chorál) povzbuzoval duši nemocně k tvorbě jemných zpěvů národních. Teď davy hrubnou stále více. Kde poetické květy evangelia usychají, tam nezastře duševní Sahara žádná parádní deklamace o vývoji uměleckého smyslu našeho lidu. Teď jsou neoblíbenější ty popěvky, které mají nehrubší a nejdřáždivější text; na melodii se při tom skoro ani nehledí. — Jos. Holeček ve »Zlaté Praze« potírá domněnku, dle níž by měli Čechové nějaké zvláštní poslání mezi Slovany. Rus myšlením svým vrtá a dovrtává; Čech vrtá a rozvrtává — ale nic více. Rus dovrtáváje aspoň ideu domýšlí a teprve potom ji usínaje nechává. Čech rozvrtává, ale už když rozvrtal, myslí, že se duchem dosti namáhal a že může přikročiti k vyvedení toho, co obmyslil; a zatím už chvátá rozvrtat něco jiného, a hned zase pospíchá, aby od myšlení, jež se mu zdá těžké, přiskočil k uskutečňování. »Polovičaté je naše myšlení, polovičaté naše skutky. Nedomyšlíme, nedoděláváme.« Tato pravda Holečkova jest tak živě dokumentována již mnohými skoky a přemety předválečnými! »Pokrok« se kofil zřeštěným akrobatům. Z nynějšího »národního, emancipovaného« hnutí náboženského v našem státě vezmou si jiní Slované jen příklad odstrašující. — U Macochy objeveny nové nádherné podzemní síně s krápníky průhlednými. — Ruští klasické budou se tisknouti na objednávkou sovětského státního nakladatelství v Lipsku, protože v bolševickém Rusku nedostává se papíru ani na vládní tiskopisy a propagační brožury.

Kulturní jiskry.

Státní starost o domácí a cizince. Katolickým ústavům lidumilným a kulturním svazům se ruce; zabírají se jim místnosti, stěžuje se jim aprovisace měrou nesnesitelnou, pozvolna se ožebračují. Radikálové prozrazují přímo pověrečnou bázeň, aby čeští katolíci ve veřejném životě se neuplatnili; vždyť i z nemocnic nejobětavější české řeholnice jsou vyháněny. Napřed se navlí do cesty balvany a pak se s posměchem řekne: »Co pak vlastně zvláštního klerikálové ve prospěch národa činí?«

Zcela jiná taktika se vyvíjí vůči spolkům a korporacím, které do naší republiky vnikly z ciziny. Vzbuzuje-li státní podpora těch organizací podliv samých českých radikálů, pak ten dvojitý loket tím nápadněji vyniká. Samo »Rudé Právo« dne 12. t. m. napsalo o podnikcích YMCA a YWCA: »Je to podivné a záhadné nadělení západu. Vedle Spásy nastěhovaly se k nám, dostávají značné státní subvence, úřady volenské i státní idou jim vstříc co nejbenevolentněji, ba jsou přímo protežovány — a přece jejich činnost jest velmi problematická, že Armáda Spásy je vlastně klerikalism v západnickém vydání, o tom již dnes u nás nikdo nepochybuje. Ba i činnost YMCA a YWCY je hodně západnicko-klerikálně zabarvena, ba veškeré jejich charitativní působení má náter trochu náboženský. Byl-li by to soukromý spolek, nemohl bychom proti tomu nic namítati, ale jak jsme výše pravili: YMCA a YWCA dostávají značné subvence od ministerstva sociální péče: YWCA dostala k dispozici část ostrova »Štvanice« v Praze, ba i půvabný zámček Přerov nad Labem s rozsáhlým parkem. Již tedy služnost vyžaduje, aby působení těchto spolků zůstalo čistě jen charitativní, podpůrné a humanitní. PÍM nám však volní z různých míst, že rozdávají se jim v YMCE knížky s výňatky z evangelia, se svatými obrázky a pod. Knížčky tyto, opatřené obrázky — mimochodem řečeno velmi vkusně provedenými — jsou jistě velmi nákladné a je proto s podivem, že YMCA, spolek nestranný, může věnovati tolik peněz na dary čistě náboženského směru. Je opravdu potřebí záhadné činnosti těchto spolků věnovati poněkud pozornost.« —

Jest věru zvláštní, že právě v době, kdy se tolik mluví o vyhození náboženské nauky ze škol,

KRÁSNÝ OBRAZ

NEJVÍTANĚJŠÍ DAR K VÁNOCŮM, ZHOTOVÍ

FOTOGR.
ATELIER

J. F. LANGHANS

HRADEC
KRÁLOVÉ

ADALBERTINUM.

Najvětší a nejbohatší výběr Mikulášských dárků a vánočních cukrovinek

má firma

Antonín Šejnoha,

nejstarší závod cukrářský a kavárna v Hradci Král., Velké nám.,
proti Biskupské residenci pod podloubím.

Nejjemnější bonbony vlastní výroby.

:: Velký výběr jemných čokolád ::

Stará vína, čaj a různé jemné likéry.

v samém vojsku s nemalým nákladem republiky podporuje se cizí sekta náboženská. Neví o tom nic dr. Bartošek, který přece evangelium potírá? Zkrátka k zničení českého katolicismu užívali volnomyslenkáři cest nejružnějších — i protichůdných. Podporuje se zároveň jak bezvěrectví tak anglická sekta, čsl. církev i židovství. Patrně, komu vlastně účel posvěcuje prostředky.

A teď malou vzpomínku! Američtí katolíci čekali pracovali o naše osvobození horlivě v době, kdy židé v téže Americe usilovali podpláceti přední organizátory protivídeňské revoluce velkými miliony. Jen za rok 1918 odvedli Národní svaz českých katolíků (amerických) Národní radě pařížské na penězích v nynější naší měně 11 mil. 462.776 K; do toho není počítáno, co odvedli ti katolíci prostřednictvím Sdružení nebo přímo, jako se stalo v Chicagu s 20.000 dolarů.

Tážeme se: Obětovali se naši američtí souvěrci pro osvobození českého lidu tolik proto, aby se dávala v československém státě nyní přednost cizincům před českými katolíky? Podporovali američtí našinci i nekatolické organizátory odboje proto, aby se českým katolíkům vydráaly církevní budovy? A jestliže někteří vlivní a zodpovědní harcovníci odboje měli v plánu bezcitný útlak českého katolictva, proč to jasně neřekli, katolické peníze brali a sami o ně žádali? Američtí katolíci přece svým odporem proti Jidášovi druhému a svou obětavostí nechťeli podporovati triumf dra Bartoška, který chystá pro české katolíky otrocké okovy.

Záložna v Hradci Král.

zápisné společenstvo s ručením omezeným

Československé náměstí.

Vklady na knížky.

Půjčky. - Úvěry osobní

a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.

Vadla. - Eskompt účtů a směnek.

Církevní obzor.

Osobní zprávy. Úmrtí: p. Jan Záruba, v Vuln., bisk. notář, farář v Gruntě, † 16. listopadu. — Uprázdňená fara: Grunta, ve vikariátu kutnohorském, na patronátě Hbrae collationis, úmrtím far. Jana Záruby. Konkursní lhůta končí 29. prosince 1920.

Příspěvy tiskem. Po dp. katechetovi Halamovi stal se zakládajícím členem skupiny Společnosti sv. Cyrila a Methoda s příspěvkem 100 K dp. Martin Klouda, farář v Rosicích. I mnoho jiných spoluhratů, kteří pochopili význam doby, stalo se činnými členy s vyšším příspěvkem. Vivant sequentes!

Československá strana lidová.

Prohlášení.

Plenární schůze Zemského Svazu „Orla“ prohlásuje, že Zemská Rada v Praze byla zvolena jen k tomu cíli, aby připravila definitivní stanovy a řády pro zemskou organizaci orelekou. Jiné kompetence nemá. Proto roztržení župy východočeské, o kterém se usnesl toliko užší výbor Zemské Rady v Praze, prohlásujeme za neplatné a jednotlivým orelským ukládáme, aby až do definitivního projednání nového organizačního řádu obracely se ve všech záležitostech orelských výhradně jen na

Zemský Svaz „Orla“ v Hradci Králové.

V Hradci Králové, dne 14. listopadu 1920.

J. Mencl, zem. náčelník. J. Peták, zem. starosta.

Upozornění. Jednoty, které obdržely přihlášky s cirkuláři, pošlete je ihned na adresu Zemského Svazu Orla v Hradci Králové, který další obstará.

Připravujeme velkou tiskovou akci.

Bliží se konec roku. Počátkem nového roku většina listů začíná nový ročník. Jest jisto, že poměry tiskové jsou následkem úžasného zdražení papíru a veškerých potřeb tiskařských velice neutešené a ukládají čtenářům knih a časopisů značné oběti finanční. Všecky listy jsou nuceny zvýšiti předplatné. Následkem toho denním listům odpadne mnoho odběratelů. Ti ale nechť a také nesní zůstatí bez četby, bez listu. Jest nutno postaratí se, aby odebírali aspoň týdeník; neboť kdo nečte, kdo nesleduje vývoj politických, sociálních a kulturních poměrů, nepokračuje s duchem doby, které znenáhla přestává rozuměti, duševně zakrňuje, jde zpět! Jest nutno, aby každá organizace v prosinci svolala členskou schůzi, učinila soupis časopisů a jich odběratelů a ustavila tiskovou komisi, která půjde od rodiny k rodině a požádá, aby aspoň nějaký katolický časopis odebírala — buď deník nebo týdeník „Štít“. Bude ctí každé organizace, bude-li mít nejen desítky, ale stovky odběratel katol. listů. Během vánoc agitační akce tisková musí býti všude skončena a administraci „Štítu“ oznámen počet odběratel s přesnou adresou kolportéra. Přátelé, vězte, že v listě máte nejen zpravodaje, ale i učitele a rádce! Vězte, že čtením dobrého tisku v dobrém se upevníte! Nuže, k práci! Všude zahajte agitaci pro rozšíření „Štítu“ a katol. tisku vůbec.

S. S. S. v Hradci Králové pořádá v neděli 21. listopadu 1920 intimní Cecilijskou zábavu v Adalbertinu o půl 8. hod. večer ve prospěch Mikulášského daru katol. studentstvu. Na programu: Národní písně pro mužský sbor, tenorové solo, tamburaši, „Ostří hoši“, opereta o 1 jedn. Buřet. Po programu volná zábava. Všichni příznivci katol. hnutí jsou srdečně vítáni. Zvláštní pozvánky se nerozesílají. Dárky do bufetu se přijímají od 10—12 a od 3—5 hodin v neděli v Adalbertinu.

Záměti-Potštýn. V neděli 21. listopadu o 2. hodině odpoledne přednáší v Záměti p. Frant. Šupka. Žádáme stoupence strany, aby určitě se dostavili!

Do obvodu náhodského! Krajský sekretariát v Náhodě pořádá na Dobeníně nedělní a sváteční kurs řečnický. Schopní s mládeže přihlaste se do 20. t. m. sekretariátu. Sekretariát.

Na okres Dolno-Kralovický! V neděli dne 21. prosince v 10 hod. dopol. koná se manifestační schůze spojená s okresními konferencemi katolické mládeže a strany lidové v Dolních Kralovicích v hotelu „Hvězda“. Referuje sl. M. Zahradníková z Hradce Králové, jeden referent o hospodářských otázkách a Ant. Mrkvíčka z Ném. Brodu o další organizační práci. Připravte se, aby naše účast byla důstojná!

Ledeč n. Sáz. V neděli, dne 21. prosince večer koná se v Ledči schůze katolického lidu a mládeže, na které promluví sl. M. Zahradníková z Hradce Králové a Ant. Mrkvíčka z Ném. Brodu. — Stoupenci z Ledče a okolí dostaví se na tuto schůzi v hojném počtu!

Odbočky Hospodář. Sdružení mladých za práveplatné zástupce mládežnické v poradních sborech pro výkup panské půdy.

Správní výbor Pozemkového úřadu rozhodl, že Odbočky Hospodář, Sdružení v Čechách a Dražiny Katol. spolku čsl. zemědělců na Moravě mají právo na zastoupení v poradních sborech pro výkup panské půdy. Tímto rozhodnutím je získáno jasně a rozřešen spor, který byl zbytečně vyvoláván. Na základě tohoto rozhodnutí ať každá odbočka Hosp. Sdružení žádá o zastoupení v poradním sboru pro výkup panských pozemků.

Zprávy místní a z kraje.

Kleperovo divadlo. 10. listopadu. Věčně nová a určitým publikem vždycky ráda viděná hra „Majitel hutí“ od Ohneta. Režie naší společnosti nadobro vybočila ze starých tradic maskování v „Majiteli hutí“ a proto snad byl účinek hry dosti znatelně zeslaben. Připomínám jen čistě typickou postavu Derblayovu, která rozhodně — alespoň maskou — neodpovídala popisu samotného Ohneta, ač stavba jeho povahy byla provedena rysy jistými. Scházelo jí trochu něhy a měkkosti. — Zajímavou novinkou byl pro nás Carevič od Gabriely Zápojské. Antifeminismus ruského careviče má býti překonán dovednou taktikou a lži minist. předsedy, jenž mu vehraje do rukou krásnou chansonetu, dítě čisté a ženské v pravém slova smyslu. Toto vítězství ženského srdce nad srdcem bílícím pod hrdým krunýřem ukázalo svou tragičnost a sílu ve chvíli, kdy Soňa, milénka — musí ustoupiti ženě — manželce. — Frýdová se nám zase vrací před oči jako zjev, jenž poutá neodolatelně svou uměleckou elegancí a přitažlivostí. Sedláček dovedně čehli i nepředvídaným technickým nedostatkům a dovedl uchovati neporušenou naši iluzi. Zenklav Váňa byl starý, ruský dobrák. Scény Soni s carevičem jsou jedny z nejlépe provedených. — Dne 11. listopadu. „Rozkošná příhoda“. Skutečně rozkošná veselohra, neurážející, radostná, živá, plná tragického vtipu. Prostý děj, jenž líčí útěk snoubenky přímo před svatbou k babičce se svým pravým milovaným snoubencem, opředený kouzlem něžné citlivé romantiky a okouzlivého vtipu, nezanechal snad ani vážného stoika bez úsměvu. Umělci naši dovedli veselohře také dát vše, na co činilo dokonalé provedení nároky. Rychlý, běžný spád, zřetelné, prosté a při tom něžné slovo. Frýdová byla při své přímo vypočítavě účinkující modulaci slova, svém otevřeném pohledu, jasném oka a při svém dokonalém pohybu přímo nedostižnou. Rovněž ostatní dámy nezůstaly pozadu. Připomínám jen Kovářkovou a mistrovsky vystiženou babičku Horské; i Ilantina Kavařové byla jako stvořená. Z pánů upoutal přirozeně naší pozornost režisér dnešního večera Sedláček, jenž dokonale porozuměl svému Valentinovi. Paulovi by bylo svědčilo trochu více života. Jinak zanechal v nás dobrý dojem. Tento večer řadíme mezi prvotřídní z dosavadních výkonů. — A ještě několik „moralisujících“ slov. Mluví ze mne člověk, kus toho bezejmenného davu, který se tísnil v neděli večer po „Štěstí mé ženy“ u východu nabitého sálu. Jak divná byla tvář „člověka“, jenž před chvílí podléhal sugesci a smál se harmonii s celkem — sprostotě. A teď, schoval zarudlou bradu do vyhrnutého límce a uznal: Špína! Je to prosím již stará fráze, kterou omlouvá dnešní „umělec“ svou nemorálnost umění: „I ve všední každodenní sprostotě, nízkosti je harmonie, je krásno!“ Tomu sami nevěříme! Hniloba může být sebe harmoničtější, ale pochybuji, že by mi estét řekl: I to je krásno! Nadšený by jeho výkřik jistě nebyl. Konec konců co je potom umění? Pilát při podobném slově skepticky pokrčil rameny a odešel. Ale bít se tu musí zase v prsa jen ten „člověk“ v nás, jenž hladově pase po napověděném a nedopověděném — a to je to nejsprostší! Neitragičtější vina je v nás samých — to dokazuje plné hlediště — to! dekadence d a v u, jenž přimáší tragický úpadek umělců. Nekmenší vinu nese reprodukcující umělec, protože my ho k tomu nutíme, nemalice porozumění pro umění pravé. A největší hřích na našich proviněních nese autor — a člověk se nikdy nechce dopustit křivého podezřívání, aby mysli zrovna na jeho duševní niveau a ne sféry jeho myšlenek. Ty jsou asi náramně lichotivé. Odi profanum. — Miliony od Fr. Langra nám umožnily scénické poznání časové repertoární hry Nár. divadla, Miliony Wiedovy jsou jako hory, na nichž leží studené ledovce. Čím vyšší, tím prázdnější, pustší, smutnější. Pro ně ztrácí Wied, jež velmi dobře podal p. Zvíkovský, vše, co ještě hřálo jeho život a co mu činí dobré, činí to jen pro ten žlutý-kov. — B. Jek.

Horním Engadinsu na Riviernu jest thema přednášky mag. rady Fr. Beneše z Prahy, kterou pořádá klub fotomaterů v neděli 21. t. m. o půl osmé večer v muzeu a jež bude provázena 200 světel kol. obrazy. Předprodej lístků u pana Píši.

Nové společenstvo holičů a vlasečků pro Hradec Králové a okolí se ustavilo. Starostou byl zvolen p. Josef Šaroun.

Náhradní porotci pro IV. obědi z Hradce Králové: Helwichová M., Lexa Ed., Matějček Al., Moravcová A., Nehyba K., Panoušek Z., Skuherský K., Šmehel F. a Tolman J.

Různé zprávy.

Hrajeme si na velmoc. V rozpočtovém výboru Nář. shromáždění pravil posl. dr. Rašín: „Podíváme-li se na rozpočet ministerstva zahraničních věcí, musíte myslet, že jsme malá velmoc. Podíváte-li se na rozpočet ministerstva Národní obrany, máte dojem, že jsme skutečná militaristická velmoc. Je taková bída s naší valutou, ale to nám nevadí, abychom neposlali do celého světa vojenské attaché. A vnitřní organizace tohoto ministerstva je přímo úžasná. Má 51 oddělení a ovšem podle toho počet personálu. Ministerstvo zemské obrany pro celou Čechy málo ve vojenském oddělení 200 důstojníků i s přidělenci, my máme 625 důstojníků, tedy více než třikrát tolik. Ministerstvo ve Vídni zaměstnávalo 69, u nás však 162 poddůstojníků. V politickém oddělení ve Vídni bylo 184, u nás 984 sít. Ale ve Vídni obstarávali tyto úředníci také četnictvo, kdežto u nás je v ministerstvu vnitř. osobní vydání občanského ve Vídni 1.768.800 K, u nás 26 milionů. U nás v politickém oddělení je 120 kancelářských pomocníků a pomocnic, ve Vídni bylo 7; u nás v politickém oddělení jsou 104 kancelářští úředníci a oficianti, ve Vídni 70. U nás je 25 definitivních a 180 výpomocných služ. ve Vídni bylo 60 definitivních a 6 výpomocných.“

Občanská tiskárna v Brně vydala jako každoročně své oblíbené katolické kalendáře „Rolnický kalendář“, „Moravan“ a „Kapesní kalendář“ v provedení velmi pěkném. Vypravení kalendářů je velmi vkusné a doporučujeme všem, by obratnou objednávkou zajistili si kalendáře pro své rodiny a nevydávali peněz za různé bezcenné kalendáře. Při hromadných objednávkách značné slevy. Objednávky ihned vyřídí „Občanská tiskárna“, Brno, Starobrněnská ulice 19-21.

Zmatený kolotoč.

Jaká jest bilance oslav Komenského? Tento učitel národů 1. chtěl učiniti náboženství křesťanské osou a jádrem školské výchovy, 2. přál si, aby náš národ stále mohutněl i počtem svým. 3. Pokrokaři České bratry a Komenského nazývali křesťany snáselivými; velebí hlavní představitele Českobratrské jednoty jako mučedníky za volnost náboženského přesvědčení. A ejhle — již při oslavách Komenského (právě v památný den 15. listopadu) dostavila se k prezidentovi studentská deputace (Ú. S. Č. S.), jejíž mluvčí Hlinozaz velebil Komenského a dodal: „Naším přáním je laicisace školy.“ Do populární mluvy přeloženo znamená to: vyhnání náboženství křesťanského i z těch škol, kde valná většina dítek se hlásí k pozitivní církvi křesťanské. Ta „laicisace“ značí znásilnění svědomí. A druhý dokument. Poslanec Landová-Stychová podala v Nář. shromáždění návrh zákona, aby nebyly trestně stíhány ženy, které zničí plod do tří měsíců těhotenství. Jíž za války u nás sepsána řada starostlivých úvah, jak zvýšiti populaci po tak strašném krveprolití. Jak teď náš poměrně malý národ zmohutní, až nastane ničení dětí, na to odpovídají chmurné dokumenty francouzské.

„Pozemková reforma“ už pohltila obrovské sumy, ale největší nuzáci marně čekají na přídechy půdy. Najednou se dovídáme, že velkostatek Poděbrady zakoupil bohatý agrárník. Hned také agrárníci zakročili u Pozemkového úřadu, aby ta koupě byla schválena. Lidový poslanec Kaderka hlasoval proti přes to, že ho agrární poslanci přemlouvali k povolení.

A ta historie pomníku Josefa II.! Církevní budovy českých katolíků zabrány bez dlouhých rozpátek. Mariánský sloup v Praze byl také poražen beze všeho smlouvání. Ale teplický Josef II., který stál jako cynický výsměch germanisace, uváděl vládu do trapných rozpátek. Už — už vláda couvala před řevem německých teroristů (nepokrytých velezrádců), když čeští vojnáci — proti vůli vlády — dokázali, že ten německý řvavý bubák není tak strašný. Ale nezálimavější při aféře je to, že do republikánské čítanky pro školy zařazeny dva články na oslavu Josefa II. — Zmatený kolotoč!

Socialisticko-agrární vláda klidně přihlížela, jak byli krvaveni Orlové od svedepých fanatiků a jak trpěli četná zranění čeští katolíci, hájící svých kostelů proti neoprávněným uchvatitelům. Hleděla spoutati svobodu českého slova kazatelníkovým paragrafem. Ale při tom trpěla štvavé, velezrádcové řeči a novinářské články Velkoněmci a beláků „Wacht am Rhein“. V Čechu čeští velcí harmonizovali a sehnarovali arifci. Došlo k de-

monstracím rozhořčeného lidu pražského 16. listopadu. Legionáři proti českému davu chránili majetek židovského „Prager Tagblatt“. Židovský hotel „Bristol“ byl chráněn silným oddělem stráže. Vniknutí davu do „Studentenheimu“ bylo rovněž zabráněno energickým zakročením stráže. Vláda zcela správně počítala s to, aby německí židé neměli záměnu k tuposti jména českého v daleké minulosti. Ale impetivně cizím státním ten fakt, že vláda dopustí „vývlastňovat“ majovy českých katolíků a vzhopí se teprve tehdy k ráznosti, když jest ohrožen majetek velkoněmeckých a židovských štváčů?

Po převratu sáhli radikální vlastenci jako ostříží, co který kněz řekl proti socialistické vládě a kde zbyla nějaká upomínka na vládu monarchickou. Teprve však při úterních demonstracích shledáno, jak velký počet soch a obrazů upomínajících na Habsburky zbyl v německých školách pražských i jiných budovách. Stavovské divadlo vyrváno Němcům teprve nyní, ačkoli v tom směru mohla vláda rozhodnouti již tenkrát, když z jiných budov vyháněny české osoby fchozí a české studentstvo katolické.

Zkrátka — zmatený, bláznivý kolotoč, který nám v cizině vážnosti nezíská. Němci a židé nikdy by nenabýli tak velké troufalosti, kdyby v českých stranách byla národní spolupráce opravdová a kdyby tak nezbedně a ležkomyslně neodráželi radikální násilníci stranu lidovou.

ZVONY.

Jeden z mnohých
poděkovacích listů.

Pan Václ. Červený, Hradec Král.,
Šafaříkova 560.

Dovoluji si Vám oznámiti, že jsem s oběma zvony úplně spokojen. Při dané příležitosti rád Vaši solidní firmu doporučím. Zvláště větší zvon (255 kg) má velmi dojemný tón a ovládá celé okolí. Až bude potřebný obnos pro třetí největší zvon požadován, tu si dovoluji občasit se zase na podmínky.

Jaroslav Souček, farář,
Mistřín na Moravě.

Tě všichni budovní nástroje.

MEŠNÍ VÍNA

Saručené přírodní, neporušené, prvotřídní jakosti
Nejjemnější prima druh . . . k Kč 14.50 za 1 litr
Velmi jemný druhý druh . . . k Kč 14.— za 1 litr
Jemný třetí druh . . . k Kč 13.50 za 1 litr.
Vino jest úplně čisté a spolehlivé k stáčení do lahví.
Dodává v sudoch od 50 litrů výše chvalně známá firma:

Aleis Čížek, příslušný dodavatel mešních vín
a soudní znalec vín.

Založeno r. 1897. v Hamburku. Založeno r. 1897
Transitní vinové sklepy ve Znojmo.

Paramentní závod
nejstarší české firmy:
Ignace V. Neškudla syn
v Jabloně n. Orli. (Čechy)
bratr P. J. Neškudly, býv.
arafa ve Východních)
doporučuje:
veškeré kostelní ro-
žny, kerucíky, prap-
ory, jakož i kovové
beheculy, předměty.
Ceniky, rozpočty i náklady
na skáku zdarma a franko
Těles pochvalných uznání
a vyznamenání.

Největší, nákupní pramen v rep. Československé

Umělé zuby

kupuji a platím 7 až 9 Kč za sub.
Staré zlato, stříbro, brilianty
kupuji za nejvyšší cenou.
Stan. Stajskai,
zlatník holl. a zlatník v Hradci Králové,
Čelakovského ul. 443.

Kostelní nádobý,

kalichy monstrance atd., klečoty, notářské
prstany, hodiny, jídelní přístroje, opravy a
snova slacení odborně a rychle provádí
JAN STADNÍK
paří a oleour, stálý příslušník znalce sou-
středného trestního a okresního soudu.
Praha L. 879, ul. Karoliny Světlé, 12 n.

KOLÁRKY

celolehkosť, dvojité
opět zasílá
F. STADNÍK, OLOMOUČ,
výroba kostelních paramentů
a praporek.

Nábytek na splátky.

Zobírám šikovní, Hradec Králové.
Ceník po schůzce 6 Kč předem.

Paramenta,

prapory, sochy
a církev. nářadí
dodává nejlevněji
JOSEF VENO,
českosl.
odborný záved
Jablonec n. Orli.

Kalendáře na r. 1921.

Bohnický kalendář
kalendář Moravan,
Kapesní kalendář,
Studentský kalendář

dobyty si mezi našim lidem uznání a obliby.

**Kalendáře vydány budou
koncem měsíce září t. r.**

Loňského roku nemohlo být velkého návalu ob-
jednávek vyhověno a prosíme naše stálé odběratelské,
by na vedle připojeném listku dodávku kalendářů
ihned si sjednali.

Jen včasné objednávky mohou být i zavčas
vyřízeny.

Kalendáře na rok 1921 účtujeme:

» Rolnický kalendář . . . kus 10 Kč
kalendář Moravan . . . kus 10 Kč,
» Kapesní kalendář . . . kus 6 Kč,
» Studentský kalendář . . kus 8 Kč

a poskytujeme při hromadných objednávkách
slevy: při nejmenší objednávce 12—24 kusů
25%, při objednávce 24—50 kusů 30%, při ob-
jedávce přes 50 kusů 40%.

Pečlivě a obal účtuje se režijní cenou:
Objednávejte hromadně
na adresu:

OBČANSKÁ TISKÁRNA
spol. s r. o.
BRNO, Starobrněnská ul. 19-21.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 30 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nesalepená a ne frankovaná expedicí v Hradci Králové. — Rukopisy se ovracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu poč. úč. šek. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo.) Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

A zase ústředny!

Republika, má-li dokumentovati svou povýšenost nad mizernou monarchii, ztroskotanou roku 1918, jest povinna krok za krokem odstraňovati různá byrokratická zřízení, jímž nás Vídeň tolik dusila. Zatím však pozorujeme, že právě v předležitém oboru národohospodářském starý rakouský byrokratismus ještě se přituzuje. Vždyť si toho přeji socialisté a židé.

Žádné péro nedovede vypsat, kolik zla již se natropily ústředny a jak pod firmou nové svobody spoutávají ruce sedlákovi i konsumentovi; a zatím lichva, které se mělo ústřednami zabrániti, rozlévá se jako kalná jarní zátopa stále do větší šíře.

Dvanáct centrál vyžírá republiku o 180 milionů ročně, aniž pozorujeme za celá dvě léta zlepšení zásobování. Při obilní centrále obnáší jenom náklady osobní skoro sto milionů korun, při lžho-vé skoro 6 mil., při cukerní skoro 5 mil. atd. — Schodky v centrále obilní jdou do miliard, ale o těch se v rozpočtu ani nemluví.

V obilním ústavu je 8 vládních komisářů (48.000 K), 12 správních výborů (216.000 K), 8 ředitelů (576.084 K), 9 prokuristů (351.512 K), 100 přednostů a disponentů (2.789.300 K) atd. Celkem 3363 úředníků a úřednic, kterým se vyplácí ročně na řádných platech 41.650.450 K. Na mimořádných platech se jim doplácí 53.259.690 K — tedy víc než na řádných.

A teď ty věčné náklady! Obilní ústav jenom nájemného platí ročně 708.978 K, na otop a světlo 738.500 K, na kancelářské potřeby 1.231.000 K atd. Celkem ty věčné náklady, zbytečné tiskopisy, automobily, opravy, správní výlohy a j. v. pohltí ročně přes 63 mil. K.

Uvážíme-li, jaký obrovský počet místností centrál zaberou, pak se nedivme, že jest tak svízelná nouze o byty pro ty občany, kteří se oddávají práci pro republiku užitečnější. A pak ten ohromný rozdíl mezi platy ředitelů a nižších úředníků! Pěkný pokrok — demokratisace! Při tom do vyšších stupňů úřednictva občané se nezařazují podle svého vzdělání a své kvalifikace, nýbrž dle protekce. Sňly 18—20 leté, které denně pracují asi 2 hodiny, mají platy takové jako 30—38leté s dlouholetou praxí. Jest tam umístěno také plno Němekyní a židovek, které pro nezna-lost české řeči mají práci nejmenší. Plat předno-stů, kteří pouze práci přidělují, jest 4 až 5krát větší než plat nižších úředníků. A ještě se těm byrokratům plat zvyšuje o 500 až 800 K měsíčně, zatím co nižším se odprá zvyšování o 25 až 60 K měsíčně. Takhle s lidovostí daleko doideme!

A jaké protekční děti se přilíhají do služeb obilního ústavu, o tom trapno mluvíti. V minulých dnech byl odsouzen na Hradčanech 50letý Pražák Karel Č., který jako účetní poddůstojník zpronevěřil volenskému eráru 970 K. Ze soudních spisů vyšlo na jevo, že tento defraudant byl několikrát trestán pro krádež, zpronevěru a pod-vod a — že byl také inspektorem obilního ústavu na Slovensku. Sám soudce se zděsil, že od in-spektora tak důležitého ústavu se neždá ani ta-ková mravní kvalifikace jako od posledního sluhy ve státní byrokratickému.

A blahodárný výsledek těch těžkopádných, nákladných a složitých centrál? Dne 21. listopadu sděluje „Právo lidu“, že v poslední době dove-

zeno „pod ruku“ do Měšť. pivovaru v Plzni 120 metr. centů sladu a do Akciového pivovaru tam-těž 100 metr. centů sladu, který byl nakupován za cenu abnormálně vysokou. Vyšetřováním zjiš-těno, že do Měšť. pivovaru dovezeno již 450 centů zrní za úhrnný obnos 302.500 K. Obchod zprostředkoval důchodní Tušek, který byl v té době současně ve funkci — úředního výkupce o-bilí! Z dodaného vagonu bral provisi 5—15 tisíc korun. Vedle toho zjištěno dále, že celá řada malých pivovarů slad, který jim byl přidělen pi-vovarskou komisí, zakařasovala.

Při tom nezapomínejme, že pivovarská cen-trála vyžaduje ročně nákladů dohromady 1 mil. 576.250 K. Nač ty obrovské peníze, jestliže si pi-vovary vypomáhají samostatně — a často více k penězům než k vaření piva?

Věru tohle neomalené zaopatřování socialistů a židů v ústřednách jest netoliko známkou kože-ného, obmezeného byrokratismu, ale znamená vy-sávání a útisk občanstva svědomitého, pilně pra-cujícího. Již jest nejvyšší čas, aby nastalo hospo-dářské osvobození skutečné a parasité aby byli odehnáni od krámu, které plní ruka plná.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

K Danteovu jubileu chystá Družina literární a umělecká (revue „Archy“) v Olomouci repre-sentační sborník „Dante a Češi“. Příspěvky spi-sovatelů a umělců přijímají se do 15. prosince 1920. Subskripce na dílo obnáší 30 Kč. — „Národní listy“ 20. t. m. uvažují, jak opravit staré památ-né hradu. Na Radyni (na Plzeňsku) každé neděle řada obětavých ochotníků pracuje na opravě hra-du. Dobře — sluší se takové památky zachovati. Ale pánové, kteří by nejraději zahladili všechna svědectví, že náš národ právě v záti žezla krá-lovského dostoupil velké slávy, nechť si vzpo-menou, že hradu jsou památníky feudalkmu někdy velice strohého, který často ohrožoval celistost samé země české a překážel královskému stolci ve snaze po zdemokratisování veřejných řádů. Zaťo však chrámy jsou památníky bratrství a u-slechtilé lidovosti. Bude-li však pokračovati pro-tikatelická finanční politika, bude-li dále kostelní jmění ztenčováno, pak tyto nejkrásnější památníky

starobylosti české začnou hypnouti jako hradu. Již nyní leckde nejpotebnějších peněz na pouhé opravy se nedostává — a katoličtí nuzáci se svými peněžními milodary k záchraně monumentál-ních budov nestačí. — Ke konci války utvořilo se ve švýcarském Frýburku katolické komité me-zinárodního vědění. Členy jsou významné osob-nosti belgické, francouzské, italské a švýcarské. Totý komité, podporované Benediktem XV., luští mezinárodní problémy přítomné doby a snaží se právo lidské oduševniti zásadami křesťanskými. Slouží jak zájmům církve tak civilisace. — Dr. Fr. Mašláš v „Nár. listech“ 19. t. m. poučuje, že na zřízení první velelože zednářské v Londýně (r. 1717) měly vedle anglických deistů a moralistů značný vliv pansofické spisy Komenského. Prý tedy česká lože, založená 12. května 1919 pod záštitou Velkého orientu francouzského, „vystihla iménem arciduchovního národu nejkrásnější program zednářů českých a zednářů vůbec.“ Veliká ne-pravda! Komenský viděl ve svém plánu společ-nost celou proniknutou evangeliem, ale zednářstvo již od dob francouzské revoluce jest nejhoužev-natějším nepřitelem všeho křesťanského. Komen-ský chtěl viděti velkou společnost křesťanů; ale strnul by úžasem, až by upozoroval, jak hlavní komando v zednářstvu uchvátíli zbohatlíci židov-ští, kteří tyj nikoli z práce sjednocující, nýbrž z podpalování největších roznic mezi křesťan-stvem. Kdyby tak biskup Jednoty českobratrské viděl, kdo uchvátíli jeho ušlechtilý odkaz! — Kniž-ní trh před nynějšími svátky jeví omlazenou čílost, třebaže tiskařské potřeby jsou dosud tolik drahé. Česká grafická Unie, která již tak často vydala se vši pečlivostí díla vynikajícího zvuku, podává nyní čtenářstvu črtu Vikové-Kunětické „Před le-ty“, dva svazky F. S. Procházkových veršů „Děti“, vynikajících pružnou a lehkou formou, dále první díl Staškových „Blouznivců našich hor“, kteří získali autorovi velkou popularitu. — Nakladatelství Jindřicha Bačkovského vydalo „Vě-no Růženy Gaillardovy“ od Edmunda Abouta a „Malou otrokyni“ od Abela Hermanta. — Země-dělské knihkupectví A. Neubert v Praze vypra-vilo na knižní trh „V růžích“ od A. Theurieta, „Pestré květy“ od Ivana Cankara, a zvláště vý-znamné dílo odborné „Včela medonosná a její chov“. Tato včelařská kniha Sajó-Muřovského jest

Záložní úvěrní ústav v Hradci Král.

Založeno 1868.

Centrála v Hradci Králové.

Založeno 1868.

Filialky: Praha, Semily, Dvůr Králové n./L., Jablonec n./N.

Kupuje cizí valuty.

Inkasuje šeky a pohledávky v cizině.

Uhraňuje účty do ciziny.

Provádí veškeré obchody bankovní.

přehlédnuta a doplněna od Josefa Keblice, kanovníka a předsedy Zemského ústředního spolku včelařského. — Družstvo přátel studia za vedení čilého Lad. Kuncice v Praze vydalo v sličné úpravě Bellocovu »Cestu do Říma«. V druhém svazku »Lektorost« tohoto družstva vzbuzuje zvýšenou pozornost Heldenstamův »Pád a rozklad proletářské filosofie«. Z jiných knih tohoto horlivého nakladatelství zvláštní sympatie jistě si získá »Život blah. Matě Magdaleny a její sestry sv. Marty« dle sepsání blah. Rabana Maura a »Život sv. Františka« od sv. Bonaventury. Družstvo s nemalou odvahou vydává i překlady cizojazyčných knih mluvy sférické, jejichž smysl lze se dobrati pouze pozorným studiem. Zatím však zvlášť ve Francii tolik nádherných knih katolických, které upoutávají duši ihned, bezprostředně, mluvou neuvěřitelně. — Pro křesťanskou archeologii zřizuje se papežský institut. — Dobrý film má nesmírnou důležitost jak pro názorné šíření vědy tak pro zúšlechtnění srdce. Kupříkladu znehodnotili biografy sháněním dráždivých sensací. Nyní však v Římě vznikla veliká filmová společnost »San Marco Film«, která bude vyrábět filmy v duchu katolické církve. Společnosti té dal základ kardinál Belmonte. Dosavadní filmy jsou provedeny dokonale. — Na začátek prosince t. r. připadá čtyřicetiletý Ústřední Matic Školské, která tolik dítek zachovala českému národu a české kultuře.

*Při nákupu
dárků k sv. Mikuláši
a Vánocům
obraťte se na
Družstevní knihkupectví
v Hradci Králové
(Adalbertinum).
Poslouží Vám dětskými hrami,
knihami, školními potřebami,
obrazy a jinými uměleckými
předměty.*

Kulturní jiskry.

Nastaly nové doby; jest záhodno, aby se jim církev přizpůsobila. (Dle t. arcibiskupa Irelanda »The Church and the Age« překládá Dr. Jan Konečný.)

Doba naše jest nadmíru důležitá. V celých dějinách křesťanství od jeho počátku nepoznali jsme tak hlubokých a významných změn. Nastává úpnlý převrat v oboru činnosti lidské. Moderní objevy a vynálezy otevřely nám nový materiální svět. Sociální a politické poměry jsou přeměněny.

Touha po poznání jest intenzivní a pronikavá oko intelligence vnáší až do tajemných hlubin země i nebes.

Ctízádnost ducha horečně rozlitřeného podivuhodnými úspěchy ve všech oborech lidského poznání vzletla s velikým rozmachem a popírá, že by mohly existovati nějaké meze jeho vědění. Lidské srdce nechává se unášeti nejpodivnějšími sny, užívající jich se zoufalým úsilím k ztroskotání všech překážek, jež se staví v cestu po dosažení jeho tužeb. Novota! toť heslo lidstva a obnoviti všechny věci jest jeho pevným rozhodnutím. K tomuto cíli tihnou všechny jeho činnosti, jejich vzorem jsou částečně nové objevy v oboru páry a elektřiny, nové to síly hmotného světa.

A uprostřed této doby pohybuje se církev katolická a pracuje plněc úkol, k němuž zavázána jest svou ústavou, získati ducha i srdce, jednotlivce i společnost. Její poslání ve světě zůstává týmž, jakým bylo během dlouhých věků, avšak svět změnil svou tvářnost. Lodička církve plave na vodách téhož oceánu, jenž ji neml ode dne, kdy vyplula z Palestiny; avšak nové větry zmítají jeho vodami, bouře, jakých dosud nezakusila, dorážejí na ni. Není třeba dlouhých úvah, aby se dokázalo, že třeba nového ovládnutí vesla při plavbě a nového rozvinutí plachet.

Okamžik je příhodný pro lidi ducha i charakteru mezi syny církve Boží. Zručnost, osvědčená v dobách minulých, jest dnes osudnou; obyčejné prostředky zapáchají dnes marasmem. Krise vyžaduje něčeho nového, mimořádného. Jen za takových podmínek může katolická církev zanést do relikviu svých dějin světových své neuvěřitelné vítězství v největším období dějin.

Kde hledati příčinu neshody mezi

Královéhradecká bankovní jednota společnost s r. o. v Hradci Králové.

Dopisní adresa: Albibanka.

Účet pošt. spoř. č. 140.278.

Číslo telefonu 88.

Provádí veškeré obchody bankovní a směnárenské.

Vklady srovnávají se nejvýhodněji.

Eskont obchodních směnek.

Složití listky poštovní spořitelny na požádání zdarma.

S bolestí musíme doznati, že není shody mezi naší dobou a církví. Zájmy společnosti a náboženství trpí, panuje-li mezi nimi nedůvěra a roztržka. Blaho i pokrok obou plyne jen ze vzájemné shody. Vlnu na této roztržce nese právě tak naše doba jako církev, ba spíše ti, kteří mluví ve jménu své doby a jménem církve. Doba i církev — jedna i druhá dobře pochopeny — nejsou nikterak v rozporu; avšak doba taková, jak nám ji ukazují, jest vinna. Pyšná na své úspěchy hmotné i rozumové, shrde a přehání svou moc. Domnívá se, že přirozené, jež jí tolik posloužilo, stačí ke všemu, hledí vyloučiti vše nadpřirozené a obléká se úplně ve formy světské. Ve své úctě k novotě, udržující ustavičně postup k pokroku, považuje vše staré za podezřelé. Táže se, proč je církev nemůže býti právě tak novou, jako je chemie nebo je mechanika. Církev, která nese na svém čele známku devatenácti věků, zdá se jí býti přežitou a nemístnou. Pýcha a nerozumnost — toť osudné a klamné rysy doby, v níž žijeme.

Církev, jak se nám jeví v řečech a činech lidí církve, zaslouží také svou porci výtek. Mluví jako katolík, pln neupřímnější lásky k církvi katolické. Ví, které prvky božské chová církev, již Kristus svědčil pravdu a milost a jsem plně jist, že tyto prvky zachovány byly neporušeny po všechny doby neomylným vniknutím Ducha svatého. Ví však také, že církev chová prvky lidské. Lidé zachovávají v církvi to, co mají lidského a vnější prospěch církve závisí z velké části na jejich moudrosti a energii. Dějiny církve obsahují různé epochy, více nebo méně slavné, více nebo méně skvělé, podle toho, nazírali-li pastýři katoličtí a katolický lid na svět okem více nebo méně prozíravým a ovládali-li meč duchovní s větším nebo menším zápletem. Zapomíná se velmi snadno na závislost, v níž se nachází církev vzhledem na své prvky lidské, ačkoli církev sama veřejně učí, že spočívá se nadmíru na milosti Boží jest hříchem proti Duchu sv.

Jak se stal žid v Rakousku bujným triumfátorem, o tom podává velice poučný přehled stať Haubenbergrova v filmovém mnichovském měsíčníku »Deutschlands Erneuerung«. »Venkov« uveřejňuje z toho článku tyto řádky: »Kdežto před válkou žilo ve Vídni asi 100 milionářů, čítalo se tam v roce 1919 neméně než 8000 milionářů, a mezi těmi 7200 — židů. Tato úžasná čísla jest ale ozečmena ještě více tím, že mezi těmi 7200 židovskými milionáři a multimilionáři jest 5400 židů z Východu, teprve za války do Vídně přistěhovalých, kteří z východních krajů bývalé monarchie, plni spín, v rozedraných, ale na obtížný hmyz bohatých oděvech, se přihnuli, a od vídeňských soucitných srdcí jako ubozí uprchlíci s otevřenou náručí přijati byli. — Kdežto před válkou ze 16.000 vídeňských velkoobchodů bylo v židovských rukách 3000, skupili zbohatlí židé ve 4 válečných letech dalších 3600 velkoobchodů, a Vídeň dopravovala to tak daleko, že každý druhý velký obchodní dům patřil židu. V samotném lednu 1918 přešlo 68 velkých obchodních domů vídeňských do židovských rukou. Ale chamtivá lichvářská ruka židovských vykořisťovatelů nehnala se jen po držbě velkoměstských obchodních domů, jejich lakotné žádostivé oko zažihalo také po majitelích zemědělských statků a nezastalo to jen při šilhání, neboť podařilo se jim neuvěřitelně velký počet velkých dvorů do svého vlastnictví dostat. Jen v roce 1917 přešlo tak 840 selských statků do židovské držby. Nejinak vypadá to v kulturním směru. Také zde podařilo se židovské společnosti pomocí obrovských peněžitých prostředků, které vždy má po ruce, zažít si převahu. Tato skutečnost zračí se neomápně v rakouském školství. Bylo na př. bezpečně zjištěno, že ze 100 vídeňských žáků obecných škol navštěvoval střední školy pouze 12 Arijců, kdežto židovských dětí 42. V roce 1918 bylo mezi 4482 vídeňskými středoškolskými žáky napočteno 1586 židů, t. j. 35 procent. Tato nepoměrná účast židů na vyšším vzdělání jest zřejmě vysvětlitelná stále

namáže svoji mládež více na studia posílati. Ale tím trapnější jest požidovšťování tamějších akademických učebišť. Vídeňské vysoké školy jsou již do té míry požidovštěny, že i toho nejdobráčtějšího Vídeňáka hrozící nebezpečí probouzí. Velkoněmecký poslanec Pauly konstatoval v dubnu 1920 v rakouském Nár. shromáždění, že ze všech vídeňských universitních profesorů jest 70 proc. židů. Ze 67 akademických spolků vídeňského vysokoškolského studentstva jest 36 židovských, kdežto jen 16 je nacionálních a 15 křesťanského směru. Vídeňská lékařská fakulta byla navštěvována v letním semestru 1916 v celku 1174 posluchači a z těch byli 702 židé, což jest 59 procent. Jest tedy účast židů na studiu lékařském 11krát větší než Arijců. V přítomné době jest ve Vídni ze 100 lékařů 70 židů, kdežto podle poměru obyvatelstva mělo by býti mezi vídeňskými lékaři jen 12 židů. Ještě nepřiznivější poměr jest ve stavu právníků, neboť ze 100 vídeňských advokátů jest 73 židů. — Nyní tedy vidí každý, komu vlastně v »klerikálním« státě válka pomohla a pro čí zisk byly olupovány katolické fondy a chrámy. Mělo by se co nejdříve konstatovati veřejně, kolik židovských milionářů přibýlo v Praze 1. za světové války a zvlášť 2. po převratu. Mělo by se též Hci otevřeně, proč židům drží palec a nás právě ti radikální fanatikové, kteří nešurovají útočí na české katolictvo.

Rozmanitost.

Německo má nyní 300 miliard dluhů. — Před půldruhým rokem, kdy jsme tonuli v záplavě národních praporů a fábůrů a kdy se výskalo nad úplným pokovením Němců, poznamenali jsme prozřavě, že místo deklamací jest potřebí rychle upevňovati české posice a že statečnost našich radikálů škáze se teprve tehdy, až dojde k vážnému jednání s Němci o zákonné a přesně vymezené soužití. Nu — a už tu je to husitské hrdinství. Němci v Teplicích, Aši a jinde dopouštěli se proti Čechům surovějších a potupnějších násilností než za Rakouska. Ale čeští hrdinové, kteří měli tak velkou kuráž proti českému živlu katolickému a křesťanům ve školách českých, stannul v největších rozpacích vůči sochám germanisátora Josefa II. a prozradili, že chodili slepě kolem soch a obrazů Františka Josefa, Karla a jiných habsburských památek v samých školách pražských, které přece nejsou vydržovány z Vídně. Nedostli na tom. Měl býti konán konečně soud nad německými barbarickými násilnostmi, jaké by se netrpěly ani v Mongolsku. Ale — vyšetřující výbor prozradil úžasnou slabost. Němci se socialisty měli v něm většinu — a sami agrárníci a čsl. socialisté s nimi postupovali přátelsky. Za referenta zvolen soc. dem. Astr, který svůj referát zahrotil proti českým vojínům. O protistátních štvancích německých zmínil se velice ostýchavě, jen jako mimochodem. Proto také proti znění referátu ozval se pohnutý odpor lidovců a nár. demokratů. Ale přičiněním těch »pravých husitů« radikálních znění to bylo schváleno. — Mostecká uhlařská společnost sděluje, že v lednu t. r. výkon havířův činil za den 3.83 tun, v říjnu 3.05 tun; výdělek byl v lednu 35.49 K, v říjnu 65.91 K. Tedy výkon silně klesá, ale mzda stoupá. Uhlařská společnost však by měla dodat, že i její výdělek stoupá. Pak ovšem uhlí nemůže býti levnější. — V Rakousku připadalo daní průměrně na hlavu 63 K, u nás 1500 K. — Čsl. předák Svozil hospodařil tak, až z toho bylo horko jeho vlastním stoupencům. Pokusili se ho postaviti »mimo rámec strany, jak jemně ohlásili. Ale nepotřdili. Už zase Svozil úřaduje v Pozemkovém úřadě. Vzkázal výkonnému výboru, aby se neopovážili proti němu s dokumenty vystoupiť; prý by vzal jednoho po druhém »na soud veřejnosti«. A tak stateční obdivovatelé Táborů mlčí jako syli v díle. Nu — a jejich osobní věci odnese národ. — Jak u nás mravnost »stoupae« volnomyslenkářským bolem protikatolickým, dokazují denně množící se zločiny. Lichva přes uličku státní věnovav a brehze straná. A za hra-

nících nepomáhá proti pašeráctví ani hrozba šibenice — ani stanné právo. Kde zločinci vynikli úplatnost, tam se ovšem i paragrafů nebojí. Dle karlovarské »Volkswille« inspektor Súdost (směd tedy charakterů Němec) za měsíc Mjen zabavil v pohraničí Sasku na milion kilogramů pašovaného zboží různého druhu. Cena této kořisti obnáší asi 10 milionů marek. Teď se má vypočítat, za kolik milionů zboží přes hranice podloučně puštěno bylo. Pašováním ochuzena naše republika o celé miliony — a ochuzuje se dále. — Jak vedou komunisty nečestnější ziskabralové, kteří z proletářského hnutí si činí stroj na vyrábění soukromého kapitalismu, dokazuje i Německo. Nyní v obrovském ruhrském revíru jeví se veliké roztrpčení proti vůdcům komunistů, kteří se stali zbohatlíky z dělnických mozolů. Na př. bývalý chudý horník Heiling z Hambornu je dnes zarytým kapitalistou. Má hotel a velké jmění. Když zbohatl, přestal věřit komunisty a začal hlásat, že proletariát posud není zralý pro odstranění soukromého majetku. Ale jiní hlásatelé komunismu jsou v Německu ještě horší. Svým mrštným lazkem se obohatili a — hlásají vyvlastnění soukromého majetku dále; ale s davy se dělí o své jmění nechtějí — zrovna jako dobře situovaní židovští komunisté u nás. — I v samém Švédsku utrpěli socialisté a bolševici při volbách do parlamentu zdrcující porážku. Soc. demokraté v procentech ztratili 14, bolševici 28 a liberálové 29. Konservativci se stranou seiskou získali skoro 50 procent, takže socialistická vláda Brantingova byla svržena. — Katolický tisk český v Americe upozorňuje, jak se zapomíná na jednoho z předních našich osvoboditelů. Byl to v Americe právě plukovník Roosevelt, který první (v »Kansas City Star«) uveřejnil slova: »Naši povinnosti jest rozbiti Rakousko, aby byli osvobozeni Čechoslováci a jiní rakouští osvobození národové.« A právě tehdy Wilson se namáhal v poselství ke kongresu odvrátiti Ameriku od vstupu do války. Prohlásil: »Naším cílem není rozbiti Rakouska a nechceme se vměšovati do jeho poměrů vnitřních.« Roosevelt však nepřestal bouřit proti německému meči a poslal našim legionářům 1000 dolarů. To bylo dávno dříve, než Amerika začala válčiti. — Bible obsahuje 773.692 slov a 3.566.480 písmen. Slovo Jehova přichází tam 6865krát.

Místo varhaníka

obsadí se od 1. ledna 1921 při farním chrámu Páně v Pouchově.

Přihlášky P. T. interesentů do 15. prosince 1920 u farního úřadu v Pouchově, odkud také blíží informace budou sděleny.

Čirkevní obzor.

Osobní správy. Investitura: p. Jos. Elišer, bisk. notář, farář v Ranné, farářem v Morašicích ve vikariátu litomyšlském. — Uprázdňená fara: Ranná, ve vikariátu skutečském, na patronátu Alberta Thurn-Taxis. Konkursní lhůta končí 11. ledna 1921.

Z bisk. Borromaea. Na počátku školního roku dovolilo si ředitelství ústavu požádati důstojné pány spolubratry o darování aspoň jedné cenné knihy do ústavní knihovny, ježto při dnešní drahotě není ústav s to, aby doplňoval svou knihovnu tak, jak toho potřeba žádá. Četní důstojní pánové se vzácným porozuměním nás neoslýšeli a jak knihami mnohdy velmi cennými a vzácnými tak peněžními obnosy nám přispěli k doplnění ústavní knihovny. Knihy darovali důstojní pánové: Andrlický Ant. z Golč. Jenkova, Blažek V. z Litomyšle, Broul Alois z Heřm. Městce, Cihlák Aug. z Nov. Města n. Met., Coufal Tom. ze Zábě, Dokonal Jos. z Třebchovic, Dvořák Václ. ze Soutic, Elišer Jos. z Ranné, Havel Jos. z Pardubic, Hornof Vladimír z Hradce Král., z pozůstatosti † sekr. Jos. Huráně, Jukl Fr. z Hradce Král., Kava Jos. z Třebchovic, Kaván Alois z Dol. Roketnice, Kepř Jos. ze Svojanova, Klouda Martin z Rosic, Kohel Jan z Heřm. Městce, Kuhn Frant. ze Slatin, Michálek Aug. z Chocně, Dr. Novotný Jos. z Hradce Král., Dr. Pavlík Václ. z Hradce Král., Pleškot Václav z Olešnice, Pohá Jos. z Liberku, Ptáček Jos. z Kutné Hory, Dr. Reyl Frt. z Hradce Král., Dr. Ruš Vinc. z Heřm. Městce, Schönberg Stan. z Nov. Bydžova, Dr. Soukup Jan z Hradce Král., Teplý Em. z Pardubic, Dr. Truxa Karel z Kutné Hory, Vaněk Jan z Popovic, Vaněk Václav z Jiřic, Tiskové družstvo v Hradci Králové. — Na peněžích zaslaných důstojní pánové:

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Hišálka v Chrudimí.

Telefony: 48a řiditelství,
48b směnárná.

Akeřevý kapitál na K 180.000.000—

Vklady na K 800.000.000—

Reservy na K 70.000.000—

Centrála v Brně.

Hišálky: Bockovice, Břeclava, Bratislava, Holešov, Jablonce n./Nisou, Chrudim, Kroměříž, Mer. Ostrava, Něm. Brod, Olomouc, Opava, Píseň, Praha, Prostějov, Přerov, Tálá, Třebíč, Uher. Brod, Val. Meziříčí, Tábor. Letní expositura v Lázních Luhačovicích. (Telefon řiditelství v Bratislavě č. 589, telegramy: Moravoagro).

Vklady na knížky, běžný a širový účet úrokuje se nejvýhodněji.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všeobecné.

Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a veřejným korporacím.

Remboursement úvěry.

Financování impertu a exportu.

Třídní loterie.

Pojišťování losů.

Balcar Em. z Choltic 25.50 K, Boháč Vinc. z Ústí n. Orli. 20 K, Bobek Št. z Vřešťova 5 K, Doležal Rud. z Mikulovic 10 K, Flegr Jos. z Dobruče 10 K, Hálek Václ. ze Zábě 20.50 K, Holan Fr. z Dobrušky 20 K, Hornof Vl. z Hradce Král. 50 K, Kašpar Jos. ze Žlunic 10 K, Křišťof Jos. z Chrásti 50 K, (Mariánské družiny v Chrásti 50 K), Macek Jan z Krucemburku 20 K, Stejskal Jos. z Hořčiček 30 K, Symon Ant. z Nasavrk 6 K, Šorí Jan z Nebovic 20 K, Tuček Jos. z Javornice 5 K, Vašítko Alois z Král. Městce 2 K, Zajíček Ferd. z Holic 15 K. — Všem dárcům volá ředitelství ústavu jménem svým i svých chovanců v upřímném děkování srdečné »Zaplať Pán Bůh!« a znovu prosí zvláště těch, kteří pro nával jiných starostí zasláné prosby zatím odložili, o blahovolnou podporu. Utěšeně se rozvíjející hnutí katolického studentstva, jehož je Borromaeum útlukem, je zárukou, že každý dar bude hřivnou na dobrý úrok uloženou.

Rychnovsko. Ve čtvrtek dne 9. prosince v 10 hod. dopol. koná se v Rychnově n. Kn. pro duchovenstvo vikariátů: rychnovského, kosteleckého a králíčického rekolekce, na niž promluví vdp. superior z Hradce Král. Po obědě, který bude v Národním domě, odbývati se bude společná schůze kléru zmíněných vikariátů, na niž referovati bude řečník z Hradce Král. Kdo reflektuje na oběd, přihlas se u děkanského úřadu v Rychnově n. Kn. Též duchovenstvo ostatních vikariátů se vše zve.

Československá strana lidová.

Divadlo v Adalbertinu. Dramatický odbor Jednoty katol. tovaryšů sehraje tuto neděli (28. listopadu) »Pismákovu dceru« od Fr. Rutha. Začátek o půl 8. hod., konec o 10. hod. Ceny míst: Křeslo 5 Kč, I. místo 4 Kč, II. místo 3 Kč, sedadlo na galerii 2 Kč, k stání 1.60 Kč, dětský a vojenský lístek 1 Kč. Předprodej lístků v knihkupectví Adalbertina a dne 28. t. m. v 1. č. v Adalbertinu (v administraci Obnovy).

Místní organizace čsl. strany lidové v Třebchovicích pod Orebem koná v neděli 28. listopadu ve 3. hod. odpol. veřejnou přednášku v sále u Jarkovských. Přednáší předseda Vilém Koleč: »Bratři Orebští a jich účast v hnutí husitském.«

Černilov. Místní organizace čsl. strany lidové pořádá veřejné schůze: V sobotu 27. listopadu o 7. hod. večer v Bukovině v hostinci p. Hodka; v neděli 28. listopadu o 2. hod. odp. v Černilově v hostinci p. Jindrové; v úterý o 7. hod. večer v Libančicích v host. p. Kučery. Na všech schůzích promluví p. prof. A. Šmahovský, sekretářka Rady žen, o posledních událostech v čsl. republice.

Hradec Král. 2. prosince valná hromada organizace lidové strany o půl 8. hod. več. s tímto programem: 1. Proslov předsedy. 2. Zpráva jednatele. 3. Zpráva pokladní a revisorů účtů. 4. Volba výboru. 5. Volné návrhy. Plná účast členů nutná. — V neděli 5. prosince pořádají sdružené katol. spolky o 5. hod. večer mikulášskou nadílku spojenou s div. představením: Za živa do nebe (dětská hra o 3 dějstvích od Ant. Fischerové). Bližší viz na plakátech. Chudé děti hradcecké budou poděleny obuví, ostatní vhodnými dárky. Žádáme katol. rodiče z města i okolí o hojnou účast. — Členové, kteří se o ději přihlásili u jednatele organizace ČSL., dostanou je v lidovém konsumu, kterému byly všechny objednávky postoupeny k vyřízení.

Úvěr. družstvo Eliška v Hradci Král.,

katolický ústav,
přijímá vklady a poskytuje půjčky.

Zprávy místní a z kraje.

Klipperovo divadlo. Zamračený Strindberg byl životem oprávněn provádět bolestné operace a je to pro diváka zrovna zoufalá bolest, cítí-li své nitro otřesené jeho výrazem poeticky silným a řezavým. Nikde ve Strindbergových rodinných dramatech nevystupuje tak vypočítavě tragika lásky a nenávisti, vymýšlejší si nejrafinovanější způsoby muk, jako v jeho »Tanci smrti«. Zoufalý zápas démonického epileptika, se všemi abnormalitami jeho stavu, se smrtí, bolestná touha mladé ženy, chtivé ukojení svého ženského prvku, nezpívá, ale fve disharmoniemi bolesti do světa a odpuzuje všechny, kteří by se chtěli ještě přiblížit. Bolest je veliká a lidé jsou bídní a slabí, řekne si Edgar; proto podléhá každý, kdo se k jeho pustému prahu přiblíží. A Alice, jeho žena, opakuje tu tragedii až do omrzení s ním. Že si při tom rve vlasy pak zoufalstvím, to viděl jen Kurt a ten toho pohledu nesnesl, protože byl člověk. A lidé jsou bídní, řekne Edgar. — Pí. Durasová svým bolestným výkřikem v nás zakřikla vše, co mohlo ještě volat proti ilusi a otfásalo naším nitrem k zhroucení. Hrála jedinečně. Rovněž tak p. Zvíkovský, jak jen při dramatech Strindbergových, kde záleží víc než kde jinde na každém sebe menším stínu barevném a každém drobném pohybu oka i ruky. — Po Strindbergovi vystřídala se řada více nebo méně cenných komedií na našem jevišti. Po všechny večery prodebatován byl poměr muže a ženy až k znechucení diskretně i nediskretně, rozumně i hloupě. Upjatňovali se tu stále titíž lidé, kteří neměli ani příliš mnoho přiležitosti podati nám kus nového ve svém talentu. Velmi zajímavými byly dva celkem neizdařilejší večery: Mil-

KRÁSNÝ OBRAZ

NEJVÍTANĚJŠÍ DAR K VÁNOCŮM, ZHOTOVÍ

**FOTOGR.
ATELIER**

J. F. LANGHANS

**HRADEC
KRÁLOVÉ**

ADALBERTINUM.

Šupovo »O Bohu« a **transcendní předání** revo-
luční hry Romana Rolanda »Vici«. Šli jsme za
tato představení s napjatým očekáváním, protože
to byly práce vyžadující velmi silných individuí.
»O Bohu«, kterou Hilbert nazval také »Pěsti«,
řeší problém boží způsobem pozoruhodným a s
psychologického stanoviska přijatelným. Úzkost o
dítě přivádí matku k obchodnické víře v Boha,
která za to a za oběť, ke které nemá ani práva,
chce vymoci mu »trestanci a drtící pěsti« boží,
aby povolila. Skrupulózní její úzkosti uvádí na
pravou cestu rodinný přítel, lékař. Ale Bůh ne-
prodává svoje milosti a proto utržil rouhání, vý-
směch, vyhlášení boje a jeho »pěsti« »drtíla«, až
remdrtíla. Smířlivě působí ideologie matčina,
sestřina a doktorova. Postavy vykresleny byly
docela zdařile. Komáňková zvlášť vystupňovanou
efektovností podala typicky úzkostmi bičovanou
matku. Mazač selhal. On, jenž měl tvořit pilný
právě protivního světa, o němž by se byla opíla
postava matčina a sestřina, byl bezbarvý, ne-
srozumitelný. — Druhým snad efektem nejsil-
nějším večerem byli Rolandovi »Vici«. Tragičtý
konflikt Teuliera, vědce nadšeného láskou k vlasti,
inteligentního ideologa spravedlnosti, s brutální
silou ulice — davu. Teulier soudil zcela mravně,
že je přední povinností jeho spravedlnost a pak
vše ostatní. Proto bojoval za očistění D'Oyrova,
třebas osobně nesympatického. Ale ulice a sprostý
dav chtěl slávu a vítězství a čerta dbal o mo-
rálku Teulierovu. A revoluční štáb? Ten chápe
jako zrádné heslo nervosní volání učencovo: »Vla-
sti lze dáti věc, vyžaduje-li toho, zdraví, život,
slib, city, jenom ne svědomí!« A Verrat, opilý
vítězstvím, jehož pikle jsou plny osobní nevrá-
živosti a manie povýšení, je z víků trhačích kůži
vlastních druhů ten nejhorší a netypičtější. —
Člověk člověku vlkem. Člověk se má co bránit,
aby netvořil v duši analogie možná dost neloyální.
Souhra byla výborná. Místy jí sice scházely citel-
né spád, pevné memorování úloh, které ostatně
příliš efektu a působivosti nerušily. Benotský byl
přímo démonický voják, povýšenec, a Teulier
Zvíkovského ideální inteligent, houževnatě bolu-
jící za ideál spravedlnosti. B. Jek.

Armáda a veřejné projevy. Armádní rozkaz
bývalého ministra Národní obrany dra Markovi-
če, vydaný letos v srpnu, připomněl příslušníkům
čs. branné moci, že se nesmějí nikterak účast-
ňovat veřejných projevů a svědomně zasahovati
do záležitostí veřejných i soukromých. Dr. Mar-
kovič zvlášť zdůraznil, jaké následky to má, jest-
liže vojsko nezachovává přísnou nestrannost a
někdy se rozkazy svých představených. Rozkaz
Markovičův nalezl vřelého ohlasu v celé české
veřejnosti. Soudíme, že také obecenstvo naše
má podle něho jednati, t. j. nepopuzovati ještě
více vojáků do veřejných záležitostí zasahujících,
neschvalovati jejich činy a vůbec nějak je podpo-
rovati. Republika potřebuje klidu a zdisciplinova-
né armády.

Borní správa v Hradci Králové přestěhovala
dnem 15. listopadu (pro nedostatek místností v
budově čp. 177-195) oddělení pro daně domovní
(činžovní a domotřídní) do budovy okres. fin.
říditelství v Jirákově tř. č. 323 (pod pivovarem).

Do Hradce Králové a okolí. Do kanceláře o-
kresní úřadovny pro péči o válečné poškozence
v Hradci Králové dostavují se invalidé, žádající
zaměstnání a přes veškerá opatření, jež úřadov-
na tato pro žadatele podniká, nelze žádostem
těmto vyhověti, neboť prosby námi vznesené na
majitele závodů, podniků soukromých, jakož i na
správce podniků, ústavů a úřadů státních o ozna-
mování uvolněných míst našemu úřadu, nesetkaly
se s dostatečným pochopením, neboť oznamo-
vání volných míst neděje se dosud. Vedení ana-
hou po zlepšení poměrů oněch válečných poško-
zených, jimž nebyla poskytnuta možnost uplatnění
se za stávajících poměrů, žádáme tímto opětně,
aby všichni páni zaměstnavatelé oznamovali nám
uvolněná místa ve svých závodech, čímž odpo-
moženo bude bídě trvale usídlené v rodinách
těchto lidí, kteří v nezaměstnanosti mnohdy do-
pouštějí se přečinů proti zákonům a nariadením.
mnozí pak, hlavně mladí, propadají zlému.

English Circle every Monday at 8 p. m. Grand-
hotel. Next time you may can tell by Shaw will
be read, New participants cordially invited, also
those who do not perfectly master the language.

Německý kroužek každý čtvrtek v Grandho-
telu v 8 hodin.

Česko-německý kroužek (8—9 němčina, 9—10
čeština), ve kterém Češi i Němci budou moci pří-
ležitost zdokonaliti se v zemských jazycích. —
Grandhotel.

Společenský večer připravuje odbočka čsl.
Červeného kříže v Hradci Králové na čtvrtek dne

2. prosince t. r. ve dvoracích Adalbertina. Z ochoty
hudební při něm účinkují: hudeba místního pianu
čsl. legionářů č. 4. Prokopa Velikého, pěvecký
sbor. tělocvičné jednoty »Sokol« a dram. sdru-
žení, jež sehraje aktovku od Karla Engelshiera
»Jak táhla pračaa«. Čistý výnos věnován bude
chudinské péči zdejšího města a okolí a proto
ještě se nadějí, že obecenstvo neopomene podniku
věnovati veškerou přízeň. Dárky do bufetu z
města i venkova jsou vítány a prosí se, aby včas
odevzdány byly p. Richtrově, choti velkoobcho-
dníka sukrem zde. Předprodej vstupenek v závodě
pana Ant. Šubrtu na Velkém náměstí.

Třebechovice pod Orebem. Soc. »Rozhledy«
rozvěšují své špinavé prádlo před veřejností,
proti čemž bychom nic neměli, kdyby nás ne-
chali na pokoji. Konstatujeme, že jsme u Jarkov-
ských vůbec žádnou schůzi neměli a tedy celý
ten tlach vyznívá na plano. Nejnovější spasi-
tel třebechovického dělnictva, občan Dočekal, který
je zde od věrejšíka domovem, ve svém velikáš-
ství je na omyle, když myslí, že se o něj staráme.
Imponuje jenom řediteli měšťanské školy panu
Erbenovi; nám nikoliv. Dotyčný pán učil četnou
deputaci rodičů dětí čestným slovem, že přý-
doduk on bude ředitelem, potom křže v měšťan-
ské škole zůstanou. To jeho čestné slovo však
ihned vyprchalo, jak na něj přišel občan Dočekal.
Jm, není nad charakter! Však příležitostně si o
něm povíme více.

Bramborové hospodářství. Nádraží v bram-
borovém kraji okolo N. Brodu jsou plna vagonů
se zmrzlými brambory, které se rozvážejí do
škrobáren a lihovarů. Pisatel měl příležitost v
Herálci u Humpolce viděti 5 vagonů zmrzlých
bramborů, které odtud rozváželi do škrobáren
na Skále a ve Větrném Jeníkově. Dle nálepek na
vagonech byly brambory ty poslány ze Slove-
nska přes Břeclav do České Třebové, kde je
hlavní rozdělovna. Odtud byly poslány obilnímu
komisariátu v Jablonci n. Nisou jakési Lizi Rös-
nerové. Z Jablonce n. Nisou, kde zmrzlé bram-
bory nemohli potřebovati, dostaly se tyto až do
Herálce. Bude z nich škrob a lih. Pánům z mi-
nisterstva výživy zní asi celé dny v uších, poně-
vadž v tomto krajině nadává na ten pořádek
každý. Při tom se poukazuje na to, že ze 4 metr.
centů bramborů se vyrobí 1 metr. cent škrobu,
který se prodává za 800 Kč. Mají tedy škrobaři
krásný výdělek a lihovary neméně, když má litr
lihu stát v lihovaru 42 Kč. Není divu, že lid se
domnívá, že brambory se úmyslně vydávají zka-
ze. Na ústředny nadávali ve vlaku i — židé. Dle
odůvodňování nebyla to u nich politika.

Velká starost městské rady v N. Brodě.
Myslíli byste, že v době tak pohnuté každá měst-
ská rada se bude starati o upevnění solidarity
českého živlu a o očistu českých obcí od cizá-
ckých parazitů. Vždyť právě N. Brod má čerst-
vé zkušenosti, jaké dobrodruží mu přinesli haličtí
židé, kteří se nyní rozškákali jako kobylinky do
vnitru české země, aby se pásli na českých ni-
vách ještě více. Ale německobrodská městská
rada naopak dne 16. t. m. se usnesla vyzvat ve-
řejně nalepenými plakáty občanstvo k vystupová-
ní z katolické církve. Usneseno zároveň vyzvat
profesorský sbor i sbory učitelské k spolupode-
psání provolání. — Takhle prozrazují vojnomy-
šlenkáři, jak mají v českém lidu slabou půdu.
Jestliže jsou pravdou výkřiky, že český národ má
k Římu přirozený odpor, proč teď v době svobo-
dy tolik fanatických protikatolických schůzí a
proč docela ještě zvláštní plakáty jako před dry-
áckým krámem? Věru divno dost, že tak fa-
natičtí vlastenci ani jednou nevydali provolání,
aby čeští židé odpadli od synagogy a Talmudu!
Katolická církev teprve ve spojení se sv. Václa-
vem učinila z kmenů naší vlasti obývalých jed-
nolitý a zdatný národ. V té době však právě židé

vedli českou zemi slovanské zahate válceč v
poutech, aby je prodávali do otroctví. Komu se
tedy lépe líbí minulost židovských otrokářů než
snahy sv. Václava a Votěcha po zrušení otroctví.
Jen ať šene vodu na židovsko-bolševický mlýn.
Ten drtí svobodu slovanských křesťanů zrova,
jak dokazuje Rusko. A čím více v Čechách při-
bude odpadlíků, tím více vzroste počet nikoli
vlastenců ale bolševiků, s nimiž si pak městské
rady nebudou věděti rady. Německobrodský dik-
tát musí vzbuditi širpý úsměv u každého, kdo
si trochu republikánské svobodomyšlnosti zacho-
val. Obyvatelé uvědomili se nějak signálem soci-
alistickým nezmatou. Ale vtrá se otázka, zda
jsou městské rady proto, aby předpisovaly vým-
či nevěru, či aby se raději staraly tak trochu o
aprovizaci a pozorněji sledovaly příliš eskamo-
térské prsty některých parazitů.

Nábytek na splátky.

Továrna Skuherský, Hradec Králové.

Obzvl. po usazení 6 Kč předem.

Kostelní paramenta

prapory a bohoslužebné náčiní v nejvýhodnějších
cenách nakoupíte u doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA

Nový Hradec Králové, Čechy.

Vyžádejte si ceny, nežli objednáte
u firmy jiné.

SVÍCE CHRÁMOVÉ
pravé voskové, výborné
polovoskové,
palčáky,
triangle, jakož i

KADIDLO
dodává opět každé maso-
ství, nejlevněji stará česká
továrna na svíce, mydlá a sodu

Jos. Pilnáček, Hradec Král.

Odebírejte a rozšiřujte Obnovu!

Paramentní závod
nejstarší české firmy:
Ignáce V. Neškudla syn
v Jablonci n. Orli. (čechy)
bratr P. J. Neškudly, býv.
arife ve Výprachticích)
doporučuje:
veškerá kostelní ro-
cha, korekty, prap-
ory, jakož i kové
bohoslužebné předměty.
Cenky, rozpočty i náklady
na akce u nádraží a franko
Tímto rozhodnutím uznání
a vyznamenání.
Nejlevnější nákupní pramen v rep. Československé

Největší a nejbohatší výběr

Mikulášských dárků a vánočních cukrovinek

má firma

Antonín Šejnoha,

nejstarší závod cukrářský a kavárna v Hradci Král., Velké nám.,

proti Biskupské residenci pod podloubím.

Nejnovější bombony vlastní výroby.

Veškerý výběr jemných cukrářských.

Káva, víno, čaj a různé jemné lahůdky.

OBNOVA

Týdeník československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklama se zasílá nezalepené a ne frankované expedici v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inzeráty se platí hotově. — Odběratelství koná jen písemnou výpověď. — Číslo účtu poč. úč. čk. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo.) Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Kdo podvrací republiku?

Extranárodní a nadnárodní policajti s karabáčem v ruce pozorně špehují, co kde řekl Hlinka nebo jiný nespokojený ludovec. Při každém nepřiznivém projevu slovenského katolictva na tvářích otrokářů objeví se řízlý úsměv — a hned rána karabáčem. Ale aby se odstranily palčivé příčiny nespokojenosti katolických občanů, to diktátorům a sběratelům «klerikálního zrádovství» ani na mysl nepřijde. Svépá taktika mongolských pašů nazývá se nyní «národní stráží svobody».

Polovici těch bezuzdných násilností, jaké za dvě léta spáchány na slovenském a českém katolicismu, nesnesla by u nás žádná německá společnost, žádný Maďar ani žid; ba i cikán by se prudce ohradil proti takovému svépému barbarství, jakému jest v šanc vydán český katolík. České katolické spolky působí a manifestují i v Německu svobodně. (Na př. nedávno v Hambornu.) U nás zcela pokojný farář, který ani ve straně lidové nepracuje, neví dnes, zdali zítra nebude zkrvaven a oloupen od vlastních krajanů.

V minulých dnech přinesl tisk dvě zvlášť křiklavé ukázky surového násilí. V Radhošti u Vys. Mýta dne 21. listopadu tlupy násilníků netoliko se dobyly do kostela a fary a loupily, nýbrž ještě farářem po zemi smýkali. Jeden ze zlosynů ještě křičel: «Nebojte se četníků, až přijdou; četníci jsou naši, nesmějí vám nic udělati!» Vřava, «hospodaření» v církevních budovách, československé bohoslužby, střílení, spílání atd. — to všechno trvalo od půl 9. hod. z rána až do 5. hodiny odpoledne.

Týden předtím (21. listopadu) vyháněli příslušníci čsl. církve faráře Svobodu z katolického kostela za sprostých nadávek. Smýkali jím hrubě. Když se dověděli, že odnesl Velebnou svátost, přepadli jej, mlatili ho pěstí, smýkali jím po zemi a zbili i varhaníka.

Takhle se tedy v Čechách realizuje svoboda a snášlivost, tak se uplatňují zásady Husovy a Komenského.

Hrdinové v kůži zajetí! Jak nezapně prozrazujete svou otrokářskou povahu a zároveň odpornou zbabělost! Jdete proti pokojným neozbrojeným. Přepadáte občany, lichž ozbrojenou obranu lidský byste obvinili z příprav na vlastizradu. Ale jen zkuste zabrat jednu jedinkou německou synagogu! I kdyby vás bylo sto tisíc, vyťel by vám rabín zrak tak důkladně, že byste do smrti nezapomněli. Pokrokoví rytíři, odvážili jste se páchat vandalství v některém kostele německém nebo maďarském? Za kterými živly stojí mocná záštita židovská, před těmi blednete jako před tvář Medusinou a mizíte v děrách jako syři.

Hrdka pražských boševíků, opírajíc se o cizího žida Hillersona, hrozí vládě přímo do očí přepadením klíčových domů pražských, jestliže nebude mocí faktického práva řádný rozsudek, jímž Lidový děm se odevzdává soc. demokratům Tusarovým. Ale největší strana národní jest ve psí. Ludovce a katolíky vůbec bezvůle smí týrat a oloupovat každý zlosyn.

Dr. Rád hromovými slovy odanuje Čechy, kteří se odvážili ubránit velkoněmeckým «beránům». Ale na ochranu katolických trpitelů nemá ani slova. České a slovenské katolíky přepadávali i vojáci, ale v německém území Velkoněmci naše

vojsko týrají. Liberální a socialistické listy s iarižským smutkem zaznamenávají, kdy se kterému sektáři stalo u nás nějaké přikotí před 300—500 lety. Ale o přítomném vandalství, páchaném již tak dlouho na krvi české, vůbec ani nereferují, natož aby banditský ve jménu české humanity pokáraly. A při tom setrvačně zpívají, že jsou pro svobodu, pro náboženskou snášlivost a — že proto Husa slavi, aby vychovávaly k svobodomyšlnosti. Zbabělost tu podává ruku nepříteli tyranii.

Přeci si zodpovědní mužové vytvořili v malé a dosud nedobudované naší republice Irsko? Smějí si houfy hajduků u nás dovoliti takové klackářské zbojnické, které trpí našemu státu za hranicemi největší ostudu?

Právě proto, že historie bude jednou soudit, katolíci ani nesmějí dále snášeti svěštění plantážnického biče. Nesmíme dopustiti, aby z kraje, nazývaného v národní hymně «bohumiým», stala se oblast konkurující s arnautskými horami.

Kdo pak to klade neinebezpečnější podkopy do základů republiky tak mladé? Jsou to kalení bezvěrci, kteří pod pláštěm nové církve přepadají vlastní krev; vybíjejí kostely, pak se houfně modlí 2—3 měsíce, ale škrabošku odhodí, jakmile jest zjištěno, že rána zasazená skutečným věřícím již se těžko vyhojí. Jsou to lidé, kteří na posměch všem pozmým práva do platných zákonů kopají jako do smeti.

Tohle si katolíci s vládou neujednali. A v kom je jiskra citu netoliko vlasteneckého, ale vůbec lidského, nesmí si přáti, aby jeho krásná vlast stala se reidištěm zločinných zbojníků. Věru krvácí srdce při patření, jak se šlape těžkou botou po odkazu našich ušlechtilých buditelů a jak surovostmi se přivádí do rozkladu to, co bylo krásným staletým snem našich předků.

Právě když se obnovuje diplomatické spojení Francie s Vatikánem, vychovanci českých femeslných demagogů se dávají v masopustní rej nad rozbítenými kříži, jako by u nás nebylo jediného Němce, jediného německého žida.

Ale všechno do času! Zločinci nebudou účtovat s námi, nýbrž naopak sčítujeme s nimi ku prospěchu českého lidu a státního klidu my.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Velký zájem vzbudily objevené základy románského kostelíka u hlavní věže pražského dómu asi metr pod nynější dlahou. Jsou to zbytky kostela zbudovaného roku 875 Bořivojem. Ovšem důleho vyčkati výsledků přesného a podrobnějšího odhadu. — «Drobné umění» upozorňuje na vynikajícího výtvarníka Fr. Trellu, tvůrce nádherných ikon. Tento umělec vzbudil velkou

pozornost odborníků mistrným umístěním kovového třípytu zlata a stříbra mezi ostatní barvy. Trella navazuje na staré byzantské techniky, zapomenuté již... Příjímým východiskem jeho práce jsou tabulové obrazy české italsko-pražské školy z doby Karla IV. ... Ještě to především sv. Václav, jehož miluje a jehož obraz v mnohých obměnách maluje jako výraz české snášlivosti a moudrosti. — Vyšel V. cyklus «Promluvy» P. Fr. Žáka nákladem V. Kotrby. Obsahuje výklad perikop. Známé jest, s jak velikou dychtivostí sahali vždy český lid po Postilách. Nuže — zde máte velice časovou Postilu pro inteligenci. Jadrné, přitažlivé promluvy, vyhýbající se vši frázovitosti a všemu bombastu, jsou psány takovou formou, že i prostý čtenář snadno porozumí. Tímto pátým cyklem ukončil autor dílo celé. Kdo chce hluboko vniknouti do ducha evangelia, do tohoto nevyčerpatelného zdroje neivznešenější myslky i praktické filosofie, sahne jistě po Žákových «Promluvách» s velkou láskou. — V brněnské «Hlídce» cennou úvahu podává A. Novák pod titulem «K výročí bělohorskému». Dr. Mareš dokazuje, že universitu v Praze založil Karel IV. nikoli jako císař římský, nýbrž jako český král. Učinil tak na sněmu zemí českých, splnil tak úmysl děda svého Václava II. Universita založena nákladem království českého a postavena pod ochranu sv. Václava. Toto založení mělo sloužiti k zvelebení království českého... Dobře, že také jednou universitní profesor se osmělí (je k tomu potřebí nyní kuráže!) pravdivě poukázat na zásluhy Otce vlasti o živel český. Ale proč universita schválně dffmala, když se slavila šestistyletá památka narození Karlova? U nás oslavovala se rušněji památka dobytí pařížské bastilly než zrození nejosvěcenějšího panovníka českého, který ze všech králů byl zemím českým největším dobrodincem. — V republice saské, v Brémách a Hamburku, usnesly se zákonodárné sbory, aby se přestalo vyučovati na státních školách náboženství. Ale německý říšský soud v Lipsku rozhodl, že zmíněné zákony jsou v rozporu s článkem 149 říšské ústavy, dle něhož vyučování náboženství jest řádným předmětem vyučování na školách; výjimka platí pouze pro děti bez vyznání. — «Ženské Slovo» (příloha voňomyslenského «Čes. Slova») napsalo, že «bobečkové» nedovedou někdy ani dobře číst. Tohle je bezděčné, ale hodně výmluvné posouzení výsledků moderní školy, přepíněné voňomyslenkářskými učiteli, kteří pro samé horování pro krok nevidí na vlastní práh. Ministerstva totiž nřice jenom nepřijímají takové úřednice, které chodily do školy jen dvě — tři léta. — Italský generál Fusco, který byl za války přidělen Italské vojenské misi v Paříži, byl nyní vysvěcen biskupem v Orenoblu na kněze. Na láhna byl vysvěcen

Česká banka filiálka v Hradci Králové

provádí veškeré obchody bankovní i bursovní za podmínek velmi výhodných.

Vklady na knížky a běžné účty úročí se nejvýhodnější dle doby výpovědi.

v srpnu 1919 v Lurdech. Dostl poučné znamení doby! — Čile nakladatelství Neubertovo (Edition Neubert) v Praze přikročilo k novému záslužnému činu, jehož praktický význam pro rozvoj hudebního umění bude vděčně uvítán zvláště od učitelů houslí. Nakladatelství vydalo „Výbor 28 houslových duetů českých klasiků“ a „Album melodií“ (rovněž pro dvoje housle). Vyhoveno tak potřebě dávno cítěné. Mladí houslisté dlouho a dlouho byli syceni přesládky melodiemi starých italských oper, podprůměrným Pleyelem, fórovým Mazasem a pod. Co vycházelo v českých nakladatelstvích, to obyčejně nebylo o mnoho lepší. Ale nyní Jan Bušek vybral rukou velice obratnou krásné melodie domácí i jiné slovanské a některé vynikající cizí, z nichž uvlí slýché dva věnce. Oba ty sešlty pōvzbudí hrací mládež zručným výběrem k horlivosti. — Proslulý E. Denis dne 29. listopadu ve své významné přednášce v Plodinové burse pronesl tato slova: „Národ, který chce žít, musí zůstat věrným své národní tradici. Pokusí-li se uvolnit pouta, která jej váží k minulosti, upadá; přejíže-li je, stane se kořistí cizinců.“ Výborně řečeno! Neplatí tento výstražný hlas v první řadě volnomyšlenkářům? Vyhoštění náboženství ze škol a vyhazování křížů značí přece řezání pout, jež nás spojují s národní minulostí. — V řecké Eleusidě byl odhalen dížděný dvůr propyleí. V Oropu nalezena socha Hermova a nápis acháiského spolku, který svědčí, že tato organizace vytvořila první vládní systém parlamentní.

Kulturní jiskry.

Žádáme o urychlenou statistiku obyvatelstva pražského. Je-li v Praze řada úřadů zhořelých, jest zřízení komise pro přesné sledování pohybu pražského občanstva nejvýše žádoucí. Vždyť se jedná o životní zájmy naší republiky v době, kdy se do hlavního města našeho státu jen hrnou podezřelá individua z ciziny. Jestliže se přesně vypočítávají chleбенky, jestliže bytový úřad staral se o byty, které vůbec opatřit nemohl, jen ať se dovíme v době nekratší, kolik za dvě poslední léta v Praze se usadilo nových Němců, Židů, Maďarů a nebezpečných cizích bolševiků. Je-li bytová nouze, ať se vykáže z Prahy přebytečný počet vetřelců, kteří pro náš národ ničeho užitečného v Praze nedělají.

Ve Vídni již lid ví, kolik nových Židů si tam

zakoupilo velkoobchody, jak stoupí počet židovského studentstva atd. Ačkoli však v české Praze na hlavních třídách člověk slyší víc dialekt německo-židovský než řeč českou, posud pražští usedlíci od úřadů se nedověděli, kolik těch cizích dobrodinců z Halíče, Pešti a Vídně hostí. Radikální tisk vytrvale nařiká na bytovou nouzi, ale jeho slzy jsou krokodýlí, protože nevysvětlí zřetelně, jak pro cizí dobrodruhy a kšeftaře sami pražští občané jsou vystřikováni až za periferii našeho hlavního města.

Tedy jen honem ven se srovnávací velepotřebnou statistikou! Jsme-li v republice opravdu demokratické, ať se celá veřejnost naše dozví co nejdříve, kolik obtížných cizinců přibýlo! Tady neplatí výmluva, že jest potřeba čekat na všeobecné sčítání lidu. Jedná se o srdce republiky. Je také potřeba pátrat, kteří lidé a za jakou odměnu umožnili v Praze pobyt podezřelým cizákům, kteří tajnými cestičkami snaží se do našeho národního tělesa přivodit rozklad.

Teď statistika o pohybu pražského obyvatelstva měla by se otiskovat každý měsíc.

Úvod do srovnávací vědy náboženské. Napsal dr. Jos. Hanuš. (Nákladem V. Kotrby. Cena 12 Kč.) Na takovou knihu čekali jsme dlouho velice netrpělivě, protože volnomyšlenkářské fráze více zamotávaly než luštily. Zde máme práci velice obsažnou, která ukazuje cestu k potřebnému rozvětvení vědeckých pěšin dalších. Spis přijde vhod a stane se praktickou příručkou i inteligentů nekatolických, kteří stojí o vážné studium v tom směru. Velmi vhodné jsou poukazy na bohatou literaturu cizojazyčnou v zmíněném oboru. Jest

to dílo v naší literatuře katolické toho druhu první; jsou tu opěrné body netoliko k výkladu, ale i k apologii.

Po úvodních kapitolách pojednává se zde o dějinách náboženství. Autor analyzuje smělé teorie komparatistů a přechází k původu křesťanství, jehož vývoj jest v přirovnání k jiným náboženským hnutím jedinečný. Probírá různé racionalistické teorie a srovnává je s pravdou vědecky dokázanou. Dr. Hanuš za svého pobytu v Paříži horlivě rozmlouval s vynikajícími teology i filosofy, tak že výtěžky jeho studia nejsou pouze knižní. Doporučujeme jeho knihu veškeré inteligenci vše.

Ústřednové hospodaření zázemí zemědělského a zbytkovým přetříděním dopravních prostředků. Jak bychom měli dostatek lokomotiv, když každý brambůrek musí vykonat po dráze cestu velice klikatou, než přijde do hrnce? „Venkov“ 18. t. m. napsal, jak do Bažejovic dopravovány celé vlaky nahnilých a namrzlých bramborů; přebírání hrozně páchnoucích zeměčat vyžadovalo obrovského nákladu. „Venkov“ kritizuje takto: „Počítejme: ústředna platí producentu se vzdálenostním příplatkem průměrně 44 K za 1 q. K tomu několik korun komisionářů a kolem 8 K dovoz. Mohou vyjít brambory v průmyslových střediscích nejvýše na 56 K za 1 q. Aproximace a konsumy prodávají však 1 q po 70—80 K. (V Táboře na př. brambory, které dovezli producenti až na místo, účtovány konsumentům za 72 K.) Zde objevuje se diference nejméně 16 K, které shrábne ústředna na úkor konsumenta. Zdálo by se tedy, že ústředna vydělává ohromné obnosy pro pokladnu státní. Kdo by to myslel, strašlivě by se zmýlil, poněvadž ústřednové hospodářství co na jedné straně přímo vykrádá tyto závratné obnosy z kapes producentů i konsumentů, na druhé straně tyto obnosy několikanásobně prodělává. Počítejme opět. Ústředna zaplatí producentu, jak již řečeno, 44 K za 1 q. Pár korun komisionářů, trochu stojí tiskopisy a pod., čímsž 1 q bramborů zaplatí ústředna 50 K bez dovozu drahou. Nyní však spousta vagonů, jak řečeno musí být předána — škrobárně. Ústředna tyto zdravé zeměčiny, určené pro konsum, zaplatila 50 K, ale škrobárně a i průmyslovým podnikům účtuje je po 40 K. Zdálo by se, že tedy na těchto zeměčích prodělává pouze 10 korun na 1 q. Ale zde teprve přijde v úvahu doprava po dráze. A tu právě přicházíme k té nejstrašnější stránce ústřednového hospodaření. Bylo zjištěno na př. v Bažejovicích, že doprava 1 vagonu (131 q) bramborů od producenta do středis-

byly zbudovány od protestantů; pro případ nepokojů měly se ty chrámy zbořit; lutherské knihy necht' jsou páleny. Komise měla přimoci ode všech obyvatelů přísahu, že se budou chránit všech sekt a jejich stoupenců, že budou katolické náboženství věrně vyznávat i svého zeměpána ve všem poslouchati. Kdo by odepřel tuto přísahu vykonati, bude mu trestem vyhnání. Komise jako donucovacího prostředku užívala výhradně vyhnání a provedla svůj úkol ku podivu rychle. Vždyť se tam protestantství do té doby drželo hlavně diktaturou mocných šlechticů, kteří šířili sektářství mezi poddanými fyzickým nátlakem.

Ferdinand znal bláznovost šlechtických byrokratů. Věděl, že až do těch hrdeč a statků protestantskou konfesi obyvatelstva hájiti nebudou. Ale přece váhal zakročiti proti nim ihned se vši rázností. Aristokratům zatím přikázáno predikanty propustiti a zdržovati se veškerých protestantských bohoslužeb. Ale r. 1618 arcikníže postoupil dále. Přikázal aby všichni lutheráni — i šlechtici — buď katolickou víru přijali anebo v roce svou vlast opustili. A skutečně velká většina uposlechla.

Vzdornější menšina stěhovala se značným počtem i do země českých; vždyť zvláště na Moravě na císaře Matyáše bylo hotovo eldorádo sektářských sekt a německých sektářů, vyháněných z svých

Největší a nejbohatší výběr

Mikulášských dárků a vánočních cukrovinek

— má firma —

Antonín Šejnoha,

nejstarší závod cukrářský a kavárna v Hradci Králové, Velké nám.,

proti Biskupské residenci pod podloubím.

Nejjemnější bonbony vlastní výroby.

:: Velký výběr jemných čokolád ::

Káva, vína, čaj a různé jemné likéry.

FEUILLETON.

Ferdinandové a německí protestanté.

Do dusného ovzduší radikálně-vlasteneckých frází a tuctových kladeb dřív nebo později jest potřeba vpustiti proud zdravého právanu.

Ferdinandům šlo o církevní uniformitu mezi poddanými v zájmu upevnění politické administrativy, kterou chtěl posilovati Josef II. uniformitou úřední, „státní“ řeči.

Habsburskové před Bítou horou i po ní tiskli jak protestanty české tak německé. A německí protestanté před bělohorskou katastrofou pocítili ostří habsburské politiky církevní palčivější než Čechové.

Ferdinandovi II. nechtěli roku 1596 lutherští stavové ve Štýrském Hradci holdovati, pokud jim nebude povolena náboženská svoboda. Ale mladý panovník se nezalekl — a 12. prosince mu císařští složil hold obyčejným způsobem. Ferdinand 13. září r. 1598 vydal edikt, jímž nařizeno lutherským predikantům, aby se vystěhovali do 14 dní jak ze Štýrského Hradce tak ze všech ostatních jeho měst. Protože kazatelé k odchodu se neměli, arcikníže hned 28. září své nařízení zrušil; přikázal, aby predikanti pod trestem

smrti opustili Št. Hradec ještě před západem slunce a v osmi dnech aby zmizeli z veškeré země. Když někteří kazatelé hledali útulek po zemi u šlechticů, pohrozil Ferdinand přechováváním ve věcech příkře.

Ještě téhož roku nařídil arcikníže všem měšťanům svých zemí, aby se přihlásili ke katolické církvi. Jinak necht' se vystěhují; pro ten případ povoluje se jim prodati vlastní majetek, ale jsou povinni zaplatiti desetinu ze sta svého jmění.

Roku následujícího (1599) Ferdinand přikázal všem patronům, aby na své fary a ostatní obročí presentovali diecésnímu biskupovi kněze katolické; jestliže by neuposlechli, necht' přes hlavy vzdorujících patronů dosadí kněze sám biskup. Dále nařídil, aby byly protestantské školy zavřeny; zakázal lidu čísti protestantské knihy a měšťanům přijímati protestanty za spoluměšťany; necht' bez svolení farářova nikdo měšťanského práva neobdrží.

Ferdinand k vši rychlejší realizaci své církevní politiky zřídil komisi, která by jeho rozkazy v život uvedla a protestantské obyvatelstvo co nejdříve pokatolila. Protože se čelal branný odpor sektářského obyvatelstva, dostala komise po bok vojska. Komisi uloženo dosaditi na všechny fary správce katolické, zbývající predikanty vypaditi a proměnit v katolické ty chrámy, které

ka konsumního, a odtud do škrobárny, stála 3600 korun, ba co více, reexpedice vagonu z Mostu do Bažejovic stála 3811 K při 83 q. Pro to již nemáme slov, vidíme-li, že zemědělci za přípravu půdy, za zasazení, ošetřování, sklizeň a dovoz bramborů na dráhu dá se 44 K, kdežto za pouhou dopravu po dráze připadá na 1 q 45.91 K, t. i. slovy čtyřicetpět korun 91 hal. Tento vagon bramborů stál ústřednu (50+45.91 K) à 95.91 K, prodala jej škrobárně po 40 K, prodávající tudíž na 1 q 55.91 K. Počítáme-li, že ústředna prodává na 1 q takto zničených zeměků pouze 45 K (prodává v mnohých případech daleko více) a počítáme-li na př. v Bažejovicích dodnes pouze 100 vagonů prům. à 120 q, spějeme k přibližnému závěru, že ústředna ledně v bažejovické škrobárně prodává na dodaných bramborách (12.000 X 45 K) 540.000 K.

Takto tedy odkrývá děsné vředy státního hospodaření sám orgán té strany, která další činnost ústředny svým hlasováním zabezpečila. Chápají nyní rolníci jasně, jaké hrozné škody vznikly našemu obyvatelstvu z rudo-zelené koalice a ze zrady občanského bloku? Kdyby vagony nemusily jezdit sem tam se státní aprovisací, co všechno mohly v krátkém čase přivézt z ciziny! A zvláště to mělo ministerstvo zásobování uvážiti na základě několikaletých zkušeností, že brambory budou zmrzati při státním hospodaření i letos, čímž ke škodě potravinové přistoupí ještě mnoho mrzuté a nákladné práce.

Jsou úředníci pro blaho republiky — či obráceně? V naší demokratické (!) republice patrně lid jest tu proto, aby vyparádil a kavalírsky platil právě úředníky nejzbytečnější. (Úředníci nezbytní, kteří pracují do úpadu, trpí nouzí.) Právě napsaly protestantské »Kostnické Jiskry«: »Jeden americký přítel našeho listu píše nám mimo jiné toto: A ještě něco, co našincům zde neide do hlavy. Pro Omahu byl určen českoslov. konsul. Rakousko-uherská vláda nikdy konsula ne měla, poněvadž obchodní styky jsou pranepatrné. Bude to jen čistě reprezentační úřad, který bude stát Vaši vládu na 2 miliony korun ročně. Tu práci, kterou konsul čsl. republiky bude mti, lehce by zastal nějaký našinec zde a nestálo by to Vaši vládu nic. Tyto dny psal sem p. konsul z Washingtonu, kde se právě nalézá, aby mu poslali mapu Omahy, naznačili vilovou část města, kde si chce zařídit vilu dost velkou a pěknou, aby tam mohl bydlet sám, jeho ataché (!) a mohl v ní mít úřadovnu. Ta vila má být blízko hotelu, aby neměl daleko na dobrý oběd. Našinci se tomu smějí a zároveň se zlobí, jak Vaše vláda vyhazuje peníze. Je to k smíchu každému americkému člověku, když zadlužená země chce dělat takovou nákladnou reprezentaci! To Vám na kreditu nepřidá, naopak Američané Vám budou tím méně důvěřovat. Máte tam mnoho žvanilů a úřadovců a ti přivádějí národ na mizinu.«

Ergo — tohle jsou ty záznaky protikatolických extravlastenců, jejichž záření předpovídáno pro ten okamžik, až zasvítne jlttenka osvobození. Pro protekční dítě zřízen neřehčej outádek, který by však hodně nesl do kapsy. A pak že má republika málo peněz!

Nábytek na splátky.

Teréna Škubertová, Hradec Králové.

Čeník po sazení 6 Kč předem.

země jak od katolíků tak lutheránů, poněmčovali svým přílivem zvláště jižní Moravu.

Tu vidíme dva nápadné kontrasty. Zatím co protestanti v Čechách silně se uvolnili již roku 1575, zatím co si dobyli roku 1609 majestátu, zatím co na Moravě docela protestantismus utiskoval katolíky, v německé državě Ferdinandově zavládla reakce zcela bezohledná.

Proti komu vystoupila habsburská vláda v Broumově a Hroboch? Tam byli protestanti němečtí. A těmto protestantům pomáhali protestanti stavové čeští, kteří české katolíky pronásledovali.

Po bělohorské katastrofě zakročeno přísně jak proti lutheránům českým tak německým. S počátku jevil císařský dvůr velké obavy před svým politickým společným, lutherským kurfiřtem saským, který hanebně zradil zájmy protestantů českých; proto otáleno s vyháněním predikantů německých. Ale samy katolické univerzity v Německu projevíly velký podiv, proč panovník trpí německými predikanty, ačkoli protestanti aristokraté na svých statech katolíky bezohledně pronásledují. Tedy r. 1522 odhazují německým lutheránům v Praze dva kostely a dva němečtí kazatelé odešli.

Když se Ferdinand II. na sjednání říšských steskůch o své síle, vypověděl r. 1623 všechny německé kazatele s měst i vesnic. Výsosty proti

Královéhradecká bankovní jednota

společnost s r. o.

v Hradci Králové.

Dopisní adresa: Alibanka.

Účet pošt. spoř. č. 140.278.

Číslo telefonu 83.

Provádí veškeré obchody bankovní a směnérenské.

Vklady srovnají se nejvýhodněji.

Bankovní obchodních směnek.

Slovní listy poštovní spořitelny na požádání zdarma.

Rozmanitosti.

K poslední řeči Zavoralově »Nár. listy« dne 24. listopadu poznamenaly: »Opat dr. Zavoral je stejně ozdobou našeho parlamentu, jako jest ozdobou kazatelny. Jeho pastorní výmluvnost, proniknutá ryzí láskou, lidskostí a snášlivostí, nezůstane bez účinku také na posluchače, jenž náleží táboru jinému a nesouhlasí s ním ve všem vsudy. Jak vroucně tklivě zněl jeho hlas, když mluvil Němcům do duše přátelsky a smířlivě, ale též obrněně, když jménem lidové strany ohlašoval jim rozhodný boj, neopustí-li bludné a nepřátelské cesty proti republice.« — Srbský pravoslavný metropolita dr. Letice ze Sarajeva požádal o přijetí do katolického kláštera. — Jak a čím se udržují americké sekty, patrně z této zprávy. Na sjezdu presbyteriánů v Pittsburgu v listopadu t. r. působila zděšení zpráva, že new-yorské banky hrozí žalobou, nezaplátí-li tato církev 150.000 dolarů. Jsou to peníze vypůjčené na mezinárodní agitaci. Kdyby presbyteriáni místo dalekých agitací, prováděných po způsobu volebním, raději zkvetli vnitřně, nebylo by tolik důhů. — Nová taktická mírová organizace americké armády vyžaduje 337.221 mužů. Tedy neúprosný militarismus přes všechny hezké řeči nalezl cestu i do Spojených Států, třebaže jest ještě hodně daleko od předválečného militarismu pruského. — Dle zprávy českého soc. demokrata Polacha v Moskvě je nyní asi jeden milion obyvatel, z nichž jest 400.000 úředníků. A tohle že jest odstranění buržoasie? Nikde nikdy tolik tyranských lenochů nevyššávalo pracující lid jako nyní v Rusku. Polach dodal: »Na Rusku jest byrokracie, která vyrostla v takové síle, že celý život hospodářský, sociální a politický je zbyrokratisován... Přijďte-li do Ruska, do Moskvy, uvidíte, jak tam strašlivým způsobem se keřasí, že u nás nemáme o tom ani zdání.« Zkrátka židé ruský lid přetvořili na houfy neubohějších malomocných otroků. — Rusko se vzdává na milost a nemilost cizím kapitalistům. Tam dospělo tedy »osvobození proletariátu«. Sovětová vláda poskytuje různé koncese kapitalistům států dohody. Zaručuje, že cizí kapitál, vložený do podniků zřízených v Rusku, nebude socialisován ani zabaven; žádnými vládními nařízeními nebudou výsady toho kapitálu rušeny. Napřed tedy bolševici zločinně zrušili průmysl domácí a nyní jako žebráci klečí před cizími boháči s prosbou, aby za lichvářské zisky zachránili ruský lid před smrtí hladem. — V Itálii obecní voľby značí velikou porážku sociální demokracie, která doufala, že získá aspoň 3000 obcí. Zatím však nacionalisté získali většinu v 4074 obcích, katolický lidovec v

vzdorujícím se zostřily. R. 1624 se našlo, aby se plně pátralo po všech predikantech; kteří se nepřiznali k náboženství katolickému, buďtež z celého království vyhnáni. Zakázáno zapisovati do seznamu občanů kteréhokoli nekatolíka v obcích země české. Protože byl silný nedostatek katolického kněžstva, přilámalo se do země mnoho feločnictva polského. Tedy polskému knězi musil ustupovati německý predikant.

Nyní v obcích německých postupovala reakce rychle — tu přísně tam mírněji jako v obcích českých. Křesťané němečtí protestanti v městech vzdorovali, byli vypovězeni. Jestliže leckde při hranicích katolická persekuce na čas ochabovala, dalo se to ze strachu před kurfiřtem saským, jenž si němečtí vyhnanci stěžovali. Tolik listo, že tehdy katolická reakce neděla se z národního šovinismu, nýbrž z důvodů politiky církevní; Habsburkové hleděli utvrditi své pozice politické sjednocením obyvatelstva ve víře a hleděli tak vésti silnou čáru mezi zemí českou a protestantským sousedstvem z Míše německé.

Patrně tedy, že po Bílé hoře protestanti čeští neměli v Čechách spolehovitě německým co záviděti. Před Bílou horou pomáhali čeští protestanti často proti habsburskému domu protestantům německým; ta také nerozhodovaly důvody národnostní.

1411 a soc. demokraté v 2052 obcích. Sami nacionalisté mají nadpoloviční většinu. Jest významno, že tak mladá strana lidová obdržela o málo méně hlasů než soc. demokraté, kteří pracují již tak dlouho. Nejpokřivenější rána soc. demokracii zasazena tím, že nacionalistům padla do rukou řada velkých měst. Patrně tedy, že i v Itálii pozbývají účinnosti silná radikální slova, neodpovídají jim prospěšné skutky. — Ve Washingtoně se buduje nádherný velechrám Panny Marie za přispění katolíků celého soustátí. Bude to největší velesvatyně americká. Zvonice se bude zvedati do obřovské výše 385 stop, kopule bude vysoká 254 stop. Uvnitř bude přes 40 oltářů. Velechrám bude ve slohu románském. — O Bartoškových návrzích na ujaření církevního života praví v č. 43. »Kostnické jiskry«, že jsou pro evang. církev československou nepřijatelné. »Ničí naši církevní autonomii a bře nám právo, jichž jsme po mnohých utrpeních a legislativních námáhách pracně získali... Bartoškův návrh odlukového zákona znamená zničení církve a podřízení trosk církve libovůli státních orgánů. To není odluka církve od státu. To je zotročení církve se strany státu.«

Církevní obzor.

Kněžská rekollece v Jičíně koná se 15. prosince.

Zvýšení kongrua. Zvýšení pense. Administrátorům beneficí nebylo poukázáno zvýšení administrátorské provize (měsíčních 100 Kč). Vyrovnání se má státi teprve při interkalárním účtu. Poněvadž by mnohý musil na toužené zvýšení dlouho čekat, odporučuje se podati kolkovanou žádost na zemskou správu politickou prostřednictvím b. konsistoře. Zvýšení bude jim pak poukázáno. — Všem pensistům, kteří byli přes 15 let v aktivě, byla pense zvýšena na 300 Kč (mimo tři kvadri a kvinkvenálek a přídavku 400 Kč, které zůstávají). S poukazováním zvýšení započato.

Československá strana lidová.

»Pismákova dcera« v Adalbertinu. Jednota katolických tovaryšů uvedla svým dramatickým odborem původní Rutovu hru na scénu s neobyčejným zdarem. Dosud byly hrány obyčejně veselohry a snadnější hry. Byl učiněn pokus s charakterním obrázkem ze života venkovského lidu. Zdar tohoto pokusu dokázal, že v odboru dramatickém katolické jednoty je několik výborných herců. Nemůžeme se šitit o výkonech všech ochotníků a uvádíme jenom zelměna velmi zdařilé výkony pana Svatáka, Valáška, Darebníka, z dámských rolí představitelku tituluji úchy sl. Janouškovu, pak si. Švarcovu, paní Paulovou, Marečkovou. Rovněž menší role pánské i ženské byly s plným porozuměním předneseny. Obtížnou souhru hry vystavil zdařile režisér p. Valášek. Obecenstvo odcházelo s uspokojením z divadelního sálu, projevujíc přání, aby dramatický odbor věnoval vážným kusům bedlivou pozornost. Divadelní tato hra hodí se velmi dobře našim katolickým spolkům. Jest jenom litovati, že jest knižní vydání rozebráno.

Zprávy místní a z kraje.

Křepčovo divadlo. Je málo děl, která čerpají látku z oboru dětské psychologie, by dovedla chytit malého i velkého svou rozkošnou něhou, svým dětským motivem naivnosti a rozumnosti. Je to ovšem městským dětem známá kniha »Srdce« od Amicis a H. Barnettové: »Malý lord«. »Malého lorda« chopil se J. Kühn a vytvořil v souhlase s románovou koncepcí pro levitě rozkošnou postavku, typického malého amerického občana, jenž bude dětem milým pro vřelýcky. — Za velmi hojně účastí obecenstva byl sehrán »Malý lord« po třikrát tento týden Křepčou na našem jevišti a to s úspěchem, který také zasluhuje

KRÁSNÝ OBRAZ

NEJVÍTANĚJŠÍ DAR K VÁNOCŮM, ZHOTOVÍ

FOTOGR.
ATELIER

J. F. LANGHANS

HRADEC
KRÁLOVÉ

ADALBERTINUM.

titulu výkonu velmi dobrého. Největší entusiasm všech velkých i malých dětí patřil dývence Vavruškové, která byvši dobře vedena, vložila do svého výkonu tolik dětsky krásného, že se nebylo možno ubránit obdivu a pohnutí. Obdiv náš jest ještě oprávněnější, připomeneme-li si, že je to práce jen dítě, které nehraje rutinou, ale s prostou dětskou upřímností. Gratulujeme drobné umělkyni k jejímu výkonu. Čas dá jí jistě příležitost ukázat nám toho víc a víc. Také všichni pánové a dámy zůstali věrni svým tradicím zdatnosti, ke které se Klicpera během svého dlouholetého vývoje dopracoval. B. Jek.

»Malý Lord« při polovičních cenách co dětské odpolední představení opakuje se po čtvrté ve středu 8. prosince. Vstupenky u firmy Veselý na podsíní.

Nováček večer na oslavu padesátých narozenin mistrových pořádá ve dnech 11. a 12. prosince pokladě s jiným programem budební odbor Okresního osvětového sboru v Hradci Králové. Předneseny budou skladby klavírní, písňové, houslové, komorní a sborové.

Živnostenská banka filialka v Hradci Králové započala již s prodejem losů 4. čsl. třídní loterie a doporučuje interesentům včasný nákup, jelikož při velkém zájmu, který se jeví, nebude možno na pozdější přihlášky vzít zřetele.

Přátelům českých menšin na Orlických horách.

Pamatujte na hrdinné české duše, které i v chudobě odmítají podpory germanisátorů! Podejte pomocnou ruku místnímu odboru Nár. Jednoty Severočeské v Hradci Králové, který každoročně posílá menšinám mnoho užitečných darů. Od převratu přibyla řada nových škol menšinových. Věcné dary budtež dodány do obchodních místností firmy Jos. Plnáček na náměstí; peněžité dary (mimo sběrací arch) zašlete předsedovi odboru Karlu St. Kašparovi, měst. důchodnímu v Hradci Králové. Necht' žactvo vzpomene svých bratří a sester menšinových škol orlických odloženými věcmi (oděvem, knihami, hračkami a j.). Vděčná vzpomínka obdarovaných bude za dobrý katek nejlepší odměnou.

Dobřeňice. Na 1. neděli adventní u nás v zájmu blaha republiky musilo se tancovat. Mládež měla svůj Kateřinský věneček — jako by nebylo žádných starostí. Kam vede nezřízená touha mládeže po muzikách, ukázala u nás posvícenská tancovačka; při ní tekla krev mladého Jirouška ze Syrovátky, který opilému legionáři nic neudělal. Legionář sám byl ve rvačce bodnut. Utrácel se hazardně peníze, zdraví, čest i svědomí.

Dobře řekl indický básník Tagore, že Evropa brzy zapomíná na hrůzy války, že užívá a se baví, jakoby nebylo milionů mrtvých, raněných a plačících!

Hořice. Žijeme ve znamení přednášek; jedna stíhá druhou a všechny mají vzdělat ve směru protifirmském. Parský, Hrejsa, Bartošek a nyní dokonce biskup českých protestantů Herben o poměru českého národa k otázce náboženské. Na prvních třech jsme se účastnili svými řečníky, včera, t. j. 28. t. m., ohradil se »nejstarší« český bratr v Čechách proti debatě. Pan děkan spěchal po pohřbu, aby se dostal aspoň k dotazům, ale zatím přednáška, která začala dříve, byla skončena. Ačkoli všichni studenti a studentky dostali lístky zadarmo, nebyly lavice prý ani naplněny. Prý není proti Římu, vypravovali si, nýbrž pouze proti římskému klerikalismu. Kolikrát jsme tuto myšlenku ve všech možných variacích v Hořicích již slyšeli? Je to věru již nechutné. Současně mluvil na »Doubravce« náš poslanec dr. Nosek a pan děkan vším právem pronesl, že řeč takové kvality, tak důkladnou politicky, finančně, hospodářsky i kulturně, přednesenou s takou parlamentární elegancí jsme v Hořicích neslyšeli. Účastentství bylo veliké, byli tam i příslušníci z jiného tábora; chovali se však tak, že pan poslanec se vyjádřil, že tak podobené veřejné schůze již dávno neměl. Je vidět, že jsme si to v Hořicích, co jinde dělají dnes, dávno již odbyli, a že občanskou svobodu nevidíme v rozbití schůzi. Pan děkan dal řečníkovi dva dotazy, z nichž druhý

o rozhuce delší parání řečí zodpověděl. Těšme se, že o tomto časovém předmětu promluví, jak slibil, před širším obecním v radničním sále. A ještě třetí schůze se konala v týž čas a sice soc. dem. levice »Na špičce«. V tom ohledu uhýbáme prý v Hořicích silně na levo.

Kostelní sbírka na senežské pohorle v Rosicích n. L. vynesla 250 Kč, které svému účelu odevzdány.

Z Potěh, Bračic a celé farnosti všichni dobří katolíci večer 8. prosince na schůzi do Bračic Referuje p. posl. Košek.

Třetí pracovní schůze východočeských esperantistů koná se 12. prosince v Červ. Kostelci. Interesenti necht' si dopíši o bližší zprávy paní Bertě Keyzlarové v Červ. Kostelci, Sokolská 7.

(Z a s l á n o.)

Jednota divadelních ochotníků »Klicpera« v Hradci Králové předkládá veřejnosti seznam darů, jež v období 1915—1920 z výtěžků divadelních představení věnovala:

v roce	národním účelům	jobročním a kulturním účelům	válečným poško- zeným	na udržování divadla
1915	—	1000.—	2202.60	—
1916	—	600.—	1010.—	—
1917	2600.—	3266.—	400.—	1155.—
1918	2041.34	5420.—	—	2509.—
1919—20	2898.57	4620.—	—	10.137.50
Úhrnem	7539.91	14.906.—	3612.60	13.801.50

*) V rubrice této uvedeny jsou příspěvky těmto korporacím: Míst. odborům Červ. a Stříbrného kříže, fondu vdov a sirotek, fondu pro osleplé vojny, Jedličkovu ústavu, vdovám a sirotkům po padlých 18. pluku, váleč. zajatcům v Sibiři a jinovým obětním dnům.

V Hradci Králové dne 30. listopadu 1920.

Jednota div. ochotníků »Klicpera« Hradec Král.
Jiří Tolman, Karel Peřina,
předseda, jednatel.

MEŠNÍ VÍNA

zaručeně přirodní, nesporná, prvotřídní jakost
Nejemnější prima druh . . . . . a Kč 14.50 za 1 litr
Velmi jemný druhý druh . . . . . a Kč 14.— za 1 litr
Jemný třetí druh . . . . . a Kč 13.50 za 1 litr
Vino jest úplně čisté a spolehlivé k stáčení do lahví
Dodává v sudích od 50 litrů výše ohlavně známá firma:

Alois Čížek, příslušný dodavatel mešních vín
a soudní znalec vín.

Založeno r. 1897 v Humpolci. Založeno r. 1897

Transitní vinné sklepy ve Znojme.

Paramenta,
prapery, secky
a církev. nářadí
dodává nejlevněji

JOSEF VEND,
českosl.
odborný závod
Jablonek n. Orli.

Paramenta,
prapery, secky
a církev. nářadí
dodává nejlevněji

Moravsko-Slovenská banka v Olomouci.

II. EMISE AKCIÍ.

Zvýšení akciového kapitálu z 2.000.000 Kč na Kč 20.000.000.—.

Na základě zmocnění mimořádné valné hromady ze dne 20. října 1920 zvyšuje se s výhradou státního schválení akciový kapitál z Kč 2.000.000.— na Kč 20.000.000.— a předkládá k upisování

45.000 nových akcií po Kč 400.— nomin.
v úhrnném obnosu Kč 18.000.000.— nomin.

pro dosavadní akcionáře za přednostní kurs Kč 450.—, při čemž na 1 starou akcií připadají 3 akcie nové a pro nové akcionáře Kč 500.—, při čemž přidělovací právo vyhražuje si správní rada.

Lhůta upisovací končí dne 31. prosince 1920.

Podmínky upisovací:

Nové akcie mají nárok na dividendu od 1. ledna 1921. Ažlový přebytek případně po arážce výloh emisních nezkráceně rezervnímu fondu, podle stanov. Současně s přihláškou jest nutno složit Kč 200.— pro staré akcionáře, resp. Kč 250.— pro nové akcionáře. Upisovací přihlášku možno obdržeti u Moravsko-Slovenské banky v Olomouci a filialky v Hlincině, jakož i u všech sekretariátů a v administraci tohoto listu. Se splátkou sahradí se upisovatelům 4 1/2%, úrok do konce roku 1920, a do té doby musí býti upsané akcie plně splaceny.

Patřek se ochotňuje.

Moravsko-Slovenská banka v Olomouci.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklamacce se zasílají nezalepené a ne frankované expedicí v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. č. 66. v Praze: 49.060 (Tiskové družstvo.)
Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Pštroši politika.

Všecky nehoráznosti a neomalené útlisky socialisticko-volnomyšlenkářské, jež se páchají na katolictvu, pracují vlastně k vystřízlivění svedených davů a — ke konečnému vítězství věřícího lidu. Vždyť jest na př. přímo komické, když volnomyšlenkářský terorista velebí husity pro jejich osvobození svědomí anebo když radikální vyssavač republiky ochuzuje lid ústředním hospodařením a při tom křičí, že hmotnou nouzi zavinuje katolicismus. I ten socialistický lid prohlédá.

Vládní kruhy starají se o nejrůznější druhy sportu, o cizí Armádu spásy, o ubytování polsko-židovských uprchlíků, o židovské výčepníky v Podkarpatské Rusi, pečují o bezpečnost Hillersona atd. Ale při tom jako by církevní potřeby lidu věřícího nebyly záležitostí vysoce důležitou. Radikální pštros strká hlavu do písku a ohlédne se s jakýmsi zájmem jen tehdy, kdy jest za barbarského řevu znovu »zabrán« některý katolický kostel.

To »luštění« církevní otázky katolické projevuje se výhradně negací. Debatovali, co by se mělo katolíkům uloupit, jak by se přiskřípl katecheti, jak vychovávat mládež »protiklerikálně« a pod. Ale nějaké přípravy k rozumnému a přátelskému dorozumění s katolíky nikde.

V rozhodujících kruzích vládne přímo pověrečný strach před jakýmkoli projevem náboženským, třebaže přece národ (který prý si vládne sám!) svou převážnou většinou jest smýšlení křesťanského. V »národě Husově a Komenského« politikové jsou velice opatrní, aby veřejně nikde nevyslovili ani jméno »Bůh«. Před cizími (i zbožně křesťanskými) hosty naši politikové velice úzkostlivě dbají toho, aby se zakryl katolický charakter velkých mas českého lidu.

Tahle politika polární noci ovšem dlouho pokračovati nemůže. Vždyť přece i do cizích listů až za oceán přicházejí zprávy, že na Sv. Horu putovalo přes 100.000 českých katolíků, že na Velehrad se jich schází ještě více, že lidová strana jest svou početností nyní prvou stranou národní atd.

I polární noc má své konce. Po přečastých řečích o husitech a Bílé hoře bude konečně nutno veřejně pojednávat o tom, že teprve katolictví z bašteřivých kmenů v české kotlině utvořilo skutečný mocný národ. Musí se přemýšlet, proč Karel IV. povzněl náš stát k tak velké slávě a proč sami vítězní husité naposled se podrobili

samému úskočnému Sigmundovi, jen aby obnovili spojení se světem katolickým. A proč sám osvěcený husitský král Jiří Poděbradský s Římem tak horlivě vyjednával? Zasluby katolických kněží-buditelů pobělohorských nevymaže z českých dějin žádný volnomyšlenkářský fanatik. Rovněž nikdo nezatušuje, co znamenají katolíci pro české osvobození a upevnění republiky v době kdy rusko-židovské mise, Maďaři a Němci ohrožují základy státu. Pštros musí nechat klíček. Katolíci si to vynutí.

A že ta chvíle jest nedaleká, ukazuje světová šachovnice zjevně. Ti politikové, kteří v různých státech se postavili ostře proti Vatikánu, rozmnožili bolševictví, vyvolali zlé duchy, které snažili se marně zažehnati. A všude se poznává, že sopečným výbuchům zabránili právě katolíci. Nestačí tedy u nás politika skrčeného provincialismu v době, kdy hlaholí obrodné hymny katolické ve státech mocnějších.

V »Národ. listech« 27. listopadu již první jarní skřivánek se ozval. Poukazuje se zde na obnovu styků Francie s Vatikánem. Pisatel praví: »Francie poznala za války a ještě snad více po válce, že se poněkud brisnám přerušením styků s kurií vzdala velmi cenných výhod a privilegií, které jí plyuly z dobrého poměru k Vatikánu. Vyrostlo v tisku mnoho smělých kombinací, které vidí již vyrůstati katolické říši v Bavorsku, Rakousku, Maďarsku, Polsku a — v Československu. Vše to má ještě čas, ale bude dobře, když budeme věnovati těmto kombinacím pozornost. . . . Dělá-li se v Anglii, Francii a jinde politika s »náboženstvím«, proč bychom ji nemohli dělati v Československu? Dnes je prý k vzájemnému dorozumění církve a republiky francouzské přiležitost nad jiné vhodná, »neboť sotva lze doufat, že všichni nástupci sv. Petra budou tak liberální jako nástupce právě vládnoucí . . . Kdo čteš, aplikuj!«

Ano — nechť aplikuje rozvážně i u nás každý rozumný politik, kterému záleží na uklidnění státu a na zkracení odporných otrokářů, od nichž se katolíci ani nesmějí dát ušáknouti. Skřivánek v »Nár. listech« zatím se odmítl. Žádná ozvěna z kruhů pokrokářských! Ale i to jest významné, že nebyl zakřiknut krkavčími skřeky. Demagogové totiž těžce přemýšleli, jak začít rozumnější politiku, aby se proti jejich čelům nevyroily šípy vlastních svedených, zklamáných žáků. Ohlašovali pokrokářský bankrot — toť úkol velice nepřijemný. Ale do chladné lázně konečně se skočit musí přece.

Ze světa vědeckého a uměleckého.

Náš krajan Jar. Smolík (t. č. americký námořní důstojník) sestavil stroj, který umožňuje porouchané ponorce vyplutí nad hladinu a pronikavým zvoněním i pronikavými paprsky volat o pomoc tonoucím. — V »Časopise katol. duchovenstva« píše velmi výstižně o sociálním křesťanském hnutí ve Francii dr. Jos. Hanuš. Dr. Snopek zde pokračuje ve stati »O působnosti slovanských apoštolů v Čechách a o křestu Bořivojově«. Dr. Statečný píše o monismu. Velice zajímavá jest úvaha dr. Mikšíka »Svátoštné způsoby ve světle moderního atomismu«. — Nová správa Palestiny obrací svůj zřetel k starožitným nálezům, jež lze očekávat v této pamětihodné zemi. Zřízeno bylo za tím účelem archeologické oddělení, které bude zodpovědné za zachování veškerých starožitností. Vrchní zplnomocněnec v Palestině vyzval veškeré tamější archeologické společnosti, aby správci tohoto nového oddělení bylo oznamováno vše, co má jakoukoliv zajímavost pro archeologii v Palestině. Zástupci všech oněch společností budou pověřeni k obstarávání této služby. — Krásná a časová sbírka básní Fr. Odvalila »Co v duši zaléhá« vyšla nákladem »Družiny literární a umělecké« v Olomouci. Odporujeme všem. — V Chalci založeno museum bakterií, těchto drobnohledných tělísek, která hrají v organismech tak obrovskou roli. Sběrka má již přes 800 různých druhů bakterií. Tyto jsou udržovány při životě umělým způsobem. Některé z nich vyžadují si potravu, po které jiné zase hynou. Jsou velmi citlivé na teplotu. Žijí a rozmnožují se v malých skleněných tubách. Brzy bude tu sbírka všech škodlivých i užitečných mikroorganismů na světě. — V Zemědělském nakladatelství A. Neuberta v Praze vyšla J. Rodena »Naše maličká«. Spisovatel stal se oblíbeným u české obce čtenářské již svým »Irčným románkem«. — Na lékařskou fakultu české university v Praze vetřelo se plno cizích židů pomocí padělaných nebo jinak nezákonně nabytých dokumentů; vždyť jest Praha eldorádem cizinců. Zmínění vetřelci užívají svého pražského pobytu ke zcela jiným účelům než ke studiu. Čeští a slovenští medikové proti cizincům podali protest, žádali na ministerstvu školství a národní osvěty, aby jich byli zbaveni. Ale ministerstvo, které dovedlo tak pružně vystupovati proti českým katechetům, nápadně se odmítelo. Když čeští akademikové čekali celý měsíc na odpověď marně, sešli se 25. listopadu znovu na fakultní schůzi. Zde doznával úmysl ony vetřelce vůbec do přepíchných poslucháren a laboratoří nepřipustiti. Jenom na velké naléhání zástupce ministerstva, rektora university a děkana lékařské fakulty akademikové od svého plánu zatím upustili. Kdo by se dívil velikému rozčilení? Maďarsko-židovští posluchači vydávají se před úřady podvodně za Slováky a jsou při tom tolik drzí, že se domáhají pro sebe přednášek německých. Chovají se na fakultě tak, jako by tam byli pány a čeští posluchači pouze hosty. — Profesor medicíny W. T. Coughlin na katolické university v Sant Louis (ve Spojených Státech) byl jmenován členem komitétu rozhodujícího o udělení tří Nobelových cen. Přidělen odboru fyziolo-

Královéhradecká bankovní jednotá
společnost s r. o.
v Hradci Králové.

Depozitní ústava: Albibanka.

Účet pošt. spoř. č. 140.373.

Číslo telefonu 83.

Provádí veškeré obchody bankovní a směnárenské.

Vklady sárokují se nejvýhodněji.

Escont obchodních směnek.

Služby listky poštovní spořitelny na poštovní sdarva.

Záložní úvěrní ústav v Hradci Král.

Založeno 1868. Centrála v Hradci Králové. Založeno 1868.
Filialky: Praha, Semily, Dvůr Králové n./L., Jablonec n./N.

**Kupuje cizí valuty.
Inkasuje šeky a pohledávky v cizině.
Uhraňuje účty do ciziny.
Provádí veškeré obchody bankovní.**

nesmrtelného Dantea Blokša sděluje, že výklad »Očistce« byl nucen r. 1900 vydati vlastním nákladem. Jelikož se tak zadlužil, přestal pracovat o výkladu III. dílu. Také jeho překlad Danteova »De vulgari eloquio« a »Convita« zůstal pro nedostatek hmotných prostředků nedokončen. Ovšem nyní republika tím méně knězi-splsovateli poskytne pomoc k dalším pracím o Danteovi.

Kulturní jiskry.

Roráty. Jest pěkné svědectví pro hradecké katolíky, že si zachovali v adventě pěkné roráty. Jaký to milý pohled: panimáma jde do kostela s knihou archového tvaru, otevře zpěvy, psané v starých klíších a švabachem, a zpívá radostně a zvůně jako mladice! Vydání toto, které vyšlo před více než sto lety, už je řídké. I hradeckí katolíci budou za nějaká léta nuceni ohlédnouti se po rorátech nových, neboť staré už se neotiskují a zachovati je v paměti není možno. Totiž příčina těchto řádků. Máme nové vydání rorátů. Nedělní, pondělní a úterní vydal Msgr. Lehner. Slova upravovali Štulc, Šťastný a Rais. Středeční, čtvrteční, páteční a sobotní vydal P. Fr. Žák T. J. Slova upravil sám a nápěvy vzal z hradeckého kancionálu rorátního. Je to kancionál krásný, pečlivě psaný, zachovalý. Chová se v museu. Je o několik desíteklet mladší nežli kancionál klementinský neboli jezuitský, ale souhlasí s ním skoro úplně. Hradecký neuvádí vždy celého nápěvu, dokazuje to, že se podle něho zpívalo. Stačilo začít, a literáci s lidem věděli již, jak nápěv jde. Podle tohoto kancionálu vydal, jak řečeno, P. Žák nové roráty.

Co je přirozenějšího, nežli aby hradeckí katolíci sáhli k těmto rorátům. Jakmile staré vydání zahyne? Navázali by tak na minulost. Nápěvy jsou celkem tytéž. Odpadly lidové ozdůbky, které do zpěvů vnikly. Dlužno na ně pohlížeti jako na nešvar. Proto není žádná škoda, odpadnou-li. Poněvadž řečený kancionál je o několik desíteklet mladší klementinského, dlužno souditi, že jeho nápěvy byly již tehdy zlidovělé a že proto vypuštění některých nynějších lidových ozdůbek a přeměna není osekávání, nýbrž žádoucí očištění. Slova starých rorátů jsou málo cenná, jsou jed-

notvárná a hlavně chybná přízvukně. Jen přízvukná úprava dává rorátům svižnost, kterou se vyznamenávají české písně katolické. Proto v novém vydání jsou slova upravena. Přiléhají k originálu, ale jsou nová, myšlenkově bohatší a formou bezvadná.

Tyto roráty vyšly u V. Kolrby v Praze II.

Úvěr. družstvo Eliška v Hradci Král.,

katolický ústav,
přijímá vklady a poskytuje půjčky.

Rozmanitost.

V ruských zateckých táborech v Německu snaží se komunisté terorem donutiti internovanou rudá vojska k boji za vítězství boševictví. Důstojníci a mužstvo stěžují si na neornalý nátlak berlinské boševické mise. Vždyť německí komunisté hrozí, že v případě neuposlechnutí budou přislušníci rodin zajatců v Rusku postřeleni. — »Rudé Právo« sděluje, že Tusar nakoupil si na cestu do Egypta u čl. socialisty Hryzbyla látku na obleky za 28.000 Kč. Tohle ovšem průměrný občan v demokratické republice činiti nemůže. »Rudé Právo« prudce vyčítá, proč Tusar nekoupil u soc. demokratů. — Výsledek voleb v Jugoslavií byl tento: demokraté 96 mandátů, radikálové 93, komunisté 56, Radikova strana 46, seická strana 42, ličová strana 24, soc. demokraté 20. Jiné strany dohromady získaly 20 mandátů. — Chudinská rada města Plzně ustanovila za vychovatelku českých dětí v městské útulně židovku z Ukrajiny. Tedy české, dobře kvalifikované tehonce se vyhánějí a cizí židovka má privilej. — K otázce vystěhovalectví slovenského ptá se »28. říjen«: »Může-li býti co tragičtějšího, než to, že chudý Čech a Slovák se z osvobozené vlasti stěhuje a vlast jeho stává se eldorádem vyděračů, keřasů a dobrodruhů? I může býti větší zklamání, než zklamání emigrantů v cizině, toužících po návratu do staré vlasti, když vidí, že nejen na návrat není ani pomyslení, ale musí se v cizině starati o nové příchodí, kteří v poutech opuštějí rodnou zemi, aby v cizině hledali skývu chleba? Bohužel — u nás se již nikdo za tyto poměry

Bylo by málo řečeno, že toto město při dočasném vzdání dvora papežského přestalo pokračovati, že pouze zkosinatělo; nepřítomnost papežova totiž znamenala strašnou hnilobu Římu, nenáhlé klesání do bahna barbarství. Papežská tiara osvědčila se ve středověku jako jediná pružina rozvoje Říma.

Není potřebí podrobné analýzy. Události samy poučují přesvědčivě a velice výmluvně. Dokud ve XIV. století papežský dvůr sídlil v Avignoně, město toto zvelebilo se tak velkolepě, že v Evropě zobecnělo přísloví: »Kdo se vzdaluje od Avignonu, vzdaluje se od rozumu.« Rozkvět věd a umění v tomto městě oslňoval. Ale právě v této době rychle upadal Řím, který přes 60 let ve svých zdech žádného papeže nehostil. Když r. 1367 na důrazné výzvy Karla IV. papež Urban V. přesídlil do Říma, zhroutil se nad ruinami památné katolické kultury. Samy hlavní kostely a paláce byly polovičními troskami. Poznalo se, že papež bez Říma býti může, ale že existence Říma bez papeže jest skoro nemožná. Papež započal ihned restaurovati jak položíčené chrámy tak jiné významné budovy. Město pomalu se probouzelo z hnilobného spánku.

V nastávší trapné době schismatu pro mnohé bouře byly restaurační snahy v Římě valně zdržovány. Když konečně rozkol na směru kostnicím byl soběben, legát papež Martin V. po

ani nezastýdl. Do Prahy přišel legionář hledat místo; uměl pět řečí, byl schopný a pracovitý, s nejlepšími referencemi a byl by vzal místo. Několik. Hledal měsíc a utratil veškeré svoje úspory; nenašel však nic a roztrpčen odejel kamsi do ciziny. V tutéž dobu přišel do Prahy, do téhož domu, Němec, který ani česky neznal a žádné stálé povolání neměl; za týden seděl v tepém, výborně honoreném místě u jedné z největších německozidovských firem v Praze. — »Journal de la Crotte de Lourdes« uveřejnil dopis syna vynikajícího japonského diplomata Metona. Mladý Japonec zde oznamuje své obrácení na víru katolickou. — Presidium národní rady židovské bylo dne 5. prosince přijato prezidentem Masarykem ve slyšení. Deputace poukázala na příznivý výsledek, levíci se v soustředění všeho židovstva v Podkarpatské Rusi a ustavení sdružených stran židovských pro nastávající volby. Zároveň presidium národní rady židovské předneslo různá přání a pojednalo o požadavcích týkajících se kulturních židovských institucí. President vyslechl deputaci se zřejmým zájmem a s'bil účinnou podporu projevem přání. Velice se divíme, proč židé ve zprávě o výsledku audience se o těch kulturních požadavcích nevyslovili určitěji. Oč katolíci musí bojovati s nasazením vši energie, to už synagoga má dobře zabezpečeno. Sám soc. dem. list sděluje, že v Podkarpatské Rusi lid křesťanský houfně se otravuje v kořalnách, které jsou vesměs v rukou židovských. Vykonalo by tedy židovstvo i bez vyžádání audience velký kulturní čin, kdyby své ledovaté krámy zavfelo. Na to by nebylo zapotřebí zvláštních svolení. — Na Slovensku vede náš stát ve vlastní režii několik státních lázní. Hospodářské výsledky těchto státních lázní jsou ubohé. Tak Tatranská Lomnice měla za letošní sezonu příjem 1.400.000 K, z čehož zbylo čistého pouhých 30.000 K. Vše ostatní sežrala režie. Die »28. říjen« setvrdí: že přýjisti vlivní páni se svými manželkami byli delší dobu v Tatranské Lomnici úplně zdarma. Čímž by se tak ohromná režie vysvětlila. Věrohodnost test zajisté zvědava, co je na těchto zprávách pravdy, poněvadž přý na toto hospodářství byl upozorněn nejvyšší kontrolní úřad, který tam provedl revizi. o jejímž výsledku se zachovává velké mlčení. V Tatranské Lomnici měl svoje sídlo generální inspektor slovenských lázní a může přece býti za podobné mrhání peněz činěn zodpovědným, poněvadž celou letní sezonu měl kontrolovati. Jak jinde se hospodář, uvádíme za příklad jen malý Sliač, který pouze z koupelí a lázní má čistého na 400.000 K. Restaurace byla pronajata a vynešla též státu značný obnos. V Tatranské Lomnici bylo vše ve státní režii, i restaurace. — Teď jen voľte dále po státní socialisaci! Celé zástupy líných individuí čekají na rozmnožení pohodlných oufádků. — Činnost »Svazu národů« zahájena bohoslužbami. Před první schůzí sloužil pontifikální mši sv. biskup Msgr. Besson; přítomen byl svazový předseda Motta se zástupci ženevské vlády, hlavní tajemník »Svazu národů« Eric Drummond a velký počet jiných diplomatů a delegátů. Besson měl promluvu o katolickém stanovisku ke Svazu. Při odchodu z kostela udělil požehnání obrovskému zástupu lidu, který se do chrámu již nevešel. To u nás jsou jiní kubíci. Netoliko boží sochy a »vyvlastňující« církevní bu-

překonání těžkých překážek slavil r. 1420 svůj vjezd do věčného města. Ubohý Řím! Solva měl podobu města. Kam oko dohlédlo, všude rozklad, zříceniny a bludná nouze. Trosky paláců staly se hnízdy banditů, kteří páchali na veřejných ulicích zločiny ve dne v noci. Bída byla tak žalostná, že mniši, aby zahladili hlad, prodávali své knihovny a že nebyly ani prostředky k zaopatření světel do chrámů. Všude bylo viděti zbořeniny zarostlé travou a křovím. Mezi rozvalinami krčily se nově zbudované nuzné baráky. V nřze položených částech města vytvořily se bažiny, které šířily otravný zápach. Památný Andělský hrad byl většínou v zříceninách.

Ke konci XIV. století Manuel Chrysoloras psal svému císaři do Cařihradu, že skoro žádné sochařské dílo nešlo v Římě pohromě; materiálu z výtvarných uměleckých památek se užívá k výrobě schodů, prahů u dveří, koryt a k budování zdí. Stavivo budov položíčených odnášeno k pálení vápna. Mnoho chrámů bylo bez střeš; jiné proměněny v koňské stáje. Sama staroslavná basilika sv. Pavla měla jen kus střechy, takže dešť a krupobití v ní volně řádilo. K večeru pastýři hnali své stáda k přenocování do kostela. Do odlehlejší části města docela ze zpuštělé Kampeně vnikali vlci, takže bylo nebezpečno v samých vatikánských zahradách. Divá zvěř vyhřabávala i na hřbitově v Campu Santu mrtvolu.

FEUILLETON.

Když opustil papež Řím.

Pokrokářské ohňostroje, které po krátkém zasycení pohasínají, snaží se spáliti všeliké vzpomínky na obrovský kulturní význam papežského Říma.

Kdyby ve středověku po ztroskotání říše římské nebylo stolice papežské, této horlivé protektorky vzdělanosti a solidarity západoevropských národů, vyspělá civilisace bývala by roznesena na kopytech koní obrovských hord mongolských. Volnomyšlenkářský inteligent kárá »římskou tmu«. Kdyby však ve středověku nebyvalo obrovské energie papežského stolce, též moderní soudce spravoval by jako negramotný ulámenec škrpály některému mongolskému chánovi. Výhradně církev uchovávala a šířila kulturu v době, kdy vladaři zcela se oddávali věcem politickým a hospodářským.

Dějiny Říma ve středověku jsou velice názorným ukazatelem, co znamenala pro kulturu stolice papežská. Řím byl zbuštěným obrazem západní Evropy, byl zrcadlem kulturního snažení katolických oblastí vůbec. Nuže — Řím zachoval svůj význam výhradně nepohodlivě.

dovy, ale klekají zároveň před zlatým telerem židovským. A ještě se hrdě rozhlížejí, zdali se svět diví.

Církevní obzor.

Osobní zprávy. Vyznamenán: p. Jos. Hoke, katecheta v Chrasu, obdržel expositorium canonice. — Úmrtí: pp. Hugo Jiroušek (V Vuln.), kněz jubilar na odpočinku v Luži, † 4. prosince, Fr. Hovorka (V Vuln.), farář v Bohdanči u Pardubic, † 6. prosince. — Uprázdňené fary: Körber, ve vikariátu litomyšlském, na patronátu Alberta Thurn-Taxis. Konkursní lhůta končí 11. ledna 1921. Čachotín, ve vikariátu německobrodském, na patronátu JUD. Otty Metalla; a jeho choti Amalie, resignací faráře Jos. Freye. Konkursní lhůta končí 14. ledna 1921. Bohdaneč, ve vikar. pardubickém, úmrtím faráře Fr. Hovorky. Konkursní lhůta končí 17. ledna 1921. Administrátorem ustanoven dp. Otakar Hůla.

Úmrtí. Dne 8. t. m. odpoledne konal se pohřeb p. faráře Fr. Hovorky v Bohdanči u Pardubic. Jakou vděčnost si získaly jeho činné zásluhy, svědčího obrovské účastenství koláturníků. Kněží kráče lo před rakví 16. Když p. vik. sekretář J. Paľouš ze St. Ždánic nad rakví promluvil, zaplakali v přeplněném kostele staří mladí. A znovu s upřímnými slzami se loučili věřící, když na hřbitově p. farář V. Šetina děkoval korporacím, spolkům, obec. zastupitelstvu, učitelstvu atd. jménem spolusvětců. Dlouho se nezapomene, čím byl tento ušlechtilý kněz české menšiny v Rokytnici, jak v Bohdanči pomáhal lidu za války a jak energicky hájil práva věřících za svízelné doby po válce. Odpočívaj v pokoji!

Z vikariátu jaroměřského. (Rekolekce a konference.) Ve čtvrtek dne 23. prosince konali se bude ve farním chrámu Páně v Josefově o půl 11. hod. dopol. za řízení vdp. P. Žáka T. J. z Hradce Králové rekolekce. Po ní bude v hotelu »Fried« blíže náměstí konference duchovenstva, při níž promluví pozvaný řečník z Hradce Král. o věcech časových. K oběma zvou se i vdpp. z vikariátů sousedních. Kdo přeje si poledního občerstvení, račiž to záhy oznámiti d. farnímu úřadu v Josefově, jenž potřebné obstará.

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filialka v Chrudimi.

Telefony: 48a řídícího, 48b směnárná.

Akciový kapitál na K 120.000.000—

Vklady na K 800.000.000—

Reservy na K 70.000.000—

Centrála v Brně.

Filialky: Boskovice, Břeclava, Bratislava, Holešov, Jablonec n./Nisou, Chrudim, Kroměříž, Mer. Ostrava, Ném. Brod, Olomouc, Opava, P. sež, Praha, Prostějov, Přerov, Telč, Třebíč, Úher. Brod, Val. Meziříčí, Tábor. Letní expositura v Lázních Lupačovicích. (Telefon filialky v Bratislavě čís. 589, telegramy: M o r a v o a g r o.)

Vklady na knihy, běžný a úrokový účet úrokuje se nejvýhodněji.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všech druhů.

Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a veřejným korporacím.

Remboursní úvěry.

Financování importu a exportu.

Třídní loterie.

Pojišťování losů.

Československá strana lidová.

Hradec Králové. Krásný mikulášský večer uspořádaly sdružené spolky strany lidové dne 5. t. m. Provedena skvěle velice tklivá dětská hra »Za živa do nebe«, před níž promluvil případně p. katecheta Dostál. Pak byly chudé děti poděleny obuví za peníze získané z šlechetného daru Sv. Otce a ostatní jinými vhodnými dárky. Dvorana Adalbertina byla přeplněna. Návštěvou nás potěšil i p. biskup dr. Kašpar. Představení v úterý se opakovalo k plné spokojenosti obecnosti.

Hradec Králové. Dne 16. t. m. přednáší v organizaci strany lidové dp. P. Fr. Žák na thema: Kristus osoba historická či mytická? Počátek o půl 8. hod. Súčastněte se v počtu největším!

Pastorační a organizační kurs ve dnech 27., 28. a 29. prosince 1920 uspořádá klub lidového duchovenstva v Praze v refektáři semináře. Probrány budou otázky moderní pastorace a organizační práce. První díl věnován mládeži, druhý dospělým. Themata jsou: I. Pastorace mládeže školní mimo školu. Přehled dorostových organizací vůbec a katolických zvlášť. Činnost vzdělávací ve skupinách katolické mládeže. Činnost nábožensko-výchovná. Jak pracovat na politickém a sociálním vzdělání mládeže dospívající. Činnost zábavná. Po-

měr pohlaví ve spolcích mládeže. Činnost okresní organizace Sdružení mládeže. — II. Dnešní pastorace kněze na venkově a ve velkoměstě. Sociální vzdělání kněze a sociální výchova lidu. Družstevnictví a svépomocné instituce. Dnešní stav a snahy lidové strany a práce kněze v místní organizaci. Naše církevní politické poměry a př. prava na nejbližší budoucnost. — Začátek 27. prosince odpoledne ve 2 hodiny. Promluví vesměs praktické a odborníci. 29. večer představení v Urzili »Čarovná noc« předvede skupina Praha VII. Přihlášky buďte posílány na Sekretariát katolické mládeže Praha II., Salmova ul. č. 8., při čemž budiž podotknuto, zda se reflektuje na společný nocleh a vstupenku na divadelní představení.

Na Hlínecko. 12. prosince koná se v Kamenicích o 11. hod. dopol. okresní konference mládeže s programem: 1. Řečníkový kurs. 2. O včelařských kroužcích. Vařecko, okresní důvěrník mládeže.

Na okresní konferenci důvěrníků čl. strany lidové okresu novopackého, konané 28. listopadu v Nové Pace, bylo s politováním konstatováno, že velká většina katolického duchovenstva okresu novopackého chová se nevšímavě k veškeré práci organizační mezi katolickým lidem a důvěrníky v jejich těžké práci nikterak nepodporuje. Shromáždění důvěrníků vznášejí tudíž důtklivou výzvu k veledůst duchovenstvu okresu novopackého, aby v nynějších těžkých dobách v zámu vřvy a církve sv. se nevyhýbalo práci mezi katolickým lidem, zvláště když zkušenosti dokazují, že katolický kněz může se plně spolehnouti na organizované lidovce vždy a za každých, i nejtěžších okolností. Shromáždění důvěrníků plně doufají, že dobře míněné toto upozornění úplně postačí. V Nové Pace, 28. listopadu 1920. Jménem okresní konference okresní důvěrník.

Kostelní sbírka na semožatské pohřebí v Ročicích n. L. vynesla 250 Kč, které svému účelu odevzdány.

Hradec Králové. Na valné hromadě organizace lidové strany dne 2. prosince byl zvolen tento nový výbor: předseda — p. A. Fait, místopředseda — vdp. dr. O. Domabyli a p. B. Kořínková, hlavní důvěrník — dp. Dostál, místopředseda — sl. M. Zahradníková, zapisovatel — dp. J. Buryšek, pokladník — p. v. ber. spr. Pospíšil, kolportér — p. Drasnar, listonoš, revisor — senátor dr. F. Rey a p. Kieslichová, členové: p. Trásák, p. Kudláčková a p. Marečková. — Ve čtvrtek dne 9. prosince se obvyklá členská schůze nekoná.

Shromáždění členů III. řádu sv. Františka bude IV. neděli adventní 19. t. m. o 3. hodině odpoledne v chrámu Páně sv. Jana v bisk. kněž. semináři. Také nečlenové jsou vítáni.

Záložna v Hradci Král.

zápůjčné sdružení s ručením hmotným

Československé národní.

Vklady na knihy.

Půjčky. — Úvěry osobní

a hypoteční. — Zálohy. — Kauce.

Vadla. — Diskont úctě a směnek.

Zprávy místní a z kraje.

Klicperovo divadlo. Lakomec. Veselohra o 5 jednáních od Moliéra. (Režisér B. Stein.) Molière, tragikomik, muž, jenž byl tvůrcem slávy Ludvíkova věku XVII. století, tvořil typy, jímž se divák smál v krvavých slzách odporu nad lidskými chybami. Molière herec, dramaturg a básník tvořil mnoho a v tom bylo nebezpečí šablony, ale Molière komik a psycholog dovedl se vypořádání

KRÁSNÝ OBRAZ

NEJVÍTANĚJŠÍ DAR K VÁNOCŮM, ZHOTOVÍ

FOTOGRAF.
ATELIER

J. F. LANGHANS

HRADEC
KRÁLOVÉ

ADALBERTINUM.

Ačkoli Martin V. byl zahrnut svízelnými starostmi církevní politiky, pečoval hned energicky netoliko o zrestaurování nejpočetnějších budov, ale nadto o nové umělecké zvelebení Říma. K odstranění trosk z ulic (aby se tyto staly opět schůdnými) imenoval zvláštní úředníky (mistry cest). Rázně zakročil proti hnzdám četných loupežníků ozbrojenou mocí. A jest velikým divem, jak brzy papež při prostředcích velice skrovných moudrou taktikou zhojil těžké rány svého města. Papež Eugen IV. (1431—1447) byl z Říma r. 1434 vypuzen ničemným spiknutím světláckých sobců, v jejichž čele stál mocný kníže Filippa Mario Visconti z Milána. V Římě prohlášena republika. Ale místo nových řádů nastala tam anarchie. Luza plnila církevní budovy a kazila neuvěřitelně památky. Sami noví gubernátoři místo zjednaní pořádku rabovali k svému osobnímu zisku. Proto také vlastenečtí Římané stupňovali své volání po obnovení papežské vlády tak úsilně, že ještě téhož roku plnomocníci papežští vieli za velikého jásotu obyvatelstva do věčného města. Nové překážky však zdržovaly trvalé usídlení papežovo v Římě.

Konečně r. 1443 po téměř desítiletém vyhnanství papež slavil svůj vjezd do uklidněného města, isa pozdravován velice nadšeně. Ale ty hluboké stopy předchozí »republikánské« anarchie

jaký seznal Martin V. r. 1420. Nuzní obyvatelé ve svých campanulových pláštech a botách připadali cizincům jako pastevci. Z antických památek se pátilo váno; i z chrámů kradl se mramor a jiné drahé kameny. V úzkých, zpustlých ulicích proháněly se krávy, kozy a ovce. V některých místech byly od obyvatelstva opuštěny domy, které hrozily zřícením. Ze strachu před pádem velkých zdí poctivé obyvatelstvo vyhýbalo se samé ulici vedoucí k Sv. Petru. Ohavný dech morů kampaňských bylo slyšet i v samotném Římě. V okolí Vatikánu odvažovali se časy nočního včel na hřbitov, kde vyhrabávali mrtvolky. Kostely sv. Pankrácia a Panny Marie in Domnica byly blízko sesutí; kostel sv. Štěpána byl bez střechy. — Zkrátka lid sám souhlasil v mínění, že z Říma by se bez papeže stalo zpustlé hnízdo.

A ejhle — po těch trapných periodách papežové znovu učinili z Říma neuvěřitelně ohnisko evropské vzdělanosti a obec velice bohatou.

Kdo tedy posud blábolí o »temné noci« Říma, jen ať si vzpomene že tehdejší nepřítelé papežské stolice v Itálii byli nepříteli netoliko opravdového křesťanství, ale i drobného lidu a zdravého kulturního rozvoje. Papežství při svém postupu bylo nuceno bojovat s bezcitnými sobci a demonstrovalo skutky velkolepými svůj upřímný zájem o pokrok vsádku ušlechtilý.

vyhnouti. Toto nebezpečí klade také velké nároky na prováděcího umělce a proto přirozené byl on sám nejlepší interpret svých postav. Lakomec, provedený »Klucperou«, byl pošťuchodným večerem, provedeným v dobovém stylu velmi dovedně. Pan Ing. Hruška podal úzkostlivého, lakomého Harpagona se vši tragikou jeho vad s neoppyčelně dovednou kompoziční technikou a souladem. Rovněž pan Jan Huňáček přispěl nemálo k dokonalosti Moliérovských typů. Těšíme se na slíbené hry, které budou jistě tak dokonale provedeny jako obě dosavadní. — B. Jek.

K účinné památce ↑ paní Barbory Eiglové věnoval výbor dámského spolku »Anežka« 60 Kč, dobročinné komitě dam 20 Kč, plukovník Jirotko s chotí 25 Kč a p. ředitel Sekera 20 Kč ve prospěch dítek hlučoněmých v Rudolíně, jímž byla zesnulá paní velkou příznivkyní.

Mládeži dospívající. Nynější doba vyžaduje zdravého a silného dorostu, který je podmíněn střídavostí. Největším jeho nepřítelem je alkohol, jenž zlobně působí na vývoj organismu i na jasný rozum. Zveme všechna sdružení mládeže i jednotlivce, kteří souhlasí s myšlenkou abstinence (Čs. abst. svaz v Praze) na ustavující schůzku kroužku mladých abstinentů v Hradci Králové ve středu 15. t. m. ve Studentském domově v Jiráskových sadech (restaurace). Promluví tam pan MUDr. Studnička o škodlivosti alkoholu.

Naším přátelům. Oznamujeme předem, že »Obnova« příštím rokem bude vycházet měsíčně jako apologetická revue, čímž bude vyhověno nálehavým požadavkům doby. Katolictvo v našem státě stojí před zápasem velice houževnatým. V takové situaci se odporučuje účelné hospodaření i v časopisectvu, zvláště jsou-li tiskařské poměry velice obtížné. Obyčejný týdeník jest nucen referovati o těch událostech, o nichž píše i jiný list bratrský, čímž vzniká zbytečně částečná konkurence. Zato však revue uveřejňuje výhradně úvahy cenné trvalé, které se stávají vítanou pomůckou našim řečníkům a organizátorům. »Obnova« bude vycházet o 16 stranách formátu »Života«. Roční předplatné 24 Kč. Prosíme své dosavadní přátele, aby horlivě agitovali pro nejhojnější vzrůst nových odběratelů. Velice důležitá témata budou v revui probíráti osvědčení odborníci, takže časopis ten v našem hnutí bude míti tak velice významný.

Nejlevnější a nejbezpečnější pojištění pro případ úmrtí a věna dětkám
poskytuje dobročinný spolek

„Charitas“ v Hradci Králové,

jenž, založen jes r. 1908 na zásadě křesťanské svépomoci, za dobu svého trvání vyplatil na podporách již na 150.000 korun, sčítav 676 členů.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45 let. Každý člen se zavazuje, že splatí při úmrtí spoluvělna 2 K, jež se vyplácí bez průtahů buď zákonitým příbuzným aneb účelu a osobám, jež si člen písemným prohlášením výboru za svého života označil. Lékařská prohlídka zdarma.

Př spolku trvá od r. 1911 **věno** do odbor, jenž poskytuje též do-
spolým v den jejich sňatku, případně v den dospělosti jejich, aneb také při úmrtí těch, kteří je do odboru věnného přihlásili. Vyplácí se tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru bylo přihlášeno.

Jinochy může přihlásiti až do státi 18 let a dívky do 16 let každý, jen když týž jest tělesně zdrav a nepřekročil 66. rok věku svého. Zápisné 6 K je pro všechny stejné, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmíněných případech povinné podpory. — Blíží v prospektu, jež na požádání zdarma zasíláme. — Adresa ani:

Spolek „Charitas“ v Hradci Král.

Dr. František Reyl, Václav Jendovský,
předseda, jednatel.

Všem,
kteří sdíleli se mnou žal nad ztrátou mé drahé matičky, paní
Barbory Eiglové,
jakož i dárčům květin a peněžitých obnosů k účelům dobročinným,
vzdávám upřímné díky a vroucí za to
Zaplatě Běh.
Adéla Eiglová,
dcera.
V Hradci Králové, v prosinci 1920.

Největší a nejbohatší výběr
vánočních dárků a cukrovinek
— má firma —
Antonín Šejnoha,
nejstarší závod cukrářský a kavárna v Hradci Král., Velké nám.,
proti Biskupské residenci pod podloubím.
Nejjemnější bonbony vlastní výroby.
:: Velký výběr jemných čokolád ::
Káva, vína, čaj a různé jemné likéry.

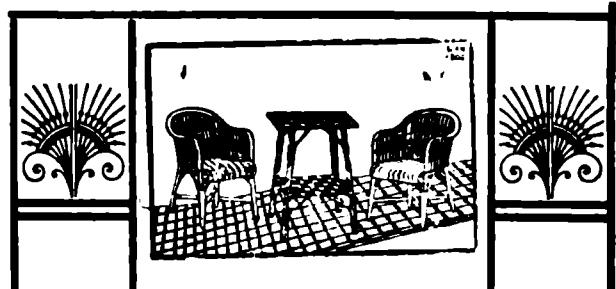
SVÍCE **CHRÁMOVÉ**
pravé voskové, výborné
polovoskové,
paškáty,
triangle, jakož i
KADIDLO
dodává opět každé množ-
ství, nejlevnější staré české
továrna na svíce, mydla a sodu
Jos. Pilnáček, Hradec Král.

Nábytek na splátky.
Továrna Škubertský, Hradec Králové.
Ceník po zaslaní 6 Kč předem.

KOLÁRKY
celuloidové, dvojité
opět zasílá
F. STADNÍK, OLMOUC,
výroba kostelních paramentů
a praporů.

Vhodný dárek. Krásný obraz.
Obrazy.
Zrcadla. Rámce.
Výroba rámců.
Vkusné zasklívání fotografií.
Veškeré zboží papírnické.
Nejstarší Filiálka:
t. dr. závod Kiosk u mostu.
U Kieslichů.
Hradec Král. Krám naproti poště.

Kostelní nádoby,
kalichy monstrance atd., klenoty, notářské
prsteny, hodiny, jídelní přístroje, opravy a
znovu slazení odborně a levně provádí
JAN STANĚK,
pasíř a ciseleur, stálý přísední znalec zem-
ského trestního a okresního soudu,
Praha L-979, ul. Karoliny Světlé, 12 n.

Prohlédněte si výkladní skříně
a nové obchodní místnosti firmy
Mělnická společnost
pro průmysl košíkářský,
společnost s r. o., Mělník,
Filiálka: Hradec Králové.
Českoslov. náměstí, proti Zámečnické.
Praktické vánoční dary.
Stálá výstava.
Nábytek, kečárky, koše, galanterie.

Paramentní závod
nejstarší české firmy:
Ignáce V. Neškudla syn
v Jabloněm n. Orli. (Čechy)
bratr P. J. Neškudly, býv.
arafa ve Výprachticích)
doporučuje:
**veškeré kostelní rou-
cha, kereuhve, pra-
pory, jakož i kovové
behesluž. předměty.**
Ceníky, rozpočty i zásilky
na ukásku zdarma a franko
Tisíce pochvalných uznání
a vyznamenání.
Nejlevnější, nákupní pramen v rep. Československé

MEŠNÍ VÍNA
saručeně přirodní, neporušená, prvotřídní jakosti
Nejjemnější prima druh . . . a Kč 14.50 za 1 litr
Velmi jemný druh druh . . . a Kč 14.— za 1 litr
Jemný třetí druh . . . a Kč 13.50 za 1 litr.
Vino jest úplně čisté a spolehlivé k stáčení do lahví
Dodává v sudech od 60 litrů výše chvalně známá firma:
Alois Čížek, přísední dodavatel mešních vín
a soudní znalec vín.
Založeno r. 1897. v Rumpolci. Založeno r. 1897
Tradiční vínaé sklepy ve Znojme.

Odebírejte a rozšiřujte Obnovu!

Kostelní paramenta
prapory a bohoslužebné náčiní v nejvýhodnějších
cenách nakoupíte u doporučené fy.
JOSEF NEŠKUDLA
Nový Hradec Králové, Čechy.
Vyžádejte si ceny, nežli objednáte
u firmy jiné.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry slevy. — Reklamace se zasílají nezálepené a ne frankované expedicí v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplacené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství končí jen písemnou výpovědí. — Číslo účtu pošt. úř. šk. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo.) Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Katolíci na národní stráž.

Žádná druhá strana by si nedala líbiti tolik útlaků a takové ožebračování, jaké s nadlidskou trpělivostí snášelo katolictvo. Neurvalé hajducké činy našich protivníků přímo dráždily k svépomoci a k hledání pomoci zahraniční u dohody. Soc. demokraté zcela nepokrytě se spočovali k dosazení svých cílů se soudruhy německými; agrárníci začali pomýšlet na politický blok, v němž by byli členy i němečtí agrárníci; volnomyšlenkáři zcela zřetelně postupují společně s s volnomyšlenkářskými židy i zahraničními. O příchod židů i české národní strany přímo zápasí; jedna druhou denunciuje z antisemitismu a obviňuje poníženě se očišťuje a ubezpečuje židy svou přízní.

Naše strana lidová, která tvoří jedinou opravdovou záštitu nezadávných práv českého katolictva, nespojila se však politicky ani s katolíky německými v naší republice ani s jinými živly německými. Stála pevně při národu i v těch trpkých dobách, kdy za svou českou loyaltitu tržila nejšrovnější kopance. Svým prozíravým jednáním nešťápe odpověděla na jedovaté hlasy radikálů, kteří tak často bezecně nás vinili, že pracujeme pro návrat Habsburků.

Vyšlehlý otravný plameny bolševické. V takové povážlivé situaci mohli pro sebe rychle lovit i nespokojenci ti, kteří se ke komunistům nehlásí. Při nejmenším mohli provádět vydražnou, revolverovou politiku a dát si svou republikánskou loyaltitu důkladně zaplatit. Nechtě se nezapomíná, že lidová strana jest z národních stran největší a že zvláště nyní nerovná se jí svým počtem ani strana národně demokratická ani národně socialistická ani agrární. Tak mohutné těleso za politických nebo sociálních zmačků už svým vystoupením něco znamená.

A co učinili naši ve chvílích, kdy žoldnéři Sonnenscheinovi a Bronsteinovi nasadili páky k zhroutení naší republiky? Okamžitě byli lidovci pokřtěni k obraně svobody a celistvosti našeho státu. Zapomněli i na nejčerstvější rány, zasazené jim rukou českou; pečovali výhradně o to, aby se kalení škůdců všeho českého nechechtali nad hrotem se budovou naší samostatnosti.

Vyšli také v katolickém tisku ladné výzvy k obraně vlasti. Na př. v brněnském „Dni“ dne 14. t. m. čteme v delším provození: „Dělníci a dělnice, nastupte vřede práci! Komu bude násilně znemožněna, dostav se k Besednímu domu na společný tábor! Orli, uposlechněte přesně daných instrukcí a rozkazů! Všichni naši přívrženci ve městech i na venkově buďte připraveni, abyste mohli konati svou povinnost! Vyzýváme všechny naše muže ve věku od 16 do 60 let, aby se přihlásili v sekretariátě čs. strany lidové v Brně, Besední dům („Svornost“) za tím účelem, aby uhájili proti komunistickému náporu, bezpečnost osoby a majetku, zákon a klidný vývoj sociálních poměrů... Jest třeba podepřít státní autoritu.“ Druhý den týž list oznámil, že Orlové v Brně nastoupili službu a vyzval, aby se zmobilizovalo Orlovstvo ve všech kralích k hájení pořádku. Přímou výzvu, aby činnost strany lidové vřede nastoupilo práci.

Pokazujeme zde zvláště na Brno, protože tím

vík než v Praze, tak že v Brně byla situace mnohem kritičtější.

Dne 14. t. m. prohlásil v poslanecké sněmovně Msgre Šrámek: „V takové chvíli oznamujeme celému národu, že neznáme žádných rozdílu mezi stranami a prosíme, abychom se semkli v jediný mohutný československý tábor, který oznámí hromovým hlasem svoji silnou vůli, brániti se proti všem nepřítelům a zejména proti nepříteli vnitřnímu tak, aby do budoucna zašla každému chuť držet rukou sáhati na kořeny naší státní samostatnosti. Jménem strany lidové prohlašuji, že podáváme ruku každému směru, který v tom ohledu chce jíti s námi a že stavíme se za každého, jenž užívá svých práv zákonných, nezneužívá je, chrání státní pořádek.“

A což Slovensko! Co tu bylo palčivých radikálních lokálků o „velezrádných rebech“ Hlinkových! Zmatek zaviněný bolševiky býval by nepřehlednější chvílí k povstání proti pokrokářskému úřednictvu strany tak velké. Zatím sám horkokrevný Juriga, který kladl na slovenskou autonomii zesílený důraz, v poslanecké sněmovně schválil Mičurovo vypovězení jak cizích bolševiků tak i cizích kněží a jeptišek. To jest přece důkazem, jak i tento ludovec si přele záchranu republiky.

Zkrátka lidovci i autonomisté Hlinkovi zachovali se v době nejvyšší kritické velice čestně, třebaže pod střechou republiky musili tolik vytrpět. Zato na volnomyšlenkářských schůzích švalo se a šve dosud nikoli proti bolševikům a bezpečným elementům cizozemským, nýbrž proti katolictvu. Kdo tu dokazuje větší touhu po klidném vývoji a zabezpečení republiky? Katolická stráž národní jest pevná.

Diktatura za diktaturou.

Po lyrických zpěvech o husitské svobodě svědomí a po pláči nad českými emigranty v 17. století nastupuje barbarský teror a diktátorský výskot malých radikálních skupin proti velikým většinám občanstva.

Švindl, jaký páčaly protikatolické živly se svobodomyšleností, nemohl býti lépe odhalen než zlevy nedávnými.

Pokrokářům se ježí vlasy nad hrozbami a pokusy bolševiků; ale zapomínají, že nynější komunisté jsou vlastně jejich vynucenci. Kde se Desatero násilně a úsilně zbavuje posvěcení Božího, kde se vyvracejí kořeny pozitivní víry křesťanské, tam přece není divu, že prosté davy ovládnou také autoritou lidskou. Kde zaniklo vědomí zodpovědnosti před Bohem, tam se také ztrácí

pocit zodpovědnosti před světskými vrchnostmi a před celou společností vůbec. Nemá-li platiti morálka křesťanská, prostý dav nechápe, proč by měl se vsi poníženosti přijímati morálku diktovanou bezvěreckými inteligenty, zbohatlíky a sobeckými špihaly.

Znevážením kategorických příkazů náboženských morální úroveň nestoupá; naopak rozmohla se mravní anarchie. Každá strana si tvoří morálku vlastní a tuto kaprálskými povely jiným táborům vnucuje.

Mluví-li se s tak velkým vzrušením o kruté diktatuře komunistů, jen ať se nezapomíná, které diktatury předcházely.

Jestliže stoupenci Šmeralovi a Sonnenscheinovi se snaží ujařmiti tělo, družina Bartošková už dávno dříve ohlásila, jak hodlá ujařmiti samy duše a jakým bezohledným způsobem chce dusiti přesvědčení a svědomí občanů věřících. Diktatura volnomyšlenkářská není lepší a soucitnější než ona Munova.

A ve škole? Pokrokové učitelstvo přece nepokrytě prohlásilo, že hodlá katolické děti i proti vůli rodičů (platících na školu) odkatolicit. Títo učitelé mluví před dětmi proti článkům katolické víry, lhají drze o sv. Janu Nep., štvou proti katechetám; netoliko ohlašují, že náboženskou výchovu chtějí vypuditi ze škol zcela, ale docela zapovídají zřizování i soukromých škol náboženských. Není tohle sveřepá diktatura? A tohle činí lidé, kteří před převratem k zakrytí vlastních násilnických plánů deklamovali tak často o svobodě svědomí.

A což to zabírání kostelů proti právnímu řádu a přes protesty katolického občanstva? Jestliže odpadlíci vytloukají kostely a fary za pomoci volnomyšlenkářů a docela i bolševiků, pak se to rozhodně neděje k povznesení ducha náboženského; takové lupičské přepady znamenají dravou chamtivost, vyhlíd vztoku na společnosti věřící a pokus o diktaturu.

Jestliže zbojníci tak dlouho beztravně řádili v kostelích, není divu, že jiní — jim podobní — začali uplatňovati svou diktaturu zase ve statcích, v továrnách a jinde. A jen slepý nevidí, že mezi volnomyšlenkářstvím a bolševismem jest těsná souvislost. V obou táborech jsou nečestnější a nejchytřejšími agitátory radikální židé.

To, co se nyní vyvíjelo, připravovalo se již dlouho. V minulém století radikální mladožáci chytli se jako nešťastnější paraziti Husa a po každé husladi si mňali radostně ruce, jak ti „pánští popové dostali“. To jim stačilo — jakoby nebylo potřeba sytiti ochuzené duše ihned jinými pozitiv-

Královéhradecká bankovní jednota

společnost s r. o.

v Hradci Králové.

Dopisní adresa: Alibanka.

Účet pošt. spoř. č. 140.978.

Číslo telefonu 94.

Provádí veškeré obchody bankovní a směnárenské.

Vklady srovnávají se nejvýhodněji.

Bankovní obchody zajišťují.

Členská listy poštovní spořitelny na poštovní náhradu.

ními ideami náboženskými. Když však z jejich vy-
učenců stávali se soc. demokraté, kteří začali
řádočeské advokáty karabáčovat, pojednou ex-
travlastenci bledli a markýrovali údiv. Nechtěli
se hlásit k vlastním dětem. A když nynějším vo-
nomyšlenkářům zabránil tureckou komunisté, zno-
vu údiv zcela zbytečný. Vždyť myšlenková anar-
chie snadno se hluchně vyběhl.

Bolševické strašné plány, přepady a krvavé
skutky jsou jen posledním slovem dlouhého pro-
cesu a zřetelného přerodu. Jsou přirozenou ko-
nečnou výslednicí materialistického názoru na
život. V prostředí ozářeném toliko žárovkami o-
světy došlo k sociálnímu šílenství tak nesmyslné-
mu a zhoubnému, jaké u nás nezavládlo ani v do-
bách pohanských, kdy zde nebylo ani jediné li-
terní školy. Jakoby se dala mozkům trvalá dovole-
ná! Všechny právní pojmy převráceny na ruby,
až by se sám negramotný Mongol divil. Ušlechtilé
česství šlapáno hrubými podpatky Bronstelo-
vých námezdníků.

Ale tolik pamatujeme, že diktatura jedna dělá
táskomny na založení diktatury jiné. Ti, kteří u-
silují o zřízení otrokářny duševní, nechť při bolše-
vických výstřednostech také trochu přemýšlejí o
chybách a podvodech školy vlastní.

Rozmanitosti.

Na universitách v Berlíně, Göttingách a Mar-
burgu, na kterých není katolických theologických
fakult, zřízeny budou stolice katolické theologie,
aby posluchačstvu dána byla možnost poznat ka-
tolický názor světový. A u nás? Není protikato-
lický fanatism u nás směšným? — Za těch 10
týdnů, co komunisté »hospodařili« v soc. dem.
Lidovém domě, zůstali dlužní tiskárně »Práva li-
du« přes jeden milion korun. Jen za tisk pasivního
»Rudého Práva« dluhují přes 400.000 Kč. Kdyby to
pohodlné hospodářství bylo trvalo rok, bylo by
se rozptýlilo všechno jmění Lidového domu. »Ho-
spodářům ovšem se při tom nevedlo zle. — Při
jednání s ministerským předsedou vůdcové bolše-
viku byli samé: »Račte prosím, odpusťte, my
nic...« Dr. Šmeral ho ujišťoval, že za kladenské
randály nechce být výkonný výbor komunistický
učiněn zodpovědným. Prý všechno, co se tam dělo,
šlo se přes hlavu výboru. Prý komunistický po-
žadavek odstoupení vlády není namířen proti oso-
bě Černého. Zkrátka jako hadi a úhoři. — Po-
zemkový úřad chce vztáhnouti ruku také na lesy.
Čemu účel zkušenost z Rakouska? Státní lesy vy-
nášely z hektaru 44 haléřů. V Německu byl vý-
nos státních lesů o 66 procent menší než lesů
držených v soukromém majetku. Tedy jen s no-
vými centrálními a státní socialisací hodně opatr-
ně! To se vždycky rozmnoží úřednictvo, které
pak jest skvěle placeno, ať již hospodářský pod-
nik zkvětl či skomřel. — V sobotu kladenský bol-
ševici zabavili veškeré nebolševické noviny z
Prahy došlé a rozdávali pouze svůj tisk. To učinili
v době, kdy houkali pro neomezenou svobodu
tisku. Sami se dopustili na tisku nepustitelného násilí,
charakterisující tak sami svou hadí morálku. —
Jak dábelky žili komunisté na velikou škodu
naší republiky, patrně z těchto zpráv »Rudého
Práva« z 13. prosince: »Dělnictvo a legionáři v
boji za socialistickou republiku! Dnes rozvíjí se
stávka do ohromných rozměrů. (1) Včerejškem po-
stavilo se 80.000 železničních zřízenců a 17.000
legionářů za stávkující dělnictvo. (1) Kladensko
obklíčováno vojskem, dělnictvo je vedeno legioná-
ři. (1) Kladenský, severočeský a roslický revír stojí
úplně, západočeský a moravsko-olavský z velké
části. (1) Dělníci strany českých socialistů víc a
více připojují se ke hnutí. Prý s krvavou vládou
Černého, ať žije socialistická republika! Pražské
dělnictvo má slovo rozhodující! — Všecky tyto
zprávy jsou vyhlášeny. 80.000 železničních zřízen-
ců a 17.000 legionářů...« To je lež na lež,
která měla být náhražkou Šmeralovy a Sonnen-
scheinovy statečnosti. — Opět vyloupený kostel!
V M. Ouběnicích zločinci vypálili tabernakulum,
z něhož odcizili posvátné nádoby. — Zatím co
v Praze štváří komunisté z bezpečných úkrytů
své lidi ke krvavým srážkám na ulicích, komu-
nistický vůdce dr. Kalabis hájí před soudem zlo-
činného arcikřesťana, milionáře Netušila. A pak prý
komunisté jsou proti soukromým majitelům a zbo-
hatělkům! Ovšem poctiví soukromí držitelé zkusí
od nich dost. Dr. Kalabis byl placen z peněz ha-
nebně nahrazených. Komunistická »Rovnost« v
referátu o sporu Netušilově zaměřila, kdo hájí
zločiny. Vyloučili takového advokáta ze strany
ji ani nenapadlo. — »Právo lidu« 12. prosince píše:
»Koho se ptala komunistická levice, když vyhlá-
šovala generální stávku? Z celé řady míst doví-
díme se i od příslušníků a důvěrníků levice, že
generální stávka vůdcové levice vš-

bec od dělnictva žádné zmocnění neměli. Výkon-
ný výbor levice, který všude mluví o tom, že
jedná jen jako plnomocník dělnictva a vykonavatel
jeho vůle, vyhlásil generální stávku, aniž se vů-
bec od dělnictva žádné zmocnění neměl. Výkon-
nář, aniž důvěrníky z továren svolal a dal jim
rozhodnouti. Pánové provedli zde zkoušku s dikta-
turou nad proletariátem. Hodili do zástupu heslo,
dali lidem sobě oddanými dělníky štváti z tová-
ren, zbavili je v nekrusnější vánoční době vý-
dělu, nechal je bloumati po ulicích, aniž by se
někdo o ně staral. A když jim odešla sednouti
na tuto nesvědomitou, hazardní hru s největšími
zájmy dělnictva Praha rozjíždějí se po venkově
a pokoušejí se falešnými pověstmi vyvolávat
stávky tam, aby na účet venkovského dělnictva
pražští vůdcové zachránili svoji prestiž. V téměř
čísle »hrdinství« a neochvějná důslednost dr. Šme-
rala se charakterisuje takto: »Ve svých zápisech
válečných nalézám toto: V květnu 1916 bylo sro-
cení hladových žen na Žižkově. Dne 8. května
téhož roku byly zavolány na policejní komisař-
ství na Žižkově soudružky: Z. V., Ch. T., kde
jim bylo řečeno policejním správcem, že na Žiž-
kově utvořila se tajná organizace, která ve svých
schůzích dorozumívá se posušky, a že organiza-
ce ta má úmysl demonstrovat proti nedostatku a
hladu. Dne 9. května skutečně sešlo se několik
set žen u žižkovské radnice, žádajíce brambory
a chleba pro hladové děti. Starosta neměl ničeho,
odkázal ženy, aby šly na hejtnanství. Na týž den
nechal si zavolat dr. Šmeral přední spudružky k
sobě do redakce a tam jim přímo zakázal demon-
strovat, jinak že budou ihned zatknuty. 12. května
táhnou žižkovské ženy na místodržitelství. Hybern-
ská ulice u Žižkova však byla uzavřena policií,
která zabránila ženám vstup do Prahy. Na rychlo
přiběhl dr. B. Šmeral a počal mluvit k hladovým
ženám takto: »Ženy, mějte strpení, uskrovněte
se! Po těchto slovech propukla bouře odporu,
voláno »Zrádce!«, zdvihaly se pěstě a deštníky
proti dru Šmeralovi, který byl vzal v ochranu
proti rozbouřeným ženám císařskou policií. Kdo
vidí dnes dra Šmerala a žižkovské ženy, ten
vzpomene si na to, jak lidská mysl česká rychle
zapomíná na počínání lidí, kteří slouží vždy tam,
kde myslí, že rychleji se vyšplhají na velkána.
Ve válce zapověděla naše strana Šmeralovi při-
žít ministerstvo krvavého císaře a republika ho
kopla za jeho otrocké služby Rakousku, proto ten
vzteky a proto musí býti republika rozvrácena.
Takový byl a takový je dr. Šmeral dnes. — Jak
byl vyváděn komunisté z Lidového domu? Muža
udeřil jednoho dělníka a dostal za to dvě facky.
Ostatní redaktori šli většinou dobrovolně. Jen
Šmerala museli snést po schodech. Na schodech
řekl Šmeralovi jeden z dělníků: »Ale tovaryši, ty
jsi sakramentsky těžký!« A když jej donesli na
dvůr, řekli: »Tik, a teď ho postavíme.« Šmeral
však chtěl, aby ho nesli i přes dvůr, a tu mu řekli:
»Jak se nepostavíš, tak tě tady posadíme do toho
bláta.« To úplně pomohlo, Šmeral prosil, aby tak
nečinili a honem se postavil. Na to si rozhalil
vestu a začal si vytahovat košili. Soudruzi mu
poradili, aby toho nečinil a pomohl mu obléci zim-
ník, máčež Šmeral bez řeči odešel. — Na norim-
berském sjezdu lidové (liberální) strany mluvil
vůdce Stresemann a mámo jiné pravil: »Výše však
než všechny konfese stojí v Prusku jednotu všech
národních a křesťanských vrstev, která jest při-
kazem jednoty. Proto budeme ze všech sil po-
tírat kulturní boj.« Němci tedy v zájmu národní
jednoty zavrhli co nerozhodnutí kulturní boj.

Kulturní iskry.

Strach židovského tisku o bolševická nevířá-
ka. Že bolševictví u nás jest poháněno do předu
hlavně židy a rasově židovskými penězi, utopenými
mi křesťany, jest již zcela zřejmo. Proto židov-
ský tisk, který zcela klidně nesl vyhlášení katolic-
kých kostelů, najednou má náramnou starost o

porazené zbojníky bolševické. »Tribuna« psala v
sobotu tak, že bolševici dostávali vzpruhu k no-
vým akcím. Pak v svorném souhlasu s »Časem«
se starala, aby se nějak rozdělili soc. demokraté
s bolševiky o majetek soc. dem. strany a Lidový
dům. (Jako by se mělo jednat s lupiči zcela
přátelsky!) V té chvíli sama soc. dem. pravice
v »Právu lidu« konstatovala, že se nejedná o ma-
jetek Lidového domu, nýbrž o útok komunistů na
republiku. Nabídla se, že ten boj statečně pro-
bojuje, ale židovský tisk snaží se chrániti bídné
semínko, které bez citelné porážky bude dále
ohrožovati bezpečnost našeho malého státu, který
sice ještě není dokonale dobudován.

O taktice židovského »Prager Tagblattu« píše
15. t. m. samo »Právo lidu«: »Prager Tagblatt«,
orgán velkokapitalistů, vyslal si na Kladno svého
zvláštního zpravodaje, který byl způsobem, jak
komunisté na Kladně »revoluci« prováděli, velmi
mile překvapen. Ve včerejším čísle prozrazuje,
že na příklad okresní hejtnan kladenský zavo-
lal si telefonicky poslance Skaláka a zeptal se
ho, kam vlastně chce vésti celou tu stávku (od
nikoho na Kladně nemohl se patrně o smyslu celé
této po dvě léta připravované akce dovědět nic
rozumného). Skalák dal mu uklidňující ujištění,
že mají býti jenom odvolání četníci, dána amne-
stie a že budou žádati okamžitou socialisaci veke-
statků. K čemuž »P. T.« moudře podotýká, že
tady vlastně dohoda s pravící je dobře možná.
Týž zpravodaj sděluje, že důvěrník kladenského
dělnictva, který jel s ním do Prahy, mu vykládal,
že ozbrojení kladenského dělnictva stalo se jen
za tím účelem, aby se zabránilo přestupkům proti
majetku během generální stávky! Proto prý ne-
chápe, proč ozbrojení dělníci jsou zatýkáni! Ne-
víme, co si zpravodaj kapitalistického listu po-
myslil o důvěrníku a revolucionářích, kteří se
ozbrojili, aby se kapitalistům při generální stáv-
ce nic nestalo! To zde ještě nebylo, aby takto
nízkým způsobem byla omělována akce dělnictva
vůči zpravodaji kapitalistického tisku. Člověku je
stydno a hečko.

Z toho všeho patrně, že židovští kapitalisté na-
prsto se nebálí nepřátelství soudruhů Šmeralo-
vých. Vždyť také komunisté zabírali výhradně
statky a továrny majitelů pokřtěných. Jak byli
bolševici spříznění s židovským tiskem, patrně
z této významné okolnosti. V Kladně vrchní ko-
munistický učitel Náprstek každého dne vlastnoručně
spaloval všechny české noviny, ale pardonoval
»Prager Tagblatt« a »Bohemii«.

Právě nařezeny při prohlídce komunistických
bytlí dokumenty, jak bolševické hnutí bylo u nás
uměle živeno penězi moskevských židů. Nebylo
vlastně těch nových důkazů ani potřeby. Kdyby
se byl prohledal včas proces s Muškou, bývali
bychom již před rokem viděli jasně celý židovsko-
šmeralovský plán — a nebylo potřebí nyní krve-
prolití. Ale vlivní židé se postarali o zastavení
přelčení. Není divu, že teď jest židovský tisk
velice nervosní.

Církevní obzor.

Výplata kongruy a pense duchovním bude se
dít od 1. ledna 1921 prostřednictvím poštovního
šekového úřadu bez kvitancí. Duchovní, mající
konto u šekového úřadu, přelí-li si výplatu dobro-
pisem, nechť oznámí číslo svého konta účetnímu
odboru zemské správy politické v Praze III, Thu-
novská ul. 184 (oddělení 9.) a připojí prohlášení,
že si přeje výplatu dobropisem a souhlasí se str-
žením kolíkového poplatku. Kvitance pro 1. ledna
1921 nebudouž berním úřadům posílány. Odpá-
dají vůbec; kolíkový poplatek bude při výplatě
zadržán. Všecky letos splatné obnosy nutno ještě
do konce roku vyzvednouti.

Rychnovský vikariát. Dne 9. prosince konala
se v Rychnově n. Kn. rekolekce za velice hojně
účasti klérů vikariátu: rychnovského, kateckého
a králického, při níž vzletnou řeč promluvil o

zpočátku laickém spisovatel a básník vdp. P. Fr. Jukl. Po sv. zpovědi odebral se účastníci do hotelu „Nár. dům“, kdež konala se společná schůze, na které promluvil oblíbený, populární řečník vdp. Fr. Jukl o palčivých stavovských ořízích slovy tak přesvědčivými, že nalezly plného ohlasu v srdcích přítomného kléru. Nato ujal se slova slov. poslanec p. Dr. Nosek, který výstižně referoval způsobem sobě vlastním o parlamentní činnosti poslanců lidového klubu, o chystané rozluce a pod. Po vyčerpání programu vzdal předseda schůze vdp. Jos. Pohl z Liberka řečníkům za jejich cenné referáty vřelý dík. Připomenouti dlužno, že na základě jednohlasného usnesení o schůzi, dne 5. října 1920 konané vystoupili všichni kněží rychnovského vikariátu z Jednoty.

Veledůst. duchovenstvu.

Oznamujeme nové vydání

Missale Romanum

vazby

Formát

vel.

vel.

36x25 malé folio 32x23 velký kvart

v černé kůži s červ. ořiz.	Kč 807.—	Kč 637.—
v černé kůži se zlat. ořiz.	„ 875.—	„ 705.—
v červené kůži se zlat. ořiz.	„ 909.—	„ 731.—

Příruční vydání missálů

15 1/2 x 10

Polokož. vazba s červ. ořiz.	Kč 113.—
Kožená vazba s červ. ořiz.	„ 136.—
Polokož. vazba se zlat. ořiz.	„ 127.—
Kožená vazba se zlat. ořiz.	„ 149.—

Miniaturní vydání

12 1/2 x 8

Kožená vazba s červ. ořiz.	Kč 115.—
„ se zlat. „	„ 124.—

Missae defunctorum

v plátně s červ. ořiz.	Kč 59.—	Kč 54.—
se zlat. „	„ 71.—	„ 62.—
v kůži s červ. „	„ 156.—	„ 144.—
se zlat. „	„ 170.—	„ 153.—

Malý kvart bude vydán asi o velikonočních.

Breviarium romanum

nejnovější vydání se všemi dodatky a doplňky.

Vyd. 12° 115x175 4dílne na alab. ind. papíře celokož. vaz. s červ. ořiz.	Kč 325.—
„ se zlat. „	„ 370.—

Ceny vazeb řídí se dle cen výrob. dle nakladatele.

Na objednávku dodá

**Družstevní
knihkupectví a nakladatelství
v Hradci Králové.**

Československá strana lidová.

Dělníci křesťanští! Odložte konečně všechnu bázeň a vstupujte hromadně do Všeobecného sdružení křesťanského dělnictva! Těm, kteří tak hojce trpěli terorem socialistickým, svítá nyní lepší doba. Jestliže lidové pomáhal k záchraně republiky a bojoval proti podvrácení bolševictví ze všech sil, rádi bychom věděli, zdali učiní náležitý zájem cizáckých se odvážl pronásledovati křesťanské dělnictvo dále! Vzhůru hlavy! Vůde žádejte rázně, aby se konečně opravdu zachovávaly zákony vydané na ochranu práv dělníkových!

Na opravu tiskovny věnovat Orlu v Hradci Králové nald. arcipastýř dr. Jos. Doubrava 500 K. Tiskovně jedna Orel vzdává vřelý dík.

Dar. Senátor Msgr. dr. Fr. Rey věnoval Tiskovně darůvek na účely tiskové 1000 Kč. — Běh odpál!

Stále ještě přijímáme

objednávky ke Štědrému dni.

Zvlášť nutné zakázky vyřídíme

během 24 hodin.

Foto-atelier J. F. Langhans
Hradec Král., Adalbertinum.

Sylvestrovská zábava v Adalbertinu. Připravuje se ve kolepá zábava k pobavení všech. Budou účinkovati tamburaši, zpěváci a nejlepší komikové: pp. Klivický z Pardubic, Valášek, Sváták, Nestelberger atd. Zábava bude zajiště prvotřídní. Vstupné jen 6 K.

Poděkování. Sdružení katolické studující mládeže S. S. S. v Hradci Králové děkuje srdečně p. redaktorovi Šupkovi a šlechtěným dárcům za 133 Kč, které byly vybrány na schůzi lidové strany v České Skalici.

Do Hradce Králové a okolí! Vánoční hra „Jesličky“ v Adalbertinu dne 25. a 26. prosince o 5. hod. odpo. Ceny obyčejné. Vstupenky v Družstevním knihkupectví.

Na Chrudimsko! V neděli dne 19. prosince 1920 o 9. hodině dopoledne koná se okresní konference důvěrníků čl. strany lidové v divadelním sále hostince p. Jos. Lohniského v Chrudimi na Nov. Městě, na niž důležitá sdělení učiní poslanec pan Jos. Adámek a župní sekretář p. Rud. Kozel. Na konferenci nechť se určitě dostaví všichni důvěrníci, dále zástupci odboček hospod. sdružení a Raifaisenek. Odpoledne pak téhož dne o 3. hodině koná se tamtéž veřejná schůze místní organizace, na niž o politické a hospodářské situaci promluví člen panské sněmovny p. Jos. Adámek. Lidovci z celé farnosti, dostavtež se v plném počtu!

Vhodný dárek. Krásný obraz.

Obrazy.

Zrcadla. Rámce.

Výroba rámců.

Vzácné zasklívání fotografií.

Veškeré zboží papírnické.

Nejstarší Filiálka:
t. dr. závod Kiosk u mostu.

U Kieslichů

Hradec Král. Krám naproti poště.

Zprávy místní a z kraje.

Divadlo. Dramatické sdružení „Tyl“ v Hradci Králové sehraje v sobotu dne 18. a v neděli dne 19. prosince repertoární frašku Intimní scény na Smíchovské „Bytová nouze“, která v krátké době byla na 50 scénách provedena. Dále sehraje totéž sdružení na Vánoční svátky v sobotu dne 25. večer a v neděli dne 26. prosince odpoledne a večer Jiráskovu „Lucernu“. Dne 31. t. m. od 7 hodin večer opakuje se „Bytová nouze“, konec bude před 10. hod. Na Nový rok večer sehraje nejlepší veselohru sezony „Zločin v horské boudě“ od Štolby. Záznamy a předprodej v papírnictví pana Matouše.

Koncerty pražského pěveckého sboru „Smetana“. Je radostným faktem, že v hlavním městě republiky vyrostlo vedle sdružení pražských učitelů těleso rovnocenné, svérázné; je to pěvecký sbor „Smetana“, jenž uspořádá 8. a 9. ledna příštího roku koncerty v našem městě. Nelze než vřele doporučit návštěvu jeho koncertů, kdež i členové našich pěveckých těles budou moci vyslechnout skladby svého repertoáru v reprodukci přímé slohovosti a zpěvného krásna.

Krajský sjezd Ligy Masarykovy proti tuberkulóze odvíjí se bude 19. prosince o půl 11. hodině dopolední v přednáškové síni muzejní v Hradci Králové. Tento sjezd má rozvinout široký program pracovní v českém severovýchodě. Liga Masarykova bude rozdělena na 3 oblasti: pražskou, pizeňskou a královéhradeckou. Jde tu hlavně o důbu práce a pak zakládání odborů v každém okresním městě. Jedná se o práci samá-

livou i v nejdělejších osadách. Pamatuje, že pouze v Čechách zemřelo r. 1918 na tuberkulózu 24.120 lidí. Každé páté až sedmé úmrtí jest zaviněno tuberkulózou, která jest nemocí převážně vrstev chudobných. Národohospodářské poškození nemoci tou odhaduje se jen v Čechách na 40 milionů korun ročně. Tyto peníze musí zaplatiti zdraví poplatníci na daních. V zemích, kde zahájen systematický boj proti samým zárodkům tuberkulózy, úmrtnost značně se zmírnila. Masarykova liga založila 70 místních odborů, vyplátila mnoho peněz zapravila léčebné poplatky za chudé nemocné atd. Vydává měsíčník „Věstník Masarykovy ligy“, určený hlavně pro lid. Liga volá do svého středu netoliko všechny lékaře, ale všechny lidumilné duše, jimž záleží na zdraví našeho lidu. — Na královéhradeckém sjezdu bude promluveno o sociálně-zdravotních úkolech Ligy, provede se volba delegátů do valného sjezdu a členů Ligy krajské. Jest žádoucí, aby krajský sjezd byl hojně navštíven. Jsou do něho pozváni politické organizace a korporace samosprávné, kulturní a hospodářské.

Zásobování uhlím. Obchodní, živnostenská a průmyslová ústředna rozesílá všem žadatelům o přiděl uhlí průmyslového, kterým byly vydány koncem minulého měsíce přihláškové formuláře, dotazníky ministerstva veřejných prací, jež mají podati podklad pro novou úpravu zásobovacího plánu. Dotazníky tyto dlužno přesně a správně vyplniti a zaslati dvojmo uheľnému oddělení ministerstva veřejných prací nejdéle do konce prosince t. r. Těm žadatelům, kteří dotazníky v této lhůtě ministerstvu nepředložili, nebude na příště žádné uhlí přiděleno.

Veřejná dražba. Dopravní úřad v Hradci Král. prodá ve veřejné dražbě, která se bude dne 22. prosince 1920 v místnostech skladů Zálužního Úvěrního Ústavu odvíjíti, různé nalezené předměty, jako hole, deštníky, ruční tašky, tlumoky, součástky oděvů, boty a j. Koupěchtiví se zvou.

English Circle. Lecture by Mr. Vavřina, manager of the YMCA „About life in America.“ Monday, 2th of December Grandhotel.

Osobní. Disponent Družstevního knihkupectví v Hradci Králové p. Vilém Darcbník se snoubenkou sl. Mařenkou Matějkovou, dcerou hostinského v Mařovicích oznamují, že sňatku jejich bude požehnáno 1. ledna 1921 ve farním chrámu Páně sv. Cyrila a Metoda v Karlíně. (Misto zvláštního oznámení.)

Černá ruka. Poslední dobou rozmohly se po celém venkově krádeže tak, že obce byly nuceny zavésti praxi delnou službu ponocenskou, konanou veškerým občanstvem. Leč služba tato okazuje se bezvýslednou. Zloději počnou práci svou teprv před pátou hodinou ranní, když ponocování je ukončeno, anebo zase před devátou večer, kdy ponocování začíná. Smělost zločinců těch jest bezmezná. V Plotiščích před třemi týdny se vlopili do bytu paní Wagnerové, svázali ji a přivázali ji k posteli. Lupiči patřili k nějaké společnosti, která byla dopadena; jeden z nich se oběsil. Paní ona pak dostávala výhrůžné dopisy, že bude zavražděna, jestliže prozradí pachatele. Věc udána a četnictvo konalo hlídky. Minulý týden však přišel k bytu p. Wagnerové jeden z oně tříupů, zaklepal na dveře a hlásil se jako četnický závodčí, aby mu bylo otevřeno, že jde na hlídku. Paní Wagnerová otevřela a lupič na ni vystřelil. Rána ji zasáhla na rameno. Paní byla ráno odvezena do Hradce do nemocnice. Vypráví se, že pachatel patřil do třípy zločinců, kteří mají rozdělenou práci: jedni krádou drůbež, druhí peníze, třetí nábytek a pak společně věci prodávají. Idea organizační se uplatňuje velice nebezpečně a prostředky proti takovéto organizaci se ukazují bezmocnými. Hlídka sebe pečlivější nemůže býti ve všech městech a takový zločin vyčká okamžik, kdy hlídka odejde na jiné místo a provede svůj zločin zcela nerušeně. Nejděle by bylo, kdyby každý se opatřil zbraní a sám provedl obranu vlastního života i majetku vlastní mocí.

Různé zprávy.

Moravsko-Slovenská banka v Olomouci předkládá k upisování 45.000 nových akcií po Kč 400.— nomín. Lhůta upisovací končí 31. prosince. Nové akcie mají nárok na dividendu od 1. ledna 1920. Upisovací přihlášku možno obdržeti u Moravsko-Slovenské banky v Olomouci i v administraci tohoto listu.

Vhodným dárkem románu »Dvoji jaro« učiníte k Vánocům velkou radost. Právě vyšel, proto si jej včas objednejte v naší administraci. Cena jest nepatrná 18 K a jest to neivhodnější dárek. Objednávky vyřizuje administrace »Lidu«, Praha II., Spálená ulice č. 15.

Odebírejte a rozšiřujte Obnovu!

Nutná příručka pro farní úřady: Codex Juris Canonici

vázaná v poloprátně Kč 52.80

Lze ji obdržeti v

Družstevním knihkupectví v Hradci Králové.

215 215 215 215 215 215 215 215

Nábytek na splátky.

Továrna Škuberský, Hradec Králové.

Ceník po zaslání 6 Kč předem.

Rozprodáváme

několik tisíc metrů plátna, šifonu, 80—90 cm kanafasu, zeťru. Dále dětské šatečky, šaty pánské, bluzoviny, hotové zástěry, surové a prací hedvábí.

Vše za nákupní ceny i pod nákupní ceny.

Hospodářská Družstevní Jednota
Praha II., Spálená ul. 15.

Umělé zuby

kupuji a platím za starý zub 7—9 Kč. Staré zlato a stříbro kupuji za nejvyšší cenu.

Stan. Štejskal,

závod hodin. a zlatnický v Hradci Králové,
Čelakovského ul. 448.

PÁNSKÝ ANGL. MOD. ZÁVOD.
JOS. PAVELKA
HRADEC KRÁL. PALACKÉHO TR.
PONOŽKY-PUNČOCHY
HEBROVÉ
FIL D'ECOSSE
VLNĚNÉ
BAVLINĚNÉ

Vhodné a praktické dárky!

Velký, jinde nevidaný výběr, v každé ceně, jen v dobrých jakostech.

Jediný prodej — Světové značky.

překvapí a doplní radostný den!

Pro dámy:
moderní novinky.

Prádlna.

Pletené soupravy.

Žehliřna.

Pro pány:
moderní novinky.

Sběrny:
Palackého 80.

Kabáty. — Svestry.

Karlová 502.

Záložna v Hradci Králové.

společnost s ručením omezeným

Československé náměstí.

Výlohy na knihy.

Půjčky. — Úvěry osobní

a hypoteční. — Zálohy. — Kauce.

Vedla. — Eskompt účtů a směn.

KOLÁRKY

celoleidové, dvojité

opět zesílá

F. STADNÍK, OLOMOUČ,

výroba kostelních paramentů
a praporek.

MEŠNÍ VÍNA

aromatizované, neperlené, prvotřídní jakosti
nejlepšího prvního druhu . . . Kč 14.50 za 1 ltr
Velmi jemný druh druh . . . Kč 14.— za 1 ltr
Jemný třetí druh . . . Kč 13.50 za 1 ltr.
Vino jest úplně čisté a vhodné k stáčení do lahví.
Dobrá v sudech od 50 ltrů výše chvalně známá firma:

Alain Čížek, příslušný dodavatel mešních vín
a soudní znalec vín.

Založeno r. 1897. v Kumpolce. Založeno r. 1897

Tradiční vinové sklady ve Znojme.

Prohlédněte si výkladní skříně
a nové obchodní místnosti firmy
Mělnická společnost
pro průmysl košíkářský.
společnost s r. o., Mělník,
Místo: Hradec Králové.
Českoslov. náměstí, proti Záložně.
Praktické vánoční dary.
Světá výstava.
Nábytek, hodinky, hračky, galanterie.

OZNÁMENÍ.

Po víceletém pobytu v cizině, zejména v Jugoslávii, vrátil jsem se do Hradce Králové, kde jsem otevřel v Palackého tř. č. 83. již dříve chvalně známý

ZUBNÍ ATELIER.

Na základě bohatých zkušeností získaných z cizích zhotovuji umělé zuby a chrupky ve zlatě a keramiku dle nejnovější metody. I ostatní práce v obor tento náležitě provádím s největší pečlivostí od 1. ledna 1921.

Prosim ct. obecenstvo o novou přízeň a trvám

v hluboké úctě
B. ČASLAVSKÝ.

největší a nejbohatší výběr
vánočních dárků a cukrovinek
naší firma
Antonín Šejnala,
výroba cukrovinek a karamelů v Hradci Králové, Místo náro.,
při Škuberské ročníci pod podlažím.
největší výběr vánočních dárků:
= velký výběr jemných cukrovinek =
káva, víno, čaj a různé jemné dárky.

Paramenta,
praporey, sešky
a církev. nářadí
dodává nejlevněji
JOSEF VEND,
českoslov.
odborný závod
Jablonec n. Orli.

Vzdáváme nejvážnější díky všem ušlechtilým, soucitným
duším, které drahé naší matce, p.
Marie Štejskalové
jak v těžké chorobě tak po smrti šilivou ústřed, pomoc a postu prokázali.
Zvláště děkujeme vedl. duchovenstvu a slov. p. MUDru. L. Tvrskému
a všem obětavým účastníkům pohřbu.
Zaplatěná!
Truchliví příbuzenstvo.

OBNOVA

Týdeník Československé strany lidové.

Vychází každý pátek v poledne. — Redakce, administrace a expedice v Hradci Králové (Adalbertinum). — Předplatné: Jeden výtisk ročně 20 Kč; jedno číslo v drobném prodeji 40 hal. Pro kolportéry zvláštní slevy. — Reklamací se zasílají nezalepené a ne frankované expedicí v Hradci Králové. — Rukopisy se nevracejí, nepodepsaných se nedbá, nevyplocené se nepřijímají, neobjednané nehonorují. Rukopisy se zasílají výhradně na adresu redakce, nikoli na jednotlivé osoby. — Inseráty se platí hotově. — Odběratelství koná jen písemnou výpověď. — Číslo účtu pošt. úř. šk. v Praze: 49.080 (Tiskové družstvo). Číslo telefonu: 94 (Tiskové družstvo).

Vánoce.

Z dálí zvěsti přiletěly v sněhu jasném úbělu,
srdce štěstím naplnily,
v klenby chrámu hlaholily
koledami vánočními, chvalozpěvem andělů.

Vítej, velká svatá Noci, svátku míru, pokoje!
S hvězdné výše písně zvoní,
slunný ráj se k zemi kloní,
tiché štěstí nitro plní, v srdci plno lásky je.

V rodnou chatu, v domov drahý duše v touze zalétá,
ve stroměčku svatozáři
radost mládí v duši září —
hloží světa, trní, žití bílým květem rozkvétá.

Kosteliček z dálky kyne, jásá písní radostnou:
„Spasitel dnes přišel světu,
zrozen z přečistého květu,
aby pokoj přines' lidem, kteří dobré vůle jsou.“

Vítej, Božské Jezulátko, uděl lásky srdcím všem,
aby opět zemi šírou
z duší zanícených vírou
zaplesala píseň míru ráje svatým pozdravem.

Vladimír Hornot.

Nejmohutnější velmoc.

Úplatný tisk marně si hraje na slepou bábu; marně přehrává před povinností příkazů, aby ze světodělných událostí poslední doby sestrojil obraz nejsilnější fyzické velmoci světa.

Jest viděti patrně, jak světový svaz židovské aliance promyšleně dle podrobného plánu pracuje o podmanění celého světa.

Již to bylo velice nápadné, jak při poválečných smlouvách vždycky vymoženo určité výhrady a výsady židovstvu ve státech nejrůznějších. Při všelikém mírovém jednání vystupovali židé nikoli jako poddaní toho kterého státu, ale jako samostatná státní obec. Židům docela dána v moc i Palestina, kde velká většina občanstva hlásí se k církvím křesťanským anebo k Islamu. Mnoho se v liberálním tisku psalo o míru saint-germainském, ale neřeklo se hned, jak veliký podíl na ujednání měli židé Lansing Mandl, Lewis a House.

Židé skoro na celém světě mají své důvěrníky a vyzvědače v nejrůznějších politických stranách.

Po raportech čiperně rozesílaných pak jejich centrála zařizuje chytře kroky další. Že ji největší překážku klade křesťanství, toť nesporno. Proto se zřizují expositury na potlačení ducha křesťanského pod tituly zcela nevinnými a velice vábívní. Nyní vidíme, jak rozeštvání lidí pokřtěných navzájem se rdousí, zatím co svorné židovstvo lása.

Generální štáb, který dovede své sluhý velice štědře pláciti, počíná si tak obezřetně, že celá řada stran, frakcí a demagogů ani dobře neví, komu vlastně svým štvavým fanatismem slouží.

Poukázali jsme již dávno na zjev velice nápadný. Když byla branná moc centrálních mocí rozbita, nehnulo se francouzské vojsko dále za Rýn, aby podmínky míru krátce a rázně diktovalo. Dohodová vojska jižní neobsadila Pešti ani Vídně. Čelné obce v Malé Asii mohly býti obsazeny hravě. Zatím však s poraženými se vyjednává o dlouho a dlouho tak, jakoby bývalo tenkrát před válkou a jako by tu bylo co činiti s nepřáteli fyzicky rovnocennými. Židé totiž měli jak v Berlíně tak v Pešti, Vídni a Cařihradě obrov-

ské jmění, které se musilo již před mírem dobře zabezpečit. Na to bylo potřebí delší doby. Proto se trpěly dlouho vzdory jak Berlína jak Pešti a Cařihradu. Bronstein mohl býti zdrcen již roku 1918.

Ale tajná ruka hatila i nejpřirozenější výpočty. Millionová vojska ukazovala se slabými proti moci neviditelné, v jejímž zájmu udržuje se politická rozháranost v Evropě ještě dva roky po válce.

Do tajných praktik a čachrů temné a bezohledné moci vnikají aspoň některá světélka. Na př. proslulý maršál Foch v „Matinu“ upřímně vyznal, proč jeho věhlas se stal náhle malomocným. Kdykoli Foch učinil včasné nějaký návrh ohledně projektovaného míru, byl zakřiknut Clemenceauem. Když v Londýně ve válečné radě protestoval proti rozhodnutí Haigova, Clemenceau mu přímo nařídil, aby mlčel. I když sám Haig chtěl viděti ve Fochovi velitele všech spojeneckých vojsk, Clemenceau se proti tomu stavěl. Foch se zaslazoval o to, aby spojenecká armáda zůstala na okupovaném území německém tak dlouho, pokud se podmínky míru nesplní. Poincaré ho v této snaze podporoval. Ale Clemenceau, který se předtím představoval jako kladivo Němců, nejpotebnější záruky Fochem navrhované mařil.

Hlas katolického poctivce zůstal hlasem volajícího na poušti, protože zájmy židovských kapitalistů lépe se hodily státní nejistotě, rozvratu a krizi, než zdárné ukotvení západní Evropy.

Kdyby Lenin a Bronstein v přední řadě neohrožovali zájmy židovské, již by bývali dávno hotovi. Ani jediné dělo by nebylo vyvezeno z jiného státu na posilu rudých gard ruských, kdyby tu spolu nepracovala israelská aliance. Z Ruska jest nyní židovská robotárna a otrokárna. A podplacený tisk dává se na to zamíkle. Když však v Maďarsku mělo býti popraveno několik bolševických židů-zločinců, hned zněly hřímavé protesty i z rudého tisku českého. Minulý týden nové svolání českého tisku soc. demokratického ve prospěch jiných zločinných komisařů bolševických, kteří mají pykati za strašná násilí. Všichni ti komisaři — počtem deset — jsou židé. Odtud poplach tak starostlivý!

Zkrátka židé mají své sítě rozplaty velice účelně a vtípně. A kdo na systematickou korupční práci nejmohutnější velmoci světové poukáže, hned jest mrskán od prodejních demagogů, kteří se bojí o své tajné příjmy.

Z bolševické dílny.

Jest listy, že sami vůdcové českých bolševiků velmi dobře vědí, jakou nepravost páchají na českém lidu. Vždyť přece jest jim dostatečně znám chromý krach bolševických ideí v Rusku, kde za pátého roku Bronsteinova řádění jest sociální scenerie stále příšernější.

Každý poctivý vůdce lidu má Hci: „Počkáme, jak budou bolševické reformy uskutečněny v Moskvě. Pak teprve uvěříme spáchkám o rusko-židovských kouzlech a začneme spolupracovati. Dosud totiž v Rusku není žádné diktatury proletariátu. Poctivou práci ruční ani bolševik se tam vyživiti nemůže. Není tam rovnost, nerespektuje

Královéhradecká bankovní jednota

společnost s r. o.

v Hradci Králové.

Depoční adresa: Albibanka.

Účet pošt. spoř. č. 140.878.

Číslo telefonu 88.

Provádí veškeré obchody bankovní a směnárenské.

Vklady srovnávají se nejvýhodněji.

Bankovní obchodní směnky.

Služby listky poštovní spořitelny na poštovní sdarce.

myslových stojí. Zkrátka v sovělovém Rusku převrácení se v práci samy bolševické zásady na ruby; Bronstein sám ubíjí plán ten, lež dříve horlivě blásoval. Židovsko-bolševičtí komisaři v Rusku jakoby se svou prací vysmívali vlastnímu oficiálně obhlášenému programu. A tento cynický, vyčérácným zhoobcám netoliko stálého pořádku, ale i samého komunismu mají pomáhati bez rozpaků komunisté čeští? Rozhodně jest zatím naňho vyčkati.

Tak by měl mluvit i komunistický agitátor, který na opravdovou realizaci komunistického programu vážně pomýšlí.

Zatím však vidíme v akci českých komunistů tak zřetelné přemety, že nemohou bolševickou politickou a hospodářskou soustavu zajištit, ani tehdy, až by se jejich fyzickému náporu podařilo na čas udolati vrstvy nesocialistické.

Jak hrozné potoky krve prolily mučiny židovských komisařů v Rusku, jest dobře známo i českým bolševikům. Rovněž vědí, že náš předseda ministerstva bytí nucen hájiti životů a majetku poctivého českého občanstva. Když však m. p. dne 14. t. m. vnikl do poslanecké sněmovny, zařval na něho posl. Burlan: »Zločinec, násilník, zločinec!« Posl. Toužil volal: »Vrah českých dělníků, vrah české demokracie!« Dr. Šmeral: »Hnabal!« Kučera: »Černý patří do kriminálu a ne do parlamentu!« — Tak a podobně rozčilovali se umble farizeové, přátelé strůjců děsných ruských čezvyčalek — na občana, vystoupivšího proti zločinným zhoobcům. Člověk trne nad nejdřelší záměnou pojmů. Nevíme, máme-li se diviti šlenství duševní tuposti či dryádnické, rafinované nepoctivosti, která z nejpotebnějšího práva vyčaruje »nekrutější bezpráví« a docela krvlačnost. Takový jest obraz nejnovější orientace laické morálky, jež měla nahradit morálku konfesní.

Na Kladně sestavili si před vypuknutím »generální stávky« komunisté organizaci do všech podrobností. Centrem bylo Kladno, odkud se rozvětvily síť po celém světě. Nalezeny dokumenty, že tamější komunisté byli v písemném spojení s komunisty ve známém území, v Maďarsku, Rusku, Itálii, Americe, i — v Číně. Hlavní tiskárnu měli vlastně v Berouně, aby se mohly letáky bezpečněji do světa rozeteti. Měli tašnou abecedu a dávali svým střediskům jména vymyšlená.

Die nalezených písemných důkazů jednalo se o převrat radikální. Za ministra orby v novém státě komunistickým byl určen Stádník, který hospodářství nerozumí ani za mák, ale zato v létě byl strůjcem přepadení státek na Mělnicku. Za ministra vnitra vyhlášen 24letý mladík K. Herynk. K nejnebezpečnějším a nejvlivnějším vůdcům náležel učitel Náprstek, jemuž se při bolševickém horování vedlo velmi dobře; ten si vybral ministerstvo školství a osvěty, aby pak zotročil vlastní kolegy-voňomyslenkáře. Když byl zatčen, našlo se u něho mnoho pomůcek, které sebral v úřadě a také mnoho aprovisace, určené sroťkincům, jehož byl hlavou. (Tedy takhle správa sroťkince přišla mnohem dříve než správa řeholnic.)

Byl zosnován mimo jiné plán, aby komunisté zabrali faru, klášter řeholnic, dům Armády spásy a Sokolovnu. Tedy posud jiných kumštů komunistů u nás nedokázali než kradení, loupení a

stávkování. Tohle je výslednice nejmódnějšího pokrokového šelmu »vyrchošené civilizace« bez Boha.

Jak se starali komunisté o pokrok a osvícenost, patrně z toho, že ignorantu Mužu z vazby propuštěného v Kladně uvítali jako vítězného šelmu s banderiem, družkami a obrovskými fadami hornictva. Hlavní vůdce komunistického hnutí na Kladensku Zápotocký však se vyláčil, že křeč Muža jest člověk »se slepčím mozkiem«.

Když Šmeral minulý čtvrtek na Kladně vyzýval dělnictvo k práci, byla schůze velice bouřlivá. Ze shromáždění voláno: »Dříve jste nás hnali do stávky a teď zase do práce. Jsme jako psi, každého dne štvaní jinak.« Šmeral klidně poukázem, že se bude žádati za propuštění zatčených; nestane-li se komunistům po vůli, bude se stávkovati zas. Na ta slova ozýval se veliký blak odporu. Volalo se: »Proč tedy máme začít pracovat, když za několik dní budeme zase stávkovat?«

Samí němečtí komunisté spráskali rukama nad nešikovným vypuknutím a neblpným průběhem bolševické revoluce u nás. Orgán německých neodvislých socialistů »Freiheit« dne 17. prosince napsal: »Hnutí v Československu skončilo těžkou porážkou. Místo aby popoňmalo proletářskou revoluci, jak předkládali komunisté, přineslo rozhodné vítězství buržoasii. Nejhorší a nejzločinnější na komunistickém postupu je toto: žádný soudný člověk nemohl ani okamžik pochybovat, že při současném poměru sil bude porážka dělnictva nevyhnutelná, přičemž toto boj. Ale komunisté bojí přitah, aby zachovali svou politickou prestiž. Byli zaiatci svých radikálních frází, svého nezodpovědného prorokování bezprostředně nadcházející revoluce. Aby nemusili přiznati svůj omyl, vedli dělníky k porážce.«

Ze světa vědeckého a uměleckého.

J. Š. Baarův »Hořoubeček«, jehož samostatné vydání bylo tak dychtivě očekáváno, konečně vyšel v Cyrilo-Methodějském knihupectví O. Francie v Praze. Tato kněžská idyla náleží netoliko k nekrásnějším spisům Baarovým, ale k nejvýznamnějším plodům české beletrie posledního desetiletí vůbec. Vděčně by zde bylo srovnání s tklivým Raisovým »Západem«. Baar pítvá duši ušlechtilého kněze ještě mírněji a podrobněji než Rais; upozorňuje na řadu světlých stránek kněžského působení, jež obyčejně unikají zraku průměrných laiků-inteligentů. Do tohoto kněžského románu vryl Baar svou individualitu velice výrazně, takže nad některými stránkami vznikne debata i mezi lidmi vůle dobré. Ale v tom souhlasili budou všichni vážní kritikové, že hlavní rysy díla jsou mírné, zušlechťující a že spis ten jest zároveň významným prostředkem k seznání charakteru křesťákovské české duše. — Ve Francii stal se pokus o zavedení nové soustavy těsnopisné, jež má název »brevigrafie«. Vynálezce Duval ubezpečuje, že se brevigrafii naučíme mnohem dříve než stenografii. Nový systém zkracuje pomocí liter naší abecedy; jednotlivá slova jsou naznačena pouhými obvyklými literami za použití všech rozdělovacích znamének. Brevigraficky možno psát i na psacím stroji. — V Praze vychází

rozvažiny, učinil obec oslnivé nádheru a velikého blahobyta.

Papež hlavně chtěl zabezpečiti své sídelní město proti přepadům loupeživých velmožů, rozohniti opravdovou zbožnost, zažehnati nebezpečí epidemických nemocí a dodat budovám estetického půvabu.

Papež znovuzřídil 40 kostelů, v kterých byla při pobožnostech v čase svatojostním zastavení. Opravil památné paláce papežské. Přestavěl palác senátu a pro magistrát konservátorů zbudoval nový krásný dům.

Opravit vodovod, který dal ozdobiti nádherným vodotryskem. Dal čistiti a regulovati ulice. Příchody k věčnemu městu byly ulehčeny a bezpečnými učiněny. Na př. Můvlíky most (Ponte Moile) sestával v prostředí ze dřeva, ale papež onen díl poručil nahraditi kamenem. Na pravém jeho břehu budována tvrdá ochranná zeď. Též dal jiné mosty opravit a opevniti. Polozrušené městské zdi začaly se rychle opravovati r. 1451.

Mikuláš přestavěl celou jednu čtvrť Říma v monumentální residenci v duchu renesančním. Pomníme zde velkolepý plán přestavby Vatikánu a výčet nekrásnějších nových budov, které vznikaly za pontifikátu Mikulášova. S'edíme však, jaké umělece papež k dvoru svému připoutal. Tradice papežského Říma byla přirozeně internacionalní. Na př. kardinálové hřívají ofeňáky

rusky psaný židovský list »Russkaja Vola«: Židovské jest vyhrazeno 5 velkých pokolů, v nichž pracují židovští žurnalisté. Zavítá-li k nám však některý inteligent židovský, shání v Praze byt velmi těžce. — Profesor dominik. biblické školy P. Vincent nřstíl, že stará stavba v Měbrouně, již se užívá nyní jako měšty, je stavbou

Veledůst. duchovenstvu.

Oznamujeme nové vydání

Missale Romanum

vazby

Formát

vel.

vel.

86x25 malé folio 32x23 velký kvart

v černé kůži s červ. ofiz.	Kč 807.—	Kč 637.—
v černé kůži se zlat. ofiz.	, 875.—	, 705.—
v červené kůži se zlat. ofiz.	, 909.—	, 731.—

Příruční vydání missálů

15 1/2 x 10

Polokož. vazba s červ. ofiz.	Kč 113.—
Kožená vazba s červ. ofiz.	, 130.—
Polokož. vazba se zlat. ofiz.	, 127.—
Kožená vazba se zlat. ofiz.	, 149.—

Miniaturní vydání

12 1/2 x 8

Kožená vazba s červ. ofiz.	Kč 115.—
, se zlat.	, 124.—

Missae defunctorum

v plátně s červ. ofiz.	Kč 59.—	Kč 54.—
se zlat.	, 71.—	, 62.—
v kůži s červ.	, 156.—	, 144.—
se zlat.	, 170.—	, 153.—

Malý kvart bude vydán asi o velikonocích.

Breviarium romanum

nejnovější vydání se všemi dodatky a doplňky.

Vyd. 12° 115x175 4dlíné na slab. ind. papíře celokož. vaz. s červ. ofiz. Kč 325.—
se zlat. , 370.—

Ceny vazeb řídí se dle cen výrob. dle nakladatele.

Na objednávku dodá

Družstevní

**knihupectví a nakladatelství
v Hradci Králové.**

FEUILLETON.

Osvěta věčného města za papeže Mikuláše V.

Bylo dosti církevních hodnostářů, kteří i v Římě tak horlivě podporovali rozvoj věd a umění, až zapomínali na své nejdůležitější povinnosti k církvi. Hierarchové, kteří přišli přilnutí k synům světa tohoto a kukaře číle laické, budili v duších bořících pro Krista přirozeně pobouření a často více ušlechtilým zájmům náboženským uškodili než prospěli.

O takových nechceme mluvit. Poukážeme však na velkolepé kulturní akce osvěceného papeže Mikuláše V., kterému byl život dle evangelia věcí nejpřednější a obnovení všeho v Kristu péčí nejdůležitější.

Samí protivníci papežovi uznávali, že tento nástupce sv. Petra zvelebuje Řím nikoli z bažení po osobní slávě, ale z touhy po upevnění centrální správy církve katolické a ze snahy propagati širým vrstvám obce věřících.

Ušlechtilý, opravdový reformátor stal se mezi vrstevníky nejslavnějším propagátorem věd a umění. Mikuláš V. panoval od r. 1447—1455, tedy jen dobu krátkou. Ale co všecko pro zvelebení Říma a osvětu evropskou vykonal! Z města uměleckého, jehož velká díla se zájmem měnila v

nejkrásnějších národů katolických. Mikuláš zval k práci v Římě stavitele a umělce jak italské tak německé, nizozemské, francouzské a španělské. Papež zaměstnával ženijního sochaře, stavitele a malíře Battistu Albertiho z Florencie, jemuž pomáhal výtečný Bernardo Gamberelli Rossellino. Již dříve vstoupil do služeb papežské stolice stavitel Antonio di Francesco. Všichni byli z Florencie. Také povolán k práci Ridofo Fioravante z Bononie, který pro schopnosti v různých odborech byl zván Aristotelem. Architekti ve službách papežových utvořili zvláštní organizaci. Lombardan Beltramo di Marino pověřen stavbou káru v Sv. Petru a citadely v Orvietu. Do Říma tehdy se všech stran proudily houfy pracujících lidí.

Bystrý papež při svém plánu sledoval pečlivě zásadu, aby všechna výtvarná umění v novostavbách byla podřízena velkolepé architektuře.

Mezi malými pracujícími pro papeže na prvním místě badič jmenován nesmrtelný Fra Giovanni Angelico da Fiesole. Ve službě Mikulášově byl i nejvýznamnější předchůdce Perugián Benedetto Bonfiglio, dále Bartolomeo z Poligna a Andrea del Castagno. Benátský malíř Antonio a Bartolomeo z Marana obdrželi rozkaz, aby vytvořili obraz Madony, obklopené anděly. Pro Mikuláša pracoval i vynikající Piero del Francesco a Bramantino. Mezi malými papežovými, kteří pocházeli z Říma, byl nejvýznamnější Šmola, který byl

Metoda Velikého. — Přítom škola rokem bude zveřejněna na Slovensku na všech školách zpěv jako povinný předmět. Nařizeno, aby tam, kde maderace utlumila hlazol slovenské kostelní písně, učitelé vyučovali děti i dospělý lid zpěvu sloven. chrámových písní. Tedy kostel pojednou považují i pokračují za významného činitele v záchraně národnosti. Ono nařízení není ovšem žádným krokem k oděnce církve od státu; zato však posílí významně slovenskou duši. — Za zásluhy o vědecký pokrok byli ve Francii imenováni rytíři Čestné legie kněží P. Edouard Branly a opat J. Rousselot. Branly proslul svými objevy v oboru telegrafie bez drátu. Rousselot získal světovou slávu jako vynálezce experimentální fonetiky. — Protikřesťanskí filosofové stali se ubohými trosečkami. Právě nejvýraznější hlavy filosofické nynějšího století kladou zvláštní důraz na veliký význam křesťanství. Sám proslulý profesor v Jeně Rud. Eucken, který jest tak často i od českých filosofů citován, zabývá se křesťanským názorem životním velice vážně. Z Platóna bere názor o univerzální povaze filosofie, od Aristotela přilíná nauku o ústrojení, nehybné energii a teleologických kategoriích. Ale nejsilnější vliv na Euckena mělo křesťanství. Sv. Augustin mu jest »vedoucí hvězdou při řešení věčných problémů«. Eucken sám vyznává, že jsou mu hlavními učiteli Platon, sv. Pavel a sv. Augustin. Zcela rázně odmítá Eucken moderní pozitivistické pojmání života. Právě, že naturalismus odporuje sám sobě: vždyť každá věda přírodní, pokud hledá v různých jednotách, přestupuje svět číste hmotný a uznává skutečnost, která se liší od hmoty. Jestliže naturalismus popírá skutečnost duchovou, popírá sam sebe. Socialismus nevede k lidskému pokroku, nýbrž naspak k úpadku, protože značí jenom aplikaci materialistického pojmání života. — Světová katolická solidarita má dle plánu mezinárodního komitétu čtyři sekce: vědeckou, sociální, charitativní a tiskovou. Politika jest ze Světové katolické solidarity vyloučena. Prvá schůze katol. solidarity má být 2. února 1921 v Paříži; budou na ni pozvány všechny národy, aby se smluvily stanovy a Svaz aby byl řádně ustaven.

Rozmanitost.

Péče státu o zásobování spočívá v takovýchto opatřeních: venku se platí za cent bramborů 44 K, ale v městě je prodává aprovisace za 70—80 K, a to jen proto, že brambory dodá ústředna. A při tom ještě ústředny neobratným hospodařením prodělávají. — Ve Spojených Státech amerických jest nyní 17.135.000 katolíků. Ačkoli za posledních let proudy vystěhovalců z románských zemí značně přibýly, přibýlo v Americe za posledního rok 185.000 katolíků. Z jiných vyznání přibývalo se k naší církvi 24.000 katolíků. To jest velice výmluvná odpověď na štvání farnostních demagogů, svádějících k odpadům. V Americe nejsou občané pošetilejší než v Evropě. — Ve Španělsku založen byl spolek katolického rolnictva r. 1913. R. 1914 založeno bylo 500 odboček se 150.000 členů, r. 1919 bylo již 4000 odboček s půl milionem členů. Finanční obrát činil r. 1919 ve zlatě 600 milionů peset. Spolek jest nejmohutnější lidovou organizací ve Španělsku vůbec; dal podnět k mezinárodnímu sjezdu sešskému v Ženevě r. 1921. — Velká rada kantona basilejského roz-

měštnán ve Vatikánu po celou vládu Mikuláše V. Také jeden německý a jeden španělský malíř sloužili papežskému dvoru. Malíři v Římě hotovili i množství obrazů světských.

Papež podporoval i rozvoj průmyslu hedvábnického, zlatnického a pod. Zřízena tehdy i velká dílna k hotovení koberců; za tím účelem povolal papež Francouze Renauda de Maucourt se 4 pomocníky. Objednávky rouch a nádob do různých kostelů stoupaly tak, že bylo potřebí zříditi odborné dílny i v Sieně, Benátkách a jinde. Velkolepý stavební a umělecký ruch šířil se rychle dle příkladu Říma do dlouhé řady jiných obcí italských. Od doby Karolingů neviděla Evropa nikde tak horoučného stavebního ruchu jako za Mikuláše V. věčné město.

Jakož větší zásluhy získal si papež podporou různých odborů vědy. Geiger praví: »Řím rovnal se pod ním jedinému stavení, velké dílně; v témtě čase podobal se nekonečné písárně; bylo-li stavění papeži potřebím, bylo mu vální psaní, překládání a shromáždění napsaného a přeloženého.« Jakmile se stal Mikuláš papežem, vědci humanisté v Itálii řádně přivítali; mnozí z nich smali bývalého chudého učenice tobo osobně. Poggio, který byl pokládán za nestora republiky učenů, hned sepsal gratulaci, v níž dal výmluvný výraz nádeji a přání humanistů. Vespasiano da Bisticci

Moravská agrární a průmyslová banka

Telegramy: Agrobanka.

Filialka v Chrudimi.

Telefony: 48a Fiditalství, 48b směnárna.

Akciový kapitál na K 120.000.000—

Vklady na K 800.000.000—

Centrála v Brně.

Reservy na K 70.000.000—

Filialky: Boskovice, Břeclava, Bratislava, Holešov, Jablonce n./Nisou, Chrudim, Kroměříž, Mor. Ostrava, Nám. Brod, Olomouc, Opava, Píseň, Praha, Prostějov, Přerov, Telč, Třebíč, Uher. Brod, Val. Mezitří, Tábor. Letní expositura v Lázních Luhačovicích. (Telefon filialky v Bratislavě čís. 589, telegramy: Moravaagro).

Vklady na knížky, běžný a široký účt úrokuje co nejvýhodněji.

Peněžní obchody bankovní a směnárenské všech druhů.

Financování podniků. — Zálohové úvěry obcím a veřejným korporacím.

Remboursní úvěry.

Financování importu a exportu.

Třídní loterie.

Pojišťování losů.

hodla, aby se odstranilo interkonfesní vyučování náboženství, prohlásivši, že takové vyučování nemůže působiti u žáků nadšení. Místo toho se doporučuje, aby jednotlivé církve vyučovaly své příslušníky ve školských místnostech svému náboženství. Usnesení to jest velkým úspěchem basilejských katolíků. — Spojené Státy dovedou si udělati pořádek. Tam ministr práce nařídil, aby byl vyvezen bolševický vyslanec Martes, protože jest cizincem a členem organizace, která hlásá násilné svržení vlády Spojených Států. — Nebezpečnější vysvědčení si dali brněňští vůdcové bolševictví; po prohraném násilném pokusu o převrat 800 bolševických důvěrníků na Brněnsku prohlásilo 14. prosince, že »dostávají se okamžik, kdy nutno střízlivě uvažovat«. Tito zkrachovaní politikové také konstatovali, že »ani jediný hlas neozve se proti argumentům, jimiž je odůvodňována potřeba skončiti stávkou«. Ale nevěděli sami tyto demagogové, že bylo potřebí neistřízlivě, ššího uvažování právě před počátkem politické generální stávky? Raději se staví hloupými a zklamanými, než by se přiznali, že žalostný výsledek předvídali předem. Napřed hnali do stávky všecko — a teď nepřipouštějí »ani jediného hlasu« pro akci, kterou prohlašovali za kouzelnou bránu vedoucí do jistého ráje. — Zástupcové obchodních komor v Americe snaží se otevřítí Chicago světové paroplavbě. Hodlají spojití velká jezera v sousedství Chicaga s mořem pomocí průplavu. — Na zahradě Fr. Grunta v Lutíně u Olomouce objeveny letos nové 3 pravěké hroby s četnými nádobami, střípinami a bronzovými kroužky. Nalezené předměty darovány Vlasteneckému museu v Olomouci. — V německém Halle vypukla komunistická stávka agitací haličského žida dra Sterna. Ukončena byla 18. t. m. Policie chystá se Sterna vypověděti. — Mzda dělníků v Americe stoupila proti době předválečné jen o 100 procent. Dříve vydělával tam dělník denně 2—5 dolarů, nyní 4—10 dolarů. U nás stoupily dělnické mzdy o tisíc procent; přes to však dělníku americkému vede se lépe než našemu. To zvyšování jest vlastně falešnou hrou, při níž inteligenti trpí strašnou nouzí a dělníkům zbývají holé dlaně. Ohromný díl sespolečenských domů zpustil tak, že v nich nelze bydleti. Vládne i ve vnitrozemí surovější a krvavější militarismus než v Prusku a než v pradávne pohanské Babylonii nebo Persii.

čase papeže Mikuláše do Říma — částečně z vlastního popudu, částečně byvše od něho povolání, protože si přál viděti je na svém dvoře. Když veliký mecenáš se jednou dověděl, že v Římě jsou ještě někteří vynikající literáti, kterých nezná a kteří žijí bez slávy v zastrčených ubikacích, zvolal: »Jestliže jsou zruční, proč jenom nepřijdou ke mně? Přijmu a odměním i prostřední.«

Pro humanisty nastal nyní zlatý čas. V Římě utvořila se velká učená společnost, v jejíž čele stáli Poggio, Valla, Manetti, Alberti, Aurispa, Tortello a Decembrio. Nejraději obcoval papež s Manettim, u něhož se klasická vzdělanost harmonicky spoila s vroucí zbožností katolickou.

Papež povolal do Říma řadu učenců, kteří se výhradně zabývali překlady z řečtiny. Mikuláš sám čítal elegantní překlady s velkým zájmem a odměňoval překladatele štědrě. Vespasiano da Bisticci konstatuje: »Teprve tehdy se stali přístupnými vědci Herodot, Timoklides, Xenophon, Polybios, Diodor, Applan, Philo, Theophrast a Ptolemaeus. S nepopratelnou radostí čerpala se helénská moudrost ze samých zdrojů.«

Jest pozoruhodno, že papež mluvil, aby se především pořídil metrický překlad Iliady a Odysey do latiny. Píleho poznamenal k této Mikulášově: »Řecko nevyšlo, ale zdá se, že přejde do Itálie.« Papež čítal překlady nikoli le-

Kulturní jiskry.

Hradec Králové v rozpočtové debatě senátu. Senátor dr. Reyl ve své řeči o nákladu na školství upozornil na veliká břemena českých obcí, které zřizovaly vlastním nákladem střední školy, odpírané českému národu vládou vídeňskou. Za příklad takové vlastenecké a kulturní obětavosti uvedl město Hradec Králové, které před lety již zřídilo a vlastním nákladem udržovalo reálku, obchodní akademii, lyceum a školu pro dívčí povolání. Náklad na tyto školy obnáší ročně 388.000 K a zatěžuje značnou měrou beztak přetížené obecní finance. Řečník doporučoval ministru školství, aby snažil se břemena obětavému městu ulehčiti převzetím těchto nákladů na účet státu.

Ph. Dr. Eugen Kadeřávek: Soustava filosofie křesťanské čili Aristotelicko-Thomistické. Díl druhý. Nákladem vlastním. Tiskem Biskupské knihtiskárny v Hradci Králové, v komisi Družstevního knihupectví v Hradci Králové. — Svým časem jsme se v »Obnově« zmínili o prvním dílu tohoto díla epochálního a vřele jsme ho doporučili, že nemá chyběti v knihovně žádného kněze a že je máj přinejmenší čísti a studovati nejen kněží, nýbrž i laikové. Co jsme napsali o dílu prvním, platí v míře ještě větší o tomto dílu druhém, poněvadž v něm spisovatel na přemnohých místech s důkladností jemu zvláštní pojednává a řeší otázky, ve kterých právě v dobách přítomných chybují mnozí, a to značná část z neznalosti, z nevědomosti. Jest ovšem potřebí, aby každý, kdo chce mít čtení a studia prospěch, přikročil k práci bez předsudků a s velkou vytrvalostí. Jedno i druhé, bohužel, u mnohých schází. Na filosofii křesťanskou hledí s opovržením, a mají-li o hlubokých pravdách vážně a důkladně uvažovati, jest to pro ně obtížné a knihu odloží, pronáslejíce o ní úsudky přeháňené a nespravedlivé.

Abychom se aspoň poněkud o obsahu tohoto díla výtečně zmínili, upozorňujeme, že v něm spisovatel vykládá metafysiku zvláštní, totiž metafysiku o přírodě čili kosmologii, str. 7. až 208, metafysiku o duši lidské čili psychologii, str. 213. až 536, a metafysiku o Bohu čili theologii přirozenou, str. 539. až 699.

1. Kosmologii dělí na čtyři oddělení: O končnosti přírody, 7—28, že věci, jejichž souhrn nazýváme světem, skutečně jsou, o bytosti přírody, 29—150, co tyto věci jsou, co je vnitřně tvoří,

kládáním zaměstnání a kavalírsky za to placení. Gregorovius praví o papeži: »V osmi letech svého pontifikátu pokryl Řím knihami a pergamenem; byl srovnáván s Ptolemaem Philadelphem.«

Velkou zásluhou papežovou bylo, že se snažil položití antické vzdělání na základ původní řecký. Zvláštní význam měl nový překlad Aristotela, protože arabské překlady byly velice chatrné. Papež však staral se pečlivě i o rozkvět literatury theologické a našel si k tomu účelu pracovníky velice zdatné.

Jakou zásluhu má o shromáždění největší knihovny světa, napsal jsme již jinde.

Tehdy ulechlí Čechové hleděli k Itálii se závisť. Co učinila husitská válka s »Římem severu« — s Prahou dříve tolik proslulou? Veliký kulturní odkaz Karla IV. ležel v troskách. Husitští mlaďáci s obmezenou bouřevnatostí bojovali proti reneanci — z university dříve tak proslulé proti reneanci — z university dříve tak proslulé zbývala pouze těžce udržovaná fakulta artistská, poskvy stín bývalé slávy. Zatím co národové románské ve spojení s osvěcivým Římem rychle v kultuře pokračovali, v Čechách živořila ztrnulá polokultura. Země těžce se bořila z krvavých ran, jež jí zasadili sami Čechové. Zato v Římě triumfální pochod vědy i umění.

nasleduje uvaha zvlášť o rostlinách a zvířatech, 150—171 a konečně velice důkladné a podrobné pojednání o darvinismu, 172—208. V oddělení druhém probírá tři různé názory o bytnosti bytosti: atomismus, dynamismus, hylomorfismus; neschvaluje ani atomismus ani dynamismus nýbrž hylomorfismus, t. j. bytosti skutečně vnitřně netvoří ani atomy ani síly, nýbrž látka prvá a formy podstatné.

2. Psychologii dělí na pět částí: o isoucnosti těla lidského a duše lidské, 217—224, že těla a duše opravdu jsou, o bytnosti těla lidského a duše lidské, 225—264, co toto tělo a duše jsou, o činnosti duše lidské, 265—493, o původu člověka, 494—507 t. j. o původu pokolení lidského vůbec a nyní jednotlivých lidí zvlášť, a o cíli člověka, 508—529. Následují tři dodatky: O isoucnosti a bytnosti pouhých duchů, o spiritualismu a spiritismu, o dvojitým významu srdce lidského, 529—536. Zde zejména třeba upozorniti na část třetí, ve které je důkladné a velmi podrobné pojednání o mohutnostech duše lidské. V části o původu člověka odsuzuje pantheistický emanatismus, že se duše jednotlivých lidí vyronily z Boha, takže jsou Jeho částmi, traducianismus, který hájí mezi jinými Tertullián, který tvrdí, že »člověk celého zplozuje člověka« a generacianismus, »že duše lidská činností rodičů vzniká st ořitelskou, od Boha jim udělenou. V tom záleží generacianismus« a hájí zcela správně kreacianismus, t. j. učení, že duše jednotlivých lidí stvořil Bůh, jako stvořil duše prvních rodičů. Zde ovšem výklad traducianismu a generacianismu je nejasný; neboť učení, které tvrdí, že člověk celého zplozuje člověka, jest doajsta generacianismus, a učení, které tvrdí, že duše lidská vzniká činností stvořitelskou rodičů od Boha jim udělenou, je kreacianismus. Nutno tedy traducianismus a generacianismus vysvětliti jinak.

3. Theologii či metafysiku o Bohu dělí na dvě části: o isoucnosti Boží, 540—599 a o bytnosti Boží, 599—699, že Bůh jest a co a jaký Bůh jest. V části první jest deset důkazů pro isoucnost Boží, čtyři kosmologické, jeden teleologický, tři psychologické, jeden zázrakoslovný a jeden historický. Na to vyvrací námitky proti pravdivým důkazům o isoucnosti Boží, celkem 25, z nich zejména námitky Kantovy. Konečně připomíná důkazy nepravdivé, které zamítá, zejména str. 591 důkaz ontologický. Na str. 592—593 upozorňuje na nesprávné jednání téhož filosofa německého, který přes to, že tvrdí, že isoucnost Boží rozumem dokázati nelze, a že důkazy pro isoucnost Boží jsou buď paralogismy nebo sofismata, tvrdí také, že »rozum praktický z řádu mravnosti Boha vyžaduje, poněvadž kdyby Boha nebylo, člověk by blaženosti nemohl dosáti; proto prý člověk morálně věří, že Bůh jest.« Názor tento jako nesprávný spisovatel vyvrací.

V části druhé jest podrobné pojednání o bytnosti Boží, o tom, co Bůh jest, a jak tuto bytnost poznáváme. Dále jedná o přívlastcích Božích: jednotě, pravdě, dobrotě, kráse Boží, a o dokonalostech Božích: o nutnosti, jednoduchosti, nekonečnosti, nezměnitelnosti Boží, o životě Božím o věčnosti a nesmrtelnosti Boží. Pak jedná o rozumu Božím a Jeho poznání, o vůli Boží a jejích dokonalostech, o ctnostech Božích: svatosti, dobrotivosti, spravedlnosti, blaženosti Boží a celé pojednání končí učením o činnosti Boží zevnější: stvoření a zachovávání světa. Zde jest vlastně učení o vlastnostech Božích klidných, záporných a kladných, jakož i činných vzhledem na rozum, vůli, moc.

Tím jsme naznačili aspoň poněkud obsah tohoto velmi důležitého a důkladného spisu, a opakujeme ku všem myslícím laikům a kněžím ta slova, která řekl anděl sv. Augustinu: »Vezmi a čti!« Necht' si každý, kdo jen může, spis ten opatří a studuje ho plně. Cena 32 K a 2 K portu je velice nízká. Úprava je celkem slušná.

Dr. Fr. Šuic.

Návrat barbarského vandalismu. V 6.—7. seš. »Stylu« napsal Zdeněk Wirth: »Signál, daný skácením Mariánského sloupu na Staroměstském náměstí, byl zahájením obrazoboreckého hnutí, jež nemá paralely v XIX. století. Od počátku r. 1919 zničeno tak na tisíce znaků, soch sloupů, Božích muk, v některých okresech středních Čech dokonce soustavně a plánovitě. Vášně vybíjí se nejenom na památkách, na nichž leží tradiční nenávisť národa, kdysi zrazeného a potupeného, ale i na nevinných výtvorech venkovských farnostníků, votivních darech neprostří zbožnosti venkovského člověka. Nepomohlo dosud pomlouvání, ani úřední zakročení a nepomůže, dokud se nezmění poměr širokých vrstev k svědkům minulosti, dokud neopadnou vlny náhle vyšlehlého, dlouho před tím živého zájmu k naší historii v rámci habs-

burské říše. Neočekáváme tento obrat záhy, protože není upřímně podporován mocí dnes nejsilnější, politickou stranou, ale jsme přesvědčeni, že také náprava nevzejde z této strany. Snáblivost k minulosti, k jejím pozůstatkům, může vytrysknouti jenom z myslí ušlechtilé, z překonaného sobectví a nejvyšší spravedlnosti všech ku všem. Odstraněním Mariánského sloupu je zničena rovnováha prostoru náměstí úplně a zasažen je i Šalounův pomník Husův, komponovaný pro polovici náměstí a dnes zbavený uzavřeného prostoru, který mu vymezoval sloup Mariánský. Stejně ochuzeno náměstí malostranské snesením pomníku Radeckého, který, nevýznamný jako dílo plastické, byl přece mistrovským výkonem situacním, a také zřícený morový sloup ve Slaném a shozená socha Jana Nepomuckého v Hořovicích patřily svým umístěním a poměry mezi šťastně řešené přepady. Stejně neumělecky působí a sotva bylo by jimdy trpěno, kdyby nebylo nátlaku nemyslivého davu, oloupí-li se komponované dílo umělecké o některou svoji část. A přece dnes musíme mlčky snášeti, že jezdecká socha císaře Františka na nábrží Masarykově neb mramorové poprsí Fürstenbergovo v Klivokláte byly vyňaty z architektonického svého rámce, že často průčelí budov, jako císařské znaky na Klementinu nebo hradní jízďárny nebo šlechtický znak v Kounicích byly bezohledně ořezány, nebo že velká sousoší jsou násilně zbavována soch určitých světců, jako v Sedci, Heřmanově Městci nebo v Semilech. Bohužel, všechny tyto argumenty málo váží proti argumentům přímočaré filosofie dětinště pomstychtivosti. Pomníky a sochy boží u nás dříve lidé, kteří s hrstí chodili za českou slávou a s potěšením konstatovali, že na vratislavské radnici dosud stkví se český lev a že po Německu a Itálii všude zanechaly pozdější doby vzpomínky na Čechy, ačkoli jinak nenáviděli tyto prokleté kacíře.

Opravujeme! Nynější obrazoborectví není dětinskou pomstychtivostí, ale rafinovaným a zvláštním drážděním většího lidu českého. Volnomyšlenkářští fanatikové v protihabsburském bouření hledají chybu záminku k mrskání duší českých. Přitomně řádějí jest netoliko protikulturní ale i protinárodní. Moderní barbaři snaží se odstraniti všechny odznaky a památky, připomínající náboženský sklon jádra lidu našeho, aby cizinci přijíždějící do naší republiky byli sváděni k domněnce zcela falešné o uhasínacím katolictví. Nedomokratickým, protilidovým ničením toho, co zbudovali zbožní předkové, má se fašovat historie. Jak tu rozhoduje nikoli dělnství, ale světepé, promyšlené násilnictví, to přece patrné i z volnomyšlenkářského parlamentního návrhu na odstranění veškerých náboženských odznaků i z budov soukromých. Mezi obrazoborci a Voinou Myšlenkou vidíme jedině pásmo. Panstvo toto není tolik neiapné, aby nevědělo, že katolictví bylo hluboce vkořeněno v celém národě našem již pět století před vládou Ferdinanda I. a ostatních dalších Habsburků v naší vlasti. Kdo rozbíjí památníky, také se těší u nás veliké štěstí za sv. Václava, sv. Vojtěcha i Přemysla II. a Karla IV., nemstí se Habsburkům, ale surově dráždí český cit.

Visitky
pro pasy a legitimace během
1 hodiny
fot. atelier
J. F. LANGHANS,
spol. s r. o.
Hradec Králové,
Adalbertinum.

Obrana.

Kalení hláci na ústupu klíčků a šon. Že se bolševickými násilnostmi a generální stávkou připravoval státní převrat dle pokynů Moskvy, předsvědčil se každý, komu není veřejný život egyptskou tmou. Vždyť docela dr. Šmeral byl krátce před tím dán od Moskvy pod kuratelu žida Sonnenscheina proto, že se k revoluci připravoval nějak dlouho. Ve schůzi na Vysočanech volal komunistka Jilek: »Krev této masy, neboť jedině v krvi se zrodí náš blahobyt.« Komunistické »Rudé Právo« 13. t. m. docela předčasně lhalo o vi-

težství revoluce; volalo: »Pryč s krvavou vládou Černého, ať žije socialistická republika!« Páchány krvavé násilnosti na strážcích veřejného pořádku, chránících občany pokojně.

Po prohrané revoluci však komunistický orgán brněnský »Rovnost« napsal o odpárcích bolševictví: »Z našeho zápasu, který byl bojem obranným proti atentátu na naši stranu a který je bojem za sociální požadavky, jejichž splnění až do nedávna slibovala i buržoasie, udělali boj proti republice a když tak co nejvíce seštvávali nevědomé lidi proti nám a když vyzbrojili se zbraněmi, jež rozdány Sokolům, Orlům a kde kterému nepříteli socialismu přikročili k provokování občanské války. Tu jsme nechtěli, té jsme si nepřáli a do té nepůdence, i když nám ji vlada a buržoasie vnucuje! Rozmyslíme si dělati buržoasii berana pro její choutky v době, kdy ona to potřebuje!«

Bolševicti podvodníci praví dále v oznámení, že stávka jest skončena, toto: »Příčiněním buržoasie, protidělnické reakce, ale také i protisocialistickým stanoviskem t. zv. pravice a národně sociální strany, byl nynější zápas sveden na kole, kde by si ho přála buržoasie mít. Generální stávka, která byla prohlášena jednak na obranu proti politické persekuci, jednak za vydobyti požadavků sociálního rázu, vyvinula se v zápas, který dle přání buržoasie má býti vyvrcholen v násilný boj všech proti všem. Majíce na mysli jen a jen prospěch proletariátu a dobře vědující, že by bylo osudnou chybou, abychom naběhli kapitalistické buržoasii, rozhodli jsme se doporučiti dělnictvu, aby svůj boj přerušilo a zítra nastoupilo práci.«

Tuhle máte doklady charakteru námezánku Bronsteinových. Sotva cikán odvážel by se lhát do očí celé české veřejnosti tak drze, jak to činí oficiální mluvčí brněnských komunistů. Podle toho výkladu za nic nemohou saroví zbojníci; krveprolití zavinihi patrně ti, kteří musili brániti vlastní životy a majetek proti lupičství a otrokářství. Krátce před tímto lhaním právě v okolí Brna bylo zcela zřejmé komunistické povstání, jak že bylo nutno k Oslavanům vytrhnouti i s dělostřelectvem. Tři parlamentáři komunistického vojska, vyzbrojeného i kulomety, přišli k veliteli čsl. vojska Šponarovi se vzkazem: »Pane veliteli, vezměte na vědomí, že jsme důstojníci rudé armády, která proti vám stojí jako nepřítel. Velitel odpověděl, že nepřišel se vzbouřenci vyjednávat. Tito na oko se poddali, ale pak zahájili palbu. Několik komunistů v navstávším boji zabito a čsl. vojsko ukofistilo 3 kulometry. A teď se nestydí »Rovnost« lčiti zápasistě tak, jako by »buržoasie« sama chtěla dohnati komunisty k revoluci. Komunisté terorisovali dělnictvo chtějící pracovat, zabírali továrny a statky, odváděli násilně do rudé armády, v některých obcích obsadili úřady, páchali násilnosti na vojsku i četnictvu. A teď najednou všechno zavinihi potutelná buržoasie, usilující o zničení dělnictva!«

Dobře si všimněte, jak dábelcky snaží se podváděti veřejnost a docela i vlastní svedené lidi bolševičtí bankrotáři.

Ministerský předseda vyslovil podiv, proč se staví část dělnictva proti vládě, která má v programu dalekosáhlé sociální reformy. Ale »Rovnost«, aby zatusovala pravdu, vyráží najednou tvrzením, že k slibům dalekosáhlých sociálních reforem bylo donuceno ministerstvo komunistickou bouří; toto povstání však usilovalo o něco zcela jiného — o ztročení dělnictva, které by nesoühlasilo s moskevskými paragrafy.

Nikdy v Čechách se netiskly tak neomařeně a drzé lži, nikdy se tak nepodvádělo jako nyní, kdy komunistická péra se namáčeji v rusko-židovském ledu. Kde Bronsteinův nosorožec neprorazí siláckým náparem, tam se mění náhle v lišáka, plácajícího nad »znásilněním«.

Tohle všechno se dalo předvídati. Český nynější patriarcha dr. Šmeral již r. 1907 s nejefiklavější smělostí ve své agitacní brožurce falšoval smysl Písma; dobře počítal, že fanatikové kteří bible nečtou, zaplatí mu ochomě daň ze své hlouposti. Jak můžete pak od falšovače Písma čekati pravdu a poctivost v jiném oboru? Kdo se dopouští zločinu na samém Písmu, páchá pak snadno zločin i v akci sociální. Teď vidí národ, jakou spousta lží vyochrlili komunistické sopky jak v Brně tak v Praze.

Dr. Šmeral poráží tvrzení »Rovnosti«. Marně byste čekali, kdy čeští s'uhové moskevského židovstva promluví upřímně, z plného přesvědčení vnitřního. To jest samé diplomatická klíčka, samé ubíráni do svých děr. Dá-li ti bolševík ránu, v následujícím okamžiku slavnostně prohlašuje, že chtěl zranit někoho jiného a tebe vlastně pohla-

dit. Tuhle taktiku zkoušel Šmeralovci i na min. předsedovi dru Černém.

Zbabělé a nelapné výmluvy »Rovnosti« dr. Šmera! bezděčně pošetl dne 16. t. m. na schůzi důvěrníků v Kladně. Právě, že Kladno začalo odboj a stávkou sanio, nedohodnuvši se s pražským výkon. výborem. (Ale proč se zrovna současně stávkovalo v Praze i jinde?) Prý nebyla provedena stávka hospodářská, nýbrž politická, s pokusem o převrat. (Jak svá slova nyní vykroutí »Rovnost«?) Prý vina nezdaru spočívá v nejednotnosti akce — výkonný výbor pražský za nic nemůže. (Ovšem kdyby byla revoluce zvítězila, pak by se byl přihlásil o slávu hned.) Patrně tedy, že ani lidé nejbližší marně na Šmeralovu upřímost čekají. K tomu všemu tento demagog vinu pražského vedení strká na jiné, jako by jeho pomocníci byli největšími pošetilci. Ale zároveň usvědčuje ze lži komunistickou »Rovnost«.

Jest již bolševictví zažehnáno? Nebude mlti republika křidu, pokud nezvítězí u valné většiny nácho s átu pevná morálka křesťanská. Hrabivých individuí u nás přibývá. A tito lidé chápaí se všech prostředků a všech dávkových proudů, které chytrým jednotlivcům pfinášejí rychlé obohacení a možnost uplatnění diktatury. U nás jest bez práce plno lidí, kterým politika bylo výnosným řemeslem a na které se náhodou při rozdělení tučné placených státních míst nedostalo; vždyť právě v radikálních stranách těchto vyžnětů jest počet velice povážlivý. Proto také chamtiví jednotlivci činí oposici vlastním stranám zakládají zvláštní frakce — anebo se přituli k štedré Moskvě, která plaí své agenty ihned kavalírsky. Národní deklamace stávají se takým šp'havcům při smetření zlatého kovu zcela prázdňm a chraplčivým zvukem. A pak bolševictví vůdcové mohou vždy počítati na účinnou pomoc obmezených povalečů, kterým žádná bouře ničeho nevezme ale naopak spíše poskytne některé výhody aspoň na několik týdnů a měsíců. Komunisté nikde se neptají při rekrutáři nových členů na vysvětlčení občanské zachovalosti. Agentům Bronsteinova plánu plaí za »bezcharakterního buržoazního občana, který dvacetiletým řčením a spolením si pomohl k několika tisícovkám; zato však ušlechtilým mužem budoucnosti a ubohým mučedníkem jest iim i takový vyžděděnc, který promrhal nezřizným životem statek — jen když nyní nemá ničeho. I kdo seděl včera v kriminále pro okrádání občanů pracovitých, u bolševiků dnes může býti netoliko členem »obrodné společnosti komunistické«, ale docela i jejím úředníkem. Lidé kteří po srážce vlády u Čelakovice okrádali těžce zraněné pasážéry, přihlásí se v komunistické společnosti okamžitě o svůj díl. Bronsteinovy pluky potřebují fyzické síly, potřebují mohutných mas a tyto rekrutují všude. — Bolševictví rafinovaně jest udržováno při životě židovským vynálezem nedostatečných a špatně vedených centrál, které chudinu každou chvíli nechávají na hořčkách, zaviruují vzrůst podoudného obchodu a prospívají silně jen jednotlivcům. Jestliže u nás selže radikálním židům plán bolševický, tito jeí chytře obnoví v jiné podobě. Státní neklid vždycky plní židovské kapsy.

Stále se hlásá právem, že jen pořádek, křid a práce spasí naši republiku. Ale zevnějšího klidu nikdy se nedosáhne, pokud nebudou uklidněny mysli, pokud se nevystěhuje z duší anarchie mravů. Odklonem od křesťanství však rychle vzrůstají revoluce mysli a právní nejistota i tam, kde hmoíné poměry k bouřím podnětu nedávají. Na př. kladenským rebelantům udlo se lépe, než státním úředníkům a jiným pokojným inteligentům.

Kdo tedy chce zažehnati bolševictví, ať jen působí vydatně k obnovení harmonie v duších. Volnomyšlenkářskou anarchistickou filosofií k uklidnění srdcí se nedospěie rozhodně. Francii a Itálii před zhoubným moskevským vírem zachránilo v přední řadě katolictví. A bylo by dobře, aby se pamatovalo na význam věřícího lidu ve státě i u nás dříve, pokud nebudeme státi před vyrabovaným krámem, před smrtelným úžkem civilisace a občanské svobody vůbec.

To už je z minulých bouří v nejrůznějších státech stará zkušenost. Napřed se šve proti katolictvu, radikální kobyky všecko vypasou — a pak rozedrané a vyhladovělé davy znovu se vrací k církvi a prosí úpěnlivě o pomoc. Ať tedy historie učí konečně opravdově a vždycky dřív, než bývá pozdě.

Úvěr. družstvo Eliška v Hradci Králové,
kreditní ústav,
přijímá vklady a poskytuje půjčky.

RADOSTNÉ SVÁTKY VÁNOČNÍ A ZDAR V ROCE NOVÉM PŘEJE SVÝM PŘÍZNIVCŮM BISKUPSKÁ KNIHTISKÁRNA V HRADCI KRÁL.

Židovská diktatura v Rusku.

Za pomoci lživých hesel moderních upevnili židé v Rusku svou tyranii tak zručně a důkladně, že by jim mohli mongoští chánové záviděti.

Jest dobře si připomenouti, jak se na toto panství připravovali židé již hodně dávno. Nyní nabývá zvláštního významu kniha Rossova »Židovská otázka«, vydaná již roku 1907. (Přeložená i do češtiny.) Autor dokazuje, že všechny bouře a zmatky tropené v Rusku za války rusko-japonské byly dílem židů. V této době židovský kahal, vystupující pod jménem »Bund«, sebral velkou armádu bojovníků, které rozeslal po celé Rusi. Armáda byla přísně solidární, byla ve stálém styku mezi sebou a jednala přesně podle předem stanoveného plánu. Do této armády patřili především bohatí a vlivuplní židé. Inteligentní židovští, doktoři, advokáti, dentisté, studující, všichni byli proniknuti duchem revolučním a své zásady hlásali buď zjevně nebo tajně. Dle policejní statistiky bylo ze 100 revolucionářů 90 židů. Židé s hrdostí o sobě tvrdili, že vždy a všude řídí anarchii a revoluci, stojíce za bitevním šikem. V Moskvě židé podnikli ozbrojené povstání, jakkoli na barikádách nebylo ani jediného žida. Židé dovedli se skrývati na bezpečných místech. Nebylo města, městečka, vesnice, kam by židé byli nezavlékli revoluční hnutí. Tam střílelo, onde loupeno, tam házeny pumy atd. V západní Rusi podniknuta hotová výprava proti policejním důstojníkům a proti policistům vůbec. Zákeřná koule zprůvodila se světa mnoho lidí, kteří byli ve službách policie. I vyšší hodnostáři byli vražděni: v Saratově zabit generál Sacharov, v Černigově gubernátor Chvostov atd., vrahy byli židé a židovky po většině. Veskeru činnost revoluční řídil židovský »Bund«. Máje ohromné jmění, »Bund« neřičoval ho na organizaci revolučního hnutí. Úsilnou revoluční činností a cestou hrozeb chtěli židé vynutiti na ruské vládě ta práva, jichž potřebovali k ovládnutí celé Rusi a k úplnému jí vyssávání. V židovském časopise »Moskevských Vědomostech« č. 19 stálo: »Zmatky jsou nám vítány. Jakmile dosáhneme, čeho dosíci chceme, nevydáme více ani korčinky na nepokoje, ježto budeme musiti použiti všech sil, aby se nám zase vrátily miliony, které jsme už na zmatky vydali. Pak rozprostřeme po Rusku své obchodní, průmyslové, úřednické, školní a soudní síť. Pak nebudeme naprosto potřebovati ruské inteligence až nabudeme práv v Rusku. Dobudeme-li Rusko, dobudeme celého světa.«

Ten každý nepředpoatý svědek nynějších převratů poznává ještě lépe, že ruský spisovatel naprosto nelhal. Židé nejhůře nyní zotročili v Rusku ty davy, jež jim nejhůře pomáhaly k pádu carismu a k vítězství úžasně zmrzačeného komunismu.

Nové a nové doklady o skutečném tyranském panství židovských zbohatřků na Rusi jen se synou. Právě cituje »Venkov« tyto řádky londýnského »Morning Postu«:

»Sovětské úřednictví je kontrolováno většinou židy; počet Rusů je směšně malý. Informace o sovětské správě byly uveřejněny v Novém Yorku ve spisku »Kdo vládne v Rusku«, vydaném sdružením pro jednotu Ruska. Tento spisek podává detailní obraz o personálu různých departementů sovětské vlády na základě oficiálních orgánů bolševických. Ze státních úředníků je tu sepsáno 503 osoby, z nichž jest 406 židů a jen 29 Rusů, 32 Lotyšů, 12 Němců, 12 Arměnců, 3 Fínů, 2 Poláci, 1 Čech, 1 Gruzinec, 2 Tibetané a 1 Maďar. Sovětská vláda zaměstnává v celku 42 žurnalistů, z těch je 41 židů a jediný, Oorkil,

je pravý Rus. Ze 22 členů rady lidových komisarů 3 jsou skutečnými Rusy (Lenin, Čičerin a jakýsi Mondelstam). 17 členů jsou židé a ostatní Arměnci. Válečný komisariát s Trockým v čele má 43 členů, z nich ani jediný není Rusem, 34 jsou židé, 8 Lotyšů a 1 Němec. Komisariát vnitra čítá 64 členů, šéfem je Zinovjev (Apfelbaum). Z těch je 45 židů, ostatní jsou Lotyš, Arměnci, Němci a 1 Polák. V čele komisariátu zahraničního stojí Rus Čičerin; tento sbor má 17 členů, 14 jsou židé, 1 Arměnc, 1 Lotyš a 1 Němec. Finanční komisariát má 30 členů, z těch je 26 židů, 2 Rusové, 1 Lotyš a 1 Polák. Ani jednoho Rusa nenajdeme v komisariátu justice (čítá 18 židů a 1 Arměnc). Stejně v komisariátu zdravotnictví jsou 4 židé a 1 Němec, ale ani jeden Rus. Ve veřejném vyučování jsou 2 Rusové z 53 členů komisariátu, ale 44 židů; zbytek zase cizinci. Komisariát sociální péče je veden vesměs židy (je lich 6); v komisariátu veřejných prací jsou: 7 židů, 1 Němec; v komisariátu pro rekonstrukci města Jaroslavi oba členové jsou židé a delegáti ruského Červeného kříže v počtu 8 — zase židé. Komisarů z provincií ruských je 23, z těch jsou 21 žid, 1 Rus a 1 Lotyš. Vyšetřující komise nad úředníky bývalé říše carské má 5 židů a 2 Rusy. 10 členů čítá komise pro vyšetření o vraždě cara Mikuláše II. — v ní je 7 židů, 2 Rusové a 1 Arměnc.

Zrovna takový obraz ukazuje »Morning Post« v jiných ruských úřadech. A tomuhle se říká »vláda ruského lidu«! Pak ještě židovský tisk lže, že ruský lid konečně se osvobodil od knuty. Kromě židů každý cizinec v Rusku má větší vyhídky na nějaké vlivné místo než rodilý Rus. Tak hanebně nebyl ruský lid ujařmen ani ve středověku vládou tatarskou.

A jak v Maďarsku a u nás? Podkopy položeny zrovna tak jako v Rusku. Napřed se vyslala z chytrosti placená avantgarda křesťanská a pak vystřídli svůj praporec židovští komandanti už směle. Když náš národ lásal nad osvobozením, židé řekli, že jsme vlastně ujařmenci a že to osvobození teprve sami provedou — ovšem dle ráze moskevské. Ale již první otevřený útok byl světlým dokladem, že tyranie má nastati zrovna taková, jako v Rusku. A volnomyšlenkáři, kteří přece zcela zřetelně vidí kam radikální židovstvo směřuje, nemají nic plnějšího na práci než rozstávání pokřtěného lidu českého.

Církevní obzor.

Homiletická novinka. V Občanské tiskárně v Brně vyšla z pera osvědčeného pastoraisty dra Jos. Kupky homiletická sbírka s nadpisem: »Kázání a homilie na neděle a svátky církevního roku«. Jest to skutečně homiletická perla jak po stránce formální, tak zvláště obsahové. Naše homiletická literatura obsahovala dosud většinou jen thematická kázání; homilie nebyla, pěšena v té míře, jak by zasluhovala. A přece jaké krásy taji se v řádné homilii! Autor ve své »bírc« podává hluboké a originální myšlenky. Vše podáno však slohem prostým, až obratnost autora va budi údiv. Na počátku uvádí spisovatel čtenáři do tajů církevního roku a pak probírá postupně krok za krokem jednotlivé jeho fáze. Má za sebou již celou práci homiletickou. (Viz spisy: »O mti sv.«, »Církevní rok a. t.«) Byl profesorem pastoraální theologie v semináři brněnském, takže jest odborníkem vynikajícím. Hloubkou myšlenek možno publikaci Kupkovu porovnat se spísem českého výtečného pastoraisty Magra dra Jindry »Perutě míru«. Doporučile se tudíž tato sbírka spolubratřím co nejvíce. — Fr. Pakl.

kanonické investitury. Na děkanství v Hradci Králové investován byl p. Jan Brabec a na děkanství ve Dvoře Král. p. Václ. Vaněk.

Spolek sv. Josefa ke vzájemnému pojišťování kněží. Při podpůrném spolku sv. Josefa v Praze zakládá se pojišťovací spolek sv. Josefa pro katol. kněze republiky Čsl. Statuty tohoto spolku vyhotovil odborník na slovo vzatý, p. dr. Karel Svoboda, ředitel městské pojišťovny pražské a docent pojišťování na české technice, a výpočty pořídil pojišťovací matematik téže pojišťovny p. B. Hruška. Oba páni přislíbili svou pomoc i při vedení spolku. Členem spolku může se stát každý katol. kněz Čsl. republiky. Spolek zabezpečuje svým členům každoroční důchod starobní, počínaje od 60.—64. roku stáří, ve výši nejméně 400 K, nejvýše pak 2400 K ročně s velmi výhodnou invalidní rentou. Každý zvolí si sám výši svého starobního důchodu hned při svém vstoupení do spolku a dle toho, jakož i dle svého stáří v době přistoupení platí svůj roční příspěvek. Za každých 100 K zvolené renty starobní platí kněz příspěvek ve věku 24—29 let 14 K ročně po 35 let, ve věku 30—34 let 18 K po 30 let, ve věku 35—39 let 24 K po 25 let, ve věku 40—44 let 33 K po dobu 20 let. V roce po poslední splátce obdrží od spolku plnou zvolenou rentu každoročně až do své smrti a to i tenkrát, kdyby zůstával dosud v činné službě. Stane-li se však člen invalidním před dosažením plné renty starobní, přestane platit příspěvky a dostane rentu invalidní buď dočasnou neb trvalou dle své invalidity. Výše této invalidní renty jest velmi výhodně sestavena a řídí se dle počtu dokonatých let členských a dle složených příspěvků. Vstoupí-li člen do pense po 8 členských letech, obdrží 30 proc., po 10 letech 40 proc. své renty starobní atd. Podrobný prospekt bude každému ochotně zaslán. O potřebě, ba nutnosti takového spolku pro kněze netřeba šířit slov. Ať se utváří poměry pro kněze u nás jakkoliv, vždy bude třeba, aby kněží měli svou vlastní pojišťovnu. — Spolek sv. Josefa v Praze 1—894 (fara u sv. Ducha).

Československá strana lidová.

Vátná hromada spolku »Anežka« v Hradci Králové. V neděli 9. ledna koná spolek paní a dívek »Anežka« vátnou hromadu o 2. hod. odpo. v malém sále »Adalbertina«.

Při pastoračním kursu, pořádaném klubem duchov. čsl. strany lidové v pražském semináři ve dnech 27., 28. a 29. prosince, probírá se témata: Pastorační mládeže školní mimo školu. Přehled dorostových organizací vůbec a katolických zvlášť. Činnost vzdělávací ve skupinách katol. mládeže. Činnost nábožensko-výchovná. Jak pracovat na politickém a sociálním vzdělání mládeže dospívající. Činnost zábavná. Poměr pohla-ví ve spolcích mládeže. Činnost okresní organizace Sdružení mládeže. Dnešní pastorační kněze na venkově a ve velkoměstě. Úvod do sociální otázky. Družstevnictví a svépomocné instituce. Dnešní stav a snahy lidové strany a práce kněze v místní organizaci. Naše církevní-politické poměry a příprava na nejbližší budoucnost. Začátek dne 27. prosince o 2. hod. odpo. Přihlášky na kurs přijímá Sekretariát katol. mládeže, Praha II. Salmova ul. č. 8, kdež možno se přihlásiti o společný nocleh a lístek na vánoční hru »Čarovná noc« v divadle »Uranii«.

Královéhradecká. V neděli 2. ledna 1921 o 10. hod. dop. bude v »Adalbertinu« okresní konference důvěrníků všech místních organizací. Program: 1. Zpráva o činnosti za rok 1920 a zpráva pokladní. 2. Volba okresního organizačního výboru. 3. Stanovení dalšího plánu pracovního. 4. Volné návrhy.

Hradec Králové. Jesličky budou v »Adalbertinu« 25. a 26. prosince vždy o 5. hod. odpo. Předprodej vstupenek v Družstevním knihkupectví.

Tělocvičný kurs. Východočeská župa orelská v Hradci Králové pořádá 1. ledna 1921 kurs v »Adalbertinu« pro mužstvo. O 8. hod. v kapli v »Adalbertinu« má svatá a potom cvičení v sále. Dne 2. ledna stejný pořad pro ženy. Poplatek za osobu 5 Kč na výlohy (otop, osvětlení). Každá Jednota i odbor jsou povinny vyslati cvičitele.

Orelská zábava sylvestrovská v Hradci Král. počne o 8. hod. večer v »Adalbertinu«. Výteční komikové, tamburaři, zpěváci. Vstupné osoba 5 korun, třídní rodina 12 K.

Zprávy místní a z kraje.

Okresní správa politická v Hradci Králové vybízí opět všechny obchodníky a živnostníky nezavazujícími a sponzujícími, kteří usoudí svou

Záložna v Hradci Král.

zapsané společenstvo s ručením ohroženým

Československé národní.

Vklady na knížky.

Půjčky. - Úvěry osobní

a hypoteční. - Zálohy. - Kauce.

Vadla. - Exkempt účtů a směnek.

životnost jen na přímý prodej nakoupených potravin nebo pěnín na konsumenty, nýbrž s nimi dále obchodují, aby si podali žádost za udělení povolení dle § 10. nař. vlády republiky Čsl. ze dne 3. září 1920 č. 516 Sb. zák. a nař. u okresní správy politické v Hradci Králové, opatřeno 2 K kolkem do 1. ledna 1921. Po uplynutí této lhůty budou všichni obchodníci a živnostníci, na něž se vztahuje citované nařízení a kteří si toto povolení neopatří, oznámeni za účelem zavedení trestního řízení lichevním soudem.

Kilperovo divadlo. Jednota div. ochot. »Kilpera« překvapuje nás novým a novým elegantním a souladným provedením svých her. Byl to zase Molnárův »Dábel«, který se po několikaleté přestávce objevil na scéně a nesl stopy dovedné, vypočítané režie p. ing. Hrušky. »Dábel« — žije v člověku a je mezi lidmi, řekl si Molnár. Chodí hledá, koho by pohltit. — Je o tom psáno jinde. Je to kdosi, jenž má trochu bystřejší rozum a oči než člověk, jenž rychleji soudí z každého pohybu očních brv a každé pomlky v řeči, jenž rychle hádá z ruky a že, kdy se mu to hodí. V tom tkví jeho démonická síla, že chce za každou cenu vás donutit k tomu, abyste namířili revolver na jeho čelo pro zlatý dukát, který on vám bere z ruky, který on sám zakutálel... Nu a pak jest historie prostá. Hanuš nevezme si Elsu, ale chtějí by raději dábla zabít pro krásnou Jolantu, kterou on mu bral do ruky — a pak s vítězným »Nuže« ide, odkud přišel. Dílo Molnárovo je plno sršících aforismů, plné napjatého očekávání. Jenom že všichni podléhají démonismu dáblu. Vždyť jsou přece lidé, kteří dovedou zdolat i pokušení. — Výkony p. ing. Hrušky a sl. Skorkovské byly do detailů promyšlené a dokonalé. Také p. Pačt měl příležitost podat typ individuálnější než v Lakomci. Na něžnosti milenecké je příliš energickým a v rozhoření málo výrazným. Souhra byla pěť p. ing. Hrušky v každé situaci strhující a chytlivá. — Dne 18. a 19. prosince provedl »Tyš« jako novinku na naší scéně »Bylovou nouzi«, časovou frašku od Frant. Arnošta a A. Bacha. Fraška je sice přiléhavá, dobová a nová, ale tím, že je směšná a pikantní, není řečeno ještě všechno. Nebýt toho »brzdění« a toho vytahování, neměl by člověk ani pokušení se smát. A nevím, není-li to dost neologické, že továrník dává ve druhém jednání na jevo, že snad zná jméno své družky v nešťastném vytahování, dává si vysvětlovati jeho změnu od Jurikové a při tom má u sebe služebnou — dceru a její jméno mu jinak není nápadné... Agens při hře byl p. Valášek a Machek, kteří hru také udrželi při životě. — B. Jek.

Jednota Kilpera v Hradci Králové sehraje v neděli 2. a v pondělí 3. ledna poslední novinku Karla Čapka »R. U. R.« Rossums Universal Robots.

English Circle. Monday 26th of December, 8 p. m. Grandhotel. Guests cordially invited.

Prodávání lhůty k upisování IV. státní půjčky. Dle výnosu ministerstva financí bude zákon o upisování IV. státní půjčky ze dne 24. června 1920 doplněn zákonem o odškodnění oněch majitelů válečných půjček rakouských a uherských, kteří jsou osvobozeni od dávky z majetku anebo ji podléhají nejvýš obnosem 25.000 Kč. Nový tento zákon, jímž souhrn otázek řešení válečných půjček bude uzavřen, jest připraven; nemohl však posud býti parlamentárně projednán. Ministerstvo financí prodává tudíž z tohoto důvodu lhůtu k upisování IV. státní půjčky na podkladě dluhopisů rakouských a uherských válečných půjček, jež měla dle posavadního ustanovení skončiti 13. prosincem 1920, pro všechny skupiny do konce ledna 1921. Poněvadž první kupon splatný 1. července 1921 obsahuje úrok za dobu od 1. ledna do konce června 1921, jsou upisovatelé povinni při upisování po 1. lednu 1921 připlatiti úroky za dobu od 1. ledna 1921 až do dne upisování a to osoby privilegiované 11 proc. a osoby neprivilegované 9 proc. z upsané hotovosti.

Třetí pracovní schůze východočeských Esperantistů konána 12. t. m. v Červ. Kostelci za účasti 79 účastníků různých věcí. Přítel pracovní schůze koná se v Dv. a. O. v únoru 1921.

Společná schůze bolševické a čsl. náboženské společnosti v Přepychách u Opocna. Dne 28. listopadu se odbyvala veřejná schůze čsl. církve, na níž hlášení jako řečníci bývaly přepychský kaplan, nyní duchovní správce čsl. církve v Holohlavech Brebis a redaktor komunista Skála. Brebis přišel, ale Skála zastupoval zdejší komunista Junk a nomenklatura komunista Benke. Lidu se sešlo ohromné množství — na 1400 — a to více než dvě třetiny našich z celého okolí. Místnost na sále u Holanů byla příliš malá pro tak velké množství a proto se vytáhlo na hřiště — do přírody. Představenstvo bolševici nechť, poněvadž viděli ohromnou převahu našich. První řečník Benke řval hromově a nestoudně, urážel ve své štváčské řeči náboženské city našeho věřícího lidu, nazýval křesťanství báborkou. Děti prý se mrzačí náboženskou výchovou. Žádal volnou výchovu dítěte a tvrdil, že náboženský člověk dělá jen surovým. Blábolil o Kristu, že byl pouhým jen člověkem a podobně. Náš lid bolševické žvanění nějakou dobu trpělivě poslechl, ale pak hlasitými protesty urážky činěné našemu sv. náboženství odmítal a tak znemožnil další urážlivou řeč Benkovu. Mezitím se dostavil na řečníště odpadák Brebis, jehož náš lid uvítal slovy: »Ženich přichází« a před ním i okolní nádeř plivala. Brebis po krátké poradě s bolševikem Junkem, jenž je vůbec bez vyznání, obrátil se do hostince Ulrychova, kamž se za ním uchýlili i předáci bolševičtí a mnoho zvědavých našich. Tam se pokračovalo ve schůzi. Druzí katolíci šli do fary, kde se odbyvala pak důvěrná schůze. — U Ulrychů řečníl Brebis ohřívaje vývody dra Farského ze schůze ve Smiřicích: Panna Maria není už u něho Pannou. A přece ještě v květnu t. r. vodil každou neděli pravdy do poutní kaple do Dřiven, kde ji slavil jako Pannu a jako Bohorodičku. Zavřel křesťanskou vědu a jako mazání sv. olejí. Odsoudil i znamení naší spásy, symbol křesťanství — sv. kříž —, řka, že pravý Čech nemůže býti činitelem kříže, když svého času křížáci vyháněli třímajce v jedné ruce kříž a v druhé meč, věrné Čechy z jejich vlasti. (Ale katolické kostely s četnými kříži a křížky jsou pro stoupence Brebisovy až příliš přitažlivé. Kříže na oltářích katolických tím nepřekážejí. Čsl. církevníci při svých obřadech také dělají často znamení kříže.) Kostely prý katolíci nekradli — ale zapomněl povědět, že právě on mezi těmi kostelními zloději v Holohlavech byl. (Kostely nekradli katolíci, ale kradli je i boříli husité a protestanté, jak zvláště Praha svědčí velice výmluvně.) Omlouval stržení sochy Panny Marie na Staroměstském náměstí, neboť to prý učinili jen chudí na duchu. Říman nemůže býti pravým Čechem a vlastencem a proto několikrát přítomné vyzval, aby z církve katolické vystoupili, ať jsou bez vyznání, nebo protestanty anebo pravoslavné — ale jen ne římskými katolíky. — Daleko to přivedl bývalý kněz Brebis! Jeden účastník se vyjádřil: »To nehovořil Brebis — to hovořil z něho sám dábel!« Hrozná nenávist a pomsta za to, že se nestal administrátorem — to přivedlo nešťastného toho kněze tam, kde nyní je. Spojil se s bolševiky, s nimiž se v noci umlouval o násilnickém vzetí zdejší fary a kostela — toť konec všech konců. — Nemůžeme zamlčet a své největší podivení vyjádřit nad tím, jak smutnou úlohu při tom odpadlickém hnutí zdejší hraje zdejší učitel Brabenec. Ukazuje největšího chameleona. Za Rakouska byl největším rakušákem, sháněl válečné půjčky, učil malé i dospělé vlastenecké rakouské písně, pronášel rakouské vlastenecké řeči, Habsburky vychvaloval do nebe a nyní celé to odpadlické hnutí nelen že podporuje, nýbrž hraje při tom první úlohu. Myslím tím si získati přezí u zdejšího obyvatelstva, aby se stal zdejším Hlídám. Ale pozor, pane učitel, abyste se nezmýlili! — A což teprve náš cestář Kubiček! Ten aspiruje na kostelníctví čsl. církve. Říká, že mravní způsobilost dle čsl. mravovky k tomu již má — a proto gratulujeme již předem. — P. Brebis sáhl do vánoce přitáhl ještě jednou do Přepych, ale žádáme, aby sebral a vzal s sebou židli, darovanou zakladatelem Dřiven poutní kaple, jež za Brebise tajuplně zmizela. Z nadávek a randálů bezvěrců spojených se Zahradníkovými církevníky patmo, že se tu již nejedná o nějakou reformaci či vůbec nové proudění náboženské. Vyjevenost a zvělost tu jest vážným znamením, že se tak obrodí sama civilizace a lidské soužití.

Nábytek na splátky.

Továrna Šimberný, Hradec Králové.

Časť po malém 6 Kč předem.

Nutná příručka pro farní úřady: Codex Juris Canonici

vázaná v polopřátce Kč 52.80.

Lze ji obdržeti v

Bratřovské knihkupectví v Bratřově.

Politika.

Z Hle klamu a podvodu. Občas prostouj noviny židovská zpráva, že tu a tam bolševici ubíjí samým židům. Čekáte na další podrobnosti, čekáte na potvrzení — ale marně. Žongléři dove- dou mástí veřejnost vždy právě v tom okamžiku, když slyší nevole proti ruským mučnickým vzrůstá. Teď se oznamuje, že «die polských listů» (proč se jim ty listy nejmají?) bolševická armáda uspo- řádala krvavý protizidovský pogrom v Mohylevu a Dunajevu. Ale o způsobu a rozsahu pogromu se mlčí. Což by chtěl být židé sami proti sobě?

Velkoněmecká politika pracuje dále plnou pa- rou k potlačení těch, kteří Viléma II. přemohli. André Chénédole konstatuje die antopole, že vša- de na Balkáně jeví se zřetelné účinky promyšlené německé propagandy. V Řecku již se podařilo ži- vům německým ochromit Venizelovce, kteří tam byli jedinými vážnými odpárci rozpínatosti ně- mecké. Venizelovci sledují návrat krále Konstan- tina s největší roztrpčeností. V Cañhradě vytlouk- li okna řeckého monarchického časopisu «Pa- ris». Prý docela z anatolské fronty prchá- jí důstojníci, prohlásivše, že nechtějí sloužit pod krá- lem.

V Irsku řadí neblahá válka občanská dále. Zno- va byla usmrcena a zraněna řada anglických vo- jínů a četníků. Opakují se útoky na vládní auto- mobily. Aby se to překazilo, hrozí Angličané, že do těch vozidel budou vsazovati také smrtelnic- ké důstojníky a jiné kraké zaiatce. Když úřadující zástupce irské republiky žádal, aby britský ka- binet vyjednával se smírně jako s uznanou vlá- dou, Lloyd George prohlásil, že to jest nemožné. Tak zmařena naděje na předvánoční smír pov- stalci s Londýnem.

Pro koho vlastně pracovali čeští komunisté? Odpověď na to dává berlínský komunistický list «Rote Fahne», který praví: «Revoluční dělníci v Československu bili se ve svém hrdém a obě- tavém boji nejen za vlastní zájmy, ale také za zájmy Němců a pro světovou revoluci». — No, ten boj nebyl ani příliš hrdinný ani obětavý. Vád- cové štváří žid Sonnenschein a jeho panos Šme- ral krátce před výbuchem «nemocnic» — a ko- munisté brali rychle do záležitostí všude, kde stráž bezpečnosti energicky zakročila. Ale zajímavé jest, že tovaryši Šmeralovi pomáhali «ubohému utisko- vanému» Německu. Jest vysoce poctivo, že ně- mecko-židovští továrníci v severních Čechách ko- munisty podporovali. To přece nečinili proto, že by se byli báli o své kapitály. — Chycený vik- dovede v kleci velmi dojemně řícti. Nyní se na- rychlo rozletují tklivé lokálky, proč mají býti přis- aň trestání ti komunisté, kteří byli jako prostomyslní důvěřivci a naivní dušičky svedeni od chytrých demagogů. Jaká pak je ta logika? Na- před jest dovolá hlasem hromovým, že prole- тариát jest dosti vyspělý, aby správa státu pře- vzel do vlastních rukou. Již předem se zvoří noví úředníci, počtevní komisaři, ministři a pod. A když tyto kandidáti báječné kariéry jsou zatčeni, najed- nou se přiče, že tyto osvícenci vlastně ani nevě- děl, oč se jedná — natož aby chtěli vědomě škod- it! Ať už se přetřepává ta otáčka jakkoli, jest faktum rozhodné, že ten lid nebyl naprosto uscho- pený k cílevědomé a řádné vládě. Kdo přišel «sve- dané» omlouvá, má pamatovati, že netoliko pro- stomyslný komunist, ale i každé šestileté dítě ví aspoň tolik, že se nemá krást, loupat a vraždit. Tu lidský cit mluví jasně i proti nejhustší příel demagogických povětí. A kdo hájí svedených, proč zároveň nevolá, aby byli exemplárně po- trestáni zcela zřejmí svůdcové?

Svaz národů skončil své první zasedání s vý- sledkem velice skrovným. Již nyní se ukázalo, že nepoživá dostatečné authority. Nerozřešená ani otáčka evropského odbrojení. Dříve se diplomati papalova sprostředkování vysmívali. Nyní nevě- dí se všim svým rozmarem kudy kam. Válčné napětí mezi státy vzrůstá, v Evropě se horečně abrojí. Sama Anglie krvácí z těžkých ran. Svaz lpez Ameriky, Ruska a Německa nemůže vyví- noui dostatečnou energii; naopak třese se před bolševiky. Nebude-li Hospodin stávkou dům, mar- ně pracují, kteří jej budují. — Národnostníká baňteřivost jest Svazu špatným průvodcem.

Ruští bolševici připravují se nepokrytě na no- vom válku s Polskem. Budé to znovu výprava loupežná, hlavně k válce aprovisaci, protože straš- ný nedostatek živoných potřeb se nezažehná sebe skvělejšími deklamacemi. Bolševici mají již přípra- veny tři armády k útoku na Litvu. — Na druhé straně se sděluje, že vzplanulo proti bolševikům povstání v celém Podolsku. Bolševici již vykli- dili Žmerinku, Proskurov a Kamenev Podolský, učinivše tak místo ukrajinským povstalcům.

Různé zprávy.

Volnomyšlenkářské násilnictví. Na den 7. u. obrovský počet katolických žen v Brně chvilu s- porádání schůzi. Ale pokrokoví učitelé ve spolku s jinými volnomyšlenkáři polali promyšlený plán k znemožnění volného projevu věřícího lidu. Po- ranní schůzi volnomyšlenkáře dra Bartolka má- zřetati velká část účastníků v Besedním domě a tam vyčkati katolické ženy. Agitovali se i v ka- sárnách, aby se dostavilo 120 vojáků. Bylo jedná- se i s německými volnomyšlenkáři. (Že tedy vlastenectví dražiny Bartolkovy stojí? Teď je nejvyšší nutnost rozeštvát lid národně etnicki!) Společnými silami bezvěrců měli býti naši řečníci akřičeni. — Když se o tom dovědělo pořadatelstvo katolické schůze ženek, rozhodlo se v rámci re- publikánského klidu schůzi odložit. To však po- pudilo «husitské» bezvěrce k vzteku — zrovna jako by tygřím srbám oběť nabízeli. Velikí ná- silné do zahrady křesť. soc. domu, zatlačili naše ženy do zadu a před 3. hodinou zahájili schůzi neohlášenou. Mluvil dr. Bartolka. Ke všemu před domem vytvořila policie kordon a nepouštěla do- vnitř našich lidí. Volnomyšlenkáři na schůze hu- lákali a našim vyhrožovali. Pokrokoví učitelé na- dávali. Ke všemu přihlížela policie klidně. Teprve po hodinové vřavě byl tábor rozpuštěn. Ale tu navrhl jeden učitel volnomyšlenkářskou resoluci a redaktor komunistické «Rovnosti» zle se osopil na policii. Tak běsnili stošpenci stran abankrotě- tých v pocitu své kulturní malomoci. Po vyklizení zahrady našinci uspořádali schůzi důvěrnou, kdež před dvěma tisíci lidovci naši řečníci odpověděli na surové výpady a fanatické hl volnomyšlen- kářské. — Hnutí lidové strany bylo násilnictvím bezvěrců v Brně jen posílono. Surovci, kteří před světovou válkou tolik mluvili o svobodě, sráželi by s bolševickou sveřepostí našincům úsměhem hlavy, kdyby se nebáli našich silných organizací a soudu ciziny. Teď jest vyřazena jejich švindl se svobodomyšlností zcela zřejmá. Nyní každý vidí, proč vytahovali ze zaprášených lejster sta- ré šlágry o španělské inkvisici, o «klerikálních» pradávných násilnostech v době husitské a pod. Chtěli tak zakrývatí vlastní věci zuby. Proto také lhali, jak hroznou inkvisici by sestavila církev, kdyby k tomu měla moc nyní. Bolševické násilné rejdy v naší republice jako by jim byly věci zcela lhostejnou. Kdo pak to teď vši mocí usiluje, aby katolíci byli odkopnuti od společné práce národní a aby tak zajásali Němci a židé nad svým poli- tickým triumfem? Jest dobře vzíti pořádně za li- nec skutečné nepřátele republikánského pořá- dku a bezpečnosti našeho státu.

Jarší Vzorkový veletrh v Praze. Na přání Ústředního svazu čsl. průmyslníků a ostatních interesovaných korporací průmyslu, živnosti a obchodu rozhodlo říditelství P. V. V., že jarší Vzorkový veletrh v Praze bude konán od 28. února do 8. března 1921. Přihlášky vystavovatelů přijímají se pouze do 31. prosince 1920 v Praze I., Staroměstská radnice.

Objeďte si poctivé spisy: 1. Rusland und der Panslavismus. 2 sv. 1143 stran. Cena 20 K. — 2. Vláda peněz. I. a II. sv. 1289 stran. Cena 24 kor. — 3. Světové zbrojení. Stran 418. Cena 8 K. — 4. Válka a náboženství. Stran 123. Cena 9 K. — 5. Der Kapitalismus im Weltkrieg. Cena 30 K. — Hodí se za vánoční dar! — Objeďte vyří- zaje Rudolf Vrba, spisovatel, Praha VII.—14. ochránka.

Chyťte od stupně k stupni výše. Židé ve všech institucích postupují opatrně po etapách, protože náhlý útok by spíše vyburcoval. Ale svého cíle docházejí bezpečně. Polská «Mysl niepodległa» připomíná tuto statistiku z bývalého vídeňského parlamentu: V letech 1897—1901 měl soc. demo- kraté na říšské radě 8 poslanců, mezi nimi 1 žid. V letech 1901—1907 měl jen 7 poslanců, ale z nich 2 židy. V letech 1907—1911 (za všeobecného práva hlasovacího) domohl se již 48 poslanců, mezi nimiž bylo 8 židů. V letech 1911—18 měl poslanců sice méně, pouze 40, ale židů více: 9. V konstituanci let 1919—20 měl sociální demo- kraté 71 poslance, z nich 22 židy, tedy hnedle celou třetinu. — Polská republika má dva hlavní deníky socialistické: «Pracovní» a «Robotní».

Jelich redaktory jsou výhradně židé. — Na Pod- karpatské Rusi židé ani se přetvářeti nemusí. Tak lid otravovaný židovskou kofalkou jest stejně jejich rukou. — Ve Vídni teď jsou židé mnohem mocnější než před válkou. — Na Slovensku i ti houfí židy, které tam přivandrovaly po převratě z ciziny, chodí s vítěznými obličejí. Žádné kom- cese se jim smáhem zadávají, zatím co Slováci houně přecháí před hladem do Ameriky.

Ve zlatých vodách židům nálepe se daří. Ať už vláda má jakoukoli formu, při davových nepokojích žid hrabe oběma rukama. Když za- čaly v Brně komunistické nepokoje, hned židovské krámy začaly zdrazovatí zboží nemilosrdně. Jai to vytká v Maďarsku? Nynější vláda by měla starati co nejvíce o vnitřní klid země, o smír pokřtěného obyvatelstva. Zatím však se na- máhá i pomocí komunistů dostat do svých ru- kou Slovensko a jiná odtržená území. Ze zmatků těch těží židé znovu. Bývalý ministr maďarský Pavel Szonde uveřejnil v «The New Europe» vý- znamné řádky. Dokazuje, jak zámožnější křesť- sociálně maďarští ze strachu před ztrátou jmění znovu se spojují se židy. Citujeme vývody Szon- dea die «Venkova»: «Mezi sedělky není v Ma- ďarsku ani jednoho žida. Naproti tomu jest vši z velkostatků a z velkopachtů 13 procent ži- dů. Szonde praví, že v dnešním Maďarsku jes- asi 50.000 aktivních a záložních důstojníků a vji- než 100.000 úředníků, kteří uprchli z odtržených území. Tito žádají od státu, aby je živili a poně- vadž jsou hlavní oporou dnešního režimu, smali se své zásluhy uplatnit na poli hospodářském. Úřednictvo žije v největší bídě a proto podléhá korupci. Zakládají se křesťanské banky a obcho- dy, za kterými skrývají se všude chytří židé. Obchodem zabývá se žid a jeho veřejný křesťan- ský společník brání a chrání ho od probouzečící se Maďarů a od násilností důstojníků. Obstarává mu pasy a legitimace. Každý větší obchodník-žid zaměstnává ve svém obchodě zvláštního křesťan- ského gardistu, který ho chrání od nepřítelů sta- ří křesťanského kursu. Financování takových ob- chodů a korupce pohlcuje obrovské sumy peněz, což vede k ohromnému zdrazování, které z 91 procent zaplatí křesťanské občanstvo. Pro židov- ské banky jest dnešní doba pravým zlatým do- lem. Čím hůře se vede Maďarům, tím lepší ob- chody dělají židovské banky. Nejemocnější pá- nem jest dnes býv. ministr obchodu Josef Szleré- myl — Stern, pokřtěný žid, který ztělesňuje v sobě politickou nemravnost a jest pravým sym- bolem «křesťanského» kursu. Má nejvíce členství správných rad a proto horuje pro kurs. Stejně bý- valý ministerský předseda Simonyi Semadam stal se z bývalého nepatrného advokáta právním zá- stupcem několika židovských bank. V parlamentě ozva'y se již několikrát hlasy, směřující proti obchodní činnosti několika ministrů se židovský- mi bankami. Židovské banky financují skoro všechny banky křesťanského kursu. Křesťanské Maďarsko hraje sice vášnivě na burse, ale bez ži- dů hráti nedovede. Szonde poukazuje na obojako- hru Friedrichovu, který sice šve proti židům, nikoli však proti židovskému kapitalismu. Když byl v kavárně Club zabít bankovní ředitel-žid, vzbouřila se celá křesťanská veřejnost, až byl viník vypátrán a potrestán. Bohatí židé obraceil se se svými věcmi na advokáty, o kterém jest o- becně známo, že jest antisemita. Faktem jest, že ti nejzbohatší antisemité jsou přáteli bohatých ži- dů. V dalších odstavcích dokazuje Szonde, že i zahraniční kapitalism je solidární s maďarským a podporuje Horthyho. Stejně židovský úsk ve Vídni. Židovský dohodový kapitalism spojil se se židovským kapitalismem maďarským. I pronájem maďarských státních drah byl prací židovského kapitálu dohodového. Szonde přichází ke konci své studie k důsledku, že antisemitism v Ma- ďarsku bohatých židů se netýče, chudých však ano. Eldoradem zahraničního židovského kapitálu stalo se Maďarsko. — Taková jest tedy hospodář- ská reforma maďarská! Starým židovským čach- rům a podvodům dala se nová firma. Napsali jsme již dávno, že to maďarské okázalé bouření proti židům zatím selže, protože bez židovské interna- cionality, která i z Maďarska si zachránila své po- klady, Maďari zatím by byli odsouzeni k hladu. Jen tedy více upřímnosti a opravdovosti — a méně zahraniční bezcharakterní rozpínatosti!

Nemalé metamorfózy čsl. strany socialistické působí podiv všech vážných pozorovatelů. Tolik demagogických klíčků a změn programů za š- čety agitacními neprodučila strana žádná. Nejra- ději doplňuje tábor křofičtív své Hónovci řady rámských radikálismu a volnomyšlenkářskými signály. Zdalí to přežívá republika a české re- putaci před cizinou, že to se stává. Nyní — ci- tujeme die «Nár. listy» — na nenoclenost a neled-

roznos: té strany stýská si sama národně-sociální „Česká demokracie“. Připomíná však, že se strana dočkala s K. St. Neumannem. Jest také obecně známo, že dr. Vrbenský má mnohem blíže ke komunistům než k čs. socialistům. Přes to však — pokračuje „Č. D.“ — jest předním „bratrem“, kterého strana již dvakrát vyslala do ministerstva a došlo i by ke koalici, vyšle po třetí. Ale proč komunista Vrbenský jest ve straně, která neodpovídá ani svou tradicí, ani svým programem jeho názorům a přesvědčení? Z důvodů čistě osobních. Pro poměry ve straně je příznačné, že čs. socialistické dělnictvo v Pečkách se spojilo s komunisty proti republice. — V témže čísle národního listu má článek dr. St. Nikolau, který vytýká čs. socialistům zejména to, že vytáhli šmery z rakouského kola a vnutili svým stoupencům, kteří jim opovrhovali, za vůdce socialist. stran. Socialistické strany musí provést očistu — píše dr. N. — ve svých řadách. To platí také o čs. socialistické straně, která má docela ve svém klubu stoupence komunismu, kteří přímo pracují pod firmou strany o její rozvrat.

Nový branný poměr vojska. MNO. vydáno bylo prováděcí nařízení, jímž veškeré mužstvo převádí se dle ustanovení branného zákona z r. 1920 do nového branného poměru. Tímto prováděním přestanou různé kategorie, které dosud rozeznávaly zařazení mužstva neaktivního. Zároveň zrušují se jim rozdíly v zálohách, na příklad mezi náhradními zálohami, domobranci sloužícími a domobranci během války tříděnými a veškeré neaktivní mužstvo zařazuje se do zálohy. Do ní patří všichni, kdož konali presenční službu ať již v čs. armádě, nebo v armádě býv. monarchie, či ve vojsku zahraničním. Tato záloha pak dle ustanovení branného zákona rozdělena na zálohu do 40 let a druhou od 40 let. Tímto převedením značně se zjednoduší administrativa a evidence mužstva neaktivního bude jasnější a přesnější.

Čtenáři své drahé překvapí pěkným dárkem, opatřte jim „Život sv. Markéty Marie Alacoque“. Vyšel nákladem Školských sester O.S.F. na Král. Vnohradech, Kottarův tř. 4. Cena i s poštovním 7 K.

Mož se pro každého jako dárek pod vánoční stromek „Katoňk čtení“ od Gabriela Polána S.J. Kniha tato byla přeložena do všech jazyků a „Našinec“ vydal ji svým nákladem v překladu J. Vraštila S.J. Má o spisu docela takových úspěchů, jako toto dílo španělského jezuita. Každý katoňk najde tu skvělého poučení jak žít, aby se stal katoňkem činu, jakého dnešní doba vyžaduje. Cena výborné této knihy je 7 K s poštovním. Objeďte v administraci „Našince“. Z mnohých míst došli hromadné objednávky.

OZNÁMENÍ.

Po víceletém pobytu v cizině, zejména v Jugoslávii, vrátil jsem se do Hradce Králové, kde jsem otevřel v Palackého tř. č. 83. již dříve chvalně známý

ZUBNÍ ATELIER.

Na základě bohatých zkušeností získaných v cizině zhotovuji umělé zuby a chrupy ve zlatě a kaučuku dle nejnovější metody. I ostatní práce v obor tento náležitě provádím s největší pečlivostí od 1. ledna 1921.

Prosím ct. obecnost o novou přízeň a trvám

v hluboké úctě

B. ČASLAVSKÝ.

Paramentní závod nejstarší české firmy:

Ignáce V. Neškudla syn

v Janém n. Orli. (Čechy)

bratr P. J. Neškudly, býv. arše ve Výprachticích)

doporučuje:

veškeré kostelní roucho, kerucy, praporey, jakož i kerucové nádobí, předměty. Ocasíky, rozpěty i záclony na okna, a sdarma a franko. Takto pochvalných usazení a vynášení.

Nejlevnější nákupní pramen v rep. Československé

Váženým přátelům!

Tímto dvočíslem končíme letošní ročník „Obnovy“ a zároveň vydávání tohoto listu jako týdeníku. Děkujeme všem za dosavadní přízeň a podporu. Zároveň vyslovujeme naději, že všichni dosavadní odběratelé zůstanou věrni i vešlepotřebné apologetické revui, v kterou se právě „Obnova“ proměňuje. S potěšením konstatujeme, že se již nyní hlásí slušná řada nových předplatitelů. Prosíme svých příznivců, kteří dobře pochopili ducha a zvýšené potřeby nynější doby, aby horlivě náš měsíčník doporučovali tak inteligenci tak lidu prostému. Vynasazíme se opravdově, aby náš nový časopis poučoval o důležitých časových otázkách jasně a výstižně. Bez potřebné uvědomlosti i velké řady nadšených horlivců brzy by kořisaly a podléhaly. Tudíž účelný tisk musí být našemu knati stálým strážcem věrným a nezbytnou oporou. Proto vzhůru k jaré práci všichni!

Přejeme všem našim přátelům šťastných svátků a hojnost Božího požehnání v Novém roce.

Redakce a administrace „Obnovy“.

KOLÁRKÝ

celulozové, dvojité

opět zasílá

F. STADNÍK, OLMOUC,

výroba kostelních paramentů a praporů.

Antonín Zavadil,

nejstarší závod posilkový a zlatnický v Hradci Králové č. 436.

(dílky za továrnou nábytku K. V. Škahanek).

Zhotovuje veškeré nádoby kostelní, se zlata, stříbra, bronzu a j. keru v uměleckém provedení.

Opravy a renovace starých nádob čistě a se zárukou trvanlivosti.

Zlacení a stříbření v oleji; niklování.

Omý mříží Rychlé provedení!

Nejlevnější a nejbezpečnější pojistění pro případ úmrtí a věna dětem poskytuje dobročinný spolek

„Charitas“ v Hradci Králové,

jenž, založen jsa r. 1908 na zásadě křesťanské svépomoci, za dobu svého trvání vyplatil na podporách již na 150.000 korun, získav 676 členů.

Spolek přijímá muže i ženy od 24 do 45 let. Každý člen se zavazuje, že splatí při úmrtí spoluzemce 5 K, jež se vyplácí bez průtahu buď zákonitým příbuzným aneb účelu a osobám, jež si člen písemným prohlášením výboru za svého života označil. Lékařská prohlídka zdarma.

Při spolku třvá od r. 1911 **věno** ne- odbor, jenž poskytuje též de- spělým v den jejich smrti, případně v den dospělosti jejich, aneb také při úmrtí těch, kteří je do odboru věnného přihlásili. Vyplácí se tolik korun, kolik osob v době nároku u odboru bylo přihlámeno.

Jinochy může přihlásiti až do stáří 18 let a dívky do 16 let každý, jen když týž jest tělesně zdrav a nepřekročil 66. rok věku svého. Zápisné 6 K je pro všechny stejné, rovněž příspěvek po 1 K ve výše zmíněných případech povinné podpory. — Blíží v prospektu, jež na požádání sdarma zasíláme. — Adresa mi:

Spolek „Charitas“ v Hradci Král.

Dr. František Rojl, předseda. Václav Jemčevský, jednatel.

Kostelní paramenta

praporey a bohoslužebné náčiní v nejvýhodnějších cenách nakoupíte u doporučené fy.

JOSEF NEŠKUDLA

Nový Hradec Králové, Čechy.

Vyžádejte si ceny, nežli objednáte u firmy jiné.

MEŠNÍ VÍNA

sarudně přírodní, neporušená, prvotřídní jakosti

Nejjemnější prima druh . . . à Kč 14-50 za 1 Htr

Velmi jemný druh druh . . . à Kč 14-— za 1 Htr

Jemný třetí druh . . . . . à Kč 13-50 za 1 Htr.

Vino jest úplně čisté a spěsobilé k stáčení do lahví

Dodává v sudích od 50 Htr výše chvalně známá firma:

Alois Čížek, přísečný dodavatel mešních vín a soudní znalce vín.

Založeno r. 1897. v Bumpel. Založeno r. 1897

Transitní vinové sklady ve Znojmo.

Prohlédněte si výkladní skříně s nové obětní místnosti firmy

Mělnická společnost pro průmysl kerikářský,

společnost s r. o., Mělník.

Náplňa: Hradec Králové.

Českoslov. náměstí, proti Záloži.

Praktické vánoční dary.

Stálá výstava.

Nábytek, keriky, keru, galanterie.

Umělé zuby

kupují a platím za starý zub 7—9 Kč. Staré zlato a stříbro kupují za nejvyšší cenu.

Stan. Stojánek,

závod keru. a zlatnický v Hradci Králové, Čelakovského ul. 443.

SVÍCE CHRÁMOVÉ

pravé voskové, výborné polovoskové, paškáty, triangle, jakož i

KADIDLO

dodává opět každé množství, nejlevnější staré české továrna na svíce, mýdla a sodu

Jos. Pilnáček, Hradec Král.

Kostelní nádoby,

kalichy monstrance atd., klenoty, notafské přetany, lodiny, jídelní přístroje, opravy a znovu slacení odborné a levné provádí

JAN STANĚK,

paří a císařev, stálý přísečný znalec sam- ského trestního a okresního soudu, Praha L-979, ul. Karoliny Světlé, 12 n.